ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ

ΠΡΩΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ

ΤΗΣ

ΕΚΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1860.

002
ΠΡΓ
ΠΑΡ.ΕΤ
ΕΥΝ-Α
1859-1860

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

ΤΗΣ

ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

ΤΗΣ Α'. ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ Γ'. ΒΟΥΛΕΥΤ. ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 16 Νοεμβρίου 1859, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν εἰς τὴν θέσιν προσωρινῶν Γραμματέων τοὺς Γερουσιαστὰς ΚΚ. Δ. Χατζίσκον καὶ Ἰω. Κολοκοτρώνην ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 268 καὶ ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου ε. ε. ἔγγραφον τοῦ Κ. Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸς τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Α. Μοναρχίδην, δι' οὗ τῷ κοινοποιεῖται ἐν πρωτοτύπῳ Β. Διάταγμα διορίζον αὐτὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας καὶ διὰ τὴν ἀρξαμένην ἤδη βουλευτικὴν περίοδον. Ἔχουσιν ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἔγγραφα ὡς ἑξῆς·

Ἀριθ. Πρωτ. 268.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΝ ΚΥΡΙΟΝ Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΝ.

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ Σᾶς κοινοποιήσωμεν, Κύριε Γερουσιαστά, ἐν πρωτοτύπῳ Β. Διάταγμα ὑπὸ σημερινὴν ἡμε-

ρομηνίαν, δι' οὗ ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Ὑμᾶς Πρόεδρον τῆς Γερουσίας.

Ἀνακοινοῦντες δὲ Ὑμῖν τὴν Β. ταύτην ἀπόφασιν Ἡμᾶς συγχαίρομεν διὰ τὴν ἔνδειξιν ταύτην τῆς πρὸς Ὑμᾶς ἐμπιστοσύνης καὶ εὐνοίας τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1859.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ. Ὁ Γραμματεὺς Α. Ἰωαννίτης.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 78 τοῦ Συντάγματος ἀπεφασίσαμεν νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας τὸν Γερουσιαστὴν Κύριον Ἀναγνώστην Μοναρχίδην.

Ὁ ἡμέτερος Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν θέλει προσυπογράφει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης πρώτης συνεδριάσεως εἶναι, κατὰ τὰ ἄρθρα 4 καὶ 100 τοῦ Κανονισμοῦ, ἡ ἐκλογὴ τῶν Ἀντιπροέδρων, Γραμματέων καὶ Ταμία τῆς Γερουσίας, ἐγένετο περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν πρώτων μυστικὴ ψηφοφορία, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Α. Δούκα καὶ Ν. Πρασσακάκη, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἔλαχον ὁ μὲν Κ. Α. Βλαχόπουλος ψήφους 22 ὁ δὲ Κ. Ν. Μέξης ψήφους 20 καὶ ἄλλοι ὀλιγωτέρους, εἴκοσι καὶ ἑπτὰ Γερουσιαστῶν ψηφοφορησάντων. Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξεν ὅτι ἀντιπρόεδροι τῆς Γερουσίας ἐξελέχθησαν οἱ ΚΚ. Α. Βλαχόπουλος καὶ Ν. Μέξης.

Ψηφοφορίᾳ ἔπειτα ὁμοίας γενομένης περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Γραμματέων, καὶ τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων ἐνεργηθείσης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτη καὶ Γ. Δαρειώτου, ἐξήχθη ὅτι ἔλαχον ὁ μὲν Κ. Α. Γρηγοριάδης ψήφους 24 ὁ δὲ Κ. Α. Δούκας ψήφους 20 καὶ ἄλλοι ὀλιγωτέρους, εἴκοσι καὶ ὀκτὼ Γερουσιαστῶν ψηφοφορησάντων. Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξεν ὅτι Γραμματεῖς τῆς Γερουσίας ἐξελέχθησαν οἱ ΚΚ. Α. Γρηγοριάδης καὶ Α. Δούκας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῆς ἐκλογῆς τῶν ΚΚ. ἀντιπροέδρων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Α'. Σύνοδον τῆς Ϛ'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν ἐκλεχθέντων	Ἀξιοντες ἀριθμοὶ τῶν ψηφοδελτίων δι' ὧν ἐδόθησαν αἱ ψῆφοι	Τὸ ὅλον τῶν ψήφων.
Α. Βλαχόπουλος	1 2 3 4 5 7 8 9 11 12 13 14 16 17 18 19 21 22 21 25 26 27	22
Ν. Μέξης	1 2 3 4 5 6 8 9 11 12 13 14 16 17 18 19 22 21 25 26	20
Γ. Ψύλλας	15 20	2
Γ. Παλαιμήδης	7 21 27	3
Δ. Προβιλέγγιος	10	1
Ι. Κολοκοτρώνης	6 10	2
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	15 20	2
Α. Γρηγοριάδης	23	1
Α. Δούκας	23	1

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Νοεμβρίου 1859.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Χατζίσκος
Ἰωάν. Κολοκοτρώνης.

Οἱ ψηφολέκται
Ἀδὰμ Δούκας
Ν. Πρασσακάκης.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῆς ἐκλογῆς τῶν γραμματέων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἀ. Σύνοδον τῆς ς' Βουλευτικῆς Περιόδου.

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν ἐκλιγθέντων	Αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν ψηφοδελτίων δι' ὧν ἐδόθησαν οἱ ψῆφοι														Τὸ ὅλον τῶν ψήφων
Α. Δούκας	3 10	4 22	5 23	6 24	7 25	8 26	9	10	12	13	14	15	17	18	20
Α. Γρηγοριάδης	1 17	3 19	4 20	6 22	7 23	8 24	9 25	10 26	11 27	12 28	13	14	15	16	24
Ν. Παπακάκης	1														1
Δ. Χατζίσκος	2	21													2
Ι. Κολοκοτρώνης	2														1
Ι. Οἰκονόμου	5	18	27												3
Δ. Χριστίδης	11														1
Γ. Δυοβουνιώτης	20														1
Ν. Μαυρομμάτης	21														1
Ἰάκωβος Παξιμάδης	28														1

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Νοεμβρίου 1859.

Οἱ ψηφολέκται
Ν. Μαυρομμάτης
Γ. Δυοβουνιώτης

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἰω. Κολοκοτρώνης,
Ἰω. Χατζίσκος.

Ψηφοφορίας ὑστέρων ὁμοίας γενομένης περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ταμίου ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Β. Χρηστακοπούλου καὶ Χ. Παπαπολίτου, ἐλιγεν ὁ μὲν Κ. Γ. Δαρειώτης ψήφους 26 ἕλλοι δὲ δύω ἀνὰ μίαν, εἶσαι καὶ ὁκτὼ Γερουσιαστῶν ψηφοφορησάντων. Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξεν ὅτι Ταμίας τῆς Γερουσίας ἐξελέχθη ὁ Κ. Γ. Δαρειώτης.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ταμίου τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Α'. Σύνοδον τῆς ς'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

Γ. Δαρειώτης 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. Τὸ ὅλον 26.

Δ. Χριστίδης 22.

Ν. Παπακάκης 28.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Ψηφολέκται
Β. Χρηστακόπουλος.
Χ. Παπαπολίτης.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα δύω ἀναφοραὶ τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Ἰω. Στάικου καὶ Δ. Κουτσουρέλου, ἐξαιτουμένων τοῦ μὲν νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν νομὴν καὶ ἀπαιτουμένην ἄδειαν κατὰ τὸν Κανονισμὸν μέχρι βελτιώσεως τῆς ὑγείας του παθούσης, τοῦ δὲ τεσσαρακονθημέρου ἀπουσίας ἄδειαν ἕνεκα σπουδαίων οἰκιακῶν του ὑποθέσεων. ἐπ' αὐτῶν ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο ὅτι χορηγεῖ εἰς ἀμφοτέρους τὰς ζητουμένας ἀδείας, ἀλλὰ συνάμα ἐπὶ τῇ παρατηρήσει τινῶν ἐκ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν προσθέτουσιν, ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν θέλει χορηγεῖ ἄδειαν ἀπουσίας ἐπὶ τῇ βάσει λόγων οἰκιακῶν ὑποθέσεων, ἀλλὰ μόνον ἕνεκα ἀσθενείας ἢ ἄλλου παρομοίου κωλύματος νομίμως ἀποδεικνυμένου.

Ἐπιφανὴς ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Δ. Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 18 Δεκεμβρίου 1859, ἡμέρα Παρασκευῆ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κυρ. Γραμματέως διάγγελμα τοῦ Κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς δι' οὗ ἀναγγέλλει τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀρχαιρεσιῶν αὐτῆς καθ' ἃς ἀνεδείχθησαν·

Πρόεδρος ὁ Κύρ. Ἀνδρέας Λόντος.

Ἀντιπρόεδροι, οἱ ΚΚ. Γεώργιος Ναύτης καὶ Δημήτρ. Ζῶτος.

Γραμματεῖς, οἱ ΚΚ. Γρηγόριος Μανοῦσος, Χαράλαμπος Α. Χριστόπουλος καὶ Ἀντώνιος Βενιζέλος.

Κατόπιν τῇ αἰτήσει τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρ. Δ. Κανελλοπούλου ἐχορηγήθη αὐτῷ δεκατριῶν ἡμερῶν ἀπουσίας ἄδεια ἕνεκα κατεπειγουσῶν ὑποθέσεων.

Ἐπίσης εἰς τὸν Γερουσιαστὴν Κύρ. Ἀνδρέαν Χ. Ἀναργύρου ἄδεια ἀπουσίας χάριν τῆς πασχούσης ὑγείας του.

Ὁμοίως εἰς τὸν Γερουσιαστὴν Κύρ. Ι. Θεοτόκην τριμήνου ἀπουσίας ἄδεια πρὸς ἀνάρρωσιν τῆς ὑγείας του.

Ἀπαγγειλάντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ σχεδίου τῆς ἐπὶ τοῦ Β. λόγου ἀπαντήσεως ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας συνταχθέντος ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, ἀνεγνώσθη τοῦτο καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ· ἡμέρα δὲ συζητήσεως αὐτοῦ προσδιωρίσθη ἡ ἀμέσως Δευτέρα. Ἔχει δὲ τὸ σχέδιον τοῦτο ὡς ἑξῆς·

Μεγαλειότατε Βασιλεῦ!

Μετὰ μεγίστης ἀγαλλιάσεως εἶδεν ἡ Γερουσία τὴν χαρμόσυνον ἐμφάνισιν τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος ἐν τῷ Βουλευτικῷ πεδίλῳ, ἔνθα ἤκουσε μετ' εὐχαριστήσεως τὴν εὐάρεστον ἀγγελίαν τῶν φιλικῶν Αὐτῆς σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Δυνάμεων.

Αἱ ἐλεύθεραι Βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ εἶναι βεβαίως ἡ ψυχὴ τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ συστήματος, καὶ ὁ λαὸς, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὰ ἱερὰ αὐτοῦ δικαιώματα, ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ ὅλως ἐλευθέρα ἐξάσκησις αὐτῶν συμβιβάζεται ἀκριβῶς μὲ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίου τάξεως.

Ἡ διαπραγμάτευσις τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος

μὲ τὰς ἐγγυητρίας Δυνάμεις περὶ ὁριστικῆς διευθετήσεως τοῦ δανείου ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Κράτους πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἕνεκα ἀνεπαρκείας μήπω ἱκανοποιηθεισῶν ἐθνικῶν ὑποχρεώσεων συνάδει μὲ τὴν ἐθνικὴν ἐπιθυμίαν· ἡ δὲ Γερουσία πεποιθυῖα εἰς τὴν εὐμένειαν τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων, εὐελπίζεται ὅτι θέλουσιν αὗται λάβει ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν διαπραγμάτευσιν τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου καὶ παρέξει τὰς ἀπαιτουμένας εὐκολίας, ὥστε διὰ τῆς βελτιώσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν δημοσίων πόρων ἐκπληρωθῶσιν εὐκολώτερον αἱ ὑποχρεώσεις αὐτοῦ· μολονότι πολλὰ μέσα ἀπαιτοῦνται εἰσέτι πρὸς πλήρη ἀνάπτυξιν τῶν δημοσίων πόρων, οὐχ' ἧττον ὅμως ἡ Γερουσία ἀναλογιζομένη τὸ ἱερὸν τῶν ὡρισταμένων ὑποχρεώσεων θέλει παραδεχθῇ τὴν αἰτηθησομένην πίστωσιν.

Ἡ Γερουσία θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ φορολογικοῦ συστήματος πρὸς δικαιοτέραν διανομὴν τῶν φόρων, πρὸς ἀνακούφισιν τῆς γεωργίας καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐτησίων δημοσίων εἰσόδων· πέπεισθε δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Ὑμ. Μ. θέλει εἰσάξει περί τε τοῦ ἀντικειμένου τούτου καθὼς καὶ περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ἐθνικῆς περιουσίας κατάλληλα Νομοσχέδια.

Ἀναγνωρίζει ἡ Γερουσία, ὅτι ἡ μεταρρύθμισις τοῦ περὶ δήμων Νόμου διὰ τὴν ἐγγύησιν τῶν δημοτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ τὴν ἀσφαλῆ διαχείρισιν τῆς δημοτικῆς περιουσίας ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πείρας τὰ μέγιστα ἀναγκαία.

Ἡ Γερουσία θέλει συνδράμει μετὰ προθυμίας τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ὑμ. Μ. εἰς τὸν καταρτισμὸν νομοσχεδίων ἀφορώντων.

Τὸν τελειότερον ὀργανισμὸν τοῦ Πανεπιστημίου πρὸς ἐντελεστέραν διάδοσιν τῶν ἐπιστημῶν·

Τὴν στρατιωτικὴν ποινικὴν νομοθεσίαν·

Τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου·

Τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὑπὲρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν τοῦ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ·

Τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ Ἀστυκοῦ Νόμου·

Τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος 1861, καὶ πᾶν ἄλλο ἀντικείμενον τεῖνον πρὸς βελτίωσιν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας.

Ἡ Γερουσία συνομολογεῖ μετὰ τῆς Ὑ. Μ., ὅτι ἡ μετὰ σεβασμοῦ τήρησις τῶν ἀμοιβαίων δικαιωμάτων συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος.

Ἡ θεία χάρις ἐπισκιάσοι τὸν ὑψηλὸν καὶ κραταιὸν θρόνον τῆς Ὑμ. Μ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 10βρίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Σ. Καλογερόπουλος,

Ν. Ἰω. Μέξης. Ὁ Εἰσηγητὴς Τ. Μαγγίνας.

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ. Οἱ Γραμματεῖς Λ. Γρηγοριάδης Ἀδαμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 21 Νοεμβρίου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προτεραίας ἀπήγγειλεν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Σώματος πρὸς τὸν Β. Λόγον· ἀλλὰ πρὶν ἡ ἀρχίσει ἡ συζήτησις αὕτη ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας εἶπεν, ὅτι ἐπειδὴ καὶ ἡ ὥρα παρῆλθεν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἀπάντησις πρὸς τὸν Β. Λόγον, διὰ ταῦτα προτείνει νὰ περιστραφῇ ἡ συζήτησις σήμερον εἰς μόνον τὸ κείμενον τῆς ἀπαντήσεως· ἂν δὲ Γερουσιασταί τινες ἔχουσι λόγους νὰ πραγματευθῶσι καὶ περὶ τῆς πορείας ἐν γένει τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἶναι ὀρθότερον ἐπιτυχέστερον καὶ καταλληλότερον νὰ τὸ συζητήσωμεν ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει καὶ ῥητῇ ἡμέρᾳ, τὴν ὁποίαν ἡ Γερουσία δύναται νὰ προσδιορίσῃ ἀπὸ τῆς σήμερον.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἀπάντησις, καὶ τούτου ἕνεκα ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ἐζήτησε νὰ ἀναβληθῇ εἰς ἄλλην ἡμέραν ἡ συζήτησις ἄλλων ἀντικειμένων, ἅτινα δύνανται νὰ παρενείρωσιν εἰς τὰς ὁμιλίας των οἱ ΚΚ. Γερουσιασταί, συναινῶ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς προτάσεώς του, ἀλλ' οὐχ ἧττον παρατηρῶ ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν παραγράφων τῆς ἀπαντήσεως, ὅτε Γερουσιαστής τις δύναται νὰ παρενείρῃ ὡς παράδειγμα ἢ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων του τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ περὶ ταύτης συζήτησις, διότι ὁ Β. Λόγος εἶναι τὸ πρόγραμμα αὐτῶς εἰπεῖν τῶν ἀρχῶν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ δύνανται νὰ μνημονευθῶσιν ἔκτακτα τινα πράγματα, ἢ κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ ἠμποροῦν νὰ ἀναφανῶσι τοιαῦτα, ἐν Ἀγγλίᾳ μ' ὅλον τὸ σέβας τὸ ὀφειλόμενον πρὸς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα αἱ Βουλαὶ δύνανται νὰ κάμωσι λόγον περὶ τῶν πράξεων τῆς Κυβερνήσεως· ὥστε ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν δύναται νὰ ἀπαγορευθῇ ὁ λόγος, καὶ μάλιστα προκαταρκτικῶς, εἰς πάντα Γερουσιαστὴν φρονοῦντα, ὅτι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων του ἀναγκαῖον εἶναι νὰ πραγματευθῇ καὶ περὶ τῆς πορείας τῆς Κυβερνήσεως. Ἄλλοτε προκειμένου λόγου περὶ τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου Ὑπομνήματος ὁ ποιήσας τὸν λόγον Κ. Γερουσιαστὴς ἐζήτησε νὰ ἀποχωρισθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ νὰ συζητηθῇ ἰδίως καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ἄλλης πορείας τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἄλλην ῥητὴν ἡμέραν, ὡς καὶ ἐγένετο, διότι τὸ ζήτημα ἠδύνατο νὰ ἀποχωρισθῇ. ἐνταῦθα ὅμως τὸ ζήτημα τῆς πορείας τῆς Κυβερνήσεως εἶναι συμφυές, οὕτως εἰπεῖν, μὲ τὰ γεγονότα ἢ τὰ πράγματα, ἅτινα μνημονεύει ὁ Β. Λόγος, καὶ δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ. Ὅθεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπαντήσεως οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος, ἐπὶ τῶν καθέκαστα ὅμως συγχωρεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς κανόνας τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς νὰ γίνῃ πᾶς λόγος εἴτε ἐπὶ τῆς πορείας τῆς Κυβερνήσεως εἴτε ἐπὶ ἄλλου τινὸς ἀντικειμένου πρὸς διόρθωσιν ἢ τροπολογίαν παραγράφου τινός, διότι ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, ὅστις ὀφείλει νὰ δώσῃ τὴν ψῆφόν του, ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀκούσῃ ὅλους τοὺς λόγους, ὅσοι τυχὸν ἀνάγονται εἰς ἕκαστον παράγραφον, καὶ νὰ ψηφοφορήσῃ ἐν γνώσει καὶ πεποιθήσει περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ πράγματος.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, συναινεσάσης τῆς Γερουσίας εἰς τοὺς λόγους τοῦ προλαλήσαντος, ἤρξατο κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν ἡ συζήτησις τῆς ἀπαντήσεως κατὰ παράγραφον· ἀνεγνώσθη ἑπομένως ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ὁ πρῶτος παράγραφος καὶ ἐγίνετο δεκτὸς διὰ χειροτονίας ὅπως ἔχει εἰς τὸ σχέδιον.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ δευτέρου παραγράφου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς·

Κύριοι !

Wittenagemot, ἰδοὺ τὸ σύμβολον, ἰδοὺ τὸ σύνθημα, ἰδοὺ ὁ ἱερὸς δεσμὸς ὅστις συνέσριγγεν ἀδιαρρήκτως τοὺς Ἀγγλοσάξωνας, ὅταν περὶ τὰ μέσα τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος ὁ κατακτητὴς Γουϊλλιέλμος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Νορμαρδῶν εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ κατέκτησε τὴν χώραν. Μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας προστατεύοντες τὰς οἰκογενείας των, καὶ διαριλονεικοῦντες βῆμα πρὸς βῆμα τὰς ἰδιοκτησίας των καὶ πρὸ πάντων τὰς ἐλευθερίας των κατὰ τῶν κατακτητῶν, οἱ Ἀγγλοσάξωνες ἀπεχώρουν βαθμηδὸν ἀπὸ τὰς πεδιάδας εἰς τοὺς λόφους καὶ εἰς τὰ ὄρη, προφέροντες μετὰ πόθου τὸ γλυκὺ ὄνομα, τὸ ὁποῖον περιέκλειε τὰς ἐθνικάς των ἐλευθερίας, Wittenagemot, ἤγουν συνέλευσις τῶν φρονίμων ἀνδρῶν.

Κύριοι ! εἰς αὐτὸ τὸ αἴσθημα, εἰς αὐτὴν τὴν πολιτικὴν ἀνατροφὴν χρεωστεῖ πρὸ πάντων ἡ Ἀγγλία τὴν ἐξαιρετικὴν τύχην της. Ὁπόταν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων ὑπέκυπτον ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, μόνη ἡ Ἀγγλία ἔκαμεν ἐξαίρεσιν, μόνη αὐτὴ δὲν ἐσυγχώρησε νὰ ριζωθῇ ἐκεῖ ὁ δεσποτισμός· ἕνεκα τούτου καὶ τόσον ἐνωρὶς ἐβλάστησαν αἱ ἐλευθερίαι, ἀνεπτύχθησαν καὶ ἔρριψαν βαθυτάτας ρίζας εἰς τὸν εὐδαίμονα τοῦτον τόπον.

Εἴθε ἡ θεία πρόνοια νὰ τὸν διαφυλάττῃ ἀλώβητον, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἄλλος φάρος τῶν λαῶν πρὸς τὰς ἐλευθερίας, καὶ διὰ νὰ εὑρίσκουν εἰς αὐτὸν κραταιὰς συμμαχίας οἱ τυραννούμενοι λαοί, καὶ ἄσυλον καὶ προσφυγὴν οἱ καταδιωκόμενοι ἐλευθερόφρονες !

Ἤθελον οἱ κατακτηταὶ Νορμαρδοὶ νὰ ἀναπαυθῶσι μετὰ τὰς νίκας των, καὶ νὰ ἀπολαύσουν ἐν ἀνέσει τὰ λάφυρα τῆς κατακτήσεως, ἐγκαθιδρύοντες ὁμοῦ μὲ τὸν φεουδαλισμὸν καὶ τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπως κατώρθωσαν νὰ ἐγκαθιδρύσωσιν ἀμφότερα εἰς τὴν Ἤπειρον· οἱ ἄλλοι κατακτηταὶ οἱ ἐξελθόντες ἀπὸ τὰ δάση τῆς Γερμανίας· ἀλλ' οἱ Ἀγγλοσάξωνες δὲν ὑπεχώρουν, καὶ μετὰ τέσσαρας χρόνους ἠναγκάσθη ὁ κατακτητὴς νὰ συνθκολογήσῃ, νὰ ἀναγνωρίσῃ πολιτικὰ δικαιώματα ὑπὲρ τῶν κατακτηθέντων λαῶν· καὶ μόλον ὅτι αἰωνίως ἀνεκαλοῦντο ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς αὐτὰ τὰ δικαιώματα, αἰωνίως καὶ ἠναγκάζοντο οἱ βασιλεῖς νὰ τὰ ἀναγνωρίζουν, μέχρις οὗ ἐπῆλθεν ὁ μέγας λεγόμενος χάρτης, ὁ ἐκδοθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀκτήμονος Ἰωάννου κατὰ τὸ 1215. Ἐπὶ τοῦ χάρτου τούτου, Κύριοι, στηρίζονται κατὰ μέγα μέρος αἱ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι, αἱ μέχρι τῆς σήμερον διέπουσαι τὸν ἐλεύθερον τοῦτον λαόν.

Τὸ μυστήριον λοιπὸν ὅλης αὐτῆς τῆς διαγωγῆς τῶν Ἀγγλοσαξώνων ὡς καὶ τῶν μεγάλων ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα ἐκ ταύτης ἐπήγασαν, ὑπῆρξεν, ὡς βλέπετε, μία πολιτικὴ ἀνατροφὴ καὶ ἐξάσκησις διηνεκὴς εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πρακτικήν, εἰς ἣν καὶ τὸ αὐτὸ σύνθημα, Wittenagemot.

Κύριοι ! Θέλετε νὰ ἴδετε τὴν Ἑλλάδα μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, Ἑλλάδα μὲ παρὸν καὶ μὲ μέλλον ; ἀναθρέψατέ την εἰς τὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας. Ἀλλ' ἡ ἀνατροφὴ, διὰ νὰ ἦναι ἀποτελεσματικὴ, πρέπει νὰ ἦναι διηνεκὴς καὶ ὁμοιόμορφος παντοῦ καὶ πάντοτε· πρέπει νὰ ἦναι ἀληθὴς εἰς τὰς ἀρχάς της καὶ εἰλικρινὴς εἰς τὴν ἐφαρμογήν της· δὲν πρέπει ἄλλως νὰ διδάσκηται, καὶ ἄλλως νὰ ἐφαρμόζεται· δὲν πρέπει ἄλλα νὰ λέγωσι τὰ προγράμματα, καὶ ἄλλα νὰ ἐφαρμόζουν αἱ ἀρχαί.

Μία τοιαύτη ἀνατροφὴ εἶναι πλημμελὴς· ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῆς κἀμμία ὑψηλὴ, οὔτε πολιτικὴ οὔτε κοινωνικὴ, ἰδέα δὲν ῥίπτει ῥίζας, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὕτως εἶναι ἕτοιμος νὰ ὑποστῇ ἀγογγύστως ὅλας τὰς καταστάσεις μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἐσχάτης ἀτιμώσεως.

Οὔτε κεφαλαία, οὔτε ἰῶτα δὲν ἐπετράπη νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον· δεκαεννέα ἤδη αἰῶνας τὸ αὐτὸ Εὐαγγέλιον, οἱ αὐτοὶ κανόνες διέπουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ. Ἠδύνατο βεβαίως ὁ Παντοδύναμος Θεὸς διὰ θαυμάτων νὰ περικλείσῃ διὰ μιᾶς εἰς μίαν ποίμνην ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ ὅμως ἐπροτίμησεν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἀνθρώπινα μέσα, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ τίνι τρόπῳ μορφώνονται τὰ ἤθη καὶ αἱ πεποιθήσεις τῶν λαῶν, καὶ βλέπετε ὅτι διὰ τῆς ὁμοιομόρφου διαγωγῆς καὶ γλώσσης ἴσχυσεν ἡ ἐκκλησία καὶ τὴν χριστιανικὴν πίστιν νὰ κρατύνῃ, καὶ τὴν ἁγίαν ἐπιρροήν της νὰ ἐξαπλώσῃ εἰς ἄπειρα ἑκατομμύρια λαῶν. Αὐτὸν τὸν τρόπον, κύριοι, διδάσκει ἡ Ἐκκλησία, αὐτὸν διδάσκει ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ αὐτὸν ὀφείλομεν νὰ μεταχειρισθῶμεν, ἂν θέλωμεν νὰ δώσωμεν τὴν πρέπουσαν ἀνατροφὴν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, καὶ νὰ ἐμπεδώσωμεν εἰς τὴν ὡραίαν πατρίδα μας τὰς ἐλευθέρας θεσμοθεσίας.

Καὶ δυνάμεθα νὰ μὴ θέλωμεν, νὰ μὴ συναισθανώμεθα ὅτι

αὐτὸ εἶναι τὸ ἱερὸν, τὸ ἀπαραίτητον καθῆκόν μας; Ἂν ὑπάρχουν λαοὶ, οἵτινες ἀπέκτησάν δικαιώματα εἰς τὰς ἐλευθερίας, ἕνας εἶναι καὶ ὁ Ἑλληνικός. Προχθὲς ἀκόμη ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν προσήνεγκεν ὁ Ἕλλην τὰς πολυτιμοτέρας θυσίας, καὶ τὰς καθιέρωσε διὰ τοῦ αἵματός του. Ἡ ἐλευθερία διὰ τὸν Ἕλληνα εἶναι ὁ ἐπιούσιος ἄρτος, εἶναι κληρονομία πατροπαράδοτος· διὰ τοῦτο καὶ ὅταν διετέλει ὑπὸ τὸν βαρὺν τῆς δουλείας ζυγὸν, εἴτε εἰς τὰς πόλεις διαιτᾶτο, εἴτε εἰς τὰ ὄρη περιεφέρετο πλανώμενος, τὰς ἐλευθερίας ἠγάπησε καὶ ἐξήσκησε πάντοτε. Εἶχε χρείαν τῆς ψήφου τοῦ πολίτου καὶ ὁ δημογέρων τοῦ χωρίου καὶ ὁ προεστὼς τῆς ἐπαρχίας, ὁ ἕνας διὰ νὰ διοικήσῃ τὸν δῆμον, καὶ ὁ ἄλλος διὰ νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν ἐπαρχίαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Καὶ αὐτὸς ὁ ἁρματωλὸς ἔπρεπε νὰ ἀναγορευθῇ Καπετάνος ἀπὸ τὰ παληκάρια του· ἔπρεπε νὰ ὑψωθῇ ἐπὶ ἑνὸς ἐπενδύτου (κάπας) καὶ νὰ κηρυχθῇ δημοσίᾳ ἄξιος.

Πανάρχαια, ὡς βλέπετε, καὶ πλήρη περιπετειῶν, ἀλλὰ καὶ δαρνοστερῆ εἶναι τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, αἱ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι ἐν Ἑλλάδι, ὅπως ἀρχαῖα καὶ παλιμπαθῆ, ἀλλ' ἐνδοξος εἶναι καὶ ἡ Ἑλλάς. Εὐλόγως λοιπὸν ὁ Β. Λόγος, ὅστις μὲ ἔφερεν εἰς τὸ βῆμα, καμνει ῥητὴν καὶ πρωτίστην μνείαν περὶ αὐτῶν, ὡς τῶν πλέον περιλημμένων ἀντικειμένων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁπόταν τοσαύτη φρονὶς καταβάλλεται διὰ τόσας ἄλλας χθεσινὰς καὶ δευτερευούσας χρείας τῆς κατωνωνίας, αἱ ἐλευθερίαι, ἡ πρώτη αὐτὴ ἀνάγκη τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου, εἶναι πολὺ δικαιότερον νὰ ἀπασχολῶσι κατὰ πρῶτον λόγον τὴν μέριμναν πάσης πατρικῆς καὶ σώφρονος κυβερνήσεως· διὰ τοῦτο ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸ κυρίως τὸ μέρος τοῦ Β. Λόγου νὰ ἀφιερώσωμεν ὅλην μας τὴν προσοχὴν· αὐτὸ νὰ μελετήσωμεν· ἐδῶ νὰ ἐκφράσωμεν καὶ τὴν γνώμην μας καὶ τὰς εὐχάς μας.

Κύριοι! ὅταν ἄνωθεν κατέρχεται μία σεβαστὴ καὶ ἰσχυρὰ φωνὴ, λαλοῦσα περὶ ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ, φωνὴ ἥτις θὰ εὑρῇ ἠχὼ καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος· ὅταν αὐτὴ ἡ φωνὴ ἔρχεται μὲ τὸν ἐπισημότερον τρόπον, καὶ κηρύττεται ἐν πλήρει συνεδριάσει, δὲν εἶναι μία τυχαία προσαγόρευσις, δὲν εἶναι μία ἁπλῆ ἐκπλήρωσις τύπων· ὄχι! εἶναι, κύριοι, μία καθαρὰ ἔκφρασις παρούσης πολιτικῆς ἀνάγκης, παροντος καὶ κατεπειγοντος πολιτικοῦ συμφέροντος, εἶναι τέλος ἀπόῤῥοια μεγάλης βασιλικῆς συνέσεως καὶ προνοίας.

Πρὶν ἢ προχωρήσωμεν λοιπὸν, ἂς σταματίσωμεν δι' ὀλίγας στιγμὰς ἐνταῦθα, καὶ ἂς δοξάσωμεν ἐν πρώτοις τὸν Ὕψιστον, διότι δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχῃ ὑπὸ τὴν κραταιὰν αἰγίδα του τὴν πολυπαθῆ πατρίδα μας· ἂς τὸν εὐχαριστήσωμεν, διότι περιφρουρεῖ τὸν Βασιλέα μας, καὶ ἂς εὐχηθῶμεν ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ καρδίας νὰ τὸν χειραγωγῇ πάντοτε, καὶ νὰ τὸν ἐνισχύῃ εἰς τὴν ὁδὸν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν μόνην ὁδεύων, θέλει δυνηθῇ καὶ τὸ ὄνομά του νὰ ἀπαθανατίσῃ, καὶ τὴν δυναστείαν του νὰ στερεώσῃ, καὶ τὴν Ἑλλάδα νὰ ἀποκαταστήσῃ εὐδαίμονα.

Ἂς σπεύσωμεν ἔπειτα μεθ' ὅλης τῆς προθυμίας νὰ συνδράμωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν Ἡγεμόνα ἔχοντα ἀγαθὰς ὑπὲρ τοῦ λαοῦ διαθέσεις· καὶ τὸν συντρέχομεν μόνον, ὁπόταν εἰλικρινῶς καὶ μετὰ θάῤῥους ἐκπληρώσωμεν τὸ καθῆκόν μας.

Θὰ μείνωμεν ἀναπολόγητοι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἐὰν ἀφήσωμεν νὰ παρέλθῃ αὐτὴ ἡ πολύτιμος εὐκαιρία.

Ὅταν ὁ Ἡγεμὼν λαμβάνῃ πρῶτος τὴν εἰσήγησιν, καὶ ἐκφράζῃ τὴν μέριμνάν του ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ, καὶ μᾶς ὁμιλῇ εἰς ἐπήκοον πάντων, δὲν μᾶς ζητεῖ, δὲν δύναται νὰ μᾶς ζητῇ, ὅλως ὁ κόσμος τὸ βλέπει, θυμιάματα δουλοπρεποῦς λατρείας, οὐδὲ διομολογίας ψευδοῦς ἀρησιώσεως· δὲν ἐννοεῖ βεβαίως νὰ πνίξωμεν τὰ αἰσθήματά μας, οὐδὲ νὰ νοθεύσωμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἂν τοιοῦτον σκοπὸν εἶχε, δὲν ἤθελεν ἀπαιτήσῃ νὰ ἐξηγηθῶμεν πανδήμως ἐπὶ ἑνὸς ἀντικειμένου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου γνωρίζει τὸ κοινὸν, ποῖον ἐστάθη ἀνέκαθεν τὸ φρόνημά σας, καὶ δὲν δύνασθε πλέον νὰ παλινῳδήσετε. Ἰξεύρω ὅτι, ὅταν ἄλλοτε ὑμεῖς ἐλάβετε τὴν εἰσήγησιν, καὶ κατεδείξατε τὰς παρεκτροπὰς τοῦ ὑπουργείου εἰς προλαβούσας ἐκλογὰς, ἦλθε τότε τὸ ὑπουργεῖον, καὶ ἐκήρυξεν ἐνταῦθα ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ὅτι ἡ ἀπάντησίς σας δὲν ἔγινε δεκτὴ, διότι δὲν εἴχετε τοιοῦτο δικαίωμα. Ἀλλ' ἡ ἐποχὴ ἐκείνη παρῆλθε· σήμερον ἄλλως ἔχουσιν εὐτυχῶς τὰ πράγματα· εἰς ἄλλο σημεῖον εὑρισκόμεθα. Σήμερον αὐτὸς ὁ ἴδιος Ἡγεμὼν ἔρχεται καὶ ζητεῖ νὰ ἀκούσῃ σαφῶς καὶ ῥητῶς, ποία εἶναι ἡ γνώμη μας ὡς πρὸς τὰς γενομένας ἐκλογὰς, καὶ ὀφείλομεν μεθ' ὅλης τῆς παῤῥησίας νὰ τὴν ἐκφράσωμεν. Ἐὰν κρύψωμεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐὰν ἐντεῦθεν κακῶς ἀποβῶσι τὰ πράγματα, καὶ κακῶς θὰ ἀποβοῦν, ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ ὅσον τάχιστα ἡ δέουσα θεραπεία, ἤγουν ἐὰν δὲν ἐνεργηθῇ πιστῶς ὁ νόμος, ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν αἰωνίως τὴν ἁμαρτίαν, ἡμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ ἔνοχοι.

Ἐκτὸς τούτου λαλοῦντες ἐνταῦθα, ἂς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι δὲν λαλοῦμεν ἐν ὀνόματι ἡμῶν, ἐν τῷ συμφέροντι ἡμῶν· ἑρμηνεύομεν τὸ κοινὸν αἴσθημα· ὁμιλοῦμεν ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων· πᾶν ὅ,τι ἐπομένως ἐξέλθῃ ἐνταῦθα ἐκ τῶν χειλέων μας, εἶναι κοινὴ ἰδιοκτησία, καὶ ὁ κοινὸς ἔλεγχος μᾶς περιμένει ὅλους ἀπαραίτητος καὶ ἀδέκαστος.

Πρέπει τελευταῖον νὰ σημειώσητε, ὅτι δὲν πρόκειται σήμερον περὶ δευτερευούσης τινὸς ἐλευθερίας· ὁ λόγος εἶναι περὶ βουλευτικῶν ἐκλογῶν, καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ λαοῦ εἰς συνταγματικὸν κράτος εἶναι τὸ πᾶν, εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος καὶ ἀναπόδραστος τῆς ὑπάρξεως τῆς συνταγματικῆς κυβερνήσεως καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς πρωτίστους χαρακτῆρας αὐτῆς.

Μὴ λησμονήσετε, κύριοι, ὅτι παντοῦ ὅπου αἱ κυβερνήσεις ἐπεχείρησαν νὰ τυραννήσωσι, τὴν ἐκλογὴν τοῦ λαοῦ πρὸ πάντων ἐπιβουλεύθησαν, τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν κατενόθευσαν ἢ κατήργησαν, τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ λαοῦ διεσκόρπισαν ἢ ἔσυραν εἰς τὸ μαρτύριον.

Πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα σώζει ἡ ἱστορία· δύω ἢ τρία ἀρκοῦσι, νομίζω, αὐτὴν τὴν στιγμὴν διὰ νὰ πιστοποιηθῇ ἡ ἀλήθεια. Ὅταν κατὰ τὸ 1319 ἡ Βενετία ἀπεράσισε νὰ τυραννήσῃ, πρῶτον της ἔργον ἐστάθη νὰ καταργήσῃ τὴν ἐκλογήν, ἀνυψώσασα εἰς τὴν διαδοχὴν τὸ μέγα της συμβούλιον. Δὲν ἠνοίγετο ἡ ὁδὸς τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας εἰς τὸν μέγαν ἐκεῖνον στρατάρχην, ἐὰν κατὰ τὴν 18 Βρουμέρου δὲν διελύετο ἐν Γαλλίᾳ ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων. Πρέπει ἀρά γε νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα ὅτι καὶ ἡ Ἑλλὰς δὲν ἤθελε κυβερνηθῇ δέκα ὁλοκλήρους χρόνους ἀπολύτως, ἐὰν ἡ ἐν Προνοίᾳ ἐθνοσυνέλευσις δὲν διελύετο;

Κύριοι! ἂς μὴ πλανώμεθα· τοιοῦτος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος· εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἡ τάσις, ἡ ὁρμὴ πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν! Ἐν ὅσῳ εἶναι ἀδύνατος, παλαίει ὑπὲρ τῆς ἰσότητος· Δυνατός; ζητεῖ νὰ καταβάλῃ τοὺς ἄλλους. Μόνον τὸ ἀντιπροσωπικὸν πολίτευμα ἀποκλείει τὸ αὐθαίρετον, καὶ ἐξασφαλίζει τὰς ἐλευθερίας· ἀλλὰ πότε; ὅταν τηρῶνται αἱ ἐγγυήσεις, τὰς ὁποίας καθιέρωσεν· ὡς κυριωτέραι δὲ ἐγγυήσεις τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος θεωροῦνται· α') ὅταν ἡ ἐξουσία δὲν περιπέσῃ εἰς χεῖρας ἑνὸς καὶ μόνου σώματος, εἴτε ἀπὸ ἕνα, εἴτε ἀπὸ πολλοὺς σύγκειται αὐτὸ τὸ σῶμα, διότι ἀρχὰ ἡ ὀλιγάρχα ὁ δεσποτισμὸς εἶναι παρακολούθημα ἄφευκτον αὐτῆς τῆς καταστάσεως· καὶ β') ὁπόταν τὰ διάφορα σώματα, ἂν εἰς πολλὰ ἦναι διηρημένη ἡ ἐξουσία, λειτουργοῦν τὸ ἓν ἀνεξαρτήτως τοῦ ἄλλου, ἕκαστον ἐντὸς τῆς σφαίρας τῶν καθηκόντων του, καὶ ὅλα ὁμοῦ πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν βαδίζουσι.

Τέσσαρα σώματα συγκροτοῦν, Κύριοι, παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ εἰς τὰ ἄλλα συνταγματικὰ Κράτη τὴν Κυβέρνησιν· ὁ Βασιλεύς, ἡ Βουλή, ἡ Γερουσία καὶ οἱ ἐκλογεῖς. Ἐὰν ἓν ἐξ αὐτῶν παθῃ, ἐὰν ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων πιεσθῇ, ὥστε νὰ ἀπολέσῃ ἐν μέρει ἢ ἐν γένει τὴν ἀνεξαρτησίαν του, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας του, ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἡ μεταξὺ τῶν μεγάλων δυνάμεων τοῦ Κράτους τοσοῦτον ἀναγκαία ἰσορροπία διεσπάσθη, ἐθραύσθη, καὶ ὁ σκοπὸς τῆς συνταγματικῆς κυβερνήσεως ἀπέτυχε.

Κύριοι! ἐὰν αὗται αἱ ὁρμαὶ ἦναι φυσικαὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν αὗται αἱ ἀρχαὶ τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος ἦναι ἀληθεῖς, ἐὰν ἦναι ἀπαραίτητος ἡ ἀνεξαρτησία, ἡ ἐλευθερία τῆς ἐνεργείας ἑνὸς ἑκάστου τῶν μεγάλων τοῦ Κράτους δυνάμεων, πρέπει μεθ' ὅλης τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς παῤῥησίας νὰ κηρύξωμεν εἰς ὑπήκοον πάντων, ὅτι πρὸ πολλοῦ αὐτὴ ἡ ἀπαραίτητος ἰσορροπία καὶ ἀνεξαρτησία αὐτῶν τῶν δυνάμεων ἔπαθε παρ' ἡμῖν, δὲν ὑφίσταται.

Ναί, Κύριοι! μίαν μόνην φοράν, μίαν μόνην ἡμέραν, ἐντὸς μιᾶς τριετίας ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα ὁ ἐκλογεύς, καὶ τὸ ἀπέκτησεν οὐχὶ δωρεάν, ἀλλὰ μὲ μεγάλας θυσίας, μὲ ἀκαταλογίστους κινδύνους· ἀπέκτησε, λέγω, τὸ δικαίωμα νὰ προσέρχηται εἰς μίαν κάλπην διὰ νὰ ἐναποθέτῃ εἰς τὸν πυθμένα αὐτῆς μίαν ὀλιγοσύλλαβον ψῆφον διὰ νὰ ἐκφράσῃ, οὐχὶ ποῖος νόμος νὰ ψηφισθῇ, ποῖον μέτρον νὰ ληφθῇ, ποία ἐξωτερικὴ πολιτικὴ νὰ ἰσχύσῃ, ποῖος φόρος νὰ ἐπιβληθῇ, ποῖος ὑπουργὸς νὰ διορισθῇ, ἀλλὰ ποῖος ἐκ τῶν ἐπαρχιωτῶν του, κατὰ τὴν κρίσιν του, κατὰ τὰς δοκιμάς, τὰς ὁποίας εἰς τὰς καθημερινὰς σχέσεις του ἔκαμεν, εἶναι ἱκανὸς νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας, καὶ ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους ἀπεσταλμένους τῶν ἐπαρχιῶν νὰ καθήσουν καὶ νὰ σκεφθοῦν, πῶς νὰ ἀπομακρυνθῶσι τὰ κακὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κοινωνίαν, καὶ πῶς νὰ γίνωσιν ὅλα τὰ καλά· καὶ ὅμως εἰς αὐτὴν τὴν μοναδικὴν ἡμέραν τῆς ἐξουσίας του ὁ ἐκλογεὺς δὲν μένει δυστυχῶς ἐλεύθερος, δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος νὰ ἐκφράσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον φρονεῖ. Ἄλλους καὶ δι' ἄλλου τρόπου ἠθέλησεν ὁ νομοθέτης νὰ ἔρχωνται οἱ βουλευταὶ τοῦ λαοῦ, καὶ ἄλλοι καὶ δι' ἄλλου τρόπου ἦλθον ἐνίοτε, καὶ ἀντεπροσώπευσαν

τὸν λαὸν, καὶ ἔκαμαν τοὺς νόμους, οἵτινες τὸν ἐδούλωσαν, καὶ ἐπεβάλοντούς φόρους, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐπλήρωσε.

Δύω, Κύριοι, εἶναι τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων αὐτὴ ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ ἐκλογέως ἐνοθεύθη, δὲν ὑρίσταται· τὸ ἓν εἶναι ἡ ὑποψηφιότης καὶ τὸ δεύτερον ἡ ἐπέμβασις.

Τί ἐστὶν ἐπέμβασις δὲν ἔχει ἐβεβαίως ἀνάγκην νὰ μάθητε ἀπὸ ἐμέ· δὲν εἶναι ἕνας μεταξὺ ἡμῶν, ὅστις δὲν ὁμιλεῖ διαλεγόμενος περὶ ἐπεμβάσεων, ὅστις δὲν ἔπαθεν ἀπὸ τὰς ἐπεμβάσεις, ὅστις δὲν ἔχει μύρια κατὰ τῶν ἐπεμβάσεων παράπονα· πολλοὶ ὡμίλησαν καὶ θὰ ὁμιλήσουν ἴσως περὶ αὐτῶν· ἐπιτρέψατε δὲ καὶ εἰς ἐμὲ νὰ λαλήσω περὶ μιᾶς καὶ μόνης ἐπεμβάσεως, ἥτις ἂν καὶ δὲν εἶναι ἐπαισθητὴ εἰς πάντας, ἂν καὶ ἦναι πλαγία, ἐξασκεῖ ὅμως οὐχ ἧττον μεγίστην ἐπιρροήν, καὶ εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον ἐπίφοβος, καθ' ὅσον διέρυγε τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ. Κύριοι! καὶ κατὰ τὴν πρακτικὴν τῶν συνταγματικῶν ἐθνῶν καὶ κατ' ὀρθὸν λόγον καὶ κατὰ τὸν νόμον αὐτὸν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν συγκαλοῦνται παντοῦ οἱ ἐκλογεῖς, καὶ συνέρχονται καὶ ἐκλέγουν τοὺς ἀντιπροσώπους των, ὅταν πρόκηται περὶ γενικῶν ἐκλογῶν, καὶ ὅμως παρ' ἡμῖν καὶ τοῦτο διεστράφη, διότι αἱ ἐκλογαὶ ἐγένοντο κατακερματισμέναι, πέντε σήμερον καὶ δέκα μετὰ δέκα ἡμέρας καὶ οὕτω καθεξῆς, ὥστε ἐχρειάσθησαν τρεῖς μῆνες διὰ νὰ ἐνεργηθῶσιν αἱ ἐκλογαὶ, καὶ ἴσως εἶναι εἰσέτι κάμμία ἀτελής. Κανένα δὲν λανθάνει ὅτι μοναδικὸς σκοπὸς τοῦ μέτρου εἶναι ἡ συγκέντρωσις τῶν ἀρχῶν καὶ πρὸ πάντων τῆς ἐνόπλου δυνάμεως εἰς τινας ἐπαρχίας, οὐχὶ πρὸς χάριν τῆς διατηρήσεως τῆς τάξεως, διότι πώποτε δὲν ἐκινδύνευσεν ἡ τάξις ὡς ἐκ τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν· ἂν που ἐτα ἄχθησαν τὰ πνεύματα καὶ ἐγεννήθησαν ταραχαί, αἴτια εἶναι ἡ παρουσία καὶ ἡ ἐπέμβασις τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν· αὐτὴ ἡ συγκέντρωσις, ἂς τὸ εἴπωμεν καθαρά, σκοπὸν εἶχε νὰ βάλῃ εἰς θέσιν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐξασκήσῃ εἰς τὰς ἐκλογὰς ἀθέμιτον ἐπιρροήν, νὰ ἐπιβάλῃ θέλησιν, καὶ ἡ διαγωγὴ αὐτὴ δὲν εἶναι παντάπασι συνταγματική· εἶναι διαγωγή, τὴν ὁποίαν πρέπει αὐστηρῶς νὰ ἐξελέγξωμεν καὶ νὰ καταμεμφθῶμεν. Δὲν εἶναι πάρεργον νὰ παρατηρηθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ἐλησμόνησεν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸ ὑπουργεῖον τὴν θέσιν του, ὥστε ἐπέτρεψε καὶ εἰς τινας τῶν Νομαρχῶν, ὡς τὸν τῆς Ἀχαΐας Ἰλιόπουλον, νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως εἰς Ἠλείαν, νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὸς τὴν ἐκλογὴν, ἐνῷ τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν διοικεῖ κατὰ νόμον ἔπαρχος, καὶ ὁ Νομάρχης δὲν ἔχει κάμμίαν νόμιμον ἁρμοδιότητα νὰ διοικῇ ἀμέσως·

ἡ μεγάλη ἀρχὴ τοῦ διοικητικοῦ συστήματος εἶναι νὰ προπαλῶν οἱ ἀνώτεροι τὴν ἐνέργειαν, καὶ οὐχὶ νὰ ἐνεργῶσιν αὐτοί, ἤγουν ὁ ὑπουργὸς νὰ διατάττῃ τὸν Νομάρχην, ὁ Νομάρχης τὸν ἔπαρχον καὶ ὁ ἔπαρχος τὸν δήμαρχον, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐνέργεια, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν περισσοτέρων Νόμων γίνεται κυρίως ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἀρχήν, ἐν ᾧ αἱ ἀνώτεραι χρησιμεύουν ὡς ἔλεγχος ἡ μία τῆς ἄλλης· ἀλλὰ ποῖον ἔλεγχον δύναται ὁ ὑπουργὸς νὰ ἔχῃ εἰς τὸν Νομὸν, ὅταν ὁ Νομάρχης κατέβῃ καὶ ἐξετέλεσε τὰ ἔργα τοῦ ἐπάρχου, καὶ δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀμερόληπτος εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξετέλεσεν;

Ἀλλ' ὅ,τι ἐνταῦθα κατὰ τὴν κρίσιν μου κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, εἶναι ἡ ὑποψηφιότης. Καὶ τί εἶναι αὐτὴ ἡ ὑποψηφιότης; Αὐτὴ ἤρχισεν ἀπὸ ἓν λάθος, καὶ πρὸ ὀλίγου ἔλαβε τὰς τιμὰς ἑνὸς δόγματος, μιᾶς προνομίας. Τὸ ἀντικείμενον, Κύριοι, εἶναι σπουδαῖον· ἐπιτρέψατέμοι νὰ ἐνδιατρίψω ὀλίγον ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ φέρω εἰς τὴν μνήμην σας τὰ γεγονότα, ὅπως βαθμηδὸν συνέβησαν, καὶ εἰς ὑμᾶς ἀνήκει ἔπειτα νὰ κρίνετε.

Μόλις ἐδημοσιεύθη τὸ Σύνταγμα καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ἐκλογικὸς Νόμος· μόλις ἔφθασεν ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ διαταχθῶτιν αἱ πρῶται βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ, καὶ ἀμέσως ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ ὑποψηφίους. Εἶναι βέβαιον ὅτι ὅπως ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐδέχθη τὴν διαίρεσιν τῆς ἐξουσίας καὶ τὰς ἄλλας συνταγματικὰς διατάξεις καθ' ὃν τρόπον εἰς ἄλλα ἔθνη πρὸ ἡμῶν ἐφημόσθη τὸ Σύνταγμα, οὕτωπαρεδέχθη καὶ τὸ κοινὸν ὅλας σχεδὸν τὰς συνταγματικὰς παραδόσεις, ὅπως μᾶς ἔλεγον ὅτι ἄλλοῦ καθιερώθησαν ὡς φυσικὴ συνέπεια τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος· διὰ ταῦτα κάνεις οὔτε εἰς τὰς πρώτας ἐκλογὰς, οὔτε εἰς τὰς μετὰ ταῦτα δὲν προσέβαλε τὰς ὑποψηφιότητας, ἀλλὰ τοὺς ἀποκλεισμούς, ἀλλὰ τὰς ἐπεμβάσεις. Διὰ τί, ἔλεγον, ἀποκλείετε τὰ πρόσωπα; διὰ τί ἐπεμβαίνετε εἰς τὰς ἐκλογὰς διὰ τῆς βίας, διὰ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, διὰ τῆς διαφθορᾶς; διὰ τί γεμίζετε τὰς κάλπας; καὶ ἡ ἀποτυχία τῶν ἀντιπολιτευομένων εἰς τὰς ἐκλογὰς ἀπεδόθη πάντοτε εἰς τὰς ἐπεμβάσεις· κάνεις τότε δὲν εἶχεν ὑποπτευθῇ τὴν μεγάλην ἐπιρροήν, τὴν ἀκαταμάχητον πίεσιν τῆς ὑποψηφιότητος.

Ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου, ὅταν τὰ πάθη ἤρχισαν νὰ κατευνάζωνται, καὶ ὀλίγοι ἤθελον νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν παλαίστραν, καὶ ὀλιγώτεροι ἠδύναντο· ὅτε καὶ αἱ ἐπεμβάσεις τῆς ἐξουσίας

ἐγίνοντο ἀραιότεραι καὶ λεπτότεραι, τότε ἡ κοινωνία ἐλευθέρα ὑπεσοῦν τοῦ πυρετοῦ, ὅστις εἰς τὰς δύω πρώτας περιόδους κυρίως ἐπεκράτει, ἤρχισε νὰ σκέπτηται καὶ νὰ πείθηται ὅτι ὅλον τὸ κακὸν ἔγκειται εἰς τὴν ὑποψηφιότητα.

Κύριοι! κάνεὶς δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι διὰ μόνου τοῦ βαπτίσματος τῆς ὑποψηφιότητος ὁ ὑποψήφιος γίνεται εἴκοσι, πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν φοραῖς ἰσχυρότερος τῶν ἄλλων, καὶ ὅτι ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ εἶναι ἠναγκασμένος, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς συναγωνισμὸν μέ τινα ἐλπίδα ἐπιτυχίας, νὰ δαπανήσῃ τὰ χρήματά του, τὴν κατάστασίν του, καὶ ἐνίοτε νὰ περιπέσῃ καὶ εἰς ἐγκλήματα. Πρέπει τῷ ὄντι νὰ ἦναι ὁ ἄνθρωπος ἀπαθὴς μέχρις ἀναισθησίας διὰ νὰ μὴν ἀγανακτῇ, διὰ νὰ μὴ καταξενίσταται, νὰ μὴ ὀθνήῃ εἰς παραφοράς, ὅταν βλέπῃ ὁλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν μὲ ὅλην της τὴν κουστωδίαν καὶ τὴν ἄλλην συνοδίαν νὰ ἔρχηται εἰς τὴν ἐπαρχίαν, νὰ θυσιάζῃ ἄπειρα ὑλικὰ καὶ ἠθικὰ μέσα, διὰ τί; διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν ἕνα τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε νόμιμον ἐπιρροήν, εἴτε διὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος κατορθωμάτων του, εἴτε διὰ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν καὶ προσωπικῶν πλεονεκτημάτων του, καὶ νὰ τὴν ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἄλλον, καὶ τὸ χείριστον ὅταν καταβαίνῃ ἐνίοτε καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κατώτατα στρώματα τῆς κοινωνίας διὰ νὰ ὑψώσῃ εἰς τὴν περιωπὴν ἀνθρώπους μέχρι τῆς χθὲς ἀγνώστους καὶ ἀσημάντους, κηρύττουσα αὐτοὺς δοκίμους καὶ καταλλήλους διὰ νὰ τὴν συνδράμουν εἰς τὴν κυβερνητικὴν πορείαν της! Πᾶσα Κυβέρνησις ἔχει τὴν ἀποστολὴν νὰ προστατεύῃ ἑκάστου τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα· ἀλλ' ὅταν ἀντὶ νὰ προστατεύσῃ καταστρέφῃ, παραγνωρίζουσα οὕτω τὸ ἱερὸν καθῆκόν της, δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὠθεῖ τὸν πολίτην εἰς ἀπελπιστικὰ κινήματα;

Ἀλλὰ τίς θὰ πιστεύσει ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ὅπως ἔχουσι σήμερον τὰ πράγματα, ὅπως εἶναι τὰ ἤθη μας καὶ ἡ ἀνατροφή μας, ἠμπορεῖτο πρότερον ἢ θὰ περιορισθῇ ἀκολούθως εἰς τὴν ξηρὰν ἐκφρασιν τῆς ὑποψηφιότητος, ἐν ὅσῳ πιστεύει ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ ὑποψηφίους; Ἀφ' οὗ ἅπαξ προσδιορίσῃ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα θεωρεῖ πρὸς τὸν σκοπόν της κατάλληλα, ἐπόμενον εἶναι νὰ θριαμβεύσῃ ἐκ παντὸς τρόπου τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν· ἀνθρώπινον ἐπομένως εἶναι νὰ καταφύγῃ εἰς βίαια μέτρα, εἰς σκανδαλώδεις ἐπεμβάσεις, ὅταν ἴδῃ κινδυνεύοντας τοὺς δοκίμους της, καὶ συναισθάνεται ὅτι ἔχει εἰς χεῖράς της τὴν δύναμιν διὰ νὰ κάμῃ νὰ θριαμβεύσουν οἱ σκοποί της.

Καὶ ὅμως ὕλαι αἱ κραυγαὶ τῶν ἀποτυχόντων δημοκρατῶν μέχρι πρὸ ὀλίγου κατὰ τῶν ἐπεμβάσεων μόνον καὶ οὐχὶ κατὰ τῆς ὑποψηφιότητος, καὶ διὰ τί; ἂς ἐξηγηθῶμεν καθαρά· ἂν θέλωμεν νὰ φέρωμεν θεραπείαν, πρέπει νὰ ἐξομολογηθῶμεν εἰλικρινῶς· πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν δημοσίᾳ τὰ λάθη μας, εἴτε πολλοὶ εἶναι οἱ ἔνοχοι εἴτε ἕνας, εἴτε ἡμεῖς εἴτε ἄλλοι.

Κύριοι, μέχρι τοῦ 1850 οἱ ὑποψήφιοι ἦσαν ἄνθρωποι τῶν κομμάτων· οἱ κομματάρχαι εἶχον συμφέρον νὰ ἐνδύωσι τοὺς φίλους των μὲ τὸν μανδύαν τῆς ἐξουσίας, διὰ ἐλαττώσωσιν οὕτω τὰ ἔξοδα τῆς ἐκλογῆς, καὶ πρὸ πάντων διὰ ἐξασφαλίζουν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἐπιτυχίαν· καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος καὶ μοναδικὸς λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἀποτυγχάνοντες ἐκραύγαζον κατὰ τῆς ἐπεμβάσεως καὶ οὐχὶ κατὰ τῆς ὑποψηφιότητος, διότι δὲν ἤθελον νὰ καταδικάσωσι σήμερον μέτρον, τὸ ὁποῖον ἠδύναντο νὰ ἐπικαλεσθῶσιν αὔριον, καὶ νὰ ἐφαρμόσωσι πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον.

Ἀλλ' αὐτὴν τὴν τακτικὴν τῶν κομμάτων δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀνακαλύψῃ ἡ ἐξουσία, καὶ αὐτὴ ὡς μᾶλλον ἔμπειρος καὶ πλέον ἐπιτηδεία, ἀφ' οὗ καλῶς κατώπτευσε καὶ ἐσπούδασε τὰ γινόμενα, δὲν ἀπεζήωσε, φαίνεται, νὰ τὰ ἐκμεταλλεύσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς, καὶ νὰ σκυλεύσῃ τὰ λάφυρα, τὰ ὁποῖα τὰ κόμματα ἐδημιούργησαν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἐν ὀνόματι καὶ τῇ ἰσχύϊ τῆς ἐξουσίας· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇ ἡ εὐκαιρία, καὶ αὐτὴ ἐπαρουσιάσθη. Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ κάμω ἐνταῦθα οὔτε ἱστορίαν οὔτε βιογραφίαν· ἁπλῶς ἐκφράζω τὰς ἐντυπώσεις μου, τὰς ποποιθήσεις μου, καὶ ἂν αὐταὶ δὲν μὲ ἀπατοῦν, διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1853, ἤτοι τῆς δ' περιόδου, ἐτέθησαν κατὰ μέγιστον ὅρον ὑποψήφιοι ἐν ὀνόματι καὶ τῇ συστάσει τῆς ἐξουσίας καὶ οὐχὶ τῶν κομμάτων. Τὸ γεγονὸς τοῦτο δὲν ἐφάνησεν εὐθὺς τὴν κοινὴν περιέργειαν· ἐθεωρήθη κατ' ἀρχὰς ἔργον τυχαῖον· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἄλλαι δυστυχεῖς περιστάσεις διέχυσαν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν πολλὰς εὐλόγους ὑποψίας, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου ἀπεκάλυψαν, ὅτι καὶ τυχαῖον ἂν ἦτον κατ' ἀρχὰς τὸ μέτρον τῶν ὑποψηφίων τῆς ἐξουσίας, οὐχ ἧττον παρήγαγε μετὰ ταῦτα πολὺ σπουδαῖα καὶ σοβαρὰ ἀποτελέσματα. Διὰ ταῦτα καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἐποχῆς αἱ ἰσχυρότεραι κραυγαὶ ἠγέρθησαν ῥητῶς κατὰ τῆς ὑποψηφιότητος· διότι ἔκτοτε διεσπάσθη κυρίως ἡ ἰσορροπία τῶν πολιτικῶν σωμάτων· ἔκτοτε οἱ κίνδυνοι τοῦ παρ' ἡμῖν ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος ἐφάνησαν σπουδαῖοι, καὶ ἦσαν καὶ εἶναι πραγματικῶς τοιοῦτοι, καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος·

Ἐν ὅσῳ περιεστρέφετο ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ λαοῦ εἰς τὰ κύμματα, μόλον ὅτι διεφιλονεικήθη πολλάκις, ἂν οἱ Βουλευταὶ ἐκεῖνοι ἦσαν ἢ δὲν ἦσαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς πραγματικῆς πλειονοψηφίας τοῦ λαοῦ, κανεὶς ὅμως δὲν ἠρνήθη, ὅτι ἦσαν προϊόντα τοῦ ἐκλογικοῦ στοιχείου· ἕτερον ἴσως ἐνίοτε τὰς ψήφους τῶν ὀλιγωτέρων ἐκλογείων τῆς ἐπαρχίας, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἦσαν γνήσιοι ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιακῶν συμφερόντων καὶ ἰδεῶν, καὶ ποτὲ δὲν ὑπερέτησαν τυφλῶς οὔτε τὰ συμφέροντα οὔτε τοὺς σκοποὺς τῆς ἐξουσίας· μὲ ἄλλας λέξεις εἴχομεν ὅ,τι ἔπρεπε πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἔχωμεν· εἴχομεν ἐν πράγματι δύω διάφορα στοιχεῖα συμμαχοῦντα καὶ συμβαδίζοντα, ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τὸ ἓν τοῦ ἄλλου λειτουργοῦντα, εἴχομεν ἀφ' ἑνὸς τὸ διαδοχικὸν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἐκλογικὸν στοιχεῖον· καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶναι, ὅτι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἴδομεν τὴν Βουλὴν νὰ συζητῇ μὲ ὅλην τὴν παρρησίαν, νὰ δέχηται καὶ νὰ ῥίπτῃ τὰ ὑπουργικὰ νομοσχέδια κατὰ τὰς πεποιθήσεις της· τὴν ἴδομεν νὰ συμβαδίζῃ μὲ τοὺς φίλους της ὑπουργοὺς καὶ νὰ τοὺς ὑποστηρίζῃ, καὶ πίπτοντας νὰ μὴ τοὺς ἐγκαταλείπῃ· τὴν ἴδομεν νὰ καταπολεμῇ καὶ νὰ καταβάλλῃ ἐνίοτε ὑπουργούς, τῶν ὁποίων τὸ φρόνημα δὲν συνεμερίζετο· ἴδομεν τέλος πάντων ζωὴν συνταγματικὴν καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ βουλευτικοῦ περιβόλου.

Ἀλλ' ἀφ' ὅτου τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τῆς ἐξουσίας καὶ οὐχὶ ὁ Νόμος ἀντικατέστησε τὰ κύμματα, καὶ ὠνόμασεν αὐτὴ τοὺς ὑποψηφίους, ἡ φάσις τῶν πραγμάτων ἤλλαξεν· ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἡ συμμαχία τῶν δύω μεγάλων ἀρχῶν (principes) τῶν δύω στοιχείων ἐχαλαρώθη, καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ ἑνὸς ηὐλαττώθη· ἔκτοτε ἡ τόσον οὐσιώδης εἰς τὰ συνταγματικὰ Κράτη συζήτησις ἀπέβαλε τὸν συνταγματικὸν χαρακτῆρα· τὰ νομοσχέδια ὅλα ἐγένοντο ἀδιακρίτως δεκτὰ οἱ φίλοι ὑπουργοὶ ἔπιπτον, καὶ ἡ φίλη πλειονοψηφία ἔμενε πιστὴ εἰς τοὺς διαδόχους ὑπουργοὺς, ὡς ἦτο πιστὴ καὶ εἰς τοὺς προκατόχους, ὁποιοιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι.

Ἰδοὺ, Κύριοι, ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συστήματος τῆς ὑποψηφιότητος ἐφάνησαν ἐπ' ἐσχάτων τοσοῦτον ἀπαίσια, καὶ τοσούτους φόβους ἐγέννησαν εἰς τοὺς λογισμοὺς τῶν φρονίμων καὶ εἰλικρινῶς ἀφωσιωμένων εἰς τὴν συνταγματικὴν μοναρχίαν, ὥστε καὶ ἄτομα καὶ κόμματα συνώμωσαν κατ' αὐτοῦ, καὶ πανταχόθεν ἠγέρθησαν ἰσχυραὶ φωναὶ, καὶ πολλαὶ ἀνέβησαν ζοφερώτεραι.

Ἕως ἐδῶ, Κύριοι, αἰσθάνομαι ὅτι τὸ ἔργον μου ἦτο λίαν εὐχερὲς, ἡ ὁδὸς λίαν ὁμαλὴ καὶ λεία· εἶχον νὰ ἐκθέσω θεωρίας ἢ γεγονότα, ἤγουν ἰδέας γενικὰς καὶ πράγματα, τὰ ὁποῖα παρῆλθον· ἀλλ' εἶμαι ἤδη ἠναγκασμένος νὰ θίξω καὶ τὸ παρὸν, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ παρὸν φοβοῦμαι μήπως παρεξηγηθῶ, μήπως νομισθῶ ὅτι ἦλθον διὰ νὰ ἐγγίξω εὐαισθησίας, καὶ ὃ στυχῶς ἢ εὐτυχῶς οἱ νέοι εἶναι ἐνίοτε πλέον εὐαίσθητοι ἀπὸ τοὺς γέροντας. Θὰ προσπαθήσω μολονοτοῦτο νὰ διέλθω καὶ αὐ ὁ τὸ μικρὸν, ἀλλὰ δυσχερὲς στάδιον, μεθ' ὅλης τῆς γενικότητος, μεθ' ὅλης τῆς ἀδροφροσύνης, καὶ σᾶς παρακαλῶ κανεὶς νὰ μὴ μὲ ἐγγισθῇ, κανεὶς νὰ μὴ μὲ παρεξηγήσῃ πρὶν ἢ ἔλθω εἰς τὸ συμπέρασμα· διότι ἐκεῖ ὅλοι θέλουν πεισθῇ, ὅτι δὲν ἦλθον εἰς μίαν τοσοῦτον σοβαρὰν συζήτησιν διὰ νὰ περιποιηθῶ ἢ νὰ ἐγγίξω πρόσωπα, ἀλλὰ διὰ νὰ καταδείξω κατὰ πόσον ἐνθυμοῦμαι καὶ ἐξηκριβώθη τὸ ἐκλογικόν μας σύστημα, καὶ ποῖοι κίνδυνοι μᾶς ἐπαπειλοῦν, ἐὰν δὲν σπεύσωμεν νὰ φέρωμεν τὴν δέουσαν θεραπείαν.

Κύριοι! Μίαν μεγάλην ἀποστολὴν εἶχεν ἄνωθεν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἐμέλλε νὰ διευθύνῃ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1859, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀποστολὴν τὸ ἐστεῖος ὑπουργεῖον δὲν ἀνταπεκρίθη. Περιελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὰ πάντα προεμήνυον, ὅτι ὁ τέρας τῆς ὑποψηφιότητος ἦτον ἤδη ἠσωματωμένος, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον ἡ ψυχὴ τοῦ παριλθόντος πλάξ ἔμελλε νὰ καλύψῃ διὰ νὰ ἐξαφανίσῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς αὐτὸ τὸ τέρας, αὐτὸ τὸ θηρίον, τὸ ὁποῖον κατήσθιε τὰ ἐντόσθια τοῦ Συντάγματος, ὄχι μόνον δὲν ἐσπευσεν, ὡς ὤφειλε, νὰ καταργήσῃ τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος, ἀφ' οὗ μάλιστα κατήντησεν εἰς τὴν πλέον δυσειδῆ καὶ ἀποτρόπαιον φάσιν του, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ ἁπλούστεροι τῶν ἀνθρώπων ἔβλεπον, ὅτι κατεστη τωόντι ἡ μάστιξ τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ἐλευθεριῶν, ἀλλ' ἀνύψωσεν αὐτὸ καὶ εἰς δόγμα συνταγματικὸν, καὶ τὸ δεινότερον ἐδημιούργησεν ἐξ αὐτοῦ μίαν νέαν προνομίαν τῆς ἐξουσίας· καὶ ὅ,τι ἄλλοτε τὰ ὑπουργεῖα ἀπορρήτως διεβίβαζον εἰς τοὺς ὑπαλλήλους των περὶ ὑποψηφίων, εἴτε ἀπατώμενοι εἴτε καταχρώμενοι, τὸ ὑπουργεῖον τοῦ 1859 δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναγνωρίσῃ καὶ νὰ οἰκειοθετήσῃ δημοσίᾳ αὐτὴν τὴν πλάνην δι' ἐπισήμου διακηρύξεως ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ ὅτι ἐναντίον τοῦ Νόμου ἐλάμβανεν ἀπὸ τὰς κεκονιαμένας κρύπτας τοῦ ὑπουργείου μίαν κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας καὶ τὴν ἀνύψωνεν εἰς δικαίωμα. Καὶ τὸ χεῖριστον ὅτι ἐν ᾧ κατέδεικνυε τοὺς ὑποψηφίους του, καὶ ἐκή-

φυτε καὶ διεμαρτύρετο ὅτι διὰ τὸν τύπον μόνον ἐπληροῦσε μέτρον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐδημιούργησεν, ἀλλ' ἐκληρονόμησε, καὶ παρεκίνει πάντας νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν παλαίστραν, καὶ ὑπέσχετο ἀμεροληψίαν πλήρη καὶ προστασίαν τῶν πεποιθήσεων τῶν ἐκλογέων, ὅλοι γνωρίζετε ὅτι ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἔγιναν ἴσως τοσαῦται σκανδαλώδεις ἐπεμβάσεις, διεγείρουσαι τὴν ἀγανάκτησιν· ποτὲ τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων ἐκλογέων οὔτε ἐνεπαίχθησαν οὔτε παρεβιάσθησαν εἰς τοσοῦτον βαθμόν.

Καὶ ὅμως αὐτὰ συνέβησαν κατὰ τὰς ἐκλογάς, καὶ κατεπατήθησαν τὰ πολυτιμότερα δικαιώματα· διὰ τί ἕνεκα τῆς ὑποψηφιότητος· καὶ ποῖος νόμος ἐπιτρέπει αὐτὴν τὴν ὑποψηφιότητα; κανένας. Ἐπιτρέψατέ μοι, κύριοι, νὰ σᾶς ἀναγνώσω τρία μόνον ἄρθρα τοῦ Συντάγματος, ἐκ τῶν ὁποίων μανθάνετε πόσον ἁπλούστατον εἶναι τὸ ζήτημα.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ Συντάγματος, ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται συναμα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 59 οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 70 ὁ Βασιλεὺς διορίζει τοὺς Γερουσιαστας ἰσοβίως.

Σαφῶς καὶ καθαρῶς βλέπετε, κύριοι, ὅτι ὁ νομοθέτης εἰς τρεῖς ἰσοδυνάμους καὶ ἐπίσης κυριαρχικὰς δυνάμεις διῄρεσε τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν· δύο λοιπὸν νέας δυνάμεις ἐδημιούργησε, καὶ ἐπρόσθεσεν εἰς τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν βασιλικήν, ὡς νομοθετικὴν δύναμιν θεωρουμένην. Μόνον ὅταν ἦλθε νὰ ἀποφασίσῃ, πόθεν θὰ ἔχῃ τὴν καταγωγήν της ἑκάστη τῶν νεωτέρων δύο δυνάμεων, ὁ νομοθέτης ὡς ἀντιπρόσωπος ἑνὸς τόπου πρὸ αἰώνων φιλοβασιλικοῦ, δὲν ἐδίστασε νὰ καταστήσῃ δημιουργὸν τῆς μιᾶς τὸν Βασιλέα, μολονότι εἶχεν ὑπ' ὄψιν του ὅτι εἰς ἄλλα συνταγματικὰ κράτη καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν Γερουσιαστῶν πηγάζει ἐκ τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄλλην δύναμιν ὁ νομοθέτης τὴν ἀνέθεσεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ λαοῦ· καὶ μολονότι ἔδωκε διάφορον εἰς ἑκάστην καταγωγήν, ἀμφοτέρας ὅμως περιέβαλε μὲ τοσαύτας ἐγγυήσεις καὶ προνομίας, ὥστε πανταχοῦ γίνεται καταφανὲς, ὅτι κύριον σκοπὸν εἶχε νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὰς πλήρη ἐλευθερίαν ἐνεργείας εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων των.

Κανὲν ἑπομένως δικαίωμα δὲν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν θεμελιώδη

νόμον ἡ ἐξουσία νὰ ἀναμιγνύεται ὁπωσδήποτε εἰς τὰς ἐκλογάς, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον νὰ διορίζῃ ὑποψηφίους, ἤγουν νὰ πλάττῃ, νὰ δημιουργῇ βουλευτάς, καθὼς δὲν δύνανται νὰ ἀναμιχθῶσι ποτὲ καὶ οἱ ἐκλογεῖς εἰς τὸν διορισμὸν τῶν Γερουσιαστῶν. Κύριοι! ὅπως αὐτοτελὴ διάταξιν περικλείει τὸ ἄρθρον 70, δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ Βασιλεὺς διορίζει τοῦ Γερουσιαστὰς, ἐπίσης αὐτοτελὴς εἶναι καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 59, δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ λαὸς ἐκλέγει τοὺς βουλευτάς. Ἐάν τινες νομίζουν ὅτι δύνανται νὰ παραχωρήσουν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἓν μέρος ἐκ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἄρθρου 59, ἐσυλλογίσθησαν οὗτοι ὅτι κανεὶς δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ ἀρνηθῇ, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς ἐκλογεῖς, ἂν ἐκ τοῦ παραδείγματος τούτου θελήσωσι καὶ αὐτοὶ νὰ λάβωσιν ἄλλο μερίδιον ἀπὸ τὰς προνομίας τοῦ ἄρθρου 70; ἀλλὰ μία τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων δὲν εἶναι ἄλλη Βαβυλωνία, καθαρὰ σύγχυσις γλωσσῶν, ἀπάδουσα εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου, καὶ καταστρέφουσα τὸ συνταγματικόν μας οἰκοδόμημα; Ἡ κυβέρνησις ἄρα ἀντιποιουμένη τὸ δικαίωμα τῆς ὑποψηφιότητος, ἐπεμβαίνει προδήλως εἰς ξένα καθήκοντα, καὶ σφετερίζεται ξένα δικαιώματα, καὶ διαβήγνυει οὕτω τὴν ἰσορροπίαν, τὴν ὁποίαν τὸ σύνταγμα ἐννόησε νὰ καθιερώσῃ μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους· καὶ μία τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων δὲν θέλει βραδύνῃ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸν κρημνόν, εἰς τὸν ὁποῖον κατεκρημνίσθησαν καὶ κατεβυθίσθησαν ὅλα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπολιτεύθησαν ἄλλως παρ' ὅπως τὸ ἐν ἰσχύϊ πολίτευμα διέγραφεν. Ἐνταῦθα ἀκούσατε, κύριοι, καὶ ἕνα μέγαν πολιτικὸν καὶ δημοσιογράφον τῆς ἀρχαιότητος πῶς ἀπαραλλάκτως περὶ τούτου ῥητῶς ἐκφράζεται, ἢ μᾶλλον πῶς ἡμεῖς ἀπαραλλάκτως ἀντιπροσωπεύομεν τὸ φρόνημα αὐτοῦ· «Ἔννοια ποθ' ἡμῖν ἐγένετο, λέγει, ἂν δὲν μᾶς ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ὅταν δημοκρατίαι κατελύθησαν ὑπὸ τῶν ἄλλως πως βουλομένων πολιτεύεσθαι ἢ κατὰ δημοκρατίαν, ὅσαι τε ἀριστοκρατίαι, ὅσαι τε μοναρχίαι κτλ.» Ἐσκέφθημεν, λέγει ῥητῶς, ἐν τῷ νῷ ἡμῶν, καὶ εὕρομεν, ὅτι πολλαὶ καὶ δημοκρατίαι, καὶ ἀριστοκρατίαι καὶ μοναρχίαι κατεστράφησαν οὐχὶ δι' ἄλλον λόγον, εἰμὴ διότι οἱ κυβερνῶντες ἐν αὐταῖς δὲν ἐτήρησαν τοὺς καθεστῶτας νόμους, ἀλλ' ἐξέκλινον τῆς τροχιᾶς των, πολιτευθέντες κατ' ἄλλον τρόπον, κατ' ἄλλο εἶδος κυβερνήσεως παρὰ τὸ ἐπικρατοῦν, τὸ ἰσχύον, τὸ νενομοθετημένον. Ἰδού, κύριοι, καὶ ἄλλη ἀψευδὴς μαρτυρία, τὴν ὁποίαν μᾶς ἄφησε κληρονομίαν εἰς τῶν ἐνδόξων προγόνων μας, ὁ Ξενοφῶν, συγγράφων περὶ διαφόρων πολιτικῶν

πραγμάτων μετὰ μεγάλης πεῖρας, ἐν πλήρει ὡριμίᾳ, παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Σελινοῦντος ποταμοῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν Σκιλλοῦντος, τὴν νῦν Κρέστεναν ἡ τὰ Μακρύσια τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας. Αὐτὸς κύριοι, εἶναι ὁ φυσικὸς δρόμος τῶν πραγμάτων· αὐτὰ εἶναι τὰ λυπρὰ ἀποτελέσματα τῆς πολιτικῆς πλάνης.

Ἀλλ' ἄρες τὰς παλαιὰς ῥήσεις καὶ παραδόσεις, θὰ μὲ ἀντιτάξωσιν ἴσως· ἄλλως τότε ἐγίνοντο τὰ πράγματα, καὶ ἄλλως τώρα· σήμερον πανταχοῦ τὰ συνταγματικὰ ἔθνη παρεδείχθησαν τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος. Ὄχι κύριοι! ἀρνοῦμαι ὁλοσχερῶς αὐτὸν τὸν διϊσχυρισμόν· εἰς κἀνὲν ἀληθῶς συνταγματικὸν κράτος δὲν προτείνονται ὑποψήφιοι ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν, καὶ μάλιστα ὅπως διορίζονται παρ' ἡμῖν. Ἂν κανεὶς ἀντιταχθῇ, ἔχω ἐπισήμους ἀποδείξεις νὰ φέρω πρὸς ἀντίκρουσιν. Ἄλλως τε ἠδύνατο ἴσως εἰς πᾶν ἄλλο κράτος, ὅπου ὑπάρχουν διάφορα δυναστικὰ συμφέροντα, νὰ δικαιολογηθῇ ὁπωσδήποτε αὐτὴ ἡ κατάχρησις· παρ' ἡμῖν ὅμως οὔτε αὐτὸς ὁ λόγος ὑπάρχει· κἀνεὶς δὲν διαφιλονεικεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν καθεστῶσαν δυναστείαν.

Αἱ περὶ ὑποψηφιότητος λοιπὸν παραδόσεις τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τὰς ὁποίας ἔβριψαν πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ μέσον μας, καὶ ἐκυκλοφόρησαν τόσους χρόνους, καὶ ἀπατοῦν εἰσέτι τοὺς ἁπλουστέρους, δὲν ἦταν ἀκριβεῖς, δὲν ἦσαν ἀληθεῖς· ἦσαν καθαρὰ λάθη, χοντρὰ σφάλματα· ὥστε οὔτε ὁ νόμος, οὔτε αἱ συνταγματικαὶ παραδόσεις ἐπιτρέπουν εἰς τὴν ἐξουσίαν νὰ διορίζῃ ὑποψηφίους καὶ νὰ νοθεύῃ τὴν ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν, τὴν ὁποίαν ὁ νομοθέτης ἄφησεν ὡς ἀναφαίρετον καὶ ἀποκλειστικὸν κληροδότημα εἰς τὴν ἀνεξάρτητον καὶ ἀνεπηρέαστον ψῆφον τοῦ λαοῦ.

Ἐνταῦθα ἀρίνει, Κύριοι, διὰ μίαν στιγμὴν κατὰ μέρος καὶ νόμους καὶ παραδόσεις καὶ δικαιώματα καὶ προνομίας καὶ ὁλόκληρον αὐτὸ τὸ σύνταγμα, καὶ ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα ὑπὸ μίαν ἄλλην ἔποψιν ἐπίσης σοβαρὰν, ἐπίσης σπουδαίαν.

Κύριοι, ἡ ὑποψηφιότης δὲν εἶναι μόνον ἐναντία τοῦ συντάγματος, ἀλλ' εἶναι καὶ ἀντικοινωνική, εἶναι ἐναντία τοῦ ὀρθοῦ λόγου· ἡ ὑποψηφιότης, ὅπως ἡ πεῖρα τὸ ἐβεβαίωσε, κατήντησεν ὁ πρώτιστος, ὁ κορυφαῖος δορυφόρος τοῦ ναρκωτικοῦ συστήματος τῆς συγκεντρώσεως ἢ τῆς ἀπορρόφησεως. Διὰ τῆς ὑποψηφιότητος αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις τῆς ἀνωτέρας τάξεως τῆς κοινωνίας καταδικάζονται εἰς τὴν ἀργίαν, εἰς τὴν νέκρωσιν. Καὶ εἶναι ὀρθὸν, εἶναι δίκαιον μίαν τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων νὰ ἐνισχύσωμεν;

Κύριοι! τὸ σύστημα τῆς συγκεντρώσεως καὶ εἰς αὐτὸν ἐκόμη τὸν κλάδον τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ὅπου ἡ ἑνότης τῆς ἐνεργείας εἶναι ἀπαραίτητος, κατήντησεν ἀσυμβίβαστον μὲ τὰς ἀνάγκας τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν, μὲ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τῶν ἠθῶν καὶ τῆς διανοίας· καὶ πρὸ πολλοῦ ἠγέρθησαν φωναὶ κατ' αὐτοῦ· πρὸ πολλοῦ διαμελίζεται καὶ μετοχετεύεται ἀπὸ τὸν ἕνα εἰς τοὺς πολλοὺς, διότι πανταχοῦ ἡ συγκέντρωσις τῆς ἐξουσίας κατέστη ἀνεπαρκὴς, δὲν προφθάνει. Ἐντεῦθεν οἱ δῆμοι καὶ αἱ ἐπαρχίαι πανταχοῦ εἶναι ἀνάσυχοι, καὶ ζητοῦν ἐλευθερίαν ἐνεργείας· ἐντεῦθεν τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία καὶ πᾶσα ἐν γένει ἡ παραγωγὴ, ὑλικὴ ἢ διανοητικὴ, παντοῦ συντρίβουν τὰ κανονιστικὰ δεσμά, καὶ ὑπερπηδοῦν τὰ προκόμματα, τὰ ὁποῖα ἡ ἄγνοια τῶν προλαβόντων αἰώνων καὶ ἡ ἀπομόνωσις τῶν ἐθνῶν ἀπ' ἀλλήλων εἶχον εἰσάξῃ εἰς τὰς κοινωνίας· καὶ βλέπομεν ὅτι πανταχοῦ, ὅπου ὑπάρχουν τρόνιμοι καὶ προνοητικαὶ κυβερνήσεις, ὄχι μόνον περιορισμοὺς νέους δὲν ἐπιβάλλουν ἀνεξετάστως, ὡς ἔπραττον ἄλλοτε, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπάρχοντας βαθμηδὸν τροποποιοῦν ἢ περιορίζουν, καὶ ὅπου εἶναι ἀνάγκη τοὺς συντρίβουν.

Καὶ πρὸς τίνα ἄλλον σκοπὸν τελοῦνται αὐτοὶ αἱ παγκόσμιοι ἐκθέσεις τῶν προϊόντων; πρὸς τίνα ἄλλον σκοπὸν συστένονται τὰ Ὀλύμπια καὶ τὰ ἱπποδρόμια, καὶ χαρίζονται ἄμοιβαὶ εἰς τοὺς διακρινομένους; Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς τελετὰς, εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ὥθησιν δὲν βλέπομεν καθαρῶς, ὅτι ὅλαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας καλοῦνται εἰς μίαν νέαν ἀτμοσφαῖραν, καὶ ὅτι εἰς ὅλους ἀποδίδεται ἐλευθερία ἐνεργείας καὶ σκέψεως, διὰ νὰ τελειοποιήσῃ ὁ ἕνας ὅ,τι κἀμνει, καὶ διὰ νὰ ἐπινοήσῃ ὁ ἄλλος ὅ,τι δὲν εἶναι εἰσέτι γνωστόν;

Ἀλλ' ἐὰν τὸ σύστημα τῆς συγκεντρώσεως δὲν συμβιβάζεται πλέον μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς διοικήσεως, δὲν συμβαδίζῃ μὲ τὰς χρείας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, εἶναι δυνατὸν νὰ συμβαδίσῃ μὲ τὸ μέγεθος, μὲ τὸ ἀκροσφαλὲς τῶν καθηκόντων τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἐκ τῆς ὁποίας αἱ κοινωνίαι ἀπαιτοῦν σήμερον ὄχι μόνον τὰς ἀπειροπληθεῖς ἀνάγκας τοῦ παρόντος νὰ θεραπεύσῃ, ἀλλὰ καὶ τὰς πολὺ μεγαλητέρας χρείας τοῦ μέλλοντος νὰ ἐξασφαλίσῃ;

Ἐὰν ὑπάρχει χρήσιμος ἡ ἐλευθερία τῆς ἐνεργείας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἔργου τινὸς αὐτοῦ τοῦ κόσμου, αὐτὴ, κύριοι, ὅλοι θὰ τὸ ὁμολογήσετε, εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἔργων τοῦ νομοθέτου. Διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἄνθρωπος οἰχὶ νὰ

εὗρη, ἀλλὰ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον, διότι αὐτὸ κυρίως εἶναι τὸ ἔργον τοῦ νομοθέτου, αὐτὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς σκοπὸς τῆς συζητήσεως καὶ τῆς δημοσιότητος, ἀμφότερα μοναδικὰ γνωρίσματα καὶ προνόμια τῶν νομοθετικῶν περιβόλων, πρέπει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦναι πλήρης ἐλευθερίας καὶ ἐνεργείας· τίποτε δὲν πρέπει νὰ τὸν στενοχωρῇ· τίποτε δὲν πρέπει νὰ ἦναι εἰς αὐτὸν προδεδικασμένον. Ἀλλ' ὅταν ἔχει ὑποχρεώσεις ὁποίας δήποτε πρὸς τὴν ἐξουσίαν, καὶ δυστυχῶς ἡ ὑποψηφιότης γεννᾷ, ἂν ὄχι ὑποχρεώσεις, τοὐλάχιστον ἓν εἶδος εὐγνωμοσύνης, ἤ, ἂν θέλετε, ἓν εἶδος ἀμοιβαίας ἀδροφροσύνης καὶ συγκαταβάσεως, τότε δὲν δύναται μετὰ παῤῥησίας οὐδὲ μετ' ἀκριβείας νὰ προσβλέψῃ καὶ νὰ ἀνερευνήσῃ τὰ πράγματα, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἔκτασιν, καθ' ὅλος των τὰς φάσεις· δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἐλευθέρως, ὡς πρέπει, τὸ φρόνημά του, τὰς σκέψεις του, τὰς πεποιθήσεις του.

Ἡ ὑποψηφιότης λοιπόν, ἂς τὸ εἴπωμεν καθαρά, εἶναι ἕνας πειρασμὸς ἀπὸ τοὺς πλέον πονηρούς· ἡ ὑποψηφιότης δὲν ἀρίνει τὸν ἐκλογέα νὰ ἐκλέξῃ καὶ τὸν βουλευτὴν νὰ βουλευθῇ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ· ἡ ὑποψηφιότης εἶναι ἡ χειροπέδη τῆς ἐλευθερίας τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας· δεσμεύει τὴν πρωτοβουλίαν πανταχοῦ ὅπου τὴν ἀπαντήσει, καὶ τὴν κρατεῖ περιωρισμένην, ὡς περιωρισμένη εὑρέθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ, καὶ εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν ἀρχαίαν ἐποχήν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἔζη ὑπὸ τὴν πατριαρχικὴν πρωτοβουλίαν τοῦ οἰκογενειάρχου, καὶ ἔζη εὐχαρίστως, διότι δὲν εἶχεν ἄλλας ἀνάγκας νὰ θεραπεύσῃ, εἰμὴ χόρτα νὰ συλλέξῃ διὰ νὰ κατασιγάσῃ τὴν πεῖνάν του, καὶ ῥοῦχα συκῆς διὰ νὰ καλύψῃ τὴν γύμνωσίν του.

Ἀλλ' ἡ σημερινὴ ἑλληνικὴ κοινωνία δὲν ζῇ εὐτυχῶς εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχήν, καὶ ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα σήμερον, δὲν εἰμπορεῖ πλέον νὰ ζήσῃ καὶ πολὺ ὀλιγώτερον νὰ βελτιωθῇ μὲ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα, τὸ ὁποῖον περιῤῥίζει τὴν πρωτοβουλίαν. Γνωρίζω καὶ ἐγώ, ὅπως γνωρίζετε καὶ ὑμεῖς, ὅτι τὸ Σύνταγμα δίδει πλήρη τὴν πρωτοβουλίαν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ ὅμως ἐν πράγματι, βλέπετε κύριοι, ὅτι ἕνεκα τῆς ὑποψηφιότητος δὲν ὑπάρχει οὔτε εἰς τὸν ἕνα οὔτε εἰς τὸν ἄλλον περίβολον. Ἐὰν ποτε ἐτολμήσαμεν πρῶτοι νὰ σκεφθῶμεν, αἱ σκέψεις μας ἢ δὲν ἐξῆλθον τοῦ προδόμου τῆς αἰθούσης ταύτης, ἢ ἂν ἐξῆλθον, οὔτε ἠκούσαμεν ποία ἐγάθη

ἡ τύχη των· ὅτι γνωρίζομεν εἶναι ὅτι αἱ σκέψεις μας αὐταὶ ἐστάθησαν ἄγονοι, ἔμειναν ἄκαρποι. Καὶ ἐντούτοις ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία ἔχει χρείαν διὰ νὰ ὑπάρξῃ οὐχὶ μόνον συντηρήσεως, ἀλλὰ καὶ βελτιώσεως, ἀμφότερα ἔργα δυσχερῆ εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα καὶ ὑπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις τοῦ ἑνὸς ἢ τῶν ὀλίγων. Ἐρευνήσατε, Κύριοι, καλῶς, διατρέξατε τὰς ἀποστάσεις τοῦ χρόνου, εἰσέλθετε καὶ μελετήσατε πολιτεύματα καὶ ἤθη διαφόρων λαῶν, καὶ θέλετε πεισθῆ, ὅτι ὅταν καὶ ὅπου ἡ πρωτοβουλία ἐστάθη κοινὴ καὶ πλήρης, ἢ τοὐλάχιστον ἀρκετὰ ἐκτεταμένη, ἐκεῖ καὶ τότε ἐγεννήθησαν οἱ μεγάλοι νόες, τὰ μεγάλα ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐτίμησαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ διήγειραν τὸν θαυμασμὸν τῶν αἰώνων. Στρέψατε ἔπειτα τὴν προσοχήν σας καὶ εἰς τὸ παρόν, ἐπέλθετε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σας τὰ εὐνομούμενα ἔθνη, καὶ θέλετε μάθει ὅτι παντοῦ εἰσάγεται βαθμηδὸν τὸ σύστημα τῆς γενικωτέρας πρωτοβουλίας, καὶ εἰς αὐτὴν χρεωστοῦσιν αἱ μᾶλλον ἀνθοῦσαι κοινωνίαι τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νεωτέρου ἐξευγενισμοῦ.

Ἄλλως τε ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐνεργείας εἶναι πολύτιμος, καὶ διότι συνεπάγεται ἀναγκαίως καὶ τὴν πραγματικὴν εὐθύνην, καὶ ἡ εὐθύνη εἶναι ἄλλο δραστήριον καὶ ἀκαταμάχητον ἐλατήριον τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου. Δύνασθε ἔπειτα, σᾶς ἐρωτῶ, νὰ ἀρνηθῆτε ὅτι τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ; Καὶ τοι δυνάμενος ὁ παντοδύναμος Θεὸς νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς ὅλην τὴν φροντίδα καὶ τὴν θεραπείαν ὅλων τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὕτω νὰ καταργήσῃ εὐλόγως πᾶσαν ἐλευθερίαν συνειδήσεως, τὸ γρηγόρησεν ἀπ' ἐναντίας ἐλεύθερον τὸν ἄνθρωπον, καὶ τῷ ἀπέδωκεν ὅλην τὴν ἐλευθερίαν τῶν σκέψεων καὶ τῆς ἐνεργείας ὑπὸ τὸν ὅρον μόνον τοῦ νὰ ἦναι ὑπεύθυνος τῶν διαλογισμῶν καὶ τῶν πράξεών του. Ὥστε ὁ περιορισμὸς τῆς πρωτοβουλίας εἴτε εἰς τὸν νόμον εὑρίσκεται, εἴτε εἰς τὴν ἐφαρμογὴν γεννᾶται, ἀντιβαίνει καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ὑψηλὰς βουλὰς τοῦ ὑψίστου.

Ἂς συντρίψωμεν λοιπὸν τὴν ὑποψηφιότητα, αὐτὴν τὴν χειροπέδην τοῦ νοός, αὐτὸν τὸν δήμιον τῆς πρωτοβουλίας. Ἂς ἀρήσωμεν ἐλευθέρους τοὺς ἐκλογεῖς νὰ ἐκλέξουν τοὺς ἄνδρας, τοὺς ὁποίους αὐτοὶ οὗτοι ἐκτιμοῦν ὡς ἱκανοὺς νὰ τοὺς ἀντιπροσωπεύσωσι καὶ νὰ νομοθετήσωσιν· αὐτὸ ἐπιτάττει τὸ Σύνταγμα· τοῦτο ἀπαιτοῦν τὰ μεγάλα συμφέροντα τῆς κοινωνίας. Τοιουτοτρόπως, Κύριοι, θὰ διατηρήσωμεν τὴν τόσον ἀναγκαίαν ἰσορροπίαν μεταξὺ τῶν μεγάλων δυνάμεων τοῦ κράτους, καὶ

συναίμα θὰ δώσωμεν καὶ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἐκείνην τὴν ἀνεξαρτησίαν, τῆς ὁποίας ἔχει μεγίστην ἀνάγκην διὰ νὰ καταστα θῇ ἀξία τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ γένους.

Εὐγνωμονοῦντες δὲ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα διὰ τὰς εὐνοϊκὰς διαθέσεις, τὰς ὁποίας ἐκφράζει ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν μας, ἃς τὸν καθικετεύσωμεν ῥητῶς καὶ οὐχὶ περιφραστικῶς, ὅπως ῥητῶς καὶ ὁ βασιλεὺς μᾶς ἐρωτᾷ περὶ τῶν ἐκλογῶν, ἃς τὸν καθικετεύσωμεν, λέγω, νὰ μὴ θελήσῃ πλέον οὔτε νὰ ἀκούσῃ οὔτε νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ ἀντισυνταγματικόν, τὸ ἐπίβουλον ὄνομα καὶ πρᾶγμα τῆς ὑποψηφιότητος. Ἐπειδὴ δὲ μᾶς ὡμίλησε καὶ περὶ σεβασμοῦ τῶν ἀμοιβαίων δικαιωμάτων, ἃς κηρύξωμεν ἅπαντες εἰς ἐπήκοον πάντων, ὅτι οὐχὶ μόνον ἀείποτε ἐσεβάσθημεν καὶ θέλομεν σεβασθῆ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ προνόμια τοῦ θρόνου, οὐχὶ μόνον δὲν ἐπῆλθεν εἰς τὴν διάνοιάν μας ἡ σατανικὴ ἰδέα τοῦ νὰ ἐγγίξωμεν τὰς βασιλικὰς προνομίας, ἀλλ' ὅτι καὶ ὡς ἐκ τῶν ἀρχῶν μας καὶ ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων μας δὲν δυνάμεθα εἰς κάνένα νὰ ἐπιτρέψωμεν, ἐφ' ὅσον ἠθικῶς καὶ νομικῶς ἐκτείνεται ἡ ἐπιρροή μας, νὰ παραγνωρίσῃ ἢ νὰ παραμειώσῃ καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον καὶ βαθμὸν τὰ συνταγματικὰ τῆς βασιλείας προνόμια.

Δὲν πρέπει ὅμως εἰς τὴν ὑπερτάτην ταύτην στιγμὴν νὰ ἀποσιωπήσωμεν, Κύριοι, μίαν μεγάλην ἀλήθειαν· δὲν πρέπει νὰ κρύψωμεν ὅτι ἡ μοναδικὴ ἐγγύησις τοῦ ἀπαραμοιώτου σεβασμοῦ τῶν βασιλικῶν προνομίων δὲν εἶναι οὔτε ἡ Βουλὴ οὔτε ἡ Γερουσία, οὔτε αἱ διομολογίαι τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀφοσιώσεως, τὰς ὁποίας εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀκούομεν κατὰ κόρον ἐπαναλαμβανομένας· ἡ μόνη ἀξιόχρεως ἐγγύησις αὐτῶν, ἃς τὸ κηρύξωμεν θαῤῥούντως, εἶναι ἡ ὁλοσχερὴς, ἡ πιστὴ ἡ εἰλικρινὴς ἐν πᾶσιν ἐφαρμογὴ τῶν ὅρων τοῦ Συντάγματος, τὴν θρησκευτικὴν διατήρησιν τοῦ ὁποίου ὅλοι ὡρκίσθημεν!

Κύριε πρόεδρε, καὶ Κύριοι Γερουσιασταί! Σᾶς ἐξέφρασα ὅσον σαφῶς ἠδυνάμην τὰς ἰδέας μου καὶ τὰς κρίσεις μου περὶ τῶν ἐκλογικῶν ἐπεμβάσεων καὶ ἰδίως περὶ τῆς ὑποψηφιότητος· σᾶς εὐχαριστῶ, διότι μὲ τὴν συνήθειάν σας συγκατάβασιν εὐηρεστήθητε νὰ μὲ ἀκούσετε. Ἐπιτρέψατέ με ἤδη νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ τῆς ἀπαντήσεως τῆς ἐπιτροπῆς σας δὲν μοὶ φαίνεται πλῆρες· μίαν μικρὰν τροπολογίαν θεωρῶ ἀναγκαίαν διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἔννοια, τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν κρίσιν μου πρέπει νὰ περικλείῃ αὐτὸς ὁ παράγραφος, καὶ ταύτην καθυποβάλλων ὑπὸ τὰς ὄψεις σας, παρακαλῶ, ἐὰν τὴν εὕρητε ὀρθὴν,

νὰ τὴν ψηφίσητε. Ὅλη ἡ τροπολογία, Κύριοι, συνίσταται εἰς τὴν παρένθεσιν τῆς φράσεως «ἄνευ ὑποψηφιότητος» εἰς τὸν δεύτερον παράγραφον τῆς ἀπαντήσεως ὡς ἀκολούθως.

«Αἱ ἐλεύθεραι βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ εἶναι κυρίως ἡ ψυχὴ τοῦ »ἀντιπροσωπικοῦ συστήματος, καὶ ὁ λαὸς περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὰ ἱερὰ αὐτοῦ δικαιώματα, ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ὅλως ἐλεύθερα καὶ ἄνευ ὑποψηφιότητος ἐξάσκησις αὐτῶν συμβιβάζεται »μὲ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως.»

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός.

Κύριοι!

Δὲν δύναμαι ἢ νὰ εἶμαι συμφωνότατος εἰς τὰ ἱστορικὰ τῶν ξένων ἐθνῶν, καθὼ ἀληθειαν παγκοσμίως γνωστὴν καὶ ἀναμφισβήτητον, ὡς ἐκεῖνα περὶ τῶν Ἀγγλοσαξόνων καὶ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, περὶ ὧν ὁ συνάδελφος ἡμῶν Κ. Χρηστίδης ἐξέθηκε, καὶ μάλιστα περὶ τῶν συνταγματικῶν ἀρχῶν τῆς τελευταίας, ὑπὲρ ὧν καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πολλάκις ὑψώσαμεν πρὸ αὐτοῦ φωνὴν σεβασμοῦ ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ.

Ἐπίσης δὲν δύναμαι ἢ νὰ πρεσβεύω, συμφώνως μὲ τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθήματά μου τὴν ἀρχὴν, ἣν ἐπρόσθεσεν ἤδη ὁ αὐτὸς συνάδελφος ἡμῶν, «ὅτι ἡ εὐδαιμονία καὶ τῆς Ἑλλάδος συνίσταται εἰς τὴν ἀκραιφνῆ διατήρησιν τῶν ἐλευθεριῶν,» συμφωνῶν πληρέστατα, καὶ εἰς τὸ ὅτι νὰ ὦσιν αὗται πρέπει αἱ αὐταὶ παντοῦ καὶ πάντοτε, καὶ οὐχὶ ἄλλα μὲν τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα νὰ διακλαμβάνῃ, καὶ ἄλλως ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων ἀρχῶν νὰ γίνεται· ἀλλὰ κύριοι, ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος θέλω ἔλθει ἐπὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, χωρὶς νὰ μιμηθῶ τὸν συνάδελφόν μας τοῦτον, ἐπιβαρύνων τὰς ἀκοάς σας μὲ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν παρ' ἡμῖν κατὰ καιρὸν νόμων, καὶ τῶν λαβόντων κατὰ τὸ παρελθὸν χώραν, διότι ἄλλως ἤθελον σᾶς κάμει τὸ ἄδικον, ὅτι δὲν γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος σας.

Ἐπὶ τοιούτων δὲ ἀρχῶν λόγον ποιῶν ὁ συνάδελφος ἡμῶν Κ. Χρηστίδης, δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ προσφύγῃ εἰς ἐπιβοηθητικάς, οὔτε εἰς σποράδην, ὡς εἶπεν, ὑπενθυμίσεις παρελθόντων, ὅλως ἀλλοίων καὶ κατὰ τὴν φύσιν καὶ κατὰ τὰς πράξεις, καὶ τὰ ὁποῖα ἡ φρόνησις καὶ ὁ πατριωτισμὸς νὰ μὴ ἀνακινῶνται ἀπαιτοῦσι, μάλιστα δὲ χάριν σκοπῶν προσωπικοτήτων, ἐφ' ὧν ἂν καὶ θέλω ἀναγκασθῇ ν' ἀπαντήσω ὁμοίως, λέγω ὅμως ἀπὸ τοῦδε ἐν γένει, ὅτι ἡ ἀπόδοσις εἶναι ἄδικος, καὶ αἱ αἰτιάσεις κτοπαι. Ἐξομολογούμενος δὲ ὁ συνάδελφός μας οὗτος ἐνώπιον

τοῦ Σώματος τούτου, ἔπρεπε νὰ ἐξηγηθῇ καθαρῶς καὶ δι' ἐκυτὸν καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς· ἐγὼ ὅμως θέλω τὸν ὑπηρετήσει πρὸς τοῦτο, καθόσον ἡ εὐσχημοσύνη καὶ ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέπουσιν.

Πρῶτος, Κύριοι, ἐγὼ ὑπῆρξα ὁ ἐνεργήσας ἐκλογὰς μετὰ τὴν Σεπτεμβριανὴν μεταβολήν, ὡς ὑπουργὸς καὶ τότε τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ ἐκ τῶν πρώτων θυμάτων τῆς ὑποψηφιότητος καὶ ἐπεμβάσεως κατὰ τὸ **1844** ὁ ἴδιος γέγονα. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἐνεργήσας τὰς ἐκλογὰς τῶν πληρεξουσίων τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, οὔτε κἂν διενοήθην τὴν ὑποψηφιότητα· πανταχοῦ ὑπῆρξεν ἐλευθερία κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐκείνας, ὡς πασίγνωστον, καὶ τοσαύτη, ὥστε εἰς τινα μέρη τὰ κόμματα ἐπῆλθον καὶ εἰς διττὰς ἐκλογάς, ὅτε τὸ ὑπουργεῖον περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ ὑποδεικνύῃ τὸν νόμον, καὶ μόνον τὸν νόμον.

Κατὰ δὲ τὸ **1844**, ὅτε τὸ πρῶτον ἐρρυμοσθη τὸ Σύνταγμα, καὶ ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος, ἀπορῶ πῶς ὁ προλαλήσας μόνον, εἰς ἐπεμβάσεις ἀπέδωκε τὰ γενόμενα εἰς τὰς τότε βουλευτικὰς ἐκλογάς, ἐν ᾧ ὑπῆρξεν ἀχώριστος καὶ ἡ ὑποψηφιότης· διότι, Κύριοι, ἐπὶ παραδείγματι, ἐξαιρέσαν τὸ τότε ὑπουργεῖον ἐμὲ ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν τῆς Τριπόλεως, τὸν μακαρίτην Ζωγράφον ἐκ Καλαβρύτων, καὶ ἄλλους ἀλλαχόθεν, δὲν ἔλειψε νὰ προσδιορίσῃ καὶ τίνες ἦσαν οἱ ἐκλεκτέοι. Ταῦτα, εἶναι ἀλήθειαι γνωσταὶ τοῖς πᾶσι, οὐδὲ τὸν ἴδιον Κ. Χρηστίδην λανθάνουσαι, καθόσον καὶ οὗτος, ἂς τὸ ὁμολογήσω, δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορος κατὰ τῆς τοιαύτης ἀποκλειστικότητος· ὅ,τι δὲ παραδοξότερον μοὶ φάνη εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ προλαλήσαντος εἶναι, ἡ μετάβασίς του ἀπὸ τὰ **1844** εἰς τὰ **1850**, ἐκεῖθεν δὲ καὶ μέχρι τοῦ **1853**, διεξελθόντος ὅλον τὸ μεταξὺ διάστημα ἀκριθιγῶς πως, ἐν ᾧ ἀπὸ τὰ **1850 – 1853** ὑπῆρξε καὶ οὗτος εἷς τῶν ἰσχυρῶν ὑπουργῶν. Ἀπὸ τοῦ **1850**, κύριοι, ἐπανελήφθη ἡ ὑποψηφιότης συστηματικώτερον, καὶ ἤτις, ὡς ὁ ἴδιος Κ. Χρηστίδης ἀνέφερεν, ἦτο μὲν ἐν μυστικότητι, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ μᾶλλον καταχθόνιος, κατὰ τὴν διδομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπωνυμίαν αὐτῆς· διότι τὴν λεγομένην ταύτην μυστικότητα συνώδευον τοιαῦται καὶ τοσαῦται μυστικαὶ ἐπίσης διαταγαί, ὥστε οὐδεὶς ἑτοίμα ν' ἀρνηθῇ ψῆφον ὑπὲρ τῶν οὕτως ὑποψηφίων, οὐδ' ἑτοίμα νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα· ἑπομένως ὅσον καὶ ἂν θελήσῃ ὁ συνάδελφος ἡμῶν νὰ ὑπεκφύγῃ τῆς τοιαύτης κατηγορίας, δὲν θέλει δυνηθῇ, νομίζω, νὰ διαψεύσῃ καὶ τὸ τότε ἀδόμενον, ὅτι μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῆς ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου κατὰ τὸ **1853** ἀπομακρύνσεώς του ὑπῆρξεν ἡ δυσαρέσκεια αὐτοῦ, ὅτι δὲν κατώρθωσε νὰ κατισχύσωσιν οἱ παρ' αὐτοῦ ὑποστηριχθέντες ὑποψήφιοι. Ἐν τούτοις ἡ τακτικὴ αὕτη παρηκολούθησε καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς περιόδους μέχρι τοῦ **1856**.

Ἐρχόμενος δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην γενομένων ἐκλογῶν, παρατηρῶ, Κύριοι, μετὰ θάρρους, ὅτι δὲν ἠκολουθήσαμεν τυφλῶς τὴν ῥηθεῖσαν τακτικήν, ἀλλὰ σκεφθέντες καὶ ἀναλογισθέντες τὴν δεινότητα τῆς τοιαύτης ἕξεως, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ὅλως παραλείψεώς της, ἐδιστάσαμεν πρὸς τοῦτο, καὶ ἐν πανδήμῳ τοιαύτῃ ἐξομολογήσει διὰ τοῦ προγράμματός μας ἀπορρίψαντες τὴν μυστικότητα καὶ τὰ συνοδεύοντα αὐτὴν, μετεχειρίσθημεν μὲν τὴν ὑποψηφιότητα, ἀλλ' ὡς ἁπλῆν γνώμην καὶ ὑπόδειξιν, καὶ οὐχὶ ὡς θέλησιν ἐπιβλητικήν, καὶ οὐ μόνον ἀφήσαμεν ἐλεύθερον τὸ στάδιον τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἄνευ προνομίου ὑπερασπίσεως πρὸς τοὺς ὑποψηφίους, καὶ μὲ τὰς πλέον ἐντόνους ἐπὶ τούτῳ διαταγὰς πρὸς τὰς ὑπαλλήλους ἀρχάς, ἀλλὰ καὶ μέτρα ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας καὶ γνησιότητος τῶν ἐκλογῶν διὰ τοῦ διορισμοῦ ἐκ μέρους τῶν ἀνθυποψηφίων ἀντεπροσωπευτικῶν ἐπιτροπῶν ἐλήφθησαν· ταῦτα δὲ πάντα σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου, ὅστις δὲν ἀπαιτεῖ εἰμὴ ἐκλογὰς πραγματικὰς καὶ ἀνεπηρέαστους. Πρὸς πλειοτέραν δὲ ὑποστήριξιν τῶν διαταγμῶν μας, ἂς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ προσθέσω ἐνταῦθα, ὅτι ἡ περὶ ὑποψηφιότητος ἰδέα ἦτο ἐριζομένη, ὥστε οὐδεὶς καὶ ἐκ τῶν πολιτικῶν φίλων τῶν σήμερον ἀντιτεινόντων δὲν ἔμεινε μὴ ζητήσας ταύτην, καὶ ἂν μοὶ ἐπετρέπετο θέλων σᾶς παρουσιάσει καὶ ἰδιαιτέρας ἐπὶ τούτου αἰτήσεις.

Τὰ τοιαῦτα μέτρα, Κύριοι, ὑπῆρξαν βεβαίως ἀνώτερα τῆς διατάξεως ἐκείνης τοῦ κατὰ τὸ **1852** ὑπουργείου, τοῦ ὁποίου μέρος ἀπετέλει καὶ ὁ Κ. Χρηστίδης, διὰ τῆς ὁποίας παρεδίδετο κυρίως εἰς τὴν φρουρὰν ἡ φύλαξις τῆς κάλπης· διότι κατὰ τὴν παρ' ἡμῶν ληφθεῖσαν πρόνοιαν αἱ κάλπαι οὐδόλως μεταφερόμεναι ἀπὸ τοῦ ναοῦ μέχρι τοῦ τέλους τῆς ψηφοφορίας, ἐφυλάχθησαν συναμα ὑπό τε τῶν ἐφορευτικῶν καὶ ἀντεφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῆς φρουρᾶς· καὶ διότι οἱ εἰσερχόμενοι ἐψηφοφόρουν ὑπὸ τὰ ὄμματα ὅλων τούτων, καὶ τὸ πᾶν ἀπέδειξε τὴν εἰλικρίνειαν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι αἱ ἐκλογαὶ ἦσαν ἀληθῶς πραγματικαί· ἂν δὲ ἐνδεχομένως εἰς ὀλίγιστα μέρη συνέβησαν, κατὰ τὰς αἰτιάσεις τινῶν, διενέξεις ἢ παρεκβάσεις, εἰς τοῦτο ποσῶς δὲν ἐνέχεται ἡ ἐξουσία, ἀλλ' εἶναι ἀποτελέσματα συνήθη τῆς κομματικῆς καὶ ζωηρᾶς ἀμίλ-

λης ἐπὶ τῶν ἐκλογικῶν ἐργασιῶν, τὸ σύνολον τῶν ὁποίων ὑπερέβλυθε ἤδη εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ ἀρμοδίου Σώματος τῆς Βουλῆς, καὶ ἐπενέχθησαν αἱ ἐπὶ τῆς ἀληθείας ἀποφάσεις αὐτῆς.

Αὕτη, Κύριοι, εἶναι ἡ ἐν γένει διαγωγὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τῶν κατὰ καιρὸν καὶ σημερινῶν ὑπευθύνων ὑπουργῶν, καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς καυχώμεθα, ὅτι ἐπετύχαμεν ἐκ τῶν ἐνόντων τὰς δυνατὰς βελτιώσεις, αἵτινες ἐξεῖγειραν καὶ εἰς τὸν λαὸν τὴν συναίσθησιν τῆς νομίμου καὶ ἐλευθέρας ἐξασκήσεως τῶν δικαιωμάτων του, καὶ τοῦτο μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ γενομένου ἀνταγωνισμοῦ καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἐκ τῶν διαφόρων ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ. Ἡς πρὸς δὲ τὴν κατανόμασιν τῶν ὑποψηφίων, καθ' ἣς ῥητῶς ἠτιάθη ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, εἰπών, ὅτι ἐλάβομεν αὐτοὺς ἐκ τῶν κατωτέρων στρωμάτων τῆς κοινωνίας, τοῦτο πολὺ ἀπέχει τῆς ἀληθείας· διότι οἱ παρ' ἡμῶν ὑποδειχθέντες ἐλέχθησαν, καὶ δὲν ἁρπάγησαν, μεταξὺ τῶν εὐπολληπτοτέρων πολιτῶν, καὶ εἶναι ὅλως εἰδικὸν ἔργον τοῦ ὑπουργείου, καὶ ποσῶς δὲν ἀνταναλῇ εἰς τὸ ἀνεύθυνον τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, διότι οὐ μόνον συνταγματικῶς ἀλλὰ καὶ φυσικῶς μόνον οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ ὑπουργοὶ εὐθύνονται περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἰδεῶν καὶ πράξεών των.

Ὁ συνάδελφος ἡμῶν Κ. Χρηστίδης ὁμιλῶν περὶ τῶν πρὸ τοῦ 1853 ὑποψηφίων, ἠθέλησε νὰ δικαιολογήσῃ πως τὴν ἰδιότητα αὐτῶν, ὡς καταδειχθέντων ὄθεν ἐκ μέρους τῶν ὑπαρχόντων τότε πολιτικῶν κομμάτων· καὶ μολονότι ἠξεύρω, ὅτι δὲν ἀνεγνώρισε καὶ οὗτος τὴν ἀπαγγελθεῖσαν εἰς σπουδαίαν ἄλλοτε συζήτησιν καταστροφὴν τῶν κομμάτων αὐτῶν, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ τῷ εἴπω, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀμφιβάλῃ, ὅτι καὶ μετὰ ταῦτα καὶ σήμερον ἔτι ἡ πρὸς τοῦτο συνέργεια τῶν τοιούτων κομμάτων δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκλείψῃ, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς τὰς ἐνεστώσας ἐκλογὰς ἦρθη πᾶσα ἀποκλειστικότης, ἐλευθέρου κηρυχθέντος τοῦ ἐκλογικοῦ σταδίου, ἐπιμαρτυρεῖ δὲ εἰς τοῦτο καὶ ἡ εἰς τινας ἐπαρχίας ἀνάδειξις τῶν ἀνθυποψηφίων.

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἀνωτέρω, Κύριοι, ὁ Κ. Χρηστίδης οὐδεμίαν ἐπέβασιν μᾶς ἀπέδειξεν· εἰς τοῦτο ἡ ἀπόδειξις ἔπρεπε νὰ ἦναι ἀπ' εὐθείας καὶ ῥητή, ἡ δὲ ἀνάμιξις παρελθουσῶν καὶ ἀνομοίων περιστάσεων εἶναι ὅλως ἀνάρμοστος καὶ σοφιστισμὸς τῆς καθαρᾶς συνταγματικῆς συζητήσεως· ἐμνήσθη, λέγω, περιστατικοῦ τινος κατὰ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Β. Λόγου ὑπὸ τοῦ Σώματος τούτου τῷ 1847, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου ἀείμνηστος Τσαβέλλας, καὶ ὁ στενὸς φίλος

τοῦ Κ. Χρηστίδου Ν. Κουτσομπίνας, ὡς καὶ ὁ Γ. Πλαρδέκης δὲν ὑπάρχουσιν ἤδη εἰς τὴν ζωήν, ἢ δὲν ἔχομεν γνώμην εὐχαρροσύνης νὰ θελήσῃ νὰ τοὺς ἐξηλεγξῃ, ἡ τοιαύτη ἔρευνα ν' ἀναβάλῃ τοῦτο εἰς ἄλλην ὥραν, καθ' ἣν ἴσως προβιβασθῇ ἐνταῦθα ἐκτὸς ἐμοῦ καὶ ὁ τότε συνυπουργὸς καὶ συνάδελφος ἤδη ἡμῶν Κ. Βούλγαρης, παρὰ τοῦ ὁποίου, κατὰ ὅλου του, ἤθελε μεβαιωθῇ, πιστεύω, τὴν πλήρη ἐλάβωσιν, τουτέστιν ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ γενομένου τότε ἀπαιτεῖ ἁπλῶν ὑπομνήσεων τοῦ συντηρητικοῦ προορισμοῦ τοῦ σώματος τούτου.

Πόσα δὲ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν ἴσως ν' ἀναμνήσωμεν εἰς τὸν συνάδελφον ἡμῶν Κ. Χρηστίδην ἐκ τῶν ὅσων τῷ ἀπεδίδοσαν ἄλλοτε τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ ἔτι αὐστηροτέρου χαρακτῆρος γεγονότων, ὡς ἐκείνων τῶν περὶ ἐφόρων καὶ ταμιῶν τὸ 1853, καὶ ἄλλων πρὸ καὶ μετὰ; Φρονοῦντες δ' ὅτι τὸ παρελθὸν δὲν πρέπει ν' ἀνακινῆται τυχαίως, καθόσον ὁ ἀναμάρτητος δὲν θέλει εὑρεθῇ, λέγω, ὅτι πάπλως σεβασμοῦ πρέπει νὰ καλύπτῃ αὐτό, καὶ εἰς μόνην τὴν ἱστορίαν νὰ μένῃ ἡ συζήτησις αὐτοῦ ἐλευθέρα.

Ἐπανερχόμενος, Κύριοι, καθαρῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, λέγω, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο κατὰ τὸ ἐκλογικὸν τῆς παρελθούσης περιόδου στάδιον ἐβάδισε μετὰ τῆς δυνατῆς περισκέψεως ἐπὶ ἕξεως μὴ ἀπαγορευομένων ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, καὶ δι' ὅλων τῶν ἐμμέσως καὶ εὐθέως ἀντιτεινόντων εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ μέσων· ἡ ἔμμεσος αὐτὴ ὁδὸς καὶ βαθμιαία ἐλευθερία πράττει ἀσφαλέστερον εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τὰ τοιαῦτα δικαιώματα. Οὕτω βαδίσαντες, Κύριοι, ἀπεδείξαμεν, ὅτι αἱ ἐκλογαὶ ἐγένοντο πραγματικαί, ἐλευθέρως καὶ ἀνεπηρεάστως, καὶ εἶναι λυπηρὸν σήμερον νὰ ἐξέρχηται ἀπό τινος φωνὴ ἐναντία ἀντὶ νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα παράπονα εἶναι ἴσως ἤδιξα ἢ πραγματικά· διότι μαντεύω τοῦ νὰ λάβῃ τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο τὴν ἐντολὴν τῶν ἐκλογῶν κατὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ Μαΐου, ὡς ὁ συνάδελφος ἡμῶν εἶπεν, ἡ ἐντολὴ αὕτη, ἂν ὑπῆρξεν, ἐδόθη εἰς ἄλλους, μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται ἴσως καὶ ὁ Κ. Χρηστίδης· ἡμεῖς δὲ ἀπεδέχθημεν τὸ ὑπουργεῖον σεβασθέντες τὴν πρόσκλησιν τοῦ Προέδρου ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐντολῆς, εἰμὴ μὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ πραττόμεθα ὅ,τι δυνατόν, ὅ,τι βέλτιον, ὑποβάλλοντες πάντοτε τὰς γνώμας μας εἰς τὸν ἡγεμόνα ἐν εἰλικρινείᾳ.

Ἐπὶ δὲ τῶν πολλῶν περὶ τῆς ἐλευθερίας ἐπικλίσεων, τῶν ὑπὸ τοῦ Κυρίου Χρηστίδου γενομένων κατὰ τρόπον παραδόξως ἐγκωμιαστικὸν, καὶ ἀποδεικνυουσῶν ἤδιν ὑπὲρ αὐτῶν

ζήλον, ἀπαντῶ, ὅτι αἱ ἐλευθερίαι ἀντήχησαν εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀνέκαθεν, καὶ ἡ κεφαλή μου εἶναι πλήρης ἰδεῶν τοιούτων· τοῦτο βεβαιοῦσι τὰ κατὰ καιρὸν Συντάγματα, τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖ ἡ διαγωγή μου εἰς τὰς κατὰ καιρὸν Συνελεύσεις καὶ εἰς ὅλα τὰ νομοθετικὰ Σώματα, εἰς ἃ ἔλαβον μέρος, ἀναδειχθεὶς πάντοτε ἀνελλειπὴς καὶ ἔνθερμος θιασώτης αὐτῶν· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὁ συνάδελφος ἡμῶν, ὅτι ἡ ἐπιτυχὴς ἐφαρμογὴ αὐτῶν δὲν ὑπῆρξε τοσοῦτον ἐφικτή· ἀνάγκη λοιπὸν ὑφίσταται περὶ τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς, καὶ ἥτις δὲν δύναται, νομίζω, νὰ ἐπέλθῃ εἰμὴ διὰ συνετῶν καὶ βαθμιαίων δοκιμασιῶν.

Θαρρύνομαι δὲ, κύριοι, νὰ καυχηθῶ, ὅτι τὸ καθ' ἡμᾶς ἐπράξαμεν τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ ὅτι τῆς περιόδου ταύτης αἱ ἐκλογαὶ ἐγένοντο βελτιώτεραι τῶν προτέρων, τὸ δὲ ἀτελὲς θέλει διορθώσει ὁ χρόνος· ἀλλὰ μὴν ἀμφιβάλλετε ὅτι εὐχαρίστως θέλομεν ἰδεῖ ἄλλους τολμηροτέρους ἴσως νὰ ἐπενέγκωσιν τὸ τελειότερον, καθόσον τὸ ἐπ' ἐμοὶ οὐδέποτε, σᾶς ὁμολογῶ, ἔλειψεν ἡ εὐχάριστος ἐνατένισις τῆς Γερουσιαστικῆς θέσεώς μου. Ἂς εὐχηθῶμεν λοιπὸν νὰ συντρέξῃ πρὸς τὴν τελειοποίησιν ἡ ἐθνικὴ πρόοδος καὶ ἡ ἠθικὴ ἀνάπτυξις τῶν κυβερνώντων καὶ τοῦ λαοῦ.

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος εἶπε τὰ ἑξῆς.

Μετὰ τὰς θεωρίας τὰς τόσον σπουδαίας, αἵτινες ἀνεπτύχθησαν πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ὑπὸ τοῦ κατὰ πρῶτον λαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, ὅπερ μᾶς ἀπασχολεῖ σήμερον, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ παρακολουθήσωσι πρὸς ὑποστήριξιν καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα· ἀλλὰ πρὶν ἡ ἐκθέσω ταῦτα ἐπιτρέψατέ μοι νὰ πραγματευθῶ ἐν ὀλίγοις τὴν δύσκολον θέσιν, εἰς ἣν ἐτέθημεν ἐκόντες ἄκοντες, συζητοῦντες πολυσπούδαστον ἀντικείμενον εἰς χρόνον ὅστις μᾶς ἀφαιρεῖ τὰ δυνατὰ, τὰ κατάλληλα μέσα.

Δὲν σᾶς λανθάνει, Κύριοι, ὅτι ἡ ἔναρξις τῆς τρεχούσης συνόδου ἐκηρύχθη τὴν 30 Ὀκτωβρίου, τὴν δὲ 16 Νοεμβρίου ἐσχηματίσθη τὸ γραφεῖον τοῦ Σώματος τούτου, καὶ σήμερον μόλις, ἤτοι τὴν 21 Νοεμβρίου, ἀρχόμεθα τῶν τακτικῶν ἐργασιῶν μας· ὥστε ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγένετο ἡ ἔναρξις παρῆλθον ἐπὶ ματαίῳ δύω ὁλόκληροι μῆνες, καὶ ἡ ἀπραξία αὕτη βεβαίως δὲν εἶναι ἄσκοπος· ἄλλως τε, Κύριοι, ἂν τὸ ὑπουργεῖον ἐγκαίρως ἤθελεν εἰσάξῃ εἰς τὴν Γερουσίαν νομοσχέδια, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ἐν τῷ Β. Λόγῳ ἀπαριθμουμένων ἀξίων μεγάλης μελέτης,

ἠθέλαμεν συζητήσει αὐτὰ ἐν ἀνέσει, καὶ οὐ μόνον ἠθέλαμεν ἀπορύγει τὴν σκανδαλώδη τακτικὴν, ἥτις ἐπικρατεῖ ἀπό τινος καιροῦ, τοῦ νὰ ἐπιψηφίζωμεν σωρείαν νομοσχεδίων ἀσυζητητὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς συνόδου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπάντησιν πρὸς τὸν Β. Λόγον ἠθέλαμεν συζητήσει ἐν ἀμοιβαιοτέρῳ χρόνῳ, ὅτε καὶ πολλαὶ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἦσαν ἀνεξέλεγκτοι ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἠδυνάμεθα ἐλευθέρως νὰ καταδείξωμεν τὰ λαβόντα χώραν παρανομήματα καὶ τὰς ἐπεμβάσεις, καὶ τοιουτοτρόπως πείσωμεν καὶ αὐτοὺς τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἐλευθέρα ἐξάσκησις πολιτικῶν δικαιωμάτων, ὡς διϊσχυρίζονται ἤδη, συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα αὐτῶν. Τὸ ὑπουργεῖον ὅμως διὰ νὰ ἀποφύγῃ μίαν τοιαύτην καθαρὰν συζήτησιν ἔκαμεν, ὡς βλέπετε, ὥστε νὰ παρουσιασθῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀπαντήσεως ἀφοῦ καὶ αἱ ἐξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν ἀποπερατώθησαν καὶ ἡ Βουλὴ ἐσχηματίσθη· ὅθεν ἐὰν ἤδη συνδιάσωμεν τὸν παράγραφον πρῶτον τοῦ Β. Λόγου, ἐφ' οὗ εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀπαντήσωμεν, μὲ τὸν τελευταῖον παράγραφον, εἰς ὃν περιλαμβάνεται τὸ «στεφόμενοι τὰ δικαιώματα ἀλλήλων» φθάνομεν εἰς τὸ δυσάρεστον ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ πλησιάσωμεν τὰ πράγματα δεόντως καὶ καταδείξωμεν τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς νὰ προσκρούσωμεν εἰς τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἑτέρου Σώματος, ἅτινα πρέπει νὰ ἦναι σεβαστὰ πρὸς ἡμᾶς, ὅπως πρέπει νὰ ἦναι σεβαστὰ καὶ τὰ καθήκοντα ἡμῶν εἰς ἐκεῖνο. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, κύριοι, καὶ μ' ὅλην αὐτὴν τὴν δύσκολον οὕτως εἰπεῖν θέσιν, εἰς ἣν εὑρισκόμεθα, θέλω προσπαθήσει, προκαλεσθεὶς μάλιστα ὑπὸ τῆς ὁμιλίας τοῦ πρὸ ὀλίγου ἀγορεύσαντος Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, εἰπόντος ὅτι δὲν ἀρκοῦν αἱ θεωρίαι ἀλλ' ἀπαιτοῦνται καὶ πράγματα καὶ ἂν ἔχωμεν τοιαῦτα ἃς τὰ καταδείξωμεν, θέλω προσπαθήσει, λέγω, νὰ ἀποφύγω εἰς τὴν ὁμιλίαν μου τὴν κυρίαν ἐξέλεγξιν, ἥτις ἀνήκει εἰς τὴν βουλὴν ἀποκλειστικῶς, καὶ θέλω περιορισθῇ νὰ ἐκθέσω γεγονότα ἀφορῶντα τὰς ἐπεμβάσεις μόναν τὰς πραχθείσας κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Φθιώτιδος, εἰς ἣν ἀνήκω, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν μετέβην αὐτοπροσώπως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐκλογῶν· θέλω παρατρέξει δηλονότι τοὺς ἀποκλεισμοὺς, τὴν παραδοχὴν πλαστῶν ὀνομάτων, προσθέτων καταλόγων καὶ καλπονοθεύσεων· θέλω δὲ ἐκθέσει, ὡς προεῖπον, ἱστορικῶς τὰ γεγονότα, ὅπως καταστᾶθ τοιουτοτρόπως καταληπτὰ, καὶ διὰ τῆς ἀλληλουχίας τῶν πραγμάτων πείσω καὶ ὑμᾶς περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν. Καὶ πρῶτον, κύριοι, ὅτε ἐξεδόθη τὸ πολύκροτον ὑπουργικὸν

πρόγραμμα ἔλαβον πολλὰ ἀντίτυπα τούτου καὶ διέδωκα εἰς τοὺς ἐν Φθιώτιδι φίλους καὶ συνεπαγωνίστας μου. ἐκείνους, πρὸς οὓς ὤφειλα κατὰ μέγα μέρος τὴν πολιτικήν μου προαγωγήν, καὶ ἐζήτησα παρ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, ἂν πρέπει νὰ ὑποστηριχθῶσι τὰ ἀνάλογα καρπώματα τῶν ἀπολαμβανόντων τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν συμπολιτῶν μας, νὰ ἔχωσι δὲ καὶ τὰ ἀνάλογα καρπώματα τῶν ἀλλ' ἐνταῦθα, ὡς διεφημίσθη, ἐτέθησαν πρόσωπα ὡς ὑποψήφια ὅλως ἀκατάλληλα, καὶ μὴ ἀπολαμβάνοντα τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν συμπολιτῶν των, καὶ πρέπει διὰ τῶν ὑποψηφίων τούτων ἀπέλπισε τὴν πολιτικήν μας μερίδα ἀπὸ τὴν ἀνάλογον συμμετοχήν της εἰς τὰ δημόσια πράγματα, ἤτις, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, ἔχει μεγάλην πλειοψηφίαν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἔχων ὑπ' ὄψιν μου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν συμπολιτῶν μου σᾶς λέγω, ὅτι τὰ τεθέντα πρόσωπα ὡς ὑποψήφια δὲν ὑποστηρίζονται παρ' οὐδενὸς τῶν φίλων μας, καὶ ὅτι ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ προγράμματός της ἀφίνει ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῆς ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν, οἱ φίλοι μας καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ θέλομεν ὑποστηρίξει πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἡ μερίς μας θέλει ὀνομάσει ὡς ὑποψήφια αὐτῆς. Ταῦτα εἰς ἀπάντησιν τοῦ γράμματός σας.

Ὁ φίλος σας,

Π. ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ.

Μετὰ τὴν παραλαβὴν τῶν ἐπιστολῶν ἐπεσκέφθην τοὺς ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν, καὶ χρέωσα αὐτοὺς καὶ προφορικῶς ἐὰν τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα θέλουν ὑποστηρίξῃ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, καὶ ἔλαβον εἰς ἀπάντησιν τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι εἶναι διατεθειμένοι νὰ τὸ ὑποστηρίξωσι λόγῳ τε καὶ ἔργῳ. Εἰς δὲ τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν προσέθεσα, ὅτι ὁ μοίραρχος ταγματάρχης Πλέσας διοικητὴς τοῦ μεταβατικοῦ πρὸ πέντε ἐτῶν εἰς τὴν Φθιώτιδα, οὐχὶ μόνον διὰ διαφόρων πράξεών του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῆς ἀντὶ τοῦ ἐλαχίστου διαταγμοῦ δὲν δ.σκολεύεται νὰ ἐξαγρῇ τὰς ὑπὲρ τῶν ἀντιπάλων τῶν φίλων μου συμπαθείας του, καὶ ἰδίως τὰς πρὸς τὸν συγγενῆ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ καὶ ὑπουργικῶν ὑποψηφίων συνταγματάρχην Ἐὐαγ. Κοντογιάννην, καὶ ὅτι διὰ νὰ μὴ ὑποπέσῃ ὅτι οἱ φίλοι μου εἶναι ἀδύνατοι δὲν ζητοῦμεν τὴν μετάθεσιν τοιαύτης περιστάσεως ταύτην, ἀλλ' ἔχομεν δίκαιον ν' ἀπαιτήσωμεν ὅπως διαταχθῇ τοῦ λοιποῦ νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ πάσης ἐπεμβάσεως κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν. Ἀκολούθως τὴν ἐπιοῦσαν ἐπεσκέφθην τὸν ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς Κ. Νικολαΐδην, πρὸς ὃν ἐνῶ εἶπον τὰ αὐτὰ προσέθηκα συγχρόνως καὶ τὴν αἴτησιν τοῦ νὰ ἀποστείλῃ τοὐλάχιστον ἕνα ἀνώτερον

Εἶπον καὶ αἱ ὑπογραφαὶ πολλῶν πολιτῶν.

Εὐγενέστατε Κύριε!

Ἐν Ὑπάτῃ τὴν 14 Αὐγούστου 1859.

Ἔλαβον τὸ ἀπὸ 10 Αὐγούστου γράμμασας ὡς καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου τὸ ἀφορῶν τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς· μελετήσαντες ἐσκεμμένως καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόγραμμα καὶ τὸ γράμμασας αὐτὸ μὲ πολλοὺς ἐκ τῶν ἐδῶ καλητέρων φίλων μας, εἴδομεν, ὅτι τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον πατριωτικῶς σφεπτόμενον ἀφίνει ἐλευθέραν τὴν ψῆφον τοῦ πολίτου εἰς τὸ νὰ τὴν διαθέσῃ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες δύνανται νὰ ἀντιπροσωπεύσωσι ἀρκούντως τὸν τόπον. Εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο καὶ δύναται νὰ θέτῃ ὑποψηφίους, ἀλλὰ ὤφειλε νὰ ὀνομάσῃ καὶ πρόσωπα ἀπολαβόντα τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην τῶν συμπολιτῶν μας, νὰ ἔχωσι δὲ καὶ τὰ ἀνάλογα καρπώματα τῶν ἀλλ' ἐνταῦθα, ὡς διεφημίσθη, ἐτέθησαν πρόσωπα ὡς ὑποψήφια ὅλως ἀκατάλληλα, καὶ μὴ ἀπολαμβάνοντα τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν συμπολιτῶν των, καὶ πρέπει διὰ τῶν ὑποψηφίων τούτων ἀπέλπισε τὴν πολιτικήν μας μερίδα ἀπὸ τὴν ἀνάλογον συμμετοχήν της εἰς τὰ δημόσια πράγματα, ἤτις, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, ἔχει μεγάλην πλειοψηφίαν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἔχων ὑπ' ὄψιν μου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν συμπολιτῶν μου σᾶς λέγω, ὅτι τὰ τεθέντα πρόσωπα ὡς ὑποψήφια δὲν ὑποστηρίζονται παρ' οὐδενὸς τῶν φίλων μας, καὶ ὅτι ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ προγράμματός της ἀφίνει ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῆς ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν, οἱ φίλοι μας καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ θέλομεν ὑποστηρίξει πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἡ μερίς μας θέλει ὀνομάσει ὡς ὑποψήφια αὐτῆς. Ταῦτα εἰς ἀπάντησιν τοῦ γράμματός σας.

Ὁ φίλος σας,

Π. ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ.

Μετὰ τὴν παραλαβὴν τῶν ἐπιστολῶν ἐπεσκέφθην τοὺς ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν, καὶ χρέωσα αὐτοὺς καὶ προφορικῶς ἐὰν τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα θέλουν ὑποστηρίξῃ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, καὶ ἔλαβον εἰς ἀπάντησιν τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι εἶναι διατεθειμένοι νὰ τὸ ὑποστηρίξωσι λόγῳ τε καὶ ἔργῳ. Εἰς δὲ τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν προσέθεσα, ὅτι ὁ μοίραρχος ταγματάρχης Πλέσας διοικητὴς τοῦ μεταβατικοῦ πρὸ πέντε ἐτῶν εἰς τὴν Φθιώτιδα, οὐχὶ μόνον διὰ διαφόρων πράξεών του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῆς ἀντὶ τοῦ ἐλαχίστου διαταγμοῦ δὲν δ.σκολεύεται νὰ ἐξαγρῇ τὰς ὑπὲρ τῶν ἀντιπάλων τῶν φίλων μου συμπαθείας του, καὶ ἰδίως τὰς πρὸς τὸν συγγενῆ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ καὶ ὑπουργικῶν ὑποψηφίων συνταγματάρχην Ἐὐαγ. Κοντογιάννην, καὶ ὅτι διὰ νὰ μὴ ὑποπέσῃ ὅτι οἱ φίλοι μου εἶναι ἀδύνατοι δὲν ζητοῦμεν τὴν μετάθεσιν τοιαύτης περιστάσεως ταύτην, ἀλλ' ἔχομεν δίκαιον ν' ἀπαιτήσωμεν ὅπως διαταχθῇ τοῦ λοιποῦ νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ πάσης ἐπεμβάσεως κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν. Ἀκολούθως τὴν ἐπιοῦσαν ἐπεσκέφθην τὸν ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς Κ. Νικολαΐδην, πρὸς ὃν ἐνῶ εἶπον τὰ αὐτὰ προσέθηκα συγχρόνως καὶ τὴν αἴτησιν τοῦ νὰ ἀποστείλῃ τοὐλάχιστον ἕνα ἀνώτερον

ἀξιωματικὸν τῆς χωροφυλακῆς διὰ νὰ παραμένῃ ἐν Φθιώτιδι μέχρι τοῦ πέρατος τῶν ἐκλογῶν, διότι δὲν ἔχω πολλὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ μνησθεὶς μοίραρχος θὰ μένῃ ἀμέτοχος σκανδαλωδῶν ἐνεργειῶν, καὶ οὕτω ἀνεχώρησα εἰς Λαμίαν.

Φθάσας δὲ ἐκεῖ παρέμεινα ἐν τῇ πόλει Λαμίας ἱκανὸν καιρὸν ἕνεκα τῶν ἰδιαιτέρων μου ὑποθέσεων καὶ τῶν πρὸς ἐξάσκησιν τῶν πολιτικῶν μου δικαιωμάτων· ὠνομάσθησαν δὲ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ οἱ ἀντίθετοι τοῦ ὑπουργείου ὑποψήφιοι οἱ Κ.Κ. Κωνστ. Δυοβουνιώτης, Λ. Ζητουνιάτης, Καλαμάρας Τζουκαλὰς καὶ Κ. Γεωργιάδης, καὶ ἤρχησαν κατὰ συνέπειαν αἱ προκαταρκτικαὶ τῶν μερίδων ἐκλογικαὶ ἐργασίαι, ὅτε ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐμφανισθεὶς ὁ Ἀναγνώστης Ζαρειρίου γραμματεὺς τῆς δημαρχίας Φαλάρων μᾶς εἶπεν παρόντων πολλῶν, ὅτι ἤκουσε ὅτι ἐξεδόθη κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως, καὶ ἐζήτει συμβουλὴν ἂν διὰ τῆς ἀποκρύψεώς του ἢ δι' ὁποιουδήποτε ἄλλου μέσου δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸ βάσανον τοῦτο. Ἐπὶ τῆς ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ τρόμου ἐρωτήσεώς του τῷ εἶπον νὰ ἀποταθῇ κατ' εὐθείαν εἰς τὸν Κ. ἀνακριτὴν καὶ πληροφορηθῇ τὴν ἀλήθειαν· καὶ τωόντι, Κύριοι, μετ' ὀλίγας ὥρας ἐπιστρέψας ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ δικαστοῦ Κ. Ζέρμα μᾶς εἶπεν, ὅτι ἐρωτήσας αὐτὸν ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνακριτὴς τὸ εἶπε παιδιᾶς χάριν· σᾶς ἐρωτῶ ἤδη ἂν οἱ τοιοῦτοι ἀστεϊσμοὶ ἔχωσιν ἢ ὄχι ἀποτέλεσμα καὶ ὁποῖα εἰς ἐκλογικὰς περιστάσεις. Ἐντούτοις μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ἢ δύω ἡμερῶν ἐγένετο ἄφαντος ἐκ Λαμίας καὶ αὐτὸς ὁ μέχρι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἔνθερμος φίλος τῶν ἀνθυποψηφίων δήμαρχος Δ. Μανσόλας, διὰ τὴν αἰφνιδίαν ἀπουσίαν τοῦ ὁποίου πολλὰ διεδόθησαν ἐν Λαμίᾳ, καὶ τὰ ὁποῖα ὁ αὐτὸς Μανσόλας τὰ διέψευσε μετὰ δύω ἢ τρεῖς ἡμέρας διὰ γράμματός του πρὸς τὸν μοίραρχον Τασούλαν, γεγραμμένον ἐκ τοῦ χωρίου Ἁγίας Μαρίνας, ὡς νομίζω· ποῖα δὲ ἦσαν τὰ διαθρυλληθέντα καὶ περὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἄνθρωποι ἀξιόπιστοι οἵτινες τὰ ἤκουσαν ἐκ στόματος τοῦ Κ. Μανσόλα πρὶν ἢ ἀναχωρήσει ἐκ Λαμίας, ἀκούσατε· ὅτι προσεκλήθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μοιράρχου, καὶ ἀφοῦ οὗτος τὸν ὡμίλησε ἐφ' ἱκανὴν ὥραν διαφοροτρόπως, ἐπαρουσιάσθη αἴφνης ἐκ τοῦ ἄλλου δωματίου ὁ Κ. Ζέρμας ἀνακριτὴς ἔχων ἀναχειράς του φάκελον δικογραφίας, καὶ ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὸν Μανσόλα τῷ εἶπε, ἢ συμφωνεῖ νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς ὑπουργικοὺς ὑποψηφίους, ἢ θέλει μετανοήσει ἐντὸς ὀλίγου, ὅτε θὰ δικάζεται ὡς ὑπόδικος δι' ὅσα κατ' αὐτοῦ περιέχονται εἰς τὸν ἀναχειράς

τοῦ φακέλου· ἀπ' ἐκείνης λοιπὸν τῆς στιγμῆς ὁ Κ. Μανσόλας ἄλλαξε καὶ φρόνημα καὶ πεποίθησιν· ἀς ἐρωτηθῇ δὲ ἀφ' ἑτέρου ὁ δήμαρχος Ὑπάτης Π. Ξηροτύρης καὶ αὐτὸς ὁ υἱός του, ὡς μάρτυρες ἐξεταζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀνακριτοῦ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐπὶ μιᾶς ποινικῆς δίκης Σταμέλου τινὸς εὑρισκομένου τότε εἰς τὰς φυλακάς, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεώς των ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀνακριτοῦ· καὶ ταῦτα περὶ τῶν δημάρχων· νὰ προσθέσω δὲ ἐνταῦθα καὶ τινα ἄλλα μέτα, ὅσα ἐρρέθησαν καὶ ἐνεργήθησαν περὶ τῆς δραπετεύσεως τῶν δημάρχων ἐκ τῶν πολιτικῶν φίλων των, κρίνω περιττὸν, διότι ἕκαστος εὐκόλως τὰ καταναοεῖ· ἀρκοῦμαι μόνον νὰ σᾶς καταδείξω, ὡς καὶ τὸ ἔπραξα ἤδη, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐπέμβασιν ἐκ μέρους τῶν ὑπαλλήλων σκανδαλώδη μέσα.

Ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς δήμους ἀνεφάνη περιοδεύων καὶ ὁ ἐνωματάρχης Βελέντζας μετὰ τεσσάρων χωροφυλάκων, κηρύττων, ὅτι τὸ πρόγραμμα τοῦ ὑπουργείου εἶναι χαρτὶ γεγραμμένον διὰ τὰ μάτια τῶν ξένων, ὅτι ἐκεῖνοι ἐκ τῶν κατοίκων ὅσοι ἤθελον ψηφοφορήσει ὑπὲρ τῶν ἀντιθέτων ὑποψηφίων θὰ ὑποστῶσι τὰ πάνδεινα, καὶ τέλος ὅτι καὶ ἂν ἤθελον λάβει τὴν πλειοψηφίαν ὁ Κ. Νομάρχης εἶναι διατεθειμένος νὰ διώξῃ τὰ εἰσκτήρια εἰς τοὺς ὑπουργικοὺς ὑποψηφίους, καὶ ἀδιάφορος θέλει εἶσθαι ὁ ἀριθμὸς τῶν ψήφων, οἷς θὰ λάβωσι. Τὴν ἀναρχάνδειν ταύτην ἐνέργειαν τοῦ ἐνωματάρχου τούτου τῆς χωροφυλακῆς Βελέντζα τὴν ἐκοινοποίησεν ἐγγράφως ὁ δήμαρχος Πτελεατῶν καὶ συνυποψήφιος Κ. Γεωργιάδης, ὅστις ἀδιαφιλονεικήτως ἀπολαμβάνει εἰς τὸν τόπον ὑπόληψιν τιμίου καὶ λογίου ἀνδρὸς, οἱ δὲ ἕτεροι συνυποψήφιοί του προφορικῶς εἰς τὸν Κ. Νομάρχην διὰ τὰ περαιτέρω· οὐδεμία ὑπῆρξεν ἀμφιβολία περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐνωματάρχου· ἡ ἀμφιβολία ἦτο καὶ εἶναι ἂν ἐτιμωρήθη ὁ ὑπαξιωματικὸς οὗτος, ἢ ἐπεριποιήθη διὰ τὰς κατὰ τοῦ ὑπουργικοῦ προγράμματος ἐνεργείας του. Διατελοῦντες ὑπὸ τὸ κράτος τῶν τοιούτων ἰδεῶν καὶ προκαταρκτικῶν ἐπεμβάσεων, αἴφνης εἴδομεν μετὰ τὴν ἄφιξιν ἑνὸς τῶν ταχυδρομείων τὰ ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος ἡ Αὐγὴ γεγραμμένα ἔχοντα οὕτω·

«Ὁ Μοίραρχος Φθιώτιδος θελήσας νὰ ἐνεργήσῃ τὰς ἐκλογὰς Φθιώτιδος, ὡς ἄλλοτε, ἐπεπλήχθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου διὰ τὴν ἐπέμβασίν του. Συγχρόνως δὲ μετέβη εἰς Λαμίαν ὁ ἴδιος ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς Κ. Νικολαΐδης μετὰ τοῦ ὑποπτοῦ του, ἵνα ἐνεργήσῃ ὁ ἴδιος τὰς ἀνακρίσεις ἐπιτοπίως. Δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ἐπαινέσωμεν τὸ μέτρον τοῦτο τοῦ ὑπουργείου καὶ νὰ

εὐχηθῶμεν μάλιστα ὥστε καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ ἤθελον δοθῆ ὑπόνοιαι βάσιμοι ἐπεμβάσεων νὰ διατάττωνται ἀνακρίσεις κατὰ τῶν μοιράρχων τῶν ἐπεμβαινόντων εἰς τὰς ἐκλογὰς ὑπὲρ τῶν ὑποψηφίων, τῶν ὁποίων ἡ ἀποτυχία ἤθελεν ὑπερευχαριστήσει τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ ἔθνος.»

Ἰδόντες ταῦτα, Κύριοι, εἴπομεν ὅτι ἂν μὲν αἱ πληροφορίαι προέρχωνται ἐκ πηγῆς ὑπουργικῆς ἡ ἄρχιζις τοῦ ἀρχηγοῦ θέλει εἶσθαι ἀποτελεσματικωτέρα, ἂν δὲ ἐκ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τοῦτο θέλει εἶσθαι καλόν, διότι ἡ διαγωγὴ τοῦ Μοιράρχου Ταξιάρχου Πλέσια ἐν Φθιώτιδι κατέστη γνωστή. Ἐν τούτοις μετὰ παρέλευσιν δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ἔρθωσεν καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς Κ. Νικολαΐδης εἰς Λαμίαν, ὅστις μίαν μόνην ἡμέραν ἔμεινε χωρὶς νὰ ἐνεργήσῃ τίποτε ἐξ ὅσων διεδόθησαν· τῇ ἐπαύριον μετέβη εἰς τὸ χωρίον Ἀγὰ, ὅπου κατοικεῖ ὁ ὑποψήφιος Εὐαγγέλης Κοντογιάννης, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν διαβαίνων ἔξωθεν τῆς πόλεως Λαμίας μετέβη εἰς Στυλίδα καὶ ἐπεβιβάσθη εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ ἐκεῖ πρυμνέναν αὐτὸν πολεμικὸν ἀτμόπλοιον. Τοιουτοτρόπως διασκεδάσθη καὶ ἡ ἐλπὶς τῆς διαδοθείσης ἀποστολῆς τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς, καὶ τὰ πράγματα ἀντὶ νὰ καλλιτερεύσωσι ἐχειροτέρευσαν, ὡς θέλω σᾶς ἐκθέσει ταῦτα ἀκολούθως. Ἤρξαντο τέλος πάντων ἡ πολυθρύλλητος ἐκλογὴ Φθιώτιδος τὴν 30 Σεπτεμβρίου εἰς ὅλους τοὺς Δήμους, εἰς τοὺς ὁποίους πολλὰ συνέβησαν ἐκ τῶν ὁποίων θέλω σᾶς ἐκθέσει τὰ κυριώτερα ὅπως καὶ δι' αὐτῶν καταναοήσητε τὴν ἐλευθέραν ἢ τὴν παραβιαζομένην ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ· καὶ πρῶτον εἰς τὸν δῆμον Κρεμαστῆς Λαρίσσης ὁ δισυνόμιος Βαφιαδάκης, ὅστις ἀσυστόλως παντοῦ καὶ πάντοτε προέτρεπε καὶ ἠπείλει τὸν τυχόντα ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 ἐγγράφου του προσεκάλεσε ἕνα ἀνακρίνῃ τοὺς Ἀθανάσιον καὶ Γεώγιον Πάνου, τοὺς Δημήτριον καὶ Βασίλειον Σταθερόν, ὅλους τέσσαρας φίλους τῶν μὴ ὑπουργικῶν ὑποψηφίων, καὶ εἶχεν αὐτοὺς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ δημαρχικὸν κατάστημα τὴν δευτέραν τῆς ψηφοφορίας ἡμέραν· ὁ ἴδιος δισυνόμιος μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωάννου Λιγγουρᾶ καὶ τὸν ἠπείλησε ἂν δὲν δώσῃ τὴν ψῆφον του ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων θέλει καταγγείλει αὐτὸν ὡς ὑλοτομήσαντα πρὸς κατασκευὴν μιᾶς καλύβης του λαθραίως· ὁ δὲ δήμαρχος ἔχων πλησίον του τὸν ὑφοδηγὸν τοῦ μεταβατικοῦ Εὐαγγέλην Γεωργίου, σύμφωνον δὲ καὶ τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς ὑπαξιωματικὸν Δηδάνην, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ παρεβίαζε καὶ παρέπειθε τοὺς ψηφοφόρους ὑπὲρ τῶν

ὑπουργικῶν ὑποψηφίων· τὸ δὲ περιεργότερον εἰς αὐτὸν τὸν δῆμον εἶναι ὅτι ὁ Θωμᾶς Γεωργίου ἀποθηκάριος τοῦ δημοσίου ὑπάλληλος οἰκονομικὸς εἶχε ὀνομασθῆ καὶ ὡς μέλος τῆς ἀντεφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ Νομάρχου, ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων, ἂν καὶ ἡ πλειοψηφία τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὁ πρόεδρος αὐτῆς ἀνῆκεν ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς ὑπουργικοὺς ὑποψηφίους διὰ μέσων σκανδαλωδῶν· μικροῦ λόγου ἄξιον θεωρῶ, κύριοι, νὰ σᾶς προσθέσω ἐνταῦθα, ὅτι ὁ διοικοφύλαξ Καρέζος μετὰ τοῦ κλητῆρος τῆς Δημαρχίας περιεφέροντο καὶ κατέγραφε τὰ καυσόξυλα εἰς τὰς οἰκίας τῶν μὴ φίλων τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων ὡς ὄντων ὑπαγομένα εἰς φόρον.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸν δῆμον Φαλάρων, ὅπου θέλετε ἀκούσει, κύριοι, οὐχὶ ἐπεμβάσεις ἀλλ' ἐντελῆ διεύθυνσιν τῶν ἐκλογικῶν ἔργων ὑπὸ τῶν δημοσίων ἀρχῶν· καὶ πρῶτον ὁ Γεώργιος Τριανταφυλλίδης βουλὴ τοῦ ταμίου Φθιώτιδος, ἐν ἄλλοις λέξασιν ὁ ἕτερος ταμίας, διότι ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ταμίου κατὰ τὸν Νόμον ἐπληροῖ οὗτος τὰ καθήκοντα, καὶ τοιοῦτα ἐξεπλήρωσεν ὁ ῥηθεὶς Τριανταφυλλίδης ἐπὶ ἱκανοὺς μῆνας πρὶν ἢ ἔλθει ὁ νῦν ταμίας, αὐτός, λέγω, ὁ Τριανταφυλλίδης, ἔχων πλησίον του καὶ ἕνα ὑποδεέστερον ὑπάλληλον τοῦ Ταμείου Κωττούλα καλούμενον, καὶ ἐντὸς τοῦ Ναοῦ καὶ ἐκτὸς ὡς καὶ εἰς αὐτὰ τὰ χωρία διεύθυνεν τὰ τῆς ἐκλογῆς· οἱ δὲ δήμαρχος Μανσόλας καὶ Γεώργιος Ῥιζόπουλος συμβολαιογράφος ἦσαν οἱ ἔνθερμοι συνεργάται του, ἢ μᾶλλον οἱ ὑπαδοί του, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ Γράμματος τοῦ ἰδίου Τριανταφυλλίδου, ὅπερ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἀναγνώτω.

Ἐνταῦθα ἀνέγνω τὸ ἑξῆς γράμμα·

Κύριοι!

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας καὶ γράφω ἤδη εἰς Γαρδίκι· θέλομεν ἐνεργήσει τὰ εἰκότα· μέχρι τῆς ὥρας ἔχομεν 115 ἀριθῶς οἱ δὲ ἐναντίοι 37· σήμερον δὲ θὰ τοὺς δώσωμεν φάρ· ἀπὸ ψὲς νύκτα διέταξα τὰς ἐνέδρας ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν Μανσόλας καὶ Ῥιζόπουλος μὲ τὰς κοντοκάπας καὶ μὲ τὰ κρητικὰ ντουφέκια.

Ὑγιαίνετε, 2 Βρίου 1859.

Ὁ φίλος σας.

Γ. Τριανταφυλλίδης.

Τὸ πρωτότυπον τοῦ γράμματος τούτου εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ εἰσαγγελέως ἐγχειρισθὲν ὑπὸ τοῦ συντάκτου τῆς ἐφημερίδος ὁ Φάρος, ὡς ἐπληροφορήθην. Βλέπετε λοιπόν, κύριοι, ἂν

διαφιλονεικήτως ὅτι καὶ κατὰ τὸν δῆμον τοῦτον πᾶν ἄλλο ἐνηργεῖτο ἡ ἐλευθέρα βουλευτικὴ ἐκλογή. Ὁ δὲ Γεώργιος Ῥιζόπουλος συμβολαιογράφος ἦτο καὶ μέλος τῆς ἀντεφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ ιομάρχου τῇ προτάσει τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων διωρισμένος, καὶ εἰς περίστασιν καθ' ἣν ἡ πλειοψηφία τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἦτο 4 πρὸς 1 ὑπὲρ αὐτῶν. Τί δὲ νὰ σᾶς εἴπω περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ δημάρχου Μανσόλα· ἀρκεῖ νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν σας ἐκεῖνο ὅπερ πράττουσιν οἱ προσύλητοι, ὅπως ἀποδείξωσιν ἐξ ἑνὸς μέρους τὴν χρησιμότητά των εἰς τὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν μερίδα καὶ τὴν εἰς τὴν νέαν ἀφοσίωσίν των. Ἂν δὲ σᾶς προσθέσω καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ Δουδουμοπούλου ἀξιωματικοῦ καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μεταβατικοῦ κατὰ τὸν δῆμον ἐκεῖνον, ὡς καὶ ἐκείνην τοῦ στρατιωτικοῦ ἰατροῦ Πετρίδη, πρέπει νὰ ἔχω καιρὸν καὶ ὑμεῖς τὴν ὑπομονὴν διὰ νὰ τὰ ἀκούσητε· ἀρκοῦμαι μόνον νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ὁ μὲν πρῶτος ἀναφανδὸν προέτρεπε καὶ ἠπείλει φυλακίσας μάλιστα καὶ πολίτας, ὁ δὲ δεύτερος περιέτρεχε τὴν πόλιν Στυλίδος ὡς νὰ εἶχε ἐπιπέσει ἐπιδημία τις καταστρεπτική, ἐργαζόμενος δι' ἀπειλῶν καὶ ἐξυβρίσεων ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων.

Ἂς ἐλθωμεν ἤδη εἰς τὸν δῆμον Σπερχειάδος. Εἰς τὸν Δῆμον τοῦτον ὑπῆρξε καθαρὰ στρατιωτικὴ ἐνέργεια καὶ διεύθυνσις, καὶ ἰδοὺ πῶς· ὁ ὑπομοίραρχος τῆς ἐπικουρικῆς χωροφυλακῆς Γεραντώνης, πρὸ πενταετίας διορισθεὶς ἐκεῖ ὡς μεταβατικὸς, δὲν ἠρκέσθη εἰς ὅσα ἐνήργησε ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων περισδεύων τὰ χωρία πρὸ τῆς ἐκλογῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς αὐτὸς μὲν διέμεινε ἐντὸς τῆς πρωτευούσης τοῦ Δήμου εἰς τὸ χωρίον Λγὰ, ἐδέχετο καὶ ὡδήγει αὐτοπροσώπως τοὺς ψηφοφόρους εἰς τὸν Ναὸν, οἱ δὲ ὑπαξιωματικοὶ ὁ λοχίας Π. Δημητριάδης καὶ ὁ ὁδηγὸς Καϊζιμάνης περιεφέροντο εἰς τὰ χωρία καὶ διεύθυνον τοὺς ψηφοφόρους μὲ διαταγὴν νὰ φέρωσιν ἐπιστρέφοντες γράμμα τοῦ Γεραντώνη ὅτι ἐψηφοφόρησαν ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων· ὁ εἰρηνοδικιακὸς πάρεδρος ἵστατο διαρκῶς εἰς τὴν θύραν τοῦ Ναοῦ καὶ ἐνεχείριζε τὰ ψηφοδέλτια εἰς τοὺς ψηφοφόρους. Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ὀλίγων καὶ ὡς πρὸς τὸν δῆμον Σπερχειάδος καταναοῆτε, κύριοι, τὴν ἀθλίαν καὶ ὀδυνηρὰν κατάστασίν μας· καὶ ὅμως ὕστερον ἀπὸ τοιαύτας βανδαλικὰς πράξεις τὸ ὑπουργεῖον μᾶς λέγει διὰ τοῦ Β. λόγου ὅτι αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἐνηργήθησαν ἐλευθέρως.

Μᾶς μένει, Κύριοι, ὁ δῆμος Τυμφριστοῦ εἰς τὸν ὁποῖον συνέβησαν πολλά· ταῦτα ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀκούσητε ἐν λεπτομε-

ρείᾳ ἠθέλατε φρίξει, ἠθέλατε, λέγω, μὲ διακόψει διὰ νὰ μὴ φθάσετε ἐν τῇ δικαίᾳ ἀγανακτήσει σας εἰς τὰ μὴ περαιτέρω. Εἰς τὸν δῆμον τοῦτον, κύριοι, τὰ μὲν προκαταρκτικὰ ἦσαν ἡ μετάβασις ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον τοῦ λοχίας Σκλίδα μετὰ τοῦ πολιτοφύλακος Τσώρου γαμβροῦ τοῦ δημάρχου Μιγογιάννη, οἵτινες κατέγραφον τὰ καυσόξυλα καὶ συνέταττον ἐκθέσεις· Τὴν δὲ ἐπαύριον διέβαινον ἀπὸ τὰ αὐτὰ χωρία μὲ ὁ Δήμαρχος μετὰ τοῦ ὑποψηφίου Κοντογιάννη, καὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς παραπονουμένους κατοίκους, ὅτι αἱ ἐκθέσεις θέλουν θεωρηθῆ ὡς χαρτὶ ἄγραφον ἐὰν οὗτοι ψηφοφορήσωσιν ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων· ὡς ἐπίμετρον δὲ τούτων ὅλων περιεφέρετο καὶ ὁ ἀποσπασματάρχης ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μεταβατικοῦ πρὸ πενταετίας διωρισμένος καὶ συγγενὴς, νομίζω, τοῦ ὑποψηφίου Εὐαγγέλη Κοντογιάννη, ἠπείλει καὶ περιέτρεπε ἀναλόγως τῆς ἀνατροφῆς του ὑπὲρ τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων. Ἦρξε τέλος πάντων καὶ ἡ ἐκλογὴ εἰς τὸν δῆμον αὐτόν· ὁ δὲ ἐνωματάρχης Μῶλιος ἢ Ῥόπας εἶχε διαθέσει τὴν φρουρὰν τοιουτοτρόπως ὥστε ἔστεκον περὶ τὴν κάλπην καὶ οἱ στρατιῶται ὅπου ἐκάθευδον καὶ τὰ μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς· ὁ δὲ ἐνωματάρχης διεύθυνε τὰ τῆς ἐκλογῆς ὡς ἄλλος πρόεδρος· σημειώσατε ἐνταῦθα, κύριοι, ὅτι ἡ τακτικὴ αὕτη τῆς φρουρᾶς ἦτο ὁμοιόμορφος εἰς ὅλους τοὺς δήμους ἐκείνους, εἰς οὓς εἶχον οἱ ἀνθυποψήφιοι πλειοψηφίαν τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν· ὁ ἐνωματάρχης λοιπὸν Ῥόπας ἀπεμάκρυνε ἐκ τοῦ Ναοῦ τοὺς φίλους τῶν ἀνθυποψηφίων, δὲν ἐπέτρεπε εἰς κανὲν μέλος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Ναοῦ οὐδὲ πρὸς φυσικήν του ἀνάγκην. Ἰδοὺ, ὅθεν τὴν κατάστασιν ταύτην, ἥτις προεχώρει ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὸ χεῖρον, τὴν τετάρτην τῆς ψηφοφορίας ἡμέραν ἀνέβαλεν ἡ ἐπιτροπὴ διὰ προγράμματός της τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ψηφοφορίας, καὶ ἀνέφερε τὰ γεγονότα εἰς τὸν Νομάρχην, ὁ ὁποῖος μετέβη ἐπιτοπίως, καὶ πληροφορηθεὶς τὴν ἐλεεινὴν ταύτην κατάστασιν ἀντικατέστησε δι' ἄλλου ἐνωματάρχου τὸν πρῶτον, παρέτεινε τὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τέσσαρας ἄλλας ἡμέρας, καὶ οὕτως ἐτελείωσε καὶ ἡ διαβόητος αὕτη λεγομένη ἐκλογὴ τοῦ δήμου Τυμφριστοῦ. Ἢ; ἐκ περισσοῦ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς προσθέσω καὶ τὰ ἑξῆς ἀναγόμενα εἰς τὸν δῆμον τοῦτον, ὅτι ἡ πρωτεύουσα αὐτοῦ παρίστατο ὡς τὸ θέατρον συμβάντων καὶ ἀποτελεσμάτων πολιορκίας· οἱ ταχυδρόμοι τῶν ἀνθυποψηφίων ἐσυλαμβάνοντο ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων καὶ τῶν ὀπαδῶν τῶν ὑπουργικῶν ὑποψηφίων, οἵτινες ἐλάμβανον παρ'

αὐτῶν τὰ γράμματα, ὡς τοῦτο ἐγένετο εἰς δύω ταχυδρόμους τοὺς Σαντὰν καὶ Ἀκροποταμίτην καλουμένους· ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ὑποψήφιος Καλαμάρας Τζουκαλὰς ἠναγκάσθη νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Πρωτεύουσαν περὶ λύχνων ἁρὰς καὶ δι' ἄλλης ὁδοῦ ἢ τῆς τακτικῆς· ἡ ἀποθήκη τοῦ δημοσίου ἐχρησίμευσε πρὸς τροφὴν τῶν συναθροισθέντων περὶ τοὺς ὑπουργικοὺς ὑποψηφίους, ὁδὲ Νομάρχης, πρὸς ὃν κατηγγείλαν τὴν αὐθαίρετον ἁρπαίρεσιν τῶν δημοσίων γεννημάτων, ἀπήντησεν διὰ μιᾶς ἀπαθοῦς ῥήσεως «ἂς δώσει περὶ τούτου λόγον ὁ ἀποθηκάριος».

Δὲν θέλω νὰ σᾶς βαρύνω μὲ τὴν ἔκθεσιν τῶν σχετικῶς διατρεξάντων καὶ εἰς ὅλλους δήμους τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος, ἰδίως δὲ εἰς τὸν δῆμον Ὑπάτης, καὶ περιορίζομαι νὰ σᾶς εἰπω ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν ὅσα συνέβησαν κατὰ τὴν διαλογήν.

Ἡ διαλογὴ ἤρξατο, νομίζω, κατὰ τὰς 20 Σεπτεμβρίου· τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ἡμέραν ἐγένετο αὕτη τακτικῶς, ἐσημειοῦντο αἱ ἐνστάσεις καὶ ἀντιρρήσεις ἐν τῷ γενικῷ πρωτοκόλλῳ· ἀλλὰ τὴν τρίτην ἡμέραν ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος Κ. Δ. Κριεζῆς ἀπηγόρευσε τοῦ νὰ καταχωρῶνται αἱ ἐνστάσεις ἐντὸς τοῦ γενικοῦ τῆς διαλογῆς πρωτοκόλλου, καὶ ἐσυγχώρησε μόνον τοῦ νὰ γίνωνται αὗται ἐξωδίκως ἐν εἴδει ἐκθέσεων. Εἰς μάτην παρετήρησαν τὸ ἄτοπον τοῦτο καὶ αὐθαίρετον μέτρον διάφορα μέλη τῶν ἐπιτροπῶν, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ Βουλὴ δὲν θέλει ἔχει ὑπ' ὄψιν της ἐν εὐκολίᾳ κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν πραγμάτων· ἐν τῷ μεταξὺ ὑπογραφάντων ἀκουσίως τῶν μελῶν καὶ εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, ὁ Κ. Νομάρχης ὑπαγόρευσεν εἰς τὸν πρωτοκολλιστὴν Α. Κατζανάκην νὰ γράψῃ εἰς τὸ πρωτόκολλον ὅ,τι ἐνόμισεν ἀναγκαῖον· ὁ Πρωτοκολλιστὴς ἠρνήθη τοῦτο λέγων ὅτι εἶναι ὑπάλληλος τοῦ συλλόγου· ὁ Νομάρχης παροργισθεὶς ἥρπασεν αὐτὸν ἰδίαις χερσὶν ἀπὸ τὴν θέσιν του, τὸν ὦθισεν ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ, καὶ διέταξε τὸν χροῦρὰν νὰ τὸν ἐξώσῃ, ὡς καὶ ἐγένετο. Ὁ σύλλογος ἐθορυβήθη, καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς, ἀφοῦ ὁ ἴδιος Νομάρχης ὡμολόγησεν ὅτι παρεφέρθη, ὠνομάσθη ἕτερος πρωτοκολλιστὴς, καὶ ἐξεκυλούθησεν ἡ διαλογὴ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς τακτικῆς καὶ τῶν διαθέτεων τοῦ Νομάρχου. Τὴν δὲ 26 Σεπτεμβρίου, ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ ἐξηρημένην τῶν ἐργασίμων ἡμερῶν διὰ Β. Διατάγματος, παρετήρησαν τὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, ὅτι δέον νὰ ἐργασθῶσι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἀφοῦ ἐπέμενεν ὁ Κ. νομάρχης, εἰς τὴν διαλογὴν μόνον τῆς κάλπης τοῦ δήμου Μακρακώμης, καὶ νὰ ἀναβάλωσι τὴν διαλογὴν τῆς κάλπης τοῦ Δήμου Τυμφριστοῦ διὰ τὴν

ἐπαύριον, διότι εἰς τὸν δῆμον ἐκεῖνον ὡς πασίγνωστον συνέβησαν πολλὰ, ἅτινα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτεθῶσι δεόντως ἂν καὶ διὰ τῆς ὑπαγορευθείσης παρὰ τοῦ νομάρχου μεθόδου τῶν ἐκθέσεων, ἀλλ' οὗτος οὐ μόνον δὲν συγκατένευσε εἰς τὴν ἀναβολὴν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν 2 ὥραν μ. μ. διέταξε, ὡς ἐφάνη ἐκ τῶν πραγμάτων, νὰ διπλασιασθῇ ἡ χροῦρὰ, ὡς καὶ ἐγένετο· τὸ μέτρον τοῦτο ἰδόντα τὰ μέλη τοῦ συλλόγου, καὶ ἔχοντα πρόσφατον παράδειγμα ὅτα συνέβησαν εἰς γειτονικήν τινα ἐπαρχίαν τὴν τοῦ Λοιδορικίου, ὅπου ἐξώσθησαν διὰ τῆς λόγχης πολλὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, παρόντος καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως, ἤρχησαν νὰ ἀποσύρωνται ἀπὸ τὸν Ναὸν, ὥστε ὁ Νομάρχης ἔμεινεν μετὰ τὴν διαλογὴν τῆς κάλπης τοῦ δήμου Μακρακώμης ἐντὸς αὐτοῦ μετὰ δώδεκα μόνον μελῶν ἐκ τῶν τεσσαράκοντα περίπου, διέταξε τὴν ἐξακολούθησιν, ὠνομάσθη ἄλλος πρωτοκολλιστὴς καὶ ἄλλος ψηφολέκτης, λαμβάνει ὁ ἴδιος τὴν Κάλπην Τυμφριστοῦ, τὴν ἀποσφραγίζει ἰδίαις χερσὶ, καὶ τοιουτοτρόπως ἐγένετο καὶ ἡ διαλογὴ τῆς τελευταίας ταύτης κάλπης ὡς καὶ τὸ γενικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ὅλης διαλογῆς ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν δώδεκα μόνον μελῶν, τῶν λοιπῶν εἰσαπάντων περίπου συνταξάντων ἰδίαν ἔκθεσιν, ἣν καὶ διεύθυνον εἰς τὴν Βουλήν.

Ταῦτα, κύριοι, εἰσὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐπεμβάσεων, ἅτινα συνέβησαν κατὰ τὴν ἐκλογὴν Φθιώτιδος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τῶν ἀφορόντων τὴν ἐξέλεγξιν· ταῦτα δὲ, ὡς βλέπετε, σᾶς ἐξέθηκα οὐχὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ὑπεραspίσω ἢ νὰ περιποιήσω πολιτικὰ συμφέροντα τῶν φίλων μου, ἀλλὰ πρὸς τὸν σκοπὸν κυρίως τοῦ νὰ σᾶς φέρω εἰς θέσιν νὰ καταννοήσητε πᾶν ὅ,τι ἐπράχθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην, καὶ νὰ σχηματίσητε κατὰ συνέπειαν πλήρη πεποίθησιν περὶ τοῦ ὅτι οὐ μόνον δὲν ἐφρμόσθη τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα, ὡς πανδήμως ὑπεσχέθη τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔλαβον χώραν εἰς τινας ἐπαρχίας τοῦ Κράτους ἀνήκουστοι ἐπεμβάσεις καὶ παρανομίαι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, κύριοι, οἱ ἀνθυπουργικοὶ ὑποψήφιοι τῆς Φθιώτιδος ἔλαβον ψήφους 2800, οἱ δὲ ὑπουργικοὶ ὑποψήφιοι ἔλαβον 3200 ἀριθμούς, ὥστε ὑπερτεροῦν οἱ δεύτεροι τοὺς πρώτους κατὰ 400 μόνον ἀριθμούς· λέγων δὲ ἀριθμοὺς ἐννοῶ τοὺς τότε ὑπουργικοὺς ὑποψηφίους καὶ οὐχὶ τοὺς σήμερον κηρυχθέντας ὑπὸ τῆς Βουλῆς Βουλευτάς.

Εἶπον τὴν πλειοψηφίαν τῶν πρώτων οὐχὶ διὰ νὰ περιποιήσω εἰς τοὺς φίλους μου τὴν πραγματικὴν πλειοψηφίαν, ἣν ἀπολαμβάνουσιν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, καὶ τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ νὰ πιστεύσῃ

ὅτι θὰ χαίρωνται πάντοτε διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην του λαοῦ· ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω πόσον ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὰς ἐλευθερίας του, καὶ πόσον τὸ ὑπουργεῖον δὲν φροντίζει νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν γενναίαν καὶ καθαρὰν θέλησίν του.

Ἄλλο, Κύριοι, ὅπερ ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προκείμενον· ἡ ἐπαρχία Φθιώτιδος μακροσκελὴς οὖσα καὶ περιλαμβάνουσα ὅλα τὰ ὄρια τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, σύγκειται ἐκ δέκα δήμων, ἄλλοτε ἐκ δύο ἐπαρχιῶν τοῦ Ζητουνίου καὶ Πατραζικίου. ἡ πρώτη περιλαμβάνει τοὺς ἓξ Δήμους ἡ δευτέρα τοὺς λοιποὺς τέσσαρας· τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας τῆς πρώτης παρουσιάζει διʼ ἑξακοσίων περίπου ψήφων πλειοψηφοῦντας τοὺς ἀνθυπουργικοὺς ὑποψηφίους, τὸ δὲ τῆς δευτέρας παρουσιάζει τοὺς ὑπουργικούς· ὥστε ἡ ἐπαρχία Ζητουνίου μένει ἄνευ ἀντιπροσώπων· λέγων ταῦτα θέλω νὰ σᾶς καταδείξω τὴν διαφορὰν τῆς διοικήσεως τῆς μιᾶς ἀπὸ τὴν ἄλλην ἐπαρχίαν, τουτέστι ἐπειδὴ ἡ τοῦ Πατρατζικίου εἶναι μᾶλλον ὀρεινὴ ἔχει τὸ ἀτύχημα νὰ στρατοκρατῆται· Ἐνταῦθα ἐπιστρέψατέ μοι νὰ κάμω μικράν τινα παρέκβασιν· δὲν λησμονεῖται, κύριοι, ὅτι πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν ἐσύστησα ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως ἐπαρχείου ἐν τῇ πόλει Ὑπάτης, ὡς εἶναι τοιαῦτα καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, καὶ ἰδίως εἰς Ἄργος καὶ Μεσσήνην, ἐνῷ ἀμφότεραι αἱ ἐπαρχίαι δὲν ἀπέχουν τῶν πρωτευουσῶν τῶν νομῶν περισσότερον τῶν δύο ὡρῶν· τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ διάφορα δημοτικὰ συμβούλια ὡς καὶ τὸ ἐπαρχικὸν τῆς Φθιώτιδος ἐσύστησαν εἰς τὴν κυβέρνησιν, καὶ Β. Διάταγμα πρὸ ἑνὸς περίπου ἔτους, ὡς ἐπληροφορήθην, ἐξεδόθη ἵνα ὑποβληθῇ Νόμος· ἀλλʼ οἱ Κύριοι ὑπουργοί, ὡς μανθάνω, ἀγρὸν ἠγόρασαν· ἡ δὲ πρόφασίς των εἶναι ὅτι κωλύονται πρὸς τοῦτο ἕνεκα οἰκονομικῶν λόγων· τὴν οἰκονομίαν, Κύριοι, πᾶς τις ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ ἀγανακτεῖ, καὶ δικαίως, ὅταν βλέπει κατὰ μέρος ἐφαρμοζομένην αὐτήν.

Ἐπανέρχομαι εἰς τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς ὁμιλίας μου καὶ τελειόνω διότι ἀρκετὰ σᾶς ἐκούρασα. Ἀπέναντι τῶν ὅσων σᾶς ἐξέθηκα παρουσιάζεται πολέμιον τὸ πρόγραμμα τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ μία σωρεία ἐγκυκλίων τῶν Κ.Κ. ὑπουργῶν· ἴσως καί τινες τῶν Κ. Κ. ὑπουργῶν λάβουν τῶν λόγον νὰ ἀναιρέσωσι τὰ ὑπʼ ἐμοῦ λεχθέντα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύσκολος ἡ θέσις μου, κύριοι, τοῦ νὰ πιστευθῶ ἐνώπιόν σας, ἀλλʼ εὔκολος ὁ τρόπος νὰ εὑρεθῇ ἡ ἀλήθεια, καὶ ὡς τοιοῦτον σᾶς προτείνω τὰ ἑξῆς· παραιτοῦμαι τοῦ Συνταγματικοῦ πλεονεκτή-

ματος, ὅπερ ἔχω καὶ ἐγώ, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος Γερουσιαστής, τοῦ ἐκθέτειν ἀνευθύνως τὰς σκέψεις καὶ ἰδέας μου, καὶ δέχομαι νὰ δικασθῶ ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ κοινοῦ δικαίου, ἀλλὰ νὰ δειχθῶσι συνάμα τοῦτο καὶ οἱ Κ.Κ. ὑπουργοί, οἵτινες ἤθελον λάβει τὸν λόγον νὰ διαψεύσωσι τὰ ὑπʼ ἐμοῦ λεχθέντα· καὶ ἡ κηρύττομαι συκοφάντης ἢ ἱκανοποιεῖται ὁ Νόμος, τιμωρουμένων τῶν αὐτουργῶν καὶ συναιτίων τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως.

Ἴσως οἱ λόγοι μου σᾶς ἐφάνησαν κατά τι δυνατοὶ καὶ ὡς προερχόμενοι ἀπὸ λύπην διὰ τὴν λεγομένην ἀποτυχίαν τῶν φίλων μου· ὄχι, Κύριοι. Σᾶς διαβεβαιῶ μὲ τὸν θετικώτερον τρόπον, καὶ σᾶς προσθέτω μάλιστα, ὅτι ἤκουσα ἀπὸ πολλοὺς, ὅτε ἤμην εἰς Λαμίαν, νὰ θεωροῦν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς διότι διὰ τῆς ἐκλογικῆς ἐκείνης πάλης ἀπέδειξαν ὅτι τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα δὲν ἐτηρήθη, καὶ ὅτι αὐτοὶ θέλουν σεμνύνεσθαι ὡς ἀνήκοντες εἰς τοὺς ὀλίγους ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους, εἰς τὰς ὁποίας τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα κατεδείχθη ὁποῖον πραγματικῶς ἦτον.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους κηρύττομαι ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς ὑποψηφιότητος ὡς τῆς κυρίας καὶ πρωτίστης ἀρρμῆς ὅλων τῶν ἐπεμβάσεων καὶ παρανομιῶν.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπεν.

Ἰδού, κύριοι, ὁ σκοπὸς διʼ ὃν διακόψας ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου μου τὸν ἔντιμον συνάδελφον ἡμῶν Κύρ. Χαντζίσκον παρεκάλεσα αὐτὸν φιλικῶς, ὅπως μὴ προβῇ εἰ δυνατὸν εἰς ἐξιστορήσεις λεπτομερεῖς γεγονότων, ἀφορώντων καταχρήσεις ἐκλογικὰς, διότι ἐπίστευον ὅτι ἡ θέσις τῆς καταδείξεως αὐτῶν δὲν εἶναι ποσῶς ἁρμοδία εἰς τὴν φυζητουμένην ἀπάντησιν τοῦ Β. λόγου, καθόσον μάλιστα διʼ ὅλης τῆς λεπτομερείας ἐκρίθησαν αὐταὶ εἰς ἕνα ἄλλον περίβολον· ἀλλʼ ὁ Κ. Γερουσιατὴς εὗρε τὴν λεπτότητα ἐν τῷ δικαιώματι τοῦ λόγου του νὰ παρενείρῃ καταγγελίαν αὐτῶν ἀκριβῆ, καὶ οὕτω προεκλήθησαν συζητήσεις μακραὶ, ἐνῷ ὁ λόγος ἔπρεπε τὸ κατʼ ἐμὲ νὰ περιστραφῇ εἰς τὸ ζήτημα περὶ ὑποψηφιότητος ἢ μὴ, ζήτημα τοσοῦτον σπουδαῖον, διότι ἐλευθερία ἐκλογῶν κατὰ τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα καὶ ὑποψηφιότης δὲν συμβιβάζεται. Καὶ ἐκ ταύτης προέρχεται πολλὰ φυσικῶς τὸ ἀλάνθαστον συμπέρασμα, ὅτι ὑπουργεῖον ὑπερασπιζόμενον τὰ ὑποψήφια αὐτοῦ τέκνα εὑρίσκεται εἰς θέσιν νὰ καταγγέλῃ διὰ τῶν ὀργάνων του τὸ κάρφος τῶν ἐναντίων, ἀποσιωπῶν καὶ μὴ ἀναγνωρίζων τὰς καταγγελομένας καταχρήσεις· λέγω δὲ καταχρήσεις ἢ παραβιάσεις

οὐχὶ τὰς χυδραιδείς, αἵτινες ἄλλως πως δύνανται νὰ τιμωρηθῶσιν κατὰ τοὺς νόμους, ἀλλὰ τὰς φαινομένας μὲν λιπτὰς, ἐχούσας δὲ μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν αὐτὸς εἶπε πρὸ ὀλίγου ὅτι, ἐπειδὴ καὶ ἡ ὑποψηφιότης ἤρξατο ἀπὸ τοῦ πρώτου συνταγματικοῦ ἔτους, καὶ εὑρέθη αὕτη δ ἐνεργουμένη μέχρι τῆς σήμερον, διὰ τοῦτο σκεφθεὶς τὸ ὑπουργεῖον ἔδιστατε νὰ προσκαλέσῃ τὸν λαὸν εἰς ὅλως ἐλευθέρας ἐκλογὰς, ὅπως ἤρζει ὁ θεμελιώδης νόμος τοῦ συντάγματος, καὶ ὁ διαγγελμὸς οὗτος, συμπατριῶται, ὅτι ἐμφιλοχωρεῖ καὶ εἰς ἄλλους ἐνταῦθα καθημένους ὅπως καὶ εἰς πολλοὺς ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τούτου. Τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως, κύριοι, δηλόζω ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ ἐκλείψῃ, ἐὰν ἀληθῶς ἔχωμεν πολίτευμα συνταγματικόν.

Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, κύριοι, ἥτις ἀκριβῶς ἐξεμέτρησε τὴν νοερὰν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, εὗρεν, ὅτι ὁ λαὸς μόνος καὶ ἐλευθέρως θέλει ἐκλέγει τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ· ἠθέλετε δὲ ἔχει μέγα ἄδικον, ἂν πρὸς στιγμὴν πιστεύσετε ὅτι ὁ λαὸς οὗτος δὲν δύναται δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ τὸν καλήτερον μεταξὺ αὐτοῦ, εἰς ὃν νὰ ἐμπιστευθῇ τὰ τιμαριφέστερα τῶν διαπιστευμάτων του. Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἀρκετὰ νοήμων παραδηλόμενος πρὸς ἄλλους λαοὺς, δύναται νὰ διακρίνῃ μεταξὺ τοῦ ἱκανοῦ τιμίου καὶ ἐναρέτου ἀνδρὸς, καὶ τοῦ ἐναντίου, καὶ νὰ προτιμήσῃ τὸν πρῶτον· ἀλλ' ἔτι φοβοῦνται τὴν ζωηρότητά του ἂν ἤθελεν ἀφεθῇ ὅλως ἐλεύθερος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν διαπιστευμάτων του· καὶ δὲν ταράττεται λοιπὸν ἡ δημοσία τάξις, διότι ἡ ἐξουσία ἐπιχειρόνη δι' ὅλου τοῦ βάρους της ἐνεργεῖ τὰς δημοκρατικὰς ἐκλογὰς, καὶ ἐμποδίζει οὕτω τοὺς διαπληκτισμοὺς καὶ τὰ ἐκ τούτων ἀτοπήματα. Συνομολογεῖτε λοιπὸν, κύριοι ὑπουργοὶ, ἓν τῶν δύω, ἢ ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην νοερὰν ἀνάπτυξιν ὅπως διακρίνῃ τὸν ἱκανότερον μεταξὺ αὐτοῦ, τουτέστιν εὑρίσκεται εἰς κατηφῆ κατάστασιν, ἢ ὅτι φοβεῖσθε τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν νοημοσύνην του, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐξουσία καταδικνύουσα τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῆς ζητεῖ νὰ ἐξασκῇ πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῶν τὴν ἐπιρροήν της δι' ὅλης ἐκείνης τῆς πιέσεως, τὴν ὁποίαν μία δύναμις ἀνωτέρα ἐπιβάλλει πρὸς ὑποτέλειαν; ἀλλ' ἂν δὲν συνομολογῆτε τοῦτο, ὁμολογήσατε, κύριοι, ὅτι τῷ ὄντι ἡ ὅλως ἐλευθέρα ἐκλογὴ συμβιβάζεται ἀκριβῶς μὲ τὴν δημοσίαν τάξιν, ὅταν ἡ κυβέρνησις εἰλικρινὴς εἰς τὰς συνταγματικὰς ἀρχὰς παρίσταται ἀμερόληπτος ἐπόπτης τῶν ἐκλογικῶν ἐργασιῶν τοῦ

λαοῦ, ἐνῷ ἡ κατάδειξις ὑποψηφίων εἶναι ὅλως φυσικὸν, ἔγκειται εἰς τὸν ἐγωϊσμὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως νὰ σκληρύνῃ τὴν εὐαισθησίαν καὶ τῶν νοημονεστέρων πατριωτῶν. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι μία τῶν αἰσιωδεστάτων διατάξεων τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ἡ μυστικότης τῆς ψηφορορίας, παρεδείχθη σχεδὸν παντελῶς, διότι οὐχὶ μόνον οἱ ἀντίπαλοι τῶν ὑποψηφίων ἐπροσπάθησαν διὰ τῆς φανερᾶς ψηφορορίας νὰ ἐπιτύχωσι τὸν σκοπόν των, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπουργικοὶ ὑποψήφιοι, αἵτινες ἐχρεώστουν μᾶλλον τῶν ἄλλων νὰ ἐργάζωνται κατὰ τοὺς νόμους, μετεχειρίσθησαν τὸ μέσον τοῦτο, καὶ πολλὰ διοικητικὰ ὄργανα ἔκλεισαν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν παράβασιν τῆς διατάξεως ταύτης πρὸς τὸν ἴδιον σκοπόν.

Ἐπιθυμῶν ὅθεν νὰ δυθῇ ἓν πέρας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος παραγράφου τοῦ σχεδίου τῆς ἐπὶ τοῦ Βασ. λόγου ἀπαντήσεως, λέγω, ὅτι ἐπειδὴ ἐμελέτησα αὐτὸν ἐπισταμένως μέ τινας τῶν φίλων μου, δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι ἂν καὶ δὲν φέρει οὗτος τὴν λέξιν ὑποψηφιότης, οὐχ ἧττον ὅμως τὸ ὅλως ἐκεῖνο ἐμπεριλαμβάνει τὴν ἄκραν ἐλευθερίαν, ἣν ἐπιθυμοῦμεν, καὶ ἀποκρούει καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν κατ' ἐπίνοιαν ὑποψηφιότητα καὶ καὶ τὰς ἐνδεχομένας ὅπως δήποτε ἐπεμβάσεις· παρακαλῶ λοιπὸν καὶ τὸν πρῶτον λαλήσαντα Κ. Χρηστίδην νὰ συγκαταθῇ καὶ ἀποσείρῃ τὴν ἐν εἴδει τροπολογίας προστεθεῖσαν φράσιν ἄνευ ὑποψηφιότητος ὅπως φθάσωμεν εἰς τὸ πέρας παρομοίας συζητήσεως.

Ὑπέλαβε ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἐπειδὴ, κύριοι, καὶ ὁ πρῶτος λαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐξέτασε καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τὸ ζήτημα τῆς ὑποψηφιότητος, ὁ δὲ Κ. Ψύλλας ἐπίσης πολεμῶν τὸ σύστημα αὐτῆς ἀπέδωκεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἰδιότητας τὰς ὁποίας δὲν ἀνέγεται, ἐξάγων τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ παραδεχόμενοι τὴν ὑποψηφιότητα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐγὼ, προσβάλουσιν, ὅτι, ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι κτηνώδης κτλ., λέγω ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθὲς, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ νὰ δοθῇ εἰς τὰ ζητήματα ἡ ἀπαιτουμένη ἀνάπτυξις, διότι δὲν ἐπιθυμοῦμεν οὐδ' ἡ ἐλαχίστη μομφὴ νὰ ἐφάπτεται ἡμῶν.

Ἐπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης
Ἀδαμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 22 Δεκεμβρίου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας ὡς μήπω καταρτισθέντα δὲν ἀνεγνώσθησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κυρίου Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Β. λόγου, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς εἶπε.

Κύριε Πρόεδρε!

Λαμβάνων τὸν λόγον θέλω εἰσθαι ὅσον εἶναι δυνατὸν σύντομος καὶ λακωνικός· σκοπῶ δὲ ν' ἀπαντήσω μόνον εἰς τοὺς δύω προαγορεύσαντας Κ.Κ. Γερουσιαστάς, τοὺς κατακρίναντας τὴν ὑποψηφιότητα καὶ κατηγορήσαντας διὰ τοῦτο τὸ ὑπουργεῖον, ὡς παραβιάσαν τὸ Σύνταγμα· παραλείπω δὲ ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν ἔντιμον ἐκεῖνον Γερουσιαστὴν τὸν ζητήσαντα νὰ μεταφέρῃ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἀπὸ τοῦ γειτονικοῦ περιβόλου ἐνταῦθα, καθόσον τὸ Σύνταγμα αὐτό, τοῦ ὁποίου τὰς διατάξεις ἐπεκαλέσθησαν χθὲς μετὰ τόσης περιπαθείας, ἀπαγορεύει εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ γίνεται δικαστήριον ἐξελεγκτικὸν τῆς νομιμότητος τῆς Βουλῆς· ἄλλως τε ὡς πρὸς γενικάς τινας καταγγελθείσας ἐπεμβάσεις δημοσίων ὑπαλλήλων θέλουσιν ἀπαντήσει οἱ ἀρμόδιοι συνάδελφοί μου.

Ἔρχομαι λοιπὸν καθ' εὐθείαν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κ. Χρηστίδου καὶ Ψύλλα. Δὲν πρόκειται δὲ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου νὰ ἐκθέσω τὸ πολύτιμον τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ δικαιωμάτων, διότι φρονῶ, ὅτι εἶναι περιττὸν ἐντὸς τοῦ σεβαστοῦ τούτου περιβόλου, εἰς ὃν ἐδρεύουσιν τόσοι ἐπίσημοι ἄνδρες, δείξαντες διὰ τῶν πραγμάτων πόσον ἐκτιμοῦν τὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας, νὰ γίνῃ διδασκαλία περὶ αὐτῶν· ἄλλως τὸ ὑπουργεῖον εἶναι εἰς πλήρη ἁρμονίαν μὲ τὸν πρῶτον λαλήσαντα ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο. Ἀπέχω λοιπὸν ν' ἀπαντήσω εἰς τὴν γενικὴν καὶ ἐκτεταμένην ἐκείνην θεωρίαν τοῦ Κ. Χρηστίδου καὶ μεταβαίνω εἰς τὸ οὐσιῶδες θέμα του. Ἀλλὰ πρὸ τούτου ὁ Κ. Χρηστίδης προέταξε δόγμα πολιτικὸν, τὸ ὁποῖον συνώδευσε μὲ παραδείγμαα ἀντληθέντα ἐκ τῆς ἱστορίας ξένων ἐθνῶν· ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ δὲ νὰ εἴπω δύω λέξεις ὡς πρὸς τοῦτο, διότι ταῦτα

δὲν εἶχαν οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὴν τοσοῦτον διαστρεμμένην ὑποψηφιότητα.

Σᾶς εἶπεν ὁ ἔντιμος ῥήτωρ, ὅτι ὁ θέλων νὰ τυραννήσῃ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴν καὶ τὴν νόθευσιν τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ λαοῦ. Σᾶς ἀνέφερε πρός τινι ἄλλῳ παραδείγματι τὴν 18 Βρουμέρ· ἀλλὰ ἡ ἡμέρα αὕτη οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὸ προκείμενον· διότι τὴν 18 Brumer, ἡμέραν ἐπίσημον τῆς Γαλλικῆς ἱστορίας, ὁ Βοναπάρτης κατήργησεν ἓν Γαλλικὸν Σύνταγμα· καὶ οἱ μὲν ἐθαύμασαν τὴν πρᾶξιν ταύτην ὡς καιρίαν προσβολὴν τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Γαλλίας, οἱ δὲ ὡς τολμηρὰν μὲν πρᾶξιν, ἀλλ' ἀναπόφευκτον, διὰ νὰ τεθῇ ἓν τέρμα εἰς τὴν μαστίζουσαν τότε τὸν τόπον ἀναρχίαν. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν οὔτε Βοναπάρτης ὑπάρχει διαλογιζόμενος τὴν ἐνέργειαν ὁμοίου πραξικοπήματος, οὔτε ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκεται κατ' εὐτυχίαν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, εἰς ἣν εὑρίσκετο ἡ Γαλλία κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἀνεπιτυχῶς λοιπὸν ὁ ἔντιμος ῥήτωρ ὑπέμνησε παράδειγμα οὐδεμίαν ἔχον σχέσιν μὲ τὰς ἐνεργηθείσας ἐκλογάς. Φθάσας τέλος εἰς τὸ οὐσιῶδες θέμα αὐτοῦ κατηγγειλε τὸ ὑπουργεῖον ὅτι διὰ δύω πράξεων αὐτοῦ προσέβαλε τὰς συνταγματικὰς ἐγγυήσεις.

α.) Διὰ τῶν ἐπεμβάσεων.

β'.) Διὰ τῆς ὑποψηφιότητος.

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον κατέλεξε τὴν μὴ σύγχρονον ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν· σᾶς εἶπεν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τῇ προφάσει τῆς τηρήσεως τῆς δημοσίου τάξεως δὲν ἐνήργησε συγχρόνως τὰς ἐκλογὰς ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων, διὰ νὰ δυνηθῇ οὕτω νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ὑποψηφίων αὐτοῦ. Ἂν εἰς ἄλλο συνταγματικὸν Κράτος ἡ μὴ σύγχρονος ἐνέργεια τῶν ἐκλογῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπέμβασις τῆς Κυβερνήσεως, παρ' ἡμῖν ὅμως δὲν ἔχει οὕτως. Κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμον καθιεροῦται διαδικασία ἐκτεταμένη ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν, τὴν ἐξέλεγξιν καὶ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ἀλλὰ ποῦ μὲν αἱ προκαταρκτικαὶ αὗται τῆς ψηφοφορίας ἐργασίαι περαιοῦνται ταχέως, ποῦ δὲ βραδύνουσιν· ἡ ἀνωμαλία δὲ αὕτη οὐδόλως δύναται νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν. Ὁ νομοθέτης δεικνὺων δυσπιστίαν εἰς τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν ἀρῆκεν εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς τὴν ἐνέργειαν τῶν προκαταρκτικῶν ἐργασιῶν· κατὰ τὸ 16 ἄρθρον τοῦ νόμου περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν ὁ Νομάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ τὸ πρόγραμμα περὶ τῆς ψηφοφορίας καὶ νὰ προσδιορίζῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐναρξεως αὐτῆς· ἔγκλα δὲ

τὴν βραδεῖαν ἢ ταχεῖαν γενομένης παραιώσεως τῶν ῥηθεισῶν προκαταρκτικῶν ἐνεργειῶν οἱ νομάρχαι εἶναι ἀδύνατον νὰ προκηρύττωσιν συγχρόνως καθ' ὅλον τὸ κράτος τὰς ἐκλογάς.

Ὁ ἀγαθὸς λοιπὸν τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ἐντίμου ῥήτορος κατὰ τῆς ἐπιβλαβοῦς τῆς ἐξουσίας εἶναι λίαν μικρός· διότι ἂν αἱ ἐκλογαὶ δὲν ἐνεργοῦνται συνάμα, τοῦτο δὲν πηγάζει ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν ἀλλ' ἀπ' αὐτὸν τὸν νόμον.

Τὸ δεύτερον παράδειγμα τῆς καθ' ἡμῶν κατηγορίας εἶναι ἡ ὑποψηφιότης· μετ' ἀπορίας δὲ ἤκουσα τὸν ἔντιμον ῥήτορα ἐρωτῶντα τί ἐστὶ ὑποψηφιότης, ἐγὼ ἐγὼ ἐδικαιούμην νὰ μάθω τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς ἀπὸ τὸν Κ. Χρηστίδην ἕνα τῶν πατέρων τῆς ὑποψηφιότητος· ἂς ἐξετάσω δὲ ἤδη τί ἐστὶ ὑποψηφιότης καὶ πῶς εἰσήχθη ἀπὸ τὰς ἀλληλοδιαδόχους κυβερνήσεις. Ἡ ἐκλογὴ εἶναι πάλη, εἰς ταύτην κατέρχεται τὸ πλεῖστον τῆς κυβερνήσεως κόμμα, ῥίπτον μεθ' ἑαυτοῦ ὅλα τὰ μέσα τῆς ἐπιρροῆς κατὰ τῆς κυβερνήσεως· εἰς τὴν πάλην ταύτην ἐθεώρησεν δίκαιον νὰ κατελθῇ καὶ ἡ Κυβέρνησις ὡς κόμμα, ἔχουσα τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτήν, διὰ τῆς εἰς τὸν λαὸν ὑποδείξεως ἀνδρῶν δυναμένων νὰ ὑποστηρίξωσι τὰς ἀρχάς της. Ἡ Κυβέρνησις ὅμως κατέρχεται εἰς τὴν πάλην ταύτην ὄχι ὡς ἐξουσία, δυναμένη νὰ ἐξασκήσῃ κατὰ τῆς συνειδήσεως τῶν ἐκλογέων τὰ μέτα ἄτινα τῇ χορηγεῖ ἡ θέσις της, διότι τότε ἀληθῶς ἤθελεν ἐμφιλοχωρήσει νόθευσις τοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ κατέρχεται ὡς συναγωνιζόμενος, διὰ μόνης ἁπλῆς ὑποδείξεως οὐδένα παρουσιαζούσης φόβον, διότι ὁ λαὸς μένει πάντοτε ἐλεύθερος εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς ψήφου του.

Ἀπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην ἐθεώρησαν αἱ παρελθοῦσαι Κυβερνήσεις τὴν ὑποψηφιότητα. Ὅταν ἤλθομεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον εὕρομεν τὸ συνταγματικὸν τοῦτο ἔθιμον, ἐδιστάσαμεν δὲ νὰ μὴ τὸ παραδεχθῶμεν καὶ ῥητῶς τὸ ἐκηρύξαμεν διὰ τοῦ προγράμματός μας. Εἰς τὰ συνταγματικὰ ἔθνη τὰ κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα καὶ αἱ παραδόσεις κατέχουσι μεγάλην θέσιν, καὶ παράδειγμα ἔχετε τὴν ἀξιομίμητον Ἀγγλίαν, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ἔθιμα ἔχουσι πολλάκις ἰσχὺν μεγαλητέραν αὐτῶν τῶν νόμων. Ἓν ἔσχον μέλος τοῦ Σώματος τούτου ἄμπρος φίλος τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν ὅστις μὲ τιμᾷ μὲ τὴν ἀπομικήν του φιλίαν, μὲ ἐπέπληττεν ἄλλοτε διότι ἐκρύβην ὑπέρμαχος τῆς καταργήσεως ἑνὸς παρ' ἡμῖν ἐπικρατήσαντος, ἐθίμου, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ προεδρεία τῆς Βουλῆς ἔπρεπε νὰ περιέρχηται ἀλληλοδιαδόχως εἰς βουλευτὰς ἀνήκοντας εἰς τὰ τρία μεγάλα τμήματα τῆς Ἑλλάδος·

καὶ ἂν δὲν εἶναι δίκαιον τὸ ἔθιμον τοῦτο, μοὶ ἔλεγε, πρέπει νὰ τὸ σεβασθῆτε ὡς συνταγματικὸν ἔθιμον. Τοιαῦτα, κύριοι, εἶναι ἡ ἰσχὺς τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐθίμων εἰς τὰ συνταγματικὰ κράτη.

Εὕρομεν λοιπὸν τὴν ὑποψηφιότητα ὡς συνταγματικὸν ἔθιμον, καὶ τὴν ἀπεδεχθημεν ὡς ὑπαγορευομένην ἀπὸ τὰς περιστάσεις· δὲν ἤθελομεν νὰ καταξέωμεν αὐτὴν ὡς ἀρχὴν ἀοίδιον καὶ αἰωνίαν, ἥτις πρέπει νὰ λείψῃ μίαν συνταγματικὴν ἐπιφάτειαν. Τὸ ἀπουδαιότερον ὅμως ζήτημα εἶναι ποία ὑπῆρξεν ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ὑποψηφιότητος, δι' αὐτὴν δὲν ἠθελήσαμεν νὰ ὑπαγορεύσωμεν εἰς τὸν λαὸν τὴν ἐπιφάνειαν μας, τοιαύτην ἐλάβαμεν ὅλα τὰ μέτρα ἵνα ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ψήφου τῶν ἐκλογέων· οὕτω δὲ ἀνεζωπυρήσαμεν τὸ ἀληθὲς πνεῦμα, καὶ ἐπροκαλέσαμεν συναγωνισμὸν ἔντιμον ἐπίσης διὰ τοὺς ἐπιτυγχάνοντας καθὼς καὶ διὰ τοὺς ἀποτυγχάνοντας. Ὑποψηφίους δὲ ὑποψηφίους δὲν κατεφύγαμεν εἰς τὰ κατώτατα στρώματα τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ ὑποδείξαμεν ταυτούτους ἄνδρας νομίμους καὶ ἀνεπιφυλάκτους· ἂν δὲ μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων δὲν συμπεριελήφθησαν ἓν ἢ δύο ὀνόματα ἔνδοξα καὶ προσφιλῆ εἰς τὸ ἔθνος, ἐπιστεύσαμεν τοῦτο μὲ ἀπλοῦν καρδίας, διότι τὰ ὀνόματα ταῦτα ἀνήκουν εἰς τοὺς πολεμίους τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἤθελεν εἶναι πολιτικὸς πολιτισμὸς μεταξὺ τῶν φίλων της νὰ ὑποβάλῃ σκοπίμως πολεμίους της. Δὲν κατεφύγαμεν δὲ εἰς ἐπιβουλὰς πρὸς ἀποκλεισμόν, ἀλλ' ἐπροσπαθήσαμεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ψήφου τῶν πολιτῶν, καὶ νομίζομεν ὅτι τὸ κατορθώσαμεν.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους τὸ ὑπουργεῖον ἀποροῦσι μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως τὴν τροποποίησιν τοῦ Κ. Χρηστίδου, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀποδεχθῇ τοὺς λόγους αἵτινες ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ στόμα ἀνδρός, τοῦ ὁποίου τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἀνάκτορα τοῦ φρονήματος καὶ ἐντὸς τῆς ἐξουσίας ὢν καὶ ἐκτὸς πάντοτε ἐθαύμασα. Ὁ Κύριος Ψύλλας ὁμιλῶν περὶ πολλῶν ἀποπαίζομένων τὴν ὑποψηφιότητα, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλεγόμεθα καὶ ἡμεῖς, εἶπεν, ὅτι ἐθεώρουν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ὡς ῥαγιάν, τοιοῦτον τι οὔτε κατὰ διάνοιαν δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς ἡμᾶς, διότι εἰς τὰς φλέβας ἡμῶν ῥέει αἷμα ἀνδρῶν, οἵτινες ἠγωνίσθησαν νὰ καταστήσωσιν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἐλεύθερον. Ταλαιπώρως ἀποφαινόμενος, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν οὔτε τὴν τροποποίησιν τοῦ Κ. Χρηστιδου οὔτε τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κ. Ψύλλα ἔννοιαν εἰς τὴν ὑποψηφιότητα.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τζίλλας.

Θαυμάζω πῶς ὁ προλαλήσας Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀνέλαβε εἰς τὸ πρόσωπόν του καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῶν λοιπῶν Κ.Κ. ὑπουργῶν πρᾶγμα, ὅπερ ἐγὼ δὲν ἀπέδωκα αὐτοῖς. Ἐὰν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἐμβλέψωσιν εἰς τὴν ὁμιλίαν μου θέλουσιν ἰδεῖ ὅτι ὁ σκοπός μου ἦτο νὰ κλεισθῇ διὰ τῶν μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς λεχθέντων ἡ συζήτησις, καὶ νὰ ψηφοφορηθῇ τὸ κείμενον τῆς ἀπαντήσεως, ὅπερ ἐν ἑαυτῷ περιέχει ὁλόκληρον τὴν ἰδέαν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου· ὥστε λαλῶν δὲν ἔπραξα ἄλλο τι εἰμὴ νὰ καταθείξω τὰ ἄτοπα τῆς ἀρχῆς τῆς ὑποψηφιότητος, καὶ τὸν χαρακτῆρα ὃν θέλομεν ἀποδώσει εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἐὰν εἰς ταύτην ὑπομείνωμεν καὶ εἰς τὸ μέλλον· καὶ ἕνεκεν τούτου ἀντὶ μομφῆς, ἣν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἤκουσα, ἐδικαιούμην νὰ ἀπαιτήσω καὶ νὰ ἀκούσω ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου κἄποιαν εὐγνωμοσύνην, δι' ὃν λόγον ζητῶ τὴν ἀνήκουσαν ἱκανοποίησιν ἐκ μέρους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἀνάξιον τῶν ἐγνωσμένων ἀρχῶν μου ῥρόνημα, ὅπερ κατὰ παραζήγησιν τοῦ λόγου μου μοὶ ἀπέδωκεν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα δῆθεν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐξέφρασεν, ὅτι ἔφερε τὸν λόγον καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, διότι ἐνόμισεν, ὅτι ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ἀγορεύων ἀπέδωκεν αὐτῷ καὶ τοῖς λοιποῖς ὑπουργοῖς τὴν ἰδέαν τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀναξίως· ὡς ῥαγιά· ἐπειδὴ ὅμως τοιοῦτόν τι δὲν ἐννόησε διὰ τοῦ λόγου του, ὡς διατείνεται ἤδη, δὲν διστάζει νὰ θεωρήσῃ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ ἐλευθέραν πάσης τοιαύτης αἰτιάσεως.

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας εἶπε τὰ ἑξῆς.

Μολονότι χθὲς πρὸς τὴν τάξιν ἀποβλέπων προέτεινα νὰ περιορισθῇ ἡ συζήτησις εἰς τὸ ἀπασχολοῦν ἤδη τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας ζήτημα, τὴν ἀπάντησιν πρὸς τὸν Β. λόγον, καὶ νὰ συζητηθῶσι τὰ λοιπὰ ζητήματα εἰς ἄλλην ῥητὴν ἡμέραν καὶ συνεδρίασιν, καὶ μὲ τὴν πρότασίν μου ταύτην ἦσαν σύμφωνα τὰ 8/10 τοῦ ὅλου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, μ' ὅλα ταῦτα εἶδον τὸν κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντα Γερουσιαστὴν Κ. Χρηστίδην νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν λόγον του πέραν τῆς ἐννόμου καὶ δικαίας ταύτης προτάσεώς μου· ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον εἶδον μετὰ μεγίστης ἀπορίας εἶναι, ὅτι δι' ὅλης αὐτῆς τῆς ἐκτεταμένης ἀγορεύσεώς του

ὁ Κ. Χρηστίδης δὲν συνεμορφώθη μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ Κ. Χρηστίδου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου. Ἰδοὺ τί ἐξέφρασεν ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου προκειμένης τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν Β. λόγον κατὰ τὴν ά. Σύνοδον τῆς παρελθούσης βουλευτικῆς περιόδου. «Λέγω δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ποσῶς λόγος, καὶ ἂν ἔχωμεν λόγους νὰ εἴπωμεν κατὰ τῆς πορείας τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν αὐτοὺς εἰς ἄλλην συνεδρίασιν, διότι εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα μόνον εὐαρεσκείας καὶ καλὰ ἔχομεν νὰ ἀναφέρωμεν κλπ.»

Ἐγὼ διὰ τῆς χθὲς γενομένης προτάσεώς μου συνεμορφώθην μὲ τὴν διδαχὴν του ἐκείνην, ἀλλ' ὁ νῦν Χρηστίδης δὲν συνεμορφώθη μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ τότε Χρηστίδου. Πρὶν δὲ προβῶ εἰς τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν παρεκβάσεων τῆς μακρᾶς ὁμιλίας του, ἐπειδὴ ἐγένετο λόγος καὶ περὶ ἐκλογικῶν ἐπεμβάσεων, προλαμβάνω νὰ παρατηρήσω, ὅτι πάντα ὅσα ἐρρέθησαν περὶ τούτων ἀφορῶσιν ἁπλῶς τὰ γεγονότα ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὰς πράξεις τῶν ὑπαλλήλων ἀρχῶν, καὶ δὲν δύνανται οὐδὲ μακρόθεν νὰ φέρωσι ἐπέμβασίν τινα εἰς τὰ δικαιώματα τῆς Βουλῆς, τὰ ὁποῖα ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτὴν, τῆς ὁποίας αἱ ἀποφάσεις εἶναι ἀνέκκλητοι καὶ σεβασταὶ ὡς σώματος Κυριαρχικοῦ καὶ ἀνεξαρτήτου.

Εἰς πρὸς τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος, ὅπερ εἶναι τὸ κύριον ζήτημα τῆς παρούσης συζητήσεως καὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ Κ. Χρηστίδου, δύω ἀντίθετοι ἰδέαι ὑπάρχουσιν εἰς πολλούς, ἡ μὲν ὅτι εἶναι συγχωρητὴ, ἡ δὲ ὅτι δὲν εἶναι συγχωρητὴ αὕτη· οἱ πρεσβεύοντες τὸ πρῶτον διατείνονται ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέτουσα ὑποψηφίους δὲν προτίθεται νὰ προσβάλῃ ἢ νὰ περιστείλῃ τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ ὑποδεικνύει ἁπλῶς τὸν κατάλληλον κατ' αὐτὴν ἄνδρα διὰ τὴν θέσιν τοῦ Βουλευτοῦ, διὰ νὰ μάθῃ ἂν ὁ λαὸς διὰ τῆς ψήφου καὶ ἀποφάσεώς του συμμερίζεται τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πορείαν της· οἱ δὲ πρεσβεύοντες τὸ ἐναντίον λέγουσιν, ὅτι ἡ ὑποψηφιότης οὐ μόνον ἀντίκειται εἰς τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα, ἀλλὰ καὶ ἀφαιρεῖ ἐντελῶς τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα τοῦ λαοῦ ἤτοι τὴν ἐλευθέραν ψῆφον του. Ἐὰν θελήσῃ τις νὰ συγκρίνῃ τὴν σχετικὴν τῶν ἰδεῶν ταύτων ἐνέργειαν καὶ προβῇ εἰς τὸ ἐξαγόμενον θέλει φθάσει εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, καθόσον ἐκεῖνοι οἵτινες θέλουσιν ἐνεργήσει τὰς ἐκλογὰς εἰσὶν αἱ ὑπάλληλοι δημόσιοι ἀρχαὶ, αἵτινες ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν δὲν τεθῶσι φανερὰ

ὑποψήφιοι, λάβωσι δὲ κρυφίως καὶ προφορικῶς τὰς περὶ ἐκλογῆς τῶν δεῖνα ἢ δεῖνα κατ' ἐπαρχίας προσώπων ὁδηγίας, θέλουσιν ὑπενεργήσει ὥστε νὰ ἐξέλθωσι τῆς κάλπης τὰ ὑποδειχθέντα πρόσωπα, ὅπερ εἶναι χειρότερον τῆς φανερᾶς ὑποψηφιότητος, τῆς ἐπὶ τῇ βάσει προγράμματός τινος ἐνεργουμένης καὶ ἐφαρμοσθείσης κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, καθ' ἃς ἐξελέχθησαν ὡς βουλευταὶ καὶ πρόσωπα μὴ ὑποψήφια. Δὲν εἶμαι θιασώτης τῆς ὑποψηφιότητος, ἀλλ' οὐχ ἧττον παρατηρῶ ὅτι προτιμώτερον εἶναι τὸ δεύτερον εἶδος τῆς ὑποψηφιότητος, ἐνόσῳ δὲν εὑρεθῇ ἕτερόν τι σύστημα καταλληλότερον πρὸς ἀντικατάστασιν· ὅταν χθὲς ἔλαμον τὴν πρότασιν περὶ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τῶν ἐκλογικῶν ἀντικειμένων καὶ τῆς ὑποψηφιότητος εἰς ἄλλην ῥητὴν ἡμέραν καὶ συνεδρίασιν, σκοπὸν εἶχον νὰ προέλθω κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν αἰτησιν καὶ πρότασιν τοῦ νὰ ὑποβληθῇ παρὰ τῆς κυβερνήσεως νομοσχέδιον περὶ τροποποιήσεως τοῦ βουλευτικοῦ Νόμου καθ' ὅλας ἐκείνας τὰς διατάξεις, ὅσαι ἀπεδείχθησαν πλημμελεῖς, ὅτε ἠδύνατο νὰ ἐπινοηθῇ καὶ καταχωρισθῇ καὶ ἡ ἀνήκουσα διάταξις περὶ μεταῤῥυθμίσεως ἢ ἐξαλείψεως τοῦ συστήματος τῆς ὑποψηφιότητος. Ἤδη τὸ ζήτημα, εἴτε κατὰ τὴν μίαν εἴτε κατὰ τὴν ἄλλην ἰδέαν συστηματοποιηθῇ, δὲν καθίσταται νομικὸν καὶ ὑποχρεωτικὸν πρός τινα, διότι δὲν πηγάζει ἢ δὲν πορίζεται ἐκ Νόμου τινὸς καταρτιζομένου ὑπὸ τῶν τριῶν σωμάτων τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, δι' οὗ καὶ μόνου εἰσαγομένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δύναται νὰ ἐπενεχθῇ ἡ ἀνήκουσα θεραπεία.

Ὁ κατὰ πρῶτον λαλήσας χθὲς ἀνέπτυξεν πολλὰ ἀντικείμενα τῇ τε θεωρίᾳ καὶ τῇ πρακτικῇ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐκλογῶν· καὶ τοὺς μὲν ἀφορῶντας τὴν θεωρίαν λόγους του δὲν καταπολεμῶ, διότι φρονῶ ὅτι πᾶν οἱονδήποτε σύστημα κυβερνητικὸν εὑρίσκεται εἰς ἓν ἔνος πρέπει νὰ ἐκτελῆται καὶ ἐφαρμόζεται θρησκευτικῶς καὶ ἄνευ παραβάσεών τινων, καθίσον δὲ ἀφορᾷ τοὺς περὶ τὴν πρακτικὴν λόγους του παρατηρῶ, ὅτι μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν κατὰ τῆς ὑποψηφιότητος ἐπιχειρημάτων ὡς ὀλεθρίας, ἔπρεπε νὰ προτείνῃ ἢ ὑποδείξῃ καὶ τὸ καταλληλον πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτῆς σύστημα, διὰ νὰ ἀπαλλαχθῶμεν τῶν μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῆς πείρας ἀποδειχθέντων κακῶν ἀποτελεσμάτων της, καθόσον μόνη ἡ τροπολογία, ἣν προέτεινε, ἂν καὶ μὴ καταλλήλως εἰς τὴν παροῦσαν ἀπάντησιν πρὸς τὸν Β. λόγον καὶ οὐχὶ εἰς Νόμον τινά, οὔτινος αἱ διατάξεις ἔχουσι νομικὴν καὶ ὑποχρεωτικὴν βαρύτητα, δὲν δύναται νὰ φέρῃ βελτίωσιν, ἀπ' ἐναντίας θέλει ἰσχυροποιήσει τὸ

πρῶτον τῆς ἀπολύτου-ὑποψηφιότητος σύστημα, τοῦ ὁποίου τὰ ἀποτελέσματα εἰσὶν ὀλεθριώτερα, ὡς πρὸ ὀλίγου ἀνέπτυξα. Ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἀγορεύων ἔδωσεν εἰς τὸν προκείμενον παράγραφον τῆς ἀπαντήσεως ἰδίαν ἔννοιαν· ἀλλὰ δὲν δύναται ἕκαστος, προσεύχων εἰς τὰς διαφόρους σημασίας τῶν λέξεων τὰς ἐν τοῖς λεξικοῖς εὑρισκομένας, νὰ ἀπαρτίζῃ καὶ νὰ ἀναφέρῃ διάφορον ἔννοιαν ἐκείνης, ἣν ἔχει τὸ ὑπὸ συζήτησιν κείμενον. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ λέξις «ὅλως» σημαίνει κατὰ τὴν κυρίαν ἐν τοῖς λεξικοῖς εὑρισκομένην σημασίαν της τὸ «ἐντελῶς» καὶ ἑπομένως ἡ ἔννοια τῆς φράσεως ταύτης τοῦ παρόντος παραγράφου εἶναι ὅτι «ἡ ἐξάσκησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ μὲ τὴν ἐντελεστέραν ἐλευθερίαν συμβιβάζεται ἀκριβῶς μὲ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως.»

Τελειόνων ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐὰν εἰσαχθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Νομοσχέδιον περὶ μεταῤῥυθμίσεως τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν Νόμου, ὡς χρήζοντος τωόντι ἐπιδιορθώσεως κατὰ πολλὰς διατάξεις, τότε δυνάμεθα νὰ φέρωμεν οἵαν ἐγκρίνομεν διόρθωσεν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ὑποψηφιότητος.

Προσέθηκεν ὁ Γρ. Κ. Προβελέγγιος.

Κύριοι Γερουσιασταί!

Ἤκουσα μετὰ προσοχῆς τὸν παντοδαπὰ περιέχοντα μακρὸν λόγον τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου, καθὼς καὶ τὴν σύντομον μὲν σύντονον δὲ καὶ διὰ στεντορίας φωνῆς γενομένην ἀγόρευσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα. Ἐρχόμενος νὰ ἀπαντήσω εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν θέλω προσπαθήσει νὰ εἶμαι ὅσον τὸ δυνατὸν σύντομος, χωρὶς νὰ ἀκολουθήσω τὸν κατὰ πρῶτον λαλήσαντα τὸν λόγον Κ. Γερουσιαστὴν εἴς τε τὰς πρώτας συνελεύσεις τῶν Ἀγγλοσαξώνων καὶ εἰς τὴν Ἑνετίαν, εἴς τε τὴν 18 Βρουμέρ ἐν Γαλλίᾳ καὶ εἰς τὸ τῆς ἀνατροφῆς τῶν πολιτῶν κεφάλαιον, καθὸ ἀλλότρια τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα αὐτὸς οὗτος ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἔθηκεν ὡς ἀντικείμενον τῆς προκειμένης συζητήσεως.

Θέλω ἐξετάσει τὰ ζητήματα ταῦτα ὑπὸ τὴν καθαρὰν συνταγματικήν αὐτῶν ἔποψιν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐπιχειρῶ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν Κ. Χατζίσκον, πειραθέντα νὰ ἐλθίσῃ τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς ἀθιώτιδος ἰδίως διατρέξαντα, ἀφίνων τὸ ἔργον τῆς ἀπαντήσεως ταύτης εἰς τοὺς ἁρμοδίους εἰς τοῦτο ὑπουργούς.

Ποῖα δὲ εἶναι τὰ κύρια ἀντικείμενα τῆς προκειμένης συζητήσεως; Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα εἶναι, ὡς ὁ ἔντιμος Γερουσια-

στὴς Κ. Χρηστίδης ἐξέθηκεν, δύω, πρῶτον τὸ τῆς ἐπεμβάσεως καὶ δεύτερον τὸ τῆς ὑπουργικῆς ὑποψηφιότητος· ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ἐπεχείρισε διὰ μακρῶν νὰ ἀποδείξῃ τὸ παράνομον καὶ ἀντισυνταγματικὸν τῆς εἰς τὰς ἐκλογὰς ἐπεμβάσεως τῆς ἐξουσίας· κατὰ τοῦτο εἶμαι πληρέστατα σύμφωνος μετὰ τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ, ὅστις ὅμως μάτην ἐπιχειρήσῃ τοσοῦτον εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἀφοῦ καὶ ὁ Β. λόγος καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως ἐπιτροπὴ τὴν Γερουσίας ἀποδοκιμάζουν ῥητῶς πᾶσαν ἐπέμβασιν, καὶ κηρύττουν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλευθέρας ἐξασκήσεως τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων· παρατηρῶ μάλιστα, ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀποδείξῃ τὸ παράνομον καὶ ἀντισυνταγματικὸν τῆς ἐπεμβάσεως, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιτύχῃ τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως ἐπιτροπή σας διὰ τῆς λακωνικοτάτης μὲν ἀλλ' ἐπιτυχεστάτης φράσεως ὅτι «αἱ ἐλεύθεραι βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ εἰσὶν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ συστήματος» φράσεως, καταδεικνυούσης ἐναργῶς τὴν μεγίστην ταύτην ἀλήθειαν, ὅτι καθὼς τὸ φυσικὸν σῶμα ἀπόλυται καὶ διαλύεται ἅμα ἡ ψυχὴ τὸ ἐγκαταλείψει, οὕτω καὶ τὸ ἀντιπροσωπικὸν πολίτευμα ἀλλοιοῦται καὶ μεταβάλλεται ὅταν λείψῃ ἡ ἐλευθερία τῶν ἐκλογῶν.

Μεταβαίνων εἰς τὸ δεύτερον ἀντικείμενον, ἤτοι εἰς τὸ ζήτημα τῆς ὑπουργικῆς ὑποψηφιότητος, παρατηρῶ, ὅτι εἰς μίαν τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς παρελθούσης συνόδου ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς ἔρριψεν ἐν τῷ μέσῳ τὸ ζήτημα τοῦτο· ἀπαντήσας τότε εἰς αὐτὸν παρέστησα ἐξ' ἑνὸς μὲν τὸ σαθρὸν τῶν ἐπιχειρημάτων του, ἐξ ἄλλου δὲ τοὺς ὑπὲρ τῆς ὑποψηφιότητος ἰσχυροὺς συνταγματικοὺς λόγους· ἔκτοτε ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς ἐνασχολούμενος εἰς τὸ ζήτημα καὶ προπαρασκευασθεὶς ἐπὶ ἑξαμηνίαν, ἦλθε νῦν νὰ ἀνανεώσῃ τὴν περὶ τούτου μάχην· ἀλλ' ἐξ ὅσων ἐπιχειρημάτων ἀνέφερεν δὲν ἀνήρεσεν τοὺς παρ' ἐμοῦ τότε ἐκτεθέντας λόγους κατ' οὐδέν. Διὰ νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνω τὰ τότε παρ' ἐμοῦ ῥηθέντα θέλω περιορισθῆ εἰς τὸ νὰ ἐξετάσω μόνον τὰ νέα ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα οἱ ἔντιμοι Γερουσιασταὶ σήμερον ἐπαρουσίασαν· ποῖα ταῦτα; προσεπάθησα μετ' ἐπιστασίας κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀγορεύσεως τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, πρὸς οὓς ἀπαντῶ, νὰ συνάξω ἐκ τῶν πολλῶν ἀλλοτρίων καὶ πάντη πρὸς τὸ ζήτημα ἀσχέτων, τὰ ὅσα ἐγγύθεν ἢ πόρρωθεν εἰς αὐτὸ ἀναφέρονται, καὶ ἀνεῦρον τὰ ἑξῆς πέντε ἐπιχειρήματα· α) ἡ ὑποψηφιότης, εἶπον, εἶναι ἐπέμβασις, καὶ μάλιστα τὸ χειρότερον τῆς ἐπεμβάσεως εἶδος· ὅσα ἑπομένως δύναταί τις νὰ εἴπῃ κατὰ τῆς ἐπεμβάσεως, αὐτὰ ταῦτα δύναταί

τις νὰ εἴπῃ καὶ κατὰ τῆς ὑποψηφιότητος. β) καὶ ἂν ἡ ὑποψηφιότης ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἄλλο τι ἢ ἐπέμβασις, φέρει ὅμως πάντοτε εἰς τὴν ἐπέμβασιν, διότι οἱ ὑποψήφιοι εἶναι οὕτως εἰπεῖν τὰ τέκνα τοῦ ὑπουργείου, καὶ ὅπως ὁ πατὴρ δὲν δύναται νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτό, οὕτω καὶ τὸ ὑπουργεῖον τοὺς ὑποψηφίους του· γ) ἡ ὑποψηφιότης ἀφαιρεῖ πᾶσαν ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τοῦ βουλευτοῦ τοῦ προαχθέντος διὰ τῆς ὑποψηφιότητος εἰς τὴν θέσιν τὴν βουλευτικήν, καθιστωμένου πειθηνίου πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, ἂν ὄχι δι' ἄλλον λόγον τοὐλάχιστον ἀπὸ αἴσθημα εὐγνωμοσύνης· δ) ἡ ὑποψηφιότης θεωρεῖ τὸν λαὸν ὡς ῥαγιά, παρουσιαζομένη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ὡς ἀναγκαία εἰς τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως, μὴ οὖσα δὲ πράγματι εἰμὴ εὐπρόσωπος ἀφορμὴ τῆς ἐξουσίας εἰς τὸ νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰς ἐκλογάς, καὶ ἑπομένως ὁ λόγος οὗτος ὁ τόσον ἐξευτελεστικὸς τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καταντᾷ νὰ εἶναι καθαρὰ ὁμολογία τῆς ὑπουργικῆς ἐπεμβάσεως· καὶ ε) ἡ ὑποψηφιότης ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, καὶ ῥητῶς ἀπὸ τὰ ἄρθρα **15, 59 καὶ 70.**

Ἀρχομαι ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος· ἡ ὑποψηφιότης εἶναι, λέγουσιν, ἐπέμβασις καὶ μάλιστα ἡ χειροτέρα· ἀλλ' ἐρωτῶ τί ἐστὶν ἐπέμβασις; τί ἐστὶν ὑποψηφιότης; ἐπέμβασις εἶναι χρῆσις παρανόμων καὶ μὴ ἐντίμων μέσων πρὸς ἀνάδειξιν βουλευτοῦ ἄλλου παρ' ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἡ ἐλευθέρα θέλησις τοῦ λαοῦ ἤθελεν ἀναδείξει, γίνεται δὲ διὰ παντοίων ἀθεμίτων τρόπων, οἷον διὰ τῆς καλπονοθεύσεως, τῆς βίας, τῆς διαφθορᾶς, καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων.

Τί δὲ ὑπουργικὴ ὑποψηφιότης; αὕτη δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ κατὰ τὰς ἐκλογὰς εἰς τὸν λαὸν ὑπόδειξις προσώπων πρεσβευόντων τὰς ἀρχὰς τοῦ ὑπουργείου, ἵνα αὐτὸς ἐν τῷ δικαιώματι αὐτοῦ καὶ ἐν πληρεστάτῃ ἐλευθερίᾳ ἐκλέξῃ αὐτούς, ἂν κρίνῃ ὀρθὸς καὶ συμφερούσας τῇ πατρίδι τὰς ἀρχὰς ταύτας, ἡ ἐκλέξῃ τοὺς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἂν εὑρίσκῃ ὀρθοτέρας τῶν κυβερνητικῶν τὰς τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἀρχάς· μ' ἄλλους λόγους ἡ μὲν ἐπέμβασις ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθέραν τοῦ λαοῦ θέλησιν, ἡ δὲ ὑποψηφιότης οὐ μόνον τὴν ἀναγνωρίζει ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπικαλεῖται, ὥστε μεταξὺ ἐπεμβάσεως καὶ ὑποψηφιότητος τὸ χάσμα μέγα· ὁ ἐπὶ τοσοῦτον ἀμβλυωπῶν, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ διαφορὰν ὅπου ὑπάρχει φανερὰ ἀντίθεσις, δὲν ἐννοεῖ βεβαίως τοὺς κοινοτέρους κανόνας τῆς συνταγματικῆς Μοναρχίας. ὅσον ἡ ἐπέμβασις εἶναι παράνομος καὶ ἀντισυνταγματική, τόσον ἡ ὑποψηφιότης εἶναι ἔννομος καὶ συνταγματική. Εἰς τὴν ἐπέμβασιν οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ὁ ὑπουργός,

ἡ ὑπόδειξις ὅμως ὑπουργικῶν ὑποψηφίων εἶναι δικαίωμά του, εἶναι καθῆκον του· μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτου ὅλα τὰ καθήκοντα αὐτοῦ συνίστανται εἰς τὴν φροντίδα περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς κοινῆς τάξεως καὶ περὶ τῆς εἰλικρινείας τῶν ἐκλογῶν· ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ νὰ ἀποδείξω τὸ ὀρθὸν τῶν ὅσων ἀνωτέρω εἶπον· σᾶς εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ συνταγματικὴ μοναρχία διακρίνεται ἀπὸ τὴν ἀπόλυτον καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ εἴδη τῶν μοναρχιῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα λαμβάνει καὶ ὁλαδὲς μέρος εἰς τὰ τῆς πατρίδος πράγματα· ἀλλὰ τὸ μέρος τοῦτο ἐνεργεῖ ὁ λαὸς ὄχι ἀμέσως· ἀλλ' ἐμμέσως· δὲν ἀποφασίζει αὐτὸς εἰς τὰ καθέκαστα, ἀλλὰ διὰ ἐντολοδόχων, διὰ πληρεξουσίων· ἡ πληρεξουσιότης ὅμως αὕτη διαφέρει τῆς κοινῆς πληρεξουσιότητος· κατὰ ταύτην ὁ ἐντολεὺς διαγράφει εἰς τὸν ἐντολοδόχον τί καὶ τί ἔχει νὰ πράξῃ εἰς τὰς ὡρισμένας καὶ ἐδιχομένας περιστάσεις· εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν ὅμως τοιαύτη τι δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν, διὰ τὸν ἁπλούστατον τοῦτον λόγον ὅτι ἂν οἱ ἐντολεῖς ἐδέσμευον ἐκ τοῦ πρωτέρου τὴν θέλησιν τοῦ ἐντολοδόχου αὐτῶν εἰς τὰ διάφορα εἰδικὰ ἐκείνα, τὰ ὁποῖα ἤθελον παρουσιασθῇ εἰς τὴν διάσκεψιν καὶ συζήτησιν τῆς Βουλῆς, τότε ἡ συζήτησις καθίστατο ἀνωφελὴς καὶ ματαία, διότι ἂν αὕτη ἀποδείκνυε ὁπωσδήποτε ἐναργῶς, ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους εὑρίσκετο εἰς ἄλλην γνώμην παρὰ τὴν τῶν ἐκλογέων, εἰς πρότασιν καταρωτισθεῖσαν διὰ τῆς συζητήσεως τῆς γενομένης ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος, ὁ ἐκλεχθεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀσπασθῇ αὐτὴν, καὶ οὔτε εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἀκόμη, καθ' ἣν ἤθελεν ἔχει ζωηρὰν τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ ἐκλογεῖς του, ἂν ἐγνώριζον τὴν εἰρημένην πρότασιν καὶ τοὺς λόγους αὐτῆς, ἤθελον μεταβάλλει γνώμην· ταῦτα ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα· ἄλλως δὲ ὡς πρὸς τὰς γενικὰς κυβερνητικὰς ἀρχὰς, ὡς πρὸς τὸ γενικὸν σύστημα τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς πολιτείας· ἂν ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα ὁ πληρεξούσιος ὀφείλει νὰ δίδῃ τὸν ψῆφον του συμφώνως μὲ τὴν πεποίθησιν, ἣν ἐκ τῆς συζητήσεως ἐσχημάτησεν, ὡς πρὸς τὸ γενικὸν ὅμως ζήτημα τῆς καλῆς ἢ κακῆς διευθύνσεως τῶν κοινῶν ὀφείλει ἀναγκαίως νὰ ἀκολουθῇ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ· ἀλλὰ τίς εἶναι ὁ τρόπος δι' οὗ ἐκφράζεται ἡ περὶ τούτου θέλησις τοῦ λαοῦ; οὐδεὶς ἄλλος ἢ ἡ Βουλευτικὴ ἐκλογὴ συνοδευμένη μὲ τὴν ὑπουργικὴν ὑποψηφιότητα· διὰ τῆς ὑποψηφιότητος προκαλεῖται ἡ ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τῶν πραγμάτων κρίσις τοῦ λαοῦ· ὁ λαὸς ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς μέχρι τοῦδε πράξεις τοῦ ὑπουργείου, ἂν μὲν βλέπῃ ἐξ αὐ-

τῶν τάσιν ὀρθὴν, καὶ συμφέρουσαν τῇ πατρίδι διεύθυνσιν, περιβάλλει μὲ τὴν ψῆφόν του τοὺς ὑπουργικοὺς ὑποψηφίους, ἂν δὲ τοὐναντίον λαμβάνει τοὺς τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἡ τοιαύτη παρὰ τοῦ λαοῦ ἐκλογὴ διαγράφει εἰς τὸν ἐκλεχθέντα βουλευτὴν τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ γενικὴν πολιτικὴν πορείαν, καὶ τῷ χρησιμεύει ὡς ὁδηγὸς καὶ εἰς τὰ καθέκαστα ἐκεῖνα ἀντικείμενα ἀκόμη, ἐπὶ τῶν ὁποίων διὰ τοὺς προεκτεθέντας λόγους δὲν δίδεται οὐδεμία ἐντολὴ εἰδική. Ἰδοὺ, Κύριοι, διατὶ τὸ συνταγματικὸν τοῦτο πολίτευμα καλεῖται ἀντιπροσωπικὸν καὶ κυβέρνησις κοινῆς γνώμης. Ἰδοὺ ὁ λόγος δι' ὃν, ἂν καὶ δὲν ὑπάρχῃ εἰδικὴ ἐντολὴ ἐπὶ τῶν καθέκαστα, ἡ ψῆφος τοῦ Βουλευτοῦ θεωρεῖται ὡς ψῆφος ὅλων τῶν ἐκλογέων του, καὶ αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς θεωροῦνται ἀποφάσεις ὅλου τοῦ ἔθνους· ἀφαιρέσατε τὴν ὑπουργικὴν ὑποψηφιότητα καὶ αἱ ἐκλογαὶ χάνουν τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχωσιν εἰς τὴν συνταγματικὴν Μοναρχίαν· ἀντὶ τῆς ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τῶν κοινῶν ἐκφράσεως τῆς κοινῆς θελήσεως, ἥτις χρησιμεύει καὶ εἰς φωτισμὸν τῆς ξουσίας ὡς πρὸς τὴν κυβερνητικὴν αὐτῆς πορείαν, θέλομεν ἐμπέσει εἰς τὸ ἀδιέξοδον χάος τῶν ἀτομικῶν ἐνεργειῶν, καὶ τῶν ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ῥαδιουργιῶν καὶ καταβολιεύσεων· ἀπόδειξιν δὲ καταφανῆ τοῦ πόσον ὀρθαὶ εἶναι αἱ παρατηρήσεις αὗται, καὶ πόσον σφάλλεται αἱ τῶν ἐναντίων, σᾶς φέρω διάταξιν τοῦ Συντάγματος κοινὴν εἰς ὅλα τὰ Συνταγματικὰ Κράτη, τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος εἰς τὸ διαλύειν τὰς Βουλάς. Πασίγνωστον ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο παρεχωρήθη εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα διὰ νὰ ἐνεργῆται ἐν περιπτώσει διχογνωμίας μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου καὶ τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς εἰς γενικόν τι ζήτημα, καὶ ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ ἂν ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας εἶναι καὶ γνώμη τοῦ λαοῦ· ἡ διάλυσις ἐπιφέρει νέαν ἐκλογήν· ἡ νέα ἐκλογὴ δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ πρόσκλησις πρὸς τὸν λαὸν εἰς τὸ νὰ ἀποφανθῇ γνώμην ἐπὶ τοῦ διαιροῦντος τὸ ὑπουργεῖον καὶ τὴν πλειοψηφίαν τῆς Βουλῆς ζητήματος· ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφανθῇ ὁ λαὸς ἂν δὲν παρουσιασθῶσιν εἰς τὰς ἐκλογὰς ὑπουργικοὶ ὑποψήφιοι, καὶ νὰ ὡδηγηθῇ οὕτως ἡ ἐξουσία ὑπὸ τῆς ψήφου τοῦ λαοῦ εἰς τὴν διοικητικὴν καὶ κυβερνητικὴν αὐτοῦ πορείαν; Εἶπον ὅτι ἡ φροντὶς τοῦ νὰ παρουσιασθῶσιν ὑπουργικοὶ ὑποψήφιοι εἶναι δικαίωμα παντὸς συνταγματικοῦ ὑπουργείου, καὶ ὁ λόγος πρόδηλος· αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἀποτελοῦσιν οὕτως εἰπεῖν τὴν καθωρισμένας χρονικὰς περιόδους μετ-

ταξὺ τοῦ ὑπουργείου καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως αἰωνίαν δίκην ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς κοινῆς γνώμης. Ὁ εἷς τῶν ἀντιδίκων, τὸ ὑπουργεῖον, παρουσιάζεται ἔχων ἐπιχειρήματα τὰς κατὰ τὴν λήξασαν βουλευτικὴν περίοδον δημοσίας πράξεις του, ἡ ἀντιπολίτευσις παρίσταται μὲ τὸ πρόγραμμα τῶν ἀρχῶν της· αἱ ἀρχαὶ ὅμως αὗται ἐνδέχεται νὰ εἶναι πολλάκις ἀνεφάρμοστοι, ἢ νὰ εἶναι μὲν ὀρθαὶ ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς δυνάμεις τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, καὶ ἐν τούτοις ἡ γοητεία των εἶναι τοσαύτη ὥστε ἡ ἁπλῆ δήλωσις αὐτῶν νὰ ἑλκύῃ τὸ κοινὸν φρόνημα ὑπὲρ τῆς μερίδος τῆς ἀντιπολιτεύσεως· ἡ θέσις εἶναι ἤδη ἄνισος. Οὕτως λοιπὸν ἐχόντων τῶν πραγμάτων θέλετε ἡ μὲν ἀντιπολίτευσις νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιάζῃ κατὰ τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα ὑποψηφίους, καὶ νὰ συνιστᾷ αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ λαοῦ, τὸ δὲ ὑπουργεῖον νὰ εἶναι ἐστερημένον τοῦ τοιούτου δικαιώματος; τότε ποῦ ἡ συνταγματικὴ ἰσότης τῶν δικαιωμάτων, ποῦ ἡ δικαιοσύνη; πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ μόνιμος καὶ διαρκὴς τις Κυβέρνησις; ἐστὲ βέβαιοι ὅτι μὲ τοιαῦτα δόγματα ἀντιμαχόμενα πρὸς τὸν φυσικὸν νόμον, τὸ αἴσθημα τῆς συντηρήσεως, δὲν θέλετε πράξει ἄλλο εἰμὴ τὸ νὰ ἐξωθῆτε τὸ ὑπουργεῖον εἰς μέτρα κρύφια καὶ παράνομα, καὶ νὰ εἰσαγάγετε ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ὅ,τι σήμερον ζητεῖτε νὰ ἀπομακρύνετε ἀπ' αὐτῆς. Ἡ ὑποψηφιότης λοιπὸν ἀναγκαία εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως πάλην, παρίσταται ἀναγκαία καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰλικρινείας τῶν ἐκλογῶν ὡς καλὸν προπύργιον κατὰ τῶν αὐθαιρέτων ἐπεμβάσεων.

Οἱ δύο ἔντιμοι Γερουσιασταὶ ἐπέφερον, ὅτι καὶ ἂν ἡ ὑποψηφιότης δὲν θεωρηθῇ ἐπέμβασις φέρει ὅμως ἀναγκαίως εἰς αὐτὴν, διότι οἱ ὑποψήφιοι εἶναι οὕτως εἰπεῖν τὰ τέκνα τοῦ ὑπουργείου, καὶ ὅπως ὁ πατὴρ δὲν δύναται νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὰ, οὕτω καὶ τὸ ὑπουργεῖον τοὺς ὑποψηφίους του· τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἀληθὲς, ἐὰν τὸ δικαίωμα τοῦ ὑπουργείου τοῦ νὰ παρουσιάζῃ ὅπως ἡ ἀντιπολίτευσις ὑποψηφίους εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ λαοῦ ἔδιδεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως παντὸς μέσου πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀποτελέσματος τὸ ὁποῖον εὔχεται· κατὰ τὰς ἀγγὰς ὅμως συνταγματικὰς ἀρχὰς ἡ παρουσίασις ὑποψηφίων ἐξαντλεῖ ὅλα τὰ δικαιώματα τῆς ἐξουσίας, εἶναι τὸ ὅριον, πέραν τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει εἰμὴ καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσῃ, τὸ καθῆκον τῆς διατηρήσεως τῆς εὐταξίας εἰς τὴν γενικὴν κίνησιν

τῶν ἐκλογέων καὶ τὴν ζωηρὰν πάλην τῶν ἰδεῶν, καὶ τὸ καθῆκον τοῦ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ψηφοφορίας. Ἀναγνωρίζοντες εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ νόμιμον μέσον τῆς ὑπερασπίσεως, ἀφαιρεῖτε ἀπ' αὐτὸ πᾶσαν εὔλογον ἀφορμὴν χρήσεως ἀθεμίτων μέσων, καὶ παρέχετε εἰς τὰ βουλευτικὰ σώματα στερεὸν γνώμονα εἰς τὸ νὰ κρίνωσι τὴν διαγωγὴν τῶν ὑπουργῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν. Ἐκ τούτων γίνεται φανερὸν, ὅτι ἡ ὑποψηφιότης ἀντὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν ἐπέμβασιν ἀφαιρεῖ ἀπ' ἐναντίας ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τὴν ἀνάγκην νὰ καταφύγῃ εἰς πλάγια μέσα, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις καθὼ ἀφανὴς καὶ κεκαλυμμένη ἀποβαίνει πάντοτε τολμηροτέρα καὶ παρανομωτέρα. Ἡ ὑποψηφιότης, προσέθηκεν ὁ ἔντιμ. Γερ. Κ. Χρηστίδης, καθιστᾷ τὸν βουλευτὴν ὑποχείριον ἀπὸ αἴσθημα εὐγνωμοσύνης· οὐδαμῶς· ὁ διϊσχυρισμὸς οὗτος εἶναι ὀρθὸς μόνον εἰς τὸ σύστημα τῆς ἐπεμβάσεως, διότι εἰς αὐτὸ ὁ ὑποψήφιος φέρεται εἰς τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα ὄχι ὑπὸ τῆς ἐλευθέρας τοῦ λαοῦ θελήσεως, ἀλλ' ἐναντίον αὐτῆς διὰ τῶν παρανόμων τοῦ ὑπουργείου μέσων· ὁ τοιοῦτος δύναται τωόντι νὰ τρέφῃ αἴσθημα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ νὰ ἀποβάλῃ τὴν ὁποίαν ἀπέναντι τῆς ἐντελεστικῆς ἐξουσίας πρέπει νὰ ἔχῃ ἀνεξάρτητον γνώμην. Εἰς τὸ σύστημα ὅμως τῆς ἁπλῆς ὑποψηφιότητος συνηνωμένης μετὰ τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς, ὁ ἐκλεχθεὶς χρεωστεῖ τὴν βουλευτικὴν θέσιν του εἰς τὸν ἐλευθέρως ἐκλέξαντα αὐτὸν λαὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπομένως τρέπεται καὶ τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ, καὶ ὁσάκις ὁ τοιοῦτος ψηφίζει μετὰ τοῦ ὑπουργείου, πράττει τοῦτο, ἢ διότι τοιαύτη εἰς τὰ καθέκαστα ἐσχηματίσθη διὰ τῶν συζητήσεων ἡ πεποίθησίς του, ἢ διότι τοιαύτη εἰς τὰ γενικὰ εἶναι ἡ θέλησις τῶν ἐκλογέων του.

Ὁ ἔντιμ. Γερ. Κ. Ψύλλας εἶπεν ὅτι τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος θεωρεῖ τὸν λαὸν ὡς ῥαγιὰ, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως· ἐπειδὴ δὲ τὸ σύστημα τοῦτο δὲν εἶναι πρᾶγμα εἰμὴ ἀφορμὴ εὐπρόσωπος τῆς ἐξουσίας εἰς τὸ νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰς ἐκλογὰς, διὰ τοῦτο ὁ λόγος οὗτος, ὁ τόσον ἐξευτελιστικὸς τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ λαοῦ, εἶναι καθαρὰ ὁμολογία τῆς ὑπουργικῆς ἐπεμβάσεως. Παρατηρῶ εἰς τὸν Κ. Γερουσιαστὴν ὅτι ὁ λόγος, δι' ὃν τίθενται ὑπουργικοὶ ὑποψήφιοι, ὑπαγορεύεται οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῆς τηρήσεως τῆς δημοσίας τάξεως, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τὸ νὰ ἀποραυθῇ ὁ λαὸς, καὶ ἐπομένως τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος ὄχι μόνον δὲν ἐκλαμβάνει τὸν λαὸν ὡς ῥαγιὰ, ἀλλὰ θεωρεῖ αὐτὸν

ἀπ' ἐναντίας ἱκανὸν καὶ ἄξιον νὰ ἐκτιμᾷ τὰς συνταγματικὰς αὐτοῦ ἐλευθερίας, καὶ νὰ κάμνῃ τὴν ὁποίαν τὸ σύνταγμα ὑποθέτει χρῆσιν, τὸν ἀναβιβάζει εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ κατέχῃ θέσιν κατὰ τὴν μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἢ καὶ τῆς βουλευτικῆς πλειονοψηφίας διαφοράν, ἐνῷ ἡ ἐναντία γνώμη τὸν καταβιβάζει καὶ τὸν ταπεινοῖ, ὑπολαμβάνουσα αὐτὸν ἐστερημένον πάσης θελήσεως καὶ ἀποβάλλοντα τὰς πεποιθήσεις του ἅμα τὸ ὑπουργεῖον ἤθελεν ἐκφράσει ἁπλουστάτην τινα εὐχήν.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα· τοῦτο φαίνεται ὡς τὸ σπουδαιότερον, καθότι ζηρίζουσιν αὐτὸ εἰς ῥητὰς τοῦ συντάγματος διατάξεις, καὶ ἂν εἶχεν τωόντι τὴν στερεὰν ταύτην βάσιν πᾶσα συζήτησις ἔπρεπε νὰ καταπαύσῃ· ἀπέναντι τοῦ θεμελιώδους Νόμου ὅλα τὰ προηγούμενα εἴτε ζένα εἴτε ἐγχώρια, ὅσα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνέφερε, ἀποβαίνουσι μάταια καὶ ἀνίσχυρα· ἀλλὰ Κύριοι, εἰς ποῖον μέρος τοῦ Συντάγματος εὗρεν ὁ Κ. Χρηστίδης τὸ ὑποστήριγμα τῆς γνώμης ὑπὲρ τῆς ὁποίας συνηγορεῖ; νομίζει ὅτι εὗρεν αὐτὸ εἰς τὰ ἄρθρα 45 59 καὶ 70, περιέχοντα κατ' αὐτὸν τινὰ ἀπαγόρευσιν τῆς ὑποψηφιοτητος· συλλογίζεται δὲ κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον· ἐπειδὴ, λέγει, τὸ μὲν ἄρθρον 70 τοῦ Συντάγματος ἀποδίδει τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν τοὺς Γερουσιαστὰς εἰς τὸν Βασιλέα, τὸ δὲ ἄρθρον 59 ἀποδίδει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν τοὺς βουλευτὰς εἰς τὸν λαὸν, ἕπεται, συμπεραίνει αὐτὸς, ὅτι ὅταν τὸ ὑπουργεῖον κατονομάζει τοὺς ὑποψηφίους του ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν λαὸν τὸ δικαίωμά του, καὶ παραβιάζει οὕτω τὴν ἰσορροπίαν τῶν δύω ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, Κύριοι, δὲν ἔχει, ὡς βλέπετε, οὔτε κἂν τὴν ἀξίαν τοῦ σοφίσματος, ὥστε καὶ ἡ ἀνασκευὴ δὲν ἔχει χρείαν λόγων πολλῶν. Ὁ Κ. Γερουσιαστὴς συγχέει βεβαίως ἐπίτηδες πράγματα πάντη διάφορα, ἐκλαμβάνει καὶ παρουσιάζει ὡς συνώνυμα τὴν ὑποψηφιότητα καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς ἐκλογῆς· τίς δὲν βλέπει τὴν μεταξὺ αὐτῶν παμμεγέθη διαφοράν, καὶ ὅτι ἡ ὑποψηφιότης δὲν ἀποτελεῖ κατ' οὐδὲν μέρος τῆς ἐκλογῆς, ἥτις εἶναι καὶ μένει πρᾶξις πάντη χωριστή; τὸ ὑπουργεῖον παρουσιάζον ὑποψηφίους δὲν πράττει ἄλλο εἰμὴ νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸν λαὸν ὁποίους προτιμᾷ νὰ ἴδῃ βουλευτὰς, ἀλλὰ δὲν τοὺς διορίζει τοιούτους, ὅπως ἡ ἀντιπολίτευσις δὲν ἀναδεικνύει βουλευτὰς διότι παρουσιάζει ὑποψηφίους· τὸ δικαίωμα τοῦ λαοῦ μένει ἀνέπαφον καὶ ἀναφαίρετον· ἀμφότερα μάλιστα τὰ μέρη παρουσιάζοντα ὑποψηφίους ἀναγνωρίζουσιν ἐναργέστερον καὶ ἐπισήμως τὸ δικαίωμα

τοῦτο τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον προσκαλοῦσι νὰ δικάσῃ ἐλευθέρως μεταξὺ αὐτῶν. Ἂν ἡ λογικὴ αὕτη ἑρμηνεύετο εἰς τὴν ἑρμηνείαν ὅλων τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ὅλον τὸ Σύνταγμα ἤθελεν ἀνατραπῇ διὰ τῆς ἑρμηνείας ταύτης· ἀρκεῖ ἓν παράδειγμα τοῦ παραδόξου τούτου ἑρμηνευτικοῦ τρόπου· ἂν ὅπως ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἐθεώρησε συνώνυμα τὴν ὑποψηφιότητα καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς ἐκλογῆς, συνεχάμεν καὶ ἡμεῖς τὴν αἴτησιν τοῦ διορισμοῦ εἰς θέσιν μὲ τὴν πρᾶξιν τοῦ διορισμοῦ, μᾶς ἦτο πολὺ εὔκολον νὰ ἀποδείξωμεν, ὅτι πᾶς ὁ αἰτῶν παρὰ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος νὰ διορισθῇ ὑπάλληλος ἢ Γερουσιαστὴς γίνεται ἔνοχος παραβάσεως τῶν ἄρθρων 27 καὶ 70 τοῦ Συντάγματος καὶ ἀντιποιεῖται Βασιλικὴν ἐξουσίαν· ἀποδείξας τὸ σαθρὸν τῶν κατὰ τῆς ὑποψηφιότητος ἐπιχειρημάτων τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν Χρηστίδου καὶ Ψύλλα, καὶ τὴν συνταγματικὴν ἀξίαν αὐτῶν, καταπαύω τὸν λόγον μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι ὑπάρχουσι διάφοροι τρόποι καὶ διορισμοῦ καὶ παρουσιάσεως ὑποψηφίων, καὶ ὅτι ταῦτα ἄλλοτε ἐγένοντο ἐν τῷ κρυπτῷ, κατὰ δὲ τὸ **1859** τὸ ὑπουργεῖον κατέδειξε τοὺς ὑποψηφίους του φανερά· δὲν εἶμαι δὲ ἐναντίος τῆς φανερᾶς ταύτης καταδείξεως, διότι ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ τῷ σκότει δύνανται νὰ διαπράττωνται εὐκόλως τὰ ἀθέμιτα καὶ τὰ παράνομα καὶ τὰ κοινοβλαβῆ ἐνῷ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ὑπόδειξις ὑποψηφίων ἔχει τὸ πλεονέκτημα, ὅτι δίδει εἰς πάντα ἁρμὴν νὰ καθίσταται προσεκτικὸς εἰς τὴν κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ καταπολεμῇ καὶ ἀποκρούῃ πᾶσαν αὐτῆς παρανομίαν καὶ ἐπέμβασιν· χρησιμεύει δὲ πρὸς τούτοις εἰς τὸν λαὸν πολλάκις ἵνα κρίνῃ ἐκ τῆς ποιότητος τῶν παρουσιαζομένων ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ὑποψηφίων περὶ τῆς διαθέσεως καὶ τῆς τάσεως τοῦ ὑπουργείου αὐτοῦ.

Ἐπέρρεεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύρ. Γ. Κολοκοτρώνης.

Κύριε Πρόεδρε! Ἂν καὶ ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγιος μὲ ἐπροκάλεσεν ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, ἐγὼ ὅμως δὲν θέλω καταδεχθῇ νὰ τὸν μιμηθῶ, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔρχομαι εἰς ἀπαντήσεις, διότι τὸν εἶδα ἄλλοτε πῶς παρεφέρθη εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ **1847**, ὁμοῦ καὶ τὸν μακαρίτην Κ. Χρυσόγελον ἐπὶ τῶν ὑποψηφίων τῆς ἰδίας πατρίδος αὐτῶν Σίφνου· μόνον δὲ πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν εἶχα σκοπὸν νὰ ἀπαντήσω, διότι ἀνέφερε τὴν ἐποχὴν τοῦ **1844**, ὅτε ἀπεκλείσθη, ὡς εἶπε, τῆς αὐτῆς ὑποψηφιότητος, τὴν ὁποίαν σήμερον πολεμοῦμεν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα παραλείπω, διότι καλὸν νομίζω, ὡς καὶ ὁ ἴδιος εἶπε ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, ὅτι τὸ παρελθὸν πρέπει νὰ καλύπτῃ

πέπλος σεβασμοῦ. Πολλὰ πρὸς τούτοις καὶ ὀλίγον πικρὰ, ἂν θέλετε, ἠδυνάμην ν' ἀπαντήσω πρὸς τὸν Κύριον Ζαΐμην ὑπουργὸν τῶν Φώτων, ἀλλὰ καταστέλλω τὴν συναίσθησίν μου φοβούμενος μὴ θεωρηθῶσιν οἱ λόγοι μου λόγοι ἐνδιαφερομένου. Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ παραλείψω τὴν ἐξῆς παρατήρησιν· ὅτι ὁμολογῶ τῷ ὄντι, ὅτι πολλὰ ὀνόματα ἔνδοξα ἐτέθησαν εἰς τὴν ἐκλογικὴν ὑποψηφιότητα· ὁμοῦ μὲ ταῦτα ὅμως δὲν δυνασθε ν' ἀρνηθῆτε, Κύριε ὑπουργέ, ὅτι παρεισέφρυσαν καὶ ἄλλα μὴ τοιαῦτα, διὰ νὰ μὴν μετεχειρισθῶ τὴν ἔκφρασιν ἑνὸς τῶν ἐντίμων συναδέλφων μου, καὶ μάλιστα ἔλαβον πλειοτέρας ψήφους τῶν ἐνδόξων αὐτῶν προσώπων· κλείω δὲ τὴν ὁμιλίαν μὲ τὸ ἑξῆς, ὅτι ἡ ὑποψηφιότης εἰς συνταγματικὰς ἐλευθέρας βουλευτικὰς ἐκλογὰς εἶναι ὀλεθρία, δι' ὃ κηρύττομαι καὶ ἐγὼ ἐναντίος αὐτῆς.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ἀδὰμ Δούκας.

Κύριοι!

Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Κυρίου Προβελεγγίου, ἡ ἰδική μου ὁμιλία, βεβαίως, δὲν θέλει εἶσθαι ἐπιτυχὴς· Ὁ Κύριος Προβελέγιος ἀνέφερε διάφορα νομικὰ ζητήματα, εἰς τὰ ὁποῖα, ὁμολογῶ τὴν ἀδυναμίαν μου, δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀποκριθῶ, καὶ ἀρίνω οὕτω εἰς ἄλλον τὴν φροντίδα νὰ ἀπαντήσῃ· ἐγὼ δὲ θέλω εἴπει ὀλίγας μόνον λέξεις, καὶ θέλω περιορισθῆ νὰ καταδείξω τί ἐστὶν ὑποψηφιότης.

Ἡ ἐλευθέρα ἐξάσκησις τῶν ἐκλογῶν συμβιβάζεται μὲ τὴν δημοσίαν τάξιν, λέγει τὸ ὑπουργεῖον διὰ τοῦ Βασιλικοῦ λόγου· ὁμολογῶ ὅτι τρανωτέραν ἀλήθειαν δὲν ἐδύνατο νὰ ἐκφράσῃ. Καὶ τῷ ὄντι ὁ Ἕλλην, πιστὸς εἰς τὸν ὅρκον του, ἠξεύρει καὶ τὰ πολιτικά του δικαιώματα νὰ ἐξασκήσῃ, καὶ τὴν τάξιν νὰ διατηρήσῃ ἀπρόσβλητον. Ἀλλ' ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω, ὅτι τότε μόνον λέγεται ἐλευθέρα ἐξάσκησις τῶν ἐκλογῶν, ὅταν δὲν ὑπάρξῃ ὑποψηφιότης, καθότι ὑποψηφιότης καὶ ἐλευθέρα ἐξάσκησις δικαιωμάτων εἶναι αὐτόχρημα ἀντίφασις.

Ἡ ὑποψηφιότης, Κ. Πρόεδρε, εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν μία ἐπιβρύη, μία ἐπίβασις· ἡ ὑποψηφιότης καταπατεῖ γραπτὸν Νόμον, τὸν θεμελιώδη Νόμον τοῦ Κράτους· ἡ ὑποψηφιότης ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοὺς πολίτας τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, καὶ πρὸς τούτοις προσβάλλει ἀκόμη καὶ τὴν φιλοτιμίαν τῶν κατοίκων· δὲν δύνανται νὰ ἀρνηθῶν οἱ Κύριοι ὑπουργοί, ὅτι εἰς τὴν ὀνοφασίαν τῶν ὑποψηφίων προτιμῶνται πάντοτε οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι καὶ οἱ γνώριμοι, καὶ ἐνίοτε ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους δὲν ἐγνώρισεν ποσῶς ἡ ἐπαρχία, ἀφ' ἧς ἐκλέγονται, διότι εἶναι ἐπίσης βέβαιον, ὅτι ἅμα τοὺς ὀνομάσουν ἐπιθυμῶν καὶ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῶν. Καὶ τί λέγουν, νομίζετε, εἰς τὰς ἐπαρχίας; Ἡμεῖς ὠνομάσαμεν ὑποψηφίους τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα, αὐτοὺς ἐθεωρήσαμεν καταλλήλους, αὐτοὺς εὕρομεν τοὺς καλλιτέρους, τοὺς ἱκανωτέρους μεταξὺ ὁμῶν, αὐτοὺς ἐγαρίσαμεν νὰ σᾶς ἀντιπροσωπεύσουν, καὶ αὐτοὺς τέλος ἀπαιτοῦμεν νὰ ἐκλέξετε· ὑμεῖς δὲ χρεωστεῖτε νὰ ὑπακούσητε, διότι δὲν ἔχετε ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν. τοῦτο ἐστὶν ὑποψηφιότης.

Ἠμποροῦν ἤδη νὰ εἴπωσιν ὅσα θέλουσιν, ὅτι ἡ ὑποψηφιότης δὲν ἐπιτρεάζει, ὅτι μὲ τὸν διορισμὸν τῶν ὑποψηφίων δὲν ἔχουν σκοπὸν καὶ νὰ τοὺς ἐπιβάλλωσιν εἰς τὸν λαόν· οἱ λόγοι των εἶναι ἀνίσχυροι καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ τοὺς ἀναιροῦν· δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλωμεν, Κ. Πρόεδρε! ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως ἅμα λάβουν τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων καὶ τὴν συνοδεύουσαν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐκλιχθῶσιν αὐτοί, θέλουν καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ἀνωτέραν διαταγὴν, καὶ πολλάκις μὲ ὑπέρμετρον ζῆλον· ἀρκεῖ νὰ εἴπωσιν εἰς τὸν λαὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις τούτους θέλει ὡς βουλευτὰς, καὶ συναμα νὰ συνοδεύσουν τοὺς λόγους των μὲ κάτι τι, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνοι γνωρίζουν. Καὶ νομίζετε Κ. Πρόεδρε, ὅτι ὁ λαὸς ἔχων πολυχρονον πεῖραν, ὅτις τὸν ἐδίδαξεν, ὅτι ὁ ὑποψήφιος εἶναι καὶ βουλευτὴς ὁπωσδήποτε, νομίζετε, λέγω, δὲν θὰ πεισθῇ ὅτι ὅπως ἔγινε χθὲς θὰ γίνῃ καὶ σήμερον; νομίζετε ὅτι δὲν θὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ ὑποψηφιότης εἶναι νέον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος;

Δέκα καὶ πέντε ἔτη μετρᾷ ἡ ἀπορρὰς ἡμέρα τῆς ὑποψηφιότητος, καὶ ὅλοι γνωρίζομεν τὰ λυπηρὰ συμβάντα, ἅτινα ἔλαβον χώραν κατὰ τὰς πρώτας ἐκλογάς. Ἐνθυμεῖσθε, Κύριοι, ὅτι ὁ λαὸς ἅμα ἤκουσε τὴν ὑποψηφιότητα, καὶ ἔγνω ὅτι ἐκαταπατήθησαν τὰ δικαιώματά του, ἔσπευσε νὰ τὰ ὑπερασπισθῇ, ἀλλ' ἡ ὑπεράσπισις ἔφερε τὴν ἀντίδρασιν, καὶ τὰ ἐκ ταύτης σοβαρὰ δυστυχήματα δὲν σᾶς λανθάνουσιν· ἐγένοντο ἐμφύλιοι ῥήξεις, Κ. Πρόεδρε, ἐχύθη ἀδελφικὸν αἷμα, ἠνεῴχθησαν τάφοι, ἔλαβον χώραν καταδιώξεις, πυρπολισμοὶ καὶ διαρπαγαί, ἐξ ὧν ὑπέστησαν ἀκαταλογίστους ζημίας καὶ ὁ λαὸς καὶ τὸ δημόσιον· καὶ διατί ὅλα ταῦτα; χάριν τῆς ὑποψηφιότητος. Ναί. Κ. Πρόεδρε, κυρία καὶ μόνη αἰτία τῶν τοιούτων δυστυχημάτων ἦτον ἡ ὑποψηφιότης.

Ἡ ὑποψηφιότης δὲν ἔπαυσε, Κ. Πρόεδρε, καὶ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα· ὁ λαὸς ὅμως ὑποχωρήσας εἰς τὴν δύναμιν μετέβαλε τρόπον ἀντιστάσεως· ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς ἐκλογὰς, καὶ δὲν εἶναι μυστήριον τίνι τρόπῳ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐνεργοῦντο αὐταὶ· ὅσοι ἐνόμισαν τὴν διαγωγὴν ταύτην τοῦ λαοῦ ὡς ἀδιαφορίαν ἀπατῶνται· ὁ λαὸς δὲν παρητήθη τῶν δικαιωμάτων του, ἀπεῖχεν πρὸς ὥραν σιωπηλῶς, δὲν ἔκαμεν ὅμως καὶ αὐταπάρνησιν, ἀπεναντίας ἡ σιωπή του, κατ' ἐμὲ, εἶναι μία διαμαρτύρησις, ἥτις πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχῇ, νὰ μᾶς τρομάζῃ

Ἂς λείψῃ λοιπὸν αὐτὴ ἡ τόσον προσριλλὴς ὑποψηφιότης, ἂς σεβασθῶμεν τὰ δικαιώματα ἑκάστου, ἂς ἀποδώσωμεν τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ λαοῦ τῷ λαῷ, ἂς ἐφαρμόσωμεν τὸν Νόμον, καὶ ἂς ἀρεθῇ ὁ λαὸς ἐλεύθερος νὰ ἐκλέξῃ τοὺς ἀντιπροσώπους του· καὶ πρέπει νὰ ἤμεθα βέβαιοι, ὅτι ὅστις θὰ ἐλθῇ βουλευτὴς, θέλει εἶσθαι Ἕλλην, θέλει εἶσθαι ἄνθρωπος καὶ αὐτὸς τῆς τάξεως. Τέλος πάντων ἂς σεβασθῶμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ ἂς μείνωμεν πιστοὶ εἰς τὸν ὅρκον μας, διὰ νὰ ἀναδειχθῶμεν ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς θέσεως τὴν ὁποίαν εὐτυχήσαμεν νὰ κατέχωμεν.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαυρομμάτης εἶπεν.

Ἐπεθύμουν, Κ. Πρόεδρε, ὥστε ἡ ἐπὶ τοῦ Β. λόγου ἀπάντησις τῆς Γερουσίας νὰ συζητηθῇ χωριστὰ ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς ὑποψηφιότητος, τὸ ὁποῖον φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐπέμβασιν καὶ τόσα λυπηρότατα παρελθόντα, τόσα δυσάρεστα παρόντα καὶ τόσα δυσιατὰ μέλλοντα, ὡς ἐμείναμεν σύμφωνοι οἱ πλεῖστοι τῶν Γερουσιαστῶν χθὲς πρὸ τῆς συνεδριάσεως, ἀλλ' ἄλλως ἐγένετο.

Ἀνεξαρτήτως λοιπὸν ἀπὸ τὸ σχέδιον τῆς εἰς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεώς μας, τὸ ὁποῖον παραδέχομαι καθολοκληρίαν, ὅπως ἔχει, χάριν ἐλαφροτάτου σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα, ἔρχομαι κἀγὼ νὰ εἰπω ὀλίγα τινὰ γενικῶς ἐπὶ τῆς ὑποψηφιότητος καὶ λοιπῶν.

Καὶ πρῶτον ἄρχομαι ἀπὸ τὸν ἐμβριθῆ λόγον τοῦ πολυπαθοῦς καὶ πολυπείρου ἐντίμου συναδέλφου μας Κ. Χρηστίδου, τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι γλυκυτάτῳ ἀσπασμῷ καὶ ἀδάλῳ φιλήματι, καθόσον ἀποβλέπει μάλιστα τὰς ἀρετὰς καὶ τὸν πατριωτισμὸν τοῦ μεγάλου ἔθνους τῶν Ἀγγλοσαξώνων, αὐτοῦ τοῦ δισμιριήτου ἔθνους τῷ ὄντι κατάτε τὰς ἀρετὰς διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ τὰ ἐλατώματά του διὰ τοὺς ἄλλους, ὡς ὀρθῶς ἐξεφράσθη ἕνας λίαν εὐγλωττος ῥήτωρ εἰς τὸν ἀλλονβουλευτικὸν περίβολον·

ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ μέγα ἔθνος τῶν Ἀγγλοσαξώνων κεῖται ἐν τοῖς παραλίοις τοῦ ἀπεράντου ὠκεανοῦ, ὁ ὁποῖος γέμει σκοπέλων καὶ μεγίστων κυμάτων, καὶ τὸ πλοιάριόν μου εἶναι πολλὰ μικρὸν καὶ δὲν δύναται νὰ τὸν παραπλέῃ, διὰ τοῦτο τὰ θεωρῶ ὡς ἐκεῖνα τὰ γλυκύτατα ὄνειρα πλούτου, ἢ ἄλλων εὐαρέστων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα βλέπει τις εἰς τὸν ὕπνον του, καὶ ὅταν ἐξυπνᾷ χάνονται· ὄνειρα τὰ ὀνομάζω δι' ἡμᾶς πρὸ πάντων τοὺς εὑρισκομένους ἂν ὄχι εἰς τὸ «Ω,» τοὐλάχιστον εἰς τὸ «Γ.» ἂν εἴχαμεν τὴν τύχην νὰ εἴμεθα εἰς τὸ «Μ,» ὡς οἰπλεῖστοι τῶν ὑπουργῶν μας, ἠθέλαμεν ἔχει κάποιας ἐλπίδας διὰ νὰ τὰ ἴδωμεν καὶ πραγματικῶς· διὸ ἀποχαιρετῶν ἐγκαρδίως τὸν φίλον μου Κ. Χρηστίδην μεταβαίνω εὐχαρίστως εἰς τὰ παράλια τῆς φιλτάτης καὶ πολυπαθοῦς πατρίδος μας, τὰ ὁποῖα γέμουσι κόλπων καὶ λιμένων, καὶ ἐν τοῖς ὁποίοις χρείας τυχούσης εὐκόλως δύναμαι νὰ προσορμίσω τὸ πλοῖον μου· ἐκεῖ ἀπαντῶ τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τὸν φίλον μου Κ. Παλαμίδην· ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, Κ. Γερουσιασταὶ, εἶπεν εἰς τὴν χθεσινὴν συζήτησιν ἀληθείας ἀναμφισβητήτους καὶ πασιφανεῖς, ἀλλ' εἶπε καὶ τινας διορρουμένας, εἰς τὰς ὁποίας μόλον τὸ πολὺ φυσικόν του πνεῦμα ἐμπερδεύθη· εἶπε, κύριοι, ὅτι τὸ σημερινὸν ὑπουργεῖον εὑρέθη εἰς δεινὴν θέσιν, ἂν πρέπῃ νὰ θέσῃ ὑποψηφίους βουλευτὰς ναὶ ἢ οὔ, καὶ σχηματίζον τὰς περιστάσεις τῆς πατρίδος ἐνέκρινε τὸ πρῶτον, ἐπειδὴ εἰς πέντε προλαβούσας περιόδους ὑπῆρξαν πάντοτε ὑποψήφιοι, καὶ δὲν ἠδύνατο διὰ μιᾶς νὰ πηδήσῃ ἀπὸ τὸ ἓν ἄκρον τῆς συνειθισμένης ὑποψηφιότητος εἰς τὸ ἄλλο, καὶ ὅτι παραβαλλομένων τῶν ἐφετεινῶν ἐκλογῶν μὲ τὰς προλαβούσας αὐταὶ εἶναι ἀσυγκρίτῳ λόγῳ νομιμώτεραι καὶ ἀνεπηρέαστοι· καὶ τίς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τοῦτο, κύριοι; τὸ κατ' ἐμὲ ἀναμιμνησκόμενος τὰ παρελθόντα λέγω, ὅτι ἡ προτιμωτέρα ἐκλογὴ εἶναι ἡ τοῦ λήγοντος ἔτους, καὶ ὅτι μόνον δύω βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἔγειναν, ἡ πρώτη καὶ ἡ ἕκτη· καὶ ἡ μὲν πρώτη εἶχε μὲν μορφὴν δύσμορφον καὶ κακίστην διὰ τὰ τρομερὰ ἐγκλήματά της, ἀλλ' ἔγεινεν ἐκλογή· ἐπὶ τῶν τότε ὅμως συμβάντων πρέπει νὰ ῥιφθῇ πέπλος παχὺς λήθης· ἡ δὲ τοῦ λήγοντος ἔτους, ἡ παροῦσα, ἂν δὲν ἦναι ὅπως ἔπρεπεν, εἶναι ὅμως πάντοτε ἡ προτιμωτέρα πασῶν τῶν προλαβουσῶν. Εἶπεν ἀκόμη ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ὅτι ἔχει εἰς τὸ θηλάκιόν του διάφορα γράμματα διαφόρων φίλων του ἐναντιουμένων σήμερον εἰς τὴν ὑποψηφιότητα, οἵτινες ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ νὰ τεθῶσιν ὑποψήφιοι οἱ φίλοι των, ἢ οἱ συγγενεῖς των· καὶ τοῦτο τὸ πιστεύω, διότι ἐγὼ ὁ ἴδιος

εὑρισκόμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν Φθιώτιδα τὸν ἔγραψα περὶ τούτου, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν παρεκάλεσα καθὼς καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπουγοὺς δὶς καὶ τρὶς, καὶ ὅλοι μὲ ἔλεγον ὅτι ἔχω δίκαιον καὶ κανεὶς δὲν μὲ ἐδικαίωσε· καὶ πῶς νὰ μὴ ζητήσω τὴν ὑποψηφιότητα, Κ. πρόεδρε, ὅταν εἶμαι ἐνδομύχως πεπεισμένος ὅτι ἄλλως εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ γίνῃ τις βουλευτὴς, καὶ ἀφοῦ βλέπω ὑποψηφίους τοὺς Κουντουριώτας, τοὺς Ζαΐμας, τοὺς Βατζάρας, τοὺς Ῥάλλας, τοὺς Κουμουνδούρους, τοὺ Βενιζέλους, τοὺς Λόντους, τοὺς Δεληγιάννας καὶ τόσα ἄλλα ἔντιμα πρόσωπα ἐνδόξων ἀγωνιστῶν καὶ υἱῶν τοιούτων, τοὺς ἐγκριτοτέρους τῶν ἐπαρχιῶν καὶ πεπαιδευμένους ἄνδρας, οἵτινες στολίζουσι τὸν ἄλλον βουλευτικὸν περίβολον;

Ἔρχομαι τώρα καὶ εἰς τὰ διφορούμενα, ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπουργικοῦ προγράμματος κ τ λ. καὶ ἀπορῶ τῇ ἀληθείᾳ δι' ὅσα μᾶς εἶπε χθὲς ὁ συνάδελφός μας Κ. Δ. Χατζίσκος, καὶ δι' ὅσα ἐλάβομεν τὴν ὑπομονὴν νὰ τὸν ἀκούσωμεν, ὅτι ὑπῆγε καὶ ἠρώτησε τὸν ὑπουργὸν περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος κ τ λ. κ τ λ. εἶχον ἄλλην ὑπόληψιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Κ. Χατζίσκου, ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρήσῃ νὰ τὸν εἴπω ὅτι πολλὰ ἐπιπολαίως καὶ ἐλαφρῶς ἐξήγησε τὴν ἀλήθειαν τοῦ προγράμματος· τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἐδωκα ὄχι πίστιν ἀλλ' οὔτε τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν εἰς αὐτὸ, καὶ ἐπειδὴ βλέπω πάλιν ἐνώπιόν μου τὸν Κύριον Ἀδὰμ Δούκαν, ὅπως τὸν εἶδον καὶ πρὸ 15 ἐτῶν εἰς τὸν ἄλλον βουλευτικὸν περίβολον, λέγω τὰ ἴδια ὁποῦ εἶπον καὶ τότε, δηλαδὴ τοὺς λόγους τοῦ βαθύνους καὶ γενναίου Πάππου του Γεροδούκα, καὶ τὰ ξέρεις καὶ τὰ ξέρω, καὶ μὲ ξέρεις καὶ σὲ ξέρω, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἄλλα κατὰ τῆς ὑποψηφιότητος· διότι δὲ ἐγὼ παρεδέχθην τὸ σχέδιον τῆς εἰς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεώς μας, ὅπως ἔχει, σᾶς λέγω, Κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ἔχω μίαν φωνὴν βροντώδη, ὄχι ὅπως τὴν ἔχω, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον, καὶ νὰ φωνάξω εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ὑποψηφιότης μὴ ὀνομάζετε ἀνθυποψηφίους ἐκτὸς εἰς τὴν Πρωτεύουσαν.

Κύριε Πρόεδρε, ἐὰν δὲν θέλητε νὰ δώσητε πίστιν εἰς τὴν ὀρθότητά τινων λόγων τῆς ἀντιπολιτεύσεως, δότε τοὐλάχιστον εἰς ἐκείνους τῶν συμπολιτευομένων· εἶμαι εἷς ἐξ ἐκείνων, Κύριε Πρόεδρε, καὶ οὐχ ἧττον ὑμῶν τῶν ἰδίων, σᾶς λέγω λοιπὸν καὶ ὡς Γερουσιαστὴς καὶ ὡς κρούων τὰς θύρας τῆς ἑβδομηκονταετίας σχεδὸν, καὶ ὡς φλεγόμενος ἀπὸ τὸ θεῖον πῦρ τῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ὡς οἰκογενειάρχης καὶ οἰκοκύρης δὲν δύναμαι νὰ εἶ-

μαι ἄλλο τι εἰμὴ συντηρητικώτατος καὶ μοναρχικώτατος, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὰ παθήματα, καὶ πρὸ πάντων τὰ κατὰ τὸν παρελθόντα Μάϊον, τὰ ὁποῖα ἔφερον ἐκείνας τὰς ζητωκραυγὰς καὶ τὰ σκιάδια καὶ τὰ ῥόπαλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποστρέφω τὸ πρόσωπόν μου, ἐπειδὴ οὔτε ἔλλειψαν οὔτε θέλει λείψωσί ποτε οἱ Μαγένταις, τὰ Σουλφερίνια καὶ οἱ Βιλλαφράνκαις, τὰ ὁποῖα εἶναι τόσον ἔξοχα καὶ ἐξαίσια τεράστια, ὥστε ἐνθουσιάζουσιν ὄχι τοὺς νέους, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς τοὺς γέροντας, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα δὲν ἔλειψάν ποτε ἀπὸ τὴν ἱστορίαν οὔτε δύνανται νὰ λείψωσι, ἐπειδὴ ἱστάμενος ἐδῶ βλέπω ἀπὸ τὸ παράθυρον ὄχι τόσον μακρὰν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ἓν μαῦρον νέφος ἐμφαίνον ἐν ἑαυτῷ τρομερὰν θύελλαν καὶ χάλαζαν, καὶ ἐπειδὴ ἐχρηματίσατε πλοίαρχος πρὶν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐπαναστάσεως, σᾶς παρακαλῶ νὰ καταβιβάσωμεν τὸν Παππαφίγον, πρὶν μᾶς πλακώσῃ ἡ χάλαζα καὶ ἡ θύελλα καὶ τὰ ῥίψωμεν σύξυλα, καὶ τότε δὲν κυβερνᾶται καλῶς τὸ πλοῖον.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ἀναστ. Μαυρομιχάλης.

Καλὸν ἤθελεν εἶσθαι τῷ ὄντι, ὡς καὶ ἐγὼ συμφωνῶ μέ τινας τῶν ΚΚ. συναδέλφων μου, ἐὰν τὸ παρελθὸν δὲν ἐρρίπτετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς παρούσης συζητήσεως, διότι τοῦτο εἶναι μία ἱστορία πικρῶν προπηγουμένων, τὰ ὁποῖα μετὰ πολλῆς προφυλάξεως ἴσως ἐπιτρέπεται ν' ἀνακινήσῃ τις, καὶ μάλιστα ἂν καλῶς ἐνθυμῆται τὴν ἐποχὴν τοῦ **1844**, ὅτε ἡ ὑποψηφιότης ἤρξατο. Καὶ κατόπιν μὲν ἐπῆλθε μία ἄλλη τάσις, τῆς μυστικῆς ὑποψηφιότητος, ἀλλὰ μόνος σκοπὸς αὐτῆς ἦτο ἡ παγίωσις τῆς διαταραχθείσης τάξεως. Ἀλλὰ σήμερον θεωρούμενοι καὶ ἡμεῖς ὡς μία τῶν εὐρωπαϊκῶν οἰκογενειῶν πρέπει νὰ μεταβάλωμεν τάξιν, ἀκολουθοῦντες κατὰ γράμμα τοὺς συνταγματικοὺς ἡμῶν θεσμούς, διότι δι' αὐτῶν καὶ μόνων δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ ἔθνους, ἄλλως οἱ τόσοι ἀγῶνες ἡμῶν, αἱ τοσαῦται θυσίαι ἦσαν μάταιαι. Καὶ αἰσθάνομαι, κύριοι, μετὰ συντριβῆς καρδίας πόσον τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι λυπηρὸν, διότι καὶ ἐγὼ ὡς καὶ ὅλοι ὑμεῖς ἠγωνίσθημεν ὅτε ἔπρεπεν ὑπὲρ ἐλευθερίας, καὶ πολλὰς θυσίας ἀτομικὰς ἐκάμαμεν διὰ νὰ στηριχθῇ ἡ Βασιλεία, τὸ ἐγγύημα τοῦτο τῆς εὐημερίας τοῦ ἔθνους. Ἀλλ' ὅ,τι ἐγένετο χθὲς, τολμῶ νὰ εἴπω, κύριοι, ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ καὶ σήμερον. Τὸ κατ' ἐμὲ εὑρίσκομαι περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου, καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ προσφέρω τὰς τελευταίας θυσίας μου διὰ νὰ στερεωθῇ ἡ συνταγματικὴ ἐλευθερία ἡ ἱερωτέρα τῶν πόθων καὶ ἐλπίδων μας· ἡ ὑποψηφιότης ὅμως

περὶ ἧς σήμερον γίνεται λόγος, ποσῶς δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ αἰσθήματα ἡμῶν, οὐδὲ συμβιβάζεται μὲ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ὑπουργείου ἐν τῷ Β. λόγῳ « σεβόμενοι τὰ δικαιώματα ἀλλήλων ». Ἂς ῥίψωμεν λοιπὸν εἰς λήθην τὸ παρελθὸν καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς μίαν συνταγματικὴν τάξιν μὲ εὔσχημον καὶ ἥπιον τρόπον, σεβόμενοι εὐλαβῶς τὰ δικαιώματα ἀλλήλων, ἡ ἀλήθεια δὲ πρὸ πάντων ἂς ἦναι ὁ τύπος καὶ ὁ ὑπογραμμὸς τῶν ἐνεργειῶν μας· ἀρὸ μάλιστα διὰ τοῦ Β. λόγου ἐρωτῶμεθα σήμερον πρέπει μετὰ παῤῥησίας ἀξίας τῶν ἔργων τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς θέσεως ἡμῶν νὰ εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν, διότι προβλέπω δυσάρεστα ἀποτελέσματα, ὅταν σήμερον ὁ εἷς καὶ αὔριον ὁ ἄλλος παρακπονούμεθα ἰδιαιτέρως.

Καὶ ἐγώ, κύριοι, ἤμην ἕτοιμος νὰ μεταβῶ εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα μου πρὸς ἐξάσκησιν τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων, πεπεισμένος ὅτι ἤθελα ὑπερπηδήσει τὸ πρόσκομμα τῆς ὑποψηφιότητος διὰ τῆς ἐλευθέρας ψήφου τοῦ Ἀκαρνανικοῦ λαοῦ, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἀγάπην στηρίζομαι, διότι τοσάκις καὶ ἐγὼ τὸν ὡδήγησα πρὸς τὴν δόξαν, καὶ πάντοτε, ἂν καὶ ἀριστοκράτης τὸ γένος, ἔχαιρα πολιτευόμενος δημοτικῶς· ἀλλὰ σκέψεις ὡριμώτερον καὶ δισπιστῶν εἰς τὰ φιλελεύθερα προγράμματα τοῦ ὑπουργείου παρεμποδίσθην, καὶ σήμερον μόνον συναισθάνομαι τὴν δύσκολον θέσιν, εἰς ἣν ἤθελα περιπέσει, ἀπέναντι τῆς ἐπεμβάσεως μιᾶς ἐξουσίας ὑπερασπιζομένης τὰ ὑποψήφια τέκνα της. Ἡ ῥόνησις λοιπὸν τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου ἐξ ἡμῶν ἔσωσε τὴν πατρίδα ἀπὸ πολλὰ δεινά, διότι ἀπεδείχθη ὅτι τὸ πρόγραμμα ἦτο ἓν πολιτικὸν ψεῦδος τοῦ ὑπουργείου ἀπέναντι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον ἔτι τίθεται, ὡς μὴ ὤφειλεν, εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἄρχοντος.

Ὁ λαός, κύριοι, σήμερον εἶναι εἰς πολλὰ κρείττονα θέσιν, ἡ δὲ ἀνατροφή του ἐδικαίωσε πληρέστατα τὴν νημερσύνην του, ἡ δὲ ἐξουσία ἔπρεπε νὰ συμβαδίζῃ μὲ τὴν πρόοδον ταύτην, διὰ νὰ μὴν μέμρονται αὐτὴν, ὅτι παραγνωρίζει τὴν ἀνάπτυξιν, καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον ἐκλήθη νὰ διοικήσῃ. Αἱ κατὰ τὰς ἐνεστώσας βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐπεμβάσεις τῆς ἐξουσίας μαρτυροῦσι πόσον ταῦτα παρεγνωρίσθησαν· ἂν δὲ ἐπετρέπετο εἰς τὸ βῆμα τοῦτο ἐξέλεγξις ἐκλογῶν, ἤθελα σᾶς ἀποδείξει, ὅτι εἰς ἕνα μόνον δῆμον τῆς Ἀκαρνανίας ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπέστειλεν 27 κατ' ὄνομα ὑπαλλήλους του, ἐπεμβάντας εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ. Αἴ, κύριοι, ἐὰν ἀληθῶς ἔχομεν Σύνταγμα, εἶναι καιρὸς

πλέον καὶ πρέπει νὰ συμμορφωθῶμεν μὲ τὸ πολίτευμα αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ῥητῶς ἀπαγορεύει οἱανδήποτε ἐπέμβασιν.

Ἂς μοὶ ἐπιτρέψῃ ὁ ὑπουργὸς τῶν φώτων ὁ Κ. Ζαΐμης νὰ τῷ κάμω τὴν παρατήρησιν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν καθὼ συνταγματικὸν ὑπουργὸν νὰ λέγῃ, « ἀπεκλείσαμεν τῆς ὑποψηφιότητος τινὰς μὴ θεωρουμένους φίλους ἡμῶν » διότι ἡ ἐξουσία εἶναι τοῦ ἔθνους καὶ οὐχὶ ἰδιοκτησία τῶν Κυρίων ὑπουργῶν διὰ νὰ ἐξασκῶσιν αὐτὴν κατὰ θέλησιν.

Πῆγε περὶ τὸ γῆρας ἡμῶν ὄντες, κύριοι, θέλομεν καὶ ἐνδιαφερόμεθα ν' ἀφήσωμεν μίαν τάξιν ὑλικῆς καὶ πολιτικῆς εὐημερίας τοῦ ἔθνους, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐμοχθήσαμεν. Ἅπαντες δὲ σεβόμεθα τὴν δυναστείαν τοῦ Ὄθωνος, καὶ ποσῶς δὲν μᾶς ταράττουσι κόμματα ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενα κατὰ τὰς πρεσβευομένας πολιτικὰς ἀρχάς, οὔτε Ἐβραίους οὔτε Ὀρλεανιστὰς ἔχομεν. Ὁ Βασιλεὺς ἀναγνώρισε τὴν ἀλήθειαν ταύτην καὶ μᾶς ἀγαπᾷ· ποσῶς λοιπὸν ἡ ἐξουσία, εἰς τῆς ὁποίας τὰς χεῖρας ἐνεπιστεύθη ἡ διοίκησις τοῦ τόπου, δὲν πρέπει νὰ φοβῆται καὶ νὰ πολεμᾷ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν χαρακτήρων. Οἱ νέοι οἱ διατρέχοντες τὸ στάδιον τοῦ πολιτισμοῦ ἂς ἦναι μετριώτεροι πρὸς τοὺς γέροντας· ἂς μᾶς ἀποδίδωσι τὸ δίκαιον, ὅτι λέγοντες καὶ πράττοντες ὡριμώμεθα ἀπὸ μόνον τὸν ἀκραιφνῆ πατριωτισμόν, ὅστις μᾶς ἐπανέστησεν εἰς τῶν μεγάλων ἔργων τὴν ἐποχήν, καὶ ποσῶς δὲν κινούμεθα ἀπὸ πάθη ἰδιοτελείας καὶ ὡς ἀποβλέποντες εἰς τὰς θέσεις τῶν ὑπουργῶν, τὰς ὁποίας ἄλλως τε μᾶλλον αὐτῶν ἐδικαιούμεθα νὰ κατέχωμεν.

Περαιώνων τὸν λόγον μου ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι ἡ ὑποψηφιότης ἀπέδειξεν τὸ πρόγραμμα μίαν πλάνην, καὶ ζητῶ νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι οὔτε ἐρέτος ἐγένετο ἐλευθέρα ἡ χρῆσις τῆς ψήφου τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπειδὴ ὁ λαὸς οὗτος μετὰ τὸ ξίφος θεωρεῖ ὡς ἱερὸν ὅπλον του τὴν ἐλευθέραν ψῆφον του, ν' ἀπαντήσωμεν εὐσεβάστως πρὸς τὴν διὰ τοῦ ὑπουργικοῦ λόγου ἐρώτησιν τοῦ βασιλέως, ὅτι ἡ ἐλευθερία αὐτῆς ἐπαρεβιάσθη.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανάρης.

Καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν ἀγραμμάτων, κύριε Πρόεδρε, θὰ εἰπῶ ὀλίγας λέξεις, καὶ χωρὶς νὰ ἔλθω εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ ζητήματος λέγω « καιρὸς παντὶ πράγματι » ἐπαναλαμβάνων δηλαδὴ ὅ,τι ἡ κοινὴ παροιμία λέγει. Βεβαίως ἴσως ἤθελα ὁμιλήσει θαῤῥαλαιότερον ἂν δὲν ἔβλεπα ἐνώπιόν μου ὑπουργοὺς ἀπὸ πρόσωπα τῆς αὐτῆς μὲ ἐμὲ καταγωγῆς· ἤδη περιορίζομαι μόνον εἰς τὸ νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὰ πράγματα τῆς πολιτείας

μας δὲν στέκονται δι' ὅλου καλά, ἀφοῦ κατηντήσαμεν νὰ ἐρωτῶμεν πλέον ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἔχομεν Σύνταγμα ναὶ ἢ ὄχι; διότι ἂν μὲν δὲν ἔχωμεν αἱ θέσεις τὰς ὁποίας κατέχομεν εἶναι περιττὰ, καὶ ἂν ἔχωμεν ὅ,τι γίνεται πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν πολιτείαν ἀπὸ μέρους τῆς ἐξουσίας μᾶς λέγει, ὅτι τὸ Σύνταγμα τοῦτο παραβιάζεται. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, κύριοι, ἐγεννήθη μὲ τὰς ἐλευθερίας ἀνέκαθεν καὶ ἔζησε δι' αὐτάς. Καὶ ἄλλοτε πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως ἐζήσαμεν ἐπίσης ὑπὸ ἐλευθέρους θεσμούς, ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε κατὰ πόσον ἐξηλοτυποῦμεν τὰ συνταγματικὰ κράτη, ὥστε μίαν αὐγὴν ὁμοῤῥώνως ἠσπάσθημεν τὸ νέον ἡμῶν Σύνταγμα, καὶ ὡρκίσθημεν νὰ φυλάξωμεν αὐτὸ ἐλεύθερον πάσης ἐπιῤῥοῆς· ὁ Ἕλλην τοσοῦτον ἐκτιμᾷ τὰς ἐλευθερίας του ὥστε «ἐλευθερία ἢ θάνατος» ἔγραφε εἰς τὸ μέσον ἡ ἱερὰ ἐκείνη σημαία τῆς ἀνεξαρτησίας μας.

Καιρὸς λοιπὸν παντὶ πράγματι· τοῦτέστιν ἐὰν παρῆλθεν ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐξουσία παρεγνώρισε τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, σήμερον ὅμως εἶναι καιρὸς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ὁμαλὴν ἐκείνην ὁδὸν, τὴν ὁποίαν καθαρώτατα διαγράφει τὸ Σύνταγμα, ἂν ἀληθῶς, ὡς προεῖπον, ἔχωμεν τοιοῦτον. Τὸ Σύνταγμα αὐτὸ ὁρίζει τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ, ὅστις ἐκτιμῶν ταῦτα ἤρχετο ἄλλοτε διὰ τῶν ἀντιπάλων κομμάτων καὶ ἀνεδείκνυε τὸν ἰσχυρότερον μεταξὺ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς νομιμότητος πάντοτε, ἐνῷ πρὸ πολλοῦ συμβαίνει τὸ ἐναντίον, διότι σειραὶ ἀλλεπαλλήλοι βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἀναδεικνύουσι τὰ αὐτὰ πάντοτε πρόσωπα, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι μυστηριώδης τις πίεσις ἐξασκεῖτο ἐπὶ τῆς ἐλευθέρας θελήσεως τοῦ λαοῦ. Ὅ,τι δὲ σήμερον λέγω δὲν ἀποβλέπει τὴν βελτίωσιν τοῦ παρόντος ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκλείψῃ ἡ κακὴ αὐτὴ ὑποψηφιότης, τὴν ὁποίαν οἱ πατριῶται ἐκεῖνοι πληρεξούσιοι τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καθόλου δὲν ἐσυλλογίσθησαν νὰ σημειώσωσιν εἰς τοὺς ὅρους καὶ τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, καὶ ἤτις, καθὼς ἐννοῶ, εἰς τίποτε ἄλλο δὲν χρησιμεύει παρὰ μόνον εἰς τὴν μονιμότητα τῶν ὑπουργῶν. Διὰ νὰ τελειώσω δὲ καὶ ἐγὼ τὴν ὁμιλίαν μου σᾶς λέγω, κύριοι, μετὰ πολλῆς συναισθήσεως ὅ,τι παρατηρῶ ἀπό τινος νὰ συμβαίνῃ εἰς τὸν πολυπαθῆ τοῦτον τόπον μας· ἐλάθη, κύριοι, ἡ φιλελεύθερος ἐκείνη ἀτμοσφαῖρα, ἥτις μᾶς περιεστοίχιζεν ἄλλοτε, καὶ πνιγηρὸς τώρα ἀὴρ μᾶς ἀποναρκόνει. Τί νὰ σᾶς εἰπω· τὸ αἴτιον οὐδὲ κἂν τολμῶ νὰ τὸ ὑπαινιχθῶ. Τοῦτο μόνον λέγω, ὅτι

ἐπιθύμουν τὸ κατ' ἐμὲ ἡ λέξις *ὑποψηφιότης* καὶ *φροσίωσις* νὰ ἐκλείψῃ, εἰ δυνατὸν, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ λεξικά.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κύριοι!

Ὕστερα ἀπὸ τόσους προαγορεύσαντας ὑπουργοὺς καὶ Γερουσιαστὰς, ὅλοι βλέπετε, πόσον δυσχερὴς εἶναι ἡ θέσις μου.

Τὸ σεβαστὸν σῶμα τῆς Γερουσίας ἔχει δίκαιον νὰ ἐπιθυμῇ νὰ μὴ παρατείνεται ἡ συζήτησις, καὶ ἐγὼ ἔχω δίκαιον νὰ μὴ δύναμαι νὰ εἶμαι σύντομος. Δύω ὑπουργοὶ ὡμίλησαν κατὰ τῆς χθεσινῆς ὁμιλίας μου, ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν χθὲς, καὶ ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν σήμερον· καὶ δύω Γερουσασταὶ ἦλθον πρὸς ἐπικουρίαν αὐτῶν· καὶ τὸ χειρότερον εἶναι, ὅτι ἕνας τρίτος Γερουσιαστὴς εἶχε τὴν καρδίαν νὰ μὲ ἐγκαταλείψῃ εἰς τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ, εἰς τὴν ἐλευθέραν χώραν τῶν Ἀγγλοσαξώνων, διότι δὲν εἶχεν, ὡς εἶπεν, τὴν ἀπαίτησιν νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν διαπόρθμευσιν τοῦ στενοῦ ἐπὶ τῆς μικρᾶς λέμβου του. Ἐγκαταλείπω καὶ ἐγὼ τοῦτον ὡς μὲ ἐγκατέλειψε, καὶ θέλω περιορισθῇ κυρίως νὰ φέρω τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ τῶν λόγων τῶν δύω ὑπουργῶν καὶ τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κ. Προβιλεγγίου.

Κύριοι! Θέλω νὰ ἦμαι σαφὴς, καὶ νὰ μὴν κάμω κἀμμίαν παρέκβασιν, καὶ ἤθελα τὸ πράξῃ, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρετὴ τοῦ λόγου, ἐὰν οἱ ἀντικρούσαντες τὴν ὁμιλίαν μου δὲν ἐξήρχοντο τῆς τροχιᾶς, εἰς ἣν περιώρισα ἀρχόμενος τοῦ λόγου τὸ ζήτημα· ἐὰν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ καὶ ὁ Κ. Προβιλέγγιος δὲν ἀνεμίμνησκον λαλοῦντες προσωπικὰ, δὲν ἐμνημόνευον ἐπανειλημμένως τὸ ὄνομά μου!

Κύριοι! Εἶναι δυστύχημα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ μας βίου, ὅτι δὲν θέλομεν νὰ ἐννοήσωμεν λαλοῦντες πόσον βλάπτουσιν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν ὑπόθεσιν, τὴν ὁποίαν ὑπερασπίζομεν, ὁπόταν ἀποπλανώμενοι περιπίπτομεν εἰς προσωπικότητας. Τὸ κατ' ἐμὲ πιστεύω ὅτι κἀνεὶς δὲν ἔχει τί νὰ μοὶ προσάψῃ. Ὅλοι ἐνθυμεῖσθε, πόσον ὑψηλὰ, καὶ μὲ ποίαν γενικότητα διεπραγματεύθην τὸ ὑπὸ συζήτησιν ζήτημα· ἐκεῖ ἔπρεπεν ὅλοι νὰ στα θοῦν· ἐκεῖ ἠθέλαμεν συναπαντηθῇ· ἐκεῖ ἠθέλαμεν εὕρῃ ἢ πλησιάσῃ τὴν ἀλήθειαν. Ὡμίλησα, κύριοι, περὶ συνταγματικῶν ἀρχῶν, καὶ ὑπεστήριξα, ὅτι εἰς συνταγματικὸν πολίτευμα, ὅπου ἡ ἐξουσία εἶναι διαμοιρασμένη εἰς πλέον τοῦ ἑνὸς σώματα, ὅλα τὰ σώματα ἔχουν συμφέρον νὰ τηρῶνται μεταξύ των ἡ ἁρμονία καὶ ἡ ἰσορροπία, διότι ὅταν ἡ μία προσπαθῇ νὰ ἀφαι-

ρέσῃ δικαιώματα τῆς ἄλλης. φυσικὴ συνέπεια εἶναι νὰ προσπαθήσῃ καὶ ἡ ἄλλη νὰ ἐπιβουλευθῇ ἐκείνην· ἐντεῦθεν δὲ ἐπέρχεται σύγκρουσις καὶ κρίσις, καὶ κάνεὶς δὲν ἔχει συμφέρον νὰ προκαλέσῃ τὴν κρίσιν, διότι κάνεὶς δὲν δύναται νὰ προμαντεύσῃ ποῖα τότε θὰ ἦναι ἡ τύχη της.

Ἀπατῶνται οἱ ΚΚ. ὑπουργοί, ἂν διὰ μίαν στιγμὴν ἐπίστευσαν ὅτι λαλῶν περὶ σφετερισμοῦ ξένων δικαιωμάτων εἶχον ὑπ' ὄψιν τὰ πρόσωπα αὐτῶν. Αὐτοὶ ἀπομακρυνόμενοι τῶν πραγμάτων αὔριον, λέγω, ὅτι ἀναχωροῦν ὡς ἦλθον, ὅπως συνέβη καὶ εἰς πολλοὺς τῶν παρελθόντων ὑπουργῶν· αἱ κατακτήσεις, τὰς ὁποίας κυβερνῶντες τυχὸν ἔκαμαν ἢ θὰ κάμουν τοῦ ἑνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου σώματος, εἶναι συγχρούσεις, εἶναι δυστυχήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιβαρύνουν ἐνγένει τὴν τύχην τῆς ἐξουσίας, αὐτοῦ τοῦ ἠθικοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι κάνενὸς προσωπικὴ ἰδιοκτησία ἀλλ' εἶναι κτῆμα τῆς πολιτείας. Περὶ αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ἐλάλησα, αὐτὸ ἐπιθυμῶ νὰ προλάβωμεν καθ' ὅσον ὀρνιῶ ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τῆς ὑποψηφιότητος ἡ μία ἐκ τῶν μεγάλων ἐξουσιῶν τοῦ κράτους ἐξέρχεται τῆς τροχιᾶς της, καὶ ἐπεμβαίνει εἰς ξένα δικαιώματα.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν εἶπε· Πολλοὶ τῶν παραπονουμένων ἐζήτησαν ὑποψηφιότητα· καὶ ἐγὼ τὸν ἀπαντῶ, τόσον καλήτερα· αὐτὸ ἴσα ἴσα βεβαιοῖ ὅ,τι χθὲς δύω ὥρας λαλῶν ὑπεστήριξα, ὅτι δηλ. ἡ ὑποψηφιότης εἶναι μία μεγάλη δύναμις, τὴν ὁποίαν οἱ κατερχόμενοι εἰς τὸ ἐκλογικὸν στάδιον ἐπιθυμοῦν νὰ ἔχουν βοηθὸν καὶ οὐχὶ πολεμίαν.

Ἔχει, ἐπρόσθεσεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του πολλῶν πολλὰς ἐπιστολὰς ἐξαιτουμένων τὴν ὑποψηφιότητα· Ὅλοι τὸν πιστεύομεν, καὶ τὸ κατ' ἐμὲ φρονῶ, ὅτι ὅλοι ὅσοι ἔγραψαν, παρεκάλεσαν καὶ ἐπροσπάθησαν νὰ λάβωσιν ὑποψηφιότητα, ἦσαν ἄνδρες σπουδαῖοι καὶ νοήμονες. Ὅταν ἡ ὑποψηφιότης, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πείρας, ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὰ μεγάλα συμβούλια τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἀνεξαρτήτους καὶ ὑπερηφάνους ἄνδρας, φρόνιμοι ἦσαν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπροσπάθησαν νὰ ἀπομακρύνωσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὸ ἀδίκημα. Ὁπόταν ἡ ἐξουσία βάλλῃ αὐθαιρέτους χεῖρας ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας μου, δύναται κάνεὶς νὰ μὲ κατηγορήσῃ, διότι ἐρρόντισα νὰ ἀποσπάσω καὶ νὰ διασώσω πολὺ ἢ ὀλίγον μέρος ἐκ τῆς ἁρπαγείσης ἰδιοκτησίας μου; Ἐνθυμοῦμαι, Κύριοι, τὸν Ἀλέξανδρον Σοῦτσον, ὅταν κατὰ τὸ 1826 ἐξερχόμενος τοῦ Ναυπλίου περιέπεσεν εἰς λῃστὰς, καὶ πρῶτον ἔργον αὐτῶν ἐστάθη νὰ ἁρπάσουν τὰς πεν-

τήκοντα λίρας, τὰς ὁποίας μεθ' ἑαυτοῦ ἔφερεν· ἔκλεψα, μ' ἔλεγεν σκιρτῶν εἰς Σαλαμῖνα μετ' ὀλίγον, ἀπὸ τοὺς λῃστὰς δύω λίρας ἀπὸ τὰς 50· καὶ οὔτε αὐτὸς λαλῶν οὕτως ἐνόμιζεν ὅτι σολοικίζει, οὔτε ἐγὼ τὸν κατεδίκασα, διότι ἔκλεψεν ἓν μικρὸν μέρος ἀφ' ὅτι οἱ ἄλλοι τοῦ ἐλῄστευσαν.

Ἔγραψαν, λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς, εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ ἐσύστησαν τοὺς ὑποψηφίους, οὐχὶ ὡς ὑπουργοί, ἀλλὰ ὡς ἄτομα, ὡς πολῖται. Ὁμολογεῖτε λοιπὸν ὅτι δὲν εἴχατε δικαίωμα νὰ γράψετε ὡς κυβέρνησις· καὶ διὰ τοῦτο ἐγράψατε ὡς ἰδιῶται; ἀλλὰ δυστυχῶς οὔτε τοῦτο ἀληθεύει, διότι ἄλλως ἐπράξατε. Ἐὰν ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἔγραφεν εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φίλους του ὡς ἰδιώτης, τὸ ἐννοῶ· ἀλλ' ὅταν ἐγράψατε ἐπισήμως καὶ σύσσωμοι, ἐπὶ χάρτου φέροντος ἐπὶ κεφαλῆς, « Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος» καὶ ἐπὶ τέλους «ὁ ὑπουργὸς δεῖνα ἢ δεῖνα», καὶ ἐγράψατε πρὸς τὰς καθεστώσας ἀρχὰς, καὶ ἐσυστήσατε στενῶς τοὺς ὑποψηφίους σας, ἤγουν τοὺς ἐπεβάλατε, δὲν εἶστε πλέον ἰδιῶται, ἀλλὰ κυβέρνησις, καὶ ὁ ἰσχυρισμός σας οὗτος εἶναι γελοῖος.

Ἔρχεται μετὰ τὸν ὑπουργὸν Κ. Ῥήγαν ὁ Κ. Προβιλέγγιος, τοῦ ὁποίου τὸ ἰσχυρότερον ἐπιχείρημα εἶναι ἡ διαχώρισις τῆς ἐπεμβάσεως ἀπὸ τὴν ὑποψηφιότητα· ὅστις δὲν βλέπει, εἶπε, τὸ χάσμα τὸ ὁποῖον μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει, παραγνωρίζει τοὺς κανόνας τῆς συνταγματικῆς κυβερνήσεως. Ὁ Κ. Προβιλλέγιος ἀνεμάσσησε μὲ ἄλλας λέξεις καὶ χθὲς ὅσα εἶπε καὶ ἄλλοτε, ἤγουν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον βάλλει τοὺς ὑποψηφίους του ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις ἀφ' ἑτέρου, καὶ δικάζει ὁ λαὸς μεταξὺ τῶν δύω· καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ διϊσχυρισμοῦ του μᾶς ἔκαμε μίαν διδασκαλίαν περὶ τῆς φύσεως τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Ἀλλά, κύριοι, ποῦ εἶναι τὸ ὑπουργεῖον τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ δικασθῇ, ὅταν ὁ διοικήσας μέχρι τῶν ἐκλογῶν Κ. Προβιλέγγιος δὲν εἶναι πλέον ὑπουργὸς, ἀλλ' ὁ Ῥήγας, ὅστις δὲν ἔχει εἰς τί νὰ δικασθῇ, ἀφ' οὗ ἀκόμη δὲν ἐδιοίκησεν; Οἱ ἄνδρες, κύριοι, οἵτινες καλοῦνται ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας διὰ νὰ καθέξουν θέσεις βουλευτῶν, δὲν ἔρχονται, ὡς εἶπεν ὁ Κ. Προβιλέγγιος, καὶ ὅπως τὸ ὑπουργικὸν αὐτὸ συμβούλιον ἐπισήμως ἐκήρυξε, διὰ νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν κυβέρνησιν εἰς τὴν πορείαν της, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι, ἀλλ' ἵνα συμπράξωσιν εἰς τὴν κατάρτισιν νόμων χρησίμων διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος, καὶ διὰ νὰ ἐξελέγξωσι τὰς πράξεις τῶν ὑπουργῶν, καὶ οὐχὶ διὰ νὰ κατασταθῶσιν τυφλὰ ὄργανα αὐτῶν.

Πᾶσα ἄλλη ἑρμηνεία τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος, καὶ

ρητῶς αἱ ἰδέαι τὰς ὁποίας ἐξέφρασεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος, εἶναι ἰδέαι τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος. Ἡ πρωτίστη ἀρχὴ τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος, ὅσον εἶναι μεγάλη τοσοῦτον εἶναι καὶ ἁπλουστάτη· κατ' αὐτὴν ἡ κοινωνία δὲν ἀναγνωρίζει κἀνένα ἄνθρωπον ὡς ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀλήθειαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον, ἐπὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ριζώνωνται οἱ νόμοι, οἵτινες χρησιμεύουν ὡς κανόνες τῆς κοινωνίας· αἱ βάσεις αὗται κεῖνται ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων, καὶ δὲν εὑρίσκονται εἰμὴ διὰ τῆς συζητήσεως. Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνατὸν οὔτε ὁ λαὸς νὰ δώσῃ οὔτε ὁ βουλευτὴς ἐκλεγόμενος νὰ δεχθῇ ῥητὰς ὁδηγίας, καὶ κἀμμίαν σχέσιν δὲν ἔχει ἐνταῦθα ἡ πληρεξουσιότης τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, περὶ οὗ ἀκαίρως ὡμίλησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος. Ὁ βουλευτὴς εἰσερχόμενος εἰς τὸν βουλευτικὸν περίβολον λαμβάνει μέρος εἰς τὴν συζήτησιν, καὶ συντρέχει εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν νόμων κατὰ τὰς ὁποίας ἔχει αὐτὸς γνώσεις, καὶ καθὼς ἡ συζήτησις ἤθελε τὸν φωτίσῃ. Ἀλλὰ δὰ νὰ μὴ δύναται νὰ παρεκτραπῇ ἐξ ἑνὸς μέρους ὁ βουλευτὴς, καὶ διὰ νὰ γνωρίζῃ ἐξ ἄλλου ὁ λαὸς, ἐὰν ἐφρόντισεν ὁ βουλευτὴς ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ ἐὰν εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ συμπράξῃ εἰς τὴν εὕρεσιν τοῦ ὀρθοῦ, ὁ νομοθέτης κατέστησεν ἐπὶ τῆς διαγωγῆς του ἕνα ἰσχυρὸν ἔλεγχον· ἐχορήγησε δύω κοινὰ τοῖς πᾶσι δικαιώματα, α') τὴν δημοσιότητα τῶν συζητήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ἔχουν ἀνεξαιρέτως ὅλοι τὸ δικαίωμα τῆς εἰσόδου, ἐφ' ὅσον ἡ χωρητικότης τοῦ καταστήματος τὸ συγχωρεῖ, καὶ β') τὴν ἐπίκρισιν καὶ γνωμοδότησιν ἑκάστου πολίτου διὰ τοῦ τύπου. Δι' αὐτοῦ αἱ σκέψεις τῶν βουλευτῶν διαδίδονται εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ αἱ ἰδέαι τῆς κοινωνίας μετοχετεύονται εἰς τοὺς νομοθετικοὺς περιβόλους, καὶ τοιουτοτρόπως γίνεται μία ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν, ἡ ὁποία χρησιμεύει εἰς τὸν κοινὸν σύνδεσμον τοῦ λαοῦ μετὰ τῆς ἐξουσίας, καὶ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς κοινῆς γνώμης. Ἀλλ' ἡ ὑποψηφιότης ἀντίκειται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος, διότι περιορίζει τὴν ἐλευθέραν συζήτησιν, οὐδετερόνει τὸ κοινὸν μεταξὺ τῶν τριῶν δυνάμεων δικαίωμα τῆς πρωτοβουλίας, ὡς χθὲς κατ' ἔκτασιν ἐνέπτυξα, καὶ στερεῖ τὴν κοινωνίαν ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ὑπόσχεται ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τῆς πρωτοβουλίας, καὶ ἐπιβάλει πράγματι τὴν θέλησιν τῆς μιᾶς ἐπὶ τῆς ἄλλης ἐξουσίας.

Δὲν εἶναι ἀληθές, ὡς διϊσχυρίσθη ὁ Κ. Προβιλέγγιος, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἔχει δικαίωμα νὰ διορίζῃ ὑποψηφίους, ὅπως καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις τὸν διϊσχυρισμόν του δὲν ὑποστήριξεν, ὡς συνε-

θίζει, εἰς παραδόσεις ἄλλων συνταγματικῶν ἐθνῶν· πρέπει νὰ ἐξετάσῃ εἰς ἰδίους συλλογισμοὺς, καὶ αὐτοὶ εἶναι πάντοτε ἀνίσχυροι, τόσον μᾶλλον, καθ' ὅσον εἰς ἄλλα συνταγματικὰ ἔθνη, καὶ ῥητῶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν μητέρα αὐτὴν τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος, τὴν ὁποίαν πρέπει πάντοτε νὰ ἔχωμεν ὡς ὑπογραμμόν, οὔτε ἀκούεται εἰς τὰς ἐκλογὰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑπουργικοῦ ὑποψηφίου· ἐκεῖ οἱ ὑποψήφιοι τίθενται ἐκ μέρους τῶν κομμάτων. Ἂν δὲν ἐφοβούμην τὴν ὑπομονήν σας, ἤθελον σᾶς ἀναγνώσῃ διφύλλου διήγημα μιᾶς ἐκλογῆς βουλευτικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτοπροσώπως παρεστάθη κατὰ τὸ 1852, καὶ ἐδημοσίευσε διὰ τοῦ τελευταίου συγγράμματός του, ἐκδοθέντος κατὰ τὸ 1856, ὁ πρώην ὑπουργὸς τοῦ Φιλίππου καὶ περιώνυμος ἀνὴρ ὁ Κ. Ῥεμυζᾶς.

Ἐκεῖ ἡ ἐκλογὴ δὲν ἔχει κἀνὲν ἀπὸ τὰ παράδοξα, τὰ ὁποῖα βλέπομεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐκλογάς· Ἐκεῖ ἡ ὑποδειξις τῶν ὑποψηφίων γίνεται οὐχὶ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον, ἄπαγε! ἀλλ' ἀπὸ τὸν λαὸν ἐν γένει ὅλης τῆς ἐπαρχίας συνερχόμενον εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἄνευ διακρίσεως τῶν ἐχόντων καὶ τῶν μὴ ἐχόντων δικαίωμα ψήφου· ἕνα εἰρηνοδίκην μὲ ἕνα κλητῆρα προεδρεύει αὐτῆς τῆς προκαταρκτικῆς συνελεύσεως γινομένης ἐν ὑπαίθρῳ. Ἕκαστος ὑποψήφιος πρέπει νὰ συστηθῇ προκαγουμένως εἰς τὸν λαὸν ἀπὸ ἕνα φίλον του, ὅστις ἀγορεύει, καὶ μετ' αὐτὸν ἀπὸ δεύτερον φίλον, ὅστις ἀγορεύει ἐπίσης· ἔπειτα ἀλληλοδιαδόχως ἀναβαίνουν εἰς τὸ βῆμα καὶ ἀγορεύουν οἱ ὑποψήφιοι· μετὰ ταῦτα ὁ εἰρηνοδίκης (Sheriff) προκαλεῖ τὸν λαὸν νὰ ὑψώσῃ τὰς χεῖρας, καὶ ἂν τὸ ἀποτέλεσμα φανῇ ἀμφίβολον, ἢ ἂν ζητηθῇ ἡ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, ὁ εἰρηνοδίκης ὁρίζει νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἡμέραν καὶ τὰ μέρη ὅπου θὰ γίνῃ ἡ ψηφοφορία, καὶ μετὰ ταῦτα διαλύεται ἡ συνέλευσις.

Ἰδοὺ πῶς τελειώνει τὸ ὡραῖον αὐτὸ διήγημά του ὁ Κ. Ῥεμυζᾶς· « . . . Ἡ ἀριστοκρατία τῶν Οὐίγγων διὰ τοῦ Ροβέρτου » Grosvenor, ἡ ἀριστοκρατία τῶν Τόρυδων διὰ τοῦ Μαρκίζου » τοῦ Blandford, τὸ φιλελεύθερον ἡμιζοσπαστικὸν κόμμα διὰ » τοῦ Osborne (αἱ τῶν τριῶν ὑποψηφίων καὶ τῶν τριῶν κομ» μάτων) ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸ Brentford (πρωτεύουσαν τῆς » ἐπαρχίας) ἄνευ ἐπιφυλάξεων καὶ ἄνευ οἰκονομίας· Ὅλαι αἱ » δοξασίαι, ὅλαι αἱ ἐπιρροαὶ, ὅλα τὰ εἴδη τοῦ ὕφους παρήχθη» σαν εἰς τὴν πάλην. Ἡ ἔκλησις ἐγένετο εἰς τὰς προλήψεις » καὶ εἰς τὰ ἀντίθετα πάθη· ἡ Ἀγγλικὴ ἐλευθερία ἤνοιξεν εἰς » ὅλους τὸ στάδιον, καὶ ἔδωκαν εἰς ὅλους τὴν πρωτασί ν της.

» Τί ἐπεκράτησεν ὡς τόσον; δὲν δύναμαι νὰ τὸ εἴπω· δὲν ἠ-
» ξεύρω, ἐὰν παρευρέθην εἰς τὴν ἐσωτερικὴν παλὴν ἐνὸς λαοῦ
» ἀριστοκρατικοῦ ἢ δημοκρατικοῦ· ἐνδέχεται ὅλα νὰ ἦσαν
» μεμιγμένα, καὶ ὅτι τὸ θέαμα νὰ ἦτον σύμμικτον καὶ ποικί-
» λον. Ὁ Ὁράτιος Βαλπόλης λέγει, ὅτι ὁ Σάκεσπιρ δὲν εἶ-
» ναι ἕνας συγγραφεύς, ἀλλ' ὅλοι οἱ συγγραφεῖς. Τίς οἶδεν, ἂν
» ἡ Ἀγγλικὴ κοινωνία δὲν εἶναι ὅλαι αἱ κοινωνίαι; »

Ποῦ εἶναι τώρα ἡ ὑπουργικὴ ὑποψηφιότης κατὰ τὸν Κ. Προβιλέγγιον; Θὰ τρομάξει ὁ Ἄγγλος, ἂν ἀκούσῃ ὅτι τόσον κακῶς ἐννοοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐκλογικὴν ἐλευθερίαν. Πώποτε δὲν ἠκούσθη ἐκεῖ ἡ ὑποψηφιότης τοῦ ὑπουργείου· τὰ κόμματα ἔχουν τοὺς ὑποψηφίους των, καὶ ὁ λαὸς τοὺς ὑποδεικνύει πρῶτον καὶ ἔπειτα τοὺς ψηφοφορεῖ.

Ἐὰν τοὐλάχιστον ἠδύναντο οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ νὰ μὲ βεβαιώσωσιν, ὅτι ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν θέλουν συνεπαγάγῃ μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς ὑποψηφιότητος συνεκόμισαν, ὀλιγώτερον ἤθελον λυπηθῇ· ἀλλὰ δυστυχῶς ἄλλως ἔχουσι τὰ πράγματα· οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἀρίνοντες τὰς ὑπουργικὰς ἕδρας, θὰ ἀρίτουν, τοὺς βεβαιῶ, συνάμα καὶ τὰ ὑπουργικὰ λάφυρα· θὰ ἀναχωρήσουν μὲ μόνους τοὺς ψυχρουιούς των· ὥστε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ὑποψηφιότητος ἁρέβεσαν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἀπὸ τὸ ἓν σῶμα τῆς ἐξουσίας, προσετέθη εἰς τὸ ἄλλο, καὶ αὐτὴ ἡ αὐξομείωσις οὖσα ἐναντία τοῦ Συντάγματος, δὲν θὰ βραδύνει νὰ φέρῃ τὴν σύγκρουσιν τῶν ἐξουσιῶν, καὶ τῆς συγκρούσεως τὰ ἀποτελέσματα κἀνεὶς δὲν δύναται νὰ τὰ προΐδῃ, καὶ διὰ τοῦτο κἀνεὶς δὲν πρέπει νὰ τὰ προκαλῇ.

Ὁ Κ. Προβιλέγγιος ἀρχόμενος τοῦ λόγου του εἶπε· δὲν δύναμαι νὰ ἀκολουθήσω τὸν Κ. Χρηστίδην οὔτε εἰς τοὺς Ἀγγλοσάξωνας, οὔτε ἐδῶ οὔτε ἐκεῖ· πολὺ καλά, τὸ ἐννοῶ, διατί δὲν δύναται νὰ μὲ ἀκολουθήσει παντοῦ· ἐπρόσθεσεν ὅμως ὅτι δὲν θέλει μὲ ἀκολουθήσει καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐντεῦθα θὰ μὲ συγχωρήσει νὰ τῷ παρατηρήσω, ὅτι κακῶς ἔπραξε. Ἡ πολιτικὴ ἀνατροφὴ τῶν ἐθνῶν εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ὑποστηρίξεως. Ἔθνος τὸ ὁποῖον δὲν ἐσυνείθισε νὰ ζῇ ἐλεύθερον, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὡς ἔθνος· ἡ δουλεία δι' αὐτὸ εἶναι ζήτημα χρόνου. Αὐτὴ ἡ Ἑλλὰς, ἂν δὲν εἶχεν ἐξ αὐτῆς τῆς γεννήσεώς της εἰς τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἐλευθέραν ἀνατροφὴν καὶ ἄσκησιν, δὲν ἤθελε δυνηθῇ καὶ μετὰ τοσούτων αἰώνων δουλείαν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐλευθερίαν της· τόση εἶναι ἡ δύναμις τῆς ἐλευθέρας

πολιτικῆς ἀτρεφῆς, ὥστε ἠξεύρει νὰ μεταδίδῃ ἄσβεστον τὸ πῦρ τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ μίαν γενεὰν εἰς πολλάς. Αὐτὴν τὴν ἐλευθέραν ἀνατροφὴν, κύριοι, ὀφείλομεν νὰ καλλιεργήσωμεν ἐν ἡμῖν, ἂν θέλωμεν ἑλλάδα μεγάλην καὶ ἔνδοξον, ἀντὶ νὰ ἐρχώμεθα μὲ τετριμμένα καὶ ὅλως γελοῖα ἐπιχειρήματα νὰ ὑποστηρίζωμεν, ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ ὑποψηφιότης καὶ ἄλλο ἡ ἐπέμβασις, ἐν ᾧ ἡ ὑποψηφιότης εἶναι χιλιαπλῆς φορᾶς βαρυτέρα τῶν ἄλλων ἐπεμβάσεων, εἶναι ἡ κυρία ἐπέμβασις ἡ προκαλοῦσα ὅλας τὰς ἄλλας.

Ἂς συγχωρήσωμεν, λέγει ὁ Κ. Προβιλέγγιος, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ μέσον τῆς ὑποψηφιότητος, διὰ νὰ ἔχωμεν ἔπειτα τὸ δικαίωμα νὰ τὸ κατατολεμῶμεν, ὅταν περιπέσῃ εἰς ἐπεμβάσεις. Ἀλλ' ὅταν διὰ τῆς ὑποψηφιότητος κατορθώσῃ τὸ ὑπουργεῖον νὰ φέρῃ βουλὴν ἐδικήν του, ποῖον νόμιμον μέσον μᾶς μένει, ἐρωτῶ τὸν Κ. Προβιλέγγιον, διὰ νὰ τιμωρηθῶσιν αἱ παρανομίαι τοῦ ὑπουργείου; Ἐν ὅσῳ ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ ὑπουργεῖον τὴν Βουλὴν, καὶ θὰ τὴν ἔχῃ ἐνόσῳ ὑπάρχει τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος, ποῦ θὰ κάμετε τὰ κατὰ τῶν ὑπουργῶν παράπονά σας; ποία ἄλλη ἀρχὴ ἔχει τὸ δικαίωμα ἀπὸ τὸν Νόμον νὰ σᾶς ἱκανοποιήσῃ; ἀστειεύεται βεβαίως ὁ Κ. Γερουσιαστὴς, ἐπιφέρων οὐχὶ σαθρὰ, ἀλλὰ γελοῖα ἐπιχειρήματα!

Ὅτι δὲ ἡ δύναμις τῆς ὑποψηφιότητος εἶναι τρομερὰ καὶ ἀκατανίκητος, ἀπόδειξις εἶναι ὅτι δεκαπέντε χρόνους κατὰ συνέχειαν ἦλθον οἱ ἴδιοι βουλευταὶ, ἐν ὅτῳ ἐγένοντο ὑποψήφιοι, καὶ ὅσους δὲν ἐχαιρέτησεν ἡ ὑποψηφιότης τοσον εἰς τὰς παρούσας καθὼς καὶ εἰς τὰς προλαβούσας ἐκλογὰς, αὐτοὶ, καὶ ὅταν εἶχον μεγάλην ἐπαρχιακὴν ὑπόληψιν, ἀπέτυχον· δευτέραν δὲ ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ταύτης φέρω, ὅτι ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν 140 βουλευτῶν ἑκατὸν τριάκοντα περίπου ἦλθον ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ὑποψηφίου καὶ τέσσαρες ἐξ ἐλευθέρας ἐκλογῆς.

Δὲν προσβάλλεται διόλου διὰ τῆς ὑποψηφιότητος, λέγει ὁ Κ. Προβιλέγγιος, ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ συντάγματος, δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ λαὸς ἐκλέγει τοὺς βουλευτὰς, ὅπως δὲν προσβάλλεται καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 70, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐκλέγει ὁ Βασιλεὺς τοὺς Γερουσιαστὰς, ὁπόταν οἱ πολῖται ἐξαιτοῦνται παρὰ τοῦ βασιλέως νὰ τοὺς διορίσῃ Γερουσιαστάς.

Καὶ ὑπάρχει ἡ παραμικρὰ ἀφορμὴ συγκρίσεως μεταξὺ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης πράξεως; Ὅταν ὁ πολίτης ζητῇ νὰ γένῃ Γερουσιαστὴς, παρακαλεῖ, ἐν ᾧ ἡ ἐξουσία ὑποδεικνύουσα τοὺς ὑποψηφίους, διατάττει· καὶ ἴδομεν ὅτι κἀνεὶς τῶν ζητούντων γε-

ρονσιαστικὴν θέσιν δὲν ἔγινε γεροσιαστής, διότι τὸ ἐζήτησεν, ἐνῷ ὅλοι οἱ ὑποψήφιοι ἦσαν πάντοτε βουλευταί. Ὁ Κ. Προβιλέγγιος ἢ ἀστειεύεται ἢ ῥίπτει αὐτὰ τὰ γελοῖα ἐπιχειρήματα εἰς τὸ μέσον διὰ νὰ ἐξασθενήσῃ ἔτι μᾶλλον τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος.

Συγχωρήσατέ μοι, κύριοι, νὰ μὴ παρακολουθήσω πρακτέρω τὸν Κ. Προβιλέγγιον· τὰ ἰσχυρότερα ἐπιχειρήματά του ἦσαν αὐτά, τὰ ὁποῖα ὁμνημόνευτα καὶ ἀνεσκεύασα· τὰ μένοντα οὔτε μυείαν ἀξίαν ἔχουσιν. Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸν ὑπουργὸν Κ. Ζαΐμην· λυποῦμαι διότι ἤρχησε τὴν ὁμιλίαν του εἰς τὴν ἀπουσίαν μου, καὶ δὲν ἠξιώρουν, ἐὰν εἶπε τι σπουδαῖον τὸ ὁποῖον δὲν ἐπρόφθασα νὰ ἀκούσω· τὸν εἶδον λαλοῦντα περὶ τῆς 18 Βρουμέρου, περὶ ἧς χθὲς ἐλάλησα, καὶ ἐλυπήθην, διότι ἐκράτησεν τόσον ἄτελη σημείωσιν τῶν ἰδεῶν μου.

Λαλῶν χθὲς περὶ τῶν κυβερνήσεων, αἵτινες ἀπεράσισαν νὰ τυραννήσουν, εἶπον, ὅλοι ἐνθυμεῖσθε, ὅτι πρῶτον ἔργον αὐτῶν ἐστάθη, τὴν ἐκλογὴν τοῦ λαοῦ νὰ ἀπομακρύνουν, τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ λαοῦ νὰ διασκορπίσουν, καὶ πρὸς βεβαίωσιν ἔφερον τὸ παράδειγμα τῆς Βενετίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος· πασῶς δὲν ἐννόησα οὔτε ὑπαίνιξα κἂν ὅτι σκοπὸν εἶχον νὰ συγκρίνω τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς Γαλλίας μὲ τὴν παροῦσαν τῆς Ἑλλάδος· καὶ ἀπορῶ πῶς ὁ Κ. ὑπουργὸς τόσον ὀλίγον ἐπρόσεξεν εἰς τοὺς λόγους μου· καὶ θὰ ἀπορῆτε βεβαίως καὶ ὑμεῖς πόσον ἄχαρις ἐστάθη, εἰπὼν ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς μου ἦτο μικρός.

Εἶπε προσέτι ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι πατὴρ τῆς ὑποψηφιότητος εἶμαι ἐγώ· ἀλλ' ἐλησμόνησεν ὅτι, ὅταν ἐγεννήθη καὶ ἐφορμίσθη δὶς ἡ ὑποψηφιότης ἦτοι ἀπὸ τοῦ **1844** μέχρι τοῦ **1849** οὔτε βουλευτὴς ἤμην, οὔτε νομάρχης, οὔτε δήμαρχος, καὶ προφανῶς ὑπέπεσεν ὁ Κ. Ζαΐμης εἰς χρονολογικὸν ἢ προσωπικὸν λάθος, καὶ ὅταν ὁμιλῇ τις εἰς τὴν Γερουσίαν, πρέπει νὰ φέρῃ λόγους σπουδαίους.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπρόσθεσε· δὲν κατερύγημεν εἰς τὰ τελευταῖα στρώματα τῆς κοινωνίας διὰ νὰ ὀνομάσωμεν τοὺς ὑποψηφίους μας, ὡς διϊσχυρίσθη ὁ Κ. χρηστίδης· ἀλλ' ἀπεναντίας ἐτιμειώσαμεν ὀνόματα λαμπρά.

Ἐν πρώτοις παρατηρῶ ὅτι ὀνόματα κατ' ἐμὲ λαμπρὰ δὲν εἶναι εἰμὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες, οἵτινες δύνανται νὰ ἐπινοῶσι μόνοι των τὰ ὀρθά, καὶ μόνοι των νὰ τὰ πραγματοποιῶσι· δὲν καταλαμβάνω ἐπομένως τί ἐννοεῖ μὲ τὴν φράσιν ταύτην ὁ Κ. ὑπουργός. Ἐὰν δὲ λαμπρὰ ὀνόματα ἐννοῇ τοὺς πραγματικῶς

προύχοντας ἑκάστης ἐπαρχίας, καὶ συνομολογῶ· ὑπουργοὶ ὅτε αὐτοὺς ἐσημείωσαν ὡς ὑποψηφίους, τότε ἀντὶ ἑνὸς ἔπραξαν δύο κακά, τὸ μέν, διότι ἔλαβαν ὑποψηφίους, τὸ δὲ διότι ἀφῆσαν ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τοὺς εἰδικοὺς ἀντιπροσώπους της, καὶ τοὺς ἐνόθευσαν διὰ τοῦ μιάσματος τῆς ὑποψηφιότητος.

Ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἐπρόσθετεν ὅτι, ἐὰν μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων δὲν συγκαταριθμοῦνται καὶ τινα ὀνόματα λαμπρά, τοῦτο τὸ βλέπει μὲ λύπην του· ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμεθα, λέγει, ἐμεῖς νὰ ἀπομακρύνωμεν τοὺς πολιτικούς μας καὶ νὰ ὑπερασπισθῶμεν ὡς ὑπουργοὶ τὴν ὕπαρξίν μας.

Κύριοι, αὐτὸ τὸ δόγμα εἶναι δι' ἐμὲ παράδοξον καὶ ἀπελπιστικόν· Ὅστις ἔχει πολεμίους, δύναται νὰ τοὺς πολεμήσῃ διὰ τῶν ἰδιωτικῶν μέσων του, ἀλλὰ τὴν χλαμύδα τῆς ἐξουσίας δὲν δύναται νὰ τὴν μεταχειρισθῇ διὰ νὰ καταβάλῃ τοὺς ἐχθρούς του· ἂν ὁ Κ. Ζαΐμης ἔχῃ ἀντιπάλους, ἂς ἀρίσῃ τὴν ἕδραν τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἂς ἐξέλθῃ εἰς τὴν παλαίστραν μὲ τὰ ἴδιά του μέσα, μὲ τὴν ἱκανότητά του καὶ μὲ τὴν ἰδίαν του ὑπόληψιν διὰ νὰ τοὺς πολεμήσῃ· ποτὲ ὅμως δὲν τοῦ συγχωρῆται νὰ σβύσῃ ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἔθνους καὶ ἀπὸ τὰ ἀξιώματα τῆς πολιτείας τοὺς ἄνδρας, οἵτινες ἔχουν προσωπικὴν ἀξίαν, καὶ δύνανται νὰ φανῶσι χρήσιμοι, εἴτε εἶναι εἴτε δὲν εἶναι φίλοι τοῦ ὑπουργείου καὶ ὀπαδοὶ τῆς πολιτικῆς του. Ἀπ' ἐναντίας ὁπόταν οἱ ὑπουργοὶ ἐνόμισαν, ὅτι ἠδύναντο καὶ ἔπρεπε νὰ διορίσωσιν ὑποψηφίους, δικαίωμα τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν, δὲν ἔχουν, καὶ ὁπόταν κατέστη πασίγνωστον, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἐλθῃ βουλευτής. ἂν δὲν ἦναι ὑποψήφιος, ἔπρεπε νὰ νὰ γίνωσιν ἀνώτεροι ἑαυτῶν καὶ τῶν παθῶν των, καὶ ὄχι μόνον νὰ μὴν ἀποκλείσωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ παρακαλέσωσι νὰ φέρωσιν εἰς τὸν περίβολον τῆς Βουλῆς ἄνδρας διακρινομένους κατὰ τὴν βαρύτητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἂς ἦσαν ἐναντίοι των.

Ἀλλ' ἔπρεπεν ὡς κόμμα νὰ φέρωμεν τοὺς ὁμόφρονάς μας, εἶπεν, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ὁ Κ. ὑπουργός· καὶ δὲν εὐχαριστεῖσθε νὰ μᾶς εἴπητε, εἰς ποῖον ὁμογενὲς κόμμα ὅλοι οἱ ὑπουργοὶ ἀνήκετε, καὶ ποῖον εἶναι τὸ πρόγραμμά σας, διὰ νὰ ἔχητε τοὐλάχιστον τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικήσητε συμφέροντα κομματικά;

Βλέπετε, κύριοι, πόσον σαθρὰ ἦτον καὶ ἡμιλία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, καὶ ἐν πολλοῖς οὐχὶ ἐπιτυχής, καὶ ἐν γένει οὐχὶ κοινοβουλευτική. Ἄλλο κἂν ἓν ἐπιχείρημα δὲν ἔφερε πρὸς ἀντίκρουσιν

τοῦ λόγου μου, καὶ διὰ τοῦτο ἔρχομαι εἰς τὸν συναδελφόν μας Κ. Μαγγίνα διὰ νὰ εἴπω καὶ εἰς αὐτὸν δύω λέξεις.

Σᾶς ἀνέγνωσε, κύριοι, ἓν χωρίον τῆς ὁμιλίας, τὴν ὁποίαν ἔκαμα, ὅταν ἐσυζητεῖτο ἡ ἀπάντησις τῆς Γερουσίας εἰς τὸν Β. λόγον κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Ε'. περιόδου, ὅπου ῥητῶς εἶπον, ὅτι ὁ Β. λόγος, καὶ τοι ἔργον ὑπουργικόν, εἶναι οὐχ ἧττον βασιλικός, βασιλικώτατος, καὶ ἔπρεπε νὰ ἐκφρασθῶμεν μὲ ὅλην τὴν περιποίησιν, καὶ ἠθέλησεν ἐντεῦθεν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς νὰ βάλῃ εἰς ἀντίφρασιν τὸν τότε Χρηστίδην μὲ τὸν νῦν Χρηστίδην.

Ἐὰν, κύριοι, ἤξιζε νὰ ἐξετασθῇ ὅλος ὁ πολιτικὸς βίος τοῦ Χρηστίδου, λέγω εἰς τὸν Κ. Μαγγίναν, ἤθελε μάθει ὅτι ποτὲ δὲν εὑρέθη οὗτος εἰς ἀντίφρασιν. Ὅ,τι ἔλεγον τότε, λέγω καὶ σήμερον· βασιλικῶς ὡμίλησα τότε, βασιλικώτερον ὁμιλῶ σήμερον. Τότε δὲν ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσωμεν, ἐνόμισα, εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Β. λόγου περὶ τῆς πολιτικῆς πορείας τοῦ ὑπουργείου, διότι ἐξερχόμεθα ἀπὸ μίαν μεγάλην πολιτικὴν κρίσιν, καὶ δὲν ἦτον ὀρθόν, οὔτε εἴχομεν ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ πολιτικῆς ὑπουργικῆς πορείας, καθ' ὅσον μάλιστα οὐδεὶς λόγος ἐγίνετο καὶ ἐν τῷ Β. λόγῳ περὶ τούτου· ἀλλὰ σήμερον ῥητῶς γίνεται μνεία εἰς τὸν Β. λόγον περὶ βουλευτικῶν ἐκλογῶν, καὶ ῥητῶς πρέπει νὰ ἀπαντήσωμεν διὰ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους χθὲς ἀνέφερον· ἄλλως τε τότε μόνον φρονῶ ὅτι περιποιητικῶς λαλοῦμεν εἰς τὸν βασιλέα, ὅταν εἰλικρινῶς καὶ μετὰ παῤῥησίας ἐκφράζωμεν τὰς πεποιθήσεις μας· παρακαλῶ ἑπομένως τὸν ἔντιμον συνάδελφόν μας Κ. Μαγγίναν νὰ πιστεύῃ ὅτι δὲν ἔχει ἀφορμὴν νὰ μὲ θεωρῇ ἀντιφάσκοντα.

Ἐμμένω κατὰ συνέπειαν, κύριοι, εἰς τὴν τροπολογίαν τὴν ὁποίαν χθὲς ὑπέβαλον.

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπε.

Κύριοι! Τὸ ζήτημα ἐξηντλήθη μετὰ τὴν ἀγόρευσιν μάλιστα τοῦ ἐντίμου συναδέλφου μου Κ. ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κυρίου Προβελεγγίου· εἶσθε ἐκτὸς τούτου κεκμηκότες, ἡ δὲ ὥρα παρῆλθε· θέλω προσπαθήσει λοιπὸν νὰ ἦμαι ὅσον τὸ δυνατὸν σύντομος, μεγάλως δὲ θέλω λυπηθῇ ἐὰν πικρός τις λόγος ἐκφύγῃ τῶν χειλέων μου ἐγγίξῃ τινὰ, διότι ὁ σκοπός μου εἶναι νὰ ἐξετάσω μόνον τὰ πράγματα.

Δὲν θέλω ἐμφιλοχωρήσει ἐπὶ τῶν παρεμβληθέντων ξένων τοῦ ζητήματος λόγων, οὔτε θέλω ἐξετάσει ποῖος ἔχει τὸ δικαίωμα

νὰ κάθηται ἐπὶ τῶν θέσεων τῶν ὑπουργικῶν, δῆτι, κατ' ἐμὲ, δικαίωμα δὲν ἔχει οὐδείς, τὴν δὲ ἱκανότητα ἔχουσι πολλοί.

Ἐνόμισαν τινὲς ὅτι ἡ ὑποψηφιότης εἶναι θέσις τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἀπονέμει κατὰ τὸ δοκοῦν, καὶ διὰ τοῦτο παρεπονέθησαν ὡς ἀποκλεισθέντες καὶ στερηθέντες ἑνὸς δικαιώματος, ὅπερ τοῖς ἀνήκει· ὑπὸ τοιαύτης κατεχόμενος ἰδέας καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρεξήγησεν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου μου, εἰπόντος ὅτι, ἐπειδὴ δικαιούμεθα νὰ ὑποδείξωμεν ὑποψηφίους, ὑποδείξαμεν τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, εἰς τὴν συνδρομὴν τῶν ὁποίων εἴ ὡμεν πεποίθησιν, καὶ ἀρίσαμεν εἰς τὸν λαὸν ν' ἀποφανθῇ· τί ὀρθώτερον καὶ λογικώτερον τούτου, τὸ ὁποῖον ὅμως ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἐθεώρησεν ὡς βλασφημίαν! Πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν σήμερον ποῦ εὑρισκόμεθα, καὶ πόθεν ἀρχησάμεν, ἰδοὺ τὸ ἀληθὲς ζήτημα, τὸ περὶ ὑποψηφιότητος εἶναι παρεμπίπτον, διὰ τοῦτο ὀφείλω νὰ ὑπομνήσω ἐν ὀλίγοις τὸ παρελθὸν καθόσον μάλιστα παρ' ἄλλων ἐρίφθη εἰς τὸ μέσον.

Ὁ πρῶτος ἐκλογικὸς ἀγὼν ἤρξατο μετὰ ζωηρότητος, διότι τὰ κόμματα, τὰ ὀνομάζω οὕτω δι' ἔλλειψιν ἄλλου καταλλήλου ὀνόματος, ἀποκεκλεισμένα τῶν πραγμάτων, καὶ δυσπιστοῦντα πρὸς ἄλληλα ἐπεζήτουν μετὰ πεισματωδους ἐπιμονῆς τὴν νίκην· ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ προπάθεια τοῦ νὰ μεθύξῃ ἕκαστος τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος του δὲν εἶναι κακὴ, ἀλλ' ἡ προπάθεια ὑπῆρξεν ἀκαθόριστος καὶ βιαία ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐδίστασαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ κάμωσι χρῆσιν καὶ ἀθεμίτων μέσων· ἐνθυμεῖσθε τοὺς λῃστὰς τῶν μεθορίων. Ὅθεν ἐπειδὴ ἡ πάλη ὑπῆρξεν βιαία, ἡ νίκη ἐπῆλθε καταστρεπτικὴ διὰ τοὺς ἀποτυχόντας, καὶ ἡ κατάπτωσις τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε δὲν ἐτόλμουν πλέον νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸν ἀγῶνα οἱ ἡττηθέντες· διὰ νὰ ἐννοήσητε δὲ τὸ μέγεθος τῆς καταπτώσεως ταύτης, ἀρκεῖ νὰ σᾶς ὑπομνήσω, ὅτι ἐπίστευσεν εἰς τῶν ἰσχυρῶν τότε, ὅτι ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν πρόσωπα οὐχὶ μόνον ἀπὸ τὰ κατώτερα στρώματα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ἀλλὰ καὶ Βεδουίνους! Μᾶς εἶπον ὅμως χθὲς, ὅτι τότε ἀντεπροσωπεύοντο τουλάχιστον αἱ ἐπαρχίαι καὶ τὰ ἐπαρχιακὰ συμφέροντα διὰ τῆς ὑπερισχύσεως τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου κόμματος· εἶναι τοῦτο ἀληθὲς; οὐχί· κόμμα, Κύριοι, λέγοντες ἐννοοῦμεν τὴν ἕνωσιν ἀτόμων πολλῶν ἢ ὀλίγων, οἵτινες διὰ κοινῆς συμπράξεως ἐπιδιώκουν τὴν ἐπίτευξιν τοῦ κοινοῦ καλοῦ, ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς ἀρχῆς, μιᾶς ἰδέας· τὰ κόμματα δὲν νομοθετοῦνται, ὁμιλῶ περὶ κομμάτων κατὰ τὰ συνταγματικὰ ἔθιμα, οὔτε αὐτοσχεδιά-

ζονται, εἶναι τέκνα τῶν ἰδιῶν καὶ πεποιθήσεων· τὰ ἄτομα παρέρχονται, ἀλλ' αἱ ἰδέαι μένουσιν ἰσχυροποιοῦσαι τὰ κόμματα. ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τὰ κόμματα εἶχον ἀληθῶς τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς των, διότι ἐπρόκειτο τότε περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς πατρίδος, διὰ τῆς δεινος ἢ δεινος πολιτικῆς καὶ ἰδέας, τὴν ὁποίαν ἕκαστον κόμμα ἀντιπροσώπευε· λόγον ὑπάρξεως εἶχον ἐπίσης καὶ πρὸ τοῦ Συντάγματος, ὡς πρὸς τὸ Σύνταγμα αὐτό, ἀλλὰ μετὰ τὸ Σύνταγμα ποῖαι εἶσιν αἱ ἰδέαι καὶ αἱ ἀρχαὶ αἵτινες ἐζωογόνησαν τὰ κόμματα; ἐπιθυμῶ νὰ μὲ εἴπωσι ποία εἶναι ἡ διαφορὰ τῶν προγραμμάτων ὅλων τῶν ὑπουργῶν ὅλων τῶν κομμάτων τῶν ἐλθόντων εἰς τὰ πράγματα; ὁ ἴδιος Κ. Γερουσιαστὴς ποίαν ἰδέαν νέαν ἔφερεν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν, καὶ ποῖοι ἦσαν οἱ ὀπαδοί του, οἵτινες καὶ τὸν ἠκολούθησαν ἐξελθόντα; οὐχὶ λοιπὸν κόμματα, ἀλλὰ προσωπικαὶ φιλοδοξίαι, εὐγενεῖς βεβαίως, προσωπικαὶ συμπάθειαι ἐπάλαιον, καὶ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἐχαρακτήριζεν τὴν πάλην αὐτὴν διὰ τοῦ « *ὁ καυγὰς διὰ τὸ πάπλωμα* », ἡ δὲ ἐτυμηγορία αὕτη τοῦ λαοῦ ἦτο ἀπόφασις καταδικαστικὴ ἐντελῶς, κατ' ἐμέ, ἡ συγκέντρωσις ὅλων πρὸς μίαν κυβερνητικὴν ἰδέαν, καὶ οὐχὶ ἰδιαιτέρα προσπάθεια, ὡς εἶπον. Τοιαύτη, Κύριοι, ὑπῆρχεν ἡ κατάστασις, ὅταν ἐπροκηρύχθησαν αἱ τελευταῖαι ἐκλογαί· πιστεύσατε ὅτι στουδαίως μᾶς ἀπησχόλησεν τὸ ζήτημα τοῦτο, μεθ' ἱκανὴν δὲ σκέψιν ἐμείναμεν ἅπαντες σύμφωνοι, ὅτι μόνη ἡ παρέμβασις νοθεύει τὰς ἐκλογάς· ἡ διοίκησις, εἴπομεν, εἶναι ὁ ἐπιτηρούμενος, ὁ δικαζόμενος, δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ παρεμβάλλῃ τὴν ἐνέργειάν της εἰς τὴν ἐκλογήν, νὰ διορίζῃ αὐτὴ τοὺς δικαστάς της, ἀλλὰ νὰ μένῃ ἐντελῶς ξένη· ἡ Διοίκησις δὲν πρέπει νὰ ὑπηρετῇ τὴν πολιτικήν, ἀλλ' ἡ πολιτική, αἱ ἰδέαι, αἱ πεποιθήσεις πρέπει νὰ συζητῶνται, νὰ τίθενται εἰς τὴν ἐκλογικὴν βάσανον· αὐτὸν τὸν σκοπὸν εἶχεν τὸ πρόγραμμα, καὶ αὐτὸ ἐπράξαμεν. Δὲν θέλω ἐπανέλθει εἰς ὅσα περὶ ὑποψηφιότητος ἐρρέθησαν, καὶ ἐρρέθησαν πολλά, δὲν δέχομαι ὅμως τὸν περὶ Συντάγματος ὑμῶν τοῦ Κ. Χ. Χρηστίδου, μὲ φαίνεται μάλιστα πρωτοφανὲς ὁ Κ. Χρηστίδης νομίζει, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ οὐδεμίαν ἀρχήν, οὐδεμίαν προηγουμένην πεποίθησιν, οὐδὲ Βουλευταὶ νὰ ἔρχωνται ἐνταῦθα ἄνευ ὡρισμένων ἰδεῶν, ἐν δὲ τῇ συζητήσεως καὶ διαμάχης νὰ σχηματίζωσι τὰς πεποιθήσεις των, καὶ αὐτὸ ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἀληθὴς ἀντιπροσωπεία τοῦ λαοῦ· κατὰ τὸ σύστημα αὐτὸ ὁ τύπος θέλει ἐπιτηρεῖ ἕκαστον Βουλευτήν, καὶ τὸν ἐπαναφέρει παρεκτρεπόμενον· εἰς ὅλα ταῦτα ὅμως διαφωνοῦμεν, διότι ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι τὸ συνταγματικὸν σύστημα

εἶναι σύστημα ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων· ὁ λαός, ὡς εἶπον, δὲν πρόκειται ν' ἀποφασίσῃ περὶ πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων κατὰ τὰς ἐκλογάς, ἀλλὰ νὰ ἐκλέξῃ τὸν καταλληλον ἄνθρωπον. Ὄχι, Κύριοι· ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἀνάγκη νὰ ὑποβάλλωνται ὅλα τὰ μεγάλα ζητήματα ἵνα ἀποφαίνεται ἐπ' αὐτῶν· οἱ ἀντιπρόσωποι βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουν ὅλον τὸ ἔθνος· ἀλλὰ πῶς θέλει ἐνεργήσει ὁ λαὸς ἐκλογὴν τοιούτων, ὅταν τῷ ἀποκλείεται τὴν συζήτησιν κατὰ τὴν ἰδέαν σας βουλευταὶ εἶναι ὁ ἀρμόζων εἰς τὸ χωρίον ἢ τὸν δῆμον, ἀλλ' οὕτω νοεῖσθε τὴν ἐκλογήν, συγκροτεῖτε βουλὴν ἀντιπροσωπεύουσαν τοπικὰ συμφέροντα καὶ οὐχὶ γενικά· πόσον ἤθελον γελάσει ἐν Ἀγγλίᾳ ἐὰν ἄκουον τὰς σοφὰς αὐτὰς γνώμας! ὑπὸ τοιαύτην ἐποψιν θεωροῦντες τὴν βουλὴν πιστεύομεν ὅτι ἡ συζήτησις εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς συλλόγους εἶναι ἡ οὐσία τοῦ συνταγματικοῦ συστήματος· ἰδοὺ διατὶ ἐθεωρήσαμεν τὴν ὑποψηφιότητα προκαλοῦσαν τὴν συζήτησιν καὶ διαμάχην τῶν ἰδεῶν ὡς μὴ ἀντισυνταγματικήν, καθὼς τὴν ἐκήρυξαν· ἀλλὰ τὴν ὑποψηφιότητα ἄνευ ἐπεμβάσεων ἄνευ νοθεύσεων, τὴν ζητοῦσαν ἁπλῶς τὴν ἀπόφασιν τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν διενέξεων· καὶ ἀληθῶς ὡραῖον εἶναι τὸ συνταγματικὸν σύστημα, διότι οὕτω φέρει εἰς τὴν κυβέρνησιν τὴν κοινὴν γνώμην. Δὲν συμφωνῶ ἐπίσης μετὰ τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀποστολὴν τοῦ τύπου· κατ' ἐμὲ ὁ τύπος ἔχει ἀποστολὴν πολὺ μεγαλητέραν, τὸ θεῖον αὐτὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον εἷς διακεκριμένος δημοσιογράφος παρομοιάζει ἐν τῷ διανοητικῷ κόσμῳ μὲ τὸν ἀτμὸν τὸν ἐν τῷ ὑλικῷ, διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ταχύτητα μεθ' ἧς μεταφέρει τὰς ἰδέας, ἀποστολὴν ἔχει τὴν πολιτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνατροφὴν τοῦ λαοῦ, ἄνευ τῆς ὁποίας τὸ συνταγματικὸν σύστημα δὲν ἔχει ὅλην τὴν ἰσχύν του· δὲν εἶναι λοιπὸν ὁ διδάσκαλος τῶν βουλευτῶν μόνον, ἀλλ' ὅλης τῆς κοινωνίας· ἀγαπῶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, διότι εἶναι ἰσχυρὸν ὄργανον καλῆς κυβερνήσεως καὶ χρησιμεύει πρὸς κοινὸν φωτισμόν.

Ὁμολογῶ, κύριοι, ὅτι δὲν ἤκουσα πώποτε ἐκλογὰς βουλευτικὰς ἄνευ ὑποψηφιοτήτων ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὑπὸ τὴν ὁποίαν σᾶς τὴν ἐξήγησα, εἴτε ὑποδεικνυομένων, εἴτε παραδεχομένων παρὰ τοῦ ὑπουργείου. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ πρώην πρωθυπουργὸς ἐδαπάνησε μυριάδας λιρῶν ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὑπουργικῶν βουλευτῶν, καὶ ἂν δὲν μ' ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ὁ ἀείμνηστος Πὴλ ἠθάνετο μέχρις ἐσχάτων αἴσθημα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἔνδοξον Πήτ, διότι οὗτος ὑπουργὸς ὢν ὑπεστήριξεν τὴν ἐκλογήν του ὡς βουλευτοῦ· θέλετε, κύριοι, ἀντὶ τῆς φραγγέλης καὶ

συζητουμένης ὑποψηριότητος τὴν κρυρίαν· ἀλλ' οὕτω ἀποκρούετε τὴν κατ' ἐπίγνωσιν ἀπόφασιν τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιτρέπετε εἰς τὸν ὑπουργὸν νὰ ζητῇ τὴν ἐπιτυχίαν οὐχὶ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς ἰδέας του, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς ἐνεργείας του, διότι, ἂς μὴ ἀπατώμεθα, ἡ ἐνέργεια εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἰδίως δραστηρία θέλει ἐπέλθει· οὕτω δὲ θέλετε ἀποκαταστήσει τὴν διοίκησιν δούλην εἰς τὴν πολιτικήν. Τὴν δουλείαν αὐτὴν ἡμεῖς δὲν ἠγαπήσαμεν, καὶ βλέπετε ὅτι οὔτε δημοτικὰς θέσεις οὔτε δημοσίας, οὔτε ἄλλα τινὰ μέσα τῆς διοικήσεως ἐθυσιάσαμεν χάριν τῆς πολιτικῆς· πιστεύσατε δὲ, κύριοι, ὅτι αὐτὸς ἰδίως εἶναι ὁ λόγος, δι' ὃν πολλοὶ καταφέρονται καθ' ἡμῶν, ὁ μέγας θόρυβος κατ' ἐμοῦ μάλιστα ἐντεῦθεν ἔχει τὴν πηγήν του, καὶ πρὸς τοῦτο ἠδυνάμην ν' ἀναφέρω πολλὰ ὀνόματα. Καὶ τί ἄλλο εἶναι νομίζετε καὶ ἡ περὶ ἰσοπεδώσεως μεγάλη κατακραυγή· δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν μεγάλων ἐκείνων ὀνομάτων, τῶν τῶν ὁποίων ἡ ἐπιρροὴ χρίζεται εἰς τὴν ἀγάπην ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἕκαστος παλμὸς τῆς καρδίας τῶν ὁποίων ἐκπέμπει καὶ θέλει ἐκπέμπει μέχρι τέλους αἰσθήματα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ· ὁμιλῶ περὶ ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ ὕπαρξις ὅλη συνίσταται εἰς τὴν ἱκανοποίησιν μικρῶν συμφερόντων, καὶ τὰ συμφέροντα αὐτὰ διεγείρουν τὴν πάλην. Πιθανὸν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν νὰ ἔλαβον χώραν καὶ ἄτοπα τινὰ, πιστεύσατε ὅμως, ὅτι ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀπόφασις ἡμῶν ὑπῆρξε σταθερὰ νὰ μὴ λάβῃ χώραν οὐδὲν ἄτοπον, οὐδεμία παραβίασις, καὶ ἀληθῶς, ἂν παρατρέξωμεν τοὺς ἐπιτυχόντας ἀνθυποψηφίους, εἰς τί ἄλλο δύναται ν' ἀποδοθῇ ἡ πάλη ἡ διεγερθεῖσα πανταχοῦ ἡ ἐπιτυχία ἢ ἡ ἀποτυχία ὀφείλεται εἰς τὴν διαφορὰν ὀλίγων ψήφων· πότε ἄλλοτε συνέβη αὐτὸ; καὶ ἐὰν αἱ ἐκλογαὶ παρεβιάζοντο πόθεν ἡ πάλη αὕτη; λυποῦμαι διότι ὁ Κ. Γερουσιαστὴς Μαυρομιχάλης ἀναμιμνησκόμενος τὸ παρελθὸν, ἀντὶ νὰ μελετήσῃ τὸ παρὸν, ἀπέτυχε τῆς ἐκλογικῆς πάλης, ἀλλὰ καὶ διὰ τί νὰ ἐπεμβῶμεν εἰς τὰς ἐκλογὰς; μήπως ἀντιτάσσετο ἀντιπολίτευσις καθ' ἡμῶν; ἀναγνώσατε τὰ προγράμματα τῶν ἀνθυποψηφίων εἰς ποῖον ἐξ αὐτῶν εὑρίσκετε ἰδέαν τινὰ ἐχθρικὴν κατὰ τοῦ παρόντος; μεταξὺ τῶν ἀποτυχόντων ἀνθυποψηφίων ὑπάρχουσι πολλοὶ μάλιστα, μεθ' ὧν πολὺν χρόνον συνειργάσθημεν, καὶ οἵτινες μᾶς τιμοῦν μὲ τὴν φιλίαν των. γνωρίζετε δὲ διατί ἐπέτυχαν οἱ ὑποψήφιοι; διότι παρουσιάζοντο δυνατοὶ διὰ τῆς ἑνώσεώς των, καὶ διότι ἔφερον μίαν σημαίαν τὴν σημαίαν τῆς παρούσης καταστάσεως, ἐνῷ ἀπέναντί των ἀντετάσσοντο ἀτομικαὶ καὶ κεχωρισμέναι ἐνέργειαι.

Λάβετε ὡς παράδειγμα τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐδρεύει ἡ κεντρικὴ ἀντιπολίτευσις· κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν, ἡ ἐνεργὸς ἀντιπολίτευσις ὠργίσθη, διότι ἄλλοι αὐτογνωμόνως κατέλαβον τὴν θέσιν της, καὶ κεχολωμένη ἀπεσύρθη καταδικαθεῖσα εἰς ἀπραξίαν. Τί ἀποδεικνύει τοῦτο εἰμὴ ὅτι τὰ ἀτομικὰ ἀκόμη συμφέροντα, αἱ ἀτομικαὶ συμπάθειαι διεῖπον τὰς ἐνεργείας των, καὶ οὐχὶ ἀρχή τις, καὶ ὅτι ἕκαστος μὴ βλέπων ἀγωνιζόμενον τὸ συμφέρον, ἢ ἐνδιαφερομένας τὰς συμπαθείας του, ἀδιαφόρει, τοιαύτη ἀντίπραξις ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ πότε; διὰ τί λοιπὸν νὰ ἐπεμβῶμεν; πρόκειται νὰ κοινητε περὶ τοῦ παρελθόντος, περὶ τῆς πορείας μας, καὶ οὐχὶ περὶ τοῦ μέλλοντος· ἡ τροπολογία ἐπομένως τοῦ Κ. Χρηστίδου δὲν ἔχει χώραν δι' αὐτὸν τὸν λόγον, οὔτε πρέπει νὰ ψηφοφορηθῇ ὑπὸ τῆς Γερουσίας διότι ἡ τροπολογία αὕτη δὲν ἀπορρίνεται ἐπὶ τῆς ἐνεργείας μας ἀλλὰ κατὰ τῆς βουλῆς. Ἡ ὑποψηριότης εἶναι εἷς τῶν τρόπων τῆς ὑπάρξεως τῆς βουλῆς· κηρύττοντες ἤδη τὴν ὑποψηριότητα παράνομον δὲν προσβάλλετε τὸ ἕτερον κυριαρχικὸν σῶμα; δὲν γεννᾶτε τὴν σύγχρουσιν; δὲν διχόμεθα διὰ ταῦτα τὴν τροπολογίαν τοῦ Κ. Χρηστίδου, οὔτε τὴν ἰδέαν τοῦ Κ, Ψύλλα τὸν αὐτὸν ἔχουσα σκοπόν· ἀποφασίσατε ἐπὶ τῆς διαγωγῆς ἡμῶν, καὶ εἰς αὐτὴν περιορισθῆτε.

Ἐπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος καὶ ἀντ' αὐτοῦ	Οἱ Γραμματεῖς
ὁ Ἀντιπρόεδρος	Α. Γρηγοριάδης.
Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ.	Ν. Πρασακάκης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 23 Νοεμβρίου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παόντων 32 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης ὡς μήπω καταρτισθέντων ἀναβλήθη εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἀπηγγειλας ὡς ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὸν Β. λόγον, προσέθηκεν, ὅτι ἐπὶ δύω κατὰ συνέχειαν ἡμέρας ἀρκούντως ἀνεπτύχθη καὶ ἐσυζητήθη τὸ ἀντικείμενον, καὶ φρονεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἔλθῃ πλέον ἡ Γερουσία εἰς μίαν ἀπόφασιν, καὶ νὰ κηρυχθῇ περαιωμένη ἡ συζήτησις ὡς λίαν παραταθεῖσα.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης τοῦ Κ. Πρώεδρου πολλοὶ τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν παρετήρησαν, ὅτι ἔχοντες ἀφορμὴν ἐπὶ προσωπικῶν ζητημάτων νὰ ἀπαντήσωσι, ζητήματα, ἅτινα προῆλθον ἐκ τῆς χθεσινῆς ἀγορεύσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, δὲν δύνανται ἢ νὰ λάβωσι τὸν λόγον σήμερον καὶ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν συζήτησιν.

Πρῶτος ἐζήτησεν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χαντζίσκος, καὶ δεύτερος ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Α. Μαυρομιχάλης· ἀλλ' ἐπειδὴ ἄλλοι τινες ἐκ τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν ἐζήτουν τὴν παῦσιν τῆς συζητήσεως καὶ τῶν προσωπικοτήτων ὡς λίαν σκανδαλιωδῶν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐπιμένων εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως, διὰ νὰ ἀπαντήσωσιν ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ζητημάτων, εἶπε τὰ ἑξῆς.

Κύριε Πρόεδρε!

Θὰ ἀδικήσητε καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν Γερουσίαν καὶ τὸ κοινόν, ἂν δὲν μᾶς ὑποστηρίξητε νὰ λαλήσωμεν κατὰ σήμερον. Ὕστερα ἀπὸ τὴν χθεσινὴν ὁμιλίαν τοῦ ὑπουργοῦ Κ. Κουμουνδούρου, ὁμιλίαν πλήρη λυπηρῶν παρεκβάσεων καὶ προσωπικοτήτων, καὶ ὅλως διόλου ἀλλοτρίαν τοῦ προκειμένου, δὲν δυνάμεθα νὰ σιωπήσωμεν· δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ τὸν καταμετρηθῶμεν.

Ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος ἐξῆλθε τοῦ προκειμένου, ἤψατο ἄνευ τινος εὐλαβείας καὶ ἀκριβείας ὑπολήψεων καὶ γεγονότων, ἀνεμάσησε μὲ τοσαύτην ἀπίστευτον διαστροφὴν καὶ βλασφημίαν τὰ παρελθόντα, ὥστε ὅλοι ἐπίστευσαν, ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ πολυθρυλλήτου ὑπομνήματος, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον διήγειρε τὴν ἀγανάκτησίν σας, ὥστε εἰκοσιεννέα ψῆφοι τοῦ σώματος τούτου ἐπέπεσαν κατ' αὐτοῦ μὲ ὀργὴν καὶ τὸ κατεκατηγόρησαν.

Ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος εἶπε χθὲς πολλά, ἀλλὰ τὰ κυριώτερα ἦσαν, καθ' ὅσον μὲ ὑποβοηθεῖ ἡ μνήμη, τὰ ἀκόλουθα.

α'. Ἄνευ λόγου, ἄνευ ἀφορμῆς ἐπέπεσεν ἐκ νέου κατὰ τῶν κομμάτων τῆς πατρίδος· εἶπεν ὅτι τὰ κόμματα δὲν ἦσαν εἰμὴ συμμορίαι ἀνθρώπων ὑπηρετούντων τὴν φιλοδοξίαν τινῶν ἀτόμων· ὅτι οὐδεὶς δεσμὸς ἠθικὸς καὶ πατριωτικὸς συνέδεε τοὺς κομματικοὺς μεταξύ των· ὅτι δὲν ὁρμῶντο πανταπασιν ἀπὸ ἀρχάς, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔθνος τὰ ἀπεκήρυξεν ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ἐξέδωκε κατ' αὐτῶν τὴν ἐτυμηγορίαν του, καὶ ἡ καταπτωτις αὐτὴ ἐγένετο τόσον μεγάλη, ὥστε δὲν ἐτόλμησαν πλέον νὰ ἔλθουν εἰς τὴν πάλην. Ἀπλιπισμένοι δὲ καὶ ἀσχάλλοντες διὰ τὴν νέαν τάξιν τῶν πραγμάτων, ἐπίπεσον λάβροι κατὰ τοῦ ὑπουργείου τούτου, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὸ ἔθνος τὴν μεγάλην ταύτην μεταβολήν, καὶ τοῦτο εἶναι κατ' αὐτὸν ἡ ἐνεργῶσα ἀντιπολίτευσις.

Κύριοι! μὲ τοσαύτην ἀπίθειαν δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ κατὰ τῶν κομμάτων εἰμὴ ἄνθρωπος, ὅστις ἢ δὲν ἀνῆκεν εἰς τὰ κόμματα ἢ ἦτον ἐν αὐτοῖς ὁ ἔσχατος. Καὶ ὅμως κἀκείνας τῶν ὁπωσοῦν διακεκριμένων ἀνδρῶν τῆς πατρίδος, οὐδεὶς τῶν καθημένων εἰς αὐτὸν τὸν περίβολον δὲν ἔζησε, δὲν ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα, καὶ πρῶτα καὶ ἔπειτα, χωρὶς νὰ ἀνήκῃ εἰς ἓν τῶν γνωστῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι κομμάτων. Αὐτὰ τὰ κόμματα ἐδημιούργησαν τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, αὐτὰ τὴν διωργάνισαν, αὐτὰ τὴν ἐδιοίκησαν μὲ τοσαύτην ἐπιτυχίαν. Εἶναι ἀσυνείδησια, εἶναι ἀγνωμοσύνη ἀσυγχώρητος νὰ ὑβρίζῃ τις μὲ τόσην ἀναίδειαν τὸ παρελθόν, τὸ ὁποῖον εἶναι πατὴρ τοῦ παρόντος· ἄνευ αὐτοῦ δὲν ἤθελον ἔχῃ τὸ καύχημα οἱ λαλοῦντες νὰ ἦναι ὑπουργοί. Εἰς αὐτὸ τὸ παρελθὸν ὀφείλεται ὕλη ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἔθνους, περὶ ὧν ἐκαυχήθη ἐνώπιον τῶν ξένων καὶ αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ ὑπομνήματος. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ τοῦ παρελθόντος ἐβλάστησαν τὰ ἑπτὰ ἑκατομμύρια τῶν ἐλαιῶν, αἱ μουρῆται, αἱ συκαῖ, αἱ πόλεις, ἡ ναυτιλία καὶ τὰ ἄλλα πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα κατηρίθμησεν εἰς τὴν Κυρώτην ὅτι στολίζουν τὴν Ἑλλάδα, ὅταν τὸ ὑπουργεῖον τοῦ ὑπομνήματος ἐζήτησε νὰ συντυχθῇ. Ἂν ἡ φιλοδοξία τινῶν ἦτον ὁ δεσμὸς τῶν κομμάτων καὶ οὐχὶ αἱ ἀρχαί, καὶ ἀρχαὶ εἰλικρινεῖς καὶ πατριωτικαί, τὰ κόμματα δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ζήσωσι τριάκοντα καὶ τριάκοντα πέντε ἔτη μὲ τοσαύτην αὐταπάρνησιν καὶ ἀφοσίωσιν καὶ μὲ τοσαύτας ὑλικὰς ζημίας. Ἀκόμη ζῇ καὶ βασιλεύει τὸ λεγόμενον κυβερνητικὸν κόμμα, τὸ ὁποῖον εἶναι τοσοῦτον συμπαγὲς καὶ ἀριθμεῖ πολλὰς χιλιάδας ὀπαδῶν· εἰπέτε μας, ἂν φιλοδοξία τινῶν καὶ ποίων συντηρῇ αὐτὴν τὴν μεγάλην ὁμάδα.

Πόσον εἶστε πεπλανημένοι, ἐὰν νομίζετε, ὅτι τὰ κόμματα ἐξέλιπαν καὶ δὲν ὑπάρχουν πλέον! αὐτὰ ὑπῆρχον, ὑπάρχουν καὶ θὰ ὑπάρξουν μεταμορφωμένα ἀναλόγως τῆς προόδου τῶν ἠθῶν καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς διανοίας. Εἰς ἔθνη μάλιστα συνταγματικά, ὡς ἡ Ἑλλάς, ἤθελεν εἶσθαι μέγα δυστύχημα, ἂν πραγματικῶς τὰ κόμματα διελύοντο, ὡς τὸ ἐπροσπαθήσατε καὶ ὡς τὸ φρονεῖτε. Ἄνευ κομμάτων κάμμία νέα οὔτε μεγάλη ἰδέα δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἀναπτυχθῇ, νὰ διαδοθῇ καὶ νὰ καρποφορήσῃ· καὶ γνωρίζετε ὅτι καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Ἰησοῦς θέλων παντοῦ νὰ διακινήσῃ τὸ ἀνθρώπινον, ἐνῷ ἠδύνατο ὡς θεὸς τὰ πάντα νὰ δημιουργήσῃ ἐν ἀκαρεῖ καὶ ἄνευ τῆς συνδρομῆς κάνενός, ἐνεργῶν ὡς

ἄνθρωπος, παρελάβε διὰ τὴν διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως συνεργάτας τοὺς δώδεκα ἀποστόλους· ἔδειξε λοιπὸν ὅτι ἀνθρωπίνως εἰς οὐδεὶς ἄνευ κομμάτων αἱ κοινωνίαι μένουν ἄνευ στηριγμάτων, ἄνευ ὁδηγῶν· μένουν ἄτομα, εἶναι φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Μαίνονται, λέγει ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος, οἱ κομματικοί, ὅπου κατέπεσαν, κατὰ τοῦ ὑπουργείου τούτου, καὶ ζητοῦν τὰς θέσεις μας, διότι τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ἐχώρισε τὴν διοίκησιν ἀπὸ τὴν πολιτικήν, καὶ δὲν δύνανται πλέον ὡς ἄλλοτε νὰ ἔχουν τὰ ὠφελήματα, τὰ ὁποῖα εἶχον· καὶ ἐνταῦθα συγχωρεῖ, λέγει, τὰ λαμπρὰ ὀνόματα νὰ συνταράσσωνται· δὲν συγχωρεῖ ὅμως ἐκείνους, οἵτινες ζητοῦν διὰ τῆς ἐξουσίας νὰ μεγαλύνωνται καὶ νὰ ὠφελῶνται.

Κύριοι, ἡ διάκρισις τὴν ὁποίαν κάμει μεταξὺ τῶν λαμπρῶν καὶ μὴ λαμπρῶν ὀνομάτων, δὲν εἶναι οὔτε ὀρθή, οὔτε συνταγματική, καὶ τὴν ἀποκρούω, ὅπως εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν ἀποκρούουν καὶ ἐκεῖνα τὰ λαμπρὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα οὗτος ὑπαινίττεται. Τὰ δικαιώματα κατὰ τὸ σύνταγμα εἶναι ἴσα, καὶ καθεὶς δύναται ἐπίσης νὰ αὐξάνῃ καὶ νὰ μεγαλύνεται, ἀρκεῖ νὰ μεγαλύνεται ἀναλόγως τῆς ἀξίας του καὶ τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ θυσιῶν του· αὐτὰ ζητοῦσι καὶ τὰ λαμπρὰ μεταξὺ ἡμῶν ὀνόματα· κάνεις ἐξ αὐτῶν δὲν καταδέχεται νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ λάβῃ προνόμια· τὴν δικαιοσύνην ζητοῦν νὰ ἰδωσι λάμπουσαν, καὶ τοῦτο τοὺς εὐχαριστεῖ· δι' αὐτὸ μάχονται.

Ἀλλὰ δὲν σᾶς φαίνεται γελοία ἡ διάκρισις, τὴν ὁποίαν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔκαμε, μεταξὺ τῆς διοικήσεως καὶ τῆς πολιτικῆς; δὲν σᾶς ἐφάνη πολὺ πλέον γελοῖον, ὅταν τὸν ἠκούσατε νὰ καυχᾶται ὅτι εἰσήγαγον οὗτοι τὴν δικαιοσύνην; Ἀφίνω κατὰ μέρος ὅτι μεταξὺ διοικήσεως καὶ πολιτικῆς δὲν εἰμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ εἰς συνταγματικὸν κράτος χωρισμὸς πλήρης· ὅλα εἰς τὰς ἐλευθέρας κοινωνίας εἶναι ἀλληλένδετα. Ἡ ἀρετὴ εἶναι, ὅλοι οἱ κλάδοι νὰ λειτουργοῦν χωρὶς νὰ ἀποῤῥοφᾶται ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ἀλλὰ δὲν μᾶς λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς ποίαν δικαιοσύνην μὴ ὑπάρχουσαν εἰσήγαγον; Ὅσας κραυγὰς κατὰ τῆς διοικήσεώς των ἀκούετε ἐδῶ, ὅσας ἠκούσατε εἰς ἕνα ἄλλον περίβολον, ὅσας εἰς τὸν τύπον καὶ ὅσας εἰς τὴν κοινωνίαν ἐν γένει δὲν διαμαρτύρονται, ἐρωτῶ, ἐναντίον τῆς καυχήσεώς του; Καὶ ἔπειτα δὲν εἶναι ἀνυπόφορος οἴησις νὰ σᾶς λέγῃ ὅτι αὐτὸς εἰσῆξε τὴν δικαιοσύνην· ἤγουν ὅτι πρότερον δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν δικαιοσύνη; Ὁ Κριεζῆς, ὁ Κανάρης, ὁ Μαυρομιχάλης καὶ τόσοι ἄλλοι ἔντιμοι ἄνδρες, κυβερνήσαντες τὴν Ἑλλάδα μέχρι προχθές,

τὴν ἀδικίαν ἐπροστάτευσαν; ἀδίκως ἐκυβέρνησαν; Οὔτε ὁ Σχάταμ οὔτε ὁ Πίττ, πατὴρ καὶ υἱός, μεγάλοι ὑπουργοὶ τῆς Ἀγγλίας, ἤθελαν τολμήσῃ νὰ καυχηθῶσιν ἐνώπιον τοῦ κοινοβουλίου, ὅπως ἔλαβε τὴν τόλμην νὰ καυχηθῇ ἐνώπιόν σας ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος, ἀποκαλῶν ὅλους τοὺς ἄλλους κομματικοὺς καὶ ἀδίκους· ἀγνοεῖ ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἐγὼ δὲν στέκεται. Ὁ Πλούταρχος ἐπιστρέφων ἀπὸ μίαν ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἐκ τῆς πατρίδος του Χαιρωνείας διὰ τὴν Ῥώμην μεθ' ἑνὸς συμπολίτου του γέροντος, μὴ δυνηθέντος νὰ τὸν συνακολουθήσῃ, καὶ ἐρωτώμενος ἀπὸ τὸν πατέρα του πῶς θὰ διηγηθῇ τὰ γεγονότα αὔριον εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ λαοῦ, εἶπε· θὰ διηγηθῶ ὅτι ἐπῆγα, εἶδα, ἔπραξα· καὶ ὁ πατὴρ τῷ ἀπεκρίθη· μοὶ εἶπης τέκνον μου, ὅτι ἐπῆγες, εἶδες, ἔπραξες, ἀλλ' ὅτι ἐπήγαμεν, εἴδομεν, ἐπράξαμεν· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ εὐαγγέλιον διδάσκει ὁ θέλων εἶναι πρῶτος ἔστω πάντων ἔσχατος. Ἐνταῦθα ἐπέρχεται εἰς τὴν μνήμην μου ἀκριβῶς πως ὅ,τι συνέβη, καὶ ὅταν εἷς τῶν κατακεκλιμένων εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, μειρακίου ἔτι ὄντος, ὁ Φιλώτας, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, κυχήθη προπίνων ν' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς τὸν Φίλιππον νὰ ἀφήσῃ νόμιμον διάδοχον· τότε ὁ Ἀλέξανδρος ὀργισθεὶς καὶ λαβὼν σκύφον (ποτήριον) ἔῤῥιψε κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ προπίοντος λέγων «ἡμεῖς δέγε κακὴ κεφαλὴ νόθαν σοι δικοῦμεν;»

Ἐν τούτοις δὲν μᾶς λέγει ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος, ποῦ στηρίζεται, τί ἀντιπροσωπεύει, ὅταν αὐτὸς μὲν ὑβρίζῃ ὅλην τὴν παλαιὰν γενεάν, ἡ δὲ νεολαία ὁλόκληρος καὶ παμψηφεὶ ἀποκηρύττει αὐτόν, τὸν κατακρίνει, δὲν τὸν ἀναγνωρίζει;

Δὲν μᾶς λέγει ἐκτὸς τούτου ἐν ὀνόματι τίνος λαλεῖ ἐνταῦθα ὅσα ἐλάλησεν; καθότι προσοχὴν καμμίαν δὲν ἠθέλομεν δώσῃ, ἐὰν ἐλάλει ἐν ὀνόματι ἰδίῳ. Ἐν ὀνόματι ἀρά γε τῆς Κυβερνήσεως; ἀλλὰ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος ὅλοι μας τὴν ἴδομεν ἐκ τοῦ πλησίον· εἰργάσθημεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος ὄχι μόνον δὲν ἐβλασφήμησε πώποτε κατὰ τῆς παλαιᾶς γενεᾶς καὶ κατὰ τῶν κομμάτων, ἀλλὰ καὶ εὐχαριστίας καὶ τιμὰς εἰς αὐτὴν ἀπένειμεν.

Ἐὰν δὲ μοὶ ἐπιτρέπετο νὰ ἀναβῶ καὶ ὑψηλότερα· ἐὰν μοὶ ἦτον συγκεχωρημένον νὰ μνημονεύσω δημοσίᾳ διαθέσεις καὶ φράσεις, αἵτινες κατὰ καιροὺς ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ σεβαστὰ χείλη τοῦ ἡγεμόνος μας, ἠδυνάμην, Κύριοι, νὰ δώσω εἰς πάντας πλήρη τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι αἰωνίως εὐμενεῖς καὶ εὐγνώμονες ἐστάθησαν αἱ σκέψεις του ὑπὲρ τῆς γενεᾶς ταύτης, ὑπὲρ τῶν ὑπη-

ρετιῶν, τὰς ὁποίας προσήνεγκαν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸν θρόνον, εἴτε ὡς κόμματα εἴτε ὡς ἄτομα εἰργάσθησαν.

Ἔπρεπε, κύριοι, νὰ τρέφωμεν ἀγάπην καὶ σέβας ἀπεριόριστον εἰς τὸν Βασιλέα μας, ἔπρεπε νὰ τὸν πονῶμεν, διότι πρῶτος ἦλθε καὶ ἐγκαθίδρυσε τὴν βασιλείαν εἰς τὴν πατρίδα μας, διότι ἐγήρασε μὲ ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς, διὰ νὰ ὑποφέρωμεν τοιαύτας βλασφημίας ἐκπεμπομένας ἀπὸ τὰς ὑπουργικὰς ἕδρας!

Ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος ἐκαχήθη προσέτι, ὅτι ἐγὼ ἠθέλησα χθὲς περιωρισμένην τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, ἐνῷ αὐτὸς τὴν θέλει πολὺ πλατυτέραν, καὶ τὴν θέλει, διότι ὁ τύπος εἶναι ἄλλος ἀτμὸς τῆς κοινωνίας κτλ.

Κύριοι! Αἱ καυχήσεις αὐτοῦ τοῦ ὑπουργοῦ κατήντησαν ὑπέρογκοι καὶ ἀνυπόφοροι. Ὅταν ὁ Χρηστίδης ὁμοῦ μὲ τὸν Κ. Ῥάλλιν καθήμενον σήμερον εἰς τὰς ἕδρας τῶν ὑπουργῶν πρὸ τῆς γ'. Σεπτεμ.. παρεκάλεσαν τὸν Βασιλέα, καὶ ἐδέχθη ὁ Βασιλεὺς ὡς ἀγαθὸς νὰ μὴν ἔμβῃ εἰς ἐνέργειαν ὁ περὶ τύπου παριστικὸς νόμος τοῦ 1837, ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος τότε ἤκουετο. Ὅταν πρὸ δύω ἐτῶν ὁ ἴδιος Κ. Ῥάλλης, ἀγνοῶ διὰ ποίους λόγους, ἔφερε νόμον περιορίζοντα τὸν τύπον, ὁ Χρηστίδης τὸν ἐπολέμησε, καθὼς ἐνθυμεῖσθε, σφόδρα, ἐνῷ ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος συνυπέγραψεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Κ. Ῥάλλη.

Ἀλλὰ ποία ἡ τύχη τοῦ τύπου σήμερον ἐπὶ τῆς δικαίσεως τοῦ Κ. Κουμουνδούρου, τοσοῦτον καυχωμένου ὡς ἐλευθεροφρονοῦντος; ἐπὶ τοῦ Κ. Κουμουνδούρου ὅστις ὑπουργεύει; Ἀλλεπάλληλοι κατασχέσεις καὶ καταδιώξεις κατὰ τῶν δημοσιογράφων· αὐτὴν τὴν στιγμὴν εὑρίσκεται εἰς τὰς φυλακὰς νέος χρηστὸς, εὐγενὴς, τελειοδίδακτος τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Τιμολέων Φιλήμων, καταδικασθεὶς πρὸ ὀλίγου εἰς τριῶν μηνῶν φυλάκισιν διὰ παραπτώματα τοῦ τύπου· δὲν ἐπεμβαίνω, κύριοι, εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν δικαστῶν· ἤκουσα ὅμως μὲ λύπην μου ὅτι δύω ἡμέρας μετὰ τὴν καταδίκην ταύτην ἐξῆλθεν ἄλλο ἔνταλμα προφυλακίσεως δι' ἄλλα πλημμελήματα ἄλλου φύλλου τοῦ αὐτοῦ ἐκδότου· καὶ διατί νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ δευτέρα προφυλάκισις; ποία ἡ ἀνάγκη; ἂς ἄφιναν νὰ τελειώσῃ ἡμία ποινή, καὶ ἂν εἰς τὸ τέλος τῶν τριῶν μηνῶν ὁ σημερινὸς κακὸς καιρὸς δὲν μετεβάλλετο, εἶχον τὰ μέτα νὰ ἐκφεδονίσουν, ἂν ἤθελον, δευτέραν καὶ τρίτην προφυλάκισιν. Ἄλλος χρυσοῦς νέος τελειοδίδακτος καὶ αὐτὸς, ὁ Βιτάλης ὑπεύθυνος συντάκτης τῆς Πατρίδος, ἐπροφυλακίσθη πρὸ ἡμερῶν διὰ παραπτώματα ἐπίσης τοῦ τύπου· δὲν ἐπεμβαίνω καὶ ἐνταῦθα εἰς τὴν κρίσιν τῆ, ἀνακρι-

τικῆς ἀρχῆς. Ἤκουσα ὅμως καὶ ἐλυπήθην ὅτι χθὲς ὁ ἴδιος ἀνεκρίνετο. διότι δὲν ἦθεν εἰς ἓν τῶν τελευταίων φύλλων τῆς ἐφημερίδος του δὲν ἦτον ὑπογεγραμμένος εἰς ὅλας τὰς σελίδας, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν τελευταίαν· ἠρώτησα, κύριοι, νομικοὺς ἐν τῶν ἀρίστων καὶ μὲ ἐβεβαίωσαν, ὅτι ποτὲ ἡ νομοθετία μας ῥητῶς δὲν ἀπῄτησε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὑπευθύνου εἰς ὅλας τὰς σελίδας.

Αἴ! κύριοι, ὅλοι γνωρίζομεν πόσον ἐλαστικὸς εἶναι ὁ περὶ τύπου νόμος, καὶ ὅτι δὲν λείπουν τὰ παραπτώματα, διὰ τὰ ὁποῖα καθ' ἑκάστην δύναται νὰ εἰσάγεται εἰς δίκην ὁ δημοσιογράφος· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ὀνομάζεται εἰλικρινὴς ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Ὁ νόμος ἔπειτα ὁ περὶ τύπου εἶναι ἓν κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἡ κοινωνία χαρίζει εἰς τὴν ἐξουσίαν, καὶ δύναται νὰ κάμῃ ἢ νὰ μὴ κάμῃ αὐτὴ χρῆσιν αὐτοῦ· εἶναι μία πίστωσις χρημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ὅταν ὀλιγώτερα δαπανήσει, τόσῳ περισσότερον θὰ τιμηθῇ· δὲν εἶναι νόμος ἀφορῶν δικαιώματα πολιτῶν, διὰ νὰ ἦναι ὑποχρεωμένη ἡ ἐξουσία νὰ τὰ ἐκτελεσῃ. Αὐτὴ, κύριοι, εἶναι ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ τύπου, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ ὑπουργὸς Κ. Κουμουνδοῦρος καχᾶται ὅτι εἶναι φιλελεύθερος· αὐτὴ εἶναι ἡ τύχη της, ὅταν αὐτὸ. κυβερνᾷ καὶ εὐνοῇ τὸν τύπον. Ἀλλὰ ποία ἀρά γε θὰ ἦναι ἡ τύχη τοῦ τύπου, ἂν παύσῃ τὴν εὔνοιάν του ὁ κ. Κουμουνδοῦρος, καὶ ὀργισθῇ μίαν ἡμέραν τὸν τύπον;

Σᾶς εἶπε πρὸς τούτοις ὁ Κ ὑπουργὸς Κουμουνδοῦρος ὅτι τόσην μεγάλην κατάπτωσιν ἔπαθον τὰ κόμματα ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὥστε εἷς τῶν τότε ὑπουργῶν εἶπεν, ὅτι ἠδύνατο νὰ φέρῃ καὶ Βουλευτὰς Βεδουίνους.

Κύριοι! Ἐὰν ὁ καταγγελλόμενος ὑπουργὸς ἔπραξεν ἢ εἶπέ τι ἄτοπον ἢ ἐναντίον τοῦ νόμου, ἡ πρᾶξις ἢ ἡ φράσις αὐτὴ ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς ἐξουσίας ἢ εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν Βουλῶν, καὶ εὐτυχῶς ποτὲ τοιοῦτόν τι δὲν ἀπαντήσαμεν· καὶ ὁπόταν δὲν ἦνε ποτὲ γεγραμμένη, ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ εἴπωμεν, ὅτι δ ἀσπορὰ διαδιδόμενα εἰς τὰς ἀγορὰς δὲν εἶναι ἠθικὸν νὰ φέρωνται ἐνώπιον τῶν Βουλῶν. Ἀλλ' ἐάν ποτε ὑπουργός τις ἐν τῇ οἰκίᾳ του μεταξὺ φίλων του ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ πολίτου, εἴτε ἀστειευόμενος, εἴτε ὀργιζόμενος, εἴτε ἁπλῶς συνδιαλεγόμενος, ἐξέρασέ τι περὶ Βεδουίνων ἢ περὶ Κάφρων, ὁ φίλος, ὅστις ἀπέσπασεν ἀπὸ τὸ ἄσυλον τοῦ πολίτου, καὶ ἔφερεν εἰς τὸ δημόσιον τὰς ἰδιωτικὰς ἐκφράσεις ἢ διαθέσεις, ἔπραξεν ἢ κατασκοπείαν ἢ κακοήθειαν, καὶ ἡ Γερουσία δὲν εἰμπορεῖ

χρησιμεύσῃ ὡς δοχεῖον τοιούτων καταγγελλιῶν, οὐδὲ ἔχει ἀποστολὴν νὰ τὰς πρωτοκολλήσῃ. Καὶ μόλον τοῦτο ἂν τοιαύτην ἰδέαν ἐξέφρασέ ποτε ἡ ὑπουργὸς ἢ ἰδιώτης, δὲν εἶπε μίαν ἀλήθειαν; δὲν εἶναι μία νέα ἐπικύρωσις τῶν λόγων μου; δὲν εἶναι μία ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἡ ὑποψηφιότης ἔχει τὴν δύναμιν νὰ δίδῃ πολιτικὴν ὕπαρξιν καὶ εἰς Βεδουΐνους;

Ἐπὶ τέλους σᾶς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι δὲν δύνασθε νὰ ψηφοφορήσετε τὴν τροπολογίαν μου ὡς καταδικαζουσαν τὴν ὑποψηφιότητα, ἐνῷ ἐπὶ τῆς ὑποψηφιότητος στηρίζεται ἡ ἐνεστῶσα Βουλή, καὶ ἡ πρᾶξίς σας δύναται νὰ γεννήσῃ μεταξὺ τῶν δύω σωμάτων σύγκρουσιν.

Κύριοι! Ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἡ συζήτησις αὕτη ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ σύγκρουσιν μεταξὺ Βουλῆς καὶ Γερουσίας, δὲν ἔπρεπε τὸ ὑπουργεῖον νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸν Β. λόγον τὸ περὶ ἐκλογῶν ζήτημα, καθ' ὅσον δὲν ἀγνοεῖ ὅτι εἰς τὸ πολυμελὲς σώματα κάμμία ἀπόφασις δὲν λαμβάνεται ἄνευ συζητήσεως, καὶ εἰς τὰς συζητήσεις ὅλα, καὶ καλὰ καὶ κακά, λέγονται· ἂν λοιπὸν ἡ παροῦσα συζήτησις εἶναι ἓν κακόν, ἂν ἐντεῦθεν προελθῇ σύγκρουσις, δὲν πταίει ἡ Γερουσία, πταίει τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπροκάλεσε τὴν συζήτησιν.

Εὐτυχῶς ὅμως δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα. Ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ Βουλὴ παρίσταται εἰς τὰς συζητήσεις μας· συγκροτεῖται ἀπὸ ἄνδρας συνετοὺς, καὶ βλέπει καὶ ἐννοεῖ ἕκαστος ὅτι ποσῶς δὲν προσβάλλουσιν αὐτὴν τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα συζητοῦμεν. Κάνεὶς δὲν ἐννόησε νὰ θίξῃ τὴν Βουλὴν καὶ τὰς πράξεις της. Συγκαλεσθεῖσα δυνάμει τοῦ νόμου καὶ συγκροτηθεῖσα κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις, ἡ Βουλὴ αὕτη εἶναι ἐπίσης κυριαρχικὴ, ὡς ἤθελεν εἶσθαι καὶ ἐκείνη, ἥτις ἤθελεν ἔλθει ἐξ ἐλευθέρας ἐκλογῆς κατὰ τὰς εὐχάς μου. Ὁποιαδήποτε πράξεις ἐγένοντο ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Βουλῆς, εἶναι ἀνώτεραι πάσης ἐπικρίσεως παντὸς ἄλλου κοιαρχικοῦ σώματος, καὶ οὐδὲ ἐφαντάσθη κάνεὶς ἐξ ἡμῶν οὐχὶ νὰ τὰς ἐξελέγξῃ, ἀλλ' οὐδὲ νὰ τὰς μνημονεύσῃ.

Ἡ συζήτησίς μας ἐνταῦθα ἀφορᾷ ἁπλῶς καὶ καθαρῶς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ ἐκλογῶν νόμου, τὴν ὁποίαν τὸ ὑπουργεῖον ἐνήργησεν εἰς τὰς ἐπαρχίας, καὶ κατὰ τοῦτο εὑρισκόμεθα πλησιέστατα ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν καθηκόν των μας. Τὴν ὑπουργικὴν ἐνέργειαν παρακολουθοῦντες ἐξετάζομεν καὶ ἐξελέγχομεν, καὶ οὐχὶ τὰ ἔργα τῆς Βουλῆς. Οὐδόλως λοιπὸν βλάπτονται ἐνταῦθα οὔτε τὰ δικαιώματα οὔτε ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς

Βουλῆς, ὅπως δὲν ἐνόμισεν ἡ Γερουσία, ὅτι προσβάλλονται τὰ ἰδικάτης, ὅταν ἄλλοτε ὁ νῦν ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Κ. Ῥήγας ὡς βουλευτὴς ἐξέλεγξεν ἀπὸ τοῦ βήματος τὴν διαγωγὴν τοῦ ὑπουργείου ὡς πρὸς τοὺς διορισμοὺς τῶν πρώτων Γερουσιαστῶν, διότι δὲν ἦσαν δημοσιευμένα τὰ διατάγματα ἰδιαιτέρως ἓν ἕκαστον εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως, καθὼς διαγράφει τὸ Σύνταγμα.

Κάμμία λοιπὸν σύγκρουσις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς παρούσης συζητήσεως μεταξὺ τῶν δύω σωμάτων, καὶ ἡ Γερουσία δύναται ἀφόβως νὰ προβῇ εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ψηφίζουσα τὴν τροπολογίαν μου.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύρ. Ψύλλας εἶπεν.

Ἐπανέρχομαι, Κύριοι, καὶ σήμερον εἰς τὰς προχθεσινάς μου ἐξηγήσεις, αἵτινες πιστεύω ὅτι ἤθελον συμβιβάσει ὅλα τὰ πνεύματα, καὶ ἠδυνάμεθα, ὡς καὶ τότε εἶπον, ν' ἀποφύγωμεν τὰς περιπετείας τῆς ἀναρυείσης ἐκτεταμένης συζητήσεως.

Ὁ Β. λόγος, Κύριοι, λέγει «ἡ ἐλευθέρα ἐξάσκησις κτλ. .» Τὸ προκείμενον σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως τῆς Γερουσίας δὲν εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν, ὡς βλέπετε, σύμφωνον μὲ τὴν φράσιν τοῦ Β. λόγου, διότι διὰ τῆς λέξεως «*ὅλως* ἐλευθέρα κτλ. .» ἀπαντᾷ ἐν γένει. Καὶ τὸ *ὅλως*, Κύριοι, ἂν καλῶς ἐννοοῦμεν, ὡς εἶπα, καὶ χθές, τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, συμπεριλαμβάνει οὐ μόνον τὸ ἄνευ ὑποψηφιότητος, ἀλλὰ βαίνει μακρύτερον, ἀποκρούει καὶ τὴν κατ' ἐπίνοιαν ἐμμεσον ἐπέμβασιν τῆς ἐξουσίας κατὰ τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ, ἥτις τότε συμβιβάζεται μὲ τὴν δημοσίαν τάξιν.

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι διὰ τῆς φράσεως «ὅλως» ποσῶς δὲν συνομολογοῦμεν ὅτι αἱ ἐκλογαὶ ἐγένοντο ἐλεύθεραι, ἀπεναντίας οἱ συντάκται τῆς ἀπαντήσεως θέλοντες νὰ ἐκφράσωσι τὸ αἴσθημα αὐτῶν κατὰ τῆς ὑποψηφιότητος, δὲν εὐχαριστήθησαν εἰς μόνον τὸ «*ἐλευθέρα*» ἀλλὰ προσέθηκαν καὶ τὸ «*ὅλως*· ἤτοι ὑπέβαλον εἰς τὴν φρόνησιν τοῦ Ἡγεμόνος ὅτι ἡ *ὅλως ἐλευθέρα* ἐξάσκησις κτλ. συμβιβάζεται μὲ τὴν δημοσίαν τάξιν. Οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ ἐννοῶ καὶ ἐξηγῶ τὴν φράσιν τῆς ἀπαντήσεως, ἄλλως ἤθελα ἐμμείνει νὰ ψηφοφορηθῇ ἄλλο τι. Ἂν δὲ εἰς τὸ ὅλως ἀποδίδεται ἄλλη τις ἔννοια, ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω τίς εἶναι αὕτη, διότι δὲν πιστεύω ποτὲ, οἱ συντάκται τῆς ἀπαντήσεως νὰ ἐσκόπουν διὰ τῆς φράσεως ταύτης νὰ ἀποτανθῶσι πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ἐπικρίνοντες δἰλθεν αὐτό, ὅτι δὲν ἄφηκεν ἐλευθέραν τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἐκτὸς τούτου δύναται τὸ ὅλως νὰ σχολιασθῇ

καὶ δι' ἄλλων ἐννοιῶν, τῆς ἀκράτου τοῦ τέστι ἐλευθερίας, ἥτις συνεπάγει τὴν μὴ ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν κτλ. ἀλλ' οὔτε ταύτην τὴν ἔννοιαν τολμῶ ν' ἀποδώσω πρὸς τοὺς συντάκτας τῆς ἀπαντήσεως, περιορίζω λοιπὸν αὐτὴν εἰς τὸ ἀνεπηρέαστον τῶν ἐκλογῶν καὶ τὴν μὴ ὑποψηφιότητα· ἂν δὲ οἱ Κ. Κ. συντάκται ἀρνηθῶσι τὴν ἔννοιαν ταύτην, θέλω τοὺς ἀπαντήσει, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ἰδιοκτησία ἐθνική.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁρονῶ ὅ,τι καὶ σεῖς ὅλοι Κ. Κ. συνάδελφοι φρονεῖτε, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ δ ακινδυνεύσῃ διάταξις τις τοῦ συντάγματος, τὴν ὁποίαν προλαβόντως σᾶς ἐξήγησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, καὶ ἥτις δίδει εἰς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας ἐξασκήσεως τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ἐπιμένω νὰ ψηφορηθῇ ὁ παράγραφος ὡς ἔχει, καὶ παρακαλῶ τὸν ἔντιμον συνάδελφον Κ. Χρηστίδην νὰ θελήσῃ ν' ἀποσύρῃ τὴν ὁποίαν ἐπέφερε πρότασιν τροπολογίας ἀ ἄνευ ὑποψηφιότητος.»

Ἐνταῦθα ἐρωτηθεὶς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ὑπὸ τοῦ Κ. Προέδρου ἂν ἐπιμένῃ εἰς τὴν προταθεῖσαν τροπολογίαν του εἶπεν, ὅτι, ἂν τὸ ὅλως περιέχῃ τὰς ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἔδωκε, ἀποτύρει τὴν πρότασίν του καὶ παραδέχεται τὸ ὅλως.

Ὁδὲ ὑπουργὸς τ'ς Δικαιοσύνης ἀπαντῶν εἰς τὰ παρὰ τοῦ Κ. Χρηστίδου λεχθέντα εἶπεν, ὅτι δὲν ἔρχεται νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἐπὶ δύω ὁλοκλήρους ἡμέρας ἀπασχολεῖ τὴν συζήτησιν τῆς Γερουσίας, ἀλλ' εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὁποίου διευθύνει κλάδου, εἰς ἃ παρατηρεῖ, ὅτι περὶ τῶν ἐκκρεμῶν δικαστικῶν ὑποθέσεων δὲν πρέπει ποσῶς νὰ γίνεται λόγος, πρὶν ἡ φθάσωσι εἰς τὸ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαντώμενον πέρας.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶπε

Κύριοι!

Ὑποχρεούμενος ν' ἀπαντήσω εἰς τὰ μετὰ τὴν ἀγόρευσιν μου λεχθέντα ὑπὸ τῶν Κ. Κ. Χρηστίδου καὶ Μαυρομμάτου, θέλω περιορισθῆ, χάριν συντομίας, αὐστηρῶς εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ προκείμενον ζήτημα κατ' οὐσίαν, χωρὶς νὰ μιμηθῶ οὐδὲ τὸν Κ. Χρηστίδην εἰς τὰ κωμικά του, ἀφίνων ὅλα ταῦτα δι' ἴδιον αὐτοῦ λογαριασμόν, οὐδὲ τὸν ἄλλον συνάδελφον τὸν Κ. Μαυρομμάτην εἰς τὰς ποικίλας παρεκβάσεις του.

Παραδόξως ἤκουσα σήμερον τὸν Κ. Χρηστίδην νὰ εἴπῃ, ὅτι

εἰς οὐδὲν τῷ ἀπήντησα πρὸς ὅσα ἐξεσπενδόννσε κατὰ τῆς πορείας καὶ τῶν ἐνεργειῶν μας ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν, διότι αὐτόκροι πάντες ὑμεῖς, Κύριοι, καὶ τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον ὑπήρξατε τῆς ἀγορεύσεώς μου κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς συζητήσεως, καὶ τὰ πάντα, δὲν ἀμφιβάλλω, εἰς τὰ πρακτικὰ κατεγράφησαν, καὶ νομίζω, ὅτι εἰς οὐδὲν παρέλειψα νὰ τῷ ἀπαντήσω, ἐκτὸς μόνον εἰς τὰ κωμικά του, ὡς εἴρηται, ὥστε οἱ σκοποὶ περὶ τούτου λόγοι του εἶναι τοῦ συνήθους τρόπου του.

Μ' ὅλα ταῦτα, ἐπειδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον ὕστερον ἀπὸ τόσας ὥρας καὶ νὰ ἐλησμόνησεν ὅλα τὰς ἀπαντήσεώς μου ἐκείνης τὰ μέρη, δὲν διστάζω νὰ ἐπαναλάβω καὶ ἤδη ἐν συνόψει τὰ κυριώτερα αὐτῆς.

Εἶπον, Κύριοι συνάδελφοι, καὶ ἐπαναλέγω, ὅτι τὴν ὑποψηφιότητα εὕρομεν ὑπάρξασαν ἀπὸ τοῦ **1844** καὶ ἐδραιωθεῖσαν ἀπὸ τοῦ **1850** μέχρι τοῦ **1856**· λαβόντες δὲ ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπὶ τοσούτους περιόδους ἐξακολούθησιν αὐτῆς ὑπὸ πάντων, καὶ τὰς ἐνδεχομένας περιπετείας ὡς ἐκ τῆς ὅλως ἐγκαταλείψεως αὐτῆς, καὶ ὡρίμως μελετήσαντες τὰ περὶ ταύτης, ἐδιστάσαμεν τοῦ νὰ μὴ ὑποδείξωμεν ὑποψηφίους καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Ὅθεν καὶ προσῆλθομεν εἰς τὴν ὑπόδειξιν ὑποψηφίων καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας, μεταξὺ τῶν εὐυπολήπτων αὐτῶν πολιτῶν, χωρὶς νὰ ἐπιβάλωμεν τοὺς ὑποδειχθέντας, ἀλλὰ κηρύξαντες τὴν ὑποψηφιότητα αὐτῶν ὡς γνώμην ἡμῶν ἁπλῆν, ἀφήκαμεν ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῆς ἐκλογῆς καὶ εἰς πάντα ἄλλον βουλόμενον νὰ ἐξέλθῃ εἰς αὐτό, καὶ διετάξαμεν ὅλα τὰ δυνατὰ μέτρα πρὸς ἐγγύησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἀνεπηρεάστου τῆς ἐκλογῆς· τὰ δὲ πράγματα ἀπέδειξαν τὴν εἰλικρίνειάν μας.

Αἱ ἐκλογαὶ ἐνηργήθησαν πανταχοῦ μὲ τάξιν καὶ ἡσυχίαν, καὶ διὰ συναγωνισμοῦ πάντη ἐλευθέρου καὶ σπανίου, ἐκτὸς ἴσως, ἐπαναλέγω, συνήθων ἀτοπημάτων καὶ παρεκβάσεων τινῶν εἰς ὀλίγιστα μέρη, καθὰ τινὲς παραπονοῦνται, καὶ τὰ ὁποῖα μᾶλλον ὑπῆρξαν ἀποτελέσματα τῆς ζωηρᾶς καὶ ἐμπαθοῦς ἀμίλλης ἐπιτοπίων διαιρέσεων· ἐνὶ δὲ λόγῳ οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐπελθοῦσαν βελτίωσιν κατὰ τὰς ἐκλογὰς ταύτας, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τοσούτους χρόνους καὶ τοσαύτας περιόδους, εἰς τὴν πρωτεμένην περίοδον κατ' ἐξαίρετον ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἠσθάνθη τὴν ἱερότητα τοῦ περὶ ἐκλογῆς δικαιώματός του, ἐνισχυθεὶς ἀπὸ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος μέτρα μας.

Ὅθεν ἄδικος καὶ ἀκατάλληλος καθίσταται ἤδη πᾶσα μεμψιμοιρία καὶ πᾶσα τροπολογία καὶ ἔννοια κατὰ τοῦ ἤδη γεγονότος

καὶ τοῦ κειμένου τῆς ἀπαντήσεως· εὔχομαι δὲ, Κύριοι, ἵνα ἄλλοι τολμηρότεροι ἀπὸ ἡμᾶς φέρωσιν ἀκολούθως τελειοτέραν τὴν ἐξελτίωσιν· ἀλλ' ἐπαναλέγω καὶ ἐνταῦθα ἀδιστάκτως, ὅτι τὸ μέλλον καὶ ἡ περαιτέρω καλλιτέρευσις καὶ τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ὡς καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν ἐναπόκειται εἰς τὴν ἐθνικὴν πρόοδον καὶ τὴν ἠθικὴν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν κυβερνώντων ἀνάπλασιν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, ἐξηντλημένης θεωρηθείσης τῆς συζητήσεως, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔθεσε τὸ θέμα ὡς ἑξῆς «οἱ παραδεχόμενοι τὸν δεύτερον παράγραφον τῆς ἀπαντήσεως ὡς ἔχει ἐν τῷ κειμένῳ ἂς ὑψώσωσι τὰς χεῖρας» ἡ δὲ Γερουσία παρεδέξατο διὰ χειροτονίας τὸν δεύτερον τοῦτον παράγραφον ὡς ἔχει εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ τρίτου παραγράφου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐπρότεινε τὴν ἀντικατάστασιν τῆς τελευταίας ἐν τῷ σχεδίῳ φράσεως «θέλει παραδεχθῆ τὴν αἰτηθησομένην πίστωσιν» διὰ τῆς «θέλει συνδράμει τὴν Κυβέρνησιν τῆς Υ. Μ. εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν.» Ἰσχυριζόμενος ὅτι ἡ Γερουσία οὐδενὸς οἰκονομικοῦ μέτρου δύναται νὰ ὑποσχεθῇ τὴν παραδοχὴν πρὶν ἢ τοῦτο διέλθῃ πρότερον τὴν ἔδασανον τοῦ ἄλλου Σώματος.

Μετά τινας ἀντιρρήσεις ἡ Γερουσία παρεδέξατο ἐπὶ τέλους διὰ χειροτονίας καὶ τὸν παράγραφον τρίτον ὅπως ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Ψύλλα.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ὁ παράγραφος τέταρτος καὶ ἐγένετο δεκτὸς διὰ χειροτονίας ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ παραγράφου πέμπτου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν πρὸς τὸν Κύριον Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ Βασιλικὸς λόγος εἶναι τὸ πρόγραμμα οὕτως εἰπεῖν ἑνὸς ὑπουργείου, ἔνθα καταφαίνεται ἡ πορεία, ἣν μέλλει νὰ βαδίσῃ, καὶ τὰ οὐσιώδη νομοσχέδια, τῶν ὁποίων τὴν ἐπιψήφισιν θέλειζητήσει, ἀπορεῖ πῶς πολλαὶ τῶν Γερουσιαστικῶν ἰδεῶν τοῦ Κ. Παλαμίδου δὲν φαίνονται ἤδη νομιμοποιούμεναι, εὑρισκομένου τούτου ἐντὸς τοῦ ὑπουργείου. Ἀνέφερε δὲ τὸ περὶ ἐθνοφυλακῆς, προσθεὶς ὅτι αὕτη εἶναι ἡ ἐγγύησις τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος. Ἐπίσης ἀνέμνησε καὶ τὸ περὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς, τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ καὶ τὰ παρόμοια.

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κύριοι!

Μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἤκουσα τὸν συνάδελφόν μου

Κ. Χρηστίδην νὰ ἐξετάζῃ καὶ δυσανασχετῇ, πῶς παρέλειψα ὡς ὑπουργὸς μεταξὺ τῶν ἐν τῷ § 5 τοῦ Βασιλικοῦ λόγου, τὴν ἀπαρίθμησιν διαφόρων ἄλλων σπουδαίων ἀντικειμένων, ἅτινα ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ νὰ εἰσαχθῶσι καὶ συζητηθῶσι πρόκειται πῶς παρέλειψα, λέγω, καὶ τὸ περὶ ἐθνοφυλακῆς ἀντικείμενον, ὡς καὶ καὶ τὸ περὶ ἀμοιβῆς τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων, τῆς συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν αὐτῶν, καὶ τέλος τὸ περὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, ὑπὲρ ὧν, ὡς ἐπρόσθεσε, μυριάκις φωνὴν ὕψωσα ὡς Γερουσιαστής.

Ὅπως δήποτε ὅμως, καὶ ἂν περιῆλθεν ὁ Κ. Χρηστίδης εἰς τοιαύτην μέριμναν, δὲν εἶναι περιττὸν νὰ τῷ ὑπομνήσω, ὅτι πώποτε καὶ ὡς Νομοθέτης καὶ ὡς ἐκτελεστὴς τὴν φωνὴν ταύτην ὑπὲρ τῶν αὐτῶν δὲν παρέλειψα κατὰ καθ' ἕκαστον καὶ συναίσθησιν γνησίαν. Ἂς μάθῃ δὲ ὅτι εἰς τὸ μέχρι τοῦδε ὀλίγον καὶ πολυάσχολον τῆς ὑπουργείας μου διάστημα, οὐδόλως παρημέλησα ὅ,τι ἐκ τῶν ἐνόντων εἰς τὴν μελέτην καὶ προπαρασκευὴν καὶ τῶν περὶ ὧν ἀπαρίθμησεν ἀπαιτουμένων μέτρων· ἰδίως δὲ περὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς, περὶ ἧς γένεται λόγος ἐν τῷ τόπῳ τοῦ εἰσαχθησομένου, κατὰ τὸν Βασιλικὸν λόγον, περὶ ἀπογραφῆς Νομοσχεδίου, διότι ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ νόμῳ καὶ ἄλλοτε κατὰ τὸ 1846 ὡρίσθη, ὅτι ὁ ἐθνικὸς στρατὸς σύγκειται καὶ ἐκ τῆς ἐθνοφυλακῆς κατὰ τὸν ἐκδοθησόμενον νόμον, καὶ ὅταν τοῦ τότε ὑπουργείου ἐπιμελουμένου εἰς τὴν ἐξάλειψιν τοῦ μέρους τούτου ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ νόμου, καὶ τῆς Βουλῆς διχοψηφισάσης, ἂς ἐνθυμηθῇ, ὅτι νικῶσα ὑπὲρ τοῦ ὁρισμοῦ τούτου ὑπῆρξεν ἡ ἰδική μου ψῆφος, καθὸ Πρόεδρον τότε.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀποσυρθέντος τοῦ τοιούτου Νομοσχεδίου ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου, νὰ εἰσαχθῇ πρόκειται κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ. Ὅθεν ὁ Κ. Χρηστίδης ἑαυτὸν μᾶλλον νὰ ἐνθαρρύνῃ ἐπὶ τῆς τοιαύτης περὶ ἐθνοφυλακῆς ἀρχῆς ἀνάγκην ἔχει, οὐχὶ δὲ καὶ ἐμέ, ὅστις ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν Σεπτεμβριανὴν μεταβολὴν, ὁ πρῶτος ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπέγραψα καὶ ἐδημοσίευσα ὀργανικὸν Διάταγμα περὶ ἐθνοφυλακῆς, καὶ τὸ ὁποῖον πρὸ μικροῦ ὡμολογήθη ἀπὸ τὸν προκατοχόν μου Κ. Προβιλέγγιον ὡς ὁ ὑπάρχων περὶ τούτου Νόμος τοῦ Κράτους. Οὐδόλως λοιπὸν ἐδικαιοῦτο ὁ Κ. Χρηστίδης εἰς τὴν ἀνάμνησίν του, ἀπ' ἐναντίας δὲ ἴσως ἐγὼ δικαιοῦμαι νὰ εὔχωμαι νὰ τὸν εὕρω σύμφωνον καὶ ὑπέρμαχον ὡς ἤδη κατὰ τὴν μέλλουσαν περὶ τούτου συζήτησιν, οὐδὲ πρέπει γ' ἀπαιτῇ εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον τὴν καταχώρισιν ὅλων τῶν

εἰσαχθησομένων εἰς τὰς Βουλὰς ἀντικειμένων, καθόσον μάλιστα γνωρίζει ὡς ὑπουργὸς καὶ οὗτος ἄλλο[illegible]ε ἐκ τῶν μνημονευθέντων ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του τὰ πά[illegible]χθησαν, οὔτε τὰ μνημονευθέντα ἐν τῷ Βασιλικῷ λόγῳ νὰ εἰσαχθῶσιν ἐμποδισθησαν.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἔρευναν τῶν περὶ ἀμιβῶν συντάξεων καὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς ἀντικειμένων, ἐκτὸς ὅτι καὶ δι' αὐτὰ ἐφαρμόζονται ὅσα περὶ καταχωρίσεως καὶ εἰσαγωγῆς προείπαμεν, δὲν θέλω νὰ κάμω τὸ ἄδικον εἰς τὸν Κ. Χρηστίδην νὰ πιστεύῃ, ὅτι τοιαῦτα σ βαρὰ ἀντικείμενα εἶναι ἁπλῶς ἔργα τῆς θελήσεως τοῦ ὑπουργοῦ κατὰ τὰς ἐπιπολαίους ἐκρράσεις του· καὶ ὅτι καὶ ὁ Υἱὸς Κ. Χρηστίδης δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἴσως, διὰ νὰ εἴπω οὕτως, ἀμέτοχος τῆς ἀποτυχίας τοῦ τοιούτου ὑπουργοῦ, ἐὰν λέγω ἡ τοιαύτη ἀπαίτησις ἤδη τοῦ Κ. Χρηστίδη ἤθελεν εἶσθαι πραγματικὴ καὶ σπουδαία· μολαταῦτα ἂς μάθῃ, ὅτι καὶ περὶ τῶν τοιούτων ἀντικειμένων δὲν ἔμεινα ἄφροντις· ἐλπίζω ὅτι θέλω ἔχει τὴν τιμὴν καὶ ἐγὼ νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων σχέδια νόμο· καὶ περὶ τοιούτων, καὶ ἂς πιστεύσῃ ὅτι δὲν θέλει μοῦ ἀρνηθῇ τὴν ψῆφον καὶ συνδρομήν του.

Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας ἡ Γερουσία παρεδέξατο διὰ χειροτονίας εἰς τὸν παράγραφον πέμπτον.

Ἀναγνωσθέντες ὕστερον καὶ οἱ παράγραφοι ἕκτος, ἕβδομος, καὶ ὄγδοος ἐγένοντο δεκτοὶ δι' εἰδικῆς ἀφ' ἑνὸ. ἑκάστου χειροτονίας.

Γενομένης δὲ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Παπαπολίτου ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὸν Β. λόγον ὅπως ἐτροποποιήθη.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Σπυρ. Τρικούπης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Χατζὴλ. Παπαπολίτης	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν

Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γαΐκας Καρακατζάνης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀδὰμ Δούκας	Ν	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος		Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Μ. Α. Καΐρης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Κατόπιν ἡ Γερουσία προέβη εἰς τὴν κατάρτισιν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς μελλούσης νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὴν παρὰ δοθεῖσαν ἀπάντησιν ἐπὶ τοῦ Β. λόγου, καὶ κληρώσεως γενομένης ἔλαχον οἱ Κ. Κ. Α. Μαυρομιχάλης, Κ. Προβελέγιος, Δ. Χρηστίδης, Δ. Χαντζῆσκος καὶ Καΐρης.

Ἀκολούθως ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς,
Α. Γρηγοριάδης.
Ν. Πρασσακάκης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῆς 30 Δεκεμβρίου 1859, ἡμέρα Τετάρτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν Γραμματέα τὸν Κ. Ν. Πρασσακάκην ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κ. Ἀδ[illegible]μ Δούκα, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς 21 22 καὶ 23 ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν προσελθὼν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς

ανέγνω νομοσχέδιον περὶ ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως, προσφωνήσας ὅτι ὑποβάλει τοῦτο κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Σεβαστοῦ Σώματος τῆς Γερουσίας καταλλήλως, πεποιθὼς ὅτι οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἵτινες τοσαῦτα διέπραξαν κατωρθώματα καὶ τοσαύτας προσήνεγκαν θυσίας ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους τούτου, θέλουσιν ἐκτιμήσει ἀρκούντως τὸ ἔργον τοῦτο, ὅπερ τὰ μέγιστα ἐνδιαφέρει τὴν κοινωνίαν ὁλόκληρον, καὶ θέλουσι συζητήσει αὐτὸ μετὰ πολλῆς στοργῆς ὡς πατὴρ πρὸς τέκνον, τοῦ ὁποίου ποθεῖ τὴν ἠθικὴν ἀρετὴν, καὶ θέλουσι δώσει ψῆφον λευκὴν ἐπ' αὐτοῦ.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Τοῦ περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς Νομοθεσίας Νομοσχεδίου.

Ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ πρώτη ἐθνικὴ συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων διὰ τοῦ ἀπὸ θ'. Ἰανουαρίου αωκβ, ἐδαφίου θ' ψηφίσματος ἐθεσπίσατο τὴν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν εἰσαγωγὴν τῶν στρατιωτικῶν νόμων τῆς Γαλλίας· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἡ ἐν Τροιζῆνι διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. Κ.Α. τῆς 5 Μαΐου 1827 ψηφίσματος ἐθεσπίσατο τὸ αὐτό, καὶ ἐπερώτησε τὸν ἀρχιστράτηγον τῆς Ἑλλάδος νὰ συντάξῃ οὗτος καὶ ὑποβάλῃ εἰς τὴν κύρωσιν τῆς Βουλῆς σχέδιον τῆς τοιαύτης Νομοθεσίας. Διὰ δὲ τοῦ 99 ἄρθρου τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος ἡ αὐτὴ Συνέλευσις ἀνέθηκεν εἰς τὴν φροντίδα τῆς Βουλῆς μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὴν σύνταξιν Κώδηκος τῶν Στρατιωτικῶν Νόμων, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Γαλλικῆς Νομοθεσίας.

Ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν τότε ἀνωμάλων τῆς πατρίδος περιστάσεων, αἱ ἀποράσεις τῶν Ἐθνικῶν Συνελεύσεων περὶ Στρατιωτικῆς Νομοθεσίας δὲν ἐξετελέσθησαν.

Ὅτε δὲ ὁ ἀοίδιμος Κυβερνήτης ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, συναισθανόμενος ἀφ' ἑνὸς τὴν ἀνάγκην τῆς Στρατιωτικῆς Νομοθεσίας, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ καταρτίσῃ ἐκ τοῦ προχείρου τὸν Ἑλληνικὸν Κώδηκα αὐτῆς, ἐξέδοτο τὸ ὑπ' ἀριθ. 8377 ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου 1828 ψήφισμα, δι' οὗ, συμμορφούμενος μὲ τὴν ὡς ἀνωτέρω ἐκφρασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἔθνους θέλησιν περὶ εἰσαγωγῆς τῆς Γαλλικῆς Στρατιωτικῆς Νομοθεσίας, διέταξεν ὥστε « ὁ Στρατιωτικὸς Κώδηξ τῆς Γαλλίας νὰ ἰσχύῃ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ τακτικὰ στρατεύματα. »

Τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ Κυβερνήτου ἐπεκύρωσε καὶ ἡ ἀντιβασιλεία, μετὰ τὴν ἄφιξιν τῆς Λ. Μεγαλειότητος εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1833 Β. διατάγματος. Ἡ δὲ

ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Β. Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας δι' ἐγκυκλίου τῆς 29 Ὀκτωβρίου 1836 ἐκοινοποίησε καθ' ὑψηλὴν Β. διαταγὴν, ὅτι ὁ κοινὸς Ποινικὸς Νόμος τῆς Ἑλλάδος θέλει ἰσχύει καὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν διὰ τὰς μὴ στρατιωτικὰς ἀξιοποίνους πράξεις αὐτοῦ· διεύθυνε δὲ καὶ πίνακα ἀλφαβητικὸν τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν ἐγκλημάτων καὶ τῶν ποινῶν αὐτῶν ἐρανισθέντα ἐκ τῆς Γαλλικῆς Νομοθεσίας.

Ἀλλ' ἐκτὸς ἄλλων ἀτόπων, τὰ ὁποῖα ἡ ἱκανότης καὶ ὁ ζῆλος τῶν διαχειρισθέντων τὴν στρατιωτικὴν ποινικὴν Δικαιοσύνην καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ μελέται διαφόρων ἐντίμων ἀξιωματικῶν τοῦ Β. στρατοῦ ὁπωσοῦν ἐμετρίασαν, ἡ εἰς τὸ ἐξῆς διατήρησις παρ' ἡμῖν τῆς ἀρχαίας Γαλλικῆς ποινικῆς Νομοθεσίας ἔχει καὶ τὰ ἀκόλουθα·

1. Ὅτι ὅλοι οἱ ἀπὸ τοῦ 1828 καὶ ἐρεξῆς δημοσιευθέντες νόμοι ἐν Γαλλίᾳ πρὸς βελτίωσιν τῆς στρατιωτικῆς των Ποινικῆς Νομοθεσίας, δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ παρ' ἡμῖν, καθόσον μόνον τὴν πρὸ τοῦ ψηφίσματος τοῦ Κυβερνήτου ἰσχύουσαν παρὰ τοῖς Γάλλοις στρατιωτικὴν Ποινικὴν Νομοθεσίαν παρεδέχθημεν, καὶ 2) ὅτι αἱ Νομοθετικαὶ αὗται στρατιωτικαὶ διατάξεις τῆς Γαλλίας, ἐκδοθεῖσαι κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος μετὰ ἐπανάστασιν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν συγχρόνως, ὑπὸ τὸ κράτος ἐκτάκτων καὶ εἰδικῶν περιστάσεων, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν διαρκοῦς σχεδὸν πολεμικῆς καταστάσεως, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Γαλλίαν πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων ἐθεωρήθησαν ἀκαταλλήλοι, μάλιστα διὰ τὸ ἀσυναρμολόγητον καὶ ἀνεπαρκὲς αὐτῶν, καὶ διὰ τὴν ὑπέρμετρον αὐστηρότητα τῶν ποινῶν, νὰ διέπωσιν ἐπὶ πλέον τὴν στρατιωτικὴν Ποινικὴν Δικαιοσύνην, ἐνῷ καὶ αἱ περιστάσεις, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα οὐσιωδῶς μετεβλήθησαν.

Ταῦτα πάντα λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις, καὶ κινδυνεύουσα περὶ τῆς εὐημερίας τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, τῆς ὁποίας πρώτη βάσις εἶναι βεβαίως ἡ δικαιοσύνη, διέταξεν ἀπὸ τοῦ 1852 τὴν σύστασιν ἀλλεπαλλήλων ἐπιτροπῶν ἐκ νομιμαθῶν καὶ ἐξ ἀξιωματικῶν τοῦ Β. στρατοῦ, ὅπως προπαρασκευάσωσι Νομοσχέδιον τῆς Στρατιωτικῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης.

Ἀλλ' ὅτε κατὰ τὸ 1857 ἐδημοσιεύθη ἐν Γαλλίᾳ ὁ Κώδηξ τῆς Στρατιωτικῆς Δικαιοσύνης, διωρίσθη νέα ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τοῦ ὑποστρατήγου καὶ Γερουσιαστοῦ Κ. Σ. Μιλίου, τοῦ καθηγητοῦ καὶ δικηγόρου Κ. Σ. Πηλλικα, τοῦ βουλευτοῦ καὶ δικηγόρου Κ. Ναύτη, τοῦ ταγματάρχου Κ. Π. Γενατᾶ καὶ τοῦ ἀπο-

διώσαντος λοχαγοῦ Κ. Παππαδοπούλου, ὅπως ἐπὶ τῷ βάσει τοῦ Γαλλικοῦ τούτου νόμου συντάξῃ Νομοσχέδιον τῆς Ποινικῆς στρατιωτικῆς Νομοθεσίας μας.

Ἡ νέα αὕτη ἐπιτροπὴ εἰργάσθη μετὰ ζήλου καὶ ἀκριφνείας εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰ ἔργα τῶν προλαβουσῶν ἐπιτροπῶν, καὶ ἔχουσα ὡς ὑπογραμμὸν τὸν Γαλλικὸν τοῦτον Νόμον τοῦ 1857, ὡς τὸ τελειότερον ἔργον, καταρτισθὲν διὰ τῆς συνδρομῆς ἐμπειροτάτων στρατηγῶν, διακεκριμένων νομομαθῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν τοῦ μεγάλου Γαλλικοῦ Ἔθνους. Καὶ δικαίῳ τῷ λόγῳ ἐπροτίμησεν πάσης ἄλλης στρατιωτικῆς Νομοθεσίας τὴν Γαλλικήν, ὡς μᾶλλον συνάδουσαν μὲ τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, μὲ τὰ στρατιωτικά μας ἤθη καὶ ἔθιμα, μὲ τὴν ἄχρι τοῦδε Στρατιωτικὴν Νομολογίαν μας, ἐν μέρει δὲ καὶ μὲ τὴν λοιπὴν Ἑλληνικὴν Νομοθεσίαν. Συνεβουλεύθη δὲ ἰδίως ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ ἔργου της καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ εἰρημένου Γαλλικοῦ Νόμου σχόλια τοῦ Κ. Victor Foucher, μέλους τοῦ ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας, ὅστις οὐχὶ μόνον εἰσηγητὴς καὶ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Νομοσχεδίων τοῦ 1829 ὑπῆρξεν, ἀλλὰ καὶ μέλος τῆς ἀναθεωρησάσης τὰ Νομοσχέδια ἐκείνα ἐπιτροπῆς, ἥτις συνέταξε τὸ τελευταῖον Νομοσχέδιον, ὅπερ συζητηθὲν καὶ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὑπὸ τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων τῆς Γαλλίας ἔλαβε κῦρος Νόμου κατὰ τὸ 1857. Τὸ ἀξιόλογον δὲ τοῦτο ἔργον τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς, ἀναθεωρηθὲν καὶ ὑπὸ ἑτέρας ἐπιτροπῆς, προεδρευομένης ὑπ' ἐμοῦ αὐτοῦ, καὶ συγκειμένης ἐκ μελῶν τοῦ Κ. Π. Πηλικα, τοῦ Κ. Λέοντος Μελᾶ καὶ τῶν ταγματαρχῶν Κ. Η. Γενναταῖ καὶ Κ. Χ. Βυζαντίου, ὑποβάλλω ἤδη ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, πεποιθὼς ὅτι διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, βαδίσαντος ἐπὶ τοῦ Γαλλικοῦ Νόμου καὶ καταλλήλως συναρμολογηθέντος μετὰ τῆς ἄλλης ἐν Ἑλλάδι ἰσχυούσης Ποινικῆς Νομοθεσίας καὶ μὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐπιτυγχάνομεν τὰ ἑξῆς πλεονεκτήματα·

1) Τὴν διάρκειαν, τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν δικαστῶν, καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἐγγύησα καλῆς διανομῆς τῆς δικαιοσύνης, ἅτινα διακρίνουσι τὰ εὐνοούμενα καὶ ἐλεύθερα ἔθνη.

2) Τὴν ταχύτητα περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν δικῶν, ὅπως ἡ ποινὴ, ἐν περιπτώσει ἐνοχῆς, ἀκολουθῇ ἄνευ βραδύτητος τὸ ἔγκλημα, ὅπερ εἶναι ἀναγκαῖον καὶ ἀναπόφευκτον ἐν γένει διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τῶν ποινῶν, καὶ ἰδίως πρὸς διατή-

ρησιν τῆς στρατιωτικῆς τάξεως καὶ πειθαρχίας, ἄνευ τῆς ὁποίας στρατὸς τακτικὸς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, καὶ

3) Τὴν μετριότητα τῶν ποινῶν σύμφωνον μὲ τὰ ἤθη μας, ἀλλὰ συμβαδίζουσαν πάντοτε μὲ τὴν στρατιωτικὴν ἐκείνην αὐστηρότητα, δι' ἧς καὶ μόνης δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ καὶ διατηρηθῇ ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς θριαμβον καὶ δόξαν τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων στρατιωτικὴ ἐνέργεια.

Τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, συμφώνως μὲ τὸν Γαλλικὸν νόμον, διαιρεῖται εἰς τέσσαρα βιβλία, περιέχοντα, 1) τὸν ὀργανισμὸν τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων, 2) τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῶν, 3) τὴν ἐνώπιον αὐτῶν διαδικασίαν καὶ 4) τὸν στρατιωτικὸν ποινικὸν Νόμον. Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς συνοπτικὴν περὶ αὐτῶν ἔκθεσιν.

Βιβλίον πρῶτον.

Ὀργανισμός.

Τὸ βιβλίον αὐτὸ διαλαμβάνει τὸν ὀργανισμὸν, 1) τῶν διαρκῶν στρατοδικείων, 2) τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου, 3) τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἐν περιπτώσει πολέμου, ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας φρουρίου τινὸς καὶ 4) τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Α'. Διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ὁ μέχρι τοῦδε ὑπάρχων ἀριθμὸς τῶν δύο διαρκῶν Στρατοδικείων ἐθεωρήθη ἀρκετὸς, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦ ὀλιγαρίθμου τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, καὶ τοῦ στενοῦ τῶν ὁρίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας.

Ἀλλ' ἄχρι τοῦδε τὰ μέλη τῶν λεγομένων διαρκῶν Στρατοδικείων, ἐκτὸς τοῦ Προέδρου, διορίζονται δι' ἑκάστην δίκην ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, οἱ δὲ δικαζόμενοι εἰσάγονται ἀδιαφόρως εἰς ἓν τῶν δύο στρατοδικείων, ἄνευ τινὸς ὡρισμένης διακρίσεως τῆς ἁρμοδιότητος αὐτῶν ὡς ἐκ τῆς περιφερείας ἑκάστου.

Τὸ σύστημα τοῦτο βεβαίως οὔτε ἐμπείρους καὶ πεφωτισμένους δικαστὰς δύναται νὰ μορφώσῃ, οὔτε τὸ ἀνεξάρτητον τῆς δικαστικῆς ἐνεργείας ἐγγυᾶται, οὔτε τὰ δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου ποσῶς ἐξασφαλίζει.

Ὅθεν τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς καλῆς διανομῆς τῆς δικαιοσύνης, 1) ὁρίζει τὴν περιφέρειαν ἑκάστου διαρκοῦς Στρατοδικείου.

2) Μεριμνᾷ ὥστε τὰ μέλη τῶν στρατοδικείων νὰ ὦσι διαρκῆ

τοὐλάχιστον ἐπὶ ἓν ὁλόκληρον ἔτος, καθόσον ὅμως τοῦτο δὲν ἀ-θελε παραβλάπτει τὴν λοιπὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

3) Καλεῖ εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστοῦ μόνον ἀξιωματικούς, διὰ τὸν ἐνδοιασμὸν μὴ οἱ κατώτεροι αὐτῶν δὲν ἔχωσι τὴν προσήκουσαν δικαστικὴν ἀνεξαρτησίαν ἐνώπιον ἀνωτέρων συνδικαστῶν, ἢ τ' ἀπαιτούμενα φῶτα.

4) Ἀπαιτεῖ ὥστε οἱ δικασταὶ νὰ ἦναι βαθμοῦ ἀνωτέρου παρὰ τὸν τοῦ κατηγορουμένου, παραδέχεται δὲ καὶ ὁμοιοβάθμους, ἀλλ' εἰς ὅσον ἐνδέχεται ἐλάχιστον ἀριθμόν, ὥστε ἐν γένει μό-νοι των νὰ μὴ ἀποφασίζωσι τὴν τύχην τοῦ δικαζομένου.

5) Παραδέχεται κατ' ἐξαίρεσιν καὶ δικαστὰς βαθμοῦ κατω-τέρου παρὰ τὸν τοῦ δικαζομένου, ὁσάκις ἄλλως εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκροτηθῇ τὸ δικαστήριον, ὡς ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγῶν ἐν γένει.

6) Ἀπαιτεῖ ὥστε τὰ μέλη τῶν διαρκῶν Στρατοδικείων νὰ διορίζωνται καὶ ἀναπληρῶνται ἐξ εἰδικῶν, δι' ἕκαστον Στρατο-δικεῖον, πινάκων, συνταττομένων ἐκ γενικοῦ πίνακος, διαλαμβά-νοντος κατὰ βαθμὸν καὶ ἀρχαιότητα πάντας τοὺς δυναμένους νὰ κληθῶσιν εἰς τὴν δικαστικὴν ἕδραν ἀξιωματικούς, οὐδ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἀποκλειομένου τῆς ἐκπληρώσεως τῶν δικαστικῶν καθη-κόντων, εἰμὴ ἕνεκα κωλύματος ὑπ' αὐτοῦ προταθέντος, προσηκόν-τως βεβαιωθέντος καὶ ἀριμοδίως ἐγκριθέντος.

7) Διαχωρίζει τὰ ἄχρι τοῦδε ἀτόπως καὶ μὲ ζημίαν τῆς δι-καιοσύνης ἡνωμένα ἀνακριτικὰ καὶ εἰσαγγελικὰ ἔργα, καὶ τὰ μὲν ἀναθέτει εἰς τοὺς Εἰσηγητάς, τὰ δὲ εἰς τοὺς Βασιλικοὺς Ἐπι-τρόπους, τῶν ὁποίων τὰ ἄχρι τοῦδε καθήκοντα ἦσαν ἁπλῶς τυπικά.

8) Ἐπιφυλάττει εἰς τὸν Βασιλέα τὸν διορισμὸν τῶν Προέδρων, Βασιλ. Ἐπιτρόπων καὶ Εἰσηγητῶν.

Τοιουτοτρόπως πέποιθα ὅτι, τοῦ λοιποῦ οὐσιωδῶς βελτιω-θέντος τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν διαρκῶν Στρατοδικείων, θέλει ὀχι ὀλιγώτερον ἀποβῇ τελειοτέρα καὶ αὐτὴ ἡ διανομὴ τῆς στρατιω-τικῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, καὶ ὅτι οἱ δικαζόμενοι θαρρούντως καὶ μετὰ πεποιθήσεως θέλουν προσέρχεσθαι ἐνώπιον τῶν διαρ-κῶν Στρατοδικείων.

Β'. Ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

Ἡ διαρκὴς ὕπαρξις τοιούτου δικαστηρίου συγκειμένου ὑπὸ ἑνὸς ὑποστρατήγου, ὡς Προέδρου, καὶ τεσσάρων ἀνωτέρων ἀξιωματι-κῶν ὡς δικαστῶν, διοριζομένων ἁπάντων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐ-

θεωρήθη ἀναγκαιοτάτη, πρὸς διατήρησιν τῆς καθ' ὅλον τὸ Βα-σίλειον ἑνότητος τῆς στρατιωτικῆς Νομολογίας. Ἐν δὲ μόνον ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἐθεωρήθη ἐπαρκοῦν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, δι' οὓς λόγους ἐθεωρή-θησαν ἀρκοῦντα δύο μόνον διαρκῆ Στρατοδικεῖα καθ' ὅλον τὸ Κράτος.

Γ'. Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας, ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας.

Ἐκτὸς τῶν διαρκῶν Στρατοδικείων ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἡ Γαλ-λικὴ Νομοθεσία ἀνεγνώρισε καὶ τὴν ἀνάγκην ἐν καιρῷ πολέμου, ἢ ὁμοίων τινῶν περιπτώσεων, συστάσεως ἄλλων στρατιωτικῶν δικαστηρίων, διαρκούντων ἐνόσῳ καὶ αἱ ἔκτακτοι τοῦ πολέμου ἢ ἄλλαι περιστάσεις διαρκοῦσι.

Τὰ τοιαῦτα δικαστήρια ἐν μέρει δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ παραδε-χθῇ καὶ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, καθόσον καὶ ἐν ἐκστρα-τείᾳ εὑρισκόμενος ὁ Ἑλληνικὸς στρατός, καὶ ἐν φρουρίῳ πολιορ-κούμενος ἢ ἀποκλεισμένος, ἔχει τὰ μάλιστα ἀνάγκην μεγίστης καὶ αὐστηρᾶς πειθαρχίας, ἥτις μόνον διὰ τῆς ἀμέσου παρουσίας καὶ ἐνεργείας τῆς στρατιωτικῆς Δικαιοσύνης δύναται ἐπιτυχῶς νὰ κατορθωθῇ.

Εἶναι δὲ προφανὲς ὅτι τὰ προλεχθέντα διαρκῆ Στρατοδικεῖα δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς παρομοίας χρείας τοῦ στρατοῦ, διότι οὔτε ἐκτὸς τῶν ὁρίων εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδημήσωσιν, οὔτε πάντοτε ἡ ἕδρα αὐτῶν εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ τυχὸν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἀποκλει-σθέντος φρουρίου. Ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς ἀναπλήρωσιν, οὕτως εἰπεῖν, τῶν διαρκῶν στρατοδικείων συστατνόμενα δικαστήρια, ἐξίσου δικαιολογούμενα καὶ νόμιμα ὡς καὶ ἐκεῖνα, ἀναγκαίως ἐπιρρεά-ζονται, ὡς πρὸς τὴν συγκρότησιν αὐτῶν, ἐκ τῶν ἐκτάκτων πε-ριστάσεων διὰ τὰς ὁποίας καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων συστατ-νονται.

Ὅθεν τὸ Νομοσχέδιον χορηγεῖ καὶ εἰς τὸν πολιορκούμενον ἢ ἀποκλειόμενον φρούραρχον, καὶ εἰς τὸν ἀρχηγὸν ἐκστρατείας ἐκ-τὸς τοῦ Κράτους, τὸ δικαίωμα τοῦ συστατνειν στρατιωτικὰ δι-καστήρια· κανονίζει δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς συστάσεως αὐτῶν ἀναλόγως τῶν μέσων, ἅτινα δύνανται παρ' ἑαυτοῖς νὰ ἔχωσιν ὅ,τε φρούραρχος καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας.

Δ'. Στρατιωτικὰ Αστυνομικὰ δικαστήρια.

Ἡ πεῖρα δυστυχῶς ἐδίδαξεν ὅτι ἐν καιρῷ ἐκστρατειῶν ἐκτὸς

τοῦ Κράτους συρρετώδης ὄχλος συνήθως παρακολουθεῖ τὸν στρατόν, παρεκτρεπόμενος εἰς μυρίας καταχρήσεις πρὸς βλάβην καὶ τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν κατοίκων τῆς χώρας, ὅπου ἡ ἐκστρατεία γίνεται. Πρὸς ἄμεσον περιστολὴν τῶν καταχρήσεων τούτων, παρεδέχθησαν ἐν Γαλλίᾳ ἔκπαλαι Ἀστυνομικὰ δικαστήρια, ἅτινα καθιέρωσε καὶ ἡ νεωτέρα Γαλλικὴ Νομοθεσία, καθόσον καὶ ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ ἐν Κριμαίᾳ ἀνεφάνη ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ ὠφέλεια αὐτῶν. Διὰ τοὺς αὐτοὺς δὲ λόγους παρεδέχθη καὶ τὸ ἡμέτερον Νομοσχέδιον τὴν σύστασιν τῶν δικαστηρίων τούτων, ὑπὸ τὸ ὄνομα Στρατιωτικὰ Ἀστυνομικὰ Δικαστήρια, συγκείμενα ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, ἥτις συνοδεύει τὸν στρατὸν ἐν καιρῷ ἐκστρατείας.

Βιβλίον δεύτερον.

Ἀρμοδιότης.

Τὸ βιβλίον τοῦτο κανονίζει τὴν ἁρμοδιότητα ἑκάστου τῶν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ὁριζομένων Στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Καὶ κατὰ πρῶτον ῥητῶς ἀποκλείει ἀπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν ποινικῶν δικαστηρίων τὴν ἐκδίκασιν τῶν πολιτικῶν ἀγωγῶν, αἵτινες ἐξ ἀξιοποίνων πράξεων ὁπωσδήποτε πηγάζουσι. Τὸν ἀποκλεισμὸν αὐτὸν παραδέχεται καὶ ὁ Γαλλικὸς στρατιωτικὸς Κώδηξ, ὡς ὑπαγορευόμενος καὶ ἐκ τῆς εἰδικῆς φύσεως τῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων, καὶ ἐκ τῆς ἀνοικειότητος τῶν στρατιωτικῶν δικαστῶν ἐπὶ ζητημάτων τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου.

Μόνον ἐν καιρῷ ἐκστρατείας ἐπιτρέπει τὸ Νομοσχέδιον κατ' ἐξαίρεσιν συμφώνως μὲ τὴν Γαλλικὴν Νομοθεσίαν τὴν ὑπὸ τῶν Ἀστυνομικῶν δικαστηρίων ἐκδίκασιν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων ἐξ ἀξιοποίνων πράξεων προερχομένων, καὶ τὰς 150 δρ. μὴ ὑπερβαινουσῶν, καὶ τοῦτο πρὸς ταχεῖαν ἱκανοποίησιν τῶν παραβλαπτομένων ὑπὸ τῶν παρακολουθούντων τὸν στρατόν, καθόσον ἡ ταχύτης τῆς ἱκανοποιήσεως θέλει καὶ αὐτὴ συντελεῖ εἰς τὴν ὑπόληψιν, εἰς τὴν τάξιν καὶ εἰς τὴν κρόσδον τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων.

Εἰς τὰ διαρκῆ δὲ Στρατοδικεῖα ἀνετέθη ἡ ἐκδίκασις καὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν κοινῶν ἀξιοποίνων πράξεων τῶν πραττομένων ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν μὲ τούτους ἐξομοιουμένων. Τὸ σύστημα τοῦτο καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι πρὸ χρόνων ἀκολουθούμενον οὐδὲν ἄτοπον ἐπαφυσίασεν, ἀπεναντίας

εὑρέθη συντελεστικὸν πρὸς διατήρησιν τῆς Στρατιωτικῆς ἐντιμότητος καὶ πειθαρχίας.

Εἰς τὰ κοινὰ Ποιν. δὲ δικαστήρια παραπέμπονται τὰ ὑπὸ τῶν ἐν εἰδείᾳ στρατιωτικῶν πραττόμενα κοινὰ ἐγκλήματα, τὰ δὲ στρατιωτικὰ τῶν τοιούτων ἐγκλήματα ὑπάγονται εἰς τὰ Στρατιωτικὰ δικαστήρια, καθόσον οἱ ἐν εἰδείᾳ, ἂν καὶ προσῆκαν δὲν ἔχουν ὑπηρεσίαν, δὲν παύουσιν ὄντες καὶ τὴν στολὴν των φέροντες καὶ εἰς τοὺς βαθμοὺς τῶν σωμάτων ἐγγεγραμμένοι ὄντες.

Τοὺς ἐξομοιουμένους μὲ στρατιωτικοὺς, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγομένους, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ ὑπάλληλοι τῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως, οἱ ὁπλοποιοί, οἱ φύλακες, οἱ τεχνῖται, οἱ θερμοὶ στρατιωτικῶν καταστημάτων, οἱ μουσικοί, οἱ φαρμακοποιοὶ τοῦ στρατοῦ κλ. δὲν ἐδύνατο δεόντως νὰ ὁρίσῃ ὅλους ὁ παρὼν νόμος· εἰς τὰς ἰδιαιτέρας περὶ στρατοῦ Νομοθετικὰς διατάξεις ἐπέκεινται ὁ πλήρης προσδιορισμὸς τῶν προσώπων τούτων· εἰς δὲ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν Β. διατάγματα ἀπόκειται νὰ ὁρίσωσι τοὺς ἀντιστοιχοῦντας βαθμοὺς αὐτῶν.

Ἡ δικαιοδοσία τῆς χωροφυλακῆς διετυπώθη ὁπωσοῦν ἀπὸ ἑτῶν παρ' ἡμῖν ἤδη, ὑπαγομένης εἰς τὰ Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἕνεκα τῶν στρατιωτικῶν μόνον ἐγκλημάτων, εἰς δὲ τὰ κοινὰ Ποινικὰ δικαστήρια ἕνεκα τῶν κοινῶν. Ἡ Γαλλικὴ Νομοθεσία καινοτομήσασα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐξομοίωσε τὴν χωροφυλακὴν μὲ τὸν λοιπὸν στρατὸν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα, καθόσον ἡ Χωροφυλακὴ ἐν Γαλλίᾳ ἕνεκα τοῦ πολυπληθοῦς αὐτῆς τυγχάνει καὶ πλησιεστέρου Στρατιωτικοῦ Ὀργανισμοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ λόγος οὗτος δὲν ἐφαρμόζεται καὶ παρ' ἡμῖν, τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον δὲν παρεδέχθη τὴν καινοτομίαν ταύτην, μᾶλλον δὲ διότι διὰ τὴν ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων τῆς Χωροφυλακῆς καθημερινὴν συνάφειαν αὐτῆς μετὰ τῶν πολιτῶν, εὑρέθη ὅτι ἡ ἁρμοδιότης τῶν κοινῶν Ποινικῶν δικαστηρίων ἐπὶ τῶν κοινῶν ἐγκλημάτων προστρέχει εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ περισσοτέρας ἐγγυήσεις.

Εἰς τὰ Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐν καιρῷ πολέμου ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ Κράτους καὶ εἰς τὰ ἐν πολιορκουμένοις ἢ ἀποκλεισμέναις φρουρίοις στρατοδικεῖα ἀπενεμήθη ἐξ ἀνάγκης ἁρμοδιότης πλέον ἐκτεταμένη παρὰ εἰς τὰ διαρκῆ Στρατοδικεῖα. Αἱ ἔκτακτοι τοῦ πολέμου περιστάσεις, οἱ ἔκτακτοι κίνδυνοι, ἡ σωτηρία τοῦ φρουρίου ἢ καὶ τῆς Πατρίδος, καὶ ἡ ἐπιτηδεία καὶ ὁ θρίαμ-

ζως τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων, ὑπαγορεύουν βεβαίως τὴν τοιαύτην ἐπέκτασιν τῆς ἁρμοδιότητος.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου διετυπώθησαν ὁποῖα εἶναι ἄχρι τοῦδε καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἤτοι κυρίως ἀκυρωτικά. Ἀλλ' οἱ πρὸς ἀκύρωσιν λόγοι ῥητῶς ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου διετυπώθησαν.

Τὰ εἰς τὴν ἁρμοδιότητα δὲ τῶν Ἀστυνομικῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων ὑπαγόμενα πρόσωπα ὡρίσθησαν ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Γαλλικοῦ Στρατιωτικοῦ Κώδικος· ἐπίσης ὡρίσθη ὅτι μόνον τὰ πταίσματα καὶ τὰ ἐλαφρὰ πλημμελήματα, τὰ τιμωρούμενα μὲ φυλάκισιν κατωτέραν τῶν 6 μηνῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν κατωτέραν τῶν 200 δραχμῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν δικαστηρίων τούτων· καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο οὐδὲν ἔνδικον μέσον ἐπετράπη κατὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν, καθόσον περιορίζονται ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου τούτου διαγεγραμμένων ὁρίων.

Ὡς πρὸς τοὺς συναιτίους καὶ συνεργούς, τὸ Νομοσχέδιον παρεδέχθη τὴν πρὸ πολλοῦ καθιερωμένην ἐν Γαλλίᾳ ἀρχήν, ὅτι ὁσάκις στρατιωτικοὶ καὶ μὴ τοιοῦτοι κατηγοροῦνται ὡς συναίτιοι ἢ συνεργοὶ τοῦ αὐτοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, ἅπαντες δικάζονται ὑπὸ τῶν κοινῶν Ποινικῶν δικαστηρίων. Ἀλλὰ τὸ Νομοσχέδιον παραδέχεται ἐξαιρέσεις τινὰς συμφώνως μὲ τὸν Γαλλικὸν Νόμον καὶ αὐτοδικαιολογήτους, εἴτε ὡς πρὸς τοὺς ἀλλοδαπούς, πρὸς τοὺς ὁποίους τὸ Κράτος δὲν εἶναι ὑπόχρεων μὲ ζημίαν τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας καὶ τάξεως νὰ παρέχῃ τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, εἴτε ὡς πρὸς ἅπαντας ἀδιακρίτως λόγῳ τοῦ κινδύνου τῆς Πατρίδος ἐν καιρῷ πολέμου ἢ ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, ἢ λόγῳ τῆς διασώσεως τῆς στρατιωτικῆς τάξεως, ὅταν δηλ. τὸ ἔγκλημα ἰδιαιτέρως παραβιάζῃ τὸ στρατιωτικὸν καθῆκον.

Βιβλίον τρίτον.

Διαδικασία.

Τὸ Γ' βιβλίον τοῦ Νομοσχεδίου, κανονίζον τὰ περὶ προανακρίσεως, ἀνακρίσεως, εἰσαγωγῆς εἰς δίκην, τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως, τῆς ἀποφάσεως, τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, τῆς εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν προσφυγῆς καὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Στρατιωτικῶν δικαστηρίων διαδικασίας, στηρίζεται ἐν γένει εἰς τὰς διατάξεις τῆς κοινῆς Ποινικῆς Δικονομίας μας, καὶ ἑπομένως ἅπασαι αἱ δυναταὶ ἐγγυήσεις χορηγοῦνται εἰς τε τοὺς

καταδιωκομένους καὶ δικαζομένους στρατιωτικοὺς καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ πρὸς ταχείαν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης.

Τὴν διαταγὴν πρὸς ἀνάκρισιν καὶ πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην ἀναθέτει ὁ Γαλλικὸς Κώδιξ εἰς τοὺς Généraux Commandants des divisions militaires. Τὸ σύστημα δὲ τοῦτο παρεδέχθησαν καὶ ἅπαντα τὰ πρὸ τοῦ νῦν ἰσχύοντος Κώδικος Γαλλικὰ Νομοσχέδια, καθὼς καὶ ἡ Βουλὴ τῶν ὁμοτίμων κατὰ τὸ 1827. Τὸ δὲ ἡμέτερον Νομοσχέδιον διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν Généraux Commandants ἀνέθεσε τὰ καθήκοντα ταῦτα εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργόν.

Καθόσον ἀφορᾷ τὰς ἐξαιρέσεις τῶν Δικαστῶν, ὁ Γαλλικὸς Κώδιξ δὲν ἐπιτρέπει αὐτάς, θεωρήσας ἀντιπειθαρχικὸν τὸ νὰ προτείνῃ τοιαύτας ὁ δικαζόμενος κατὰ τῶν δικαστῶν του κατὰ μέγα μέρος ἀνωτέρων του· ἐπιρυλάττει δὲ εἰς τὸν δικαζόμενον τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ αὐτὰς εἰς τὸ ἀναθεωρητικόν, ὡς λόγους ἀκυρώσεως κατὰ τῆς ἐκδοθείσης ἀποφάσεως. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο θεωρηθὲν ὡς πρωθύστερον καὶ παράτιον ματαίας περιπλοκῆς τῆς διαδικασίας καὶ βραδύτητος, ἀπεκρούσθη ὑπὸ τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου.

Προσετέθησαν δὲ καὶ τινες οὐσιώδεις νέαι διατάξεις ἐξασφαλίζουσαι τούς τε ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντας, καὶ τοὺς δικαζομένους στρατιωτικούς, καθόσον ἰδίως ἀφορᾷ τὴν νόμιμον ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων των, τοιαῦται δὲ εἶναι αἱ τῶν ἄρθρ. 82 § 2, 92 κτλ.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν δὲ τῶν ἀποφάσεων, παρατηρητέον ὅτι, ἂν καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου 138 καὶ 139 διατάττωσι τὴν ἐντὸς 24 ὡρῶν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων, ὅπως ὑποδείξωσι τὴν ἀνάγκην τῆς ταχείας ἐφαρμογῆς τῶν στρατιωτικῶν ποινῶν, ἡ πραγματικὴ ὅμως ἐκτέλεσις αὐτῶν δὲν δύναται νὰ γένῃ πρὶν ἢ ὁ Β. Ἐπίτροπος κατὰ τὸ ἄρθρον 142 ἐξαιτηθῇ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ ἐκτέλεσις, διότι οὕτως ἀπῄτει ἡ ἐνδεχομένη ἐξάσκησις τοῦ Β. προνομίου τῆς χάριτος.

Ἐν γένει τὸ Νομοσχέδιον ἠκολούθησε τὰς διατάξεις τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος. Ὁσάκις δὲ αὐτὸς παραδέχεται διατάξεις τῆς κοινῆς Γαλλικῆς ποινικῆς δικονομίας, ἢ παραπέμπει εἰς αὐτάς, τὸ ἡμέτερον Νομοσχέδιον παραδέχεται ἢ παραπέμπει εἰς τὰς σχετικὰς διατάξεις τῆς ἡμετέρας ποινικῆς δικονομίας, ἥτις ὑπό

τε τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ τὴν πρακτικὴν ἔποψιν εἶναι ὁμολογουμένως τελειοτέρα τῆς Γαλλικῆς.

Βιβλίον τέταρτον.

Ποιναὶ καὶ ἀξιόποινα στρατιωτικὰ πράξεις.

Τὸ τέταρτον βιβλίον τοῦ Νομοσχεδίου ὁρίζον ἀφ' ἑνὸς τὰς στρατιωτικὰς ποινὰς καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ στρατιωτικὰ ἐγκλήματα ἀποτελεῖ τὸν στρατιωτικὸν ποινικὸν Νόμον.

Καὶ εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ βιβλίου τούτου ὑπογραμμὸς ἐλήφθη ὁ νέος Γαλλικὸς στρατιωτικὸς Κώδηξ, ὅστις ὁμολογουμένως εὐσταθῶς ἐβελτίωσε τὴν πρὸ αὐτοῦ ποινικὴν νομοθεσίαν, τὴν παρ' ἡμῖν εἰσέτι ἰσχύουσαν. Ἐὰν δὲ ἡ Νομοθεσία ἐκείνη, καίτοι μὴ ἀποτελοῦσα ἀπ' ἀρχῆς ἓν συστηματικὸν ὅλον, γέννημα δὲ ἐκτάκτων πολιτικῶν καὶ ἐπαναστατικῶν περιστάσεων, ἐφηρμόσθη ἤδη ἐπὶ τριακονταετίαν ἐν Ἑλλάδι ἄνευ μεγάλων ἀτοπημάτων, ἀμφιβολία δὲν εἶναι ὅτι ὁ νέος Γαλλικὸς ποινικὸς Νόμος θέλει ἀναφανῇ καταλληλότατος παρ' ἡμῖν, καθόσον καὶ ἀπιώτερος καὶ τελειότερος κατὰ πολλὰ εἶναι, καὶ συμφωνότερος μὲ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς μας, καὶ ἀσυγκρίτως λογικώτερος, παραδεχόμενος διαφόρους βαθμολογίας εἰς τὰς ποινάς, κατὰ τὰς διαφόρους ἐπιβαρυντικὰς ἢ ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις ἑκάστης ἀξιοποίνου πράξεως.

Ἐν γένει δὲ κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια, ὅπως ὁ παρ' ἡμῖν στρατιωτικὸς ποινικὸς Νόμος συναρμολογηθῇ δεόντως μετὰ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου τῆς Ἑλλάδος, καθόσον ἡ αὐτὴ προσπάθεια κατεβλήθη καὶ ἐν Γαλλίᾳ πρὸς συναρμολόγησιν τοῦ στρατιωτικοῦ ποινικοῦ των Νόμου μετὰ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Κώδηκος τῶν Γάλλων.

Ἐκ δὲ τοῦ Γαλλικοῦ Ποινικοῦ Νόμου παρεδέχθη τὸ Νομοσχέδιον δύο νέας μὴ ὑπαρχούσας εἰς τὸν κοινὸν Ποινικὸν Νόμον ποινὰς τὴν ἐν ὀχυρώματι φυλάκισιν καὶ τὰ *δημόσια ἔργα*, καθόσον ἐν μέρει αἱ ποιναὶ ἐφηρμόζοντο ἄχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν Στρατιωτικῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων, ἦσαν δὲ καὶ ἀναγκαῖαι διὰ τὸ ποικίλον τῶν περιστάσεων τῶν στρατιωτικῶν ἐγκλημάτων. Ἐτήρησε δὲ τὸ Νομοσχέδιον τὴν διάρκειαν τῆς ἐν ὀχυρώματι φυλακίσεως, ὡς ὅλως εἰδικῆς ποινῆς, ὁποίαν ὁρίζει αὐτὴν ὁ Γαλλικὸς Νόμος· συνέστειλε δὲ τὸν μέγιστον ὅρον τῶν δημοσίων ἔργων ἀπὸ 10 εἰς 5 ἔτη, καθόσον κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν ἠδύνατο τὸ Νομοσχέδιον ν' ἀπομακρυνθῇ, χωρὶς ν' ἀνατρέψῃ τὸ ὅλον σύστημα τὸ διαχωρίζον τὰς ἐγκληματικὰς ἀπὸ τὰς ἐπανορθωτικὰς ποινάς, ἡ στέρησις τῆς ἐλευθερίας ὑπὲρ τὰ πέντε ἔτη ἀποτελεῖ ποινὴν κακουργήματος. Εἰς δὲ τὰ καθέκαστα τῶν ποινικῶν διατάξεων, ὁσάκις ὁ Γαλλικὸς Νόμος ἐπιβάλλει δημόσια ἔργα ἢ ἄλλας ποινάς, ἐχούσας ἑκατὸν μεγαλητέραν ἀπὸ τὰς ἀντιστοιχούσας τοῦ Ἑλληνικοῦ Νόμου, τὸ Νομοσχέδιον παραδέχεται τὰς δύο περικλειούσας τὴν αὐτὴν διάρκειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Νόμου ποινάς, καὶ ἐφαρμόζει κατὰ τὰς ἐλαφρυντικὰς ἢ ἐπιβαρυντικὰς περιστάσεις (λαμβανομένας ἐν γένει καὶ ὁριστικῶς κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἄρθρ. 49 τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου) τὴν ἐλαφροτέραν ἢ βαρυτέραν τῶν δύο τούτων ποινῶν. Ἕνεκα δὲ τῆς παραδοχῆς τῶν δύο ἀνωτέρων ποινῶν, καθὼς καὶ τῶν ποινῶν τῆς καθαιρέσεως καὶ ἐκπτώσεως, αἵτινες εὑρέθησαν ἀναγκαῖαι οὐχὶ μόνον ὡς συνέπειαι ποινῶν ἀλλὰ καὶ ὡς κύριαι ποιναί, τὸ Νομοσχέδιον ἀκριβέστερον κανονίζει τὴν μεταβολὴν ἢ μείωσιν αὐτῶν ἐν περιπτώσει ἀπαπείρας ἢ τοῦ 84 ἄρθρου τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου· διότι τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ στρατιωτικὰ ἐγκλήματα ἐφύλαξε τὴν δικαίαν καὶ φιλάνθρωπον ἀρχὴν τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου, τοῦ νὰ μὴ τιμωρῇ τὴν ἀπόπειραν καὶ τὴν συνέργειαν μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν τοῦ τετελεσμένου ἐγκλήματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ, ὡς καθιεροῖ ἡ Γαλλικὴ Νομοθεσία, ἀλλὰ μὲ ποινὴν ἀναλόγως ἠπιωτέραν.

Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν ἐγκλημάτων, ἅτινα προλέπονται ὑπὸ τοῦ Β'. τμήματος τοῦ Νομοσχεδίου, ἐμπεριέχονται μὲν καὶ εἰς τὸν κοινὸν ποινικὸν Νόμον, ἀλλὰ ἀναγκαῖον ἐθεωρήθη καὶ ἐνταῦθα νὰ γείνῃ εἰδικὸς λόγος περὶ αὐτῶν, 1) διὰ νὰ λάβωσι τὸν χαρακτῆρα τῶν στρατιωτικῶν ἐγκλημάτων, 2) διὰ νὰ ὁρισθῶσιν ἀκριβέστερον αἱ στρατιωτικαὶ αὐτῶν περιστάσεις καὶ 3) διὰ νὰ κανονισθῇ ἡ ποινὴ ἀναλόγως τῶν στρατιωτικῶν αὐτῶν περιστάσεων καὶ τῶν ἀναγκῶν ἐν γένει τοῦ στρατοῦ. Κατὰ ῥητὴν δὲ διάταξιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ μὴ προβλεπόμενα ἐγκλήματα, τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια θέλουν ἐφαρμόζει τὰς ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου προβλεπομένας ποινάς.

Τοιοῦτον ἐν συνόψει εἶναι τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον. Ἐὰν δὲ ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἐφαρμογὴ ἀναδείξῃ βαθμηδὸν ἀτελείας καὶ ἐλλείψεις, ἡ Βασιλ. Κυβέρνησις θέλει σπεύσει βεβαίως, ὠφελουμένη ὑπὸ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πείρας, νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν συνδρομὴν τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἔργου, ὅπερ ὅμως οὐχ ἧττον καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὐλόγως δύναται νὰ

θεωρηθῇ ὡς εὐεργέτημα μέγα πρὸς τὸν Β. στρατὸν, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ ἡ νομιμότης, καὶ ἑπομένως ἡ ἀσφάλεια τῶν δικαιωμάτων τοῦ δικαζομένου, πρόκειται νὰ ἐμπεδωθῇ, καὶ ἡ ἔμφρων ἠπιότης νὰ διαδεχθῇ τὴν ἐπικίνδυνον τῶν ποινῶν ὑπερβολήν.

Διὰ ταῦτα ἐπικαλοῦμαι παρὰ τῆς Γερουσίας τὴν ταχείαν ἐπιψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Δεκεμβρίου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Παραγγέλλεται ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸς νὰ εἰσάξῃ τὸ παρὸν νομοσχέδιον καὶ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Γερουσίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Δεκεμβρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ τῆς Στρατιωτικῆς Ποινικῆς Νομοθεσίας.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἐπεράσισαμεν καὶ διατάττομεν.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ὀργανισμὸς τῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Γενικαὶ Διατάξεις.

Ἄρθρον 1. Ἡ Στρατιωτικὴ ποινικὴ δικαιοσύνη ἀπονέμεται:

α') Ὑπὸ στρατοδικείων·

β') Ὑπὸ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

Ἀστυνομικὰ δικαστήρια συσταίνονται μόνον εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου προβλεπομένας περιπτώσεις.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Στρατιωτικὰ διαρκῆ δικαστήρια κατὰ τοπικὰς περιφερείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρον 2. Καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος συσταίνονται δύο διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ἡ ἕδρα καὶ ἡ περιφέρεια τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστου αὐτῶν ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 3. Πᾶν διαρκὲς στρατοδικεῖον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου, ἔχοντος βαθμὸν συνταγματάρχου ἢ ἀντισυνταγματάρχου, καὶ ἐξ στρατοδικῶν· ἤτοι:

Δύο ταγματαρχῶν,
Δύο λοχαγῶν,
Ἑνὸς ὑπολοχαγοῦ, καὶ
Ἑνὸς ἀνθυπολοχαγοῦ.

Ἄρθρον 4. Παρ' ἑκάστῳ διαρκεῖ στρατοδικείῳ διορίζονται εἷς Βασιλικὸς ἐπίτροπος, εἷς εἰσηγητὴς καὶ εἷς γραμματεύς.

Δύνανται δὲ νὰ διορισθῶσι καὶ εἷς ἢ πλείονες Βασιλικοὶ ἀντεπίτροποι, ἀντεισηγηταὶ, ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς.

Ἄρθρον 5. Οἱ Βασιλικοὶ ἐπίτροποι καὶ ἀντεπίτροποι ἐκτελοῦσι τὰ τοῦ εἰσαγγελέως καθήκοντα, οἱ εἰσηγηταὶ καὶ ἀντεισηγηταὶ τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, οἱ δὲ γραμματεῖς, ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρ. 6. Οἱ πρόεδροι τῶν διαρκῶν στρατοδικείων διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, οἱ δὲ στρατοδίκαι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἅπαντες δὲ ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς οἱουδήποτε ὅπλου.

Οἱ στρατοδίκαι διορίζονται ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῇ φρουρᾷ τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, δύνανται δὲ ν' ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων, μετὰ ἐνιαύσιον δικαστικὴν ὑπηρεσίαν ἢ καὶ πρότερον, ἐὰν παύσωσι νὰ ὑπηρετῶσιν ἐν τῇ φρουρᾷ ταύτῃ, ἐν ᾗ ἕδρευει τὸ στρατοδικεῖον.

Ἄρθρ. 7. Οἱ Βασιλικοὶ ἐπίτροποι καὶ εἰσηγηταὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ διαθεσιμότητι ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ· οἱ δὲ Βασιλικοὶ ἀντεπίτροποι καὶ ἀντεισηγηταὶ ἐκ τῶν κατωτέρων. Γραμματεὺς στρατοδικείου δύναται νὰ διορισθῇ καὶ μὴ στρατιωτικός.

Άπαντες οἱ προειρημένοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει ἕνα ἢ δύο ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς.

Ὁ μισθὸς τοῦ μὴ στρατιωτικοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα κατὰ μῆνα· τοῦ δὲ μὴ στρατιωτικοῦ ὑπογραμματέως εἰς δραχμὰς ἑκατόν.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατοδικείων ἐξοδα πραγματεύονται, κατ' ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐκ τοῦ συστικοῦ κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ἄρθρ. 8. Ἡ κατὰ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου διατηρεῖται ἢ τροποποιεῖται, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου, κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα.

Κατηγορούμενος	Πρόεδρος	Στρατοδίκαι
Στρατιῶται μέχρις ἀνθυπολοχαγοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.	Συνταγματάρχης ἢ Ἀντισυνταγματάρχης	2 Ταγματάρχαι 2 Λοχαγοί 1 Ὑπολοχαγὸς 1 Ἀνθυπολοχαγὸς
Ὑπολοχαγὸς	Συνταγματάρχης ἢ Ἀντισυνταγματάρχης	2 Ταγματάρχαι 3 Λοχαγοί 1 Ὑπολοχαγὸς
Λοχαγὸς	Συνταγματάρχης	2 Ἀντισυνταγματάρχ. 3 Ταγματάρχαι 1 Λοχαγὸς
Ταγματάρχης	Ὑποστράτηγος	2 Συνταγματάρχαι 2 Ἀντισυνταγματάρχ. 2 Ταγματάρχαι
Ἀντισυνταγματάρχης	Ὑποστράτηγος	1 Ὑποστράτηγος 3 Συνταγματάρχαι 2 Ἀντισυνταγματάρχ.
Συνταγματάρχης	Ἀντιστράτηγος ἢ Ὑποστράτηγος	4 Ὑποστράτηγοι 2 Συνταγματάρχαι

Ὁπλίτης δ' ἐν τῇ φρουρᾷ καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοδικείου δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν ἀνωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποδίκου ἀξιωματικῶν, προσλαμβάνονται οἱ

ὁμοιόβαθμοι μὲ αὐτὸν κατὰ σειρὰν ἀρχαιότητος, καὶ, τούτων μὴ ἐξαρκούντων, καλοῦνται οἱ τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ.

Κατηγορουμένου ὑποστρατήγου ἢ ἀντιστρατήγου ὁ πρόεδρος διορίζεται ἐκ τῶν ἐχόντων ἀνώτερον τοῦ ὑποδίκου βαθμόν· κατηγορουμένου δὲ στρατηγοῦ, μὴ ὑπάρχοντος ἰσοβάθμου, ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ.

Οἱ δικασταὶ λαμβάνονται εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρων τοῦ ὑποδίκου βαθμῶν· συμπληροῦνται δ' ἐκ τῶν ἰσοβάθμων. Κατηγορουμένου δὲ ἀντιστρατήγου, καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ.

Κατηγορουμένου στρατηγοῦ, οἱ δικασταὶ λαμβάνονται, μὴ ὑπαρχόντων ἰσοβάθμων, ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τῶν τοῦ ἑπομένου.

Ἄρθρ. 9. Ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγοῦ, ἀντιστρατήγου, ὑποστρατήγου ἢ συνταγματάρχου, οἱ στρατηγοί, ἀντιστράτηγοι καὶ ὑποστράτηγοι καλοῦνται ὡς δικασταὶ κατὰ τὴν σειρὰν τῶν βαθμῶν καὶ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐδενὸς ἀπαλλασσομένου, ἐκτὸς κατ' αἴτησιν αὐτοῦ καὶ ἕνεκα κωλύματος ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεως αὐτοῦ.

Ὁ πρόεδρος διορίζεται ἐκ τῶν εἰρημένων ἄνευ διακρίσεως ἀρχαιότητος.

Ἄρθρ. 10. Μὴ ὑπάρχοντος, κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν στρατηγῶν καὶ ὑποστρατήγων ἐν τῷ στρατῷ τῆς ξηρᾶς, καλοῦνται καὶ οἱ τούτοις ὁμοιόβαθμοι τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, καὶ τούτων μὴ ἐξαρκούντων, προσλαμβάνονται οἱ ἀμέσως ἑπόμενοι κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποδίκου ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐκ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. Ἐὰν δὲ καὶ οὗτοι δὲν ἐξαρκῶσιν, ἀναπληροῦνται οἱ ἐλλείποντες ἐκ Συνταγματαρχῶν.

Ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὰ ἔργα τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ὑποστράτηγος· τὰ δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ συνταγματάρχης ἢ ἀντισυνταγματάρχης.

Ἄρθρ. 11. Ἐπὶ δίκης κατ' ἀξιωματικῶν ἢ ὑπαξιωματικῶν τῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας τοῦ στρατοῦ, καὶ κατὰ παντὸς ἄλλου ἐξομοιουμένου διὰ νόμου μὲ στρατιωτικόν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται συμφώνως μὲ τὸ 8 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου,

κατὰ τὸν βαθμὸν εἰς ὃν ἀντιστοιχεῖ κατὰ Βασιλικὸν Διάταγμα ἡ τάξις τοῦ κατηγορουμένου.

Ἄρθρ. 12. Συγκατηγορουμένων ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων βαθμῶν στρατιωτικῶν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται δι' ὅλους ὅπως ὁ νόμος διατάττει διὰ τὸν τοῦ ἀνωτέρου βαθμοῦ κατηγορούμενον.

Ἄρθρ. 13. Ἐὰν ἕνεκα τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου στρατοδίκης τις ἀντικαθίσταται δι' ἄλλου, οἱ λοιποὶ στρατοδίκαι καὶ εἰσηγητὴ μένουσιν οἱ αὐτοί, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως τοῦ 10 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 14. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πρέπει νὰ ἦναι τοὐλάχιστον ὁμοιόβαθμος μὲ τὸν κατηγορούμενον, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως τοῦ 10 ἄρθρου. Ὁσάκις δὲ διορίζεται εἰδικῶς Βασιλικὸς ἐπίτροπος διά τινα δίκην, ὁ παρὰ τῷ διαρκῆ στρατοδικείῳ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἢ ἀντεπίτροπος συμπράττει μετ' αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 15. Ἐπὶ δίκης αἰχμαλώτων, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, ἀναλόγως τῆς ἐξομοιώσεως τῶν βαθμῶν αὐτῶν μὲ τοὺς βαθμοὺς τῶν Ἑλλ. στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 16. Δ καζομένου μὴ στρατιωτικοῦ καὶ μὴ ἐξομοιουμένου μὲ στρατιωτικόν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰ ἐν τῷ 3 ἄρθρῳ τοῦ παρόντος Νόμου ὡρισμένα, ἐκτὸς ἂν ἕνεκα τοῦ βαθμοῦ συγκατηγορουμένου τινὸς στρατιωτικοῦ ἀπαιτῆται ἄλλη σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου.

Ἄρθρ. 17. Πᾶς διοικητὴς στρατιωτικοῦ σώματος καὶ καταστήματος τοῦ Βασιλέως ὀφείλει ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κατάλογον ὅλων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν μετὰ παρατηρήσεών του· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν συντάσσει ἐκ τῶν καταλόγων τούτων γενικὸν πίνακα, περιλαμβάνων ἐν αὐτῷ τοὺς δυναμένους νὰ ἐκπληρώσωσιν ἔργα στρατοδίκου, σημειῶν αὐτοὺς κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἀρχαιότητος ἑκάστου, καὶ ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διαιρεῖ τὸν ἐγκριθέντα γενικὸν πίνακα εἰς δύο πίνακας, ἐγγράφων ἑκάστοτε, κατὰ τὰς μεταβαθμεύσεις τοῦ προσωπικοῦ, τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστου στρατοδικείου σταθμεύοντας ἐν τῷ οἰκείῳ πίνακι.

Ὁ γενικὸς πίναξ μεταρρυθμίζεται, ἐγκρίσει τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὰς συμβαινούσας ἐν τῷ στρατῷ μεταβολὰς τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν βαθμῶν· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν μεταφέρει τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους πίνακας.

Εἰς τὸ γραφεῖον ἑκάστου τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἐκτίθεται ὁ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἰδιαίτερος πίναξ.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει, κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, τοὺς στρατοδίκας, λαμβάνων αὐτοὺς ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων πινάκων, κατὰ τὴν σειρὰν τῆς σημειώσεως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἀρχαιότητος ἑκάστου τῶν ἀξιωματικῶν, οὐδενὸς ἀπαλλασσομένου, ἐκτὸς κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ἕνεκα κωλύματος, δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ ἐγκεκριμένης.

Ἄρθρ. 18. Ἐὰν ἐκ τυχαίου κωλύματος ὁ πρόεδρος ἢ στρατοδίκης τις δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τινα δίκην, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ, ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρών, ὁ φρούραρχος τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, κατ' αἴτησιν τοῦ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον δι' ἡτιολογημένης πράξεως του δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου, λαμβανομένου κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος ἐκ τοῦ προειρημένου πίνακος.

Ἄρθρ. 19. Ἐὰν ἐν τῇ φρουρᾷ, ὅπου ἕδρευει τὸ στρατοδικεῖον, δὲν εὑρίσκεται ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν στρατηγῶν, ἀντιστρατήγων, ὑποστρατήγων καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοδικείου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καλεῖ τοὺς ὁμοιοβάθμους αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοδικείου, καὶ, τούτων μὴ ἐξαρκούντων, ἐκ τῶν τῆς περιφερείας τοῦ ἑτέρου στρατοδικείου.

Ἄρθρ. 20. Ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς στρατοδικείοις ὑπηρετοῦντες πρέπει νὰ ἦναι πολῖται Ἕλληνες καὶ νὰ ὑπερέβησαν τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Ἄρθρ. 21 Συγγενεῖς ἐξ αἵματος ἢ ἐκ κηδεστίας, κατὰ μὲν εὐθεῖαν γραμμὴν ὅλων τῶν βαθμῶν, ἐκ πλαγίου δὲ ἐν τετάρτῳ καὶ πλησιεστέρῳ βαθμῷ, δὲν δύνανται νὰ ἦναι μέλη τοῦ αὐτοῦ στρατοδικείου, οὐδὲ νὰ ἐκπληρώσωσι καθήκοντα Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, εἰσηγητοῦ ἢ γραμματέως.

Ἄρθρ. 22. Οὐδεὶς δύναται νὰ δικάσῃ ἢ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τοῦ γραμματέως ἔργα·

α) Ἐὰν ἦναι συγγενὴς τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἀνιόντα ἢ κατιόντα βαθμόν, ἢ μέχρι τετάρτου ἐκ πλαγίου βαθμοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἢ κηδεστὴς μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ σύζυγος ἂν καὶ κεχωρισμένος.

6') Ἐὰν κατεμήνυσε τὴν ὑπὸ δίκην πρᾶξιν, ἢ διέτριξε τὴν ἀνάκρισιν αὐτῆς.

γ') Ἐὰν ἐντὸς τῶν προηγουμένων πέντε ἐτῶν παρέστη ὡς παθών, ὡς ἰδιώτης κατήγορος, ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἢ ἐτέθη ὑπὸ ἀνάκρισιν εἰς ποινικὴν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ὑποθεσιν.

δ') Ἐὰν διὰ τὴν ὑπὸ δίκην πρᾶξιν ἐγνωμοδότησε προηγουμένως διοικητικῶς, ἢ ἐνήργησεν ὡς μέλος ἑτέρου στρατιωτικοῦ δικαστηρίου, ἢ κατέθεσεν ὡς μάρτυς περὶ αὐτῆς.

Τὰ ἐδάφια α, γ' καὶ δ' ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον.

Ἄρθρ. 23 Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς γραμματεὺς, ὑπογραμματεὺς καὶ γραφεὺς στρατιωτικοῦ δικαστηρίου δίδει πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὑπηρεσίας του, ἐνώπιον τοῦ προέδρου τοῦ παρ' ᾧ ὑπηρετεῖ στρατοδικείου, τὸν ὅρκον τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

Ἄρθρ. 24. Καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος συνίσταται ἓν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, τοῦ ὁποίου ἡ ἕδρα ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρ. 25. Τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου ἐκ τῶν ὑποστρατήγων, καὶ ἐκ τεσσάρων δικαστῶν· ἑνὸς συνταγματάρχου, ἑνὸς ἀντισυνταγματάρχου καὶ δύο ταγματαρχῶν, λαμβανομένων ἐξ οἱουδήποτε ὅπλου τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἐξ ἑνὸς Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, καὶ ἑνὸς γραμματέως.

Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ὁ μισθὸς τοῦ μὴ στρατιωτικοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πέντε κατὰ μῆνα.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας ἔξοδα προσδιορίζονται καὶ χορηγοῦνται κατὰ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 26. Ἐν περιπτώσει τυχαίου κωλύματος δικαστικοῦ τινός, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον δι' ἄλλου, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 18 καὶ 19 τοῦ παρόντος νόμου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συντάσσει καὶ διὰ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, κατὰ τὸ 17 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἰδιαίτερον πίνακα.

Κωλυομένου τοῦ προέδρου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καλεῖ πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ἕνα ἐκ τῶν ὁμοιοβάθμων κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναπληροῖ προσωρινῶς δι' ἄλλου καὶ τὸν κωλυόμενον Βασιλικὸν ἐπίτροπον ἢ γραμματέα.

Ἄρθρ. 27. Ἐπὶ ἀναθεωρήσεως ἀποφάσεως στρατοδικείου, προεδρευθέντος ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἐπίσης προεδρεύεται, ὁσάκις τοῦτο εἶναι δυνατόν, ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, καὶ, ἐν ἐλλείψει τούτων· ὑπὸ ὁμοιοβάθμων τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ· ὁ δὲ ταχτικὸς πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ συνεδριάζει ὡς δικαστής, ὁ δὲ νεώτερος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ, ἐν ἴσῃ ἀρχαιότητι, ὁ νεώτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν δύο ταγματαρχῶν, δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὴν δίκην.

Ἄρθρ. 28. Ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἀναθεωρητικῷ ᾧ δικαστηρίῳ ὑπηρετοῦντες πρέπει νὰ ὦσι πολῖται Ἕλληνες, καὶ νὰ ὑπερέβησαν τὸ 30 ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Τὰ ἄρθρα 21, 22 καὶ 23 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας ἀποκλεισμοῦ καὶ πολιορκίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Στρατοδικεῖα καὶ ἀναθεωρητικὰ δικαστήρια παρὰ τῷ ἐν ἐκστρατείᾳ στρατῷ.

Ἄρθρ. 29. Ἐκστρατεύοντος ἐκτὸς τοῦ Κράτους τοῦ στρατοῦ, ὁ γενικὸς αὐτοῦ ἀρχηγὸς, καθὼς καὶ πᾶς ἀρχηγὸς σώματος στρατοῦ ἐνεργοῦντος μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως, δύναται νὰ συστήσῃ, κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, ἓν ἢ καὶ δύο στρατοδικεῖα, καὶ ἓν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

Τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4, 5, 7 ἐδ. α, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21 καὶ 22 τοῦ παρόντος νόμου. Τὸ δὲ ἀναθεωρητικὸν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 21, 22, 23 § α, 27 καὶ 28 τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 30. Ὁ πρόεδρος, τὰ μέλη καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου καὶ τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου λαμβάνονται ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ στρατῷ, παρ' ᾧ συνίστανται τὰ στρατιωτικὰ ταῦτα δικαστήρια.

Διορίζονται δὲ καὶ ἀναπληροῦνται, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν

περιπτώσεων, ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ἢ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργοῦντος σώματος τοῦ στρατοῦ.

Ἄρθρ. 31. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ στρατοδικείου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, καλοῦνται πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων οἱ ἀμέσως ἑπόμενοι κατὰ τὸν βαθμὸν καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ πλείονες τῶν τριῶν κατωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν καθίσταται ἀδύνατος ἡ συγκρότησις τοῦ στρατοδικείου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ ἀρχηγοῦ, ἀποστέλλει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν ἀξιωματικῶν, κατὰ τὸ 19 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, ἢ διατάσσει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἓν τῶν πλησιεστέρων διαρκῶν στρατοδικείων.

Ἄρθρ. 32. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, συγκροτεῖται τοῦτο ἐκ τριῶν δικαστῶν, δυναμένων νὰ ληφθῶσι, τοῦ μὲν προέδρου ἐκ τῶν συνταγματαρχῶν ἢ ἀντισυνταγματαρχῶν, τῶν δὲ δύο μελῶν ἐκ τῶν ταγματαρχῶν τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ οἱουδήποτε ὅπλου.

Τὰ ἔργα τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι παρ' ἑνὸς λοχαγοῦ· ὁ πρόεδρος ὅμως κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν πρέπει νὰ ἦναι τοὐλάχιστον ὁμοιόβαθμος μὲ τὸν κατηγορούμενον.

Ἄρθρ. 33. Κατηγορουμένου στρατηγοῦ, ἀντιστρατήγου ἢ ὑποστρατήγου, διοικήσαντος στρατὸν ἢ στρατιωτικόν τι σῶμα, διὰ πρᾶξιν ἐκτελεσθεῖσαν διαρκούσης τῆς διοικήσεώς του, οἱ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κατηγορουμένου ὑπηρετήσαντες κατὰ τὴν εἰρημένην διοίκησιν ἀντιστράτηγοι καὶ ὑποστράτηγοι δὲν δύνανται νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ δίκην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας.

Ἄρθρ. 34. Ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας φρουρίου ὑπὸ ἐχθρῶν ἢ ὑπὸ ἐνόπλων ἐταναστατῶν, ὁ ἀνώτερος ἐν τῷ φρουρίῳ στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς δύναται, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῷ διαρκῆ στρατιωτικὰ δικαστήρια, νὰ συστήσῃ ἓν ἢ δύο, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, στρατοδικεῖα, καὶ ἐν ἀναθεωρητικόν, ἢ συμπληρώσῃ τὰ ὑπάρχοντα.

Ἡ σύστασις αὐτῶν κοινοποιεῖται διὰ τῆς ἡμερησίας διαταγῆς, τὰ δὲ ἔργα των παύουν διαλυομένου τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἢ τῆς πολιορκίας, ἐκτὸς ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, περὶ τῶν ὁποίων εἶχεν ἤδη διαταχθῇ κατὰ τὰ ἄρθρα 117 καὶ 148 ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ τῶν κατηγορουμένων.

Ἄρθρ. 35. Ὁ εἰρημένος ἀρχηγὸς διορίζει καὶ ἀναπληροῖ ἅπαντα τὰ μέλη τῶν στρατοδικείων, καλῶν πρὸς τοῦτο πάντα ἀξιωματικὸν ἐν ἐνεργείᾳ τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγάς του στρατοῦ, καὶ, ἐν ἐλλείψει τούτων, πάντα ἐν διαθεσιμότητι, ἀδείᾳ, ἐφεδρείᾳ, ἀποστρατείᾳ ἢ ἐν ἀργίᾳ, ἐκτὸς τῶν δι' ἀπολύσεως ἢ προσκαίρου παύσεως ἐν ἀργίᾳ τεθέντων, αὐτόθι εὑρισκόμενον ἀξιωματικόν.

Οἱ ἐκ τῆς ἀποστρατείας καλούμενοι ὡς δικασταὶ δίδουσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον.

Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, καλοῦνται πρὸς συμπλήρωσιν οἱ κατώτεροι μέν, πλησιέστεροι δέ, κατὰ βαθμὸν ἀξιωματικοὶ ἢ ὑπαξιωματικοί, ἐν ἐλλείψει ἀξιωματικῶν.

Ἄρθρ. 36. Ὁ εἰρημένος ἀρχηγὸς συγκροτεῖ καὶ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, διορίζων καὶ ἀναπληρῶν ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ κατὰ τὸ α' καὶ β' ἐδάφιον τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

Μὴ ὑπάρχοντος δὲ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, συγκροτεῖται τοῦτο ἐκ τριῶν μόνον ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν κατὰ τὸ 32 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 37. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21 καὶ 22 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ ἐν ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ φρουρίου στρατοδικεῖα. Αἱ δὲ τῶν ἄρθρων 25 § 1, 27 καὶ 28 τοῦ αὐτοῦ νόμου, εἰς τὸ αὐτόθι συνισταμένων ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Στρατιωτικὰ διεθνοδικαστήρια.

Ἄρθρ. 38. Εὑρισκομένου στρατοῦ ἐπὶ ξένης χώρας, ὁ διοικητὴς τῆς παρὰ τῷ γενικῷ ἀρχηγῷ τοῦ στρατοῦ τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ὁ παρά τινι τμήματι στρατοῦ ἀνώτερος κατὰ τὸν

βαθμὸν ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, ἀνεξαρτήτως τῶν ἀγρονομικῶν καθηκόντων, ἅτινα τοῖς ἐπιβάλλονται ἀπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς, ἔχουσι καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ὁριζομένην δικαιοδοσίαν.

Ἄρθρ. 39. Ὁ εἰρημένος διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς ἐξασκεῖ τὴν ἑαυτοῦ δικαιοδοσίαν, εἴτε ὁ ἴδιος προσωπικῶς, εἴτε διὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, ἐφ' ὅλης τῆς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, παρ' ᾧ διατελεῖ, κατεχομένης χώρας, τῶν πλαγίων καὶ τῶν ὄπισθεν τοῦ στρατοῦ μερῶν.

Πᾶς ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς ἐξασκεῖ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ εἰς ὃ τμῆμα στρατοῦ εἶναι προσκολλημένος, εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τὰ ὄπισθεν τοῦ τμήματος μέρη.

Ὁ διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς, καθὼς καὶ ὁ παρ' ἑκάστῳ τμήματι προσκολλημένος ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, διατάζουσι μόνοι των, προσλαμβάνοντες καὶ ἕνα γραμματέα, ἐκλεγόμενον παρ' αὐτῶν ἐκ τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. 40. Τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δικάζουσι μόνον περὶ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, καὶ οὐδέποτε περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ 39 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Δύνανται ὅμως νὰ διατάξωσι τὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων ἢ πειστηρίων, ὁσάκις δὲν πρέπει νὰ δημευθῶσι ταῦτα κατὰ τὸν νόμον.

Ἄρθρ. 41. Πᾶσα ἐκ τινος ἀξιοποίνου πράξεως πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰσάγεται εἰς τὰ τακτικὰ πολιτικὰ δικαστήρια τοῦ Βατιλείου. Ἀναβάλλεται δὲ ἡ πολιτικὴ δίκη μέχρι τῆς ὁριστικῆς ἀποπερατώσεως τῆς ποινικῆς, εἴτε αὕτη ἐκινήθη πρὸ τῆς ποινικῆς δίκης, εἴτε καὶ διαρκούσης αὐτῆς.

Ἄρθρ. 42. Ἡ πειρατεία καὶ ναυταπάτη, ὑπὸ στρατιωτικῶν πραττομένη, δικάζεται κατὰ τὸν ἀπὸ 30 Μαρτίου 1815 περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας νόμον.

Δὲν ὑπάγονται ὡσαύτως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων αἱ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν πραττόμεναι παραβάσεις τῶν νόμων, περὶ τελωνείων, δημοσίων ἢ δημοτικῶν ὁδῶν, δασῶν καὶ δημοσίων ὑδῶν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ἐν καιρῷ εἰρήνης.

Ἄρθρ. 43. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ὑπάγονται πάντα τὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, εἰσαγομένων ἐν τῷ 4 τμήματι τοῦ παρόντος βιβλίου προβλεπομένων περιπτώσεων, ὅσα πράττουσι·

α) Οἱ παντὸς βαθμοῦ ἀξιωματικοὶ, ὑπαξιωματικοὶ, μουσικοὶ, στρατιῶται καὶ μαθητευόμενοι παῖδες στρατοῦ.

Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ὑγείας τοῦ στρατοῦ.

Οἱ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς.

Ἅπαντες δὲ, ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ στρατοῦ ὡς παρόντες ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα ὑπηρεσίαν.

β') Οἱ στρατιωτικοὶ νοσοκόμοι κληροῦχοι, ἀντικαταστάται, ἐθελονται καὶ οἱ μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι, νοσηλευόμενοι εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεῖα, ἢ ὁδοιπορούντες ὑπὸ φύλαξιν δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατούμενοι εἰς κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακάς.

γ') Οἱ ἐπ' ἀδείᾳ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν παραλειπόμενοι νοσοκόμοι κληροῦχοι, οἱ ἐν ἀορίστῳ ἀδείᾳ ἀποτελλόμενοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται καὶ οἱ ἐν ἐφεδρείᾳ διατελοῦντες, ἀφ' ἧς κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν συνέλθωσι πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν γυμνασίων ἢ ἐπιθεωρήσεων.

δ') Αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου.

Ἄρθρ. 44. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ὑπάγονται μόνον διὰ τὰ ἐν τῷ δ' τμήματι τοῦ 4 βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενα πλημμελήματα καὶ κακουργήματα·

α') Οἱ λειποτακτοῦντες,

β') Οἱ στρατιωτικοὶ παντὸς βαθμοῦ, οἱ τῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ πάντες οἱ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς, ὁσάκις εἶναι ἀπόντες ἐπ' ἀδείᾳ ἢ διατελῶσιν ἐν ἐφεδρείᾳ, ἢ δὲν εἶναι μὲν εἰς

ἐνέργειαν, λαμβάνουσιν ὅμως ἀποδοχὰς καὶ μένουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 45. Οἱ νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι ἢ ἐθελονταὶ καὶ ἀντικαταστάται ὑπάγονται εἰς τ' αὐτὰ στρατοδικεῖα, ἀφ' ἧς λάβωσι διαταγὴν πορείας ἕως ὅτου φθάσωσιν εἰς τὸ στρατιωτικὸν σῶμα, πρὸς ὃ διευθύνονται, ἢ συνενωθῶσιν εἰς ἴδιον στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ἀλλὰ μόνον διὰ φυγοστρατείαν, ἐπιφυλαττομένων τῶν περιπτώσεων τοῦ ϛ'. καὶ γ'. ἐδαφίου τοῦ 43 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 46. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια μόνον διὰ τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου,

Ἄρθρ. 47. Ὅταν τις ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ στρατοδικείου καταδιώκεται διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ὑπαγόμενον εἰς αὐτήν, ἐν ταυτῷ δὲ καὶ δι' ἕτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν κοινῶν δικαστηρίων, δικάζει πρῶτον τὸ εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ βαρυτέρα πρᾶξις δικαστήριον, παραπέμπεται δὲ ὁ κατηγορούμενος μετὰ ταῦτα, ἐὰν πρέπῃ, εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν ἑτέραν πρᾶξιν αὐτοῦ.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρώτου δικάσαντος δικαστηρίου ἦναι καταδικαστική, τὸ μετὰ ταῦτα δικάζον δικαστήριον ἐπιβάλλει μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ παραβιασθέντος νόμου ὁριζομένην ποινήν, ἀλλὰ μετριάζομένην ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῆς προεπιβληθείσης ποινῆς.

Ἐπὶ πράξεων ἰσοποίνων διαφόρου ἁρμοδιότητος δικάζει πρῶτον τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον.

Ἐὰν δὲ αἱ διαφόρου ἁρμοδιότητος πράξεις ἦναι συναφεῖς (ἄρθρον 31 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας) καὶ μία ἐξ αὐτῶν προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου, δικάζει περὶ ὅλων τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον, ἄλλως τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Δύνανται ὅμως νὰ χωρισθῶσιν αἱ δίκαι, ἐὰν ἐκ τῆς ἑνώσεως τῆς διαδικασίας αὐτῶν προκύπτῃ ἀναβολή, φέρουσα κίνδυνον ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων.

Ἄρθρον 48. Οἱ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ὑπαγόμενοι εἰσάγονται εἰς δίκην ἢ εἰς τὸ στρατοδικεῖον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξετελέσθη ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις, ἢ εἰς τὸ στρατοδικεῖον τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως τοῦ ἐγκαλουμένου

ἢ τῆς φρουρᾶς τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος ἢ ἀποσπάσματος, εἰς ὃ ἀνήκει αὐτός.

Μεταξὺ δὲ διαφόρων συνεπιλαμβανομένων καὶ ἐπίσης ἁρμοδίων δικαστηρίων, καὶ ἐπὶ τῆς ἀναιρέσεως ὑπαλλήλων, προτιμᾶται ἡ τὸ πρῶτον ἐκτελέσασα τὴν κλῆσιν ἢ τὴν σύλληψιν ἀρχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας στρατοδικείων καὶ τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἄρθρον 49. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ στρατοδικείων ὑπάγονται δι' ἅπαντα τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα.

α') Οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα ἐν καιρῷ εἰρήνης.

β') Οἱ ὑφ' οἱανδήποτε ἰδιότητα ὑπηρετοῦντες παρὰ τοῖς ἐπιτελείοις τοῦ στρατοῦ, παρὰ τῇ στρατιωτικῇ οἰκονομίᾳ καὶ παρὰ πάσῃ ἄλλῃ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ.

γ') Οἱ τροφοπῶλαι καὶ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι οἱ ἔμποροι, αἱ πλύτραι, οἱ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατόν.

Ἄρθρον 50. Ἐπὶ ἐχθρικῆς χώρας ὑπάγονται εἰς τὰ εἰρημένα στρατοδικεῖα πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ὡς αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ κατηγορούμενοι διὰ τὰς ἐν τῷ ϛ'. τμήματι τοῦ 4 βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου ὁριζομένας πράξεις.

Ἄρθρον 51. Ἐπὶ Ἑλληνικῆς χώρας, καὶ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ ὄντος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα δικάζουσι·

α') Τοὺς ἀλλοδαπούς, διὰ πάσας τὰς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένας καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοῦ ἐκτελεσθείσας ἀξιοποίνους πράξεις.

β') Πάντα αὐτουργὸν ἢ συνεργὸν τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 193, 194, 195, 196, 197, 239, 240, 241, 242, 243 καὶ 244 τοῦ παρόντος νόμου τιμωρουμένων καὶ ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ ἐκτελουμένων πράξεων.

Ἄρθρον 52. Εἰς τὰ παρὰ τοῖς μετονομένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργοῦσι σώμασι στρατοδικεῖα εἰσάγονται.

Οἱ ἀποτελοῦντες μέρος τῶν σωμάτων τούτων στρατιωτικοὶ

μέχρι τοῦ λοχαγοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ κατὰ βαθμὸν μὲ αὐτοὺς ἐξομοιούμενοι.

Οἱ ἀνώτεροι τοῦ λοχαγοῦ ἀξιωματικοί, καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ὅστις εἰσάγει αὐτοὺς εἰς δίκην εἰς τὰ παρὰ τῷ στρατῷ αὐτοῦ στρατοδικεῖα. ἢ, διακεκομμένης οὔσης τῆς μετὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ συγκοινωνίας, τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὅστις τοὺς παραπέμπει εἰς τὸ πλησιέστερον διαρκὲς στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον 53. Εἰς τὰ παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ στρατοδικεῖα εἰσάγονται·

α) Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ 2 παραγράφῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου καὶ οἱ ἐν τῷ 1 παραγράφῳ αὐτοῦ ἀναφερόμενοι, ἐὰν δὲν ἐσυστήθησαν τὰ αὐτόθι μνημονευόμενα στρατοδικεῖα. Διακεκομμένης δ' οὔσης τῆς μετὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ συγκοινωνίας, τίθενται καὶ οὗτοι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, κατὰ τὸ 2 ἐδάφιον τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

β') Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι, οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ στρατῷ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ.

γ') Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι, οἵτινες δὲν ἀποτελοῦσι μέρος ἀποσπάσματος ἢ σώματός τινος στρατοῦ.

δ') Οἱ στρατηγοὶ παντὸς βαθμοῦ καὶ οἱ τούτων τάξιν ἔχοντες, οἵτινες ὑπηρετοῦσιν ἐν τῷ στρατῷ· δύναται ὅμως ὁ γενικὸς ἀρχηγός, ἐὰν τὸ κρίνῃ ἀναγκαῖον, νὰ θέσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· κατὰ τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην εἰσάγονται οὗτοι εἰς δίκην εἰς τὸ πλησιέστερον διαρκὲς στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον 54. Πᾶς ὑπαγόμενος εἰς τὰ στρατιωτικὰ παρὰ τῷ στρατῷ δικαστήρια μὴ στρατιωτικὸς καὶ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν εἰσάγεται εἰς τὸ πλησιέστερον τοῦ τόπου τῆς πράξεως ἢ τῆς συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου παρὰ τῷ στρατῷ Στρατοδικεῖον, κατὰ τὸ 48 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατοδικείων ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας φρουρίου.

Ἄρθρον 55. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν ἀποκλεισμένοις ἢ πολιορκουμένοις φρουρίοις στρατοδικείων ὑπάγονται οἱ ἐν τοῖς

ἄρθροις 49, 50 καὶ 51 τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενοι, διὰ τὰς αὐτόθι προβλεπομένας ἀξιοποίνους πράξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Γενικοὶ ὁρισμοὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προηγουμένων κεφαλαίων.

Ἄρθρον 56. Τῶν ὑπὸ τῶν στρατοδικείων ἐκδιδομένων ὁριστικῶν ἀποφάσεων δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναθεώρησις ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 57. Πᾶν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον δικάζει περὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ προσφυγῆς κατὰ τῶν ὁριστικῶν ἀποφάσεων πάντων στρατοδικείου τῆς περιφερείας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 58. Λόγοι ἀκυρώσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων εἶναι μόνον οἱ ἑξῆς·

α) Ἡ σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου παρὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ διατεταγμένα.

β) Ἡ ἀναρμοδιότης.

γ') Ἡ ἐσφαλμένη ἑρμηνεία καὶ ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου.

δ) Ἡ παράβασις ἢ παράλειψις τύπου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου.

ε) Ἡ παράλειψις τοῦ στρατοδικείου εἰς τὸ ν' ἀπαρασίσῃ ἐτί τινος τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου αἰτήσεως, ἀφορώσης τὴν ἐξάσκησιν νομίμου τινὸς δικαιώματος αὐτοῦ.

ΜΤΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρ. 59. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται·

α) Οἱ τροχοπῶλαι, οἱ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι, οἱ ἔμποροι αἱ πλύτραι, οἱ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' οἶκον τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατόν.

β) Οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 661—666 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου διαλαμβανόμενοι.

γ') Οἱ μὴ ἀξιωματικοὶ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου· ἅπαντες δὲ εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις·

1. Διὰ πᾶν πταῖσμα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ ἢ ἄλλου νόμου·

2. Διὰ πᾶν πλημμέλημα τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, κατ' ἀνώτατον ὅρον μὲ ἑξάμηνον φυλάκισιν καὶ μὲ διακοσίων δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν, ἢ μὲ μίαν ἐκ τῶν ποινῶν τούτων·

3) Δι' αἰτήσεις ἀποζημιώσεων ἕνεκα παραβάσεων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καὶ μὴ ὑπερβαινουσῶν τὰς 150 δραχμάς.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀστυνομικῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων δὲν συγχωρεῖται οὐδεμία προσφυγή.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης ἐν περιπτώσει συναιτιότητος καὶ συνεργείας.

Ἄρθρον 60. Συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματος πλημμελήματος ἢ πταίσματος, ὑπαγόμενοι τινὲς μὲν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τινὲς δὲ εἰς τὴν τῶν κοινῶν, εἰσάγονται ἅπαντες εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἐπιφυλαττομένων τῶν ῥητῶς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐξαιρουμένων περιπτώσεων.

Ἄρθρον 61. Εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια εἰσάγονται, ἄνευ διακρίσεως, οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματός τινος ἢ πλημμελήματος.

α) Ἐὰν ἅπαντες ὦσι στρατιωτικοὶ ἢ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ἂν καὶ διὰ τὴν θέσιν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως εἷς ἢ πλείονες ἐξ αὐτῶν ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας·

β') Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη ὑπὸ ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων καὶ ὑπὸ ἀλλοδαπῶν.

γ') Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρ' Ἑλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ τῆς ἡμεδαπῆς εὑρισκομένῳ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ.

δ) Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται ἀπὸ τὸν παρόντα νόμον, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ 256 ἄρθρου αὐτοῦ.

Ἄρθρον 62. Ἐὰν ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου, ἢ ἐν τοῖς πολεμικοῖς

νεωρίοις, ναυστάθμοις καὶ καταστήμασι τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἐν τῇ περιοχείᾳ τῶν πολεμικῶν λιμένων, παρχθῇ ἀξιόποινος πρᾶξις, τῆς ὁποίας οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ, ἄλλοι μὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ναυτικὴν καὶ ἄλλοι εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν, ὑπάγονται ἅπαντες ἀνεξαιρέτως εἰς τὰ ναυτοδικεῖα.

Ἐὰν ὅμως δὲν ἐξετελέσθη εἰς τοὺς εἰρημένους τόπους, ἢ ἐξετελέσθη μὲν εἰς αὐτοὺς ἀλλ' εὑρίσκεται ἐντὸς περιφερείας πολιορκουμένης θέσεως, τὰ στρατοδικεῖα καθίστανται ἁρμόδια διὰ πάντας τοὺς εἰρημένους συναιτίους καὶ συνεργούς.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Αἴτησις ἀναιρέσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἄρθρον 63. Ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει συγχωρεῖται νὰ γένῃ αἴτησις ἀναιρέσεως κατ' ἀποφάσεως στρατοδικείου ἢ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ὑπὸ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 49, 50, 51, καὶ 55 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 64. Οἱ μὴ περιλαμβανόμενοι ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ δύνανται, ἐὰν κατεδικάσθησαν, νὰ ζητήσωσι τὴν ἀναίρεσιν ἀποφάσεως στρατοδικείου τινὸς ἢ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀλλὰ μόνον δι' ὑπέρβασιν καθηκόντων καὶ ἀναρμοδιότητα τῶν στρατοδικῶν παρὰ τὰ διὰ τῶν ἄρθρων 43—48 τοῦ παρόντος νόμου διατεταγμένα.

Ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις εἶναι ἀπαράδεκτος ἐὰν γένῃ πρὶν ἀποφασισθῇ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, ἐὰν ἐζητήθη ἀναθεώρησις, ἢ πρὶν παρέλθῃ ἡ διὰ τὴν αἴτησιν ταύτην νόμιμος προθεσμία.

Ἄρθρον 65. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 46—50, 60 ἐδ. 3, 62—64, 502—510 καὶ 481 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύουσιν, ἐφ' ὅσον ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Τὴν ἐπανάληψιν δὲ τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ζητήσῃ ὅ,τε καταδικασθεὶς καὶ ὁ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Βασιλικὸς ἐπίτροπος.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν Στρατιωτικῶν Δικαστηρίων.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν στρατοδικείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν διαρκῶν Δικαστηρίων ἐν καιρῷ εἰρήνης.

Α.

Ἀνάκρισις.

Ἄρθρον 66. Σκοπὸς τῆς στρατιωτικῆς ἀνακρίσεως εἶναι ἡ βεβαίωσις τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, ἡ συνάθροισις τῶν ἀποδείξεων, ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἐνόχων καὶ ἡ παράδοσις αὐτῶν πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν ἐπιτετραμμένην τὴν ἐνώπιον τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων κατεύθυνξιν αὐτῶν.

Ἄρθρον 67. Ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐνεργοῦσι τὴν προανάκρισιν·

α') Οἱ παρὰ τοῖς φρουραρχείοις εἰσαγγελεῖς, καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, οἱ ὑπασπισταὶ τῶν φρουραρχείων·

β') Οἱ παρὰ τοῖς συντάγμασι, τάγμασι καὶ λοιποῖς σώμασι τοῦ στρατοῦ εἰσαγγελεῖς·

γ') Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, οἱ αὐτὴν διοικοῦντες ὑπαξιωματικοὶ αὐτῆς.

δ') Οἱ διοικηταὶ στρατιωτικῶν σταθμῶν ἢ ἀπισπασμάτων·

ε') Οἱ παρὰ τοῖς διακρίσεσι στρατοδικείοις εἰσαγγελεῖς καὶ ἀντεισαγγελεῖς, ἐν περιπτώσει ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος.

Ἄρθρον 68. Οἱ προϊστάμενοι, οἱ διοικηταὶ στρατιωτικῶν σωμάτων ἢ καταστημάτων ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῶσιν αὐτοπροσώπως τὰς πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων ἀνακριτικὰς πράξεις, ἢ νὰ προσκαλῶσι τοὺς ἐν τῷ ἀ. β', γ' καὶ δ' ἐδαφίῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου διακαμβανομένους νὰ ἐνεργήσωσιν αὐτὰς ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητός των.

Ἄρθρον 69. Οἱ ἐπὶ τῆς προανακρίσεως, λαβόντες μήνυσίν τινα ἢ ἔγκλησιν, ἐπιχειροῦσιν ἕκαστος ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητός

του καὶ ἄνευ ἀναβολῆς πάσας τὰς ἀναγκαίας πρὸς βεβαίωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς καταστάσεως τῶν τόπων ἀνακριτικὰς πράξεις· συντάττουσι τὰς περὶ τούτων ἐκθέσεις, ἐξετάζουσι τοὺς αὐτόθι παρευρεθέντας καὶ ἅπαντας τοὺς δυναμένους νὰ δώσωσι πληροφορίας περὶ τοῦ γεγονότος γείτονας, ὑπηρέτας ἢ καὶ συγγενεῖς· προσκαλοῦσι τοὺς ἐξετασθέντας νὰ ὑπογράψωσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν, καὶ ἂν δὲν δύνανται ἢ ἀρνῶνται νὰ ὑπογράψωσι, γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν αὐτῇ· κατάσχουσιν ὅπλα, πράγματα, ἔγγραφα πειστήρια καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, συμμορφούμενοι μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθ. 152 § 2 καὶ 3, 153, 154, 169, 172—174 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 70. Ἐν περιπτώσει ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, πᾶς στρατιωτικὸς ἢ μὴ στρατιωτικὸς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύλληψιν πάντων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων· συντάττων δ' ἔκθεσιν περὶ τῆς συλλήψεως, περιέχουσαν καὶ τὴν σημείωσιν τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου, τοῦ βαθμοῦ καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν συλληφθέντων, παραδίδει αὐτοὺς ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀρχήν.

Ἄρθρον 71. Ἐξαιρουμένης τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁριζομένης περιπτώσεως, οὐδεὶς τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ἐν ἐνεργείᾳ διατελῶν, δύναται νὰ συλληφθῇ ἐπὶ πλημμελήματι ἢ κακουργήματι ἄνευ ἐντολῆς διαταγῆς τοῦ ἀνωτέρου αὐτοῦ.

Ἄρθρον 72. Ἐὰν πρὸς βεβαίωσιν πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, ἢ πρὸς σύλληψιν τινὸς ὑπαγομένου εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν, πρόκηται, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς ἐπ' αὐτοφώρῳ πράξεως, νὰ εἰσέλθῃ ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ εἰς τι πολιτικὸν κατάστημα, ἀπευθύνει αὕτη τὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αἰτήσεις της πρὸς τὴν ἁρμοδίαν πολιτικὴν ἢ δικαστικὴν ἀρχήν, ἥτις ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ αὐτάς, καὶ, ἐν περιπτώσει συγκρούσεως δικαιοδοσίας, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σύλληψιν τοῦ ζητουμένου ὑπόπτου.

Ἐὰν τὸ κατάστημα ἀνήκῃ εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ ἀπευθύνει τὰς αἰτήσεις αὐτῆς πρὸς τὴν ναυτικὴν ἀρχήν.

Ἄρθρον 73. Τὰς αὐτὰς πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ἀρχὴν αἰτήσεις ἀπευθύνει καὶ ἡ δικαστικὴ καὶ ναυτικὴ ἀρχή, ἐὰν πρόκηται νὰ

εἰσέλθῃ αὕτη εἴς τι στρατιωτικὸν κατάστημα πρὸς βεβαίωσιν κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, ἢ πρὸς σύλληψιν τινὸς ὑπαγομένου εἰς τὴν κοινὴν ἢ τὴν ναυτικὴν δικαιοδοσίαν, ἡ δὲ στρατιωτικὴ ἀρχὴ ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ τὰς αἰτήσεις αὐτῶν, καὶ ἐν περιπτώσει συγκρούσεως δικαιοδοσίας, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σύλληψιν τοῦ ζητουμένου ὑπόπτου.

Ἄρθρον 74. Οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικοὶ δὲν δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐπιχείρισιν ἀνακριτικῆς πράξεως, ἐὰν δὲν συμπαραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὸν εἰρηνοδίκην ἢ τὸν πάρεδρον αὐτοῦ, ἢ τὸν δήμαρχον ἢ εἰδικὸν πάρεδρον ἢ τὸν ἀστυνόμον.

Ἄρθρον 75. Πᾶν φύλλον ἐκθέσεως τῶν ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς ἀνακρίσεως ὑπογράφεται παρ' αὐτῶν καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων, ἐὰν δέ τις τούτων δὲν δύναται ἢ δὲν θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται περὶ τούτου μνεία εἰς τὴν ἔκθεσιν.

Ἄρθρον 76. Ἐπὶ κακουργημάτων ἢ πλημμελημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ἐν ἐλλείψει παντὸς ἐπὶ τῆς προανακρίσεως στρατιωτικοῦ, οἱ κατὰ τὰ ἄρθρα 17 καὶ 18 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐνεργοῦσι τὰς πρὸς βεβαίωσιν τοῦ πράξαντος καὶ τῆς πράξεως ἀνακρίσεις.

Ἄρθρον 77. Ἡ περὶ φυγοστρατείας μήνυσις γίνεται ὑπὸ τοῦ διοικοῦντος τὸν σταθμὸν τῶν νεοσυλλέκτων τοῦ Νομοῦ, ἐν ᾧ κληροῦται ὁ φυγόστρατος· ἐν τῇ μηνύσει σημειοῦται ὁ χρόνος καθ' ὃν ὁ φυγόστρατος ὤφειλε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὁρισθεῖσαν θέσιν του, καὶ συνάπτεται·

α') Ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως, βεβαιούσης τὴν ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικίας τοῦ φυγοστράτου κοινοποίησιν τῆς προσκλήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν·

β') Ἀντίγραφον τῶν ἐγγράφων τῶν βεβαιούντων τὴν μὴ ἄφιξιν τοῦ κατακεκλημένου εἰς τὴν θέσιν του·

γ') Καὶ ἡ ἔκθεσις τῶν περιστάσεων τῆς φυγοστρατείας.

Ἐὰν ὁ μηνυόμενος ἦναι ἐθελοντὴς ἢ ἀντικαταστάτης συνάπτονται καὶ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον 78. Ἡ περὶ λειποταξίας μήνυσις γίνεται παρὰ τοῦ διοικοῦντος τὸ στρατιωτικὸν σῶμα ἢ ἀπόσπασμα, εἰς ὃ ὁ καταμηνυόμενος ἀνήκει, συνάπτεται δὲ ἐν τῇ μηνύσει.

α') Τὸ ἀπόσπασμα τοῦ μητρώου τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ μηνυόμενος·

β') Ὁ κατάλογος τῶν ὅπλων καὶ ἄλλων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα τυχὸν ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ·

γ') Καὶ ἡ ἔκθεσις τῶν περιστάσεων τῆς λειποταξίας.

Ἄρθρον 79. Αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων δὲν καταργοῦσι τὰ παρὰ τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων ἐπιβαλλόμενα εἰς τὴν χωροφυλακὴν καὶ εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν καθήκοντα.

Ἄρθρον 80. Τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικῶν διαβιβάζονται διὰ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν, ἄνευ ἀναβολῆς, πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν δὲ τακτικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων διαβιβάζονται πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ Εἰσαγγελέως.

Ἄρθρ. 81. Ἐὰν ὁ ἐκ τῆς προανακρίσεως ἐνοχοποιούμενος ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀποστέλλει αὐτὸν, ἐὰν συνελήφθη, καὶ τὰ ἔγγραφα τῆς προανακρίσεως πρὸς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα τῶν Ἐφετῶν.

Ἄρθρον 82. Ἡ καταδίωξις τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰ στρατοδικεῖα πράξεων δὲν συγχωρεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, εἰμὴ κατὰ ῥητὴν πρὸς ἀνάκρισιν διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τὴν ὁποίαν οὗτος ἐκδίδει ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ ἐγγράφων, ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος.

Ἐὰν ὁ ὕποπτος συνελήφθη ἤδη, ἡ εἰρημένη διαταγὴ ἐκδίδεται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 80 σταλέντων ἐγγράφων. Ἐὰν δὲ συνελήφθη κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως.

Ἄρθρον 83. Ἡ τῆς ἀνακρίσεως διαταγὴ μετὰ τῶν ἐκθέσεων, ἐγγράφων, πειστηρίων καὶ κατασχεθέντων πραγμάτων, πέμπεται πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἁρμοδίου στρατοδικείου, ὅστις διευθύνει αὐτὰ ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τὸν εἰσηγητήν.

Ἄρθρον 84. Ὁ εἰσηγητὴς ἐξετάζει τὸν ἀνακρινόμενον περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου, τῆς ἡλικίας τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἦναι στρατιωτικὸς, περὶ τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκει, καὶ τέλος περὶ τῆς ἀποδιδομένης εἰς αὐτὸν πράξεως καὶ τῶν περιστατικῶν αὐτῆς. Ἐπιδεικνύει πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ κατ' αὐτοῦ ἔγγραφα ἢ πειστήρια καὶ τὸν προσκαλεῖ νὰ ἐκφρασθῇ ἂν ἀναγνωρίζῃ αὐτά.

Ἕκαστος τῶν ἀνακρινομένων ἐξετάζεται κατ' ἰδίαν· δύναται δὲ ὁ εἰσηγητὴς νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς ἀντιπαράστασιν.

Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐξομολογήσεως ἑκάστου τῶν ἀνακρινομένων ἀναγινώσκεται πρὸς αὐτὸν, καὶ ὑπογράφεται ἐὰν θέσαι αἱ ἀπαν-

τήσεις ἦναι πιστῶς καὶ ἀκριβῶς γεγραμμέναι, ἐὰν ἦναι ἀληθεῖς καὶ ἐὰν ἐπιμένῃ εἰς αὐτάς.

Ἡ περὶ τούτου ἀπάντησις αὐτοῦ ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐκθέσει, ἥτις προσυπογράφεται ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ, ὑπὸ τοῦ γραμματέως καὶ τοῦ ἀνακρινομένου· ἐὰν δὲ οὗτος ἀγνοῇ ἢ ἀποποιῆται νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται μνεία τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει.

Ἀναγινώσκονται ἐπίσης πρὸς τὸν ἀνακρινόμενον καὶ αἱ τῆς ἀνακρίσεως ἐκθέσεις.

Ἄρθρον 85. Ὁ εἰσηγητὴς κλητεύει τοὺς μάρτυρας διὰ χωροφύλακος, ἢ διά τινος ὑπηρέτου τῆς δημοσίας δυνάμεως. Ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 122, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 199 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας καὶ τοῦ 23 ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Οἱ μάρτυρες, ἐκτὸς τῶν ἐνδιαλαμβανομένων εἰς τὸ ἄρθρον 114 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας, κατὰ τὴν προανάκρισιν καὶ ἀνάκρισιν ὁρκίζονται ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις, ὅτι θέλουν ὁμιλήσει ἀρόδως καὶ ἀπαθῶς, καὶ ὅτι θέλουν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν.

Ἐὰν ὁ μάρτυς πρεσβεύῃ θρησκείαν τινὰ ἀναγνωρισμένην παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ καὶ μόνον ἀνεκτήν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νενόμισται ἢ εἴθισται ἰδιαίτερός τις τοῦ ὁρκίζεσθαι τρόπος, ἔχει κῦρος καὶ οὗτος εἰς τὴν ποινικὴν δίκην.

Ὁ εἰσηγητὴς δύναται ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἀνακρίσεως διαμενόντων μαρτύρων, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν ἐπιχειρητέαν ἐπίσης ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἀνακρίσεως, εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἢ δικαστικοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους τοῦ τόπου ἔνθα διαμένουσιν οἱ μάρτυρες ἢ πρόκειται νὰ γένῃ ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ζητουμένην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν καὶ ν' ἀποστείλωσι πρὸς αὐτὸν τὴν ἔκθεσιν.

Ἄρθρ. 86. Τὰ ἄρθρα 195. 196 καὶ 187 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας ἰσχύουσι καὶ διὰ τοὺς ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ κλητευομένους.

Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς ἦναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἀντὶ προστίμου ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ πειθαρχικὴ ποινή.

Ἄρθρον 87. Ἐὰν οἱ μάρτυρες ἐξετάσθηταν ὑπό τινος τῶν στρατιωτικῶν ἢ τῶν κοινῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, πρὸ τοῦ νὰ

δοθῇ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 82 διατυχὴ ἀνακρίσεως, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν αὐτῶν μαρτύρων. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνακριτικὰς πράξεις.

Ἄρθρον 88. Ἐὰν ὁ ὑπ' ἀνάκρισιν διατελῶν δὲν συνελήφθη, ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ κλῆσιν πρὸς ἐμφάνισιν, ἢ ἔνταλμα συλλήψεως.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος διευθύνει τὴν κλῆσιν ἢ τὸ ἔνταλμα εἰς τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν τοῦ τόπου, ὅπου εὑρίσκεται ὁ ἀνακρινόμενος, ὁ δὲ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἐνεργεῖ τὴν ἐκτέλεσίν των.

Μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ ἀνακρινομένου ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξῃ τοῦ ὁποίου ὁ δεσμοφύλαξ δέχεται τὸν ἀνακρινόμενον ἐν τῇ φυλακῇ τῶν ὑποδίκων τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, ἢ ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν συλληφθέντα, ἐξακολουθῶν τὴν ἀνάκρισιν. Ἐπὶ κακουργημάτων ὅμως διατάττεται πάντοτε ἡ προφυλάκισις.

Πᾶσα παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ διαταττομένης φυλακίσεως ἢ ἀπολύσεως τοῦ ἀνακρινομένου προηγεῖται ἡ γνωμοδότησις τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου.

Ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως κρατεῖται τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου τῶν ἀποδοχῶν παντὸς ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοῦ, ἅτινα τῷ ἀποδίδονται μετὰ τὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 99 καὶ 130 ἀθῴωσιν ἢ ἀπόλυσιν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 89. Ἐὰν ὁ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελῶν, μὴ ὢν ὑπόπτος φυγῆς, ἦναι ἀπὼν καὶ ἀγνοεῖται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς του, ὁ εἰσηγητὴς ἀντὶ τῆς κλήσεως ἐκδίδει κατ' αὐτοῦ κλητήριον ἐπίκρισμα.

Ὅταν δὲ ὁ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελῶν εἶναι ἀπὼν ἢ φυγὰς καὶ πρόκειται νὰ συλληφθῇ, ὁ εἰσηγητὴς ἐκδίδει, ἀντὶ τοῦ ἐντάλματος συλλήψεως, κατασχετήριον.

Ἄρθρ. 90. Ἡ κλῆσις ἀναφέρει ἐν γένει τὴν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὁρίζει τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κλητευομένου, χρονολογεῖται, σφραγίζεται καὶ ὑπογράφεται.

Τὸ κλητήριον ἐπίκρισμα φέρει τ' ἀνωτέρω, ἀντὶ ὅμως τῆς ἡμέρας ὁρίζει τὴν προθεσμίαν ἐν γένει, ἐντὸς τῆς ὁποίας γρειωστεῖ ὁ κλητευόμενος νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, καὶ τοιχοκολλᾶται δι' ἐπιμελείας τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ εἰσηγητοῦ. Παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἐκδίδεται κατὰ τοῦ ἀνακρινομένου κατασχετήριον.

Τὸ ἔνταλμα συλλήψεως περιέχει τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον καὶ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου, τὸν νόμιμον λόγον δι' ὃν ἐκδίδεται, φέρει τὴν σφραγῖδα τῆς Ἀρχῆς, καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὸ ὑπαλλήλου.

Τὸ κατασχετήριον περιέχει προσέτι ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ ἀναστήματος, τῆς μορφῆς, τῆς γλώσσης, τοῦ ἐνδύματος καὶ ἄλλων ἐξωτερικῶν διακριτικῶν σημείων τοῦ συλληφθησομένου, καὶ πρόσκλησιν πρὸς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς Ἀρχὰς περί τε τῆς συλλήψεως αὐτοῦ, ἅμα εὑρεθέντος, καὶ παραδόσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἐκδόντα τὸ κατασχετήριον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Τὸ κατασχετήριον τοιχοκολλᾶται εἰς τὰ ἀνωτέρω περὶ κλητηρίου ἐπικρίματος ὁρισθέντα μέρη. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 215 καὶ 219 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας, καὶ τοῦ ἄρθρου 88 ἐδάρ. β'. τοῦ παρόντος νόμου.

Τὸ ἔνταλμα φυλακίσεως διαλαμβάνει ὅσα καὶ τὸ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλὰ σημειώνει ἀκριβῶς τὸ προκείμενον πλημμέλημα ἢ κακούργημα, καὶ τὴν ἐφαρμοστέαν διάταξιν τοῦ Ποιν. Νόμου.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 218, 224 καὶ 227 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας.

Ἄρθρον 91. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν περὶ πάντων τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐνταλμάτων συλλήψεως, φυλακίσεως καὶ κατασχετηρίων, ὡς καὶ περὶ πάσης κατὰ τὸ ἄρθρον 88 ἀπολύσεως.

Ἄρθρον 92. Πρὸς ἀποφυγὴν ἀποδράσεως, συνεννοήσεως μετὰ συνενόχων, ἢ ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων, κανεὶς, ἐκτὸς τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν εὐταξίαν τῶν φυλακῶν, δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἔτι ὄντα φυλακισμένον, εἰμὴ μόνον ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τῶν ἐπιστατῶν, καὶ μόνον δι' ἀδείας τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἡ ἄδεια ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ μὴ δοθῇ ἐν περιπτώσει ἀσθενείας τοῦ ὑποδίκου εἰς τὸν ἰατρὸν αὐτοῦ· μετὰ δὲ τὴν πρώτην ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ γενομένην ἐξομολόγησιν τοῦ ὑποδίκου, εἰς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας, σύζυγον, ἀδελφοὺς ἢ συγγενεῖς ἐξ ἀγχιστείας μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, καὶ εἰς τὸν δικηγόρον αὐτοῦ, χωρὶς βλάβην τῶν λοιπῶν κανονισμῶν τῶν φυλακῶν.

Ὁ εἰσηγητὴς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν, ἐὰν ἔγεινε κατάχρησις τῆς πρότερον δοθείσης, ἢ ἐὰν ἅπαντες οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ εἰσέτι δὲν συνελήφθησαν.

Ὁ ὑπόδικος δύναται ἐπίσης νὰ λάβῃ καὶ στείλῃ ἐπιστολὰς, ἀφοῦ ὅμως ὁ εἰσηγητὴς ἀναγνώσῃ αὐτὰς καὶ δώσῃ τὴν ἐπὶ τούτου ἄδειαν, δὲν δύναται δὲ ν' ἀποποιηθῇ αὐτὴν δι' ἀναφορᾶς πρὸς ἀρμόδιόν τινα τοῦ Βατιλείου.

Ἄρθρον 93. Ἐὰν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύψωσιν ἐνδείξεις συνενοχῆς ἢ συνεργείας κατ' ἄλλων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ὁ εἰσηγητὴς διὰ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἀναφέρει περὶ τούτων πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις ἐνεργεῖ κατ' αὐτῶν κατὰ τὸ 82 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου. Ἐὰν δὲ οἱ ὑποπτοι συνενοχῆς ἢ συνεργείας δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀναφέρει ἄνευ ἀναβολῆς περὶ τούτων πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ οὗτος παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχήν.

Ἄρθρον 94. Ἐὰν πρόκηται νὰ καταδιωχθῇ νόθευσις ἢ πλαστογραφία δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 316, 318 καὶ 319 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 95. Ἐὰν, διαρκούσης ποινικῆς τινος ἀνακρίσεως, προσβληθῇ παρεμπιπτόντως ἔγγραφόν τι ὡς πλαστὸν ἢ νενοθευμένον, ὁ εἰσηγητὴς ἐνεργεῖ τὰ πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς γνησιότητος ἢ μὴ τοῦ ἐγγράφου κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 318 καὶ 319 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας.

Τοιαύτη περὶ ἀποδείξεως διαδικασία εἶναι περιττὴ ὁπόταν τὸ ἔγγραφον διὰ ξύσματος ἢ δι' ἄλλου προφανοῦς τρόπου ἦναι ἐπὶ τοσοῦτον ἠλλοιωμένον, ὥστε δύναται νὰ γνωρισθῇ ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ μὴ γνησιότης αὐτοῦ.

Ἄρθρον 96. Ἐὰν κατὰ τὴν πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς γνησιότητος τοῦ ἐγγράφου διαδικασίαν ἀναφανῶσιν ἐνδείξεις ἐνοχῆς καθ' ὡρισμένου προσώπου, ἐνεργεῖται ἁρμοδίως ἡ καταδίωξις τοῦ προσώπου τούτου· ἀναβάλλεται δὲ ἡ ἐκδίκασις τῆς κυρίας ποινικῆς δίκης μέχρι τέλους τῆς κατὰ τῶν ὑποπτων διαδικασίας, ἐὰν τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως.

Ἄρθρον 97. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται ἐν πάσῃ στάσει τῆς ἀνακρίσεως νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν αὐτῆς, καὶ νὰ κάμνῃ οἱασδήποτε κρίνει προτάσεις (requisitions).

Β'.

Εἰσαγωγὴ εἰς δίκην καὶ συγκάλεσις τοῦ Στρατοδικείου.

Ἄρθρον 98. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως ὁ εἰσηγητὴς πέμπει τὰ ἔγγραφα μετὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ γνωμοδοτήσεώς του πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, οὗτος δὲ ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ τὸ βραδύτερον ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν ἐγγράφων, ὑποβάλλει αὐτὰ μετὰ τῶν προτάσεών του πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις ἐντὸς ἄλλων ὀκτὼ ἡμερῶν τὸ βραδύτερον ἀποφαίνεται περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου.

Ἄρθρον 99. Ἐὰν συμφώνως μὲ τὰς προτάσεις τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ εἰσηγητοῦ ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δι' αἰτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ, καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας, ἀποφανθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γένῃ κατηγορία, διατάττει ἐνταὐτῷ καὶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἐὰν οὗτος ἦναι προφυλακισμένος.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν προδικάζει εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν τὴν κατὰ τοῦ κατηγορηθέντος πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως, οὐδ' ἐμποδίζει τὴν ἐκ νέου καταδίωξιν τοῦ κατηγορουμένου ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως, ἐὰν ἀνακαλυφθῶσι κατ' αὐτοῦ νέαι ἀποδείξεις. Ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων τούτων ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πράττει κατὰ τὸ ἄρθρον 82 καὶ ἐπόμ. τοῦ παρόντος νόμου.

Ἡ εἰρημένη ἀπόφασις κοινοποιεῖται εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν εἰσηγητήν, καὶ καταχωρεῖται εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ ὑπουργείῳ κρατούμενον βιβλίον.

Ἄρθρ. 100. Ἡ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς διαταγὴ πέμπεται μεθ' ὅλων τῶν ἐγγράφων εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὀφείλει ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ τρεῖς ἡμέρας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς δικασίμου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ κοινοποιήσῃ πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς αὐτοῦ, σημειῶν καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, δι' ἣν κατηγορεῖται, μετὰ τῆς συνοπτικῆς ἐκθέσεως τῶν κυριωτέρων περιστατικῶν αὐτῆς, τὸ κείμενον τοῦ ἐφαρμοστέου ἄρθρου τοῦ Ποινικοῦ νόμου καὶ τὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα τῶν ἐξετασθησομένων μαρτύρων· εἰδοποιεῖ δέ, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τὸν κατηγορούμενον ὅτι ἐὰν δὲν ἐκλέξῃ τὸν ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου ὑπερασπιστὴν αὐτοῦ, ὁ πρόεδρος θέλει τῷ διορίσει τοιοῦτον.

Ἄρθρον 101. Ὁ ὑπερασπιστὴς λαμβάνεται ἐκ τῶν στρατιωτικῶν ἢ ἐκ τῶν δικηγόρων. Κατ' ἄδειαν δὲ τοῦ προέδρου τοῦ στρατοδικείου δύναται ὁ κατηγορούμενος ν' ἀναθέσῃ τὴν ὑπεράσπισίν του εἰς τινα τῶν συγγενῶν ἢ φίλων του.

Ἄρθρον 102. Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἐν τῷ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ἐγγράφῳ διατάττει καὶ τὴν ἄνευ ἀναβολῆς συγκάλεσιν τοῦ στρατοδικείου καὶ εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τὸν πρόεδρον.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν πρόεδρον περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας καθ' ἣν ἐκλητεύθη ὁ κατηγορούμενος νὰ δικασθῇ, ὁ δὲ πρόεδρος συγκαλεῖ ἐπὶ τούτῳ τὸ στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον 103. Μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς διαταγῆς τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς, ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ συγκοινωνῇ ἐλευθέρως μετὰ τοῦ ὑπερασπιστοῦ αὐτοῦ, νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν ἐντὸς τοῦ γραφείου ὅλων τῶν ἐγγράφων τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἀντίγραφα αὐτῶν, ἂν θέλῃ, δι' ἐξόδων του. Δὲν συγχωρεῖται ὅμως χάριν τούτου ἀναβολὴ τῆς συνεδριάσεως τοῦ στρατοδικείου.

Γ'.

Διαδικασία ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, καὶ ἀπόφασις.

Ἄρθρ. 104. Ὁ κατηγορούμενος ὀφείλει νὰ προτείνῃ πρὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συνεδριάσεως, ἐπὶ ποινῇ ἀπαραδέκτου, ἐγγράφως καὶ δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὸν πρόεδρον τὴν ἐξαίρεσιν παντὸς μέλους τοῦ στρατοδικείου, τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ ὡρισμένως τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως καὶ τὰ μέσα τῆς βεβαιώσεως αὐτῶν.

Ὁ πρόεδρος κοινοποιεῖ τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησιν εἴς τε τὸν ἐξαιρούμενον διὰ νὰ ἐξηγηθῇ περὶ αὐτῆς, καὶ εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, ἢ, ἐξαιρουμένου καὶ τούτου, εἰς τὸν Βασιλικὸν ἀντεπίτροπον.

Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ προέδρου, οὗτος πέμπει τὴν περὶ ἐξαιρέσεως ἀναφορὰν εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, ἵνα προσκαλέσῃ τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ παρόντος νόμου ἀναπληρωτήν του προέδρου. Τὸ δικαστήριον, συμπληρούμενον ὅπως τὸ 18 ἄρθρον ὁρίζει, ἀποφασίζει ἐν τῷ δωματίῳ τῶν διασκέψεων ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῆς ἐξαιρέσεως, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐξαιρουμένου, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον καὶ τὸν κατηγορούμενον καὶ τὸν συνήγορόν του.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον 105. Ἐὰν πρὸς ἐκδίκασιν τῆς περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ τὸ δικαστήριον ἐξ ὁμοιοβάθμων ἀξιωματικῶν ἐκ τῶν παρόντων ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ στρατοδικείου, δικάζεται ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις ὑπὸ τριῶν μόνον δικαστῶν, εἰ καὶ ὅλων ἀναπληρωτικῶν, τῶν ὁποίων ὅμως δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαίρεσις

Ἄρθρ. 106. Ἕκαστος τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 21 καὶ 22 ἀναφερομένων, συνειδὼς ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως, ὀφείλει νὰ φανερώσῃ αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον· τοῦτο δὲ συμπληρούμενον κατὰ τ' ἀνωτέρω εἰρημένα, ἀκούσαν καὶ τὴν γνώμην τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἀποφασίζει ἐν συμβουλίῳ ἂν πρέπῃ ὁ ἐξαιρούμενος νὰ κάμῃ ἀποχὴν ἢ μὴ τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων του.

Ἄρθρον 107. Γενομένης δεκτῆς τῆς περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως, ὁ ἐξαιρεθεὶς ἀπέχει τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων του κατὰ τὴν προκειμένην ὑποθεσιν· ἐὰν ὅμως ἀπορριφθῇ ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις τοῦ κατηγορουμένου, καταδικάζεται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ὁ αἰτήσας τὴν ἐξαίρεσιν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, καὶ κατὰ τὰς παριστάσεις, εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι τριῶν ἡμερῶν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς, καὶ εἰς πρόστιμον εἴκοσι μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν.

Ἄρθρον 108. Τὸ στρατοδικεῖον συνέρχεται κατὰ τὴν ἐν τῷ 102 ἄρθρῳ ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν· ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ κατατίθενται ἀντίτυπα τοῦ πρόντος νόμου, τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Αἱ συνεδριάσεις γίνονται δημοσίως, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, ἐκτὸς ὅταν ἡ δημοσιότης ἤθελεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη, ἢ εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην τὸ στρατοδικεῖον διατάττει νὰ γένῃ ἡ συζήτησις κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεώς του ἀπαγγελομένης πάντοτε δημοσίως.

Ἄρθρον 109. Ὁ πρόεδρος διατηρεῖ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ εὐταξίαν.

Ἄρθρον 110. Οἱ ἀκροαταὶ εἰσέρχονται ἄνευ ὅπλων καὶ ῥάβδων καὶ ἵστανται ἀσκεπεῖς καὶ ἐν σιωπῇ.

Ὁ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τῶν δεικνυόντων διὰ λόγου ἢ σχημάτων ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων ἢ γενομένων ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

Ἀπειθούντων δὲ ὁ πρόεδρος διατάττει τὴν σύλληψιν καὶ φυλάκισιν αὐτῶν μέχρι δεκαπέντε τὸ πολὺ ἡμερῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι στρατιωτικοί, καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι πολιτικοί.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ προέδρου γράφεται εἰς τὰ πρακτικά, καὶ, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει ἐπικυρωμένου ἀποσπάσματος αὐτῆς, οἱ δεσμοφύλακες δέχονται τοὺς καταδικασθέντας εἰς φυλακήν.

Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γένωσι θόρυβοι ἐπὶ σιωπῇ παρεμποδίσεως τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοσύνης, οἱ ἔνοχοι τοιούτων θορύβων, οἱοιδήποτε καὶ ἂν ὦσι, δικάζονται παραχρῆμα καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, καὶ καταδικάζονται εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύο ἔτη.

Ἐάν τις τῶν ἀκροατῶν ἢ τῶν μαρτύρων προσβάλῃ δι' ἔργου ἢ ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ στρατοδικεῖον ἢ τινὰ τῶν συγκροτούντων αὐτό, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, ἐὰν μὲν ἦναι στρατιωτικὸς οἱοιδήποτε βαθμοῦ ἢ τάξεως, ἢ ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικόν, εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ· ἄλλως δὲ εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ποινάς.

Ἄρθρον 111. Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ πραχθῶσιν ἄλλα παρὰ τὰ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον προβλεπόμενα πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, οἱ μὲν ὑπαγόμενοι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ στρατοδικείου ἔνοχοι αὐτῶν δικάζονται παραχρῆμα ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, οἱ δὲ μὴ ὑπαγόμενοι εἰς αὐτὴν παραπέμπονται, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν μετὰ τῆς ἐκθέσεώς του περὶ τῶν γενομένων πράξεων καὶ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων.

Ἄρθρον 112. Κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου ὁ κατηγορούμενος φέρεται ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου ὑπὸ φυλακὴν, ἐλεύθερος καὶ ἄνευ ἁλύσσεων, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ. Ὁ πρόεδρος τὸν ἐρωτᾷ περὶ τοῦ ὀνόματος, ἐπωνύμου, ἡλικίας, ἐπαγγέλματος, τόπου διαμονῆς καὶ γεννήσεως, περὶ τοῦ βαθμοῦ του καὶ τοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκει. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀποποιῆται ν' ἀπαντήσῃ εἰς ταῦτα, ἡ διαδικασία προβαίνει ἀκωλύτως.

Ἄρθρον 113. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀρνῆται νὰ παρουσιασθῇ

ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου, εἷς τῶν ὑπαλλήλων τῆς δημοσίας δυνάμεως, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, προσκαλεῖ αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην. Τῆς προσκλήσεως ταύτης καὶ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κατηγορουμένου συντάσσεται ἔκθεσις ὑπὸ τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν διαταγὴν τοῦ προέδρου. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν, ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διαταξῃ τὴν διὰ βίας προσαγωγήν του εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ ἀναγνωσθείσης ἐν συνεδριάσει τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀντιστάσεως αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ ἐμφανισθῇ, νὰ διατάξῃ τὴν πρόοδον τῆς διαδικασίας καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ἐπὶ παρουσίᾳ ὅμως τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα **101** καὶ **102** ὑπερασπιστοῦ αὐτοῦ.

Μετὰ τὸ τέλος πάσης συνεδριάσεως ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου ἀναγινώσκει πρὸς τὸν μὴ ἐμφανισθέντα κατηγορούμενον τὰ πρακτικὰ τῆς συζητήσεως, καὶ κοινοποιεῖ πρὸς αὐτὸν ἀντίγραφον πάσης προτάσεως τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ὅλων τῶν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων, αἵτινες θεωροῦνται ὡς ἐκδοθεῖσαι κατ' ἀντιμωλίαν.

Ἄρθρ. **114.** Ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν καὶ τὴν εἰς φυλακὴν μεταγωγὴν τοῦ διὰ κραυγῶν ἢ θορύβων ταράττοντος, ἢ ἐμποδίζοντος τὴν τακτικὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης κατηγορουμένου, ἡ δὲ διαδικασία ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους, ὡς ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ, παρόντος ὅμως τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα **101** καὶ **102** ὑπερασπιστοῦ.

Διὰ ταύτην δὲ καὶ μόνην τὴν πρᾶξιν ὁ κατηγορούμενος δύναται καὶ νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύο ἔτη.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος στρατιωτικὸς ἢ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν προσβάλῃ δι' ἔργου, ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ χρημάτων τὸ στρατοδικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτό, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ. Ἐὰν ὅμως ὁ κατηγορούμενος δὲν ἦναι στρατιωτικός, οὔτε ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικόν, καταδικάζεται εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ νόμου ποινάς.

Ἄρθρον **115.** Πᾶταν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὰ ἄρθρα **110**, **111** καὶ **114** ἀναγινώσκει ὁ γραμματεὺς

πρὸς τὸν καταδικασθέντα, καὶ τὸν εἰδοποιεῖ συγχρόνως ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα ἐντὸς **24** ὡρῶν νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως. Ὁ γραμματεὺς συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τούτου, ἐν ᾗ συνυπογράφει καὶ ὁ καταδικασθείς. Ἐὰν δὲ οὗτος δὲν δύναται ἢ δὲν θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν τῇ ἐκθέσει· τὰ πάντα δὲ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἄρθρον **116.** Ὁ γραμματεὺς ἀναγινώσκει κατ' ἐντολὴν τοῦ προέδρου τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου, τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον **98** ἔκθεσιν τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ πᾶν ἄλλο ἐκ τῶν τῆς ἀνακρίσεως ἐγγράφων, τοῦ ὁποίου πρέπει ἀναγκαίως νὰ λάβῃ γνῶσιν τὸ στρατοδικεῖον.

Ὁ πρόεδρος γνωστοποιεῖ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν κατηγορούμενον τὴν πρᾶξιν, δι' ἣν κατηγορεῖται, καὶ τὸν εἰδοποιεῖ ὅτι ἔχει ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράσῃ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς ὑπεράσπισίν του· πρὸς δὲ τὸν συνήγορον τοῦ κατηγορουμένου παρατηρεῖ ὅτι χρεωστεῖ νὰ μὴ λέγῃ τι ἀντιβαῖνον εἰς τὴν συνείδησίν του καὶ εἰς τὸ πρὸς τοὺς νόμους ὀφειλόμενον σέβας, καὶ νὰ φυλάττῃ τὴν προσήκουσαν κοσμιότητα καὶ μετριότητα εἰς τὰς ἐκφράσεις του.

Ἄρθρ. **117.** Ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ στρατοδικείου ἔνστασις δὲν ἐπιτρέπεται εἰμὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· δικάζεται δὲ παραχρῆμα.

Ἀποβληθείσης τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, τὸ στρατοδικεῖον προβαίνει εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως· ὁ κατηγορούμενος ὅμως δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς περὶ ἀρμοδιότητος ἀποφάσεως, καθὼς καὶ πάσης ἄλλης προδικαστικῆς ἢ παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως, συγχρόνως μὲ τὴν περὶ ἀναθεωρήσεως αἴτησιν κατὰ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ στρατοδικείου.

Ἄρθρον **118.** Ἅπαντα τὰ προδικαστικὰ καὶ παρεμπίπτοντα ἢ περὶ ἀρμοδιότητος ζητήματα ἀποφασίζονται κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἄρθρον **119.** Ὁ πρόεδρος τοῦ στρατοδικείου ἔχει τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τῶν συζητήσεων, καὶ ὀφείλει νὰ καταβάλῃ πᾶσαν ἐπιμέλειαν, εἴτε ὑπὲρ, εἴτε κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ νὰ μεταχειρίζηται πρὸς τοῦτο ὅλα τὰ παρὰ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κατηγορουμένου προβαλλόμενα μέσα. Συγχρόνως χρεωστεῖ ν' ἀποβλέπῃ ὅλας τὰς προτάσεις, αἵτινες μὴ δυ-

νάμενοι νὰ παραγάγουν κἀνὲν λόγου ἄξιον ἀποτέλεσμα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης, ἠμποροῦν μόνον νὰ ἐπιφέρωσι ἀνωφελῆ παράτασιν τῶν συζητήσεων. Ἐὰν δὲ ὁ προτείνων δὲν εὐχαριστηθῇ, ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον.

Ἄρθρ. 120. Μὴ ἐμφανισθέντος τινὸς τῶν μαρτύρων, τὸ στρατοδικεῖον δύναται νὰ διατάξῃ τὴν πρόσδον τῆς δίκης· ἀναγινώσκεται δὲ ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐξομολόγησις τοῦ μάρτυρος.

Τὰ ἄρθρα 379, 380, 381 καὶ 382 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύουσι κατὰ τῶν κλητευθέντων καὶ μὴ ἐμφανισθέντων μαρτύρων. Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς ἦναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἀντὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ πειθαρχικὴ ποινή.

Ἄρθρον 121. Ἐὰν ἐκ τῆς συζητήσεως προκύψωσιν ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις ψευδομαρτυρίας κατά τινος τῶν μαρτύρων, ὁ πρόεδρος δύναται, κατ' αἴτησιν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κατηγορουμένου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος, νὰ διαταξῃ τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, καὶ ἐνεργεῖ ἢ ἀναβάλλει τὴν ἀνάκρισιν εἰς ἕνα τῶν στρατοδικῶν, ἐὰν ὁ μάρτυς ὑπάγηται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως ὑποβάλλονται πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν τὰ ἔγγραφα, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων στρατιωτικῶν ποινικῶν ὑποθέσεων. Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ὁ πρόεδρος τοῦ στρατοδικείου συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τῆς ψευδορκίας, καὶ ἀποστέλλει αὐτὴν καὶ τὸν συλληφθέντα ὕποπτον πρὸς τὸν πλησιέστερον τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου εἰσαγγελέα.

Τὰ αὐτὰ πράττονται καὶ ὅταν, διαρκούσης τῆς συζητήσεως, διεγερθῇ ὑποψία κατά τινος ἀνθρώπου ὡς πλαστογράφου· ἀναβάλλεται ἡ ἐκδίκασις τῆς κυρίας ποινικῆς δίκης μέχρι τοῦ τέλους τῆς κατὰ τοῦ ὑπόπτου διαδικασίας, ἐὰν τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως. Ὅταν ὅμως ὁ αὐτουργὸς τῆς πλαστογραφίας ἦναι ἄγνωστος, ἢ ἀπέθανεν, ἢ ὅταν ἡ κατηγορία παρεγράφη, τὸ δὲ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας δίκης, τὸ στρατοδικεῖον ἐνεργεῖ κατὰ τὰ ἄρθρα 95 καὶ 96 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 122. Τὰ ἄρθρα 377, 378, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 133 καὶ 166 τῆς

κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τοῦ στρατοδικείου διαδικασίαν.

Ἄρθρ. 123. Ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία δὲν διακόπτεται, ἐκτὸς κατὰ τὰ πρὸς ἀναψυχὴν τῶν δικαστῶν, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν κατηγορουμένων ἀναγκαῖα διαλείμματα.

Ἡ διαδικασία δύναται νὰ διακοπῇ ἐπὶ τῶν ἑξῆς περιπτώσεων·

α) Ἐὰν δὲν ἐνεφανίσθη οὐσιώδης μάρτυς·

β) Ἐὰν διετάχθη ἡ σύλληψις μάρτυρος οὐσιώδους ἐπὶ ὑποψίᾳ ψευδορκίας, ἢ κατὰ τὴν περίστασιν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 121 τοῦ παρόντος νόμου·

γ) Ἐὰν ἦναι ἀνάγκη νὰ ἐξακριβωθῇ οὐσιώδες τι γεγονός.

Περὶ τῆς διακοπῆς ἀποφασίζει τὸ στρατοδικεῖον κατὰ πλειονοψηφίαν, καὶ ἐὰν ἡ διακοπὴ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς 48 ὥρας, ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία ἄρχεται ἐκ νέου.

Ἄρθρον 124. Ὁ πρόεδρος ἐξετάζει τὸν κατηγορούμενον καὶ τοὺς μάρτυρας.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὑποβάλλει τὰς προτάσεις του, καὶ ἀναπτύσσει τὰς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ἀποδείξεις.

Ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἐκθέτουσι τὴν ἀπολογίαν.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐπαναλαμβάνει τὸν λόγον, ἂν θεωρῇ τοῦτον ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἔχουσι πάντοτε τελευταῖοι τὸν λόγον.

Ὁ πρόεδρος ἐρωτᾷ τὸν κατηγορούμενον ἂν ἔχῃ νὰ προσθέσῃ τι ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κηρύττει μετὰ ταῦτα τὸ τέλος τῆς συζητήσεως.

Ἄρθρον 125. Ὁ πρόεδρος διατάττει μετὰ ταῦτα τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ οἱ δικασταὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἢ ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀπέρχονται κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, καὶ οἱ δικασταὶ διασκέπτονται ἐν ταῖς ἕδραις αὐτῶν μόνοι, μὴ παρόντος τοῦ Βασικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ τῆς δίκης ἔγγραφα. Οἱ δικασταὶ δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν οὐδενὸς εἴδους συγκοινωνίαν μετά τινος οὔτε ν' ἀποχωρισθῶσι πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεώς των.

Ὁ πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ψήφου τοῦ ἔχοντος τὸν κατώτερον βαθμὸν στρατιωτικοῦ καὶ δίδων τελευταῖος τὴν ψῆφον του.

Ἄρθρ. 126. Ὁ πρόεδρος θέτει τὰ ζητήματα κατὰ τὴν ἑπομένην σειρὰν δι' ἕκαστον τῶν κατηγορουμένων ἰδίως·

α) Ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος τῆς πράξεως δι' ἣν κατηγορεῖται;

β') Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τῆς δεινᾶ ἢ δεινᾶ ἐπιβαρυντικῆς περιστάσεως;

γ') Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξετελέσθη μὲ τὰς δεινὰ ἢ δεινὰ περιστάσεις, ἐχούσας κατὰ τὸν νόμον ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς;

Τὰ περὶ ἐπιβαρυντικῶν ἢ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων ζητήματα τίθενται καὶ ἐὰν μόνον ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας ἀνεφάνησαν. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος ἦναι νεώτερος τῶν 14 ἐτῶν, ὁ πρόεδρος θέτει καὶ τὸ ζήτημα « Ὁ κατηγορούμενος ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν μετὰ διακρίσεως; »

Ἄρθρον 127. Τὰ εἰρημένα ζητήματα δὲν ἀποφασίζονται κατὰ τοῦ κατηγορουμένου εἰμὴ διὰ τῆς πλειονοψηφίας πέντε ψήφων κατὰ δύω.

Ἄρθρον 128. Κηρυχθέντος ἐνόχου τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφασίζει περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς.

Ὅσακις ὁ νόμος μετριάζει τὴν ποινὴν λόγῳ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων ἐν γένει, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφασίζει περὶ αὐτῶν δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

Ἡ ποινὴ καταγινώσκεται διὰ τῆς πλειονοψηφίας πέντε ψήφων κατὰ δύω. Ἐὰν δὲ οὐδεμία ποινὴ ἔχῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς τοιαύτην πλειονοψηφίαν ἐφαρμόζεται ἡ μᾶλλον εὐνοϊκή.

Τὸ ἄρθρον 456 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύει καὶ διὰ τὰ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρον 129. Ὁ ἔνοχος πολλῶν ἀξιοποίνων πράξεων τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρον 109 καὶ 110 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 130. Ἡ ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἀναγινώσκοντος τοῦ προέδρου τὸ αἰτιολογικὸν καὶ διατακτικὸν αὐτῆς. Μὴ ἀναδειχθέντος ἐνόχου τοῦκατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφαίνεται τὴν ἀθώωσίν του, ὁ δὲ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπόλυσιν του ἀπὸ τῆς φυλακῆς, ἂν δὲν κρατῆται δι' ἄλλον λόγον.

Ἐὰν ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐκτελεσθεῖσα πρᾶξις δὲν τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφαίνεται τὴν ἀπὸ

τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἀπόλυσιν αὐτοῦ, ὁ δὲ πρόεδος διατάττει τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου ἀπὸ τῆς φυλακῆς, μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως προθεσμίας.

Ἄρθρ. 131. Οἱ ἀθωωθέντες καὶ ἀπολυθέντες δὲν δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν ἐκ νέου ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως.

Ἄρθρον 132. Ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις διατάττει καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ καταδικασθέντος ἀφαίρεσιν τῶν διακριτικῶν σημείων καὶ παρασήμων, ὁσάκις κατὰ τὸν νόμον στερεῖται τούτων ὁ καταδικασθείς.

Ὡσαύτως διατάττει κατὰ τὰς ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου προνοουμένας περιπτώσεις τὴν δήμευσιν τῶν κατασχεθέντων καὶ τὴν εἰς τὸν ἔχοντα δικαίωμα ἢ τὸ δημόσιον ἀπόδοσιν παντὸς πράγματος κατασχεθέντος, ἢ κατὰ τὴν δίκην παρουσιασθέντος πειστηρίου, καὶ τέλος ἐπιβάλλει ἀλληλεγγύως τὰ ἔξοδα τῆς δίκης εἰς βάρος τῶν καταδικασθέντων. Ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ καταδικασθῇ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ 126 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Τὰ ἔξοδα ἐκκαθαρίζονται ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ στρατοδικείου διὰ πράξεως αὐτοῦ, ἥτις εἶναι ἐκτελεστή. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ εἰσηγητὴς καὶ πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως συνάπτει εἰς τὰ ἔγγραφα κατάλογον τῶν κατὰ τὴν ποινικὴν διατίμησιν ἐξόδων.

Ἄρθρον 133. Ἡ ἀπόφασις κάμνει μνείαν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐν τῇ γ'. ὑποδιαιρέσει τοῦ α'. τμήματος τοῦ τρίτου βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου διαγραφομένων διατυπώσεων.

Δὲν ἀναφέρει δὲ οὔτε τοῦ κατηγορουμένου τὰς ἀπαντήσεις, οὔτε τὰς ἐξομολογήσεις τῶν μαρτύρων· περιλαμβάνει τὰς γενομένας ἀποφάσεις ἐπὶ παντὸς προδικαστικοῦ ἢ παρεμπίπτοντος ζητήματος, κάμνει μνείαν, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας·

α) Τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν βαθμῶν τῶν δικαστῶν·

β') Τοῦ ὀνόματος, τοῦ ἐπωνύμου, τῆς ἡλικίας, τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς κατοικίας ἑκάστου κατηγορουμένου·

γ') Τῆς πράξεως δι' ἣν κατηγορήθη·

δ') Τῆς ὁρκωμοσίας τῶν μαρτύρων·

ε) Τῶν προτάσεων τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου·

ς') Τῶν τεθέντων εἰς διάσκεψιν ζητημάτων καὶ τῶν περὶ αὐτῶν ἀποφάσεων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δι' ἑκάστην αὐτῶν ψήφων·

ζ') Τοῦ κειμένου τοῦ ἐφαρμοσθέντος νόμου·

η') Τῆς δημοσιότητος τῶν συνεδριάσεων ἢ τῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς συζητήσεως κεκλεισμένων τῶν θυρῶν.

θ') Τῆς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει γενομένης ὑπὸ τοῦ προέδρου ἀπαγγελίας τῆς ἀποφάσεως.

Ἡ ἀπόφασις γράφεται ὑπὸ τοῦ γραμματέως, καὶ ὑπογράφεται παραχῆμα ὑπὸ τοῦ προέδρου, τῶν στρατοδικῶν καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρ. 134. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, παρόντος αὐτοῦ καὶ ἐνώπιον τῆς στρατιωτικῆς φυλακῆς ἐν ὅπλοις, ἀναγινώσκει ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν κατηδικασθέντα τὴν ἀπόφασιν· μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν καταδικασθέντα, ὅτι ἔχει ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἐντὸς 24 ὡρῶν τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως. Ὁ γραμματεὺς συντάσσει περὶ τούτων ἅπάντων ἔκθεσιν ὑπογραφομένην ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρον 135. Ἐὰν ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας προκύψωσιν ἐνδείξεις περὶ ἄλλων ἀξιοποίνων πράξεων τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον, μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς πράξεως δι' ἣν οὗτος κατηγορήθη, παραπέμπει αὐτὸν, κατ' αἴτησιν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος, πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπως γένῃ, ἐὰν πρέπῃ, ἀνάκρισις τῶν ἀνακαλυφθεισῶν πράξεων· ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀναστέλλεται.

Ἐὰν ὅμως ὁ κατηγορούμενος ἀπολύηται τῆς πρώτης κατηγορίας, τὸ στρατοδικεῖον διατάττει νὰ μένῃ ὑπὸ φυλαξιν μέχρι τῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῶν ἄλλων πράξεων.

Ἄρθρον 136. Ἡ πρὸς τὸν καταδικασθέντα χορηγουμένη προθεσμία τῶν 24 ὡρῶν, πρὸς αἴτησιν ἀναθεωρήσεως τῆς ἀποφάσεως, ἄρχεται ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀποφάσεως. Ἡ αἴτησις τῆς ἀναθεωρήσεως γίνεται ὑπὸ τοῦ καταδίκου ἢ ὑπὸ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ στρατοδικείου ἢ τῷ δεσμοφύλακι τῆς φυλακῆς, ἐν ᾗ κρατεῖται ὁ κατάδικος.

Ἄρθρ. 137. Ἐν περιπτώσει ἀπολύσεως τοῦ κατηγορουμένου, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως, εἰ μὴ μόνον διὰ τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ 480 ἐδαφ. 1 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ἀναφερόμενον λόγον. Ἐν περι-

πτώσει δὲ ἀθωώσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς περὶ ἀθωώσεως διαταγῆς τοῦ προέδρου καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς ἀποφάσεων, εἰ μὴ ὑπὲρ τοῦ νόμου, καὶ τηρουμένων ἀπαραμειώτων τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀθωωθέντος.

Καταδικαστικῆς οὔσης τῆς ἀποφάσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται νὰ ζητήσῃ ἀναθεώρησιν διὰ τοὺς ἐν τῷ ἄρθρῳ 58 διαλαμβανομένους λόγους.

Ἡ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἀναθεωρήσεως αἴτησις γίνεται ἐν τῇ ὁριοθεσίᾳ ὑπὸ του προηγουμένου ἄρθρου προθεσμίᾳ καὶ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ στρατοδικείου.

Ἄρθρ. 138. Ἡ τῆς ἀναθεωρήσεως αἴτησις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως.

Μὴ γενομένης τοιαύτης αἰτήσεως καὶ μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὸ ἄρθρον 63 τοῦ παρόντος νόμου τῆς πρὸς ἀναίρεσιν αἰτήσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς αἴτησιν τῆς ἀναθεωρήσεως προθεσμίας.

Ἄρθρον 139. Ἀπορριφθείσης τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως, καὶ μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὸ ἄρθρον 63 τοῦ παρόντος νόμου τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου αἰτήσεως ἀναιρέσεως, ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἀπορριπτούσης τὴν αἴτησιν τῆς ἀναθεωρήσεως ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 140. Ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου αἴτησις ἀναιρέσεως, ὁσάκις ἐπιτρέπεται κατὰ τὸ 64 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, πρέπει νὰ γένῃ ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου· ἐὰν ὅμως δὲν ἐζητήθη ἀναθεώρησις, ἡ τριήμερος προθεσμία παρ' αἴτησιν ἀναιρέσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ στρατοδικείου ἄρχεται ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς αἴτησιν ἀναθεωρήσεως προθεσμίας.

Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου ἢ παρὰ τῷ δεσμοφύλακι τῆς φυλακῆς, ἐν ᾗ κρατεῖται ὁ κατάδικος.

Ἄρθρον 141. Ὁσάκις κατὰ τὸ 64 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου ἐπιτρέπεται αἴτησις ἀναιρέσεως, ἐὰν τοιαύτη δὲν ἔγεινεν, ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ παρέ-

λευσιν τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, καὶ ἂν ἐζητήθη ἀναίρεσις, ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἀπορριψάσης τὴν αἴτησιν ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 142. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀναφέρεται πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ πᾶσαν περὶ ἀπορρίψεως ἀπόφασιν τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἢ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς καὶ διὰ πᾶσαν ἀπόφασιν τοῦ στρατοδικείου, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἔγεινεν αἴτησις ἀναθεωρήσεως ἢ ἀναιρέσεως, καὶ ἐξαιτεῖται τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς.

Ἄρθρον 143. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τῶν στρατοδικείων γίνεται κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπιμελείᾳ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ παρόντος τοῦ γραμματέως, συντάσσοντος περὶ τῆς ἐκτελέσεως ἔκθεσιν, ἥτις προσαρτᾶται εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς ἀποφάσεως. Ἐν τῷ περιθωρίῳ δὲ τῆς ἀποφάσεως γίνεται ῥητῶς μνεία περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς.

Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πέμπει ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ καταδικασθείς, καὶ ἂν οὗτος εἶχεν Ἑλληνικὸν ἢ ξένον παράσημον, στέλλει ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως καὶ πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου Ὑπουργόν.

Πᾶν ἀντίγραφον καταδικαστικῆς ἀποφάσεως φέρει καὶ τὴν σημείωσιν τῆς ἐκτελέσεώς της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διαδικασία παρὰ τοῖς ἐν ἐκστρατείᾳ ἢ ἐν ἀποκλεισμῷ, ἢ πολιορκίᾳ στρατοδικείοις.

Ἄρθρον 144. Αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου κεφαλαίου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν διαδικασίαν ἐνώπιον τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ καὶ ἐν ἀποκλεισμῷ πολιορκίᾳ στρατοδικείων μὲ τὰς ἑπομένας τροποποιήσεις.

Ἄρθρον 145. Πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικὸς δύναται, ἐν τῇ περιπτώσει τῶν ἄρθρων 72 καὶ 74 τοῦ παρόντος νόμου, νὰ εἰσέλθῃ εἰς καταστήματα πολιτικὰ καὶ εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, καὶ μὴ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ἄρθροις μνημονευομένων πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐπιτοπίως οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν, ποιῶν μνείαν τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει.

Ἄρθρ. 146. Ἡ διαταγὴ τῆς ἀνακρίσεως δίδεται·

Ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ·

Ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργούντων σωμάτων τοῦ στρατοῦ, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα τῶν σωμάτων τούτων·

Ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀρχηγοῦ τοῦ ἀποκλεισμένου ἢ πολιορκουμένου φρουρίου, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα αὐτοῦ.

Ἄρθρον 147. Ἡ διαταγὴ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς καὶ περὶ τῆς συγκλείσεως τοῦ στρατοδικείου δίδεται ὑπὸ τοῦ ἐκδόσαντος καὶ τὴν περὶ ἀνακρίσεως διαταγήν.

Ἄρθρον 148. Ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγὴ τῆς δίκης δύναται νὰ γένῃ κατ' εὐθεῖαν καὶ ἄνευ προηγουμένης ἀνακρίσεως, φυλαττομένων ὅμως τῶν ἄρθρων 100 κ. ἑ. τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 149. Οἱ ἐν τῷ 146 ἄρθρῳ τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενοι ἀρχηγοὶ δύνανται ν' ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τῶν στρατοδικείων· ἀναφέρονται ὅμως ἀμέσως περὶ τούτου πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρον 150. Τὰ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ καὶ ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ στρατοδικείων πραττόμενα πλημμελήματα ἢ κακουργήματα δικάζονται παραχρῆμα ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, οἱοσδήποτε εἶναι ὁ ἔνοχος αὐτῶν, καὶ ἂν ἄλλως δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων τούτων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ στρατοδικείου.

Ἄρθρον 151. Γενομένης αἰτήσεως ἀναθεωρήσεως κατ' ἀποφάσεως στρατοδικείου τινός, ὁ παρ' αὐτῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὀφείλει, ἄνευ οὐδεμιᾶς βραδύτητος, ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἀντίγραφον ἐπικυρωμένον τῆς ἀποφάσεως μετὰ τῶν ἐγγράφων τῆς διαδικασίας, τῶν πρακτικῶν καὶ τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως. Ἐὰν δὲ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ στρατοδικείου ἐδόθη καὶ ἰδιαίτερον ἔγγρα-

φον πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν περὶ ἀναθεωρήσεως λόγων, ἐπισυνάπτεται καὶ τοῦτο.

Ἄρθρον 152. Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀποστέλλει παραχρῆμα τὴν δικογραφίαν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ, ὅπου μένει κατατεθειμένη ἐπὶ 24 ὥρας.

Ὁ ὑπερασπιστὴς τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν αὐτῆς ἐν τῷ γραφείῳ, καὶ νὰ παρουσιάσῃ πρὸ τῆς ἀποφάσεως οἱασδήποτε πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπερασπίσεως ἀναφορὰς, ὑπομνήματα καὶ ἔγγραφα.

Ὁ γραμματεὺς σημειοῖ τὴν χρονολογίαν τῆς παρουσιάσεως, καὶ τὸ εἶδος παντὸς παρουσιασθέντος ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἐγγράφου εἰς ἐπὶ τούτῳ διατηρούμενον βιβλίον τοῦ γραφείου.

Ἄρθρον 153. Εἴκοσι τέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν παρακατάθεσιν τῆς δικογραφίας, ὁ πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου διευθύνει αὐτὴν εἰς ἕνα τῶν δικαστικῶν διὰ νὰ κάμῃ τὴν εἰσήγησιν τῆς ὑποθέσεως

Ἄρθρον 154. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παρακαταθέσεως τῆς δικογραφίας, τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἀποφασίζει περὶ τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρον 155. Ὁ εἰσηγητὴς δικαστὴς ἐκθέτει τοὺς προτεινομένους λόγους ἀκυρώσεως τῆς ἀποφάσεως καὶ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ ἐκφράζῃ τὴν γνώμην του.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου λαμβάνει τὸν λόγον, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐπιτρέπεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν λόγων τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὴν ἀναθεωρήσεως αἴτησιν, εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 151 τοῦ παρόντος νόμου ἰδιαίτερον ἔγγραφον, καὶ τῶν προταθέντων εἰς τὸ ἀκροατήριον λόγων, προτείνει οἱουσδήποτε κρίνει ἐξ ἐπαγγέλματος λόγους, καὶ τελευταῖον ἐκθέτει τὰς αἰτήσεις του.

Ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ κάμῃ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν λόγων καὶ τῶν αἰτήσεων τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου.

Ἄρθρον 156. Οἱ δικασταὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἢ ἀπερχομένων πάντων τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, μένουσιν εἰς τὰς ἕδρας αὐτ

τῶν, καὶ, ἀπόντος τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως, ἀποφασίζουσιν ἄνευ διακοπῆς, κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν, περὶ ἑκάστου ἰδίως τῶν προβληθέντων λόγων περὶ ἀναθεωρήσεως.

Ὁ πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους, ἀρχόμενος ἀπὸ τὸν κατωτέρου βαθμοῦ δικαστὴν· ὁ εἰσηγητὴς δικαστὴς ὅμως δίδει πάντοτε πρῶτος τὴν ψῆφόν του· ἡ ἀπόφασις πρέπει νὰ ἦναι ἡτιολογημένη, καὶ, ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως, νὰ περιέχῃ τὸ κείμενον τοῦ παραβιασθέντος, ἢ κακῶς ἐφαρμοσθέντος νόμου. Ἀπαγγέλλεται δὲ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ προέδρου, ὅστις ὑπογράφει τὸ πρωτότυπον μετὰ τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρον 157. Ἀπορριφθείσης τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος στέλλει ἐπικυρωμένον ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ μεθ' ὅλων τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἐκδόσαντος τὴν ἀπόφασιν στρατοδικείου, καὶ ἀναφέρει συγχρόνως περὶ τούτου πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτιωτικῶν ὑπουργόν.

Ἄρθρ. 158. Ἐὰν τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀκυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν ἕνεκεν ἀναρμοδιότητος, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον· ἐὰν δὲ ἀκυρώσῃ δι' ἄλλον λόγον, παραπέμπει τὴν δίκην εἰς τὸ ἕτερον μὴ δικάσαν περὶ τῆς ὑποθέσεως στρατοδικεῖον.

Ὁσάκις δὲ ἀκυρώσῃ διαδοχικῶς διὰ παράβασιν τύπων τὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης ἀπόφασιν ὅλων τῶν ὑπαρχόντων διαρκῶς στρατοδικείων, ἡ δίκη παραπέμπεται καὶ αὖθις εἰς ἓν ἐκ τῶν δικασάντων τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, τὸ ὁποῖον δικάζει, ἀφοῦ προηγουμένως ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων οἱ προδικάσαντες δικασταί. Ἀντικαθίστανται δὲ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ δι' ἄλλων ὁμοιοβάθμων, ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸν ἰδιαίτερον πίνακα κατὰ τὸ ἄρθρον 17, καὶ 19, τοῦ παρόντος νόμου. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὅμως καὶ ὁ γραμματεὺς μένουσιν οἱ αὐτοί· αἱ παρὰ τῶν στρατοδικείων τούτων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἀναθεώρησιν.

Ἄρθρον 159. Ὁσάκις τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἀκυρώσῃ ἀπόφασίν τινος τῶν στρατοδικείων, ἕνεκα παραλειφθείσης παραβάσεως τοῦ ἀνήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἢ ἕνεκεν ἐσφαλμένης ἑρμηνείας ἢ κακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ποινικοῦ νόμου, δὲν παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο στρατοδικεῖον, ἀλλὰ διὰ

τῆς αὐτῆς ἀποφάσεώς του παρατίθησιν, ἑρμηνεύει καὶ ἐφαρμόζει τὰ ἀνήκοντα ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ἂν δὲ ἡ παρὰ τοῦ στρατοδικείου βεβαιωθεῖσα πρᾶξις δὲν τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀπολύει ἐντελῶς τὸν καταδικασθέντα.

Ἄρθρον 160. Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πέμπει πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ στρατοδικείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις ἠκυρώθη, ἀντίγραφον ἐπικυρωμένον τῆς ἀκυρωτικῆς ἀποφάσεως, ἥτις, ἐπιμελείᾳ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, γράφεται εἰς τὸ περιθώριον τῆς ἀκυρωθείσης.

Ἄρθρ. 161. Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πέμπει ἄνευ ἀναβολῆς ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ μετὰ τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ στρατοδικείου, εἰς ὃ παραπέμπεται ἡ δίκη.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἠκυρώθη δι' ἀναρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα μετὰ τοῦ ἀντιγράφου καὶ τοῦ κατηγορουμένου πέμπονται εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα· εἰδοποιεῖται δὲ περὶ τούτου ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργός.

Ἄρθρον 162. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἀκυρωθῇ διὰ παράβασιν τύπου, ἡ διαδικασία ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκύρου πράξεως, ἡ δὲ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως γίνεται ἐκ νέου.

Ἄρθρ. 163. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 101, 104—110 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ ἐν τῷ ἀναθεωρητικῷ δικαστηρίῳ. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχῃ συνήγορον, διορίζει αὐτὸν ὁ πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ.

Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 111 ἡ δίκη παραπέμπεται πάντοτε εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν κατὰ τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡρισμένα.

Τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀποφασίζει πάντοτε κατὰ πλειονοψηφίαν, κατὰ τὸ ἄρθρον 156 τοῦ παρόντος νόμου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρον 164. Τὰ ἀστυνομικὰ δικαστήρια ἐπιλαμβάνονται τῆς δίκης διὰ τῆς ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς παραπομπῆς, ἢ διὰ τῆς ἐγκλήσεως τοῦ παθόντος.

Ἐν περιπτώσει ὅμως ἐπ' αὐτοφώρῳ πράξεως, ἢ, καὶ ἐν κατεπειγούσῃ περιπτώσει, ἐνεργοῦσιν ἐξ ἐπαγγέλματος.

Ἄρθρον 165. Οἱ κατηγορούμενοι φέρονται ἐνώπιον τοῦ ἀστυνομικοῦ δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον δικάζει δημοσίως.

Ὁ παθὼν ἐκθέτει τὰς αἰτήσεις του,
Οἱ μάρτυρες ὁρκίζονται,
Ὁ κατηγορούμενος ὑπερασπίζεται.

Ἡ ἡτιολογημένη ἀπόφασις ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ γραμματέως, καὶ ἐκτελεῖται ἐπὶ τῷ οὕτως ὑπογεγραμμένῳ σχεδίῳ τῆς ἀποφάσεως.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Διαδικασία κατ' ἐρήμην καὶ κατὰ φυγοδίκων καὶ ἀτόντων.

Α'.

Διαδικασία κατ' ἐρήμην.

Ἄρθρον 166. Ὁ ἕνεκα πλημμελήματος κατηγορούμενος καὶ μετὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 100 κοινοποίησιν μὴ ἐμφανιζόμενος δικάζεται κατ' ἐρήμην, κατὰ τὰ ἄρθρα 106—111 καὶ 116—133 καὶ 135 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἡ ἀπόφασις, ἐκδιδομένη κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους, καταχωρεῖται εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου, παρ' ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ κοινοποιεῖται πρὸς τὸν δικασθέντα ἢ τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ.

Ὁ καταδικασθεὶς δύναται νὰ κάμῃ ἀνακοπὴν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς οὕτω γενομένης κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως· ἐπεκτείνεται δὲ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς, προστιθεμένης μιᾶς ἡμέρας διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν τεσσάρων μυριομέτρων ἀπὸ τὸν τόπον τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος, ἕως τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον.

Μὴ γενομένης ἐμπροθέσμως ἀνακοπῆς, ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις θεωρεῖται ὡς ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν.

Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ στρατοδικείου.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος κλητεύει τὸν ἀνακόπτοντα εἰς ῥητὴν ἡμέραν πρὸς νέαν συζήτησιν.

Ἐμφανισθέντος τοῦ ἀνακόψαντος, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις· ὅθεν ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις καθίσταται ἄκυρος,

ἐξαιρουμένων τῶν ἐξόδων τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας, τὰ ὁποῖα πληρώνονται πάντοτε παρὰ τοῦ ἀνακόπτοντος. Νέοι μάρτυρες εἶναι δεκτοί, οἱ δὲ πρῶτοι δὲν ἐξετάζονται καὶ πάλιν, εἰμὴ ὅταν τὸ στρατοδικεῖον νομίσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἀναγινώσκονται αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐν τῇ κατ' ἐρήμην δίκῃ ἐξετασθέντων ἢ ληφθέντων ὑπ' ὄψιν, καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἐὰν δὲ δὲν ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν ὁ ἀνακόπτων, ἀπορρίπτεται ἡ ἀνακοπὴ αὐτοῦ, καὶ ἀναλαμβάνει τὸ κῦρος ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις· ἄλλη ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος.

Κατὰ τῶν ἐπὶ ἀνακοπῇ ἀποφάσεων καὶ τῶν ἐρήμην, καθ' ὧν δὲν συγχωρεῖται πλέον ἀνακοπή, δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 136 καὶ ἑπ. τοῦ παρόντος νόμου διατεταγμένα.

Β'.

Διαδικασία κατὰ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων.

Ἄρθρον 167. Ἐὰν ὁ ἐπὶ πλημμελήματι ἢ κακουργήματι κατηγορούμενος δὲν ἦναι παρὼν καὶ ἀγνοεῖται ὁ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τόπος τῆς διαμονῆς του, κατὰ δὲ τὸν ἀνάκρισιν δὲν συνελήφθη, ἢ συλληφθεὶς ἀπέδρα, ὁ τοῦ στρατοδικείου Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐκδίδει μετὰ τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς αὐτοῦ κλητήριον ἐπίκριμα, ἐν ᾧ ἀναφέρει τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 100 διαλαμβανόμενα, καὶ διατάττει τὸν κατηγορούμενον νὰ ἐμφανισθῇ ἐντὸς ἑνὸς μηνός.

Ἡ πρόσκλησις αὕτη δημοσιεύεται διὰ καταχωρήσεως εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου, παρ' ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὴν δημαρχίαν τοῦ δήμου, εἰς ὃν ἀνήκει ὁ κατηγορούμενος, καταχωρεῖται δὲ καὶ ἐν τινι ἐφημερίδι.

Ἄρθρ. 168. Μόνον μετὰ παρέλευσιν τῆς τριμήνου προθεσμίας, ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσιεύσεως τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διαλαμβανομένης προσκλήσεως, δικάζεται, τῇ διαταγῇ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐρήμην ὁ μὴ ἐμφανισθείς.

Οὐδεὶς δύναται νὰ παρασταθῇ ὑπερασπιστὴς αὐτοῦ.

Ἀναγινώσκονται δὲ ἐν τῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ γραμματέως αἱ ἐκθέσεις τῆς ἀνακρίσεως, αἱ ἐξομολογήσεις τῶν μαρτύρων καὶ τὰ λοιπὰ τῆς δικογραφίας ἔγγραφα.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ στρατοδικείου ἐκδίδεται κατὰ τοὺς [illegible]

τύπους, δημοσιεύεται διὰ τῆς διαταγῆς τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου καὶ τῆς δημαρχίας τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος.

Ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου καὶ ὁ δήμαρχος συντάττει ἕκαστος ἔκθεσιν τῆς τοιχοκολλήσεως.

Μετὰ τὰς διατυπώσεις αὐτὰς ἡ ἀπόφασις ἐπὶ κακουργημάτων θεωρεῖται ἐκτελεστέα.

Ἄρθρον 169. Μόνος ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἐρήμην ἐπὶ κακουργημάτων ἐκδοθείσης ἀποφάσεως.

Ἄρθρ. 170. Ἐὰν ὁ ἐρήμην ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθείς, πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς (550 ἄρθρον ποιν. δικονομ.), ἢ ἐμφανισθῇ ἐκουσίως ἢ συλληφθῇ, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 166 § 7 τοῦ παρόντος νόμου. Τὰ ἄρθρα 467, 469. 471, 472 καὶ 474 τῆς κοινῆς ποιν. δικονομίας, καθόσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν παρόντα νόμον, ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς οὕτω ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθέντας ὑπὸ τῶν στρατοδικείων.

Ἐὰν οἱ ἐπὶ πλημμελήματι καταδικασθέντες δὲν καίμνωσιν ἀνακοπὴν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου 168, ἡ ἀπόφασις καθίσταται τελεσίδικος· εἰς τὴν ἀνακοπὴν ἐφαρμόζονται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 166 ὡρισμένα, ἐκτὸς τῆς ἤδη προσδιορισθείσης προθεσμίας. Μόνον ἐναντίον τῶν οὕτω κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδιδομένων ἀποφάσεων συγχωρεῖται ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρον 171. Ἡ περὶ τῆς ταυτότητος δίκη τοῦ ἀποδράντος στρατιωτικοῦ καταδίκου καὶ μετέπειτα συλληφθέντος γίνεται ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου σταθμεύει τὸ στρατιωτικὸν σῶμα εἰς ὃ ἀνήκει ὁ καταδικασθείς· ἐὰν δὲ οὗτος δὲν ἀνήκῃ εἰς οὐδὲν τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, ἡ περὶ τῆς ταυτότητος αὐτοῦ δίκη γίνεται ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος τὴν κατ' αὐτοῦ ποινικὴν ἀπόφασιν στρατοδικείου, καὶ, τούτου μὴ ὑπάρχοντος πλέον, ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου συνελήφθη ὁ κατάδικος φυγάς.

Τὸ στρατοδικεῖον δικάζει ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, παρόντος τοῦ συλληφθέντος φυγάδος, περὶ τῆς ταυτότητος αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐξετάσῃ τοὺς κληθευθέντας ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ ὑπὸ τοῦ φυγάδος ἢ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ μάρτυρας. ἅπαντα δὲ ταῦτα ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ὁ βασιλικὸς ἐπίτροπος καὶ ὁ συλληφθεὶς ὡς φυγὰς δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀναθεώρησιν τῆς περὶ τῆς ταυτότητος ἀποφάσεως.

Αἱ διατάξεις αὗται ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἐρήμην, ἢ ὡς φυγοδίκων καταδικασθέντων καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν συλληφθέντων, ἢ αὐθορμήτως παρασταθέντων.

Ἄρθρον 172. Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ ἀποκλεισμῷ ἢ ἐν πολιορκίᾳ στρατοδικείων, αἱ δίκαι, τῶν ὁποίων ἤρχισεν ἡ ἀνάκρισις, εἰσάγονται εἰς τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρον 173. Αἱ πρὸς τοὺς κατηγορουμένους καὶ μάρτυρας κλήσεις καὶ κοινοποιήσεις ἐπιδίδονται ὑπὸ χωροφυλάκων ἢ ὑπηρετῶν τῆς δημοσίας δυνάμεως ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης· συντάττουσι δὲ οὗτοι ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐπιδόσεως.

Ἄρθρ. 174. Αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων (ἄρθρ. 5, 549 καὶ 550) ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τούτων· ἀλλ' ἡ παραγραφὴ τῶν ἀξιοποίνων τῆς φυγοστρατείας καὶ λειποταξίας πράξεων ἄρχεται ἀφοῦ ὁ κατηγορούμενος συμπληρώσῃ τὸ 45 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ἐν οἱᾳδήποτε ἡλικίᾳ συλληφθῇ ὁ λειποτάκτης ἢ φυγόστρατος παραπέμπεται εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν, ἵνα συμπληρώσῃ, ἐὰν ἦναι δυνατόν, τὸν ὀφειλόμενον χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας του.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Κακουργήματα πλημμελήματα καὶ ποιναί.

Γενικοὶ ὁρισμοί

Ἄρθρον 175. Ἐγκληματικαὶ ποιναὶ εἶναι·

α') Ὁ θάνατος·
β') Τὰ διὰ βίου δεσμά·
γ') Τὰ πρόσκαιρα δεσμά·
δ') Ἡ ἐν φρουρίῳ φυλάκισις·
ε') Ἡ εἱρκτή·
ς') Ἡ καθαίρεσις.

Ἄρθρον 176. Ἐπανορθωτικαὶ ποιναὶ εἶναι·
α') Ἡ ἔκπτωσις·
β') Τὰ δημόσια ἔργα·
γ') Ἡ φυλάκισις.

Ἄρθρον 177. Ὁ ὑπὸ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου καταδικασθεὶς εἰς θάνατον τουφεκίζεται.

Ἄρθρον 178. Ἡ θανατικὴ ποινὴ κατὰ παντὸς στρατιωτικοῦ, ὑπάκτις ἐπιβάλλεται δυνάμει διατάξεως τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, συνεπιφέρει αὐτοδικαίως καὶ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρ. 179. Ἡ διάρκεια καὶ τ' ἀποτελέσματα τῶν δεσμῶν καὶ τῆς εἱρκτῆς κανονίζονται κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 8, 9, 10, 11, 21, 23, 28, 30, 33, 35, 36 καὶ 37 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζόμενα.

Ὁ καταδικασθεὶς εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἐν φρουρίῳ φυλακίσεως κλείεται ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τούτῳ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ὁρισθέντος φρουρίου, τοὐλάχιστον διὰ πέντε καὶ τὸ πολὺ διὰ εἴκοσιν ἔτη. Κοινωνεῖ δὲ μὲ τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ ἢ τοὺς ἐκτὸς αὐτοῦ κατὰ τοὺς διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος γενομένους κανονισμούς.

Ἅπασαι δὲ αἱ ποιναὶ αὗται συνεπιφέρουσι καὶ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Τὰ ἄρθρα 25 καὶ 26 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς πάντα καταδικασθέντα εἰς ἐγκληματικὴν ποινήν, ἐξαιρουμένης τῆς καθαιρέσεως.

Ἄρθρον 180. Ὁ μέλλων νὰ ὑποστῇ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν στρατιώτης, εἴτε ὡς κυρίαν ποινήν, εἴτε ὡς συνέπειαν ποινῆς, προσάγεται ἐνώπιον στρατοῦ ὑπὸ τὰ ὅπλα, ἔνθα, ἀναγνωσθείσης τῆς κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεως, ὁ διοικητὴς τοῦ στρατεύματος ἐκφωνεῖ τὰ ἑξῆς· « Ν. Ν. (ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ καταδίκου) « Εἶσαι ἀνάξιος νὰ φέρῃς τὰ ὅπλα, ἐν ὀνόματι τοῦ » Βασιλέως σὲ καθαιρῶ. »

Μετὰ τοῦτο ἀφαιροῦνται ἀπ' αὐτοῦ ὅλα τὰ στρατιωτικὰ σήμεια καὶ παράσημα. Ἐὰν ὁ κατάδικος ἦναι ἀξιωματικός, συντρίβεται τὸ ξίφος αὐτοῦ, καὶ ῥίπτεται χαμαὶ ἐνώπιόν του.

Ἡ στρατιωτικὴ καθαίρεσις συνεπιφέρει.

α) Τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ σημεῖα καὶ τὴν στολήν.

β') Τὴν παντελῆ ἀνικανότητα τοῦ ὑπηρετεῖν εἰς τὸν στρατὸν ὑπ' ὁποιανδήποτε ἰδιότητα, καὶ τὰς λοιπὰς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 21 καὶ 23 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζομένας ἀνικανότητας.

γ') Τὴν στέρησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν ὁποιονδήποτε παράσημον καὶ παντὸς δικαιώματος εἰς σύνταξιν, ἢ εἰς ἀμοιβὴν αὐτοῦ διὰ προτέρας ὑπηρεσίας του.

Ἄρθρον 181. Εἰς τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐπιβαλλομένην ὡς κυρίαν ποινήν, προστίθεται πάντοτε καὶ φυλάκισις, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια ὁρίζεται ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως, καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν δύο μηνῶν.

Ἄρθρον 182. Ἡ ἔκπτωσις συνεπιφέρει τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ ἢ τῆς τάξεως (rang) καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ σημεῖα καὶ τὴν στολήν.

Ὁ ἐκπτωτος ἀξιωματικὸς στερεῖται τοῦ δικαιώματος πάσης συντάξεως καὶ ἀμοιβῆς αὐτοῦ διὰ τὰς προτέρας ὑπηρεσίας του.

Ἄρθρον 183. Ἡ διάρκεια τῶν δημοσίων ἔργων δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν δύο· ὁ εἰς τὴν ποινὴν ταύτην καταδικασθείς, φέρων τὸ κατὰ τοὺς κανονισμοὺς ἔνδυμα τῶν καταδίκων, προσάγεται ἐνώπιον στρατοῦ ἐν παρατάξει καὶ τῷ ἀναγινώσκεται ἡ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις.

Ὑποβάλλεται δὲ εἰς δημοσίας ὠφελείας ἔργα, ἀλλ' οὐδέποτε ἐργάζεται εἰς τὰ αὐτὰ ἐργοστάσια ἐν οἷς καὶ οἱ εἰς δεσμὰ καταδικαζόμενοι.

Ἄρθρον 184. Ἡ διάρκεια τῆς φυλακίσεως δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν ἓξ ἡμερῶν.

Ἄρθρον 185. Ὁσάκις ὁ κοινὸς ποινικὸς νόμος ἐπιβάλλει χρηματικὴν ποινήν, τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ μεταβάλωσιν αὐτὴν εἰς φυλάκισιν ἓξ ἡμερῶν μέχρι ἓξ μηνῶν.

Ἄρθρ. 186. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 60 ἕως 62 τοῦ παρόντος νόμου, τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον ἐφαρμόζει εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἢ εἰς τοὺς ἐξομοιουμένους μὲ στρατιωτικοὺς τὰς ποινὰς τῶν στρατιωτικῶν νόμων, εἰς τοὺς ναυτικοὺς, τὰς ποινὰς τῶν ναυτικῶν νόμων, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς, τὰς ποινὰς τῶν κοινῶν νόμων, ἐκτὸς ἐὰν ἄλλο τι διατάττῃ ῥητῶς ὁ νόμος.

Αἱ κατὰ τῶν στρατιωτικῶν ποιναὶ ἐκτελοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρ. 187. Κατὰ τὰς αὐτὰς ὡς ἀνωτέρω περιπτώσεις, ὁσάκις οἱ μὴ στρατιωτικοί, ἢ μὴ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς, κηρύττονται ἔνοχοι κακουργήματος ἢ πλημμελήματος μὴ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, καταδικάζονται οὗτοι εἰς τὰς κατὰ τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος τούτου ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινάς. Ἀντὶ ὅμως τῆς ἐκπτώσεως καὶ τῶν δημοσίων ἔργων, ἐπιβάλλεται φυλάκισις ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν· ἀντὶ δὲ τῆς καθαιρέσεως, ὡς κυρίας ποινῆς, εἱρκτή· ἀλλ' ὁσάκις ἡ καθαίρεσις συνοδεύει τὴν θανατικὴν ἢ ἄλλην ἐγκληματικὴν ποινήν, ἡ ποινὴ αὕτη συνεπιφέρει ἀντὶ τῆς καθαιρέσεως ἁπάσας τὰς κατὰ τὸν παρόντα καὶ τὸν κοινὸν ποινικὸν νόμον συνεπείας αὐτῆς.

Ἄρθρον 188. Οἱ ἐν ὑπηρεσίᾳ παρὰ τῷ στρατῷ καὶ λοιποὶ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς θεωροῦνται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ποινῶν ὡς ἀξιωματικοὶ, ὑπαξιωματικοὶ ἢ στρατιῶται, καθ' ὃν βαθμὸν ἐξομοιοῦται ἡ τάξις ἑκάστου αὐτῶν.

Ἄρθρον 189. Ἡ ποινικὴ διάρκεια τῶν ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένων ποινῶν ἄρχεται·

α) Κατὰ τῶν εἰς δεσμὰ, εἰς φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ καὶ εἰς εἱρκτὴν καταδικασθέντων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καθαιρέσεως αὐτῶν.

β') Κατὰ τῶν εἰς δημόσια ἔργα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀναγνωσθῇ ἐνώπιον στρατεύματος ἡ κατ' αὐτῶν ἀπόφασις, τῶν δὲ λοιπῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ καταδίκη ἔγεινεν ἀμετάκλητος· ἐὰν δὲ ὁ καταδικασθεὶς δὲν εὑρίσκηται τότε εἰς φυλάκισιν, ἀφ' ἧς ἡμέρας οὗτος φυλακισθῇ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ποινῆς του.

Ἄρθρον 190. Πᾶσα κατ' ἀξιωματικοῦ καταγινωσκομένη ὑφ' ὁποιουδήποτε δικαστηρίου καταδίκη εἰς ἐπανορθωτικὴν ποινήν, ἕνεκα κλοπῆς, ὑπεξαιρέσεως, ἀπάτης, πλαστογραφίας, ψευδοῦς διὰ χειραψίας ὑποτυχόσεως, ἐνώπιον δικαστηρίου ἐπιορκίας,

ψευδοῦς καταμηνύσεως ἢ συκοφαντίας, συνεπιφέρει καὶ τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ του.

Αἱ δὲ διατάξεις τοῦ 22 καὶ 23 ἄρθρου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ κατὰ τὰ λοιπά, ὁσάκις ἡ καταδίκη εἰς ἐπανορθωτικὴν ποινὴν ἕνεκα τῶν αὐτόθι προβλεπομένων πλημμελημάτων εἶναι τοὐλάχιστον ἐνιαύσιος.

Ἄρθρον 191. Ἡ διάρκεια τῶν παρ' οἱουδήποτε δικαστηρίου καταγινωσκομένων ποινῶν ἕνεκα πλημμελήματος δὲν θέλει λογίζεσθαι ὡς χρόνος στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ διάρκεια τῆς προφυλακίσεως δὲν θέλει λογίζεσθαι ὡς χρόνος ὑπηρεσίας, εἰμὴ ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως ἢ ἀπολύσεως τοῦ κατηγορηθέντος.

Ἄρθρον 192. Αἱ διατάξεις Β'. Γ'. Δ'. Ε' καὶ ΣΤ'. Κεφαλαίου τοῦ Α' Βιβλίου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ὡς καὶ τῶν ἄρθρων 117 ἕως 122 αὐτοῦ, καθόσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν παρόντα νόμον, ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ προβλεπομένας ἀξιοποίνους πράξεις.

Ὁσάκις δὲ εἷς τὸ τετελεσμένον κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ποινὴ καθαιρέσεως ἢ ἐκπτώσεως, ἡ ἀπόπειρα αὐτῶν τιμωρεῖται, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, μὲ καθαίρεσιν καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν μέχρι εἴκοσι μηνῶν φυλάκισιν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν μέχρι τριῶν ἐτῶν.

Ἡ ποινὴ τῆς ἐν φρουρίῳ φυλακίσεως μειοῦται λόγῳ ἀποπείρας κατὰ τὸ ἥμισυ, πλὴν ὄχι ἔλαττον τῶν πέντε ἐτῶν· τὰ δὲ δημόσια ἔργα μειοῦνται ἐπίσης κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ, ἐλαττουμένης ἐντεῦθεν τῆς ποινῆς ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς, ἐπιβάλλεται φυλάκισις, πλὴν ὄχι κατωτέρα τοῦ ἑνὸς ἔτους.

Κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ 84 ἄρθρου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ἡ ἐν φρουρίῳ φυλάκισις μειοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ· καὶ, ἐλαττουμένης ἐντεῦθεν τῆς ποινῆς ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς, ἐπιβάλλεται ἰσόχρονος φυλάκισις. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ περίπτωσιν, ἀντὶ στρατιωτικῆς καθαιρέσεως, ἐπιβάλλεται φυλάκισις ἑνὸς ἕως τεσσάρων ἐτῶν εἰς ἐπανορθωτικόν τι κατάστημα, ἀντὶ δὲ τῆς ἐκπτώσεως καὶ τῶν δημοσίων ἔργων, παρομοία φυλάκισις τεσσάρων μηνῶν ἕως δύω καὶ ἡμίσεως ἐτῶν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Προδοσία, κατασκοπία, καὶ ἀποπλάνησις στρατιωτικῶν.

Α'.

Προδοσία.

Ἄρθρον 193. Πᾶς στρατιωτικὸς Ἕλλην, καὶ πᾶς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ, ὅστις φέρει ὅπλα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Πᾶς αἰχμάλωτος, ὅστις παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν του, καὶ ἐκ νέου συνελήφθη ἔνοπλος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρ. 194. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν πᾶς στρατιωτικός·

α.) Ὅστις παραδώσει πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἢ πρὸς πάντα ἄλλον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐχθροῦ, εἴτε τὸ διοικούμενον παρ' αὐτοῦ στρατιωτικὸν σῶμα, εἴτε τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν φρούριον, ἢ θέσιν, εἴτε τὰς προμηθείας ἢ πολεμεφόδια τοῦ στρατοῦ, εἴτε τὰ σχέδια τῶν φρουρίων ἢ ἄλλων ὀχυρωμάτων, ὁπλοθηκῶν, ναυστάθμων, λιμένων ἢ ὁρμῶν, εἴτε τὸ σύνθημα ἢ τὸ ἀπόρρητον πολεμικῆς τινος ἐπιχειρήσεως, ἐκστρατείας ἢ διαπραγματεύσεως·

β'.) Ὅστις συνεννοεῖται μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ σκοπῷ νὰ βοηθήσῃ τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ.

γ'.) Ὅστις συμμετέχει εἰς συνωμοσίαν ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀναγκάσῃ τὸν φρούραρχον πολιορκουμένου φρουρίου ἵνα παραδοθῇ ἢ συνθηκολογήσῃ·

δ.) Ὅστις ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ προκαλέσει εἰς φυγὴν τὸ στράτευμα, ἢ ἐμποδίσει τὴν ἀνασυνάθροισιν αὐτοῦ.

Β'.

Κατασκοπία καὶ ἀποπλάνησις στρατιωτικῶν.

Ἄρθρον 195. Ὡς ἔνοχος κατασκοπίας τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν·

α') Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις εἰσέλθῃ ἐντὸς φρουρίου, ἐντὸς στρατιωτικῆς θέσεως (poste) ἢ στρατιωτικοῦ καταστήματος, ἐντὸς ἀμυντικῶν ἢ ἐπιθετικῶν ἔργων στρατοῦ, ἐντὸς στρατοπέδου καταυλισμοῦ (bivouac) ἢ ἐπισταθμίας (cantonnement) στρατεύματος τινός, ἵνα προμηθευθῇ αὐτόθι ἔγγραφα ἢ πληροφορίας πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐχθροῦ.

β') Πᾶς στρατιωτικὸς ὅστις προμηθεύσει εἰς τὸν ἐχθρὸν ἔγγραφα ἢ πληροφορίας δυναμένας νὰ βλάψωσι τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις (operations) τοῦ στρατεύματος ἢ νὰ διακινδυνεύσωσι τὴν ἀσφάλειαν φρουρίου, φυλακῆς (poste) ἢ ἄλλων στρατιωτικῶν καταστημάτων (etablissements militaires).

γ') Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐν γνώσει κρύπτει ἢ ἐνεργεῖ νὰ κρύψωσι τοὺς κατασκόπους ἢ τοὺς πρὸς ἀνακάλυψιν (à la découverte) στελλομένους ἐχθρούς.

Ἄρθρον 196. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον ὁ εἰς τοὺς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένους τόπους ὑπὸ πλαστὴν στολὴν, ἐνδυμασίαν ἢ ὁπωσδήποτε ἄλλως μετεμφιεσμένως ἢ ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα εἰσερχόμενος ἐχθρός.

Ἄρθρ. 197. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον ὅστις προεκάλεσε δι' ὁποιουδήποτε τρόπου στρατιωτικοὺς ν' αὐτομολήσωσιν εἰς τοὺς ἐχθρούς, ἢ εἰς ὡπλισμένους ἐπαναστάτας, ἢ ἐν γένει εὐκολύνει εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ἢ στρατολογήσει ὑπὲρ δυνάμεως εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι στρατιωτικός, τιμωρεῖται πρὸς τούτοις καὶ μὲ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Κακουργήματα καὶ πλημμελήματα κατὰ τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος.

Ἄρθρ. 198. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν πᾶς στρατιωτικὸς διοικητὴς ἢ Φρούραρχος, ὅστις, εἰσαχθείς εἰς δίκην μετὰ γνωμοδότησιν ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, κηρυχθῇ ἔνοχος ὅτι ἐσυνθηκολόγησε μὲ τὸν ἐχθρὸν καὶ παρέδωσε τὸ φρούριον του, χωρὶς νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλα τὰ πρὸς ἄμυναν δυνατὰ μέσα, καὶ χωρὶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς εἰς αὐτὸν ἐπιβαλλομένας ἀπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος καὶ τῆς τιμῆς ὑποχρεώσεις.

Ἄρθρον 199. Πᾶς στρατηγὸς ὁποιουδήποτε βαθμοῦ ἢ Διοικητὴς ἑνόπλου στρατεύματος (troupe armée) ὅστις εἰς ἀνοικτὸν τόπον (rase campagne) συνθηκολογήσει, τιμωρεῖται α') μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς συνθηκολογήσεως καταθέσῃ τὰ ὅπλα τὸ στράτευμά του, ἢ, ἐὰν πρότου διαπραγματευθῇ προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, δὲν ἐξεπλήρωσε πᾶν ὅ,τι τὸ καθῆκον καὶ ἡ στρατιωτικὴ τιμὴ τῷ ὑπηγόρευον, β') μὲ ἐκπτωσιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀποδειχθῇ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἔλλειψις ἐκ μέρους του, εἴτε πρὸ τῆς συνθηκολογήσεως, εἴτε κατ' αὐτήν.

Ἄρθρον 200. Πᾶς στρατιωτικὸς σκοπὸς ἢ προφύλαξ, ὅστις ἐγκαταλείψει τὴν θέσιν του, χωρὶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἐντολὴν (consigne) τιμωρεῖται α') μὲ θάνατον ἐὰν εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἑνόπλων ἐπαναστατῶν· β') μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, εὑρίσκετο ἐπὶ τόπου εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἑνόπλου στάσεως· γ') μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἄρθρον 201. Πᾶς στρατιωτικὸς σκοπὸς ἢ προφύλαξ φωραθεὶς κοιμώμενος τιμωρεῖται α') μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν ἐὰν εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἑνόπλων ἐπαναστατῶν· β') μὲ φυλάκισιν ἓξ ἕως δώδεκα μηνῶν, ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, εὑρίσκετο ἐπὶ τόπου εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἑνόπλου στάσεως· γ') μὲ φυλάκισιν δύο ἕως ἓξ μηνῶν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἄρθρον 202. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐγκατέλειπε τὴν θέσιν του τιμωρεῖται α') μὲ θάνατον, ἐὰν ἔγεινεν ἡ ἐγκατάλειψις ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἑνόπλων ἐπαναστατῶν, β') μὲ δύο ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, ἡ ἐγκατάλειψις ἔγεινεν ἐπὶ τόπου εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἑνόπλου στάσεως· γ') μὲ δύο ἕως ἓξ μηνῶν φυλάκισιν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀρχηγὸς στρατιωτικῆς θέσεως (chef de poste), ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὸν πάντοτε ὁ μέγιστος ὅρος τῆς ποινῆς.

Ἄρθρον 203. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐν καιρῷ πολέμου, ἐν στρατῷ ἢ ἐν τόπῳ εἰς κατάστασιν ἑνόπλου στάσεως ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου δὲν προέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του ἐν περιπτώσει θορύβου (alerte) ἢ μετὰ τὴν σήμανσιν τοῦ πολεμι-

κοῦ (général), τιμωρεῖται μὲ ἓξ μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν φυλάκισιν· ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον 204. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις προσκληθεὶς δὲν ἔλθη εἰς τὴν συνεδρίασιν τοῦ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου ἄνευ νομίμου κωλύματος, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο μέχρις ἓξ μηνῶν. Ὁ ἀξιωματικὸς, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως, δύναται νὰ τιμωρηθῇ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον 205. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 182, 183, 184, 186 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικούς, ὡς πρὸς τὴν ἀπόδρασιν καὶ τὴν ἀπόκρυψιν τῶν αἰχμαλώτων, καὶ παντὸς συλληφθέντος, φυλακισθέντος ἢ ἐμπιστευθέντος εἰς τὴν φύλαξιν αὐτῶν. Εἰς πάντα δὲ ἄλλον στρατιωτικὸν ἐνεργοῦντα τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν εἰρημένων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 181 τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Τὰ δὲ ἄρθρα 72. §. 5. καὶ 74. §. 1. καὶ 2. καὶ 76. τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατωτικοὺς ὡς πρὸς τὴν ἀπόκρυψιν ἢ διάσωσιν παντὸς ἐνόχου πλημμελήματος τινὸς ἢ κακουργήματος. Ἡ ἰδιότης ὅμως τοῦ στρατιωτικοῦ θεωρεῖται πάντοτε ὡς ἰδιαιτέρα ἐπιβαρυντικὴ αἰτία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Στάσις, ἀνυποταξία καὶ ἀντίστασις.

Ἄρθρον 206. Εἰς κατάστασιν στάσεως θεωροῦνται.

α.) Οἱ ὑπὸ τὰ ὅπλα στρατιῶται, οἵτινες τέσσαρες ἢ πλειότεροι ἡνωμένοι καὶ ἐνεργοῦντες ἐκ συμφώνου ἀποποιοῦνται εἰς πρώτην πρόσκλησιν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν·

β.) Οἱ στρατιῶται οἵτινες τέσσαρες ἢ πλειότεροι ὄντες, λαμβάνουσι τὰ ὅπλα ἄνευ ἀδείας καὶ ἐνεργοῦσιν ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῶν ἀρχηγῶν των·

γ.) Οἱ στρατιῶται, οἵτινες ὀκτὼ ἢ πλειότεροι ἡνωμένοι πράττουσι βιαιοπραγίας δι' ὅπλων, καὶ προκαλούμενοι ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους των ἀρνοῦνται νὰ διαλυθῶσιν ἢ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν τάξιν.

Τιμωροῦνται δὲ οἱ μὲν ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ τῆς στάσεως, ὡς καὶ ὁ κατὰ βαθμὸν ἀνώτερος στρατιωτικὸς, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύω ἕως πέντε ἐτῶν.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἑδαφίου τρίτου, ἐὰν ἔγειναν βιαιοπραγίαι ἀλλ' ἄνευ χρήσεως ὅπλων, ἅπαντες τιμωροῦνται μὲ εἱρκτὴν, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρον 207. Πᾶς στρατιωτικὸς ὅστις, προσταχθεὶς νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἢ νὰ ἐκτελέσῃ ὁποιανδήποτε ἄλλην ὑπηρεσίαν διαταχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ του ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, ἀποποιεῖται νὰ ὑπακούσῃ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως, ὁ ἔνοχος ἀνυποταξίας ἐπὶ τόπου εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτὴν, ἢ, ἐὰν ἦναι ἀξιωματικὸς, μὲ ἔκπτωσιν καὶ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Καθ' ὅλας δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἔτους μέχρι δύο ἐτῶν, καὶ, ἐὰν ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. 208. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις παραβῇ ἢ βιάσει στρατιωτικὴν ἐντολὴν (consigne) τιμωρεῖται α) μὲ φυλάκισιν ἐν προσωρίᾳ, γενομένης τῆς πράξεως ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, β') Ἐὰν ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ α. ἐδαφίου ἡ πρᾶξις ἔγεινεν ἐπὶ τόπου εἰς κατάστασιν πολέμου, ἢ ἐνόπλου στάσεως, μὲ εἱρκτὴν, καὶ εἰς ἰδίως ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις μὲ δημόσια ἔργα δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικὸς, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν, γ') μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως τριῶν ἐτῶν καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις.

Ἄρθρον 209. Πᾶς στρατιωτικὸς, κηρυχθεὶς ἔνοχος βίας δι' ὅπλων κατὰ σκοποῦ ἢ προφύλακος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον. Ἐὰν αἱ βιαιοπραγίαι ἐξετελέσθησαν κατὰ τοῦ σκοποῦ ἢ προφύλακος, ἄνευ ὅπλου, ἀλλ' ὑφ' ἑνὸς στρατιωτικοῦ βοηθουμένου ὑπὸ δύο ἢ πλειόνων ἄλλων, οἱ ἔνοχοι τιμωροῦνται μὲ εἱρκτήν. Ἐὰν δέ τις τούτων ἦναι ἀξιωτικὸς, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύο ὡς πέντε ἐτῶν. Ἐὰν αἱ βιαιοπραγίαι ἐξετελέσθησαν παρ' ἑνὸς μόνον ἀόπλου στρατιωτικοῦ τιμωρεῖται οὗτος μὲ ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν φυλάκιν.

Τιμωρεῖται μὲ ἓξ ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους φυλάκισιν πᾶς στρατιωτικὸς ὅστις προσβάλλει σκοπόν τινα διὰ λόγου, κινημάτων ἢ ἀπειλῶν.

Ἄρθρον 210. Πᾶς στρατιωτικὸς ὅστις ἐκτελέσει βιαιοπραγίας ἐκ προμελέτης κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρον 211. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον πᾶσα βιαιοπραγία πραχθεῖσα ὑπὸρ στρατιωτικοῦ ὑπὸ τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του.

Ἄρθρον 212. Αἱ κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἕνεκα ὑπηρεσίας βιαιοπραγίαι στρατιωτικοῦ τινὸς κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του τιμωροῦνται μὲ θάνατον.

Ἐὰν ὅμως αἱ βιαιοπραγίαι δὲν ἐξετελέσθησαν κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἕνεκα τῆς ὑπηρεσίας τιμωροῦνται οἱ ἔνοχοι, ἐὰν μὲν ἦναι ἀξιωματικοί, μὲ ἐκπτωσιν καὶ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν δὲ ἦναι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται μὲ εἱρκτήν.

Ἄρθρον 213. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἕνεκεν τῆς ὑπηρεσίας ἐξυβρίσει τὸν ἀνώτερόν του διὰ λέξεων, κινημάτων ἢ ἀπειλῶν, τιμωρεῖται, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἐκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν, μὲ εἱρκτὴν δέ, ἐὰν ἦναι ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης.

Ἐὰν ὅμως αἱ ἐξυβρίσεις δὲν ἐγένοντο κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ἕνεκεν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Ἄρθρον 214. Πᾶς στρατιωτικὸς ὅστις προσβάλλει βιαίως τὴν ἔνοπλον δύναμιν, ἢ τοὺς ὑπηρέτας τῆς ἀρχῆς, ἐνῶ οὗτοι ἐνεργοῦσι τὰ καθήκοντά των πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου τινός, διατάγματος ἢ διαταγῆς τῆς ἀρχῆς, ἐντάλματος συλλήψεως ἢ φυλακίσεως, ἢ ἀποράσεως τινός, ἢ ὅστις κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν ἀντιταθῇ διὰ βίας εἰς αὐτούς, τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος ἀντιστάσεως μὲ φυλάκισιν δύο ἕως ἓξ μηνῶν· ἐὰν δὲ ἡ προσβολὴ ἢ ἀντίστασις ἐπράχθη μεθ' ὅπλων, μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν.

Ἐὰν ἡ προσβολὴ ἢ ἡ ἀντίστασις ἐπράχθη ὑπὸ τριῶν ἢ πλειόνων ἄνευ ὅπλων στρατιωτικῶν, οἱ ἔνοχοι αὐτῆς τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν· μὲ εἱρκτὴν δέ, ἐὰν ἐπράχθη ἐνόπλως.

Γενομένης τῆς ἀντιστάσεως ὑπὸ ὀκτὼ τοὐλάχιστον στρατιωτικῶν ἐνόπλων, οἱ ἔνοχοι αὐτῆς τιμωροῦνται κατὰ τὸν 3 καὶ 5 § τοῦ 206 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ὁ μέγιστος ὅρος τῆς ποινῆς ἐπιβάλλεται πάντοτε εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς ἢ ὁδηγοὺς, καὶ εἰς τὸν ἔχοντα ἀνώτερον βαθμὸν στρατιωτικόν.

Ἄρθρον 215. Πᾶς ἀξιωματικὸς, ὅστις ἐνεργουμένης στάσεως ἢ ἀντιστάσεως στρατιωτικῶν, εὑρεθεὶς παρὼν δὲν πράξει πᾶν τὸ καθ' ἑαυτὸν πρὸς ἐμπόδισιν ἢ κατάπαυσιν αὐτῆς, τιμωρεῖται μὲ καθαίρεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Κατάχρησις τῆς στρατιωτικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρον 216. Πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς, ὅστις ἄνευ προκλήσεως (provocation), διαταγῆς, ἢ ἀδείας (autorisation) ἐνεργήσει ἀμέσως ἢ δι' ἄλλου ἔνοπλον ἔπίθεσιν κατὰ στρατευμάτων ἢ ὑπηκόων συμμάχου ἢ οὐδετέρας δυνάμεως, τιμωρεῖται μὲ θάνατον. Μ' ἐκπτωσιν δὲ, πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς ὅστις ἄνευ προκλήσεως διαταγῆς ἢ ἀδείας ἐνεργήσει ὁποιανδήποτε ἐχθροπραξίαν ἐπὶ οὐδετέρας ἢ ἐπὶ συμμάχου χώρας.

Ἄρθρον 217. Πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς ὅστις πραττεῖνει τὰς ἐχθροπραξίας, ἀφοῦ τῷ κοινοποιηθῇ ἐπισήμως ἡ εἰρήνη, ἢ γενικὴ ἢ ἡ μερικὴ ἀνακωχὴ ὅπλων, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρον 218. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἀναλαμβάνει ἀρχηγίαν τινὰ ἄνευ διαταγῆς ἢ νομίμου αἰτίας, ἢ διατηρεῖ αὐτὴν ἐναντίων τῶν διαταγῶν τῶν ἀρχηγῶν του, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρ. 219. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς νομίμου ἀμύνης ἑαυτοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ἢ τῆς συναθροίσεως τῶν φευγόντων (ralliement des fuyards) ἢ τῆς ἀνάγκης νὰ παύσῃ τὴν διαπραχθεῖσαν ἢ τὴν καταστροφὴν, κτυπᾷ τὸν κατώτερόν του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Φυγοστρατεία λειποταξία καὶ αὐτομολία.

Λ'.

Φυγοστρατεία.

Ἄρθρον 220. Θεωρεῖται ὡς φυγόστρατος καὶ τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους, πᾶς νιοσύλλεκτος κληροῦχος ἢ ἐθελοντὴς, ἢ ἀντικαταστάτης γενόμενος δεκτὸς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ ὅστις λαβὼν διαταγὴν δὲν προτέλθῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον του, ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ διαταγῇ ὁρισθείσης ἡμέρας, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως ἀνωτέ-

ρας βίας· ἐν καιρῷ δὲ πολέμου τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρι δύο ἐτῶν.

Β'.

Λειποταξία εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Ἄρθρ. 221. Θεωρεῖται ὡς λειπότακτης εἰς τὸ ἐσωτερικόν·

α) Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ἀπὼν ἐκ τοῦ σώματος ἢ ἀποσπάσματος αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας, μετὰ παρέλευσιν ἓξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀποδεδειγμένης ἀπουσίας του, ἐὰν δὲ ὁ στρατιώτης δὲν συνεπλήρωσεν ἓξ μηνῶν ὑπηρεσίαν, μετ' ἀπουσίαν ἑνὸς μηνός.

β') Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ὁδοιπορῶν μεμονομένως ἀπὸ ἑνὸς σώματος εἰς ἄλλο, ἢ τοῦ ὁποίου ἡ ἄδεια (le congé ou la permission) ἔληξεν, ὅστις δὲν ἐμφανισθῇ εἰς τὸ σῶμά του 15 ἡμέρας μετὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς, ἢ τοῦ ἐρχομοῦ του.

Ἄρθρον 222. Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐν καιρῷ εἰρήνης τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ εἰς τόπον εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς φυλακίσεως ἢ τῶν δημοσίων ἔργων δὲν εἶναι κατώτερος τῶν τριῶν ἐτῶν εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις.

α) Ἐὰν ὁ λειποτάκτης ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἓν ἐκ τῶν ὅπλων του ἢ μέρος τῆς ἀποσκευῆς του ἢ τὸν ἵππον του.

β') Ἐὰν διατελῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ ἐλειποτάκτησεν, ἐπιφυλαττομένων τῶν περιπτώσεων τῶν ἄρθρων 280 καὶ 202 τοῦ παρόντος νόμου.

γ') Ἐὰν ἐλειποτάκτησεν καθ' ὑποτροπήν.

Ἄρθρ. 223. Πᾶς ἀξιωματικὸς ἀπὼν τοῦ σώματος ἢ τῆς ἐπισταθμίας αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας πλέον τῶν ἓξ ἡμερῶν, ἢ μὴ ἐμφανιζόμενος αὐτόθι 15 ἡμέρας μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀδείας του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους, ἐπιφυλαττομένων τῶν διατάξεων τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 7 Μαρτίου (14 Ἀπριλ.) 1851 ὑπὸ στοιχ. PON περὶ Καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ νόμου.

Ἐὰν δὲ παραιτήσῃ τὸ σῶμά του ἢ τὴν ἐπισταθμίαν του ἐν τόπῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, ἢ ἐνόπλου στάσεως, μετὰ παρέ-

λευσιν τῶν εἰς τὸν προηγούμενον παράγραφον ἀναφερομένων προθεσμιῶν, θεωρεῖται ὡς λειποτάκτης, καὶ τιμωρεῖται μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρον 224. Ἐν καιρῷ πολέμου αἱ προθεσμίαι τῶν ἄρθρων 221 καὶ 223 ἐλαττοῦνται κατὰ τὸ ἥμισυ.

Γ'.

Λειποταξία εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἄρθρ. 225. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις διαβῇ ἄνευ ἀδείας τὰ ἑλληνικὰ ὅρια, ἢ ὅστις παραιτήσει ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος τὸ σῶμα εἰς ὃ ἀνήκει, καθίσταται ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του.

Ἄρθρον 226. Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης, ὅστις καταστῇ ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τιμωρεῖται, ἐὰν μὲν ἡ λειποταξία ἐπράχθη ἐν εἰρήνῃ, μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν δὲ ἐν πολέμῳ ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μὲ εἱρκτήν.

Ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς ποινῆς δὲν καταβιβάζεται, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὑπὸ τὰ τρία ἔτη, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὑπὸ τὰ ἑπτά.

α) Ἐὰν ὁ λειποτάκτης ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἓν ἐκ τῶν ὅπλων του, ἢ μέρος τῆς ἀποσκευῆς του, ἢ τὸν ἵππον του·

β) Ἐὰν διατελῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ ἐλειποτάκτησεν, ἐπιφυλλαττομένων τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 200 καὶ 202 ὁριζομένων.

γ') Ἐὰν ἐλειποτάκτησε καθ' ὑποτροπήν.

Ἄρθρον 227 Πᾶς ἀξιωματικός, ὅστις καταστῇ ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τιμωρεῖται μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν, ἐὰν ἡ λειποταξία ἐπράχθη ἐν πολέμῳ ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως.

Δ'.

Αὐτομολία εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ.

Ἄρθρον 228. Πᾶς στρατιωτικὸς ἢ προσκολλημένος εἰς τὸν

στρατὸν καὶ εἰς τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ, ὅστις ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας ἢ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ ἀνωτέρου του μεταβῇ εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ εἰς τοὺς ἐπαναστάτας, ἢ διαβῇ τὰ ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ στρατοῦ, εἰς ὃν οὗτος ἀνήκει, ὁρισθέντα ὅρια κατὰ τὰ μέρη δι' ὧν δύναται νὰ κοινωνήσῃ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν, ἢ ὅστις ἐξέρχεται τοῦ φρουρίου ἢ χώρας πολιορκουμένης ἢ ἀποκλεισμένης ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας ἢ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ τοῦ φρουρίου ἢ τῆς χώρας, θεωρεῖται ὡς ἔνοχος αὐτομολίας εἰς τὸν ἐχθρόν, καὶ τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρον 229. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ λειποτάκτης ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Ε'.

Γενικαὶ περὶ φυγοστρατείας καὶ λιποταξίας.

διατάξεις.

Ἄρθρ. 230. Λιποταξία πραχθεῖσα ἐκ συνενοήσεως ὑπὸ τριῶν ἢ πλειόνων στρατιωτικῶν θεωρεῖται ὡς ἐκ συστάσεως

Ἄρθ. 231. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον·

α) Ὁ ἔνοχος ἐκ συστάσεως λιποταξίας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ·

β') Ὁ ἀρχηγὸς ἐκ συστάσεως λιποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐκ συστάσεως λιποταξίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τιμωρεῖται, ἐὰν μὲν ἦναι ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης μὲ εἰρκτήν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ ἔνοχος ἐκ συστάσεως λιποταξίας τιμωρεῖται μὲ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ὑπὸ τῶν προηγουμένων ἄρθρων ὁριζομένης ποινῆς.

Ἄρθρον 232. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις προκαλεῖ ἢ διευκολύνει τὴν λιποταξίαν, τιμωρεῖται μὲ τὴν κατὰ τοῦ λιποτάκτου ὑπὸ τῶν ἄρθρων τοῦ παρόντος κεφαλαίου ὁριζομένην ποινήν.

Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς ἢ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικόν, ὅστις δὲν ἀποπλανᾷ μὲν στρατιωτικοὺς ὑπὲρ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν, προκαλεῖ ὅμως ἢ διευκολύνει τὴν λιποταξίαν, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρον 233. Ὅστις ἐν γνώσει ἀπέκρυψεν ἢ ἐλάβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του φυγόστρατον, τιμωρεῖται μὲ φυλάκιν ἓξ ἡμερῶν ἕως ἓξ μηνῶν, ἢ μὲ 100 ἕως 500 δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν.

Μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν τιμωρεῖται καὶ ὅστις ἐν γνώσει διευκόλυνε τὴν φυγὴν ἢ ἀπόδρασιν φυγοστράτων, καὶ ὅστις ἐν γνώσει ἢ ἐπίτηδες ἐμπόδισεν ἢ ἐβράδυνε τὴν ἀναχώρησιν τῶν νεοσυλλέκτων κληρούχων.

Ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι δημόσιος, δημοτικὸς, ἢ ἐκκλησιαστικὸς ὑπάλληλος τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν μέχρις ἑνὸς ἔτους καὶ προσέτι μὲ 200 μέχρι 1000 δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Πώλησις, κατανάλωσις, ἐνεχυρίασις καὶ ἀπόκρυψις πραγμάτων στρατιωτικῶν.

Ἄρθρον 234. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις πωλεῖ τὸν ἵππον του, μέρος ἢ τὸ ὅλον τοῦ ὁπλισμοῦ του, τῆς ἀποσκευῆς του, τῆς κλινοστρωμνῆς του, πελεμεφόδια ἢ ὁποιονδήποτε ἄλλο πρᾶγμα εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθὲν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν.

Μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν τιμωρεῖται πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐν γνώσει ἀγοράσει ἢ ἀποκρύψει τι τῶν εἰρημένων πραγμάτων.

Ἐὰν δὲ πρόκηται περὶ πραγμάτων τοῦ ἱματισμοῦ του τιμωρεῖται εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρ. 235. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις κατακρατεῖ δι' ἑαυτὸν, ἀναλίσκει, ἢ δὲν πωλεῖ μὲν, παραχωρεῖ ὅμως εἰς ἄλλους ἐπὶ δικαιώματι ἰδιοκτησίας, ὅπλα πολεμεφόδια ἢ ἄλλα πράγματα εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθέντα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ὅστις ἀθωωθῇ μὲν τῆς ἐνεκα λιποταξίας κατηγορίας, δὲν παρουσιάζει ὅμως τὸν ἵππον, τὰ ὅπλα ἢ τὰ πράγματα ὅσα μεθ' ἑαυτοῦ ἔλαβε, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν.

Ἄρθρον 236. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐνεχυριάζει μέρος ἢ τὸ ὅλον τοῦ ὁπλισμοῦ του, τῆς ἀποσκευῆς του τῆς κλινοστρωμνῆς του ἢ ἄλλου τινὸς πράγματος εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθέντος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους.

Ἐὰν δὲ ἐνεχυριάσῃ πράγματα τοῦ ἱματισμοῦ του, τιμωρεῖται μὲ φυλακισιν ἐξ ἑβδομάδων ἕως ἐξ μηνῶν.

Ἄρθρον **237.** Ὅστις ἀγοράσει, ἀποκρύψει ἢ δεχθῇ εἰς ἐνέχυρον ὅπλα, πολεμεφόδια, στρατιωτικὸν ἱματισμόν, κλινοστρωμνὴν ἢ ἄλλο στρατιωτικὸν πρᾶγμα, ἐὰν ἡ πώλησις τῶν πραγμάτων τούτων δὲν ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, εἰ μὲν ἦναι στρατιωτικός, μὲ τὴν ποινὴν τοῦ αὐτουργοῦ, εἰ δὲ μὴ μὲ ποινὴν ἠλαττωμένην κατὰ τὸ ἥμισυ, ἐὐδέποτε ὅμως καὶ ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κλοπὴ, ὑπεξαίρεσις καὶ ληστεία.

Ἄρθρ. **238.** Ἡ κλοπὴ τῶν εἰς τὸ κράτος ἀνηκόντων ὅπλων καὶ πολεμεφοδίων, χρημάτων ἢ ὁποιωνδήποτε πραγμάτων ἀνηκόντων, εἴτε εἰς τὸ κράτος, εἴτε εἰς στρατιωτικοὺς, πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν.

Ἡ τῶν εἰρημένων ὅπλων, πολεμεφοδίων, πραγμάτων καὶ χρημάτων ὑπεξαίρεσις, πραχθεῖσα ὑπὸ διαχειριστῶν στρατιωτικῶν ὑπολόγων, ἢ τῆς στρατιωτικῆς οἰκονομίας ὑπαλλήλων, διαπεπιστευμένων τὴν φύλαξιν, διαχείρισιν, διανομὴν ἢ παράδοσιν αὐτῶν, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ δύναται, κατὰ μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ πρώτου ἐδαφίου, νὰ μετεβληθῇ εἰς ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, κατὰ δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ δευτέρου ἐδαφίου, εἰς εἱρκτήν. Ὁ καταδικασθεὶς εἰς φυλάκισιν ἀξιωματικὸς τιμωρεῖται πρὸσέτι καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις πράξει κλοπὴν κατὰ πολίτου, παρ' ᾧ κατοικεῖ, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν.

Αἱ περὶ κλοπῆς, ὑπεξαιρέσεως καὶ ληστείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται εἰς τὰς πράξεις, περὶ ὧν διαλαμβάνουσι τὰ προηγούμενα ἐδάφια, ὁσάκις ἕνεκα τῶν συνοδευουσῶν αὐτὰς περιστάσεων αἱ ἐν τῷ κοινῷ ποινικῷ νόμῳ διαλαμβανόμεναι ποιναὶ εἶναι βαρύτεραι παρὰ τὰς ὁριζομένας ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ.

Ἄρθρον **239.** Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις γυμνώσει πληγωμένον, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν, μὲ θάνατον δὲ, ἐὰν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῷ ἐπιφέρῃ καὶ ἄλλην πληγήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Διαρπαγὴ, φθορὰ ξένης ἰδιοκτησίας καὶ καταστροφὴ οἰκοδομῶν.

Ἄρθρον **240.** Ἐὰν τρεῖς ἢ πλείονες στρατιωτικοὶ ἡνωμένοι διαρπάξωσι, φθείρωσι, ἢ βλάψωσι τρόφιμα, ἐμπορεύματα ἢ πράγματα, πᾶς τῶν συνενόχων τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Ἐὰν δὲ ἐκτελέσωσι πρᾶξιν μεθ' ὅπλων ἢ διὰ βίας, διὰ ῥήξεων θυρῶν ἢ ἐξωτερικῶν περιφραγμάτων, ἢ διὰ βίας κατὰ προσώπων, οἱ μὲν ἀρχηγοὶ, ὁδηγοὶ, καὶ οἱ ἔχοντες ἀνώτερον βαθμὸν στρατιωτικοὶ, τιμωροῦνται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, οἱ δὲ λοιποὶ συνένοχοι μὲ πρόσκαιρα δεσμά.

Ὑπαρχουσῶν ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ θανατικὴ ποινὴ μεταβάλλεται εἰς πρόσκαιρα δεσμὰ, τὰ δὲ πρόσκαιρα δεσμὰ εἰς εἱρκτήν, καὶ ἡ εἱρκτὴ εἰς φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν· ὁ ἀξιωματικὸς ὅμως τιμωρεῖται πάντοτε καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον **241.** Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐκ δόλου προαιρέσεως περιποιήσει δι' ὁποιουδήποτε τρόπου ἢ καταστρέψει δι' ἐκρήξεως ὑπονόμου κτίρια, οἰκοδομὰς, στρατιωτικὰ ἔργα, ἐργοστάσια, ἀποθήκας, ναυπηγεῖα, πλοῖα ἢ λέμβους, πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ ἢ μὲ εἱρκτήν.

Ἄρθρον **242.** Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει ἢ φθείρει δι' ἄλλων μέσων ἢ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς δι' ὑπονόμου ἐκρήξεως, κτίρια, οἰκοδομὰς, στρατιωτικὰ ἔργα, ἐργαστήρια, ἀποθήκας, ναυπηγεῖα, πλοῖα ἢ λέμβους πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ, ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ εἱρκτὴν ἢ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

Ἄρθρον **243.** Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις δολίως καταστρέψει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἄλλου ἀμυντικὰ μέσα, τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ὑλικοῦ τοῦ πολέμου, προμηθείας ὅπλων, ζωοτροφιῶν, πολεμεφοδίων, ὑλικοῦ στρατοπεδεύσεως, ἀποσκευῆς ἢ ἱματισμοῦ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐὰν ἔπραξε τὴν καταστροφὴν ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, ἄλλως δὲ μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Ἄρθρον 244. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει ἢ θραύσει ὅπλα, ὑλικὸν στρατοπεδεύσεως, στρατωνισμοῦ (casernement), ἀποσκευῆς ἢ ἱματισμοῦ, ἀνήκοντος εἰς τὸ Κράτος, εἴτε τὰ πράγματα ταῦτα τῷ διεπιστεύθησαν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν εἴτε τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἶχον ἄλλοι στρατιωτικοί, ἢ ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως πληρώσει ἢ βανατώσει ἵππον ὑποζύγιον ἢ ἀχθοφόρον κτῆνος τῆς χρήσεως τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ δημόσια ἔργα δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ ἔκπτωσιν ἢ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ὑπαρχουσῶν ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις μεταβάλλεται εἰς φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρον 245. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει, καύσει ἢ σχίσει κατάστιχα (registres) σχέδια πρωτότυπα (minutes) ἢ πρωτότυπα ἔγγραφα στρατιωτικῆς τινὸς ἀρχῆς, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτήν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Πλαστογραφία κατὰ τὴν στρατιωτικὴν διαχείρισιν.

Ἄρθρον 246. Πᾶς στρατιωτικός, πᾶς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις ἐν γνώσει ἐγγράψει εἰς τοὺς ἐλέγχους, εἰς τὰς καταστάσεις τῆς δυνάμεως ἢ τῆς ἐπιθεωρήσεως ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἵππων ἢ παρουσίας ἡμερῶν, ἀνώτερον τοῦ πραγματικοῦ, ἢ ἐν γνώσει αὐξήσει τὸ ποσὸν τῶν καταναλώσεων, ἢ πράξει ὁποιανδήποτε ἄλλην πλαστογραφίαν εἰς τοὺς λογαριασμούς του, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά. Ὑπαρχουσῶν ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ μεταβάλλεται εἰς εἰρκτὴν, ἢ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν. Κατὰ πᾶσαν δὲ περίπτωσιν ὁ ἔνοχος ἀξιωματικὸς τιμωρεῖται καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον 247. Πᾶς στρατιωτικός, πᾶς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις ἐν γνώσει μεταχειρισθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ψευδῆ μέτρα ἢ σταθμὰ, τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον 248. Πᾶς στρατιωτικός, πᾶς διαχειριστὴς καὶ πᾶς

ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις παραποιήσει τὰς σφραγίδας, τὰ σήμαντρα (timbres) ἢ ἄλλα στρατιωτικὰ σημεῖα (marques) ἐκ τῶν ὡρισμένων νὰ τεθῶσιν εἴτε ἐπὶ ἐγγράφων πρωτοτύπων ἀφορώντων τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε ἐπὶ πραγμάτων ἢ ἀντικειμένων, ὁποιωνδήποτε ἀνηκόντων εἰς τὸν στρατὸν, ἢ ὅστις ἐν γνώσει κάμει χρῆσιν τῶν παραποιημένων, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτήν.

Ἄρθρον 249. Πᾶς στρατιωτικός, πᾶς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις κάμει χρῆσιν δολίως τῶν γνησίων σφραγίδων, σημάντρων ἢ σημείων, τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων, πρὸς βλάβην τῶν διεκαιωμάτων ἢ τῶν συμφερόντων τοῦ κράτους, ἢ στρατιωτικοῦ τινὸς, τιμωρεῖται μὲ καθαίρεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Δωροδοκία, συμμέθεξις εἰς πράγματα μὴ συμβαίνοντα μὲ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, καταπίεσις, ἀπιστία, καὶ νόθευσις κατὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἢ διαχείρισιν.

Ἄρθρ. 250. Τὰ ἄρθρα 456—460 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς, τοὺς διαχειριστὰς ἢ τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν. Ὁπόταν δὲ ὁ νόμος ἐπιβάλλει ποινὴν φυλακίσεως τοὐλάχιστον δύο ἐτῶν, προστίθεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ποινὴ τῆς ἐκπτώσεως.

Ἄρθρον 251. Πᾶς στρατιωτικὸς ἰατρὸς, ὅστις κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων του, καὶ πρὸς χάριν ἄλλου βεβαιοῖ ψευδῶς ἢ ἀποκρύπτει τὴν ὕπαρξιν νόσου ἢ ἀνικανότητος τινὸς (infirinité) τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως τεσσάρων ἐτῶν φυλάκισιν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων, καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν εἰρημένην περίπτωσιν ὁ ἰατρὸς ἐδέχθη ὑποσχέσεις, ἢ δῶρα, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτήν. Πᾶς δὲ ὅστις ὑποσχέται ἢ δίδει τοιαῦτα δῶρα, καταδικάζεται εἰς φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ διπλοῦ τοῦ δοθέντος ἢ προσενεχθέντος δώρου, ἢ μὴ ἐπιδεχομένου τούτου ἐκτίμησιν εἰς χρήματα, εἰς χρηματικὴν ποινὴν πεντήκοντα μέχρι πεντακοσίων δραχμῶν.

Ἄρθρ. 252. Τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ πᾶς στρατιωτικὸς, πᾶς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν.

α') Ὅστις ἐμπορεύεται τὰς περὶ χορηγίας διαταγάς του, τὰ ἐνταλματα, τὰς ἐγκρίσεις δαπανῶν, τὰς ἐξελέγξεις ἢ τακτοποιήσεις λογαριασμῶν.

β') Ὅστις πρὸς ἴδιον ὄφελος ἐνεργεῖ κρατήσεις, προαφαιρέσεις ἢ ζητεῖ ἐκπτώσεις ἢ πληρωμὰς, εἴτε ἐκ τῶν κεφαλαίων, χρημάτων, τροφίμων, ἢ πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἔχει τὴν διαχείρισιν ἢ τὴν φύλαξιν, εἴτε λόγῳ τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἀγορῶν, ἢ τῶν πωλήσεων, μὲ τὰς ὁποίας εἶναι ἐπιφορτισμένος.

γ') Ὅστις ἐξ ἰδιοτελείας εἰσπράττει φόρους, δασμοὺς, τέλη, δικαιώματα χαρτοσήμων, δικαστικὰ ἔξοδα, πληρωμὰς, μισθοὺς, ἢ ἀποδοχὰς, ἐν γνώσει ὅτι δὲν ὀφείλονται παντάπασιν, ἢ ὅτι δὲν ὀφείλονται κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρ' αὐτοῦ ποσότητα.

δ') Ὅστις λαμβάνει ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως, ὁποιονδήποτε ὄφελος εἰς πράξεις, κατακυρώσεις, ἐργολαβίας, ἢ ἄλλας ἐπιχειρήσεις τῶν ὁποίων ἔχει καθολοκληρίαν ἢ ἐν μέρει τὴν διοίκησιν, διαχείρισιν, ἐπιτήρησιν, ἐξέλεγξιν, ἢ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ διατάκτης.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτὴν ἢ μὲ δύο ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν καὶ μὲ ἔκπτωσιν, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

Ἄρθρον 253. Πᾶς στρατιωτικὸς, πᾶς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις κάμει χρῆσιν πρὸς ἴδιον ὄφελος ὑλικοῦ, κεφαλαίων (fonds) ἢ χρημάτων ἀνηκόντων εἰς τὸ κράτος ἢ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς, ἢ πρὸς ἴδιον ὄφελος ἐμπορεύεται αὐτὰ, τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Ἄρθρ. 254. Τιμωρεῖται μὲ εἱρκτὴν πᾶς στρατιωτικὸς, πᾶς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν.

α') Ὅστις νοθεύσει ἢ ἐνεργήσει νὰ νοθεύσωσι ἄλλοι οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστὰ, τῶν ὁποίων εἶχε τὴν φύλαξιν ἢ τὴν ἐπιτήρησιν, ἢ ὅστις ἐν γνώσει διανείμει ἢ ἐνεργήσει νὰ διανείμωσιν ἄλλοι τὰς ὡς εἰρηται νοθευμένας οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστά.

β') Ὅστις ἐν γνώσει καὶ πρὸς ὁποιονδήποτε ἀθέμιτον σκοπὸν διανείμει ἢ ἐνεργήσει νὰ διανείμωσιν ἄλλοι κρέατα ζώων προσβεβλημένων ὑπὸ μολυντικῶν νοσημάτων ἢ οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστὰ ἐφθαρμένα ἢ χαλασμένα.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, τιμω-

ρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἀντιποίησις στολῆς, ἐνδυμασίας, διακριτικῶν σημείων, παρασήμων καὶ νομισματοσήμων.

Ἄρθρον 255. Τιμωρεῖται μὲ δυο μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους φυλάκισιν πᾶς στρατιωτικός.

α') Ὅστις φέρει δημοσίως παράσημα, νομισματόσημα, διακριτικὰ σημεῖα, στολὰς ἢ ἐνδυμασίας τοῦ Βασιλείου, χωρὶς νὰ ἔχῃ πρὸς τοῦτο δικαίωμα.

β') Ὅστις φέρει δημοσίως παράσημα, διακριτικὰ σημεῖα, ἢ νομισματόσημα ξένα, χωρὶς προηγουμένως νὰ λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν τῆς Κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Νύμφευσις ἄνευ ἀδείας.

Ἄρθρον 256. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις συνέλθει εἰς γάμον ἄνευ ἀδείας τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἕως ἓξ μηνῶν, ὁ δὲ γάμος αὐτοῦ δὲν παράγει δικαίωμα πρὸς σύνταξιν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1852 περὶ συντάξεων Νόμου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 257. Ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου μὴ προβλεπόμενα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου.

Ἄρθρον 258. Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς ἢ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν συναίτιος τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 241, 242, 243, 244, 245 τοῦ παρόντος Νόμου προβλεπομένων ἐγκλημάτων, τιμωρεῖται μὲ τὰς ὑπὸ τῶν ῥηθέντων ἄρθρων ὁριζομένας ποινὰς ἐφαρμοζομένων ὅμως, ἐὰν πρέπῃ, τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 187 τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἐὰν δὲ ἦναι ἔνοχος συνεργείας, τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω συνδυαζόμενα μὲ τὰς περὶ συνεργείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου.

Ἄρθρον 259. Πᾶς ὑπαγόμενος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρα-

τιωτικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰ ἄρθρα 49 ἕως 55 τοῦ παρόντος Νόμου αὐτουργὸς ἐγκλήματος, προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ 1 κεφαλαίου τοῦ Ε'. τμήματος τοῦ 4 βιβλίου τοῦ αὐτοῦ Νόμου, τιμωρεῖται μὲ τὰς ὑπὸ τοῦ Νόμου τούτου ὁριζομένας ποινάς, παραβλεπομένης τῆς καθαιρέσεως, ἐὰν ὁ ἔνοχος δὲν ἦναι στρατιωτικὸς ἢ δὲν ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικόν. Εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου συνεπιφέρει ἀπάσας τὰς παρὰ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ὁριζομένας συνεπείας· ἐὰν δὲ ὁ μὴ στρατιωτικὸς ἢ ὁ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν ἦναι συνεργός, τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω συνδυαζόμενα μὲ τὰς περὶ συνεργείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου. Τιμωροῦνται ὅμως μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ὁριζομένην ποινήν, ὁσάκις αὕτη εἶναι βαρυτέρα.

Ἄρθρον 260. Πᾶσα παράβασις τῶν γενικῶν διατάξεων (regiements) τοῦ ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ ἐνεργοῦντος διοικητοῦ τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρον 261. Αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τιμωροῦσιν·

α) Τὰς παραβάσεις τῶν κανονισμῶν, τῶν ἀφορώντων τὴν πειθαρχίαν (discipline) κατὰ τοὺς περὶ τούτων κανονισμούς· ἡ ποινὴ ὅμως τῆς φυλακίσεως δὲν ὑπερβαίνει τοὺς δύο μῆνας.

β') Τὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν πραττόμενα πταίσματα, κατὰ τοὺς περὶ πταισμάτων νόμους, οὐδέποτε ὅμως ἐπιβάλλουσι πρόστιμον. Ὁσάκις δὲ ὁ νόμος καταγινώσκῃ μόνον τὴν ποινὴν τοῦ προστίμου, ἀντ' αὐτῆς ἐπιβάλλουσι κράτησιν μιᾶς ἡμέρας μέχρι δύο μηνῶν.

Δύναται ὅμως ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ διὰ τὴν βαρύτητα τῶν περιστάσεων νὰ παραπέμψῃ τὸν ἔνοχον τῶν ἐν τῷ β'. ἐδαφίῳ πταισμάτων εἰς τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζει τότε τὰς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐδαφίου ὁριζομένας ποινάς.

Ἄρθρον 262. Εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὁ παθὼν παραπέμπεται ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων διὰ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις.

Ἄρθρον 263. Ἡ Διοίκησις, ὁ κανονισμὸς, ἡ πειθαρχικὴ ἁρμοδιότης καὶ ἡ ἀστυνομία τοῦ πειθαρχικοῦ λόχου, τῶν μετανοητηρίων, τῶν καταστημάτων, τῶν δημοσίων ἔργων τοῦ τόπου, τῆς ἐν φρουρίῳ φυλακίσεως καὶ τῶν λοιπῶν στρατιωτικῶν ποινικῶν καταστημάτων καὶ φυλακῶν, κανονίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρον 264. Καταργοῦνται, καθόσον ἀφορᾷ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, οἱ ἄχρι τοῦδε νόμοι καὶ τὰ Διατάγματα περὶ ὀργανισμοῦ,

ἁρμοδιότητος καὶ διαδικασίας τῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων, καὶ περὶ τιμωρίας τῶν στρατιωτικῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων.

Ἀκροτελευταῖοι ὁρισμοί.

Ἄρθρ. 265. Τὰ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου πραχθέντα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα δικάζονται κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, τιμωροῦνται δὲ μὲ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὁριζομένας ποινάς, ὁσάκις αὗται εἶναι ἐλαφρότεραι τῶν προηγουμένων στρατιωτικῶν νόμων.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ τυπωθῆ καὶ νὰ διανεμηθῆ καὶ νὰ συνταχθῆ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος τῆ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς,
Α. Γρηγοριάδης.
Ν. Πρασσακάκης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ.

Τῆς 5 Φεβρουαρίου 1860. Ἡμέρα Παρασκευῆ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνοματτικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κύριος Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξαν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένου τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, ἀνεγνώσθη αὕτη παρ' ἑνὸς τῶν ΚΚ. Γραμματέων καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ παρ' ἡμῖν ἰσχύουσα Στρατιωτικὴ ποινικὴ Νομοθεσία εἶναι ἡ ἀπὸ τοῦ 1790 μέχρι τοῦ 1828 ἐν Γαλλίᾳ ἐκδοθεῖσα·

ἡ Νομοθεσία δὲ αὕτη οὖσα ἀνώμαλον προϊὸν τῶν ἀνωμάλων περιστάσεων, εἰς ἃς ἡ Γαλλία εὑρίσκετο ἀπὸ τοῦ **1789** μέχρι τοῦ **1814**, δὲν ἀνταποκρίνεται ποσῶς διὰ τοὺς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Ὑπουργοῦ ἐκτιθεμένους λόγους εἰς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τοῦ Στρατοῦ ὡς πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν ποινικὴν δικαιοσύνην. Τοῦτο συναισθανθεῖσα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ Βασιλικὴ τῆς Ἑλλάδος Κυβέρνησις διέταξε τὴν σύνταξιν καταλλήλου καὶ θεραπεύοντος τὰς ἀνάγκας ταύτας Νομοσχεδίου. Ἀλλὰ τὸ δυσχερὲς τοῦ ἔργου ἐγένετο παραίτιον ὁτὲ μὲν νὰ κατατριβῇ ὁ χρόνος εἰς προπαρασκευαστικὰς ἀγόνους ἐργασίας, ὁτὲ δὲ νὰ μὴ θεωρηθῇ τὸ συνταχθὲν Νομοσχέδιον σύμφωνον πρὸς τὸν σκοπὸν, ὃν ἡ Β. Κυβέρνησις προέθετο.

Μετὰ τὴν ἔκδοσιν δὲ τοῦ Στρατιωτικοῦ ποινικοῦ κώδικος τῆς Γαλλίας κατὰ τὸ **1857**, καταστάντος τοῦ ἔργου ἧττον δυσχεροῦς, ἡ διορισθεῖσα τότε Ἐπιτροπὴ συνέταξε τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον, ἔχουσα μὲν ὡς βάσιν τὸ Γαλλικὸν κείμενον, ἀλλὰ μεταβαλοῦσα πολλὰ αὐτοῦ μέρη κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας τῆς Ἑλλάδος περιστάσεις καὶ συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς λοιπῆς ἡμῶν νομοθεσίας. Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν δὲ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου καὶ ὑπὸ ἑτέρας Ἐπιτροπῆς εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὴν Γερουσίαν πρὸς ἐπψήφισιν.

Τὸ σχέδιον τοῦτο διαιρεῖται εἰς τέσσαρα βιβλία, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον περιέχει τὸν ὀργανισμὸν τῶν Στρατιωτικῶν Δικαστηρίων, τὸ δεύτερον τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῶν, τὸ τρίτον τὴν ἐνώπιον αὐτῶν διαδικασίαν καὶ τὸ τέταρτον τὸν Στρατιωτικὸν ποινικὸν Νόμον. Ἡ Ἐπιτροπή σας μελετήσασα μετ' ἐπιστασίας τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ, καὶ θεωρήσασα ὡς πρὸς μὲν τὸ πρῶτον βιβλίον, ὅτι αἱ καθιερούμεναι διατάξεις τοῦ σχηματισμοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ποινικῶν Δικαστηρίων ἐξ ὡρισμένων Στρατιωτικῶν βαθμῶν καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος τῶν φερόντων τοὺς βαθμοὺς τούτους, καὶ προσέτι τὴς ἐπὶ ἓν ἔτος κατ' ἐλάχιστον ὅρον διαρκείας τῆς ὑπηρεσίας τῶν οὕτω διορισθέντων Δικαστῶν, εἰς οὓς τὸν κατηγορούμενον καθιστῶσι ἐκ τῶν προτέρων γνωστοὺς τοὺς δικαστὰς αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ διορίζοντος Ὑπουργοῦ ἀφαιροῦσαι τὸ αὐθαίρετον δικαίωμα τοῦ κατ' ἰδίαν ἀπεριόριστον ἐκλογὴν καὶ πολλάκις σχετικῶς πρὸς τὸ δικασθησόμενον πρόσωπον σχηματισμοῦ τοῦ Στρατιωτικοῦ Δικαστηρίου, παρέχουσι μεγάλας ἐγγυήσεις, αἵτινες ἔλλειπον ἀπὸ τῆς μέχρι τοῦδε ἰσχυούσης Στρατιωτικῆς ποινικῆς Νομοθεσίας. Ὡς πρὸς

δὲ τὸ δεύτερον βιβλίον, ὅτι ἡ διαίρεσις τῆς ἁρμοδιότητος τῶν Στρατιωτικῶν Δικαστηρίων κατὰ λόγον τῶν δύω πολλῷ διαφερουσῶν ἀλλήλαις περιστάσεων τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολέμου, καὶ ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης ὁ περιορισμὸς τῆς ἁρμοδιότητος ταύτης εἰς μόνους τοὺς Στρατιωτικοὺς καὶ τοὺς πρὸς τούτους διὰ Νόμου ἐξομοιουμένους, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ἡ ἐπέκτασις τῆς ἁρμοδιότητος ταύτης καὶ εἰς μὴ στρατιωτικούς, ἀλλὰ μόνον δι' ἐγκλήματα ἀφορῶντα τὴν ἀσφάλειαν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐπιτυχίαν, ἢ μὴ, τοῦ σκοποῦ πρὸς ὃν τείνουσιν αἱ ἐν τῇ δεινῇ τοῦ πολέμου καταστάσει ἐνέργειαι αὐτοῦ, εἶναι πληρέστατα δεδικαιολογημένη· Ὡς πρὸς δὲ τὸ τρίτον βιβλίον, ὅτι ἡ ἐνώπιον τῶν Στρατιωτικῶν Δικαστηρίων διαδικασία διατάσσεται ὁμοία πρὸς τὴν τῆς κοινῆς ἡμῶν Ποιν. Δικονομίας καὶ πολλαὶ μάλιστα διατάξεις τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου παρέχουσιν ἀκόμη πλειοτέρας ἐγγυήσεις, τὰς ὁποίας δὲν παρέχει τὸ κοινὸν δίκαιον ὡς τὰ ἄρθρ. **91, 98** καὶ ἄλλα· Ὡς πρὸς δὲ τὸ τέταρτον βιβλίον, ἤτοι τὸν Στρατιωτικὸν ποινικὸν Νόμον, ὅτι αἱ διατάξεις αὐτοῦ ἀπορυγοῦσαι τό τε ὑπέρμετρον τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τῆς ἰσχυούσης Γαλλικῆς ποινικῆς Νομοθεσίας ποινῶν, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἐπήγαγε τὴν ἀτιμωρησίαν, καὶ τὸ ἐπιεικὲς τῶν ποινῶν, τὸ ὁποῖον χαλαρόνει τοῦ Στρατοῦ τὴν πειθαρχίαν, ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀπόπειραν, τὴν ὑπαιτιότητα, τὴν συνέργειαν καὶ τὸν καταλογισμὸν παραδεχθεῖσαι τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τοῦ ἰσχύοντος κοινοῦ δικαίου, εἰσὶ σύμφωνοι καὶ πρὸς τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς καὶ πρὸς τὰς πραγματικὰς τοῦ στρατοῦ ἀνάγκας· παρεδέχθη μὲν τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, ἐπιφέρει ὅμως τὰς ἀκολούθους ἐπὶ τῶν καθέκαστα τροποποιήσεις.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **6.** Νὰ λείψῃ τὸ «ἐν ᾗ ἐδρεύει τὸ Στρατοδικεῖον» ὡς περιττόν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **7.** Νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν «ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν» τὸ «καὶ λοχαγῶν» καὶ νὰ διαγραφῶσιν αἱ λέξεις τοῦ *Στρατοῦ* καὶ τοῦτο διὰ νὰ ὑπάρχῃ εὐρύτερον στάδιον εἰς τὴν ἐκλογὴν, ὥστε νὰ εὑρίσκεται ὁ ἔχων τὰς ἀπαιτουμένας νομικὰς γνώσεις, καὶ προσέτι διὰ νὰ δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ διορίζῃ ὡς τοιούτους τοὺς εὐδοκιμήσαντας ἤδη εἰς τὰς θέσεις τῶν ἀντεπιτρόπων καὶ ἀντεισαγγέων· μετὰ δὲ τὰς λέξεις «ἀντεισαγγέαι ἐκ τῶν» νὰ προστεθῇ τὸ «λοχαγῶν καὶ» πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ τετάρτου παραγράφου τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἀντὶ «ἑκατὸν πεντήκοντα» νὰ τεθῇ «ἑκατὸν ἑβδομήκοντα» καὶ ἀντὶ «ἑκατὸν» «ἑκατὸν εἴκοσι» καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἦναι σύμφωνος ὁ μισθὸς οὗτος μὲ τὸν μισθὸν τὸν ὁποῖον λαμβάνουν οἱ Γραμματεῖς καὶ Ὑπογραμματεῖς τῶν Πρωτοδικείων κατὰ τὴν πέρυσιν ἐπιψηφισθεῖσαν αὔξησιν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 8. Νὰ διαγραφῇ ἐξ αὐτοῦ ὁ δεύτερος παράγραφος ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς λέξεως «ὁσάκις» νὰ μετατεθῇ δὲ οὗτος εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 19 πραγματευομένου περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ φρουρᾷ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς καὶ νὰ ἐκλείψῃ οὕτω ἡ φαινομένη ἀντίφασις μεταξὺ τοῦ παραγράφου τούτου καὶ τοῦ ἄρθρου 19, ἀντὶ δὲ τῆς ἐν τῷ τελευταίῳ παραγράφῳ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου φράσεως «οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τῶν τοῦ ἑπομένου» νὰ τεθῇ τὸ «οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δικαστηρίου ἀπαιτούμενοι, ἐκ τῶν τοῦ ἑπομένου», καὶ τοῦτο διὰ νὰ γίνηται καταφανὴς ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 9. Ν' ἀφαιρεθῇ ὁ μετὰ τὴν λέξιν «κατ' αἴτησιν αὐτοῦ» καὶ πρὸ τῆς λέξεως *ἕνεκα* σύνδεσμος «καὶ» ὡς περιττὸς καὶ μᾶλλον συγχίζων τὴν ἔννοιαν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 10. Νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν «στρατηγῶν» τὸ «ἀντιστρατήγων» ὡς παραλειφθὲν κατὰ λάθος. Ν' ἀφαιρεθῇ προσέτι ἡ φράσις «κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποδίκου» διότι ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν ἀνωτέρων καὶ τῶν ὁμοιοβάθμων, καὶ πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἀναζήτησις τῶν δικαστῶν μέχρι τοῦ ἀντισυνταγματάρχου· καὶ τέλος ἀντὶ τῆς λέξεως «ἐκ συνταγματαρχῶν» νὰ τεθῇ «ἐξ ἀντισυνταγματαρχῶν» διότι οἱ συνταγματάρχαι περιελήφθησαν ἤδη ἀνωτέρω

Εἰς τὸ ἄρθρον 18 νὰ προστεθῇ ὡς 6' § ὁ ἑξῆς·

«Κωλυομένου δὲ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου καὶ Ἀντεπιτρόπου, τοῦ »Εἰσηγητοῦ καὶ ἀντεισηγητοῦ, τοῦ Γραμματέως, καὶ Ὑπο»γραμματέως, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος »δὲν εἶναι παρὼν, ὁ Φρούραρχος ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν »κωλυόμενον· τοῦτο δὲ διότι ἡ αὐτὴ τῆς ἀναπληρώσεως ἀνάγκη δύναται νὰ παραστῇ καὶ ὡς πρὸς τοὺς εἰρημένους.

Εἰς τὸ ἄρθρον 19 μετὰ τὴν λέξιν «δὲν εὑρίσκεται ὁ» νὰ προστεθῇ «κατὰ τὸ ἄρθρον 8» μετὰ δὲ τὴν λέξιν «ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν» νὰ προστεθῇ «καὶ τῶν λοχαγῶν», διότι καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοχαγοὺς δύναται νὰ παρουσιασθῇ ἡ αὐτὴ ἀ-

νάγκη· νὰ προστεθῇ δὲ ἐπίσης μετὰ τὴν λέξιν «ἀρχαιότητα» ἡ πρόθεσις ἐκ, ἥτις παρελείφθη κατὰ λάθος. Εἰς τὸ τέλος δὲ νὰ προστεθῇ. «Ὁσάκις δὲ καὶ οὕτω δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν ἀνωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποδίκου ἀξιω»ματικῶν, προσλαμβάνονται οἱ ὁμοιόβαθμοι μὲ αὐτὸν κατὰ »σειρὰν ἀρχαιότητος καὶ πρῶτον ἐκ τῆς φρουρᾶς, ἐν ἐλλείψει »δὲ, ἐκ τῶν λοιπῶν, ὡς ἀνωτέρω, περιφερειῶν, καὶ τούτων μὴ »ἐξαρκούντων, καλοῦνται οἱ τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ, ἐ»πιφυλαττομένης καὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 10.»

Ἡ αἰτιολογία τῆς προσθήκης ταύτης ἐρρέθη ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 8.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 22 § 1. μετὰ τὰς λέξεις «νὰ ἐνεργήτῃ τὰ» νὰ προστεθῇ «τοῦ Εἰσηγητοῦ καὶ», διότι καὶ ὁ Εἰσηγητὴς πρέπει νὰ ὑπάκηται εἰς τὰς αὐτὰς ἐξαιρέσεις, ἀφ' οὗ εἰς ταύτας περιελήφθη καὶ ὁ Β. Ἐπίτροπος, τὸν ὁποῖον δὲν ὑποβάλλει εἰς ἐξαίρεσιν ὁ Γαλλικὸς Νόμος, ἐν ᾧ ὑποβάλλει τὸν Εἰσηγητήν. Ἐπὶ τοῦ ἐδ. 1 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου Ν' ἀντικατασταθῇ ἡ λέξις «κεχωρισμένος» διὰ τῆς λέξεως «διεζευγμένος», ὅπως καθίσταται πρόδηλος ἡ ἔννοια τοῦ Νόμου.

Ὁ δ' § νὰ διαιρεθῇ εἰς δύω καὶ νὰ γίνῃ δ' καὶ ε', ὡς ἕπεται.

«δ'. Ἐὰν ἐγνωμοδότησε προηγουμένως διοικητικῶς, ἢ ἐνήργησεν ὡς μέλος ἑτέρου στρατιωτικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς ὑπὸ »δίκην πράξεως.

ε'. Ἐὰν κατέθεσεν ὡς μάρτυς περὶ αὐτῆς.

Ἐπὶ δὲ τοῦ τελευταίου ἐδ. τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ν' ἀντικατασταθῇ τὸ «καὶ δ'» διὰ τοῦ «καὶ ε'».

Αἱ μεταβολαὶ δὲ αὗται γίνονται ἵνα μὴ ἐξαιρῆται ὁ Β. Ἐπίτροπος ἐπὶ τῆς περιπτώσεως τοῦ δ' ἐδαφίου, ὡς διωρθώθη, ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται μὲν ἐπὶ τῶν δικαστῶν, τοῦ Εἰσηγητοῦ καὶ τοῦ Γραμματέως, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν καθηκόντα κατηγόρου ἐκτελούντων Β. Ἐπιτρόπων.

Εἰς τὸ ἄρθρον 25 ἐν τῷ προτελευταίῳ §, τὸ «175» νὰ γίνῃ «180» διὰ τὸν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 7ου ῥηθέντα λόγον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 27 μετὰ τὴν φράσιν «ἐπίσης προεδρεύεται» νὰ διαγραφῇ τὸ «ὁσάκις τοῦτο εἶναι δυνατὸν», νὰ προστεθῇ ἡ οὕτω διαγραφεῖσα φράσις μετὰ τὴν φράσιν «πολεμικοῦ Ναυτικοῦ», μετ' αὐτὴν δὲ νὰ προστεθῇ τὸ «ἄλλως ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 25» εὐθὺς δὲ κατόπιν νὰ τεθῇ τὸ «κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν» καὶ νὰ διαγραφῇ ὁ μετὰ τὸ ἄρθρον «ὁ» σύνδεσμος «δέ».

Αἱ μεταβολαὶ αὗται ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ γένηται καταφανὴς ἡ ἔννοια τοῦ Νόμου, ὡς πρὸς τὸν προεδρεύοντα τοῦ ἀναθεωρητικοῦ Δικαστηρίου, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δὲν εὑρεθῶσιν οὐδὲ ἐν τῷ στρατῷ τῆς ξηρᾶς οὐδὲ ἐν τῷ Ναυτικῷ ὁμοιόβαθμοι τοῦ προεδρεύσαντος τὸ Στρατοδικεῖον Στρατηγοῦ ἢ Ἀντιστρατήγου, ἡ ὁποία, ὡς ἦτο συντεταγμένον τὸ ἄρθρον, δὲν ἐφαίνετο τοσοῦτον καταληπτή.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 29. Ἀντὶ τοῦ « δύναται νὰ συστήσῃ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, ἐν ᾗ καὶ δύω » νὰ τεθῇ ἡ φράσις « συσταίνει δύω » καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴ συσταίνῃ τὰ Δικαστήρια, ὅταν παρουσιασθῇ ἡ ἀνάγκη, καὶ ὑπάρχῃ γνωστὸν τὸ δικασθησόμενον πρόσωπον, ἀλλὰ νὰ ἦναι ὑπόχρεως ὁ ἀρχηγὸς αὐθὶς ὡς ἐξέρχεται εἰς ἐκστρατείαν, νὰ συσταίνῃ καὶ τὰ Δικαστήρια.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **31** μετὰ τὴν φράσιν « πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων » νὰ διαγραφῇ τὸ « οἱ ἀμέσως ἑπόμενοι κατὰ τὸν βαθμὸν » καὶ νὰ προστεθῇ τὸ « ἐκ τῶν κατωτέρων βαθμῶν κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ βαθμοῦ καὶ », καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἀρθῇ εἰς τοιαύτην ἔκτακτον περίπτωσιν πᾶν πρὸς σύστασιν τοῦ Δικαστηρίου παρουσιασθησόμενον κώλυμα ὡς ἐκ τῆς δυνατῆς ἐλλείψεως ἀξιωματικῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρω βαθμοῦ τοῦ δικασθησομένου, ὡς τὸ αὐτὸ προὐνόησε καὶ ὁ Γαλλικὸς Νόμος.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **32** μετὰ τὴν φράσιν « δύω μελῶν ἐκ τῶν Ταγματαρχῶν » νὰ προστεθῇ « ἢ ἐν ἐλλείψει, ἐκ τῶν λοχαγῶν ».

Ἐπὶ τοῦ § 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου νὰ ἀντικατασταθῇ τὸ « ὅμως κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν » διὰ τοῦ « δὲ ὁσάκις εἶναι δυνατὸν » καὶ ταῦτα πρὸς ἄρσιν τῶν πρὸς συγκρότησιν τοῦ Δικαστηρίου δυνατῶν δυσκολιῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **34** ἀπὸ τῆς λέξεως « δύναται » μέχρι τέλους τοῦ § ά, νὰ τεθῇ ἡ φράσις « συσταίνει, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῷ Στρατιωτικὰ Δικαστήρια, δύω Στρατοδικεῖα καὶ « ἓν ἀναθεωρητικὸν, ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι, συμπληρόνει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν αὐτῶν », καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 29 ἐκτεθέντα λόγον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **36** § **2** νὰ διαγραφῇ τὸ « ἐκ τῶν τριῶν μόνον ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν » καὶ νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος « ὁ Πρόεδρος ὅμως δύναται νὰ ληφθῇ, ἐν ἐλλείψει ἀνωτέρων, καὶ ἐκ τῶν Ταγματαρχῶν », διὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἀνωτέρω λόγον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **43** πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν « ὑπάγονται » τὸ « ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ σημειουμένων ».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἐδ. α § **3** ἀντὶ τοῦ « οἱ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς », νὰ τεθῇ τὸ « οἱ διὰ Νόμου μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι ».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου καὶ ἐδαφίου § **4** νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν « εἰδικήν τινα » τὸ « Στρατιωτικὴν », ἵνα μὴ περιλαμβάνωσιν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων οἱ εἰς πολιτικὴν ὑπηρεσίαν ἀποσπώμενοι στρατιωτικοὶ, οἵτινες πρέπει μὲν, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται, νὰ δικάζωνται ἀπὸ τὰ Στρατιωτικὰ Δικαστήρια διὰ τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ πλημμελήματα, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπηρεσίαν ἢ τὰ κοινὰ τὰ κατὰ τὸν χρόνον τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ὑπηρεσίας διαπραχθέντα.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **44**. Τὸ ἐδ. ά καὶ β' νὰ γίνῃ β' καὶ γ', ὡς πρῶτον δὲ νὰ τεθῇ τὸ ἑπόμενον.

« ά). Οἱ ἐν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου κατονομαζόμενοι, ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα πολιτικὴν ὑπηρεσίαν » καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **46** ἀντὶ τοῦ « τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου « νὰ γίνῃ τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ β' τμήματος τοῦ **4** Βιβλίου τοῦ παρόντος Νόμου, ἐξαιρέσει τῶν ἄρθρων **238** § **4** καὶ **5**. **240**, **250** καὶ **252** § **3** », καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴ ὑπόκηνται οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ χωροφύλακες εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Στρατιωτικῶν Δικαστηρίων, εἰμὴ μόνον διὰ τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **47** μετὰ τὸν γ' § νὰ προστεθῶσιν οἱ ἀκόλουθοι.

« Ὁσάκις αἱ κατὰ τὰ προηγούμενα ἐδάφια ἐπιβαλλόμεναι « ποιναὶ ὦτι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὅλαι ὁμοῦ λαμβανόμεναι, δὲν « πρέπει νὰ ὑπερβαίνωσι τὸν ὑπὸ τοῦ Νόμου ὁριζόμενον μέγι« στον ὅρον τῆς ποινῆς ».

« Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρότερον ἐπιβληθείσης ποινῆς ἄρ« χεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν μετὰ ταῦτα ποινῶν ».

Εἰς τὸ τέλος τοῦ § **4**, ὡς ἔχει ἐν τῷ κειμένῳ, νὰ προστεθῇ ἡ φράσις « ἐπιφυλαττομένων καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων « **60**—**62** τοῦ παρόντος Νόμου ».

Ἡ πρώτη προσθήκη ἐγένετο διὰ νὰ τηρηθῇ ὁ κανὼν τῶν ἄρ-

θρων 109 καὶ 110 τοῦ ποινικοῦ Νόμου, τὸν ὁποῖον παρεδέχθη καὶ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ἐν τῷ ἄρθρῳ 129 αὐτοῦ. Ἡ δευτέρα προσθήκη διὰ νὰ μὴ ματαιοῦται ἡ ποινὴ αὕτη συμπίπτουσα μὲ τὴν προηγουμένως ἐπιβληθεῖσαν ὡς ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 189 τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ἡ δὲ τρίτη προσθήκη διὰ νὰ ἦναι ἁρμόδιον τὸ τακτικὸν Δικαστήριον ὁσάκις εἰς μίαν τῶν πράξεων τούτων συγκατηγορῶνται πολῖται.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 48 νὰ λείψῃ ὁ τελευταῖος §, διότι ἂν καὶ ὁ § οὗτος ἦναι σύμφωνος πρὸς τὴν ποιν. Δικονομίαν, δὲν ἐφαρμόζεται ὅμως εἰς τὸ Στρατιωτικὸν Δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου καταδίωξις δὲν δύναται νὰ γίνῃ κατὰ τὸ ἄρθρον 82 ἄνευ διαταγῆς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 53 § 1. Νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν «προηγουμένου ἄρθρου» τὸ «περιλαμβανομένων» πρὸς σαφήνειαν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 55 ἀντὶ τῶν παρατεθειμένων ἄρθρων «49, 50 καὶ 51»· νὰ παρατεθῶσι μόνον τὰ ἄρθρα «49 καὶ 50», διότι οἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 51 ἀναφερόμενοι ἀναφέρονται ἤδη καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 50· ἡ δὲ μνεία τοῦ ἄρθρου 51 δὲν δύναται ἢ νὰ φέρῃ σύγχυσιν ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 59 § 3 μετὰ τὴν φράσιν τῶν «εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἀστυνομικῶν Στρατιωτικῶν Δικαστηρίων» νὰ προστεθῇ ἡ φράσις «εἰσαγομένας κατὰ τὴν ποινικὴν ἐκδίκασιν τῶν παραβάσεων τούτων καὶ» ἡ δὲ λέξις «ὑπερβαινουσῶν» νὰ διορθωθῇ «ὑπερβαινούσας». Ἡ πρώτη τροποποίησις ἐγένετο διὰ νὰ γίνῃ καταφανές, ὅτι ἅμα τὸ ἀστυνομικὸν Δικαστήριον ἐκδικάσῃ τὴν ἀστυνομικὴν παράβασιν, δὲν δύναται κατόπιν νὰ δικάσῃ τὴν πολιτικὴν ἀποζημίωσιν, ἥτις τότε ὑπάγεται εἰς τὸ πολιτικὸν Δικαστήριον· ἡ δὲ δευτέρα ἐγένετο, διότι ἡ ἁρμοδιότης ὡς ἐκ τοῦ ποσοῦ κανονίζεται ἐκ τῆς ἀγωγῆς, καὶ ὄχι ἐκ τῆς ἐπιδικασθησομένης ἀποζημιώσεως.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 61. Νὰ λείψῃ τὸ ἐδ. 6', διότι ἂν καὶ ὑπάρχῃ εἰς τὸ Γαλλικόν, αἱ ἰδιαίτεραι ὅμως τῆς Ἑλλάδος περιστάσεις δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν παραδοχὴν τῆς τοιαύτης διακρίσεως. Προσέτι νὰ διαγραφῇ τὸ ἑ. ἐδάφιον διὰ νὰ μὴ ὑπάγεται ἐνώπιον τοῦ Στρατοδικείου πολίτης ἐν καιρῷ εἰρήνης.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 69· ἀντὶ τοῦ «ἢ κατὰ τοῦ κατηγορημένου» νὰ τεθῇ τὸ «ἢ κατὰ τοῦ ἀνακρινομένου» διότι πρὶν ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον 82 δώσῃ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τὴν ἄδειαν τῆς καταδιώξεως δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ κατηγορούμενος.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 71 μετὰ τὴν φράσιν «ἢ τὸν δήμαρχον» νὰ προστεθῇ «τὸ Δημαρχικόν», ὅπερ παρελείφθη ἐκ λάθους.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 76 μετὰ τὴν λέξιν «ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι» νὰ προστεθῇ τὸ «καὶ οἱ δι' εἰδικοῦ Νόμου τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως ἔχοντες» διὰ νὰ μὴ ἐξαιρῶνται καὶ οἱ τελευταῖοι οὗτοι οὐχ ἧττον νόμιμοι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 80 ἀντὶ τοῦ «διὰ τοῦ εἰσαγγελέως» ἐν τέλει, νὰ γίνῃ «διὰ τοῦ παρ' Ἑφέταις Εἰσαγγελέως» διὰ νὰ τηρῆται ἡ ἱεραρχικὴ τάξις τῶν Δικαστικῶν ἀρχῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 83. μετὰ τὸ τέλος αὐτοῦ νὰ προστεθῇ ὁ ἀκόλουθος §.

«Ἐὰν ὁ εἰσηγητὴς συνιδὲν ἐκυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως» (ἄρθρον 21 καὶ 22), ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ ἄνευ ἀναβολῆς» τὸν ἀντεισηγητὴν εἰς ἀναπλήρωσίν του· ἐξαιρουμένου δὲ καὶ» τούτου, ἀναφέρει πρὸς τὸν Β. Ἐπίτροπον τοὺς λόγους τῆς» ἐξαιρέσεως ἀμφοτέρων. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ» ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρών, ὁ Φρούραρχος ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ» τοῦ Β. ἐπιτρόπου ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν ἐξαιρούμενον.

«Ἕως οὗ ἀναλάβῃ τὰ ἔργα του ὁ ἀναπληρωτὴς, ὁ εἰσηγητὴς» ὀφείλει νὰ ἐπιχειρῇ ὅλας τὰς κατεπειγούσας ἀνακριτικὰς πρά-» ξεις ἢ καὶ νὰ λαμβάνῃ ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν συν-» τηρητικὰ μέτρα».

Ὁ § οὗτος κατέστη ἀναγκαῖος ἕνεκα τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 22 γενομένης μνείας καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ ὡς ἐξαιρουμένου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 85 § 1. Εἰς τὸ τέλος νὰ διαγραφῇ ἡ φράσις «καὶ τοῦ 23 ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου» νὰ προστεθῇ δὲ μετὰ τὸν 2 §. ἐν ᾧ γίνεται κυρίως λόγος περὶ ὅρκου, ἕτερος ὡς ὁ ἑξῆς.

«Ἐὰν ὁ μάρτυς ἦναι ἀρχιερεύς, ἱερεύς, ἢ ἱεροδιάκονος, ἐφαρ-» μόζεται ἡ διάταξις τοῦ ΚΓ' ἄρθρου τοῦ Καταστατικοῦ τῆς» ἱερᾶς Συνόδου».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ § 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου μετὰ τὸ παρατεθειμένον ἄρθρον 114 τῆς Ποιν. Δικονομίας, νὰ παρατεθῇ καὶ τὸ ἄρθρον «122» διότι εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο προσδιορίζονται οἱ ἀνωμοτὶ ἐξεταζόμενοι.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 86. Τὸ τελευταῖον ἐκ τῶν τριῶν παρατεθειμένων ἄρθρων, ἤτοι τὸ 187, νὰ γίνῃ 197 § 2 πρὸς διόρθωσιν τοῦ γενομένου λάθους.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 90 § 2. Ἀντὶ τῆς φράσεως «ἀντὶ ὅμως τῆς» ἡμέρας ὁρίζει τὴν προθεσμίαν ἐν γένει, ἐντὸς τῆς ὁποίας

» χρεωστεῖ ὁ κλητευόμενος νὰ ἐμφανισθῇ » νὰ τεθῇ ἡ φράσις « προϊέτι δὲ τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κλητευόμενος ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς, » διὰ νὰ μὴ μένῃ εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν τοῦ εἰσηγητοῦ ὁ προσδιορισμὸς τῆς προθεσμίας.

Ἐπὶ τοῦ 4 αὐτοῦ ἄρθρου ἀντὶ «τοῦ ἀναστήματος, τῆς μορφῆς, τῆς γλώσσης, τοῦ ἐνδύματος καὶ ἄλλων ἐξωτερικῶν διακριτικῶν σημείων τοῦ συλληφθησομένου » νὰ τεθῇ « τοῦ συλληφθησομένου κατὰ τὸ ἀνάστημα, τὴν μορφὴν, τὴν γλῶτσαν, τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὰ ἄλλα ἐξωτερικὰ διακριτικὰ σημεῖα αὐτοῦ. »

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου δὲ § τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου νὰ προστεθῇ πρὸ τῶν τριῶν παρατεθειμένων ἄρθρων, τὸ ἄρθρον 212 τὸ διαλαμβάνον περὶ τοῦ χρόνου ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐξετάζεται ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ὁ φυλακισμένος ἢ ὁ κλητευόμενος, διότι ἄλλως ἐλλείπει ἡ προσήκουσα κύρωσις τοῦ ἄρθρου 92, καὶ ἄλλων τοῦ προκειμένου Νομοτχεδίου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98. Εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἀντὶ σαποραίνεται περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου » νὰ τεθῇ ἡ φράσις «ἐκδιδει τὴν περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου διαταγήν του. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 99 ἀντὶ τοῦ « ἐὰν συμφώνως μὲ τὰς « προτάσεις τοῦ Β. Ἐπιτρόπου καὶ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ εἰσηγητοῦ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δι' ἡτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας ἀποφασίσῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γίνῃ κατηγορία, διατάττει ἐν ταὐτῷ καὶ, » νὰ γίνῃ » Ἐὰν ὅ,τε εἰσηγητὴς γνωμοδοτῇ καὶ ὁ Β. ἐπίτροπος ἐκ συμφώνου πρτείνῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ » τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται δι' ἡτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ, καὶ ἐντὸς τῆς » εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας ν' ἀποφαίσῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γίνῃ κατηγορία καὶ » νὰ διατάξῃ ἐν ταυτῷ » καὶ ταῦτα διὰ νὰ μὴ μένῃ εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ παραπέμπῃ ἢ οὔ τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντα εἰς δίκην, ἀλλὰ κατὰ γενικὸν μὲν κανόνα νὰ ἦναι ὑπόχρεος πάντοτε νὰ παραπέμπῃ αὐτὸν εἰς δίκην· ἐξαιρετικῶς δὲ μόνον, ὅταν ὅ,τε εἰσηγητὴς καὶ ὁ Β. Ἐπίτροπος προτείνωσιν, ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ἐνδείξεις, τότε μόνον νὰ δύναται δι' ἡτιολογημένης πράξεώς του ν' ἀπορραίνηται, ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ πρὸς παραπομπήν.

Ἐπὶ τοῦ δ' ἑδαφίου τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου μετὰ τὴν φράσιν « ἡ

ἀπόφασις αὕτη » νὰ προστεθῇ « τοῦ Ὑπουργοῦ » διὰ νὰ ἐκλείψῃ πᾶσα ὑπόνοια, ὅτι δύναται νὰ περιλαμβάνῃ ἡ φράσις αὕτη τοῦ Στρατοδικείου ἀπόφασιν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 100. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τούτου νὰ προστεθῇ ἡ φράσις « περὶ τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις, » διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἑκάστοτε ἀπόδειξις τῆς ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατασσομένης εἰδοποιήσεως.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 104 § 4 ἐν τέλει ἀντὶ τοῦ « τὸν Β. Ἐπίτροπον καὶ τὸν κατηγορούμενον ἢ καὶ τὸν συνήγορόν του, « νὰ τεθῇ τὸ « τὸν Β. Ἐπίτροπον, τὸν κατηγορούμενον καὶ τὸν συνήγορόν του. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 105, ἀντὶ τῆς φράσεως « τῶν ὁποίων ὅμως δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαίρεσις » νὰ τεθῇ ἡ φράσις « οἱ δικασταὶ οὗτοι λαμβάνονται ἐν ἐλλείψει ὁμοιοβάθμων κατὰ σειρὰν ἐκ τῶν ἑπομένων βαθμῶν· δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐξαίρεσις αὐτῶν· » καὶ ταῦτα διὰ νὰ ἀρθῇ πᾶν κώλυμα εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐξαιρέσεως ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δὲν ὑπάρχουσιν ὁμοιόβαθμοι ἀξιωματικοί.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 106 ἀντὶ τοῦ « ἕκαστος τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 21 καὶ 22 ἀναφερομένων » νὰ τεθῇ « πᾶς πρόεδρος, στρατοδίκης, Β. Ἐπίτροπος ἢ Γραμματεύς » διὰ νὰ ἐξαιρῆται ὁ εἰσηγητὴς, περὶ οὗ ἐγένετο ἡ προσήκουσα μνεία ἐν τῷ ἄρθρῳ 83.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 110 § 5 νὰ διαγραφῇ ἡ φράσις «ὡς ἔνοχοι στάσεως » διότι ὅταν εἷς μόνον πράξῃ θόρυβον, τότε δὲν ὑπάρχει περίπτωσις τῆς στάσεως, ἥτις περιέχει τὴν ἔννοιαν τῶν πολλῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114 εἰς τὸ τέλος ἀντὶ τῆς φράσεως « ὑπὸ τοῦ Νόμου ποινὰς « νὰ τεθῇ τὸ « ὑπὸ τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου ποινάς », νὰ προστεθῇ δὲ ἐν ἰδίῳ παραγράφῳ τὸ:

« Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος καταδικασθῇ διὰ τὴν πρᾶξιν ἕνεκα τῆς ὁποίας εἰσήχθη εἰς δίκην, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐπιβληθείσης αὐτῷ ποινῆς, ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιβαλλομένων ποινῶν, » καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ 47 ἐκτεθέντα λόγον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 117 εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ νὰ προστεθῇ ἴδιος § ὁ ἑξῆς.

« Μετὰ τὴν περὶ ἀναρμοδιότητος ἔνστασιν καὶ μόνον πρὸ » τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, προτείνεται ὑπὸ » τοῦ κατηγορουμένου, ἡ ἕνεκα τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ » εἰσηγητοῦ ἀκυρότης τῶν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν πράξεων αὐ-

» τοῦ. Ἐὰν τὸ δικαστήριον εὕρῃ αὐτὴν δεδικαιολογημένην, ἀ» κυρόνει τὰς ῥηθείσας πράξεις, ἐκτὸς τῶν συντηρητικῶν μέ» τρων, τῶν κατεπειγουσῶν καὶ τῶν μὴ δυναμένων νὰ ἀναπλη» ρωθῶσιν ἀνακριτικῶν πράξεων, διατάττει δὲ, ἐὰν ἡ ἀναγκαία, » τὴν ἐνώπιόν του κλῆτευσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Εἰσηγητοῦ ἐξετα» σθέντων μαρτύρων, τῶν ὁποίων ἡ κατάθεσις ἠκυρώθη· ἐὰν δὲ » ἀποῤῥίψῃ τὴν αἴτησιν, καταδικάζει τὸν προτείναντα εἰς τὴν » ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 107 ὁριζομένην ποινήν. »

Ἡ προσθήκη αὕτη κατέστη ἀναγκαία, διότι περιελήφθη καὶ ὁ Εἰσηγητὴς εἰς τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ ἄρθρου 22.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 120. ἀντὶ τοῦ « ἐὰν ὁ μάρτυς ᾖναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ », νὰ τεθῇ τὸ « ἐὰν ὁ μάρτυς ᾖναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς ἀπὸ τοῦ ἕκτου βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ καὶ κατωτέρω » καὶ τοῦτο πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 123 § 2 νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ « δύναται » τὸ « προσέτι », ὅπερ παρελείφθη ἐκ παραδρομῆς.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 126 ἐδ. 6' ἀντὶ τοῦ « διὰ τῆς δεῖνα » νὰ τεθῇ τὸ « μετὰ τῆς δεῖνα. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 130· μετὰ τὴν ῥᾶσιν « καὶ διατακτικὸν αὐτῆς » νὰ προστεθῇ τὸ « καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ συζήτησις γίνεται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 131 ἀντὶ τοῦ « οἱ ἀθωωθέντες καὶ ἀπολυθέντες » νὰ τεθῇ τὸ « οἱ ἀθωωθέντες ἢ ἀπολυθέντες » διότι δύναταί τις ἢ νὰ ἀπολυθῇ ἢ νὰ ἀθωωθῇ.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 134 ἀντὶ τῆς ῥᾶσεως « πρὸς τὸν καταδικασθέντα τὴν ἀπόφασιν « νὰ τεθῇ τὸ « πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὴν ἀπόφασιν· ἐν περιπτώσει δὲ καταδίκης, » διότι ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀποφάσεως πρέπει νὰ γίνηται καὶ ὅταν ᾖ ἀθωωτικὴ καὶ ὅταν ᾖ καταδικαστική.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 137. Εἰς τὸ τέλος τοῦ τελευταίου § νὰ προστεθῇ τὸ « ἀλλ' ἡ ὑπὲρ τοῦ Νόμου ἀναθεώρησις γίνεται καὶ μετὰ τὴν εἰρημένην προθεσμίαν. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 138, μετὰ τὴν ῥᾶσιν « ἡ τῆς ἀναθεωρήσεως αἴτησις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως » νὰ προστεθῇ « ἐκτὸς ἐὰν ἐγένετο ὑπὲρ τοῦ Νόμου. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 146 ἀντὶ τοῦ « ἡ διαταγὴ τῆς ἀνακρίσεως δίδεται » νὰ τεθῇ τὸ « ἡ διαταγὴ τῆς ἀνακρίσεως, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῶν ἄρθρων 198 καὶ 199, δίδεται, » καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἐξαιρῶνται αἱ περιπτώσεις τῶν δύω τούτων ἄρθρων,

καθ' ἃς μόνος ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πρέπει νὰ δίδῃ τὴν διαταγήν, ὡς ἔχει καὶ τὸ Γαλλικὸν κείμενον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 149 ἀντὶ τοῦ « δύνανται νὰ ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τῶν Στρατοδικείων » νὰ τεθῇ « διατάττουσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν Στρατοδικείων, δύνανται δὲ νὰ ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν » καὶ τοῦτο διὰ νὰ καταφαίνηται ὅτι οἱ ἀρχηγοί, περὶ ὧν πρόκειται, ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσι νὰ διατάττωσι τὴν ἐκτέλεσιν, ἀλλὰ δύνανται καὶ νὰ ἀναστείλωσιν αὐτὴν, ἀναφερόμενοι περὶ τούτου εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὡς ἔχει καὶ τὸ Γαλλικὸν κείμενον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 158 § 2 ἀντὶ τοῦ « ἀντικαθίστανται δὲ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ δι' ἄλλων ὁμοιοβάθμων ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸν ἰδιαίτερον πίνακα κατὰ τὸ 17 καὶ 19 ἄρθρον τοῦ παρόντος Νόμου » νὰ τεθῇ τὸ « ἀντικαθίστανται δὲ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, ἢ τοῦ ἀρμαδίου ἀρχηγοῦ τοῦ Στρατοῦ, ἢ τοῦ Φρουράρχου, δι' ἄλλων ὁμοιοβάθμων, κατὰ τὰ ἄρθρα 17—19, 30 καὶ 35 τοῦ παρόντος Νόμου· » καὶ ταῦτα διὰ νὰ ᾖναι δυνατὸν νὰ γίνηται ἡ ἀντικατάστασις ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἢ πολιορκίας, περὶ ὧν δὲν προνοεῖ τὸ παρὸν ἄρθρον ὡς ἔχει.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 161 § 2 μετὰ τὴν ῥᾶσιν « μετὰ τοῦ ἀντιγράφου » νὰ προστεθῇ ἡ λέξις « τῆς ἀποράσεως » παραλειφθεῖσα κατὰ λάθος.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 163 ἡ ῥᾶσις « ἐν τῷ ἀναθεωρητικῷ » νὰ μετατραπῇ εἰς τὴν ῥᾶσιν « εἰς τὸ ἀναθεωρητικόν. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 166. Ἡ ῥᾶσις « ὁ ἕνεκα πλημμελήματος κατηγορούμενος καὶ μετὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 100. κοινοποίησιν μὴ ἐμφανιζόμενος » ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς ἑπομένης « ἐὰν ὁ ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορούμενος καὶ κατὰ τὴν προανάκρισιν μὴ προφυλακισθεὶς δὲν ἐμφανίζηται μετὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 100 κοινοποίησιν, » καὶ τοῦτο ἵνα γίνηται καταφανὴς ἡ μεταξὺ τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ τοῦ ἄρθρου 113 διαφορά.

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου δὲ παραγράφου τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἀντὶ « κατὰ τῶν ἐπὶ ἀνακοπῇ ἀποφάσεων καὶ τῶν ἐρήμην, καθ' ὧν δὲν συγχωρεῖται πλέον ἀνακοπή, » νὰ τεθῇ « κατὰ τῶν ἐπὶ τῇ ἀνακοπῇ ἀποφάσεων καὶ τῶν ἐρήμην, καθ' ὧν δὲν ἐγένετο ἐμπροθέσμως ἀνακοπὴ » ἵνα ᾖ καταφανὲς τὸ νόημα τοῦ Νόμου. Εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ παραγράφου τούτου νὰ προστεθῇ « ἀρχο-

μένων ὅμως τῶν προθεσμιῶν εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόφασις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας. » Ἡ προσθήκη αὕτη εἶναι ἀναγκαία, διότι τὸ ἄρθρον 136, εἰς ὃ παραπέμπει ὁ παράγραφος οὗτος, λέγον ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀποφάσεως, ὑποτίθησιν ὅτι ὁ καταδικασθεὶς διατελεῖ περιλακισμένος, ὅπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ἔχει χώραν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 168. ἀντὶ «μόνον μετὰ παρέλευσιν τῆς τριμήνου προθεσμίας » νὰ τεθῇ « μόνον μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς μηνὸς » διὰ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Τοῦ παραγράφου δευτέρου τοῦ ἄρθρου 170 τὸ τελευταῖον μέρος τὸ ἀρχόμενον ἀπὸ τῶν λέξεων «μόνον ἐναντίον κτλ.» νὰ γίνῃ ἴδιος παράγραφος διὰ νὰ δηλοῦται, ὅτι αἱ διατάξεις αὐτοῦ ἐφαρμόζονται εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς προνοουμένας ὑπὸ τοῦ § 1 καὶ 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 174. Ἡ φράσις « ἀλλ' ἡ παραγραφὴ τῶν ἀξιοποίνων τῆς φυγοστρατείας καὶ λειποταξίας » νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς φράσεως « ἀλλ' ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας, » ἵνα συμπεριληφθῇ ἐνταῦθα καὶ ἡ αὐτομολία, ἣν τὸ 228 ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου διακρίνει ἀπὸ τῶν λοιπῶν εἰδῶν τῆς λειποταξίας.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 179. Ἡ τελευταία φράσις τοῦ ἄρθρου τούτου « καὶ εἰς πάντα καταδικασθέντα εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν ἐξαιρουμένης τῆς καθαιρέσεως, » νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς φράσεως « καὶ εἰς πάντα καταδικασθέντα εἰς ἄλλην ἐγκληματικὴν ποινὴν ἐκτὸς τῆς καθαιρέσεως. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 186. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τούτου νὰ προστεθῇ ἴδιος παράγραφος διαλαμβάνων τὰ ἀκόλουθα « Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν τὰ κοινὰ ποινικὰ δικαστήρια δικάζουσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου οἱονδήποτε στρατιωτικὸν » ἡ προσθήκη αὕτη γίνεται, ἵνα τὰ τακτικὰ Δικαστήρια, ὁσάκις, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τῶν ἄρθρων 60—62 δικάζουσι στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικούς, ἐφαρμόζωσι κατ' αὐτῶν τοὺς οἰκείους στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς Νόμους.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 187. Ἀντὶ τῆς ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου τούτου φράσεως « ἁπάσας τὰς κατὰ τὸν παρόντα καὶ τὸν κοινὸν Ποινικὸν Νόμον συνεπείας αὐτῆς » νὰ τεθῇ ἡ φράσις « ἁπάσας τὰς κατὰ

τὸν παρόντα καὶ τὸν κοινὸν ποινικὸν Νόμον λοιπὰς συνεπείας αὐτῆς » ἵνα οὕτω ἀποκλείηται ἡ καθαίρεσις.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 194 ἐδ. ἀ. ἀντὶ τῆς φράσεως « ἢ θέσιν », ἥτις εἶναι γενικὴ καὶ ἀόριστος, νὰ τεθῇ ὡρισμένως « πόλιν, δίοδον, ἢ ἄλλην στρατιωτικὴν θέσιν ». Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐδ. δ'. ἀντὶ τῆς λέξεως « προσκαλέσει » νὰ τεθῇ ἡ λέξις « προκαλέσει ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 197 ἀντὶ « ἀποπλανήσει δι' οἱουδήποτε τρόπου στρατιωτικοὺς νὰ αὐτομολήσωσι » νὰ τεθῇ « προσκάλεσε δι' οἱουδήποτε τρόπου στρατιωτικοὺς νὰ αὐτομολήσωσι », διότι ἀρκεῖ νὰ ἐπροκάλεσε μόνον εἰς αὐτομολίαν χωρὶς καὶ οἱ προκληθέντες νὰ ἀπεπλανήθησαν διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιβαλλομένη ποινή· οὕτω δὲ θέλει διαστέλλεσθαι τὸ παρὸν ἄρθρον ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 123 παραγρ. 8 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου τοῦ τιμωροῦντος μὲ θάνατον τὸν ἀποπλανῶντα στρατιώτας εἰς αὐτομόλησιν· οὕτως ἔχει καὶ ὁ Γαλλικὸς Νόμος. Προσέτι δὲ ἀντὶ τῆς φράσεως « ἢ ἐν γένει εὐκολύνει » νὰ τεθῇ « ἢ ἐν γνώσει εὐκολύνει ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 198. Ἀντὶ τῆς φράσεως « καὶ παρέδοσε τὸ φρούριόν του », νὰ τεθῇ « καὶ παρέδωκε τὸ εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθὲν φρούριον » (Place).

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 208. Ἀντὶ τῆς λέξεως « βιάσει » νὰ τεθῇ « ἐκβιάσει ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 211, ἀντὶ ὑπὸ τῶν ὅπλων αὐτὸ τὰ ὅπλα ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 219 ἀντὶ τῆς λέξεως « φευγόντων » νὰ τεθῇ ἡ λέξις « φυγομάχων ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 221 ἐδ. ἀ. ἀντὶ τῆς φράσεως « ἀπὸ τῆς ἀποδεδειγμένης ἀπουσίας του » νὰ τεθῇ ἡ φράσις « ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του », ἵνα δηλοῦται, ὅτι ἀπὸ τῆς βεβαιώσεως τῆς ἀπουσίας του ἄρχεται ἡ προθεσμία τῶν ἓξ ἡμερῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 223 § δ'. ἀντὶ τῆς φράσεως « ἐν τόπῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, ἢ ἐνόπλου στάσεως » νὰ τεθῇ « ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως », ὡς ὑπάρχει καὶ ἐν τοῖς ἄρθροις 326 καὶ ἑπομ.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 225. Ἀντὶ « ἀπὸ τῆς ἀποδεδειγμένης ἀπουσίας του » νὰ τεθῇ « ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του » διὰ τὸν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 221 ἐκτεθέντα λόγον.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἡ ἀμέσως προηγουμένη τοῦ 230 ἄρθρου ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς ἑξῆς.

Ε'.

« Γενικαὶ περὶ φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας διατάξεις ».

Ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 230 μετὰ τὴν λέξιν « λειποταξία » νὰ τεθῇ καὶ ἡ λέξις « ἢ αὐτομολία », ἡ δὲ φράσις « θεωρεῖται, ὡς λειποταξία ἐκ συστάσεως », νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς « θεωρεῖται, ὡς ἐκ συστάσεως γενομένη ».

Ἐν τῷ τελευταίῳ παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 231 νὰ προστεθῇ ἡ λέξις « ἢ αὐτομολίας » μετὰ τὴν φράσιν « ὁ ἔνοχος τῆς ἐκ συστάσεως λειποταξίας ». Νὰ διαγραφῇ προσέτι ἡ λέξις «προηγουμένων» καὶ μετὰ τὴν λέξιν «ἄρθρων» νὰ προστεθῇ «221—229 ».

Ἐν τῷ ἄρθρῳ 235, ἡ φράσις « ἡ ὅστις ἀθωωθῇ μὲν τῆς ἕνεκα λειποταξίας κατηγορίας » νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς « ἢ ὅστις ἀθωωθῇ μὲν τῆς ἕνεκα λειποταξίας ἢ αὐτομολίας κατηγορίας ». Αἱ ἐπὶ τῶν ἄρθρων 230, 231 καὶ 235 μεταβολαὶ ἐπηνέχθησαν, ὅπως περιληφθῇ ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ αὐτομολία, ἣν ὁ Νόμος διακρίνει ἀπὸ τῶν λοιπῶν εἰδῶν τῆς λειποταξίας.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 238. Ἀντὶ τῆς φράσεως « ἡ κλοπὴ τῶν εἰς τὸ κράτος ἀνηκόντων ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων, χρημάτων ἢ ὁπωσωνδήποτε πραγμάτων ἀνηκόντων εἴτε εἰς τὸ κράτος, εἴτε εἰς στρατιωτικούς » νὰ τεθῇ ἡ φράσις « ἡ κλοπὴ τῶν εἰς τὸ κράτος ἀνηκόντων ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων, χρημάτων τοῦ συσσιτίου ἢ τῆς μισθοδοσίας, ἢ χρημάτων ἢ πραγμάτων οἱωνδήποτε ἀνηκόντων εἴτε εἰς τὸ κράτος, εἴτε εἰς στρατιωτικούς ». Ἡ τροπολογία αὕτη ἐγένετο ἵνα συμπεριλαμβάνηται καὶ ἡ κλοπὴ τῶν χρημάτων τοῦ συσσιτίου ἢ τῆς μισθοδοσίας, καὶ νὰ γίνηται κατὰ τὰ λοιπὰ καταφανὴς ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου, ὡς ἔχει καὶ ἐν τῷ Γαλλικῷ κειμένῳ.

Ἐπὶ τοῦ 6' δὲ παραγράφου τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἡ φράσις « πραχθεῖσα ὑπὸ διαχειριστῶν ἢ στρατιωτικῶν ὑπολόγων » νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς « πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν ὑπολόγων »· τοῦτο δὲ διότι ἡ λέξις «διαχειριστῶν» παρέλκει ὅλως.

Ἐν δὲ τῷ 4ῳ παραγράφῳ ἀντὶ τῆς φράσεως «παρ' ᾧ κατοικεῖ » νὰ τεθῇ ἡ « παρ' ᾧ καταλύει », ἵνα γίνηται δῆλον, ὅτι πρόκειται περὶ τῶν καταλυμάτων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν Νόμον παρέχουσιν οἱ πολῖται εἰς τοὺς στρατιωτικούς.

Ἡ λέξις « διαχειριστὴς » ἡ ἐν τοῖς ἄρθροις 246, 247, 248, 249, 250, 252, 253 καὶ 254 νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς φράσεως « στρατιωτικὸς διαχειριστής ». Ἐν τῷ ἄρθρῳ δὲ 248 ἡ

λέξις « πρωτοτύπων », νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς λέξεως « ἐπισήμων », διότι καὶ τὸ Γαλλικὸν κείμενον περὶ ἐπισήμων λαλεῖ καὶ ἡ ἔννοια οὕτω θέλει ἔχει ὀρθῶς.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 259. Ἀντὶ τῆς φράσεως « τιμωρεῖται ὁμοίως μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου ὁριζομένην ποινήν, ὁσάκις εἶναι βαρυτέρα » νὰ τεθῇ ἡ φράσις « τιμωροῦνται ὁμοίως ὅ,τε αὐτουργὸς καὶ συνεργὸς μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου ὁριζομένην ποινήν, ὁσάκις αὕτη εἶναι βαρυτέρα ». Ἡ μεταβολὴ αὕτη γίνεται, ἵνα ἐφαρμόζηται ἡ διάταξις αὕτη οὐ μόνον εἰς τὸν συνεργόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν αὐτουργόν.

Τὰ προποιούμενα δὲ ἄρθρα ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσιν ἐπομένως ὡς ἀκολούθως.

Ἄρθρ. 6. Οἱ πρόεδροι τῶν διαρκῶν στρατοδικείων διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, οἱ δὲ στρατοδίκαι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν. Ἅπαντες δὲ ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, οἱουδήποτε ὅπλου.

Οἱ στρατοδίκαι διορίζονται ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῇ φρουρᾷ τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, δύνανται δὲ ν' ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων, μετὰ ἐνιαύσιον δικαστικὴν ὑπηρεσίαν ἢ καὶ πρότερον, ἐὰν παύσωσι νὰ ὑπηρετῶσιν ἐν τῇ φρουρᾷ ταύτῃ.

Ἄρθρ. 7. Οἱ Βασιλικοὶ ἐπίτροποι καὶ εἰσηγηταὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ διαθεσιμότητι ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ· οἱ δὲ Βασιλικοὶ ἀντεπίτροποι καὶ ἀντεισηγηταὶ ἐκ τῶν κατωτέρων. Γραμματεὺς στρατοδικείου δύναται νὰ διορισθῇ καὶ μὴ στρατιωτικός.

Ἅπαντες οἱ προειρημένοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει ἕνα ἢ δύο ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς.

Ὁ μισθὸς τοῦ μὴ στρατιωτικοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα κατὰ μῆνα· τοῦ δὲ μὴ στρατιωτικοῦ ὑπογραμματέως εἰς δραχμὰς ἑκατὸν εἴκοσι.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατοδικείων ἔξοδα παραχωροῦνται, κατ' ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐκ τοῦ σχετικοῦ κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ἄρθρ. 8. Ἡ κατὰ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου διατηρεῖται ἢ τροποποιεῖται ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου, κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα.

Κατηγορούμενος	Πρόεδρος	Στρατοδίκαι
Στρατιώτης μέχρις ἀνθυπολοχαγοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.	Συνταγματάρχης ἢ Ἀντισυνταγματάρχης	2 Ταγματάρχαι 2 Λοχαγοί 1 Ὑπολοχαγὸς 1 Ἀνθυπολοχαγὸς
Ὑπολοχαγὸς	Συνταγματάρχης ἢ Ἀντισυνταγματάρχης	2 Ταγματάρχαι 3 Λοχαγοί 1 Ὑπολοχαγὸς
Λοχαγὸς	Συνταγματάρχης	2 Ἀντισυνταγματάρχ. 3 Ταγματάρχαι 1 Λοχαγὸς
Ταγματάρχης	Ὑποστράτηγος	2 Συνταγματάρχαι 2 Ἀντισυνταγματάρχ. 2 Ταγματάρχαι
Ἀντισυνταγματάρχης	Ὑποστράτηγος	1 Ὑποστράτηγος 3 Συνταγματάρχαι 2 Ἀντισυνταγματάρχ.
Συνταγματάρχης	Ἀντιστράτηγος ἢ Ὑποστράτηγος	4 Ὑποστράτηγοι 2 Συνταγματάρχαι

Κατηγορουμένου ὑποστρατήγου ἢ ἀντιστρατήγου ὁ πρόεδρος διορίζεται ἐκ τῶν ἐχόντων ἀνώτερον τοῦ ὑποδίκου βαθμόν· κατηγορουμένου δὲ στρατηγοῦ, μὴ ὑπάρχοντος ἰσοβάθμου, ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ.

Οἱ δικασταὶ λαμβάνονται εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρων τοῦ ὑποδίκου βαθμῶν· συμπληροῦνται δ' ἐκ τῶν ἰσοβάθμων. Κατηγορουμένου δὲ ἀντιστρατήγου, καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ.

Κατηγορουμένου στρατηγοῦ, οἱ δικασταὶ λαμβάνονται, μὴ ὑπαρχόντων ἰσοβάθμων, ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δικαστηρίου ἀπαιτούμενοι, ἐκ τῶν τοῦ ἑπομένου.

Ἄρθρ. 9. Ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγοῦ, ἀντιστρατήγου, ὑποστρατήγου ἢ συνταγματάρχου, οἱ στρατηγοί, ἀντιστράτηγοι καὶ ὑποστράτηγοι καλοῦνται ὡς δικασταὶ κατὰ τὴν σειρὰν τῶν βαθμῶν καὶ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐδενὸς ἀπαλλασσομένου, ἐκτὸς κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ἕνεκα κωλύμα-

τος ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως αὐτοῦ.

Ὁ πρόεδρος διορίζεται ἐκ τῶν εἰρημένων ἄνευ διακρίσεως ἀρχαιότητος.

Ἄρθρ. 10. Μὴ ὑπάρχοντος κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν στρατηγῶν ἀντιστρατήγων καὶ ὑποστρατήγων ἐν τῷ στρατῷ τῆς ξηρᾶς, καλοῦνται καὶ οἱ τούτοις ὁμοιόβαθμοι τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, καὶ τούτων μὴ ἐξαρκούντων, προσλαμβάνονται οἱ ἀμέσως ἑπόμενοι ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐκ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. Ἐὰν δὲ καὶ οὗτοι δὲν ἐξαρκῶσιν, ἀναπληροῦνται οἱ ἐλλείποντες ἐκ ἀντισυνταγματαρχῶν.

Ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὰ ἔργα τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ὑποστράτηγος. Τὰ δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ, καὶ συνταγματάρχης ἢ ἀντισυνταγματάρχης.

Ἄρθρ. 18. Ἐὰν ἐκ τυχαίου κωλύματος ὁ πρόεδρος ἢ στρατοδίκης τις δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τινα δίκην, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ, ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρών, ὁ φρούραρχος τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, κατ' αἴτησιν τοῦ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον δι' ἡτιολογημένης πράξεώς του δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου, λαμβανομένου κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος ἐκ τοῦ προειρημένου πίνακος.

Κωλυομένου δὲ τοῦ Β. ἐπιτρόπου καὶ ἀτεπιτρόπου, τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ ἀντεισηγητοῦ, τοῦ γραμματέως καὶ ὑπογραμματέως, ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος δὲν ἦναι παρών, ὁ Φρούραρχος ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον.

Ἄρθρ. 19. Ἐὰν ἐν τῇ φρουρᾷ, ὅπου ἐδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, δὲν εὑρίσκεται ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 8 ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν στρατηγῶν, ἀντιστρατήγων, ὑποστρατήγων καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ τῶν λοχαγῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοδικείου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καλεῖ τοὺς ὁμοιοβάθμους αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος τῶν ὑπαρχόντων ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοδικείου, καὶ, τούτων μὴ ἐξαρκούντων, ἐκ τῶν τῆς περιφερείας τοῦ ἑτέρου στρατοδικείου.

Ὁσάκις δὲ καὶ οὕτω δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν ἀνωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποδίκου ἀξιωματικῶν, προσλαμβάνονται οἱ ὁμοιόβαθμοι μὲ αὐτὸν κατὰ σειρὰν ἀρχαιότητος, καὶ πρῶτον ἐκ τῆς φρουρᾶς, ἐν ἐλλείψει δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν,

ὡς ἀνωτέρω, περιφερειῶν, καὶ τούτων μὴ ἐξαρκούντων, καλοῦνται οἱ τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 10.

Ἄρθρ. 22. Οὐδεὶς δύναται νὰ δικάσῃ ἢ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τοῦ γραμματέως ἔργα·

α) Ἐὰν ἦναι συγγενὴς τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἀνιόντα ἢ κατιόντα βαθμόν, ἢ μέχρι τετάρτου ἐκ πλαγίου βαθμοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἢ κηδεστὴς μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ σύζυγος ἂν καὶ διεζευγμένος.

β) Ἐὰν κατεμήνυτε τὴν ὑπὸ δίκην πρᾶξιν, ἢ διέταξε τὴν ἀνάκρισιν αὐτῆς.

γ) Ἐὰν ἐντὸς τῶν προηγουμένων πέντε ἐτῶν παρέστη ὡς παθών, ὡς ἰδιώτης κατήγορος, ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἢ ἐτέθη ὑπὸ ἀνάκρισιν εἰς ποινικὴν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ὑπόθεσιν.

δ) Ἐὰν ἐγνωμοδότησε προηγουμένως διοικητικῶς, ἢ ἐνήργησεν ὡς μέλος ἑτέρου στρατιωτικοῦ δικαστηρίου, ἐπὶ τῆς ὑπὸ δίκην πρᾶξεως

Ἐὰν κατέθεσεν ὡς μάρτυς περὶ αὐτῆς.

Τὰ ἐδάφια α, γ καὶ ε ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον.

Ἄρθρ. 25. Τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου, ἐκ τῶν ὑποστρατήγων, καὶ ἐκ τεσσάρων δικαστῶν· ἑνὸς συνταγματάρχου, ἑνὸς ἀντισυνταγματάρχου καὶ δύο ταγματαρχῶν, λαμβανομένων ἐξ οἱουδήποτε ὅπλου τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἐξ ἑνὸς Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, καὶ ἑνὸς γραμματέως.

Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ὁ μισθὸς τοῦ μὴ στρατιωτικοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ὀγδομήκοντα κατὰ μῆνα.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας ἔξοδα προσδιορίζονται καὶ χορηγοῦνται κατὰ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 27. Ἐπὶ ἀναθεωρήσεως ἀποφάσεως στρατοδικείου, προεδρευθέντος ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἐπίσης προεδρεύεται, ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, καὶ, ἐν ἐλλείψει τούτων, ὑπὸ ὁμοιοβάθμων τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ὁσάκις τοῦτο εἶναι δυνατόν· ἄλλως ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 25 κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ τακτικὸς πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ συνεδριάζει ὡς δικαστής, ὁ δὲ νεώτερος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, καὶ, ἐν ἴσῃ ἀρχαιότητι, ὁ νεώτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν δύο ταγματαρχῶν, δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὴν δίκην.

Ἄρθρ. 29. Ἐκστρατεύοντος ἐκτὸς τοῦ Κράτους τοῦ στρατοῦ, ὁ γενικὸς αὐτοῦ ἀρχηγός, καθὼς καὶ πᾶς ἀρχηγὸς σώματος στρατοῦ ἐνεργοῦντος μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως, συσταίνει δύω στρατοδικεῖα, καὶ ἓν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

Τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4, 5, 7 ἐξ. α, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21 καὶ 22 τοῦ παρόντος νόμου. Τὸ δὲ ἀναθεωρητικὸν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 21, 22, 23 § α, 27 καὶ 28 τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 31. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ στρατοδικείου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, καλοῦνται πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων ἐκ τῶν κατωτέρων βαθμῶν καὶ κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ βαθμοῦ καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ πλείονες τῶν τριῶν κατωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν καθίσταται ἀδύνατος ἡ συγκρότησις τοῦ στρατοδικείου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ ἀρχηγοῦ, ἀποστέλλει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν ἀξιωματικῶν, κατὰ τὸ 19 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, ἢ διατάσσει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἓν τῶν πλησιεστέρων διαρκῶν στρατοδικείων.

Ἄρθρ. 32. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, συγκροτεῖται τοῦτο ἐκ τριῶν δικαστῶν, δυναμένων νὰ ληφθῶσι, τοῦ μὲν προέδρου ἐκ τῶν συνταγματαρχῶν ἢ ἀντισυνταγματαρχῶν, τῶν δὲ δύο μελῶν ἐκ τῶν ταγματαρχῶν ἢ ἐν ἐλλείψει ἐκ τῶν λοχαγῶν τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ οἱουδήποτε ὅπλου.

Τὰ ἔργα τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι παρ' ἑνὸς λοχαγοῦ· ὁ πρόεδρος δέ, ὁσάκις εἶναι δυνατόν, πρέπει νὰ ἦναι τοὐλάχιστον ὁμοιόβαθμος μὲ τὸν κατηγορούμενον.

Ἄρθρ. 34. Ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας φρουρίου ὑπὸ ἐχθρῶν ἢ ὑπὸ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, ὁ ἀνώτερος ἐν τῷ φρουρίῳ στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς συσταίνει, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῷ στρατιωτικὰ δικαστήρια, δύο στρατοδικεῖα,

καὶ ἓν ἀναθεωρητικόν· ἐὰν δὲν ὑπάρχωσι, συμπληρώνει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν αὐτῶν.

Ἡ σύστασις αὐτῶν κοινοποιεῖται διὰ τῆς ἡμερησίας διατεγῆς, τὰ δὲ ἔργα των παύουν, διαλυομένου τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἢ τῆς πολιορκίας, ἐκτὸς ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, περὶ τῶν ὁποίων εἶχεν ἤδη διαταχθῇ κατὰ τὰ ἄρθρα 147 καὶ 148 ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ τῶν κατηγορουμένων.

Ἄρθρ. 36. Ὁ εἰρηνέυς ἀρχηγὸς συγκροτεῖ καὶ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, διορίζων καὶ ἀναπληρῶν ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀ καὶ δ' ἐδάφιον τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

Μὴ ὑπάρχοντος δὲ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, συγκροτεῖται τοῦτο κατὰ τὸ 32 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου· ὁ πρόεδρος ὅμως δύναται νὰ ληφθῇ, ἐν ἐλλείψει ἀνωτέρων, καὶ ἐκ τῶν ταγματαρχῶν.

Ἄρθρ. 43. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ὑπάγονται ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ σημειουμένων πάντα τὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τῷ 4 τμήματι τοῦ παρόντος βιβλίου προβλεπομένων περιπτώσεων, ὅσα πράττουσι·

ἀ) Οἱ παντὸς βαθμοῦ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί, μουσικοί, στρατιῶται καὶ μαθητευόμενοι παῖδες στρατοῦ.

Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ὑγείας τοῦ στρατοῦ.

Οἱ διὰ νόμου μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι·

Ἅπαντες δέ, ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ στρατοῦ ὡς παρόντες ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα ὑπηρεσίαν.

β') Οἱ στρατιωτικοὶ νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι, ἀντικατασταταί, ἐθέλονται καὶ οἱ μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι, νοσηλευόμενοι εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεῖα, ἢ ὁδοιποροῦντες ὑπὸ φύλαξιν δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατούμενοι εἰς κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακάς.

γ') Οἱ ἐπ' ἀδείᾳ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν παραλειπόμενοι νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι, οἱ ἐν ἀορίστῳ ἀδείᾳ ἀποστελλόμενοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται καὶ οἱ ἐν ἐφεδρείᾳ διατελοῦντες, ἀφ' ἧς κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν συνέλθωσι πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν γυμνασίων ἢ ἐπιθεωρήσεων.

δ') Αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου.

Ἄρθρ. 44. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν στρατοδικείων

ὑπάγονται μόνον διὰ τὰ ἐν τῷ δ' τμήματι τοῦ 4 βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενα πλημμελήματα καὶ κακουργήματα·

ἀ) Οἱ ἐν τῷ ἀ. ἐδαφ. τοῦ προηγουμένου ἄρθρου κατονομαζόμενοι, ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα πολιτικὴν ὑπηρεσίαν,

β') Οἱ λειποτάκται,

γ') Οἱ στρατιωτικοὶ παντὸς βαθμοῦ, οἱ τῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ πάντες οἱ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ὁσάκις εἶναι ἀπόντες ἐπ' ἀδείᾳ ἢ διατελῶσιν ἐν ἐφεδρείᾳ, ἢ δὲν εἶναι μὲν εἰς ἐνέργειαν, λαμβάνουσιν ὅμως ἀποδοχὰς καὶ μένουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 46. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια μόνον διὰ τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα, τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ Β' τμήματος τοῦ 4 βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου, ἐξαιρέσει τῶν ἄρθρων 238 § 4 καὶ 5, 240, 250 καὶ 252 § 3.

Ἄρθρ. 47. Ὅταν τις ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ στρατοδικείου καταδιώκεται διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ὑπαγόμενον εἰς αὐτὴν, ἐν ταυτῷ δὲ καὶ δι' ἕτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν κοινῶν δικαστηρίων, δικάζει πρῶτον τὸ εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ βαρυτέρα πρᾶξις δικαστήριον, παραπέμπεται δὲ ὁ κατηγορούμενος μετὰ ταῦτα, ἐὰν πρέπῃ, εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν ἑτέραν πρᾶξιν αὐτοῦ.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρώτου δικάσαντος δικαστηρίου ἦναι καταδικαστική, τὸ μετὰ ταῦτα δικάζον δικαστήριον ἐπιβάλλει μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ παραβιασθέντος νόμου ὁριζομένην ποινὴν, ἀλλὰ μετριαζομένην, ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῆς προεπιβληθείσης ποινῆς.

Ἐπὶ πράξεων ἰσοποίνων διαφόρου ἁρμοδιότητος δικάζει πρῶτον τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον.

Ὁσάκις αἱ κατὰ τὰ προηγούμενα ἐδάφια ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ ὦσι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὅλαι ὁμοῦ λαμβανόμεναι, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνωσι τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενον μέγιστον ὅρον τῆς ποινῆς.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρότερον ἐπιβληθείσης ποινῆς ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν μετὰ ταῦτα ποινῶν.

Ἐὰν δὲ αἱ διαφόρου ἁρμοδιότητος πράξεις ἦναι συναρεῖς (ἄρθρον **34** τῆς κοινῆς ποινοικῆς δικονομίας) καὶ μία ἐξ αὐτῶν προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου, δικάζει περὶ ὅλων τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον, ἄλλως τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἐπιφυλαττομένων καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων **60—62** τοῦ παρόντος νόμου.

Δύνανται ὅμως νὰ χωρισθῶσιν αἱ δίκαι, ἐὰν ἐκ τῆς ἑνώσεως τῆς διαδικασίας αὐτῶν προκύπτῃ ἀναβολή, φέρουσα κίνδυνον ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων.

Ἄρθρον **48.** Οἱ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ὑπαγόμενοι εἰσάγονται εἰς δίκην ἢ εἰς τὸ στρατοδικεῖον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξετελέσθη ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις, ἢ εἰς τὸ στρατοδικεῖον τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως τοῦ ἐγκαλουμένου ἢ τῆς φρουρᾶς τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος ἢ ἀποσπάσματος, εἰς ὃ ἀνήκει οὗτος.

Ἄρθρον **53.** Εἰς τὰ παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ στρατοδικεῖα εἰσάγονται·

α) Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ **2** παραγράφῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου· περιλαμβανομένου καὶ οἱ ἐν τῷ **1** παραγράφῳ αὐτοῦ ἀναφερόμενοι, ἐὰν δὲν ἐσυστήθησαν τὰ αὐτόθι μνημονευόμενα στρατοδικεῖα. Διακεκομμένης δ' οὕτως τῆς μετὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ συγκοινωνίας, τίθενται καὶ οὗτοι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, κατὰ τὸ **2** ἐδάφιον τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

β) Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι, οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ στρατῷ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ.

γ) Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι, οἵτινες δὲν ἀποτελοῦσι μέρος ἀποσπάσματος ἢ σώματός τινος στρατοῦ.

δ) Οἱ στρατηγοὶ παντὸς βαθμοῦ καὶ οἱ τούτων τάξιν ἔχοντες, οἵτινες ὑπηρετοῦσιν ἐν τῷ στρατῷ· δύνανται ὅμως ὁ γενικὸς ἀρχηγός, ἐὰν τὸ κρίνῃ ἀναγκαῖον, νὰ θέσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· κατὰ τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην εἰσάγονται οὗτοι εἰς δίκην εἰς τὸ πλησιέστερον διαρκὲς στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον **55.** Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν ἀποκλεισμένοις ἢ πολιορκουμένοις φρουρίοις στρατοδικείων ὑπάγονται οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις **49**, καὶ **50** τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενοι, διὰ τὰς αὐτόθι προβλεπομένας ἀξιοποίνους πράξεις.

Ἄρθρ. **59.** Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται·

α) Οἱ τροφοπῶλαι, οἱ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι, οἱ ἔμποροι αἱ πλύτραι, οἱ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατόν.

β) Οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις **661—666** τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου διαλαμβανόμενοι.

γ) Οἱ μὴ ἀξιωματικοὶ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου· ἅπαντες δὲ εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις·

1. Διὰ πᾶν πταῖσμα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ ἢ ἄλλου νόμου·

2. Διὰ πᾶν πλημμέλημα, τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, κατ' ἀνώτατον ὅρον μὲ ἐξάμηνον φυλάκισιν καὶ μὲ διακοσίων δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν, ἢ μὲ μίαν ἐκ τῶν ποινῶν τούτων.

3) Δι' αἰτήσεις ἀποζημιώσεων ἕνεκα παραβάσεων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, εἰσαγωμένας κατὰ τὴν ποινικὴν ἐκδίκασιν τῶν παραβάσεων τούτων καὶ μὴ ὑπερβαινούσας τὰς **150** δραχμάς.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀστυνομικῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων δὲν συγχωρεῖται οὐδεμία προσφυγή.

Ἄρθρον **61.** Εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια εἰσάγονται, ἄνευ διακρίσεως, οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματός τινος ἢ πλημμελήματος.

α) Ἐὰν ἅπαντες ἦναι στρατιωτικοὶ ἢ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ἂν καὶ διὰ τὴν θέσιν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, εἷς ἢ πλείονες ἐξ αὐτῶν ἐξαιρῶνται τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας·

β) Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρ' Ἕλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ ξένης χώρας εὑρισκομένῳ·

γ) Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ τῆς ἡμεδαπῆς εὑρισκομένῳ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ.

Ἄρθρον **69.** Οἱ ἐπὶ τῆς προανακρίσεως, λαβόντες μήνυσίν τινα ἢ ἔγκλησιν, ἐπιχειροῦσιν ἕκαστος ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του καὶ ἄνευ ἀναβολῆς, πάσας τὰς ἀναγκαίας πρὸς βεβαίωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς καταστάσεως τῶν τόπων ἀνακριτικὰς πράξεις· συντάττουσι τὰς περὶ τούτων ἐκθέσεις, ἐξετάζουσι τοὺς αὐτόθι παρευρεθέντας καὶ ἅπαντας τοὺς δυναμένους νὰ δώσωσι πληροφορίας περὶ τοῦ γεγονότος γείτονας, ὑπηρέτας ἢ καὶ συγγενεῖς· προσκαλοῦσι τοὺς ἐξετασθέντας νὰ ὑπογράψωσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν, καὶ ἂν δὲν δύνανται ἢ ἀρνῶνται νὰ ὑπογράψωσι, γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν αὐτῇ·

κατάσχουσιν ὅπλα, πράγματα, ἔγγραφα πειστήρια καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ὑπὲρ ἣ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, συμμορφούμενοι μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθ. 152 § 2 καὶ 3, 153, 154, 169, 172—174 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 74. Οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικοὶ δὲν δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐπιχείρισιν ἀνακριτικῆς πράξεως, ἐὰν δὲν συμπαραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὸν εἰρηνοδίκην ἢ τὸν πάρεδρον αὐτοῦ, ἢ τὸν δήμαρχον τὸν δημαρχικὸν ἢ εἰδικὸν πάρεδρον ἢ τὸν ἀστυνόμον.

Ἄρθρον 76. Ἐπὶ κακουργημάτων ἢ πλημμελημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ἐν ἐλλείψει παντὸς ἐπὶ τῆς προανακρίσεως στρατιωτικοῦ, οἱ κατὰ τὰ ἄρθρα 17 καὶ 18 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ δ' εἰδικοῦ νόμου τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως ἔχοντες ἐνεργοῦσι τὰς πρὸς βεβαίωσιν τοῦ πράξαντος καὶ τῆς πράξεως ἀνακρίσεις.

Ἄρθρον 80. Τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικῶν διαβιβάζονται διὰ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν, ἄνευ ἀναβολῆς, πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν δὲ τακτικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων διαβιβάζονται πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελέως.

Ἄρθρον 83. Ἡ τῆς ἀνακρίσεως διαταγὴ μετὰ τῶν ἐκθέσεων, ἐγγράφων, πειστηρίων καὶ κατασχεθέντων πραγμάτων, πέμπεται πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἁρμοδίου στρατοδικείου, ὅστις διευθύνει αὐτὰ ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τὸν εἰσηγητήν.

Ἐὰν ὁ Εἰσηγητὴς συνοίδεν ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως (ἄρθρ. 21 καὶ 22) ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὸν ἀντεισηγητὴν πρὸς ἀναπλήρωσίν του· ἐξαιρουμένου δὲ τούτου ἀναφέρει πρὸς τὸν Β. Ἐπίτροπον τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέως ἀμφοτέρων. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρὼν, ὁ φρούραρχος ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν ἐξαιρούμενον.

Ἕως οὗ ἀναλάβῃ τὰ ἔργα του ὁ ἀναπληρωτὴς, ὁ εἰσηγητὴς ὀφείλει νὰ ἐπιχειρῇ ὅλας τὰς κατεπειγούσας ἀνακριτικὰς πράξεις ἢ καὶ νὰ λαμβάνῃ ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν συντηρητικὰ μέτρα.

Ἄρθρον 85· Ὁ εἰσηγητὴς κλητεύει τοὺς μάρτυρας διὰ χωροφύλακος, ἢ διά τινος ὑπηρέτου τῆς δημοσίας δυνάμεως. Ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν

ἄρθρων 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 122, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 199 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας.

Οἱ μάρτυρες ἐκτὸς τῶν ἐνδιαλαμβανομένων εἰς τὸ ἄρθρον 114 καὶ 122 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας, κατά τε τὴν προανάκρισιν καὶ ἀνάκρισιν, ὁρκίζονται ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις ὅτι θέλουν ὁμιλήσει ἀφόβως καὶ ἁπλῶς καὶ ὅτι θέλουν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν.

Ἐὰν ὁ μάρτυς ἦναι ἀρχιερεύς, ἱερεύς, ἢ ἱεροδιάκονος, ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ΚΓ' ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐὰν ὁ μάρτυς πρεσβεύῃ θρησκείαν τινὰ ἀνεγνωρισμένην παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ καὶ μόνον ἀνεκτὴν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νενόμισται ἢ εἴθισται ἰδιαίτερός τις τοῦ ὁρκίζεσθαι τρόπος, ἔχει κῦρος καὶ οὗτος εἰς τὴν ποινικὴν δίκην.

Ὁ εἰσηγητὴς δύναται ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἀνακρίσεως διαμενόντων μαρτύρων, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν ἐπιχειρητέαν ἐπίσης ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἀνακρίσεως, εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἢ δικαστικοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους τοῦ τόπου ἔνθα διαμένουσιν οἱ μάρτυρες ἢ πρόκειται νὰ γένῃ ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ζητουμένην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν καὶ ν' ἀποστείλωσι πρὸς αὐτὸν τὴν ἔκθεσιν.

Ἄρθρ. 86. Τὰ ἄρθρα 195. 196 καὶ 197 § 2 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας, ἰσχύουσι καὶ διὰ τοὺς ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ κλητευομένους.

Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς ἦναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἀντὶ προστίμου, ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ πειθαρχικὴ ποινή.

Ἄρθρ. 90. Ἡ κλῆσις ἀναφέρει ἐν γένει τὴν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὁρίζει τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κλητευομένου, χρονολογεῖται, σφραγίζεται καὶ ὑπογράφεται.

Τὸ κλητήριον ἐπίκριμα φέρει τ' ἀνωτέρω, προσέτι δὲ τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κλητευόμενος ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, καὶ τοιχοκολλᾶται διὰ ἐπιμελείας τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, εἴς τε τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ εἰσηγητοῦ. Παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἐκδίδεται κατὰ τοῦ ἀνακρινομένου κατασχετήριον.

Τὸ ἔνταλμα συλλήψεως περιέχει τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον καὶ

τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου, τὸν νόμιμον λόγον δι' ὃν ἐκδίδεται, φέρει τὴν σφραγίδα τῆς Ἀρχῆς, καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὸ ὑπαλλήλου.

Τὸ κατασχετήριον περιέχει προσέτι ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου κατὰ τὸ ἀνάστημα, τὴν μορφήν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἐνδύματα καὶ ἄλλα ἐξωτερικὰ διακριτικὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ πρόσκλησιν πρὸς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς Ἀρχὰς περὶ τε τῆς συλλήψεως αὐτοῦ, ἅμα εὑρεθέντος, καὶ παραδόσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἐκδόντα τὸ κατασχετήριον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Τὸ κατασχετήριον τοιχοκολλᾶται εἰς τὰ ἀνωτέρω περὶ κλητηρίου ἐπικρίματος ὁρισθέντα μέρη. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων **215** καὶ **219** τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας, καὶ τοῦ ἄρθρου **88** ἐδάφ. β'. τοῦ παρόντος νόμου.

Τὸ ἔνταλμα φυλακίσεως διαλαμβάνει ὅσα καὶ τὸ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλὰ σημειώνει ἀκριβῶς τὸ προκείμενον πλημμέλημα ἢ κακούργημα, καὶ τὴν ἐφαρμοστέαν διάταξιν τοῦ Ποιν. Νόμου.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων **218**, **224** καὶ **227** τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας.

Ἄρθρον **98**. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως, ὁ εἰσηγητὴς πέμπει τὰ ἔγγραφα μετὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ γνωμοδοτήσεώς του πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, οὗτος δὲ ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ τὸ βραδύτερον ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν ἐγγράφων, ὑποβάλλει αὐτὰ μετὰ τῶν προτάσεών του πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις ἐντὸς ἄλλων ὀκτὼ ἡμερῶν τὸ βραδύτερον ἐκδίδει τὴν περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου διαταγήν του.

Ἄρθρ. **99**. Ἐὰν ὅ,τε εἰσηγητὴς γνωμοδοτῇ καὶ ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐκ συμφώνου προτείνῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται δι' ἠτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας, νὰ ἀποφασίσῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γένῃ κατηγορία, καὶ νὰ διατάξῃ ἐναὐτῷ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἐὰν οὗτος ἦναι προφυλακισμένος.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ ὑπουργοῦ δὲν προδικάζει εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν τὴν κατὰ τοῦ κατηγορηθέντος πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως, οὐδ' ἐμποδίζει τὴν ἐκ νέου καταδίωξιν τοῦ κατηγορουμένου, ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως, ἐὰν ἀνακαλυφθῶσι κατ' αὐτοῦ νέαι ἀποδείξεις. Ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων τούτων ὁ ὑπουργὸς

τῶν Στρατιωτικῶν πράττει κατὰ τὸ ἄρθρον **82** καὶ ἐπόμ. τοῦ παρόντος νόμου.

Ἡ εἰρημένη ἀπόφασις κοινοποιεῖται εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν εἰσηγητήν, καὶ καταχωρεῖται εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ ὑπουργείῳ κρατούμενον βιβλίον.

Ἄρθρ. **100**. Ἡ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς διαταγὴ πέμπεται μεθ' ὅλων τῶν ἐγγράφων εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὀφείλει ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ τρεῖς ἡμέρας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς δικασίμου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ κοινοποιήσῃ πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς αὐτοῦ, σημείων καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, δι' ἣν κατηγορεῖται, μετὰ τῆς συνοπτικῆς ἐκθέσεως τῶν κυριωτέρων περιστατικῶν αὐτῆς, τὸ κείμενον τοῦ ἐφαρμοστέου ἄρθρου τοῦ Ποινικοῦ νόμου καὶ τὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα τῶν ἐξετασθησομένων μαρτύρων· εἰδοποιεῖ δὲ, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τὸν κατηγορούμενον ὅτι ἐὰν δὲν ἐκλέξῃ τῶν ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου ὑπερασπιστὴν αὐτοῦ, ὁ πρόεδρος θέλει τῷ διορίσει τοιοῦτον· περὶ τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις.

Ἄρθρ. **101** Ὁ κατηγορούμενος ὀφείλει νὰ προτείνῃ πρὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συνεδριάσεως, ἐπὶ ποινῇ ἀποκλείσεως, ἐγγράφως καὶ δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὸν πρόεδρον, τὴν ἐξαίρεσιν παντὸς μέλους τοῦ στρατοδικείου, τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ ὡρισμένως τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως καὶ τὰ μέσα τῆς βεβαιώσεως αὐτῶν.

Ὁ πρόεδρος κοινοποιεῖ τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησιν εἴς τε τὸν ἐξαιρούμενον, διὰ νὰ ἐξηγηθῇ περὶ αὐτῆς, καὶ εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, ἢ, ἐξαιρουμένου καὶ τούτου, εἰς τὸν Βασιλικὸν ἀντιπίτροπον.

Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ προέδρου, οὗτος πέμπει τὴν περὶ ἐξαιρέσεως ἀναφορὰν εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον, ἵνα προσκαλέσῃ τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον **18** τοῦ παρόντος νόμου ἀναπληρωτήν τοῦ προέδρου. Τὸ δικαστήριον συμπληρούμενον ὅπως τὸ **18** ἄρθρον ὁρίζει, ἀποφασίζει ἐν τῷ διωματίῳ τῶν διασκέψεων ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῆς ἐξαιρέσεως, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐξαιρουμένου, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον καὶ τὸν κατηγορούμενον καὶ τὸν συνήγορόν του.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον **105.** Ἐὰν πρὸς ἐκδίκασιν τῆς περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ τὸ δικαστήριον ἐξ ὁμοιοβάθμων ἀξιωματικῶν ἐκ τῶν παρόντων ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ στρατοδικείου, δικάζεται ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις ὑπὸ τριῶν μόνον δικαστῶν, εἰ καὶ ὅλων ἀναπληρωτικῶν· οἱ δικασταὶ οὗτοι λαμβάνονται ἐν ἐλλείψει ὁμοιοβάθμων κατὰ σειρὰν ἐκ τῶν ἑπομένων βαθμῶν· δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐξαίρεσις αὐτῶν.

Ἄρθρ. **106.** Πᾶς Πρόεδρος Στρατοδίκης Βασιλικὸς Ἐπίτροπος ἢ γραμματεὺς, συνειδὼς ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως, ὀφείλει νὰ φανερώσῃ αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον· τοῦτο δὲ συμπληρούμενον κατὰ τ' ἀνωτέρω εἰρημένα, ἀκούσαν καὶ τὴν γνώμην τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἀποφασίζει ἐν συμβουλίῳ ἂν πρέπῃ ὁ ἐξαιρούμενος νὰ κάμῃ ἀποχὴν ἢ μὴ τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων του.

Ἄρθρον **110.** Οἱ ἀκροαταὶ εἰσέρχονται ἄνευ ὅπλων καὶ ῥάβδων καὶ ἵστανται ἀσκεπεῖς καὶ ἐν σιωπῇ.

Ὁ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τῶν δεικνυόντων διὰ λόγου ἢ σχημάτων ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων ἢ γενομένων ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

Ἀπειθούντων δὲ, ὁ πρόεδρος διατάττει τὴν σύλληψιν καὶ φυλάκισιν αὐτῶν μέχρι δεκαπέντε τὸ πολὺ ἡμερῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι στρατιωτικοὶ, καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι πολιτικοί.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ προέδρου γράφεται εἰς τὰ πρακτικὰ, καὶ, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει ἐπικυρωμένου ἀποσπάσματος αὐτῆς, οἱ δεσμοφύλακες δέχονται τοὺς καταδικασθέντας εἰς φυλακήν.

Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γένωσι θόρυβοι, ἐπὶ σκοπῷ παρεμποδίσεως τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοσύνης, οἱ ἔνοχοι τοιούτων θορύβων, οἱοιδήποτε καὶ ἂν ὦσι, δικάζονται παραχρῆμα, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου καὶ καταδικάζονται εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύο ἔτη.

Ἐάν τις τῶν ἀκροατῶν ἢ τῶν μαρτύρων προσβάλῃ δι' ἔργου ἢ ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ στρατοδικεῖον ἢ τινὰ τῶν συγκροτούντων αὐτὸ, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, ἐὰν μὲν ἦναι στρατιωτικὸς οἱουδήποτε βαθμοῦ ἢ τάξεως, ἢ ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικὸν, εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων πραττομένων

κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ. Ἄλλως δὲ, εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ποινάς.

Ἄρθρ. **114.** Ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν καὶ τὴν εἰς φυλακὴν μεταγωγὴν τοῦ διὰ κραυγῶν ἢ θορύβων ταράττοντος, ἢ ἐμποδίζοντος τὴν τακτικὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης τοῦ κατηγορουμένου, ἡ δὲ διαδικασία ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους, ὡς ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ, παρόντος ὅμως τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα **101** καὶ **102** ὑπερασπιστοῦ.

Διὰ ταύτην δὲ καὶ μόνην τὴν πρᾶξιν ὁ κατηγορούμενος δύναται καὶ νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύο ἔτη.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος στρατιωτικὸς ἢ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν, προσβάλῃ δι' ἔργου, ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ χρημάτων τὸ στρατοδικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτὸ, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ. Ἐὰν ὅμως ὁ κατηγορούμενος δὲν ἦναι στρατιωτικὸς, οὔτε ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικὸν, καταδικάζεται εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ νόμου ποινάς.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος καταδικασθῇ διὰ τὴν πρᾶξιν ἕνεκα τῆς ὁποίας εἰσήχθη εἰς δίκην, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ ποινῆς, ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιβαλλομένων ποινῶν.

Ἄρθρ. **117.** Ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ στρατοδικείου ἔνστασις δὲν ἐπιτρέπεται εἰμὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· δικάζεται δὲ παραχρῆμα.

Ἀπορριφθείσης τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, τὸ στρατοδικεῖον προβαίνει εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως· ὁ κατηγορούμενος ὅμως δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς περὶ ἀρμοδιότητος ἀποφάσεως, καθὼς καὶ πάσης ἄλλης προδικαστικῆς ἢ παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως, συγχρόνως μὲ τὴν περὶ ἀναθεωρήσεως αἴτησιν κατὰ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ στρατοδικείου.

Μετὰ τὴν περὶ ἀναρμοδιότητος ἔνστασιν καὶ μόνον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, προτείνεται ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἢ ἕνεκα τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ ἀκυρότης τῶν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν πράξεων αὐτοῦ. Ἐὰν τὸ Δικαστήριον εὕρῃ αὐτὴν δεδικαιολογημένην, ἀκυρόνει τὰς ἐπ-

θείσας πράξεις, ἐκτὸς τῶν συντηρητικῶν μέτρων, τῶν κατεπειγουσῶν καὶ τῶν μὴ δυναμένων νὰ ἀναπληρωθῶσιν ἀνακριτικῶν πράξεων, διατάττει δὲ, ἐὰν ἡ ἀναγκαία, τὴν ἐνώπιόν του κλήτευσιν τῶν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐξετασθέντων μαρτύρων, τῶν ὁποίων ἡ κατάθεσις ἠκυρώθη· ἐὰν δὲ ἀπορρίψῃ τὴν αἴτησιν, καταδικάζει τὸν προτείναντα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 170 ὁριζομένην ποινήν.

Ἄρθρ. 120. Μὴ ἐμφανισθέντος τινὸς τῶν μαρτύρων, τὸ στρατοδικεῖον δύναται νὰ διατάξῃ τὴν πρόσδον τῆς δίκης· ἀναγινώσκεται δὲ ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐξομολόγησις τοῦ μάρτυρος.

Τὰ ἄρθρα 379, 380, 381 καὶ 382 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύουσι κατὰ τῶν κληθέντων καὶ μὴ ἐμφανισθέντων μαρτύρων. Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς ἦναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ καὶ κατωτέρω, ἀντὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς, ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ πειθαρχικὴ ποινή.

Ἄρθρ. 123. Ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία δὲν διακόπτεται, ἐκτὸς κατὰ τὰ πρὸς ἀναψυχὴν τῶν δικαστῶν, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν κατηγορουμένων ἀναγκαῖα διαλείμματα.

Ἡ διαδικασία δύναται προσέτι νὰ διακοπῇ ἐπὶ τῶν ἑξῆς περιπτώσεων·

α) Ἐὰν δὲν ἐνεφανίσθη οὐσιώδης μάρτυς·

β) Ἐὰν διετάχθη ἡ σύλληψις μάρτυρος οὐσιώδους ἐπὶ ὑπονοίᾳ ψευδορκίας, ἢ κατὰ τὴν περίστασιν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 121 τοῦ παρόντος νόμου·

γ') Ἐὰν ἦναι ἀνάγκη νὰ ἐξακριβωθῇ οὐσιῶδες τι γεγονός.

Περὶ τῆς διακοπῆς ἀποφασίζει τὸ στρατοδικεῖον κατὰ πλειονοψηφίαν, καὶ ἐὰν ἡ διακοπὴ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς 48 ὥρας, ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία ἄρχεται ἐκ νέου.

Ἄρθρ. 126. Ὁ πρόεδρος θέτει τὰ ζητήματα κατὰ τὴν ἑπομένην σειρὰν δι' ἕκαστον τῶν κατηγορουμένων ἰδίως·

α) Ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος τῆς πράξεως δι' ἣν κατηγορεῖται;

β') Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τῆς δεινα ἢ δεῖνα ἐπιβαρυντικῆς περιστάσεως;

γ') Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξετελέσθη μὲ τὰς δεινα ἢ δεῖνα περιστάσεις, ἐχούσας κατὰ τὸν νόμον ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς;

Τὰ περὶ ἐπιβαρυντικῶν ἢ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων ζητήματα τίθενται, καὶ ἐὰν μόνον ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας ἀνεφάνησαν. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος ἦναι νεώτερος τῶν 14 ἐτῶν, ὁ πρόεδρος θέτει καὶ τὸ ζήτημα « Ὁ κατηγορούμενος ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν μετὰ διακρίσεως; »

Ἄρθρ. 130. Ἡ ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἀναγινώσκοντος τοῦ προέδρου τὸ αἰτιολογικὸν καὶ διατακτικὸν αὐτῆς, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ συζήτησις γίνεται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. Μὴ ἀναδειχθέντος ἐνόχου τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφαίνεται τὴν ἀθώωσίν του, ὁ δὲ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπόλυσιν του ἀπὸ τῆς φυλακῆς, ἂν δὲν κρατῆται δι' ἄλλον λόγον.

Ἐὰν ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐκτελεσθεῖσα πρᾶξις δὲν τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφαίνεται τὴν ἀπὸ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἀπόλυσιν αὐτοῦ, ὁ δὲ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου ἀπὸ τῆς φυλακῆς, μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως προθεσμίας.

Ἄρθρ. 131. Οἱ ἀπολυθέντες ἢ ἀθωωθέντες δὲν δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν ἐκ νέου ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως.

Ἄρθρ. 134. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, παρόντος αὐτοῦ καὶ ἐνώπιον τῆς στρατιωτικῆς φυλακῆς ἐν ὅπλοις, ἀναγινώσκει ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὴν ἀπόφασιν· ἐν περιπτώσει δὲ καταδίκης μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν καταδικασθέντα, ὅτι ἔχει ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἐντὸς 24 ὡρῶν τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως. Ὁ γραμματεὺς συντάσσει περὶ τούτων ἁπάντων ἔκθεσιν, ὑπογραφομένην ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρ. 137. Ἐν περιπτώσει ἀπολύσεως τοῦ κατηγορουμένου, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως, εἰ μὴ μόνον διὰ τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ 480 ἐδαφ. 1 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἀναφερόμενον λόγον. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀθωώσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς περὶ ἀθωώσεως διαταγῆς τοῦ προέδρου καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς ἀποφάσεων, εἰ μὴ ὑπὲρ τοῦ νόμου, καὶ τηρουμένων ἀπαραμειώτων τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀθωωθέντος.

Καταδικαστικῆς οὔσης τῆς ἀποφάσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται νὰ ζητήσῃ ἀναθεώρησιν διὰ τοὺς ἐν τῷ ἄρθρῳ 58 διαλαμβανομένους λόγους.

Ἡ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἀναθεωρήσεως αἴτησις γίνεται ἐν τῇ ὁριστικῇ ὑπὸ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου προθεσμίᾳ καὶ παρὰ

τῷ γραμματεῖ τοῦ στρατοδικείου· ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀναθέωρησις γίνεται καὶ μετὰ τὴν εἰρημένην προθεσμίαν.

Ἄρθρ. **138.** Ἡ τῆς ἀναθεωρήσεως αἴτησις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, ἐκτὸς ἐὰν ἐγένετο ὑπὲρ τοῦ νόμου.

Μὴ γενομένης τοιαύτης αἰτήσεως καὶ μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὸ ἄρθρον 63 τοῦ παρόντος νόμου τῆς πρὸς ἀναίρεσιν αἰτήσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς αἴτησιν τῆς ἀναθεωρήσεως προθεσμίας.

Ἄρθρ. **146.** Ἡ διαταγὴ τῆς ἀνακρίσεως ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῶν ἄρθρων 198 καὶ 199 δίδεται·

Ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ·

Ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν μεμονομένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργούντων σωμάτων τοῦ στρατοῦ, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα τῶν σωμάτων τούτων·

Ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀρχηγοῦ τοῦ ἀποκλεισμένου ἢ πολιορκουμένου φρουρίου, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα αὐτοῦ.

Ἄρθρ. **149.** Οἱ ἐν τῷ 146 ἄρθρῳ τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενοι ἀρχηγοὶ διατάττουσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων, δύνανται δὲ ν' ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀναφέρονται ὅμως ἀμέσως περὶ τούτου πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. **158.** Ἐὰν τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀκυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν ἕνεκεν ἀναρμοδιότητος, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον· ἐὰν δὲ ἀκυρώσῃ δι' ἄλλον λόγον, παραπέμπει τὴν δίκην εἰς τὸ ἕτερον μὴ δικάσαν περὶ τῆς ὑποθέσεως στρατοδικεῖον.

Ὁσάκις δὲ ἀκυρώσῃ διαδοχικῶς διὰ παράβασιν τύπων τὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης ἀπόφασιν ὅλων τῶν ὑπαρχόντων διαρκῶς στρατοδικείων, ἡ δίκη παραπέμπεται καὶ αὖθις εἰς ἓν ἐκ τῶν δικασάντων τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, τὸ ὁποῖον δικάζει, ἀφοῦ προηγουμένως ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων οἱ προδικάσαντες δικασταί. Ἀντικαθίστανται δὲ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ ἢ τοῦ ἁρμοδίου ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ἢ τοῦ φρουράρχου, δι' ἄλλων ὁμοιοβάθμων, κατὰ τὰ ἄρθρα 17, 19, 30 καὶ 35 τοῦ παρόντος νόμου. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὅμως καὶ ὁ γραμματεὺς μένουσιν οἱ αὐτοί· αἱ παρὰ τῶν στρατοδικείων τούτων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἀναθεώρησιν.

Ἄρθρ. **161.** Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πέμπει ἄνευ ἀναβολῆς ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ μετὰ τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ στρατοδικείου, εἰς ὃ παραπέμπεται ἡ δίκη.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἀκυρώθῃ δι' ἀναρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα μετὰ τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως κατηγορουμένου πέμπονται εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα· εἰδοποιεῖται δὲ περὶ τούτου ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργός.

Ἄρθρ. **163.** Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 101, 104—110 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχῃ συνήγορον, διορίζει αὐτὸν ὁ πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ.

Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 111 ἡ δίκη παραπέμπεται πάντοτε εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν κατὰ τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡρισμένα.

Τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀποφασίζει πάντοτε κατὰ πλειονοψηφίαν, κατὰ τὸ ἄρθρον 156 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. **166.** Ἐὰν ὁ ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορούμενος καὶ κατὰ προανάκρισιν μὴ προφυλακισθεὶς δὲν ἐμφανίζεται μετὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 100 κοινοποίησιν δικάζεται κατ' ἐρήμην, κατὰ τὰ ἄρθρα 106—111 καὶ 116—133 καὶ 135 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἡ ἀπόφασις, ἐκδιδομένη κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους, καταχωρεῖται εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου, παρ' ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ κοινοποιεῖται πρὸς τὸν δικασθέντα ἢ τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ.

Ὁ καταδικασθεὶς δύναται νὰ κάμῃ ἀνακοπὴν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς οὕτω γενομένης κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως· ἐπεκτείνεται δὲ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς, προστιθεμένης μιᾶς ἡμέρας διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν τεσσάρων μυριομέτρων ἀπὸ τὸν τόπον τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος, ἕως τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον.

Μὴ γενομένης ἐμπροθέσμως ἀνακοπῆς, ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις θεωρεῖται ὡς ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν.

Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ στρατοδικείου.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος κλητεύει τὸν ἀνακόπτοντα εἰς ῥητὴν ἡμέραν πρὸς νέαν συζήτησιν.

Ἐμφανισθέντος τοῦ ἀνακόψαντος, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν

συζήτησις· ὅθεν ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόρασις καθίσταται ἀκυρουμένων τῶν ἐξόδων τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας, τὰ ὁποῖα πληρώνονται πάντοτε παρὰ τοῦ ἀνακάπτοντος. Νέοι μάρτυρες εἶναι δεκτοί, οἱ δὲ πρῶτοι δὲν ἐξετάζονται καὶ πάλιν, εἰμὴ ὅταν τὸ στρατοδικεῖον νομίσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον· ἀλλ' ἀναγινώσκονται αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐν τῇ κατ' ἐρήμην δίκῃ ἐξετασθέντων ἢ ληφθέντων ὑπ' ὄψιν, καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἐὰν δὲ δὲν ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν ὁ ἀνακόπτων, ἀπορρίπτεται ἡ ἀνακοπὴ αὐτοῦ, καὶ ἀναλαμβάνει τὸ κῦρος ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόρασις· ἄλλη ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος.

Κατὰ τῶν ἐπ' ἀνακοπῇ ἀποφάσεων καὶ τῶν ἐρήμην, καθ' ὧν δὲν ἐγένετο ἐμπροθέσμως ἀνακοπή, δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις **136** καὶ ἑπ. τοῦ παρόντος νόμου διατεταγμένα, ἀρχομένων ὅμως τῶν προθεσμιῶν εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόρασις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

Ἄρθρ. **168.** Μόνον μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσιεύσεως τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διαλαμβανομένης προσκλήσεως, δικάζεται, τῇ διαταγῇ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐρήμην ὁ μὴ ἐμφανισθείς.

Οὐδεὶς δύναται νὰ παρασταθῇ ὑπερασπιστὴς αὐτοῦ.

Ἀναγινώσκονται δὲ ἐν τῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ γραμματέως αἱ ἐκθέσεις τῆς ἀνακρίσεως, αἱ ἐξομολογήσεις τῶν μαρτύρων καὶ τὰ λοιπὰ τῆς δικογραφίας ἔγγραφα.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ στρατοδικείου ἐκδίδεται κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους, δημοσιεύεται διὰ τῆς διαταγῆς τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου καὶ τῆς δημαρχίας τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος.

Ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου καὶ ὁ δήμαρχος συντάττει ἕκαστος ἔκθεσιν τῆς τοιχοκολλήσεως.

Μετὰ τὰς διατυπώσεις αὐτὰς, ἡ ἀπόφασις ἐπὶ κακουργημάτων θεωρεῖται ἐκτελεστέα.

Ἄρθρ. **170.** Ἐὰν ὁ ἐρήμην ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθείς, πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς (**550** ἄρθρον ποιν. δικονομ.), ἡ ἐμφανισθῇ ἑκουσίως ἢ συλληφθῇ, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου **166** § **7** τοῦ παρόντος νόμου. Τὰ ἄρθρα **467**, **469**, **471**, **472** καὶ **474** τῆς κοινῆς ποιν. δικονομίας, καθόσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς

τὸν παρόντα νόμον, ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς οὕτω ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθέντας ὑπὸ τῶν στρατοδικείων.

Ἐὰν οἱ ἐπὶ πλημμελήματι καταδικασθέντες δὲν κάμνωσιν ἀνακοπὴν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου **168**, ἡ ἀπόρασις καθίσταται τελεσίδικος· εἰς τὴν ἀνακοπὴν ἐφαρμόζονται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ **166** ὡρισμένα, ἐκτὸς τῆς ἤδη προσδιορισθείσης προθεσμίας.

Μόνον ἐναντίον τῶν οὕτω κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδιδομένων ἀποφάσεων συγχωρεῖτο· ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις.

Ἄρθρ. **174.** Αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν ποινικῶν ἀποράσεων (ἄρθρ. **5**, **549** καὶ **550**) ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τούτων· ἀλλ' ἡ παραγραφὴ τῶν ἀξιοποίνων τῆς φυγοστρατείας καὶ λειποταξίας καὶ αὐτομολίας ἄρχεται, ἀφοῦ ὁ κατηγορούμενος συμπληρώσῃ τὸ **45** ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ἐν οἱαδήποτε ἡλικίᾳ συλληφθῇ ὁ λειποτάκτης αὐτόμολος καὶ ὁ φυγόστρατος, παραπέμπεται εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν, ἵνα συμπληρώσῃ, ἐὰν ἦναι δυνατὸν, τὸν ὀφειλόμενον χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας του.

Ἄρθρ. **179.** Ἡ διάρκεια καὶ τ' ἀποτελέσματα τῶν δεσμῶν καὶ τῆς εἱρκτῆς κανονίζονται κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις **8**, **9**, **10**, **11**, **21**, **23**, **28**, **30**, **33**, **35**, **36** καὶ **37** τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζόμενα.

Ὁ καταδικασθεὶς εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἐν φρουρίῳ φυλακίσεως, κλείεται ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τούτῳ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ὁρισθέντος φρουρίου, τοὐλάχιστον διὰ πέντε καὶ τὸ πολὺ διὰ εἴκοσιν ἔτη. Κοινωνεῖ δὲ μὲ τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ ἢ τοὺς ἐκτὸς αὐτοῦ, κατὰ τοὺς διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος γενομένους κανονισμούς.

Ἅπασαι δὲ αἱ ποιναὶ αὗται συνεπιφέρουσι καὶ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Τὰ ἄρθρα **25** καὶ **26** τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς πάντα καταδικασθέντα εἰς ἄλλην ἐγκληματικὴν ποινήν, ἐκτὸς τῆς καθαιρέσεως

Ἄρθρ. **186.** Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων **60** ἕως **62** τοῦ παρόντος νόμου, τὸ ἀριόδιον δικαστήριον ἐφαρμόζει εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἢ εἰς τοὺς ἐξομοιομένους μὲ στρατιωτικοὺς τὰς ποινὰς τῶν στρατιωτικῶν νόμων, εἰς τοὺς ναυτικοὺς, τὰς ποινὰς

τῶν ναυτικῶν νόμων, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς, τὰς ποινὰς τῶν κοινῶν νόμων, ἐκτὸς ἐὰν ἄλλο τι διατάττῃ ῥητῶς ὁ νόμος.

Αἱ κατὰ τῶν στρατιωτικῶν ποιναὶ ἐκτελοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς.

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν τὰ κοινὰ Δικαστήρια δικάζουσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου οἱονδήποτε στρατιωτικόν.

Ἄρθρ. 187. Κατὰ τὰς αὐτὰς ὡς ἀνωτέρω περιπτώσεις, ὁσάκις οἱ μὴ στρατιωτικοὶ, ἢ μὴ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς, κηρύττονται ἔνοχοι κακουργήματος ἢ πλημμελήματος μὴ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, καταδικάζονται οὗτοι εἰς τὰς κατὰ τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος τούτου ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινάς. Ἀντὶ ὅμως τῆς ἐκπτώσεως καὶ τῶν δημοσίων ἔργων, ἐπιβάλλεται φυλάκισις ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν· ἀντὶ δὲ τῆς καθαιρέσεως, ὡς κυρίας ποινῆς, εἱρκτή· ἀλλ' ὁσάκις ἡ καθαίρεσις συνοδεύει τὴν θανατικὴν ἢ ἄλλην ἐγκληματικὴν ποινὴν, ἡ ποινὴ αὕτη συνεπιφέρει, ἀντὶ τῆς καθαιρέσεως, ἁπάσας τὰς κατὰ τὸν παρόντα καὶ τὸν κοινὸν ποινικὸν νόμον συνεπείας αὐτῆς.

Ἄρθρ. 194. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν πᾶς στρατιωτικός·

ά.) Ὅστις παραδώσει πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἢ πρὸς πάντα ἄλλον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐχθροῦ, εἴτε τὸ διοικούμενον παρ' αὐτοῦ στρατιωτικὸν σῶμα, εἴτε τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν φρούριον, πόλιν, δίοδον ἢ ἄλλην στρατιωτικὴν θέσιν, εἴτε τὰς προμηθείας ἢ πολεμεφόδια τοῦ στρατοῦ, εἴτε τὰ σχέδια τῶν φρουρίων ἢ ἄλλων ὀχυρωμάτων, ὁπλοθηκῶν, ναυστάθμων, λιμένων ἢ ὁρμων, εἴτε τὸ σύνθημα ἢ τὸ ἀπόῤῥητον πολεμικῆς τινος ἐπιχειρήσεως, ἐκστρατείας ἢ διαπραγματεύσεως·

β'.) Ὅστις συνεννοεῖται μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ σκοπῷ νὰ βοηθήσῃ τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ.

γ'.) Ὅστις συμμετέχει εἰς συνομωσίαν ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀναγκάσῃ τὸν φρούραρχον παλιορκουμένου φρουρίου, ἵνα παραδοθῇ ἢ συνθηκολογήσῃ·

δ'.) Ὅστις, ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, προκαλέσει εἰς φυγὴν τὸ στράτευμα, ἢ ἐμποδίσει τὴν ἀνασυνάθροισιν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 197. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον ὅστις προεκάλεσε δι' ὁποιουδήποτε τρόπου στρατιωτικοὺς ν' αὐτομολήσωσιν εἰς τοὺς ἐχθροὺς, ἢ εἰς ὡπλισμένους ἐπαναστάτας, ἢ ἐν γένει εὐκολύνει

εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ἢ στρατολογήσει ὑπὲρ δυνάμεως εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι στρατιωτικὸς, τιμωρεῖται πρὸς τούτοις καὶ μὲ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρ. 198. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν πᾶς στρατιωτικὸς διοικητὴς ἢ φρούραρχος, ὅστις, εἰσαχθεὶς εἰς δίκην μετὰ γνωμοδότησιν ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, κηρυχθῇ ἔνοχος ὅτι ἐσυνθηκολόγησε μὲ τὸν ἐχθρὸν καὶ παρέδωσε τὸ εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθὲν φρούριον (place) χωρὶς νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλα τὰ πρὸς ἄμυναν δυνατὰ μέσα, καὶ χωρὶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς εἰς αὐτὸν ἐπιβαλλομένας ἀπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος καὶ τῆς τιμῆς ὑποχρεώσεις.

Ἄρθρ. 208. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις παραδῷ ἢ ἐκβιάσει στρατιωτικὴν ἐντολὴν (consigne) τιμωρεῖται ά) μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ, γενομένης τῆς πράξεως ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, β') Ἐὰν ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ά. ἐδαφίου ἡ πρᾶξις ἔγεινεν ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως μὲ εἱρκτὴν, καὶ εἰς ἰδίως ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις μὲ δημόσια ἔργα δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικὸς, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν, γ') μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως τριῶν ἐτῶν καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις.

Ἄρθρ. 211. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον πᾶσα διαπραγία πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικοῦ ὑπὸ τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του.

Ἄρθρ. 219. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς νομίμου ἀμύνης ἑαυτοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ἢ τῆς συναθροίσεως τῶν φευγομάχων (ralliement des fuyards) ἢ τῆς ἀνάγκης νὰ παύσῃ τὴν διαρπαγὴν ἢ τὴν καταστροφὴν, κτυπᾷ τὸν κατώτερόν του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 221. Θεωρεῖται ὡς λιποτάκτης εἰς τὸ ἐσωτερικὸν·

ά) Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ἀπὼν ἐκ τοῦ σώματος ἢ ἀποσπάσματος αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας, μετὰ παρέλευσιν ἓξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του, ἐὰν δὲ ὁ στρατιώτης δὲν συνεπλήρωσεν ἓξ μηνῶν ὑπηρεσίαν, μετ' ἀπουσίαν ἑνὸς μηνός.

β') Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ἀδειοῦχος μεμονωμένως ἀπὸ ἑνὸς σώματος εἰς ἄλλο, ἢ τοῦ ὁποίου ἡ ἄδεια (le congé ou la permission) ἔληξεν, ὅστις δὲν ἐμφανισθῇ εἰς τὸ σῶμά του 15 ἡμέρας μετὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς, ἢ τοῦ ἐρχομοῦ του.

Ἄρθρ. 223. Πᾶς ἀξιωματικὸς, ἀπὼν τοῦ σώματος ἢ τῆ, ἐπισταθμίας αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας πλέον τῶν ἓξ ἡμερῶν, ἢ μὴ ἐμφανιζόμενος αὐτόθι 15 ἡμέρας μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀδείας του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους, ἐπιφυλαττομένων τῶν διατάξεων τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 7 Μαρτίου (11 Ἀπριλ.) 1851 ὑπὸ στοιχ. ΡΟΝ περὶ Καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ νόμου.

Ἐὰν δὲ παραιτήσῃ τὸ σῶμά του ἢ τὴν ἐπισταθμίαν του ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μετὰ παρέλευσιν τῶν εἰς τὸν προηγούμενον παράγραφον ἀναφερομένων προθεσμιῶν, θεωρεῖται ὡς λειποτάκτης, καὶ τιμωρεῖται μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 225. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις διαβῇ ἄνευ ἀδείας τὰ ἑλληνικὰ ὅρια, ἢ ὅστις παραιτήσει ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος τὸ σῶμα εἰς ὃ ἀνήκει, καθίσταται ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του.

Ε'.

Γενικαὶ περὶ φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας διατάξεις.

Ἄρθρ. 230. Λειποταξία ἢ αὐτομολία πραχθεῖσα ἐκ συνενοήσεως ὑπὸ τριῶν ἢ πλειόνων στρατιωτικῶν θεωρεῖται ὡς ἐκ συστάσεως γενομένης.

Ἄρθ. 231. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον·

α') Ὁ ἔνοχος ἐκ συστάσεως λειποταξίας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ·

β') Ὁ ἀρχηγὸς ἐκ συστάσεως λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐκ συστάσεως λειποταξίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τιμωρεῖται, ἐὰν μὲν ἦναι ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης μὲ εἰρκτὴν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ ἔνοχος ἐκ συστάσεως λειποταξίας, ἢ αὐτομολίας, τιμωρεῖται μὲ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 221, 229 ὁριζομένης ποινῆς.

Ἄρθρ, 235. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις κατακρατεῖ δι' ἑαυτὸν, ἀναλίσκει, ἢ δὲν πωλεῖ μὲν, παραχωρεῖ ὅμως εἰς ἄλλους ἐπὶ δικαιώματι ἰδιοκτησίας, ὅπλα πολεμεφόδια ἢ ἄλλα πράγματα εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθέντα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ὅστις ἀθωωθῇ μὲν τῆς ἕνεκα λειποταξίας ἢ αὐτομολίας κατηγορίας, δὲν παρουσιάζει ὅμως τὸν ἵππον, τὰ ὅπλα ἢ τὰ πράγματα ὅσα μεθ' ἑαυτοῦ ἔλαβε, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν.

Ἄρθρ. 238. Ἡ κλοπὴ τῶν εἰς τὸ κράτος ἀνηκόντων ὅπλων καὶ πολεμεφοδίων, χρημάτων συσσιτίου ἢ τῆς μισθοδοσίας, ἢ χρημάτων ἢ πραγμάτων ἢ ὁποιωνδήποτε ἀνηκόντων, εἴτε εἰς τὸ κράτος, εἴτε εἰς στρατιωτικοὺς, πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτήν.

Ἡ τῶν εἰρημένων ὅπλων, πολεμεφοδίων, πραγμάτων καὶ χρημάτων ὑπεξαίρεσις, πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν ὑπολόγων, ἢ τῆς στρατιωτικῆς οἰκονομίας ὑπαλλήλων, διαπεπιστευμένων τὴν φύλαξιν, διαχείρισιν, διανομὴν ἢ παράδοσιν αὐτῶν, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ δύναται, κατὰ μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ πρώτου ἐδαφίου, νὰ μεταβληθῇ εἰς ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, κατὰ δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ δευτέρου ἐδαφίου, εἰς εἰρκτήν. Ὁ καταδικασθεὶς εἰς φυλάκισιν ἀξιωματικὸς τιμωρεῖται πρὸσέτι καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις πράξει κλοπὴν κατὰ πολίτου, παρ' ᾧ καταλύει, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτήν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν.

Αἱ περὶ κλοπῆς, ὑπεξαιρέσεως καὶ ληστείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται εἰς τὰς πράξεις, περὶ ὧν διαλαμβάνουσι τὰ προηγούμενα ἐδάφια, ὁσάκις ἕνεκα τῶν συνοδευουσῶν αὐτὰς περιστάσεων αἱ ἐν τῷ κοινῷ ποινικῷ νόμῳ διαλαμβανόμεναι ποιναὶ εἶναι βαρύτεραι παρὰ τὰς ὁριζομένας ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ.

Ἄρθρ. 216. Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις ἐν γνώσει ἐγγράψει εἰς τοὺς ἐλέγχους, εἰς τὰς καταστάσεις τῆς δυνάμεως ἢ τῆς ἐπιθεωρήσεως ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἵππων ἢ παρουσίας ἡμερῶν, ἀνώτερον τοῦ πραγματικοῦ, ἢ ἐν γνώσει αὐξήσει τὸ ποσὸν τῶν καταναλώσεων, ἢ πράξει ὁποιανδήποτε ἄλλην πλαστογραφίαν εἰς τοὺς λογαριασμούς του, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά. Ὑπαρχουσῶν ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ μεταβάλλεται εἰς εἰρκτήν, ἢ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν. Κατὰ πᾶσαν δὲ περίπτωσιν ὁ ἔνοχος ἀξιωματικὸς τιμωρεῖται καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. 217. Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις ἐν γνώσει μεταχειρισθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ψευδῆ μέτρα ἢ σταθμὰ, τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. 218. Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς

ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις παραποιήσει τὰς σφραγίδας, τὰ σήμαντρα (timbres) ἢ ἄλλα στρατιωτικὰ σημεῖα (marques) ἐκ τῶν ὡρισμένων νὰ τεθῶσιν εἴτε ἐπὶ ἐγγράφων ἐπισήμων ἀφορώντων τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε ἐπὶ πραγμάτων ἢ ἀντικειμένων, ὁποιωνδήποτε ἀνηκόντων εἰς τὸν στρατὸν, ἢ ὅστις ἐν γνώσει κάμει χρῆσιν τῶν παραποιημένων, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν.

Ἄρθρ. 249. Πᾶς στρατιωτικὸς στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις κάμει χρῆσιν δολίως τῶν γνησίων σφραγίδων, σημάντρων ἢ σημείων, τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων, πρὸς βλάβην τῶν δικαιωμάτων ἢ τῶν συμφερόντων τοῦ κράτους, ἢ στρατιωτικοῦ τινός, τιμωρεῖται μὲ καθαίρεσιν.

Ἄρθρ. 250. Τὰ ἄρθρα 456—460 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς, τοὺς διαχειριστὰς ἢ τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν. Ὁσάκις δὲ ὁ νόμος ἐπιβάλλει ποινὴν φυλακίσεως τοὐλάχιστον δύο ἐτῶν, προστίθεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ποινὴ τῆς ἐκπτώσεως.

Ἄρθρ. 252. Τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν.

α) Ὅστις ἐμπορεύεται τὰς περὶ χορηγίας διαταγάς του, τὰ ἐνταλμάτα, τὰς ἐγκρίσεις δαπανῶν, τὰς ἐξελέγξεις ἢ τακτοποιήσεις λογαριασμῶν.

β') Ὅστις πρὸς ἴδιον ὄφελος ἐνεργεῖ κρατήσεις, προαφαιρέσεις ἢ ζητεῖ ἐκπτώσεις ἢ πληρωμὰς, εἴτε ἐκ τῶν κεφαλαίων, χρημάτων, τροφίμων, ἢ πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἔχει τὴν διαχείρισιν ἢ τὴν φύλαξιν, εἴτε λόγῳ τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἀγορῶν, ἢ τῶν πωλήσεων, μὲ τὰς ὁποίας εἶναι ἐπιφορτισμένος.

γ') Ὅστις ἐξ ἰδιοτελείας εἰσπράττει φόρους, δασμοὺς, τέλη, δικαιώματα χαρτοσήμων, δικαστικὰ ἔξοδα, πληρωμὰς, μισθοὺς, ἢ ἀποδοχὰς, ἐν γνώσει ὅτι δὲν ὀφείλονται παντάπασιν, ἢ ὅτι δὲν ὀφείλονται κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρ' αὐτοῦ ποσότητα.

δ') Ὅστις λαμβάνει ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως, ὁποιωνδήποτε ὄφελος εἰς πράξεις, κατακυρώσεις, ἐργολαβίας, ἢ ἄλλας ἐπιχειρήσεις τῶν ὁποίων ἔχει καθολοκληρίαν ἢ ἐν μέρει τὴν διοίκησιν, διαχείρισιν, ἐπιτήρησιν, ἐξέλεγξιν, ἢ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ διατάκτης.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτὴν ἢ μὲ δύο ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν. Εἰς

τὴν τελευταίαν περίπτωσιν καὶ μὲ ἔκπτωσιν, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

Ἄρθρ. 253. Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις κάμει χρῆσιν πρὸς ἴδιον ὄφελος ὑλικοῦ, κεφαλαίων (fonds) ἢ χρημάτων ἀνηκόντων εἰς τὸ κράτος ἢ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς, ἢ πρὸς ἴδιον ὄφελος ἐμπορεύεται αὐτὰ, τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Ἄρθρ. 254. Τιμωρεῖται μὲ εἱρκτὴν πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν.

α) Ὅστις νοθεύσει ἢ ἐνεργήσει νὰ νοθεύσουσι ἄλλοι οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστὰ, τῶν ὁποίων εἶχε τὴν φύλαξιν ἢ τὴν ἐπιτήρησιν, ἢ ὅστις ἐν γνώσει διανείμει ἢ ἐνεργήσει νὰ διανείμωσιν ἄλλοι τὰς ὡς εἰρῆται νοθευμένας οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστά.

β') Ὅστις ἐν γνώσει καὶ πρὸς ὁποιονδήποτε ἀθέμιτον σκοπὸν διανείμει ἢ ἐνεργήσει νὰ διανείμωσιν ἄλλοι κρέατα ζώων προσβεβλημένων ὑπὸ μολυντικῶν νοσημάτων ἢ οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστὰ ἐρθαρμένα ἢ χαλασμένα.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

Ἄρθρον 259. Πᾶς ὑπαγόμενος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰ ἄρθρα 49 ἕως 55 τοῦ παρόντος Νόμου αὐτουργὸς ἐγκλήματος, προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ 1 κεφαλαίου τοῦ β'. τμήματος τοῦ 4 βιβλίου τοῦ αὐτοῦ Νόμου, τιμωρεῖται μὲ τὰς ὑπὸ τοῦ Νόμου τούτου ὁριζομένας ποινὰς, παραβλεπομένης τῆς καθαιρέσεως, ἐὰν ὁ ἔνοχος δὲν ἦναι στρατιωτικὸς ἢ δὲν ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικόν. Εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου συνεπιφέρει ἀπάσας τὰς παρὰ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ὁριζομένας συνεπείας· ἐὰν δὲ ὁ μὴ στρατιωτικὸς ἢ ὁ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν ἦναι συνεργὸς, τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω συνδυαζόμενα μὲ τὰς περὶ συνεργείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου. Τιμωροῦνται ὅμως ὅ,τε αὐτουργὸς καὶ συνεργὸς μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ὁριζομένην ποινὴν, ὁσάκις αὕτη εἶναι βαρυτέρα.

Ὑπάρχουσι προσέτι ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἁμαρτήματα ἀντιγραφικὰ, ἢ τυπογραφικὰ, τὰ ὁποῖα ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει καταδείξει ἐπὶ τῆς ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς Γερουσίας γενησομένης ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἄρθρον.

Τελευτῶσα δὲ τὴν ἔκθεσίν της ἡ Ἐπιτροπὴ Στις συνίστησιν εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν παραδοχὴν τοῦ συνόλου καὶ τῶν ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου ὡς ἐτροποποιήθησαν παρ' αὐτῆς.

Ἀθῆναι τὴν 3 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Σ. Μίλιος — Ἀδάμ. Δούκας
Ἀλ. Βλαχόπουλος — Κ. Προβελέγιος
Γ. Δυοβουνιώτης.

Προσελθὼν κατόπιν ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς ὑπέβαλε τὸ ἐξῆς Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ περὶ διερμηνείας ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικ. Πρεσβείας. ΣΝΘ. Νόμου ἀναγνοὺς αὐτὸ μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως· ἀπερασίσθη δὲ νὰ τυπωθῇ διανεμηθῇ καὶ συστηθῇ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν Κανονισμόν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατὰ διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, τὸ ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ περὶ διερμηνείας ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας ΣΝΘ' Νόμου.

Οἱ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ὑπαγορεύσαντες λόγοι εἰσὶν ἰσχυρότατοι.

Ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ἀπό τινος χρόνου, ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦ Διερμηνευτικοῦ Γραφείου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικῆς Πρεσβείας εἶναι ἀνεπαρκὲς, ἀναλόγως τοῦ πλήθους τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ καὶ τῆς ὁσημέραι ἀναπτυσσομένης ὑπηρεσίας του.

Ἡ εἰρημένη πρεσβεία δὲν παύει περιστῶσα τὴν ἀναπόρευκτον ἀνάγκην προσθήκης ἑνὸς τετάρτου Διερμηνέως, καθότι τοσοῦτον μεγάλως ἀνεπτύχθη ἡ ὑπηρεσία τῆς Διερμηνείας καὶ τοσοῦτον πολυπληθεῖς εἰσιν αἱ ἐργασίαι αὐτῆς, ὥστε οἱ τρεῖς ὑπάρχοντες δυνάμει τοῦ ΣΝΘ' Νόμου Διερμηνεῖς, οὐδόλως ἐπαρκοῦσιν εἰς αὐτήν. Ἕνεκα τῆς καταστάσεως ταύτης, ὁ Πρέσβυς ὑποχρεοῦται νὰ μεταχειρίζηται συνεχῶς εἰς διερμηνευτικὰ καθήκοντα καὶ τοὺς μαθητευομένους, ὧν τὸ κύριον ἔργον εἶναι ἡ σπουδὴ τῆς ὀθωμανικῆς γλώσσης καὶ νομοθεσίας καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ Διερμηνευτικοῦ Γραφείου ἐργασία. Τοῦτο δὲ ματαιοῖ τὸν προορισμόν των, καθὸ ἐπιφέρον βραδύτητα οὐ μικρὰν εἰς τῶν σπουδῶν των τὴν ἀποπεράτωσιν.

Διὰ νὰ κατανοήσητε καλῶς τὴν ἀνάγκην τῆς προκειμένης

προσθήκης, δὲν χρονῶ ἄσκοπον νὰ σᾶς ἐκθέσω ἐν ὀλίγοις ὁποίαν ὡς ἔγγιστα ὑπηρεσίαν ἐκπληροῖ τὸ προσωπικὸν τοῦ παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβεία Γραφείου Διερμηνείας. Ὁ Α. Διερμηνεὺς εἶναι ἓν τῶν κυριωτέρων ὀργάνων τοῦ Πρέσβεως· οὗτος χρησιμεύει συνήθως ὡς διαπραγματευόμενος τοὺς χρησιμεύει συνήθως ὡς διαπραγματευόμενος πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Πύλης διαγγελμάτων αὐτοῦ, διαπραγματευόμενος προσωπικῶς μετ' αὐτῶν τὰς σπουδαιοτέρας ὑποθέσεις· ἕνεκα δὲ τούτου δὲν δύναται οὐδ' ἔχει καιρὸν ἵν' ἀσχοληθῇ εἰς ἄλλα μικροτέρας σπουδαιότητος ἀντικείμενα. Ὁ Β'. ἔχει ὅλην σχεδὸν τὴν γραφικὴν τῆς διερμηνείας ὑπηρεσίαν βοηθούμενος πρὸς τοῦτο καὶ ὑπὸ τῶν μαθητευομένων· ἡ ἐργασία αὕτη δὲν ἐπιτρέπει αὐτῷ παντάπασι τὴν ἐκ τοῦ Γραφείου ἀπομάκρυνσίν του. Μένει μετὰ ταῦτα ἡ παρὰ τῷ Ἐμπορικῷ δικείῳ ὑπηρεσία, καὶ κατόπιν ταύτης ἔρχεται πληθὺς ὀχληροτάτων ὑποθέσεων, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται πολλάκις ἡ παρουσία τοῦ Διερμηνέως παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τοῦ ὀθωμανικοῦ Δημαρχείου, παρὰ τῇ Ἀστυνομίᾳ, παρὰ τοῖς Πατριαρχείοις, παρὰ τῷ Ναυστάθμῳ, παρὰ τῷ Τζιτζάπι (Ἀγορανομείῳ), παρὰ τῷ Σεϊχ-οὒλ-ισλὰμ, παρὰ τοῖς Τελωνείοις καὶ παρ' ἄλλαις ὑποδεεστέραις Ἀρχαῖς. Ὅλην ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκπληρώσῃ εἷς μόνος Διερμηνεύς, ὁ τρίτος, ὅσην ἂν ἀποδώσῃ τις αὐτῷ ἱκανότητα καὶ εὐεξίαν σώματος. Καὶ αὐτοὶ οἱ μαθητευόμενοι, τοὺς ὁποίους ἐξ ἀνάγκης μεταχειρίζεται μέχρι τοῦδε εἰς αὐτὴν ὁ Πρέσβυς, ὡς προείρηται, καὶ ἂν ὁλοτελῶς ἀπασχοληθῶσιν ἐκ τῶν κυριωτέρων αὐτῶν ἔργων, δὲν δύνανται πάλιν νὰ ἐπαρκέσωσιν ἀπέναντι συρροῆς μεγάλης ὑπ' ἔτεων ποικίλων, ἐν τῷ μέτρῳ μάλιστα πόλεως ἐχούσης ἀποστάσεις μεμακρυσμένας καὶ συγκοινωνίαν τοσοῦτον δύσκολον.

Ἡ ἀνάγκη ἄρα τῆς προσθήκης ἑνὸς τετάρτου Διερμηνέως, ἵνα συμμερίζεται μετὰ τοῦ τρίτου ὅλων τῶν τῆς τελευταίας κατηγορίας ἐργασιῶν, εἶναι ἀναπόφευκτος. Διὸ καὶ προτείνεται ἤδη ὑμῖν νὰ νομοθετηθῇ ἡ νέα αὕτη θέσις.

Ὡς συνέπεια τῆς ἀνωτέρω προσθήκης ἐπέρχεται διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου καὶ τις τροποποίησις εἰς τὰς ἐν τῷ 2 ἄρθρῳ τοῦ ΣΝΘ' Νόμου ὡρισμένας βαθμολογίας καὶ μισθοδοσίας τῶν Διερμηνέων. Καὶ ὁ μὲν βαθμὸς καὶ μισθὸς τοῦ Α' Διερμηνέως μένουν ἀμετάβλητοι· ἐπίσης ἀμετάβλητος μένει καὶ ὁ μισθὸς τοῦ Β' Διερμηνέως· μεταβάλλεται δὲ ὁ βαθμὸς αὐτοῦ ἀπὸ ὑπουργικοῦ Γραμματέως Α' τάξεως εἰς Τμηματάρχην Β' τάξεως. Ὁ τοῦ Γ' Διερμηνέως μισθὸς αὐξάνει κατὰ 50 δραχμὰς

κατὰ μῆνα, ὁ δὲ βαθμὸς αὐτοῦ μεταβάλλεται ἀπὸ Β΄ εἰς Α΄ τάξεως ὑπουργικοῦ Γραμματέως. Ὁ δὲ μισθὸς τοῦ Δ΄ προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς 300 κατὰ μῆνα, καὶ δίδεται αὐτῷ ὁ βαθμὸς ὑπουργικοῦ Γραμματέως Β΄ τάξεως.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου πρόκειται, Κύριοι, νὰ θεραπευθῇ καὶ ἑτέρα τῆς διερμηνευτικῆς ὑπηρεσίας ἀνάγκη. Ὁ ΣΝΘ΄ Νόμος προσδιορίζει ὡς μισθὸν τοῦ Καθηγητοῦ τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν δραχμὰς ἑκατὸν κατὰ μῆνα· διὰ μόνου τοῦ ποσοῦ τούτου καθίσταται ἀδύνατον νὰ ἐμισθωθῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀθωμανὸς διδάσκαλος, ἔχων τὰς ἀπαιτουμένας ὡς πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο γνώσεις καὶ ἱκανότητα· διὸ καθίσταται ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ διπλασιασθῇ τοὐλάχιστον ἡ μισθοδοσία αὐτοῦ, ὅπερ προτείνεται ἡμῖν σήμερον διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου.

Παρακαλῶ τὸ σεβαστὸν τοῦτο Σῶμα νὰ ἐπιψηφίσῃ ὅσον οἷόν τε ταχύτερον τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 5 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τοῦ Βασ. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ περὶ διερμηνείας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἡμετέρας Πρεσβείας ΣΝΘ΄ Νόμου, ψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῇ ὡς ἔχει ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 23 Ἰανουαρίου 1860.

ΟΘΩΝ.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.»

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Διερμηνείας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας προστίθεται τέταρτος Διερμηνεύς.

Ἄρθρον 2. Ὁ δεύτερος Διερμηνεὺς τῆς εἰρημένης Πρεσβείας ἔχει βαθμὸν Τιμητάρχου Β΄ τάξεως.

Ὁ τρίτος Διερμηνεὺς ἔχει βαθμὸν ὑπουργικοῦ Γραμματέως

πρώτης τάξεως, καὶ μισθὸν δραχμῶν τριακοσίων πεντήκοντα, ἤτοι 350, κατὰ μῆνα· ὁ δὲ τέταρτος βαθμὸν ὑπουργικοῦ Γραμματέως δευτέρας τάξεως καὶ μισθὸν δραχμῶν τριακοσίων, ἤτοι 300, κατὰ μῆνα.

Ἄρθρον 3. Ὁ μισθὸς τοῦ παρὰ τῇ ῥηθείσῃ Πρεσβείᾳ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν μαθητευομένων τῆς Διερμηνείας Καθηγητοῦ τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν προσδιορίζεται εἰς δραχὰς διακοσίας (200) κατὰ μῆνα.

Ὁ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον, ὅστις ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἔπεισε ὁ αὐτὸς Κ. Ὑπουργὸς ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπέβαλε ἕτερον νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ ἔτος 1860 μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τυπωθῇ, διανεμηθῇ καὶ συσταθῇ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἑπόμενος εἰς τὴν ἀπὸ 26 τοῦ ῥηθέντος μηνὸς διαταγὴν τῆς Α. Μ. λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν φόρων ἐπὶ τῶν Ζώων καὶ τῶν Μελισσίων διὰ τὸ 1860 Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἄνευ τροπολογίας τινός, κατὰ τὰ συνομολογούντα αὐτὸ πρακτικὰ τοῦ Σώματος τούτου.

Παρακαλῶ τὴν Γερουσίαν ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου καθόσον ὁ χρόνος τῆς βεβαιώσεως τοῦ ποιμνιακοῦ φόρου δὲν ἀπέχει πολύ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Ἰανουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκο

νομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἰανουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ζώων καὶ Μελισσίων διὰ τὸ 1860 φόρος προσδιορίζεται·

1. Ἐπὶ τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων κατὰ κεφαλὴν λεπτὰ 25.
2. Ἐπὶ τῶν ὄνων λεπτὰ 50.
3. Ἐπὶ τῶν μεγάλων ζώων καὶ χοίρων δραχμὴν 1.
4. Ἐπὶ τῶν μελισσίων λεπτὰ 25 κατὰ κυψέλην (κοφφίνιον).

Ἄρθρον 2.

Δὲν ὑπόκεινται εἰς φόρον·

1) Τὰ θηλάζοντα τῶν αἰγῶν, προβάτων καὶ χοίρων.

2) Οἱ πῶλοι τῶν ὄνων, ἵππων καὶ καμήλων, οἱ μόσχοι τῶν βοῶν καὶ βουβαλίων μέχρι τῆς ἡλικίας δύω ἐτῶν συμπεπληρωμένων, εἴτε θηλάζουσιν εἴτε ὄχι.

3) Οἱ ἀροτριῶντες βόες, ἀγελάδες καὶ βουβάλια.

4) Εἷς οἰκόσιτος χοῖρος δι' ἑκάστην οἰκογένειαν ὅπου καὶ ἂν διαιτᾶται.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐπερωτήσαντος δὲ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα περὶ τῆς διαφημισθείσης εἰδήσεως περὶ ἐκπτώσεως τοῦ δασμοῦ τῆς σταφίδος ἐν Ἀγγλίᾳ διαψευσθείσης καὶ πάλιν. Ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ἀπήντησεν, ὅτι μόνη ἐπίσημος εἴδησις ὑπάρχει, ὅτι ὑπεβλήθη τοιοῦτόν τι νομοσχέδιον ἐνώπιον τῶν Βουλῶν, ἀλλ' εἰσέτι τίποτε ἄλλο δὲν γνωρίζει.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δι' οὗ ἀναγγέλλεται ἡ πρό τινος ἐπελθοῦσα τροποποίησις τοῦ ὑπουργείου, παραιτηθέντος τοῦ Κυρίου Ἰάκωβ Παλαμίδου καὶ διαδεχθέντος αὐτὸν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἀνδρέου Κουντουριώτου.

καὶ τοῦτον πάλιν ἀναπληροῦντος προσωρινῶς τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοτίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει δὲ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Μ. Α. Καΐρη ἐχορηγήθη αὐτῷ τριακονθήμερος ἄπουσίᾳ ἄδεια λόγῳ ἰδίων κατεπειγουσῶν ὑποθέσεών του.

Ἀνεγνώσθη ἐπίσης ἔγγραφον τοῦ Διοικητοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Τραπέζης δι' οὗ ὑποβάλλει τὸν ἰσολογισμὸν αὐτῆς διὰ τὸν τοῦ ἔτους 1859 δευτέραν ἐξαμηνίαν.

Ἐπομένως λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μαγγίνας ἐπρότεινε τὸ ἑξῆς:

Ἐπειδὴ τὸ ἀνώμαλον καὶ ἀναλογόμορφον τῆς τοποθετήσεως τῶν ζώων σύστημα ἀδικεῖ τὰ μέγιστα πολλὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους κατ' ἐξαίρεσιν, καὶ αἱ διθύραι βεβαιώσεις ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Ὑπουργῶν ἐπτὰ κατὰ συνέχειαν ἐτῶν περὶ τῆς τακτοποιήσεως τούτου δὲν ἐπραγματοποιήθησαν μέχρι τοῦδε, προτείνει νὰ προσδιορισθῇ ἡμέρα συζητήσεως τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἡ πρώτη μέλλουσα συνεδρίασις, ὅτι θέλει ἀναπτύσει τὰ περὶ αὐτοῦ.

Πρὸς τοῦτο δὲ νὰ εἰδοποιηθῶσιν ἐγκαίρως οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, ἵνα παρευρεθῶσι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ δώσωσιν ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ τὰς ἀπαιτουμένας διασαφήσεις καὶ πληροφορίας. Ἐναπόκειται δὲ εἰς τὴν Γερουσίαν ἡ παραδοχὴ τῆς προτάσεως καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας.

Ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα παρεδέξατο τὴν πρότασιν καὶ ἡμέρα συζητήσεως ὡρίσθη ἡ πρώτη γε νεκτημένη συνεδρίασις.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Β'. Σύνοδον τῆς Ε'. Περιόδου, Λογιστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἔχουσα ὡς ἑπεται.

Πρὸς τοὺς συνιστῶντας τὴν Λογιστικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Γερουσίας τῆς Β'. Συνόδου τῆς Ε'. Βουλευτικῆς περιόδου Κυρίους Α. Δούκαν Γ. Μ. Ἀντωνόπουλον, Β. Χρηστακόπουλον, Γ. Καρακατζάνην καὶ Ἰω. Πέτρου.

Ὑποβάλλω διὰ τῆς παρούσης εἰς τὴν Λογιστικὴν Ἐπιτροπὴν τὸν ἐτήσιον ἀπολογισμὸν τῶν κατὰ τὴν δευτέραν Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας, διηρημένον κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ παρ' αὐτῆς ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ, καὶ συνεδεμένον μὲ τοὺς εἰδικοὺς πίνακας ἑνὸς ἑκάστου Κεφαλαίου καὶ ἄρθρου καὶ μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα,

Ἐκ τοῦ γενικοῦ πίνακος θέλει παρατηρήσει ἡ Ἐπιτροπὴ ὅτι τὰ παρὰ τῆς Γερουσίας προϋπολογισθέντα ἔξοδα συνεποσοῦντο εἰς δραχ. 155,330.

Ἀπέναντι τούτων ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου δυνάμει χρηματικῶν ἐνταλμάτων ἐκδοθέντων παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεων τοῦ Προέδρου δραχμὰς 145,269:83

Ἐδαπανήθησαν δὲ κατὰ τοὺς εἰδικοὺς Πίνακας . . . . δρ. 144,883:79

Ἐπιγράφηται εἰς τὸ κεντρικὸν Ταμεῖον κατὰ τὸ ἐπισυναπτόμενον εἰς τὸν γενικὸν πίνακα Γραμμάτιον αὐτοῦ . . . . . » 386:04

Δρ. 145,269:83

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς πίνακας τῶν Ἐξόδων καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐπισυναπτόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα παρακαλεῖται νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν προκείμενον ἀπολογισμὸν καὶ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Ἀπριλίου 1859.

Ὁ Ταμίας τῆς Γερουσίας
Γ. Δαρειώτης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπεξεργασθεῖσα τὸν παρὰ τοῦ ταμίου Κυρίου Γ. Δαρειώτου καθυποβληθέντα ἀπολογισμὸν τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν δευτέραν Σύνοδον τῆς παρελθούσης Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου, καὶ θεωρήσασα ὅτι αἱ γενόμεναι πληρωμαὶ συνοδεύονται μεθ' ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν ἐγγράφων καὶ ἀποδείξεων, καὶ ὅτι ἐγένοντο ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ, εὑρίσκει αὐτὸν ὀρθῶς ἔχοντα καὶ τὸν καθυποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Σώματος.

Μολονταῦτα παρατηρεῖ, ὅτι ἂν καὶ τὰ ἔξοδα ὁλικῶς θεωρούμενα δὲν ὑπερβαίνουσι τὰ παρὰ τῆς Γερουσίας προϋπολογισθέντα ποσά, οὐχ ἧττον ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ δίδεται ἀρμοδίως ἡ δέουσα προσοχή, ὥστε νὰ μὴ γίνεται χρῆσις τοῦ ἑνὸς Κεφαλαίου ἢ ἄρθρου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄλλων κεφαλαίων καὶ ἄρθρων,

διότι τοῦτο φέρει σύγχυσιν εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν διαφόρων ἐξόδων καὶ ἀντιβαίνει εἰς τὴν Λογιστικὴν τάξιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Ἰανουαρίου 1860.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπή.

Γιαν. Χ. Πέτρου	Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος
Ἀδὰμ Δοῦκας	Β. Χρηστακόπουλος.

'Απολόγισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ

Κατὰ τὸν ψηφισθέντα ὑπὸ τοῦ Σώματος προϋπολισμόν.	Ποσὰ προϋπολογισθέντα.	Ἔσοδα.	Ποσὰ λη- Δι' ἀποζη- μιώσεις τῶν Κ. Γε- ρουσιαστῶν.
Κεφ. Α'. 'Αποζημιώσεις τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν δι' ἓξ μῆνας δρ. 135000		Ληφθέντα τὸν Νοέμβριον 1857	20513 18
Δι' ἔκτακτα ἔξοδα τοῦ Κ. Προέδρου . . . . . » 2000	137000	» Δεκέμβρ. »	21333 33
	12000	» Ἰανουάρ. 1858	21333 33
		» Φεβρουάρ. »	21333 33
Κεφ. Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ		» Μάρτιον »	21333 33
» Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει		» Ἀπρίλιον »	20833 33
1. Γραφικὴ ὕλη καὶ ἀγορὰ χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν Νομοσχεδίων κλπ. δρ. 300		» Μάϊον »	» »
2. Θέρμανσις . . . . . » 150		» Ἰούνιον »	» »
3. Φωτισμός . . . . . » 80		» Ἰούλιον »	» »
4. Συνδρομὴ ἐφημερίδων . » 1000		» Αὔγουστον »	» »
5. Δετικὰ πρακτικῶν, ἐφημερίδων τῆς Κυβερνήσεως, βιβλίων κλπ. . . . . » 800		» Σεπτεμβρ. »	» »
6. 'Αγορὰ συγγραμμάτων » 500		» Ὀκτωβρ. »	» »
7. 'Απρόβλεπτα ἔξοδα . . » 1500			
8. Διὰ καλλιέργειαν καὶ περιτοίχισμα τοῦ πρὸς Μεσημβρίαν κήπου τοῦ Πανεπιστημίου . . . . . » 1000	155230		
δραχ.	155230		126679 83

τὴν Β'. Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

ρθέντα παρὰ τοῦ Κ. Ταμ.				
Διὰ μισθὸν τοῦ προσωπικοῦ	Δι' ἔξοδα γραφείου ἐνγένει	Ὁλικὰ ποσὰ	Ἔξοδα	Ποσὰ πληρωθέντα
1000	»	21513 18	Κεφ. Α'. Δι' ἀποζημιώσεις τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν ὡς ὁ πίναξ 2 . . . . . δρ. 12467985	
1180	1880	24393 33		
1180	1000	23513 33		
1180	1850	24363 33	Κεφ. Α'. Δι' ἔκτακτα ἔξοδα τοῦ Κ. Προέδρου . . . . » 199998	126679 83
1180	»	22513 33		
1180	600	22613 33		
1860	»	1060	Κεφ. Β'. Διὰ μισθὸν τοῦ προσωπικοῦ	13260
1060	»	1060		
1060	»	1060	Κεφ. Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει ἦτοι	
1060	»	1060		
1060	»	1060		
1060	»	1060		
1060	»	1060		
1060	»	1060		
			1. Διὰ γραφικὴν ὕλην κ.τ.λ. δρ 144·40	
			2. Διὰ θέρμανσιν » 177.38	
			3. Διὰ φωτισμὸν » 115.60	
			4. Διὰ συνδρομὴν ἐφημερίδων . . » 1325.85	
			5. Διὰ δετικὰ πρακτικῶν ἐφημερίδων Βιβλίων κτλ. . . » 560	
			6. Δι' ἀγορὰν συγγραμμάτων . . » 115	
			7. Δι' ἀπρόβλεπτα ἔξοδα . . . . . » 1115.73	
			8. Διὰ καλλιέργειαν καὶ περιτοίχισμα τοῦ πρὸς μεσημβρίαν κήπου τοῦ Πανεπιστημίου . . » 1000	
			δραχ. 4943.96	
			Ἐπιστραφέντα εἰς τὸν Κεντρ. Ταμ. κατὰ τὸ ἐπισυναπτόμεν. Γραμμάτιον αὐτοῦ 386.04	5330
13260	5330	115269.83	δραχ.	115269.83

Ἐπίσης ἀνεγνώσθη ἡ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας ἔκθεσις τῆς Λογιστικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Γ'. Σύνοδον τῆς Ε'. Περιόδου, ἔχουσα ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τοὺς συνιστῶντας τὴν Λογιστικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Γερουσίας τῆς Γ'. Συνόδου τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου Κυρίους Μ. Α. Καίρην, Γ. Καρακατζάνην, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλον, Ν. Πρασσακάκην καὶ Γ. Παπαηλιόπουλον.

Ὑποβάλλω διὰ τῆς περιούσης εἰς τὴν Λογιστικὴν Ἐπιτροπὴν τὸν ἐτήσιον ἀπολογισμὸν τῶν κατὰ τὴν τρίτην Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας, διηρημένον κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ παρ' αὐτῆς ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ, καὶ συνωδευμένον μὲ τοὺς εἰδικοὺς πίνακας ἑνὸς ἑκάστου κεφαλαίου καὶ ἄρθρου καὶ μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα.

Ἐκ τοῦ γενικοῦ πίνακος θέλει παρατηρήσει ἡ Ἐπιτροπὴ ὅτι τὰ παρὰ τῆς Γερουσίας προϋπολογισθέντα ἔξοδα συναποσβύντο εἰς δραχ. 150050.

Ἀπέναντι τούτων ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου δυνάμει χρηματικῶν ἐνταλμάτων ἐκδοθέντων παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκον. ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεων τοῦ Προέδρου δρ. 149,209.98

Ἐδαπανήθησαν δὲ κατὰ τοὺς εἰδικοὺς πίνακας . . . . . δρ. 148,714.71

Ἐπιστράφησαν εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον κατὰ τὸ ἐπισυναπτόμενον εἰς τὸν γενικὸν πίνακα Γραμμάτιον αὐτοῦ . . . . δρ. 295.27

Δραχ. 149,209.98

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς πίνακας τῶν ἐξόδων καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐπισυναπτόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα παρακαλεῖται νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν προκείμενον ἀπολογισμὸν καὶ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Δεκεμβρίου 1859.

Ὁ Ταμίας τῆς Γερουσίας
Γ. Ἀνδρειώτης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Ἡ κατὰ τὴν τρίτην Σύνοδον τῆς παρελθούσης Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπεξεργασθεῖσα τὸν ἀπολογισμὸν τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν Σύνοδον ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς

Γερουσίας, τὸν ὁποῖον ὑπέβαλεν ὁ Ταμίας αὐτῆς Κύριος Γ. Ἀνδρειώτης, καὶ θεωρήσασα ὅτι αἱ γενόμεναι πληρωμαὶ συνοδεύονται μεθ' ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν ἐγγράφων καὶ ἀποδείξεων, καὶ ὅτι ἐγένοντο ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς ἀπὸ 24 Μαΐου 1859 ἀποφάσεως τοῦ Σώματος, δι' ἧς ἐνεκρίθη ἡ μέχρι τῆς λήξεως τῆς Συνόδου πληρωμὴ τῆς μισθοδοσίας ὅλων ἐν γένει τῶν Κλητήρων, ἐν ᾧ περὶ ταύτης δὲν προέβλεπεν ὁ προϋπολογισμός, εἰμὴ δι' ἓξ μόνον μῆνας, εὑρίσκει τὸν προκείμενον ἀπολογισμὸν ὀρθῶς ἔχοντα καὶ καθυποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Σώματος.

Ἐπαναλαμβάνει δὲ τὴν ὁποίαν καὶ ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς προλαβούσης Συνόδου ἔκαμε παρατήρησιν, τοῦ ὅτι ἀπαιτεῖται διὰ τὴν λογιστικὴν τάξιν νὰ δοθῇ ἀρμοδίως ἡ δέουσα προσοχή, ὥστε νὰ μὴ γίνηται χρῆσις τοῦ ποσοῦ ἑνὸς ἄρθρου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄλλου ὡς παρατηροῦνται ἐν τοῖς ἄρθροις τοῦ Κεφαλαίου Γ'. τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Ἰανουαρίου 1860.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπή.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν. Πρασσακάκης
Μ. Α. Καίρης	Γ. Παπαηλιόπουλος

Ἀπολόγισμος τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ

Κατὰ τὸν ψηφισθέντα ὑπὸ τοῦ Σώματος προϋπολισμόν.		Ποσὰ προϋπολογισθέντα.	Ἔ σ ο δ α	Ποσὰ λη- Δι' ἀποζημιώσεις τῶν Κ. Γερουσιαστῶν.
Κεφ. Α'. Ἀποζημιώσεις τῶν Κυρίων Γερουσ. δι' ἓξ μῆνας δρ.	126000		Ληφθέντα τὸν Νοέμβριον 1858	20833 33
Δι' ἔκτακτα ἔξοδα τοῦ Κ. Προέδρου . . . . . »	2000	128000	» Δεκέμβρ. »	20833 33
			» Ἰανουάρ. 1859	20833 33
Κεφ. Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ		15000	» Φεβρουάρ. »	20833 33
» Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει			» Μάρτιον »	20833 33
1. Γραφικὴ ὕλη κλπ. . . δρ.	200		» Ἀπρίλιον »	
2. Θέρμανσις . . . . . »	150		» Μάϊον »	
3. Φωτισμὸς . . . . . »	80		» Ἰούνιον »	» »
4. Συνδρομὴ ἐφημερίδων . »	1500		» Ἰούλιον »	» »
5. Δεπτικὰ πρακτικῶν, Β. ἐφημερίδων κλπ. . . . . »	600		» Αὔγουστον »	» »
6. Ἀγορὰ συγγραμμάτων »	300		» Σεπτεμβρ. »	» »
7. Ἀπρόβλεπτα ἔξοδα . . »	1500		» Ὀκτωβρ. »	» »
	δραχ. 4338			
8. Συνδρομὴ διὰ τὴν ἰσοπέδωσιν τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου . . . . . »	2000	6330		
	δραχ.	150030		121999 98

τὴν Γ'. Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

Ὀφείλοντα παρὰ τοῦ Κεντρ. Ταμείου: Διὰ μισθὸν τοῦ προσωπικοῦ	Δι' ἔξοδα γραφείου ἐνγένει	Ὁλικὰ ποσά	Ἔ ξ ο δ α	Ποσὰ πλη- ρωθέντα
1180		22013 33	Κεφ. Α'. Δι' ἀποζημιώσεις τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν ὡς ὁ πίναξ 1 . . . . . δρ. 123000	
1240		22073 33		
1960	4490	27283 33		
1500		22333 33	Κεφ. Β'. Δι' ἔκτακτα ἔξοδα τοῦ Κ. Προέδρου . . . . . » 199998	126999 98
1500	1000	23333 33		
1500	840	23173 33	Κεφ. Β'. Διὰ μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ	18880
1500	»	1500		
1500	»	1500	Κεφ. Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει ὡς οἱ πίνακες 3—9	
1600	»	1500	1. Διὰ γραφικὴν ὕλην κ.τ.λ. δρ. 213·70	
1500	»	1500	2. Διὰ θέρμανσιν » 121	
1500	»	1500	3. Διὰ φωτισμὸν » 26·70	
1500	»	1500	4. Διὰ συνδρομὴν ἐφημερίδων . . » 1610·30	
			5. Διὰ δεπτικὰ πρακτικῶν κλπ. . . . . » 600	
			6. Δι' ἀγορὰν συγγραμμάτων . . » 311	
			7. Δι' ἀπρόβλεπτα ἔξοδα . . . . . » 1119·33	
			8. Συνδρομὴ διὰ τὴν ἰσοπέδωσιν τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου . . . . » 2000	
			6031·73	
			Ἐπιστραφέντα εἰς τὸ Κεντρ. Ταμ. κατὰ τὸ ἐπισυναπτόμενον Γραμμάτιον αὐτοῦ	295·27 6330
121999	6330	149209 98	δραχ.	149209 98

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Ἰουλίου 1859.

Ὁ Ταμίας τῆς Γερουσίας
Γ. ΔΑΡΕΙΩΤΗΣ

Ἡμέρα δὲ συζητήσεως αὐτῶν προσδιωρίσθη ἡ πρώτη ἐπερχομένη Δευτέρα.

Ἀναγνωσθέντος κατόπιν ἐγγράφου τινὸς ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ εἰσαγωγῆς τῆς *στενογραφίας* εἰς τὰ Βουλευτικὰ Σώματα ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χατζίσκος παρετήρησεν, ὅτι καὶ παρὰ τῇ Βουλῇ ἐγένετο λόγος καὶ συνάμα προσδιωρίσθη ποσόν τι ἀνάλογον εἰς ἀντιμισθίαν, βεβαίως, τοῦ Καθηγητοῦ, ἐπερωτήσαντες δὲ οἱ συντάκται τῶν Πρακτικῶν νὰ ἀκολουθήσωσι τὸ μάθημα τοῦτο τὸ τοσοῦτο ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀγορεύσεων· ἐπρότεινε δὲ νὰ συγκατατεθῇ καὶ ἡ Γερουσία καὶ ἀποφασίσῃ τὸ αὐτό.

Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ σκεφθῇ ὡρίμως ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἡμέρα συζητήσεως ὡρίσθη ἡ ἀμέσως ἐπερχομένη Δευτέρα.

Ἐπὶ τούτοις ὁ Κύριος Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Γρηγοριάδης
Ἀδάμ Δούκας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 11 Φεβρουαρίου 1860 ἡμέρα Πέμπτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν Συνεδρίασιν.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 1,005,120 πληρωτέων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1859 πρὸς τὰς τρεῖς Ἐγγυητρίας Δυνάμεις ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν των ἕνεκα τοῦ δανείου Ροτσχίλδ, καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον ἐπιψηρισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν ἵνα ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν.

Δι' αὐτοῦ χορηγεῖται εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν Ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δρ. 1,005,120 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859, χρησιμεύουσα εἰς πληρωμὴν ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν, τὰς ὁποίας αἱ τρεῖς Δυνάμεις, ὡς ἐγγυήτριαι τοῦ δανείου Ροτσχίλδ, ἐνεργοῦσιν ἀνθ' ἡμῶν. Κρίνω περιττὸν ν' ἀναπτυχθῶ περαιτέρω ἐπὶ ὑποθέσεως γνωστῆς πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 8 Ἰανουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν,

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοῥώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου ὑπὸ τὸ Κεφ. Α. αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον « χρέος ἐξωτερικὸν » χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. ἑνὸς ἑκατομμυρίου, πέντε χιλιάδων καὶ ἑκατὸν εἴκοσιν, ἀριθ. 1,005,120.

Ἄρθρον 2. Ἡ πίστωσις αὕτη θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν τῶν τριῶν ἐγγυητριῶν Δυνάμεων τοῦ δανείου Ροτσχίλδ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως ἀμφότερα ἐκτυπωθῶσι καὶ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως. Συγχρόνως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἠρώτησε τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἂν μετὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου συνεβούλευονται καὶ ὅλα τὰ διάφορα σχετικὰ τῆς ὑποθέσεως τῆς πληρωμῆς τοῦ δανείου ἐξωτερικὰ ἔγγραφα, καὶ συνάμα προσέθηκεν, ὅτι πρέπει νὰ ὑποβληθῶσιν, ἐκτὸς τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς τῶν ἀφορόντων τὸν

συζήτησιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1857 ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ ὑποβληθῇ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον, ὡς καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1858 μετὰ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τοῦ ἔτους 1859, εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ὁποίου ἀνάγεται ἡ προκειμένη πίστωσις, διὰ νὰ λάβωμεν ὅλα ταῦτα ὑπ' ὄψιν καὶ προέλθωμεν ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων εἰς τὴν συζήτησιν.

Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως καὶ προτάσεως ταύτης ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπήντησεν, ὅτι ἀπὸ τῆς σήμερον δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ἂν θὰ ἦναι εἰς κατάστασιν νὰ ὑποβάλῃ ἐν καιρῷ τὰ σχετικὰ τῆς ὑποθέσεως τῆς πληρωμῆς τοῦ δανείου ἔγγραφα, ἐλπίζει ὅμως, ὅτι θέλει δυνηθῇ νὰ ὑποβάλῃ ταῦτα κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἐὰν οἱ λόγοι, οἵτινες ἀπέτρεψαν αὐτὸν τοῦ νὰ ὑποβάλῃ ταῦτα εἰς τὴν Βουλὴν, ἐκλείψωσιν ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης· καθόσον δὲ ἀφορᾷ τοὺς ἀπολογισμούς, παρετήρησεν, ὅτι κατεγίνεται ἀνενδότως εἰς τὴν ταχεῖαν σύνταξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1857, καὶ ἐλπίζει νὰ εἰσάξῃ τοῦτον εἰς τὰς Βουλάς, ἂν δὲν ὑπάρξῃ σύντομον τὸ διάστημα μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ὅτε θέλει ἐκθέσει καὶ τοὺς λόγους τῆς μὴ ἐγκαίρου ὑποβολῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτι τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1858 ὡς καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ ἔτους 1859 δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ ὑποβάλῃ πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, παρεκτὸς ἂν ἀναβληθῇ ἐπὶ πολὺ ἡ συζήτησίς του.

Ἀντιγνώσθη ὕστερον ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον, καὶ ἀπερασίσθη νὰ συζητηθῇ οὗτος κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν, ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ συντάξασα τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Α. Σύνοδον τῆς ΣΤ'. Βουλευτικῆς Περιόδου, ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σώματος μετὰ τῶν ἑξῆς παρατηρήσεων καὶ διασαφήσεων.

Ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Α'. ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπελόγισε τὴν ἀποζημίωσιν τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν δι' ἓξ μῆνας εἰς δραχ 126,000, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ διετρεκείας τῶν Βουλευτικῶν Συνόδων Νόμον καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, μὴ συμπεριλαμβανομένων τοῦ Στρατηγοῦ Κυρίου Γ. Τζούρτζ καὶ

τοῦ Κυρίου Τρικούπη, οἵτινες λαμβάνουσιν ἀνώτερον τῆς Γερουσιαστικῆς ἀποζημιώσεως μισθόν.

Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ ῥηθέντος Νόμου συμπεριέλαβεν εἰς τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον καὶ δραχ. 2,000 πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ Κυρίου Προέδρου δι' ἔκτακτα ἔξοδα αὐτοῦ.

Ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Β. ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπαλλήλων καὶ κλητήρων πρᾶξιν τοῦ γραφείου προσδιώρισε τὸν ἐτήσιον μισθὸν αὐτῶν ὅπως προσδιωρίσθη ὑπὸ τοῦ Σώματος καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον.

Ὡς πρὸς τὸ Γ'. Κεφάλαιον θεωρήσασα τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν παρελθουσῶν Συνόδων καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας συμβουλευθεῖσα ὑπελόγισε τὰ ἔξοδα τοῦ Γραφείου ἐν γένει εἰς δραχ. 6,800 προσδιορίσασα ἐξ αὐτῶν δραχμ. 1,000 ὡς συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὴν περὶ τούτου αἴτησιν τοῦ Κυρίου Πρυτάνεως χρονολογουμένην ἀπὸ 13 τοῦ λήξαντος μηνὸς, πεπεισμένη, ὅτι καὶ τὸ Σεβ. τοῦτο Σῶμα θέλει παραδεχθῇ τὴν χορήγησιν τῆς μικρᾶς ταύτης ποσότητος πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δαπανῶν τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἐκπαιδευτηρίου, τὸ ὁποῖον παράγει τοσοῦτον ὠφελίμους εἰς τὴν πατρίδα καρπούς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ

Ιω. Χ. Πέτρου	Χαρ. Παπαπολίτης
Ν. Πρασσακάκης	Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος
Μ. Λ. Καΐρης.	

Προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Α'. Σύνοδον τῆς ΣΤ'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

Διασάφησις τῶν ἐξόδων	Ποσὰ προϋπολογισθέντα κατ' ἄρθρον		κατὰ κεφάλαιον	
Κεφάλαιον Α'. Ἀποζημιώσεις Γερουσιαστῶν.				
Ἄρθρον 1. Ἀποζημίωσις 42 Γερουσιαστῶν ἀνὰ δρ. 500 κατὰ μῆνα δρ.	21000			
Δι' ἓξ μῆνας			126000	
Ἄρθρον 2. Ἀποζημίωσις τοῦ Κυρίου Προέδρου δι' ἔκτακτα ἔξοδα αὐτοῦ κατὰ τὸν περὶ διαρκείας τῶν Βουλευτικῶν Συνόδων Νόμον				
Κεφάλαιον Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ.				
Μισθὸς 2 Συντακτῶν ἀνὰ δραχ. 250 . . δρ. 500				
» 1 Πρωτοκολλιστοῦ » 250 . . δρ. 256				
» 1 Γραφίως » 200 . . δρ. 200				
» 1 Α'. Κλητῆρος . . . . . δρ. 120				
» 1 Κλητῆρος τοῦ καταστήματος . . δρ. 70				
» 8 Ἔτι κλητήρων ἀνὰ δρ. 60 . . δρ. 480	1620	10	19440	
Κεφάλαιον Γ'. Ἔξοδα Γραφείου ἐν γένει.				
Ἄρθρον 1. Γραφικὴ ὕλη καὶ ἀγορὰ χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν Νομοσχεδίων . . . . δρ. 200				
Εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον διὰ χάρτην χρησιμεύσαντα εἰς τὴν τύπωσιν τῶν Πρακτικῶν τῆς Γερουσίας ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι 1837 κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 975 ἔγγραφόν του τῆς 10 Ἀπριλίου 1839 . . . . δρ 119810	1390			
Ἄρθρον 2. Θέρμανσις	150			
» 3. Φωτισμὸς	60			
» 4. Συνδρομὴ Ἐφημερίδων	1600			
» 5. Δετικὰ Πρακτικῶν, Ἐφημερίδων τῆς Κυβερνήσεως κτλ.	600			
» 6. Ἀγορὰ Συγγραμμάτων	500			
» 7. Ἀπρόβλεπτα ἔξοδα	4500			
» 8. Συνδρομὴ ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου . . .	1000		6800	10
Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Φεβρουαρίου 1860.	Δραχ.		155240	10

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπή.

Ἰω. Χ. Πέτρου
Χαρ. Παπαπολίτης
Ν. Πρασσακάκης
Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος
Μ. Α. Καίρης.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν 1) τῆς περὶ βοσκῶν ἐπερωτήσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ζ. Μαγγίνα, καὶ 2, τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὰς δύω τελευταίας Συνόδους τῆς παρελθούσης Βουλευτικῆς Περιόδου, ὁ ἀπευθύνας τὴν ἐπερώτησιν Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας προβαίνων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς εἶπε τὰ ἑξῆς.

Κύριοι!

Ἐπικαλοῦμαι τὴν προσοχὴν καὶ ὑπομονήν σας εἰς τὴν διήγησιν τοῦ ἐνυπάρχοντος συστήματος τῶν βοσκησίμων γαιῶν· α') ποίαν ἐποχὴν ἤρχισε καὶ διὰ ποίους λόγους ἐγένετο· β') ποίας μεταβολὰς ἔλαβεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ γ') εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεται σήμερον· καὶ ἄρχομαι ἀπὸ τὸ ἔτος 1833, ἐποχὴν τῆς γεννήσεώς του.

Ἡ Ἀντιβασιλεία μὴ γνωρίζουσα τὴν φύσιν τοῦ πράγματος καὶ μὴ λαβοῦσα ἴσως πληροφορίας ἀπὸ ἀνθρώπους γνωρίζοντας τὸν τόπον καὶ τὸ πρᾶγμα, ἐξέδωκε Διάταγμα τὸ 1833, τοῦ ὁποίου ἡ διάταξις ἔχει ὡς ἑρεξῆς.

Ἄρθρον 1 τοῦ Διατάγματος 3|15 Δεκεμβρίου 1833.

Ὅλα τὰ λειβάδια διὰ τὴν ἐπικαρπίαν τῶν ὁποίων δὲν ἔχει τις νὰ παρουσιάσῃ ἔγγραφον (ταπίον) ἐκδοθὲν ἐπὶ Τουρκικῆς ἐξουσίας, θεωροῦνται ὡς δημόσια, καὶ ἡ νομὴ αὐτῶν μένει, ὡς μέχρι τοῦδε, εἰς τὸ δημόσιον.

Ἄρθρον 16. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐμπρυτευτικῆς ἐπικαρπίας τῶν ἐθνικῶν λειβαδίων μένει εἰς τὰς κοινότητας μόνον, ὅταν ἔχωσιν αὐτὰ μὲ ταπίον, εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν τὰ παρὰ τῶν κοινοτήτων ἀντιποιούμενα λειβάδια θεωροῦνται ὡς ἐθνικά, καὶ ἐφαρμόζονται εἰς αὐτὰ αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 διατάξεις.

Ἄρθρον 17. Ὅσαι κοινότητες ἀντιποιοῦνται λειβάδια ὡς ἰδιακτησίαν των, καὶ δύνανται ν' ἀποδείξωσιν ὅτι εἶχον πραγματικῶς τὴν ἐπικαρπίαν αὐτῶν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ὅμως ἀληθῆ ἐπικαρπίαν διὰ ταπίου (ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐσχάτην περίστασιν ἐφαρμόζονται τὰ εἰς τὸ ἄρθρον 16 κανονισθέντα), εἰς αὐτὰς κατ' ἐξαίρεσιν χαρίζεται διὰ τὰ ἔτη 1833 καὶ 1834 τὸ πέμπτον μέρος τοῦ ὁποίου ἔμελλον νὰ πληρώσωσι φόρου βοσκῆς διὰ τὰ ἴδια αὐτῶν ζῶα.

Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον, ὅτι καθ' ἣν ἐπρέσβευε δοξασίαν, καὶ καθ' ἃς ἔλαβεν ἐσφαλμένας πληροφορίας, συνέλαβε τὴν ἰδέαν, ὅτι κατακτήσας τὸν τόπον τοῦτον ὁ Σουλτάνος ἀρνήσασ

πᾶν δικαίωμα ἰδιοκτησίας ἀπὸ τοὺς κατοίκους, καὶ ἰδίως τὰς κοινωτικὰς βοσκησίμους περιουσίας ὅλων ἐν γένει τῶν πόλεων καὶ χωρίων (μολονότι ὁ Σουλτάνος ἐσεβάσθη καὶ διετήρησεν αὐτὰς ὡς ἱερὰς),καὶ μὲ τὴν ἰδέαν ταύτην ἐνομοθέτησε διὰ Διατάγματος, ὅτι κἀμμία κοινότης δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κοινωτικὴν βοσκήσιμον περιουσίαν, εἰμὴ μόναι ἐκεῖναι, αἵτινες ἔλαβον τοιαύτην ἐπὶ Τουρκικῆς δυναστείας διὰ ταπίου, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ποῖον χαρακτῆρα ἔχει τὸ ταπίον καὶ εἰς ποίας περιστάσεις ἐδίδετο. ὥστε ἡ αἴτησις αὕτη τῶν ταπίων ἀπὸ τὰς κοινότητας δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸν μῦθον ἐκεῖνον τοῦ λύκου, ὅστις θέλων νὰ φάγῃ τὸ ἀρνίον, εἶπεν εἰς αὐτὸ « θοίνη γένῃ μοι κἂν θέμις κἂν μὴ θέμις » καθότι ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὰς κοινότητας ὅ,τι δὲν ἔχουν, καὶ ὅ,τι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κἀμμία κοινότης ὄχι μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην τὴν Τουρκικὴν ἐπικράτειαν, διότι ὁ χαρακτὴρ τοῦ ταπίου εἶναι ἡ ἐπίσημος βεβαίωσις τῆς γενομένης μεταβιβάσεως ἀφθάρτου κτήματος ἀπὸ τὸν μὲν εἰς τὸν δὲ τῇ συγκαταθέσει τῶν συμβαλλομένων μερῶν, καθ' ὃν τρόπον γίνεται τὸ συμβόλαιον εἰς τὸν Συμβολαιογράφον, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ὁ Σπαχῆς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ παραχωρῇ διὰ ταπίου τὸ μένον ἀκαλλιέργητον κτῆμα ἑπτὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη ἄνευ ἀνωτέρας βίας καὶ τὸ ἀδέσποτον, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ μὴ μένῃ ἀκαλλιέργητον διὰ νὰ πληρόνῃ τὸν φόρον τῆς ἀποδεκατώσεως· τὸ δὲ ταπίον δὲν ἦτο πωλητήριον ἔγγραφον, διότι ὁ Σπαχῆς δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς πωλήσεως γαιῶν, καὶ ἡ πληρωμὴ τὴν ὁποίαν ἐλάμβανε διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ταπίου δὲν ἦτο ἡ ἀξία τοῦ κτήματος, εἰμὴ τὰ κανονισμένα δικαιώματα μόνον, ὡς εἶναι τὸ χαρτόσημον εἰς τὸν Συμβολαιογράφον, τὰ ὁποῖα ἦσαν τῆς αὐτῆς φύσεως τόσον διὰ τὸ ταπίον τῆς μεταβιβάσεως τοῦ κτήματος, ὅσον καὶ δι' ἐκεῖνο τῆς παραχωρήσεως τοῦ ἀδεσπότου.

Ὑπάρχουν τοιαῦτα ταπία εἰς τοὺς ὀλίγους ἀγοραστὰς τσιφλικίων, ἀλλ' ὁ λόγος τῆς ὑπάρξεως τούτων εἶναι ὁ ἑπόμενος. Ὅταν ἡ κοινότης χωρίου τινὸς συνεφώνει μὲ τὸν ἀγοραστὴν νὰ πωλήσῃ εἰς αὐτὸν τὸ χωρίον της μεθ' ὅλης τῆς περιφερείας αὐτοῦ, ὁ Σπαχῆς ἔβλεπε τὸ ταπίον, τῇ αἰτήσει τῶν συμβαλλομένων μερῶν, διότι ἡ μεταβίβασις ἐγίνετο ἐν καιρῷ τῆς Τουρκικῆς δυναστείας· ἀλλ' αἱ κοινότητες τῶν κεφαλαιοχωρίων, αἵτινες ἦσαν προγενέστεραι τῆς Τουρκικῆς δυναστείας, καὶ αἵτινες εἶχον ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων τὸ ἀναφαίρετον καὶ ἀπαράγραπτον δικαίωμα ἐπὶ τῶν κοινωτικῶν βοσκησίμων περιφερειῶν αὐτῶν,

εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐγένετο πώλησις ἡ ἀγορὰ ἐν καιρῷ τῆς Τουρκικῆς δυναστείας διὰ νὰ ἐκδοθοῦν ταπία μεταβιβάσεως, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουν ταπία, τὰ ὁποῖα οὔτε ἠδύναντο, οὔτε ὤφειλον νὰ λάβουν; καὶ τὰ ὁποῖα νὰ παρουσιάσουν κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Διατάγματος τοῦ 1833; ἡ διάταξις αὕτη εἶναι πάντῃ ἀνυπόστατος, διότι ἀπαιτεῖ τὰ μὴ δυνάμενα νὰ ὑπάρξουν. Πρὸς τούτοις ἡ διάταξις αὕτη τοῦ μνησθέντος Διατάγματος, γενικῶς θεωρουμένη, εἶναι ἀξία οὐ μικρᾶς σκέψεως καὶ προσοχῆς, διότι ἀναγνωρίζει νομίμους ἰδιοκτήτας μόνους ἐκείνους, οἵτινες ἠγόρασαν κτήματα εἴτε αὐτοὶ εἴτε οἱ πατέρες των, καὶ ἔλαβαν ταπία, διότι ἡ μεταβίβασις ἐγένετο ἐπὶ Τουρκικῆς ἐξουσίας, ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες ἔχουν προπατορικὰ κτήματα κατὰ κληρονομίαν, ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐγένετο μεταβίβασις ἐν καιρῷ τῆς Τουρκικῆς δυναστείας διὰ νὰ λάβουν ταπία, ὅλα τὰ κτήματα τούτων δύνανται νὰ ἀντιποιηθῶσι παρὰ τοῦ δημοσίου ὡς ἐθνικὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ Διατάγματος, διότι δὲν ἔχουν ταπία, καθόσον τὸ διάταγμα τοῦτο εἶναι ἐν ἰσχύϊ, διότι δὲν ἠκυρώθη καὶ οὔτε ἔγεινε μεταγενέστερος νόμος ἀναιρετικὸς τῆς διατάξεως ταύτης, ἐν ᾧ ὁ Σουλτάνος δὲν διέσωσε ποσῶς τὰς περιουσίας τῶν κατοίκων, εἰμὴ εἰς σπανίας περιστάσεις ἐγκλήματος ἢ παραβάσεως νόμου.

Οἱ κάτοικοι τῶν κεφαλαιοχωρίων, οἵτινες ἐπλήρωναν τοὺς φόρους τῆς ἀποδεκατώσεως, εἶχον ἀδιάσειστον καὶ ἀπαράγραπτον τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῶν κοινωτικῶν βοσκησίμων περιφερειῶν αὐτῶν, καὶ τοῦτο θέλω ἀποδείξει μὲ ὅσην δύναμαι σαφήνειαν, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ ἀμφιβολία εἰς οὐδένα· πρὸ τούτου δὲ κάμνω τὴν διασάφησιν τῆς λέξεως, κεφαλοχώριον, διὰ νὰ μὴ φανῶ δυσνόητος, τουτέστι κεφαλοχώρια λέγονται ὅλα ἐν γένει τὰ χωρία τὰ μὴ πωληθέντα εἰς Τσιφλίκια, διότι τὸ τσιφλίκι εἶναι κτῆμα ἀτόμου καὶ δὲν λέγεται κεφαλοχώρι.

Ὅλα τὰ χωρία τοῦ Κράτους διαιροῦνται εἰς δύω, ἤτοι εἰς κεφαλοχώρια (καὶ ταῦτα εἶναι τὸ μέγιστον μέρος) καὶ εἰς τσιφλίκια ἐθνικὰ καὶ ἰδιωτικά· τὰ ἐθνικὰ καὶ ἰδιωτικὰ ταῦτα τσιφλίκια ποῖος τὰ ἐπώλησε καὶ ἔγιναν τοιαῦτα, δηλαδὴ τσιφλίκια; αὐτομάτως δὲν ἐπωλήθησαν βέβαια, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἷς τίτλος διὰ τοὺς κατέχοντας αὐτά· ποῖος λοιπὸν τὰ ἐπώλησεν; ὁ Σουλτάνος; ὄχι βέβαια, διότι οὗτος ἐθεωρεῖτο κύριος τῆς γῆς, ἂν καὶ ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι, καὶ ὡς τοιοῦτος οὐδέποτε ἐπώλει κυριότητα γῆς, τὴν δὲ γενομένην μεταβίβασιν διὰ ταπίου ἀπὸ τὸν μὲν εἰς τὸν δὲ ἐθεώρει μὲ ἀδιαφορίαν ὡς

δικαίωμα χρήσεως, ἄρα οὐδέποτε ἐπώλησεν ὁ Σουλτάνος κυριότητα γῆς. Οἱ Σπαχίδες ; ἐπίσης ὄχι, διότι οὗτοι δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα τῆς πωλήσεως γαιῶν, ὡς προανέφερον, καὶ νομίζω περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω τοῦτο· ποῖος λοιπὸν εἶναι ὁ πωλητὴς αὐτῶν ; Ὅλα τὰ χωρία ταῦτα ἐπωλήθησαν ἀναντιρρήτως καὶ ἀνεξαιρέτως ἀπὸ τὰς κοινότητας αὐτῶν, δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων τούτων· ὑπάρχουν δὲ καὶ πωλήσεις χωρίων τινῶν ἀπὸ ἄτομα, ἀλλὰ καὶ τούτων ἡ ἀρχικὴ πώλησις τὴν αὐτὴν ἔχει πηγήν, διότι αἱ τοιαῦται εἶναι μεταπωλήσεις· ἤγουν, ὅταν ἡ κοινότης τοῦ χωρίου ἐπώλει τὸ χωρίον της εἰς τὸ δεῖνα ἄτομον, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἀπεκαθίστατο ἰδιοκτησία τοῦ ἀτόμου (τσιφλίκι) καὶ ὡς κτῆμά του ἠδύνατο νὰ μεταπωλήσῃ τοῦτο εἰς τρίτον, ὁ τρίτος εἰς τέταρτον καὶ οὕτω καθεξῆς· ἀλλ' ἡ ἀρχικὴ πώλησις ὑπῆρχεν πάντοτε ἀπὸ τὴν κοινότητα, διότι οὐδεὶς ἄλλος εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς ἀρχικῆς πωλήσεως χωρίου, εἰμὴ ἡ κοινότης αὐτοῦ καὶ μόνη ἡ κοινότης· καὶ πρὸς βεβαίωσιν τούτου φέρω εἰς παράδειγμα δύω μεγαλοκτήμονας, ἤτοι τὸν Ἀλῆ Πασᾶν εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, καὶ τὸν Κιαμίλμπεην εἰς τὴν Πελοπόννησον· οἱ μεγαλοκτήμονες οὗτοι, οἵτινες ἐγνώριζον κάλλιστα τὸν Τουρκικὸν Νόμον, ἤτοι ποῖοι εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ πωλεῖν χωρίον, ἀπὸ ποῖον ἠγόρασαν τὰ πολλὰ τσιφλίκια, τὰ ὁποῖα εἶχον ; ἀναμφιβόλως ἀπὸ τὰς κοινότητας τῶν χωρίων ταύτων, εἴτε διότι οἱ κάτοικοι εὗρον συμφέρον ἢ προστασίαν ἀπὸ αὐτούς, εἴτε διότι ἐβιάσθησαν παρ' αὐτῶν παντοιοτρόπως καὶ τὰ ἐπώλησαν εἰς αὐτούς· εἰς ἀμφοτέρας ὅμως τὰς περιστάσεις ἡ πώλησις ἐγένετο ἀπὸ τὰς κοινότητας, ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἀλλόκοτον καὶ ἀκατανόητον σύστημα, ὅταν ἄλλα χωρία ἠδύνατο νὰ πωλῇ ὁ Σουλτάνος, ἄλλα οἱ Σπαχίδες καὶ ἄλλα αἱ κοινότητες.

Μετὰ δὲ τὴν πώλησιν τῶν χωρίων εἰς τσιφλίκια οἱ ἀγορασταὶ τούτων ἀπεκαθίσταντο κύριοι ὅλης τῆς περιφερείας αὐτῶν, ἤτοι γῆς καλλιεργησίμου καὶ ἀνεπιδέκτου καλλιεργείας, ἄνευ ἄλλου τίτλου, ὡς εἶναι σήμερον ὅλοι οἱ ἔχοντες τσιφλίκια. Ὅταν λοιπὸν οἱ ἀγορασταὶ τῶν χωρίων ἀπεκαθίσταντο κύριοι τῆς περιφερείας αὐτῶν, ἤτοι γῆς καλλιεργησίμου καὶ ἀνεπιδέκτου καλλιεργείας δυνάμει τῆς ἀγορᾶς τὴν ὁποίαν ἔκαμνον ἀπὸ τὰς κοινότητας, ἄνευ ἄλλου τίτλου, διὰ ποῖον λόγον αἱ μὴ πωλήσασαι τὰ χωρία των κοινότητες δὲν δύνανται νὰ ἔχουν δι' ἑαυτὰς αὐτὸ τὸ ἴδιον δικαίωμα, τὸ ὁποῖον εἶχον νὰ δώσουν εἰς ἄλλον ; ὡς ἐπὶ παραδείγματι· τὸ κεφαλαιοχώριον Λιμαρουσίου,

τὸ ὁποῖον εἶναι πλησίον μας, ἠδύνατο βεβαίως κοινότης αὐτοῦ νὰ πωλήσῃ τὸ χωρίον της πρὸ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος εἰς τὸν Ὀθωμανὸν Χασάνην ἢ εἰς τὸν Χριστιανὸν Παῦλον, καὶ ὁ ἀγοραστὴς οὗτος νὰ ἦναι κύριος ὅλης τῆς περιφερείας αὐτοῦ γῆς καλλιεργησίμου καὶ ἀνεπιδέκτου καλλιεργείας ἄνευ ἄλλου τίτλου· ἀλλ' ἐὰν ἡ κοινότης τοῦ Λιμαρουσίου ὑπέρετρεσε παραβιάσεις τῶν Τούρκων, καὶ δὲν ἤθελησε νὰ πωλήσῃ τὸ χωρίον της, δὲν δικαιοῦται ἤδη αὐτὴ ἡ ἰδία κοινότης τοῦ Λιμαρουσίου νὰ ἔχῃ δι' ἑαυτὴν αὐτὸ τὸ ἴδιον δικαίωμα, τὸ ὁποῖον εἶχε νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ὀθωμανὸν Χασάνην ἢ εἰς τὸν Χριστιανὸν Παῦλον ; Τοιαύτη ἀλλόκοτος ἐφαρμογὴ δὲν ὑπάρχει βεβαίως εἰς κανένα βιβλίον δικαιοσύνης οὔτε εἰς συλλογισμὸν λογικοῦ ἀνθρώπου. Προσέτι.

Τὸ δημόσιον διὰ νὰ ἔχῃ κτηματικὴν περιουσίαν πρέπει ἀναποφεύκτως νὰ ἔχῃ ἕνα τίτλον, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κτῆμα, καὶ ὁ τίτλος τοῦ δημοσίου εἰς τοῦτο εἶναι τριῶν εἰδῶν, ἤτοι ἢ τὸ κτῆμα ἦτο πρὸ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος ἰδιοκτησία Ὀθωμανοῦ, ἢ τοῦ Σουλτανικοῦ στέμματος, Ἰμπλιάκικον λεγόμενον, ἢ βακούφικον δηλαδὴ ἀφιέρωμα Τσαμίου, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ πολέμου περιῆλθε δικαιωματικῶς εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου· αὐτοὶ μόνοι εἶναι οἱ τίτλοι τοῦ δημοσίου καὶ ὄχι ἄλλοι περὶ τῆς κτηματικῆς περιουσίας αὐτοῦ. Τὰ κεφαλοχώρια λοιπὸν ποίου ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἦσαν ἰδιοκτησία οὐδενός· περὶ τούτου οὐδεμία ἀμφιβολία· ἄρα ἐπειδὴ τὰ κεφαλοχώρια δὲν ἦσαν ἰδιοκτησίαι Ὀθωμανῶν, οὔτε τοῦ στέμματος, καὶ οὔτε Τσαμίου, πᾶσα ἀντιποίησις ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου, ἡ κατοχὴ εἰς τὰς κοινωτικὰς βοσκησίμους περιφερείας αὐτῶν, δὲν στηρίζεται εἰς τὴν νομιμότητα, εἰμὴ εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐξουσίας· ὁ ἔχων ἐναντίαν ἰδέαν παρακαλεῖται νὰ μᾶς εἴπῃ ποῦ καὶ εἰς ποῖον τίτλον τὴν στηρίζει.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ δεύτερον μέρος, δηλαδὴ εἰς τὰς γενομένας μεταβολὰς ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρόν.

Ἐλθὸν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας τὸ 1835 καὶ θεωρῆσαν τὴν προσβολὴν τῆς κοινωτικῆς περιουσίας ἐξέφρασεν εὐσεβάστως τὴν εὐχήν του εἰς τὴν Β. Κυβέρνησιν τοῦ νὰ συγχωνευθῇ ὁ φόρος τῆς βοσκῆς εἰς τὸν κατὰ κεφαλὴν τῶν ζώων, αἱ δὲ βοσκήσιμοι περιφέρειαι νὰ μείνουν εἰς τὰς κοινότητας, ὡς ἦσαν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐγένετο κατὰ πρῶτον ὁ νόμος τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου τοῦ 1836 ἐπὶ τῶν ἐπομένων αἰτιολογιῶν καὶ βάσεων.

« Θεωροῦντες, ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε γενομένη εἰς τὸν ἐπὶ τῶν
» ζώων φόρον διάκρισις τῶν ἐθνικῶν ἀπὸ τὰς ἰδιοκτήτους νο-
» μὰς ἐπροξένησε πολλὰς δυσκολίας καὶ παράπονα ».

« Θεωροῦντες τὴν μεγάλην ἀξίαν, τὴν ὁποίαν αἱ κοινότητες
» θέτουσιν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐθνικῶν νομῶν ».

« Θεωροῦντες περιπλέον, ὅτι ὁ σχηματισμὸς τῶν Δήμων καὶ
» ἡ διαγραφὴ τῶν ὁρίων των δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη καθ' ὅλην
» τὴν περιοχὴν τοῦ Βασιλείου, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐμποδιζόμε-
» θα κατὰ τοὺς πατρικοὺς ἡμῶν σκοποὺς νὰ παραχωρήσωμεν
» ἀπὸ τώρα εἰς τὰς κοινότητας τὴν μόνιμον διάθεσιν τῶν εἰς
» αὐτὰς ἀπαιτουμένων ἐθνικῶν νομῶν ἄνευ βλάβης τῶν ὑπαρ-
» χόντων τῆς ἰδιοκτησίας δικαιωμάτων. »

« Ἔχοντες ὅμως τοὺς εὐνοϊκοὺς σκοποὺς νὰ εὐκολύνωμεν εἰς
» τὰς κοινότητας τὴν ἄνευ ἀναβολῆς χρῆσιν τῶν νομῶν τού-
» των ὅσον ἔνεστι, καὶ ἕνεκα τούτου νὰ παραιτήσωμεν διὰ τὸ
» τρέχον ἔτος ἤδη τὸν ἰδιαίτερον φόρον ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν νομῶν,
» ἀπερασίσαμεν κτλ. »

Πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου τούτου ἐγένετο ἡ παρατήρησις εἰς τὸν τότε Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργείου Ἀριανσπέργην, (διότι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἔλλειπεν εἰς τὴν Βαβαρίαν) παρὰ τοῦ μακαρίτου Α. Ζαΐμη καὶ ἐμοῦ, ἐχόντων διερμηνέα τὸν Κύριον Π. Σοῦτσον Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, νὰ γίνῃ ἐπὶ τὸ σαφέστερον καὶ ὁριστικώτερον ἡ παραχώρησις τῶν βοσκησίμων γαιῶν εἰς τὰς κοινότητας, ὅστις ἀπήντησεν, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα θέλει εἶσθαι κατὰ τὴν εὐχὴν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀλλ' ἡ αἰτιολογία ἥτις δὲν μεταβάλλει τὴν οὐσίαν καὶ τοὺς πατρικοὺς σκοποὺς τῆς Α. Μ., δὲν πρέπει νὰ ἦναι ὅλως ἀντίθετος εἰς τὸ Διάταγμα τοῦ **1833**· διὰ ποίους ὅμως λόγους δὲν ἐπραγματοποιήθη ἡ παραχώρησις εἰς τὰς κοινότητας μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν Δήμων, τὸ ἀντικείμενον τοῦτο δὲν εἶναι τῆς σημερινῆς συζητήσεως, τὸ δὲ σύστημα τοῦτο διήρκεσε μέχρι τέλους τοῦ **1846**.

Τὸ **1847** ἐτέθη ἄρθρον **11** εἰς τὸν Νόμον τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου τὸ ἑπόμενον·

« Ἡ τοποθέτησις τῶν ποιμνίων εἴς τε τὰς θερινὰς καὶ χει-
» μερινὰς βοσκὰς, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐπισήμων τῆς
» χωρητικότητος πινάκων, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν δηλώσεων καὶ
» προτιμωμένων πάντοτε τῶν κατοίκων καὶ συνεπαρχιωτῶν,
» γίνεται παρὰ τῶν Δημάρχων καὶ Προέδρων τῶν δημοτικῶν
» συμβουλίων ἑκάστης ἐπαρχίας, συνεργομένων ἐπὶ τούτῳ κατὰ

» μῆνον τὸν Ἀπρίλιον καὶ Αὔγουστον κατὰ ῥητὴν ἡμέραν προσ-
» διοριζομένην παρὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς· τὸν σύλλογον τοῦ-
» τον θέλει προεδρεύει ὁ πρεσβύτερος· τὰ δὲ περὶ τοποθετή-
» σεως παράπονα κρίνει καὶ ἀποφασίζει αἰτιολογημένως καὶ
» τελεσιδίκως Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἀπὸ τὸν Νομάρχην ἢ Ἔ-
» παρχον, ἀπὸ τὸν Οἰκονομικὸν Ἔφορον καὶ τὸν Εἰρηνοδίκην
» τῆς πρωτευούσης τῆς ἐπαρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπεριλαμβά-
» νονται αἱ βοσκαὶ, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς τὰ πρακτικὰ
» τοῦ συλλόγου ὑποβληθῶσιν εἰς αὐτήν. »

Ἡ διάταξις τοῦ Νόμου τούτου ἐφηρμόσθη ἢ ἐφαρμόζεται εἰς ὅλον τὸ κράτος; ἀπαντῶ· οὔτε εἰς τὸ ἥμισυ, οὔτε εἰς τὸ τρίτον, ἀλλὰ μόλις ἐφαρμόζεται εἰς τὸ ἕβδομον μέρος περίπου, διότι εἰς ὅλην τὴν Πελοπόννησον δὲν ἐφαρμόζεται οὔτε εἰς σπιθαμὴν γῆς, διότι δὲν ἐδέχθη ἀπ' ἀρχῆς· τὸ μέτρον τοῦτο εἰς τὸ Λιγαῖον πέλαγος ἐπίσης, εἰς τὰς Βορείους Σποράδας ὁμοίως, εἰς τὴν Ἀττικὴν, εἰς τὴν Μεγαρίδα, καὶ εἰς ὅλον τὸν Νομὸν τῆς Εὐβοίας ὡσαύτως· ἐφαρμόζεται δὲ ἀνοικείως εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, πλὴν καὶ εἰς αὐτὰς ὅλας ὄχι διότι εἰς τὰ Κράββαρα ἐπαρχίαν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος δὲν ἐφαρμόζεται· ἐφηρμόσθη μὲν τὸ πρῶτον ἔτος, ἀλλὰ τὸ δεύτερον μαθόντες οἱ κάτοικοι, ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη δὲν ἐδέχθησαν τὴν ἐπιτροπὴν, αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο καὶ τὸ δεύτερον ἔτος, καὶ ἔκτοτε ἔμεινε καὶ δὲν ἐφαρμόζεται πλέον.

Εἰς τὸν Βάλτον, ὅστις εἶναι ἐπαρχία τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ὅστις διαιρεῖται εἰς δύω ἤτοι ἐπάνω καὶ κάτω Βάλτον, εἰς μὲν τὸν κάτω Βάλτον ἐφαρμόζεται, εἰς δὲ τὸν ἐπάνω ὄχι, διότι δὲν ἐδέχθησαν οὔτε δέχονται οἱ κάτοικοι, ἐπίσης καὶ εἰς τινας δήμους καὶ εἰς πολλὰ χωρία σποράδην. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μέρη ταῦτα εἰς τὰ ὁποῖα ἐνεργεῖται ἡ τοποθέτησις τίνι τρόπῳ ἐφαρμόζεται; περὶ τούτου θέλω ἀναφέρει ὀλίγα, ἐξ ὧν δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ τὸ ὅλον.

Συνέρχεται ὁ σύλλογος συγκείμενος ἀπὸ τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς, ὅστις κάμνει τὸν κατάλογον τῆς τοποθετήσεως καὶ παραπέμπει αὐτὸν εἰς τὴν ἀναθεωρητικὴν ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὸν Ἔπαρχον, τὸν Οἰκονομικὸν Ἔφορον καὶ τὸν Εἰρηνοδίκην, ἥτις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταῤῥυθμίζῃ ὅλας τὰς πράξεις τοῦ συλλόγου· εἰς ταύτην προσφεύγουν οἱ ποιμένες καὶ οἱ ἔχοντες παράπονα, καὶ δι' ὅσους εὐκολυνθῇ ὁ τρόπος καὶ ἡ θέσις τῆς αἰτήσεώς των λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ πίναξ τῆς χωρητικότητος,

καὶ εἰς τὸ μέρος ἔνθα πρόκειται ἡ περὶ τοποθετήσεως αὐτῶν προσθέτουν εἰς τὴν χωρητικότητα πεντήκοντα τοῖς ἑκατὸν περίπου, λόγῳ μὲν εὐρυχωρίας, πράγματι δὲ οἰκονομίας, διότι τὸ πρωτόκολλον δὲν δύναται νὰ πλατύνῃ τὴν θέσιν, καὶ ἀμέσως ἄρχονται τὰ παράπονα τῶν στενοχωρημένων μὲ ἀναφορὰς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον τὰς διευθύνει εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας, ἤτις βραδύνει αὐτὰς ὅσον τὸ δυνατόν, διότι δὲν εἶναι τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ κατηγορήσῃ τὰς πράξεις της, καὶ ἕως νὰ τελειώσουν αἱ ἀνταποκρίσεις παρέρχεται ἡ ἐξαμηνία ἄνευ ἀποτελέσματος.

Πολλοὶ μὴ ἔχοντες οὔτε ἕνα πρόβατον λαμβάνουν τοποθέτησιν χωρητικότητος ποιμνίου, τὴν ὁποίαν παραχωροῦν μὲ συμφωνίαν ὠφελείας εἰς κτηνοτρόφους, καὶ βαθμηδὸν γίνονται μὲ ποίμνιον διὰ τοῦ μέσου τούτου, τὸ ὁποῖον γίνεται κατ' ἔτος καὶ εἰς πολλὰ μέρη.

Ὑπάλληλος ἔκαμε κατάστασιν τὸ 1845 ἀπὸ τὰς θερινὰς τοποθετήσεις, οὗτος δὲ ἔχει πολλοὺς συντρόφους καὶ δὲν εἶναι μόνος.

Εἰς τὰ σύνορα τῶν δύω Ἐπαρχιῶν Καρπενησίου καὶ Βάλτου κεῖται τὸ Μοναστήριον ὀνομαζόμενον Ταπάρενας, καὶ μολονότι τὰ Μοναστήρια ἔχουν εὐρύχωρον τόπον βοσκῆς, διότι οἱ κάτοικοι κάμνουν παραχωρήσεις εἰς αὐτὰ χάριν εὐλαβείας, μολαταῦτα ὁ ποιμὴν αὐτοῦ χάριν ὠφελείας ἑαυτοῦ καὶ τῶν συμποιμένων του ἐφεῦρε τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα καὶ κατέπεισε τὸν Ἡγούμενον νὰ ζητήσῃ τοποθέτησιν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἔλαβεν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ, εἰς θέσιν, ἡ ὁποία ἀπέχει ἀπὸ τὴν μονὴν Τατάρενας εἰκοσιπέντε περίπου ὥρας, καὶ μεσολαβοῦσιν ἐν τῷ μεταξὺ τρεῖς Ἐπαρχίαι, μολονότι ὁ Νόμος ὁρίζει νὰ προτιμῶνται οἱ κάτοικοι καὶ οἱ συνεπαρχιῶται· τίνος δὲ ποίμνιον ἀπεβλήθη τῆς θέσεως ταύτης χάριν τούτου; τοῦ Δημάρχου τοῦ χωρίου τῆς θέσεως ταύτης, ἤτοι τῆς Κατοχῆς, ὅστις ἀνεφέρθη τετράκις εἰς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ αἱ ἀναφοραί του διευθύνθησαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἀλλ' ἕως νὰ τελειώσουν αἱ ἀνταποκρίσεις παρῆλθεν ἡ ἐξαμηνία καὶ ἔμεινεν εἰς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ· αὐτὸ τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὸ ἑπόμενον ἔτος, μετὴν προσθήκην ὡς δικαιολόγημα καὶ ὅτι ἀπέκτησε δικαίωμα κατοχῆς ὁ τοποθετηθεὶς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος· ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Δήμαρχος νὰ πωλήσῃ τὸ ποίμνιόν του διότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ οἰκονομήσῃ.

Ἐὰν κακακρίνῃ τις τὸ σύστημα τῆς τοποθετήσεως ὡς παράτιον καταχρήσεων καὶ ἀδικημάτων χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δημόσιον τὴν ἐλαχίστην ὠφέλειαν, ἀκούει πρὸς δικαιολόγησιν, ὅτι ἂν δὲν ἐνεργήσῃ τὴν τοποθέτησιν ἡ Κυβέρνησις, θέλουσι συμβῆ συγχρούσεις μὲ δυσάρεστα ἀποτελέσματα, ἐν ᾧ τὸ ἀληθὲς τοῦ πράγματος εἶναι ὅλον τὸ ἐναντίον, ὡς ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος. Οἱ δῆμοι τοῦ Κράτους συμποσοῦνται εἰς 280 περίπου, καὶ εἰς μὲν τοὺς 230 δὲν λαμβάνει μέρος ἡ Κυβέρνησις, οὔτε τοποθετεῖ ζῶα, εἰς δὲ τοὺς 50 περίπου ἐφαρμόζει τὸν Νόμον τῆς τοποθετήσεως· ποῖα δὲ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῶν μὲν καὶ ποῖα τῶν δέ; εἰς μὲν τοὺς 230 Δήμους, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν λαμβάνει μέρος ἡ Κυβέρνησις, δὲν γίνεται ἡ ἐλαχίστη σύγχυσις ἢ λόγος, καὶ οὔτε ἀναφορὰ παραπόνων ὑπάρχει εἰς ὅλον τὸ παρελθὸν διάστημα, εἰς δὲ τοὺς 50 δήμους περίπου, εἰς τοὺς ὁποίους τοποθετεῖ ἡ Κυβέρνησις, συμβαίνουν ὅσα ἀνέφερα καὶ πολὺ περισσότερα, καὶ κατ' ἔτος ἔρχονται ἐπίκεινα τῶν 150 ἀναφορῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπήν· δηλονότι τὰ παράπονα καὶ αἱ συγχύσεις γίνονται εἰς τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα λαμβάνει μέρος ἡ Κυβέρνησις· τὸ δὲ παραδοξότερον εἶναι, ὅτι τοποθετεῖ ἡ Κυβέρνησις ζῶα ὡς εἰς ἐθνικοὺς τόπους, εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπῆρχον Τουρκικὰ κτήματα οὔτε κατὰ τὸ πεντηκοστὸν μέρος τοῦ τόπου, ἤγουν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν, εἰς τὴν Εὐρυτανίαν, εἰς τὴν Δωρίδα, εἰς τὴν Παρνασίδα κτλ. καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τούτου προσθέτω, ὅτι ποίμνια τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος μεταφέρονται καὶ παραχειμάζουν εἰς διάφορα μέρη τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἦλιδα (Γαστούνην) τὰ ὁποῖα λαμβάνουν τοποθέτησιν ἀπὸ τὰς κοινότητας τῶν χωρίων καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἤτις θεωρεῖ, ὡς φαίνεται, ἅπασαν τὴν Γαστούνην ἀνήκουσαν εἰς τὰς κοινότητας αὐτῆς, καὶ ἅπασαν τὴν Ἀκαρνανίαν, Εὐρυτανίαν καὶ λοιπὰς ὡς ἐθνικὰ Τσιφλίκια.

Ἐὰν μὲ εἴπῃ τις, διὰ τί εἰς τὴν Πελοπόννησον δὲν γίνονται ποσῶς συγχύσεις καὶ παράπονα περὶ τοποθετήσεως ζώων ὡς εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα; ὡς μὲ τὸ εἶπε δὶς καὶ τρὶς ὁ Γερουσιαστὴς κύριος Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης· ἀπαντῶ, διὰ νὰ μὴ μὲ τὸ εἴπῃ καὶ τετράκις, ἂς ἐνεργηθῇ ἡ τοποθέτησις τῶν ζώων ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως εἰς μίαν Ἐπαρχίαν τῆς Πελοποννήσου καὶ δι' ἓν ἔτος μόνον, καὶ στοιχηματίζω νὰ φθάσουν αἱ φωναὶ τῶν παραπόνων μέχρι τῆς Ἀλεξανδρείας.

Πρὸ δώδεκα περίπου ἐτῶν εἷς Ὑπουργὸς ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν, ὅτι μελετᾷ νὰ εἰσάξῃ Νομοσχέδιον εἰς τὰς Βουλὰς διὰ νὰ

ἐνοικιάζωνται παρὰ τοῦ Δημοσίου οἱ βοσκήσιμοι τόποι, καὶ ἐρωτηθεὶς ποίους τόπους ἐννοεῖ, ἀπήντησεν, ὅτι ἐννοεῖ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔλαβε κατοχὴν ἡ Κυβέννησις καὶ ἐφαρμόζει τὸν Νόμον τῆς τοποθετήσεως, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἤκουσεν ἀπὸ τοὺς Στερεοελλαδίτας ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ἀκούσῃ, ἀπέσειρε τὴν ἰδέαν ταύτην, λεγων ἰδιαιτέρως εἰς πολλοὺς «ἀφήσατέ τους νὰ φωνάζουν καὶ ἡ πολυχρόνιος κατοχὴ ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου θέλει καθιερώσει τὸ δικαίωμα διὰ νὰ ἐνοικιάζωνται ὡς Ἐθνικά.»

Τὸ 1852 ἐτροπολογήθη τὸ ἄρθρον τῆς τοποθετήσεως εἰς τὸν Νόμον τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου καὶ ἐτέθη ἄρθρον 18 τὸ ἑπόμενον.

« Ἅπασαι αἱ ἐθνικαὶ βοσκαὶ θέλουν ἐνοικιασθῆ. Εἰδικὸς Νόμος θέλει ὁρίσει αὐτὰς καὶ κανονίσει τὰ περὶ τῆς διαθέσεως αὐτῶν· μέχρι δὲ τῆς ἐκδόσεως τούτου διατελοῦν ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἀπὸ 2 Μαρτίου 1847 Νόμου».

Ἡ φράσις αὕτη «ἅπασαι αἱ ἐθνικαὶ βοσκαὶ θέλουν ἐνοικιασθῆ» συνάδει μὲ τὴν πρὸ δώδεκα ἐτῶν ἔκφρασιν τοῦ Ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ πολυχρόνιος κατοχὴ θέλει καθιερώσει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνοικιάζωνται ὡς ἐθνικά.

Τὸ δημόσιον, Κύριοι, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ καταφύγῃ εἰς τοιαῦτα μέσα, τὰ ὁποῖα δίδουν ὑπόνοιαν, ὅτι κρύπτεται σκοπὸς ὄπισθεν τῶν λέξεων καὶ τῶν φράσεων· αἱ πράξεις τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ ἔχουν τύπον καὶ ὑπογραμμὸν τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ειλικρίνειαν, καὶ ἐπ' αὐτῶν στηριζομένη νὰ ἐνεργῇ θαρραλέως καὶ ἄνευ δισταγμοῦ, καὶ μάλιστα εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἁπλούστατον· ἤγουν θεωρεῖ ἡ Κυβέρνησις δίκαιον καὶ ἐφαρμοστέον τὸν ὑπάρχοντα Νόμον τῆς τοποθετήσεως; ἂς ἐφαρμόσῃ τοῦτον εἰς ὅλον τὸ Κράτος, ἀλλὰ ἐὰν δὲν δύναται, ἐξάγεται, ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον· θεωρεῖ αὐτὸν ἀκατάλληλον καὶ δυσεφάρμοστον; διὰ τί ἀφίνει νὰ ἐνεργῆται σκανδαλωδῶς εἰς τὸ ἕβδομον μέρος τοῦ Κράτους 23 ἤδη ἔτη; Προσέτι θεωρεῖ ἡ Κυβέρνησις ὅτι πραγματικὴ καὶ ἀληθὴς ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν κεφαλοχωρίων εἶναι οἱ ἀγροί, τοὺς ὁποίους ἔχει ἕκαστος, ἡ δὲ λοιπὴ περιφέρεια ἀνήκει εἰς τὸ δημόσιον ὡς ἀδέσποτος; ἂς ἐκφράσῃ σαφῶς καὶ εἰλικρινῶς τοῦτο δι' εἰσαγωγῆς Νομοσχεδίου εἰς τὰ βουλευτικὰ σώματα, καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα ἦναι δίκαιον καὶ βάσιμον οὐδεὶς θέλει ἀντιτείνει, ἀλλ ὄχι μὲ φράσεις προφυλακτικὰς καὶ διφορουμένας, ὥστε ἀλλοίως νὰ ἐφαρμόζεται εἰς τὸ ἕν μέρος καὶ ἀλλοίως εἰς τὸ ἄλλο, ὡς γίνεται τοῦτο μέχρι σήμερον, διότι ἡ φράσις « ἐθνικαὶ βο-

σκαὶ» δὲν εἶναι πλέον σαφὴς καὶ εἰλικρινὴς, ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἕνεκα τῆς μὴ καλῆς γενομένης χρήσεως αὐτῆς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν, καθότι ἠρμήνευσαν καὶ ἑρμηνεύουν αὐτὴν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θεωρεῖ ἐθνικὰς βοσκὰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα ἠδυνήθη ὁπωσδήποτε νὰ λάβῃ κατοχὴν, καὶ ἀδιάφορον ἂν ταῦτα ἦναι κεφαλοχώρια, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπῆρχον Τουρκικὰ κτήματα· καὶ ἰδοὺ πόσον συνετὴ ἦτον ἡ ἰδέα ἐκείνη, τὴν ὁποίαν εἶπέ τις πρό τινων ἐτῶν, καὶ τὴν ὁποίαν ἐθεωρήσαμεν ὡς ἀστεϊσμόν· ἤτοι πρέπει νὰ διορίζεται ἕνας Ὑπουργὸς ἀπὸ κάθε Ἐπαρχίαν διὰ νὰ μὴ ἀδικῶνται ἐκεῖναι αἱ Ἐπαρχίαι, αἵτινες δὲν ἔχουν Ὑπουργούς· καὶ ἡ πρόρρησις αὕτη ἐφαρμόσθη πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ θέλει ἐφαρμόζεται εἰς τὸ τρίτον μέρος τοῦ Κράτους θεωρούμενον ὡς μὴ γνήσιον τέκνον.

Ἔρχομαι τελευταῖον εἰς τὸ τρίτον μέρος, δηλαδὴ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεται σήμερον, καὶ ἐνταῦθα θέλω συντέμει τὴν ὁμιλίαν μου διὰ νὰ μὴ βαρύνω ἐπὶ πολὺ τὰς ἀκοὰς σας.

Ὁ νῦν Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν θεωρῶν τὸ ἀδύνατον πλέον τοῦ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ περὶ τοποθετήσεως Νόμος εἰς ὅλον τὸ Κράτος, καὶ νὰ ἀναχαιτισθῶσιν αἱ καταχρήσεις, ἀφῆρεσε τὸ 1858 ἀπὸ τὸν Νόμον τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου τὸ ἄρθρον τῆς τοποθετήσεως, μὲ τὸν καλὸν σκοπὸν νὰ εἰσάξῃ διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο Νομοσχέδιον κατάλληλον καὶ ἐφαρμοστέον ὁμοιομόρρως εἰς ὅλον τὸ Κράτος, ἀλλ' ὁ καλὸς οὗτος σκοπὸς ἦτο μέχρι λόγου καὶ τίποτε περισσότερον, διότι ἀντὶ τούτου εἰσήξε τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς λήξεως τῆς συνόδου τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον, ὅπερ καὶ ἐπεψηφίσθη αὐθημερὸν διὰ τὸ κατεπεῖγον, λόγῳ, ὅτι δὲν ἐπρόφθασε νὰ καταρτίσῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον.

Ἄρθρον μοναδικόν.

«Τὰ κανονίζοντα τὰ περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν βοσκῶν ἄρθρα 19—26 τοῦ περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων διὰ τοῦ 1857 Νόμου ἰσχύουσι καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος 1858 κτλ».

Ἀλλ' ἀντὶ νὰ καταρτισθῇ καὶ εἰσαχθῇ τὸ πολυθρύλλητον τοῦτο Νομοσχέδιον τὸ ἑπόμενον ἔτος τοὐλάχιστον, εἰσήχθη πάλιν καὶ διὰ τὸ ἔτος 1859 τὸ αὐτὸ Νομοσχέδιον, ὡς ἑπομένως, τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἢ μᾶλλον τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῆς λήξεως τῆς συνόδου, ὅπερ καὶ ἐπεψηφίσθη αὐθωρεί.

Ἄρθρον μοναδικόν.

« Τὰ περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν βοσκῶν ὁρισμένα ἐν ταῖς ἄρθροις 20—26 τοῦ ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου 1858 Νόμου, ἐ-

» φαρμόζονται καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος **1859** ». Πιστεύω, ὅτι αὐτὸ τοῦτο θέλομεν ἔχει καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος **1860**, ἐπειδὴ δύω καὶ ἥμισυ μῆνες μένουν εἰσέτι μέχρι τῆς λήξεως τῆς συνόδου, μολονότι ἡ διάσκεψις αὐτοῦ δὲν χρίζει, νομίζω, πλέον τῶν δέκα ἡμερῶν, καὶ ὁ καταρτισμός του πλέον τῆς μιᾶς ἡμέρας· ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἡ βραδύτης αὐτοῦ προέρχεται ἕως νὰ εὑρεθῶσι λέξεις καὶ φράσεις ὄπισθεν τῶν ὁποίων νὰ μένῃ καὶ νὰ μὴ φαίνεται, ὅτι ἡ κατοχὴ τῶν μερῶν ἐκείνων, εἰς τὰ ὁποῖα ἠδυνήθη τὸ δημόσιον ὁπωσδήποτε νὰ λάβῃ αὐτὴν, νὰ μένῃ εἰς τὸ δημόσιον· καὶ εἴθε νὰ μὴ ἐπαληθεύσῃ ἡ πρόβλεψίς μου αὕτη.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους **1859** κατηρτίσθη ἐν Νομοσχεδίῳ, τὸ ὁποῖον ἐτυπώθη καὶ ἐδόθη ἀνὰ ἓν εἰς ἕκαστον Ὑπουργεῖον πρὸς διάσκεψιν, τὸ ὁποῖον, καθότι γνωρίζω, δὲν διαφέρει ποσῶς ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογήν του ἀπὸ τὸ ἐνυπάρχον σύγημα. καὶ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ χάριν εὐλαβείας περιεῖχε τὸ ἑπόμενον ἄρθρον **11**.

« Τὰ ἐκ τῶν ἐνοικιαζομένων βοσκῶν εἰσπραττόμενα χρήματα προσδιορίζονται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἱερέων τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων, ἀντὶ τῶν ἤδη χορηγουμένων αὐτοῖς ὑπὸ τῶν κατοίκων κανονικῶν δικαιωμάτων κατὰ τοὺς ἐκδοθησομένους νόμους ».

Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ τοιοῦτος νόμος εἰς ὅλον τὸ Κράτος; τὸ κατ' ἐμὲ λέγω μὲ τὸν θετικώτερον τρόπον, ὅτι εἶναι ἀδύνατον· ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἁπλῆν τοποθέτησιν, καὶ θέλει δυνηθῇ νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν πώλησιν τῶν βοσκησίμων γαιῶν; ὅστις θέλει νὰ ἀπατᾷ τὸν ἑαυτόν του δύναται νὰ λέγῃ καὶ νὰ φρονῇ τοῦτο, ἀλλ' ἐγὼ μὴ ἔχων διάθεσιν νὰ ἀπατήσω ἐμαυτὸν, ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι εἶναι ἀδύνατον, καὶ ὅτι ὅλη ἡ προσπάθεια θέλει εἶσθαι νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα ἠδυνήθη ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ τὴν κατοχὴν καὶ οὐχὶ περαιτέρω· ἀλλ' ἐρωτῶ θέλει ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰ μέρη ταῦτα; δυσκολεύομαι νὰ πιστεύσω καὶ τοῦτο, ἐκτὸς ἂν ἐπιβληθῇ ἰσχυρὰ βία, καθότι εἶναι φύσει ἀδύνατον τοῦ νὰ ἀκούσουν οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων καὶ χωρίων, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, νὰ ἀκούσουν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Μεσολογγίου, ὅτι πρόκειται νὰ πωληθῇ ἡ βοσκήσιμος περιφέρεια αὐτῆς διὰ νὰ μισθοδοτηθῶσιν οἱ ἱερεῖς τῆς Σαντορίνης, καὶ ἡ Σαντορίνη νὰ μὴ ὑπάγεται εἰς τὸ μέτρον τοῦτο· ἀλλ' ἂς ὑποθέσωμεν διὰ μίαν στιγμὴν εὔκολον καὶ κατορθωτὸν τὸ δύσκολον τοῦτο, πόσα χρήματα θέλει δυνηθῇ νὰ εἰσπράξῃ τὸ δημόσιον ἀπὸ μόνα τὰ μέρη ταῦτα;

40 50 χιλιάδας δραχ. τὸ πολύ· ἐγὼ προσθέτω τὸ διπλοῦν, ἤτοι ἑκατὸν χιλιάδας· πόσοι εἶναι ὅλοι οἱ ἱερεῖς τοῦ Κράτους; δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς **5,000** περίπου, διότι ὑπάρχουν ἐπέκεινα τῶν **4,000** χωρίων ἐκτὸς τῶν πόλεων· πόση θέλει προσδιορισθῇ ἡ μηνιαία μισθοδοσία ἑκάστου; τοὐλάχιστον ἀνὰ ἑκατὸν δραχ. κατὰ μέσον ὅρον, διὰ νὰ τεθῶσιν ὑποχρεώσεις εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ λείψουν τοῦ λοιποῦ τὰ κανονικὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν μέχρι τοῦδε ἀπὸ τοὺς κατοίκους. Λοιπὸν εἰς **5 000** ἱερεῖς ἀνὰ ἑκατὸν δραχμ. κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον ἀπαιτοῦνται ἐξ ἑκατομμύρια δραχ., ἐν ᾧ ἡμεῖς ἔχομεν ἑκατὸν χιλιάδας δραχ. μόναν, καὶ αὐτὰς ὑποθετικάς, αἵτινες ἀναλογοῦν ἀνὰ εἴκοσι δραχ. κατ' ἔτος εἰς ἕκαστον, καὶ ἂν τὰ ζῶα καὶ ποίμνια τῶν μερῶν ἐκείνων ἐπαυξήσουν, τὸ ὁποῖον εἶναι πιθανώτατον, ὅτε δὲν θέλει περισσεύσει τόπος διὰ πώλησιν, θέλομεν ἔχει μηδέν. Ἴσως μὲ εἴπῃ τις ὅτι δὲν εἶναι μόνος ὁ πόρος οὗτος, ἀλλὰ θέλουσιν ἐφευρεθῇ καὶ ἄλλοι πόροι, ὥστε νὰ συμπληρωθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο· εἰς τοῦτον ἀπαντῶ, ἂν καὶ οἱ λοιποὶ πόροι εἶναι, ὡς ὁ προκείμενος, θεωρῶ λίαν προτιμωτέραν τὴν σιωπήν, διότι θέλει καταντήσει γελοῖος ὁ νόμος οὗτος.

Περαίνω. Κύριοι, τὴν ὁμιλίαν μου μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι, ἐὰν τὸ ὑπουργεῖον δὲν εἰσάξει νομοσχέδιον καταλλήλων καὶ ἐφαρμοστέον ὁμοιομόρφως εἰς ὅλον τὸ Κράτος στηριζόμενον εἰς τὴν δικαιοσύνην, νὰ μὴ εἰσάξῃ οὔτε τὸ προσωρινὸν Νομοσχέδιον τῶν δύω παρελθόντων ἐτῶν, τὸ ὁποῖον ἔχει βάσιν τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἐξαίρεσιν, καὶ ἂν εἰσάξῃ τοιοῦτον, νὰ κηρυχθῇ ἄδικον καὶ ἀπαράδεκτον· πώποτε δὲν ἤθελον προφέρει τὴν λέξιν ἀπαράδεκτον, ἐὰν προέκυπτεν ἐκ τούτου ἡ ἐλαχίστη ζημία τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ τοιοῦτόν τι δὲν ὑπάρχει· ἀπ' ἐναντίας θέλει προκύψει καλὸν καὶ οὐδόλως κακὸν, καὶ ὁ περὶ τούτου λόγος εἶναι σαφὴς, ἤγουν κακὸν δὲν προκύπτει, διότι τὸ δημόσιον, οὔτε ἔλαβεν, οὔτε λαμβάνει καὶ οὔτε θέλει λάβει ἐκ τούτου τίποτε, θέλει δὲ προκύψει καλὸν, διότι θέλουν λείψει αἱ καταχρήσεις καὶ τὰ δίκαια παράπονα, θέλει λείψει ἡ σκανδαλώδης καὶ ἄδικος ἐξαίρεσις, καὶ οἱ πεντήκοντα περίπου δῆμοι θέλουσι τεθῇ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι καὶ οἱ **230**, ὥστε νὰ ἦναι σύστημα ὁμοιόμορφον μέχρις οὗ ληφθῇ γενικὸν μέτρον στηριζόμενον εἰς τὴν νομιμότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν διὰ τῶν

ὀλίγων λέξεων εἴτι ἐκτιμᾷ τὰς ἰδέας, σκέψεις καὶ παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος καὶ θέλει λάβει αὐτὰς ὑπ' ὄψιν» ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος ἐπανελθὼν εἰς τὸ ζήτημα εἶπε τὰ ἑξῆς·

Νομίζω, ὅτι ὁ διὰ μακροῦ λόγου ἀναπτύξας τὴν περὶ βοσκῶν ἐπερώτησιν καὶ ἀναλύσας τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα τῆς κοινωτικῆς περιουσίας ἐπὶ τῇ βάσει ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταμαχήτων λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων ἔντιμος Γερ. Κ. Μαγγίνας ἄλλον προέθετο σκοπὸν ἢ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀκούσῃ τὴν ὀλιγοσύλλαβον ὑπουργικὴν ἀπάντησιν «ὅτι ἐκτιμώμενοι οἱ λόγοι τουθέλουσι ληφθῇ ὑπ' ὄψιν» τὸν σκοπὸν, λέγω, τοῦ νὰ ἐκθέσῃ καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τοὺς διαταγμοὺς, οὓς τυχὸν ἔχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, καὶ τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν εἰσῆλθεν εἰσέτι τὸ περὶ βοσκῶν γενικὸν Νομοσχέδιον, διὰ νὰ καταρτισθῇ οὕτως ἐκ μιᾶς προκαταρκτικῆς συζητήσεως ἡ ἰσχυρὰ ἰδέα καὶ ἡ πεποίθησις ἐκείνη, ἐφ' ἧς πρέπει νὰ ἐργασθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς μετὰ θετικωτέρας βάσεως καὶ ταχύτητος πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῆς ὑπαρχούσης σκανδαλώδους καταστάσεως τῆς διανομῆς τῶν βοσκῶν· ἡ τοιαύτη συζήτησις ἦτο λίαν ἀναγκαία· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν διὰ τῆς λακωνικοτάτης ταύτης ἀπαντήσεώς του ἀπέφυγεν ἢ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκτείνῃ ἐφ' ὅσον πρέπει τὴν προκειμένην συζήτησιν, εἰς τὴν ὁποίαν προῆλθεν ἀπὸ σήμερον ὁ προαγορεύσας Κ. Γερουσιαστὴς κατὰ δίκαιον λόγον, ὅπως ἀναπτυχθῇ τὸ ζήτημα, ἰσχυροποιηθῇ ἡ ἀληθὴς καὶ ἡ δικαία βάσις καὶ ἰδέα τῆς διαθέσεως τῶν βοσκῶν, ἀναγκασθεὶς βεβαίως ἀπὸ τὴν παρελθοῦσαν τακτικὴν, καθ' ἣν τὰ περὶ τοιούτων σπουδαίων καὶ τὰ μάλιστα ἐνδιαφερόντων τῷ λαῷ ἀντικειμένων Νομοσχέδια εἰσάγονται αἰφνιδίως κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Συνόδου καὶ ἐπιψηφίζονται κατεσπευσμένως ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀνεπτύξεως τῶν δικαίων τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν πραγμάτων, περὶ ὧν ὁ λόγος· ἐὰν θελήσω νὰ ἐναπτύξω ἐπανειλημμένως τὸ ζήτημα θέλω ὑποπέσει εἰς μίαν ταυτολογίαν, καὶ ὅμως δὲν δύναμαι νὰ διέλθω ἐν σιωπῇ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα χωρὶς νὰ προσθέσω τὰ ἑξῆς· Τὸ ἀντικείμενον τῆς διανομῆς τῶν βοσκῶν τὸ τόσον σκανδαλῶδες, ὅπως ἐφαρμόζεται ἤδη, εἶναι ἁπλοῦν, συνάμα δὲ καὶ τόσον δύσκολον ὥστε μᾶς ἀρίνει διὰ τὴν τοιαύτην ἐφαρμογήν του εἰς μίαν θέσιν τεταραγμένην, εἰς ἕνα βαθμὸν ἀπελπιστικῆς ἀγανακτήσεως.

Κύριοι, τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν ἀπετέλει, ὡς γινώσκετε, πρότερον διὰ τῆς κατακτήσεώς του μέρος ἑνὸς ἄλλου Κράτους μεγάλου κατὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἔκτασιν, τοῦ Κράτους τοῦ Ὀθωμανικοῦ ἐξ οὗ ἀπεσπάσθη· ἐὰν ἐξετάσωμεν τὴν εἰς τὸ κράτος ἐκεῖνο κατάστασιν καὶ διάθεσιν τῶν βοσκῶν εὑρίσκομεν, ὅτι ἐκεῖ διοικοῦν οἱ αὐτοὶ Νόμοι, οἵτινες ὑπῆρχον καὶ πρότερον, καθ' ἣν ὁλονότι ἐποχὴν ἀποτέλει μέρος αὐτοῦ καὶ τὸ ἡμέτερον Κράτος, τουτέστι ὑπάρχουσι κατὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ ἤδη ἰσχύοντας ἐκείνους Νόμους Κεφαλαιοχώρια κατέχοντα ὡς ἰδιωκτησίαν τὰς περιφερείας των καὶ τζερλίκια, κατεχόμενα εἴτε ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σουλτάνου εἴτε ὑπὸ μεγαλοκτημόνων ἰδιωτῶν· ὥστε κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἰδιοκτησίαι ἰδιωτικαί, ἰδιοκτησίαι κοινωτικαὶ καὶ ἰδιοκτησίαι ἐθνικαί· ἀλλὰ τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα, ἅτινα ἔχουσι τὰ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ καὶ τὰ ἐν τῇ μεθορίῳ χώρᾳ κείμενα κεφαλαιοχώρια, ἔχουσι καὶ τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι εὑρισκόμενα τοιαῦτα, ὅπως τὰ εἶχον καθ' ἣν ἐποχὴν ἀπετέλουν μέρος τοῦ ὅλου Ὀθωμανικοῦ βασιλείου; οὐχὶ· διότι τὸ κεφαλαιοχώριον τῆς ἰδιαιτέρας ἡμῶν Πατρίδος, Κ. Πρόεδρε, καθὼς καὶ πᾶν ἄλλο τοιοῦτον ἀποτελοῦν δυστυχῶς εἰσέτι μέρος τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ διαθέτῃ τὴν κοινωτικήν του περιφέρειαν πρὸς ὄρελος αὐτοῦ, ἐνῷ τὸ κεφαλαιοχώριον τῆς ἰδικῆς μου πατρίδος, ὡς ὑπαγόμενον εὐτυχῶς εἰς τὸ ἀποσπασθὲν καὶ ἤδη ἀποτελοῦν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος μέρος, στερεῖται τοῦ τοιούτου πλεονεκτήματος, ἐνῷ ἐπὶ τῆς Τουρκικῆς δυναστείας ἔχαιρε τοῦτο, καὶ καθ' ὅλους τοὺς νομικοὺς κανόνας δὲν ἠδύνατο οὐδὲ δύναται νὰ τὸ ἀπωλέσῃ, διότι διὰ θυσιῶν καὶ ἀγώνων ἀπέκτησε τὴν ἐλευθερίαν του καὶ ἀπεσπάσθη ἐκ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους καὶ τοῦ πολιτεύματός του, καθόσον τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς νομῆς καὶ διαθέσεως τῆς κοινωτικῆς περιφερείας ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τῶν κεφαλοχωρίων, ὡς δικαίωμα ἰδιοκτησίας κεκτημένον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ λεία τοῦ πολέμου καὶ ἑπομένως ἰδιοκτησία ἐθνική· ζητεῖται λοιπὸν ἤδη ἵνα διὰ Νόμου γενικοῦ ἀποδοθῶσιν εἰς τὰ κεφαλοχώρια τὰ δικαιώματα ἐκεῖνα, ἅτινα ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς κοινωτικῆς των περιφερείας εἶχον καὶ ἐπὶ τουρκοκρατείας. Τὰς σκέψεις καὶ ἀποράσεις τῆς πρὸ τῆς γ'. Τόρίου ὑπαρξάσης Κυβερνήσεως, καὶ μάλιστα τῆς ἀμέσως μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας διευθυνάσης τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, τὰς σκέψεις, λέγω, καὶ ἀποφάσεις, αἵτινες ἐμφαίνονται εἰς τὰ Β. Διατάγματα τὰ μνημονευθέντα ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ, ὡς προελθούσας ἐξ ἀνδρῶν ἀγνοούντων τὰ ἐπὶ τουρκοκρατείας κοινωτικὰ δικαιώματα καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ταπίου, τὰς ἐννοῶ, ἀλλὰ τὴν ἐξακολουθοῦσαν ἤδη ἐπὶ τοσαῦτα

ἔτη διαγωγὴν τῆς μετὰ τὴν γ'. Τέρμου Κυβερνήσεως, ὡς διαγωγὴν Κυβερνήσεως πατρικῆς καὶ Συνταγματικῆς, δὲν ἐννοῶ· ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν κατὰ πρῶτον ἐξεδόθησαν τὰ ῥηθέντα Β. Διατάγματα περὶ διανομῆς τῶν κοινωτικῶν βοσκῶν, ἤδη τῆς κοινωτικῆς περιφερείας, εὑρίσκομεν, ὅτι εἰς ὅσα μέρη οἱ κάτοικοι δὲν παρεδέχθησαν τὴν δέσμευσιν ἢ τὴν καταπάτησιν τῶν δικαιωμάτων των, ἣν καὶ αὐτὴ ἡ διατάξασα Κυβέρνησις δὲν ἐτόλμησε, διότι δὲν εἶχε δίκαιον, νὰ ὑποστηρίζῃ, ἔμειναν ἐλεύθεροι νὰ διαθέτωσι ὡς καὶ διαθέτουσι μέχρι σήμερον τὰς κοινωτικάς των περιφερείας, εἰς ὅσα δὲ μέρη, ἀπὸ σεβασμὸν πρὸς τὰ Β. Διατάγματα οἱ κάτοικοι παρεδέχθησαν τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, προσδοκοῦντες τὴν ἀπόκτησιν τῶν δικαιωμάτων ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς, ἀπώλεσαν τὰς κοινωτικάς των περιφερείας, καὶ οὕτως εἰπεῖν, τιμωροῦνται διὰ τὴν ὑπακοὴν καὶ τὸν σεβασμόντων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἔπραξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπαραλλάκτως ὡς ἔπραττεν εἰς Κατὴς ἐπὶ τῆς νήσου Χίου, ὁ ὁποῖος τοὺς μὲν ὑπακούοντας ὀφειλέτας καὶ συγκατατιθεμένους ἀπὸ σεβασμὸν εἰς τὴν περὶ φυλακίσεώς των πρότασίν του ἐφυλάκιζε, τοὺς δὲ κατά τινα τρόπον μὴ συγκατατιθεμένους ἄφινεν ἐλευθέρους· καὶ ταῦτα πάντα γίνονται διὰ νὰ συστηματοποιηθῇ ἡ λεγομένη κατοχή· ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐφηρμόσθη ὁ Νόμος καὶ ταῦτα εἶναι κατὰ 6/7 περισσότερα τῶν ἄλλων, οἱ κάτοικοι οὐ μόνον καθεῖξαν τὰς περιφερείας τῶν κεφαλοχωρίων, ἀλλὰ καὶ ἐκείνας τῶν τζιφλικίων τὰς καθαρῶς ἐθνικάς· ἀφ' ἑτέρου εἰς τὰ μέρη καθ' ἃ ἐφηρμόσθησαν τὰ Διατάγματα, ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἀναπτυχθέντος τρόπου καθεῖξε τὰς περιφερείας τῶν Κεφαλοχωρίων, τὰς καθαρῶς κοινωτικὰς καὶ ἰδιωτικὰς ἰδιοκτησίας, καὶ μὴ τολμῶσα νὰ εἰσάξῃ Νόμον, δι' οὗ θέλει δυνηθῇ νὰ ἀποκτήσῃ πᾶν ὅ,τι τὰ 6/7 τοῦ Κράτους παρανόμως κατέλαβον, ἐξακολουθεῖ νὰ ἀδικῇ διὰ τῆς τῶν κοινωτικῶν περιφερειῶν τὸ ἕτερον σμικρότερον μέρος, ὅπερ ἐσεβάσθη τὴν ἱερότητα τῶν Β. Διαταγμάτων καὶ Νόμων καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐφαρμογήν των· διὰ νὰ ἀρθῶσιν ἐκ μέσου ὅλα ταῦτα τὰ λίαν σκανδαλώδη καὶ ἀνώμαλα περιστατικά, βλάπτοντα μᾶλλον ἢ ὠφελοῦντα τὸ δημόσιον, πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ὅσον οὔπω Νομοσχέδιον στηριζόμενον εἰς τὸ ἀπολύτως δίκαιον περὶ γενικῆς διαχειρίσεως τῶν βοσκῶν ἐθνικῶν τε καὶ κοινωτικῶν, διότι δὲν εἶναι δίκαιον, δὲν εἶναι λογικὸν ἓν μέρος τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐθυσίασε καὶ ἠγωνίσθη ὅσον καὶ τὸ ἕτερον, τὸ ἀπολαμβάνον ἤδη τὰ πλεονεκτή-

ματα ἐκεῖνα ἅτινα εἶχεν ἐπὶ τουρκοκρατείας καὶ περισσότερα τούτων, νὰ στερῆται ἀδίκως καὶ λίαν σκανδαλωδῶς τῶν κεκτημένων ὁμοίων δικαιωμάτων του, καὶ νὰ εὑρίσκεται διηνεκῶς εἰς δικαίαν καὶ ἀπελπιστικὴν ἀγανάκτησιν· ὁ σκοπὸς λοιτῆς προκειμένης προκαταρκτικῆς συζητήσεως ἀπέβλεπε καὶ ἀφορᾷ τὴν ἐξιστόρησιν τῆς σημερινῆς λίαν σκανδαλώδους καταστάσεως τῶν κοινωτικῶν βοσκῶν μόνον κατὰ τὸ 1/7 τοῦ Κράτους μέρος ὅπως λάβετε γνῶσιν Κ. ὑπουργέ, αὐτῆς καὶ τῶν ἀναμφισβητήτων δικαίων τῶν ἀδικουμένων κοινοτήτων, καὶ ὡς Ἕλλην ὑπουργὸς σπεύσατε νὰ εἰσάξετε τὸ ἀνῆκον Νομοσχέδιον περὶ γενικῆς καὶ ὁμοιμόρφου ῥυθμίσεως τῶν βοσκῶν, στηριζόμενον πάντοτε εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὰ δικαιώματα τῶν κοινοτήτων, καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαυρομμάτης.

Εἶναι ἀδύνατον, κύριοι, νὰ ἀναπτυχθῇ τὸ περὶ βοσκῶν τῶν κεφαλοχωρίων ζήτημα μετὰ λεπτομερείας καὶ σαφηνείας περισσοτέρας ἐκείνης μεθ' ἧς τὸ ἀνέπτυξε ὁ πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον Γερ. Κ. Μαγγίνας, καὶ διὰ τοῦτο περιοριζόμενος, λέγω ἐν ὀλίγοις, ὅτι κάποια κακὴ συνενόησις μεταξὺ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι τὸ αἴτιον, ὅπερ διαιρεῖ μίαν τοιαύτην ἀνώμαλον καὶ σκανδαλώδη κατάστασιν τῆς διαθέσεως τῶν κοινωτικῶν βοσκῶν, διότι πιστεύω, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θεωρεῖ μὲ ὄμμα ψυχρὸν τὴν τοιαύτην κατάστασιν. Πρέπει λοιπὸν ὁ Κ. ὑπουργὸς συσκεπτόμενος μὲ τοὺς ἔχοντας γνῶσιν τῆς προκειμένης ὑποθέσεως νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ἀνῆκον περὶ ῥυθμίσεως τῆς νομῆς τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν Νομοσχέδιον διότι, ὡς καὶ ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστής, εἶπε «τὸ πολὺ τῆς θλίψεως γεννᾷ παραφροσύνην» Πῶς θέλετε νὰ μὴ ἀγανακτῶ ὅταν ἐγὼ μὲν ὡς καὶ πᾶς ἄλλος ἰδιοκτήτης ἀγοραστὴς βεβαίως κοινότητος ἐκ μέρους τῶν κατοίκων ὡς πρωτοτύπων ἰδιοκτητῶν δυνάμεθα νὰ διαθέτωμεν κατ' ἀρέσκειαν τὰς ἰδιοκτησίας μας. ἡ δὲ κοινότης τοῦ χωρίου μου ὡς καὶ αἱ κοινότητες ἄλλων χωρίων, αἵτινες εἰσὶν οἱ ἀρχικοὶ κάτοχοι καὶ ἰδιοκτῆται τῶν περιφερειῶν των, νὰ μὴ δύνανται νὰ διαθέτωσι τὰς περιφερείας των, καὶ νὰ τιμωροῦνται οὕτως εἰπεῖν, ἐκεῖνοι οἵτινες ἐσεβάσθησαν τοὺς Νόμους καὶ τὰ καθεστῶτα; διὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνω· ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς πρέπει ὅσον ἐνεστι τάχιον νὰ εἰσάξῃ Νομοτχέδιον περὶ ὁμοιομόρφου ῥυθμίσεως καὶ διαθέτεως τῶν κοινωτικῶν βοσκῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπαιτουμένης δικαιοσύνης, διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἡ ἐνυπάρ-

χουσα ἀ ὡμαλος κατάστασις εἰς τινα καὶ ὀλίγιστα μάλιστα μέρη τοῦ Κράτους. Ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἔλαβον τὸν λόγον ὁρμηθεὶς ἐκ τινος φράσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χατζίσκου εἰπόντος ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν διαγωγὴν τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τὴν γ'. 7βρίου καὶ παρατηρῶ, ὅτι βεβαίως δὲν δύνατα νὰ τὴν ἐννοήσῃ, καθόσον καὶ ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ κατ' οὐσίαν δὲν διαφέρει τῆς Κυβερνήσεως τῆς πρὸ τῆς γ'. Σεπτεμβρίου εἰμὴ μόνον κατὰ τύπους τινας καθ' οὓς ὀφείλει νὰ περιβάλῃ τὰς πράξεις της μὲ τὴν ἔγκρισιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, ὁποίαν εὐκόλως ἐπιτυγχάνει, ὡς ἐκ τῆς πείρας ἴδατε. ὁσάκις εἰσάξει πᾶν Νομοσχέδιον, ὅθεν ἀντὶ νὰ ἐρχόμεθα καθεκάστην καὶ νὰ λέγωμεν ἱερεμιάδας κατὰ τῆς ἐπικρατούσης ἀνωμάλου καταστάσεως τῶν πραγμάτων ἐν γένει ἄνευ τινος ἀποτελέσματος, καλήτερον εἶναι νὰ πράττωμεν πᾶν ὅ,τι ἐντὸς τῶν καθηκόντων μας δυνάμεθα νὰ πεάξωμεν· ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν ἐννοῶ διὰ ποίον λόγον, ἀφοῦ ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας τοσάκις ἐζήτησε παρὰ τοῦ ὑπουργείου τὴν ὑποβολὴν τοῦ ἀνήκοντος Νομοσχεδίου, καὶ ἀπέτυχε, δὲν ἔρχεται ἤδη σπουδαιότερον εἰς τὴν ἐπερώτησίν του, ἣν καὶ πολὺ ὀρθότερον ἀνέπτυξε, δὲν φέρει πρότασιν Νόμου.

Ἀπήντησιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν οὐδὲν συμφέρον, οὐδεμία ὠφέλεια προέρχεται εἰς τὸ δημόσιον ὡς ἐκ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ὑπαρχούσης καταστάσεως τῆς διανομῆς τῶν κοινωτικῶν βοσκῶν εἰς ὀλιγίστους μάλιστα δήμους τοῦ Κράτους, καθόσον ἐὰν ἡ τοιαύτη κατάστασις φέρῃ, ὡς εἰκάζεται, τὴν ἐπιτυχίαν μικρῶν τινων δικαιωμάτων ταυτοχρόνως φέρει καὶ τὴν ἀπώλειαν περισσοτέρων ἄλλων καὶ μεγαλητέρων τοιούτων ἐπὶ ἐθνικῶν βοσκῶν κατὰ τοὺς περισσοτέρους μάλιστα δήμους τοῦ Κράτους· ἂν ὡς ἐκ τῆς διανομῆς, καθ' ὃν ἐφαρμόζεται ἤδη τρόπον, προέρχωνται καταχρήσεις, αὐτὴ ἡ κατάστασις βεβαίως βλάπτει τοὺς κατοίκους, ἀλλὰ συνάμα βλάπτει καὶ τὸ δημόσιον, διότι φέρει τὴν κακοδαιμονίαν τῶν κατοίκων, ἥτις συνεπάγεται καὶ τὴν κακοδαιμονίαν τοῦ Δημοσίου, ἡ τοιαύτη διανομὴ τὸ κατ' ἀρχὰς προῆλθεν, φαίνεται, ἐκ τῆς δυσαναλογίας τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ποιμνίων πρὸς τὴν χωρητικότητα τῶν βοσκῶν, διότι ἡ ἐλευθέρα καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν ἑκάστη νομὴ ἐν τοιαύτῃ δυσαναλογίᾳ ἤθελεν ἔχει πολλὰς συνεπείας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν ποιμνίων· τοῦτο ἐπληροφορήθην κατὰ τὴν τελευταίως περιοδείαν μου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Θηβῶν· ἀλλ' ὁμολογῶ, ὅτι αὐτὸ τὸ σύστημα δὲν μοὶ ἐράνη ἐξυπαρχῆς καλὸν

καὶ ἔπρεπε νὰ καταρτισθῇ ἐν μέτρον γενικώτερον καὶ ὁμοιόμορφον καθ' ὅλον τὸ Κράτος. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου ἐγένοντο πολλαὶ σκέψεις, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν σκέψεων, ἐπειδὴ εἰσέτι δὲν ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἡμετέραν ἐξέτασιν δὲν εἶναι ὥριμον, ἐπομένως δὲν εἶναι καὶ συζητήσιμον, ὅπως δὲν εἶναι συζητήσιμον καὶ τὸ σχέδιον ἐκεῖνο, περὶ οὗ ἀτόπως ἔκαμε λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας· λέγω λοιπὸν ὅτι τὸ μέτρον ὅπερ θέλει ληφθῇ θέλω φροντίσει νὰ εἰσαχθῇ πρὸ τοῦ Ἀπριλίου, ὅτε θὰ ἔχωσι καιρὸν τὰ Σώματα νὰ τὸ σκεφθῶσι καὶ ἐξετάσωσιν ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτοῦ ἐπόψεις ἂν δὲν ἀναγκασθῶ νὰ εἰσαγάγω τὸ αὐτό, περὶ οὗ ἀνωτέρω εἴρηται,

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Οἱ Γερουσιασταὶ ΚΚ. Χατζίσκος καὶ Μαυρομμάτης ἔλαβον τὸν λόγον ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι ὁ Κύριος ὑπουργὸς ἀπέφυγε κατὰ πρῶτον νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν παροῦσαν συζήτησιν· λαλήσας δὲ οὗτος μετ' αὐτοὺς τελευταῖον ἀπέδειξεν, ὅτι συμμερίζεται τὰς σκέψεις μας, ὥστε ἂν τύχον εἰσάξῃ ἐνώπιόν μας Νομοσχέδιον διάφορον τῶν προσδικιῶν καὶ σκέψεών μας, τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ θέλει εἶσθαι ὀλέθριον, καὶ καλήτερον θέλει πράξει ἐὰν δὲν τὸ εἰσάξῃ ὁλοτελῶς. Ἀκολούθως ἀπαντῶ εἰς τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Χρηστίδην εἰπόντα, ὅτι παράξενον τῷ φαίνεται ὁ τρόπος τοῦ νὰ ἐπαναλαμβάνωνται τὰ αὐτὰ καθεκάστην ἄνευ ἀποτελέσματος, ἐνῷ ἠδύνατο καὶ δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἡ διόρθωσις διά τινος ἐντὸς τῶν κοινοβουλευτικῶν καθηκόντων προτάσεως Νόμου· καὶ παρατηρῶ, ὅτι ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ὤφειλε νὰ μᾶς ὑποδείξῃ συνάμα καὶ ὁποῖα προβουλεύματα ἔλαβον μέχρι τοῦδε κῦρος· ἐπειδὴ δὲ κἀνὲν προβούλευμα ἐκ τῶν ὅσων ὁμοφώνως ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία δὲν ἔλαβεν ἰσχὺν Νόμου, διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησα διὰ τοιαύτης προτάσεως μᾶλλον νὰ βλάψω ἀντὶ νὰ ὠφελήσω· ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν, ὅτι οὐδὲν συμφέρον ὑπάρχει εἰς τὸ δημόσιον ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῆς διαθέσεως τῶν κοινωτικῶν βοσκῶν· ἀλλὰ παρατηρῶ, ὅτι ὄπισθεν τῆς τοιαύτης καταστάσεως παρατεινομένης οὐχ ἧττον ὑπάρχει σκοπὸς καὶ συμφέρον, τὸ συμφέρον τῆς κατοχῆς· ἡ τοιαύτη ὅμως ἐπὶ ἀδικήματος κατοχὴ δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ, οὐδὲ νὰ ὑπάρξῃ, καθ' οὓς ἀνέπτυξα λόγους, καὶ ὡς τοιαύτη δὲν ἠμπορεῖ νὰ θέσῃ τοὺς κατοίκους εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐναγόντος καὶ τὸ δημόσιον εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐναγομένου, ἥτις εἶναι κρείττων τῆς πρώτης. Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τοῦ ὅτι ἡ δυσαναλογία τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ποι-

μνίων πρὸς τὴν χωρητικότητα τῶν βοσκῶν ἔμεινεν κατὰ πρῶτον τὴν διανομὴν ἀπαντῶ, ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν ἔχει οὕτως, ἀλλ' ὅτι οἱ σαγηνῆται ποιμένες εἶχον καὶ ἔχουσιν ἀπαίτησιν καὶ θέλησιν νὰ τοποθετῶνται τὰ ποίμνιά των ὅπωρεὰν εἰς τὰς περιφερείας τῶν κοινοτήτων, διὰ νὰ μὴ ὑπάρχῃ κοινωτικὴ περιφέρεια, ἀφορῶντες μόνον πρὸς τὸ συμφέρον των, καὶ ἀδιαφοροῦντες ἂν ἡ κοινωτικὴ περιουσία προσβάλλεται.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερ. Κ. Χατζίσκος. Κατὰ πρῶτον θέλω ἀπαντήσει εἰς τὸν Γερ. Κ. Χρηστίδην εἰπόντα, ὅτι ἡ νῦν Κυβέρνησις εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν Κυβέρνησιν πρὸ τῆς γ'. Τ̃ρίου, καὶ παρατηρῶ, ὅτι ἡ Κυβ. αὕτη διαφέρει τῆς Κυβερνήσεως ἐκείνης, διότι ἔχει ἐνώπιόν της Βουλευτικὰ Σώματα καὶ κύκλω αὐτῆς τὸν ἔλεγχον τῆς κοινῆς γνώμης σχηματιζομένης ἐκ τῶν συζητήσεων καὶ τῶν πολυπληθῶν ἀκροατηρίων, ἅτινα ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη δὲν εἶχε καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλει νὰ εἰσάξῃ ἐπὶ τοῦπροκειμένου πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἡ δικαιοσύνη· ἄλλοτε ἐγὼ αὐτὸς ὡς Βουλευτὴς εἰσήγαγον πρότασιν Νόμου διακρίνοντος τὰ κεφαλαιοχώρια τῶν τζιφλικίων καὶ κανονίζοντος τὰ περὶ διανομῆς· ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἐσυζητήθη τότε, διότι δὲν ὑπῆρξεν ὁ ἁρμόδιος ὑλικὸς καιρὸς λῆξάσης τῆς Συνόδου. Δὲν εἰσῆξα δὲ τὴν πρότασιν ταύτην ὡς Γερουσιαστὴς διότι δὲν εἶδον πραγματοποιηθὲν ἢ κυρωθὲν κανὲν προβούλευμα ἐκ τῶν ὅσων ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία ἐψήφισε. Πείθομαι καὶ εὐχαριστοῦμαι εἰς τὰς παρατήσεις καὶ ὑποσχέσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, καὶ εὔχομαι ὅπως εἰσάξῃ τὸ κατάλληλον Νομοσχέδιον καὶ ὑπερνικήσῃ τὰ ὑπάρχοντα προσκόμματα, διὰ νὰ φέρῃ μίαν δικαίαν διόρθωσιν ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης ἀνωμάλου καταστάσεως τῆς διανομῆς τῶν λειβαδίων.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπε προσέτι, ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη προῆλθε καὶ προέρχεται ἐκ τῆς δυσαναλογίας τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ποιμνίων πρὸς τὴν χωρητικότητα τῶν βοσκῶν· παρατηρῶ, ὅτι κατὰ τοῦτο ἔχει δίκαιον, διότι ἔνεκα τοιούτου λόγου ἤρξατο τὸ μέτρον τοῦτο ἐν τῇ ἀρχῇ, κατὰ τὸ ἔτος **1834**, ὅτε ἐνεργήθη ἡ πρώτη διανομή, ὁ τότε Γενικὸς Ἔφορος νῦν δὲ Γερουσιαστὴς Κύριος Χ. Παπαφλίτης, καὶ ὁ τότε Νομάρχης Φωκίδος-Λοκρίδος Κ. Ἀμβροσιάδης αὐτοὺς τούτους τοὺς λόγους παρέστησαν πρὸς τὸν σύλλογον τῶν Ἐπαρχιῶν, τοῦ ὁποίου μέλος ἤμην κἀγὼ ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Φθιώτιδος· πρὸς δὲ, ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο πολλὰ ποίμνια ἦλθον ἔξωθεν, εἰ ῥηθέντες ὑπάλληλοι ἐζήτησαν ἀπὸ τοῦ συλλόγου τὴν πρώτην διανομὴν καὶ διὰ τὸν ἕτερον λόγον, τὸ καλὸν τῆς Πατρίδος, ὅπως μὴ ἀναγκασθῶσιν οἱ προσ-

φυγόντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν χώραν ποιμένες νὰ ἀπέλθωσι τοῦ Κράτους, δι' ἔλειψιν νομῶν τῶν ποιμνίων των. Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Ἤκουσα ἀντιλέγοντας τοὺς Γερουσιαστὰς ΚΚ. Μαγγίναν καὶ Χατζίσκον ἐπὶ τῆς ἰδέας μου, ὅτι ἀντὶ ἐπανειλημμένων λόγων καὶ παραπόνων κατὰ τῆς ὑπαρχούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων ἄνευ ἀποτελέσματος, καλλήτερον ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν ἐγίγνετο ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου ἀπ' εὐθείας πρότασις Νόμου, ἥτις ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ πρώτου ὡς βλαπτικὴ πρὸς τὴν πατρίδα· καὶ ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ φανῶ ὅτι εἶπον μίαν ἰδέαν ἐσφαλμένην καὶ βλαπτικὴν παρατηρῶ, ὅτι αὕτη οὐ μόνον εἶναι ἀληθὴς καὶ ὠφέλιμος ἀλλὰ καὶ συνταγματικὴ· ἐὰν ἐπίστευον, ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ Συντάγματι διάταξις βλαπτικὴ ἤθελον πρῶτος λιποτακτίσει ἀπὸ τὴν σημαίαν του· ἤθελον προτιμήσει ἄνευ διαταγμοῦ πᾶν ἄλλο πολίτευμα· ἀλλ' εὐτυχῶς τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως· ὅταν, Κύριοι, εὑρίσκω διάταξιν τινα Συνταγματικὴν, ἥτις ἀποτελεῖ ἓν ἄξίωμα ὑπαγορευθὲν ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ βασανισθὲν ἀπὸ τὴν σοφὴν πεῖραν, δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ τὴν θεωρήσω ὀρθὴν καὶ καλήν· πᾶσαν δὲ ἀρχὴν τοῦ Συντάγματος, ὡς προϊὸν πολὺ ἀρχαιοτέρας δοκιμασίας γενομένης εἰς ἄλλα ἔθνη τὰ ὁποῖα πρὸ ἡμῶν συνταγματικῶς πολιτεύονται, δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν θεωρήσω βλαπτικὴν ἀλλ' ὠφέλιμον διὰ παντὸς καὶ ὡς περιέχουσαν κοσμοσωτηρίους ἐγγυήσεις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τάξεως· ἐὰν ἐκ τῆς χρήσεως ὁρου τινος συνταγματικοῦ προῆλθε ποτε βλάβη, ὅπερ δὲν πιστεύω, προῆλθε βεβαίως, διότι ἡ ἐφαρμογὴ ἐγένετο κακὴ ἢ μὴ πλήρης. Τὰ Συνταγματικὰ δικαιώματα ἐνεργούμενα ἐσχάτως τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο εἶναι ἀτελῆ, καὶ ἐνδέχεται νὰ φέρωσι βλάβην ἐνίοτε, ὄχι ὅμως εἰς τὴν πατρίδα τόσον, ὅσον εἰς τὸν κάμνοντα χρῆσιν αὐτῶν, ὅταν ἔχῃ ὁδηγὸν τὰ μισὰ μέτρα· αὐτὰ τὰ δικαιώματα ἔχουν καὶ μίαν ἐγγύησιν, ἥτις δυναμένη νὰ ὀνομασθῇ κάλλιστα καὶ κύρωσις, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ἀνδρίαν τοῦ θέλοντος νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματός του Γερουσιαστοῦ· κύρωσις εἶναι ὅταν ὁ Γερουσιαστὴς πληρώνῃ μὲ τὴν αὐτὴν μονάδα μὲ τὴν ὁποίαν πληρώνεται. Ἐὰν τὸ ὑπουργεῖον ἀρνηθῇ νὰ κυρώσῃ μίαν πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἀμφότερα τὰ Σώματα ἐψηφίσαντο, τὰ σώματα ἂς καταψηφίσωσι τὸ Νομοσχέδιον τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ τότε θέλετε ἴδει, ὅτι δὲν πταίει τὸ Σύνταγμα ἂν τὰ προβουλεύματα τῶν Βουλῶν ῥίπτωνται εἰς τὰς κεκονιαμένας γωνίας τῶν ὑπουργείων ἄκαρπα. Τοιαῦτα μαθή-

ματα πρέπει νὰ δίδωνται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν· τότε ἡ Γερουσία οὐ μόνον θὰ τηρήσει ἑαυτὴν καὶ τὰ δικαιώματά της σεσαφά, ἀλλὰ θέλει προφυλάξει καὶ τὴν Κυβέρνησιν ἀπὸ πολλὰς ἀποπλανήσεις· διὰ τοιούτων μαθημάτων θέλει ἀναγκάσει τὴν Κυβέρνησιν πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῆς συμφέρον νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῆς νομίμου σφαίρας της, καὶ νὰ μὴν ἐξέλθῃ καὶ ἐξελθοῦσα τῆς εὐθείας ὁδοῦ, φθάσῃ εἰς τὸν κρημνόν.

Δὲν ἐννοῶ τὴν ὁνομασίαν ἣν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος ἀπέδωκεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὀνομάσας αὐτὴν πατρικήν· δὲν ἀναγνωρίζω αὐτὴν τὴν ἰδιότητα εἰς κάμμίαν Συνταγματὴν Κυβέρνησιν αὐτὴ ἡ ὀνομασία ἤρμοζε καὶ ἐδίδετο εἰς οἰκογενειάρχας τοῦ παλαιοῦ αἰῶνος ἐπὶ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας· αὐτὴ ἡ ὀνομασία, καὶ μετὰ τῆς ὀνομασίας ἡ ἐξουσία, ἡ πατρικὴ, ἥτις καὶ πατριαρχικὴ λέγεται, ἴσχυεν εἰς τοὺς παλαιοὺς χρόνους εἰς τοὺς νομαδικοὺς πρὸ πάντων λαούς· αὐτὴ ἡ ὀνομασία δίδεται καὶ σήμερον εἰς τὰς δεσποτικὰς Κυβερνήσεις· ἀλλ' εἰς τὰς Συνταγματικὰς κοινωνίας αὐτὸς ὁ ὅρος οὔτε εἰς τὰ λεξικὰ εὑρίσκεται· εἰς αὐτὰς καὶ αἱ Κυβερνήσεις καὶ οἱ λαοὶ ἔχουν καθήκοντα, ἔχουν δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, καὶ κάνεὶς ἀπὸ κανένα δὲν καταδέχεται νὰ ζητῇ τὴν ὕπαρξιν του ὡς ἔλεος· τοῦτο θὰ εἰπῇ ἡ ὀνομασία πατρικὴ Κυβέρνησις· ὥστε ὅταν λαλῶμεν πρὸς τὰς Κυβερνήσεις πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα φράσεις καὶ ὅρους συμφώνους μὲ τὰ πράγματα· ἀπόδοτε τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι εἶπεν ὁ Χριστός· καὶ ἡμεῖς ὡς χριστιανοὶ ἐδῶ ἂς σταθῶμεν αὐτὴν τὴν διάλεκτον ἂς μεταχειριζώμεθα· αὐταὶ αἱ συζητήσεις εἰσὶν ἀναγκαῖαι, διότι φωτίζουν καὶ τὰ μέλη τῶν Σωμάτων καὶ τὴν ἐξουσίαν καὶ βαθμηδὸν ὅλοι σωφρονοῦσιν· ἀλλὰ διατί βραδύνομεν νὰ λάβωμεν αὐτὴν τὴν καλὴν διεύθυνσιν; μεταβαίνων δὲ εἰς τὸ ζήτημα λέγω, ὅτι ἤδη, ὅτε ἡ ἰδέα τῆς ῥυθμίσεως τῶν βοσκῶν ὡρίμασε, ἂν ἡ Κυβέννησις δὲν εἰσαξῃ τὸ ἀνῆκον Νομοσχέδιον, ὠφείλομεν ἡμεῖς νὰ κάμωμεν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς πρωτάσεως, καὶ ἀκόμη νὰ ἐμμείνωμεν εἰς τὴν κύρωσιν αὐτῆς, ἀρνούμενοι ἀμοιβαίως τὴν ψῆφόν μας εἰς πᾶσαν πρότασιν τῆς Κυβερνήσεως· διότι ἄλλως θέλομεν εὑρίσκεσθαι αἰωνίως εἰς πλημμελῆ κύκλον καθηκόντων, καὶ οὕτω θὰ ἐπέμωμεν.

Ἁπάντων καὶ ἐκ τρίτου ὁ Γερ. Κ. Μαγγίνας πρὸς τὸν προαγορεύσαντα, εἶπεν. Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης θέλει πληρωθῇ παρ' ἐμοῦ ταχέως μὲ τὸ αὐτὸ νόμισμα μὲ τὸ ὁποῖον πληρώνει ἤδη, τοῦτέστι μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι κατὰ μείζονα λόγον ὀφείλει οὗτος νὰ εἰσαγάγῃ πάντοτε Νομοσχέδια ἐν εἴδει προ-

βουλευμάτων συμφώνως πρὸς τὰς διαφόρους παρατηρήσεις καὶ προτάσεις ἃς συνεχῶς κάμνει· ἀλλ' ἂν ἐσκιμμένος ἐξέτασῃ τὰς παρατηρήσεις μου θέλει εὕρει, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται ἐπὶ τοῦ προκειμένου προβούλευμα, τὸ ὁποῖον μᾶλλον δύναται νὰ δυσκολεύσῃ ἀντὶ νὰ εὐκολύνῃ τὴν ὑπόθεσιν, ὡς προλαβόντως ἀνέφερον· ἐὰν ὁ Κ. Χρηστίδης καὶ ὡς καὶ οἱ λοιποὶ δώσωσι ψῆφον ἐναντίαν εἰς τὴν παραδοχὴν προσωρινοῦ τινος καὶ ἐξαιρετικοῦ περὶ βοσκῶν Νομοσχεδίου, ἂν τυχὸν παρουσιασθῇ τοιοῦτον, τοῦτο εἶναι ἀρεστὸν καὶ κατάλληλον εἰς τὸ νὰ φέρῃ εὐαρεστώτερα ἀποτελέσματα τοῦ προβουλεύματος.

Ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἀνταπαντῶν παρετήρησεν, ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ πράξῃ οὕτω, ὅταν καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας διείξῃ τὴν ἰδίαν διάθεσιν τοὐτέστι φανῇ σύμφωνος πρὸς τὰς ἰδέας του.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐξηντλημένης θεωρηθείσης τῆς περὶ βοσκῶν συζητήσεως, ἐφ' ἧς οὐδεὶς ἄλλος ἔλαβε τὸν λόγον, ἡ Γερουσία προέβη εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Ταμίᾳ καὶ τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς ὑποβληθέντων ἀπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν Β'. καὶ Γ' Σύνοδον τῆς παρελθούσης Δ'. Βουλευτικῆς Περιόδου, καὶ πρῶτον ἀνεγνώσθη ὁ ἀπολογισμὸς τῆς Β'. Συνόδου ἔχων κατὰ κεφάλαια ὡς ἑξῆς.

Κεφάλαιον Α'.	ἀποζημιώσεις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν	δραχ.	126,679:83
»	Β'. διὰ μισθὸν προσωπικοῦ	»	13,260
»	Γ'. ἔξοδα Γραφείου ἐν γένει	»	5,330
	Τὸ ὅλον δραχ.		145,269:83

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν κεφαλαίων τούτων ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἀπολογισμοῦ κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Τ. Μαγγίνα, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον Πρωτόκολλον ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεί, διὰ ψήφων 26 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς Γερουσίας διὰ Γ'. Σύνοδον τοῦ Β'. Περιόδου.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπολος	Ν	Τάτζης Μαγγίνας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν

Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	N	Μ. Α. Καΐρης	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Δημήτριος Πλαπούτας	N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γεώργιος Ψύλλας		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χατσίσκος	N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γ. Παπανλιόπουλος	N	Παναγ. Λιδωρίκης	N
Δημήτριος Βούλγαρης		Γεώρ. Δυοβουνιώτης	
Γκίκας Καρακατζάνης		Κωνς. Προβιλέγιος	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Ἀδάμ Δούκας	N	Σπῦρος Μίλιος	
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Δημήτ. Α Κουντουριώτης	N

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ὁ ἀπολογισμὸς τῆς Γ'. Συνόδου ἔχων κατὰ κεφάλαια ὡς ἑξῆς.

Κεφάλαιον Α'. ἀποζημιώσεις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν		δραχ.	124999:98
»	Β'. μισθοὶ προσωποῦ	»	17,880
»	Γ'. ἔξοδα Γραφείου ἐν γένει	»	6,330

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν κεφαλαίων τούτων, ὡς ἔχουσι, ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Χ. Παπαπολλίτου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη· ἐν γένει δὲ ἐγένετο ἡ παρατήρησις, ὅτι ἡ παραδοχὴ τῶν ἀπολογισμῶν στηρίζεται ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως τῆς λογιστικῆς, ἐπιτροπῆς ἣν παραδέχεται καὶ ἡ Γερουσία, τοῦ νὰ μὴ γίνεται χρῆσις τοῦ ποσοῦ ἑνὸς ἄρθρου ἢ κεφαλαίου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὰς δαπάνας ἄλλων Κεφαλαίων καὶ ἄρθρων.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς Γερουσίας διὰ Γ'. Σύνοδον τῆς Ε'. Περιόδου.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἀδάμ Δούκας	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	N	Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Μ. Α. Καΐρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Νικόλ. Πρασσακάκης	N	Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Δημήτριος Χατσίσκος	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	N
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Παναγ. Λιδωρίκης	N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Κωνς. Προβιλέγιος	
Γ. Παπανλιόπουλος	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μίλιος	N
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσεν τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Λ. Γρηγοριάδης
Ἀδάμ Δούκας.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ συντάξασα τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Α. Σύνοδον τῆς ΣΤ'. Βουλευτικῆς Περιόδου, ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σώματος μετὰ τῶν ἑξῆς παρατηρήσεων καὶ διασαφήσεων.

Ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Α'. ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπελόγισε τὴν ἀποζη-

μίωσιν τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν δι' ἓξ μῆνας εἰς δραχ 126,000, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ διαρκείας τῶν Βουλευτικῶν Συνόδων Νόμον καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, μὴ συμπεριλαμβανομένων τοῦ Στρατηγοῦ Κυρίου Γ. Τζούρτζ καὶ τοῦ Κυρίου Τρικούπη, οἵτινες λαμβάνουσιν ἀνώτερον τῆς Γερουσιαστικῆς ἀποζημιώσεως μισθόν.

Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ ῥηθέντος Νόμου συμπεριέλαβεν εἰς τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον καὶ δραχ. 2,000 πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ Κυρίου Προέδρου δι' ἔκτακτα ἔξοδα αὐτοῦ.

Ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Β. ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπαλλήλων καὶ κλητήρων πρᾶξιν τοῦ γραφείου προσδιώρισε τὸν ἐτήσιον μισθὸν αὐτῶν ὅπως προσδιωρίσθη ὑπὸ τοῦ Σώματος καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον.

Ὡς πρὸς τὸ Γ'. Κεφάλαιον θεωρήσασα τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν παρελθουσῶν Συνόδων καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας συμβουλευθεῖσα ὑπελόγισε τὰ ἔξοδα τοῦ Γραφείου ἐν γένει εἰς δρ. χ. 6,800 προσδιορισασα ἐξ αὐτῶν δραχμ. 1,000 ὡς συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὴν περὶ τούτου αἴτησιν τοῦ Κυρίου Πρυτάνεως χρονολογουμένην ἀπὸ 13 τοῦ ἑξάντος μηνός, πεπεισμένη, ὅτι καὶ τὸ Σεβ. τοῦτο Σῶμα θέλει παραδεχθῇ τὴν χορήγησιν τῆς μικρᾶς ταύτης ποσότητος πρὸς ἀνακούρισιν τῶν δαπανῶν τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἐκπαιδευτηρίου, τὸ ὁποῖον παράγει τοσοῦτον ὠφελίμους εἰς τὴν πατρίδα καρπούς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ

Ἰω. Χ. Πέτρου — Χαρ. Παπαπολίτης
Ν. Πρασσακάκης — Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος
Μ. Α. Καΐρης.

Προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Α'. Σύνοδον τῆς ΣΤ'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

Διασάρτησις τῶν ἐξόδων	Ποσὰ προϋπολογισθέντα κατ' ἄρθρον	κατὰ κεφάλαιον
Κεφάλαιον Α'. Ἀποζημιώσεις Γερουσιαστῶν.		
Ἄρθρον 1. Ἀποζημίωσις 12 Γερουσιαστῶν ἀνὰ δρ. 500 κατὰ μῆνα δρ.	21000	
Δι' ἓξ μῆνας		126000
Ἄρθρον 2. Ἀποζημίωσις τοῦ Κυρίου Προέδρου δι' ἔκτακτα ἔξοδα αὐτοῦ κατὰ τὸν περὶ διαρκείας τῶν Βουλευτικῶν Συνόδων Νόμον τῆς 27 Μαΐου 1856		
Κεφάλαιον Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ.		
Μισθὸς 2 Συντακτῶν ἀνὰ δραχ. 250 . . δρ. 500		
» 1 Πρωτοκολλίστου » 250 . . δρ. 250		
» 1 Γραφίως » 200 . . δρ. 200		
» 1 Α'. Κλητὴρος . . . . . δρ. 120		
» 1 Κλητὴρος τοῦ κατασήματος . . δρ. 70		
» 8 Ἕτι κλητήρων ἀνὰ δρ 60 . . δρ. 480	1620	19440
Κεφάλαιον Γ'. Ἔξοδα Γραφείου ἐν γένει.		
Ἄρθρον 1. Γραφικὴ ὕλη καὶ ἀγορὰ χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν Νομοσχεδίων . . . . δρ. 200		
Εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον διὰ χάρτην χρησιμεύσαντα εἰς τὴν τύπωσιν τῶν Πρακτικῶν τῆς Γερουσίας ἀπὸ τοῦ 1853 μέχρι 1857 κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 975 ἔγγραφόν του τῆς 20 Ἀπριλίου 1859 . . . . δρ 1190.10	1390 10	
Ἄρθρον 2. Θέρμανσις	150	
» 3. Φωτισμὸς	60	
» 4. Συνδρομὴ Ἐφημερίδων	1600	
» 5. Δετικὰ Πρακτικῶν, Ἐφημερίδων τῆς Κυβερνήσεως βιβλίων κτλ	600	
» 6. Ἀγορὰ Συγγραμμάτων	500	
» 7. Ἀπρόβλεπτα ἔξοδα	1500	
» 8. Συνδρομὴ ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου . . .	1000	6800 10
Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Φεβρουαρίου 1860.	Δραχ.	154240 10

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπή.

Ἰω. Χ. Πέτρου — Χαρ. Παπαπολίτης
Ν. Πρασσακάκης — Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος
Μ. Α. Καΐρης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 17 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μαυρογένης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ φόρου τῶν ζώων καὶ μελισσίων· ἡμέρα δὲ τῆς συζητήσεως αὐτοῦ ὡρίσθη ἡ ἀμέσως ἐπερχομένη δευτέρα.

Ἐπίσης ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ περὶ Διερμηνείας παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλ. Πρεσβείᾳ τοῦ ΣΝΘ'. Νόμου· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συζητηθῇ κατόπιν τοῦ προταχθέντος.

Ἀμφοτέρων δὲ αἱ ἐκθέσεις ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τῶν φόρων ἐπὶ τῶν ζώων καὶ τῶν μελισσίων διὰ τὸ 1860 ἔτος, καὶ θεωρήσασα ὅτι αἱ διατάξεις αὐτοῦ εἰσὶ καθ' ὁλοκληρίαν ὁμοιαι μὲ τὰς διατάξεις τοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπιψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Γερουσίας Νόμου περὶ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος φόρων, δὲν διστάζει νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθ' ἕκαστα αὐτοῦ, ὅπως ἔχουσι, συνιστῶσα τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Χαρ. Παπαπολίτης — Γ. Μ. Ἀντώνοπουλος.
Ἰω. Οἰκονόμου — Γ. Δαρειώτης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον δι' οὗ προστίθεται καὶ τέταρτος Διερμηνεὺς εἰς τὴν Διερμηνείαν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας, καὶ μεταρρυθμίζεται ὁ βαθμὸς καὶ ὁ μισθὸς τοῦ τε δευτέρου καὶ τρίτου διερμηνέως ὡς καὶ ὁ μισθὸς τοῦ παρὰ τῇ Πρεσβείᾳ Καθηγητοῦ τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν.

Ἐξετάσαντες τὸν ἀρχικὸν νόμον περὶ διοργανισμοῦ τῆς παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείᾳ Διερμηνείας, καὶ ἰδόντες ἐκ τῆς αἰτιολογικῆς τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ ἐκθέσεως ὅτι λόγῳ τῆς ὑπηρεσίας προεκάλεσαν τὴν ἀνάγκην τῆς προσθήκης καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων, ὅπως κανονίζονται ἐν τῷ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίῳ, παρεδέχθημεν τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνιστῶμεν τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 12 Φεβρουαρίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Σπ. Καλογερόπουλος, — Ν. Μαυρομμάτης,
Γ. Δαρειώτης. — Ἰω. Παξιμάδης.

Ἀνεγνώσθη ἐπίσης ἀναφορὰ τοῦ Μαρίνη Βρεττοῦ ἐξαιτουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὡς πρὸς τὴν ἔκδοσιν συγγράμματος ἢ συλλογῆς τινος τῶν ἐν τῷ πρωτευούσῃ ἀρχαιοτήτων. Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν τοῦ Σώματος διὰ νὰ γνωμοδοτήσῃ.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ κυρίου Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Σώματος διὰ τὴν Α. Σύνοδον τῆς ΣΤ'. Περιόδου, ἀνεγνώσθησαν τὰ διάφορα αὐτοῦ Κεφάλαια καὶ ἄρθρα κατὰ σειρὰν καὶ ἐγένετο δεκτὰ διὰ χειροτονίας ἔχοντα ὡς ἑξῆς·

Κεφ. Α. Ἀποζημιώσεις Γερουσιαστῶν δι' ἕξ μῆνας . . . . . δραχ.	128,000	
Κεφ. Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ ἐτήσιος »	19,140	
Κεφ. Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει . . »	6,800	10
Καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ ἐφ . . . . . »	154,240	10

τεθὲν εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 21 παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Γ. Κολοκοτρώνου καὶ Χ. Παπαπολίτου ὡς τὸ συνημμένον ὦδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας·

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ά. Σύνοδον τῆς ς'. Περιόδου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Σπυρίδων Καλογερόπουλος	·
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	· Ν	Γάτζης Μαγγίνας	· · · Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	· · Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	· ·
Χαρ. Παπαπολίτης	· · · Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	· ·
Ἰάκωβος Παξιμάδης	· · · Ν	Μ. Α. Καΐρης	· · · · · ·
Νικόλ. Πρασσακάκης	· · ·	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	· · Ν
Σπυρ. Τρικούπης	· · · · ·	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	· ·
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ	· · · ·	Δημήτρ. Πλαπούτας	· · · Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	· · Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	· · · ·
Βασίλ. Χρησακόπουλος	· · Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	· · ·
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	· · ·	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	· · · Ν
Γεώργιος Ψύλλας	· · · · ·	Δημήτριος Χατσῖσκος	· · · Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	· · · ·	Δημήτριος Χρηστίδης	· · Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	· · · Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	· · · Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	· · ·	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	· ·
Γεώργιος Δαρειώτης	· · · Ν	Παναγ. Διδωρίκης	· · · Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	· · · ·	Γεώργ. Δυβουνιώτης	· · ·
Δημήτριος Βούλγαρης	· · · Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	· · ·
Γκίκας Καρακατζάνης	· · ·	Ἰωάν. Οἰκονόμου	· · · · Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	· · · Ν	Σπῦρος Μίλιος	· · · · · Ν
Ἀδὰμ Δούκας	· · · · · Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	· · · ·
Δῆμος Κανελλόπουλος	· · Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἑπομένως ὁ Κύριος πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος

Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς

Ἀ. Γρηγοριάδης

Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 22 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρα Δευτέρα.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω δύο Νομοσχέδια α) περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 30,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 διὰ τὴν προίκισιν τῆς Καλλιόπης θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κουντουριώτου καὶ β) περὶ παραχωρήσεως 15 000 κοιλῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐπὶ πιστώσει πρὸς τοὺς ἀπόρους γεωργοὺς καὶ ἄλλους κατοίκους, τοῦ Βασιλείου, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῶσιν ἀμφότερα κατὰ σειρὰν εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν ἄνευ ἐκτυπώσεως καὶ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς· ἔχουσι δὲ ταῦτα μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν Νομοσχέδιον ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δρ. 30,000 πρὸς πληρωμὴν τῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Μαρτίου 1858 Νόμου ἀποφασισθείσης προικὸς τῆς Καλλιόπης, θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Κουντουριώτου, ὑπανδρευθείσης τὸν Κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον τὴν 17 Ὀκτωβρίου 1859, κατὰ τὴν ἐπίσημον διομολόγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν.

Πέπεισμαι, Κύριοι, ὅτι ἀποδίδοντες τὸν ὀφειλόμενον εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Κουντουριώτου σεβασμὸν, θέλετε ἐπισπεύσει νὰ ἐπιψηφίσητε τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ὑπόμνημα περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως Νομοσχέδιον θέλει

ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπερασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν τριάκοντα χιλιάδων ἀριθ. 30000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860, καταλογισθησομένη εἰς τὸ Κεφάλαιον 18 « Προικίσεις ».

Τὸ ἀνωτέρω ποσὸν θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Μαρτίου 1858 Νόμου ἀποφασισθείσης προικὸς τῆς Κυρίας Καλλιόπης θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Κουντουριώτου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν συζήτησιν καὶ παραδοχὴν ὑμῶν τὸ ἐσώκλειστον νομοσχέδιον περὶ χορηγίας 15. 000 κοιλῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐκ τῶν δημοσίων ἀποθηκῶν εἰς τοὺς ἀπόρους γεωργοὺς καὶ ἄλλους κατοίκους τοῦ Βασιλείου, ὅπως ἐπεψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς λόγους, οἵτινες ἐπροκάλεσαν τὴν χορηγίαν ταύτην, θέλει εὐαρεστηθῆ ἡ Γερουσία νὰ γνωρίσῃ ἐκ τῆς πρὸς Βουλὴν ἐκθέσεώς μου, περιορίζομαι νὰ παρακαλέσω τὴν Γερουσίαν ἵνα ταχύνῃ τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῆ ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον νὰ χορηγήσῃ ἐπὶ πιστώσει δημητριακοὺς καρποὺς μέχρι δεκαπέντε χιλιάδων κοιλῶν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἀπόλυτον καὶ ὁμολογουμένην γεωργοὺς καὶ ἄλλους κατοίκους τοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρον 2.

Ὁ Ἔπαρχοι καὶ ὁ οἰκονομικὸς Ἔφορος ἑκάστης ἐπαρχίας, ἀκούσαντες τὴν γνώμην τῶν Δημάρχων, τῶν εἰδικῶν Παρέδρων τῶν Δημοτικῶν Συμβούλων καὶ τῶν Ἱερέων σχηματίζουσι τὸν κατάλογον τῶν κατοίκων, εἰς οὓς δέον νὰ χορηγηθῶσι δημητριακοὶ καρποὶ, καὶ ὁρίζουσι τὸ εἰς ἕκαστον ἄτομον δοτέον ποσὸν καὶ εἶδος κατὰ λόγον τῆς ἀνάγκης αὐτοῦ.

Ἄρθρον 3.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καταλόγου τούτου γίνεται εἰς ἕκαστον ἡ παράδοσις τῶν καρπῶν, διαταγῇ τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου λαμβάνοντος παρ' ἑκάστου χρεωστικὸν ὁμόλογον.

Ἄρθρον 4.

Οἱ χορηγητέοι εἰς τοὺς γεωργοὺς καὶ λοιποὺς δημητριακοὶ καρποὶ ὑπολογίζονται εἰς χρήματα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς χορηγίας ἰσχυόντων δεκαπενθημέρων πρωτοκόλλων περὶ τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν, ἵνα πληρωθῶσι πρὸς τὸ Δημόσιον ἀτόκως μέχρι τῆς ά. Σεπτεμβρίου, ἐὰν οἱ λαβόντες αὐτοὺς δὲν τοὺς ἐπιστρέψωσιν εἰς εἶδος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς τῶν ὁμοειδῶν καρπῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Αἱ περὶ καταδιώξεως τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον καθυστερούντων διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, ἐν περιπτώσει καθυστερήσεως.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τῶν νομοσχεδίων· α) περὶ προσδιορισμοῦ τῶν φόρων ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1860 καὶ 2) περὶ συμπληρώσεως τῆς παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείᾳ Διερμηνείας, ἐτέθη εἰς συζήτησιν τὸ πρῶτον. ἐπὶ τοῦ ὁποίου, ἀναγνωσθέντος, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς·

Ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν φορολογικοῦ Νομοσχεδίου λαμβάνων ἀφορμὴν ἔρχομαι νὰ φέρω συνοπτικάς τινας παρατηρήσεις περὶ τῆς φορολογίας ἐν γένει. Εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι οἱ φόροι κανονίζονται καὶ ἐπιβάλλονται εἰς τὰ ἔθνη πρὸς ποριςμὸν τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων ἐκείνων ἅτινα εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν δημοσίων ἀναγκῶν, καὶ ἰδίως διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως. δι' ὃν λόγον ὑπάρχει ῥητὸν τὸ 3 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος λέγον, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Νόμου, καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη· ἀλλ' ὅταν μία βιομηχανία ἢ ἐν προϊὸν ὀπισθοδρομοῦσι πρέπει καὶ ὁ φόρος νὰ ἐλαττοῦται, ἀναλόγως τῆς σμικρύνσεως τῆς προσόδου, ἥτις προέρχεται ἐκ τινος οἱουδήποτε συμβάντος ἢ δυστυχήματος. Τὰ ποίμνια ἐρίτως ἔπαθον, ὡς γινώσκετε, παντοῦ, διότι ἐψόφησαν τὰ ἀρνία ἕνεκα τῆς ἀνομβρίας τοῦ Φθινοπώρου, καὶ οἱ ποιμένες δὲν ἔχουν τὴν πρόσοδον ἐκείνην, ἣν ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἀρνίων. Ἦτο καλὸν νὰ τύχωσι διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος οἱ τοιοῦτοι ποιμένες ἀναλόγου ἐλαττώσεως φόρου ἐπὶ τῶν ποιμνίων ἐκείνων, ἅτινα ἔπαθον ἐκ τοῦ δυστυχήματος τῆς ἐπιζωοτίας, ἂν ἔμενε καιρὸς προτολογίας τοῦ Νόμου τούτου. Τοιαῦτα δυστυχήματα συνέβησαν καὶ συμβαίνουσιν καὶ εἰς ἄλλα εἴδη, ἤτοι εἰς τὰς σταφιδαμπέλους, προελθόντα ἐκ τῆς ἐπισυμβάσης ἀσθενείας τοῦ μήκυτος, ἕνεκα τῆς ὁποίας τὰ μὲν ἔξοδα ἐδιπλασιάσθησαν ὡς ἐκ τῆς θειώσεως, τὸ δὲ προϊὸν παρήχθη κατὰ τὴν ποιότητα εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε πολλοὶ γαιοκτήμονες ἀπώλεσαν καὶ αὐτὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς του εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ

διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἔπρεπε καὶ δικαίως νὰ ἐλαττωθῇ κατά τι ἡ φορολογία τοῦ προϊόντος τούτου πρὸς ἀνακούφισιν. Ἐνταῦθα δύναταί τις νὰ μοὶ ἀντιτάξῃ καὶ νὰ μ' ἐρωτήσῃ πόθεν θέλει ἀναπληρωθῇ ἡ τοιαύτη ἐλάττωσις τοῦ φόρου πρὸς ἐξίσωσιν τῶν ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα; Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης, ἂν καὶ ἡ φροντὶς ἀνήκῃ εἰς τοὺς διευθύνοντας τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, μ' ὅλα ταῦτα ἀπαντῶ ὅτι ἐπειδὴ ἐκ τῆς τηρήσεως τῆς δημοσίας τάξεως, δι' ἣν κυρίως ἐπιβάλλονται οἱ φόροι, ὠφελοῦνται οὐχ ἧττον καὶ οἱ τοκισταὶ μάτην, πρέπει δικαίῳ τῷ λόγῳ νὰ ὑποβληθῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὰ δημόσια βάρη, ὅπως ἀναπληρωθῇ διὰ τῆς φορολογίας αὐτῶν τὸ προκύπτον ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς φορολογίας τῶν παθόντων προϊόντων ἔλειμμα· ἀλλ' ἴσως μὲ εἴπῃ τις, ὅτι πάντα φόρον, ὃν οἱ τοιοῦτοι κεφαλαιοῦχοι χρημάτων ἤθελον ὑποστῆ, θέλουσι προσθέσει εἰς τὸ ποσὸν τοῦ τόκου εἰς βάρος τῶν δανειζομένων· καὶ ἐνταῦθα παρατηρῶ, ὅτι τὸ αὐτὸ δύναται νὰ εἴπῃ τις καὶ διὰ τοὺς γεωργοὺς καὶ ποιμένας, οἵτινες πάντα φόρον, ὃν τυχὸν ἤθελον πληρώσει, δύνανται νὰ προσθέσωσιν εἰς τὴν τιμὴν τοῦ σίτου ἢ τῶν ζώων· αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀνέπτυξε λίαν ἐκτεταμένως ἄλλοτε ὁ γερουσιαστὴς Κι Ψύλλας, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκτεταμένην ἐκείνην ἀνάπτυξιν οὐδεμίαν βελτίωσιν ἔλαβε τὸ φορολογικὸν σύστημα, οὔτε ὡς πρὸς τὰ παθόντα προϊόντα, οὔτε ὡς πρὸς ἄλλα ἀντικείμενα· αὐτὸ τοῦτο συνέβη καὶ ὡς πρὸς τὸν Νόμον περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ἐδωδίμων καὶ λοιπῶν πραγμάτων. Ὁ νόμος οὗτος διὰ ποῖον λόγον ἐκανονίσθη ἐνιαύσιος; ἐὰν μὲν συνετάχθη δι' ἓν καὶ μόνον ἔτος, καθόσον ἐπὶ τοσοῦτον ἦτον ἀναγκαῖος, ἡ μέχρι τοῦδε σιωπὴ καὶ ἀδιαφορία τοῦ ὑπουργείου εἶναι δικαία καὶ συγχωρητέα· ἐὰν δὲ ἐκανονίσθη ὁ νόμος οὗτος τῆς αὐξήσεως ἐνιαυσίους διότι ἦτο πλημμελὴς καὶ ἔδει νὰ διορθωθῶσι τὰ πλημμελήματα αὐτοῦ, τότε πᾶσα βραδύτης τῆς διορθώσεως τῶν ἐσφαλμένων προστίθησι νέα, καὶ αὐξάνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν τὴν ἀδικίαν· ἡ πρότασις περὶ τῆς ἐνιαυσίου καταρτίσεως τοῦ νόμου ἐγένετο ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ὡς νόμου βασιζομένου εἰς σύστημα ἀνομοιόμορφον καὶ μὴ ἀνάλογον, ὡς νόμου μὴ στηριζομένου, εἰς τὴν δικαιοσύνην, ὡς νόμου ἀποκλείοντος τοῦ δικαιώματος χιλίους διακοσίους πεντήκοντα ἓξ ὑπαλλήλους ἐκ τῶν κατωτέρων, ἤτοι τὰ 2/5 τοῦ ὅλου, μετὰ τῶν ὁποίων ἀριθμοῦνται καὶ τὰ μέλη τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων, καὶ τέλος ὡς νόμου εἰσχθέντος εἰς τὰς Βουλὰς κατὰ τὰς

τελευταίας ἡμέρας τῆς Συνόδου, ὅτε δὲν ἔμενε καιρὸς πρὸς διόρθωσιν, καὶ οὔτε ἠδυνάμεθα νὰ ἀναδεχθῶμεν εἰς βάρος μας τὰ παράπονα τριῶν χιλιάδων καὶ ἐπέκεινα ὑπαλλήλων ἐχόντων συμφέρον εἰς τὴν αὔξησιν· ἀλλὰ τὰ ἀδικήματα ταῦτα ἔπρεπε νὰ ἦναι μέχρι τοῦδε ἱκανοποιημένα, καθόσον πᾶσα ὑπομονὴ, ὅσον καλὴ καὶ ἂν ἦναι, ἔχει τὰ ὅριά της, καὶ ἡ περαιτέρω βραδύτης τῆς ἱκανοποιήσεως δύναται νὰ φέρῃ δικαίαν ἀγανάκτησιν. Λέγων ταῦτα δὲν ἐννοῶ νὰ καταψηφίσωμεν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα προτείνω νὰ ἐπιψηφίσωμεν αὐτὸ ὡς καὶ τὸ μετ' αὐτοῦ ἄνευ τροπολογιῶν, ἀλλὰ προσθέτω ὅτι δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐλάττωσιν τῶν φόρων, ἀναλόγως τῶν δυστυχημάτων εἰς τὰ ὁποῖα βιομηχανία τις, κτήματα, ἢ ἄλλα φορολογήσιμα εἴδη ὑποπέσωσι, συμφωνεῖ ἐν μέρει μετὰ τῶν παρατηρήσεων τοῦ προλαλήσαντος· ἀλλὰ παρατηρεῖ, ὅτι δὲν εἶναι ἐνταῦθα ἡ θέσις καθ' ἣν δύναταί τις νὰ συζητήσῃ ἀποτελεσματικῶς. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο σπουδάζεται, καὶ πιστεύει, ὅτι ὅσον οὔπω θέλει ἔλθει νομοσχέδιον ἱκανοποιοῦν ἀνθρωπίνως καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἁπάσας τὰς κλάσεις τῶν τοιούτων ὑπηρεσιῶν.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος. Εὔχομαι κἀγὼ μετὰ τοῦ πρώτου λαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ ὅπως λυφθῇ πρόνοια καὶ μέτρον τι ἐλαττώσεως τῆς φορολογίας τῶν προϊόντων ἐκείνων τῆς γῆς ἢ ἄλλων εἰδῶν, ἅτινα ὑποπέσωσι εἰς ἐκτάκτά τινα δυστυχήματα· ἀλλὰ συνάμα παρατηρῶ ἀσχέτως τοῦ ζητήματος τούτου, ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος ὡς ἐπιβαλλόμενος κατὰ κεφαλὴν ἐν γένει ἄνευ τινος διακρίσεως μοὶ φαίνεται ἄνισος, καθόσον τὰ ζῶα ὑπάγονται μὲν εἰς ἴσην φορολογίαν ὅπου καὶ ἂν ἐνδιαιτῶνται, δὲν ἔχουσιν ὅμως τὰ πρὸς τροφὴν εἰς ἴσου ὅλα, τοὐτέστι δὲν ἀπολαμβάνουσιν εἰς τινα καὶ ὀλίγιστα μέρη τὴν εὔκολον καὶ ἐλευθέραν ἐκείνην νομὴν, ἣν ἀπολαμβάνουσιν εἰς τὰ περισσότερα ἄλλα μέρη τοῦ Κράτους, καὶ ἐκ τούτου ἐνῷ ὅλοι οἱ ποιμένες συνεισφέρουσιν ἐξ ἴσου εἰς τὰ κοινὰ βάρη, δὲν ἀπολαμβάνουσι συγχρόνως ἐξ ἴσου καὶ τὰ κοινὰ δικαιώματα καὶ ὠφελήματα· λέγων ταῦτα δὲν προτίθεμαι νὰ ἐπαναφέρω ἐνταῦθα τὸ ἀνώμαλον ζήτημα περὶ διανομῆς τῶν βοσκῶν, ὅπερ λίαν ἐκτεταμένως ἀνεπτύχθη εἰς μίαν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν, ἀλλὰ νὰ παρατηρήσω μόνον τὴν ἀνάγκην, ἥτις παρίσταται πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ Συντάγματος· τοὐτέστι ὁ ποιμὴν ἐκεῖνος, ὅστις ὑπο-

χρεοῦται νὰ πληρώσῃ ὡς καὶ ὁ ἄλλος ἐξ ἴσου ἀνὰ 25 λεπτὰ κατὰ κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ζώων του, πρέπει νὰ ἔχῃ ἐξ ἴσου καὶ τὴν ἐλευθερίαν νὰ τρέφῃ τὰ ζῶά του ταῦτα ὡς καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὰς βοσκὰς ἄνευ ἐξόδων, τῶν ἐξόδων, λέγω, ἐκείνων, ἅτινα ἀπαιτοῦνται εἴς τινα κατ' ἐξαίρεσιν μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ ποιμὴν διὰ νὰ τύχῃ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς τῶν ζώων του, ἐκτὸς τοῦ φόρου, ὃν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ πληρώσῃ ἐξ ἴσου, ἀναγκάζεται νὰ πληρώνῃ, ὡς πάντες γινώσκετε, καὶ ἄλλα ἔξοδα, εἴτε διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἀνάλογον νομὴν εἰς τὰς ἐθνικὰς καὶ κοινωτικὰς βοσκὰς, εἴτε διὰ νὰ εὐκολύνῃ δευτέρου εἴδους ἐπιτυχίαν ἀπὸ τοὺς λαμβάνοντας καταχρηστικῶς νομὰς, ἢ διὰ νὰ ἐνοικιάσῃ ἀπὸ ἄλλους ἰδιοκτήμονας· ἴσως ἐνταῦθα μὲ εἴπῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι ὡς πρὸς τὴν διαθεσιν καὶ τὸν τρόπον τῆς διαθέσεως τῶν ἰδιοκτήτων βοσκῶν οὐδεμίαν δύναται νὰ κάμῃ ἐπέμβασιν τὸ δημόσιον· ἀπαντῶ ὅτι ἡ πρόθεσίς μου δὲν εἶναι κυρίως αὐτὴ· ὁ σκοπός μου εἶναι καταφανὴς, καὶ συνίσταται εἰς τὸ νὰ παρατήσω τὴν ἀνάγκην, ἥτις ἀπαιτεῖ διάθεσιν γενικὴν καὶ ὁμοιόμορφον τῶν ἐθνικῶν βοσκῶν, ἐλευθέραν δὲ τῶν κοινωτικῶν, διατεθησομένων τοῦ λοιποῦ ἐπίσης ὁμοιομόρφως ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν Κεραλατοχωρίων, ὡς γίνεται εἰς τὰ περισσότερα μέρη τοῦ κράτους· καὶ κατὰ τοῦτο σχετίζω τὴν ἀγόρευσίν μου μὲ τὸ περὶ βοσκῶν ζήτημα, ἐπαναλαμβάνων τὴν αἴτησιν περὶ τῆς ταχείας ἐλεύσεως τῆς θεραπείας.

Μὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῶν δυσκυλιῶν, αἵτινες παρεμβάλλονται διὰ τῆς διανομῆς ὡς πρὸς τὴν ἐλευθέραν τροφὴν τῶν ζώων εἴς τινας ἐπαρχίας, σχετίζεται καὶ ἕτερον εἰδικὸν ἀντικείμενον, ὅπερ ἀπασχολεῖ ἴσως σήμερον τὸ ἕτερον Σῶμα τὴν Βουλὴν, καὶ ἀφορᾷ εἰδικῶς τὴν ἰδιαιτέραν μου πατρίδα τὴν Φθιώτιδα· ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δὲν φέρω οὐσιωδῶς τὸν λόγον, οὐδὲ ἐπιχειρῶ καμμίαν ἐπὶ τοῦ παρόντος λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν, ἐπιθυμῶν νὰ ἀκούσω προηγουμένως τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς· ἐν παρόδῳ δὲ μόνον λέγω, ὅτι ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος, οἰκονομικὸς Ἔφορος καὶ Δασάρχης ἀπὸ κοινοῦ ἐξεδωκαν προκήρυξιν, δι' ἧς ἀπηγόρευσαν ἐπὶ τριετίαν ὅλην τὴν βοσκὴν καὶ καλλιέργειαν ἀορίστως εἰς τὰ δάση· καὶ δυνάμει τῆς σχέσεως ἣν ἔχει ἡ διὰ τῆς πράξεως ταύτης τῶν ῥηθέντων ὑπαλλήλων πρόσθετος δυσκολία τῶν ἐν Φθιώτιδι ποιμένων πρὸς τὴν τροφὴν τῶν ζώων των μὲ τὸ γενικὸν περὶ τῶν ὀφειλομένων πρὸς τοῦτο εὐκολιῶν εἰς ὅλας ἐξ ἴσου τὰς τάξεις τῶν ποιμένων, ἔρχομαι νὰ προσθέσω, χωρὶς νὰ ἐξετάσω οὐσιωδῶς κατὰ πόσον ἡ πρᾶξις

αὕτη στηρίζεται εἰς τὸ νόμιμον καὶ δίκαιον, ἂν, λέγω, οἱ ῥηθέντες ὑπάλληλοι δὲν ἀντεποιήθησαν εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν καὶ καθηκοντα νομοθετικὰ, ὅτι τοιαῦτα μέτρα οὐ μόνον φέρουσι δυσκολίας εἰς τοὺς ποιμένας ὡς πρὸς τὴν τροφὴν τῶν ζώων των, ἐνῷ εἰς ἄλλα μέρη χορηγοῦνται οὐχὶ εὐκολίαι ἀλλὰ πλήρης ἐλευθερία βοσκῆς, ἀλλὰ καὶ τείνουσιν εἰς καταχρήσεις. Δὲν φέρω, ἐπαναλαμβάνω, οὐσιωδῶς τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς εἰρημένης πράξεως τῶν ἀρχῶν Φθιώτιδος, οὐδὲ θέλω νὰ ἐξετάσω σήμερον ἂν τοιοῦτο μέτρον ἠδύνατο νὰ ληφθῇ πρὶν ἢ προηγηθῶσιν ἄλλαι οὐσιωδέστεραι ἐργασίαι διακρίσεως ἢ διαιρέσεως τῶν ἰδιοκτήτων καὶ κοινωτικῶν δασῶν ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ, τῶν καλλιεργησίμων καὶ καλλιεργηθεισῶν γειῶν ἀπὸ τὰς χέρσους καὶ τῶν παρομοίων· ἐπιφυλάττομαι νὰ φέρω τὸ ζήτημα εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο, ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαιτήσῃ, μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, καὶ μόνον σήμερον περιορίζομαι εἰς τὸ νὰ συσχετίσω τὰ ἀντικείμενα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀπονομὴν ἴσης ἐλευθερίας καὶ ἴσων δικαιωμάτων νομῆς καὶ πλεονεκτημάτων ἐπὶ τῶν βοσκῶν εἰς τοὺς ποιμένας ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν ταχείαν θεραπείαν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς μέτρου τινὸς γενικοῦ καὶ ὁμοιομόρρου, πιστεύων ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἀπέκρουσε τὴν πρᾶξιν ταύτην τῶν ὑπαλλήλων Φθιώτιδος ἐκ πρώτης ὄψεως.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Χ. Παπᾶ Πολίτου καὶ Γ. Δαρειώτου, ἐξήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Χαράλ. Παπαπολίτης	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	N	Ἰάκωβος Παξιμάδης	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Νικόλ. Πρασσακάκης	
Τάτζης Μαγγίνας	N	Σπυρ. Τρικούπης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Ῥιχάρδος Τζιώρτζ	

Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Γεώργιος Ψύλλας	N	Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Δημήτριος Χατσίσκος	N
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Γ. Παπαηλιόπουλος		Νικόλαος Μαυρομμάτης	N
Δημήτριος Βούλγαρης	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γκίκας Καρακατζάνης		Παναγιώτης Λιδωρίκης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Γεώργιος Κουβουνιώτης	N
Ἀδὰμ Δούκας	N	Κωνστ. Προβιλέγιος	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Ἰω. Οἰκονόμου	N
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Σπῦρος Μῖλιος	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης	N	Ῥήγας Παλαμίδης	
Μ. Α. Καΐρης	N	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθὲν ὕστερον τὸ ἄρθρον 1 ἐγένετο διὰ χειροτονίας δεκτὸν ὅπως ἔχει·

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου 2 ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστίδης εἶπεν·

Ἐπειδὴ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐμπεριλαμβάνονται τὰ ἐξαιρούμενα τῆς φορολογίας ζῶα, εἴτε ἕνεκα ἡλικίας εἴτε δι' ἄλλον τινὰ λόγον, συγχωρήσατέ μοι νὰ λαλήσω καὶ περὶ μιᾶς ἄλλης ἐξαιρέσεως, περὶ ἧς καὶ ἄλλοτε ἐπανειλημμένως ἐλάλησα. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, ὡς γινώσκετε, συμβαίνει ἐπιζωοτία εἰς τὰ ποίμνια καὶ λοιπὰ ζῶα ἕνεκα ἀτμοσφαιρικῶν περιστάσεων, ἀφ' ἑτέρου ἡ Γεωργία προοδεύουσα καὶ αὐξανομένη, ὅπως προοδεύουν καὶ αἱ λοιπαὶ βιομηχανίαι συνάμα μὲ τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς ἔθνους, ἀφαιρεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἀναγκαιοῦσαν εἰς αὐτὰ νομὴν διὰ τῆς καλλιεργίας περισσοτέρων γειῶν· διὰ τοὺς λόγους τούτους τὰ ζῶα περιοδικῶς ἔπαθον, καὶ ἀντὶ νὰ αὐξήσουν ἐλαττοῦνται, ἐν ᾧ ἡ κοινωνία καθ' ἑκάστην λαμβάνει μεγαλητέραν χρείαν τῶν ζώων διά τε τὴν τροφὴν καὶ τὴν ἄλλην χρῆσιν. Ὅστις ἀμφιβάλλει ἂς μεταβῇ εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ θὰ πεισθῇ, ὅτι ὄχι μόνον ἔλλειψιν μεγίστην ἔχομεν κρέατος, ὄχι μόνον ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἐδιπλασιάσθη, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀλίγα ὑπάρχοντα εἶναι ἄθλια καὶ ἑπομένως ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγείαν. Τὰ ζῶα, κύριοι, ταῦτα

ἐξ ὧν οὐ μόνον τρεφόμεθα ἀλλὰ καὶ ἐνδυόμεθα, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τὰ περιποιηθῶμεν ὅσον δυνάμεθα περισσότερον· δὲν εἶναι ὅμως δυνατὸν τίποτε ὑπὲρ τῆς κτηνοτροφίας νὰ πράξωμεν, ἑνόσῳ ἡ ἀνατροφὴ τῶν ζώων θέλει ἐξακολουθεῖ παρ' ἡμῖν νὰ γίνηται, ὅπως ἐγίνετο ἀπὸ κτίσεως κόσμου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἄλλοτε ἐγνωμοδότησα, καὶ σήμερον λέγω ὅτι εἶναι τῆς πρώτης ἀνάγκης νὰ ψηφισθῇ εἴτε ἀτέλεια εἴτε ἀμοιβὴ ἐπὶ τῶν ζώων ἐκείνων, τῶν ὁποίων οἱ κύριοι ἤθελον εἰσαγάγῃ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀνατροφὴν τῶν ζώων, οἷον τὰ τεχνικὰ λειβάδια πρὸς βοσκήν, τὰ σκηνώματα εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διαιτῶνται τὰ ζῶα τὸν χειμῶνα καὶ τὰ παρόμοια, διότι ἄλλως ἕνεκα τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιζωωτικῶν καὶ τῶν λοιπῶν λόγων θέλομεν βαθμηδὸν ἴδει ὀπισθοδρομοῦντα, ἐκπίπτοντα ἕνα κλάδον τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς, ἔχοντα μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ὑγείαν τῶν κατοίκων.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας· παραδέχομαι πληρέστατα τοὺς λόγους τοῦ προλαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ ὡς πρὸς τὴν χορήγησιν ἀμοιβῆς πρὸς ἐκείνους τῶν κτηνοτρόφων, οἵτινες εἰσάξωσι τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀνατροφὴν τῶν ζώων, ἀλλὰ δὲν συμφωνῶ μὲ τοὺς λόγους του καὶ ὡς πρὸς τὴν χορήγησιν παντελοῦς ἀτελείας ἐπὶ τῶν ζώων, διότι τὸ τοιοῦτον θέλει ἀποβῇ σκανδαλῶδες, καθόσον τὰ τεχνικὰ λειβάδια δὲν δύνανται νὰ ἀναφυῶσιν εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν καὶ εἰς πάντα τόπον ὅπου δὲν ὑπάρχει ἀφθονία ὑδάτων. Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ἄρθρον 2, ὅπως ἔχει.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 5 Φεβρουαρίου ε. ε. κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ.

Ἐτέθη ἀκολούθως εἰς συζήτησιν τὸ ἕτερον Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τῆς παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβεία διερμηνείας, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου, ἀναγνωσθέντος, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστίδης εἶπε τὰ ἑξῆς·

Δὲν εἶμαι ἐναντίος εἰς τὴν αὔξησιν τῶν θέσεων καὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐξωτερικῶν ὑπαλλήλων, ὅταν αὕτη στηρίζεται εἰς λόγους ἀναμφισβητήτους· ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως ἡ ἔκθεσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δὲν δίδει τοὺς ἀποχρῶντας λόγους

ὅσοι ἠδύναντο νὰ μᾶς πείσωσιν ὅτι ὁ Δ'. Διερμηνεὺς εἶναι ἀναγκαῖος.

Κύριοι! Εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείαν τρεῖς θέσεις διερμηνέων εἶναι ἀναγκαῖαι· α) ἡ θέσις τοῦ ἀ. διερμηνέως, ὅστις ὀφείλει νὰ παρευρίσκεται προσωπικῶς καὶ νὰ διεξάγῃ κυρίως τὰς σπουδαίας διπλωματικὰς ὑποθέσεις παρὰ τῇ αὐτῇ πόλει μετὰ τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, ἐκτελῶν συνάμα καὶ τὴν ἀναπόσπαστον εἰς τὰ χρέη του γραφικὴν ὑπηρεσίαν τῇ βοηθείᾳ ἑνὸς ἐκ τῶν δοκίμων ἢ μαθητευομένων· β) ἡ θέσις τοῦ β'. Διερμηνέως, ὁ ὁποῖος δέον νὰ παρευρίσκεται καὶ νὰ διεξαγάγῃ τὰς ὑποθέσεις τῶν ὑπηκόων Ἑλλήνων τὰς ἀναγομένας εἰς τὸ ἐμπορικὸν δικαστήριον ἢ καὶ τὰς ἀναχρινομένας εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον τὸ εὑρεῖον ἐν Βυζαντίῳ· καὶ γ') ἡ θέσις τοῦ Γ'. διερμηνέως, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ παρευρίσκεται συνήθως εἰς Γαλατᾶν διὰ νὰ διεξάγῃ τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν ἀστυνομίαν κτλ. ἐκτὸς δὲ τούτων ἀπαιτεῖται ἐν καπῖ ὑγλάνι ἢ ἀνώτερος ὑπηρέτης. τὸ κύριον καθῆκον τοῦ ὁποίου εἶναι νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐκ μέρους τῆς Πόρτας τῶν φιρμανίων, ἅτινα ἀπαιτοῦνται διὰ τὰ πλοῖα, ὅταν πλέωσιν ἢ ἐκπλέωσι τὸν Ἑλλήσποντον. Αὐτὴ ἡ ἐκτέλεσις τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν σᾶς πείθει ἐλπίζω, κύριοι, ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀναγκαῖος ἀλλὰ καὶ περιττὸς, καὶ παραίτιος ἂν θέλατε περιπλοκῆς. Κύριοι πᾶσα αὔξησις θέσεων, τὰς ὁποίας ὑπαγορεύει ἡ ἀνάγκη, εἶναι σύστημα ὁλέθριον, τὸ ὁποῖον ἔχει συνεπείας ἐπιζηλήτους. Ἄλλοτε, Κύριοι, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβεία, τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ διευθύνω, ὑπηρετεῖτο κυρίως ὑφ' ἑνὸς διερμηνέως τοῦ Κ. Ἀργυροπούλου ἐπαρκοῦντος συνάμα εἴς τε τὴν ἐνεργητικὴν καὶ τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ὑφ' ἑνὸς γ'. διερμηνέως ἐνασχολουμένου εἰς τὰ δικαστικά· ὑπῆρχε δὲ καὶ εἷς ἐπιμελητὴς ἐπιστατῶν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν Λιγταπελαγιτῶν. Καὶ σημειώσατε, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον αἱ ὑποθέσεις ἦσαν ὄχι μόνον περισσότεραι ἀλλὰ καὶ πλέον περιπεπλεγμέναι, καθ' ὅσον ἐπρόκειτο τότε νὰ συνδέσωμεν σχέσεις μὲ ἔθνος τὸ ὁποῖον ἐδυσχέραινε νὰ ἀναγνωρίσῃ ὁμοίους του τοὺς πρὸ ὀλίγου ὑπηκόους του, καὶ διότι δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη ἐμπορικὴ συνθήκη, καὶ τὰ πάντα ἀπεφασίζοντο ἐπὶ τῇ βάσει προηγουμένων· ἐν ᾧ σήμερον τὰ πάντα ἤλλαξαν φάσιν· σήμερον προώδευσαν τὰ ἤθη· αἱ σχέσεις μας μετὰ τῆς Τουρκίας καθιερώθησαν διὰ μιᾶς συνθήκης, καὶ αἱ ὑποθέσεις δὲν εἶναι πλέον πρωτοφανεῖς ὡς ἦσαν τότε. Σήμερον ὁ ἀ. διερμηνεὺς δαπανᾷ

ἴσως τὸν περισσότερον καιρόν του δι' ἐπισκέψεις, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἐπιτήρησις, αὐτὸς μόνης ἤρκει νὰ ἐκπληρῇ τὸ ἥμισυ τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ὄχι μόνον χρεία δ'. διερμηνέως νὰ μὴν ὑπάρξῃ, ἀλλ' ἴσως καὶ αὐτὴ τοῦ γ'. νὰ καταστα θῇ περιττὴ, διότι ὑπάρχουν τόσοι φύλακες, καὶ ἠδύναντο κάλλιστα οὗτοι νὰ ἐκπληρῶσιν ἐκ διαλειμμάτων διὰ νὰ γυμνάζωνται τὰ ἔργα τοῦ δ'. διερμηνέως· τί τὰ θέλετε, κύριοι, ὅπως ἐκαδίζομεν σήμερον, ἡ ἐξωτερικὴ ὑπηρεσία διὰ τῆς καθημερινῆς καὶ ραγδαίας αὐξήσεως θέσεων καὶ τῶν μισθοδοσιῶν καταντᾷ ὡς ἄλλη κατα βόθρα τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων. Ἡ αὔξησις μάλιστα τῆς μισθοδοσίας πρέπει νὰ ἄρχεται ἀπὸ τὴν καθέδραν, διότι ἀπ' αὐτῆς δίδεται πανταχόθε ἡ ὥθησις· εἰς τὴν καθέδραν εὑρεύρουσιν οἱ σπουδαιότεροι ἄνδρες, ἐκεῖθεν ἐξαρτῶνται τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ, ἀπὸ ἐκεῖ πρέπει νὰ δίδηται τὸ παράδειγμα.

Ὡς πρὸς τὴν ὕπαρξιν τῶν μαθητευομένων δὲν εἶμαι ἐναντίος, ὡς δυναμένων ἄλλοτε νὰ χρησιμεύσωσιν· ἀντιλέγω ὅμως ὡς πρὸς τὸν ἀκατάπαυστον πολλαπλασιασμὸν τῶν θέσεων, καὶ παρατηρῶ, ὅτι ἡ πολυανδρία εἰς θέσιν, εἰς ἣν δύναται νὰ ὑπάρχῃ εἷς καὶ νὰ ἐπαρκῇ, φέρει σύγχυσιν μᾶλλον ἢ εὐκολίαν, καὶ παράδειγμα τούτου ἔχομεν τὴν οἰκιακήν μας ὑπηρεσίαν, ἥτις ἐνεργεῖται συνήθως μεθ' ἡσυχίας καὶ τάξεως, ὅταν ὑπάρχῃ εἷς καὶ μόνος ἱκανὸς ὑπηρέτης, συγχίζεται δὲ, ὅταν ἐνεργῶνται ὑπὸ πολλῶν καὶ μάλιστα ἀνικάνων. Εἶπα, Κύριοι, πολλάκις, καὶ ἐπαναλαμβάνω σήμερον ὅτι αὐτὴ ἡ γιγαντιαία αὔξησις τῶν ἐξόδων μας ἀπὸ 14 ἑκατομμύρια, ὅσα ἐδαπανούσαμεν μέχρι τοῦ 1853, εἰς 23 ἑκατομμύρια, μὲ τρομάζει τόσῳ περισσότερον καθ' ὅσον δὲν βλέπω εἰς ποῖα ἀντικείμενα ἐχρειάσθη νὰ βελτιώσωμεν τὴν κατάστασίν μας κοινωνικὴν ἢ πολιτικὴν, καὶ τὴν ἐβελτιώσαμεν. Ἐὰν στρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὴν θάλασσαν δὲν βλέπω αὔξησιν τῆς ναυτικῆς μας δυνάμεως, ἀπαντῶ μόνον ὀλίγα μικρὰ πλοῖα, ἀνίκανα νὰ φέρωσι καὶ δέκα μόνον ἐπιβάτας· εἰς τὴν ξηρὰν χειροτέρα εἶναι ἡ παροῦσα κατάστασις τῆς παρελθούσης! οὔτε δρόμους ἠνοίξαμεν, οὔτε γεφύρας κατεσκευάσαμεν, καὶ αἱ ὑπάρχουσαι μάλιστα κατέπεσον, καὶ ἡ συγκοινωνία εἰς πολλὰς περιστάσεις διακόπτεται.

Ἂς μιμηθῶμεν ἄλλα κράτη ζῶντα πρὸ ἡμῶν εἰς τὸν κόσμον ἔχοντα πλειότερον ἐξευγενισμὸν καὶ ἀνάγκας, καὶ ὅμως ἀντὶ σπαταλης δίδουν τὸ πλέον ἀξιόλογον παράδειγμα τῆς οἰκονομίας. Ἡ Ὁλλανδία, κύριοι, δέκα ἤδη ἔτη κατὰ συνέχειαν, οὔτε ὁβολὸν δὲν ηὔξησε τὰς δαπάνας της, ἐνῷ κατ' ἔτος

αὐξάνουν τὰ εἰσοδήματά της, ὡς αὐξάνουν καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν.

Κύριοι, ἡ ραγδαία αὔξησις τῶν ἐξόδων, ἥτις κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους γίνεται ἐν Ἑλλάδι, εἰς κανὲν ἄλλο ἔθνος δὲν εὑρίσκει παράδειγμα. Ἂς γίνωμεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγον φειδωλοί, ἂς σταματήσωμεν τὴν αὔξησιν τῶν ἐξόδων μας, καὶ ἐπὶ δύω τοὐλάχιστον ἔτη ἂς μείνωμεν εἰς μίαν μετέωρον κατάστασιν διὰ νὰ ἴδωμεν ποῦ εὑρισκόμεθα. Αὐτὴ ἡ γιγαντιαία αὔξησις, ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ εἴπω ὅτι λαμβάνει χώραν ἔκ τινος ἀδυναμίας, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὸ κέντρον, καὶ αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν πολιτικῆς ἀνδρίας, ἀπὸ τὴν δειλίαν ἣν ἔχομεν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀπὸ τὴν τάσιν ἀφ' ἑτέρου τοῦ νὰ εὐχαριστήσωμεν πάντοτε πρόσωπα· τοῦτέστι μᾶς λείπει ἡ εὐστάθεια ἐκείνη, ἥτις πρέπει ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας τοὺς διέποντας τὴν τύχην ἑνὸς ἔθνους καὶ ἔθνους ἀρτισυστάτου. Ἐκτὸς τούτου εἰς τὰς μισθοδοσίας τῶν ἐξωτερικῶν θέσεων δὲν εἶναι ὀφθὸν νὰ ὑπάρχῃ μεγίστη δυσαναλογία μεταξὺ τῶν ἰδίων ἐξωτερικῶν θέσεων· ἓν μέτρον στηριζόμενον πάντοτε εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου εἶναι ἀπαραίτητον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν μισθοδοσιῶν ἐν γένει. Ὁ Ἕλλην μεταβαίνων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὡς ὑπάλληλος, πρέπει νὰ ἀπέρχεται φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς πατρίδος του· δὲν πρέπει νὰ διώκῃ τὴν ξένην πολυτέλειαν, ἥτις ἄλλο τι δὲν δεικνύει εἰμὴ τὴν πτωχαλαζωνείαν μας. Οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν ζητοῦν ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς πτωχοὺς πλούτη, ἐξετάζουν ἀπ' ἐναντίας ἂν εἴμεθα σώφρονες, ἂν ἔχωμεν πατριωτισμὸν καὶ μάθησιν· αὐτὰ εἶναι τὰ μόνα συστατικά, τὰ ὁποῖα μᾶς συνιστῶσιν εἰς τοὺς ξένους. Διὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν θέλω παύσει ἐπαναλαμβάνων πάντοτε, ὁσάκις βλέπω αὔξησιν, ἔστω καὶ δύω λεπτῶν, ἐπὶ τῶν μισθοδοσιῶν καὶ λοιπῶν ἐξόδων μας τὰ αὐτά· καὶ σημειώσατε, ὅτι ἐν ᾧ προχωροῦν γιγαντιαίοις βήμασιν αἱ δαπάναι μας, τὰ ἐξοδά μας δὲν ηὔξηναν κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν. Ἂν ἀκούετε, ὅτι ἀπό τινος καιροῦ ἔλαβον σπουδαίαν ἀνάπτυξιν τὰ εἰσοδήματα τοῦ Κράτους, μάθετε ὅτι αὐτὴ ἡ ἀνάπτυξις δὲν εἶναι ἀπόλυτος, ἀλλ' εἶναι σχετική. Ὅλων τῶν προϊόντων ἡ τιμὴ παντοῦ ηὔξησεν ἀπέναντι τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ νομίσματος, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ 1848 ὑπερηύξησε κατὰ μίαν ἀπροσδόκητον ἀναλογίαν· τὰ προϊόντα ὅμως δὲν ηὔξησαν εἰμὴ τὴν συνήθη αὔξησιν· ὥστε εἶναι κίνδυνος, ἂν καλῶς δὲν προσέξωμεν, νὰ ῥθάσωμεν εἰς οἰκονομικὴν κρίσιν,

ὅπως θὰ φθάσῃ ἡ κοινωνία τῶν Ἀθηνῶν καὶ μετ' ὀλίγον τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης ἕνεκα τῆς ὑποστηρίξεως, τὴν ὁποίαν δίδει τὸ νέον μας τιμολόγιον εἰς τὴν πολυτέλειαν, ὅπως κινδυνεύομεν νὰ πάθωμεν ἀπὸ τὴν καταργησιν τῆς κλίμακος καὶ τὴν εἰσαγωγὴν συστήματος, τὸ ὁποῖον φορολογεῖ τὰ σιτηρά, καὶ ἀφ' οὗ ἡ τιμὴ των ὑπερηυξύνθη, ἐνῷ ἡ κλίμαξ ἔπαυε πάντα φόρον, εὐθὺς ὅτε ἡ τιμὴ τοῦ κοιλοῦ ἔφθανε καὶ ὑπέβαινε τὰς ἓξ δραχμάς. Τὴν οἰκονομίαν ταύτην, τὴν πολύτιμον ταύτην φειδὼ συνιστῶ εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, εἰς τὸν ὁποῖον, ὡς προσωρινῶς διευθύνοντα ταύτην, δὲν ἀποδίδω τὸ ἐλάττωμα τοῦ νεποτισμοῦ ἢ τὴν θεραπείαν τῶν εὐνουμένων προσώπων· νομίζω ὅμως, ὅτι ἓν τοιοῦτο σύστημα ἠμπορεῖ κάλλιστα νὰ ἦναι τὸ προῖὸν τοῦ ὑπουργείου, ἂν ὄχι τοῦ ὑπουργοῦ.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐκτιμῶ ἀρκούντως τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν φειδὼ περὶ τὴν διαχείρησιν τῶν ἐξόδων, ἣν διὰ μακροῦ λόγου ἀνέπτυξε καὶ ἐσύστησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης· ἄλλοτε ὡς βουλευτὴς καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐν τῇ Βουλῇ κατεπολέμησα τὴν αὔξησιν τῶν προξενικῶν θέσεων, καὶ ἂν δὲν ἐπειθόμην περὶ τοῦ ἀναγκαίου τοῦ Δ'. διερμηνέως παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείᾳ, ὅπερ δύο προηγούμενοι ὑπουργοὶ ἐξετίμησαν καὶ παρεδέχθησαν, δὲν ἤθελον ἐξακολουθήσει τὴν συζήτησιν· ἀλλ' ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἐξετάζων τὰ καθήκοντα τῶν διερμηνέων καὶ ἰδίως τοῦ τρίτου, τοῦ ὁποίου τὰ χρέη διαιροῦνται εἰς δύω μέρη, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον ἀποδίδεται εἰς τὸν τέταρτον διερμηνέα, ὃν δημιουργεῖ ὡς ἀναγκαῖον τὸ παρὸν νομοσχέδιον, ἀπέδωσε τὰ χρέη τοῦ δευτέρου, ἤτοι τὴν γραφικὴν ἐργασίαν, εἰς τὸν πρῶτον διερμηνέα, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς ἐπιφορτισμένος τὰ κυριώτερα ἔργα τῆς Πρεσβείας δὲν δύναται νὰ ἐνασχοληθῇ, καὶ παρέλειψε καθήκοντά τινα τοῦ τρίτου διερμηνέως, τὰ ὁποῖα πολυπληθῆ καὶ ποικίλα δὲν δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ὑφ' ἑνὸς καὶ μόνου διερμηνέως καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐθεωρήθη ἀναγκαῖος ὁ τέταρτος διερμηνεύς, ὁ ὁποῖος θέλει συμμερίζεται μετὰ τοῦ τρίτου τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων αὐτῶν τῶν πολυπληθῶν ἐργασιῶν· πρὸς περισσοτέραν πεποίθησιν ἐζήτησα συνάμα καὶ τὴν γνωμοδότησιν δικηγόρου τινὸς ἐξασκοῦντος πρὸ πολλοῦ τὰ καθήκοντά του εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἰς ἀπάντησιν ἔλαβον μίαν ἔκθεσίν του, ἐν ᾗ διὰ λογικοτάτων λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων ἐγνωμοδότησεν ὅτι διὰ νὰ ἐνεργῆται ἐγκαίρως καὶ τακτικῶς ἡ ὑπηρεσία

τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας ἀπαιτεῖται ἡ δημιουργία δέκα διερμηνέων, καὶ τὴν γνωμοδότησιν ταύτην ἔκαμεν εἰλικρινῶς, διότι οὐδὲν συμφέρον οὐδεμίαν ὠφέλειαν προσδοκᾶ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν θέσεων τῶν παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείᾳ διερμηνέων· ὥστε ἂν δὲν ἐπειθόμην, ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, δὲν ἤθελον ἐξακολουθήσει τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου. Μία μόνον αὔξησις μισθοδοσίας παρουσιάζεται καὶ αὕτη κατὰ δραχμ. 50 ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ διερμηνέως, ἥτις δὲν δύναται νὰ θεαρηθῇ πολυτέλεια, οὔτε εἶναι τοιαύτη, οἵα θέτει τὸν ὑπάλληλον αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν νὰ καταγίνεται εἰς ἐπισκέψεις καὶ συναναστροφάς· ἴσως πρὸ 21 ἔτους, ὅτε ἦτον πρέσβυς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, τὰ πρὸς τροφὴν καὶ ἐν γένει τὰ τοῦ βίου ἦσαν εὐθηνότερα καὶ ἠδύνατο μία μικροτέρα μισθοδοσία νὰ ἐπαρκέσῃ· σήμερον ὅμως τὰ τοιαῦτα ἔξοδα ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰ αι ὑπέρογκα καὶ ἀπαιτεῖται ἀρκοῦσα μισθοδοσία πρὸς ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν ἀπολύτων ἀναγκῶν τοῦ ὑπαλλήλου.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἂς μὲ συγχωρήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ τῷ παρατηρήσω, ὅτι ἂν ὅλοι οἱ ἄλλοι λόγοι του ἠδύναντο νὰ ὑποτεθῶσιν ὀπωσοῦν σπουδαῖοι, ἡ γνωμοδότησις ὅμως τοῦ δικηγόρου, ἣν ἔφερεν εἰς ὑποστήριξιν, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ, ὅτι μετέχει σπουδαιότητος· ἀξιόλογος εἰς τὸν κλάδον του ἠμπορεῖ νὰ ἦναι ὁ δικηγόρος, ποτὲ ὅμως δὲν δύναται πολιτικὸς ἄνθρωπος νὰ συμβουλευθῇ ἕνα δικηγόρον εἰς τὴν διοίκησιν τῶν δημοσίων πραγμάτων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖται πᾶν ἄλλο εἶδος γνώσεων παρὰ τὰς γνώσεις τῶν δικηγόρων. Δὲν ἐννοῶ πῶς ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐνόμισεν ὅτι δύναται νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τὰς σπουδαίας πολιτικὰς ὁμιλίας καὶ γνωμοδοτήσεις ἐνώπιον νομοθετικῶν σωμάτων τὴν γνωμοδότησιν ἑνὸς ἁπλοῦ δικηγόρου· ἡ γνωμοδότησις αὕτη, κύριοι, ὁμοιάζει πολὺ τὴν γνώμην ἑνὸς Ὀθωμανοῦ κατέχοντος ὑψηλὴν θέσιν καὶ σήμερον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅταν ἄλλοτε θέλων νὰ συμβουλευθῇ ἕνα τῶν ἐκεῖ πρέσβεών μας κρώτησεν ἂν δὲν ἦτον ἀναγκαῖοι τρεῖς χιλιάδες ἀστυνόμοι, διὰ νὰ διακόσουν τὸ σταυροδρόμιον καὶ τὸν Γαλατᾶν· δέκα διερμηνεῖς, κύριοι, εἰς τὴν Ἑλλ. Πρεσβείαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν γνώμην τοῦ δικηγόρου εἶναι μία τουρκικὴ γνώμη ὁμοία μὲ ἐκείνην, ἥτις ἤθελε τρεῖς χιλιάδας ἀστυνόμους διὰ τὸν Γαλατᾶν καὶ τὸ Σταυροδρόμιον·

καὶ παρακαλῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν αὐτὴν τὴν γνώμην νὰ τὴν καύσῃ, ἂν ἦναι γραπτὴ, καὶ ἄλλοτε νὰ φέρῃ εἰς τὴν συζήτησιν λόγους σπουδαιοτέρους.

Ἡ πολυανδρία, κύριοι, συγχωρήσατέ μοι νὰ ἐπαναλάβω, δὲν συντείνει εἰς τὴν ἔγκαιρον καὶ τακτικὴν πορείαν τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἡ πεφωτισμένη πεῖρα καὶ ἡ ὀξυδέρκεια καὶ πρὸ πάντων ἡ σύνεσις καθ' ἣν ἐν πᾶσιν πρέπει νὰ φέρηται ὁ δημόσιος ἄνθρωπος. Διορίσατε κατάλληλα καὶ ἱκανὰ πρόσωπα, ἰδοὺ ὅλον τὸ μυστήριον τῆς καλῆς διοικήσεως, διὸ καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι τρεῖς μόνον διερμηνεῖς τὸ πολὺ εἰσὶν ἀναγκαῖοι εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείαν, ὁ δὲ τέταρτος εἶναι περιττὸς, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ γνώμη εἶναι καὶ ὀρθοτέρα θὰ τὸ γνωρίσετε, ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς, καθ' ὃν θέλουν κατέχει τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείαν ἄνδρες διακεκριμένης ἱκανότητος.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Γ. Ἀντωνοπούλου, ἐξήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικῆς πρεσβείας Διερμηνείας.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	
Ἰωαννης Θ. Κολοκοτρώνης.	Ν	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	
Σπυρίδων Καλογερόπολος		Γεώργιος Δαρειώτης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γ. Παπαηλιόπουλος	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν
Νικόλ. Πρασσοκάκης		Ἀδάμ Δούκας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Μ. Α. Καΐρης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Πλακούτας	Ν

Ἰωάννης Σταϊκος		Παναγ. Αἰδωρίκης	
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν	Κωνς. Προβιλέγιος	Ν
Δημήτριος Χατσίσκος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Χρηστίδης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα αὐτοῦ **1** **2** καὶ **3** ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτὰ ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων **28** κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προταχθέντι ἔχει δὲ ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ὅ Φεβρ. ε. ε.

Ἀκολούθως ὁ Κ. Πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπομένης συνεδριάσεως, γενησομένης αὔριον, θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τῶν σήμερον ὑποβληθέντων δύω Νομοσχεδίων περὶ στρατιωτικῆς δικαιοσύνης, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,
Ἀδάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ.

Τῆς 23 Φεβρουαρίου 1860 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων **28** μελῶν ὁ Πρόεδρος Κύριος Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν Συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν, τῇ αἰτήσει τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Δ. Βούλγαρη, ἐχορηγήθη αὐτῷ **25** ἡμερῶν ἄδεια ἀπουσίας λόγῳ σπουδαίων οἰκιακῶν ὑποθέσεων.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κυρίου Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν διαφόρων νομοσχεδίων, ἀνεγνώσθη πρῶτον τὸ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως **30,000** ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν πρὸς πληρωμὴν προαποφρασισθείσης προικὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κουντουριώτου.

Μηδενὸς δὲ λαβόντος τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ἐτέθη αὕτη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 27 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Δ. Χατζίσκου καὶ Χ. Παπαπολίτου κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 30000 διὰ τὴν προίκισιν τῆς Καλλιόπης θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κουντουριώτου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Γσανετάκης Γρηγοράκης . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Λ. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπη, ...	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . .
Βασιλ. Χρηστακόπουλος . .	Δημήτριος Χατσίσκος . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτριος Χρηστίδης . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Νικόλαος Μαυρομμάτης . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . . N	Παναγ. Διδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Διδωρίκης . . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Γεώργιος Δαρειώτης	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαηλιάπουλος	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . . N	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτρ. Δ. Κουντουριώτης . N

Ἀναγνωσθέντος καὶ τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον, εἶπε.

Μὲ ἀπορίαν μου, Κύριοι, παρατηρῶ, ὅτι ὑσάκις ἐλήφθη πρόνοιά τις περὶ ὀρφανῶν, προπάντων δὲ περὶ τῶν θυγατέρων ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τὸν μέγαν καὶ μακρὸν ἀγῶνα τὰ πάντα

προσέφεραν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἡ πρόνοια αὕτη ἔρχεται συνηθως εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς τῶν γονέων, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ θάνατον αὐτῶν. Τὸ λυπηρότερον δὲ εἶναι, ὅτι πολλάκις ὁ θάνατος πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἐπεταχύνθη ἐκ τῆς συναισθήσεως, ὅτι δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀποκαταστήσωσι τὰ τέκνα αὐτῶν ζῶντες, καὶ ἀφ' οὗ κατηνάλωσαν ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ περιουσίαν ἐνίοτε κολοσσιαίαν, δὲν ἐναπεταμίευσαν μικρὸν τοὐλάχιστον μέρος διὰ νὰ σώσωσι τὰ τέκνα των ἐκ τῆς καταχρῶς. Ἀλλὰ τί νὰ εἴπῃ τις, ὅταν βλέπῃ, ὅτι ἡ βοήθεια αὕτη λαμβάνεται παράκαιρα ὄχι μόνον διὰ τοὺς γονεῖς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ὀρφανάς; Ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας τόσας ὀρφανὰς, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ὠφέλησεν ἡ βοήθεια τοῦ ἔθνους, διότι ἐδόθη, ὅταν παρῆλθεν ἡ ὥριμος τοῦ γάμου ἡλικία· καὶ εἶναι δικαία μία τοιαύτη διαγωγή; εἶναι πολιτική; Ἐνθυμεῖσθε τί ἐλέγετο εἰς ἐκείνους τοὺς χρόνους διὰ τὴν μεγαλοψυχίαν αὐτῶν τῶν ἀνδρῶν· κακῶς ἐφρόνουν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι εἶχαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι δεξαμενὰς πλήρεις χρυσίου καὶ αὐτὸ τὸ χρυσίον τὸ διεσκόρπιζον ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς πατρίδος. Ποῖος εἰς τὸ ἑξῆς θὰ δαπανήσῃ ὀβολὸν, ὅταν μάθῃ, ὅτι οἱ τότε δαπανήσαντες ἀπέθανον ἐπὶ τῆς ψάθης ἢ ὅτι ἄρχισαν τὰ τέκνα των εἰς τὴν πλέον ἐλεεινὴν κατάστασιν, καὶ ἐνῶ πλούτοι ὄντες ἐκεῖνοι, εἰς τὰ τέκνα των δὲν ἄφησαν ἄλλην κληρονομίαν εἰμὴ τὴν ἔντιμον, ἀλλ' ἀπελπιστικὴν πενίαν; Βλάβη λοιπὸν μεγίστη ἐντεῦθεν καὶ διὰ τὸ ἄτομον καὶ διὰ τὴν πατρίδα.

Διὰ νὰ παύσῃ ὅθεν εἰς τὸ μέλλον μία τοσοῦτον ἄδικος καὶ ἀντεθνικὴ κατάστασις, πρέπει νὰ ζητήσωμεν διὰ τῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν εὐχῶν μας νὰ κανονισθῇ τέλος πάντων ὁριστικῶς ἓν ζήτημα τοσούτῳ ζωτικὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα, ζήτημα ἠθικὸν καὶ πολιτικὸν συνάμα καὶ ὑπὸ ἄλλην ἐποψιν. Ὅταν ζητῆτε, Κύριοι, νὰ παγιώσητε τὴν ἐξωτερικὴν πίστιν, πρέπει νὰ ἀρχίσητε ἀπὸ τὴν ἐσωτερικήν· θέλετε νὰ σᾶς πιστεύσουν οἱ ξένοι; ἱκανοποιήσατε πρὸ πάντων τὰς νομίμους ἀξιώσεις τοῦ τόπου· κάμετε νὰ σᾶς πιστεύουν οἱ συμπολῖται σας· ὁ περὶ τὰ οἰκεῖα κακὸς, πως ἔσεται περὶ τὰ ἔξω χρηστός· ἡ ἐξωτερικὴ πίστις παγιοῦται, ἀφ' οὗ ἐδραιωθῇ ἡ ἐσωτερική. Ὅταν αὐδεμία ἀμοιβὴ οὔτε ἀποζημίωσις δίδεται εἰς τοὺς γέροντας ἀγωνιστὰς, ὅταν οὔτε μία πλάξ μαρμάρου καλύπτῃ τὰ ὀστᾶ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων, πῶς θέλετε νὰ μιμηθῶσι τὸν πατριωτισμὸν αὐτῶν οἱ νεώτεροι; Ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ γενναιότης μαραίνονται ἀπέναντι τῆς ἀχαριστίας, καὶ ἀχαριστία δεν

βαίως χαρακτηρίζεται ἡ παραγνώρισις καὶ μὴ ἱκανοποίησις τῶν ἐσωτερικῶν δικαιωμάτων ἑνὸς ἔθνους.

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι οὐδεὶς ἔχει ἐναντίαν γνώμην τῆς τοῦ προλαλήσαντος ἐντίμου Γερουσιαστοῦ, προσέθηκε μάλιστα, ὅτι ἡ μὴ ἐξ ἀρχῆς τακτοποίησις τῶν ἐθνικῶν χρεῶν ἐπέφερε δύο κακὰ, τὸ μὲν τοῦ νὰ πληρωθῶσιν ἑκάστοτε πολλὰ χωρὶς νὰ ἱκανοποιήσωσιν οὐδεμίαν ἀπαίτησιν, τὸ δὲ νὰ ἐγερθῶσιν ἐκ τούτου καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωνται δικαίως τὰ ἀνήθη πικρὰ παράπονα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Διὰ τοῦτο ἐπρότεινεν ὄχι πλέον εὐχὰς ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ συζήτησιν ἰδίαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, διὰ νὰ σχηματισθῇ ἐξ αὐτῆς μία ἰδέα ὁριστικὴ καὶ δυναμένη νὰ πραγματοποιηθῇ.

Λαβὼν ἐπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας, εἶπεν, ἀπαντῶν εἰς τὰ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λεχθέντα: ὅτι οὐδόλως ἡ Γερουσία ἔχει ἀνάγκην νὰ συζητήσῃ σήμερον ἢ ἄλλοτε τὸ παρὸν ζήτημα, ὅπως σχηματίσῃ ἰδέαν καθαρὰν ἐπ' αὐτοῦ, διότι τοσάκις τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνεκινήθη ἐνταῦθα καὶ τοσάκις πολλὰ μέτρα ὑπεδείχθησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν δυνάμενα νὰ δώσωσι λύσιν αἰσίαν καὶ νὰ ἱκανοποιήσωσι δίκαια παράπονα. Ὑπέμνησε δὲ τί καὶ ὁ ἴδιος εἶπεν ἄλλοτε ἐπ' αὐτοῦ, ἐκφρασθεὶς ὅτι, ἔργον πρώτης φροντίδος ἑκάστης Κυβερνήσεως ἦτο ἡ πραγματοποίησις τῶν ψηφισμάτων τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. — Διότι ἐνῷ εἶναι πολλοὶ οἱ ὑπὲρ πατρίδος μυριοτρόπως ἀγωνισθέντες καὶ παλαιπωρούμενοι σήμερον, ὀλίγοι μόνον, ὀλίγιστοι εἶναι οἱ διὰ τῶν ἑκάστοτε λαμβανομένων μέτρων περιθαλπόμενοι, ἐξ οὗ γεννᾶται ἡ ὀδυνηρὰ ἐκείνη τῆς παραμελήσεως συναίσθησις καὶ τὰ πικρὰ παράπονα ἐκ μέρους τῶν πολλῶν, τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ καλύψῃ ἡ ἐλαχίστη μέν, ἀλλ' ἐξ ἴσου πρὸς ὅλους διανομὴ τῶν δημοσίων πόρων. — Διήρεσε δὲ τοὺς δικαιούχους ἀγωνιστὰς ὡς ἑξῆς· ὅτι κατὰ πρῶτον ἠγεῖται ἡ τάξις τῶν πεσόντων κατὰ τὸν ἀγῶνα, ταύτην παρακολουθεῖ ἡ τῶν τετραυματισμένων καὶ κατόπιν τούτων ἔρχεται ἡ τῶν διαφοροτρόπως ὑπηρετησάντων τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν πατρίδα. Καὶ ὅταν ἡ τάξις αὕτη ἐπρόσθεσε, τεθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις, τότε θέλουν ζητηθῇ καὶ τὰ μέσα τῆς θεραπείας· πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι τόσῳ δύσκολον, καθόσον ὁ Θεὸς εὐδόκησε νὰ μὴν δυσπραγήσωσιν ὅλοι σήμερον, καὶ ὅλοι οἱ δικαιοῦχοι νὰ μὴν εὑρίσκωνται εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς περιθάλψεως, ὥστε ἐξ ἑνὸς τὸ ἓν πέμπτον τῶν κτημάτων τοῦ Κράτους ὡς ἐγγιοστα, τὰ κτήματα τῶν διαλελυμένων Μοναστηρίων ἐξ ἄλλου καὶ ἐπὶ τέλους αἱ δημόσιαι θέσεις διὰ τοὺς ἱκανοὺς υἱοὺς τῶν ἀγωνιστῶν, ἠδύναντο καλῶς καὶ δικαίως διαναμόμενα νὰ χρησιμεύσωσιν διαφοροτρόπως ὡς μέσα περιθάλψεως, δυνάμενα νὰ μᾶς ἀπαλλάξωσιν ἅπαξ διὰ παντὸς τῆς ἠθικῆς ἐκείνης εὐθύνης, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡμῖν ἡ μὴ πραγματοποίησις τῶν ψηφισμάτων τῶν ἐθνοσυνελεύσεων. Ἐν τέλει συμφωνεῖ μὲ τὴν περὶ ἐσωτερικῆς πίστεως τοῦ ἔθνους ἰδέαν τοῦ προλαλήσαντος, ἂν καὶ ἀνεγνώρισε τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τὰς ἀρετὰς καὶ ἐξετίμησε τὸν εὐγενῆ ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν αὐταπάρνησίν του εἰς τὰς μεγάλας καὶ κρισίμους περιστάσεις τῆς πατρίδος.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Σπυρο-Μήλιος:

Καὶ πέρυσι, Κύριοι, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πάλιν ζητήματος, ἂν ἐνθυμῶμαι καλῶς, ἀπήντησε τὸ ὑπουργεῖον εἰς τὰς ἐπανειλημμένας προλήψεις ἡμῶν, ὅτι δὲν πρέπει ἡμεῖς νὰ ζητῶμεν ἑκάστοτε νὰ ὑποδεικνύωμεν τὰ μέσα τῆς θεραπείας αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς αὐτὸ τὴν φροντίδα ταύτην, καθόσον εὑρίσκεται καὶ εἰς θέσιν ἐνεργείας καταλληλοτέραν. Καὶ μόλα ταῦτα οὐδὲν μέχρι τῆς σήμερον ἐγένετο, καὶ ἰδοὺ πάλιν ἐπαναλαμβάνομεν τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἐπιφυλασσόμην νὰ κάμω λόγον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ ἐξωτερικοῦ δανείου νομοσχεδίου, ἀλλὰ συμμεριζόμενος καθολοκληρίαν τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν παρ' ἑνὸς τῶν προλαλησάντων ἐντίμων συναδέλφων μας, ὅτι ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς πίστεως ἐξαρτᾶται μᾶλλον ἡ ὕπαρξις ἑνὸς ἔθνους ἢ τῆς ἐξωτερικῆς, ἀπεφάσισα νὰ εἴπω σήμερον τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, προσθέτων μάλιστα ὡς ἐν παραδείγματι, ὅτι μία τῶν κυριωτέρων αἰτίων τῆς ἀποτυχίας τοῦ κατὰ τὸ 1854 κινήματος δὲν ἦτο μόνον ἡ ἄκαιρος ἐξέγερσις ἢ ἡ κακὴ διεύθυνσις αὐτοῦ, οὐδ' ἡ ἐλλειψις ἐνθουσιασμοῦ ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλλειψις τῆς ἐσωτερικῆς πίστεως, ἥτις κατέστελε καὶ ἀπενάρκωνε τὸν ζωηρότερον ἐνθουσιασμόν, ἅμα μετὰ τριῶν ἡμερῶν πορείαν ὁ ἐνθουσιαστὴς τῆς μεγάλης ἰδέας ἀνελογίζετο, ὅτι ἀπερχόμενος νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἄφινεν ὄπισθέν του οἰκογένειαν ἀπροστάτευτον. Πρέπει λοιπὸν νὰ εὐχηθῶμεν, ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ζητημάτων κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ψηφισμάτων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ ἀκολούθως νὰ ἔλθωσι τὰ μέτρα τῆς πραγματοποιήσεως· αὐτὸ πρέπει νὰ εὐχηθῶμεν, ἐὰν τῷ

ὄντι ἐνδιαφερώμεθα περὶ τῆς ἐσωτερικῆς πίστεως τοῦ ἔθνους τούτου.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ἰγήγας Ναλαμίδης, ὅτι σύμφωνος καθ' ὅλα μετὰ τῶν προλαλησάντων περὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος δικαιωμάτων, προσθέτει μόνον ὅτι πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ἐκκαθαρισμένα, ὡς ἐκεῖνο λ. χ. τῶν 143 ἀγωνιστῶν, τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα ἐξεκαθαρίσθησαν ὑπὸ μιᾶς ἐπιτροπῆς.

Λαβὼν κατόπιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Βούλγαρης, εἶπεν.

Ἐκ τῶν λεχθέντων, Κύριοι, ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου ζητήματος, τῆς περιθάλψεως τῶν ἀγωνιστῶν, καταφαίνεται ἡ γενικὴ ἐπιθυμία τοῦ νὰ δοθῇ ἐν πέρας τέλος πάντων ἐπ' αὐτοῦ, πᾶσα δὲ περαιτέρω ἀναβολὴ δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν μέσων. Ἴσως μέχρι τοῦδε ὑπῆρχον λόγοι τινὲς δικαιολογοῦντες τὴν ἀναβολήν, διότι τόσαι ἄλλαι ἀπρόκειτο νὰ θεραπευθῶσιν ἀνάγκαι καὶ τοῦ τόπου· ὅταν ὅμως τὸ πᾶν ἀποκατέστη ἤδη, εἶναι ἀδικαιολόγητοι οἱ μὴ φροντίζοντες περὶ τῶν μεγάλων τῶν ζωτικῶν ἐκείνων ἐθνικῶν ζητημάτων. Αἱ ἀτλαὶ μάλιστα εὐχαὶ ἐκ μέρους ἡμῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, θεωρῶ, ὅτι εἶναι μόναι λόγοι πτεροέντες, ἐπεθύμουν δὲ ὅπως εἴρωμεν τὸ μέσον τοῦ ν' ἀπαιτήσωμεν νὰ πράξῃ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις τὸ συντομώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, χωρὶς νὰ αἰτιᾶται τὴν ἀπραξίαν τῶν προλαβουσῶν αὐτῆς καὶ νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐκτέλεσιν, διότι παρομοία ἀναβολὴ θέλει ἰσοδυναμεῖ μὲ μίαν ἄρνησιν, ἥτις θέλει μᾶς φέρει εἰς τὸ νὰ προέλθωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς ἕτερόν τι. Ἀφοῦ δὲ σήμερον φαίνεται γενικὴ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ δοθῇ σπουδαία ὥθησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος, καὶ ἐπειδὴ τὸ Σῶμα ἀπευθείας δὲν δύναται νὰ φέρῃ πρότασιν προβουλεύματος, καθόσον μάλιστα καὶ ἡ ἀνάγκαια διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ψηφισμάτων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως προκαταρκτικὴ ἐκκαθάρισις δὲν ἐγένετο εἰσέτι, νὰ ἐνεργήσωμεν ἢ μᾶλλον νὰ φροντίσωμεν τίνι τρόπῳ νὰ γίνῃ ἡ ἐκκαθάρισις αὐτὴ, ἐνόσῳ ὑπάρχουσιν εἰσέτι ἐν τῇ ζωῇ καὶ τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα πρόσωπα τῶν ἀγωνιστῶν, οἵτινες δύνανται νὰ βεβαιώσωσιν ἢ μαρτυρήσωσιν περὶ τοῦ δεῖνος ἢ δεῖνος δικαιωμένων. Εἶναι δὲ καιρὸς πλέον, Κύριοι, ἀντὶ νὰ ἐπασχολώμεθα εἰς μόνα τὰ ἐπουσιώδη, νὰ κατέλθωμεν καὶ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ πραγματοποίησιν τῶν μεγάλων καὶ σπουδαίων ἐθνικῶν ζητημάτων, διὰ νὰ μὴ καθίστανται κατά τινα τρόπον καὶ ἡ θέσις

ἡμῶν ἀβουλος. Παρακαλῶ δὲ τὸ σεβαστὸν σῶμα τῆς Γερουσίας ν' ἀποφανθῇ, ἂν τῷ ὄντι σκοπῇ νὰ λάβῃ τὸ παρὸν ζήτημα ὑπὸ σπουδαίαν ὡς δεῖ ἐποψιν.

Εἶπε, λαβὼν τὸν λόγον, καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χατζίσκος.

Ἀφ' ἧς ἤρξαντο, Κύριοι, αἱ κοινοβουλευτικαὶ συνεδριάσεις, ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ὁσάκις ὑπεβάλετο ἐν αὐταῖς νομοσχέδιον περί τινος προικοδοτήσεως πάντοτε ἐγείροντο καὶ λόγοι παρόμοιοι· πάντοτε ἐπὶ δεκαπέντε μέχρι τῆς σήμερον ὁλόκληρα ἔτη ἐπαναλαμβάνονται τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς καὶ πάντοτε συνέβαινεν, ὥστε μετὰ τὰς ὑπὲρ τοῦ προκειμένου ζητήματος πατριωτικὰς φωνάς, νὰ ἐπανερχώμεθα εἰς τὰ ἴδια. Σύμφωνος δὲ μετὰ τοῦ πρώτου λαλήσαντος Κυρίου Γερουσιαστοῦ προσθέτω, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ τινα θλιβερὰ παραδείγματα. ὡς ἡ θυγάτηρ τοῦ μακαρίτου Ἀδαμαντίου Ὀλυμπίου, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσιν, ὅτι οὐδ' ὁ θάνατος τῶν ἀγωνιστῶν, ὡς εἶπε τις, δὲν ἔφερε τὴν ὀφειλομένην θεραπείαν· ὥστε τολμῶ νὰ εἴπω, ὅτι ἡ ἑκάστοτε ὑψουμένη ἐνταῦθα φωνὴ ὑπὲρ τῶν ἀναξιοπαθούντων ἀγωνιστῶν νὰ ἐκλαμβάνεται πλέον ὡς, μία ἐπίδειξις, ἔστω καὶ ἀκραιφνῶν αἰσθημάτων, διότι ἡ συστηματικὴ πορεία τῆς Κυβερνήσεως ποτὲ δὲν εἰσήκουσε τῆς πενθίμου αὐτῆς φωνῆς μας. Τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως ἀποδίδω τὸ σφάλμα εἰς μόνα τὰ Βουλευτικὰ Σώματα, ἅτινα δὲν συνῆλθον ποτὲ, διὰ νὰ ἀναγκάσωσι τὴν Κυβέρνησιν νὰ φέρῃ νομοσχέδιον περιλαμβάνον τὴν ἰδέαν τῆς βελτιώσεως, καὶ πραγματοποιοῦν τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰ ψηφίσματα τῶν ἐθνοσυνελεύσεων, καὶ νὰ μὴν εὑρισκώμεθα εἰς θέσιν νὰ καταφερώμεθα ἐναντίον αὐτῆς, ἐκφέροντες ἐνίοτε τὰς ἰδέας ἡμῶν μεθ' ὑπερβολῆς. Μόνη δὲ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν εἰρημένων ψηφισμάτων δύναται νὰ δικαιολογήσῃ ὑμᾶς, Κύριοι Ὑπουργοί!

Λαβὼν καὶ πάλιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστίδης εἶπεν.

Ἀδιαφιλονείκητον εἶναι, Κύριοι, ὅτι, ἐὰν οὐδεὶς νόμος δύναται νὰ μένῃ ἀνεκτέλεστος, πολὺ ὀλιγώτερον δικαιούμεθα νὰ συγχωρήσωμεν τὴν μὴ ἐκτέλεσιν ψηφίσματος οἱουδήποτε μιᾶς ἐθνοσυνελεύσεως. Ἂς ὁμολογήσωμεν, ὅτι μία ἀνώμαλος κατάστασις πραγμάτων μᾶς ἔφερεν εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρισκόμεθα, καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖον πρέπει τέλος πάντων νὰ ἐξέλθωμεν.

Τὸ κατ' ἀρχὰς, Κύριοι, εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἤμην ὑπὲρ μιᾶς ὑχῆς, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἄλλοι τῶν Κυρίων συναδέλφων μας ἐξεφράσ-

σθησαν, ὅτι πρέπει νὰ ἤμεθα θετικώτεροι, ἀσπάζομαι τὴν ἰδέαν ταύτην πληρέστατα· ἄνδρες φέροντες τὸ μέτωπον ὑψωμένον διὰ τὸ ἔνδοξον παρελθὸν αὐτῶν καὶ μὴ ἔχοντες οὐδένα μῶμον νὰ προσάψωσιν εἰς τὸν βίον των, παρακαθήμενοι σήμερον ἐνταῦθα καὶ βουλευόμενοι, καὶ μὴ ἔχοντες πλέον μακρὸν στάδιον ζωῆς, πρέπει νὰ ἦναι θετικοί. Ὅ,τι δὲ δὲν ἐγένετο μέχρι τοῦδε, φαίνεται, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ γένῃ, διότι ὑπῆρξαν προσκόμματα ἀνυπέρβλητα. Ὅλοι γνωρίζετε, ὅτι ἀρχὴ ἐκτελέσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφισμάτων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἐγένετο κατὰ τὸ 1847, ἀλλὰ δὲν κατωρθώθη ἡ πραγματοποίησις αὐτῶν, διότι δὲν ἦτον ἀκόμη τότε καιρός. Σήμερον ὅμως εἰς ἄλλας εὑρισκόμεθα περιστάσεις, καὶ οἱ καιροὶ εἶναι ἀρκοδιώτεροι. Δὲν δυνάμεθα ὅμως ἡμεῖς, διότι δὲν εἴμεθα ἀρμόδιοι, νὰ προσκαλέσωμεν συζήτησιν, ἐξ ἧς κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ νὰ σχηματισθῇ ἐνταῦθα ἡ πρέπουσα γνώμη, διότι αὕτη ἐσχηματίσθη ἤδη ὑπὸ μιᾶς ἐθνοσυνελεύσεως, ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῆς ὁποίας οὐδὲ Ἰῶτα δυνάμεθα νὰ προσθαφαιρέσωμεν, ἐκτὸς ἂν μία νέα ἐθνοσυνέλευσις κηρύξῃ ἄκυρα τὰ ψηφίσματα ταῦτα. (ἐνταῦθα ἀνεγνώσθησαν τὰ ψηφίσματα Ε΄. καὶ ΙΑ΄.). Διὰ τοῦτο γνωμοδοτῶ νὰ συστήσωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ ἐπιμείνωμεν, ὥστε νὰ συσταθῇ ἄνευ ἀναβολῆς ἡ ἐπιτροπὴ, τὴν ὁποίαν ὁρίζει ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐξ ἀνδρῶν στρατιωτικῶν, πολιτικῶν καὶ ναυτικῶν διαπρεψάντων κατὰ τὸν ἀγῶνα, καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ νὰ σπεύσῃ νὰ ἐκκαθαρίσῃ ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς ἀμοιβὰς, τὰς ὁποίας ὀφείλει ἡ πατρὶς εἰς τοὺς ἀγωνισθέντας καὶ θυσιάσαντας τὴν περιουσίαν των, ἡ δὲ Κυβέρνησις νὰ σπεύσῃ μετὰ ταῦτα νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὰ βουλευτικὰ Σώματα τὸ μέτρον καὶ τὸν πόρον, καθὰ θέλει γένῃ αὐτὴ ἡ ἀποζημίωσις καὶ ἡ ἀνταμοιβὴ κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων Α. Β΄. τοῦ Ε΄ ψηφίσματος.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κύριος Δοῦκας ἀνακεφαλαιώσας τὴν ὁμιλίαν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Βούλγαρη ἐπεξήγησε τὴν φράσιν « θέλει μᾶς φέρει εἰς θέσιν νὰ προέλθωμεν καὶ ἡμεῖς, δηλαδὴ ἡ Γερουσία, εἰς ἕτερόν τι » ἐνδεχομένης τούτέστι καὶ πάλιν ἀναβολῆς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφισμάτων νὰ ἀρνηθῇ καὶ ἡ Γερουσία ἐν δέοντι τὴν ἐπιψήφισιν νομοσχεδίων. Ἀλλ' ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Βούλγαρης ἔδωσεν ἀμέσως τὴν ἀληθῆ ἐξήγησιν τῆς φράσεώς του, ὅτι διὰ τοῦ « ἕτερόν τι » ἐννόει τὴν γενομένην πρότασιν περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ τούτοις ἀπήντησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργός.

Ἐλπίζω, Κύριοι, ὅτι οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἀμφιβάλλει περὶ τῆς σκέψεως, ἥτις ἀπησχόλησεν ἑκάστοτε καὶ ἐπασχόλει ἕκαστον καὶ τῶν σημερινῶν ὑπουργῶν, ἀλλ' ὅτι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διατυπώσωσιν μέχρι σήμερον ἰδέαν τινὰ πραγματοποιήσεως, διότι αἱ δυσκολίαι, αἵτινες παρίσταντο πάντοτε κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφισμάτων, αὗται ὑρίστανται πάντοτε καὶ εἶναι κίνδυνος ἡ λύσις αὐτὴ νὰ συνεπάγῃ τὴν παραλυσίαν πάσης κυβερνητικῆς ἐνεργείας—ἐνῷ ἡ λύσις δύναται νὰ ἐπέλθῃ βαθμηδόν· ὅπως ἐπὶ παραδείγματος τὸ ζήτημα περὶ ἀμοιβῆς τῶν τέκνων τῶν ἀγωνιστῶν, ἐφ' οὗ ὅσον οὔπω ἐλπίζω νὰ καθυποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν νομοσχέδιον.

Λαβὼν κατόπιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μαγγίνας παρετήρησεν, ὅτι ἐτεοδὴ καὶ λόγος γίνεται περὶ τῆς ἐκτελέσεως ἀποφάσεων ἐθνοσυνελεύσεως, αἵτινες περιστρέφονται ὅλαι εἰς ἀποζημιώσεις, τὸ ὑπουργεῖον νὰ μὴν ἀδιαφορήσῃ πλέον, ἀλλὰ νὰ λάβῃ ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν καὶ σύντονον σκέψιν τὸ ζήτημα· ἂν δὲ ἤθελε λάβῃ ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, ἂς μὴ ἀμφιβάλλῃ, ὅτι προκειμένου τοιούτου ζητήματος, θέλει εὑρεῖ αὐτὰ προθυμώτατα εἰς τὸ νὰ τῷ παρέξωσι πᾶσαν συνδρομήν.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστίδης, ὅτι τὸ παρὸν ζήτημα ἔχει δύο φράσεις τὸ τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ τὸ τῆς ἐκτελέσεως· τὸ μὲν πρῶτον εἶναι ἴδιον ἔργον μιᾶς ἐπιτροπῆς, τὸ δὲ δεύτερον εἶναι θέμα συζητήσεων ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς νομοσχεδίου· ποσῶς δὲ δὲν παραδέχεται τὴν πρὸ ὀλίγου ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰπόντος, ὅτι πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν γενικῶν ἐκείνων ψηφισμάτων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως προητοίμασε μερικόν τι νομοσχέδιον, χωρὶς κἂν οὐδὲ πρὸς τοῦτο νὰ ψηφισθῇ διὰ Β. Διατάγματος ἐπίσημος ἐπιτροπὴ εἰς ἣν νὰ ἐνδιαλαμβάνηται ῥητῶς, ὅτι τὰ μέλη αὐτῆς σύγκεινται ἀπὸ τοὺς διαπρέψαντας κατὰ τὸν ἀγῶνα στρατιωτικῶς, πολιτικῶς καὶ ναυτικῶς· καὶ τότε μετὰ τὰς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης νὰ ἐπέλθῃ τὸ νομοσχέδιον.

Ἐπὶ τέλους ἐπανέλαβε τὴν πρότασιν τοῦ ν' ἀποφανθῇ διὰ ψηφοφορίας ἡ Γερουσία ἂν ἐπιθυμῇ τὴν σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐρωτηθείσης τῆς Γερουσίας ὑπὸ τοῦ Κυρίου Προέδρου καὶ γενομένων τινῶν ἀντιρήσεων, τὸ ζήτημα ἐλύθη ὡς ἑξῆς·

Νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως,

ὅτι ἡ Γερουσία συνεστᾷ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν ταχείαν σύστασιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπῆς πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ πέμπτου ψηφίσματος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ὁριζομένων· ἀπόσπασμα δὲ τῶν πρακτικῶν νὰ διαβιβασθῇ πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, τοῦ ὁποίου τὰ ἐν τῇ συνεδριάσει παρόντα τέσσαρα μέλη συνήνεσαν εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην· ἔτι δὲ συνιζᾷ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δεκάτου πρώτου ψηφίσματος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.

Μετὰ τὰ λεχθέντα τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Προκειμένου δὲ νὰ ψηφοφορηθῇ καὶ τὸ σύνολον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας παρετήρησεν, ὅτι τὸ θέμα τοῦτο ὡς προσωπικὸν ἔχει χρείαν μυστικῆς ψηφοφορίας, λαλῶν ἀνεξαρτήτως τοῦ προκειμένου καὶ θέλων νὰ προλάβῃ τὰς συνεπείας μιᾶς καθιερωθείσης ἅπαξ ἀρχῆς. Διότι νὰ μὲν ἐγένετο, εἶπε μυστικὴ ψηφοφορία, ὅταν κατὰ πρῶτον ἐψηφίσθη ὁ περὶ τούτου νόμος, ἀλλὰ καὶ σήμερον, ὅτε ζητεῖται ἡ πίστωσις πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὰς αὐτὰς διατυπώσεις, καθόσον τὰ μὲν προηγούμενα εἶναι ὑπογρεωτικά, διὰ τὸν ἀρκετὰ ἰσχυρὸν ὅμως λόγον, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς ἐκεῖνος ὁ δώσας ἴσως κατὰ τὴν μυστικὴν ἐκείνην ψηφοφορίαν μέλαιναν ἴσως ψῆφον, δὲν δύναται σήμερον παρρησίᾳ νὰ καταψηφίσῃ ἐπίσης, ὄχι διὰ ν' ἀρνηθῇ τὸ δίκαιον τῆς παρομοίας περιθάλψεως, παρὰ μόνον ἴσως, διότι σήμερον ἐσχημάτισεν ἴσως πεποίθησιν, ὅτι ἡ πληρωμὴ τοῦ χρέους τούτου πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἢ ἕνεκα τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ δημοσίου ταμείου, ἢ ἀπὸ ὀλίγην πρὸς τὴν Κυβέρνησιν πίστιν ὁρμώμενος. Δὲν ἐπέμεινε δὲ εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, εἰμὴ μόνον διὰ νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ παροῦσα περίστασις δὲν δύναται νὰ ἴσχῃ ἐπιρροὴν πρὸς λύσιν μεταγενεστέρων ἴσως ὁμοίας φύσεως ζητημάτων.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστίδης ἀπέδειξεν, ὅτι εἰς πᾶσαν δαπάνην ἀπαιτοῦνται δύο τινά: ἡ ἀδεια καὶ ἡ πίστωσις· καὶ διὰ μὲν τὸ πρῶτον, ἤγουν ἡ ἄδεια, ἐζητήθη καὶ ἐψηφίσθη διὰ τοῦ εἰδικοῦ περὶ τῆς προικίσεως τῶν δύω θυγατέρων τοῦ Γ. Κουντουριώτου Νόμου, καὶ ἐπειδὴ ἀπέβλεπε τότε ἡ πρότασις πρόσωπα, ἡ ψηφοφορία ἐγένετο κατὰ τὸν κανονισμὸν τοῦ σώματος μυστική. Διὰ δὲ τὴν πίστωσιν, ἥτις ζητεῖται σήμερον εἰς πραγματοποίησιν τῆς προικίσεως, ἡ ψηφοφορία

δὲν ἀπαιτεῖται, διότι τὸ ζήτημα σήμερον δὲν ἀφορᾷ πλέον τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ τὸ ταμεῖον. Σήμερον νὰ ψηφίσωμεν, ἂν πρέπῃ τώρα νὰ δώσωμεν τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ὑπεσχέθημεν πρότερον, ἢ ἂν πρέπῃ νὰ ἀναβάλωμεν εἰς ἄλλην ἐποχήν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα μηδενὸς λεξόντος τὸν λόγον ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 28, ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Δ. Χατζίσκου καὶ Παπαπολίτου ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23 Φεβρουαρίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. χ. 30,000 διὰ τὴν προῖκα τῆς Καλλιόπης θυγατρὸς ἀειμνήστου Γ. Κουντουριώτου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τζάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	
Βασίλ. Χρησακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτρ. Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Αἰδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κων. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος		Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτρος Α. Κουντουριώτης	Ν

Κατόπιν ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ χορηγίας 15,000 κοιλῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐπὶ πιστώσει πρὸς τοὺς ἀπόρους γεωργοὺς καὶ ἄλλους κατοίκους τοῦ Βασιλείου. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀπυίου ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μαγγίνας παρετήρησεν, ὅτι ἐπειδὴ καὶ ἄλλοτε ἐγίνοντο παρόμοια δάνεια καὶ πολλὰ ὀλίγα ἐκ τούτων ἀπεδόθησαν, νὰ συσταθῇ πρὸς τὸν Κύριον ὑπουργὸν, ὅτι ἐκ τοῦ ψηφισθησομένου σήμερον ποσοῦ νὰ μὴ λάβωσιν ἐκεῖνοι ὅσοι καθυστέρησαν ἄλλοτε, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐσυμφώνησεν πρὸς τοῦτο.

Μηδενὸς ἐπομένως λαβόντος τὸν λόγον ἐψηφοφορήθη ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 27, ἤτοι παμψηφεί, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κυρ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Γ. Ἀντωνοπούλου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγίας 15,000 κοιλῶν σίτου ἐπὶ πιστώσει διὰ τοὺς ἀπόρους κατοίκους.

Τάτσης Μαγγίνας	N	Δημήτριος Βούλγαρης	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Γκίκας Καρακατζάνης	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N
Γεώργ. Μ Ἀντωνόπουλος	N	Ἀδὰμ Δούκας	N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	N
Νικόλ. Πρασσακάκης		Μ. Α. Καΐρης	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γεώργιος Ψύλλας	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἰωάννης Θεοτάκης		Δημήτριος Χατσίσκος	N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Γεώργιος Δαρειώτης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γ. Παπαηλιόπουλος		Παναγ. Λιδωρίκης	N

Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N	Σπῦρος Μῖλιος	
Κωνστ. Προβιλέγιος		Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Ἰωάννης Οἰκονόμου		Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντος τοῦ πρώτου ἄρθρου, ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας παρετήρησεν, ὅτι κατόπιν τῆς πρὸ ὀλίγου περὶ περιθάλψεως τῶν ὑπὲρ πατρίδος θυσιασθέντων μεγάλης συζητήσεως, ἰδοὺ ἡ Κυβέρνησις εὑρίσκουσα εὐκολίας ἔρχεται πρὸς περίθαλψιν ἀπόρων τινῶν οἰκογενειῶν, ὡς λέγει· ἀξιέπαινος ἡ πρᾶξις καὶ ἡ προθυμία, ἀλλὰ παρατηρεῖ, ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἶναι ἀτελὲς, καθόσον ἐν αὐτῷ δὲν ὁρίζονται εἰς τίνας θὰ διανεμηθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο, οὔτε σχετικὰ ἔγγραφα ὑπεβλήθησαν διὰ νὰ ἴδωμεν τοὐλάχιστον τίνες αἱ πάσχουσαι ἐπαρχίαι. Διότι βεβαίως αἱ 15,000 κοιλῶν δημητριακῶν καρπῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περιθάλψωσιν ὁλόκληρον τὸν γεωργικὸν λαὸν, καὶ ἄλλους, ὡς λέγει τὸ νομοσχέδιον, ἀλλὰ μόνον ὡρισμένα τινὰ μέρη, ὅπου ἡ γεωργία βεβαίως ἔπαθε.

Ἀπήντησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι λυπεῖται, διότι δὲν ἔχει τὴν στιγμὴν ταύτην ὅλα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα τὰ συνοδεύοντα τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, διὰ νὰ καταφανῇ πρῶτον ἡ μεγάλη ἀνάγκη ἡ προκαλέσασα τὸ μέτρον τοῦτο, καὶ συνάμα τὰ μέρη εἰς ἃ πρόκειται νὰ διανεμηθῇ τὸ ποσὸν τῶν ζητουμένων καρπῶν ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγων ὀνομαστικῶν κατεστρωμένων ὑπὸ τῶν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἀναφερομένων ἀρχῶν, αἵτινες θέλουν φροντίζει νὰ λαμβάνωσι τὴν ἀπαιτουμένην χρεωστικὴν ὁμολογίαν, τὰ μέρη δὲ εἶναι ὡρισμένα· εἶναι ἡ ἐπαρχία Οἰτύλου καὶ Γυθείου, ὅπου ἀποτυχούσης τῆς σταφιδοσπορᾶς αἱ οἰκογένειαι ἤθελον πάθει ὀδυνηρῶς ἂν κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔσπευδεν εἰς τὸ προκείμενον μέτρον.

Μετὰ τὰ λεχθέντα τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα 2, 3, καὶ 4, κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἑπομένως τεθὲν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 25, ἤτοι παμψηφεί, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω ψηφολεκτῶν· ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23 Φεβρουαρίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγίας 15,000 κοιλῶν σίτου ἐπὶ πιστώσει εἰς τοὺς ἀπόρους κατοίκους.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δοῦκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ρικάρδος Τζιώτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ο	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος		Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρκατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης	

Προταθείσης κατόπιν τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ νομοσχεδίου, ὡρίσθη ἡμέρα συζητήσεως αὐτοῦ ἡ προσεχὴς πέμπτη.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κύριος Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 25 Φεβρουαρίου 1860. ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς.

Ποτὲ δὲν ἠγέρθην ἵνα λαλήσω ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου μὲ τόσον δισταγμόν, μὲ τοσαύτην συστολήν, μὲ ὅσην παρίσταμαι σήμερον, διότι τὸ παρὸν Νομοσχέδιον εἶναι πρωτοφανὲς, δυσκολώτατον καὶ ἀκροσφαλέστατον· αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Γάλλοι λέγουσι «περὶ τοῦ στρατοῦ μας πολλὰ ὀλίγα γνωρίζομεν» καὶ διὰ τοὺς λόγους τούτους ζητῶ τὴν εὐμενῆ προσοχὴν καὶ συμπαθειάν σας, ἂν εὕρετε ὅτι οἱ λόγοι μου δὲν ἔχουσιν ἐκείνην τὴν δύναμιν, ἥτις ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐπιχύσῃ τὴν ἀνήκουσαν σαφήνειαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

Ἐν τῷ τμήματι, Κύριοι, εἰς ὃ ἀνήκω, ἡ πρώτη ἐκλογὴ τοῦ μέλους, ὅπερ μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τῶν ἄλλων τμημάτων ἔπρεπε νὰ συναπαρτίσῃ τὴν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ὠνόμασεν ἐμὲ· ἀλλ' ἐγὼ παρεκάλεσα καὶ τὸ τμῆμα καὶ τὸν ἔντιμον συνάδελφον ἡμῶν, τὸν Κ. Προβελέγγιον, ἵνα ἀναλάβῃ τὸ χρέος τοῦτο ὡς λίαν κατάλληλος εἰς τὸ νὰ σ.ζητήσῃ μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τὸ ζήτημα, καὶ φέρῃ ἔκθεσιν δυναμένην νὰ φωτίσῃ τὴν Γερουσίαν ὑπ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τοῦ ζητήματος· ὁ Κ. Προβελέγγιος ἐδέχθη· καὶ βέβαια τὸ χάος, τὸ πλῆθος ἐκείνων, τὸ μέγεθος καὶ αἱ παρενειρόμεναι μύριαι παραπομπαὶ πρὸς τὴν κοινὴν ποινικὴν δικονομίαν καὶ τὸν κοινὸν ποινικὸν Νόμον, ἐν ταῖς διατάξεσι τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, δὲν ἠδύναντο νὰ διεξαχθῶσιν εἰμὴ ἀπὸ τοιοῦτον ἄνδρα νομομαθῆ, οἷος ὁ Κ. Προβελέγγιος· ἐγὼ δὲ διὰ τῆς ἐπισταμένης μελέτης ἠθέλησα ἐπὶ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ἐπέστρεψα τὴν προσοχήν μου εἰς ἐκείνην τὴν διάταξιν, ἥτις ἀφορᾷ καὶ κανονίζει τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων· καὶ παρηγορήθην μὲν διότι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

μᾶς διαβεβαιοῖ, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη περὶ ἁρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει ἐν ἰσχύϊ μέχρι σήμερον, καὶ κατὰ τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἐνήργησεν ἀσκόπως καὶ ἐπιζλαβῶς, οὐχ ἧττον δὲ, ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι συζητητέα, καθόσον, ἂν καὶ σπανίως, συνέβησαν ἕνεκα ταύτης ἄτοπα καὶ κάποια ψυχρότης μεταξὺ τῶν πολιτῶν, εἶμαι προσκεκολλημένος εἰς τὴν ἐναντίαν ἀρχὴν τῆς τοιαύτης ἁρμοδιότητος, καὶ ὡς τοιαύτην προβεβιῶν ἀρχὴν παρέστησα τοὺς διαταγμούς μου εἴς τε τὴν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν καὶ τινα ἄλλα μελῆ τοῦ Σώματος, καὶ ἐσυστησα αὐτοῖς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ δώσωσι μεγάλην προσοχὴν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων· ἀλλὰ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀκολουθοῦντα ἄλλας ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις, αἵτινες εἶσι σεβασταί, δὲν ἔφερον κἀμμίαν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου περὶ ἁρμοδιότητος, μολονότι πολλὰς ἄλλας ἔφερον. Ὑπῆρξαν κύριοι, πολλὰ, ἐν εἷς καὶ δύω σπουδαῖα περιστατικὰ δίκης τοιαύτης ἁρμοδιότητος, ἅτινα ἐπροξένησαν δυσαρεσκείας εἰς τοὺς πολίτας, ἀλλὰ παραλείπω τὴν μνείαν τούτων χάριν τοῦ δεδικασμένου, ὅπερ πρέπει νὰ εἶναι σεβαστόν· εἶδον ὅμως κατ' αὐτὰς μὲ ἔκπληξίν μου ἐν τῇ ἐφημερίδι σὰς Ἑλληνικὰ Χρονικὰ, καταχωρισμέν ον ἕτερον περιστατικὸν προελθὸν ἐκ τοιαύτης ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας, ὅπερ ἐπροξένησεν οὐκ ὀλίγην ἀγανάκτησιν εἰς τοὺς πολίτας· ἡ ῥηθεῖσα ἐφημερὶς ἀφοῦ ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ πραγματευομένῳ περὶ τῆς 25 Ἰανουαρίου, αἰσίας ἡμέρας τῆς ἀρίξεως τῆς Λ. Μ. τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν Βασιλέως, ἀπονέμει καὶ πέραν τοῦ ἀνωτάτου ὅρου τοὺς ἀνήκοντας ἐπαίνους εἰς τὴν ἀγαθότητα τοῦ ἀνωτάτου Ἄρχοντος, ἐπιφέρει καὶ τὰ ἑξῆς « διότι εἶναι ἀληθὲς, ὅτε ἡ πλημμελὴς διοίκησις ἰσχύει νὰ ἐλαττώσῃ τὰ καλὰ τῆς καλῶς συντεταγμένης πολιτείας, νὰ ματαιώσῃ τὰς εὐεργετικωτέρας διαθέσεις πατρικῆς Κυβερνήσεως, καὶ τιθεμένη ὑπεράνω τῶν Νόμων νὰ ἐκνευρίσῃ ὅλον τὸ σύστημα τῆς δημοσίου καὶ ἰδιωτικῆς νομοθεσίας· τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι, φέρ' εἰπεῖν, ἂν συνιστᾶτο *ἐξαιρετικὴ δικαιοδοσία* ὑπὲρ τῶν ὀργάνων τῆς στρατιωτικῆς ἐξουσίας, καὶ ὁ τὸ διαρκῶς μάχεσθαι μετερχόμενος ὡς ἐπιτήδευμα, ὁ μόνος ἀποτρεχόμενος ἐκ τῶν μόχθων τῶν βιομηχανικῶν τάξεων, καὶ ὁ μόνος ἀείποτε καταναλίσκων χωρὶς νὰ συνεισφέρῃ οὐδέποτε εἰς τὸν ἐθνικὸν πλοῦτον, ὁ ὁπλοφόρος, ἤθελεν ἀποσπασθῇ ἀπὸ τοὺς γενικοὺς Νόμους, εἰς οὓς ὑποβάλλεται ὅλη ἡ πολιτικὴ κοινωνία, διχοτομουμένη τρόπον τινὰ ἀπὸ τὴν ἐνιαίαν καὶ τὴν καθολικωτάτην ἀρχὴν τοῦ διὰ παντὸς

ἀπολύτου δικαίου. Οὕτω, Βασιλεῦ, ὅταν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναβάσεώς σου εἰς τὸν θρόνον ἀναφέραμεν ὅτι τὴν ἁγίαν ἐκείνην ἡμέραν ἀῴων ἐμίανεν αἷμα ὑπηκόου σου ἰσαγγέλου, μονογενοῦς υἱοῦ οἰκογενείας τελαίνης καὶ διὰ τοῦ ἐθνικοῦ ξίφους σφαγέντος, κατατραγέντος καὶ θανατωθέντος ἐν πληρεστάτῃ μεσημβρίᾳ ὑπὸ στρατιωτικῶν, πάντες οἱ πολῖται παρεκινοῦντο ἀναμένοντες τὴν ἀνήκουσαν τιμωρίαν. Φεῦ! ἐκράζομεν τότε γνωστοποιοῦντες τὸ ἔγκλημα, χιλιάκις ἤδη φεῦ! γνωστοποιοῦντες τὴν τῶν φονέων ἀθῴωσιν, πολῖται 800 ἠκολουθήσαμεν τὴν εἰς τὸν τάφον ἐκφορὰν τοῦ σφαγέντος. Καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν αὐτὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ ἐρανισθῶμεν ὡς καὶ ἠρανίσθημεν τὴν περὶ στρατιωτικῆς δικαιοσύνης νομοθεσίαν, ἄνδρες σοφοὶ, οἵτινες τιμῶσι τὴν πατρίδα μὲ τὰ φῶτα, τὴν παιδείαν καὶ τὴν σύνεσίν των, κηρύττονται ἐναντίοι τῆς ἀναμιξ ὡς τῶν ἐγκλημάτων τῆς κοινῆς κοινικῆς ἁρμοδιότητος ἐν τῇ στρατιωτικῇ δικαιοδοσίᾳ· ἰδοὺ τί ἀποφαίνεται ὁ σοφὸς συγγραφεὺς Villemain.

« Καὶ πιστεύετε ὅτι τοιαύτη στρατιωτικὴ νομοθεσία καταδικάζουσα εἰς ὀλίγας μόνον ἡμέρας φυλακὴς ἀποδεδειγμένον φόνον θέλει ἐπιδοκιμασθῇ καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ὁπόταν μάλιστα ἐκεῖ ὅπου ἐξασκεῖται αὐτὴ, ἡ ἐξουσία εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταδείξῃ τὴν ἀπαρέσκειάν της ἐπιβάλλουσα διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς ἀποράσεως πειθαρχικὴν αὐστηρότητα ;»

Κατόπιν τῶν ἰδεῶν τούτων καὶ σκέψεων καὶ κατότιν ἐκείνων, τὰς ὁποίας θὰ λάβητε τὴν ὑπομονὴν νὰ ἀκούσητε, ἀνδρῶν δοκίμων καὶ γνωστῶν εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον, δὲν εἶχον δίκαιον νὰ διατάξω καὶ νὰ ἐξετάσω βαθύτερον τὸ πρᾶγμα ; ἐνησχολήθην νὰ φέρω γνώμας καὶ παραδείγματα ξένων σοφῶν ἀνδρῶν διὰ νὰ σᾶς βάλω εἰς θέσιν νὰ ἀποφασίσητε ἐν γνώσει καὶ ἐν συνειδήσει περὶ ὧν θὰ ἀποφασίσητε. Ἐξακολουθῶν θέλω σᾶς ἀναγνώσει καὶ ἄλλους συγγραφεῖς. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὅλα τὰ ἐγκλήματα τῶν στρατιωτικῶν δὲν δικάζονται ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια· ἐξ αὐτῶν τὰ κοινὰ λεγόμενα ἀδικήματα δικάζονται ἀπὸ τὰ ταξιτικὰ δικαστήρια· περὶ τούτου ἰδοὺ Ἄγγλοι συγγραφεῖς πῶς ἐκφράζονται.

« Εἰς τὸν τόπον τοῦτον (τὴν Ἀγγλίαν) δὲν δικάζονται ὅλα τὰ ἐγκλήματα τῶν στρατιωτῶν, ὡς εἰς πλείστας ἄλλας χώρας τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ νόμους στρατιωτικούς· ἀλλ' ὅταν ταῦτα εἰ-

ναι κοινὰ ἀδικήματα, κατὰ τῆς κοινωνικῆς τάξεως, δικάζονται ἀπὸ τὰ *κοινὰ πολιτικὰ δικαστήρια.* » Longborough

« Ὅταν οἱ Νόμοι κατασιγάζωνται ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν ὅπλων, οἱ δ' οἰκηται τῆς ἐνόπλου δυνάμεως πρέπει νὰ τιμωρῶσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπιεικέστερον ἐκεῖνα τὰ κακουργήματα, τὰ ὁποῖα ἐπαπειλοῦσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀσφάλειαν καὶ τὴν τῆς κοινωνίας· ἀλλ' οὐχὶ περαιτέρω· διότι πᾶν βῆμα εἰς τὰ πρόσω εἶναι *ἁρπαγή*· καὶ ἅμα οἱ Νόμοι δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν ἐνέργειάν των, πᾶς ἄλλος τρόπος τιμωρίας τῶν κακουργημάτων, εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος *κακούργημα.* » Machintosh.

« Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ ἐλαφρόταται εἰσβολαὶ εἰς τὰ ἰδιωτικὰ δίκαια καὶ τὰς ἐλευθερίας, πρέπει νὰ παρατηρῶνται ἀκριβῶς ἀπὸ ὁποιουδήποτε ἔθνους ἄξιον τῆς κλήσεως τοῦ ἐλευθέρου, πρέπει νὰ προσέχωμεν πανταχοῦ ὄχι μόνον νὰ ὑπάρχῃ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις ὑποκειμένη εἰς τὴν πολιτικήν. » Rallam.

Ἰδοὺ δὲ καὶ Γερμανοὶ συγγραφεῖς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου τί λέγουσι.

« Αἱ κοιναὶ εὐθύναι τῶν στρατιωτικῶν ἀξιωματικῶν περὶ πράξεων ἐμπεριλαμβανομένων εἰς τὸν ποινικὸν Νόμον εἶναι αἱ αὐταὶ ἐκεῖναι, αἵτινες ἐπίκεινται καὶ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν· ἀλλ' ὑπάρχει τις ἰδία εὐθύνη, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπόκεινται κυρίως οἱ στρατιωτικοὶ ἀξιωματικοὶ ἐν τῷ διαστήματι τοῦ χρόνου τοῦ ἐπαγγέλματός των, καὶ αὕτη γεννᾶται καθ' ὅλας ἐκείνας τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς τὰ στρατεύματα καλοῦνται νὰ ἐπαναφέρωσιν, ἢ νὰ διατηρήσωσι τὴν δημοσίαν τάξιν μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν των· ἡ χρῆσις τῶν ὅπλων, καὶ ἰδίως τῶν πυροβόλων, ἐν τοιαύταις ἀκαταστασίαις κατὰ τῶν προφανῶς εἰς ἀφαίρεσιν ζωῆς ἢ σωματικῶν μελῶν ἀνθρώπων ἰδιωτῶν, καὶ διὰ τὰς συνεπείας ταύτας ὁ στρατιωτικὸς ἐνδίχεται νὰ προσκληθῇ διὰ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν περίβολον ποινικοῦ τινος δικαστηρίου.

Ἰδοὺ προτέτι καὶ Γάλλοι συγγραφεῖς πῶς ἀποφαίνονται.

« Διατί νὰ μὴ παραπέμπηται ἡ ἐκδίκασις τῶν κοινῶν ἀδικημάτων εἰς τὰ τακτικὰ Δικαστήρια, ὡς συνεχώρει τοῦτο ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὸ ἔτος 1829 καὶ ὡς τὸ ἐζήτει ὁ Ναπολέων ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῆς ἐπικρατείας; ἡ δικαιοσύνη, εἶπεν ἐκεῖνος, εἶναι μία εἰς τὴν Γαλλίαν· ὁ Γάλλος εἶναι πολίτης πρὶν γένῃ στρατιώτης· ἐὰν ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας φονεύσῃ στρατιώτην, ἔπραξε

βεβαίως κακούργημα στρατιωτικόν ἀλλ' ἔπραξε πρὸς τούτοις καὶ κακούργημα πολιτικόν· πρέπει λοιπὸν ὅλα τὰ ἀδικήματα νὰ καθυποβάλλωνται κατὰ πρῶτον εἰς τὴν κοινὴν δικαιοσύνην. »

Αὗται εἰσὶν αἱ μαρτυρίαι τῶν ἐνασχοληθέντων εἰς τὰ τοιαῦτα ἀντικείμενα σοφῶν ἀνδρῶν τῆς Εὐρώπης, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι τὸ ζήτημα τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς ἁρμοδιότητος ἀπὸ τὸ τῆς πολιτικῆς δὲν εἶναι εἰσέτι λελυμένον· εἶναι βεβαίως ἀναντίῤῥητον ὅτι αἱ στρατιωτικαὶ παραβάσεις, τὰ ἐγκλήματα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐκτέλεσιν τῶν στρατιωτικῶν Νόμων καὶ τὰ τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίης δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, καθ' ὅσον αἱ ποιναὶ τῶν στρατιωτικῶν εἰσὶ καὶ πρέπει νὰ ὦσι αὐστηρότεραι τῶν ποινῶν τῶν πολιτικῶν· ἄλλοτε ὁ στρατιώτης ὁ ἐπιτιθέμενος κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του ἐτιμωρεῖτο μὲ τὴν ἐκκοπὴν τῆς χειρὸς δι' ἧς ἐπετέθη καὶ συγχρόνως μὲ τὴν κεφαλικὴν ποινήν· ἤδη ἴσως τιμωρεῖται μὲ δεσμὰ ἢ μὲ ἄλλην ὁμοιόμορφον κατωτέραν ἢ ἀνωτέραν ποινήν· ἀλλ' ὁ πολιτικὸς ὁ οὕτω τυχὸν ἐγκληματήσας δὲν ὑποβάλλεται εἰς τοιαύτην ποινήν· ὥστε τὰ τοιαῦτα ἐγκλήματα τῶν στρατιωτικῶν πρέπει νὰ δικάζωνται ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια βεβαίως· τοῦτο ἀμέσως δύνασθε νὰ τὸ παραδεχθῆτε, ἀλλὰ τὰ κοινὰ ἐγκλήματα προσέξατε νὰ μὴ παραδώσετε εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, διότι προέρχεται κίνδυνος μέγας, ἀλλ' ὑπαγάγετε αὐτὰ εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τῶν ἑνόρκων· πρὸς τοῦτο, ἐκτὸς τῶν μαρτυριῶν τῶν σοφῶν ἀνδρῶν καὶ συγγραφέων, ἃς σᾶς ἀνέγνωσα, συνηγορεῖ καὶ τὸ Σύνταγμα, ὅπερ ἐν ἄρθρῳ 3 λέγει « ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν Νόμων » ἐνταῦθα δύνανται νὰ μὲ εἴπωσιν ὅτι, ὅταν οἱ στρατιωτικοὶ θεωρηθῶσιν ἴσοι ὡς, καὶ οἱ πολῖται ἐνώπιον τοῦ Νόμου, ἡ πειθαρχία θέλει ἐκλείψει· ἀπαντῶ ὅτι ἔχουσι, δίκαιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν σκληρὰν ἀνάγκην ἐπειγόμενοι παραδίδομεν τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ τοὺς ἀδελφούς μας εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν τῶν αὐστηρῶν ποινῶν, ἀλλὰ τοὺς παραδίδομεν ψέγρις ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἀνάγκη· ὀφείλομεν δὲ ἐξ ἄλλου μέρους

νὰ τοὺς περιβάλλωμεν μὲ τὰς ἀποχρώσας ἐγγυήσεις. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἐξαιρετικὰ δικαστήρια ἀφορῶντα μάλιστα τὰ τῆς θρησκείας, τὰ καλούμενα ἐκκλησιαστικά, ἅτινα δ' ἀκόμη μέντοι ἐκκλησιαστικὰ, παραβάσεις τὰς πραττομένας ὑπὸ τῶν κληρικῶν, δὲν δικάζουσι δὲ καὶ τὰ κοινὰ ἐγκλήματα αὐτῶν, ὑπαγόμενα εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων· αὐτὴ ἡ ἀκολογία πρέπει νὰ καθιερωθῇ καὶ ἐνταῦθα. Νομίζετε ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ ἔθνους, ὅπερ καὶ πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καθιέρωσε τὸ σύστημα τῶν ὁμοτίμων δικαστηρίων, ἔβλεψεν αὐτὸ ἐν τῷ μέτρῳ τυχαίως καὶ ἁπλῶς; οὐχί· ἀλλὰ τὸ καθιέρωσεν ἐν γνώσει διότι εἶδεν ὅτι τὸ σύστημα αὐτὸ διέπρε θαυμασίως εἰς τὰ ἄλλα πολιτισμένα ἔθνη τὴν διαχείρισιν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης· δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἀφαιρέσωμεν τὰ τέκνα μας καὶ τοὺς ἀδελφούς μας στρατιωτικοὺς ἀπὸ τὴν συμπάθειαν τῶν ὁμοτίμων ἐπὶ τῶν κοινῶν ἐγκλημάτων· αὐτὸς ὁ ἴδιος Ναπολέων πρώτος εἶπεν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, ὅτι ὁ Γάλλος εἶναι πολίτης πρὶν γίνῃ στρατιώτης, ὥστε γενόμενος στρατιώτης δὲν πρέπει νὰ ἦναι πολίτης, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀφαιρῆται ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια· καὶ τὸ εἶπεν ὁ Ναπολέων ἐκεῖνος, καθ' ὃν χρόνον ἀνέβη εἰς τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς δόξης του, ὑπῆρχεν ὅμως ἐγγύτατα αὐτοῦ τοῦ ὁρίου.

Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἀντιαγματικὴ διάταξις συνηγοροῦσα ὑπὲρ τοῦ ζητήματος, ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 93, καθ' ἣν τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα καὶ τὰ τοῦ τύπου δικάζονται ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων. Εἰς αὐτὴν τὴν διάταξιν οὐδεμία ἐξαίρεσις ὑπάρχει περὶ τῶν στρατιωτικῶν, ὅπως δὲν ἀπαντᾶται τοιαύτη καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 3, ὅπερ προανέφερα· διὰ ποῖον λόγον λοιπὸν ζητεῖται νὰ ἀφαιρεθῇ, ἀπὸ τῶν πολιτῶν στρατιωτικῶν, τὸν πολίτην ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἕτοιμος καὶ ὀφείλει ὡς στρατιωτικὸς νὰ χύσῃ τὸ αἷμά του ἐν περιπτώσει ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἡ ἐγγύησις ἥτις ὑπάρχει ὅταν δικάζεται ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων; ἐὰν ἐπὶ παραδείγματι ὁ ἴδιος Κ. ὑπουργὸς κατηγορηθῇ ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ, θέλει προτιμήσει νὰ εὑρεθῇ καὶ νὰ δικασθῇ ἐνώπιον στρατιωτικοῦ δικαστηρίου; βεβαίως δὲν θέλει συγκατατεθῇ· ἐνώπιον λοιπὸν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων ὑπάρχει ἡ ἐγγύησις ἐκείνη μὲ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ περιβάλλεται ὁ κατηγορούμενος· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐγγύησις εἶναι μεγάλη προσέρχονται καὶ ἐν

καιρῷ χειμῶνος καὶ ἐν καιρῷ καύσωνος οἱ ἔνορκοι πολῖται εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου διὰ νὰ ἀποδώσωσι δικαιοσύνην εἰς τοὺς κατηγορουμένους ἐπὶ κακουργήματι συμπολίτας των.

Ἰδοὺ τί γράφει εἰς συγγραφεὺς περὶ τοῦ ὁρκωτικοῦ συστήματος.

« Μὲ τὴν κεφαλὴν κρύπτομεν τὰς πολιτικὰς διαφοράς, ἀλλὰ τὰς ἐγκληματικὰς ἀποφάσεις ἡ καρδία ὑπαγορεύει· ἐρωτήσατε περὶ τούτου τοὺς δικαστάς, ὅσοι ἔλαβον τὸ δυστύχημα νὰ ἐλπρεύσωσι πολλὰ ἔτη, ὡς Πρόεδροι ἐπανορθωτικῶν δικαστηρίων, ἂν δὲν ἦναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ εὐαισθησία παροῦται μὲ τὸν καιρὸν, ἕνεκα τῆς ἀδιακόπου θέας τῶν ἀνθρωπίνων αἰσχρουργημάτων· τὸ μέγα πλεονέκτημα τῶν δικαστηρίων τῶν ἐνόρκων εἶναι, ὅτι τίθεται τὸ ἀκῆπτρον τῆς δικαιοσύνης εἰς τὰς χεῖρας ἀνδρῶν κοινῶν καὶ εὐαισθήτων, καὶ ἡ εὐαισθησία αὕτη εἶναι ἡ βάσις τῆς ἀγαθῆς δικαιοσύνης »

Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα πλεονεκτήματα ἅτινα συνιστῶσιν εἰς τοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὸ σύστημα τῶν ἐνόρκων, δι' ὃ λόγον καὶ οἱ κατηγορούμενοι ἀδελφοί μας στρατιωτικοὶ πρέπει νὰ ὑπαγωνται ὡς πρὸς τὰ κοινὰ ἐκλήματα εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ὁμοτίμων δικαστηρίων, ὅπου εὑρίσκουσι καινούργιους δικαστάς, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀνωτέρω συγγραφέως, καὶ ἐκλέγουσι τὰ μέλη ἅτινα πρόκειται νὰ τοὺς δικάσωσι· καὶ ταῦτα λέγω καθόσον ἀφορᾷ τοὺς κινδύνους, οὓς τρέχουσιν οἱ κατηγορού ενοι διὰ κοινὰ ἐγκλήματα στρατιωτικοί· ἂς ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς ἄλλας κοινωνικὰς δυσχερείας, αἵτινες ἐκ τοιαύτης ἁρμοδιότητος προέρχονται. Σᾶς ἀνέγνωσα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου μου ἓν συμβὰν τὸ ὁποῖον ὡς πάγκοινον δὲν ἐδίστασα εἰδικῶς νὰ τὸ ἀναφέρω· ἀλλ' ὑποθέσατε ὅτι στρατιωτικοὶ μὴ ἐπ' ἀδείᾳ ὄντες ὡς ἄνθρωποι καθ' ὃν χρόνον διασκεδάζουσιν ἔρχονται εἰς συμπλοκὴν μὲ τοὺς πολίτας· οἱ τοιοῦτοι στρατιῶται ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια· ἂν ἀθωωθῶσιν ἀπὸ αὐτὰ δὲν θὰ ὑπάρχει μία δυσαρέσκεια εἰς τοὺς πολίτας ἡ μία ὑπόνοια ὅτι τὴν ἀθωωσίν των ἐπηρέασε πνεῦμα σώματος; ἀλλὰ διὰ ποῖον λόγον νὰ καθιερωθῇ μία τοιαύτη κακὴ ἀρχή, ἥτις ἔχει συνεπείας εἰς μίαν μεγαλειτέραν περίοδον; ὑποθέσατε ὅτι ἓν σῶμα στρατιωτῶν ἔρχεται διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν εἰς τόπον τινὰ ὅπου συνέβη στάσις τις, καὶ ἐνῷ δὲν ἐξηντλήθησαν ὅλα τὰ μέσα τῆς διαλύσεως τῆς συστάσεως, ὁρμητικός τις ἀξιωματικὸς, ἡ ὁρμητική τις Κυβέρνησις διατάττει νὰ ἐπιτεθῇ ἡ ἔνοπλος δύναμις κατὰ τῶν συστασιαστῶν· ἐν

τοιαύτη περιπτώσει οἱ ἐγκληματίαι στρατιωτικοὶ θέλουσι δικασθῆ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, καὶ ἂν ἀθωωθῶσι δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἡ ὑπόνοια ὅτι πρὸς τοῦτο ὑπενήργησε πνεῦμα σώματος ἢ αὐθαιρεσία Κυβερνητική; ἐπαινῶ πολὺ τὴν περυσινὴν ἀνοχὴν καὶ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως καὶ τῆς Κυβερνήτεως, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφίνωμεν τὰ πράγματα εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ σκεφθῶμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ εὑρεθῶμεν εἰς ἀνάγκας, καὶ ἂν δὲν ψηφίσωμεν τὴν διάταξιν ταύτην περὶ ἀρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων μὲ ἐμβρίθειαν, ἠμποροῦμεν νὰ εὑρεθῶμεν εἰς δυστυχείας μεγάλας καὶ δυστυχήματα· αὐταὶ εἰσιν αἱ σκέψεις τὰς ὁποίας καὶ ἐγὼ αὐτὸς κατ' ἰδίαν ἔκαμα καὶ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων συγγραμμάτων ἠρύσθην περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων. Ἔρχομαι ἤδη καὶ εἰς ἕν ἕτερον· ἡ αἰωνία στροφὴ ὅτι διὰ νὰ ὑπάρχῃ πειθαρχία πρέπει νὰ ὑπάγωνται ὅλα τὰ στρατιωτικὰ παραπτώματα εἰς τὰ στρατιωτικὰ Δικαστήρια, ἐκτὸς τῶν πιαττομένων ὑπὸ τῶν ἐν ἀδείᾳ, ἐξαίρεσιν, ἣν ἄλλη διάταξις οὐδετερόνει, ἴσως εἶναι ἰσχυρὰ εἴς τινα Κράτη εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι τυχὸν ἀναγκαῖος ὁ τοιοῦτος περιορισμός, ἀλλ' εἰς ἄλλα ὅπου δὲν ὑπερτερεῖ τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα δὲν ἔχει ἰσχύν· ὑπάρχουσιν ἔθνη εἰς τὰ ὁποῖα τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα δὲν ὑπερτερεῖ, καὶ ἐπὶ παραδείγματι σᾶς ἀναφέρω ὅτι τοιοῦτοι ἦσαν οἱ παλαιοὶ ἡμῶν πρόγονοι, οἵτινες ἐνόσῳ ὑπῆρχε ἀνάγκη ἦσαν στρατιωτικοί, ἅμα δὲ κατέπαυεν ὁ πόλεμος κατέθετον τὰ ὅπλα καὶ ἦσαν πολῖται· τοιοῦτο σύστημα ὑπῆρχε καὶ εἰς ἕτερα ἔθνη εἶν τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ ἄλλα· ἐκεῖ ἂν συνέβαινεν ἔκτακτα στρατιωτικὸν τοῦτο ἐλίκτζετο οἱονεὶ ὑπὸ ἐνόρκων, οἵτινες ἦσαν ὅλοι οἱ ἀποτελοῦντες τὸν στρατόν. Οἱ Ἄγγλοι δὲν ἔχουσι τοὺς κανονισμοὺς οὓς ἔχουσιν οἱ Γάλλοι· καὶ ἡμεῖς ὅταν ἐτρέχαμεν εἰς τὰς μάχας κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα οὐδένα κανονισμὸν περὶ ἐκδικάσεως τῶν στρατιωτικῶν παραπτωμάτων εἴχομεν· ἔχοντες λοιπὸν τοιαῦτα παραδείγματα, καὶ παραδείγματα μεγάλων κατορθωμάτων αὐτῆς μάλιστα τῆς μικρᾶς χώρας τῶν Ἑλλήνων τῶν Ἀθηνῶν, πρέπει ἆρά γε νὰ ἀναγκαλισθῶμεν τὸ πνεῦμα τὸ στρατιωτικόν;

Ὁ Β. Λόγος τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Πρωσσίας λέγει «Πρωσσικὸς στρατὸς θὰ εἰπεῖ τὸ προσωπικὸν ἔθνος εἰς τὰ ὅπλα» οὕτω καὶ ὁ στρατὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἐὰν καταναλώσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ καὶ κάμῃ τὴν κατάλληλον χρῆσιν τῶν φυσικῶν πλεονεκτημάτων του, θέλει ἔχει οὐχὶ

δέκα ἀλλὰ διακοσίας χιλιάδας στρατοῦ ἐν ἀνάγκῃ. Ἐνταῦθα καταπαύω τὸν λόγον ὑποβάλλων αὐτοὺς τοὺς διαγμούς μου καὶ ὅλας ταύτας τὰς σκέψεις μου εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ σώματος.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Μοὶ φαίνεται ὅτι προκειμένης ἤδη τῆς συζητήσεως τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου δὲν εἶναι ἁρμοδία ἡ στιγμὴ αὕτη διὰ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν περὶ ἁρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἀγόρευσιν τοῦ προλαλήσαντος· ἐπιφυλάττομαι νὰ πράξω τοῦτο ὅταν φθάσῃ ἡ συζήτησις εἰς τὸ οἰκεῖον μέρος τὸ ἀφορῶν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἁρμοδιότητος.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Θὰ μὲ συγχωρήσητε νὰ φέρω κἀγὼ δύω μικρὰς παρατηρήσεις προκαταρκτικάς· εἶναι ἀληθὲς, ὅτι δὲν ἐμελέτησα τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, καὶ διότι δὲν ἔλαβον τὸν ὑλικὸν καιρὸν, καὶ διότι δὲν εἶμαι ἁρμόδιος· μ' ὅλα ταῦτα λέγω ὅτι ἀναγνώσας μόλις τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τῆς ἐπιτροπῆς εὑρέθην καὶ εὑρίσκομαι εἰς ἀπορίαν καὶ σύγχυσιν· ὁ ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει του ἐκθέτει ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς ἀπ' ἀρχῆς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς καταρτίσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, καταδεικνύει τὴν ἀνάγκην, ἥτις παρέστη πρὸς τὴν τροποποίησιν τῆς εἰσαγομένης καὶ ἐν ἰσχύϊ οὔσης Γαλλικῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας συμφώνως πρὸς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα ἡμῶν καὶ τὴν κατάστασιν μας, ἀπαριθμεῖ κατὰ σειρὰν τὰς διαφόρους ἐπιτροπὰς, αἵτινες ἐπελήρθησαν καὶ κατήρτισαν τὸ ἔργον, καὶ τελευταῖον συνιστᾷ αὐτὸ ὡς ἀρκετὰ τέλειον· ἀφ' ἑτέρου ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς ἐκθέτει, ὅτι τὰ 72 ἄρθρα τοῦ νομοσχεδίου τούτου δὲν ἔχουν ἀξίαν τινὰ, καὶ τὰ τροπολογεῖ εἴτε οὐσιαστικῶς εἴτε μή. Ἡ τοιαύτη κατάστασις τί σημαίνει; δηλοῖ ὅτι ἡ ὕλη εἶναι σπουδαιοτάτη· πρόκειται λοιπὸν νὰ μεταῤῥυθμίσωμεν ἢ νὰ συντάξωμεν ἢ νὰ συναρμολογήσωμεν ἀμφότερα· πρόκειται νὰ ψηφίσωμεν μίαν νομοθεσίαν ἀφορῶσαν ὅλην τὴν κοινωνίαν, διότι ἡ νομοθεσία αὕτη ἀποβλέπει τὴν μόρφωσιν τοῦ στρατοῦ, καὶ ὁ καλὸς καταρτισμὸς τοῦ στρατοῦ ἔχει μεγίστην ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ ἔθνους· οἱ νόμοι οἱ ὀργανικοὶ τρέφουν ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν διὰ τοῦ εἰδικοῦ στοιχείου ὅπερ ἀφορῶσι. Δυστυχῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχομεν συμπεπληρωμένην τὴν πολιτικὴν νομοθεσίαν μας· ὡς ἐκ τούτου δὲν ἔχομεν τὸ ἀναγκαῖον Σῶμα τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ὑφίσταται καὶ νὰ προετοιμάζῃ καὶ νὰ καταρτίζῃ

τοὺς νόμους ὥστε νὰ ἦναι ὅλοι εἰς πλήρη συνάφειαν, ὡς ἔπρεπε νὰ καταρτίσῃ καὶ τὸ παρὸν νομοσχέδιον, διότι ὁ στρατὸς δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ ἓν μέλος τῆς κοινωνίας. Ἐν ποιαύτῃ περιπτώσει ὅταν εἷς Γερουσιαστὴς διὰ τοσούτων τροπολογιῶν, ἃς ἐπιφέρει, καταστρέφει ἔργον τριάκοντα ἄλλων νομομαθῶν, τί θέλετε νὰ πράξω, νὰ πιστεύσω, καὶ νὰ παραδεχθῶ τὰ προτεινόμενα; Ἐνταῦθα συγχωρήσατέ μοι νὰ ἐκφράσω μίαν ἰδέαν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ὑπάρχει Συμβούλιον Ἐπικρατείας, ὑπάρχει ὅμως ἓν τμῆμα τοιούτου Συμβουλίου, ὑπάρχει μία ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ νομομαθῶν, ἥτις ἐργάζεται εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν ἀρορώντων τὴν πολιτείαν νόμων. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιτροπὴν ὥρειλεν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς νὰ ὑποβάλῃ ὅλας ταύτας τὰς μεταβολὰς καὶ νὰ τὰς εἰσάξῃ περιβεβλημένας μετὰ τῆς ἐγκρίσεώς της πρὸς πλείονα ὑποστήριξιν καὶ παραδοχήν. Ἐπειδὴ δὲ τοιοῦτό τι δὲν ἔπραξε, ἀπέναντι μιᾶς τοιαύτης μεγάλης τροποποιήσεως, ἥτις μᾶς θέτει εἰς τὴν πλέον ἀμήχανον θέσιν, ἤθελον παρακαλέσει τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ συγκατατεθῇ ὥστε νὰ ἀναβάλωμεν ἐπί τινας ἡμέρας τὴν συζήτησιν, καθ' ἃς ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ φέρῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς τὰς ἐπενεχθείσας τροπολογίας, νὰ ἀκούσῃ τὴν γνώμην της, καθ' ἣν καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ καταρτίσωμεν τὰς διατάξεις τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ὅσον ἐνεστιν ἀκριβέστερον· ἤδη δὲ ἐντὸς τοιαύτης ἀνωμαλίας τί δυνάμεθα νὰ πράξωμεν; φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ σπεύσωμεν, ἀφ' ἑτέρου ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ συμβουλευθῇ, ὡς πρεπον, τὴν ῥηθεῖσαν ἐπιτροπὴν καὶ συνεννούμενον μετ' αὐτῆς νὰ φέρῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισίν μας ἐκεῖνα τὰ μέρη τῶν μεταβολῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ὅσα εἶναι παραδεκτέα κατὰ τὴν γνώμην της, καθόσον ὁ νόμος οὗτος θέλει μορφώσει τὰ ἤθη τοῦ στρατοῦ μας, καὶ ἡ μόρφωσις αὕτη τοῦ στρατοῦ ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὰ ἤθη τῆς κοινωνίας· ἂν ἡ πρότασίς μου αὕτη δὲν ἐγκριθῇ, ἐπιφυλάττομαι νὰ φέρω τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγγιος ὡς μέλος τῆς Εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος.

Εἶμαι καθολοκληρίαν σύμφωνος μετὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι ἡ ἀπάντησις ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα περὶ ἀρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἔχει χώραν ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ οἰκείου ἄρθρου περὶ τῆς τοιαύτης ἀρμοδιότητος, καθόσον ἡ συζήτησις ἤδη περιστρέφεται εἰς τὴν ἀρχήν, ἥτις περιλαμβάνει

ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ ἡ τροπολογία ἡ προτεινομένη ὑπὸ τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ φέρει μὲν τὴν οἰκονομίαν τοῦ νόμου δὲν μεταβάλλει δὲ ποσῶς ὁλόκληρον τὸ οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐπέφερε μίαν γενικωτέραν παρατήρησιν. Εἶπεν ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἔφερεν ἓν νομοσχέδιον καὶ τὸ εἰσώστησεν ὡς ἀρκετὰ τέλειον· κατόπιν εἷς Γερουσιαστὴς ὡς μέλος τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς μετέβαλε διὰ τροπολογιῶν ὁλόκληρον τὸ Νομοσχέδιον· ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ μεταβολαὶ δέον νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν σκέψιν καὶ γνωμοδότησιν τῆς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ Πολιτικοῦ Κώδικος ὑπαρχούσης ἐπιτροπῆς, μὴ ὑπάρχοντος συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας. Ἀπορῶ πῶς καὶ ἤδη ἐνίσταται κατ' ἐπιτροπῆς, ἥτις ἔφερε τροπολογίας τοῦ Νομοσχεδίου, ἐνῷ ἄλλοτε ἐκραύγαζε κατὰ τῶν ἐπιτροπῶν, αἵτινες εἰσήγαγον ἐλθέσεις ἄνευ τροπολογιῶν ἐπὶ τῶν ἀρμοδίων Νομοσχεδίων. Συμφωνῶ πληρέστατα ὅτι ἀναγκαῖον ἦτο νὰ ὑπάρχῃ ἓν Συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας πρὸς τὴν κατάρτισιν τῶν Νομοσχεδίων, ἀλλὰ συνάμα παρατηρῶ ὅτι τὸ παρὸν Νομοσχέδιον καταρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς προϊόντος ἀρχαιοτέρας καὶ μεγαλητέρας πείρας καὶ δοκιμασίας, ὅπερ εἶναι ἀνώτερον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τοὐτέστι ἠρανίσθη ἐκ τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας καὶ μάλιστα τῆς καθιερωθείσης κατὰ τὸ ἔτος 1857 ὡς ἔργου τελειοτέρου διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν δοκιμωτέρων νομομαθῶν πολιτῶν καὶ στρατιωτικῶν τοῦ Γαλλικοῦ Ἔθνους. Ἡ εἰσηγητικὴ λοιπὸν ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἔργον συζητηθὲν καὶ καταρτισθὲν ἐσχάτως ἀπὸ τοσούτους συλλόγους τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας τῆς Γαλλίας ἔφερεν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τὰς εἰς τὴν ἔκθεσίν της φαινομένας τροπολογίας, αἵτινες σκοπὸν ἄλλον δὲν ἔχουσιν εἰμὴ νὰ φέρωσι τὰς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου εἰς συνάφειαν μὲ τὰ ἤθη μας καὶ μὲ τὸν κοινὸν ποινικὸν νόμον· ταύτας δὲ τὰς τροπολογίας, ἡ ἐπιτροπή, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μέλος καὶ ὁ πρόεδρος τῆς πρώτης στρατιωτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις εἰργάσθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, δὲν ἔφερε πρὶν ἡ συμβουλευθῇ καὶ τὰ φῶτα τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα εἰδημόνων ἀνδρῶν· ὥστε ἀφοῦ ἐσυμβουλεύθη τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τοῦ ποινικοῦ δικαίου Κ. Πάλλικα, καὶ ἤκουσε τὴν ἔγκρισιν ἐπὶ τῶν πράξεών της, τότε καὶ μόνον ἔλαβε τὸ θάρρος νὰ φέρῃ ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰς προκειμένας τροπολογίας, ἃς πιστεύομεν ὅτι θέλει δεχθῇ καὶ ὁ Κ.

ὑπουργὸς· τὸ νὰ ἀποστείλωμεν τὸ ἔργον τῶν τροπολογιῶν εἰς τὴν ὑφισταμένην ἐπιτροπὴν εἶναι μία πρᾶξις ἀναξιοπρεπὴς καὶ ἐναντία τοῦ Κανονισμοῦ, καθ' ὃν ἡ ἐπιτροπὴ ὡς ἐκ τοῦ δικαιώματός της καλέσασα ἐσυμβουλεύθη πρὸς τὴν τελειότητα τοῦ ἔργου του τὰ κατάλληλα πρόσωπα, ὡς ἔχει δικαίωμα νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ πᾶς Γερουσιαστής, ἡ δὲ ἀποστολὴ εἰς ἄλλην ἐπιτροπὴν ἀπαγορεύεται, ἤτις ἄλλως τε φέρει καὶ μεγίστην προσβολὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Σῶμα.

Ἀνταπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης. Ἐτελείωσε τὴν ἀγόρευσίν του ὁ ἤδη ἀγορεύσας Γερουσιαστὴς ὡς μέλος τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς διατεινόμενος, ὅτι ἐγὼ εἶπον νὰ συνεννοηθῶμεν μετ' ἄλλου Σώματος τοῦ Σώματος τῆς ὑπαρχούσης Νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ὅτι εἶναι ἀναξιοπρεπὴς ἡ παραπομπὴ τοῦ ἔργου εἰς αὐτὴν, ἣν δὴθεν ἐγὼ ἐπρότεινον. Εἰς ἀπάντησιν λέγω ὅτι μὲ ἐπλαστόγραψε, τοὐτέστι μὲ παρεννόησε.

Ἐγὼ εἶπον, καὶ ἔναυλοι εἶναι οἱ λόγοι μου, ὅτι ἀπέναντι μιᾶς τοιαύτης βαβυλωνίας, ἣν θὰ ἰδῇ ὅλον τὸ κοινὸν, νὰ προσδεύσωμεν δὲν εἶναι καλὸν, καὶ προσέθηκα ὡς ὀρθὸν τὸ νὰ συμβουλευθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ τὴν ὑπάρχουσαν νομοθετικὴν ἐπιτροπὴν ὡς πρὸς τὰς ἐπενεγκομένας τροπολογίας, δι' οὓς ἀνέφερον λόγους· οἱ λόγοι τοῦ προλαλήσαντος δὲν ἐξησθένησαν παντάπασι τὰ ἐπιχειρήματά μου, ἀπ' ἐναντίας τὰ ὑποστηρίζουσιν. Ἕκαστος Νόμος περιέχει κάτι τι, τὸ ὁποῖον ἀφίνει ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν καταρτίζεται, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἐπικαλεσθῆτε ἕνα νόμον τοῦ ἐν Γαλλίᾳ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας τοῦ ἔτους 1857, τὸν ὁποῖον κατήρτισε καθ' ὃν ἐβιάσθη τρόπον, φέρετέ μας ἢ ἐπικαλεσθῆτέ, ἂν ἔχετε, νόμον τοιοῦτον τῆς Ἀμερικῆς ἢ τῆς Ἀγγλίας, ὅστις βεβαίως θέλει εἶσθαι τὸ προϊὸν τῶν ἐμβριθεστέρων σκέψεων, καθόσον ἐκ τῆς Γαλλίας σήμερον δὲν παραδέχομαι τὸ διέπον αὐτὴν πνεῦμα ἀλλὰ μόνον τὴν σοφίαν της· ὁ Κ. Προβελέγγιος προσέθηκεν ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐσύστησε πρὸς τελειοτέραν κατάρτισιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἐπιτροπὴν πολὺ μεγαλειτέραν ἀπὸ εἰδήμονας· αὐτὴ ἡ ῥῆσις συμφωνεῖ πρὸς ὅσα εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ ἀκούσω διὰ τοῦΚ. ὑπουργοῦ τὴν γνώμην αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν καὶ νὰ ἐπιψηφίσω τὰς ἀξίας παραδοχῆς· ἀλλ' εἰς ποίαν θέσιν κατατάττονται καὶ αὐτὴ ἡ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ καὶ αἱ τοιαῦται ἄλλαι ἐπιτροπαί, αἵτινες ἐσυστήθησαν πρὸς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ὅταν ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὡς εἰδικὸς περὶ τὰ νομικὰ ἐκ τῶν λοιπῶν μελῶν, ἔφερε τοσαύτας τροπολογίας, ὅσας ἀποδεικνύουσιν αὐτὰς τὰς ἐπιτροπὰς, ὡς μὴ γνωριζούσας τί ἔπραττον; ἐγὼ ἐπ' ἐναντίας πιστεύω καὶ φρονῶ, ὅτι αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται ἐγνώριζον οὐχὶ ἴσα ἀλλὰ καὶ περισσότερα τῶν ὅσων γνωρίζει ὁ Κ. Προβελέγγιος, διότι καὶ αἱ πλειοσότεραι γνῶμαι εἶσιν ἰσχυρότεραι, καὶ τὰ μέλη αὐτῶν κατέγιναν καὶ καταγίνονται εἰδικῶς εἰς τὸ παρὸν ζήτημα, ὥστε τὸ ἐξέτασαν ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτοῦ ἐπόψεις· οἱ λόγοι λοιπὸν, οὓς εἶπον, μὴ ἀναιρεθέντες κατ' οὐδὲν ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος μέλους τῆς ἐπιτροπῆς, μένουσιν ἰσχυροὶ ἰσχυρότατοι. Ἐὰν δὲν εἰσακουσθῶσιν καὶ δὲν ἐγκριθῶσιν ὑπὸ τοῦ σώματος ἐπιφυλάττομαι νὰ φέρω τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Σπῦρις Μήλιος.

Ἔχομεν, Κύριοι, κανονισμὸν ὅστις διέπει τὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας μας· κατ' αὐτὸν ἐφ' ἑκάστου νομοσχεδίου διορίζεται ἐπιτροπὴ, ἥτις καθήκον ἔχει νὰ φέρῃ οἵαν ἐγκρίνει ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου ἔκθεσιν ἐγκρίνουσαν ἢ τροπολογοῦσαν αὐτό· ἡ δὲ ἔκθεσις αὕτη μὴ ὑποβαλλομένη ἄλλοθι συζητεῖται μετὰ τοῦ ἀντικειμένου περὶ οὗ πραγματεύεται οὐδέποτε πρὸ τῶν 24 ὡρῶν· ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τούτων τοῦ κανονισμοῦ ἐβλέφθην νὰ συναπαρτίσω μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν, καθόσον ἄλλως βεβαίως δὲν παραδεχόμην τοιαύτην ἐντολήν· ὡς μέλος, καὶ μάλιστα ὡς πρόεδρος τῆς κατὰ πρῶτον ἐργασθείσης εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς, καὶ ἤδη ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος λέγω, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον ἔχει βάσιν τὴν Γαλλικὴν Νομοθεσίαν τοῦ 1857, καὶ αἱ ἐπενεχθεῖσαι τροπολογίαι ἔχουσι τὸν σκοπὸν νὰ συναρμολογήσωσι καὶ νὰ φέρωσιν εἰς συνάφειαν τὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν μὲ τὴν κοινὴν ποινικὴν νομοθεσίαν, καὶ νὰ ἀφαιρέσωσι περιστάσεις τινας, ἃς ἡμεῖς ἐν τῇ Ἑλλάδι δὲν ἔχομεν· ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὡς ἐκφράζεται εἰς τὴν ἔκθεσίν του, διώρισε καὶ ἑτέραν στρατιωτικὴν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ κατὰ πρῶτον συνταχθέντος Νομοσχεδίου· τοῦτο δὲν ἐθεωρήθη ὡς προσβολὴ, διότι ἡ σύστασις τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης εἶχε τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ὅλοι τείνομεν. Ἡ πρότασις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου, ἂν ἐγίνετο ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ ὡς μὴ ἐπενεγκοῦσα καμμίαν βλάβην, ἐπισήμως ὅμως γινομένη δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, διότι ἀντίκειται εἰς τὸν κανονισμόν.

Ὑπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος.

Κύριοι! καὶ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ τὸ ὑπουργεῖον καὶ τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας βεβαίως ἄλλο τι δὲν ἐπιζητοῦσιν, ἄλλο τι δὲν ἐπιδιώκουσι διὰ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων εἰμὴ νὰ ἐξεύρωσι τὸ τελειότερον καὶ τὸ καταλληλότερον πρὸς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου· ὁ αὐτὸς λοιπὸν σκοπὸς, ἡ αὐτὴ ἐπιθυμία ἐνυπάρχει εἰς ὅλους· καὶ φρονῶ ὅτι μία κακὴ συνεννόησις, ἤ, ἂν θέλετε, ὁ λόγος τοῦ ὅτι δὲν ἐνελετήσαμεν ἀρκούντως ὅλα τὰ ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου, μᾶς διαιρεῖ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν ἰδεῶν καὶ γνωμῶν, ἐξ οὗ προέρχονται ὅλοι οἱ δισταγμοί· ὁ κατὰ πρῶτον λαβὼν τὸν λόγον Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐπὶ δύω ὥρας σχεδὸν ἐλάλησε, καὶ ἐνῷ ὑπέδειξε τοὺς δισταγμούς του, ταὐτοχρόνως εὗρε καὶ ἐξέθηκεν ἐπιχειρήματα τόσα, ὅσα ἐκλόνισαν τὰς πεποιθήσεις· ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ ἀντικείμενον δὲν εἶναι τυχαῖον ἀλλὰ σπουδαῖον σπουδαιότατον. Ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἰσαγαγὼν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰς τὴν Γερουσίαν, τὸ φέρω, εἶπε, ὡς ὅλοι ἐνθυμεῖσθε, κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, ὡς περιεχούσης ἐντὸς αὐτῆς τοὺς γέροντας ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὴν συνδρομὴν, τὰ ῥῶτα καὶ τὴν πεῖραν ἔχω ἀνάγκην πρὸς τὴν ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω κατάρτισίν του· διὰ νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἤθελον προτείνει μίαν ἔκτακτον ἀναβολὴν, καὶ δὲν πιστεύω ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ, εἰς ἣν ἀνήκει ἔπαινος, καὶ ἔπαινος μέγας, διότι εἰργάσθη εἰλικρινῶς καὶ μὲ ἀτρύτους κόπους, θέλει πειραχθῆ δι' αὐτὴν τὴν πρότασιν, καὶ τοῦτο πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ὀνομασθῆ καὶ μία ἄλλη ἐπιτροπὴ ἐκλεγομένη ἐκ τῶν τμημάτων, ἥ, ἂν θέλετε, νὰ σχηματισθῆ ὁλόκληρος ἡ Γερουσία εἰς ἐπιτροπὴν καὶ νὰ συζητήσῃ μετὰ τῆς ἤδη ὑπαρχούσης εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς προκαταρκτικῶς τὸ νομοσχέδιον, διὰ νὰ ἔλθωσιν εἰς μίαν συνάρειαν αἱ ἰδέαι καὶ αἱ πεποιθήσεις πάντων. Τὴν ἰδέαν μου ταύτην στηρίζω καὶ εἰς προηγούμενα· παραλείπω νὰ ἐξετάσω τί ἐγίνετο ἢ τί γίνεται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω τὰ γινόμενα ἐν Ἑλλάδι. Τὸ ὑπουργεῖον, ὡς ἴδατε εἰς τὴν ἔκθεσίν του, δὲν ἠρκέσθη εἰς μίαν ἢ δύω ἐπιτροπὰς ἀλλὰ προέβη εἰς σύστασιν περισσοτέρων, διὸ κἀγὼ μιμούμενος τὸ παράδειγμα τοῦτο προτείνω ὅπως ἡ Γερουσία μὴ προβῇ εἰς τὰ καθέκαστα, νὰ συνέλθῃ δὲ εἰς μίαν ἔκτακτον συνεδρίασιν, καὶ ἀφοῦ ἐργασθῇ καὶ συζητήσῃ ὡς ἄλλα σώματα, ἔπειτα νὰ προχωρήσῃ ἐν γνώσει τῶν πραγ-

μάτων εἰς τὴν συζήτησιν, καθ' ὃν σκοπὸν καὶ καθ' ἣν ἐπιθυμίαν ὅλοι ἔχομεν πρὸς τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ τελειοτέρου καὶ τοῦ καταλληλοτέρου ὅλων τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου, διότι ἄλλως ἂν σπεύσωμεν, φοβοῦμαι ὅτι θέλομεν φθάσει εἰς συζητήσεις σκανδαλώδεις· ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν τὴν πρότασίν μου τοῦ νὰ διορισθῇ νέα ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν τμημάτων, ἡ ὁλόκληρον τὸ σῶμα νὰ σχηματισθῇ ὡς τοιαύτη, διὰ νὰ ἔλθῃ μετὰ τῶν μελῶν τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς εἰς μίαν προκαταρκτικὴν συζήτησιν. Σήμερον, ὡς ἴδατε, Κ. Πρόεδρε, ἐγένοντο οὐκ ὀλίγαι προκαταρκτικαὶ προτάσεις, καὶ διὰ νὰ ἔλθῃ μία ὡς ἔγγιστα ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν καὶ γνωμῶν πρὸς σχηματισμὸν τῆς ὀρθοτέρας ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἀνάγκη νὰ ἀναβληθῇ ἡ περαιτέρω συζήτησις εἰς τὴν αὔριον.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης εἶπεν·

Σκοπὸν δὲν εἶχα, Κύριοι, νὰ λάβω τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου μήποτε καὶ οἱ λόγοι μου ἤθελον παρεξηγηθῇ. Ἀφορμὴ δὲ παρεξηγήτεως ἦτο ἡ πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου ἀποχώρησίς μου, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ εἴς τινα μέρη τοῦ ὑπ' ὄψιν νομοσχεδίου ἐναντία γνώμη μου, διότι τὸ μὲν εἰσήχθη περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου, ἡ δὲ ἀποχώρησίς μου ἐγένετο κατὰ τὴν 10 Ἰανουαρίου, καὶ ἤθελε κινήσῃ τὴν περιέργειάν τινων πῶς μέλος ὢν τότε τοῦ ὑπουργείου, εἰς ὃ τοῦτο ἔπρεπε νὰ ὑποβληθῇ, ἀντιλέγω σήμερον. Ὅθεν καὶ πρὶν ἡ προβῶ εἰς περαιτέρω ἐξήγησιν προλέγω, ὅτι ἀγνοῶ πῶς τὸ τοιοῦτο δὲν εἶχεν ὑποβληθῇ καὶ συζητηθῇ μέχρι τῆς τότε ἐποχῆς. Ὅθεν, προκειμένου νὰ δώσω ψῆφον ἐπὶ τοσοῦτον σπουδαίου ἀντικειμένου, δὲν δύναμαι νὰ παραλείψω τοὺς δισταγμοὺς τῶν πεποιθήσεών μου· καθόσον μάλιστα εἶπέ τις ὅτι οἱ πλημμελεῖς νόμοι προσβάλλουσι μᾶλλον τὰ ἤθη ἂν δὲν βληθῇ ἡ ἀπαιτουμένη προσπάθεια εἰς βελτίωσιν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπιψήφισιν.

Ἀξιέπαινος εἶναι ὁ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς διὰ τὸ βῆμα ὅπερ ἔκαμε τοῦ νὰ φέρῃ σήμερον ἐνώπιον ἡμῶν, σχετικῶς τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, πρὸς καταρτισμὸν τοῦ ὁποίου, ὡς εἶπε, ἐδέησε νὰ καλέσῃ τοὺς ἱκανωτέρους καὶ δοκιμωτέρους μεταξὺ τῶν νομομαθῶν περὶ τὰ στρατιωτικά. Εἶμαι ὅμως τῆς προλήψεως ὅτι πρέπει πάντοτε, προκειμένου περὶ ἐφαρμογῆς νομοθεσίας τινος παρ' ἡμῖν, νὰ προσπρέχωμεν κυρίως εἰς ξένας νομοθεσίας, διότι τοῦτο τὸ μέτρον ἐλήφθη κατὰ διαρρόους περιστάσεις. Καὶ σήμερον λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ νομοσχεδιάσασα ἐπιτροπὴ τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν ὡς

τὴν μᾶλλον διαπρέπουσαν, καὶ ἐξ ἄλλων ἐπίσης τὰ χρησιμώτερα πρὸς τὸν σκοπὸν, συνημολόγησε τέλος τὸν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν *Στρατιωτικὸν Ποινικὸν Κώδηκα*. Ἀλλὰ δὲν εἶμεθα νομίζω ἀπολύτως ὑπόχρεοι νὰ παραδεχθῶμεν τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν διὰ μιᾶς ἁπλῆς μεταρρύθμισεως. πρέπει νὰ βασανισθῇ αὕτη καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, καὶ ἀφ' οὗ μάλιστα διηλθε διὰ τῶν χειρῶν τοιούτων ἐπιτροπῶν, δὲν βλέπω εἰς τί ἠδύνατο νὰ προσκρούσῃ ἂν διεξήρχετο τοῦτο καὶ ἡ καταδεχθεῖσα νομοθετικὴ ἐπιτροπή. Διότι χωρὶς νὰ θέλω νὰ ἐπικρίνω τὸ πρακείμενον νομοσχέδιον, λέγω, ὅτι ἠδύναντο, ἤτο μάλιστα ἀνάγκη, νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν σύνταξιν αὐτοῦ καὶ ἄλλα πρόσωπα, ἐκτὸς τῶν ἐπιτροπῶν, διακεκριμμένης ἱκανότητος καὶ πείρας, διὰ νὰ μὴ φέρῃ σήμερον τὸ ἐλάττωμα ὅτι δὲν ἔχει τὸ κῦρος τῆς ἐπισημότητος τῶν γνωμῶν· πρὸ πάντων δὲ, τὸ κατ' ἐμὲ, ἔπρεπε νὰ φέρῃ τὸ κῦρος τῆς κοινῆς γνώμης διὰ τῆς δημοσιότητος πρὶν τῆς εἰς τὰ βουλευτικὰ σώματα ὑποβολῆς του· ὥστε χωρὶς οἱ λόγοι μου νὰ ἔχωσι πρόθεσιν προσβολῆς οὔτε κατὰ τῆς ἐκπονησάσης αὐτὸ ἐπιτροπῆς οὔτε κατὰ τοῦ ὑποβάλλοντος αὐτὸ ὑπουργοῦ, λέγω, ὅτι δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ὁρίσω ἀπὸ τοῦδε ἂν θὰ δώσω ἐν πεποιθήσει τὴν ψῆφόν μου.

Ἀμφιβάλλων ὅμως ἂν καὶ ἡ περὶ νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς ῥηθεῖσα ἰδέα δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ σήμερον, ἢ τὸ νὰ ὑποβληθῇ ἤδη εἰς νέαν ἐπεξεργασίαν εἰδικῶν καθηγητῶν τοῦ ποινικοῦ δικαίου, ἂν καὶ ἤθελεν εἶσθαι λίαν λυσιτελὴς πρὸς τὸν σκοπὸν ὃν ἐπιδιώκομεν, δὲν ἐπιμένω εἰς τὰς προτάσεις ταύτας ὡς ἀδυνάτους, κατ' ἐμὲ, καὶ συμφωνῶ πληρέστατα μετὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα λαλήσαντος περὶ ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων, καθ' ὅσον ἐπ' αὐτοῦ ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν μικρὰν στρατιωτικὴν πεῖράν μου. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο πρέπει νὰ διεξαχθῇ μετὰ πολλῆς προσοχῆς, διότι καὶ οἱ στρατιῶται εἶναι μέλη τῆς πολιτείας, εἶναι ἀδελφοί, καὶ δὲν ἤθελεν εἶσθαι δίκαιον νὰ παραδώσωμεν αὐτοὺς καθολοκληρίαν εἰς τὴν ἀπαθῆ αὐστηρότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, ἢ νὰ τοὺς ἀπομακρύνωμεν τῆς ἀνεπηρεάστου ἐγγυήσεως τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων. Διὰ τοῦτο κηρύττομαι ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς ὅπως μᾶς δοθῇ ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς πρὸς σκέψιν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Βλέπω, κύριοι, ὅτι τὸ ζήτημα πλησιάζει νὰ λήξῃ εἰς ἀπόφασιν ἀναβολῆς· καὶ χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ ὑποβάλλωμεν τὸν Κ. ὑπουργὸν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς συζάσεως νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς. Τὴν

ἀναβολὴν δὲ ταύτην ἔτι μᾶλλον ὑποστηρίζει ἡ πρὸς τοὺς ἐν ἀρχῇ λόγους μου γενομένη παρατήρησις ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ, ὅτι αἱ ἐνστάσεις μου περὶ ἁρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἤθελον ἔχει ὑπόστασιν κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν καθέκαστα καὶ ποσῶς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου· διότι συμφωνῶν πληρέστατα μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ παραδεχόμενος τὴν ἀρχὴν, καθόσον εἶμαι ὑπὲρ αὐτῆς, πιστεύω, ὅτι θέλομεν φθάσει εἰς τὸ καταδεχθὲν δύσκολον μέρος, καὶ τότε θέλει ἐπέλθει ἡ ἀναβολὴ διὰ νὰ μᾶς δοθῇ ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς νὰ σκεφθῶμεν ὡρίμως. Ἤθελεν εἶσθαι λοιπὸν τὸ κατ' ἐμὲ ὅλως ἄτοπον νὰ διακόψωμεν ἐν τῷ μέσῳ τὴν συζήτησιν, καὶ νὰ μὴ ἀποφασισθῇ ἤδη ἐν ἀρχῇ μικρά τις ἀναβολὴ, ὑπὲρ τῆς ὁποίας κηρύττομαι καὶ ἐγώ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἂν πρόκηται νὰ περιορισθῇ σήμερον, ἢ καὶ αὔριον εἰς ταύτην τὴν πρᾶξιν μόνον· ἀλλ' ἐὰν ὑπάρχῃ σκοπὸς μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ψηφοφορίαν νὰ προχωρήσῃ ἡ Γερουσία ἀμέσως καὶ εἰς τὴν συζήτησιν τῶν καθ' ἕκαστα ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου, χωρὶς νὰ δοθῇ μικρά τις ἀναβολὴ τριῶν, ἢ τεσσάρων ἡμερῶν π. χ., διὰ νὰ συνεννοηθῶμεν ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ τοῦ χρόνου διαστήματι περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἁρμοδιότητος, τὸ ὁποῖον, κατ' ἐμὲ, εἶναι τὸ κύριον ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μελετήσωμεν, ὅσον τὸ δυνατὸν ἐμβριθέστερον, τότε πρέπει νὰ προσέξωμεν καλῶς μὴ ψηφίσωμεν καὶ παραδεχθῶμεν τὰς ἀρχικὰς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου, αἵτινες ἀφορῶσι τὸν σχηματισμὸν τῶν στρατοδικείων, διότι, ἂν μετὰ ταῦτα δὲν φέρωμεν καμμίαν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς διατάξεως τῆς ἁρμοδιότητος, ὁ σχηματισμὸς τῶν στρατοδικείων, ὡς ἔχει ἐν τῷ κειμένῳ, θέλει εἶσθαι καὶ αὐτὸς λίαν αὐστηρὸς καὶ ἐναντίος εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθοῦς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, τοὺς ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ διατελοῦντας, καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ἐν γένει.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός.

Τὸ ἀπασχολήσαν, κύριοι, σήμερον τὴν Γερουσίαν ζήτημα θεωρεῖται κατὰ τύπον καὶ κατ' οὐσίαν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀναβολὴν τὸ λύει αὐτὸς ὁ κανονισμὸς τοῦ σώματος· τὸ δεύτερον ὅμως ὡς ἀποβλέπον τὴν αἰτίαν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, κρινομένην ἐκ τῶν ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος τροπολογιῶν, ἔχει ἀνάγκην ἐπεξηγήσεων. Εἰς οἱονδήποτε νομοθετικὸν ἔργον, Κύριοι, εἶναι ἀδύνατον νὰ ζητήσητε τὴν ἀπόλυτον τελειότητα ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς συνεχοῦς

καὶ ἀλλεπαλλήλου ἐπεξεργασίας ὅσον κύστηρὰ καὶ ἂν ἤθελεν ὑπάρχει αὕτη· διότι ὁσάκις ἤθελεν ὑποβληθῇ εἰς νέαν ἀναθεώρησιν, καὶ νέαι ἤθελον παρακολουθήσει προσθαιρέσεις ὡς ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ νὰ προσθέσωμεν νέα ρῶτα καὶ νέας τροπολογίας σχετικῶς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν τῆς ἄκρας τελειότητος, ἥτις εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Ἐπὶ παντὸς ἔργου, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἀνάγκην ἔχομεν νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἐγένοντο αἱ πρέπουσαι καὶ ἱκαναὶ προκατάρκτικαὶ ἐργασίαι πρὸς τελειοποίησιν αὐτοῦ· ἄλλως τε πᾶσα ἄλλη ἐπεξεργασία παρατεινομένη ἐπ' ἄπειρον δύναται νὰ διαιωνίσῃ τὸ ἔργον χωρὶς ποτε νὰ θέσῃ ὅρον τελειότητος. Ἀκούσατε λοιπὸν καὶ παρατηρεῖτε ἐκ τοῦ ὅλου ὅτι κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια δικαιοσύνης καὶ ἐπανειλημμένη χρῆσις ἐπιτροπῶν πρὸς κατάρτισιν τοῦ ὑπ' ὄψιν ὑμῶν Νομοσχεδίου, ὥστε ἡ περὶ ὑποβολῆς αὐτοῦ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐπεξεργασίαν ἰδέα εἶναι πάντη περιττή, διότι αὐτὴ δὲν ἤθελεν εἰσθαι τὸ τελευταῖον ὅριον. Ἐπομένως, κύριοι, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν ὅτι ἀποστέλλεται εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπὴν, τὸ κατ' ἐμὲ, αὕτη δὲν σύγκειται ἀπὸ τὰ καταλληλότερα πρόσωπα πρὸς ὃν ἐπιδιώκομεν σκοπὸν, διότι τὰ μέλη αὐτῆς ἄλλην εἶχον ἀποστολὴν, ὅτε ἐκλήθησαν· αὕτη δὲ ἦτο ἡ διὰ τῶν εἰδικῶν ἑκάστου γνώσεων κατάρτισις τῆν ἀστυκῆς ἡμῶν νομοθεσίας. Οὐχ ἧττον ὅμως ὅσα πρόσωπα ἀνεγνωρισμένης ἱκανότητος περὶ τὸ ποινικὸν δίκαιον, ὡς ὁ Κ. Πήλικας καὶ ὁ Κ. Μελᾶς καὶ ἐγὼ ὁ πρόεδρος τῆς ῥηθείσης νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὁ Κ. Προβελέγιος καὶ ὁ Κ. Ποτλῆς ὅλοι ἔσχομεν μέρος εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ ἐγνωμοδοτήσαμεν ὑπὲρ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι οἱ ἐκφρασθέντες σήμερον ἀξιέπαινοι δισταγμοὶ ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν προέρχονται μᾶλλον ἐκ μετριοφροσύνης, ἀφοῦ πεισθῶσιν ὅτι πρὸς ὃν ἐπιδιώκουσι σκοπὸν τελειότητος ἐλήφθησαν ὅλαι αἱ ἀποχρῶσαι ἐγγυήσεις, καὶ ποσῶς δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάζωσι τὰς πεποιθήσεις τάς ΚΚ. Γερουσιαστῶν αἱ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος τροπολογίαι, διότι αὗται κατὰ μέγα μέρος ἀνάγονται εἰς καταλληλοτέρους τινας συνδυασμοὺς ἢ ἐπανορθώσεις λεκτικοῦ κλ. ὀλίγισται δὲ εἰσὶν αἱ οὐσιώδεις τροποποιήσεις. Καὶ νομίζω ὅτι ἀφ' ἧς τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο εἰσήχθη οὔπω πως κατηργισμένον ἐνώπιον ὑμῶν, ἕκαστον μέλος εἶχε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ μελετήσῃ αὐτὸ καὶ νὰ φέρῃ σήμερον τὰς ὁποίας ἐμόρφωσε παρατηρήσεις.

Περιττὸν λοιπὸν κρίνομεν πᾶσαν ἀναβολὴν ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου, διότι καὶ ἡ παρὰ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα ἰδέα περὶ ἀρμοδιότητος καὶ συνθέσεως στρατοδικείου δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ αὐτὴν, καθόσον ἡ Γερουσία προβαίνουσα εἰς τὴν συζήτησιν ἐπιφυλάσσεται τοῦ δικαιώματος νὰ ἐπιφέρῃ ἐν δέοντι τὰς τροπολογίας της· ὥστε πρῶτον πρέπει νὰ ψηφίσωμεν τὴν ἀρχὴν, καὶ κατόπιν ἔρχονται τὰ καθέκαστα

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Οἱ πρὸ ἐμοῦ λαλήσαντες ΚΚ. Γερουσιασταὶ ἀνέπτυξαν ἀρκούντως τὸ ζήτημα καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ὄψεις, ἐξ ὧν, κατ' ἐμὴν ἰδέαν, κατεδείχθη, ὅτι ὅλαι αἱ προπαρασκευαὶ ἐγένοντο· τοῦτ' ἔστιν τρία ἤδη ἔτη εἰργάσθησαν διάφοροι ἐπιτροπαὶ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου καὶ ἐπέφερον διαφόρους τροποποιήσεις· παρῆλθον δύο ἤδη μῆνες ἀφ' ὅτου εἰσήχθη εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ πεντήκοντα περίπου ἡμέρας εἰργάσθη ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ σώματος ἐπενεγκοῦσα ἐπ' ἀσης τὰς κατ' αὐτὴν τροπολογίας της, καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἔκθεσιν ἔλαβον πρὸ ἑπτὰ ἡμερῶν ἅπαντες οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ, ὥστε τὰ πάντα ἐνηργήθησαν, διότι ἡ ἐπιτροπὴ ἔσβαίως ἔλαβε πληροφορίας καὶ ἀπὸ νομικοὺς καὶ ἀπὸ ἄλλους εἰδήμονας, τὰς ὁποίας ἐπίσης καὶ οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ ἦσαν εἰς καιρὸν νὰ λάβωσιν. Ὅθεν δὲν μένει ἤδη ἡ ἡ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ κυριώτερον τοῦ ὁποίου μέρος εἶναι τὸ τεσσαρακοστὸν ἔνατον ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει τὰ περὶ ἀρμοδιότητος τῶν στρατοδικείων· περὶ δὲ τῶν ὅσων εἶπεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, ὅτι ἡ παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς περὶ συστάσεως στρατοδικείων δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ ὑπόλοιπον μέρος, τὸ περὶ ἀρμοδιότητος αὐτοῦ, ἀπαντῶ, ὅτι ὁ ἴδιος ὡμολόγησεν, ὅπερ καὶ εἶναι ἀληθὲς, ὅτι εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἡ ὕπαρξις τῶν στρατοδικείων εἶναι ἀναπόρευκτος, διότι θέλει δικάζει τὰ ἀμέσως φρατιωτικὰ ἐγκλήματα· ἄρα ἡ ἀναβολὴ εἶναι κατὰ πάντα λόγον ἀνυπόστατος.

Παρετήρησεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ὅτι ὅτε Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας παρεξήγησαν τὴν ἐκφρασθεῖσαν περὶ ἀρμοδιότητος στρατοδικείων γνώμην του, ἀλλ' ἡ γνώμη του αὕτη οὐδένα ἄλλον εἶχε σκοπὸν ἢ νὰ προτελκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος καὶ νὰ μὴν σπεύσῃ σήμερον εἰς ἐπιψήφισιν, τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ νὰ ζητηθῇ μικρά τις ἀναβολὴ πρὸς πλειοτέραν μελέτην, ἐπανέλαβε δὲ ὅτι ἀληθῶς ἐν ἀρχῇ πρέπει νὰ ὑπάρχωσι στρατοδικεῖα καὶ ὅτι τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου παραδέχεται, ἀλλὰ θέλει νὰ δοθῇ σήμερον ἡ πρὸς μελέτην ἀναγκαία

ἀναβολή, ἢ αὔριον, ὅτε θέλει ἐπέλθει ἀναμφιβόλως κατὰ τὴν συζήτησιν τὸ περὶ ἀρμοδιότητος αὐτῶν.

Λαβὼν κατόπιν τὸν λόγον ὁ Γερ. Κ. Χατζίσκος εἶπε·

Παρατηρῶ, κύριοι, ὅτι ἐκ κακῆς συνεννοήσεως συζητεῖται τὸ περὶ ἀναβολῆς θέμα, διότι τινὲς ὑπέθεσαν ἴσως ὅτι οἱ προτείνοντες αὐτὴν εἶναι καὶ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἀπεναντίας, καθόσον ἤκουσα, οὐδεὶς εἶναι ἐναντίος πρὸς τοῦτο, ἡ δὲ ζητουμένη ἀναβολὴ μόνον σκοπὸν ἔχει νὰ δοθῇ ἡμῖν ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς πρὸς καταρτισμὸν τῶν πεποιθήσεών μας. Ἄλλως τε ἡ ἀναβολὴ αὕτη βλέπετε ὅτι ἐπῆλθε καὶ φυσικῶς παρελθούσης τῆς ὥρας, ὥστε τὴν αὔριον, ἐπαναληφθησομένης τῆς συζητήσεως, ἀποφαίνεται τὸ Σῶμα ἂν παραδέχεται τὴν ἀναβολὴν ἢ τὴν ἀποβάλλῃ καὶ προχωροῦμεν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς ἀρχῆς.

Εἰς ταῦτα προσέθηκεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Κανάρης.

Ἐπιτρέψατέ μοι, κύριοι, νὰ προσθέσω καὶ ἐγὼ εἰς τὰ παρὰ τῶν ΚΚ. συναδέλφων μου λεχθέντα, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἔργου καὶ τῶν κόπων τοὺς ὁποίους κατεβάλον προηγουμένως αἱ ἐπιτροπαὶ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος, ἥτις χαίρει πληρέστατα τὴν ἐμπιστοσύνην ἡμῶν, ἀλλὰ περὶ μικρᾶς ἀναβολῆς, ὅπως δοθῇ καιρὸς πρὸς πλειοτέραν σκέψιν ἐπὶ ἀντικειμένου τοσοῦτον σπουδαίου, διότι τί νὰ σᾶς εἴπω, τὸ κατ' ἐμὲ, ποσῶς δὲν μὲ ἐρώτισεν ἡ πολύτιμος ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ αἱ τροπολογίαι της, ὅσον μὲ ἔθεσαν εἰς ἀμφιβολίας τὰ ἐκτεθέντα ὑπὸ τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ κατενόησα ὅτι τῷ ὄντι πρόκειται περὶ σπουδαιοτάτου ἀντικειμένου· πρόκειται δηλαδὴ περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου ἢ τοῦ στρατιώτου. Δὲν θέλω βεβαίως νὰ ἐννοήσω διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεών μου ὅτι οἱ κοπιάσαντες πρὸς κατάρτισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου προέθεντο κακὰ, ἀπεναντίας ὁμολογῶ ὅτι εἰργάσθησαν ὑπὲρ ἑνὸς καλοῦ, περὶ μιᾶς βελτιώσεως τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπεθυμοῦμεν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι πρέπει καὶ νὰ σπεύσωμεν εἰς τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ τοῦ καλοῦ, ἀφοῦ μάλιστα τοσαῦται ἀναφύονται ἀμφιβολίαι ὅτι ὑπάρχει οὐσιωδῶς ἐλαττωματικόν· ἂς μὴ ἀπορῶσι λοιπὸν τινες διὰ τὴν πρὸς ἀναβολὴν ἐπιμονήν μας ταύτην, διότι ἂν ἐπρόκειτο νὰ ψηφίσωμεν μίαν ἐθνοφυλακὴν, ἕνα ἐλευθεριώτερον περὶ τύπου νόμον, ἠθέλατε ἴσως μᾶς ἰδεῖ σπεύδοντας μετὰ πολλῆς προθυμίας· ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν δὲν ζητοῦμεν ἄλλο ἢ μικρὰν ἀναβολὴν διὰ νὰ μᾶς δοθῇ ὁ καιρὸς πρὸς πλειοτέραν σκέψιν.

Παρετήρησε προσέτι ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης. Ἀπορῶ πῶς ἐγεννήθη ἡ ἰδέα ὅτι ὑπάρχουσι τινὲς κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐνῷ μόνον ἀναβολὴ ἐζητήθη, καὶ τοῦτο διὰ νὰ δοθῇ καιρὸς πρὸς ἀκριβεστέραν μελέτην νόμου ὀργανικοῦ, ἀφορῶντος τὴν τύχην τοῦ στρατιώτου καὶ ἓν ζωτικὸν συμφέρον τῆς κοινωνίας. Μάθετε ὅτι μόλις πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν διενεμήθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὰ μέλη τῆς Γερουσίας, καὶ ἐντὸς τοσούτου διαστήματος κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ μελετήσῃ τὸ ἔργον ὥστε νὰ ἦναι εἰς κατάστασιν νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν συζήτησιν ὀρθῶς κατηρτισμένην γνώμην. Οὐδεὶς, κύριοι, σκοπὸς ἐγκρύπτεται εἰς τὴν περὶ ἀναβολῆς πρότασιν, κανεὶς δὲν πολεμεῖ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἡ πρότασις τῆς ἀναβολῆς ἐτέθη μὲ ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν. Δὲν συμφωνῶ δὲ μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν ὅτι τὰ μέλη τῆς παρ' ἡμῖν διαρκοῦς νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας τὴν γνώμην ἠδύνατο, παραδεκτῆς γενομένης τῆς ἀναβολῆς, νὰ ζητήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, δὲν εἶναι τὰ καταλληλότερα πρόσωπα, διότι δέβλον δὲν ἔχουν τὸς εἰδικὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου γνώσεις. Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν ἰδέαν ταύτην ἐξέφρασεν ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶλλον ἀπὸ μετριοφροσύνην, διότι καὶ αὐτὸς οὗτος εἶναι πρόεδρος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπῆς. Δὲν δύναμαι δὲ ἔτι μᾶλλον νὰ συμφωνήσω μὲ τὴν ἰδέαν ταύτην, καθ' ὅσον ρίπτων ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, εὑρίσκω ὅτι ὁλόκληρος ἡ νομοθετικὴ ἐπιτροπὴ ἤθελε βεβαίως μᾶς ὑποβάλει πολὺ σπουδαίας παρατηρήσεις, ὁπόταν ἓν μόνον μέλος αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ Κύριος Προβελέγγιος ἠδυνήθη νὰ τροπολογήσῃ ὁλόκληρα ἑξήκοντα δύο ἄρθρα τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου. Ποσῶς δὲ δὲν ἐννόησα ἐκφραζόμενον τὴν περὶ τῆς νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς γνώμην νὰ σταλῇ τὸ νομοσχέδιον ἐπισήμως πρὸς αὐτὴν ἀλλ' ἐξωδίκως νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη αὐτῆς εἴτε παρ' ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν, εἴτε καὶ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. Ἂν δὲν παραδεχθῆτε, κύριοι, τὴν πρότασίν μου, πιστεύσατε ὅτι θὰ βλάψετε τὴν ὑπόθεσιν. Ἐν ὅσῳ ἔχομεν μίαν ἀνωτέραν ἠθικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν δικαιοδοσίαν νὰ καταφύγωμεν, δὲν εἶναι δίκαιον ἕνεκα μικροφιλοτιμίας νὰ τὸ παραμελήσωμεν. Οἱ ὀργανικοὶ θεσμοὶ δὲν γίνονται καθ' ἡμέραν, καὶ ἂν ὅταν κατασκευάζωνται εἰσαχθῶσι πλημμελεῖς διατάξεις, ἡ κοινωνία διὰ πολλοὺς χρόνους βασανίζεται, καὶ ἡ θεραπεία βραδύνει καὶ μὲ πολλὴν ζημίαν ἔρχεται.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἐξηντλημένην

τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ ἀναβολῆς· τινῶν δὲ ζητησάντων τὸν λόγον νὰ λαλήσωσι ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ὁ Κ. πρόεδρος, τῇ συγκατανεύσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀναβληθείσης τῆς συζητήσεως διὰ τὴν αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 26 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων **25** μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης ἀνεβλήθη εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀνέγνω δύω νομοσχέδια α) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν **2643: 80** 0|0 τασσομένης εἰς τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως **1859**, καὶ β) περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχμῶν **18.728** τασσομένης εἰς τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως **1860** κατὰ τὸν ἐν αὐτῷ προσαρτώμενον πίνακα· ἀπερασίσθη δὲ ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου ἵνα ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα, καὶ ἄνευ διορισμοῦ ἐπιτροπῶν νὰ γίνῃ ἡ ἐπὶ τῶν ὁποίων πραγματεύονται Νομοσχεδίων συζήτησις καθ' ἣν ἀνεγνώσθησαν τάξιν μετὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἤδη συζητουμένου Νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς Νομοθεσίας.

Ἔχουσι δὲ ἀμφότερα μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Μεταφέρω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις

δραχ. 2,643: 80 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ **1859** εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείου.

Ὡς θέλετε παρατηρήσει, Κύριοι, ἐν τῇ συνημμένῃ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ, ἡ πίστωσις αὕτη προώρισται εἰς πληρωμὴν ἐνοικίων τῶν καταστημάτων τοῦ Ὑπουργείου ἐκείνου, καὶ τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Σχολείου καὶ Διδασκαλείου, καὶ γραφικῶν ἐξόδων τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου. Πείθομαι δ' ὅτι ἀνενδοιάστως παραδέξεσθε τὸ νομοσχέδιον αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Φεβρουαρίου **1860**.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ὑποβάλλων ἐνώπιον τοῦ Σεβαστοῦ τούτου Σώματος τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. **2,643: 80** ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ **1859** προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου Ὑπουργείου, ἐπιψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὀφείλω νὰ συνοδεύσω αὐτὸ διὰ τῶν ἀκολούθων ἐξηγήσεων.

Ἡ οἰκία ἥτις ἐχρησίμευε πρὸ ἐτῶν ὡς κατάστημα τοῦ Ὑπουργείου, κατέστη ἀπό τινος λίαν στενόχωρος καὶ διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ προσωπικοῦ καὶ διότι ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ καταστήματι ἔχουσι τὰ γραφεῖά των ὅ,τε Διευθυντὴς τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καὶ ὁ Γενικὸς Ἔφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων μετὰ τῶν ὑπαλλήλων των. Ἔπρεπε λοιπὸν ἐξ ἀνάγκης νὰ ἐνοικιασθῇ εὐρυχωροτέρα οἰκία, ἢ νὰ προσληφθῇ τὸ συνεχόμενον μὲ τὸ κατάστημα τοῦ Ὑπουργείου ἐπίλοιπον μέρος τῆς οἰκίας. Ἐπροτίμησα δὲ τὸ δεύτερον μέτρον, καθόσον ἦτον ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ οἰκία τόσῳ εὐρύχωρος, ὅσῳ εἶναι ἡ χρησιμεύουσα ἤδη διὰ τὰ γραφεῖα τοῦ Ὑπουργείου δι' ἐνοικίου **4000** δραχ. κατ' ἔτος ὅσον πληρώνομεν ἤδη. Ἐκτὸς δὲ τούτου προσλαβὼν τὸ συνεχόμενον μὲ τὸ κατάστημα τοῦ ὑπουργείου μέρος τῆς οἰκίας ἀπέφυγα τὴν δαπάνην τῆς μετακομίσεως τῶν ἀρχείων ὅλων, ἥτις δὲν ἤθελεν εἶσθαι μικρά. Ἐπειδὴ ὅμως ἐν τῷ εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ **1859** δὲν ὑπάρχει εἰμὴ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐπληρώνετο πρότερον, ἤτοι δραχ. **2200**, ἤδη δὲ ἀπαιτοῦνται κατ' ἔτος δραχ. **4000** ἤτοι ἐπὶ πλέον κατὰ μῆνα δραχ. **150**, ἀνάγκη νὰ χορηγηθῇ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. **600** ἐπὶ τέσσαρας μῆνας. Διὰ

τὴν ἐπαύξησιν ταύτην τοῦ καταστήματος ἔγεινε χρεία νὰ μετατοπισθῇ ἐν μέρει τὸ ἀρχεῖον τοῦ ὑπουργείου, ν' ἀγορασθῶσι νέα ἔπιπλα, οἷον τράπεζαι, ἕδραι κλπ. νὰ ἐπισκευασθῶσι τινὰ τῶν ὑπαρχόντων, τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς πολυκαιρίας κατέστησαν ἄχρηστα, καὶ νὰ γείνωσιν ἐσωτερικαί τινες διασκευαί. Διὰ ταῦτα δὲ ἐδαπανήθησαν χίλιαι δραχμαί. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἐνούμενον μετὰ τῶν 600 τοῦ ἐνοικίου ἀποτελοῦσι τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 1600, αἱ ὁποῖαι ζητοῦνται ἀναπληρωτικῶς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ κεφ. Α. τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου.

Ἐκρίθη εὔλογον λόγῳ οἰκονομίας τὸ Βαρβάκειον Λύκειον νὰ χρησιμεύσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ τὸ ἓν τῶν ἐν Ἀθήναις Γυμνασίων, καὶ τὸ συνεχόμενον μὲ τοῦτο Ἑλληνικὸν Σχολεῖον. Κατὰ συνέπειαν αἱ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι αἱ χρησιμεύουσαι μέχρι τέλους Αὐγούστου π. ε. διὰ κατάστημα τῶν ῥηθέντων ἐκπαιδευτηρίων παρητήθησαν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ παρόντος Σχολικοῦ ἔτους δὲν ἐπεραιώθη εἰμὴ τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ Βαρβακείου Λυκείου, ὅπερ ὡρίσθη διὰ κατάστημα Γυμνασίου· διὰ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἐγένετο χρεία νὰ ἐνοικιασθῇ ἐπὶ ἓν μόνον ἔτος ἄλλη οἰκία ἐπὶ ἐνοικίῳ δραχ. 220 κατὰ μῆνα, τοῦτέστι κατὰ 20 δραχ. πλέον τοῦ ἐνοικίου ὅπερ ἐπληρώνετο εἰς τὴν παραιτηθεῖσαν οἰκίαν, καὶ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐψηφισμένον εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1859 καὶ 1860.

Ἀπαιτεῖται πρόσθετι νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τῆς παραιτηθείσης οἰκίας δραχ. 78. 80|00 διὰ βλάβας, αἵτινες μετὰ τακτικὴν ἐκτίμησιν ἀπεδείχθη, ὅτι ἐπροξενήθησαν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Ὅθεν παρουσιάζεται ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ πίστωσις ἀναπληρωτικὴ δραχ. 158. 80|00 ἐπὶ τοῦ Κεφ. Γ'. ἄρθ. 15 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν μου ὑπουργείου διὰ τὸ ἔτος 1859.

Ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐρέτος συρροῆς μαθητῶν εἰς τὸ Διδασκαλεῖον ἡ οἰκία ἡ χρησιμεύουσα ὡς κατάστημα αὐτοῦ κατέστη λίαν στενόχωρος καὶ τὸ ὑπουργεῖον ὑπεῖκον εἰς προφανῆ ἀνάγκην ὑπεχρεώθη νὰ ἐνοικιάσῃ πρόσθετον κατάστημα, ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς τὰς παραδόσεις μόνον τῶν δύω τάξεων, ὧν ἑκάστη περιλαμβάνει 100 μαθητάς. Ἡ πίστωσις δὲ ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1859 ἐψηφισμένη χρησιμεύει δι' ἐνοίκιον τοῦ σημερινοῦ καταστήματος· ἀπαιτεῖται ὅθεν ἀναπληρωτικὴ πίστωσις διὰ τὸ ἐνοίκιον τοῦ προσθέτου καταστήματος ἀπὸ 16 Ὀκτωβρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1859 δραχ. 785· διὰ δὲ τὴν

ἐσωτερικὴν αὐτοῦ μετασκεύασιν δραχ. 100. Ἐντεῦθεν δὲ πηγάζει ἡ αἰτουμένη πίστωσις ἐπὶ τοῦ Κεφ. Δ'. ἄρθ. 2 δραχ. 885.

Πέποιθα, ὅτι τὸ Σεβαστὸν τοῦτο Σῶμα ἐκτιμήσαν τοὺς προκαλέσαντας τὴν ἀναπληρωτικὴν ταύτην πίστωσιν λόγους, θέλει ἐπιψηφίσει ταχέως τὸ προτεινόμενον περὶ αὐτῆς νομοσχέδιον.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸς

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ. ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δύω χιλιάδων ἑξακοσίων τεσσαράκοντα τριῶν, καὶ λεπτῶν ὀγδοήκοντα, ἀρθ. 2643:80|00, τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου αὐτοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ

Τῶν χορηγουμένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων ἐπὶ τῆς χρήσεως 1859.

Προϋπ. Κεφάλ.	Προϋπ. Ἄρθρον	Τίτλος	Ποσὰ πιστώσεων κατ' Ἄρθρον		Ποσὰ πιστώσεων κατ' Κεφάλαιον	
Α'.	2	Ἔξοδα γραφείου τοῦ ὑπουργείου	1600	.	1600	.
Γ'.	15	Ὁμ. Ἑλλην. Σχολείων . .	158	80	158	80
Δ'.	2	Ὁμ. Διδασκαλείου . . .	885	.	885	.
					2643	80

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Φεβρουαρίου 1860.

Οἱ ὑπουργοί

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Διὰ τοῦ συναπτομένου νομοσχεδίου ζητεῖται ἡ χορηγία ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 18,728 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείου. Αἱ ἀνάγκαι, ἃς ἡ πίστωσις αὕτη πρόκειται νὰ θεραπεύσῃ, καθαρῶς παρίστανται ἐν τῇ παρασυναπτομένῃ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργοῦ. Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς δοκιμασίαν του μεταρέρων, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν, ὀφείλω νὰ σημειώσω, ὅτι ἡ Βουλή, συζητοῦσα αὐτό, ηὔξησε τὴν ἐν τῷ Κεφ. Δ' ἄρθρ. 1. πίστωσιν κατὰ δρ. 1,000 πρὸς συνδρομὴν τῶν σχολείων τῶν χορασίων, καὶ τὴν αὔξησιν αὐτὴν ἀπεδέξατο ἡ Κυβέρνησις. Πιστεύω δ' ὅτι τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἡ παραδοχὴ θέλει εὕρει καὶ παρ' ὑμῖν, Κύριοι, τὴν αὐτὴν προθυμίαν, ἣν ἔσχεν ἐν τῇ Βουλῇ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Δ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ ὑποβαλλομένη εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Σεβαστοῦ τούτου Σώματος ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχ. 18,728 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου ὑπηγορεύθη ὑπὸ οὐσιωδῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἐν συντόμῳ θέλω ἐκθέσει.

Καθόσον ἀφορᾷ τὰ ποσὰ τὰ ζητούμενα ἐπὶ τοῦ Κεφ. Α. ἄρθρ. 2 *ἔξοδα γραφείου* δραχ. 1800, ἐπὶ τοῦ Κεφ. Γ'. ἄρθρ. 15 *ἔξοδα Ἑλληνικῶν σχολείων* δραχ. 160 καὶ ἐπὶ τοῦ Κεφ. Δ'. ἄρθρ. 2 *ἔξοδα Διδασκαλείου* δραχ. 3768 περιττὸν κρίνω νὰ διαλάβω τι ἐνταῦθα· διότι περὶ αὐτῶν ἐξέθηκα τὰ δέοντα ἐν τῇ ἐκθέσει τῇ συνοδευούσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 αἰτουμένην ἀναπληρωτικὴν πίστωσιν δραχ. 2643:80. Μεταβαίνω ὅθεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν λόγων τῶν προκαλεσάντων τὰ λοιπὰ ποσά.

Παρὰ τῇ Ἀστυκλινικῇ ὑπάρχουσιν ἐκτὸς τοῦ διευθυντοῦ καὶ τέσσαρες βοηθοὶ παρὰ τοῦ Δημοσίου μισθοδοτούμενοι· τὴν θέσιν ἑνὸς τῶν βοηθῶν κατεῖχε μέχρι τοῦδε ὁ Κ. Σ. Σταυρινάκης, ἔκτακτος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου. Οὗτος δὲ δὲν ἐμισθοδοτεῖτο ἰδιαιτέρως, συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 30 τοῦ περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου. Ἀλλ' ὁ Κ. Σταυρινάκης παρητήθη τῆς θέσεως ταύτης, καὶ ἀνάγκη νὰ διορισθῇ ἄλλος πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ. Ἡ χορηγηθεῖσα ὅμως πίστωσις ἐκ δραχ. 8640 ἐν Κεφ. Γ'. ἄρθ. 1 § 2 διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860 διὰ τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀστυκλινικῆς δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς ἀντιμισθίαν τοῦ διορισθησομένου βοηθοῦ καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν ἄλλων τινῶν ἀναγκῶν τοῦ δημοφελοῦς τούτου ἱδρύματος. Ἀναγκάζομαι διὰ τοὺς λόγους τούτους νὰ ζητήσω ἀναπληρωτικὴν πίστωσιν δραχ. 2000 ἐπὶ τοῦ Κεφ. Γ'. ἄρθρ. 1.

Πρό τινος καιροῦ πλῆθος Δημοτικῶν σχολείων ἤρχισαν νὰ συνιστῶνται ἐν πολλοῖς τοῦ Κράτους Δήμοις· ἐν γένει δὲ ἡ τάσις τῶν κατοίκων πρὸς ἐπέκτασιν τῆς στοιχειώδους παιδεύσεως παρίστασι θέαμα λίαν εὐάρεστον. Πολλοὶ ὅμως τοῦ Κράτους δῆμοι, ἄποροι ὄντες, ἐζήτησαν τοῦ δημοσίου τὴν συνδρομήν. Φρονῶ ὅτι τὴν ἀξιέπαινον τῶν κατοίκων τάσιν ἡ Κυβέρνησις καθῆκον ἀπαραίτητον ἔχει νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ προστατεύσῃ, καθόσον πρέπει νὰ ἔχῃ ἀρχὴν ἑδραίαν, ὅτι εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ ἔγκειται τὸ μεγαλείτερον τοῦ ἔθνους συμφέρον. Ἐκ τῆς πεποιθήσεως ταύτης ὁρμώμενος, ηὔξησα κατὰ 10,000 δραχμὰς

ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1861 τὸ ποσὸν ὅπερ ψηφίζεται κατ' ἔτος πρὸς βοήθειαν τῶν Δημοτικῶν σχολείων. Ἀλλ' ἡ χρῆσις αὐτῶν, ἂν τὰ Νομοθετικὰ Σώματα εὐαρεστηθῶσι νὰ ψηφίσωσι τὴν προσθήκην ταύτην, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 1861· ἤδη δὲ δὲν ἔχω διαθέσιμον οὐδὲ λεπτὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καθόσον αἱ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1860 δραχ. 110,000 εἰσὶν ὅλως ἐξηντλημέναι· διὰ νὰ δυνηθῇ λοιπὸν τὸ δημόσιον νὰ συντρέξῃ τοὺς ζητοῦντας τὴν βοήθειαν τοῦ δημοσίου δήμους, ἠναγκάσθην νὰ ζητήσω ἀναπληρωτικῶς τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 10,000. Συζητουμένης τῆς πιστώσεως ταύτης ἐν τῷ γειτονικῷ περιβόλῳ, ἡ Βουλὴ ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸν ἅγιον τῆς παιδείας ἔρωτα, ηὔξησε τὴν πίστωσιν ταύτην κατὰ χιλίας δραχμάς, ἵνα τὸ πρόσθετον τοῦτο ποσὸν χρησιμεύσῃ ὡρισμένως πρὸς συνδρομὴν τῶν σχολείων τῶν Κορασίων

Οὐδὲν δὲ ἔχων ν' ἀντιτάττω πρὸς τῆς Βουλῆς τὴν αἰτιέπαινον πρόταστν, ἀπεδέχθην τὴν αὔξησιν ταύτην. Ἐντεῦθεν δὲ πηγάζει ἡ ἐκ δραχ. 11,000 ζητουμένη ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐπὶ τοῦ Κεφ. Δ'. ἄρθρ. 1 τοῦ διὰ τὸ 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Γνωρίζων ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἔθνους γενναῖα αἰσθήματα τῶν σεβαστῶν μελῶν τοῦ Νομοθετικοῦ τούτου Σώματος, πέποιθα, ὅτι ἡ ζητουμένη πίστωσις διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου θέλει τύχει τῆς λευκῆς αὐτῶν ψήφου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 26 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησ. καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργός.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Φεβρουαρίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπερασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπουργεῖον

ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δεκαοκτὼ χιλιάδων ἑπτακοσίων εἰκοσιοκτώ, ἀριθ. 18,728, τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Π Ι Ν Α Ξ

Τῶν χορηγουμένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων ἐπὶ τῆς χρήσεως 1860.

Προϋπ. Κεφάλ.	Προϋπ. Ἄρθρον	Τίτλος	Ποσὰ πιστώσεων κατὰ Ἄρθρον		Κεφάλαιον	
Α'.	2	Ἔξοδα γραφείου τοῦ ὑπουργείου	1800	·	1800	·
Γ'.	1	Προσωπικὸν Πανεπιστημίου .	2000	·		
»	15	Ἔξοδα Ἑλληνικῶν Σχολείων .	160	·	2160	·
Δ'.	1	Προσωπικὸν δημοτ. Σχολείων	11000	·		
»	2	Ἔξοδα Διδασκαλείου . . .	3768	·	14768	
					18728	·

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Φεβρουαρίου 1860.

Οἱ ὑπουργοὶ

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστῶν Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

Μετὰ ταῦτα ἀναγγείλαντος τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Κύριοι!

« Παλτάδσκαγια Πλδαίδα βοζροστίλα νάσιε ὀτέτζεσδο.
Ἡ νίκη τῆς Πουλτάδας ἐμεγάλυνε τὴν πατρίδα μας.»

Οὕτω προοιμιάζεται ὁ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας. Εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἐμπει-

ρίαν τῶν στρατευμάτων τοῦ Καρόλου ὁ μέγας Πέτρος, ἀνικά ὁ καταστηθέντος τοῦ μονίμου στρατοῦ, ἀντέταξε τὰ πλήθη καὶ ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν ἐχθρόν, ἔσωσε καὶ ἐλάμπυνε τὴν Ρωσσίαν. Ὁ λαὸς λοιπὸν, καὶ τοι ἄοπλος καὶ ἀγύμναστος, ἐστάθη ὁ ἀήττητος στρατὸς τῆς Ρωσσίας, ἡ ἀληθὴς ἰσχὺς, ἡ σωτηρία της. Τί ἤθελεν ἄρά γε καταρθώσει αὐτὸς ὁ λαὸς, ἐὰν ἦτον πρὸ πολλοῦ ἔνοπλος, πρὸ πολλοῦ ἐξησκημένος εἰς τὰ ὅπλα; Δὲν εἶναι πιθανὸν τοὐλάχιστον ὅτι ἡ Ρωσσία δὲν ἤθελε περιπέσει εἰς τούς ἐσχάτους ἐκείνους κινδύνους;

Ἀλλὰ μήπως αὐτὴ ἡ Γαλλία, ὅταν κατὰ τὸ 1793 παντα-χόθεν περιεκυκλώθη ἀπὸ συμμαχικὰ στρατεύματα, καὶ ἐπαπει-λεῖτο ἡ πολιτική της ὕπαρξις, εἰς τὰ πλήθη, εἰς τὸν λαὸν δὲν εὗρε τὴν σωτηρίαν της καὶ τὴν μετ' ὀλίγον λάμψιν τῶν ἐνδόξων ὅπλων της; Προχθὲς ἀκόμη αὐτὴ ἡ Ἀγγλία τοὺς λαούς της ἐξώπλισε διὰ ν' ἀποκρούσῃ τὸν ἐχθρὸν, ὅστις ἤθελε τολμήσῃ νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὰς χώρας της καὶ νὰ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν της, ὡς ἡ φήμη διέδιδε, καὶ ἴδετε ὅτι ἐνώπιον αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς ἀνεγέρσεως ὅλαι αἱ ὕποπτοι δυνάμεις καὶ διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ καὶ διὰ τοῦ τύπου ἐρρόντισαν νὰ ψεύσωσι τὰς φήμας, ὅπως ἄλλοτε ἡ Ἀγγλία ἐνώπιον τῆς σοβαρᾶς ἐνόπλου οὐδετερότητος τῶν Ἡπειρωτικῶν Δυνάμεων, τὴν ὁποίαν διωργάνωσεν ἡ μεγάλη Αἰκατερίνη, ἄρησε τὰς ἀπειλὰς καὶ ἀπηύθυνε διαμαρτυρίας.

Ἀλλὰ μήπως ἡ Ἑλλὰς, ὡς καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ, οἵτινες συνέτριψαν τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας, διὰ τοῦ πλήθους δὲν κατώρθωσαν τὰ μεγαλύτερα ἀνδραγαθήματα;

Εἰς τὸν λαὸν ἐπομένως, ὡς εἰς ἄλλο ἀρειθαλὲς καὶ εὔκαρπον φυτώριον, πρέπει νὰ ζητῆται ὁ μέγας στρατός· ἐπ' αὐτοῦ πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐπαναπαύωνται αἱ ἐλευθερίαι καὶ τὸ μεγαλεῖον παντὸς ἔθνους.

Κύριοι! στρατὸς τακτικὸς, ζῶν ἐν τῷ μέσῳ ἀόπλου λαοῦ, ὄχι μόνον εἶναι μία κατάστασις δεσποτικὴ διὰ τὸν λαὸν, καὶ ἕνας ἀνυπόφορος βίος δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον στρατὸν, ἀλλὰ δὲν προσφέρει προσέτι καὶ ἐκείνας τὰς ἐγγυήσεις τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς τάξεως ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, τῆς ὁποίας ἔχουσι μεγίστην χρείαν οἱ λαοί, διότι ποτὲ μόνος ὁ μόνιμος στρατὸς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν, ὅσον ἐμπειροπόλεμος καὶ γενναῖος εἶναι, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν τόπον, ἐὰν δὲν ἔρχεται εἰς βοήθειάν του αὐτὸς ὁ τόπος.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἰς τὰ συνταγματικὰ, ὅπου εἰς τὰ

ἐλεύθερα κράτη, ὁ λαὸς εἶναι ὠργανισμένος ὥστε νὰ ἐξασκοῦν-ται καὶ νὰ φέρουν ὅλοι ὅπλα. Εἰς αὐτὰ τὰ ἔθνη, καθὼς ὅλοι γνωρίζετε, ἡ ἔνοπλος ὑπηρεσία εἶναι κοινὸν καθῆκον. Ἐκεῖ ἓν σῶμα διαρκῶς ὡπλισμένον εἶναι ἐπιτετραμμένον τὴν διαρκῆ ὑπηρεσίαν τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς τάξεως, καὶ αὐτὸ εἶναι ὁ μό-νιμος ἢ τακτικὸς στρατὸς, οἱ δὲ λοιποὶ κάτοικοι σχηματίζουν τὴν ἐπιστρατείαν, ἥτις καὶ ἐθνοφυλακὴ ὀνομάζεται, διαιρουμένη καὶ ὑποδιαιρουμένη κατὰ τὰς διαφόρους ἡλικίας καὶ καταστά-σεις, ὅπως τὸ συμφέρον ἑκάστης ἐπικρατείας ὑπαγορεύει, καὶ χρησιμεύει εἰς ἐκτάκτους κυρίως ἀνάγκας.

Εἰς τὰ συνταγματικὰ ἔθνη, κύριοι, ἡ ἐθνοφυλακὴ ἔχει καὶ ἕνα ἄλλον ἐπίσης ἰσχυρὸν λόγον ὑπάρξεως. Εἰς αὐτὰ ἡ ἐθνοφυ-λακὴ εἶναι ἡ δύναμις ἡ ἀντιστηθιζουσα τὴν Βουλήν, καὶ ἐναλ-λάξ ἡ βουλὴ ἀντιστηθιζει τὴν ἐθνοφυλακήν· Βουλὴ ἄνευ ἐθνο-φυλακῆς, καὶ ἐθνοφυλακὴ ἄνευ βουλῆς εἶναι μία κατάστασις ἀ-σφαλὴς μεστὴ κινδύνων.

Καὶ ὅμως ἡ Ἑλλὰς, κράτος ἐλεύθερον καὶ συνταγματικὸν, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ πολίτευμα εἶναι ἴσως ἐκ τῶν μᾶλλον φιλε-λευθέρων, ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἄοπλος καὶ ἀγύμναστος εἰς τὰ ὅπλα· ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει ἐθνοφυλακήν.

Ἂν ἐξετάσετε τοὺς πρώτους θεσμοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους μᾶς ἐπροίκισαν, συγχωρήσατέ μοι τὴν ἔκφρασιν, ἡ ἀντιβασιλεία, θέλετε εὕρει εἰς αὐτοὺς καθιερωμένην τὴν σύστασιν τῆς ἐθνο-φυλακῆς, θὰ τὴν εὕρητε εἰς τὸ περὶ καθηκόντων τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ διάταγμα τῆς 3/15 Ἀπριλίου 1833· θὰ τὴν ἀπαντήσητε εἰς τὸν κανονισμὸν τῆς χωροφυλακῆς. Καὶ εἶ-ναι βέβαιον ὅτι τόσον παρεῦσαν καὶ σπουδαίαν εὐθώρησεν ὁ τότε νομοθέτης τὴν ἐθνοφυλακήν, ὥστε εἰς ἐπὶ τούτῳ ἄρθρον ῥητῶς ὥρισεν αὐτὴν ὡς ἔγγιστα, ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη.

» Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν σωμάτων τῆς ἐθνοφυλακῆς δὲν δύνανται νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰ καθήκοντα τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωρο-φυλακῆς κτλ. »

Ἔκτοτε ἔπρεπε νὰ ἦναι συστημένη ἡ ἐθνοφυλακὴ, καὶ ἐν τοσούτῳ παρῆλθον 27 ἔτη καὶ εἰσέτι μένει ἀσχημάτιστος.

Καὶ ποίαν σχέσιν, θὰ μὲ ἐρωτήσετε ἴσως, ἔχει τὸ ζήτημα τῆς ἐθνοφυλακῆς μὲ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον; μέγιστον Κύριοι! Ἐὰν ὑπῆρχε συστημένη ἡ ἐθνοφυλακὴ, ἐὰν εἴχεθα ὅλοι ἐξοικειωμένοι μὲ τὰ ὅπλα, ἠθέλαμεν ἐννοεῖ καλήτερα, τί ἐστὶ πειθαρχία στρατιωτική, τί ἐστὶ στρατοδικεῖον, τί βάρος ἔχει τὸ στρατιωτικὸν παράπτωμα, καὶ ἠθέλαμεν εἰσθαι σήμερον ἀρ-

μοδιώτεροι νὰ νομοθετήσωμεν τὸν στρατιωτικὸν νόμον, καὶ εὐκολώτερον νὰ συνεννοηθῶμεν μὲ τοὺς ὑπουργοὺς ὡς πρὸς τὰς βαθμολογίας τῶν πονῶν καὶ τὴν ἀμοιβαιότητα τῶν δικαστηρίων· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ κοινωνία ἤθελεν ἐννοήσῃ καλήτερα τὸ ἔργον μας, καὶ ἤθελε τὸ ἐκτιμήσῃ κατ' ἀξίαν· καὶ ὁ στρατὸς αὐτὸς ἄλλως ἤθελε σκέπτεσθαι περὶ τῆς κοινωνίας, περὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ ἔργου μας ἄλλας ἀξιώσεις ἴσως ἤθελεν ἔχει, ἄλλας ἐγγυήσεις ἤθελε ζητεῖ.

Κύριοι! ἐὰν νομίζετε ὅτι προχθὲς εἴχομεν δίκαιον νὰ ἀπαιτήσωμεν καὶ νὰ ἐπιμείνωμεν νὰ διορισθῇ τέλος πάντων ἡ ἐπιτροπή, ἥτις θὰ ἀποδώσῃ δικαιοσύνην εἰς τὰ κεκτημένα κατὰ τὸν ἀγῶνα δικαιώματα· ἐπίσης δίκαιον καὶ καθῆκον συνάμα ἔχομεν νὰ ἐπιμείνωμεν ὥστε νὰ συσταθῇ καὶ ἡ ἐθνοφυλακή· καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέτρον ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἔχουσι· τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος ἐπιδιώκομεν· διὰ τοῦ πρώτου διδάσκομεν εἰς τὰς ψυχὰς τὴν καρτερίαν, ἐν ᾧ διὰ τοῦ ἄλλου μορφόνομεν ἄνδρας.

Ἀλλ' ἂς μὴ νομίσῃ κἀνεὶς ὅτι λαλοῦντες περὶ ἐθνοφυλακῆς, καὶ ἐπεδιώκοντες ἐκ παντὸς τρόπου τὴν σύστασίν της, παραγνωρίζομεν τὴν χρησιμότητα τοῦ τακτικοῦ καὶ μονίμου στρατοῦ. Ἐὰν ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὁπλισθῶμεν καὶ γυμνασθῶμεν εἰς τὴν ὁπλασκίαν, πιστεύει κἀνεὶς ὅτι ἐνταῦθα ἡ χρεία τακτικοῦ καὶ μονίμου στρατοῦ ἐλαττοῦται; Παντάπασιν· ἡ ἐξάσκησις τοῦ λαοῦ δὲν θεραπεύει τὰς ἀνάγκας τῆς καθημερινῆς ὑπηρεσίας· ὁ λαὸς εἴτε ὡπλισμένος εἶναι εἴτε ἄοπλος, δὲν δύναται αἰωνίως νὰ στρατεύεται· αὐτὸς εἶναι ἠναγκασμένος καὶ πρέπει νὰ ἐνασχολῆται εἰς τὰ ἔργα τῆς βιομηχανίας του· αὐτὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ τὰς εἰδικὰς γνώσεις καὶ τὴν ἕξιν τοῦ ὅπλου, τὴν ὁποίαν ἀποκτᾷ ὁ στρατιώτης, ὁ καθ' ἡμέραν γυμναζόμενος εἰς τὰ ὅπλα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει νὰ καταστήσῃ τὸν τακτικὸν στρατὸν ἄχρηστον.

Ἀπόδειξιν πρόσφατον τῶν λεγομένων ἔχετε ἕνα, ὅστις πρὸ ὀλίγου διεκρίθη εἰς τὰ πεδία τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας, ἐξελθὼν ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Δὲν ἐλησμονήσατε βεβαίως τί διέπραξεν ὁ Λευτζάκος, ἂς τὸν ὀνομάσω πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ δόξαν τῆς πατρίδος, ἥτις τὸν ἐγέννησε· δὲν ἐλησμονήσατε, λέγω, τί διέπραξεν ὁ γενναῖος οὗτος ὑπαξιωματικός, τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς πεντήκοντα συστρατιωτῶν του, καὶ ἀντιπαραταχθεὶς μὲ τὴν ἀπροσδιοργμάτιστον ἐκείνην τάξιν

καὶ ἀνδρείαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων συναδέλφων του Ἑλλήνων· χωρὶς νὰ ἐλαττώσωμεν κατ' οὐδὲν οὔτε τὸν πατριωτισμὸν οὔτε τὴν ἀνδρείαν τῶν ἄλλων, ὁ Λευτζάκος μὲ τὸ μικρὸν σῶμά του, οἱ συναγωνισταί του τὸ ὁμολογοῦν, καθ' ὅλας τὰς μάχας ἐστάθη ἕνας μικρὸς ἀλλὰ στιβαρὸς προμαχών, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξήρχετο ἀσβεστον πῦρ καὶ ἐκεραυνοβόλει τὰ ἐχθρικὰ στίφη.

Στρέψατε ἔπειτα τοὺς ὀφθαλμούς σας εἰς αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν, ἥτις εἶχεν ἀφορμὰς νὰ μὴ συγχωρήσῃ πώποτε τὸν σχηματισμὸν διαρκοῦς στρατοῦ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτῆς, καὶ ὅμως πάντοτε ἐφρόντισε νὰ ὀργανίσῃ καὶ νὰ διατηρῇ ἓν μικρὸν σῶμα τακτικοῦ στρατοῦ, τὸ ὁποῖον ἐν καιρῷ εἰρήνης χρησιμεύει ὡς φυτώριον τάξεως, καὶ κέντρον ἐνεργείας ἐν καιρῷ πολέμου.

Μακρὰν τοῦ νὰ θεωρῇ τὴν ἐθνοφυλακὴν ὁ τακτικὸς στρατὸς ὡς ἓν σῶμα ἀντίζηλον, πρέπει ἀπ' ἐναντίας νὰ τὴν θεωρῇ ὡς πηγήν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀντλεῖ νέας καθ' ἑκάστην δυνάμεις, καὶ ὡς ἄλλην ἑστίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπέρχεται διὰ νὰ προσφέρῃ ἄλλας ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν πατρίδα, ἀφ' οὗ πληρώσῃ τὸν χρέον τῆς στρατιωτικῆς θητείας του. Ἐμβλέπων εἰς τὰς πυκνὰς φάλαγγας τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἐκ τῆς ὁποίας δύναται εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ πληρώσῃ τὰς ἀραιωθείσας τάξεις του, ὁ τακτικὸς στρατὸς ἀποκτᾷ μεγαλήτερον θάρρος ἐν καιρῷ κινδύνου· γίνεται χιλιάκις ἀνδρειότερος. Δὲν ἀναγκάζονται οἱ στρατηγοί του νὰ ἦναι φειδωλοί, καὶ νὰ χάνουν τὰς εὐκαιρίας τῆς νίκης, ἐνθυμούμενοι, ὅτι ὀφείλουν νὰ κάμουν οἰκονομικώτερον τὸν πόλεμον δι' ἔλλειψιν προχείρων ἀντικαταστατῶν.

Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ δὲν θέλουν τότε καταντήσει τοσούτους ἀγῶνας, ὅπως πράττουν σήμερον διὰ νὰ ἐξοικειώσωσι τὸν νεοσύλλεκτον μὲ τὰς κινήσεις τοῦ στρατοῦ καὶ μὲ τὴν πειθαρχίαν, διὰ νὰ τὸν μορφώσωσι στρατιώτην.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔπειτα θὰ κατασταθοῦν πολὺ χρησιμώτεροι τότε, διότι ἀναμφιβόλως αὐτοὶ θὰ ἀναλάβουν κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τὴν ἐξάσκησιν καὶ τὴν διοίκησιν τῆς ἐθνοφυλακῆς, καὶ ἐντεῦθεν θὰ αὐξήσει καὶ ἡ δόξα των καὶ αἱ ἀπολαβαί των. Ἡ κοινωνία θέλει φέρει τότε εἰς αὐτοὺς ἄλλην λατρείαν, ὅπως τοῦτο συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ στρατιωτικῶς ἀνατεθραμμένα ἔθνη. Ποτὲ ὁ ἀξιωματικὸς δὲν ἀπολαμβάνει τόσην ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του, ὅσην ἀπολαμβάνει ὁ ἀξιωματικὸς Γάλλος ἐν τῇ πατρίδι του Γαλλίᾳ, ἥτις κατ' ἐξαίρεσιν ἐξοικείωσε τὸν λαόν της μὲ τὰ ὅπλα· ὁ ἔχων στρατιωτικὰ ἤθη

λαὸς ἐξεύρει νὰ ἀναγνωρίζῃ τὰ στρατιωτικὰ πλεονεκτήματα, καὶ νὰ τιμᾷ τὸν διακρινόμενον ἀξιωματικόν.

Ἀλλὰ νομίζετε ὅτι καὶ αἱ περὶ τακτικοῦ στρατοῦ προλήψεις τῶν νεοσυλλέκτων μας δὲν θὰ μεταβληθῶσι τότε; οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι θὰ παύσῃ τότε ἡ ἀποστροφὴ, τὴν ὁποίαν εἰσέτι βλέπομεν ἐπιπολάζουσαν εἰς τοὺς κληρούχους. Πολλοὶ βεβαίως θὰ τρέχουν νὰ τάττωνται εὐχαρίστως εἰς τὰς στρατιωτικὰς τάξεις, ἐπιδιώκοντες στάδιον τιμῆς καὶ προάδου.

Ἂς ἐνώσῃ λοιπὸν καὶ ὁ τακτικὸς στρατὸς τὰς προσπαθείας του μὲ ἡμᾶς, ἂν ἔχεται, ὅπως εὐχόμεθα ἡμεῖς, καὶ ἂς ἐπιδιώκωμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως τὴν σύστασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς ὡς θεσμὸν ἐπίσης χρήσιμον δι' ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας.

Ἰδοὺ, κύριοι, τὸ ἰδιαίτερον συμφέρον, ἐξ οὗ ὁρμώμεθα νὰ ἐπιθυμῶμεν ἐπίσης τὴν σύρασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς ἀφ' ἑνὸς, καὶ τὸν καλὸν καταρτισμὸν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἀφ' ἑτέρου. Εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν βλέπομεν καὶ πρέπει νὰ βλέπωμεν ὅλοι τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην τῆς στρατιωτικῆς καὶ τὴν ἐγγύησιν τῆς τάξεως· εἰς δὲ τὴν ἐθνοφυλακὴν πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν ἀνεξάντλητον δύναμιν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν στρατιωτικὴν ἀνατροφὴν, τὴν ὁποίαν ὀφείλουν νὰ ἀποκτοῦν ὅλα τὰ ἐλεύθερα ἔθνη καὶ μάλιστα τὰ μικρά.

Ὑπὸ τὸ κράτος, κύριοι, αὐτῶν τῶν ἀρχῶν, αὐτῶν τῶν ἰδεῶν, ἔρχομαι νὰ λαλήσω ὀλίγα ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου· ἂν δὲν πανῶ ἐπιτυχὴς, τὸ σφάλμα δὲν εἶναι ἰδικόν μου· ἡ ὕλη εἶναι δι' ἡμᾶς, ὡς σᾶς προεῖπα, ἀλλοτρία· διοργανίσατε τὴν ἐθνοφυλακὴν, διὰ νὰ εἴμεθα τότε πλέον ἁρμοδιώτεροι καὶ εἰδικώτεροι καὶ λαλοῦντες καὶ ὁπλιζόμενοι.

Κύριοι! τί ζητοῦμεν ἢ μᾶλλον τί ζητεῖτε σήμερον διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου; ζητεῖτε τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ στρατιωτικοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ τὸν ζητεῖτε, διότι κατέστη μία ἀνάγκη. Ἐννοῶ, κύριοι τὴν ἀνάγκην ταύτην. Εὑρίσκω καὶ ἐγὼ ὅτι ἡ αὐστηρότης τῶν μέχρι τοῦδε ἰσχυόντων παρ' ἡμῖν στρατιωτικῶν νόμων δὲν εἶναι πλέον εἰς ἁρμονίαν μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἠθῶν καὶ τῶν διανοητικῶν μας δυνάμεων· ἄδικος βέβαια καὶ ἀσυντελὴς εἶναι ὁ σκληρὸς νόμος εἰς μίαν τάξιν ἀνδρῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ παρεκτροπὴ, τὸ ἔγκλημα δὲν εἶναι μία συνήθης κατάστασις· ὅταν ἡ ἐπανόρθωσις τοῦ σφάλματος κατορθοῦται διὰ μιᾶς ἐλαφρᾶς ποινῆς, ἡ αὐστηροτέρα ποινὴ εἶναι πρᾶξις ἀπάνθρωπος, ἀντικοινωνική.

Ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι, ὅσον καὶ ἂν τροποποιήσωμεν, ὅσον καὶ ἂν ἐξευγενίσωμεν, ἵν' οὕτως εἴπω, τὰς ποινὰς, οὐχ ἧττον αἱ ποιναὶ εἶναι ποιναὶ, καὶ ἡ ἐπιβολὴ καὶ αὐτῶν τῶν ποινῶν εἶναι οὐχ ἧττον τιμωρία, εἶναι κατάστασις λυπηρά, περὶ ἧς φροντίζομεν; Δὲν ἦτον ἄρα γε δικαιότερον καὶ ὀρθότερον πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ φροντίσωμεν, πῶς νὰ ἀπομακρύνωμεν τὰ κακὰ, πῶς νὰ καταστήσωμεν ἀχρήστους τὰς ποινάς;

Κύριοι! Ὅ,τι ἀποκαθιστᾷ εὐδαίμονα τὰ ἔθνη καὶ σπανίας τὰς ἁφορμὰς τῶν ἐγκλημάτων, εἰς ὅλας τὰς κοινωνίας εἶναι ἡ καλὴ διοίκησις (bonne administration) ὡς τὴν ὀνομάζουν οἱ Γάλλοι. Εἰς αὐτοὺς τοὺς δύω ὅρους περικλείεται ὅλη ἡ ἀρετὴ, ὅλη ἡ μεγαλουρία τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐκλήθησαν νὰ διευθύνουν τὰς τύχας τῶν λαῶν· καλὴ διοίκησις εἶναι τὸ πᾶν ἐν πᾶσιν· ἐπιστέγασμα δὲ τῆς καλῆς διοικήσεως εἶναι ἡ δικαιοσύνη. Θέλετε, κύριοι, νὰ ἔχετε ἀξιόλογον στρατὸν, νὰ ἀπομακρύνετε ἀπὸ αὐτὸν τὰ στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ παραπτώματα, νὰ ἐξάψετε τὸν ζῆλον αὐτοῦ, νὰ τὸν προσκολλήσετε ἀδιασείστως εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν πατρίδα, ἀποδόσατε εἰς αὐτὸν δικαιοσύνην· αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη κάμνει, ὡς προεῖπον, καλὸν καὶ χρήσιμον τὸν στρατὸν καὶ οὐχὶ ἡ τιμωρία.

Καὶ αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη ἀποδίδεται, ἐρωτῶ, εἰς τὸν στρατόν μας; ἐκτελεῖται ἀκριβῶς καὶ εἰλικρινῶς ὁ νόμος, ὅστις κανονίζει τὰ δίκαια τοῦ στρατοῦ; ἐνταῦθα εἶναι τὸ κύριον ζήτημα, καὶ ἐδῶ συγχωρήσατέ μοι νὰ λαλήσω ὀλίγα.

Δὲν ἐννοῶ κἀνένα μῶμον εἰς κἀνένα νὰ ἀποδώσω· πιστεύω ὅτι ὅλοι σκέπτονται ὡς ἐγὼ, καὶ τὰ πάντα ἐνεργοῦνται σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους· μόλον τοῦτο ἐπειδὴ περιῆλθον εἰς γνῶσίν μου τινὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα, ἂν ἀληθεύουν, δὲν ἠμποροῦν εἰμὴ νὰ γεννήσωσι δικαίας εἰς τὸν στρατὸν δυσαρεσκείας, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ τὰ ἐκθέσω χωρὶς νὰ ἐγγυηθῶ διὰ τὴν ἀκρίβειάν των. Εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν ἀνήκει νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἔχωνται ἀληθείας, καὶ νὰ φέρῃ τὴν θεραπείαν, φροντίζων ὥστε, νὰ μὴν ἐπαναληφθῶσι διὰ τὸ καλὸν τῆς ὑπηρεσίας.

Ἐξεύρετε κύριοι, ὅτι ἓν ἀπὸ τὰ σπουδαῖα ὅπλα τοῦ στρατοῦ εἶναι καὶ τὸ ὅπλον τοῦ πεζικοῦ. Οὐδεὶς δύναται νὰ παραγνωρίσῃ τὴν χρησιμότητα ὅλων τῶν ὅπλων ἐν γένει καὶ μάλιστα τῶν ἐπιστημονικωτέρων καὶ τῶν τεχνικῶν· ἀλλὰ καὶ τὸ πεζικὸν δὲν εἶναι ὅπλον εὐκαταφρόνητον· αὐτὸ ἠμπορεῖ νὰ θεωθῇ ὁ προμαχών, τὸ φρούριον τοῦ στρατοῦ, ἡ βάσις περὶ τὴν ὁποίαν περιστρέφονται ὅλα τὰ λοιπὰ ὅπλα, μὲ ἄλλας λέξεις

τὸ πεζικόν εἶναι τὸ κέντρον, καὶ τὰ λοιπὰ ὅπλα οἱ δορυφόροι. Εἴκοσι, τριάκοντα καὶ πεντήκοντα πολλάκις καταπατεῖ χρόνους ὁ ἀξιωματικὸς διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα βαθμόν, ἀγρυπνεῖ, κακουχεῖ, ὑποβάλλεται πολλάκις εἰς σκληρὰς στερήσεις τοῦ βίου διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ καταστα θῇ ἄξιος ἑνὸς βαθμοῦ ἐὰν ἡ ἑνὸς προβιβασμοῦ. Ἐὰν ἦναι ἰδιοκτησία ἱερά, ἐὰν ἦναι κτῆμα, τὸ ὁποῖον ἀκριβὰ ἠγοράσθη, εἶ αι βεβαίως στρατιωτικὸς ὁ βαθμός. Μὴ λησμονήσετε, Κύριοι, ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς εἰς τὸν στρατὸν εἶναι ὅ,τι ἡ ψυχὴ εἰς τὸ σῶμα· ὅταν ὁ ἀξιωματικὸς ἀπολαμβάνῃ πλήρη δικαιοσύνην, ἔχετε εἰς αὐτὸν τὸ ἀξιόχρεον ἐγέγγυον τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας καὶ τῆς κοινῆς τάξεως· ἔχετε στρατόν, ἔχετε πλήρη στρατιωτικὴν εὐπείθειαν. Αἰσθάνομαι πόνον, Κύριοι, ὅταν βλέπω ἀδικουμένων τῶν στρατιωτικῶν· τὸν θέλω καθ' ὁλοκληρίαν εὐχαριστημένον, ὄχι μόνον διότι εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ διότι ἔχω καὶ ἐγὼ ὡς πολίτης τὸ συμφέρον μου· ὁ στρατὸς ἀγρυπνεῖ, ὅταν ἐγὼ διασκεδάζω ἢ κοιμῶμαι· αὐτὸς φυλάττει τὴν γυναῖκά μου, τὰ τέκνα μου καὶ τὰ πλούτη μου· αὐτὸς μὲ ἐξασφαλίζει ἐναντίον πάσης ἐπιβουλῆς ἀθίκων χειρῶν, αὐτὸς ἀνέλαβε τὸ βαρὺ καθῆκον τοῦ νὰ προτάττῃ τὰ στήθη του ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ πολίτου καὶ τῆς κοινωνίας· δικαίως λοιπὸν ὁ πολίτης πρέπει νὰ ἐπιθυμῇ καὶ νὰ συντρέχῃ ὥστε νὰ ἀπονέμῃ ἡ κοινωνία εἰς τὸν στρατὸν τὴν ἀνήκουσαν δικαιοσύνην. Ὀφείλεται ἐπομένως εἰς αὐτὸν ἂν ὄχι πλειοτέρα, ἴση τοὐλάχιστον δια ομὴ τῆς δικαιοσύνης.

Καὶ ὅμως λέγεται ὅτι συνέβησαν τὰ ἀκόλουθα ἀδικήματα εἰς τὸ πεζικόν.

α.) Τρεῖς ἀξιωματικοὶ ἐν ἀργίᾳ, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δύο ἀργοῦν πρὸ δέκα καὶ δεκαπέντε ἐτῶν, ἀνεκλήθησαν εἰς ἐνέργειαν καὶ κατετάχθησαν εἰς τὸν στρατὸν τῆς γραμμῆς, καὶ ταῦτα κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ δ ατάγματος τῆς 26 Σεπτεμ. 1852 ἐκδοθέντος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν νόμου τῆς 9 Μαΐου 1851. Τὸ ῥηθὲν ἄρθρον ὁρίζει μετὰ τριετῆ δοκιμασίαν, ἂν ὁ ἀξιωματικὸς δὲν διωρθώθη, νὰ μετατίθεται εἰς τοὺς ἀποτάκτους κατὰ τὸ ἄρθρον 13 τοῦ νόμου, ἤγουν ἀφ' οὗ παραπεμφθῇ εἰς ἀνακριτικὴν συμβούλιον. Ὁ ὑπουργὸς δὲν ἔχει ἐπὶ τοῦ ἐν ἀργίᾳ ἀξιωματικοῦ διακριτικὴν ἐξουσίαν εἰμὴ ἐπὶ τρία ἔτη· παρελθούσης δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης, ὁ ὑπουργὸς τίποτε δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἐξ ἰδίας ἀρμοδιότητος· ἡ τύχη τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐξαρτᾶται τότε ἀπὸ τὸ ἀνακριτικὸν συμβούλιον. Ἂν λοιπὸν οἱ ῥηθέντες τρεῖς ἀξιωματικοὶ

εἰρέθησαν εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ διατάγματος, ὡς ἤκουσα, ἡ ἐπάνοδός των εἰς τὴν ἐνέργειαν, πρὶν ἀτορανθῇ τὸ ἀνακριτικὸν συμβούλιον, εἶναι ἀνόμημα πραχθὲν πρὸς ζημίαν τῶν βαθμολόγων τοῦ πεζικοῦ, οἵτινες κατὰ τὸν νόμον ἐκαλοῦντο εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν νὰ πληρωσωσιν ἀλληλοδιαδόχως δώδεκα θέσεις.

β') Διωρίσθη εἰς ταγματάρχης τοῦ ἱππικοῦ φρούραρχος Πειραιῶς, καὶ εἷς ἕτερος ταγματάρχης ὑπασπιστὴς τοῦ φρουραρχείου Ναυπλίου· ἂν ἀληθεύουν καὶ οἱ δύο οὗτοι διορισμοί, ὡρίσθησαν ἄλλαι ἕκτὼ θέσεις, δικαιωματικῶς ἀνήκουσαι εἰς τοὺς βαθμολόγους τῆς γραμμῆς· διότι κατὰ τὸν νόμον τῆς 9/21 Ἰουνίου 1843 (ἄρθρον 6. § 23 τίτλος 111) οἱ θέσεις τῶν ἐπιτελῶν τῶν φρουραρχείων ἀνήκουν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ πεζικοῦ.

Ὑπάρχουν ἴσως προηγούμενα ὁμοίας φύσεως· ἀλλὰ κἀνὲν προηγούμενον δὲν δύναται νὰ κατισχύσῃ τοῦ νόμου.

γ') Τρεῖς ὑπαξιωματικοὶ ἄλλων ὅπλων μετετέθησαν καὶ κατετάχθησαν εἰς τὸν στρατὸν τῆς γραμμῆς· ἰδοὺ καὶ γ' ἀδίκημα, ἂν ἔχεται ἀληθείας.

Ταυτοτρόπως ἐμποδίσθη προαγωγὴ 23 ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων βαθμολόγων εἰς τὸ πεζικὸν ἤτοι 1 ταγματάρχου & λοχαγῶν, 5 ὑπολοχαγῶν, 5 ἀνθυπολοχαγῶν, καὶ 8 ἀνθυπασπιστῶν, ἐκτὸς ἄλλων ἱκανῶν θέσεων, αἵτινες ἤθελον ἀνοιχθῇ διὰ ἐπιλοχίας καὶ λοχίας.

Δὲν ἐννοῶ παντάπασι νὰ μὴν ἀνοίγεται στάδιον εἰς ὅλα ἐπίσης τὰ ὅπλα· εἰς κἀνένα δὲν θέλομεν, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ προαχθῇ· ἀλλ' ὅ,τι θέλομεν εἰς ὠφέλειαν, ὅλων δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνεχθῶμεν νὰ γίνεται πρὸς ζημίαν ἑνός· ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη προαγωγῆς διὰ τοὺς βαθμολόγους τῶν ἄλλων ὅπλων, καὶ τὸ νενομισμένον στάδιον εἰς αὐτοὺς εἶναι στενόχωρον, δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ νομοθετήσῃ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων ὅ,τι ἀπαιτεῖται, δὲν πρέπει ὅμως τὰ κεκτημένα δικαιώματα τοῦ πεζικοῦ νὰ καταπατηθῶσιν· ὑπάρχουν εἰς τὸ πεζικὸν ἀρχαῖοι ἀξιωματικοί, δικαιούμενοι πρὸ πολλοῦ νὰ προβιβασθῶσι, καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ προτιμῶνται καὶ κατὰ τὸ δίκαιον καὶ κατὰ τὸν νόμον, ὁπόταν χρεύωσι θέσεις εἰς τὰς τάξεις των.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων λέγεται ὅτι ἐπράχθη καὶ ἄλλη παρανομία ἀφορῶσα ὅλον τὸ σῶμα τῶν ὑπαξιωματικῶν. Ἐπροβιβάσθη, λέγουν, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ εἰς λοχίας, ὅστις

δὲν εἶχεν ἀρχαιότητα, καὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις ἔλαβε μεταξὺ δέκα ἢ εἴκοσιν ἐπιλοχιῶν τὸν τελευταῖον ἀριθμόν, ἐν ᾧ ὑπῆρχον τοσοῦτοι ἐπιλοχίαι εὐδοκιμήσαντες εἰς τὰς ἐξετάσεις, καὶ προτιμώμενοι κατὰ τὸν περὶ προβιβασμοῦ νόμον τῆς 3/15 Ὀκτωβρίου 1834. ὁ νόμος οὗτος ἄρθρον 5 ἐκφράζεται ῥητῶς οὕτω.

α Διὰ τὴν πλήρωσιν θέσεων χηρευουσῶν ἀνθυπασπιστῶν ἔχουν πρῶτον δικαίωμα οἱ ἐπιλοχίαι, καὶ ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν δὲν ὑπάρχωσιν ἱκανοί, οἱ ἀμέσως ἀνωτέρου βαθμοῦ ὑπαξιωματικοί. »

Ἔχω ἐπὶ τούτοις καὶ ἄλλας τινὰς σημειώσεις περὶ ἐλλείψεων, αἵτινες ἀφῃρῶσι τὴν ὑπηρεσίαν ἐν γένει· ἐξ αὐτῶν θέλω μνημονεύσει τινὰς μόνον·

ά.) Μισθοδοτοῦνται δύω ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ χωρὶς νὰ κατέχουν νενομοθετημένην θέσιν.

β'.) Εἰς ἀντισυνταγματάρχης ἐπροβιβάσθη συνταγματάρχης καὶ ἐτέθη εἰς τοὺς διαθεσίμους· ὁ προβιβασμὸς οὗτος δὲν δικαιολογεῖται ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, καὶ οἱ προβιβασμοὶ γίνονται οὐχὶ διὰ νὰ τεθοῦν εἰς διαθεσιμότητα ἢ εἰς ἀργίαν οἱ ἀξιωματικοί, ἀλλὰ διὰ νὰ καταστα θῶσι χρησιμώτεροι εἰς τὴν ἐνεργητικὴν ὑπηρεσίαν. Ἐνταῦθα ἂς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ νόμος παρεξηγεῖται· ἡ κατάστασις τῆς διαθεσιμότητος, ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῆς ἐνεργείας, ἐνομοθετήθη βεβαίως διὰ νὰ προβιβάζωνται καὶ νὰ μετατίθενται εἰς αὐτὴν οὐχὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ὅσοι δὲν θεωροῦνται τυχόν, δὲν ἐξετάζω τοὺς λόγους, χρήσιμοι εἰς τὴν ἐνεργητικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλ' ἐκεῖνοι, ὅσοι ἔχοντες ἤδη τὸν βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου ἢ ἄλλον ἀνώτερον βαθμόν, εὑρέθησαν ἐκ περιστάσεως ἐκτὸς ἐνεργητικῆς θέσεως. Δὲν ἦτον βιβαία δίκαιον τοιοῦτοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ καὶ ἄνευ λόγων νὰ τίθενται ἐν ἀργίᾳ, διὰ τοῦτο καὶ ἐνομοθετήθη ἡ κατάστασις τῆς διαθεσιμότητος· ἀλλ' ὅταν νομίζῃ ἡ κυβέρνησις ὅτι δύναται ὑπὸ τὸ πρόσχημα λόγων ὑπηρεσίας, καὶ τοιούτους λόγους ἔχει χιλίους, νὰ δημιουργῇ συνταγματάρχας καὶ νὰ τοὺς καταστάττῃ εἰς τοὺς διαθεσίμους, δὲν ἐξετάζω πῶς δύναται νὰ ἐγγυηθῇ ὅτι μίαν ἡμέραν ἐκ τῆς διαθεσιμότητος δὲν θέλει σχηματισθῇ ἐν ὀλόκληρον ἰδαίτερον στρατόπεδον καὶ ἡ ἑρμηνεία καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὕτη δὲν εἶναι πῶς σύμφωνος οὔτε μὲ τὸ γράμμα οὔτε μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου· εἶναι κατάστασις ἥτις ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἔχει κακὰς συνεπείας καὶ πρέπει νὰ παύσῃ, καὶ διὰ νὰ παύσῃ πρέπει ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν

στρατιωτικῶν νὰ φέρῃ νομοσχέδιον διὰ νὰ καθιερωθοῦν διὰ νόμου οἱ ἀριθμοὶ (cadres) τοῦ στρατιωτικοῦ κλάδου, ὅπως καθιερώθησαν πρὸ δύω ἐτῶν καὶ οἱ ἀριθμοὶ τοῦ ναυτικοῦ.

γ') Λέγεται προσέτι ὅτι ὁ φρούραρχος Πύλου ἐτέθη ὑπὸ ἀνάκρισιν, καὶ ὅτι διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ φρούραρχος ὁ ἐκ Χαλκίδος μετατεθείς· ἀλλ' ἐὰν ἀνακριθεὶς ὁ ἀξιωματικὸς Ἀγγελίδης ἀθωωθῇ, ποίαν θέσιν θὰ καταλάβῃ; δὲν ἦτον ὀρθότερον καὶ νομιμώτερον νὰ μένῃ κενὴ ἡ θέσις του μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ἀνακρίσεως διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτήν, ἂν ἀθωωθῇ, καὶ νὰ μὴ δημιουργηθῇ δι' αὐτὸν νέα θέσις κατὰ παράβασιν τῶν νενομισμένων καὶ μὲ ζημίαν τοῦ δημοσίου ταμείου;

Κύριοι ἔχω ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλας τινὰς πληροφορίας, ἀλλὰ δὲν νομίζω καταλληλον τὸν καιρὸν νὰ ὁμιλήσω περὶ αὐτῶν. Θὰ μοὶ συγχωρήσετε μόνον νὰ θίξω σήμερον καὶ νὰ ἐπιφυλαχθῶ, ὅταν ἄλλοτε παρουσιασθῇ ἡ εὐκαιρία, νὰ λαλήσω περὶ μιᾶς ἀδομένης τροποποιήσεως τοῦ ὑπάρχοντος ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ μας. Ἂν ἀληθεύῃ, ὡς διαθρυλλεῖται, ὅτι τὰ ὑπάρχοντα συντάγματα μετασχηματίζονται εἰς τάγματα, φρονῶ ὅτι ὁ μετασχηματισμὸς οὗτος ὑπὸ τὴν στρατιωτικὴν ἔποψιν, ἂν καὶ δὲν ἤμαι ἀρμόδιος νὰ κρίνω ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως, δὲν εἶναι καταλληλος, κατὰ τὴν κρίσιν ἄλλων εἰδότων· ἀλλ' ὅ,τι εἶμαι λίαν ἁρμόδιος νὰ λαλήσω εἶναι ὅτι ἡ μεταῤῥύθμισις καὶ ὁ ἀναδιοργανισμὸς τοῦ στρατοῦ δὲν εἶναι ἀπολύτως δικαίωμα τῆς ἐξουσίας, διότι τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε εἰσήχθη εἰς τας βουλὰς, καὶ ἔκαμε περὶ τοῦ δικαιώματος τούτου ῥητὸν λόγον, δὲν ἔγινε νόμος τοῦ κράτους· ἐκτὸς δὲ τούτου ἐπειδὴ πᾶσα μεταῤῥύθμισις συνεπάγει καὶ νέας δαπάνας, διότι δημιουργεῖ συνήθως νέας θέσεις, ἀνάγκη πᾶσα νὰ προηγηθῇ τῆς μεταῤῥυθμίσεως νόμος. Ὅταν τοιοῦτος νόμος εἰσαχθῇ θέλω εὑρεθῇ ἴσως εἰς θέσιν νὰ φέρω τὰς ὁποίας ἔχω ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παρατηρήσεις.

Ἐνταῦθα καταπαύω, κύριοι, τὸν λόγον. Τὸ ὑπουργεῖον ἤκουσε τὰς παρατηρήσεις μου περὶ ἐθνοφυλακῆς, καὶ εὔχομαι νὰ μὴν ἀναβάλῃ περαιτέρω τὰς περὶ τούτου ἐνεργείας του. Εἶναι καιρὸς νὰ πράξωμεν καὶ ἡμεῖς ὅ,τι πρὸ ἡμῶν ἔπραξαν ὅλα τὰ ἔθνη, ὅσα ζῶσιν ὑπὸ ἐλευθέρους θεσμούς.

Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς διαδηλωθείσας παρατηρήσεις τῶν στρατιωτικῶν νόμων, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ἂς λάβῃ τὴν φροντίδα νὰ ἐξετάσῃ, καὶ ἂν μὲν ἔλαβον αὐτὰ χώραν τόσον καλήτερα· ἐὰν ὅμως πληροφορηθῇ τὸ ἐναντίον, καὶ ἴδῃ ὅτι

ἐκ τῶν παραβάτων τούτων προέκυψαν ἀδικήματα εἰς τινας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, ἃς σπεύσω νὰ φέρω τὴν ἀνέκουσαν θεραπείαν. Ἀλλ' ἡ θεραπεία ὡς πρὸς τὰς πληρωθείσας ἤδη θέσεις καθίσταται δύσκολος· ἀνάγκη οἱ ἔχοντες δικαίωμα προσδιασμοῦ νὰ περιμείνουν νὰ χηρεύσωσι θέσεις· διὰ τοῦτο θέλει πράξει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀρθῶς, ἐὰν χορηγήσῃ εἰς τοὺς ἀδικηθέντας μίαν χρηματικὴν ἀμοιβήν, καὶ ταύτην δὲν θέλουν ἀρνηθῆ, ἔχω τὴν πεποίθησιν, τὰ νομοθετικὰ σώματα, ἅμα τοιαύτη πρότασις ὑποβληθῇ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μαγγίνας.

Ὁ παύσας ὁμιλεῖν μᾶς ἀνέφερε τὴν μάχην τῆς Πουλτάβας, ἥτις ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μεγάλου Πέτρου αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας, ὅτε ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν ἐχθρόν του Κάραλον· μᾶς ἀνέφερε τὴν ἀνάγκην εἰς ἣν εὑρέθη ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας τὸ 1793, ὅτε ἠναγκάσθη νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐρόπλισιν τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ· μᾶς ἐδήγησε προσέτι τὴν ἀνάγκην εἰς ἣν εὑρέθη ἡ Ἀγγλία, ὅτε περιεκυκλώθη ἀπὸ πολυαριθμους ἐχθρικὰς Τριήρεις τοῦ πλείστου μέρους τῆς Εὐρώπης καὶ κατέφυγεν εἰς διαμαρτυρήσεις, ὅπερ εἶναι ἐπιχείρημα τῶν ἀδυνάτων κτλ.

Ὅλα ταῦτα εἶναι ἱστορικὰ διηγήματα τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ ἰδίως τὴν βελτίωσιν τῆς μέχρι τοῦδε ὑπαρχούσης στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας· διὰ νὰ σχετίσῃ δὲ τὰ ἱστορικὰ ταῦτα διηγήματα μὲ τὴν ὁμιλίαν του, ἀνέφερε τὴν σύστασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶναι ἄσχετον μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα, διότι ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νόμου τούτου οὐδαμῶς κωλύει τὴν σύστασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς. Ἐὰν τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον περιεῖχεν αὔξησιν ἐξόδων καὶ ὁ λόγος ἦτο περὶ οἰκονομίας τῶν ἐξόδων τούτων διὰ νὰ χρησιμεύσουν εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἠδύνατό τις νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ βάσιμον τῆς προτάσεως, ἀλλὰ τοιοῦτόν τι δὲν ὑπάρχει, καὶ ἑπομένως ἡ πρότασις εἶναι ἀβάσιμος καὶ ἀνίσχυρος.

Οἱ λόγοι οὗτοι περὶ συστάσεως ἐθνοφυλακῆς ἀνερρήθησαν πολλάκις ἀπὸ τὸν προλαλήσαντα, ἐν ᾧ ὁ ἴδιος χρηματίσας πολλάκις ὑπουργὸς οὐδέποτε εἰσήνεγκε τοιοῦτον νομοσχέδιον, οὔτε ὁ ἴδιος, οὔτε οἱ προκάτοχοί του, καὶ οὔτε οἱ διάδοχοί του, καὶ προσθέτω μάλιστα ὅτι εἶναι καὶ ἤδη εἰς κατάστασιν ὡς Γερουσιαστὴς νὰ προτείνῃ εἰς εἶδος προβουλεύματος περὶ συστάσεως ἐθνοφυλακῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ὡς ὑπουργὸς ἔπραξε τοῦτο, οὔτε

ὡς Γερουσιαστὴς φέρει σχέδιον προβουλεύματος, ἕκαστος δικαιοῦται νὰ εἴπῃ ὅτι αἱ λόγοι του εἶναι ἀερώδεις.

Διὰ τὴν σύστασιν ἐθνοφυλακῆς ὑπάρχει νομοσχέδιον ἀπογραφῆς εἰς τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχεται καὶ ἡ σύστασις αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ἐπεξεργάζεται μία ἐπιτροπή, τῆς ὁποίας ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι μέλος, καὶ δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω, κατὰ τὴν πεποίθησίν μου, ὅτι εἶναι κατάλληλον καὶ ἐπιτυχὲς ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ τόπου καὶ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἔχῃ ἡ κυβέρνησις.

Ἀνέφερε καὶ ἐπανέλαβε πεντάκις ὁ προλαλήσας τὴν φράσιν, «καλὴ διοίκησις», φράσις αὕτη εἶναι ἀξιόλογος, ἀλλ' ἐμπεριέχει τὸ σύνολον τοῦ διοικητικοῦ συστήματος, ἐνῷ ἡ σημερινὴ συζήτησις περιστρέφεται εἰς τὸ περὶ παραδοχῆς τῆς ἀρχῆς ἢ οὔ.

Μᾶς ἀνέφερεν ὅτι ἐγένοντο ἀδικήματα εἰς τινας ἀξιωματικοὺς ἀνωνύμως, ἐξ ὧν ἐτέθησαν τρεῖς εἰς ἀργίαν, προσθέσας ὅτι δὲν ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων τούτων· μολονότι τὸ μέρος τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν ἀρμοδίους ὑπουργοὺς νὰ ἀπαντήσῃ, μολαταῦτα κάμνω τὴν παρατήρησιν, ὅταν ταῦτα λέγωνται ἐπισήμως πρέπει νὰ ἀναφέρωνται ὀνομαστὶ διὰ νὰ μὴ λαμβάνῃ χώραν ἡ ἄρνησις, καὶ ὁ λέγων ταῦτα πρέπει νὰ ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν.

Μᾶς ἀνέφερε τελευταῖον ὅτι ὁ φρούραρχος τῆς Πύλου ἐτέθη ὑπὸ ἀνάκρισιν καὶ ὅτι πρὸ τῆς δικαστικῆς ἀποράσεως ἀνεπληρώθη ἡ θέσις του· περὶ τούτων κάμνω τὴν παρατήρησιν ὅτι ἀμφότερα εἶναι διοικητικά, κατ' ὅτι ἡ μὲν ἀνάκρισις πηγάζει ἀπὸ προϋπάρχουσαν κατηγορίαν, αἱ δὲ μεταθέσεις ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἀπὸ ἐπιτόπια περιστατικὰ ἢ σχέσεις.

Ἡ συζήτησις κύριοι, παρετάθη ἐπὶ πολύ, διότι εἰσεχώρησαν ἀλλότρια ζητήματα, ἐνῷ αἱ γενικαὶ παρατηρήσεις ἐγένοντο εἰς τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν, καὶ σήμερον πρόκειται μόνον περὶ τῆς ἀρχῆς ἤτις περιορίζεται ὡς ἑπομένως.

Εἶναι ἀναγκαῖος ὁ νόμος περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας ἢ οὔ; καὶ ὅταν ἡ Γερουσία παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν, ἄρχονται τὰ καθήκοντα, εἰς τὰ ὁποῖα δύναται ἕκαστος νὰ φέρῃ παρατηρήσεις καὶ τροπολογίας ὅσας νομίζει ἀναγκαίας.

Προσθέτω δὲ ὅτι τὰ περὶ προβουλεύματος εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἀποτείνονται κατ' εὐθείαν εἰς τὸν Γερουσιαστὴν κύριον Χρηστίδην, διὰ νὰ τὸν πλήρωσω μὲ τὸ ἴδιον νόμισμα μὲ τὸ ὁποῖον

μὲ ἐπλήρωσεν εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς τοῦ ἱσταμένου μηνὸς περὶ τοποθετήσεως τῶν ζώων.

Ἀπήντησε καὶ ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πρὸς τὰ παρὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Χριστίδου λεχθέντα ἐν γένει μέν, ὅτι οἱ αἰτιάσεις του ἦσαν ὅλως ἄτοπτοι τῆς ἀρχῆς τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου· ὅτι ἠδύνατο ἂν ἤθελεν, εἰς ἄλλην τινὰ συνεδρίασιν ν' ἀπευθύνῃ οἱασδήποτε εἶχε συλλέξει ἐπερωτήσεις. Ἐν μέρει δὲ ἀπήντησεν εἰς τ' ἀκόλουθα.

Ὁ νόμος εἶπε, Κύριοι, ὃν ὁ προλαλήσας ἐπεκαλέσθη δὲν παρεβιάσθη ποσῶς, διότι ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δὲν ὑπογρεοῦται νὰ συγκροτῇ συμβούλιον ἀνακριτικόν, ἵνα μάθῃ ἂν ὁ εἰς ἀργίαν ἀξιωματικὸς ἐπανορθώθη ἢ οὔ, καὶ πρὸ τῆς τριετίας καὶ μετὰ τὴν τριετίαν ὅταν ἐπιχειρήσῃ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς ἐπανωρθώθη· τότε δὲ ὄχι μόνον δύναται, ἀλλ' ὀφείλει νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς ἐνέργειαν ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ νόμου! ἐν περιπτώσει μόνον καθ' ἣν δὲν σχηματίσει τοιαύτην πεποίθησιν, τότε εἶναι ἀναγκαία ἡ συγκάλεσις τοῦ ἀνακριτικοῦ συμβουλίου, ἄλλως τε, προσέθηκεν, ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ προκαλέσας καὶ πραιτοριμάσας τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν ἐν ἀργίᾳ ἀξιωματικῶν, καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτιθῇ ἀνώμαλος· ἀλλ' ὅτι αὐτὸς εἰσελθὼν εἰς τὸ ὑπουργεῖον πρὸ πολλῶν χρόνων καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως μάλιστα τοῦ μνημονευομένου νόμου, εὗρεν αὐτοὺς εἰς ἀργίαν ὄντας χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἡ συγκάλεσις ἀνακριτικοῦ συμβουλίου, καὶ ἂν τοῦτο ἤθελε θεωρηθῇ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναπορεύκτως ὑπαγορευόμενον, ἡ τοιαύτη τυχὸν παράβλεψις τοῦ νόμου ἐκ μέρους τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ δὲν δύναται νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν τύχην τοῦ ἐν ἀργίᾳ ἀξιωματικοῦ· οὗτος ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ εὐεργετικὸν μέρος τοῦ νόμου· ὁ δὲ ὑπουργὸς ἀποδίδων ἐντὸς τοῦ νόμου δικαιοσύνην εἰς τοὺς παρὰ τῶν νόμων πάσχοντας ἔπραξε ἐκεῖνο, ὅπερ ἀδίκως ἐθεωρήθη ὡς ἀπάδον πρὸς τὸν νόμον· τὸ ἔπραξεν δὲ καὶ τοι γινώσκων, ἀλλὰ μὴ λαθὼν ποσῶς ὑπ' ὄψιν, τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα ὀλίγων τινῶν, οἵτινες ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὴν ἐπιθυμίαν νὰ προκαλέσωσι βαδίζοντες ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν συναδέλφων των· ὅτι τὴν τοιαύτην ἀνήθικον ἐπιθυμίαν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνισχύσῃ διὰ παρανομίας, θεωρῶν, ὅτι ἀνώτερος παντὸς ἀτομικοῦ συμφέροντος εἶναι καὶ πρέπει νὰ ἦναι ὁ νόμος, καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη καταπάτησις τοῦ νόμου ἀναπορεύκτως ἤθελεν ἐπιβαρύνει καὶ ἐκείνους οἵτινες σήμερον πρὸς ἴδιον συμφέρον τὰς ἐγκρίνουσι.

Ἀπήντησεν ὁριστικῶς ὅτι ὡς πρὸς τὸν φρούραρχον Πύλου δὲν ἐτέθη εἰς ἀνάκρισιν ἀλλ' ἀπεμακρύνθη διὰ λόγους ὑπηρεσίας πρωσκαίρως τῆς Πύλου, ὅπου κατεῖχε πρὸς τούτοις θέσιν μὴ νενομοθετημένην διὰ τὸν βαθμόν του· ἐπομένως ὄντα χαρακτηρισμένων συνταγματάρχην τὸν ἐπραγματοποίησε, μὴ ὑπαρχούσης δὲ κενῆς θέσεως εἰς τὸν στρατὸν διὰ τὸν βαθμόν του, τὸν ἔθεσεν εἰς τὴν τάξιν τῶν διαθεσίμων, ἥτις εἶναι ἡ κατάταξις τοῦ πρωσκαίρως ἄνευ θέσεως συνταγματάρχου· ὅτι ὁ περὶ καταστάσεως νόμος, οὐδὲν ἄλλο περὶ τούτου ἀναφέρει· δὲν δύνανται δὲ νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαγορευτικὴν ἰσχὺν ὡς πρὸς τὸν προβιβασμὸν ἣν ὁ προλαλήσας τῷ ἀποδίδει, διότι ὑπάρχουν περιστάσεις καθ' ἃς ὄχι μόνον αἱ ἀνάγκαι τῆς ὑπηρεσίας ἀλλὰ καὶ τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ τοῦτο, ὡς π. χ. ὅταν νεώτερός τις κατέχων ἐν τῷ στρατῷ θέσιν, πρέπει νὰ προβιβασθῇ, ὁ δὲ φρούραρχικὸς ὢν ἀρχαιότερος, εἶναι καὶ ἄξιος προβιβασμοῦ. Φρούραρχον δὲ Πύλου διώρισεν ἕνα ἀγωνιστὴν λείψανον τῶν Γάλλων φιλελλήνων, πρὸ ἐτῶν ὄντα ἐκτὸς ἐνεργείας, τὸν ταγματάρχην Πηνιόν, ὡς ἐπίσης ἔπραξε διὰ τὸν ἀγωνιστὴν ἀντισυνταγματάρχην Γονατᾶν ἀρχαιότερον μεταξὺ τῶν ἀντισυνταγματαρχῶν, ὅστις διὰ ἀτελοῦς ὑπουργικῆς διαταγῆς κατεῖχε θέσιν λοχαγοῦ εἰς Ῥίον, ὅπου ἐλάμβανε μόνον μισθὸν λοχαγοῦ, συμπληρούμενον μάλιστα διὰ ἐπιμισθίου, ἐπομένως ἐπροβίβασεν αὐτὸν συνταγματάρχην, τὸν ἔθεσεν εἰς τοὺς διαθεσίμους καὶ διώρισεν ὡς φρούραρχον Ῥίου ἄλλον ἀξιωματικὸν σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου· νομίζει ὅθεν ὅτι μακρὰν τοῦ νὰ πράξῃ παρανομίας, ἀπεναντίας ὅτι ἐθεράπευσεν ἀνωμαλίας οὐ μικρὰς συγκεντρωμένας εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰς θέσεις τῆς φρουραρχικῆς ὑπαλληλίας ὅτι διωρίσθησαν δίθεν εἰς αὐτὰς ἀξιωματικοὶ τεχνικῶν ὅπλων, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ διορισθῶσιν ἀξιωματικοὶ τοῦ πεζικοῦ, εἶπεν ὅτι αἱ θέσεις τῶν φρουραρχικῶν ἐπιτελῶν ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ (Διάταγμα 9/21 Ἰουλίου 1843) καὶ ὅτι ἅμα ἐντὸς τοῦ δικαιώματός της ἐνεργοῦσα ἡ Κυβέρνησις μεταθέσῃ ἀξιωματικόν τινα εἰς τοὺς φρουραρχικοὺς ἐπιτελεῖς, οὗτος ἀποτελεῖ αὐτοδικαίως μέρος τοῦ σώματος τούτου, ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις δύναται καὶ ὀφείλει νὰ μεταχειρισθῇ τὸ προσωπικὸν τοῦ στρατοῦ αὐτῆς ὅπως τὸ κρίνει καταλληλον πρὸς τὸ καλὸν τῆς ὑπηρεσίας· ὡς πρὸς δὲ τὸν φρούραρχον Πειραιῶς περὶ τοῦ ὁποίου ἰδίως ἔγεινε λόγος, ὅτι διωρίσθη ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἱππικοῦ, οὗτος μετετέθη εἰς Πειραιᾶ

ἀπὸ τὸ φρουραρχεῖον Μεθώνης καὶ εὑρίσκετο ἤδη εἰς τοὺς φρουραρχικοὺς ἐπιτελεῖς διωρισμένος πρὸ τῆς ὑπουργείας τοῦ νῦν ὑπουργοῦ.

Ἡς πρὸς τὴν διάλυσιν τῶν συνταγμάτων καὶ τὸν ὀργανισμὸν τῶν ταγμάτων φρονεῖ ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβέρνησίς του ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὀργανίσῃ τὸν στρατὸν ὅπως κρίνει καταλληλότερον πρὸς τὸ καλὸν τῆς ὑπηρεσίας· οὐδέποτε δὲ διεφιλονεικήθη καὶ δύναται νὰ διαφιλονικηθῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἐξουσίας· ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν νέος τις ὀργανισμὸς ἤθελε προκαλέσει τὴν ὕπαρξιν νέων θέσεων, ἡ Κυβέρνησις ἐπιφυλάττεται νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα πρὸς νομιμοποίησιν τῶν θέσεων τούτων.

Καυχᾶται δὲ ὅτι οὐδέποτε ἐξετελέσθησαν μὲ τόσην δικαιοσύνην ὡς εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν αἱ διατάξεις τοῦ Διατάγματος περὶ προβιβασμοῦ ὑπαξιωματικῶν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, διότι ἐλήφθησαν αὐστηρῶς ἐκ τοῦ καταλόγου τὸν ἐξετασθέντων τὰ 2/3 τῶν ἀρχαιοτέρων, ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐπρότεινε ποίους πρέπει νὰ προβιβασθῶσι κατ' ἐκλογήν, ἀνεπλήρωσε τὸ κενὸν τοῦτο καὶ ἐπρότεινε τὸν μᾶλλον ἀριστεύσαντα εἰς τὰς ἐξετάσεις υἱὸν ἀγωνιστοῦ, καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν τοὺς υἱοὺς τῶν ἀποθανόντων στρατηγῶν καὶ συναδέλφων σας Τζαβέλα καὶ Βότσαρη· ἐὰν τὴν ἐκλογὴν ταύτην θεωρῇ ὁ προλαλήσας ὡς ἀδίκημα ἀναδέχομαι πλειστάκις τὴν εὐθύνην νῦν καὶ εἰς τὸ μέλλον τοιούτων ἀδικημάτων.

Ἐπὶ τέλους εἶπεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τί κοινὸν μεταξὺ ἐθνοφυλακῆς, περὶ ἧς ἐμακρυγόρησεν ὁ Κ. Χρηστίδης, καὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ὅπερ ἀφορᾷ τὴν ποινικὴν νομοθεσίαν τοῦ στρατοῦ, ἐφ' ὡς ζήτημα εἰδικὸν ἠδύνατο ἄλλοτε καὶ νὰ συζητηθῇ πρὸς φωτισμὸν ἀμφοτέρων· εἶναι παράδοξον, ἐπρόσθεσε, πῶς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, τὸν ὁποῖον ὁ νῦν ὑπουργὸς ἐγνώρισε πρὸ 27 ἐτῶν τετράκις καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπουργεύσαντα, ποτὲ κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ βίου δὲν ἐσκέφθη οὔτε ἔκαμε λόγον περὶ ἐθνοφυλακῆς· ἤδη δὲ ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ τὸ χρήσιμον τοῦ τοιούτου νομοσχεδίου· μόλα ταῦτα προσέθηκεν, ὅτι καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο προσεχῶς ὑποβληθήσεται, καὶ δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἔφερεν ἤδη εἰς πέρας τὸ περὶ ἐθνοφυλακῆς νομοσχέδιον φιλελεύθερον καὶ κατάλληλον διὰ τὸν τόπον, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν εἰς τὴν βάσανον διαφόρων νομομαθῶν ἀνδρῶν, ἵνα ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰ

φῶτα καὶ τὴν πεῖραν αὐτῶν· ἀπορεῖ ὅμως, εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, διὰ τὴν ἐπερώτησιν ταύτην τοῦ Κ. Χρηστίδου, καθόσον ὁ ἔντιμος Κ. Γερουσιαστὴς εἶχε λάβει ἤδη γνῶσιν τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου, ἀλλὰ φαίνεται, προσέθηκεν, ὅτι ἠθέλησε ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν καὶ αὐτὴν τὴν μικρὰν ἱκανοποίησιν, καὶ αὐτὴν τὴν τιμὴν, τοῦ ὅτι ἐξ οἰκείας θελήσεως ὁ ὑπουργὸς ὑποβάλλει τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰς τὰ βουλευτικὰ Σώματα, διὰ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὁ λόγος τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ ἐπροκάλεσε τὴν ὑποβολήν· προσέθηκε δὲ ὅτι συμμερίζεται καθ' ὅλα τὰς περὶ ἐθνοφυλακῆς σκέψεις τοῦ Κ. Χρηστίδου, καὶ ὅτι ἐλπίζει νὰ εὕρῃ τὸν ἔντιμον Κ. Γερουσιαστὴν σύμφωνον τοῦ ὑπουργοῦ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θέλει παρουσιάσει εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, καὶ τὸν παρακαλεῖ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς εὐφραδείας του πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ νομοσχεδίου, ἵνα φανῇ συνεπὴς μὲ ὅσα ἤδη προεξέθεσε.

Λαβὼν καὶ πάλιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστίδης εἶπεν·

Ἐν ποώτοις, κύριοι, αἱ παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἀπηύθυνα ποσῶς δὲν εἶχαν τὴν πρόθεσιν ἢ τὸν σκοπὸν νὰ προσβάλωσι τινὰ καὶ πολὺ ὀλιγώτερον τὸν Κ. ὑπουργόν. Μὲ ἀπορίαν μου ὅμως εἶδον ὅτι ἐνῷ ἐγὼ ὅλας τὰς πλημμελείς τοῦ ὑπουργείου πράξεις, τὰς ὁποίας κατήγγειλα, ἐθεμελίωσα εἰς ῥητοὺς νόμους, ὁ Κ. ὑπουργὸς ἁπάντων δὲν μετεχειρίσθη τὴν ἀριθμητικὴν ἐκείνην ἀκρίβειαν μὲ τὴν ὁποίαν ὀφείλει πᾶς δημόσιος ἄνθρωπος νὰ δικαιολογῇ τὰς πράξεις του. Δὲν μᾶς ἀνέφερεν δυστυχῶς κἀνένα νόμον, κἀμμίαν διάταξιν ῥητὴν νόμου, ἥτις δίδει εἰς τὸν ὑπουργὸν τὸ δικαίωμα αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς ἐξουσίας τὴν ὁποίαν τοῦ διεφιλονεικήσαμεν· μᾶς εἶπε μόνον τινὰς ἀορίστους, προσθέτων καὶ τινας διοικητικοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους εἶχε, κατὰ τὴν κρίσιν του, νὰ ἐκτελέσῃ τὰς μεταθέσεις καὶ τοὺς διορισμούς, ἀλλὰ δὲν μᾶς ὑπέδειξε τὸν νόμον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίζετο. Ἀλλοίμονον εἰς τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου ἡ τύχη ἐξήρτηται ἀπὸ τὴν καλὴν ἢ κακὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦναι οὗτος, καὶ οὐχὶ τοῦ νόμου. Εἶπον εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν ὅτι δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ μεταθέσῃ εἰς τὴν ἐνέργειαν ἐξ ἰδίας ἁρμοδιότητος ἀξιωματικοὺς διατελοῦντας ἐν ἀργίᾳ μετὰ τὰ τρία ἔτη· καὶ τί μᾶς εἶπε; ὅτι μετέθεσε, διότι ἦσαν ἠδικημένοι καὶ τοὺς ἐδικαίωσεν· ἀλλ' ἐλησμόνησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ διακριτικὴ ἐξουσία τοῦ ὑπουρ-

γοῦ εἶχεν ἐξαντλήσῃ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν τριῶν ἐτῶν, καὶ τὸ χρέος του ἦτον νὰ τοὺς παραπέμψῃ εἰς ἀνακριτικὸν συμβούλιον· ἔχει τοιαύτας ἀποφάσεις νὰ μᾶς ὑποδείξῃ; ὄχι! ποῦ εἶναι λοιπὸν ἡ δικαιολόγησίς του κατὰ τοῦτο; κἀμμίαν νόμιμον ἀπάντησιν δὲν μᾶς ἔκαμεν ἐπίσης ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἄλλας πράξεις, τὰς ὁποίας ῥητῶς ἀνέφερα· διότι καὶ εἰς ἐκείνας ἀπήντησεν ἀορίστως, καὶ πάντοτε ἐπέφερεν ὡς δικαιολόγημα τὴν ἰδίαν του πεποίθησιν, τὴν ἐδικήν του γνώμην· καὶ γνώμην ἰδίαν κἀνεὶς δὲν τοῦ ἐζήτησε. Παρεπονέθη ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι τοῦ ἐφθόνησα τὴν δόξαν λαλῶν περὶ συστάσεως ἐθνοφυλακῆς, περὶ ἧς, λέγει, ὅτι προλαβὼν οὗτος ἐπρονόησε. Δὲν γνωρίζω, κύριοι, εἰσέτι ἂν εἰσήχθη εἰς τὰς Βουλὰς κἀνὲν τοιοῦτον νομοσχέδιον ἐκ μέρους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ· ἂν ὅμως ἐννοῇ ἓν νομοσχέδιον περὶ στρατολογίας, εἰς τὸ ὁποῖον γίνεται μνεία καὶ περὶ ἐθνοφυλακῆς, λέγω εἰς τὸν Κ. ὑπουργόν, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο δὲν εἶναι ἡ ζητουμένη ἐθνοφυλακή, καὶ ἂν ποτὲ εἰσαχθῇ ἓν τοιοῦτον νομοσχέδιον, θέλω καταδείξει τὴν ἐσφαλμένην γνώμην του.

Τέλος πάντων ὁ Κ. ὑπουργὸς κατέφυγε καὶ εἰς τὴν τετριμμένην ἀντέγκλησιν, τὴν ὁποίαν πολλάκις ἠκούσατε νὰ ἐκπέμπεται ἀπὸ τὰς ὑπουργικὰς ἕδρας πρό τινος καιροῦ. Τί ἔκαμες λέγει σὺ ὅστις πρὸ εἴκοσι ἐτῶν τετράκις ὑπούργευσες· διὰ τί δὲν ἐσχημάτισες τὴν ἐθνοφυλακήν, καὶ τὴν ζητεῖς ἀπὸ ἐμὲ ἔχοντα ὑπουργικὴν ζωὴν μόνον ἑπτὰ μηνῶν; Κύριοι! εἶναι παράδοξος, αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ ἀπαντᾶν τῶν Κ. ὑπουργῶν· ἀντὶ νὰ δικαιολογοῦν τὰς ἰδικάς των ἐλλείψεις, ζητοῦν νὰ καλυφθοῦν μὲ τὰς ἐλλείψεις τῶν προκατόχων των· λησμονοῦν ὅμως ὅτι κἀνένα δὲν ὠφελεῖ κατηγορούμενον ἐνώπιον δικαστηρίων ὁ λόγος τοῦ ὅτι καὶ ἄλλοι ὑπέπεσαν εἰς τὰ ἴδια σφάλματα· τοῦτο ὅμως ἄζει ἀκριβῶς τὸν Πολυκράτην, ὅστις ἀναλαβὼν τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Βουσίριδος εἶπεν· ἀληθῶς καὶ ὁ Βούσιρις ἔσφαζε τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἔτρωγε, ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνος αὐτὸς ἔνοχος αὐτοῦ τοῦ κακουργήματος, καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς τὰ ἴδια ἔπραττον.

Ἂν πρέπῃ δὲ νὰ εἴπω δύω λέξεις δι' ὅ,τι προσωπικῶς μοὶ ἀπηύθυνε, λέγω, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἔχει κἀμμίαν ἁρμοδιότητα νὰ ἀνακρίνῃ ἐν παρελθόν εἴκοσιν ἐτῶν. Ὅ,τι ἐγένετο κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους ἦτον σύμφωνον μὲ τὰς τότε περιστάσεις καὶ μὲ τὴν ἐποχήν· οἱ τότε ὑπουργοὶ ἔδωκαν λόγον τῶν πράξεών των εἰς τὸν τύπον, εἰς τὸν Ἡγεμόνα, εἰς τὰς

Βουλὰς καὶ εἰς τὸ ἔθνος· τὰ περαιτέρω εἶναι ἔργον τῆς ἱστορίας. Ὑπάρχουν πράξεις, ὑπάρχουν λόγοι διὰ πᾶσαν καθυστέρησιν· καὶ ἂν ἐπιθυμῇ, δυνάμεθα νὰ ἐλθωμεν εἰς λεπτομερεστέραν ἐξήγησιν· τότε θέλομεν μάθει, ἂν τῳόντι καθυστέρησαν ἔργα δυνάμενα νὰ γίνωσι τότε, καὶ διὰ ποῖον λόγον. Ἀλλὰ καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις ὁ Κ. ὑπουργός, ὅστις ἀκόμη δὲν ἔπραξέ τι, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ζητῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους λόγον, καὶ μάλιστα ἀπὸ ἀνθρώπους, οἵτινες ἀρκούντως ἔκαμαν ἐν καιρῷ τὸ χρέος των εἰς τὴν πατρίδα, διὰ τί δὲν ἐνήργησαν ὅ,τι αὐτὸς ὀφείλει σήμερον νὰ ἐνεργήσῃ· δὲν ἔχει δίκαιον νὰ ζητῇ ἀπὸ μειράκιον δωδεκαετὲς νὰ πράξῃ ὅ,τι ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ νέος ἢ ὁ τέλειος ἀνήρ.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἡ Γερουσία προέβη εἰς τὴν κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 27, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Γ. Κολοκοτρώνη καὶ Χ. Παπαπολίτου ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀθανάσιος Διδωρίκης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Γεώργιος Δαρειώτης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	
Ἀναγνώστης Μαυρογένης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμαδῆς	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δῆμος Κανελλόπουλος	
Σπυρ. Τρικούπης		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ		Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Ἀντών. Κριεζῆς	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	

Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Δημήτριος Χατσίσκος . . N	Κωνς. Προβιλέγιος . . . N
Δημήτριος Χρηστίδης . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Νικόλαος Μαυρομμάτης . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Ἀνας. Σ. Χαραλάμπης . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Παναγ. Διδωρίκης . . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. N

Ἀναγνωσθὲν ὕστερον τὸ 1 αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου 2 ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου αἱ ἑξῆς παρατηρήσεις·

Κύριοι! εἰς τὸν Γαλλικὸν νόμον. τὸν ὁποῖον ἔχετε ὡς βάσιν τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου, ἡ ἕδρα τῶν στρατοδικείων ἀποφασίζεται διὰ νόμου καὶ οὐχὶ διὰ διατάγματος· ἰδοὺ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Γαλλικοῦ νόμου ἔχον ὡς ἑρεξῆς·

«Il y a un conseil de guerre permanent au chef lieu de quelque division territoriales.»

διὰ τί λοιπὸν καὶ ἡμεῖς δὲν ψηφίζομεν εἰς τὸν νόμον τὰς ἕδρας; δὲν εἶναι κίνδυνος νὰ συγκεντρώσῃ μίαν ἡμέραν ἕνας ὑπουργὸς καὶ τὰ δύω στρατοδικεῖα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἕδραν, μὲ βλάβην τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης, τῆς ὑπηρεσίας τῶν σωμάτων καὶ τοῦ δημοσίου ταμείου, ὡς τοῦτο συνέβη ἄλλοτε, ὁπότε καὶ τὰ δύω στρατοδικεῖα ἐσυστήθησαν εἰς Ἀθήνας;

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελίγιος, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος ἔλαβεν ὑπόψιν καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου παρουσιαζομένας παρατηρήσεις, ἀλλὰ διὰ τοὺς αὐτοὺς ἐπίσης λόγους, οὓς ἐξέθηκεν ὁ προλαλήσας, παρεδέχθη τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ὡς ἔχει· διότι τὸ 6ον. στρατοδικεῖον πρέπει νὰ συνιστᾶται ἐκεῖ ἔνθα ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν πρὸς καταρτισμὸν αὐτοῦ· ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ Γαλλικὸς νόμος, ἐξ οὗ ἐλήφθη καὶ ὁ ἡμέτερος, λέγει ὅτι τὸ ἐπιτελεῖον διορίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, διὰ τοῦτο δὲν ὡρίσαμεν εἰς τὸν νόμον τὴν ἕδραν τοῦ στρατοδικείου, ἀλλ' ἀφήσαμεν ἀόριστον πρὸς ἀποφυγὴν ἐξόδων καὶ ἀτόπων μεταθέσεων, καὶ συγχρόνως νὰ ἔχῃ πραγείρους τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένους ἀναλόγους βαθμοὺς πρὸς καταρτισμὸν αὐτοῦ.

Ἀντεπαρατήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, ὅτι τὰς παρατηρήσεις του ταύτας ἔφερε διότι ὑπάρχουσι προηγούμενα, καθ' ἃ δύο στρατοδικεῖα μετεφέρθησαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν,

ἐνῷ, ὅπως σήμερον εὑρίσκεται ἡ Ἑλλὰς ἀποκαταστημένη, ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ναυπλίου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀνάλογος συγκέντρωσις τοῦ στρατοῦ· ἓν μόνον παραπείθει αὐτὸν ὅτι ὁ νόμος ὁρίζει περιφέρειάν τινα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα τὸ ἄρθρον 2 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ 3 ἄρθρου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐστήριξε τὴν ἄρνησιν τῆς ψήφου του ἐπὶ τῶν προηγουμένων ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τοὺς λόγους, οὓς εἶπε χθὲς ἐν τῇ ἀγορεύσει του περὶ ἀρμοδιότητος τῶν στρατοδικείων ἐπαναλαβὼν αὐτούς.

Εἰς ταῦτα συνετάχθη καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης καὶ ἐσημειώθη κατ' αἴτησίν του.

Ἑπομένως τὸ 3 ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα 4 καὶ 5 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐρ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Παρελθούσης δὲ τῆς ὥρας ὁ Κ. πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀναβληθείσης τῆς ἐξακολουθήσεως εἰς αὔριον.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἀδὰμ Δούκας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇς 27 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῶν δύω προλαβουσῶν συνεδριάσεων τῆς 25 καὶ 26 ἀνεβλήθη εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ἀναφορὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ν. Μέξη ἐξαιτουμένου τριακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν· ἡ Γερουσία ἐνέκρινε τὴν αἴτησίν του.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συ-

ζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς Νομοθεσίας, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως τὸ ἄρθρον 6 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγίνετο δεκτὸν ὅπως ἐτροποποιήθη ὑπ' αὐτῆς.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 7 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἐγένετο ἡ παρατήρησις ὅτι πρὸς διασάφησιν περισσοτέραν πρέπει νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν «κατωτέρων» ἡ λέξις «Ἀξιωματικῶν». Προσετέθη δὲ συγχρόνως ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μίλιου ἡ ἐξάλειξις τῶν λέξεων «μὴ στρατιωτικοῦ» ἐκ τοῦ 4 παραγράφου, ὅπως ὑπάρχῃ ὁ αὐτὸς μισθὸς καὶ διὰ τὸν στρατιωτικὸν γραμματέα καὶ ὑπογραμματέα, καὶ χρησιμεύῃ ὡς μέσον τοῦ νὰ προσελκύῃ βαθμηδὸν εἰς τὰς ὑπηρεσίας ταύτας ἄνδρας στρατιωτικούς, οἵτινες μετά τινα ἔτη δύνανται νὰ ἀποκατασταθῶσι διὰ τῆς πείρας καλοὶ νομικοί.

Ἀμφότερα ταῦτα ἐγένοντο δεκτά, συναινέσει καὶ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· ὥστε τὸ ἄρθρον 7 ὡς παρεδέχθη ἔχει οὕτω·

Ἄρθρον 7. Οἱ Βασιλικοὶ Ἐπίτροποι καὶ Εἰσηγηταὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ διαθεσιμότητι ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν ἢ λοχαγῶν· οἱ δὲ Βασιλικοὶ ἀντεπίτροποι καὶ ἀντεισηγηταὶ ἐκ τῶν λοχαγῶν καὶ κατωτέρων Ἀξιωματικῶν· γραμματεὺς Στρατοδικείου δύναται νὰ διορισθῇ καὶ μὴ στρατιωτικός.

Ἅπαντες οἱ προειρημένοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει ἕνα ἢ δύω ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς.

Ὁ μισθὸς τοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα κατὰ μῆνα· τοῦ δὲ ὑπογραμματέως εἰς δραχμὰς ἑκατὸν εἴκοσι.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας τῶν Στρατοδικείων ἔξοδα παραχωροῦνται, κατ' ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐκ τοῦ σχετικοῦ κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τούτου.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 8 ὡς καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς· ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι μεταξὺ τῶν δικαστῶν τῶν δικαζόντων κατηγορούμενον στρατιώτην μέχρις ἀνθυπολοχαγοῦ, κατὰ τὸν Γαλλικὸν νόμον, συμπεριλαμβάνεται καὶ εἷς ὑπαξιωματικός, ἔχων βαθμὸν ἐπιλοχίου· ἀλλ' εἰς τὸ προκείμενον ἄρθρον ἡ θέσις τοῦ τοιούτου ὑπαξιωματικοῦ ὡς δικαστοῦ δὲν ὑπάρχει, ὡς δὲν ὑπ-

πάρχουσι καὶ οἱ λόγοι, δι' οὓς ἡ τοιαύτη ὑπὲρ τοῦ δικαζομένου ἐγγύησις ἀφῃρέθη.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μίλιος, ὅτι ἡ Ἑλλὰς διαφέρει κατὰ πολὺ τῆς Γαλλίας· οἱ στρατιωτικοὶ δικασταὶ τῆς Ἑλλάδος πολλάκις δὲν ἐδίκασαν μὲ τὴν αὐστηρότητα ἐκείνην, ἣν ὁ Νόμος ἀπήτει· ἐνίοτε δὲ καὶ παρεξέκλιναν ἀθωώσαντες κατηγορουμένους διὰ τὴν αὐστηρότητα τῶν ποινῶν, τοῦτέστιν ἔγειναν νομοθέται ἀντὶ δικαστῶν· ἀφ' ἑτέρου ἐν Ἑλλάδι ὁ ὑπαξιωματικὸς λαμβάνων τὴν ἔδραν τοῦ δικαστοῦ δὲν δύναται νὰ φέρῃ φῶτα εἰς τὸ δικαστήριον· καὶ διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐνῷ ἀρῃρέθη ἐκ τοῦ δικαστηρίου, τοῦ ἁρμοδίου νὰ δικάσῃ κατηγορούμενον στρατιώτην μέχρις ἀνθυπολοχαγοῦ, ταυτοχρόνως ἐγένετο φροντὶς, ὡς θεωρεῖτε, νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὰ δικαστήρια ὅλων τῶν βαθμῶν περισσότεροι τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἀξιωματικοί, διὰ νὰ ὑπάρχωσι περισσότεραι ἐγγυήσεις εἰς τὴν δικαίαν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

Προσέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὅτι, ἐὰν συγκαταλεχθῇ μεταξὺ τῶν στρατιωτικῶν δικαστῶν εἷς ἐπιλοχίας ὑπαξιωματικὸς, κατ' ἀναλογίαν πρέπει νὰ συγκαταλεχθῶσι καὶ εἷς λοχίας, εἷς δεκανεὺς, καὶ εἷς στρατιώτης, διὰ νὰ συγκροτῆται οὕτω τὸ δικαστήριον ἐξ ἀνδρῶν πάσης βαθμολογίας, ὅπερ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· ἄλλως τε ἡ ψῆφος ἑνὸς ὑπαξιωματικοῦ, ἀπέναντι τῶν συναπαρτιζόντων μετ' αὐτοῦ τὸ Δικαστήριον ἐξ ἀνωτέρων κατὰπολλοὺς βαθμοὺς ἀξιωματικῶν, οὐδεμίαν ἐγγύησιν προσφέρει ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ὡς συγχωνευομένη εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐπὶ τῆς δίκης γνώμην τῶν ἰσχυόντων ἀξιωματικῶν δικαστῶν· καὶ αὐτὴ ἡ θέσις τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, ἀπέναντι τοσούτων ἀνωτέρων αὐτοῦ ἀξιωματικῶν, δὲν δύναται ἕνεκα τῆς στρατιωτικῆς συνηθείας καὶ πειθαρχείας νὰ ἦναι εἰμὴ θέσις ἐμπεδευομένη.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ἄρθρον 8 ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα τὰ ἄρθρα 9 καὶ 10 μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν τροπολογιῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποιήθησαν.

Ἀνεγνώσθησαν ὕστερον κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 11. 12. 13. 14. 15 καὶ 16· μηδεμιᾶς δὲ τροπολογίας ὑπαρχούσης παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ μηδεμιᾶς ἀντιρρήσεως γενομένης, ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἔχουσι.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου 17, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐπρότεινε νὰ ὁρισθῇ ὥστε ἡ νομιμότης τοῦ κωλύματος τοῦ μὴ δυναμένου νὰ λάβῃ μέρος κατὰ τὴν ἐν τῷ πίνακι σειρὰν καὶ ἀρχαιότητά του εἰς τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον ἀξιωματικοῦ νὰ δικάζεται ὑπὸ δικαστικοῦ συμβουλίου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ, ὡς γίγνεται καὶ εἰς τὰ κοινὰ ποινικὰ δικαστήρια κατὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν δικαστῶν κωλυομένων.

Ἀπήντησεν ὁ Γερ. Κ. Προβελέγγιος, ὅτι εἰς τὸ προκείμενον ἄρθρον δὲν πρόκειται περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν ἀλλὰ περὶ συστάσεως τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, καὶ ἐπειδὴ τὴν σύστασιν ἐνεργεῖ ὁ ὑπουργός, αὐτὸς οὗτος εἶναι καὶ ὁ ἁρμοδιώτερος νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ κωλύματος τοῦ κωλυομένου νὰ λάβῃ μέρος κατὰ τὴν σειρὰν του εἰς τὸ δικαστήριον ἀξιωματικοῦ ἕνεκα λόγων ὑπηρεσίας ἢ ἄλλων ἀντικειμένων· τοῦτο δὲ πράττει δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεως, ἥτις εἰς τὸν Γαλλικὸν Νόμον δὲν ὁρίζεται.

Προσέθηκεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅτι εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια ἐπὶ τῶν ἐξαιρέσεων οἱ Πάρεδροι συμπληροῦσι τὸ Δικαστήριον, ὅπερ δικάζει τὴν ἐξαίρεσιν, εἰς δὲ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια θέσεις Παρέδρων δὲν ὑπάρχουσι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ Δικαστηρίου· ὅτι ἡ προκειμένη πρᾶξις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐπὶ κωλύματος τοῦ μὴ δυναμένου νὰ λάβῃ μέρος κατὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου ἀξιωματικοῦ εἶναι ὁμοία ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἐνεργεῖ ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ὅταν ἀπαλλάττῃ τῶν καθηκόντων τοῦ Συνέδρου τὸν παρὰ τοῦ ἰδίου διορισθέντα δικαστήν, ἐὰν εὕρῃ νόμιμον καὶ ἰσχυρὸν τὸ ὑπ' αὐτοῦ προτεινόμενον κώλυμα.

Ἐπήνεγκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι ἐὰν τυχὸν εὑρεθῇ ὑπουργὸς ἔχων πρόθεσιν νὰ ἀποσπάσῃ στρατιωτικὸν ἐκ τῆς μετοχῆς του εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ, ἔχει πολλὰ καὶ διάφορα τὰ μέσα νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ οὐχὶ τὴν παροῦσαν περίστασιν τῆς ἀποφάσεώς του ἐπὶ τοῦ τυχόντος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ παρουσιαζομένου κωλύματος.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερ. Κ. Χρηστίδης, ὅτι ἐὰν παρὰ τῷ στρατιωτικῷ Δικαστηρίῳ δὲν ὑπάρχωσι Πάρεδροι, ὅπως ὑπάρχουσι παρὰ τῷ Πρωτοδικείῳ, ὑπάρχουσιν ὅμως πλεῖστοι ἐπιλαχόντες ἢ παραπληρωματικοὶ κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ κατὰ τὸ προκείμενον ἄρθρον συνταττομένου καταλόγου, οἵτινες ὡς δικασταὶ δυνάμει ἠμποροῦν νὰ συμπληρώσωσι τὸ δικαστήριον. Ἐν τῇ Γαλλίᾳ

κατὰ τὸν Γαλλικὸν Νόμον ἐπὶ τοῦ προκειμένου κωλύματος ἀποφασίζει ὁ Κομαντάντες, Διοικητὴς τοῦ Σώματος, ὁ ὁποῖος ὀρθῶς καὶ δικαίως ἔχει τὸ καθῆκον τοῦτο, διότι φέρει ὅλως καθαρὸν στρατιωτικὸν χαρακτῆρα καὶ παρέχει ὅλας τὰς ἀποχρώσας ἐγγυήσεις ὅτι θέλει ἀποφασίσει σύμφωνα μὲ τὸ δίκαιον καὶ νόμιμον, ἔχων μάλιστα ἐπὶ τῶν πράξεών του ἄμεσον τὴν ὑπουργικὴν ἐποπτείαν· ὁ ὑπουργὸς ὅμως ὁ ὁποῖος ὁρίζεται ἐνταῦθα δικαστὴς ἐπὶ τοῦ κωλύματος τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἀποτελέσῃ μέρος τοῦ δικαστηρίου ἀξιωματικοῦ, φέρει ὅλως πολιτικὸν χαρακτῆρα, καὶ δὲν παρέχει τὰς ἐγγυήσεις ἐκείνας, αἵτινες δύνανται νὰ πείσωσιν ὅτι καὶ ἡ ὑποβολὴ τοῦ κωλύματος καὶ ἡ ἀπόφασίς του ἐπ' αὐτοῦ εἶσιν ὅλως ἀμιγεῖς τῆς ὑπονοουμένης ἐπιβολῆς καὶ παρανομίας· εἰδικῶς δὲ πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης παρετήρησεν ὅτι ἡ ἀντικατάστασις τῶν Συνέδρων δὲν ἔχει συνεπείας καὶ ἀποτελέσματα, οἷα ἔχει ἡ τῶν Στρατοδικῶν, καθόσον ἐκεῖνοι μὲν δὲν δικάζουσιν, ἀλλ' ἐφαρμόζουσι τὰς ποινὰς μόνον ἐπὶ ἀποφάσεων τῶν ἐνόρκων κηρυττουσῶν διὰ τοῦ ναὶ τὴν ἐνοχὴν, ἀπέχοντες νὰ πράξωσί τι ἐπὶ ἀποφάσεων ἀθωωτικῶν, οὗτοι δὲ οἱ στρατοδίκαι δικάζουσι οὐσιαστικῶς, καὶ κηρύττουσιν ἀθώους ἢ ἐνόχους τοὺς κατηγορουμένους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐφαρμόζουσι καὶ τὰς ποινὰς ἐν περιπτώσει καταδίκης. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐπρότεινεν ἐπὶ τέλους ὡς καταλληλότερον τὸ νὰ ἀφεθῇ ἡ ἐκδίκασις τῆς νομιμότητος τοῦ κωλύματος τοῦ Στρατοδίκου εἰς τὸ δικαστήριον τῶν Στρατοδικῶν, συμπληρούμενον ὑπὸ τῶν ἐπιλαχόντων κατὰ σειρὰν, ὡς γίγνεται εἰς παρομοίας περιστάσεις καὶ εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, μὴ θεωρηθείσης ἰσχυρᾶς τῆς προκειμένης μεταβολῆς, ἡ Γερουσία παρεδέχθη καὶ τὸ ἄρθρον 17 ὡς ἔχει εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 18 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν, ὡς ἐτροποποιήθη παρ' αὐτῆς, μὲ τὴν προσθήκην ἐν τῷ τέλει τοῦ δευτέρου παραγράφου τῶν λέξεων αμὲ τὸν αὐτὸν τρόπον δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμουν πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν· ἔχει δὲ ὅπως ἐτροποποιήθη καὶ παρεδέχθη ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον 18. Ἐὰν ἐκ τυχαίου κωλύματος ὁ πρόεδρος ἢ στρατοδίκης τις δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἴς τινα δίκην, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ, ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρὼν, ὁ Φρούραρχος τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, κατ' αἴτησιν τοῦ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Β. ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς

τὸν κωλυόμενον δι' ἠτιολογημένης πράξεώς του δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου, λαμβανομένου κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος ἐκ τοῦ προηγουμένου πίνακος.

Κωλυομένου δὲ τοῦ Β. ἐπιτρόπου καὶ ἀντεπιτρόπου, τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ ἀντεισηγητοῦ, τοῦ γραμματέως καὶ ὑπογραμματέως, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρὼν, ὁ Φρούραρχος ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον 19 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἐτροποιήθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀνεγνώσθησαν ὕστερον κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 20 καὶ 21 καὶ ἐγένοντο δεκτά, ὅπως ἐν τῷ Νομοτχεδίῳ ἔχουσι, μηδεμιᾶς ἐπενεχθείσης τροπολογίας ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἢ ἀντιρρήσεως ὑπό τινος τῶν μελῶν τοῦ Σώματος.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 22 ὡς καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς· μηδενὸς δὲ λαβόντος τὸν λόγον ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἑπομένως τὰ ἄρθρα 23 καὶ 24 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὡς ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἔχουσι, μὴ ὑπαρχούσης τροπολογίας ἢ ἀντιρρήσεως.

Ἀναγνωσθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ ἄρθρου 25, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν ὅτι ἡ μονιμότης τοῦ ἀναθεωρητικοῦ Δικαστηρίου δὲν τῷ φαίνεται τοσοῦτον καλὴ ὡς δυναμένη νὰ ἔχῃ συνεπείας καὶ κινδύνους.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Προβελέγγιος, ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσι πολλὰ ἀναθεωρητικὰ δικαστήρια, τῶν ὁποίων ἡ νομολογία ἐν ταῖς αὐταῖς περιπτώσεσιν εἶναι διάφορος· ἤθελον μὲν οἱ Γάλλοι ἵνα ἐλαττώσωσι ταῦτα εἰς ὀλιγώτερα τοὐλάχιστον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν, τὸ μὲν διότι εἶχον ἤδη συστηθῇ τοσαῦτα καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ καταργηθῶσι, τὸ δὲ διότι τὰ ἀποστήματα δὲν ἐσυγχώρουν τοῦτο· ὅ,τι ἠθέλησαν οἱ Γάλλοι καθιεροῦται εἰς τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, τοὐτέστι καθιεροῦται ἓν ἀναθεωρητικὸν Δικαστήριον καὶ τοῦτο διαρκὲς διὰ νὰ βαδίζῃ ὁμοιομόρρως ἡ νομολογία καὶ τὸ κῦρος τῶν ἀποφάσεων.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, ὅτι ἡ ἐλάττωσις τῶν ἀναθεωρητικῶν Δικαστηρίων ἐν Γαλλίᾳ δὲν κωλύεται ἐκ τῶν ἀποστημάτων, ἅτινα διὰ τοῦ σιδηροδρόμου κατέστησαν τοσοῦτον μικρά, ὅσον δύσκολα καὶ μεγάλα θεωροῦνται παρ' ἡμῖν τὰ ἐλάχιστα τοιαῦτα ἀποστήματα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον χωρίον τῆς αὐτῆς Ἐπαρχίας· καὶ ὁ λόγος τοῦ ὁμοιομόρρου δὴθεν

τῆς νομολογίας δὲν εἶναι ἰσχυρὸς ὥστε νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν μονιμότητα τοῦ ἀναθεωρητικοῦ Δικαστηρίου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνανέωσις κατά τινα περίοδον ἐκ νέων πρασώπων κατὰ τὸν τρόπον τῆς συστάσεως τῶν στρατοδικείων, ἤθελεν εἶσθαι καταλληλοτέρα καὶ εἰλικρινεστέρα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐνισχύσει θεωρηθείσης τῆς προταθείσης μεταβολῆς ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ἄρθρον 25, ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη, καὶ μὲ τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἐν τῷ γ'. παραγράφῳ λέξεων « μὴ στρατιωτικοῦ » σύμφωνα μὲ τοὺς ἀναπτυχθέντας ἐν τῷ ἄρθρῳ 7 λόγους· ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὡς ἑξῆς.

Ἄρθρον 25. Τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου, ἐκ τῶν ὑποστρατήγων καὶ ἐκ τεσσάρων δικαστῶν, ἑνὸς συνταγματάρχου, ἑνὸς ἀντισυνταγματάρχου καὶ δύω ταγματαρχῶν, λαμβανομένων ἐξ οἱουδήποτε ὅπλου τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἐξ ἑνὸς Β. ἐπιτρόπου, ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ ἑνὸς γραμματέως.

Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ὁ μισθὸς τοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα κατὰ μῆνα.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας ἔξοδα προσδιορίζονται καὶ χορηγοῦνται κατὰ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 26 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἔχει εἰς τὸ Νομοσχέδιον, μηδεμιᾶς ἐπενεχθείσης τροποποιήσεως ἢ ἀντιρρήσεως.

Ἀναγνωσθὲν ἔπειτα τὸ ἄρθρον 27 ἐγένετο δεκτὸν καθὰ ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 28 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἔχει εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἄνευ τινὸς τροποποιήσεως ἢ ἀντιρρήσεως, ἐνταῦθα ἐγένετο ἡ διασάφησις ὅτι εἰς τὴν λέξιν « ὑπηρετοῦντες » περιλαμβάνονται καὶ οἱ δικασταὶ κατὰ τὴν συνήθη ἐν τῷ στρατιωτικῷ κλάδῳ σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 29 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 30 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχει, οὐδεμιᾶς ὑπαρχούσης τροπολογίας ἢ ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 31 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποιήθη, καὶ μὲ τὴν προσθήκην τῆς λέξεως « λξιωματικοὶ »

μετὰ τὴν λέξιν « ἐλλειπόντων » ἐν τῷ πρώτῳ παραγράφῳ· ἔχει δὲ οὕτω.

Ἄρθρον 31. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ στρατοδικείου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, καλοῦνται πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων ἀξιωματικῶν ἐκ τῶν κατωτέρων βαθμῶν κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ βαθμοῦ καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ πλείονες τῶν τριῶν κατωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν καθίσταται ἀδύνατος ἡ συγκρότησις τοῦ στρατοδικείου, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ ἀρχηγοῦ, ἀποστέλλει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν ἀξιωματικῶν, κατὰ τὸ 19 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, ἢ διατάσσει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἓν τῶν πλησιεστέρων διαρκῶν στρατοδικείων.

Ἀνεγνώσθη ὡσαύτως τὸ ἄρθρον 32 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιηθῇ.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 33 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχει. μὴ ὑπαρχούσης τροπολογίας τινὸς ἢ ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 34 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιηθῇ.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 35 καὶ παρεδέχθη, ὅπως εἰς εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχει, ἄνευ τινὸς τροπολογίας ἢ ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 36 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτοῦ ἐτροποποιηθῇ.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 37. 38. 39. 40. 41 καὶ 42. μηδεμιᾶς δὲ ἀντιρρήσεως ἢ τροπολογίας ἐπενεχθείσης, ἐγένοντο ἅπαντα τὰ ἄρθρα ταῦτα δεκτὰ ὅπως ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἔχουσι, μὲ μόνην τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 38 ἀπάλειψιν τῆς πλεοναζούσης λέξεως «τῆς» μετὰ τὴν λέξιν «στρατοῦ» καὶ πρὸ τῆς λέξεως «χωροφυλακῆς».

Ἑπομένως, παρελθούσης τῆς ὥρας, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΧΙΔΗΣ

Οἱ γραμματεῖς
Λ. Γρηγοριάδης
Ἀδ. Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 29 Φεβρουαρίου 1830. Ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεων ὡς μὴ καταρτισθέντα δὲν ἀνεγνώσθησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ, ἀνεγνώσθη τὸ 43 αὐτοῦ ἄρθρον, ἐφ' οὗ ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπε·

Κύριοι! Ἂν ἀνεγινώσκοντο σήμερον τὰ πρακτικὰ τῆς προχθεσινῆς συνεδριάσεως ἡ ἐπανάληψις τῶν σκέψεών μου, ἥτις εἶναι ἀηδὴς καὶ δι' ἐμὲ καὶ δι' ὑμᾶς, δὲν ἤθελεν εἶσθαι τόσον ἀναγκαία, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔδοξε νὰ μὴ ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ ἐκεῖνα ἀναγκάζομαι νὰ ἐπαναλάβω τὰς περὶ ἀρμοδιότητος τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου σκέψεις μου ὅσῳ τὸ δυνατὸν συντομώτερον καὶ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀναμνήσω εἰς ὑμᾶς ταύτας.

Καὶ πρῶτον, κύριοι, λέγω ὅτι συμβάντα τινὰ περὶ τὴν ἀρμοδιότητα ταύτην καὶ μάλιστα τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐφημερίδα τὰ *Ἑλληνικὰ Χρονικὰ* τῆς 25 Ἰανουαρίου ε. ε. ἀπόσπασμα τῆς ὁποίας σᾶς ἀνέγνωσα μ' ἐκίνησαν νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν μου ὅσῳ μοὶ ἦτο δυνατὸν ἐκτενέστερον εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, νὰ ἀναγνώσω συγγραφεῖς τινας πραγματευομένους τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποσπάσας τεμάχιά τινα νὰ τὰ καθυποβάλω εἰς τὴν προσοχήν σας· τὰ τεμάχια ταῦτα εὑρίσκονται εἰς τὴν προχθεσινὴν ὁμιλίαν μου ὅπου συνομιλίας χάριν παραπέμπω τὸν βουλόμενον νὰ τὰ ἀναθεωρήσῃ.

Μετὰ ταῦτα ἐπροσπάθησα, Κύριοι, νὰ ἐφελκύσω τὴν προσοχήν σας εἰς τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος τὴν εἰς τὸ τρίτον ἄρθρον αὐτοῦ καταχωρισμένην, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου, καὶ νὰ σᾶς ἀποδείξω ἐκ τούτου, ὅτι ἂν καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς πειθαρχίας τοῦ στρατοῦ ἀπαιτεῖ τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν τῶν καθαρῶς στρατιωτικῶν ἐγκλημάτων, δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ ἀποσπάσωμεν τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφούς μας στρατιωτικοὺς ἀπὸ τὰς περαιτέρω ἐγγυήσεις, τὰς ὁποίας εὑρίσ-

ὄκουσιν εἰς τὸ σύστημα τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων, ὡς πρὸς τὰ κοινὰ κακουργήματα καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ὑπέδειξα μικρὸν μέρος τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ ἀξίου τούτου τῶν συνταγματικῶν πολιτευμάτων συστήματος.

Σᾶς ὑπέδειξα πρὸς τούτοις ἐκ τοῦ 93 ἄρθρου τοῦ ἰδίου ἡμῶν Συντάγματος, ὅτι ἐκτὸς τῆς παραβιάσεως αὐτοῦ ἤθελε τρέξωσι μέγαν κίνδυνον οἱ στρατιωτικοί μας ὑπαγόμενοι διὰ τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν τὴν καθιερουμένην διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Πολὺ δὲ περισσότερον ἐκινήθην νὰ ἐμμείνω εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀρχάς μου ἀπὸ τὸν χθεσινὸν διάλογον τὸν μεταξὺ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τινος τῶν ἐντίμων συναδέλφων μας, καθ' ἣν περίστασιν ἐνισταμένου τοῦ Κ. συναδέλφου μας εἰς τὴν περὶ παραιτήσεως διάταξιν τοῦ νομοσχεδίου τῶν προσκαλουμένων ν' ἀπαρτίσωσι τὰ στρατοδικεῖα ἀξιωματικῶν καὶ εἰπόντος, ὅτι ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ προτρέπῃ τὸν ἀξιωματικὸν διὰ κακοβουλίαν εἰς τὴν παραίτησίν του, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔχει νὰ ἐγκρίνῃ, ἀντεῖπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὅτι διὰ νὰ πράξῃ οὕτω δὲν ἤθελε καταφύγει ποτὲ εἰς τὸ μέτρον ὅπερ ὑπανίττεται ὁ ἔντιμος Γερουσιαστής, ἀλλ' ἔχει τρόπον καταλληλότερον τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐπὶ σκοπῷ δῆθεν ἄλλης ὑπηρεσίας. Καὶ ἰδοὺ, κύριοι, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἐγγύησις, ἣν ὑπόσχεται τὸ νομοσχέδιον ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῶν στρατοδικείων, πῶς εἶναι πιθανὸν νὰ ματαιωθῇ ἕνεκα κακοβουλίας αὐθαιρέτου.

Τελευτῶν δὲ τὸν λόγον μου σᾶς ἀνέφερον διάφορα τεμάχια συγγραφέων διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω, ὅτι δὲν εἶναι ἡ στενοκάρδιος ἐξάσκησις περὶ τὰ στρατιωτικὰ, οὐδὲ ἡ εἰς ἄκρον αὐστηρὰ πειθαρχία, ἥτις σώζει καὶ ἰσχυροποιεῖ τὰ κράτη, ἀλλ' ἡ ἀνατροφὴ τοῦ ἔθνους εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὅτι διὰ ταύτης μᾶλλον, παρὰ διὰ πάσης ἄλλης μεθόδου καὶ ἐξαιρετικῶν νόμων δύναται νὰ φθάσῃ καὶ ἡ ὑμετέρα πατρὶς πρὸς τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον ὅλοι προτιθέμεθα.

Αὗται, κύριοι, ἦσαν καὶ εἶναι αἱ σκέψεις μου ἐπὶ τοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπασχολεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπικαλοῦμαι τὴν σύντονον προσοχήν σας.

Ἀκοὺσας τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Προβελέγγιος εἶπεν.

Ἡ γνώμη, τὴν ὁποίαν ἐξέφρασεν ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, νὰ παραπέμπωνται τὰ κοινὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὰ κοινὰ δικα-

στήρια ἀποτελεῖ ζήτημα σπουδαιότατον ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐτάχθησαν ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου γερουσιαστοῦ μνημονευθέντων ἀνδρῶν πολλοὶ ἄλλοι νομολόγοι καὶ δημοσιογράφοι, ἐξ ὧν ἀρκοῦμαι νὰ σημειώσω τοὺς ἐπισημοτέρους οἷον τὸν **Berraugrs**, τὸν **Dupin**, τὸν **Boitard**, τὸν **Boche**, τὸν **Royè**, τὸν **Mitter-Mayer** καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὸν κορυφαῖον πάντων τὸν **Duc de Broglie**, ὅστις ἐν ἐκθέσει πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν ὁμοτίμων περὶ τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας ὑπεστήριξε καὶ ἠτιολόγησε κατὰ τὸ **1829**, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τὴν γνώμην ταύτην. Ὁ κύριος λόγος ἐφ' οὗ προπάντων στηρίζεται ἡ γνώμη τῶν διασήμων τούτων ἀνδρῶν εἶναι ὁ ἑξῆς. Ὁ στρατιώτης πρὶν γίνῃ τοιοῦτος ἦτο πολίτης, γενόμενος δὲ στρατιώτης ἔμεινεν οὐχ ἧττον καὶ πολίτης, ἤτοι μέλος τῆς αὐτῆς πολιτείας· ὡς πολίτης ἔχει καὶ ἀμοιβαῖα καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις πρὸς τοὺς συμπολίτας του, ὡς στρατιώτης δὲ ἔχει ἄλλα ἰδιαίτερα καθήκοντα καὶ ἄλλας ἰδιαιτέρας ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἵνα δὲ διὰ τὰς παραβιάσεις τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον πρὸς αὐτὴν, διότι αὕτη μόνη δύναται καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ ταῦτα, οὕτω διὰ τὰς παραβιάσεις τῶν πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων, ἤτοι διὰ τὰ κοινὰ ἀδικήματα, ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον ἐνώπιον τῆς πολιτείας ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Δὲν ὑπάρχει δὲ οὐδεὶς λόγος δικαιολογῶν τὴν παραπομπὴν τῶν στρατιωτικῶν διὰ τὰ κοινὰ ἀδικήματα ἐνώπιον τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, ἀπεναντίας μάλιστα ἡ τοιαύτη παραπομπὴ φέρει εἰς ἀνισότητα, ἥτις ἀντίκειται εἰς τὴν παρὰ τοῦ Συντάγματος καθιερουμένην ἀρχὴν τῆς ἰσότητος.

Ἡ γνώμη αὕτη, ὡς βλέπετε, φαίνεται θεωρητικῶς καλῶς ἐστηριγμένη καὶ ὀφείλω νὰ σᾶς ὁμολογήσω, ὅτι ὅταν ἀνέγνωσα τὴν ἔκθεσιν τοῦ κορυφαίου τῶν δημοσιογράφων τοῦ περιφήμου ἀνδρὸς τῆς Γαλλίας **Duc du Brollie** ἠσπάσθην ἀσμένως τὴν γνώμην ταύτην. Ὅταν ὅμως κατὰ τὸ **1857**, συζητουμένου τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας ἐν Γαλλίᾳ, ἀνεπτύχθησαν οἱ λόγοι τῶν ὑποστηριζόντων τὴν ἐναντίαν γνώμην, ἤτοι τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα τῆς παραπομπῆς καὶ τῶν κοινῶν ἀδικημάτων τοῦ στρατοῦ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου εἰσὶ τεταγμένοι ἄπειροι νομολόγοι καὶ δημοσιογράφοι καὶ ὅλοι οἱ κορυφαῖοι τῆς Γαλλίας στρατιωτικοί, ἔκλινα ὑπὲρ τοῦ συστήματος τούτου διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους. Ὁ σκο-

πὸς τῆς συστάσεως καὶ διατηρήσεως τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ εἶναι ἐξωτερικῶς μὲν ἡ ὑπεράσπισις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος· καὶ τὸ μιγαλεῖον αὐτῆς, ἐσωτερικῶς δὲ ἡ διατήρησις τῆς δημοσίας τάξεως· ὁ στρατιωτικὸς λοιπὸν πράττων κοινὸν ἀδίκημα δὲν παραβιάζει μόνον τὰς πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ προσέτι καὶ κυρίως παραβιάζει τὰ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καθήκοντά του, διότι διὰ τοῦ ἀδικήματος, τὸ ὁποῖον ἔπραξε, παραβιάζει αὐτὸς τὴν τάξιν τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔχει χρέος νὰ διατηρήσῃ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ποινὴ ἥτις πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν τὸ κοινὸν ἀδίκημα πράξαντα στρατιωτικὸν πρέπει νὰ ἦναι αὐστηροτέρα τῆς ἐν ὁμοίᾳ πράξει ἐπιβλητέας εἰς τὸν πολίτην καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον δεινοτέρα ἀναλόγως τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὑρίσκετο ὁ στρατιωτικὸς, ὅταν ὑπέπεσεν εἰς τὸ ἀδίκημα· ὅθεν καὶ διότι τὸ κοινὸν ἀδίκημα πραττόμενον ὑπὸ στρατιωτικοῦ δὲν μένει κοινὸν, ἀλλὰ μετέχει καὶ στρατιωτικοῦ καὶ διότι τὰς διαφορὰς τῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ διατελῶν ὁ στρατιωτικὸς ὑπέπεσεν εἰς αὐτὸ, μόνη ἁρμοδία εἶναι νὰ διακρίνῃ καὶ ἐκτιμήσῃ ἡ στρατιωτικὴ ἀρχή· διὰ τοῦτο ἀποκρούεται καὶ κατὰ θεωρίαν ἡ γνώμη τῶν τὰ ἐναντία φρονούντων.

Ἔπειτα πῶς συμβιβάζεται ἡ βραδύτης τῆς διεξαγωγῆς τῶν ποινικῶν δικῶν ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων πρὸς τὴν κατὰ πάντα λόγον ἀναγκαίαν πειθαρχίαν ἐν τῷ στρατῷ, ἐν ᾧ εἶναι πασίγνωστον, ὅτι διὰ νὰ διατηρηθῇ αὕτη ὑπάρχει ἀνάγκη ταχείας καὶ αὐστηρᾶς τιμωρίας παντὸς παραπτώματος; Τὸ ἀντιπειθαρχικὸν πνεῦμα ὁμοιάζει πρὸς λοιμώδη νόσον, ὥστε ἂν τις δὲν τὸ καταστείλῃ, ταχέως διαδίδεται καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἀπὸ τὰ κοινὰ ἀδικήματα μεταβαίνει εἰς τὰ ἰδίως στρατιωτικὰ, καὶ ἐξαπλούμενον ἐν τῷ στρατιωτικῷ σώματι τὸ καταμολύνει· ἄνευ δὲ πειθαρχίας ὁ στρατὸς οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντά του γενόμενος καθ' ἑαυτὸν ἀνωφελὴς, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβὴς καθίσταται δι' ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν· τούτου δὲ τοῦ μολύσματος τὴν περιστολὴν μόνη δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἡ δικαία μὲν, ἀλλὰ ταχεῖα καὶ αὐστηρὰ δικαιοσύνη βελτιοῦσα διὰ τῆς ταχείας τιμωρίας τοὺς εἰς ἀδικήματα ἐξωκείλαντας καὶ δίδουσα διδακτικὸν παράδειγμα δι' αὐτῆς εἰς τοὺς ἄλλους.

Παραπεμπομένων πρὸς τούτοις τῶν κοινῶν ἀδικημάτων τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια καὶ αἱ ποιναὶ αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐπιβαλλόμεναι θέλουσιν βεβαίως ἐκτελεῖσθαι καὶ πρὸς τούτους ὡς καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς πολίτας· ἀλλ' ἡ ἐγκάθειρξις

τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὰς κοινὰς φυλακὰς καὶ ἡ συμβίωσις αὐτῶν μετὰ κακούργων πολλὰ καὶ διάφορα πραξάντων ἀνομήματα, δύναται νὰ μὴ ἔχῃ δηλητηριώδη ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὸ πειθαρχικὸν πνεῦμα; Ἄλλως δὲ αἱ ἐπιβλαβεῖς καὶ δυσαρέστους ἔχουσαι συνεπείας συγκρούσεις μεταξὺ τῆς στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς ἀρχῆς δὲν θέλουσι γίνεσθαι καθεκάστην, ἐὰν τὰ κοινὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀδικήματα παραπέμπωνται εἰς τὰ κοινὰ πολιτικὰ δικαστήρια· ὑποθέσατε, ὅτι στρατιωτικὸν σῶμα στέλλεται πρὸς κατάπαυσιν ταραχῆς τινος, καὶ ὅτι πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς τοιαύτης ἐντολῆς προέκυψεν ἀνάγκη τῆς χρήσεως τῶν ὅπλων καὶ ἐγένοντο φόνοι, ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς εἶπεν ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐδίκασεν ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον τοὺς κατηγορουμένους στρατιωτικοὺς, ἀλλ' εἶναι πραγματικῶς κοινὸν ἀδίκημα τὸ τοιοῦτον; καὶ τίς δύναται καλλίτερον τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς νὰ γνωρίσῃ ἂν κατὰ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς ὑπῆρχε λόγος τῆς χρήσεως τῶν ὅπλων ἢ ὄχι;

Ἂν τὰ πολιτικὰ δικαστήρια πρόκηται νὰ δικάζωσι τὰ κοινὰ πλημμελήματα τῶν στρατιωτικῶν, τί θέλει γίνεσθαι ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐκδιδομένων ἐνταλμάτων ἢ κλήσεων ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς;

Ὑποθέσατε ὅτι στρατιωτικός τις, καθ' οὗ ἐξεδόθη ἔνταλμα συλλήψεως, διοικητοῦ π. χ. στρατιωτικοῦ σώματος, ἀποσταλῇ διά τινα τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους ἀρρῶντα σκοπὸν, ὁ τοιοῦτος δύναται νὰ συλληφθῇ ἀμέσως καὶ ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς ἀποστειλάσης αὐτὸν στρατιωτικῆς ἀρχῆς; Ἀλλὰ τότε ὁποῖαι βλάβαι δὲν δύνανται νὰ προκύψωσιν εἰς τὰ γενικὰ τῆς ἐπικρατείας συμφέροντα; Ὑποθέσατε πρὸς τούτοις ὅτι ὁ τοιοῦτος στρατιωτικὸς πρόκειται νὰ προσκληθῇ καὶ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου διὰ νὰ δικασθῇ, ἐὰν προσκληθῇ ἀπειθείας καὶ ἀπειθῶν προσαχθῇ διὰ τῆς βίας, ἐπέρχεται τὸ ἀνωτέρω ἄτοπον, ἂν δὲ πρὸς πρόληψιν αὐτοῦ γίνῃ πρόσκλησις διὰ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς, τότε, ἂν αὕτη διὰ λόγους ὑπηρεσίας δὲν κοινοποιήσῃ τὴν κλῆσιν, θὰ δικασθῇ ὁ κατηγορούμενος, καὶ τοι μὴ λαβὼν τὴν κλῆσιν διὰ ν' ἀπολογηθῇ; Ἂν δὲ τὸ δικαστήριον δὲν προσδεύσῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν, δὲν θὰ ἐπέρχεται τότε τὸ ἄτοπον τοῦ νὰ δύναται τότε ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ νὰ ἀναχαιτίζῃ τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης;

Ἂς μεταβῶμεν ἤδη ἀπὸ τῆς θεωρίας εἰς τὴν πρᾶξιν· τί μᾶς διδάσκει ἐνταῦθα ἡ πεῖρα ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα;

Ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς εἶπεν, ὅτι οἱ προπάτορες ἡμῶν

οἱ διαπράξαντες τοσαῦτα μεγάλα κατορθώματα ἐδικάζοντο δι' ὅλα τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα ἀπὸ τὰ κοινὰ δικαστήρια, καὶ ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν μητέρα τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, τὰ ἰδίως στρατιωτικὰ ἀδικήματα δικάζονται μόνον ὑπὸ στρατιωτικῶν τὰ δὲ κοινὰ δικάζονται ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Ἀλλὰ κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους χρόνους τακτικὸς στρατὸς δὲν ὑπῆρχεν· ὅλοι οἱ πολῖται ἐν ἀνάγκῃ ἐξήρχοντο εἰς τὸν πόλεμον, ἐπομένως οὐδὲ στρατιωτικὰ δικαστήρια ὑπῆρχον συγκεκροτημένα, ὥστε τὸ πρῶτον παράδειγμα δυσκόλως ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Τὸ δὲ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας δὲν εἶναι κατάλληλον, διότι ἡ Ἀγγλία περιβρεχομένη πανταχόσε ἀπὸ θάλασσαν καὶ μὴ φοβουμένη ἐξωτερικὴν διὰ ξηρᾶς ἐπιδρομὴν, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τῆς ναυτικῆς της δυνάμεως, καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν ἔχει ἐν ἰσχύει νόμους αὐστηροτάτους· ὡς πρὸς δὲ τὸ στρατιωτικὸν τῆς ξηρᾶς, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι προωρισμένον διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Κράτους, παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια παραπομπῆς τῶν κοινῶν πλημμελημάτων, ὡς μὴ ἔχουσα τὴν αὐτὴν μὲ τὰ λοιπὰ Κράτη ἀνάγκην τοῦ στρατιωτικοῦ τῆς ξηρᾶς στοιχείου. Ἂν ὅμως ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας ἀποβλέψωμεν εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης κράτη, θέλομεν ἴδει ὅτι παντοῦ καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν τὰ κοινὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀδικήματα παραπέμπονται ἐνώπιον τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ἀλλ' ἴσως δύναταί τις νὰ ἐρωτήσῃ· ἐδοκιμάσθη τὸ ἐναντίον σύστημα καὶ ἀπεδείχθη πρακτικῶς τὸ ἐπιβλαβὲς αὐτοῦ εἰς τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ; Ἐν Γαλλίᾳ ἐγένετο ἡ τοιαύτη δοκιμὴ διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1770 καὶ τοῦ Γ'. Pluviense ἐπόμβρου, ἔτους Β'. τῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα ἠνάγκασαν τοὺς Γάλλους νὰ μετατρέψωσι μετὰ ἓν ἔτος διὰ τοῦ νόμου τοῦ ἔτους Γ'. τὸ σύστημα τοῦτο, καὶ νὰ παραπέμψωσι καὶ τὰ κοινὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀδικήματα εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, καὶ ἔκτοτε ἔμεινε διαρκῶς μέχρι τῆς σήμερον ἐπικυρωθὲν ἐκ νέου καὶ διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1857. Ὁμοία δοκιμὴ ἐγένετο καὶ εἰς τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Βάδης, ἀλλ' ἡ πειθαρχία τοῦ στρατοῦ παρέλυσεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατὰ τὸ 1848 ἐγένετο ἀνάγκη νὰ κληθῶσι Πρωσσικὰ στρατεύματα διὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὴν κλονισθεῖσαν τάξιν.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἰσχυροὶ λόγοι θεωρίας ὑπάρχουσι πρὸς παραπομπὴν τῶν κοινῶν στρατιωτικῶν ἀδικημάτων ἐνώπιον τῶν

στρατιωτικῶν δικαστηρίων, ἡ δὲ πεῖρα ἐπιζητεῖ ἐπιτακτικῶς αὐτὸ τοῦτο τὸ σύστημα, εἶναι λίαν τολμηρὸν καὶ λίαν ἀμφιβόλου ἀποτελέσματος τὸ νὰ παραδεχθῇ ἡ Ἑλλὰς μάλιστα τὸ ἐναντίον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς τοιαύτης προτάσεως οὐδὲ νὰ συστήσω τοῦτο εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ τοῦ Σώματος.

Εἰπόντος δὲ τοῦ Κ. Ῥήγα ν' ἀποφανθῇ ὁ ἀγορεύων ἂν τὸ ὁποῖον ὑπερασπίζεται σύστημα συμβιβάζεται πρὸς τὸ ἄρθρον 3 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος, ὁ ἀγορεύων προσέθηκεν ὅτι τὸ τοιοῦτον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τὸ λέγον, « ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου » ἐννοεῖ τοὺς Ἕλληνας εὑρισκομένους ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, ὅταν δὲ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ στρατιωτικὸς πράττων κοινὸν ἀδίκημα παραβαίνῃ συγχρόνως καὶ τὰ στρατιωτικά του καθήκοντα, αἱ περιστάσεις αὐτοῦ εἰσὶ διαφορετικαὶ πρὸς τὸν εἷς τὸν ὁμοιον ἀδίκημα ὑποπεσόντα πολίτην, καὶ ἐπομένως ἡ ὑπαγωγὴ τοῦ στρατιωτικοῦ τούτου εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 3, τὸ δὲ ἄρθρον 93 δὲν παραβιάζεται, διότι τὸ ἄρθρον 95 ὁρίζει, ὅτι εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ στρατοδικείων καὶ ναυτοδικείων, καθὼς δὲν παραβιάζεται καὶ τὸ ἄρθρον 92 διὰ τῆς ἐκδικάσεως τῶν ἐγκλημάτων τῆς πειρατείας καὶ ναυταπάτης ἀπὸ μὴ ὁρκωτικὰ δικαστήρια, διότι τὸ ἄρθρον 105 § Ε'. ὥρισεν ὅτι νόμος ἰδιαίτερος θέλει κανονίσει τὰ δικαστήρια ταῦτα. Ἄλλως τε ἂν ἡ παραπομπὴ τῶν στρατιωτικῶν διὰ τὰ κοινὰ ἀδικήματα εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ἤθελον ἀντιβαίνει εἰς τὸ Σύνταγμα, πῶς ἦτο δυνατὸν ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι σήμερον νὰ μὴ ἀντιποιηθῶσι τὰ τακτικὰ δικαστήρια τὴν ἐκδίκασιν τῶν τοιούτων ἀδικημάτων, καὶ πῶς ὁ Ἄρειος Πάγος ἤθελεν ἐπικυρώσει ὅσας ἐπεκύρωσε στρατιωτικὰς ἀποφάσεις ἐναντίον τοῦ Συντάγματος; Πρὸς πλειοτέραν δὲ καθησύχασιν τῆς συνειδήσεως τοῦ Κ. γερουσιαστοῦ, παρατηρῶ, ὅτι τὰ εἰρημένα ἄρθρα τοῦ Ἡμετέρου Συντάγματος εἶναι ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα τοῦ Συντάγματος τῆς Γαλλίας τοῦ 1830, τοῦ Βελγίου, τῆς Σαρδηνίας καὶ ἄλλων συνταγματικῶν ἐπικρατειῶν. Ἐν τούτοις εἰς ὅλα ταῦτα τὰ κράτη ὅλα τὰ κοινὰ ἀδικήματα τῶν στρατιωτικῶν δικάζονται ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, καὶ οὐδεὶς τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν τῶν εἰρημένων ἐπικρατειῶν διενοήθη ὅτι διὰ τούτου γίνεται παράβασις τις τῶν Συνταγμάτων αὐτῶν.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κύριοι! Ἐρχόμενος καὶ ἐγὼ σήμερον νὰ ὑποστηρίξω τὴν γνώμην

τοῦ προαγορεύσαντο, ἐντίμου γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα, θὰ μὲ συγχωρήσῃ νὰ μὴ εὐχηθῶ καὶ ἐγὼ προσμαζόμενος μακροβιότητα καὶ διάρκειαν οὔτε ὑπὲρ τοῦ παρόντος ὑπουργοῦ οὔτε ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου· ἀφοῦ πολλὰ εἶδον καὶ ἤκουσα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ἐπείσθην, ὅτι δὲν συμφέρει οὔτε εἰς ἄτομα οὔτε εἰς ἔθνη νὰ στηρίζωσι τὴν εὐδαιμονίαν των εἰς πρόσωπα. Μὴ ἐλπίζετε ἐπ' ἄρχοντας ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία, λέγει ἡ Γραφή. ἀνώτατος πάντων, μοναδικὸς καὶ αἰώνιος ἄρχων ἔστω ὑπὲρ πάντα ἄλλον ὁ Νόμος, αὐτοῦ τὴν Βασιλείαν πρέπει νὰ εὐχώμεθα· αὐτοῦ καὶ μόνου τὸ κράτος εὐδαιμονεῖ τοὺς λαοὺς καὶ δοξάζει τοὺς ἡγεμόνας.

Λυποῦμαι, κύριοι, διότι ἐφ' ὅσον ἄλλα ἐπίσης σπουδαῖα ζητήματα ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ συζητούμενα ὑψώθησαν, ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ἀντικείμενον τοῦ παρόντος νομοσχεδίου δι' ἔλλειψιν ἀδικωτέρων παρ' ἡμῖν γνώσεων ἐταπεινώθη. Ἐνόσῳ προχωρεῖ ἡ συζήτησις τοῦ στρατιωτικοῦ τούτου Νόμου, ἐπὶ τοσοῦτον συναισθάνομαι ὅτι ἡ ὕλη εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῶν δυνάμεών μας, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς εἶπον καὶ εἰς ἄλλην συνεδρίασιν, ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον, ἔπρεπε νὰ μὴ ἐπισπεύσωμεν τὴν συζήτησιν, ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν ἀποχρῶντα καιρὸν διὰ νὰ μελετήσωμεν καὶ συμβουλευθῶμεν τοὺς ἔχοντας εἰδικὴν περὶ τὸ ποινικὸν δίκαιον ἱκανότητα. Ἐπὶ τοσοῦτον, Κύριοι, ἀναγνωρίζω τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιστημονικῆς συζητήσεως αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, ὥστε, ἐὰν δὲν ἐξήρτητο εἰμὴ ἀπὸ ἐμέ, δίσλου δὲν ἤθελον διστάσει νὰ ἀναπληρώσω δι' οἱουδήποτε τρόπου τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον βλέπω περὶ ἡμᾶς, ἀπὸ ἄνδρας ὁμολογουμένης ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος. Ἐν τούτοις ἐπιτρέψατέ μοι ἐκ τῶν ἐνόντων νὰ ἔλθω εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς φιλελευθέρας ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἐξέφρασεν ὁ ἔντιμος συνάδελφός μας, καθόσον ἀφορᾷ τὴν διαχώρισιν τῶν κοινῶν παραπτωμάτων ἀπὸ τὰ στρατιωτικά. Δὲν ἔχω τὴν ἀπαίτησιν νὰ φέρω εἰς τὸ μέσον σας ὅλως νέας ἰδέας καὶ πρωτοφανῆ ἐπιχειρήματα· θὰ προσπαθήσω μόνον νὰ σᾶς πείσω, εἰ δυνατόν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦμεν νὰ καθιερώσωμεν, ἐφαρμοζομένη ἐξασφαλίζει πολὺ ἐπιτυχέστερα τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον διώκει τὸ Νομοσχέδιον. Ἕνας νόμος, ἕνας δικαστὴς δι' ὅλας τὰς πράξεις καὶ σχέσεις τοῦ ἀτόμου, ἰδοὺ ὅλον τὸ μυστήριον τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν· αὐτὴ εἶναι ἡ ἰσότης ἐνώπιον τοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν καθιέρωσαν εἰς τὴν νομοθεσίαν των ὅλα τὰ πεφωτισμένα ἔθνη καὶ εὐδαιμόνησαν· αὐτὴν τὴν ἀρχήν, καὶ ἀρχὴν κοινωνικήν, ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἡμεῖς

νὰ ἴδωμεν εἰσαχθεῖσαν εἰς τὸν στρατιωτικὸν νόμον, τὸν ὁποῖον συζητοῦμεν.

Κάνεις δὲν ἀρνεῖται, ὅτι ὑπάρχουν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἰδιάζουσαι σχέσεις συνδέουσαι ὁμάδα τινὰ ἀτόμων, καὶ ὅτι δι' αὐτὰς τὰς ἰδιαζούσας σχέσεις συμφέρει νὰ ὑπάρχῃ ἴδιος νόμος καὶ ἴδιος δικαστής· καὶ τοιαῦτα εἰδικὰ συστήματα ἢ δίκαια εἶναι τὰ ἐμποροδικεῖα, τὰ στρατοδικεῖα, τὰ ναυτοδικεῖα, τὰ διοικητικὰ ὡς καὶ τὰ δικάζοντα τὴν ναυταπάτην καὶ τὴν πειρατείαν δικαστήρια· ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ ἐγγῇ οὔτε βάσιν οὔτε μέτρον ἄλλο παρὰ τὴν πραγματικὴν εἰδικότητα τῶν σχέσεων, καὶ ὅπου αὐτὴ ἡ εἰδικότης παύει, ἐκεῖ πρέπει νὰ ἐπικρατῇ τὸ κοινὸν δίκαιον.

Εἰς τὴν ἰσότητα τοῦ Νόμου καὶ τὸ ἄτομον καὶ ἡ κοινωνία ἔχουν τὰς ἐγγυήσεις των, διότι οὕτω μία ὁλόκληρος κοινωνία δὲν τίθεται εἰς ἐξαιρετικὴν ἢ ἥττονα θέσιν ἀπέναντι ὀλίγων ἀτόμων, τὸ δὲ ἄτομον εὑρίσκει πλειοτέρας ἐγγυήσεις εἰς τὸ κοινὸν δίκαιον, καὶ ἀπόδειξις εἶναι α) ὅτι εἰς τὴν κοινὴν ποινικὴν δικονομίαν οἱ ἀνακριταὶ ἐνεργοῦσιν αὐτεπαγγέλτως, ἐνῷ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἡ ἀνάκρισις γίνεται μόνον κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ· β) εἰς τὴν κοινὴν ποινικὴν δικονομίαν μετὰ τὴν προανάκρισιν ἔρχεται βούλευμα πρῶτον, βούλευμα δεύτερον, καὶ ἔπειτα ἀναίρεσις, ἤγουν τρεῖς βαθμοὶ ἐξελέγξεως, ἐνῷ εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοσύνην οὔτε προανάκρισις ὑπάρχει τακτική, οὔτε βουλεύματα ἐκδίδονται, καὶ μόνη ἡ θέλησις τοῦ ὑπουργοῦ παραπέμπει εἰς δίκην.

Αὐτὴ ἡ ἰσότης ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ Νόμου διοικεῖ τὰ μεγάλα καὶ εὐδαίμονα ἔθνη τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς· διατί πιστεύετε ὅτι τὸ αὐτὸ σύστημα ἐφαρμοζόμενον παρ' ἡμῖν, δὲν θέλει φέρει τὰ ἴδια ἀποτελέσματα διὰ τὸν στρατὸν καὶ διὰ τὴν πατρίδα; Ἐμπόδισεν αὐτὸ τὸ σύστημα τοὺς Ἄγγλους καὶ τοὺς Ἀμερικανοὺς νὰ ἔχωσι πλήρη στρατιωτικὴν πειθαρχίαν; Ἔκαμε νὰ διακριθῶσιν οὗτοι ὀλιγώτερον εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης; ἔχετε ἀποδεδειγμένην τοὐλάχιστον ἀνάγκην νὰ ἀντιτάξετε; εἰπέτε το· καὶ ὅμως σημειώσατε ὅτι αὐτὴ ἡ ἀνάγκη δὲν ἐπαρουσιάσθη εἰς οὐδέτερον τῶν εἰρημένων δύω ἐθνῶν.

Θὰ μᾶς ἀντιτάξετε ἴσως τὴν ἀνάγκην τῆς πειθαρχίας· ἀλλ' ἡ πειθαρχία δὲν ἐξαρτᾶται εἰμὴ ἀπὸ τοὺς καθαρῶς στρατιωτικοὺς νόμους, καὶ ἡμεῖς δὲν σᾶς ἠρνήθημεν τὸν ψῆφόν μας εἰς τὴν κατάρτισιν καταλλήλων στρατιωτικῶν νόμων.

Κανένα κίνδυνον δὲν τρέχει ἡ πειθαρχία, ἐὰν ἐνίοτε ὁ στρα-

τιώτης κατηγορούμενος παραπέμπεται ἐνώπιον τῶν κοινῶν δικαστηρίων, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ὁποίων ἐγεννήθη καὶ θὰ ζήσῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του ἅμα ἐξέλθει τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. κερδίζει ἀπ' ἐναντίας ἡ πειθαρχία, ὅταν ὁ στρατιωτικὸς ἐγκαταλείπων διὰ μίαν στιγμὴν τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ στρατιώτου, εἰσέρχεται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πολίτου, καὶ μανθάνει ὅτι τὰ πλημμελήματα παντοῦ τιμωροῦνται. Ἐκτὸς τούτου ὁ στρατιωτικὸς εἰς τὰς σχέσεις ταύτας λαμβάνει ἁφορμὰς νὰ προσκολλᾶται ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἐγγυᾶται ὑπὲρ αὐτῆς τὴν τ' ἄξιν· δὲν ἀνατρέφεται εἰς τὴν μόνωσιν, ἥτις μαραίνει τὰς ὑπὲρ τῆς κοινωνίας συμπαθείας τοῦ ἀνθρώπου· ὁ στρατιώτης δὲν πρέπει νὰ ἦναι ὑπηρέτης ἄνευ τινὸς αἰσθήματος κοινωνικοῦ καὶ ἄνευ σκέψεως· πρέπει νὰ ἐκπληροῖ τὸ καθῆκόν του μετὰ λόγου καὶ οὐχὶ ὡς μηχανή· ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ ἔχῃ μίαν δόσιν ἐλευθερίας, σκέψεως καὶ ἐνεργείας. Εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ὁ στρατιώτης πρέπει νὰ ἠξεύρῃ νὰ ὑπακούῃ, καὶ ὅταν πέσῃ ὁ ἀρχηγός, πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ διατάττῃ.

Ἀλλ' ὁ Κ. Προβελέγγιος ὁ καὶ εἰσηγητὴς τοῦ Νομοσχεδίου ἔφερεν ἐνώπιόν σας μίαν σειρὰν ἰδεῶν διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἐναντίαν ἰδέαν, καὶ ὡς καταττόμενος εἰς τὴν τάξιν τῶν νομομαθῶν, φοβοῦμαι μήπως σᾶς προσελκύσῃ· διὰ τοῦτο θὰ μοὶ ἐπιτρέψετε νὰ ἐξετάσω ἰδίως τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους σᾶς εἶπεν ὁ Κ. Προβελέγγιος, διὰ νὰ μάθετε, ὅτι δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους δὲν εἶναι δίκαιον νὰ συμψηφίσετε μετ' αὐτοῦ.

Λαλῶν ὁ Κ. Προβελέγγιος σᾶς ὑπέμνησεν ὀνόματά τινων συγγραφέων, οἵτινες ὠμίλησαν ὑπὲρ τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν κοινῶν παραπτωμάτων ἀπὸ τὰ καθαρῶς στρατιωτικά· ἀλλ' ὅ,τι κυρίως τὸν ἐκλόνισεν, εἶπεν, ὑπὲρ αὐτῆς τῆς γνώμης, ἐστάθη μία ἔκθεσις τοῦ διασήμου ἀνδρὸς τῆς Γαλλίας τοῦ δουκὸς Βρογλὺ, περικλείουσα ἰσχυροὺς καὶ καταπειστικοὺς λόγους ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ συστήματος· ὅταν ὅμως, ἐπρόσθεσε, μετὰ ταῦτα ἀνέγνω τοὺς ἄλλους συγγραφεῖς, ἤκουσε γνώμας οὐχὶ μόνον πολιτικῶν ἀλλὰ καὶ στρατιωτικῶν ἀνδρῶν διακεκριμένων, οἵτινες ὑπεστήριξαν τὴν ἐναντίαν γνώμην· ὅταν πρὸ πάντων εἶδεν ὅτι ἐλθόντες εἰς τὰ πράγματα ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες, οἵτινες ἐπρέσβευσαν τὰς περὶ στρατιωτικῆς νομοθεσίας φιλελευθέρους ἀρχὰς ἀπὸ τὰ 1830 μέχρι τοῦ 1838, διαστήματος καθ' ὃ τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα ἦτο, λέγει, ἐν ἀκμῇ εἰς

τὴν Γαλλίαν, δὲν εἰσήγαγον εἰς τὴν νομοθεσίαν τὸ φρόνημά των, ἀλλὰ διετήρησαν τὴν ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν τοῦ στρατιωτικοῦ, ἐκλονίσθη, λέγει, καὶ αὐτὸς καὶ ἤλλαξε γνώμην. Ὁ Κ. Προβελέγγιος ἐμνημόνευσε μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὡς ἠκούσατε, τὸν Δοῦκα τοῦ Βρογλὺ, ὡς ἄνδρα διακεκριμένον ἐν Γαλλίᾳ· καὶ δικαίως ὁ δοὺξ τοῦ Βρογλὺ, εἶναι ἀληθὲς ὅτι διακρίνεται ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ὡς πολιτικὸς καὶ ὡς πεπαιδευμένος ἀνὴρ, καὶ ἡ γνώμη του ἔχει ἀληθῶς μεγάλην βαρύτητα, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον παρ' ἡμῖν ἀπέκτησε καὶ ἰδιαίτερα δικαιώματα ὡς εἷς τῶν ἐνθέρμων φιλελλήνων, καὶ διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναβὰς τὸ βῆμα κατὰ τὸ 1838, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ὅταν εἶδεν ὅτι ἡ γ'. σειρὰ τοῦ δανείου ἐχρησίμευε εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ τῶν χρεωλύτρων αὐτοῦ, καὶ τοιουτοτρόπως ἐξηντλεῖτο τὸ δάνειον ἐπὶ ματαίῳ διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐζήτησε νὰ μὴ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τὸ ὑπόλοιπον τῆς μερίδος τῆς Γαλλίας, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν εἰσέτι τεθῇ εἰς κυκλοφορίαν, ἀλλὰ νὰ μένῃ ἄθικτον διὰ νὰ ἀφιερωθῇ εἰς ἐσωτερικὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλλάδος· καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐκ τῆς μερίδος ταύτης ἐδόθη τὸ ἑκατομμύριον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐστύθη ἡ Ἐθνικὴ τράπεζα κατὰ τὸ 1841· τοὺς δὲ τόκους καὶ τὰ χρεώλυτρα τοῦ δανείου κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Δουκὸς ἐπλήρωνεν ἡ Γαλλία ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου ταμείου της ἀπὸ τὰ 1838· διὰ τοῦτο καὶ αἱ προκαταβολαὶ τῆς Γαλλίας εἶναι περισσότεραι ἀπὸ τὰς προκαταβολὰς τῶν λοιπῶν δυνάμεων.

Θέλω ἐν τούτοις νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ Κ. Προβελέγγιος, μ' ὅλην τὴν ὑπόληψιν τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὴν γνώμην τοῦ δουκὸς τοῦ Βρογλὺ, ἠναγκάσθη νὰ ἀσπασθῇ τὴν ἐναντίαν, τὴν ὁποίαν σήμερον ὑποστηρίζει. Ἀλλ' ἐνῷ μᾶς ἀνέφερεν ὀνόματα διασήμων συγγραφέων, οἵτινες ἔγραψαν, καὶ ἐσύστησε τὰς φιλελευθέρους ἀρχὰς, τὰς ὁποίας ἡμεῖς σήμερον ὑποστηρίζομεν, δὲν ἐμνημόνευσεν ὅμως καὶ ἐκείνους, οἵτινες συνέγραψαν ὑπὲρ τῆς ἐναντίας ἀρχῆς· ἐλησμόνησεν ἐκτὸς τούτου ὁ Κ. Προβελέγγιος ὅτι τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ 1838 ἐστάθη τὸ πλέον δυσχερὲς καὶ ἀκανθῶδες διὰ τοὺς ἄνδρας, οἵτινες ἐν Γαλλίᾳ εἶχον πρεσβεύσει τὰς συνταγματικὰς ἀρχὰς, καὶ αἱ φιλελεύθεραι ἀρχαὶ δὲν εἰσάγονται, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, εἰς τὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν εἰς καιροὺς ἀνωμάλους.

Ὁ Κ. Προβελέγγιος μεταξὺ ἄλλων σᾶς ἔφερε καὶ τοὺς ἑξῆς λόγους.

α) Ὅταν ὁ στρατιώτης παραβαίνῃ, λέγει, πολιτικόν τινα νό-

μον, παραβιάζει τὸ καθῆκόν του· διωρισμένος νὰ φυλάττῃ τὴν τάξιν, εἶχεν ἄδικον νὰ τὴν παραβιάσῃ· λαβὼν ἀπὸ τὸν νόμον τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ ὅπλον, αὐτὸς ὑποτίθεται ὁ αἴτιος τῆς μετὰ τοῦ ἀόπλου πολίτου ῥήξεως. καὶ συνάγει ἐντεῦθεν τὸ πόρισμα ὅτι διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὄχι μόνον ὁ στρατιωτικὸς δικαστὴς ἔχει συμφέρον νὰ τιμωρήσῃ τὸν στρατιωτικόν, ἂν ἔσφαλλεν, ἀλλ' εἶναι καὶ ὁ ἁρμοδιώτερος νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ καταδικάσῃ τὸν παραβάτην.

Ἀλλ' ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς ἐλησμόνησεν ὅτι τὸ συμφέρον τῆς τάξεως εἶναι κοινὸν καὶ διὰ τὸν στρατιωτικὸν καὶ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν, ἂν δὲν ἦναι διὰ τὸν δεύτερον κατά τι μεγαλείτερον· καθόσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν ἁρμοδιότητα, ὁ πολιτικὸς ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν προτίμησιν, ὄχι μόνον διότι ἔχει μεγαλητέραν ἕξιν εἰς τὰ περὶ τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ διότι οὔτε εἶναι κίνδυνος νὰ ἐπηρεασθῇ ποτὲ ἀπὸ πνεῦμα σώματος (esprit de corps.)

β) Σᾶς εἶπε προσέτι ὅτι ἡ βραδύτης, δι' ἧς δικάζονται αἱ ὑποθέσεις εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς πρέπει νὰ δικάζωνται οἱ στρατιῶται, διὰ νὰ ἐπανέρχωνται τάχιστα εἰς τὰς τάξεις των κλπ. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα εἶναι ἀσθενέστατον· ἐὰν ἦναι δυνατὸν ταχέως νὰ διεξάγωνται αἱ στρατιωτικαὶ δίκαι εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ποῖος λόγος ὑπαγορεύει νὰ πιστεύωμεν ὅτι αὐτὴ ἡ ταχύτης εἶναι ἀνέφικτος εἰς τὰ πολιτικά; εἰς ἄλλα ἔθνη δὲν βλέπομεν αὐτὴν τὴν διαφοράν, καὶ ποῖον δικαίωμα ἔχομεν νὰ τὴν φοβώμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα;

γ) Εἰς τρίτον λόγον σᾶς ἔρεπε, κύριοι, ὅτι ἐὰν ἐπιτρέψετε τοὺς στρατιωτικοὺς νὰ δικάζωνται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ἐπόμενον εἶναι, ὅταν καταδικασθῶσι, νὰ παραπέμπωνται διὰ νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν ποινήν των εἰς τὰς πολιτικὰς καταδικαστικὰς φυλακάς, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν φυλακῶν θὰ ἐξέρχεται ὁ στρατιώτης μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ποινῆς του, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ Κ. γερουσιαστοῦ, μὲ ὅλας τὰς κακοηθείας, αἵτινες ἐπιπολάζουν εἰς τὰς φυλακάς.

Τί νὰ σᾶς εἴπω, Κύριοι, δι' αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα· εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ κακοήθεια ἐπιπολάζει εἰς τὰς ποινικὰς φυλακάς; τὸ γνωρίζομεν τοῦτο καὶ τὸ λέγομεν ἐν πλήρει συνεδριάσει τοῦ Σώματος, χωρὶς νὰ ἐρυθριῶμεν, χωρὶς νὰ ζητήσωμεν πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν διόρθωσιν τοῦ κακοῦ; ποῖον σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων! καὶ ὅμως ἐὰν τοῦτο ἀληθεύσῃ, ἦτο δίκαιον νὰ σκεπτώμεθα περὶ τῆς ἠθικῆς τοῦ ἑνὸς στρατιώτου, ὁπόταν μὲ ἀναλγησίαν ἠθέλαμεν καμαρώνει νὰ διαφθείρεται εἰς αὐτὰς τὰς φυλακὰς ἡ πολιτικὴ τάξις, ἤγουν ὁλόκληρος ἡ κοινωνία;

δ) Σᾶς εἶπεν ὁ Κ. Γερουσιακὴς ὅτι ὑπάρχουν περιστάσεις καθ' ἃς μόνος ὁ στρατιωτικὸς δικαστὴς δύναται νὰ κρίνῃ τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὑρέθη ὁ στρατιωτικὸς κατηγορούμενος, ὅταν προσβληθεὶς ἀπὸ πολίτην ἐζήτησε τὴν ὑπεράσπισίν του εἰς τὰ ὅπλα του.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εἶναι ὑπόθεσις, ἥτις δὲν στηρίζεται εἰς τὰ πράγματα οὔτε εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον. Προχθὲς σᾶς εἶπεν ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας πόσον ὀρθῶς ἔκρινε τὸ πολιτικὸν δικαστήριον ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅταν ἐδικάζετο ἓν ἀπόσπασμα στρατιωτικόν, τὸ ὁποῖον ἐπυροβόλησε κατὰ τῶν πολιτῶν καὶ ἐθανάτωσε τινὰς ἐξ αὐτῶν. Παμψηφεὶ, σᾶς εἶπεν, ἀθώωσε τοὺς στρατιώτας τὸ ὁρκωτὸν δικαστήριον. Ἐὰν ἦναι ἐν παντὶ πολιτικῷ παραπτώματι λογικῶς ἁρμόδιον ἓν δικαστήριον νὰ δικάσῃ δίκην ὑφισταμένην μεταξὺ στρατιώτου καὶ πολίτου, αὐτὸ πρὸ πάντων εἶναι τὸ πολιτικὸν, διότι τὸ πολιτικὸν δικαστήριον αἰωνίως δὲν θεωρεῖ ὅτι ἔχει ἔμπροσθέν του εἰμὴ δύω τέκνα ἔχοντα εἰς τὴν δικαιοσύνην του καὶ εἰς τὴν συμπάθειάν του ἴσα καὶ ἀπαράλλακτα δικαιώματα.

Ὁ Κ. Προβελέγγιος ἐνταῦθα ἄφησε τὴν θεωρίαν καὶ ἐζήτησεν ἄλλα ἐπιχειρήματα εἰς τὴν πεῖραν. Ἀποτεινόμενος εἰς τὸν Κ. Ψύλλαν, παρετήρησε, ὅτι ἂν τοιοῦτος νόμος, ὁποῖος ὁ προτεινόμενος, δὲν ἰσχυε πραγματικῶς κατὰ τὸν ἀγῶνα, δὲν εἶχεν ὅμως οὐδὲ τακτικὸν στρατὸν ἡ Ἑλλὰς· ἀλλ' ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς καὶ κατὰ τοῦτο λανθάνεται· ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος εἶχε τακτικὸν στρατὸν ἡ Ἑλλὰς, καὶ ἂν διά τινα ἔτη ἦτο γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος χωρὶς ποτὲ νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν πειθαρχίαν, κατὰ τὸ 1824 καὶ ἰδίως κατὰ τὸ 1825 ὁ τακτικὸς στρατὸς ἤνθει, καὶ ἐξετίθετο εἰς τοὺς μεγίστους κινδύνους καὶ ποτὲ δὲν ἴδομεν οὔτε ἠκούσαμεν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός του δι' ἔλλειψιν σκληρῶν νόμων· αὐτὸς ὁ στρατὸς ἄφησεν ἐποχὴν διὰ τὸν πατριωτισμόν καὶ διὰ τὴν ἀρρισίωσίν του εἰς τὴν πειθαρχίαν, χωρὶς νὰ ἀναγκάζεται οὔτε ἀπὸ νόμον ἀπογραφῆς οὔτε ἀπὸ νόμους πειθαρχίας· παντοῦ ἤθελε νὰ προτάττῃ τὰ στήθη του, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀξιομνημόνευτον μάχην τοῦ Χαϊδαρίου μ' ὅλας τὰς παρακελεύσεις τοῦ στρατάρχου Καραϊσκάκη δὲν κατεδέχθη νὰ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ οὐραγοῦ· κατέλαβε τὰς πρώτας τάξεις, καὶ ὑπέφερεν ἀγογγύστως καὶ ἀταράχως τὸ πλέον ὁρμητικὸν πῦρ τοῦ ἐχθροῦ· ζῶ-

σιν ἀκόμη πολλοὶ τῶν ἐντίμων ἀξιωματικῶν αὐτοῦ τοῦ στρα-
τοῦ, καὶ ἴσως αὐτὴν τὴν στιγμὴν μᾶς ἀκούουν, καὶ ἂς μαρτυ-
ρήσωσιν, ἢ μᾶλλον ἂς μαρτυρήσῃ ὑπὲρ αὐτῶν ἡ ἱστορία.

Νόμον ἐγχαράττοντα τοιαῦτα αἰσθήματα καὶ τοιαύτην πει-
θαρχίαν εἰς τὸν στρατὸν τὸν ἐννοοῦμεν, οὐχὶ νόμον λίαν πε-
ριοριστικὸν, ὅστις δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ εἰμὴ τὰς ἐναντίας συνε-
πείας· ἀντὶ σκληρῶν καὶ ἀπηνῶν νόμων, ἀντὶ νομοσχεδίου συν-
τεταγμένου μὲ τόσα ἄρθρα καὶ τοσαύτας παραπομπὰς, φέρετέ
μας καλλίτερον νόμον ἁπλούστατον, νόμον συγκείμενον ἀπὸ δύο
τρία ἄρθρα, ὡς εἶναι ἁπλᾶ καὶ τὰ ἑλληνικὰ ἤθη, καὶ θὰ ἴδητε
ὅτι οὕτως ἡ πειθαρχία τοῦ στρατιώτου κατορθοῦται μὲ πλειοτέ-
ραν ἐπιτυχίαν.

Ὁ Κ. Προβελέγγιος εὑρίσκει πρὸς τούτοις ὅτι τὸ παράδειγ-
μα τῆς Ἀγγλίας, τὸ ὁποῖον ἐπεκαλέσθη ὁ ἔντιμος Γερουσια-
στὴς Κ. Φύλλας, δὲν εἶναι ἁρμόδιον νὰ μᾶς διδάξῃ· ἡ Ἀγγλία,
λέγει, εἶναι νῆσος· ἡ Ἀγγλία δὲν ἔχει στρατὸν τῆς ξηρᾶς, διὰ
τοῦτο δὲν ἔχει αὐστηροὺς στρατιωτικοὺς Νόμους· ἀλλ' εἶναι
δύναμις ναυτικὴ, καὶ ὡς τοιαύτη, ἔχει νόμους ναυτικοὺς, οἵτι-
νες εἶναι πολὺ σκληρότεροι.

Κύριοι! δὲν γνωρίζω τοὺς ναυτικοὺς Νόμους τῆς Ἀγγλίας,
ἀλλ' ὁποιοιδήποτε καὶ ἂν ὦσι, παρατηρῶ εἰς τὸν ἔντιμον Γε-
ρουσιαστὴν, ὅτι οἱ νόμοι οὗτοι δὲν ἀφορῶσι παντάπασι τοὺς πο-
λίτας Ἄγγλους, διότι ἐντὸς τῶν πολεμικῶν πλοίων, ὅπου ἰσχύουν
οἱ ναυτικοὶ νόμοι, δὲν εὑρίσκεται οὐδεὶς πολίτης. Δύναται ὁ
Κ. Προβελέγγιος νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι ὁ ναύτης Ἄγγλος ἅμα
πατήσει τὴν ξηρὰν τῆς Ἀγγλικῆς χώρας δὲν ὑπόκειται τὴν
ἰδίαν στιγμὴν εἰς τοὺς πολιτικοὺς νόμους; ὄχι βέβαια· ὁ Ἄγ-
γλος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, κύριοι, εἴτε στρατηγὸς εἶναι εἴτε ναύ-
αρχος δὲν ἔχει ἰδιάζουσαν δικαιοδοσίαν, εἶναι ἴσος, ἰσώτατος
ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ νόμου, καὶ πταίσας παραπέμπεται
εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον, εἰς τοὺς αὐτοὺς νόμους, εἰς οὓς
ὑποβάλλεται καὶ ὁ ἔσχατος τῶν Ἄγγλων καὶ αὐτὸς ὁ ἐπαίτης·
μὴ ζητεῖτε, σᾶς συμβουλεύομεν, νὰ σύρετε κἀνέν ὑπὲρ τῶν ἀρ-
χῶν σας πόρισμα ἀπὸ αὐτὴν τὴν χώραν τῆς ἀληθοῦς καὶ ἀμι-
γοῦς ἐλευθερίας· μήτε νὰ τὴν μνημονεύετε δὲν σᾶς συμφέρει·
Ὁ Ἄγγλος τόσην λατρείαν, φέρει, κύριοι, εἰς τὰς ἐλευθερίας,
ὥστε καὶ ὅταν ᾖναι μακρὰν τῆς πατρίδος του, δὲν ἐννοεῖ νὰ
ζῇ ὑπὸ τὸ κράτος ἄλλων νόμων, διότι ὅλων τῶν ἄλλων ἐθνῶν
τοὺς νόμους ὡς μὴ λίαν φιλελευθέρους δὲν ἐμπιστεύεται. Ὁ
ἄλλος ῥωμαῖος, ἐκραύγαζε κατὰ τὸ 1850 ἀπὸ τοῦ βήματος ὁ

μέγας πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Ἀγγλίας Πάλμερστων, ὡς ἄλλος ῥω-
μαῖος πρέπει παντοῦ νὰ ζῇ ὁ πολίτης, παντοῦ νὰ προστατεύε-
ται ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του.

Ὁ Κ. Προβελέγγιος ἤθελε λόγους τινας, ὡς νομίζει, διὰ νὰ ἐξαι-
ρέσῃ τὴν Ἀγγλίαν· ἀλλὰ ποίους ἀρά γε λόγους ἔχει νὰ μὴ
παραδεχθῇ τὸ παράδειγμα τῆς Ἀμερικῆς; Αὐτὸς ὁ νέος κό-
σμος ὁ μετρῶν ἄλλοτε μόλις τρία ἑκατομμύρια πληθυσμοῦ, καὶ
σήμερον ἔχων δέκα φοραῖς μεγαλήτερον πληθυσμὸν, ἐμεγαλύνθη
καὶ ἐδοξάσθη διὰ τῆς ἐλευθερίας.

Ὁ Κ. γερουσιαστὴς προσέθηκεν· ἀφήσατε τὴν Ἀγγλίαν ὡς
κράτος ἐξαιρούμενον καὶ ἐξετάσατε τὴν Ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην
διὰ νὰ ἴδετε ὅτι παντοῦ ὁ αὐτὸς στρατιωτικὸς νόμος ἰσχύει·
ἠθέλησεν, εἶπεν, ἡ Γαλλία κατὰ τὸ 1791 νὰ μεταβάλῃ τοὺς
στρατιωτικούς της νόμους ἐπὶ τὸ φιλελεύθερον, ἀλλὰ μετὰ ἓν
ἔτος μετημελήθη καὶ καθιέρωσε τὸν νόμον τὸν ὁποῖον ἔχει μέχρι
τῆς σήμερον, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται καὶ ὁ προκείμενος.

Ἀλλ' ὁ Κ. Προβελέγγιος δὲν ἐνθυμήθη νὰ σᾶς προσθέσῃ ὅτι
πρὶν ἔλθῃ εἰς τὸ σύστημα τῶν στρατιωτικῶν νόμων, οἵτινες
ἰσχύουν μέχρι σήμερον, διῆλθε μετὰ τὸ 1791, ἓν ἄλλο σύστη-
μα τρομερόν· ἐδοκίμασε τὰς πικρίας καὶ τὰς καταστροφὰς τοῦ
ἐπαναστατικοῦ λεγομένου δικαστηρίου (tribunal révolution-
naire) εἶδε κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς τῆς τρομοκρατείας τὰς
κεφαλὰς πιπτούσας ἀλληλοδιαδόχως μικρῶν καὶ πρὸ πάντων
μεγάλων ἀνδρῶν, καὶ εἶχε δίκαιον νὰ θεωρήσῃ εὐεργέτημα τὴν
σύστασιν τῶν διαρκῶν στρατιωτικῶν διαστηρίων, καὶ ἴσως
ἔχει λόγους ἀκόμη καὶ σήμερον νὰ θεωρῇ εὐεργέτημα τὴν
ἰσχὺν αὐτοῦ τοῦ συστήματος. Ἐπίσης ἔχει δίκαιον καὶ τὸ Βέλ-
γιον καὶ τὸ Πεδεμόντιον καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη τῆς Εὐρώπης νὰ
θεωροῦν εὐεργετικὸν τὸ σύστημα τοῦτο, ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ὅλα
ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συστήματος διέπονται, διότι τοὺς ἀπήλλαξαν
ἀπὸ τὰς τιμαριωτικὰς δικαιοδοσίας τοῦ μεσαιῶνος. Εἰς τὴν Εὐ-
ρώπην λοιπὸν ἔχουν τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς των ὅλαι αὐταὶ
αἱ στρατιωτικαὶ θεσμοθεσίαι. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν ποῖαι ἀφορμαὶ
ὑπάρχουσι ὥστε νὰ ζητῶμεν εἰς τὴν αὐστηρότητα τῆς ἐξαιρετι-
κῆς ταύτης δικαιοδοσίας τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν
λάμψιν τῶν ὅπλων μας, ὁπόταν τὰ προηγούμενα τῆς Ἑλλάδος
κἀμμίαν τοιαύτην θυσίαν δὲν μᾶς ἐπιβάλλουσιν, ὁπόταν δύο
μεγάλα ἔθνη, ὡς ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ἀμερικὴ, διὰ τῆς ἐναντίας
ἀρχῆς καὶ ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐπλουτίσθησαν καὶ ἐπλούτισαν;

Κύριοι! ἄνευ ἀνάγκης καὶ χάριν ξένων παραδειγμάτων, τὰ

ὁποῖα ποσῶς δὲν ἀντιπροσωπεύουν οὔτε τὰ ἤθη μας οὔτε τὴν ἀποστολήν μας, δὲν πρέπει νὰ θυσιάσετε τὴν ἰσότητα τῶν νόμων. Περιορίσατε τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων εἰς τὰς καθαρῶς στρατιωτικὰς σχέσεις καὶ παρεπέμψατε εἰς τὸ κοινὸν δίκαιον καὶ εἰς τὸν κοινὸν δικαστὴν καὶ τὸν στρατιωτικὸν καὶ τὸν πολίτην. Μὴ θελήσετε νὰ ἀπομονώσατε τὸν στρατιώτην ἀπὸ τὴν κοινωνίαν διὰ τῆς ἀπολύτου στρατιωτικῆς ζωῆς, ὅπως ἐδίδαξεν ὁ οἰκονομολόγος Σμίθ τὴν ἐπ' ἄπειρον διαίρεσιν τῆς ἐργασίας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι διὰ τῆς διαιρέσεως καὶ ὑποδιαιρέσεως τῆς ἐργασίας ὁ τεχνίτης τελειοποιεῖται εἰς τὴν τέχνην, καὶ δέκα τεχνῖται ὁμοῦ κατασκευάζουν καθ' ἑκάστην τεσσαράκοντα ὀκτὼ χιλιάδας καρφίτζας, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἐν ᾧ εἷς μόνος δὲν κατασκευάζει πλέον τῶν διακοσίων. Ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ οἱ τεχνῖται ἐξέρχωντοι ἀπὸ τὰ τεχνουργεῖά των, δὲν εἶναι πλέον ἄνθρωποι, εἶναι κτήνη. Μὴ θέλετε λοιπὸν τὸν στρατιώτην ἁπλῆν μηχανήν, ἀφήσατέ τον νὰ συζῇ ἐνίοτε μὲ τὴν κοινωνίαν καὶ μὲ τὰς ἐλευθερίας τῆς κοινωνίας, διὰ νὰ ἔχετε ἓν σῶμα ἱκανὸν νὰ σᾶς ὑπερασπίσῃ μίαν ἡμέραν ὄχι μόνον μὲ τὸ ξίφος του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀνεπτυγμένην διάνοιάν του καὶ μὲ τὰς ζωηρὰς συμπαθείας του.

Δὲν πρέπει νὰ περιορίσωμεν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ σκέπτεσθαι διὰ τῆς αὐστηρᾶς πειθαρχίας· ἀντὶ νὰ τιμωρῶμεν καὶ νὰ περιορίζωμεν, πρέπει μᾶλλον νὰ ἐκτείνωμεν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ σκέπτεσθαι. Διατί θέλετε τὸν ῥωμαλεώτερον ἄνθρωπον τῆς κοινωνίας νὰ τὸν ἀποχωρίζετε ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του, ἀπὸ τὴν λοιπὴν κοινωνίαν; ἂς τὸν ἀφήσωμεν νὰ βαπτίζεται ἑκάστοτε εἰς τὴν κοινωνικὴν κολυμβήθραν καὶ ἂς τὸν κάμωμεν νὰ σπουδάζῃ ὅτι ὀφείλει μὲν τὴν πειθαρχίαν εἰς τὸν ἀνώτερόν του, ἔχει ὅμως καὶ ἄλλον δεσμὸν μετὰ τῆς κοινωνίας, εἰς ἣν μετ' ὀλίγον μετὰ τῆς οἰκογενείας του θὰ ἐπανέλθῃ διὰ νὰ ζήσῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του.

Ὀφείλω ἐπὶ τέλους καὶ μίαν μικρὰν παρατήρησιν εἰς τὸν ἔντιμον συνάδελφόν μας Κ. Ψύλλαν. εἶπεν ὡς ἔγγιστα, ἂν δὲν μ' ἀπατᾷ ἡ μνήμη, συμφέρει νὰ ὑπάρχῃ παρ' ἡμῖν μαχαιροφορία; ἀπαντῶ· δὲν εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ μαχαιροφορεῖν νέα εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ οἱ πρόγονοί μας τὸ πάλαι ἐμαχαιροφόρουν· ὁ Θουκυδίδης ῥητῶς λέγει. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκείνου τοῦ καιροῦ ἐφρόνουν, ὅτι ὅπου ἕκαστος ἐξ αὐτῶν δὲν ἦτο παρὼν, ἐκεῖ κἀνὲν καλὸν δὲν ἠδύνατο νὰ γένῃ διὰ τὴν πατρίδα· καὶ διὰ τοῦτο εἰς πᾶσαν ἀνάγκην τῆς πατρίδος ἔτρεχον ὅλοι ὁρ-

μώμενοι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐνικᾶτο· τοῦτο συνεῖδη καὶ ὅταν ὁ στρατὸς τοῦ Πέρσου ἀπεβιβάσθη εἰς τὸν Μαραθῶνα. Πρὶν ἢ φθάσουν οἱ σύμμαχοι, μόνοι οἱ Ἀθηναῖοι ὥρμησαν καὶ τὸν κατέστρεψαν. Ἀλλ' ὅταν τὰ ἤθη τῶν Ἀθηναίων διεφθάρησαν, καὶ ἔπαυσαν νὰ ἔχουν αὐτὸ τὸ φρόνημα κατέφυγον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος εἰς τὸ νὰ μισθώνουν ξεναγοὺς, καὶ ἔκτοτε ἐχάθη καὶ ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ λοιπὸν νέα Ἑλλὰς, καὶ διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμόν της, πρέπει ὅλοι νὰ εἴμεθα ἔνοπλοι. Ὅταν ἔλθῃ ὁ περὶ ἐθνοφυλακῆς νόμος, καὶ λάβωμεν εἰς χεῖρας τὰ ὅπλα, καὶ ἐξοικειωθῶμεν μὲ αὐτὰ, τότε θὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀξίαν τῶν σημερινῶν περὶ στρατιωτικῶν ζητημάτων, τότε αἱ συζητήσεις μας θὰ εἶναι ἁπλούστεραι καὶ καὶ αἱ ἰδέαι μας πλέον εἰλικρινεῖς. Ἡ παροῦσα κατάστασις, Κύριοι, εἶναι καὶ πρέπει νὰ ἦναι διὰ τὴν Ἑλλάδα διαβατική, ἤγουν παρασκευή, καὶ οὐχὶ σάββατον, καὶ παρασκευὴ θὰ εἴπῃ νὰ ἑτοιμαζόμεθα καὶ οὐχὶ νὰ σαββατίζωμεν.

Ὑποστηρίζω κατὰ συνέπειαν τὴν γνώμην τοῦ Κ. Ψύλλα προτείναντος τὴν διαχώρησιν τῆς πολιτικῆς ἁρμοδιότητος ἀπὸ τὴν καθαρῶς στρατιωτικήν· ἐπεθύμουν ὅμως νὰ διατυπώσῃ ἀκριβέστερον μέχρι τίνος ἐννοεῖ νὰ ἐκτείνωμεν τὸν χωρισμὸν, τὸν ὁποῖον ἐπρότεινεν.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κωλοκοτρώνης. Δὲν ἔρχομαι νὰ ἀντιλέξω τι πρὸς ὅσα ἐρρέθησαν, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ προσθέσω τὰ δέοντα διὰ νὰ συμπληρώσω τὰ ἐναγόμενα εἰς τὴν χρῆσιν καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς χρήσεως τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἐν Ἑλλάδι· καὶ λέγω ὅτι τακτικὸς στρατὸς ἐσχηματίσθη ἢ ἤρχισε νὰ σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ 1821 ὑπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτοῦ Παλαίστραν, Ταρέλαν, Κουμπερνάτην, Ῥόδιον καὶ Φαβιέρον.

Καθὰ γινώσκω ἡ Ἑλλὰς ἐπεθύμει ἔκτοτε νὰ σχηματίσῃ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἢ καὶ κατὰ τὸ ὅλον τακτικὸν στρατόν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἕνεκα τῶν περιστάσεων καὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν μέσων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· πρὸς ἀπόδειξιν τούτου σᾶς ἀναφέρω ὅτι ὑπάρχουσιν ἔγγραφα πρός τε τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει πατέρα μου ὡς γενικὸν ἀρχηγὸν πολλῶν ἄλλων ὁπλαρχηγῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ζαΐμη ἐπιθυμοῦντος τὸν σχηματισμὸν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον πρὸς παραδειγματισμὸν ἔμελλε νὰ καταταχθοῦν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ὅπως κατετάχθη ὡς στρατιώτης καὶ ὁ ἐνταῦθα καθήμενος Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης,

ὥστε ἐξ ὅλων αὐτῶν ἀποδεικνύεται ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος εἴχομεν τακτικὸν στρατὸν καὶ ἐδικάζοντο οἱ τακτικοὶ στρατιωτικοὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Γαλλικοῦ Νόμου· τοῦτο γνωρίζω ἐκ τοῦ σύνεγγυς καθόσον καὶ κατὰ τὸ 1821 ἤμην μετ' ἄλλων στρατοπεδευμένος πέριξ τῆς Τροπολιτζᾶς, καὶ κατὰ τὸ 1822 εἰς Κομπότι καὶ Πέτα, καὶ ἀκολούθως εἰς διάφορα μέρη μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἀγῶνος.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος. Ἀφοῦ οἱ προλαλήσαντες ΚΚ. Γερουσιασταὶ ἐξέθηκαν δισταγμοὺς, καὶ δισταγμοὺς μεγάλους, ὡς πρὸς τὸ δυνατὸν τοῦ νὰ κατανοήσωσι καὶ νὰ ἐξετάσωσιν ὑπὸ τὴν εἰδικὴν αὐτῶν ἔποψιν ἁπάσας τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου τοῦ ἀφορῶντος εἰδικὸν ἔργον, τὴν ποινικὴν νομοθεσίαν τοῦ στρατοῦ, πολὺ περισσότερον δικαιοῦμαι νὰ ἐκθέσω τοιούτους δισταγμοὺς ἐγώ. Ἤκουσα καὶ χθὲς καὶ σήμερον τοὺς ῥηθέντας ΚΚ. Γερουσιαστὰς, διαπραγματευθέντας τρόπον τινὰ τὸ ζήτημα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων μετὰ πολλῆς λεπτομερείας, καὶ ὑποστηρίξαντας τὴν ὀρθότητα τῆς ἰδέας των περὶ ὑπαγωγῆς τῶν κοινῶν παραπτωμάτων τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὴν κοινὴν ἁρμοδιότητα, διὰ πολλῶν παραδειγμάτων ξένων σοφῶν συγγραφέων καὶ νομολόγων, καὶ λυποῦμαι διότι δὲν δύναμαι νὰ εὑρεθῶ σύμφωνος μετ' αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν των ταύτην. Ἔχω, κύριοι, ἐνώπιόν μου μίαν γε ἰκωτέραν ἰδέαν, τὴν ἐλπίδα τοῦ μεγάλου καὶ λαμπροῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος, ἥτις μὲ ἀνεχαιτίζει, ἂν καὶ ἀναγνωρίζω καὶ ἐκτιμῶ τοὺς ἰσχυροὺς λόγους των, καὶ μὲ ἐμποδίζει νὰ δεχθῶ σήμερον μεταβολήν τινα ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου. Ἕκαστον ἔθνος, μικρὸν ἢ μεγάλον, ἰσχυρὸν ἢ ἀδύνατον, ὑπάρχει καὶ ἔχει μίαν ἀποστολήν· ὡς ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης, καθὰ βλέπετε, τὸ ἔθνος τὸ Γαλλικὸν κατέχει σήμερον μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων τῆς ξηρᾶς θέσιν ἰσχυρὰν καὶ ὑψηλήν· δὲν εἶναι, ὁρῶ, πρόωρον ἐὰν εἴπω ὅτι καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ἔθνος ἐκ καταγωγῆς λαμπρὸν, κατέχει ἢ θέλει καθέξει ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὴν θέσιν ἐκείνην, ἣν κατέχει ἤδη τὸ ἔθνος τὸ γαλλικὸν εἰς τὴν Δύσιν· τὸ ἔθνος τοῦτο ἐμεγαλύνθη, ἐδοξάσθη διότι εἰσῆξε καὶ διετήρησε καὶ διατηρεῖ βελτιουμένους, βεβαίως κατὰ περιόδους, τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους οὓς μέχρι σήμερον ἔχει, καὶ δι' αὐτῶν τῶν νόμων ἔφθασε καὶ κατὰ τὴν στρατιωτικὴν δόξαν καὶ ἰσχὺν εἰς τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον εἰς ὃν ἔφθασε. Τὸ ἔθνος τὸ ἑλληνικὸν ἀμιλλώμενον ὅπως ἀποκτήσῃ καὶ στρατιωτικῶς θέσιν ἰσχυρὰν, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ ἱεροῦ ὑπὲρ

ἀνεξαρτησίας ἀγῶνός του, ἀπὸ τοῦ ἔτους, λέγω, 1821, ἔσπευσε νὰ σχηματίσῃ τακτικὸν στρατὸν, καὶ διωργάνισεν αὐτὸν καθ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς στρατιωτικῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νόμων τῆς Γαλλίας, οὓς καὶ εἰσήγαγον ἔκτοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ἤδη ἡ προοπτική μας πρέπει νὰ τείνῃ εἰς δύο ἀντικείμενα, εἰς τὴν ἰσχυροποίησιν καὶ αὔξησιν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, δι' ὧν ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀποστολήν της, εἰς τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον τοῦ μεγάλου προορισμοῦ της· ὅταν κατορθώσωμεν νὰ ἀνταποκριθῶμεν δεόντως καὶ ἐπιτυχῶς εἰς ἀμφότερα ταῦτα, θέλομεν προάξει, θέλομεν λαμπρύνει τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον ἀπαιτεῖται, διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ ὁ μέγας σκοπὸς τῆς θείας προνοίας, διὰ νὰ πραγματοποιηθῶσιν αἱ εὐχαὶ ἁπάσης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Στρατὸν μέγαν κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν μόρφωσιν τῶν ἠθῶν, καὶ στρατὸν ἰσχυρὸν δὲν θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἀποκτήσωμεν, ἐὰν δὲν μιμηθῶμεν τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἐὰν δὲν ἐναρμόσωμεν, καθόσον εἶναι δυνατὸν, τὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν τῶν ἐθνῶν ἐκείνων, ἅτινα στηρίζουσι τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν των εἰς τὸν ἰσχυρὸν καὶ καθ' ὅλα μορφωμένον στρατὸν· ἀφ' ἑτέρου ἐκπαίδευσιν γενικὴν τοῦ λαοῦ τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐντεῦθεν ἐξάπλωσιν τῶν φώτων καὶ τῆς παιδείας εἰς ὅλην τὴν λοιπὴν δεδουλωμένην ἔτι Ἑλληνικὴν φυλήν, στοιχείων ἀπαραιτήτων εἰς τὸ νὰ ἀναζωπυρήσωσι τὸ ἄσβεστον πῦρ τῆς ἐλευθερίας, δὲν θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἐπιτύχωμεν, ἐὰν δὲν μιμηθῶμεν ὡσαύτως τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἐὰν δὲν ἐναρμόσωμεν τὴν περὶ τὴν ἐκπαίδευσιν νομοθεσίαν τῶν ἐθνῶν ἐκείνων, ἅτινα στηρίζουσι τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἐν γένει τῆς παιδείας· ἡ πρώτη λοιπὸν ἰδέα, ἡ πρώτη ἐλπὶς ἢ ὁ πρῶτος λόγους μὲ φέρει ἤδη εἰς τὴν θέσιν, ἰσχυροποιεῖ τὴν ἀπόφασίν μου νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς προκειμένης διατάξεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ὡς καταλληλοτέρου συγκριτικῶς πρὸς τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐὰν μοὶ ἐπιτρέπετο ἤθελον παρακαλέσει καὶ τοὺς προλαλήσαντας νὰ παραιτηθῶσι τοῦ σκοποῦ πάσης μεταβολῆς ἐπὶ τῆς προκειμένης διατάξεως, ἀποβλέποντες εἰς τὸν γενικώτερον σκοπὸν τοῦ βαθμιαίου σχηματισμοῦ στρατοῦ ἀξιομάχου καὶ ἰσχυροῦ, ὁποῖον ἔχει σήμερον ἡ Γαλλία διὰ τῆς ἐν ἰσχύϊ στρατιωτικῆς νομοθεσίας της, τῆς ὁποίας ἀντίτυπον εἶναι καὶ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερ. Κ. Μήλιος.

Μοὶ φαίνεται ὅτι ἐπὶ τῆς προκειμένης ἰδέας, μετὰ τῆς ὁποίας ἐγώ τε καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν δὲν συμφωνοῦμεν παντάπασιν, ἐπὶ τῆς ἰδέας, λέγω, τοῦ ὅτι τὰ κακουργήματα τῶν στρατιωτικῶν πρέπει νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἑνόρκων ὡς δῆθεν περιέχουσαν ἐγγυήσεις πλειοτέρας ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, οἱ πρεσβεύοντες τοῦτο κατέχουσιν ἀντιθέτως τὴν θέσιν ἡμῶν, οἵτινες ὡς στρατιωτικοὶ καὶ ἐπομένως ὡς ὑπαγόμενοι εἰς τὴν αὐστηρότητα τῆς συζητουμένης διατάξεως, ὡς ἔχει εἰς τὸ Νομοσχέδιον, ἠθέλαμεν ἐπιζητεῖ περισσότερον τούτων τὴν τοιαύτην ἐξαίρεσιν, ἐὰν τωόντι ἡ δικαιοδοσία τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων δὲν προσφέρῃ τὰς ἀποχρώσας ἐγγυήσεις. Εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, Κύριοι, πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ κράτους ἐξωτερικῶς καὶ πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς ἀξίας ἐσωτερικῶς ὁ Νόμος ἐχώρισεν ἓν μέρος τοῦ λαοῦ, τὸν στρατόν, καὶ τὸν ἔθεσεν εἰς εἰδικοὺς νόμους καὶ ὀραγμοὺς ὥστε νὰ μὴ ἐξοκείλῃ τῶν σοβαρῶν ὑποθέσεων καὶ σπουδαίων καθηκόντων τῆς ἐθνικῆς οὕτως εἰπεῖν ζωῆς, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπιφορτισμένος· ἡ ἐν ἰσχύϊ Νομοθεσία, ἥτις διέπει τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ παρ' ἡμῖν, εἶναι ἡ Γαλλικὴ ἡ μέχρι τοῦ 1828 ἐκδοθεῖσα· κατ' αὐτὴν ἡ ἀριθμήτης τῶν Στρατιωτικῶν Δικαστηρίων ὑπάρχει οἵα κανονίζεται· καὶ ταύτην προβλέπει καὶ τὸ ἄρθρον 37 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἥτις ἐξαιρεῖ ἀπὸ αὐτὴν μόνα τὰ κοινὰ ἐγκλήματα τὰ πραττόμενα ὑπὸ τῶν λειποτακτῶν καὶ τῶν ἐπ' ἀδείᾳ στρατιωτικῶν· ὥστε ἡ διάταξις τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου εἶναι καθιερωμένη μὲν ὑπὸ τῶν προλαβόντων νόμων, πλὴν κανονίζεται ἤδη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Γαλλικοῦ κώδηκος τοῦ 1857, ὁ ὁποῖος εἶναι ἔργον τελειότερον καὶ προϊὸν τῶν φώτων διακεκριμένων στρατηγῶν νομομαθῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας, καὶ ἂν τυχὸν ἀκυρωθῇ θέλουσι μείνει ἐν ἰσχύϊ αἱ μέχρι τοῦδε ἐφαρμηζόμεναι διατάξεις τῆς μέχρι τοῦ 1828 ἐκθοθείσης ἀτελοῦς Γαλλικῆς νομοθεσίας· οἱ ἀντιλέγοντες πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης των ἔφεραν ὡς παράδειγμα τὴν νομοθεσίαν τῆς Ἀγγλίας· ἐν Ἀγγλίᾳ μόνον ὅπου στρατὸς μόνιμος δὲν ὑπάρχει ἀλλὰ μικρὸς ἀριθμὸς στρατιωτικῶν πρὸς διατήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως τῆς Νήσου, τὰ κοινὰ ἐγκλήματα τῶν στρατιωτικῶν δικάζονται ἀπὸ τοὺς πολίτας· ἀμφιβάλλω ὅμως ἂν οὕτω δικάζωνται καὶ εἰς τὴν Ἰρλανδίαν, τὴν Ἰνδίαν καὶ λοιπὰ μέρη τοῦ Ἀγγλικοῦ Κράτους. Εἰς ἡμᾶς ὅμως οἵτινες ἀποτελοῦμεν ἔθνος μικρὸν, τὸ ὁποῖον μόλις

πρὸ ὀλίγου ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν ἀγῶνα, δὲν ἠξεύρω ἂν ἡ παιθαρχία καὶ ἡ ἰδέα ὅτι ὁ στρατιώτης φέρει τὸ ὅπλον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους ἐξωτερικῶς καὶ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως ἐσωτερικῶς κατέστη μέχρι τοῦδε ὡς μία δευτέρα φύσις εἰς τὸν ἡμέτερον στρατιωτικὸν, ὅπως ὑπάρχει διὰ τῆς πείρας καὶ ἕξεως προσκεκολλημένος ὁ τοιοῦτος χαρακτὴρ εἰς τὴν φύσιν τοῦ στρατιώτου εἰς τὰ πεπαλαιωμένα καὶ μεγάλων δοκιμασιῶν ἔθνη· διὰ ταῦτα οὐμόνον φέρομεν διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου τὴν τακτοποίησιν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ποινικὴν νομοθεσίαν μας, ἥτις εἶναι ἀναγκαία, ἀλλὰ καὶ ἀπολαμβάνομεν τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἀπὸ τοῦ 1828 καὶ ἐντεῦθεν συνταχθείσης ἐπὶ τὰ κρείττω Γαλλικῆς νομοθεσίας.

Ὅθεν δὲν τολμῶ νὰ ὑποστηρίξω διὰ τῆς ψήφου μου τὸν νεωτερισμὸν, ὃν οἱ τἀναντία φρονοῦντες προτείνουσι, διότι πιστεύω, καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι διὰ τῆς τροποποιήσεως ταύτης θέλομεν ῥίψει εἰς ὀλαπτικὰς συνεπείας καὶ εἰς ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα.

Ἀεδών καὶ πάλιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπε.

Δὲν ἤμην, Κύριοι, παρὼν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἤδη καταπαύσαντος τὸν λόγον Γερουσιαστοῦ καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἀπαντήσω, εἰς ὅσα δὲν ἤκουσα. Ὅ,τι ἤκουσα ὅμως εἶναι τὰ περὶ τῆς Ἀγγλίας παρ' αὐτοῦ λεχθέντα, ὅτι, μολονότι τὸ κράτος ἐκεῖνο διὰ τὴν νησιωτικὴν θέσιν του μὴ ἔχον ἀνάγκην μεγάλην στρατοῦ πεζικοῦ καὶ εἰς τοὺς στόλους του μόνον περιορίζον τὴν ἀσφάλειάν του δύναται νὰ ἔχῃ κανονισμοὺς στρατιωτικοὺς ἀλλοίους, παρὰ τοὺς ἰσχύοντας εἰς ἄλλα Κράτη. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα Πατρὶς, Κύριοι, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς νῆσος ὡς χερσονησίζουσα καὶ ὡς εὐτυχῶς διατελοῦσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν τριῶν κραταιωτάτων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, περιφρουρεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς στόλους καὶ ἀπὸ τοὺς στρατοὺς ὅλων αὐτῶν τῶν δυνάμεων συλλήβδην. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ παράδειγμα τῶν Γαλλικῶν στρατιωτικῶν θεσμῶν σᾶς εἶπον καὶ προχθὲς, ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον, ὅτι πάντοτε σχεδὸν εἰς τὸ ἔθνος ἐκεῖνο ἐπεκράτησε, καθόσον γνωρίζω, πνεῦμα στρατιωτικόν.

Περὶ δὲ τοῦ κράτους τῆς Σαρδηνίας λέγω, ὅτι αὐτὸ περικυκλούμενον ἀπὸ ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ, ἔχον δὲ κατ' ἔμπροσθέν του καὶ ὡριμόν τι μέλλον, εἰς τὸ ὁποῖον μάλιστα ἔβλεπεν, ὅτι ἤθελέ ποτε ὠθηθῇ ὑπὸ ἰσχυροῦ τινος συμμάχου, ἀνετράφετο ὑπ' ἀνάγκης ἐντὸς τῶν στρατιωτικῶν διατάξεων καὶ κανονισμῶν, οὓς παρέλαβεν ἀπ' αἰώνων. Ἀλλὰ καὶ τὸ Βέλγιον αὐτὸ,

Κύριοι, καὶ ὅσα ἄλλα κράτη διέπονται μέχρι σήμερον ἀπὸ τοὺς τοιούτους κανονισμούς, τί ἀποδεικνύουσιν; δὲν ἀποδεικνύουσιν ἄλλο τι, εἰμὴ ὅτι ὅταν θεσμοί τινες, ἐγκεντρωθῶσιν ἀπὸ πολυχρονίου διαστήματος ἔν τινι πολιτείᾳ, εἶναι δύσκολον νὰ μεταβληθῶσι διὰ μιᾶς, καὶ ὅταν ἡ πολιτεία αὕτη μεταβληθῇ ἐν γένει κατὰ τὰς κυριωτέρας βάσεις της. Ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, Κύριοι, ὡς ἠκούσατε τὸν Κύριον Γερουσιαστήν, τὸν πρὸ ἐμοῦ ἀγορεύσαντα, ἡμεῖς δὲν ἠθέλαμεν ποτὲ ἐνθυμηθῆ, ὅτι ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν θεσμῶν μας τοιοῦτοι, ὁποῖοι οἱ προκείμενοι, καὶ ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἀντιφάσκοντες κατ' ἐμὲ εἰς τὰς κυρίας βάσεις τοῦ πολιτεύματός μας. ἂν δὲν ἐλάμβανε τὴν ἀξιέπαινον πρόθεσιν ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν νὰ βελτιώσῃ κατὰ τὴν κρίσιν του, τὰ ἀπηρχαιωμένα κακῶς ἔχοντα μέρη τῶν προκειμένων διατάξεων, καὶ νὰ δώσῃ τὴν πρέπουσαν μορφὴν εἰς τὸ πρωτογονον αὐτὸ χάος, ὠρελούμενος, ὡς λέγεται, ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῆς μητρὸς τῶν τοιούτων νομοθεσιῶν τῆς Γαλλίας.

Διὰ ταῦτα ἐμμένω ἀπαρεγγλίτως εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν σκέψεών μου, τὰς ὁποίας καὶ σήμερον καὶ προχθὲς σᾶς διεκοίνωσα.

Ἀκούσας τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ῥήγας Παλαμίδης εἶπε.

Παράδοξον, κύριοι, μοὶ ἐφάνη, ὅταν ἤκουσα ν' ἀποτείνεται πρὸς ἡμᾶς ὅτι ζητοῦμεν, ἀτόπως ἴσως, ὅ,τι οἱ στρατιῶται ἔπρεπε νὰ ζητήσωσιν ἐν τῷ προκειμένῳ νομοσχεδίῳ, τὴν ἐγγύησιν δηλαδὴ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν κατὰ τῆς ἐνδεχομένης αὐθαιρεσίας ἢ κακοβουλίας τῶν προϊσταμένων των.

Τὸν στρατιώτην, κύριε ὑπουργέ, ἐθεωρήσαμεν πάντοτε ὡς πολίτην καὶ ἀδιάσπαστον τῆς κοινωνικῆς ὁμάδος, τὴν ὁποίαν σήμερον διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου προβλέπομεν, ὅτι θέλετε διαχωρίσει ἀπὸ κοινοῦ λοιπὸν πρέπει νὰ σκεφθῶμεν καὶ νὰ συζητήσωμεν τὸ κοινὸν τοῦ πολίτου καὶ τοῦ στρατιώτου συμφέρον.

Τὸ 105. ἄρθρον τοῦ Συντάγματος § 8 ἐπιβάλλει πρὸς ἡμᾶς τὸ καθῆκον τοῦ νομοθετεῖν, καὶ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνωμεν ἀδιακρίτως πᾶσαν νομοθεσίαν καὶ νὰ τὴν ἐπιβάλλωμεν εἰς τὴν κοινωνίαν ἡμῶν, ἀλλὰ πρέπει, νομίζω, ὡς ἡ μέλισσα νὰ ἀπανθίζωμεν παντα κατὰ τὸν νόμον, πᾶσαν διάταξιν, ἥτις δύναται νὰ συμβιβάζηται μὲ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα ἡμῶν καὶ ποσῶς νὰ μὴν ἀντίκηται εἰς τὰς διατάξεις τῶν καθεστώτων νόμων.

Δὲν ἐπανέρχομαι ἤδη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν κοινῶν πλημμελημάτων διότι παρατηρῶ ὅτι πᾶσα ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις ἐξαντλήθη καὶ ἡ Γερουσία θέλει εἰσθαι, πιστεύω, εἰς θέσιν νὰ ἐκλέξῃ τὸ καλλίτερον. Μίαν μόνην παρατήρησιν ἔχω νὰ ἐπιφέρω πρὸς τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Προβελέγγιον, διότι φρίκη μὲ κατέλαβε καθότον ἤκουσα ὅτι τὸ 93 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος κατέστη προβληματικὸν ὅτι ὡς νομίζει, τὰ τοιαῦτα ἐγκλήματα ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν δὲν ἐννοοῦνται ἀποσπαστία τῶν στρατοδικείων κατὰ μίμησιν καὶ ἄλλων νομοθεσιῶν, ἐξ ὧν ἐμπνεύσθημεν τὸ Σύνταγμα· ἐνῷ ἂν καὶ ἐσυμβουλεύθημεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ παρ' ἡμῖν Συντάγματος καὶ Συντάγματα ἄλλων ἐθνῶν, οὐχ ἧττον ὅμως καθιερώσαμεν καὶ ἀρχὰς μὲ τὰ συμφέροντα, τὰ ἤθη καὶ τὰς ἀνάγκας μας καὶ αὐτὰ τῆς πείρας τὰ πλεονεκτήματα· ὅθεν καὶ περιορίζομαι νὰ εἴπω ὅτι οἱαδήποτε καὶ ἂν γίνῃ διάταξις ἐναντίον τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ γράμματος τοῦ 93 ἄρθρου εἶναι παράνομος, καὶ οἱ Ἕλληνες δικαιοῦνται νὰ μὴν ὑποταχθῶσιν· ἀδιαφόρων δὲ, ἂν θέλετε, ἤδη ἀφοῦ δὲν εἰσηκούσθημεν ποῦ πρέπει νὰ δικάζωνται ὅλα τὰ λοιπὰ κοινὰ ἐγκλήματα, καθόσον ὅμως ἀφορᾷ τὰ πολιτικά, ταῦτα, πρέπει νὰ δικάζωνται ἀπὸ τὰ ὁρκωτὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ὥστε ἡ διάταξις αὕτη ὡς ἔχει σήμερον ἐν τῷ κειμένῳ νομοσχεδίῳ πρέπει νὰ ἐκλειψῃ.

Ἀπήντησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργός.

Ἐν πρώτοις, εἶπεν, ἀποδίδει δίκαιον εἰς τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστὴν Κύριον Ψύλλαν, τὸν θίξαντα ἐν ἀρχῇ τὸ τοσοῦτο σπουδαῖον τῷ ὄντι ζήτημα, τὸ ἀπασχολήσαν τοὺς ἐπιστημοτέρους σοφοὺς νομομαθεῖς τῆς Εὐρώπης. Ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο θεωρεῖ τόσον σπουδαῖον ὥστε καὶ ἂν ἠδύνατο νὰ τὸ κερδήσῃ ἀσυζητητί δὲν ἤθελε τὸ ἐπιθυμήσει· ἀπόδειξις δὲ τούτου, εἶπεν, εἶνε ὅτι καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου Ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας, καὶ ὁ ἴδιος ὑπουργὸς ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν καὶ ἐπροκάλεσε τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 43 ἄρθρου τοῦ καθιερώσαντος τὴν ἀρχὴν τῆς ἀμοιβιότητος τῶν Στρατοδικείων. Ἓν γένει, εἶπεν, ὑπῆρχεν εἰς τὴν ποινικὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν ἓν κενὸν, ἓν χάος, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ τὸ ὅσον ἐνεστι τέλειον ἑνὸς νόμου, καὶ τοιοῦτον ἐξελέξατο ὡς ὑπογραμμὸν τὸν κατὰ τὸ 1857 ἐν Γαλλίᾳ ἐπιψηφισθέντα, ὅστις μετέβαλε τὴν παλαιὰν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν, μετριάσας τὴν αὐστηρότητα τῶν ποινῶν, καὶ χορηγήσας, τὰς πλειοτέρας ἐγγυήσεις περὶ τῆς καλῆς εἰς τὸ μέλλον διανομῆς τῆς δικαιοσύνης.

Οὕτω τὸ εἰσαχθὲν Νομοσχέδιον δὲν καθιεροῖ νέας ἀρχὰς, εἰμὴ μόνον ἐπὶ τὰ κρείττω.

Εἶνε ἀληθὲς, προσέθηκεν, ὅτι οἱ λόγοι οὓς ἀνέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς κ. Ψύλλας ἔπρεπε νὰ κλονίσωσι τὰς πεποιθήσεις σας διότι ὑποστηρίζονται ἀπὸ τὰς γνώμας μεγάλων νομοδιδασκάλων εἰς ἃς δύνανται νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλοι ἔξοχοι νόες, οἵτινες θεωροῦν τὴν ὕπαρξιν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἐπιβλαβῆ διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ προτείνουν νὰ δικάζωνται οἱ στρατιωτικοὶ καὶ διὰ στρατιωτικὰ παραπτώματα ὑπὸ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ἀλλ' ἀπέναντι τῆς δοκιμασίας τῶν γνωμῶν αὐτῶν, ἀπέναντι τῆς πείρας, ἥτις παρηκολούθησε τὴν ἐν μέρει ἐφαρμογὴν τῶν θεωριῶν, αὗται ἂν δὲν πίπτωσιν, ἐξασθενοῦσιν ὁμωσ πολύ. Ὅτα δὲ ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας περὶ Ἀγγλίας εἶναι μὲν ἄξια προσοχῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ μετὰ πολλὰς ἱστορικὰς ἀλληλοδιαδόχους ἐπανορθώσεις τοῦ στρατιωτικοῦ ποινικοῦ Κώδικος, ἀφ' οὗ ἐδοκιμάσαν καὶ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν ἀρχὴν, ἐπανῆλθον εἰς ἕνα μέσον ὅρον, ὅστις ἰσχύει μέχρι καὶ τῆς σήμερον· ἡμεῖς δὲ, καίτοι ἀναγνωρίζοντες τὴν ὠφέλειαν καὶ τὴν εἰς ἐκεῖνο τὸ εὐδαίμον Κράτος χρησιμότητά του, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ τὸν θεωρήσωμεν ἐπωφελῆ καὶ δι' ἡμᾶς, καθόσον πολὺ διαφέρουσιν αἱ περιστάσεις μας, καὶ ἑπομένως πλεῖστοι θεσμοὶ καὶ νόμοι εὐδοκιμοῦντες εἰς τὴν ὅλως διάφορον τῆς ἡμετέρας Ἀγγλικὴν κοινωνίαν, ἐνταῦθα ἤθελον ἀναφανῆ ἐπιβλαβέσταται. Ἡμεῖς, εἶπεν, ἔχομεν μᾶλλον ἀνάγκην νόμων, οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζονται εἰς ἄλλα Κράτη, μεθ' ὧν καὶ τὸ ἡμέτερον εὑρίσκεται εἰς πλειοτέραν ἀναλογίαν καὶ ὁμοίας περιστάσεις, καὶ τὴν τοιαύτην εὑρίσκομεν πρὸς τὴν Γαλλίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Σαρδηνίαν. Αἱ δύο τελευταῖαι ἰδίως ἐπικράτειαι αἱ τόσον φιλελεύθεροι καὶ συνταγματικαί, αἱ χρησιμεύσασαι καὶ δυνάμεναι εἰσέτι νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἡμᾶς ὡς ὑπογραμμὸς ὡς πρὸς τοὺς ἐλευθέρους μὲν, ἀλλὰ συντηρητικοὺς θεσμοὺς, ἔχουσιν εἰς τὴν νομοθεσίαν των τὴν αὐτὴν περὶ ἀρμοδιότητος ἀρχὴν, ἣν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον παρεδέχθη.

Ἀλλ' οἱ ΚΚ. Χρηστίδης καὶ Ψύλλας εἶπον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας εἰς ἐκεῖνα τὰ ἔθνη καὶ νὰ μιμηθῶμεν τὰς νομοθεσίας αὐτῶν· διότι ἡ Σαρδηνία π. χ. καίτοι Συνταγματικὸν Κράτος, ἔχει ἰδιαίτερόν τινα προορισμὸν, ἀναγκάζοντα αὐτὸ νὰ φροντίζῃ ἐξόχως περὶ τῶν Στρατιωτικῶν του πραγμάτων. Ἀλλὰ Κύριοι, μετὰ πολλῆς συναισθήσεως σᾶς λέγω, ὅτι ἂν εἶχον τὴν ἀτυχῆ πεποίθησιν, ὅτι τὸ ἔθνος τοῦτο οὐδένα ἔχει προορισμὸν, οὐ μόναν τὸν νέον τοῦτον νόμον, ἀλλὰ

καὶ τὸν μέχρι τοῦδε διέποντα τὴν δικαιοσύνην τοῦ στρατοῦ, ἤθελον ῥίψει εἰς τὰς φλόγας, καθόσον δὲν ἤθελον βλέπει πλέον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ.

Εἶπεν ὅτι τὸ μνημονευθὲν γεγονὸς, ὅπερ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐξήγαγεν ἐκ μιᾶς ἐφημερίδος τοῦ Μεσολογγίου περὶ φόνου πραχθέντος ὑπὸ στρατιώτου, ἀθωωθέντος κατόπιν ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου, ἐπραξένησεν ἐντύπωσιν καὶ εἰς τὸν ἴδιον Κ. ὑπουργὸν, ὅστις καὶ πρὶν ἢ ἐξέλθῃ τοῦ περιβόλου τῆς Γερουσίας, διέταξε νὰ τῷ φέρωσιν ἀμέσως ἐπισήμως ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ φύλλου πληροφορίας, ἐξ ὧν ἐξάγεται, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1859 ἔλαβε χώραν συμπλοκὴ εἰς Μεσολόγγιον οὐχὶ μεταξὺ πολιτῶν καὶ στρατιωτικῶν, ἀλλὰ μεταξὺ πολιτῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεμίχθησαν καὶ στρατιῶται, ὅτι ἡ ἐκεῖ εἰσαγγελία ἐπιληφθεῖσα τῆς ὑποθέσεως, ἐνήργησε τὰς δεούσας ἀνακρίσεις, τὸ δὲ δικαστικὸν Συμβούλιον ἀπέλυσε τοὺς πολίτας, διότι δὲν ὑπῆρχον κατ' αὐτῶν ἀποχρῶσαι ἀποδείξεις, καὶ ὡς μὴ ἀρμόδιον ν' ἀποφανθῇ κατὰ τῶν τριῶν συγκατηγορουμένων στρατιωτικῶν, παρέπεμψεν αὐτοὺς εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀρχήν. Ὅτι ἐπιληφθέντος τοῦ ἁρμοδίου Εἰσηγητοῦ ἐπιτοπίως τῶν ἀνακρίσεων καὶ ἐξετασθέντων ἁπάντων τῶν μαρτύρων πολιτῶν καὶ στρατιωτῶν, οὐδεὶς κατέθεσεν, οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ καταδείξῃ τὸν φονέα, ἐὰν δηλαδὴ ἦτον αὐτὸς πολίτης ἢ στρατιώτης, καὶ ποῖος ἐξ αὐτῶν. Εἰς τοιαύτην περίστασιν ἐρωτῶ, εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ποῖος εἶναι ὁ δικαστὴς, ὅστις ἤθελε καταδικάσει τοὺς εἰς δίκην ἐνώπιον τοῦ Στρατοδικείου παραπεμφθέντας ὑπόπτους; μήπως ἐὰν παραπέμπετό τις ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου ἤθελε καταδικασθῇ ἄνευ ἀποδείξεως; μήπως καθημερινῶς παρόμοια περιστατικὰ δὲν παρουσιάζωνται καὶ εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα, ἀθωουμένων ἐνίοτε καὶ ἐνόχων δι' ἔλλειψιν ἀποδείξεων; ἄλλως τε, εἶπεν, ἡ ἀρχὴ ὅτι εἶνε προτιμώτερον ν' ἀθωωθῇ εἷς ἔνοχος ἢ νὰ καταδικασθῇ εἷς ἀθῷος, δὲν εἶνε ἀρχὴ δικαιοσύνης καὶ ἠθικῆς διὰ πάντα δικαστήν;

Ἐπίσης θέλων ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε ἁρμοδιότης τῶν στρατοδικείων δι' ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἐγκλήματα, παρέχει ἐγγυήσεις πρός τε τὴν κοινωνίαν, οἵαν καὶ πρὸς τὸν δικαζόμενον στρατιωτικὸν, παρουσίασε στατιστικήν τινα τῶν κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων, ἐξ ἧς ἐξάγεται; ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1859 ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ 2 διαρκοῦς στρατοδικείου 56 ἀποφάσεις, ὅτι 43 ἀφορῶσι στρατιωτικὰς καθαρὰς πράξεις, καὶ πράξεις κοινὰς μεταξὺ στρατιωτῶν, αἱ δὲ 13 πράξεις κοινὰς μεταξὺ πολιτῶν καὶ στρατιωτῶν. Ἐκ τῶν

πρώτων ἤτοι ἐκ τῶν 43 αἱ 15 εἰσὶν ἀθωωτικαί, αἱ δὲ 28 καταδικαστικαί, ἐνῶ ἐκ τῶν 13 αἱ 12 εἰσὶ καταδικαστικαὶ καὶ μία μόνον ἀθωωτική, ἥτις εἶναι ἡ ἀφορῶσα τὴν ἀνθρωποκτονίαν, περὶ ἧς ἐλάλησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, καὶ περὶ ἧς ὁποίας ἔδωκεν ἐξηγήσεις ὁ ὑπουργός.

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1858 αἱ ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις, αἱ ἀφορῶσαι πράξεις κατὰ πολιτῶν ἦσαν 15, ἐκ τῶν ὁποίων 13 εἶναι καταδικαστικαί. Θέλετε παρατηρήσει, εἶπεν ὁ ὑπουργός, μετ' εὐχαρ ιστήσεως, ὅτι τὴν δίτικν ἐγγύησιν, ἣν ἐπιζητεῖτε, ἐξ ἑνὸς μὲν ὑπὲρ τῶν στρατιωτικῶν, ἐξ ἄλλου δὲ ὑπὲρ τῶν πολιτῶν, τὴν εὑρίσκετε εἰς τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν στατιστικὴν τῶν γενομένων δικῶν, διότι ἐκ τῆς ἀναλογίας ταύτης γίνεται δῆλον, ὅτι οἱ στρατολίκαι παρέχουσιν ἀρκούσας ἐγγυήσεις εἰς τὸν στρατιωτικόν, μετριάζοντες τὸ αὐστηρὸν τῶν ποινῶν, διὰ ψήφου ἀθωωτικῆς, καὶ ὅτι προστατεύουσι τὸν παθόντα πολίτην ὑπὸ στρατιωτικοῦ, ἐφαρμόζοντες ὅλην τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων κατὰ τῶν ἀτόμων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὁπλίσασα καὶ συντηροῦσα ἡ κοινωνία ὑπὲρ αὐτῆς, κάμνουσι κακὴν χρῆσιν τῆς ἀνατεθειμένης αὐτοῖς ἰσχύος.

Ὅταν λοιπὸν ἡ μέχρι τοῦδε ἀτέλεια τῆς στρατιωτικῆς μας νομοθεσίας καὶ ἡ ἔλλειψις πλείστων ἐγγυήσεων, δὲν δίδωσι καμμίαν ἀφορμὴν δικαιολογημένης ἀνησυχίας κατὰ τῶν Στρατοδικείων, δύναται, εἶπεν, νὰ ὑποστηριχθῇ τοιαύτη ἀφορμὴ ἀνησυχίας εἰς τὸ μέλλον, ὅτε πλείσται ἄλλαι ἐγγυήσεις θέλουσι προσδιορισθῇ ὑπὲρ τῆς καλῆς διανομῆς τῆς δικαιοσύνης;

Ἀνακεφαλαιῶν δὲ τὰς ἐγγυήσεις τὰς ὁποίας θέλουσι προσφέρει τὰ κατὰ τὸν παρόντα νόμον συγκροτούμενα δικαστήρια, ἐρώτησε νὰ καθησυχάσῃ τοὺς φόβους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ὡς πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, καθόσον, ἐπρόσθεσε, καὶ ἡ σύνθεσις τῶν δικαστηρίων θέλει εἶσθαι πολὺ διαφορετικὴ σήμερον ἢ ἄλλοτε· καὶ ἀναγνωρίζων τὰ πλεονεκτήματα τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων, ἐρώτησε νὰ ἐξομοιώσῃ μὲ ταῦτα καὶ τὰ στρατοδικεῖα.

Ἁπάντων δὲ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου λεχθέντα, ὅτι δύο τρία μόνον ἄρθρα ἦσαν ἀρκετὰ διὰ τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ ἔθνους, ἐπέφερεν ὅτι βεβαίως ὄχι σπουδάζων ὑπεστήριξε καὶ ἄλλοτε τὸ περιττὸν τῆς εἰσαγωγῆς νέων νόμων καὶ ἐπαναλαμβάνει ἤδη τὸ αὐτό, διότι ἂν τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἀληθές, τότε καὶ τὰ νομοθετικὰ σώματα ἴσως ἤθελον θεωρηθῇ περιττά, διότι ἤθελεν ἐλλείψει ὁ κύριος προορισμός των

Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὸ παράδειγμα ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας, εἶπεν, ὅτι τὸ μέγα αὐτὸ ἔθνος πάσχει στρατοφοβίαν, διότι ἐξελθὸν τῆς στρατιωτικῆς ἐπείνης πιέσεως, ἣν ἐξήσκησεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ Κρόμβελ, εἶχεν ἀφορμὰς ν' ἀποδιώξῃ διὰ παντὸς τὸ σύστημα ἐκεῖνο τῆς νομοθεσίας, ὅπερ ἐγγυᾶται αὐστηρὰν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν· προσέθηκε δὲ, ὅτι ἡ Ἀγγλία ἔχει δικαιον οὕτω πράττουσα, διότι ἐξ ἑνὸς ὑπέφερε πολλὰ εἰς τὸ παρελθὸν ὡς ἐκ τῆς στρατοκρατίας, ἐξ ἄλλου δὲ ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς της θέσεως, δὲν βαστίζει τὸ μεγαλεῖόν της ἐπὶ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς· ἀλλ' ἐπεθύμουν, εἶπε, νὰ ἀκούσω καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ποίων νόμων διέπονται οἱ ναυτικοὶ στρατοί, καὶ οἱ τῶν ἀποικιῶν.

Ἐνταῦθα ἐξήγησε τί ἐστὶ στρατὸς ἐξ ἐθελοντῶν συγκείμενος, ὡς ὁ Ἀγγλικὸς, καὶ παρέβαλεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς, εἶπε, συγκείμενος ἐκ τῶν τέκνων τῆς πατρίδος καὶ ἐκ τῶν σπλάχνων αὐτῆς ἐξαγόμενος, ἔχων συγγενικὰς σχέσεις μετὰ τῶν διαφόρων τάξεων τῶν πολιτῶν, ὡς ἐκ τῆς ἀνατροφῆς του, ὡς ἐκ τῶν καθαρῶν αὐτοῦ Ἑλληνικῶν αἰσθημάτων, ὡς καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ὀλιγοχρονίου εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐνεργητικοῦ στρατοῦ ὑπηρεσίας του, ἀπεδείχθη, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπηρετήσῃ σκοποὺς τυραννικοὺς, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἤθελε δοκιμασθῇ ἡ πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν χρῆσις αὐτοῦ, πολὺ μᾶλλον καθόσον, οὐδεὶς ἐκ τῶν νόμων μας, οὐδεὶς κανονισμὸς ἀπαλλάσσει τὸν κατώτερον τῆς εὐθύνης τῆς ἐκτελέσεως παρανόμου τινὸς διαταγῆς· ἀλλὰ καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ τοιοῦτον ἠδύνατο ποτὲ νὰ ὑποτεθῇ, ἡ πεῖρα ἄρα γε, εἶπε, δὲν ἀπέδειξεν ἤδη ἀρκούντως ὅτι οἱ ἐκφραστέντες σήμερον φόβοι εἶναι ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῶσι; τὸ παρελθὸν δὲν παρέχει ἀρκετὴν ἐγγύησιν καὶ διὰ τὸ μέλλον; Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἀείποτε ἐφάνη μὲν εὐπειθὴς εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἀνωτέρων του, ἐχρησίμευσε καὶ θέλει χρησιμεύσει ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ τῶν καθεστώτων νόμων, ἀλλὰ πώποτε θέλει χρησιμεύσει ὡς ὄργανον τυραννίας· ἄλλως τε, προσέθηκεν, ὅτι οὔτε Κυβέρνησις τυραννικὴ δύναται ἐν Ἑλλάδι νὰ ὑπάρξῃ, ἔχουσα ἀνάγκην τῆς τοιαύτης χρήσεως τοῦ στρατοῦ· εὐτυχῶς δι' ἡμᾶς, εἶπεν, ὁ τοιοῦτος φόβος εἶναι μόνον κατὰ θεωρίαν, μὴ δυνάμενος νὰ πραγματοποιηθῇ. Νομίζω ὅθεν, εἶπεν, ὅτι δύνασθε νὰ ἔχητε εἰς τὸν στρατὸν πλήρη πεποίθησιν, πᾶσα δὲ ἀμφιβολία ὡς πρὸς τοῦτο ἤθελεν ἀδικήσει μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς τῶν ὁποίων τὰ τέκνα καὶ οἱ ἀδελφοὶ θέλουσι πληροῖ τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, καὶ κατέχει τὰς ἕδρας τῶν δικαστῶν· ἀφ' ἑτέρου ὅμως, ἡ ἐ-

νίσχυσις τῆς πειθαρχίας διὰ τοῦ νόμου, καὶ μάλιστα τοιούτου ὡς ὁ ὑποβληθεὶς σήμερον εἰς ὑμᾶς, εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὕπαρξιν καλῶς ὠργανισμένου στρατοῦ· ὁ στρατός, Κύριοι, εἶπεν, εἶναι μία δίκοπος μάχαιρα, δίκοπος, διότι καλῶς μὲν ὠργανισμένος ἐπὶ ἐδραίων τῆς πειθαρχίας βάσεων καὶ ὑπὸ καλῶν ἐμπνευσμένος αἰσθημάτων, δύναται μετ' ἐπιτυχίας καὶ τὴν συντήρησιν τῶν καθεστώτων νόμων καὶ τὴν ἠτυχίαν τοῦ πολίτου νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐν καιρῷ εἰρήνης, καὶ τῆς τιμῆς τῆς πατρίδος ἰσχυρὸς προμαχὼν νὰ καταστῇ κατ' ἐνδεχομένου ποτὲ ἐξωτερικοῦ κινδύνου· χαλαρωμένος δὲ οὐ μόνον τὸν ἔντιμον καὶ ἔνδοξον προορισμὸν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχῃ, ἀλλ' ἐπιζήμιος ὡς περιττὸν διὰ τὴν πατρίδα βάρος θέλει καταστῇ. Αἱ διηνεκεῖς προσπάθειαί μας, Κύριοι, πρέπει νὰ τείνωσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν στρατοῦ, οἷον ἔχουσι καὶ τὰ μᾶλλον εὐνομούμενα ἔθνη, ἀλλ' ὁ σκοπός μας οὗτος οὐδέποτε θέλει ἐπιτευχθῇ ἄνευ νόμων καταλλήλων καὶ αὐστηρᾶς πειθαρχίας.

Ἀπαντῶν δὲ εἰς τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Χρηστόπουλον προσέθηκεν, ὅτι ἡ ὕπαρξις τῆς ἐθνοφυλακῆς μακρὰν τοῦ ν' ἀντίκηται εἰς τὴν ὕπαρξιν στρατιωτικοῦ καὶ πειθαρχοῦντος μονίμου στρατοῦ, ἀπεναντίας προϋποθέτει τοιοῦτον, διότι ἐθνοφυλακὴ γενναία καὶ συντηρητικὴ μόνον διὰ τοιούτου στρατοῦ θέλει σχηματισθῇ, διότι καὶ ἐκ τῶν κόλπων αὐτοῦ κατὰ τὸ πλεῖστον πρέπει νὰ ἐξέλθῃ καὶ ὁ στρατὸς θέλει εἶσθαι τὸ σχολεῖον τῆς ἐθνοφυλακῆς.

Ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅθεν νὰ δώσωμεν πλειοτέρας ἐγγυήσεις εἴς τε τὸν στρατιώτην καὶ τὸν πολίτην, δὲν πρέπει νὰ παραβλέψωμεν τὴν πειθαρχίαν καὶ νὰ διαταράξωμεν τὰ καθεστῶτα τοῦ στρατοῦ, ἅτινα, εἶπεν, κατὰ τοῦτο καλῶς κεῖνται· μὴ ἀφαιρέσητε οὐδέποτε τοὺς κατωτέρους ἐκ τῆς ὑπακοῆς, ἣν ὀφείλουσιν εἰς τοὺς ἀνωτέρους των, μὴ παραδώσητε εἰς τὰς κρίσεις τῶν τακτικῶν ἀνακριτῶν τοὺς στρατιωτικοὺς κατηγορουμένους καὶ τοὺς ἐπὶ στρατιωτικῶν ὑποθέσεων μάρτυρας πρὸ πάντων, διότι ὀφείλοντες νὰ ὑπακούσωσιν εἰς αὐτούς, θέλουσιν ἐγκαταλείψει πολλάκις ἀποσπάσματα ὁλόκληρα τὰς θέσεις των, ἡ ὑπηρεσία θέλει παραλυθῇ, ὡς ἐκ τούτου δὲ, δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι δύναται νὰ παρουσιασθῇ ποτε περίστασις κατὰ τὴν ὁποίαν, οὐ μόνον ἡ στρατιωτικὴ ἀρχή, οὐ μόνον ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ πατρὶς νὰ εὑρεθῇ ἐκτεθειμένη. Ἐὰν λοιπὸν ὁ στρατὸς δὲν διατηρηθῇ ὅπως διατηροῦνται ἅπαντες οἱ στρατοὶ τῆς Εὐρώπης, δὲν δύναμαι, εἶπε, νὰ ἐγγυηθῶ, δὲν δύναμαι ἐγὼ, ὡς ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὑπ' εὐθύνην μου νὰ βεβαιώσω,

ὅτι μ' ἕνα τοιοῦτον νιωτερισμὸν ὁ στρατὸς θέλει εἶσθαι εἷος καὶ ὑμεῖς αὐτοί, Κύριοι, τὸν ἐπιθυμεῖτε βεβαίως νὰ ὑπάρχῃ διὰ τὸν προορισμόν του. Πρὶν ἢ δώσητε, εἶπε, Κύριοι, τὴν ψῆφόν σας ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς συζητουμένης ἀρχῆς προσέξατε, μήπως ἐπιζητοῦντες ἰδανικὰς ἐγγυήσεις ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, ἐγγυήσεις ἄλλως τε περιττὰς, καταστρέψητε τὰς ἀληθεῖς καὶ μεγάλας ἐκείνας ἐγγυήσεις, τὰς ὁποίας διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος δύναται νὰ χορηγήσῃ μόνον στρατὸς ἰσχυρῶς ὠργανισμένος καὶ ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὸ πρώτιστον τῶν στρατιωτικῶν καθηκόντων καὶ ἀρετῶν, τὸ τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας.

Ἐπὶ τούτοις ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἐπαναλαβὼν ἐν μέρει τὰ ὑπὸ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Προβελεγγίου λεχθέντα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, ἐπικαλεσθεὶς συνάμα καὶ τὰς γνώμας διασήμων νομοδιδασκάλων, τῶν ὁποίων κατέδειξε τὰ ὀνόματα, παρετήρησεν εἰς τοὺς προλαλήσαντας, ὅτι τὸ 92 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος μνημονεύει εἰς μίαν του διάταξιν ὅτι τὸ ὁρκωτὸν σύστημα διατηρεῖται, ἀλλὰ θέλοντες ὥστε τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα νὰ δικάζωνται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων, ἐνῷ μόνον περὶ κακουργημάτων γίνεται λόγος, δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ἐπέρχεται τὸ 95 ἄρθρον ἐπίσης, ὅπερ λέγει, ὅτι, καθόσον ἀφορᾷ τὰ Στρατοδικεῖα καὶ ναυτοδικεῖα, ἄλλοι νόμοι θέλουν ὁρίσει. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ μέχρι τοῦδε ὑπὸ ἄλλων νόμων ξένων ὑφίσταντο ταῦτα, ἔρχεται σήμερον ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς καὶ ὑποβάλλει νομοσχέδιον εἰδικὸν πολλὰς μάλιστα ὑποσχόμενον βελτιώσεις.

Ἐπέρανε δὲ τὴν ὁμιλίαν του μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι ἐὰν ἡ Γερουσία ὑπὸ τὴν ἔποψιν ὅτι προσβάλλεται τὸ Σύνταγμα, ὅπερ δὲν εἶναι ἀληθὲς, ἀποφασίσῃ τὴν εἰς τὰ βουλευτικὰ δικαστήρια παραπομπὴν τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων τοῦ στρατιώτου, ἐλαττοῦται οὐσιωδῶς πᾶσα πειθαρχία, διότι προβλέπεται δι' αὐτοῦ ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐξουσίας τῶν ἀνωτέρων πρὸς τοὺς κατωτέρους.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης, ὅτι τὰς γνώμας τῶν ὑπ' ὄψιν Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης μνημονευθέντων νομοδιδασκάλων δὲν ἠδυνήθη νὰ σπουδάσῃ, διότι ὅτε ἡ ἡλικία του τῷ ἐπέτρεπε τοῦτο, οἱ κίνδυνοι τῆς πατρίδος ἐκάλουν αὐτὸν ἀλλαχόσε, ἰδοὺ ὅμως, ἐπρόσθετε, τί ἀπαντῶ, ὅτι τὸ ἄρθρον 94 ἵσταται ἀπέναντι τοῦ 84 τοῦ Συντάγματος καὶ ἐκεῖ γίνεται μνεία περὶ εἰδικῶν περιστάσεων καὶ ποσῶς δὲν ἐννοοῦνται γενικοὶ ὁρισμοί, ὡς εἶπεν ὁ προλαλήσας (ἐνταῦθα ἀνεγνώσθησαν τὰ καταδειχθέντα ἄρθρα συνδυασθέντα).

Τελευταῖον δὲ ἐπέφερεν, ἔρχομαι εἰς ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας δὲν ἤθελον νὰ κάμω, ἂν δὲν ἐσιαζόμην ν' ἀποδείξω ὑπὸ ποίους δισταγμοὺς καὶ ποίας περιστάσεις ἡ ἐθνοσυνέλευσις, τῆς ὁποίας εἶχα τὴν τιμὴν να εἶμαι μέλος, ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῇ τὰς διατάξεις ταύτας. Ἐπεκαλέσθη δὲ τὰ πρακτικὰ τῶν τότε συνεδριάσεων εἰς ἃ ἐσημειώθησαν λεπτομερῶς αἱ ἐξηγήσεις τῶν ὁποίων συνέπεια εἶναι αἱ μνημονευθεῖσαι διατάξεις τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον πιστεύει, ὅτι προσβάλλεται οὐσιωδῶς παραδεχομένων τῶν διατάξεων ὡς ἔχουσιν ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ πληρωθῶσι καὶ αὖθις αἱ φυλακαὶ ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον Κολοκοτρώνην καὶ τοὺς λοιποὺς προεξάρχοντας στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικούς.

Ἐπανέλαβεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Λυποῦμαι διότι δὲν ἤμην παρὼν ὥστε νὰ ἀκούσω ὁλόκληρον τὴν ἀγόρευσιν τοῦ γερουσιαστοῦ καὶ ὑποστρατήγου Κ. Μήλιου· ἤκουσα μόνον αὐτὸν εἰπόντα, ὅτι ἂν δὲν παραδεχθῇ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον, καὶ ἀποσυρθῇ τὸ Νομοσχέδιον θὰ ὑποπέσωμεν αὖθις εἰς τὸ χάος τῆς διεπούσης ἡμᾶς μέχρι σήμερον ἀτελοῦς Γαλλικῆς νομοθεσίας χρονολογουμένης μέχρι τοῦ 1828, ἥτις γενομένη ἐπὶ ἀνωμάλων περιστάσεων τῆς Γαλλίας, περιέχει λίαν αὐστηρὰς ποινάς, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ στερηθῶμεν τῶν πλεονεκτημάτων τῆς νεωτέρας Γαλλικῆς νομοθεσίας τοῦ 1857, καθόσον ὅλαι αἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην γενόμεναι μεταβολαὶ ἐγένοντο ἐπὶ τὸ κρεῖττον τόσον διὰ τὴν κοινωνίαν ὅσον καὶ διὰ τὸ ἄτομον αὐτό· τοῦτο πρὸ ὀλίγου διϊσχυρίσθη καὶ ὁ Κ. ὑπουργός.

Ἀλλ' ἂς μοὶ ἐπιτρέψωσι καὶ οἱ δύο νὰ παρατηρήσω ὅτι διόλου δὲν μὲ ταράττει ὁ φόβος τοῦ ὅτι θὰ περιπέσωμεν εἰς τὸ χάος, ἐὰν ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον, καὶ μείνωμεν πάλιν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀρχαίας καὶ ἀτελοῦς Γαλλικῆς νομοθεσίας. Εἶναι προτιμώτερον νὰ διατηρήσωμεν εἰσέτι μίαν ἀτελῆ νομοθεσίαν, τὴν μεταρρύθμισιν τῆς ὁποίας ὅλοι καθ' ἑκάστην θέλομεν θεωρεῖ ἀπαραίτητον, παρὰ νὰ κατασκευάσωμεν ἕνα νέον κώδικα ἔχοντα προφανῶς ἀτελείας. Ἐχρειάσθη τριάκοντα ἐτῶν διάστημα διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀπαλλαχθῶμεν ἀπὸ μίαν ξένην νομοθεσίαν, τὴν ὁποίαν δι' ὀλίγων μόνον χρόνων ἐδανείσθημεν, καὶ πιστεύετε ὅτι θὰ ἦναι εὔκολον διὰ πολὺν καιρὸν νὰ διορθώσωμεν τὰς πλημμελεῖς διατάξεις τοῦ ἐγχωρίου νόμου, τὸν ὁποῖον σήμερον ψηφίζομεν;

Βλέπετε, κύριοι, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ νέος νόμος μᾶς ἀφαιρεῖ καὶ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα καθιέρωσεν ἡ κοινὴ ποινικὴ

δικανομία τῆς ἀντιβασιλείας. Κατὰ τὸ ἄρθρον 37 αὐτοῦ οἱ λειποτάκται ὡς καὶ οἱ ἐν ἀδείᾳ στρατιωτικοὶ δικάζονται μέχρι τοῦδε ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια, καὶ ὅμως κατὰ τὸ ἄρθρον 44 τοῦ παρόντος νομοσχεδίου εἰς τὰς ἐν αὐτῷ σημειουμένας περιπτώσεις καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια. Ποῦ εἶναι τώρα αἱ βελτιώσεις τὰς ὁποίας εἰσάγετε; Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν εἶπε νὰ ἀπορριφθῇ τὸ νομοσχέδιον. Εἴπομεν καὶ λέγομεν ὅτι πρέπει νὰ γένωσιν αἱ δέουσαι τροποποιήσεις διὰ νὰ κατορθωθῇ ὁ στρατιωτικὸς νόμος πραγματικῶς καλήτερος ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅστις μέχρι τοῦδε ἴσχυε.

Ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς Μήλιος διῳκάζει, εἶπε, νὰ παραδεχθῇ ὅτι εἰς τὰς λοιπὰς ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν ἐξουσίαν χώρας δικάζονται οἱ στρατιωτικοὶ παρ ἐνόρκων ἐπὶ τῶν κοινῶν ἐγκλημάτων ὅπως δικάζονται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ. Οἱ Ἄγγλοι ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας, ἀπεντῶ, θεωροῦνται εἰς ἐκστρατείαν καὶ κατὰ συνέπειαν ἐφαρμόζουν ἐκείνους τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους παρεδέχθημεν νὰ ἐφαρμόζωμεν καὶ ἡμεῖς, ὅταν θὰ εὑρεθῶμεν ἐκτὸς τοῦ Κράτους στρατεύοντες. Ἐνταῦθα ὁ λόγος εἶναι περὶ τῆς παρούσης ἐλευθέρας Ἑλλάδος, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα ἠμπορεῖ κάλλιστα νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον ἰσχύει ἐν Ἀγγλίᾳ· πιστεύετε ὅτι ἡ Ἀγγλία ἔχει αὐτὸ τὸ πλεονέκτημα, διότι εἶναι νῆσος· δύναται ἐπίσης καὶ ἡ Ἑλλὰς νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν ἀντιποίησιν ὡς μὴ οὖσα εἰμὴ ἄλλη νῆσος.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ἀγορεύων ἀνέγνω μίαν κατάστασιν τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς δικαιοσύνης κατὰ τὸ 1859 καὶ ἐπρόσθεσεν ὅτι ἂν τὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει 2/3 τῶν κοινῶν παραπτωμάτων τῶν στρατιωτικῶν ἀφαιρέσητε ἐκ τῆς ἁρμοδιότητος τῶν στρατοδικείων, δὲν σᾶς ἐγγυῶμαι περὶ τῆς πειθαρχίας τοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ἐὰν δώδεκα ἢ δεκατρία εἶναι ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς καταστάσεως τὰ καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν ἔτος 1859 διαπραχθέντα ὑπὸ στρατιωτικῶν κοινὰ παραπτώματα, τότε ἡ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Κυρίων ὑπουργῶν διαφωνία δὲν ἔχει τὴν σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν ἀποδίδουσιν οἱ ΚΚ. ὑπουργοί, καὶ οἱ στρατιωτικοὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἄγγελοι. Ἐπεθύμουν ἐν τούτοις νὰ ἀκούσω μίαν πρὸς μίαν τὰς δικασθείσας ταύτας πράξεις διὰ νὰ ἴδω ἐὰν εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν κατατάττωνται ὅλα τὰ λαβόντα χώραν παραπτώματα ἢ μόνα ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ὁ ὑπουργὸς διέταξε τὴν ἐκδίκασιν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς προβαίνων παρέστησεν ὅτι αἱ ἐλευθερίαι δὲν κρέχουν κανένα κίνδυνον· ἀλλὰ πόθεν ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ λα-

λήση περὶ κινδύνων τῶν ἐλευθεριῶν; κάνεὶς ἐξ ἡμῶν οὔτε ὡμίλησεν οὔτε ἐφαντάσθη νὰ ὁμιλήσῃ περὶ ἐπικειμένων δῆθεν κινδύνων κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ, ὡμιλήσαμεν μόνον περὶ τῆς τακτοποιήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς νομοθεσίας του, ἐζητήσαμεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ἀναγκαίας ἐγγυήσεις κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης· ποσῶς ὅμως δὲν παρεστήσαμεν κινδύνους ὑφισταμένους ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν. Ἡ χαλάρωσις τῆς πειθαρχίας, εἶπε προσέτι ὁ Κ. ὑπουργὸς, καταστρέφει τὸν στρατόν· ἀλλ' ἡ χαλάρωσις τῆς πειθαρχίας πηγάζει κυρίως ἀπὸ τὸ αὐθαίρετον τῆς ἐξαιρετικῆς στρατιωτικῆς νομοθεσίας καὶ ὄχι ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας καὶ ἐκ τῆς ἰσχύος τοῦ κοινοῦ δικαίου· διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἶπον πρότερον, ὅτι ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη δικαιοσύνη πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς μόνον μέτρον τὴν ἀνάγκην· ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ στενοῦ κύκλου πρέπει νὰ περιορίζεται.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐμνημόνευσε λαλῶν καὶ τὴν Ἀγγλίαν· εἶπεν ὅτι ἂν ἡ Ἀγγλία πάσχῃ ἀπὸ στρατοφοβίαν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θέλει νὰ ἔχῃ τακτικὸν μόνιμον στρατὸν, τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς δικτατορίας τοῦ Κρόμβελ. Ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρήσῃ καὶ ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ παρατηρήσω ὅτι καὶ ἱστορικῶς εὑρίσκεται εἰς ἀπάτην. Ὁ Κρόμβελ εἶναι προχθεσινὸς, ὁ Κρόμβελ δὲν εἶχε πλέον τῶν ὀκτὼ χιλιάδων στρατοῦ τακτικοῦ, καὶ ὁ Κρόμβελ δὲν εἶναι ὁ γεννήσας τὴν στρατοφοβίαν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ Ἀγγλία ἔχει πολὺ ἀρχαιοτέραν ἱστορίαν· τὸ ζήτημα τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἐλύθη ἐκεῖ πρὸ αἰώνων καὶ οὐχὶ μετὰ τὸν Κρόμβελ. Ὁμιλοῦντες περὶ ἐλευθεριῶν δὲν ὡρμήθημεν ἀπὸ κάνενα φόβον ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ, διότι ἠθέλαμεν ἀδικήσει τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν στρατόν. Ὅταν τὰ ἔθνη νομοθετοῦν, ὀφείλουν νὰ προνοῶσι περὶ πάντων· ὀφείλουν οἱ νομοθετοῦντες νὰ μὴ συγχωρῶσι νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ τὸ παραμικρὸν πλημμέλημα, διότι ἀπὸ τὰ μικρὰ γεννῶνται τὰ μεγάλα· διὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀφ' οὗ δώδεκα μόνον κοινὰ παραπτώματα ἔλαβον χώραν ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, δυνάμεθα κάλλιστα νὰ παραπέμψωμεν αὐτὰ καὶ διπλάσια ἂν ἦσαν, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὴν παραμικρὰν ἀνησυχίαν ὅτι θὰ παραλύσει ἡ πειθαρχία τοῦ στρατοῦ.

Παρετήρησε καὶ αὖθις ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι αἱ πράξεις αἱ ἐγκληματικαὶ τῶν στρατιωτῶν κατὰ πολιτῶν δὲν εἶναι ὡς διίσχυρίσθη ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς δεκατρεῖς, ἀλλὰ συμποσοῦνται εἰς εἴκοσιν ἑπτά, τουτέστι εἰς 13 ἐκδικασθείσας ἀπὸ

τὸ ἓν στρατοδικεῖον, καὶ εἰς 14 ἐκδικασθείσας ἀπὸ τὸ ἕτερον, ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ πλεῖσται ἄλλαι πράξεις τοιαῦται μικροτέρας βαρύτητος, τὰς ὁποίας κατὰ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς δικάζουσι συνοπτικῶς αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαί, καὶ τιμωροῦσιν αὐτὰς δ καίως καὶ ἀνηκόντως· τὸν ἀριθμὸν τούτων βεβαίως δὲν δύνανται νὰ περιέχωσιν αἱ περὶ τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης κατὰ τὰς ἐργασίας τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καταστάσεις, ἃς σᾶς ἀνέγνωσα, ὥστε ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἂν τὸ 1/3 τῶν τοιούτων παραπτωμάτων ἀφαιρεθῇ, οὐδεμίαν ἐγγύησιν δύναμαι νὰ δώσω περὶ τῆς πειθαρχίας τοῦ στρατοῦ.

Ἐπήνεγκεν ἐκ τρίτου ὁ Γερ. Κ. Ψύλλας, ὅτι ἡ ἀγόρευσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν μᾶς ἔθεσεν εἰς κατάστασιν νὰ κατανοήσωμεν ὅτι ἂν καὶ τὰ βαρύτερα ἐγκλήματα, ὅσα διαπράττονται ἀπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς, εἶναι καὶ ὀλίγα καὶ καλῶς ἐκδικάζονται ἀπὸ τὰ στρατοδικεῖα, αἱ δὲ συχνότεραι καὶ πολυπληθέστεραι παραβάσεις ἐκδικάζονται ἀπὸ τὰ αὐτὰ δικαστήρια καὶ ἀπὸ τοὺς διοικητὰς τῶν σωμάτων καὶ συνοπτικῶς καὶ δικαίως, διὰ ταῦτα, Κύριοι, ἔρχομαι εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι διὰ νὰ μὴν ἀπομακρυνθῶμεν ὅλως διόλου ἀπὸ τὰς συνταγματικὰς ἐγγυήσεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ περιβάλλωσι πάντας τοὺς πολίτας καὶ στρατιωτικοὺς καὶ ἄλλους, εἰς τὸ συμπέρασμα λέγω, ὅτι ἂς ὑπαχθῶσιν εἰς τὰ στρατοδικεῖα ὅλαι αἱ παραβάσεις αἱ στρατιωτικαὶ καὶ λοιπαὶ καὶ ὅλα τὰ πλημμελήματα στρατιωτικά τε καὶ μὴ εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν προτεινομένων ἀπὸ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, ἀλλὰ τὰ κοινὰ κακουργήματα, κύριοι, τὰ διαπραττόμενα ὑπὸ στρατιωτικοῦ, γνωμοδοτῶ νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἑνόρκων· πρὸς τοῦτο καταθέτω ἐπὶ τοῦ συζητουμένου ἄρθρου 43 τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν.

« Ἄρθρ. 43. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν Στρατοδικείων ὑπάγονται πάντα τὰ ἀφορῶντα τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν πλημμελήματα καὶ κακουργήματα, ὁμοίως δὲ καὶ πάντα τὰ κοινὰ πλημμελήματα, ὅσα πράττουσι.

α) Οἱ παντὸς βαθμοῦ κλπ. (κατὰ τὸ Νομοσχέδιον).»

Ἡ Τροπολογία αὕτη, ὑποστηριχθεῖσα καὶ παρ' ἄλλων, ἐτέθη κατὰ τὸν κανονισμὸν εἰς ψηφοφορίαν διὰ χειροτονίας, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτήν.

Ἐτέθη ἀκολούθως εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἄρθρον καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχει προποποιηθὲν κατὰ τὸ λεκτικὸν οὕτω.

Ἄρθρ. 43. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν στρατοδικείων

ὑπάγονται πάντα τὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ καὶ τῶν ἐν τῷ 4 τμήματι τοῦ παρόντος βιβλίου προβλεπομένων παριπτώσεων, ὅσα πράττουσι.

α). Οἱ παντὸς βαθμοῦ κλπ.

Ἑπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας, ὁ Κ. Πρόεδρος ἀπαγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης συνεδριάσεως, γεννωμένης κατὰ τὴν αὔριον θέλει εἶσθαι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς,
Α. Γρηγοριάδης.
Λ. Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 1 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς 25 Φεβρουαρίου ὡς καταρτισθέντα ἀνεγνώσθησαν καὶ ὑπεγράφησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ, ἀνεγνώσθη τὸ 44 ἄρθρον αὐτοῦ, ἐφ' οὗ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι.

Συνεπὴς εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ 43 ἄρθρου παρατηρήσεις του ἐν τῇ χθεσινῇ συζητήσει ἐπαναλαμβάνει τὴν ἔνστασιν ὅτι οὐ μόνον δὲν ἐβελτιώθη ἡ τύχη τοῦ στρατιώτου διὰ τῆς διατάξεως ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἐχειροτέρευσε, διότι τὰ κακουργήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προβλέπονται ἀπὸ τὸν κοινὸν ποινικὸν νόμον ἐν ἄρθρῳ 123 μετερέρθησαν ἤδη καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 193 ἐν βιβλίῳ τετάρτῳ τμήματι β'. τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου, ὥστε ὁ στρατιώτης παραδιδόμενος καὶ διὰ ταῦτα ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 37 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας εἰς τὴν σκληρότητα τῶν στρατοδικείων ἀπώλεσε πᾶσαν ἐγγύησιν, ἡ τύχη αὐτοῦ χειροτερεύει, ἑπομένως εἶναι καὶ ἐντελῶς ἄτοπον νὰ καταστρέψωμεν τὰς βάσεις τῆς τόσον εὐεργετικῆς κοινῆς ποινικῆς νομοθεσίας.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγγιος ὅτι παραδεχθείτης τῆς ἀρχῆς περὶ ἀρμοδιότητος τῶν στρατοδικείων, ὅπου ἀνάγονται καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ 44 ἄρθρου ὁριζόμενα δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ λόγος ἀντιρρήσεως, διατί τὰ ἐν τῷ κοινῷ ποινικῷ νόμῳ ἐνδιαλαμβανόμενα μετερέρθησαν καὶ εἰς τὸν εἰδικὸν τοῦ στρατοῦ ποινικὸν κώδηκα, διότι κατὰ τὰς προεκτεθείσας ἀρχὰς ἡ στρατιωτικὴ νομοθεσία ἐχαρακτήρισε καὶ ταῦτα ὡς καθαρὰ στρατιωτικὰ ἐγκλήματα.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργός·

Παρατηρῶ, κύριοι, ἐκ τῶν λόγων τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου, ὅτι πρόκειται περὶ βελτιώσεως τῆς τύχης τοῦ στρατιώτου καὶ οὐχὶ περὶ ἀρμοδιότητος τῶν στρατοδικείων, διότι καὶ μέχρι τοῦδε ἐγένετο κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου, ἅπαντα δηλαδὴ τὰ κοινὰ κακουργήματα παρεπέμποντο εἰς τὰ στρατοδικεῖα, ὥστε οὐδεὶς ἐπέρχεται ἤδη νεωτερισμός· μάλιστα δὲ εἰς τινας ἐκτάκτους περιστάσεις καὶ αὐτοὶ οἱ πολῖται, ὡς καὶ ἐνταῦθα παρακατιὸν θέλετε ἰδεῖ, ἐφέροντο ἐνώπιον τῶν στρατοδικείων, πολλῷ μᾶλλον θέλετε ν' ἀπαλαχθῇ ὁ στρατιώτης.

Ἀντεπαρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρήστίδης·

Ἐάν, κύριοι, ὁ παρὼν νόμος ὡς εἶναι κατηρτισμένος ἴσχυε κατὰ τὰ ἔτη 1847 καὶ 1848, πολλοὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐξ ἡμῶν δὲν ἤθελον ἴσως ἵστασθαι ὅπου ἵστανται σήμερον. Τὸ κατ' ἐμὲ λοιπόν, λέγω, ὅτι ἐὰν τὸ ἄρθρον 44 ψηφισθῇ, ὡς ἔχει, ἡ θέσις τοῦ στρατιώτου οὐ μόνον δὲν βελτιοῦται, ἀλλὰ καὶ χειροτερεύει εἰδικῶς ὡς πρὸς τοὺς λειποτάκτας καὶ τοὺς ἐπ' ἀδείᾳ στρατιωτικούς, οἵτινες μέχρι τοῦδε κατὰ τὸ ἄρθρον 37 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἐδικάζοντο ἀπὸ τὰ κοινὰ δικαστήρια, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς κατὰ τὸν παρόντα νόμον θὰ δικάζωνται ἀπὸ τὰ στρατιωτικά. Θέλομεν διὰ τοῦτο νὰ εἰσάξωμεν εἰς τὸν νόμον τοῦτον τὰς φιλελευθέρας ἐκείνας διατάξεις, αἵτινες συνάδουσι τοὐλάχιστον μὲ τοὺς κειμένους κοινοὺς θεσμοὺς τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀληθὴς πειθαρχία τοῦ στρατοῦ, τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκομεν σήμερον, ἐνυπάρχει μᾶλλον εἰς τὴν ἠθικὴν ὑπόληψιν τῶν ὑποδεεστέρων πρὸς τοὺς ἀνωτέρους αὐτῶν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ὅτι λίαν παράδοξος τῷ φαίνεται ἡ ἐκ μέρους τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρη-

στίδου ἐπίμονος ὑπεράσπισις τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ στρατοῦ ὡς ἂν ἔλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν του καὶ καρδιοκτυπᾷ εἰς πᾶσαν διάταξιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου μήποτε καταχραυθωμεν τὴν ὀφειλομένην καὶ εἰς τὸν στρατιώτην ἐγγύησιν ἀνεπηρεάστου διαδικασίας.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς, Κ. Χρηστακόπουλος, ὅτι αἱ αἰτιάσεις τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτιωτικῶν ὑπουργοῦ δὲν εἶναι ποσῶς πρέπουσαι ἀπευθυνόμεναι πρὸς Γερουσιαστάς, οἵτινες ἐπ τούτῳ ἐκλεθησαν εἰς τὰς ἕδρας ταύτας, καὶ οὐχὶ νὰ κλίνωσι πάντοτε ἀδιαφόρως ἐνώπιον τῆς ὑπουργικῆς θελήσεως, διότι τότε ἡ ἀποχώρισις των τῆς αἰθούσης ταύτης ἤθελεν εἶσθαι προτιμωτέρα.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἀντέκρουσε τὰ ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λεχθέντα ὅτι πᾶσα προστασία ὑπὲρ τοῦ νόμου οἱασδήποτε καὶ ἂν ᾖ, ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐκ τούτου, εἶναι ἐντὸς τῶν καθηκόντων τοῦ Γερουσιαστοῦ καὶ ἀποριεῖ πῶς ὁ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς παρεξηγεῖ τὸ καθῆκον καὶ τὸ αἴσθημα τοῦτο καὶ μὲ τρόπον ἀπαδοῦντα εἰς τὰς κοινοβουλευτικὰς συζητήσεις ἔρχεται ὡς καθαρὸς στρατιώτης καὶ οὐχὶ νομοθέτης ν' ἀντικρούσῃ ἀνθρώπους γεγηρακότας τῷ ὄντι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ὡσεὶ χρυσὸς δοκιμασθέντας εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων τοῦ ἔθνους, ἐνῷ ἡ μετριοπάθεια πρέπει νὰ χαρακτηρίζῃ τὸ βῆμα τοῦτο καὶ πρὸ πάντων τοὺς νέους ὑπουργούς.

Λαβὼν ἐπιμένως τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Σπυρο-Μίλιος εἶπεν, ὅτι ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, μεταμελεῖται εἰλικρινῶς, διότι ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ ἐπεξεργασίᾳ δὲν ἐσκέφθησαν νὰ παρακαλέσωσι νὰ λάβωσι μέρος ὅσῳ τῷ δυνατὸν καὶ ἄλλοι τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν ὅπως προσθέσωσι καὶ ἐκεῖνοι τὰ φῶτά των καὶ τὸ ἔργον σήμερον παραστῇ καθαρώτερον· διότι ποσῶς δὲν θέλει ν' ἀποδώσῃ πρόθεσιν ἀντιπολιτεύσεως εἰς οὐδένα.

Ἐπέφερε δὲ ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ νόμος οὗτος ἐδιωρθώθη ὡς ἔχει καὶ κατὰ τὸ 57 εἰς ἀπωτέραν ἐποχὴν, ἐν καιρῷ τῆς πρώτης δημοκρατίας, διότι καὶ τότε ἀκόμη ἐθεωρήθη, ὅτι τὰ περὶ λειποταξίας δὲν ὡρίζοντο καλῶς, ὥρισε δὲ μόνον ὁ νόμος τοῦ 1857 καὶ κατωνόμασε τὰ φύσει καθαρῶς στρατιωτικὰ ἐγκλήματα τῶν ἄλλων ἅτινα καὶ ἡμεῖς μετεφέραμεν ἐν τῷ συζητουμένῳ νομοσχεδίῳ ἐν τῷ βιβλίῳ τετάρτῳ τμήματι Β'. ὡς ἐρρέθη.

Παρετήρησεν ἐπίσης ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος, ὅτι ἡ

ἐπεξεργασθεῖσα τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος, θέλουσα νὰ περιορίσῃ ὅσῳ τὸ δυνατὸν περισσότερον τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων ἐπὶ τῆς χωροφυλακῆς, ἐμελέτησεν ἐπισταμένως ἓν πρὸς ἓν τὸ περὶ ποινῶν κεφάλαιον τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἐν τῷ βιβλίῳ 4, καὶ ἐξ αὐτῶν εὗρε καὶ ἐθεώρησε ὡς ἀμφίβολα τὰ ἄρθρα 238, 240, 250 καὶ 252. τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια· δύναται δὲ ἂν ἡ Γερουσία ἐγκρίνῃ νὰ ἀφαιρέσῃ καὶ τοὺς λειποτάκτας καὶ τοὺς ἐπ' ἀδείᾳ εὑρισκομένους στρατιώτας ἀπὸ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων.

Ἐνταῦθα ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἐκφράζει ἡ τὴν κοινὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν αἱ ἐλευθερίαι ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας τὸ Σύνταγμα καθιέρωσε, διότι, ὑπέμνησεν, ἀφορμαὶ τῆς ἐπελθούσης μεταπολιτεύσεως, ἤτις ἐδικαίωσε τὰ δίκαια παράπονα τοῦ ἔθνους, ἦταν ἡ παραγνώρισις τῶν ἐλευθεριῶν αὐτῶν, μία τῶν ὁποίων ἦτο τὸ νὰ δοθῶσι τὰ κοινὰ ἐγκλήματα εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἡ δὲ ἀπόφασις αὕτη τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἔδωκε τότε μέγα κτύπημα.

Ἡ νομοθεσία λοιπὸν, ἐπρόσθεσε, τὴν ὁποίαν καθιέρωτε τὸ Σύνταγμα, εἶναι κοινὴ διά τε τὸν στρατιώτην καὶ τὸν πολίτην, καὶ οὐδεμία πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἀντίφασις προσβάλλουσα τὰς φιλελευθέρους αὐτῆς ἀρχάς. Τὸ κύριον δὲ μέλημα τῆς ἐξουσίας, ὡς πρὸς τὴν ἐπιδιωκομένην πειθαρχίαν τσῦ στρατοῦ, πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἄμωμος ἠθικὴ ἰκανότης τῶν προϊσταμένων.

Λαβὼν κατόπιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς κύριος Χατζίσκος εἶπε

Λαβὼν τὸν λόγον χθὲς, πιστεύω, κύριοι, ὅτι ἐν ὀλίγοις ἐξήγησα τὴν ἰδέαν μου καὶ τοὺς λόγους, οἵτινες μὲ ἔφερον εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ εἶμαι ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου. Ἐρρέθη δὲ ὅτι πρέπει νὰ συζητῶμεν αὐτὰ ἀνεξαιρέτως πάσης πολιτικῆς ἰδέας ἢ συμπαθείας, καὶ πρὸς τοῦτο οὐδεὶς ἐφάνη ἀσυνεπής.

Ἂν καὶ καθ' ὁλοκληρίαν, κύριοι, σύμφωνος μετὰ τοῦ προλαλήσαντος, ὅτι ὁ ἐπ' ἀδείᾳ ἢ λειποτάκτης στρατιώτης δὲν φέρει τὴν ἰδιότητα τοῦ στρατιώτου πλέον, μολαταῦτα ἔχω ἐπ' αὐτοῦ διαταγκόν τινα, καὶ οὗτος εἶναι, ὅτι ἀφοῦ τὸν εἰς πλήρη ἐνέργειαν στρατιωτικὸν τὸν διαμένοντα εἰς τὰς τάξεις του ἐθέσαμεν ὑπὸ νόμους καὶ διατάξεις τοσοῦτον αὐστηράς, εἰς τὸν λειποτάκτην, ὅστις πρὸ ὀλίγου ἦτο στρατιώτης, δὲν πρέπει νὰ δώσωμεν πλειοτέρας ἐγγυήσεις, διότι φοβοῦμαι μήπως δι'

αὐτοῦ τοῦ μέσου ὑποβάλψωμεν τὴν λειποταξίαν, ὑπὸ μόνην τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ ἔγκλημα τοῦτο ἤθελε δικάζεσθαι ἀπὸ τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἔνθα ὁ πολίτης ἔχει πλειοτέρας, ὡς φαίνεται, ἐγγυήσεις καὶ στάδια νὰ διατρέξῃ βουλευμάτων καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐντεῦθεν ὁ φόβος μου ὅτι ἴσως διὰ τῶν πλειοτέρων τούτων ἐγγυήσεων ὑποβάλψομεν τὴν λειποταξίαν. Διὰ ταῦτα φρονῶ, ὅτι θέλει εἶσθαι συμφερώτερον καὶ δι' ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν νὰ ὑποβάλληται πολὺ περισσότερον ὁ λειποτάκτης ἢ ὁ στρατιώτης εἰς τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων, ἐνῷ κατὰ τὸ νομοσχέδιον ὑπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν τύχην.

Μετὰ τὰ λεχθέντα τὸ 44 ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἔχει ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς ἐπενεχθείσης ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος τροπολογίας.

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ ἄρθρον 45 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος κατόπιν τοῦ ἄρθρου 46 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χαντζῆσκος παρετήρησεν, ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ τροπολογίᾳ σημειουμένων ἄρθρων, ἐπειδὴ πιθανὸν νὰ ὑπάρχωσι καὶ ἄλλα τινα ἀμφίβολα, ἐπιφυλάσσεται νὰ φέρῃ τὰς παρατηρήσεις του ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 46 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 47, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστίδης ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τροπολογιῶν ἐπρότεινε τὰς ἑξῆς τροποποιήσεις. Περὶ τὸ τέλος τοῦ πρώτου παραγράφου ἔνθα ὑπάρχει ἡ φράσις « *ἐὰν πρέπῃ* » νὰ διορθωθῇ οὕτω « *ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμή.* »

Ἐπίσης περὶ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου παραγράφου μετὰ τὴν λέξιν « *ποινῆς* » νὰ προστεθῇ « *συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ* 109 *ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου.* »

Ἐν τέλει δὲ τοῦ § 6 ἀλέξις « *ἐπιφυλαττομένων* » ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς « *τηρουμένων.* »

Μετὰ ταῦτα τὸ 47 ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας μετὰ τῶν τροπολογιῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὡς ἀνωτέρω ἐτροποποιήθη ἐν τῇ συζητήσει.

Ἀναγνωσθὲν κατόπιν τὸ ἄρθρον 48 μετὰ τῶν τροπολογιῶν τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ μετὰ τὰς ὁποίας ἔδωκεν ἐξηγήσεις ἐν τῇ συνεδριάσει ὁ εἰσηγητὴς αὐτῆς, ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 49 ἀναγνωσθὲν ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 50 ἐπροτάθη νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν « *κατηγορούμενοι* » ἡ φράσις *καὶ* « *ἐν ταύτῃ διατελοῦντες* », ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὸ 50 ἄρθρον μετὰ τῆς προσθήκης διὰ χειροτονίας· ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς·

« Ἄρθρον 50. Ἐπὶ ἐγχωρίας χώρας ὑπάγονται εἰς τὰ εἰρημένα στρατοδικεῖα πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ὡς αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ κατηγορούμενοι καὶ ἐν ταύτῃ διατελοῦντες διὰ τὰς ἐν τῷ Β'. τμήματι τοῦ 4 βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου ὁριζομένας πράξεις. »

Ἀναγνωσθέντος κατόπιν τοῦ ἄρθρου 51 ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγιος, ὡς εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τοῦ σώματος, ἔδωκε τὰς ἀναγκαίας ἐπεξηγήσεις πρὸς διασάφησιν τοῦ παρόντος ἄρθρου, τοῦ ὁποίου ὁ τρίτος § συνδιάζων διάφορα ἄλλα ἄρθρα, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τὸ ἄρθρον 197, ἔδωκεν ἀφορμὰς εἰς τινας ἐπερωτήσεις, συμπέρασμα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ πρότασις περὶ τῆς ἀπὸ τοῦδε ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 197 ἀπαλείψεως τῆς φράσεως « *ἢ εἰς ὡπλισμένους ἐπαναστάτας* » ἐπιφυλαττομένων καὶ ἄλλων τροπολογιῶν ἐν καιρῷ τῆς συζητήσεως αὐτοῦ.

Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου παραγράφου τοῦ ἀναγνωσθέντος ἄρθρου 51 ἐπὶ τῆς φράσεως « *ἐν τῇ περιφερείᾳ* » ἡ Γερουσία ἐζήτησε νὰ ὁρισθῇ ἡ περιφέρεια, καὶ πρὸς τοῦτο ἐζήτησε τὰς ἀναγκαίας διασαφήσεις παρὰ τοῦ ὑποστηρίζοντος αὐτὸ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Γ. Κολοκοτρώνης διὰ νὰ καταδείξῃ πόσον ἐπισφαλὴς εἶναι ἡ ἀορισία καὶ ὁποίας συνεπείας δύναται νὰ ἔχῃ ἐλάλησεν ὡς ἐν παραδείγματι οὕτω.

Κύριε Πρόεδρε! Ἐνθυμεῖσθε τὴν ἐποχὴν τῆς ἀντιβασιλείας, τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο ὄχι νὰ διοικήσῃ τὸν τόπον, ἀλλὰ νὰ καταστρέψῃ αὐτόν· καὶ διὰ τοῦτο, ἐνθυμεῖσθε, ὅτι διέλυσε ὅλα τὰ ἄτακτα στρατεύματα καὶ δὲν ἀναγνώρισε κανένα ἀνεξαιρέτως βαθμὸν ἐκ τῶν ἀτάκτων, καὶ ὅλοι ἐμείναμεν τό τε ἁπλοὶ πολῖται. Διὰ νὰ κατορθώσῃ ὅμως τὴν καταστροφήν της εὐκολώτερον ἔπλασε συνωμοσίας, ἐσκευώρησε στάσεις κτλ. ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων συνέλαβε ὅλους σχεδὸν τοὺς ὁπλαρχηγοὺς καὶ μᾶς ἐφυλάκισεν, ὁ δὲ *φιλελεύθερος* νομοθέτης Κ. Μάμουκας ἐπρότεινε, καίτοι πολῖται ὄντες, νὰ δικασθῶμεν ἀπὸ τὰ

στρατοδικεῖα, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀντέτειναν ὑπουργοὶ Ἕλληνες καὶ οἱ σκοποί του ἀπέτυχον.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐστασίασεν ἅπας ὁ φορολογούμενος λαὸς διὰ τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν τῶν φόρων· ἐγὼ εὑρισκόμην τότε εἰς τὰς φυλακὰς τῆς ἀκροναυπλίας ὑπὸ τὴν κλεῖδα Βαυαροῦ δεσμοφύλακος, καὶ ὅμως εἰς ἔνοχος, καταδικασθεὶς μάλιστα εἰς θάνατον, εἶπε κατὰ προτροπὴν ἄλλων, ὅτι ἤμην συνενοημένος μὲ τοὺς στασιαστάς, καὶ ἰδού, Κύριε πρόεδρε, ἀπὸ τὰς φυλακὰς ταύτας μὲ μετέφεραν εἰς τὰ ὑγρὰ ὑπόγεια τοῦ Νεοκάστρου, ὅπου διὰ νὰ γωρήσω ἐχρειάσθη νὰ κενώσωσι τὰς ἐν αὐταῖς εὑρισκομένας βόμβας, καὶ ἐφάνη ὅτι ἐπὶ τῶν τοίχων εἶχε φυτρώσει κισσὸς ἕνεκα τῆς μεγάλης ὑγρασίας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἠθωώθην κατόπιν ἀπ' αὐτὸ τὸ στρατοδικεῖον καὶ ἀπελύθην ἄνευ ἀνακρίσεως, ἀλλ' ἐπὶ τέσσαρας μῆνας ὑπέφερα εἰς τὰ κάθυγρα ὑπόγεια καὶ δώδεκα εἰς τὰς φυλακὰς τῆς ἀκροναυπλίας.

Τὸ αὐτό, κύριοι, τῆς κατηγορίας μου πρόσωπον κατήγγειλε καὶ τοὺς στρατηγοὺς Νικήταν, Καλλέργην, Τσόκρην, καὶ τὸν ἀδελφόν μου, ὅστις ἕνεκα τῆς ὑγρασίας τῶν φυλακῶν ἔπαθεν ἕκτοτε, καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς ἴσως αἰτίας καὶ ἀπέθανε. Ἠραλείπω ἐνταῦθα καὶ τὴν ἐπὶ 22 μῆνας φυλάκισιν τοῦ μακαρίτου πατρός μου εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Παλαμιδίου καὶ ἀκροναυπλίας ἕνεκα τῶν κατηχθονίων σκευωριῶν τῆς ἀντιβασιλείας.

Διὰ τοῦτο εἶμαι γνώμης ὄχι μόνον νὰ ὁρισθῇ εἰ δυνατὸν ἡ περιφέρεια, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρθρον 197, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος, νὰ ἐξοβελισθῇ ἐντελῶς ὡς ὀλεθριώτατον.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς καθόσον μὲν αἱ ζητηθεῖσαι διασαφήσεις ἀπέβλεπον τὴν *περιφέρειαν* εἶπεν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁρισθῶσιν, καθόσον ἡ φράσις αὕτη *σημαίνει* τὸν κύκλον τῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐφ' ὅσον ἐκτείνονται αἱ ἐνέργειαί του, ὅπερ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ, διότι τοῦτο ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ στρατοπέδου. ἐπεφυλάχθη δὲ νὰ δώσῃ τοὺς ἀποχρῶντας λόγους ἐν καιρῷ καθότου ἀφορᾷ τὸ 197 ἄρθρον. Συναινέσαντος δὲ ἀπὸ τοῦδε νὰ ἀπαλειφθῇ ἀπ' αὐτοῦ ἡ φράσις «ἢ *εἰς ὡπλισμένους ἐπαναστάτας.*» ἡ Γερουσία παρεδέξατο διὰ χειροτονίας τὸ ἄρθρον 51 καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 197 ἀπὸ τοῦδε γενομένην ἀπάλειψιν τῆς ῥράσεως «ἢ *ὡπλισμένους ἐπαναστάτας.*»

Ἀναγνωσθὲν κατόπιν τὸ ἄρθρον 52 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἐπίσης ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον 53 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἐπίσης ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον 54 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Κατόπιν ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 55 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ὁ δὲ Κύριος πρόεδρος ὡς παρελθούσης τῆς ὥρας ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν τῇ συγκαταθέσει Σώματος.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Λ. Γρηγοριάδης
Ἀδαμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 2 Μαρτίου 1860 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παόντων 24 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν Συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς 26 καὶ 27 Φεβρουαρίου, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, ἀνεγνώσθησαν κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 56, 57 καὶ 58 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἔχουσι ἄνευ τινος τροπολογίας ἢ ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 59 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς· μικρᾶς δὲ ἀντιρρήσεως γενομένης ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροπολογήθη.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 60 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἔχει εἰς τὸ Νομοσχέδιον.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως τὸ ἄρθρον 61 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 62, 63, 64, 65, 66, 67 καὶ 68· μὴ ὑπαρχούσης

δε τροπολογίας τινὸς ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς ἢ ἀντιρρήσεως ἐκ μέρους τοῦ Σώματος, ἅπαντα ταῦτα τὰ ἄρθρα ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὅπως ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἔχουσι.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 69 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροπολογήθη ἄνευ τινος ἄλλης ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ ἄρθρα 70, 71, 72 καὶ 73 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὅπως ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἔχουσι μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης τροπολογίας ἢ ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 74 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη ἄνευ τινος ἄλλης ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον 75 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἔχει εἰς τὸ Νομοσχέδιον μὴ ὑπαρχούσης τροπολογίας ἢ ἀντιρρήσεώς τινος.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως τὸ ἄρθρον 76 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 77 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἔχει εἰς τὸ νομοσχέδιον, μὲ μόνην τὴν πρισθήκην τοῦ ἄρθρου α τῆς ο ἐν τῷ α) παραγράφῳ μεταξὺ τῶν λέξεων «ἐκθέσεως καὶ βεβαιούσης».

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ ἄρθρα 78 καὶ 79 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἔχουσι, μὴ ὑπαρχούσης τροπολογίας ἢ ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 80 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον 81 καὶ ἐγένετο δεκτὸν, ὅπως ἔχει εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου 82, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μῆλιος ἐπρότεινεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἑπομένην τροπολογίαν, ἥτις θέλει ἀποτελέσει τρίτον παράγραφον τοῦ ἄρθρου τούτου.

« Ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν δὲν διετάχθη ἀνάκρισις καὶ ὁ καταμηνυόμενος δὲν ἐφυλακίσθη, ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν νὰ συντάξῃ πρᾶξιν δικαιολογοῦσαν τὴν ἀπόρριψιν τῆς μηνύσεως, εἴτε διότι δὲν ἐκτίθενται ἐν αὐτῇ ὡρισμένα γεγονότα, εἴτε διότι ἡ εἰς τὸν καταμηνυόμενον ἀποδιδομένη πρᾶξις δὲν ἀποτελεῖ πλημμέλημα ἢ κακούργημα. Ἐὰν ὅμως μετὰ ταῦτα παρουσιασθῇ νέα μήνυσις περὶ τῆς αὐτῆς πράξεως ἐπὶ ὡρισμένων γεγονότων προσαυξημένων ὑπὸ ποινικοῦ τινος ὅρου, ὁ ὑπουργὸς δύναται τότε νὰ ἐκδώσῃ νέαν ἐπὶ τῆς προκειμένης μηνύσεως διαταγήν ».

Τὴν τροπολογίαν ταύτην, ὑποστηριχθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Προβελεγγίου καὶ πολλῶν ἄλλων, διὰ νὰ μὴ μένῃ μετέωρος κατὰ τὸ νομοσχέδιον ἡ τύχη τοῦ καταμηνυομένου, παρεδέξατο ἡ Γερουσία, συναινέσει καὶ τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης, ὡς τρίτον παράγραφον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου.

Ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας διά τινος μικρᾶς μὲν ἀλλὰ λεπτομεροῦς ἀναπτύξεως παρετήρησεν, ὅτι τὸ ἀόριστον τοῦ χρόνου, μέχρι τοῦ ὁποίου δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν αἱ νέαι ἐνδείξεις ἢ ἡ νέα καταμήνυσις, ἀφίνει καὶ αὖθις μετέωρον τὴν τύχην τοῦ καταμηνυομένου στρατιωτικοῦ, καὶ φρονεῖ ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου αὐτοῦ, ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἐπὶ παραδείγματι, ἐνῷ δὲν περιορίζει τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐγκλήματος, ταὐτοχρόνως ἀφαιρεῖ τὸ ἄλλως τε μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς ἐκτεινόμενον μετέωρον τῆς τύχης τοῦ καταμηνυομένου στρατιωτικοῦ, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον καταμηνυταὶ τῶν τοιούτων ἐγκληματικῶν πράξεων εἰσὶν αἱ δημόσιαι ἀρχαί, καὶ ὀφείλουσι νὰ συλλέξωσι καὶ διευθύνωσι τὴν σημείωσιν τῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς μηνύσεως γεγονότων ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγγιος, ὅτι ἡ μετὰ προηγουμένην ἀνάκρισιν διὰ Βουλεύματος παῦσις πρὸς καιρὸν τῆς περαιτέρω ἀνακρίσεως, κατὰ τὴν κοινὴν ποινικὴν δικονομίαν, ἀφίνει ἀληθῶς μετέωρον τὴν τύχην τοῦ κατηγορουμένου ὡς κατὰ πρόληψιν μὴ ἐντελῶς ἀθώου τῆς κατηγορίας, τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι μὲν γνωσταὶ ὡς ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐνδείξεις τινὲς, ἀλλὰ δὲν εἶναι τοσαῦται καὶ τοιαῦται, ὅσαι καὶ οἷαι δύνανται νὰ ἰσχυροποιήσωσι τὴν παραπομπὴν τοῦ κατηγορουμένου εἰς δίκην· περὶ τούτου πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 98 καὶ 99 τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν ὁποίων θέλει γίνει φροντίς, ὅπως ἐπενεχθῇ ἡ ἀπαιτουμένη διόρθωσις ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικῶς κατηγορουμένους. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως ἄλλο τι δὲν πρόκειται εἰμὴ μόνον περὶ τῆς διαταγῆς πρὸς ἔναρξιν τῆς ἀνακρίσεως· καὶ ἐπειδὴ ἐνταῦθα δὲν συγχωρεῖται νὰ παρασταθῇ, νὰ κατηγορήσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ ἀ-

νάκρισιν ἰδιώτης κατήγορος, ὅπως συγχωρεῖται εἰς τὰ κοινὰ ἐγκλήματα τῶν πολιτῶν κατὰ τὴν κοινὴν ποινικὴν δικονομίαν, μένει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἰδιώτην καταμηνυτήν, καὶ οὐχὶ εἰς τὰς ἀρχάς, αἵτινες δὲν εἶναι οἱ μηνυταί, ἀλλὰ τὰ ὄργανα τῆς διαδικάσεως τῶν μηνύσεων, νὰ παρουσιάσῃ καὶ νέαν μήνυσιν ἐπὶ ὡρισμένων γεγονότων, ὅπως διαταχθῇ ἀνάκρισις· ἡ ἐλευθερία τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου δὲν ἀφίνει κανένα μῶμον εἰς τὸν μηνυόμενον, καθόσον οὐδεμία ἀνάκρισις ἐγένετο κατ' αὐτοῦ, ἐξ ἧς τῳόντι προκύπτει μομφή τις κατὰ παντὸς ἀτόμου, ἔστω καὶ ἐντελῶς ἀθώου κατὰ πρόληψιν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, μιᾷδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἀνεγνώσθη ἐκ νέου τὸ ἄρθρον **82**, ὅπως ἐτροποποιήθη καὶ παρεδέχθη. Ἔχει δὲ κατὰ μὲν τοὺς δύω παραγράφους σύμφωνα μὲ τὸ νομοσχέδιον, κατὰ δὲ τὸν τρίτον παράγραφον σύμφωνα μὲ τὴν ἀνωτέρω τροπολογίαν.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον **83** μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιήθη, καὶ μὲ τὴν προσθήκην ἐν τῷ προστιθεμένῳ παραγράφῳ τῶν λέξεων « δι' ἄλλου » μετὰ τὴν λέξιν « προσωρινῶς ». Ἔχει δὲ ὅπως ἐτροποποιήθη καὶ παρεδέχθη ὡς ἑξῆς.

Ἄρθρον **83**. Ἡ τῆς ἀνακρίσεως διαταγὴ μετὰ τῶν ἐκθέσεων, ἐγγράφων, πειστηρίων καὶ κατασχεθέντων πραγμάτων, πέμπεται πρὸς τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον τοῦ ἀρμοδίου στρατοδικείου, ὅστις διευθύνει αὐτὰ ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τὸν Εἰσηγητήν.

Ἐὰν ὁ Εἰσηγητὴς συνοίδεν ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως (ἄρθρ. **21** καὶ **22**) ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὸν ἀντεισηγητὴν πρὸς ἀναπλήρωσίν του· ἐξαιρουμένου δὲ τούτου ἀναφέρει πρὸς τὸν Β. Ἐπίτροπον τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως ἀμφοτέρων. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρὼν, ὁ φρούραρχος, ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς δι' ἄλλου τὸν ἐξαιρούμενον.

Ἕως οὗ ἀναλάβῃ τὰ ἔργα του ὁ ἀναπληρωτὴς, ὁ εἰσηγητὴς ὀφείλει νὰ ἐπιχειρῇ ὅλας τὰς κατεπειγούσας ἀνακριτικὰς πράξεις, ἢ καὶ νὰ λαμβάνῃ ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν συντηρητικὰ μέτρα.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως τὸ ἄρθρον **84** καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἔχει εἰς τὸ νομοσχέδιον ἄνευ τινὸς ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ ἄρθρα **85** καὶ **86** μετὰ τῶν

ἐπ' αὐτῶν τροπολογιῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιήθησαν.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον **87** καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχει, μὲ τὴν ἐξάλειψιν τῆς λέξεως « νὰ » εὑρισκομένης μετὰ τὰς λέξεις « πρὸ τοῦ ».

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα τὰ ἄρθρα **88** καὶ **89** καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχουσι ἄνευ τινὸς ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον **90** μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον **91** καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἔχει εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου **92** ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μήλιος παρετήρησεν, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο τροποποιεῖ τὸ ἄρθρον **224** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας, ἕνεκα τῶν καταχρήσεων, εἰς τὰς ὁποίας περιπίπτουσιν αἱ ἀρχαὶ ὀπισθεν τῆς διατάξεως αὐτοῦ, καὶ συνετάχθη κατ' εἰσήγησιν ἰδικήν του, ὡς διαμείναντος ἐπὶ **22** ὁλοκλήρους μῆνας εἰς τὰς φυλακὰς Μονεμβασίας ἄνευ ἀδείας νὰ ἰδῃ ἢ νὰ πλησιάσῃ τινα· διὰ νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνωνται λοιπὸν αἱ τοιαῦται καταχρήσεις ἐτέθησαν, εἶπε, διατάξεις τινες, ὡς βλέπετε, ὑπὲρ τοῦ φυλακισμένου, οἷον ἡ ἐλευθέρα συγκοινωνία αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἰατροῦ καὶ τῶν συγγενῶν του· ἀλλὰ φρονεῖ ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ἐνόσῳ ὑπάρχῃ ἐκκρεμὴς εἰσέτι ἡ ἀνάκρισις, δὲν πρέπει νὰ συγχωρῆται ἡ προσέλευσις τοῦ δικηγόρου εἰς τὸν φυλακισμένον κατηγορούμενον· διὸ καὶ ἐπρότεινε τὴν ἐξάλειψιν ἐκ τοῦ προκειμένου ἄρθρου τῆς φράσεως « καὶ εἰς τὸν δικηγόρον αὐτοῦ ».

Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης, ἐπιστηριχθείσης καὶ παρὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Προβιλεγγίου, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀντέλεξεν, ὅτι μετὰ τὴν πρώτην ἀνάκρισιν τοῦ ὑποδίκου, ἥτις γίνεται καὶ πρέπει νὰ γίνεται μὲ τὴν μεγαλητέραν λεπτομέρειαν, πρέπει νὰ μένῃ ἐλεύθερον τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ ἑπομένως ἐλευθέρα ἡ συγκοινωνία τοῦ φυλακισμένου μετὰ τοῦ δικηγόρου του, ὅστις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἔξωθεν τὰ δέοντα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν τὸ ἄρθρον **92** ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχει, μὲ τὴν τροποποίησιν τῆς λέξεως « ἀναφορᾶς » ἀπὸ γενικῆς πτώσεως εἰς πτῶσιν αἰτιατικὴν, ἤτοι « ἀναφοράς ».

Ἀνεγνώσθησαν ὕστερον κατὰ λέξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 93, 94, 95, 96 καὶ 97· μηδεμιᾶς δὲ ἐπενεχθείσης τροπολογίας ἢ ἀντιρρήσεως, ἅπαντα τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὅπως ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἔχουσι.

Ἐπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος ἀπαγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπομένης συνεδριάσεως, γενησομένης αὔριον, θέλει εἶσθαι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος

Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς

Ἀ. Γρηγοριάδης

Ἀβάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 3 Μαρτίου 1860. Ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 24 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεων ὡς μὴ καταρτισθέντα δὲν ἀνεγνώσθησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ, ἀνεγνώσθησαν τὰ ἄρθρα 98 καὶ 99, τὰ ὁποῖα τροπολογηθέντα ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Εἰσηγητοῦ τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, τῇ συναινέσει καὶ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας. Ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς·

« Ἄρθρον 98. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως ὁ Εἰσαγγελεὺς πέμπει τὰ ἔγγραφα μετὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ γνωματοδοτήσεώς του πρὸς τὸν Βασ. Ἐπίτροπον, οὗτος δὲ ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ τὸ βραδύτερον ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν ἐγγράφων, ὑποβάλλει αὐτὰ μετὰ τῶν προτάσεών του πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις ἐντὸς ἄλλων ὀκτὼ ἡμερῶν τὸ βραδύτερον ἐκδίδει διαταγὴν πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τοῦ κατηγορουμένου, ἢ διατάσσει τὴν παραιτέρω ἀνάκρισιν ἐὰν ἡ ζητουμένη εἶναι ἐλλειπής. »

« Ἄρθρον 99. Ἐὰν ὅ,τε Εἰσηγητὴς γνωμοδοτῇ καὶ ὁ Βασ. Ἐπίτροπος ἐκ συμφώνου προτείνῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται δι' αἰτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας ν' ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γίνῃ κατηγορία, καὶ νὰ διατάξῃ ἐνταυτῷ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἐὰν οὗτος ἦναι φυλακισμένος· διαφωνούντων δὲ τοῦ Εἰσηγητοῦ καὶ Βασ. Ἐπιτρόπου ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁριθέντα.

« Ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ ὑπουργοῦ δὲν προδικάζει εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν τὴν κατὰ τοῦ κατηγορηθέντος πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀπομηζιώσεως.

« Ἡ εἰρημένη πρᾶξις ποινοποιεῖται εἰς τὸν Βασ. Ἐπίτροπον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν Εἰσηγητήν, καὶ καταχωρεῖται εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ ὑπουργείῳ κρατούμενον βιβλίον. »

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 100 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα 101, 102 καὶ 103 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν καὶ τὰ ἄρθρα 104, 105 καὶ 106 μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν τροπολογιῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθησαν.

Ἀναγνωσθέντα ἐπομένως καὶ τὰ ἄρθρα 107, 108 καὶ 109 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἐπίσης ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον 110 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα 111, 112 καὶ 113 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀνεγνώσθη ἐπομένως τὸ ἄρθρον 114 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα 115 καὶ 116 ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 117 ἀνεγνώσθη μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 118 καὶ 119 ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἐπίσης ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον 120 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἐπομένως τὰ ἄρθρα 121 καὶ 122 ἀναγνωσθέντα κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ ἄρθρον 123 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Τὰ ἄρθρα 124 καὶ 125 ἀναγνωσθέντα κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 126 ἀνεγνώσθη μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὅπως ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 127, 128 καὶ 129 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Τὰ δὲ ἄρθρα 130 καὶ 131 ἀναγνωσθέντα μὲ τὰς ἐπ' αὐτῶν τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς κατὰ σειρὰν, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἐπίσης ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα 132 καὶ 133 ἓν πρὸς ἓν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ ἄρθρον 134 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντος κατόπιν τοῦ ἄρθρου 135 ἐπροτάθησαν ἐπ' αὐτοῦ αἱ ὡς ἑξῆς τροποποιήσεις· ἡ λέξις « αὐτὸν » κατόπιν τῆς « παραπέμπει » ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς φράσεως « τὴν ὑπόθεσιν » καὶ ἡ φράσις « ἐὰν πρέπῃ » διὰ τοῦ « ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμή » ἑπομένως τὸ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροποποιήθη· ἔχει δὲ οὕτω·

« Ἄρθρον 135. Ἐὰν ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας προκύψωσιν ἐνδείξεις περὶ ἄλλων ἀξιοποίνων πράξεων τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς πράξεως, δι' ἣν οὗτος κατηγορήθη, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν, κατ' αἴτησιν τοῦ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος πρὸς τὸν ὑπουργὸν πάντων Στρατιωτικῶν, ὅπως γίνῃ, ἐὰν ὑπάρχῃ

ἀφορμὴ, ἀνάκρισις τῶν ἀνακαλυφθεισῶν πράξεων· ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀναστέλλεται. »

Ἀνεγνώσθη ἐπίσης τὸ ἄρθρον 136 καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ὁμοίως τὰ ἄρθρα 137 καὶ 138 ἀναγνωσθέντα κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Κατόπιν ἀνεγνώσθησαν τὰ ἄρθρα 139, 140, 141, 142, 143, 144 καὶ 145 κατὰ σειρὰν, καὶ ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Καὶ τὸ ἄρθρον 146 ἀναγνωσθὲν μετὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἐπίσης τὰ ἄρθρα 147 καὶ 148 ἀναγνωσθέντα κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀνεγνώσθη ὁμοίως τὸ ἄρθρον 149 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 150, 151, 152, 153, 154, 155 καὶ 156 ἓν πρὸς ἓν κατὰ σειρὰν, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ἄρθρου 157 ἐπροτάθη ἡ ἑξῆς τροποποίησις, ν' ἀφαιρεθῇ ἡ λέξις « τοῦ » πρὸ τῆς λέξεως « Στρατοδικείου » ἡ δὲ Γερουσία παρεδέξατο τὸ ἄρθρον διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροποποιήθη· ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς·

« Ἄρθρον 157. Ἀποῤῥιφθείσης τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως, ὁ βασιλικὸς ἐπίτροπος στέλλει ἐπικυρωμένον ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ μεθ' ὅλων τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρὸς τὸν βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἐκδάσαντος τὴν ἀπόφασιν στρατοδικείου, καὶ ἀκατέρει συγχρόνως περὶ τούτου πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργόν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 158 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἐπίσης ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα 159 καὶ 160 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ ἄρθρον 161 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 162 ἀνεγνωσθὲν ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 163 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 161 καὶ 165 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἐπίσης ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 166 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ προπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθὲν κατόπιν τὸ ἄρθρον 167 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Καὶ τὸ ἄρθρον 168 ἀναγνωσθὲν μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 169 ἀνεγνώσθη καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ὁμοίως τὸ ἄρθρον 170 ἀναγνωσθὲν μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 171, 172 καὶ 173 ἓν πρὸς ἓν κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἐπίσης ἀνεγνώσθη καὶ τὸ ἄρθρον 174 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 175, 176, 177 καὶ 178 ἓν πρὸς ἓν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Καὶ τὸ ἄρθρον 179 ἀναγνωσθὲν μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα πρὸς τούτοις τὰ ἄρθρα 180, 181, 182, 183, 184 καὶ 185 ἓν πρὸς ἓν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 186 καὶ 187 κατὰ σειρὰν μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν τροπολογιῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὡς ἐτροπολογήθησαν.

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα 188, 189, 190 καὶ 191 ἓν πρὸς ἓν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος ἐπομένως καὶ τοῦ ἄρθρου 192, ἐπροτάθη ἡ ἑξῆς τροποποίησις· ἐν ἀρχῇ καὶ μετὰ τὴν φράσιν « αἱ διατάξεις » νὰ προστεθῇ ἡ λέξις « τοῦ ». Ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὸ ἄρθρον 192 διὰ χειροτονίας ὡς ἐτροποποιήθη.

Μετὰ ταῦτα παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 4 Μαρτίου 1860 ἡμέρα Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεων ἀνεβλήθη εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, ἀνεγνώσθη τὸ ἄρθρον 193 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχει.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 194 καὶ παρεδέχθη ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ὕστερον τὰ ἄρθρα 195 καὶ 196 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχουσι.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον 197 καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Γερ. Κ. Ψύλλας παρετήρησεν, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐκφέρονται ἀορίστως καὶ ἀνεξαρτήτως παντὸς ἄλλου ἄρθρου, ὥστε ὑπεμφαίνουσι ὅτι εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου ὑπάγεται καὶ ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε διαπράξει τὰς ἐν αὐτῷ περιεχομένας ἐγκληματικὰς πράξεις, ἐνῷ ὑπάρχει ἴδιον ἄρθρον εἰς τὸν κοινὸν ποινικὸν νόμον, ὅπερ τιμωρεῖ τὸν διαπράττοντα τοιαύτας πράξεις πολίτην μὲ ἄλλας ποινὰς ὡς ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν αἱ περιστάσεις αἱ προβλεπόμεναι ἀπὸ τὸ ἄρθρον 51 τοῦ παρόντος νόμου, μὲ τὸ ὁποῖον τὸ προκείμενον ἔχει συνάφειαν· διὰ ταῦτα φρονεῖ ὅτι εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις τις ὡς

πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῶν πολιτικῶν τῶν διαπραττόντων τοιαύτας πράξεις μακρὰν τῶν συνόρων τοῦ στρατοῦ, καὶ προτείνει νὰ τροποποιηθῇ ἡ λέξις « ὅστις » εἰς τὸ « πᾶς ὅστις ὑπαγόμενος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίαν κλπ. »

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ὅτι τὸ ἄρθρον 51 τοῦ παρόντος Νόμου εἶναι σαφὲς, ὥστε κατ' αὐτὸ καὶ αἱ προνοούμεναι πράξεις εἰς τὸ προκείμενον ἄρθρον, εἰς ὃ παραπέμπεται, τότε μόνον δικάζονται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, καθ' ἣν περίπτωσιν πραχθῶσι ἀπὸ πολιτικούς, ὅταν αὗται λάβωσι χώραν ἐπὶ ἑλληνικῆς χώρας ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ ὄντος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐκτελεσθῶσι ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ τοῦ στρατοῦ· διὰ τοῦτο φρονεῖ ὅτι πᾶσα προσθήκη εἶναι περιττὴ ὡς δυναμένη νὰ φέρῃ σύγχυσιν μᾶλλον ἢ σαφήνειαν.

Προσέθηκεν ὁ Γερ. Μίλιος ὅτι ἐνταῦθα πρόκειται περὶ ποινῶν καὶ οὐχὶ περὶ ἁρμοδιότητος, ὥστε δὲν ἐπιτρέπεται διὰ τῆς τροποποιήσεως ἄρθρου ποινῶν νὰ τεθῶσι διατάξεις ἁρμοδιότητος, ἥτις ἐκανονίσθη εἰς τὸ προηγούμενον συναφὲς ἄρθρον 51, καθὰ ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐρρέθη.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερ. Κ. Πιτταμίδης ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ συναφοῦς ἄρθρου 51 ῥητῶς ἐγένετο μνεία καὶ ἐπιφύλαξις περὶ πάσης οἱασδήποτε τροπολογίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου, ὥστε ἡ ἀντίρρησις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μιλίου δὲν εἶναι ἰσχυρά. Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ἄρθρον 197 ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη καὶ μὲ τὴν προαποφασισθεῖσαν ἐξάλειψιν τῶν λέξεων « ἢ εἰς ὡπλισμένους ἐπαναστάτας. »

Ἀναγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 198 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ ἄρθρα 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206 καὶ 207 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχουσι ἄνευ τινος ἀντιρρήσεως.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον 208 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 209 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχει, μὲ τὴν μεταφορὰν καὶ ἐγγραφὴν τῆς φράσεως « ἄνευ ὅπλων » μετὰ τὴν λέξιν « ἐξετελέσθησαν. »

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 210 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχει.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως τὸ ἄρθρον 211 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ ἄρθρα 212, 213, 214,

215, 216, 217, 218, 219 καὶ 220 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχουσι.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον 221 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 222 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχει.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 223 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη, καὶ μὲ τὴν μεταβολὴν τῶν στοιχείων ΡΟΝ', τοῦ ἐν αὐτῷ μνημονευομένου νόμου εἰς τὰ στοιχεῖα ΡΟΗ'.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 224 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχει.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 225 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα τὰ ἄρθρα 226, 227, 228 καὶ 229 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχουσι, μὲ τὴν ἐν τῷ τέλει τοῦ πρώτου ἄρθρου 226 προσθήκην τῶν λέξεων « εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως τὸ ἄρθρον 230 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα τὰ ἄρθρα 231, 232, 233, καὶ 234 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχουσι μὲ μόνην τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 233 προσθήκην τῶν ἐξῆς ὡς τελευταίου παραγράφου « αἱ ἀνωτέρω ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου. »

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 235 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ ἄρθρα 236 καὶ 237 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχουσι.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 238 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 239, 240, 241, 242, 243, 244 καὶ 245 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχουσι.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ ἄρθρα 246, 247, 248, 249 καὶ 250 καὶ ἐγένοντο ὡσαύτως δεκτὰ διὰ χειροτονίας ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθησαν.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ ἄρθρον 251 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἔχει.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα τὰ ἄρθρα 252, 253 καὶ 254 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθησαν.

Ἀνεγνώσθησαν ὕστερον τὰ ἄρθρα 255, 256, 257 καὶ 258 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ἔχουσι μὲ μόνην τὴν ἐν τῷ τελευταίῳ ἄρθρῳ προσθήκην τῶν λέξεων « ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου » μετὰ τὴν ἐν τῷ πρώτῳ παραγράφῳ λέξιν « τιμωρεῖται » καὶ μὲ τὴν μεταβολὴν τῶν λέξεων « ἐὰν πρέπῃ » εἰς τὰς λέξεις « ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμή. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον 259 καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροποποιήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἐπὶ τέλους κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 260, 261, 262, 263, 264 καὶ 265 καὶ ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὅπως εἰς τὸ νομοσχέδιον ἔχουσι ἄνευ τινὸς ἀντιρρήσεως.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Χ. Παππαπολίτου καὶ Ἰω. Κολοκοτρώνου, ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ ψηφίσασα διὰ ψήφων 26, ἔχει δὲ ὅπως ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ σώματος κατὰ τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα αὐτοῦ ὡς ἑξῆς·

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ὀργανισμὸς τῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 1. Ἡ Στρατιωτικὴ ποινικὴ δικαιοσύνη ἀπονέμεται:

α) Ὑπὸ στρατοδικείων·

β) Ὑπὸ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

Ἀστυνομικὰ δικαστήρια συσταίνονται μόνον εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου προβλεπομένας περιπτώσεις.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Στρατιωτικὰ διαρκῆ δικαστήρια κατὰ τοπικὰς περιφερείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρ. 2. Καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος συσταίνονται δύο διαρκῆ στρατοδικεῖα,

Ἡ ἕδρα καὶ ἡ περιφέρεια τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστου αὐτῶν ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρ. 3. Πᾶν διαρκὲς στρατοδικεῖον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου, ἔχοντος βαθμὸν συνταγματάρχου ἢ ἀντισυνταγματάρχου, καὶ ἐξ στρατοδικῶν· ἤτοι:

Δύο ταγματαρχῶν,

Δύο λοχαγῶν,

Ἑνὸς ὑπολοχαγοῦ, καὶ

Ἑνὸς ἀνθυπολοχαγοῦ.

Ἄρθρ. 4. Παρ' ἑκάστῳ διαρκεῖ στρατοδικείῳ διορίζονται εἷς Βασιλικὸς ἐπίτροπος, εἷς εἰσαγγελεὺς καὶ εἷς γραμματεύς.

Δύνανται δὲ νὰ διορισθῶσι καὶ εἷς ἢ πλείονες Βασιλικοὶ ἀντεπίτροποι, ἀντεισαγγελεῖς, ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς.

Ἄρθρ. 5. Οἱ Βασιλικοὶ ἐπίτροποι καὶ ἀντεπίτροποι ἐκτελοῦσι τὰ τοῦ εἰσαγγελέως καθήκοντα, οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ ἀντεισαγγελεῖς τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, οἱ δὲ γραμματεῖς, ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον 6. Οἱ Πρόεδροι τῶν διαρκῶν στρατοδικείων διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, οἱ δὲ στρατοδίκαι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· ἅπαντες δὲ ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς οἱουδήποτε ὅπλου.

Οἱ Στρατοδίκαι διορίζονται ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῇ φρουρᾷ τῆς ἕδρας τοῦ Στρατοδικείου, δύνανται δὲ νὰ ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων, μετὰ ἐνιαύσιον δικαστικὴν ὑπηρεσίαν ἢ καὶ πρότερον, ἐὰν παύσωσι νὰ ὑπηρετῶσιν ἐν τῇ φρουρᾷ ταύτῃ.

Ἄρθρον 7. Οἱ Βασιλικοὶ Ἐπίτροποι καὶ Εἰσαγγελεῖς λαμβάνονται ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ διαθεσιμότητι ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν ἢ λοχαγῶν· οἱ δὲ Βασιλικοὶ ἀντεπίτροποι καὶ ἀντεισαγγελεῖς ἐκ τῶν λοχαγῶν καὶ κατωτέρων ἀξιωματικῶν. Γραμματεὺς Στρατοδικείου δύναται νὰ διορισθῇ καὶ μὴ στρατιωτικός.

Ἅπαντες οἱ προειρημένοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει ἕνα ἢ δύο Ὑπογραμματεῖς καὶ Γραφεῖς.

Ὁ μισθὸς τοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα κατὰ μῆνα, τοῦ δὲ ὑπογραμματέως εἰς δραχμὰς ἑκατὸν εἴκοσι.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας τῶν Στρατοδικείων ἔξοδα παραχωροῦνται, κατ' ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐκ τοῦ σχετικοῦ κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ἄρθρον 8. Ἡ κατὰ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου σύνθεσις τοῦ Στρατοδικείου διατηρεῖται ἢ τροποποιεῖται ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα:

Κατηγορούμενος	Πρόεδρος	Στρατοδίκαι
Στρατιώτης μέχρις ἀνθυπολοχαγοῦ συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.	Συνταγματάρχης ἢ Ἀντισυνταγματάρχης	2. Ταγματάρχαι 2. Λοχαγοί 1. Ὑπολοχαγὸς 1. Ἀνθυπολοχαγὸς
Ὑπολοχαγὸς	Συνταγματάρχης ἢ Ἀντισυνταγματάρχης	2. Ταγματάρχαι 3 Λοχαγοί 1. Ὑπολοχαγὸς
Λοχαγὸς	Συνταγματάρχης	2. Ἀντισυνταγματ. 3. Ταγματάρχαι 1. Λοχαγὸς
Ταγματάρχης	Ὑποστράτηγος	2. Συνταγματάρχαι 2. Ἀντισυνταγματ. 2. Ταγματάρχαι
Ἀντισυνταγματάρχης	Ὑποστράτηγος	1. Ὑποστράτηγος 3. Συνταγματάρχαι 2. Ἀντισυνταγματ.
Συνταγματάρχης	Ἀντιστράτηγος ἢ Ὑποστράτηγος	4. Ὑποστράτηγοι 2. Συνταγματάρχαι

Κατηγορουμένου ὑποστρατήγου ἢ ἀντιστρατήγου ὁ πρόεδρος διορίζεται ἐκ τῶν ἐχόντων ἀνώτερον τοῦ ὑποδίκου βαθμόν· κατηγορουμένου δὲ στρατηγοῦ, μὴ ὑπάρχοντος ἰσοβάθμου, ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ.

Οἱ δικασταὶ λαμβάνονται εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρων τοῦ ὑποδίκου βαθμῶν· συμπληροῦνται δὲ ἐκ τῶν ἰσοβάθμων, κατηγορουμένου δὲ ἀντιστρατήγου, καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ.

Κατηγορουμένου στρατηγοῦ, οἱ δικασταὶ λαμβάνονται, μὴ ὑπαρχόντων ἰσοβάθμων, ἐκ τῶν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ Δικαστηρίου ἀπαιτούμενοι, ἐκ τῶν τοῦ ἑπομένου.

Ἄρθρον 9. Ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγοῦ, ἀντιστρατήγου, ὑποστρατήγου ἢ συνταγματάρχου, οἱ στρατηγοί, ἀντιστράτηγοι καὶ ὑποστράτηγοι καλοῦνται ὡς δικασταὶ κατὰ τὴν

σειρὰν τῶν βαθμῶν καὶ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐδενὸς ἀπαλλασσομένου, ἐκτός, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, ἕνεκα κωλύματος ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν δι' αἰτιολογημένης ἀποφάσεως αὐτοῦ.

Ὁ πρόεδρος διορίζεται ἐκ τῶν εἰρημένων ἄνευ διακρίσεως ἀρχαιότητος.

Ἄρθρον 10. Μὴ ὑπάρχοντος, κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν στρατηγῶν, ἀντιστρατήγων καὶ ὑποστρατήγων ἐν τῇ στρατιᾷ τῆς ξηρᾶς, καλοῦνται καὶ οἱ τούτοις ὁμοιόβαθμοι τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, καὶ, τούτων μὴ ἐξαρκούντων, προσλαμβάνονται οἱ ἀμέσως ἑπόμενοι ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐκ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. Ἐὰν δὲ καὶ οὗτοι δὲν ἐξαρκῶσιν, ἀναπληροῦνται οἱ ἐλλείποντες ἐξ ἀντισυνταγματαρχῶν.

Ἐπὶ δίκης κατὰ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὰ ἔργα τοῦ Β. ἐπιτρόπου δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ὑποστράτηγος. Τὰ δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ συνταγματάρχης ἢ ἀντισυνταγματάρχης.

Ἄρθρ. 11. Ἐπὶ δίκης κατ' ἀξιωματικῶν ἢ ὑπαξιωματικῶν τῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας τοῦ στρατοῦ, καὶ κατὰ παντὸς ἄλλου ἐξομοιουμένου διὰ νόμου μὲ στρατιωτικόν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται συμφώνως μὲ τὸ 8 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, κατὰ τὸν βαθμὸν εἰς ὃν ἀντιστοιχεῖ κατὰ Βασιλικὸν Διάταγμα ἡ τάξις τοῦ κατηγορουμένου.

Ἄρθρ. 12. Συγκατηγορουμένων ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων βαθμῶν στρατιωτικῶν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται δι' ὅλους, ὅπως ὁ νόμος διατάττει διὰ τὸν τοῦ ἀνωτέρου βαθμοῦ κατηγορούμενον.

Ἄρθρ. 13. Ἐὰν ἕνεκα τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου, στρατοδίκης τις ἀντικαθίσταται δι' ἄλλου, οἱ λοιποὶ στρατοδίκαι καὶ εἰσηγηταὶ μένουσιν οἱ αὐτοί, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως τοῦ 10 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 14. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πρέπει νὰ ἦναι τοὐλάχιστον ὁμοιόβαθμος μὲ τὸν κατηγορούμενον, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως τοῦ 10 ἄρθρου. Ὁσάκις δὲ διορίζεται εἰδικὸς Βασιλικὸς ἐπίτροπος διά τινα δίκην, ὁ παρὰ τῷ διαρκεῖ στρατοδικείῳ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἢ ἀντεπίτροπος συμπράττει μετ' αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 15. Ἐπὶ δίκης αἰχμαλώτων, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, ἀναλόγως τῆς ἐξο-

μοιώσεως τῶν βαθμῶν αὐτῶν μὲ τοὺς βαθμοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 16. Δικαζομένου μὴ στρατιωτικοῦ καὶ μὴ ἐξομοιουμένου μὲ στρατιωτικόν, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰ ἐν τῷ 3 ἄρθρῳ τοῦ παρόντος νόμου ὡρισμένα, ἐκτὸς ἐὰν, ἕνεκα τοῦ βαθμοῦ συγκατηγορουμένου τινὸς στρατιωτικοῦ, ἀπαιτῆται ἄλλη σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου.

Ἄρθρ. 17. Πᾶς διοικητὴς στρατιωτικοῦ σώματος καὶ καταστήματος τοῦ Βασιλείου ὀφείλει ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κατάλογον ὅλων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν μετὰ τῶν παρατηρήσεών του· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν συντάσσει ἐκ τῶν καταλόγων τούτων γενικὸν πίνακα, περιλαμβάνων ἐν αὐτῷ τοὺς δυναμένους νὰ ἐκπληρώσωσιν ἔργα στρατοδίκου, σημείων αὐτοὺς κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆι ἀρχαιότητος ἑκάστου, καὶ ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διαιρεῖ τὸν ἐγκριθέντα γενικὸν πίνακα εἰς δύο πίνακας, ἐγγράφων ἑκάστοτε, κατὰ τὰς μεταβαθμεύσεις τοῦ προσωπικοῦ, τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστου στρατοδικείου σταθμεύοντας ἐν τῷ οἰκείῳ πίνακι.

Ὁ γενικὸς πίναξ μεταρρυθμίζεται, ἐγκρίσει τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὰς συμβαινούσας ἐν τῷ στρατῷ μεταβολὰς τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν βαθμῶν· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν μεταφέρει τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους πίνακας.

Εἰς τὸ γραφεῖον ἑκάστου τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἐκτίθεται ὁ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἰδιαίτερος πίναξ.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει, κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, τοὺς στρατοδίκας, λαμβάνων αὐτοὺς ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων πινάκων, κατὰ τὴν σειρὰν τῆς σημειώσεως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἀρχαιότητος ἑκάστου τῶν ἀξιωματικῶν, οὐδενὸς ἐπαλλασσομένου, ἐκτὸς κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ἕνεκα κωλύματος, δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ ἐγκεκριμένου.

Ἄρθρον 18. Ἐὰν ἐκ τυχαίου κωλύματος ὁ πρόεδρος, ἢ στρατοδίκης τις, δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τινα δίκην, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ, ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρών, ὁ φρούραρχος τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, κατ' αἴτησιν τοῦ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Β. ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον δι' ἡτιολογημένης πράξεώς του δι' ἄλλου

ὁμοιοβάθμου, λαμβανομένου κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος ἐκ τοῦ προηγουμένου πίνακος.

Κωλυομένου δὲ τοῦ Β. ἐπιτρόπου καὶ ἀντεπιτρόπου, τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ ἀντεισηγητοῦ, τοῦ γραμματέως καὶ ὑπογραμματέως, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος δὲν ἦναι παρών, ὁ Φρούραρχος, ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου.

Ἄρθρον 19. Ἐὰν ἐν τῇ φρουρᾷ, ὅπου εὑρίσκεται τὸ στρατοδικεῖον, δὲν εὑρίσκεται ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 8 ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν στρατηγῶν, ἀντιστρατήγων, ὑποστρατήγων, τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ τῶν λοχαγῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοδικείου, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καλεῖ τοὺς ὁμοιοβάθμους αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοδικείου, καὶ τούτων μὴ ἐξαρκούντων, ἐκ τῶν τῆς περιφερείας τοῦ ἑτέρου στρατοδικείου.

Ὁσάκις δὲ καὶ οὕτω δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν ἀνωτέρων τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποδίκου ἀξιωματικῶν, προσλαμβάνονται οἱ ὁμοιόβαθμοι μὲ αὐτὸν, κατὰ σειρὰν ἀρχαιότητος, καὶ πρῶτον ἐκ τῆς φρουρᾶς, ἐν ἐλλείψει δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν, ὡς ἀνωτέρω, περιφερειῶν, καὶ τούτων μὴ ἐξαρκούντων, καλοῦνται οἱ τοῦ ἀμέσως ἑπομένου βαθμοῦ, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 10.

Ἄρθρ. 20. Ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς στρατοδικείοις ὑπηρετοῦντες πρέπει νὰ ὦναι πολῖται Ἕλληνες καὶ νὰ ὑπερέβησαν τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Ἄρθρ. 21. Συγγενεῖς ἐξ αἵματος ἢ ἐκ κηδεστείας, κατὰ μὲν εὐθεῖαν γραμμὴν ὅλων τῶν βαθμῶν, ἐκ πλαγίου δὲ ἐν τετάρτῳ καὶ πλησιεστέρῳ βαθμῷ, δὲν δύνανται νὰ ὦναι μέλη τοῦ αὐτοῦ στρατοδικείου, οὐδὲ νὰ ἐκπληρώσωσι καθήκοντα Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, εἰσηγητοῦ ἢ γραμματέως.

Ἄρθρον 22. Οὐδεὶς δύναται νὰ δικάσῃ ἢ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τοῦ γραμματέως ἔργα·

α') Ἐὰν ὦναι συγγενὴς τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἀνιόντα ἢ κατιόντα βαθμόν, ἢ μέχρι τετάρτου ἐκ πλαγίου βαθμοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἢ κηδεστὴς μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ σύζυγος, ἂν καὶ διεζευγμένος·

β') Ἐὰν κατεμήνυσε τὴν ὑπὸ δίκην πρᾶξιν, ἢ διέταξε τὴν ἀνάκρισιν αὐτῆς·

γ') Ἐὰν ἐντὸς τῶν προηγουμένων πέντε ἐτῶν παρέστη ὡς παθών, ὡς ἰδιώτης κατήγορος, ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἢ ἐτέ-

θη ὑπὸ ἀνάκρισιν εἰς ποινικὴν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ὑπόθεσιν·

δ') Ἐὰν ἐγνωμοδότησε προηγουμένως διοικητικῶς, ἢ ἐνήργησεν ὡς μέλος ἑτέρου στρατιωτικοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῆς ὑπὸ δίκην πράξεως·

ε) Ἐὰν κατέθεσεν ὡς μάρτυς περὶ αὐτῆς.

Τὰ ἐδάφια α, γ' καὶ ε, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸν Β. ἐπίτροπον.

Ἄρθρ. 23. Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς γραμματεύς, ὑπογραμματεὺς καὶ γραφεὺς στρατιωτικοῦ δικαστηρίου δίδει πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὑπηρεσίας του, ἐνώπιον τοῦ προέδρου τοῦ παρ' ᾧ ὑπηρετεῖ στρατοδικείου, τὸν ὅρκον τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

Ἄρθρ. 24. Καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος συγκαίνεται ἓν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, τοῦ ὁποίου ἡ ἕδρα ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 25. Τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου ἐκ τῶν ὑποστρατήγων, καὶ ἐκ τεσσάρων δικαστῶν, ἑνὸς συνταγματάρχου, ἑνὸς ἀντισυνταγματάρχου καὶ δύω ταγματαρχῶν, λαμβανομένων ἐξ οἱουδήποτε ὅπλου τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἐξ ἑνὸς Β. ἐπιτρόπου ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, καὶ ἑνὸς γραμματέως.

Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ὁ μισθὸς τοῦ γραμματέως προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα κατὰ μῆνα.

Τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας ἔξοδα προσδιορίζονται καὶ χορηγοῦνται κατὰ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 26. Ἐν περιπτώσει τυχαίου κωλύματος δικαστοῦ τινος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον δι' ἄλλου, κατὰ τὰς διαταξεις τῶν ἄρθρων 18 καὶ 19 τοῦ παρόντος νόμου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συντάσσει καὶ διὰ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, κατὰ τὸ 17 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἰδιαίτερον πίνακα.

Κωλυομένου τοῦ προέδρου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καλεῖ πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ἕνα ἐκ τῶν ὁμοιοβάθμων κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναπληροῖ προσωρινῶς δι' ἄλλου καὶ τὸν κωλυόμενον Βασιλικὸν ἐπίτροπον ἢ γραμματέα.

Ἄρθρον 27. Ἐπὶ ἀναθεωρήσεως ἀποφάσεως στρατοδικείου προεδρευθέντος ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἐπίσης προεδρεύεται ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων ὑπὸ ὁμοιοβάθμων τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ὁσάκις τοῦτο εἶναι δυνατόν· ἄλλως ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 25. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ ταχτικὸς πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ συνεδριάζει ὡς δικαστής, ὁ δὲ νεώτερος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ, ἐν ἴσῃ ἀρχαιότητι, ὁ νεώτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν δύω ταγματαρχῶν, δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὴν δίκην.

Ἄρθρ. 28. Ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἀναθεωρητικῷ δικαστηρίῳ ὑπηρετοῦντες πρέπει νὰ ὦσι πολῖται Ἕλληνες, καὶ νὰ ὑπερβαίνωσι τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Τὰ ἄρθρα 21, 22 καὶ 23 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας, ἀποκλεισμοῦ καὶ πολιορκίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Στρατοδικεῖα καὶ ἀναθεωρητικὰ δικαστήρια παρὰ τῷ ἐν ἐκστρατείᾳ στρατῷ.

Ἄρθρον 29. Ἐκστρατεύοντος ἐκτὸς τοῦ Κράτους τοῦ στρατοῦ, ὁ γενικὸς αὐτοῦ ἀρχηγός, καθὼς καὶ πᾶς ἀρχηγὸς σώματος στρατοῦ ἐνεργοῦντος μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως, συσταίνει δύω στρατοδικεῖα καὶ ἓν ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

Τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4, 5, 7 ἐδ. α, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21 καὶ 22 τοῦ παρόντος νόμου. Τὸ δὲ ἀναθεωρητικὸν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 21, 22, 23 § α, 27 καὶ 28 τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 30. Ὁ πρόεδρος, τὰ μέλη καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου καὶ τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου λαμβάνονται ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ στρατῷ, παρ' ᾧ συσταίνονται τὰ στρατιωτικὰ ταῦτα δικαστήρια.

Διορίζονται δὲ καὶ ἀναπληροῦνται, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν περιπτώσεων, ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ἢ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργοῦντος σώματος τοῦ στρατοῦ.

Ἄρθρον 31. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ στρατοδικείου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, καλοῦνται πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν

ἐλλειπόντων ἀξιωματικοὶ ἐκ τῶν κατωτέρων βαθμῶν, κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ βαθμοῦ καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ πλείονες τῶν τριῶν κατωτέρω τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν καθίσταται ἀδύνατος ἡ συγκρότησις τοῦ στρατοδικείου, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ ἀρχηγοῦ, ἀποστέλλει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν ἀξιωματικῶν, κατὰ τὸ **19** ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, ἢ διατάσσει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἓν τῶν πλησιεστέρων διαρκῶν στρατοδικείων.

Ἄρθρον **32**. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ στρατῷ ὁ πρὸς συγκρότησιν τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, συγκροτεῖται τοῦτο ἐκ τριῶν δικαστῶν, δυναμένων νὰ πληθῶσι, τοῦ μὲν προέδρου ἐκ τῶν συνταγματαρχῶν ἢ ἀντισυνταγματαρχῶν, τῶν δὲ δύω μελῶν ἐκ τῶν ταγματαρχῶν, ἢ, ἐν ἐλλείψει, ἐκ τῶν λοχαγῶν τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ οἱουδήποτε ὅπλου.

Τὰ ἔργα τοῦ Β. ἐπιτρόπου δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι παρ' ἑνὸς λοχαγοῦ· ὁ πρόεδρος δὲ, ὁσάκις εἶναι δυνατὸν, πρέπει νὰ ᾖναι τοὐλάχιστον ὁμοιόβαθμος μὲ τὸν κατηγορούμενον.

Ἄρθρ. **33**. Κατηγορουμένου στρατηγοῦ, ἀντιστρατήγου ἢ ὑποστρατήγου, διοικήσαντος στρατὸν ἢ στρατιωτικὸν σῶμα, διὰ πρᾶξιν ἐκτελεσθεῖσαν διαρκούσης τῆς διοικήσεώς του, οἱ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κατηγορουμένου ὑπηρετήσαντες κατὰ τὴν εἰρημένην διοίκησιν ἀντιστράτηγοι καὶ ὑποστράτηγοι δὲν δύνανται νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ δίκην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας.

Ἄρθρον **34**. Ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας φρουρίου ὑπὸ ἐχθρῶν ἢ ὑπὸ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, ὁ ἀνώτερος ἐν τῷ φρουρίῳ στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς συσταίνει, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῷ στρατιωτικὰ δικαστήρια, δύω στρατοδικεῖα καὶ ἓν ἀναθεωρητικόν· ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι, συμπληρόνει τὸν ἐλλείποντα ἀριθμὸν αὐτῶν.

Ἡ σύστασις αὐτῶν κοινοποιεῖται διὰ τῆς ἡμερησίας διαταγῆς, τὰ δὲ ἔργα των παύουν, διαλυομένου τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἢ τῆς πολιορκίας, ἐκτὸς ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, περὶ τῶν ὁποίων εἶχεν ἤδη διαταχθῇ κατὰ τὰ ἄρθρα **147** καὶ **148** ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ τῶν κατηγορουμένων.

Ἄρθρ. **35**. Ὁ εἰρημένος ἀρχηγὸς διορίζει καὶ ἀναπληροῖ ἅπαντα τὰ μέλη τῶν στρατοδικείων, καλῶν πρὸς τοῦτο πάντα ἀξιωματικὸν ἐν ἐνεργείᾳ τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγάς του στρατοῦ, καὶ, ἐν ἐλλείψει τούτων, πάντα ἐν διαθεσιμότητι, ἀείᾳ, ἐφεδρείᾳ, ἀποστρατείᾳ ἢ ἐν ἀργίᾳ, ἐκτὸς τῶν δι' ἀπολύσεως ἢ προσκαίρου παύσεως ἐν ἀργίᾳ τεθέντων, αὐτόθι εὑρισκόμενον ἀξιωματικόν.

Οἱ ἐκ τῆς ἀποστρατείας καλούμενοι ὡς δικασταὶ δίδουσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον.

Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ, καλοῦνται πρὸς συμπλήρωσιν οἱ κατώτεροι μὲν, πλησιέστεροι δὲ, κατὰ βαθμὸν ἀξιωματικοὶ, ἢ ὑπαξιωματικοὶ ἐν ἐλλείψει ἀξιωματικῶν.

Ἄρθρον **36**. Ὁ εἰρημένος ἀρχηγὸς συγκροτεῖ καὶ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, διορίζων καὶ ἀναπληρῶν ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ κατὰ τὸ α' καὶ β' ἐδάφιον τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

Μὴ ὑπάρχοντος δὲ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, συγκροτεῖται τοῦτο κατὰ τὸ **32** ἄρθρον τοῦ παρόντος Νόμου· ὁ πρόεδρος ὅμως δύναται νὰ λῃφθῇ, ἐν ἐλλείψει ἀνωτέρων, καὶ ἐκ τῶν ταγματαρχῶν.

Ἄρθρ. **37**. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων **3**, **4**, **5**. **8**, **9**, **10**, **11**, **12**. **13**, **14**, **15**, **16**. **20**, **21** καὶ **22** τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ ἐν ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ φρουρίου στρατοδικεῖα. Αἱ δὲ τῶν ἄρθρων **25** § **1**, **27** καὶ **28** τοῦ αὐτοῦ νόμου, εἰς τὸ αὐτόθι συσταινόμενον ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Στρατιωτικὰ ἀστυνομικὰ δικαστήρια.

Ἄρθρ. **38**. Εὑρισκομένου στρατοῦ ἐπὶ ξένης χώρας, ὁ διοικητὴς τῆς παρὰ τῷ γενικῷ ἀρχηγῷ τοῦ στρατοῦ χωροφυλακῆς, καὶ ὁ παρά τινι τμήματι στρατοῦ ἀνώτερος κατὰ τὸν βαθμὸν ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, ἀνεξαρτήτως τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων, ἅτινα τοῖς ἐπιβάλλονται ἀπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς, ἔχουσι καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ὁριζομένην δικαιοδοσίαν.

Ἄρθρ. 39. Ὁ εἰρημένος διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς ἐξασκεῖ τὴν ἑαυτοῦ δικαιοδοσίαν, εἴτε ὁ ἴδιος προσωπικῶς, εἴτε διὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, ἐφ' ὅλης τῆς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, παρ' ᾧ διατελεῖ, κατεχομένης χώρας, τῶν πλαγίων καὶ τῶν ὄπισθεν τοῦ στρατοῦ μερῶν.

Πᾶς ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς ἐξασκεῖ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ εἰς ὃ τμῆμα στρατοῦ εἶναι προσκολλημένος, εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τὰ ὄπισθεν τοῦ τμήματος μέρη.

Ὁ διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς, καθὼς καὶ ὁ παρ' ἑκάστῳ τμήματι προσκολλημένος ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, δικάζουσι μόνοι των, προσλαμβάνοντες καὶ ἕνα γραμματέα, ἐκλεγόμενον παρ' αὐτῶν ἐκ τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. 40. Τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δικάζουσι μόνον περὶ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, καὶ οὐδέποτε περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ 59 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Δύνανται ὅμως νὰ διατάξωσι τὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων ἡ πειστηρίων, ὁσάκις δὲν πρέπει νὰ δημευθῶσι ταῦτα κατὰ τὸν νόμον.

Ἄρθρ. 41. Πᾶσα ἐκ τινος ἀξιοποίνου πράξεως πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰσάγεται εἰς τὰ τακτικὰ πολιτικὰ δικαστήρια τοῦ Βασιλείου. Ἀναβάλλεται δὲ ἡ πολιτικὴ δίκη μέχρι τῆς ὁριστικῆς ἀποπερατώσεως τῆς ποινικῆς, εἴτε αὕτη ἐκινήθη πρὸ τῆς ποινικῆς δίκης, εἴτε καὶ διαρκούσης αὐτῆς.

Ἄρθρ. 42. Ἡ πειρατεία καὶ ναυταπάτη, ὑπὸ στρατιωτικῶν πραττομένη, δικάζεται κατὰ τὸν ἀπὸ 30 Μαρτίου 1845 περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας νόμον.

Δὲν ὑπάγονται ὡσαύτως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων αἱ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν πραττόμεναι παραβάσεις τῶν νόμων περὶ τελωνείων, δημοσίων ἢ δημοτικῶν φόρων, δασῶν καὶ δημοσίων ὁδῶν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ἐν καιρῷ εἰρήνης.

Ἄρθρον 43. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν Στρατοδικείων ὑπάγονται πάντα τὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ καὶ τῶν ἐν τῷ τετάρτῳ τμήματι τοῦ παρόντος βιβλίου προβλεπομένων περιπτώσεων, ὅσα πράττουσιν·

α') Οἱ παντὸς βαθμοῦ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί, μουσικοί, στρατιῶται καὶ μαθητευόμενοι παῖδες στρατοῦ·

Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ὑγείας τοῦ στρατοῦ·

Οἱ διὰ νόμου μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι·

Ἅπαντες δὲ ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ στρατοῦ ὡς παρόντες, ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν·

β') Οἱ στρατιῶται, νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι, ἀντικαταστάται, ἐθελονται καὶ οἱ μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι, νοσηλευόμενοι εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεῖα, ἢ ὁδοιποροῦντες ὑπὸ φύλαξιν δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατούμενοι εἰς κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακάς·

γ') Οἱ ἐπ' ἀδείᾳ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν παραλειπόμενοι νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι, οἱ ἐν ἀορίστῳ ἀδείᾳ ἀποστελλόμενοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται καὶ οἱ ἐν ἐφεδρείᾳ διατελοῦντες, ἀφ' ἧς κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν συνέλθωσι πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν γυμνασίων ἢ ἐπιθεωρήσεων.

δ') Οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου.

Ἄρθρον 44. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ὑπάγονται μόνον διὰ τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ παρόντος Νόμου ἀναφερόμενα πλημμελήματα καὶ κακουργήματα·

α') Οἱ ἐν τῷ ἀ ἐδαφίῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου κατονομαζόμενοι, ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα πολιτικὴν ὑπηρεσίαν·

β') Οἱ λειποτάκται·

γ') Οἱ στρατιωτικοὶ παντὸς βαθμοῦ, οἱ τῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ πάν-

τες οἱ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ὁσάκις εἶναι ἀπόντες ἐπ' ἀδείᾳ ἢ διατελῶσιν ἐν ἐφεδρείᾳ ἢ δὲν εἶναι μὲν εἰς ἐνέργειαν, λαμβάνουσιν ὅμως ἀποδοχὰς καὶ μένουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 45. Οἱ νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι ἢ ἐθελονται καὶ ἀντικαθιστάται ὑπάγονται εἰς τὰ αὐτὰ στρατοδικεῖα, ἀφ' ἧς λάβωσι διαταγὴν πορείας ἕως ὅτου φθάσωσιν εἰς τὸ στρατιωτικὸν σῶμα, πρὸς ὃ διευθύνονται, ἢ συνενωθῶσιν εἰς τὸν στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ἀλλὰ μόνον διὰ φυγοστρατείαν, ἐπιφυλαττομένων τῶν περιπτώσεων τοῦ β' καὶ γ' ἐδαφίου τοῦ 43 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 46. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια μόνον διὰ τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ β' τμήματος τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ παρόντος Νόμου, ἐξαιρέσει τῶν ἄρθρων 238 § 4, καὶ 5 240, 250 καὶ 252 § 3.

Ἄρθρον 47. Ὅταν τις ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ στρατοδικείου καταδιώκεται διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ὑπαγόμενον εἰς αὐτήν, ἐν ταὐτῷ δὲ καὶ δι' ἕτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν κοινῶν δικαστηρίων, δικάζει πρῶτον τὸ εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ βαρυτέρα πρᾶξις δικαστήριον, παραπέμπεται δὲ ὁ κατηγορούμενος μετὰ ταῦτα, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμή, εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν ἑτέραν πρᾶξιν αὐτοῦ.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρώτου δικάσαντος δικαστηρίου ἦναι καταδικαστική, τὸ μετὰ ταῦτα δικάζον δικαστήριον ἐπιβάλλει μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ παραβιασθέντος νόμου ὁριζομένην ποινήν, ἀλλὰ μετριαζομένη, ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῆς προεπιβληθείσης ποινῆς συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου 109 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἐπὶ πράξεων ἰσοποίνων διαφόρου ἁρμοδιότητος δικάζει πρῶτον τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον.

Ὁσάκις αἱ κατὰ τὰ προηγούμενα ἐδάφια ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ ὦσι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὅλαι ὁμοῦ λαμβανόμεναι, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνωσι τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενον μέγιστον ὅρον τῆς ποινῆς.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρότερον ἐπιβληθείσης ποινῆς ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν μετὰ ταῦτα ποινῶν.

Ἐὰν δὲ αἱ διαφόρου ἁρμοδιότητος πράξεις ἦναι συναφεῖς (ἄρθρ. 34 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας) καὶ μία ἐξ αὐτῶν προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου, δικάζει περὶ ὅλων τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον, ἄλλως τὰ κοινὰ δικαστήρια, τηρουμένων καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 60—62 τοῦ παρόντος νόμου.

Δύνανται ὅμως νὰ χωρισθῶσιν αἱ δίκαι, ἐὰν ἐκ τῆς ἑνώσεως τῆς διαδικασίας αὐτῶν προκύπτῃ ἀναβολή, φέρουσα κίνδυνον ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων.

Ἄρθρον 48. Οἱ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ὑπαγόμενοι εἰσάγονται εἰς δίκην ἢ εἰς τὸ στρατοδικεῖον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξετελέσθη ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις, ἢ εἰς τὸ στρατοδικεῖον τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως τοῦ ἐγκαλουμένου ἢ τῆς φρουρᾶς τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος ἢ ἀποσπάσματος, εἰς ὃ ἀνήκει οὗτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας στρατοδικείων καὶ τῶν διαρκῶν στρατοδικείων ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἄρθρον 49. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ στρατοδικείων ὑπάγονται δι' ἅπαντα τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα·

α') Οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα ἐν καιρῷ εἰρήνης.

β') Οἱ ὑφ' οἱανδήποτε ἰδιότητα ὑπηρετοῦντες παρὰ τοῖς ἐπιτελείοις τοῦ στρατοῦ, παρὰ τῇ στρατιωτικῇ οἰκονομίᾳ καὶ παρὰ πάσῃ ἄλλῃ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ.

γ') Οἱ τροφοπῶλαι καὶ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι ἢ ἔμποροι, αἱ πλύτραι, οἱ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατόν.

Ἄρθρον 50. Ἐπὶ ἐχθρικῆς χώρας ὑπάγονται εἰς τὰ εἰρημένα στρατοδικεῖα πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ὡς αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ κατηγορούμενοι καὶ ἐν ταύτῃ διατελοῦντες διὰ τὰς ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου ὁριζομένας πράξεις.

Ἄρθρον 51. Ἐπὶ Ἑλληνικῆς χώρας καὶ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ ὄντος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα δικάζουσι·

α') Τοὺς ἀλλοδαπούς, διὰ πάσας τὰς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένας καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοῦ ἐκτελεσθείσας ἀξιοποίνους πράξεις.

6') Πάντα αὐτουργὸν ἢ συνεργὸν τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 193, 194, 195, 196, 197, 239, 240, 241, 242, 243 καὶ 244 τοῦ παρόντος νόμου τιμωρουμένων καὶ ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ ἐκτελουμένων πράξεων.

Ἄρθρον 52. Εἰς τὰ παρὰ τοῖς μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργοῦσι σώμασι στρατοδικεῖα εἰσάγονται·

Οἱ ἀποτελοῦντες μέρος τῶν σωμάτων τούτων στρατιωτικοὶ μέχρι τοῦ λοχαγοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ κατὰ βαθμὸν μὲ αὐτοὺς ἐξομοιούμενοι.

Οἱ ἀνώτεροι τοῦ λοχαγοῦ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ὅστις εἰσάγει αὐτοὺς εἰς δίκην εἰς τὰ παρὰ τῷ στρατῷ αὐτοῦ στρατοδικεῖα, ἢ, διακεκομμένης οὔσης τῆς μετὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ συγκοινωνίας, τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις τοὺς παραπέμπει εἰς τὸ πλησιέστερον διαρκὲς στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον 53. Εἰς τὰ παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ στρατοδικεῖα εἰσάγονται·

α') Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ 2 παραγράφῳ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου περιλαμβανομένων, καὶ οἱ ἐν τῷ 1 παραγράφῳ αὐτοῦ ἀναφερόμενοι, ἐὰν δὲν ἐσυστήθησαν τὰ αὐτόθι μνημονευόμενα στρατοδικεῖα· διακεκομμένης δὲ οὔσης τῆς μετὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ συγκοινωνίας τίθενται καὶ οὗτοι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, κατὰ τὸ 2 ἐδάφιον τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

β') Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι, οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ στρατῷ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ·

γ') Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ τούτοις ἐξομοιούμενοι, οἵτινες δὲν ἀποτελοῦσι μέρος ἀποσπάσματος ἢ σώματός τινος στρατοῦ.

δ') Οἱ στρατηγοὶ παντὸς βαθμοῦ καὶ οἱ τούτων τάξιν ἔχοντες, οἵτινες ὑπηρετοῦσιν ἐν τῷ στρατῷ· δύναται ὅμως ὁ γενικὸς ἀρχηγός, ἐὰν τὸ κρίνῃ ἀναγκαῖον, νὰ θέσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· κατὰ τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην εἰσάγονται οὗτοι εἰς δίκην εἰς τὸ πλησιέστερον διαρκὲς στρατοδικεῖον.

Ἄρθρον 54. Πᾶς ὑπαγόμενος εἰς τὰ στρατιωτικὰ παρὰ τῷ στρατῷ δικαστήρια μὴ στρατιωτικὸς καὶ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν εἰσάγεται εἰς τὸ πλησιέστερον τοῦ τόπου τῆς πράξεως ἢ τῆς συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου παρὰ τῷ στρατῷ στρατοδικεῖον, κατὰ τὸ 48 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατοδικείων ἐν περιπτώσει ἀποκλεισμοῦ ἢ πολιορκίας φρουρίου.

Ἄρθρον 55. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν ἀποκλεισμένοις ἢ πολιορκουμένοις φρουρίοις στρατοδικείων ὑπάγονται οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 49 καὶ 50 τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερόμενοι διὰ τὰς αὐτόθι προβλεπομένας ἀξιοποίνους πράξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Γενικοὶ ὁρισμοὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προηγουμένων κεφαλαίων.

Ἄρθρον 56. Τῶν ὑπὸ τῶν στρατοδικείων ἐκδιδομένων ὁριστικῶν ἀποφάσεων δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναθεώρησις ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 57. Τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον δικάζει περὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ προσφυγῆς κατὰ τῶν ὁριστικῶν ἀποφάσεων παντὸς στρατοδικείου τῆς περιφερείας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 58. Λόγοι ἀκυρώσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων εἶναι μόνον οἱ ἑξῆς·

α') Ἡ σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου παρὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ διατεταγμένα·

β') Ἡ ἀναρμοδιότης·

γ') Ἡ ἐσφαλμένη ἑρμηνεία καὶ ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου·

δ') Ἡ παράβασις ἢ παράλειψις τύπου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου·

ε') Ἡ παράλειψις τοῦ στρατοδικείου εἰς τὸ ν' ἀποφασίσῃ ἐπί τινος τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου αἰτήσεως, ἀφορώσης τὴν ἐξάσκησιν νομίμου τινὸς δικαιώματος αὐτοῦ.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρον 59. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται·

α') Οἱ τροφοπῶλαι, οἱ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι, οἱ ξυμποροι, αἱ πλύτραι, οἱ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς ἀρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατόν·

β') Οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 661—666 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου διαλαμβανόμενοι·

γ') Οἱ μὴ ἀξιωματικοὶ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου· ἅπαντες δὲ εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις·

1. Διὰ πᾶν πταῖσμα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ ἢ ἄλλου Νόμου·

2. Διὰ πᾶν πλημμέλημα τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, κατ' ἀνώτατον ὅρον, μὲ ἐξάμηνον φυλάκισιν καὶ μὲ διακοσίων δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν, ἢ μὲ μίαν ἐκ τῶν ποινῶν τούτων·

3. Δι' αἰτήσεις ἀποζημιώσεων ἕνεκα παραβάσεων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, εἰσαγομένας κατὰ τὴν ποινικὴν ἐκδίκασιν τῶν παραβάσεων τούτων καὶ μὴ ὑπερβαινούσας τὰς 150 δραχμάς.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων δὲν συγχωρεῖται οὐδεμία προσφυγή.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἁρμοδιότης ἐν περιπτώσει συναιτιότητος καὶ συνεργείας.

Ἄρθρον 60. Συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματος, πλημμελήματος ἢ πταίσματος, ὑπαγόμενοι τινὲς μὲν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τινὲς δὲ εἰς τὴν τῶν κοινῶν, εἰσάγονται ἅπαντες εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἐπιφυλαττομένων τῶν ῥητῶς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐξαιρουμένων περιπτώσεων.

Ἄρθρον 61. Εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια εἰσάγονται, ἄνευ διακρίσεως, οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματός τινος ἢ πλημμελήματος·

α') Ἐὰν ἅπαντες ὦσιν στρατιωτικοὶ ἢ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ἂν καὶ διὰ τὴν θέσιν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως εἷς ἢ πλείονες ἐξ αὐτῶν ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας·

β') Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρ' Ἕλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ ξένης χώρας εὑρισκομένῳ·

γ') Ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ τῆς ἡμεδαπῆς εὑρισκομένῳ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ.

Ἄρθρ. 62. Ἐὰν ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου, ἢ ἐν τοῖς πολεμικαῖς νεωρίοις, ναυστάθμοις καὶ καταστήμασι τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν πολεμικῶν λιμένων, πραχθῇ ἀξιόποινος πρᾶξις, τῆς ὁποίας οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοί, ἄλλοι μὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ναυτικὴν καὶ ἄλλοι εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν, ὑπάγονται ἅπαντες ἀνεξαιρέτως εἰς τὰ ναυτοδικεῖα.

Ἐὰν ὅμως δὲν ἐξετελέσθη εἰς τοὺς εἰρημένους τόπους, ἢ ἐξετελέσθη μὲν εἰς αὐτούς, ἀλλ' εὑρισκομένους ἐντὸς περιφερείας πολιορκουμένης θέσεως, τὰ στρατοδικεῖα καθίστανται ἁρμόδια διὰ πάντας τοὺς εἰρημένους συναιτίους καὶ συνεργούς.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Αἴτησις ἀναιρέσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἄρθρ. 63. Κατ' οὐδεμίαν περίπτωσιν συγχωρεῖται νὰ γένῃ αἴτησις ἀναιρέσεως κατ' ἀποφάσεως στρατοδικείου ἢ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ὑπὸ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 49, 50, 51, καὶ 55 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 64. Οἱ μὴ περιλαμβανόμενοι ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ δύνανται, ἐὰν κατεδικάσθησαν, νὰ ζητήσωσι τὴν ἀναίρεσιν ἀποφάσεως στρατοδικείου τινὸς ἢ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀλλὰ μόνον δι' ὑπέρβασιν καθηκόντων καὶ ἀναρμοδιότητα τῶν στρατοδικῶν παρὰ τὰ διὰ τῶν ἄρθρων 43—48 τοῦ παρόντος νόμου διατεταγμένα.

Ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐὰν γένῃ πρὶν ἀποφασίσῃ τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, ἐὰν ἐζητήθη ἀναθεώρησις, ἢ πρὶν παρέλθῃ ἡ διὰ τὴν αἴτησιν ταύτην νόμιμος προθεσμία.

Ἄρθρ. 65. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 46—50, 60 ἐδ. 3, 62—64, 502—510 καὶ 481 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύουσιν, ἐφ' ὅσον ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Τὴν ἐπανάληψιν δὲ τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ζητήσῃ ὅ,τε καταδικασθεὶς καὶ ὁ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Βασιλικὸς ἐπίτροπος.

γομένου εἰς τὴν κοινὴν ἢ τὴν ναυτικὴν δικαιοδοσίαν, ἡ δὲ στρατιωτικὴ ἀρχὴ ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ τὰς αἰτήσεις αὐτῶν, καὶ, ἐν περιπτώσει συγκρούσεως δικαιοδοσίας, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σύλληψιν τοῦ ζητουμένου ὑποπτου.

Ἄρθρον **74.** Οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικοὶ δὲν δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐπιχείρησιν ἀνακριτικῆς πράξεως, ἐὰν δὲν συμπαραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὸν Εἰρηνοδίκην ἢ τὸν πάρεδρον αὐτοῦ, ἢ τὸν Δήμαρχον, τὸν Δημαρχικὸν ἢ εἰδικὸν πάρεδρον ἢ τὸν Ἀστυνόμον.

Ἄρθρον **75.** Πᾶν φύλλον ἐκθέσεως τῶν ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς ἀνακρίσεως ὑπογράφεται παρ' αὐτῶν καὶ τῶν συμπρακτόντων προσώπων, ἐὰν δέ τις τούτων δὲν δύναται ἢ δὲν θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται περὶ τούτου μνεία εἰς τὴν ἔκθεσιν.

Ἄρθρον **76.** Ἐπὶ κακουργημάτων ἢ πλημμελημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ἐν ἐλλείψει παντὸς ἐπὶ τῆς προανακρίσεως στρατιωτικοῦ, οἱ κατὰ τὰ ἄρθρα **17** καὶ **18** τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ οἱ δι' εἰδικοῦ Νόμου τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως ἔχοντες ἐνεργοῦσι τὰς πρὸς βεβαίωσιν τοῦ πράξαντος καὶ τῆς πράξεως ἀνακρίσεις.

Ἄρθρον **77.** Ἡ περὶ φυγοστρατείας μήνυσις γίνεται ὑπὸ τοῦ διοικοῦντος τὸν σταθμὸν τῶν νεοσυλλέκτων τοῦ Νομοῦ, ἐν ᾧ κληροῦται ὁ φυγόστρατος. Ἐν τῇ μηνύσει σημειοῦται ὁ χρόνος καθ' ὃν ὁ φυγόστρατος ὤφειλε νὰ ῥθάσῃ εἰς τὴν ὁριοθετῆσαν θέσιν του, καὶ συνάπτεται·

α) Ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως τῆς βεβαιούσης τὴν ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικίας τοῦ φυγοστράτου κοινοποίησιν τῆς προσκλήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν·

β) Ἀντίγραφον τῶν ἐγγράφων τῶν βεβαιούντων τὴν μὴ ἄφιξιν τοῦ καταμηνυομένου εἰς τὴν θέσιν του· καὶ

γ) Ἡ ἔκθεσις τῶν περιστάσεων τῆς φυγοστρατείας.

Ἐὰν ὁ μηνυόμενος ἦναι ἐθελοντὴς, ἢ ἀντικαταστάτης συνάπτονται καὶ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον **78.** Ἡ περὶ λειποταξίας μήνυσις γίνεται παρὰ τοῦ διοικοῦντος τὸ στρατιωτικὸν σῶμα ἢ ἀπόσπασμα, εἰς ὃ ὁ καταμηνυόμενος ἀνήκει, συνάπτεται δὲ ἐν τῇ μηνύσει·

α) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦ μητρώου τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκει ὁ μηνυόμενος·

β) Ὁ κατάλογος τῶν ὅπλων καὶ ἄλλων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα τυχὸν ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ

γ) Ἡ ἔκθεσις τῶν περιστάσεων τῆς λειποταξίας.

Ἄρθρον **79.** Αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων δὲν καταργοῦσι τὰ παρὰ τῶν νόμων καὶ Διαταγμάτων ἐπιφαλλόμενα εἰς τὴν χωροφυλακὴν καὶ εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, καθήκοντα.

Ἄρθρον **80.** Τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικῶν διαβιβάζονται διὰ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν, ἄνευ ἀναβολῆς, πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν δὲ τακτικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων διαβιβάζονται πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ παρ' Ἑρέταις Εἰσαγγελέως.

Ἄρθρον **81.** Ἐὰν ὁ ἐκ τῆς προανακρίσεως ἐνοχοποιούμενος ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀποστέλλει αὐτὸν, ἐὰν συνελήφθη, καὶ τὰ ἔγγραφα τῆς προανακρίσεως πρὸς τὸν ἁρμόδιον Εἰσαγγελέα τῶν Ἐφετῶν.

Ἄρθρον **82.** Ἡ καταδίωξις τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰ στρατοδικεῖα πράξεων δὲν συγχωρεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, εἰμὴ κατὰ ῥητὴν πρὸς ἀνάκρισιν διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τὴν ὁποίαν οὗτος ἐκδίδει ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ ἐγγράφων, ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος.

Ἐὰν ὁ ὑποπτος συνελήφθη ἤδη, ἡ εἰρημένη διαταγὴ ἐκδίδεται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον **80** σταλέντων ἐγγράφων. Ἐὰν δὲ συνελήφθη κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως.

Ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν δὲν διετάχθη ἀνάκρισις καὶ ὁ καταμηνυόμενος δὲν ἐφυλακίσθη, ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν νὰ συντάξῃ πρᾶξιν δικαιολογοῦσαν τὴν ἀπόῤῥιψιν τῆς μηνύσεως, εἴτε διότι δὲν ἐκτίθενται ἐν αὐτῇ ὡρισμένα γεγονότα, εἴτε διότι ἡ εἰς τὸν καταμηνυόμενον ἀποδιδομένη πρᾶξις δὲν ἀποτελεῖ πλημμέλημα ἢ κακούργημα. Ἐὰν ὅμως μετὰ ταῦτα παρουσιασθῇ νέα μήνυσις περὶ τῆς αὐτῆς πράξεως ἐπὶ ὡρισμένων γεγονότων προηνεγκμένων ὑπὸ ποινικοῦ τινος ὅρου, ὁ ὑπουργὸς δύναται τότε νὰ ἐκδώσῃ νέαν ἐπὶ τῆς προκειμένης μηνύσεως διαταγήν.

Ἄρθρον **83.** Ἡ τῆς ἀνακρίσεως διαταγὴ μετὰ τῶν ἐπιβέσεων, ἐγγράφων, πειστηρίων καὶ κατασχεθέντων πραγμάτων, πέμπεται πρὸς τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον τοῦ ἁρμοδίου Στρατοδικείου, ὅστις διευθύνει αὐτὰ ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τὸν Εἰσηγητήν.

Ἐὰν ὁ Εἰσηγητὴς σύνοιδεν ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως (ἄρθρ. 21 καὶ 22) ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὸν ἀντεισαγγελέα πρὸς ἀναπλήρωσίν του· ἐξαιρουμένου δὲ τούτου, ἀναφέρει πρὸς τὸν Β. Ἐπίτροπον τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως ἀφοτεράων. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρὼν, ὁ ῥουφάρχος, ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς δι' ἄλλου τὸν ἐξαιρούμενον.

Ἕως οὗ ἀναλάβῃ τὰ ἔργα του ὁ ἀναπληρωτὴς, ὁ εἰσηγητὴς ὀφείλει νὰ ἐπιχειρῇ ὅλας τὰς κατεπειγούσας ἀνακριτικὰς πράξεις ἢ καὶ νὰ λαμβάνῃ ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν συντηρητικὰ μέτρα.

Ἄρθρον **84.** Ὁ εἰσηγητὴς ἐξετάζει τὸν ἀνακρινόμενον περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου, τῆς ἡλικίας, τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἦναι στρατιωτικὸς, περὶ τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκει, καὶ τέλος περὶ τῆς ἀποδιδομένης εἰς αὐτὸν πράξεως καὶ τῶν περιστατικῶν αὐτῆς· ἐπιδεικνύει πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ κατ' αὐτοῦ ἔγγραφα ἢ πειστήρια καὶ τὸν προσκαλεῖ νὰ ἐκφρασθῇ, ἂν ἀναγνωρίζῃ αὐτά.

Ἕκαστος τῶν ἀνακρινομένων ἐξετάζεται κατ' ἰδίαν· δύναται δὲ ὁ εἰσηγητὴς νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς ἀντιπαράστασιν.

Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐξομολογήσεως ἑκάστου τῶν ἀνακρινομένων ἀναγινώσκεται πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτᾶται, ἐὰν ἅπασαι αἱ ἀπαντήσεις ἦναι πιστῶς καὶ ἀκριβῶς γεγραμμέναι, ἐὰν ἦναι ἀληθεῖς καὶ ἐὰν ἐπιμένῃ εἰς αὐτάς.

Ἡ περὶ τούτου ἀπάντησις αὐτοῦ ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐκθέσει, ἥτις προσυπογράφεται ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ, ὑπὸ τοῦ γραμματέως καὶ τοῦ ἀνακρινομένου· ἐὰν δὲ οὗτος ἀγνοῇ ἢ ἀποποιῆται νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται μνεία τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει.

Ἀναγινώσκονται ἐπίσης πρὸς τὸν ἀνακρινόμενον καὶ αἱ τῆς ἀνακρίσεως ἐκθέσεις.

Ἄρθρον **85.** Ὁ Εἰσηγητὴς κλητεύει τοὺς μάρτυρας διὰ χωροφύλακος, ἢ διά τινος ὑπηρέτου τῆς δημοσίας δυνάμεως. Ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων **112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 122, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133,** καὶ **199** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Οἱ μάρτυρες, ἐκτὸς τῶν ἐνδιαλαμβανομένων εἰς τὸ ἄρθρον **114** καὶ **122** τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας, κατά τε τὴν προανάκρισιν, καὶ ἀνάκρισιν ὁρκίζονται ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, πρὶν ἢ

ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις, ὅτι θέλουν ὁμιλήσει ἀρόβως καὶ ἀπαθῶς καὶ ὅτι θέλουν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν.

Ἐὰν ὁ μάρτυς ἦναι ἀρχιερεὺς, ἱερεὺς, ἢ ἱεροδιάκονος, ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ΚΙ' ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐὰν ὁ μάρτυς πρεσβεύῃ θρησκείαν τινὰ ἀναγνωρισμένην παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ καὶ μόνον ἀνεκτὴν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νενόμισται ἢ εἴθισται ἰδιαίτερός τις τοῦ ὁρκίζεσθαι τρόπος, ἔχει κῦρος καὶ οὗτος εἰς τὴν ποινικὴν δίκην.

Ὁ εἰσηγητὴς δύναται ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἀνακρίσεως διαμενόντων μαρτύρων, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν ἐπιχειρητέαν ἐπίσης ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἀνακρίσεως, εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἢ δικαστικοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους τοῦ τόπου, ἔνθα διαμένουσιν οἱ μάρτυρες ἢ πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ζητουμένην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν καὶ ν' ἀποστείλωσι πρὸς αὐτὸν τὴν ἔκθεσιν.

Ἄρθρον **86.** Τὰ ἄρθρα **195, 196** καὶ **197** §. **2** τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας, ἰσχύουσι καὶ διὰ τοὺς ἐνώπιον τοῦ Εἰσηγητοῦ κλητευομένους.

Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς ἦναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἀντὶ προστίμου, ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ πειθαρχικὴ ποινή.

Ἄρθρ. **87.** Ἐὰν οἱ μάρτυρες ἐξετάσθησαν ὑπό τινος τῶν στρατιωτικῶν ἢ τῶν κοινῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, πρὸ τοῦ δοθῇ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον **82** διαταγὴ ἀνακρίσεως, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν αὐτῶν μαρτύρων. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνακριτικὰς πράξεις.

Ἄρθρ. **88.** Ἐὰν ὁ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελῶν δὲν συνελήφθη, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ κλῆσιν πρὸς ἐμφάνισιν, ἢ ἔνταλμα συλλήψεως.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος διευθύνει τὴν κλῆσιν ἢ τὸ ἔνταλμα εἰς τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν τοῦ τόπου, ὅπου εὑρίσκεται ὁ ἀνακρινόμενος, ὁ δὲ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἐνεργεῖ τὴν ἐκτέλεσίν των.

Μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ ἀνακρινομένου, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει τοῦ ὁποίου ὁ δεσμοφύλαξ δέχεται τὸν ἀνακρινόμενον ἐν τῇ φυλακῇ τῶν ὑποδίκων τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, ἢ ν' ἀρήσῃ ἐλεύθερον τὸν συλληφθέντα, ἐξακολουθῶν τὴν ἀνάκρισιν.

Ἐπὶ κακουργημάτων ὅμως διατάττεται πάντοτε ἡ προφυλάκισις.

Πάσης παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ διαταττομένης φυλακίσεως ἢ ἀπολύσεως τοῦ ἀνακρινομένου, προηγεῖται ἡ γνωμοδότησις τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου.

Ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως κρατεῖται τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου τῶν ἀποδοχῶν παντὸς ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοῦ, ἅτινα τῷ ἀποδίδονται μετὰ τὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 99 καὶ 130 ἀθῴωσιν ἢ ἀπόλυσιν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 89. Ἐὰν ὁ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελῶν, μὴ ὢν ὕποπτος φυγῆς, ἦναι ἀπὼν καὶ ἀγνοεῖται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς του, ὁ εἰσηγητής, ἀντὶ τῆς κλήσεως, ἐκδίδει κατ' αὐτοῦ κλητήριον ἐπικρυμα.

Ὁσάκις δὲ ὁ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελῶν εἶναι ἀπὼν ἢ φυγάς, καὶ πρόκειται νὰ συλληφθῇ, ὁ εἰσηγητὴς ἐκδίδει, ἀντὶ τοῦ ἐντάλματος συλλήψεως, κατασχετήριον.

Ἄρθρ. 90. Ἡ κλῆσις ἀναιρεῖ ἐν γένει τὴν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὁρίζει τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κλητευομένου, χρονολογεῖται, σφραγίζεται καὶ ὑπογράφεται.

Τὸ κλητήριον ἐπικρυμα φέρει τὰ ἀνωτέρω, προσέτι δὲ τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κλητευόμενος ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἐνώπιον τοῦ Εἰσηγητοῦ, καὶ τυγχολλᾶται δι' ἐπιμελείας τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου, εἴς τε τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Εἰσηγητοῦ. Παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἐκδίδεται κατὰ τοῦ ἀνακρινομένου κατασχετήριον.

Τὸ ἔνταλμα συλλήψεως περιέχει τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον καὶ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου, τὸν νόμιμον λόγον δι' ὃν ἐκδίδεται, ῥέφει τὴν σφραγῖδα τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὸ ὑπαλλήλου.

Τὸ κατασχετήριον περιέχει προσέτι ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου κατὰ τὸ ἀνάστημα, τὴν μορφήν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἐνδύματα καὶ ἄλλα ἐξωτερικὰ διακριτικὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ πρόσκλησιν πρὸς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς περί τε τῆς συλλήψεως αὐτοῦ, ἅμα εὑρεθέντος, καὶ παραδόσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἐκδόντα τὸ κατασχετήριον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Τὸ κατασχετήριον τυγχολλᾶται εἰς τὰ ἀνωτέρω περὶ κλητηρίου ἐπικρίματος ὁρισθέντα μέρη. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 215 καὶ 219 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας, καὶ τοῦ ἄρθρ. 88 ἐδ. 2 τοῦ παρόντος νόμου.

Τὸ ἔνταλμα φυλακίσεως διαλαμβάνει ὅσα καὶ τὸ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλὰ σημειόνει ἀκριβῶς τὸ προκείμενον πλημμέλημα ἢ κακούργημα, καὶ τὴν ἐφαρμοστέαν διάταξιν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 212, 218, 224 καὶ 227 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας.

Ἄρθρ. 91. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν περὶ πάντων τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐνταλμάτων συλλήψεως, φυλακίσεως καὶ κατασχετηρίων, ὡς καὶ περὶ πάσης κατὰ τὸ ἄρθρον 88 ἀπολύσεως.

Ἄρθρ. 92. Πρὸς ἀποφυγὴν ἀποδράσεως, συνεννοήσεως μετὰ συνενόχων, ἢ ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων, κανεὶς, ἐκτὸς τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν εὐταξίαν τῶν φυλακῶν, δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἔτι ὄντα φυλακισμένον, εἰμὴ μόνον ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τῶν ἐπιστατῶν, καὶ μόνον δι' ἄδειας τοῦ εἰσηγητοῦ.

Ἡ ἄδεια ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ μὴ δοθῇ ἐν περιπτώσει ἀσθενείας τοῦ ὑποδίκου εἰς τὸν ἰατρὸν αὐτοῦ· μετὰ δὲ τὴν πρώτην ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ γενομένην ἐξομολόγησιν τοῦ ὑποδίκου, εἰς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας, σύζυγον, ἀδελφοὺς ἢ συγγενεῖς ἐξ ἀγχιστείας μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, καὶ εἰς τὸν δικηγόρον αὐτοῦ, χωρὶς βλάβην τῶν λοιπῶν κανονισμῶν τῶν φυλακῶν.

Ὁ εἰσηγητὴς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν, ἐὰν ἔχῃ κατάσχεσις τῆς πρότερον δοθείσης, ἢ ἐὰν ἅπαντες οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ εἰσέτι δὲν συνελλήφθησαν.

Ὁ ὑπόδικος δύναται ἐπίσης νὰ λάβῃ καὶ στείλῃ ἐπιστολάς, ἀφοῦ ὅμως ὁ εἰσηγητὴς ἀναγνώσῃ αὐτὰς καὶ δώσῃ τὴν ἐπὶ τούτου ἄδειαν, δὲν δύναται δὲ οὗτος ν' ἀποποιηθῇ αὐτὴν δι' ἀναφορὰς πρὸς ἀρχήν τινα τοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρον 93. Ἐὰν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύψωσιν ἐνδείξεις συνενοχῆς ἢ συνεργείας κατ' ἄλλων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ὁ εἰσηγητὴς διὰ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἀναφέρει περὶ τούτων πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις ἐνεργεῖ κατ' αὐτῶν κατὰ τὸ 82 ἄρθρον τοῦ παρόντος Νόμου. Ἐὰν δὲ οἱ ὕποπτοι συνενοχῆς ἢ συνεργείας δὲν ὑπάγωνται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀναφέρει, ἄνευ ἀναβολῆς, περὶ τούτων πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ οὗτος παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχήν.

Ἄρθρον 94. Ἐὰν πρόκηται νὰ καταδιωχθῇ νόθευσις ἢ πλαστογραφία δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 316, 318 καὶ 319 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 95. Ἐὰν, διαρκούσης ποινικῆς τινος ἀνακρίσεως, προσβληθῇ παρεμπιπτόντως ἔγγραφόν τι ὡς πλαστὸν ἢ νενοθευμένον, ὁ εἰσηγητὴς ἐνεργεῖ τὰ πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς γνησιότητος ἢ μὴ τοῦ ἐγγράφου κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 318 καὶ 319 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας.

Τοιαύτη περὶ ἀποδείξεως διαδικασία εἶναι περιττὴ, ὁπόταν τὸ ἔγγραφον διὰ ξύσματος ἢ δι' ἄλλου προφανοῦς τρόπου ἦναι ἐπὶ τοσοῦτον ἠλλοιωμένον, ὥστε δύναται νὰ γνωρισθῇ ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ μὴ γνησιότης αὐτοῦ.

Ἄρθρον 96. Ἐὰν κατὰ τὴν πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς γνησιότητος τοῦ ἐγγράφου διαδικασίαν ἀναφανῶσιν ἐνδείξεις ἐνοχῆς καθ' ὡρισμένου προσώπου, ἐνεργεῖται ἀμωδιαίως ἡ καταδίωξις τοῦ προσώπου τούτου· ἀναβάλλεται δὲ ἡ ἐκδίκασις τῆς κυρίας ποινικῆς δίκης μέχρι τέλους τῆς κατὰ τῶν ὑπόπτων διαδικασίας, ἐὰν τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως.

Ἄρθρον 97. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται ἐν πάσῃ στάσει τῆς ἀνακρίσεως νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν αὐτῆς, καὶ νὰ κάμνῃ οἱασδήποτε κρίνει προτάσεις (réquisitions).

Β'.

Εἰσαγωγὴ εἰς δίκην καὶ συγκλήσεως τοῦ Στρατοδικείου.

Ἄρθρον 98. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως, ὁ Εἰσηγητὴς πέμπει τὰ ἔγγραφα μετὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ γνωμοδοτήσεώς του πρὸς τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον, οὗτος δὲ ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ τὸ βραδύτερον ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν ἐγγράφων, ὑποβάλλει αὐτὰ μετὰ τῶν προτάσεών του πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις ἐντὸς ἄλλων ὀκτὼ ἡμερῶν τὸ βραδύτερον, ἐκδίδει διαταγὴν πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τοῦ κατηγορουμένου ἢ διατάττει περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἐὰν ἡ γενομένη ἦναι ἐλλειπής.

Ἄρθρον 99. Ἐὰν ὅ,τε Εἰσηγητὴς γνωμοδοτῇ καὶ ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος ἐκ συμφώνου προτείνῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται δι' ἠτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ, καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης

προθεσμίας, νὰ ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γένῃ κατηγορία καὶ νὰ διατάξῃ ἐν ταὐτῷ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἐὰν οὗτος εἶναι προφυλακισμένος. Διαφωνούντων δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τοῦ Β. ἐπιτρόπου, ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁριζόμενα.

Ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ Ὑπουργοῦ δὲν προδικάζει εἰς οἱανδήποτε περίπτωσιν τὴν κατὰ τοῦ κατηγορηθέντος πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως.

Ἡ εἰρημένη πρᾶξις κοινοποιεῖται εἰς τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν Εἰσηγητὴν, καὶ καταχωρίζεται εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ κρατούμενον βιβλίον.

Ἄρθρον 100. Ἡ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς διαταγὴ πέμπεται μεθ' ὅλων τῶν ἐγγράφων πρὸς τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον.

Ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος ὀφείλει ἄνευ ἀναβολῆς καὶ τρεῖς ἡμέρας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς δικασίμου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ κοινοποιήσῃ πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς αὐτοῦ, σημείων καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, δι' ἣν κατηγορεῖται, μετὰ τῆς συνοπτικῆς ἐκθέσεως τῶν κυριωτέρων περιστατικῶν αὐτῆς, τὸ κείμενον τοῦ ἐφαρμοστέου ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ τὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα τῶν ἐξεταθησομένων μαρτύρων· εἰδοποιεῖ δὲ, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τὸν κατηγορούμενον, ὅτι ἐὰν δὲν ἐκλέξῃ τῶν ἐνώπιον τοῦ Στρατοδικείου ὑπερασπιστὴν αὐτοῦ, ὁ πρόεδρος θέλει τῷ διορίσει ταυτόν· περὶ τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις.

Ἄρθρ. 101. Ὁ ὑπερασπιστὴς λαμβάνεται ἐκ τῶν στρατιωτικῶν ἢ ἐκ τῶν δικηγόρων. Κατ' ἄδειαν δὲ τοῦ προέδρου τοῦ στρατοδικείου, δύναται ὁ κατηγορούμενος ν' ἀναθέσῃ τὴν ὑπεράσπισίν του εἰς τινα τῶν συγγενῶν ἢ φίλων του.

Ἄρθρ. 102. Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, ἐν τῷ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ἐγγράφῳ, διατάττει καὶ τὴν ἄνευ ἀναβολῆς συγκάλεσιν τοῦ στρατοδικείου καὶ εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τὸν πρόεδρον.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰδοποιεῖ τὸν πρόεδρον περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας καθ' ἣν ἐκλητεύθη ὁ κατηγορούμενος νὰ δικασθῇ. Ὁ δὲ πρόεδρος συγκαλεῖ ἐπὶ τούτῳ τὸ στρατοδικεῖον.

Ἄρθρ. 103. Μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς διαταγῆς τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς, ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ συγκοινωνῇ ἐλευθέρως μετὰ τοῦ ὑπερασπιστοῦ αὐτοῦ, νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν ἐντὸς τοῦ γραφείου ὅλων τῶν ἐγγράφων τῆς ἀνακρίσεως, καὶ

αντίγραφα αὐτῶν, ἂν θέλῃ, δι' ἐξόδων του. Δὲν συγχωρεῖται ὅμως χάριν τούτου ἀναβολὴ τῆς συνεδριάσεως τοῦ στρατοδικείου

Γ'.

Διαδικασία ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ ἀπόφασις.

Ἄρθρον **104**. Ὁ κατηγορούμενος ὀφείλει νὰ προτείνῃ πρὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συνεδριάσεως, ἐπὶ ποινῇ ἀποκλείσεως, ἐγγράφως καὶ δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὸν Πρόεδρον, τὴν ἐξαίρεσιν παντὸς μέλους τοῦ Στρατοδικείου, τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου καὶ τοῦ Γραμματέως.

Ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ ὡρισμένως τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως καὶ τὰ μέσα τῆς βεβαιώσεως αὐτῶν.

Ὁ Πρόεδρος κοινοποιεῖ τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησιν εἰς τε τὸν ἐξαιρούμενον, διὰ νὰ ἐξηγηθῇ περὶ αὐτῆς, καὶ εἰς τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον, ἢ, ἐξαιρουμένου καὶ τούτου, εἰς τὸν Βασιλικὸν ἀντεπίτροπον.

Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ Προέδρου, οὗτος πέμπει τὴν περὶ ἐξαιρέσεως ἀναφορὰν εἰς τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον, ἵνα προσκαλέσῃ τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον **18** τοῦ παρόντος νόμου ἀναπληρωτήν τοῦ Προέδρου. Τὸ δικαστήριον συμπληρούμενον ὅπως τὸ **18** ἄρθρον ὁρίζει, ἀποφασίζει ἐν τῷ δωματίῳ τῶν διασκέψεων ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῆς ἐξαιρέσεως, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐξαιρουμένου, ἀφ' οὗ ἀκούσῃ τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον, τὸν κατηγορούμενον καὶ τὸν συνήγορόν του.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον **105**. Ἐὰν πρὸς ἐκδίκασιν τῆς περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ τὸ δικαστήριον ἐξ ὁμοιοβάθμων ἀξιωματικῶν ἐκ τῶν παρόντων ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Στρατοδικείου, δικάζεται ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις ὑπὸ τριῶν μόνον δικαστῶν, εἰ καὶ ὅλων ἀναπληρωτικῶν· οἱ δικασταὶ οὗτοι λαμβάνονται, ἐν ἐλλείψει ὁμοιοβάθμων, κατὰ σειρὰν ἐκ τῶν ἑπομένων βαθμῶν· δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐξαίρεσις αὐτῶν.

Ἄρθρον **106**. Πᾶς Πρόεδρος, Στρατοδίκης, Βασιλικὸς Ἐπίτροπος ἢ Γραμματεύς, συνοιδὼς ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως, ὀφείλει νὰ φανερώσῃ αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον· τοῦτο δὲ συμπληρούμενον κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, ἀκούσαν καὶ τὴν γνώμην τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου, ἀποφασίζει ἐν συμβουλίῳ ἂν πρέπῃ ὁ ἐξαιρούμενος νὰ κάμῃ ἀποχὴν ἢ μὴ τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων του.

Ἄρθρον **107**. Γενομένης δεκτῆς τῆς περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως, ὁ ἐξαιρεθεὶς ἀπέχει τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων του κατὰ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν· ἐὰν ὅμως ἀπορριφθῇ ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις τοῦ κατηγορουμένου, καταδικάζεται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ὁ αἰτήσας τὴν ἐξαίρεσιν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, καὶ, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι τριῶν ἡμερῶν, ἂν δὲ ἦναι ἀξιωματικός, καὶ εἰς πρόστιμον εἴκοσι μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν.

Ἄρθρον **108**. Τὸ στρατοδικεῖον συνέρχεται κατὰ τὴν ἐν τῷ **102** ἄρθρῳ ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν· ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ κατατίθενται ἀντίτυπα τοῦ παρόντος νόμου, τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Αἱ συνεδριάσεις γίνονται δημοσίως, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, ἐκτὸς ὅταν ἡ δημοσιότης ἤθελεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη, ἢ εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, τὸ στρατοδικεῖον διατάττει νὰ γένῃ ἡ συζήτησις κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεώς του, ἀπαγγελλομένης πάντοτε δημοσίως.

Ἄρθρον **109**. Ὁ πρόεδρος διατηρεῖ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ εὐταξίαν.

Ἄρθρον **110**. Οἱ ἀκροαταὶ εἰσέρχονται ἄνευ ὅπλων καὶ ῥάβδων, καὶ ἵστανται ἀσκεπεῖς καὶ ἐν σιωπῇ.

Ὁ Πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τῶν δεικνυόντων διὰ λόγου ἢ σχημάτων ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων ἢ γενομένων ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

Ἀπειθούντων δέ, ὁ Πρόεδρος διατάττει τὴν σύλληψιν καὶ φυλάκισιν αὐτῶν μέχρι δεκαπέντε τὸ πολὺ ἡμερῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι στρατιωτικοί, καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι πολιτικοί.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ Προέδρου γράφεται εἰς τὰ πρακτικά, καὶ, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει ἐπικυρωμένου ἀποσπάσματος αὐτῆς, οἱ δεσμοφύλακες δέχονται τοὺς καταδικασθέντας εἰς τὴν φυλακήν.

Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γένωσι θόρυβοι, ἐπὶ σκοπῷ παρεμποδίσεως τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοσύνης, οἱ ἔνοχοι τοιούτων θορύβων, οἱοιδήποτε καὶ ἂν ὦσι, δικάζονται παραχρῆμα καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, καὶ καταδικάζονται εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύω ἔτη.

Ἐάν τις τῶν ἀκροατῶν ἢ τῶν μαρτύρων προσβάλῃ δι' ἔργου ἢ ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ στρατοδικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτό, καταδικάζεται ἐν τῇ

αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, ἐὰν μὲν ἦναι στρατιωτικὸς οἱουδήποτε βαθμοῦ ἢ τάξεως, ἢ ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικόν, εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ· ἄλλως δὲ, εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ποινάς.

Ἄρθρον 111. Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ πραχθῶσιν ἄλλα παρὰ τὰ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον προβλεπόμενα πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, οἱ μὲν ὑπαγόμενοι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ στρατοδικείου ἔνοχοι αὐτῶν δικάζονται παραχρῆμα ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, οἱ δὲ μὴ ὑπαγόμενοι εἰς αὐτὴν παραπέμπονται, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν μετὰ τῆς ἐκθέσεώς του περὶ τῶν γενομένων πράξεων καὶ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων.

Ἄρθρ. 112. Κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου ὁ κατηγορούμενος φέρεται ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου ὑπὸ φυλακὴν, ἐλεύθερος καὶ ἄνευ ἀλύσεων, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ. Ὁ πρόεδρος τὸν ἐρωτᾷ περὶ τοῦ ὀνόματος, ἐπωνύμου, ἡλικίας, ἐπιτηδεύματος, τόπου διαμονῆς καὶ γεννήσεως, περὶ τοῦ βαθμοῦ του καὶ τοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκει. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀποποιῆται ν' ἀπαντήσῃ εἰς ταῦτα, ἡ διαδικασία προβαίνει ἀκωλύτως.

Ἄρθρ. 113. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀρνῆται νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου, εἰς τῶν ὑπαλλήλων τῆς δημοσίας δυνάμεως, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, προσκαλεῖ αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην. Τῆς προσκλήσεως ταύτης καὶ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κατηγορουμένου συντάσσεται ἔκθεσις ὑπὸ τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν διαταγὴν τοῦ προέδρου. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν, ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν διὰ βίας προσαγωγήν του εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ ἀναγνωσθείσης ἐν συνεδριάσει τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀντιστάσεως αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ ἐμφανισθῇ, νὰ διατάξῃ τὴν πρόοδον τῆς διαδικασίας καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ἐπὶ παρουσίᾳ ὅμως τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα 101 καὶ 102 ὑπερασπιστοῦ αὐτοῦ.

Μετὰ τὸ τέλος πάσης συνεδριάσεως ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου ἀναγινώσκει πρὸς τὸν μὴ ἐμφανισθέντα κατηγορούμενον τὰ πρακτικὰ τῆς συζητήσεως, καὶ κοινοποιεῖ πρὸς αὐτὸν ἀντίγραφον πάσης προτάσεως τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, καὶ δ-

λων τῶν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων, αἵτινες θεωροῦνται ὡς ἐκδοθεῖσαι κατ' ἀντιμωλίαν.

Ἄρθρον 114. Ὁ Πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν καὶ τὴν εἰς φυλακὴν μεταγωγὴν τοῦ διὰ κραυγῶν ἢ θορύβων ταράττοντος, ἢ ἐμποδίζοντος τὴν τακτικὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης κατηγορουμένου, ἡ δὲ διαδικασία ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους, ὡς ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ, παρόντος ὅμως τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα 101 καὶ 102 ὑπερασπιστοῦ.

Διὰ ταύτην δὲ καὶ μόνην τὴν πρᾶξιν ὁ κατηγορούμενος δύναται καὶ νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύο ἔτη.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος στρατιωτικὸς ἢ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν προσβάλῃ δι' ἔργου, ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ Στρατοδικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτό, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ. Ἐὰν ὅμως ὁ κατηγορούμενος δὲν ἦναι στρατιωτικὸς, οὔτε ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικὸν, καταδικάζεται εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ποινάς.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος καταδικασθῇ διὰ τὴν πρᾶξιν ἕνεκα τῆς ὁποίας εἰσήχθη εἰς δίκην, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ ποινῆς, ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιβαλλομένων ποινῶν.

Ἄρθρ. 115. Πᾶσαν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὰ ἄρθρα 110, 111 καὶ 114 ἀναγινώσκει ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν καταδικασθέντα καὶ τὸν εἰδοποιεῖ συγχρόνως, ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα ἐντὸς 24 ὡρῶν νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως. Ὁ γραμματεὺς συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τούτου, ἐν ᾗ συνυπογράφει καὶ ὁ καταδικασθείς. Ἐὰν δὲ οὗτος δὲν δύναται ἢ δὲν θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν τῇ ἐκθέσει· τὰ πάντα δὲ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἄρθρ. 116. Ὁ γραμματεὺς ἀναγινώσκει κατ' ἐντολὴν τοῦ προέδρου τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου, τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 98 ἔκθεσιν τοῦ εἰσηγητοῦ, καὶ πᾶν ἄλλο ἐκ τῶν τῆς ἀνακρίσεως ἐγγράφων, τοῦ ὁποίου πρέπει ἀναγκαίως νὰ λάβῃ γνῶσιν τὸ στρατοδικεῖον.

Ὁ πρόεδρος γνωστοποιεῖ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν κατηγορούμενον τὴν πρᾶξιν δι' ἣν κατηγορεῖται, καὶ τὸν εἰδοποιεῖ ὅτι ἔχει ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράσῃ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς

ὑπεράσπισίν του· πρὸς δὲ τὸν συνήγορον τοῦ κατηγορουμένου παρατηρεῖ ὅτι χρεωστεῖ νὰ μὴ λέγῃ τι ἀντιβαῖνον εἰς τὴν συνείδησίν του καὶ εἰς τὸ πρὸς τοὺς νόμους ὀφειλόμενον σέβας, καὶ νὰ φυλάττῃ τὴν προσήκουσαν κοσμιότητα καὶ μετριότητα εἰς τὰς ἐκφράσεις του.

Ἄρθρ. **117.** Ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Στρατοδικείου ἔνστασις δὲν ἐπιτρέπεται εἰμὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· δικάζεται δὲ παραχρῆμα.

Ἀπορριφθείσης τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, τὸ Στρατοδικεῖον προβαίνει εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως· ὁ κατηγορούμενος ὅμως δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς περὶ ἀρμοδιότητος ἀποφάσεως, καθὼς καὶ πάσης ἄλλης προδικαστικῆς ἢ παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως, συγχρόνως μὲ τὴν περὶ ἀναθεωρήσεως αἴτησιν κατὰ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Στρατοδικείου.

Μετὰ τὴν περὶ ἀναρμοδιότητος ἔνστασιν καὶ μόνον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, προτείνεται ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἡ ἕνεκα τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ ἀκυρότης τῶν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν πράξεων αὐτοῦ. Ἐὰν τὸ Δικαστήριον εὕρῃ αὐτὴν δικαιολογημένην, ἀκυρόνει τὰς ῥηθείσας πράξεις, ἐκτὸς τῶν συντηρητικῶν μέτρων, τῶν κατεπειγουσῶν καὶ τῶν μὴ δυναμένων νὰ ἀναπληρωθῶσιν ἀνακριτικῶν πράξεων, διατάττει δὲ, ἐὰν ᾖ ἀναγκαία, τὴν ἐνώπιόν του κλῆτευσιν τῶν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐξετασθέντων μαρτύρων, τῶν ὁποίων ἡ κατάθεσις ἀκυρώθη· ἐὰν δὲ ἀπορρίψῃ τὴν αἴτησιν, καταδικάζει τὸν προτείναντα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου **107** ὁριζομένην ποινήν.

Ἄρθρ. **118.** Ἅπαντα τὰ προδικαστικὰ καὶ παρεμπίπτοντα ἢ περὶ ἀρμοδιότητος ζητήματα ἀποφασίζονται κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἄρθρ. **119.** Ὁ πρόεδρος τοῦ στρατοδικείου ἔχει τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τῶν συζητήσεων, καὶ ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν ἐπιμέλειαν, εἴτε ὑπὲρ, εἴτε κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ νὰ μεταχειρίζηται πρὸς τοῦτο ὅλα τὰ παρὰ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κατηγορουμένου προβαλλόμενα μέσα. Συγχρόνως χρεωστεῖ ν' ἀποῤῥίπτῃ ὅλας τὰς προτάσεις, αἴτινες, μὴ δυνάμεναι νὰ παραγάγουν κἀν λόγου ἄξιον ἀποτέλεσμα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης, ἠμποροῦν μόνον νὰ ἐπιφέρωσιν ἀνωφελῆ παράτασιν τῶν συζητήσεων. Ἐὰν δὲ ὁ προτείνων δὲν εὐχαριστηθῇ, ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον.

Ἄρθρον **120.** Μὴ ἐμφανισθέντος τινὸς τῶν μαρτύρων, τὸ στρατοδικεῖον δύναται νὰ διατάξῃ τὴν πρόσδον τῆς δίκης· ἀναγινώσκεται δὲ ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐξομολόγησις τοῦ μάρτυρος.

Τὰ ἄρθρα **379, 380, 381** καὶ **382** τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας ἰσχύουσι κατὰ τῶν κλητευθέντων καὶ μὴ ἐμφανισθέντων μαρτύρων. Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς ἦναι στρατιωτικὸς ἢ ναυτικὸς ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ καὶ κατωτέρω, ἀντὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς, ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ πειθαρχικὴ ποινή.

Ἄρθρ. **121.** Ἐὰν ἐκ τῆς συζητήσεως προκύψωσιν ἀπογρῶσαι ἐνδείξεις ψευδομαρτυρίας κατά τινος τῶν μαρτύρων, ὁ πρόεδρος δύναται, κατ' αἴτησιν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κατηγορουμένου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος, νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, καὶ ἐνεργεῖ ἢ ἀναθέτει τὴν ἀνάκρισιν εἰς ἕνα τῶν στρατοδικῶν, ἂν ὁ μάρτυς ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως ὑποβάλλονται πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν τὰ ἔγγραφα, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων στρατιωτικῶν ποινικῶν ὑποθέσεων. Ἐὰν ὅμως ὁ μάρτυς δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων ὁ πρόεδρος τοῦ στρατοδικείου συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τῆς ψευδορκίας, καὶ ἀποστέλλει αὐτὴν καὶ τὸν συλληφθέντα ὕποπτον πρὸς τὸν πλησιέστερον τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου εἰσαγγελέα.

Τὰ αὐτὰ πράττονται καὶ ὅταν, διαρκούσης τῆς συζητήσεως, διεγερθῇ ὑποψία κατά τινος ἀνθρώπου ὡς πλαστογράφου· ἀναβάλλεται ἡ ἐκδίκασις τῆς κυρίας ποινικῆς δίκης, μέχρι τοῦ τέλους τῆς κατὰ τοῦ ὑποπτου διαδικασίας, ἐὰν τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως. Ὅταν ὅμως ὁ αὐτουργὸς τῆς πλαστογραφίας ἦναι ἄγνωστος, ἢ ἀπέθανεν ἢ ὅταν ἡ κατηγορία παρεγράφη, τὸ δὲ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας δίκης, τὸ στρατοδικεῖον ἐνεργεῖ κατὰ τὰ ἄρθρα **95** καὶ **96** τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. **122.** Τὰ ἄρθρα **377, 378, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 133** καὶ **166** τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τοῦ στρατοδικείου διαδικασίαν.

Ἄρθρον **123.** Ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία δὲν διακόπτεται, ἐκτὸς κατὰ τὰ πρὸς ἀναψυχὴν τῶν δικαστῶν, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν κατηγορουμένων ἀναγκαῖα διαλείμματα.

Ἡ διαδικασία δύναται προσέτι νὰ διακοπῇ ἐπὶ τῶν ἑξῆς περιπτώσεων·

α.) Ἐὰν δὲν ἐνεφανίσθη οὐσιώδης μάρτυς·

β') Ἐὰν διετάχθη ἡ σύλληψις μάρτυρος οὐσιώδους ἐπὶ ὑποψίᾳ ψευδορκίας, ἢ κατὰ τὴν περίστασιν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 121 τοῦ παρόντος νόμου·

γ') Ἐὰν ἦναι ἀνάγκη νὰ ἐξακριβωθῇ οὐσιῶδές τι γεγονός.

Περὶ τῆς διακοπῆς ἀποφασίζει τὸ στρατοδικεῖον κατὰ πλειονοψηφίαν, καὶ ἂν ἡ διακοπὴ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς 48 ὥρας, ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασία ἄρχεται ἐκ νέου.

Ἄρθρ. 124. Ὁ πρόεδρος ἐξετάζει τὸν κατηγορούμενον καὶ τοὺς μάρτυρας.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὑποβάλλει τὰς προτάσεις του, καὶ ἀναπτύσσει τὰς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ἀποδείξεις·

Ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἐκθέτουσι τὴν ἀπολογίαν.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐπαναλαμβάνει τὸν λόγον, ἂν θεωρῇ τοῦτο ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἔχουσι πάντοτε τελευταῖοι τὸν λόγον.

Ὁ πρόεδρος ἐρωτᾷ τὸν κατηγορούμενον ἂν ἔχῃ νὰ προσθέσῃ τι ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κηρύττει μετὰ ταῦτα τὸ τέλος τῆς συζητήσεως.

Ἄρθρ. 125. Ὁ πρόεδρος διατάττει μετὰ ταῦτα τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ οἱ δικασταὶ μετοικίζουσιν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἢ ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀπέρχονται κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, καὶ οἱ δικασταὶ διασκέπτονται ἐν ταῖς ἕδραις αὐτῶν μόνοι, μὴ παρόντος τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ τῆς δίκης ἔγγραφα. Οἱ δικασταὶ δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν οὐδενὸς εἴδους συγκοινωνίαν μετά τινος οὔτε ν' ἀποχωρισθῶσι πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεώς των.

Ὁ πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ψήφου τοῦ ἔχοντος τὸν κατώτερον βαθμὸν στρατοδίκου καὶ δίδων τελευταῖος τὴν ψῆφόν του.

Ἄρθρον 126. Ὁ Πρόεδρος θέτει τὰ ζητήματα κατὰ τὴν ἑπομένην σειρὰν δι' ἕκαστον τῶν κατηγορουμένων ἰδίως·

α, Ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος τῆς πράξεως δι' ἣν κατηγορεῖται;

β) Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τῆς δεῖνα ἢ δεῖνα ἐπιβαρυντικῆς περιστάσεως;

γ') Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξετελέσθη μὲ τὰς δεῖνα ἢ δεῖνα περιστάσεις ἐχούσας κατὰ τὸν νόμον ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς;

Τὰ περὶ ἐπιβαρυντικῶν ἢ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων ζητήματα τίθενται, καὶ ἐὰν μόνον ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας ἀνεφάνησαν. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος ἦναι νεώτερος τῶν 14 ἐτῶν, ὁ πρόεδρος θέτει καὶ τὸ ζήτημα α Ὁ κατηγορούμενος ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν μετὰ διακρίσεως; »

Ἄρθρ. 127. Τὰ εἰρημένα ζητήματα δὲν ἀποφασίζονται κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, εἰμὴ διὰ τῆς πλειονοψηφίας πέντε ψήφων κατὰ δύω.

Ἄρθρ. 128. Κηρυχθέντος ἐνόχου τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφασίζει περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς.

Ὁσάκις ὁ νόμος μετριάζει τὴν ποινὴν, λόγῳ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων ἐν γένει, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφασίζει περὶ αὐτῶν δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

Ἡ ποινὴ καταγινώσκεται διὰ τῆς πλειονοψηφίας πέντε ψήφων κατὰ δύω. Ἐὰν δὲ οὐδεμία ποινὴ ἔχῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς τοιαύτην πλειονοψηφίαν, ἐφαρμόζεται ἡ μᾶλλον εὐνοϊκή·

Τὸ ἄρθρον 456 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἰσχύει καὶ διὰ τὰ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρ. 129. Ὁ ἔνοχος πολλῶν ἀξιοποίνων πράξεων τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἄρθρα 109 καὶ 110 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 130. Ἡ ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἀναγινώσκοντος τοῦ Προέδρου τὸ αἰτιολογικὸν καὶ διατακτικὸν αὐτῆς, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ συζήτησις γίνεται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. Μὴ ἀναδειχθέντος ἐνόχου τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφαίνεται τὴν ἀθῴωσίν του, ὁ δὲ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπόλυσίν του ἀπὸ τῆς φυλακῆς, ἐὰν δὲν κρατῆται δι' ἄλλον λόγον.

Ἐὰν ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐκτελεσθεῖσα πρᾶξις δὲν τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου, τὸ στρατοδικεῖον ἀποφαίνεται τὴν ἀπὸ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἀπόλυσιν αὐτοῦ, ὁ δὲ πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου ἀπὸ τῆς φυλακῆς, μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως προθεσμίας.

Ἄρθρον 131. Οἱ ἀθωωθέντες ἢ ἀπολυθέντες δὲν δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν ἐκ νέου ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως.

Ἄρθρ. 132. Ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις διατάττει καὶ τὴν

Ἡ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου ἀναθεωρήσεως αἴτησις γίνεται ἐν τῇ ὁρισθείσῃ ὑπὸ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου προθεσμίᾳ καὶ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ Στρατοδικείου· ἀλλ' ἡ ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀναθεώρησις γίνεται καὶ μετὰ τὴν εἰρημένην προθεσμίαν.

Ἄρθρον 138. Ἡ τῆς ἀναθεωρήσεως αἴτησις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, ἐκτὸς ἐὰν ἐγένετο ὑπὲρ τοῦ νόμου.

Μὴ γενομένης τοιαύτης αἰτήσεως καὶ μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ παρόντος νόμου τῆς πρὸς ἀναίρεσιν αἰτήσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς αἴτησιν τῆς ἀναθεωρήσεως προθεσμίας.

Ἄρθρ. 139. Ἀπορριφθείσης τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως καὶ μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὸ ἄρθρον 63 τοῦ παρόντος νόμου τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου αἰτήσεως ἀναιρέσεως, ἡ κατα-δικαστικὴ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἀπορριπτούσης τὴν αἴτησιν τῆς ἀναθεωρήσεως ἀποφάσεως.

Ἄρθρ. 140. Ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου αἴτησις ἀναιρέσεως, ὁσάκις ἐπιτρέπεται κατὰ τὸ 61 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, πρέπει νὰ γείνῃ ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου. Ἂν ὅμως δὲν ἐζητήθη ἀναθεώρησις, ἡ τριήμερος προθεσμία πρὸς αἴτησιν ἀναιρέσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ στρατοδικείου ἄρχεται ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς αἴτησιν ἀναθεωρήσεως προθεσμίας.

Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου ἢ παρὰ τῷ δεσμοφύλακι τῆς φυλακῆς, ἐν ᾗ κρατεῖται ὁ καταδικος.

Ἄρθρ. 141. Ὁσάκις κατὰ τὸ 64 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου ἐπιτρέπεται αἴτησις ἀναιρέσεως, ἐὰν τοιαύτη δὲν ἔγεινεν, ἡ κατα-δικαστικὴ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, καὶ ἂν ἐζητήθη ἀναίρεσις, ἐντὸς 24 ὡρῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἀπορριψάσης τὴν αἴτησιν ἀποφάσεως.

Ἄρθρ. 142. Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀναφέρεται πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ πᾶσαν περὶ ἀπορρίψεως ἀπόφασιν τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου, ἢ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς καὶ διὰ πᾶσαν ἀπόφασιν τοῦ στρατοδικείου, κατὰ τῆς ὁποίας δὲν ἔγεινεν αἴτησις ἀναθεωρήσεως ἢ ἀναιρέσεως, καὶ ἐξαιτεῖται τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς.

Ἄρθρ. 143. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τῶν στρατοδικείων

γίνεται κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπιμελείᾳ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ παρόντος τοῦ γραμματέως συντάσσοντος περὶ τῆς ἐκτελέσεως ἔκθεσιν, ἥτις προσαρτᾶται εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς ἀποφάσεως. Ἐν τῷ περιθωρίῳ δὲ τῆς ἀποφάσεως γίνεται ῥητῶς μνεία περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς.

Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πέμπει ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ καταδικασθείς, καὶ ἂν οὗτος εἶχεν Ἑλληνικὸν ἢ ξένον παράσημον, στέλλει ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως καὶ πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου Ὑπουργόν.

Πᾶν ἀντίγραφον καταδικαστικῆς ἀποφάσεως φέρει καὶ τὴν σημείωσιν τῆς ἐκτελέσεώς της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διαδικασία παρὰ τοῖς ἐν ἐκστρατείᾳ ἢ ἐν ἀποκλεισμῷ, ἢ πολιορκίᾳ στρατοδικείοις.

Ἄρθρ. 144. Αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου κεφαλαίου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν διαδικασίαν ἐνώπιον τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ καὶ ἐν ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ στρατοδικείων μὲ τὰς ἑπομένας τροποποιήσεις.

Ἄρθρ. 145. Πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικὸς δύναται, ἐν τῇ περιπτώσει τῶν ἄρθρων 72 καὶ 74 τοῦ παρόντος νόμου, νὰ εἰσέλθῃ εἰς καταστήματα πολιτικὰ καὶ εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, καὶ μὴ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ἄρθροις μνημονευομένων πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐπιτοπίως οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν, ποιῶν μνείαν τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει.

Ἄρθρον 146. Ἡ διαταγὴ τῆς ἀνακρίσεως ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῶν ἄρθρων 198 καὶ 199 δίδεται·

Ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ·

Ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν μεμονωμένως ἢ ἀνεξαρτήτως ἐνεργούντων σωμάτων τοῦ στρατοῦ, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα τῶν σωμάτων τούτων.

Ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀρχηγοῦ τοῦ ἀποκλεισμένου ἢ πολιορκουμένου φρουρίου, διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατοδικεῖα αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 147. Ἡ διαταγὴ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς καὶ

περὶ τῆς συγκαλέσεως τοῦ στρατοδικείου δίδεται ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος καὶ τὴν περὶ ἀνακρίσεως διαταγήν.

Ἄρθρ. **148.** Ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγὴ τῆς δίκης δύναται να γένῃ κατ' εὐθεῖαν καὶ ἄνευ προηγουμένης ἀνακρίσεως, φυλαττομένων ὅμως τῶν ἄρθρων **100** κ.ἑπ. τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον **149.** Οἱ ἐν τῷ **146** ἄρθρῳ τοῦ παρόντος Νόμου ἀναφερόμενοι ἀρχηγοὶ διατάττουσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων· δύνανται δὲ νὰ ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν· ἀναφέρονται ὅμως ἀμέσως περὶ τούτου πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. **150.** Τὰ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ καὶ ἀποκλεισμῷ ἢ πολιορκίᾳ στρατοδικείων πραττόμενα πλημμελήματα ἢ κακουργήματα δικάζονται παραχρῆμα ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, οἱοσδήποτε εἶναι ὁ ἔνοχος αὐτῶν, καὶ ἂν ἄλλως δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων τούτων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ στρατοδικείου.

Ἄρθρ. **151.** Γενομένης αἰτήσεως ἀναθεωρήσεως κατ' ἀποφάσεως στρατοδικείου τινός, ὁ παρ' αὐτῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὀφείλει, ἄνευ οὐδεμιᾶς βραδύτητος, ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου ἀντίγραφον ἐπικυρωμένον τῆς ἀποφάσεως μετὰ τῶν ἐγγράφων τῆς διαδικασίας, τῶν πρακτικῶν καὶ τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως. Ἐὰν δὲ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ στρατοδικείου ἐδόθη καὶ ἰδιαίτερον ἔγγραφον πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν περὶ ἀναθεωρήσεως λόγων, ἐπισυνάπτεται καὶ τοῦτο.

Ἄρθρ. **152.** Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀποστέλλει παραχρῆμα τὴν δικογραφίαν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ, ὅπου μένει κατατεθειμένη ἐπὶ **24** ὥρας.

Ὁ ὑπερασπιστὴς τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν αὐτῆς ἐν τῷ γραφείῳ καὶ νὰ παρουσιάσῃ, πρὸ τῆς ἀποφάσεως, οἱαδήποτε πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπερασπίσεως ἀναφορὰς, ὑπομνήματα καὶ ἔγγραφα.

Ὁ γραμματεὺς σημειοῖ τὴν χρονολογίαν τῆς παρουσιάσεως, καὶ τὸ εἶδος παντὸς παρουσιασθέντος ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἐγγράφου εἰς ἐπὶ τούτῳ διατηρούμενον βιβλίον τοῦ γραφείου.

Ἄρθρ. **153.** Εἴκοσι τέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν παρακατάθεσιν τῆς δικογραφίας, ὁ πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου

διευθύνει αὐτὴν εἰς ἕνα τῶν δικαστῶν διὰ νὰ κάμῃ τὴν εἰσήγησιν τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρ. **154.** Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παρακαταθέσεως τῆς δικογραφίας, τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἀποφασίζει περὶ τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρ. **155.** Ὁ εἰσηγητὴς δικαστὴς ἐκθέτει τοὺς προτεινομένους λόγους ἀκυρώσεως τῆς ἀποφάσεως καὶ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ ἐκφράζῃ τὴν γνώμην του.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως, ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου λαμβάνει τὸν λόγον, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐπιτρέπεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν λόγων τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὴν ἀναθεωρήσεως αἴτησιν, εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον **151** τοῦ παρόντος νόμου ἰδιαίτερον ἔγγραφον, καὶ ἐπὶ τῶν προταθέντων εἰς τὸ ἀκροατήριον λόγων, προτείνει οἱουςδήποτε κρίνει ἐξ ἐπαγγέλματος λόγους, καὶ τελευταῖον ἐκθέτει τὰς αἰτήσεις του.

Ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ κάμῃ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν λόγων καὶ τῶν αἰτήσεων τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου.

Ἄρθρ. **156.** Οἱ δικασταὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἢ, ἀπερχομένων πάντων τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, μένουσιν εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, καὶ, ἀπόντος τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ γραμματέως, ἀποφασίζουσιν ἄνευ διακοπῆς κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν περὶ ἑκάστου ἰδίως τῶν προβληθέντων λόγων περὶ ἀναθεωρήσεως.

Ὁ πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους ἀρχόμενος ἀπὸ τὸν κατωτέρου βαθμοῦ δικαστὴν· ὁ εἰσηγητὴς δικαστὴς ὅμως δίδει πάντοτε πρῶτος τὴν ψῆφόν του· ἡ ἀπόφασις πρέπει νὰ ἦναι ἠτιολογημένη, καὶ, ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως, νὰ περιέχῃ τὸ κείμενον τοῦ παραβιασθέντος, ἢ κακῶς ἐφαρμοσθέντος νόμου· Ἀπαγγέλλεται δὲ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ προέδρου, ὅστις ὑπογράφει τὸ πρωτότυπον μετὰ τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρ. **157.** Ἀπορριφθείσης τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν αἰτήσεως, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος στέλλει ἐπικυρωμένον ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ μεθ' ὅλων τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν στρατοδικείου, καὶ ἀναφέρει συγχρόνως περὶ τούτου πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργόν.

Ἄρθρον 158. Ἐὰν τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀκυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν ἕνεκεν ἀναρμοδιότητος, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον· ἐὰν δὲ ἀκυρώσῃ δι' ἄλλον λόγον, παραπέμπει τὴν δίκην εἰς τὸ ἕτερον μὴ δικάσαν περὶ τῆς ὑποθέσεως στρατοδικεῖον.

Ὁσάκις δὲ ἀκυρώσῃ διαδοχικῶς διὰ παράβασιν τύπων τὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης ἀπόφασιν ὅλων τῶν ὑπαρχόντων διαρκῶν στρατοδικείων, ἡ δίκη παραπέμπεται καὶ αὖθις εἰς ἓν ἐκ τῶν δικασάντων τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, τὸ ὁποῖον δικάζει, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων οἱ προδικάσαντες δικασταί. Ἀντικαθίστανται δὲ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ ἁρμοδίου ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ἢ τοῦ φρουράρχου, δι' ἄλλων ὁμοιοβάθμων, κατὰ τὰ ἄρθρα 17—19, 30 καὶ 35 τοῦ παρόντος νόμου· ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ὅμως καὶ ὁ γραμματεὺς μένουσιν οἱ αὐτοί. Αἱ παρὰ τῶν Στρατοδικείων τούτων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἀναθεώρησιν.

Ἄρθρ. 159. Ὁσάκις τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἀκυρώσῃ ἀπόφασίν τινος τῶν στρατοδικείων, ἕνεκα παραλειφθείσης παραθέσεως τοῦ ἀνήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἢ ἕνεκα ἐσφαλμένης ἑρμηνείας ἢ κακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ποινικοῦ νόμου, δὲν παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο στρατοδικεῖον, ἀλλὰ διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεώς του παρατίθησιν, ἑρμηνεύει καὶ ἐφαρμόζει τὰ ἀνήκοντα ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ἂν δὲ ἡ παρὰ τοῦ στρατοδικείου βεβαιωθεῖσα πρᾶξις δὲν τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀπολύει ἐντελῶς τὸν καταδικασθέντα.

Ἄρθρ. 160. Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς ἐπίτροπος πέμπει πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τοῦ στρατοδικείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις ἠκυρώθη, ἀντίγραφον ἐπικυρωμένων τῆς ἀκυρωτικῆς ἀποφάσεως, ἅτις, ἐπιμελείᾳ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, γράφεται εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς ἀκυρωθείσης.

Ἄρθρον 161. Ὁ παρὰ τῷ ἀναθεωρητικῷ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος πέμπει ἄνευ ἀναβολῆς ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ μετὰ τῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πρὸς τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον τοῦ στρατοδικείου, εἰς ὃ παραπέμπεται ἡ δίκη.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἠκυρώθη δι' ἀναρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων, τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα μετὰ τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως καὶ τοῦ κατηγορουμένου πέμπονται εἰς τὸν ἁρμόδιον Εἰσαγγελέα· εἰδοποιεῖται δὲ περὶ τούτου ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργός.

Ἄρθρ. 162. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἀκυρωθῇ διὰ παράβασιν τύπου,

ἡ διαδικασία ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκύρου πράξεως, ἡ δὲ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως γίνεται ἐκ νέου.

Ἄρθρον 163. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 101, 104—110 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχῃ συνήγορον, διορίζει αὐτὸν ὁ πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ.

Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 111 ἡ δίκη παραπέμπεται πάντοτε εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν κατὰ τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡρισμένα.

Τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀποφασίζει πάντοτε κατὰ πλειονοψηφίαν, κατὰ τὸ ἄρθρον 156 τοῦ παρόντος νόμου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρ. 164. Τὰ ἀστυνομικὰ δικαστήρια ἐπιλαμβάνονται τῆς δίκης διὰ τῆς ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς παραπομπῆς, ἢ διὰ τῆς ἐγκλήσεως τοῦ παθόντος.

Ἐν περιπτώσει ὅμως ἐπ' αὐτοφώρῳ πράξεως, ἢ καὶ ἐν κατεπειγούσῃ περιπτώσει ἐνεργοῦσι καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος.

Ἄρθρ. 165. Οἱ κατηγορούμενοι φέρονται ἐνώπιον τοῦ ἀστυνομικοῦ δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον δικάζει δημοσίως.

Ὁ παθὼν ἐκθέτει τὰς αἰτήσεις του,

Οἱ μάρτυρες ὁρκίζονται,

Ὁ κατηγορούμενος ὑπερασπίζεται.

Ἡ ἠτιολογημένη ἀπόφασις ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ γραμματέως, καὶ ἐκτελεῖται ἐπὶ τῷ οὕτως ὑπογεγραμμένῳ σχεδίῳ τῆς ἀποφάσεως.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Διαδικασία κατ' ἐρήμην, καὶ κατὰ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων.

Α'.

Διαδικασία κατ' ἐρήμην.

Ἄρθρον 166. Ἐὰν ὁ ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορούμενος καὶ κατὰ τὴν προανάκρισιν μὴ προφυλακισθεὶς δὲν ἐμφανίζεται μετὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 100 κοινοποίησιν, δικάζεται κατ' ἐρήμην, κατὰ τὰ ἄρθρα 106—111 καὶ 116—133 καὶ 135 τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἡ ἀπόφασις, ἐκδιδομένη κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους, κατα-

χωρεῖται εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ Φρουραρχείου, παρ' ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ κοινοποιεῖται πρὸς τὸν δικασθέντα, ἢ τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ.

Ὁ καταδικασθεὶς δύναται νὰ κάμῃ ἀνακοπὴν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς οὕτω γενομένης κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως· ἐπεκτείνεται δὲ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς, προστιθεμένης μιᾶς ἡμέρας διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν τεσσάρων μυριομέτρων ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος, ἕως τοῦ τόπου ἔνθα ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον.

Μὴ γενομένης ἐμπροθέσμως ἀνακοπῆς, ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις θεωρεῖται ὡς ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν.

Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ στρατοδικείου.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος κλητεύει τὸν ἀνακόπτοντα εἰς ῥητὴν ἡμέραν πρὸς νέαν συζήτησιν.

Ἐμφανισθέντος τοῦ ἀνακόψαντος, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις· ὅθεν ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις καθίσταται ἄκυρος, ἐξαιρουμένων τῶν ἐξόδων τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας, τὰ ὁποῖα πληρόνονται πάντοτε παρὰ τοῦ ἀνακόπτοντος. Νέοι μάρτυρες εἶναι δεκτοί, οἱ δὲ πρῶτοι δὲν ἐξετάζονται καὶ πάλιν, εἰμὴ ὅταν τὸ στρατοδικεῖον νομίσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἀναγινώσκονται αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐν τῇ κατ' ἐρήμην δίκῃ ἐξεταθέντων ἢ ληφθέντων ὑπ' ὄψιν, καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἐὰν δὲ δὲν ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν ὁ ἀνακόπτων, ἀπορρίπτεται ἡ ἀνακοπὴ αὐτοῦ, καὶ ἀναλαμβάνει τὸ κῦρος ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις· ἄλλη ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος.

Κατὰ τῶν ἐπὶ τῇ ἀνακοπῇ ἀποφάσεων καὶ τῶν ἐρήμην, καθ' ὧν δὲν ἐγένετο ἐμπροθέσμως ἀνακοπή, δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις **136** καὶ ἑπόμ. τοῦ παρόντος νόμου διατεταγμένα, ἀρχομένων ὅμως τῶν προθεσμιῶν εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόφασις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

Β'.

Διαδικασία κατὰ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων.

Ἄρθρ. **167.** Ἐὰν ὁ ἐπὶ πλημμελήματι ἢ κακουργήματι κατηγορούμενος δὲν ἦναι παρὼν καὶ ἀγνοῆται ὁ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τόπος τῆς διαμονῆς του, κατὰ δὲ τὴν ἀνάκρισιν δὲν συνελήφθη, ἢ συλληφθεὶς ἀπέδρα, ὁ τοῦ στρατοδικείου Βασιλικὸς ἐπίτροπος

ἐκδίδει μετὰ τὴν διαταγὴν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς αὐτοῦ κλητήριον ἐπίκριμα, ἐν ᾧ ἀναφέρει τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ **100** διαλαμβανόμενα, καὶ διατάττει τὸν κατηγορούμενον νὰ ἐμφανισθῇ ἐντὸς ἑνὸς μηνός.

Ἡ πρόσκλησις αὕτη δημοσιεύεται διὰ καταχωρίσεως εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου, παρ' ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὴν δημαρχίαν τοῦ δήμου, εἰς ὃν ἀνήκει ὁ κατηγορούμενος, καταχωρίζεται δὲ καὶ ἐν τινι ἐφημερίδι.

Ἄρθρον **168.** Μόνον μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσιεύσεως τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διαλαμβανομένης προσκλήσεως, δικάζεται, τῇ διαταγῇ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐρήμην ὁ μὴ ἐμφανισθείς.

Οὐδεὶς δύναται νὰ παρασταθῇ ὑπερασπιστὴς αὐτοῦ.

Ἀναγινώσκονται δὲ ἐν τῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ γραμματέως αἱ ἐκθέσεις τῆς ἀνακρίσεως, αἱ ἐξομολογήσεις τῶν μαρτύρων καὶ τὰ λοιπὰ τῆς δικογραφίας ἔγγραφα.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ στρατοδικείου ἐκδίδεται κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους, δημοσιεύεται διὰ τῆς διαταγῆς τῆς ἡμέρας τοῦ φρουραρχείου τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου καὶ τῆς δημαρχίας τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος.

Ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατοδικείου καὶ ὁ δήμαρχος συντάττουσιν ἕκαστος ἔκθεσιν τῆς τοιχοκολλήσεως.

Μετὰ τὰς διατυπώσεις αὐτάς, ἡ ἀπόφασις ἐπὶ κακουργημάτων θεωρεῖται ἐκτελεστέα.

Ἄρθρ. **169.** Μόνος ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἐρήμην ἐπὶ κακουργημάτων ἐκδοθείσης ἀποφάσεως.

Ἄρθρον **170.** Ἐὰν ὁ ἐρήμην ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθεὶς πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς (**550** ἄρθρ. Ποιν. Δικονομίας) ἢ ἐμφανισθῇ ἐκουσίως ἢ συλληφθῇ, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου **166** § **7** τοῦ παρόντος νόμου. Τὰ ἄρθρα **467**, **469**, **471**, **472** καὶ **474** τῆς κοινῆς ποιν. Δικονομίας, καθόσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν παρόντα νόμον, ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς οὕτω ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθέντας ὑπὸ τῶν στρατοδικείων.

Ἐὰν οἱ ἐπὶ πλημμελήματι καταδικασθέντες δὲν κάμωσιν ἀνακοπὴν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου **168**, ἡ ἀπόφασις καθίσταται τελεσίδικος·

εἰς τὴν ἀνακοπὴν ἐφαρμόζονται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 166 ὡρισμένα ἐκτὸς τῆς ἤδη προσδιορισθείσης προθεσμίας.

Μόνον ἐναντίον τῶν οὕτω κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδιδομένων ἀποράσεων συγχωρεῖται ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις.

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. **171.** Ἡ περὶ τῆς ταὐτότητος δίκη τοῦ ἀποδράντος στρατιωτικοῦ καταδίκου καὶ μετέπειτα συλληφθέντος, γίνεται ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου σταθμεύει τὸ στρατιωτικὸν σῶμα εἰς ὃ ἀνήκει ὁ καταδικασθείς· ἐὰν δὲ οὗτος δὲν ἀνήκῃ εἰς οὐδὲν τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, ἡ περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτοῦ δίκη γίνεται ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος τὴν κατ' αὐτοῦ ποινικὴν ἀπόφασιν στρατοδικείου, καὶ, ταύτου μὴ ὑπάρχοντος πλέον, ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου συνελήφθη ὁ κατάδικος φυγάς.

Τὸ στρατοδικεῖον δικάζει, ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει παρόντος τοῦ συλληφθέντος φυγάδος περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἐξετάσῃ τοὺς κλητευθέντας ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ ὑπὸ τοῦ φυγάδος ἢ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ μάρτυρας.

Ἅπαντα δὲ ταῦτα ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος καὶ ὁ συλληφθείς, ὡς φυγάς, δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀναθεώρησιν τῆς περὶ τῆς ταὐτότητος ἀποφάσεως.

Αἱ διατάξεις αὗται ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἐρήμην, ἢ ὡς φυγοδίκων καταδικασθέντων καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν συλληφθέντων, ἢ αὐθορμήτως παρασταθέντων.

Ἄρθρ. **172.** Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ ἀποκλεισμῷ ἢ ἐν πολιορκίᾳ στρατοδικείων, αἱ δίκαι, τῶν ὁποίων ἤρχισεν ἡ ἀνάκρισις, εἰσάγονται εἰς τὰ διαρκῆ στρατοδικεῖα.

Ἄρθρ. **173.** Αἱ πρὸς τοὺς κατηγορουμένους καὶ μάρτυρας κλήσεις καὶ κοινοποιήσεις ἐπιδίδονται ὑπὸ χωροφυλάκων ἢ ὑπηρετῶν τῆς δημοσίας δυνάμεως, ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης· συντάττουσι δὲ οὗτοι ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐπιδόσεως.

Ἄρθρον **174.** Αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν ποινικῶν ἀποράσεων (ἄρθρ. 5, 549 καὶ 550) ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τούτων· ἀλλ'

ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας ἄρχεται ἀφ' οὗ ὁ κατηγορούμενος συμπληρώσῃ τὸ 45 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ἐν οἱαδήποτε ἡλικίᾳ συλληφθῇ ὁ λειποτάκτης, ὁ αὐτόμολος ἢ ὁ φυγόστρατος, παραπέμπεται εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ἵνα συμπληρώσῃ, ἐὰν ἦναι δυνατόν, τὸν ὀφειλόμενον χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας του.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ ποιναί.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. **175.** Ἐγκληματικαὶ ποιναὶ εἶναι·

α') Ὁ θάνατος·

β') Τὰ διὰ βίου δεσμά·

γ') Τὰ πρόσκαιρα δεσμά·

δ') Ἡ ἐν φρουρίῳ φυλάκισις·

ε') Ἡ εἱρκτή·

ς') Ἡ καθαίρεσις.

Ἄρθρ. **176.** Ἐπανορθωτικαὶ ποιναὶ εἶναι·

α') Ἡ ἔκπτωσις·

β') Τὰ δημόσια ἔργα·

γ') Ἡ φυλάκισις.

Ἄρθρ. **177.** Ὁ ὑπὸ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου καταδικασθεὶς εἰς θάνατον τουφεκίζεται.

Ἄρθρ. **178.** Ἡ θανατικὴ ποινὴ κατὰ παντὸς στρατιωτικοῦ, ὁσάκις ἐπιβάλλεται δυνάμει διατάξεως τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, συνεπιφέρει αὐτοδικαίως καὶ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρον **179.** Ἡ διάρκεια καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν δεσμῶν καὶ τῆς εἱρκτῆς κανονίζονται κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 8, 9, 10, 11, 21, 23, 28, 30, 33, 35, 36 καὶ 37 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ὁριζόμενα.

Ὁ καταδικασθεὶς εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἐν φρουρίῳ φυλακίσεως, κλείεται ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τούτῳ διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος ὁρισθέντος φρουρίου, τοὐλάχιστον διὰ πέντε καὶ τὸ πολὺ δι' εἴκοσιν ἔτη. Κοινωνεῖ δὲ μὲ τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ ἢ τοὺς ἐκτὸς αὐτοῦ, κατὰ τοὺς διὰ Βασ. διατάγματος γενομένους κανονισμούς.

Ἅπασαι δὲ αἱ ποιναὶ αὗται συνεπιφέρουσι καὶ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ

Τὰ ἄρθρα 25 καὶ 26 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς πάντα καταδικασθέντα εἰς ἄλλην ἐγκληματικὴν ποινὴν ἐκτὸς τῆς καθαιρέσεως.

Ἄρθρ. 180. Ὁ μέλλων νὰ ὑποστῇ τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν στρατιωτικὸς, εἴτε ὡς κυρίαν ποινὴν, εἴτε ὡς συνέπειαν ποινῆς, προσάγεται ἐνώπιον στρατοῦ ὑπὸ τὰ ὅπλα, ἔνθα, ἀναγνωσθείσης τῆς κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεως, ὁ διοικητὴς τοῦ στρατεύματος ἐρωνεῖ τὰ ἑξῆς· « Ν. Ν. (ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ καταδίκου) « Εἶσαι ἀνάξιος νὰ φέρῃς τὰ ὅπλα· ἐν ὀνόματι τοῦ Βασι» λέως σὲ καθαιρῶ ».

Μετὰ τοῦτο ἀφαιροῦνται ἀπ' αὐτοῦ ὅλα τὰ στρατιωτικὰ σημεῖα καὶ παράσημα. Ἐὰν ὁ καταδικος ἦναι ἀξιωματικὸς, συντρίβεται τὸ ξίφος αὐτοῦ καὶ ῥίπτεται χαμαὶ ἐνώπιόν του.

Ἡ στρατιωτικὴ καθαίρεσις συνεπιφέρει·

α) Τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ σημεῖα καὶ τὴν στολήν·

β) Τὴν παντελῆ ἀνικανότητα τοῦ ὑπηρετεῖν εἰς τὸν στρατὸν, ὑφ' ὁποιανδήποτε ἰδιότητα, καὶ τὰς λοιπὰς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 21 καὶ 23 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζομένας ἀνικανότητας·

γ') Τὴν στέρησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν ὁποιονδήποτε παράσημον, καὶ παντὸς δικαιώματος εἰς σύνταξιν, ἢ εἰς ἀμοιβὴν αὐτοῦ διὰ προτέρας ὑπηρεσίας του.

Ἄρθρ. 181. Εἰς τὴν στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐπιβαλλομένην ὡς κυρίαν ποινὴν, προστίθεται πάντοτε καὶ φυλάκισις, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια ὁρίζεται ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως, καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν δύο μηνῶν.

Ἄρθρ. 182. Ἡ ἔκπτωσις συνεπιφέρει τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ ἢ τῆς τάξεως (rang) καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ σημεῖα καὶ τὴν στολήν.

Ὁ ἔκπτωτος ἀξιωματικὸς στερεῖται τοῦ δικαιώματος πάσης συντάξεως καὶ ἀμοιβῆς αὐτοῦ διὰ τὰς προτέρας ὑπηρεσίας του.

Ἄρθρ. 183. Ἡ διάρκεια τῶν δημοσίων ἔργων δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν δύω· ὁ εἰς τὴν ποινὴν ταύτην καταδικασθεὶς, φέρων τὸ κατὰ τοὺς κανονισμοὺς ἔνδυμα τῶν καταδίκων, προσάγεται ἐνώπιον τοῦ στρατοῦ ἐν παρατάξει καὶ τῷ ἀναγινώσκεται ἡ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις.

Ὑποβάλλεται δὲ εἰς δημοσίας ὠφελείας ἔργα, ἀλλ' οὐδέποτε ἐργάζεται εἰς τὰ αὐτὰ ἐργοστάσια, ἐν οἷς καὶ οἱ εἰς δεσμὰ καταδικαζόμενοι.

Ἄρθρ. 184. Ἡ διάρκεια τῆς φυλακίσεως δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε ἔτη, οὐδὲ εἶναι βραχυτέρα τῶν ἓξ ἡμερῶν.

Ἄρθρ. 185. Ὁσάκις ὁ κοινὸς ποινικὸς νόμος ἐπιβάλλει χρηματικὴν ποινὴν, τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ μεταβάλωσιν αὐτὴν εἰς φυλάκισιν ἓξ ἡμερῶν μέχρις ἓξ μηνῶν.

Ἄρθρον 186. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 60 ἕως 62 τοῦ παρόντος νόμου, τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον ἐφαρμόζει εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἢ εἰς τοὺς ἐξομοιουμένους μὲ στρατιωτικοὺς τὰς ποινὰς τῶν στρατιωτικῶν νόμων, εἰς τοὺς ναυτικοὺς, τὰς ποινὰς τῶν ναυτικῶν νόμων, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τὰς ποινὰς τῶν κοινῶν νόμων, ἐκτὸς ἐὰν ἄλλο τι διατάττῃ ῥητῶς ὁ Νόμος.

Αἱ κατὰ τῶν στρατιωτικῶν ποιναὶ ἐκτελοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς.

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν τὰ κοινὰ ποινικὰ Δικαστήρια δικάζουσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου οἱουδήποτε στρατιωτικοῦ.

Ἄρθρον 187. Κατὰ τὰς αὐτὰς ὡς ἀνωτέρω περιπτώσεις, ὁσάκις οἱ μὴ στρατιωτικοί, ἢ οἱ μὴ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς, κηρύττονται ἔνοχοι κακουργήματος ἢ πλημμελήματος μὴ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, καταδικάζονται αὐτοὶ εἰς τὰς κατὰ τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος τούτου ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινάς. Ἀντὶ ὅλως τῆς ἐκπτώσεως καὶ τῶν δημοσίων ἔργων, ἐπιβάλλεται φυλάκισις ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν· ἀντὶ δὲ τῆς καθαιρέσεως, ὡς κυρίας ποινῆς, εἰρκτή· ἀλλ' ὁσάκις ἡ καθαίρεσις συνοδεύει τὴν θανατικὴν ἢ ἄλλην ἐγκληματικὴν ποινὴν, ἡ ποινὴ αὕτη συνεπιφέρει, ἀντὶ τῆς καθαιρέσεως, ἁπάσας τὰς κατὰ τὸν παρόντα καὶ τὸν κοινὸν ποινικὸν νόμον λοιπὰς συνεπείας αὐτῆς.

Ἄρθρ. 188. Οἱ ἐν ὑπηρεσίᾳ παρὰ τῷ στρατῷ καὶ λοιποὶ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς, θεωροῦνται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ποινῶν ὡς ἀξιωματικοὶ, ὑπαξιωματικοὶ ἢ στρατιῶται, καθ' ὃν βαθμὸν ἐξομοιοῦται ἡ τάξις ἑκάστου αὐτῶν.

Ἄρθρ. 189. Ἡ ποινικὴ διάρκεια τῶν ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένων ποινῶν ἄρχεται·

α) Κατὰ τῶν εἰς δισμὰ εἰς φυλάκισιν ἐν ῥηγουρίῳ καὶ εἰς εἰρκτὴν καταδικασθέντων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καθαιρέσεως αὐτῶν·

β') Κατὰ τῶν εἰς δημόσια ἔργα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀναγνωσθῇ ἐνώπιον στρατεύματος ἡ κατ' αὐτῶν ἀπόφασις, τῶν δὲ λοιπῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ καταδίκη ἔγεινεν ἀμετάκλητος· ἐὰν δὲ ὁ κα-

ταδικασθείς δὲν εὑρίσκηται τότε εἰς φυλάκισιν, ἀφ' ἧς ἡμέρας οὗτος φυλακισθῇ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ποινῆς του.

Ἄρθ. 190. Πᾶσα κατ' ἀξιωματικοῦ καταγινωσκομένη ὑφ' ὁποιουδήποτε δικαστηρίου καταδίκη εἰς ἐπανορθωτικὴν ποινήν, ἕνεκα κλοπῆς, ὑπεξαιρέσεως, ἀπάτης, πλαστογραφίας, ψευδοῦς διὰ χειραψίας ὑποσχέσεως ἐνώπιον δικαστηρίου, ἐπιορκίας, ψευδοῦς καταμηνύσεως ἢ συκοφαντίας, συνεπιφέρει καὶ τὴν στέρησιν τοῦ βαθμοῦ του.

Αἱ δὲ διατάξεις τοῦ 22 καὶ 23 ἄρθρου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ κατὰ τὰ λοιπά, ὁσάκις ἡ καταδίκη εἰς ἐπανορθωτικὴν ποινὴν ἕνεκα τῶν αὐτόθι προβλεπομένων πλημμελημάτων εἶναι τοὐλάχιστον ἐνιαύσιος.

Ἄρθρ. 191. Ἡ διάρκεια τῶν παρ' οἱουδήποτε δικαστηρίου καταγινωσκομένων ποινῶν ἕνεκα πλημμελήματος δὲν θέλει λογίζεσθαι ὡς χρόνος στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ διάρκεια τῆς προφυλακίσεως δὲν θέλει λογίζεσθαι ὡς χρόνος ὑπηρεσίας, εἰμὴ ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως ἢ ἀπολύσεως τοῦ κατηγορηθέντος.

Ἄρθρ. 192. Αἱ διατάξεις τοῦ Β'. Γ'. Δ'. Ε' καὶ Ϛ'. κεφαλαίου τοῦ Α Βιβλίου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ὡς καὶ τῶν ἄρθρων 117 ἕως 122 αὐτοῦ, καθόσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν παρόντα νόμον, ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ προβλεπομένας ἀξιοπούνους πράξεις.

Ὁσάκις δὲ εἰς τὸ τετελεσμένον κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ποινὴ καθαιρέσεως ἢ ἐκπτώσεως, ἡ ἀπόπειρα αὐτῶν τιμωρεῖται, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, μὲ καθαίρεσιν καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν μέχρις εἴκοσι μηνῶν φυλάκισιν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν μέχρι τριῶν ἐτῶν.

Ἡ ποινὴ τῆς ἐν φρουρίῳ φυλακίσεως μειοῦται λόγῳ ἀποπείρας κατὰ τὸ ἥμισυ, πλὴν ὄχι ἔλαττον τῶν πέντε ἐτῶν· τὰ δὲ δημόσια ἔργα μειοῦνται ἐπίσης κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ, ἐλαττουμένης ἐντεῦθεν τῆς ποινῆς ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς, ἐπιβάλλεται φυλάκισις, πλὴν ὄχι κατωτέρα τοῦ ἑνὸς ἔτους.

Κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ 81 ἄρθρου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ἡ ἐν φρουρίῳ φυλάκισις μειοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ· καὶ, ἐλαττουμένης ἐντεῦθεν τῆς ποινῆς ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς, ἐπιβάλλεται ἰσόχρονος φυλάκισις. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ περίπτωσιν, ἀντὶ στρατιωτικῆς καθαιρέσεως, ἐπιβάλλεται φυλάκισις ἑνὸς ἕως τεσσάρων ἐτῶν εἰς ἐπανορθωτικόν τι κατάστημα, ἀνὴ

δὲ τῆς ἐκπτώσεως καὶ τῶν δημοσίων ἔργων, παρομοία φυλάκισις τεσσάρων μηνῶν ἕως δύω καὶ ἡμίσεως ἐτῶν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Στρατιωτικὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Προδοσία, κατασκοπία, καὶ ἀποπλάνησις στρατιωτικῶν.

Α'.

Προδοσία.

Ἄρθρ. 193. Πᾶς στρατιωτικὸς Ἕλλην, καὶ πᾶς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ ὅστις φέρει ὅπλα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Πᾶς αἰχμάλωτος ὅστις παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν του καὶ ἐκ νέου συνελήφθη ἔνοπλος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρον 194. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν πᾶς στρατιωτικός·

α) Ὅστις παραδώσει πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἢ πρὸς πάντα ἄλλον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐχθροῦ, εἴτε τὸ διοικούμενον παρ' αὐτοῦ στρατιωτικὸν σῶμα, εἴτε τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν φρούριον, πόλιν, δίοδον ἢ ἄλλην στρατιωτικὴν θέσιν, εἴτε τὰς προμηθείας ἢ πολεμεφόδια τοῦ στρατοῦ, εἴτε τὰ σχέδια τῶν φρουρίων ἢ ἄλλων ὀχυρωμάτων, ὁπλοθηκῶν, ναυσταθμῶν, λιμένων ἢ ὁρμίων, εἴτε τὸ σύνθημα ἢ τὸ ἀπόρρητον πολεμικῆς τινος ἐπιχειρήσεως, ἐκστρατείας ἢ διαπραγματεύσεως·

β') Ὅστις συνεννοεῖται μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ σκοπῷ νὰ βοηθήσῃ τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ·

γ') Ὅστις συμμεθέξει εἰς συνομωσίαν ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἀναγκάσῃ τὸν Φρούραρχον πολιορκουμένου φρουρίου, ἵνα παραδοθῇ ἢ συνθηκολογήσῃ·

δ') Ὅστις, ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, προκαλέσει εἰς φυγὴν τὸ στράτευμα, ἢ ἐμποδίσει τὴν ἀνασυνάθροισιν αὐτοῦ.

Β'.

Κατασκοπία καὶ ἀποπλάνησις στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 195. Ὡς ἔνοχος κατασκοπίας τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν·

α.) Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις εἰσέλθῃ ἐντὸς φρουρίου, ἐντὸς στρατιωτικῆς θέσεως (poste) ἢ στρατιωτικοῦ καταστήματος, ἐν-

τὸς ἀμυντικῶν ἢ ἐπιθετικῶν ἔργων στρατοῦ, ἐντὸς στρατοπέδου, καταυλισμοῦ (bivouac) ἢ ἐπισταθμίας (cantonnement) στρατεύματος τινὸς, ἵνα προμηθευθῇ αὐτόθι ἔγγραφα ἢ πληροφορίας πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐχθροῦ·

Β΄.) Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις προμηθεύσει εἰς τὸν ἐχθρὸν ἔγγραφα ἢ πληροφορίας δυναμένας νὰ βλάψωσι τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις (opérations) τοῦ στρατεύματος ἢ νὰ διακινδυνεύσωσι τὴν ἀσφάλειαν φρουρίου, φυλακῆς (poste) ἢ ἄλλων στρατιωτικῶν καταστημάτων (établissements militaires)·

γ΄.) Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐν γνώσει κρύπτει ἢ ἐνεργεῖ νὰ κρύψωσι τοὺς κατασκόπους ἢ τοὺς πρὸς ἀνακάλυψιν (à la découverte) στελλομένους ἐχθρούς.

Ἄρθρ. 196. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον ὁ εἰς τοὺς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένους τόπους ὑπὸ πλαστὴν στολὴν, ἐνδυμασίαν ἢ ὁπωσδήποτε ἄλλως μετημφιεσμένος ἢ ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα εἰσερχόμενος ἐχθρός.

Ἄρθρον 197. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον, ὅστις προεκάλεσε δι' ὁποιουδήποτε τρόπου στρατιωτικοὺς νὰ αὐτομολήσωσιν εἰς τοὺς ἐχθροὺς, ἢ ἐν γνώσει εὐκολύνει εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς τοῦτο μέσα· ἢ στρατολογήσει ὑπὲρ δυνάμεως οὔσης εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι στρατιωτικὸς, τιμωρεῖται πρὸς τούτοις καὶ μὲ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρον 198. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν πᾶς στρατιωτικὸς διοικητὴς ἢ φρούραρχος, ὅστις, εἰς ἀχθεὶς εἰς δίκην μετὰ γνωμοδότησιν ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, κηρυχθῇ ἔνοχος, ὅτι ἐσυνθηκολόγησε μὲ τὸν ἐχθρὸν καὶ παρέδοσε τὸ εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθὲν φρούριον (place) χωρὶς νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλα τὰ πρὸς ἄμυναν δυνατὰ μέσα, καὶ χωρὶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς εἰς αὐτὸν ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος καὶ τῆς τιμῆς ὑποχρεώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Κακουργήματα καὶ πλημμελήματα κατὰ τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος.

Ἄρθρ. 199. Πᾶς στρατηγὸς ὁποιουδήποτε βαθμοῦ ἢ Διοικητὴς ἐνόπλου στρατεύματος (troupe armée) ὅστις εἰς ἀνοικτὸν τόπον (rase campagne) συνθηκολογήσει, τιμωρεῖται α) μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς συνθηκολογήσεως καταθέσῃ τὰ ὅπλα τὸ στράτευμά του, ἢ, ἐὰν προτοῦ διαπραγματευθῇ προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, δὲν ἐξεπλήρωσε πᾶν

ὅ,τι τὸ καθῆκον καὶ ἡ στρατιωτικὴ τιμὴ τῷ ὑπηγόρευον, β΄) μὲ ἔκπτωσιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀποδειχθῇ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἔλλειψις ἐκ μέρους του, εἴτε πρὸ τῆς συνθηκολογήσεως, εἴτε κατ' αὐτήν.

Ἄρθρ. 200. Πᾶς στρατιωτικὸς σκοπὸς ἢ προφύλαξ, ὅστις ἐγκαταλείψει τὴν θέσιν του, χωρὶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἐντολὴν (consigne) τιμωρεῖται α) μὲ θάνατον, ἐὰν εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν· β΄) μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, εὑρίσκετο ἐπὶ χώρας εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως· γ΄) μὲ φυλάκισιν δύω μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἄρθρ. 201. Πᾶς στρατιωτικὸς σκοπὸς ἢ προφύλαξ, φωραθεὶς κοιμώμενος τιμωρεῖται α) μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν· β΄) μὲ φυλάκισιν ἓξ ἕως δώδεκα μηνῶν, ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, εὑρίσκετο ἐπὶ χώρας εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως· γ΄) μὲ φυλάκισιν δύο ἕως ἓξ μηνῶν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἄρθρ. 202. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐγκατέλιπε τὴν θέσιν του τιμωρεῖται α) μὲ θάνατον, ἐὰν ἔγεινεν ἡ ἐγκατάλειψις ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν· β΄) μὲ δύο ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προηγουμένης περιπτώσεως, ἡ ἐγκατάλειψις ἔγεινεν ἐπὶ χώρας εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως· γ΄) μὲ δύο ἕως ἓξ μηνῶν φυλάκισιν, εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀρχηγὸς στρατιωτικῆς θέσεως (chef de poste), ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὸν πάντοτε ὁ μέγιστος ὅρος τῆς κοινῆς.

Ἄρθρ. 203. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἐν καιρῷ πολέμου, ἐν στρατῷ ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, δὲν προσέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του ἐν περιπτώσει θορύβου (alerte) ἢ μετὰ τὴν σήμανσιν τοῦ πολεμικοῦ (générale), τιμωρεῖται μὲ ἓξ μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν φυλάκισιν· ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς, μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. 204. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις προσκληθεὶς δὲν ἔλθῃ εἰς τὴν συνεδρίασιν τοῦ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου, ἄνευ νομίμου κωλύματος, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο μέχρις ἓξ μηνῶν. Ὁ ἀξιωματικὸς, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως, δύναται νὰ τιμωρηθῇ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. 205. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 182, 183, 184, 186 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικούς, ὡς πρὸς τὴν ἀπόδρασιν καὶ τὴν ἀπόκρυψιν τῶν αἰχμαλώτων, καὶ παντὸς συλληφθέντος, φυλακισθέντος ἢ ἐμπιστευθέντος εἰς τὴν φύλαξιν αὐτῶν. Εἰς πάντα δὲ ἄλλον στρατιωτικὸν ἐνεργοῦντα τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν εἰρημένων, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 181 τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Τὰ δὲ ἄρθρα 72. §. 5. καὶ 74. §. 1. καὶ 2. καὶ 76. τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ὡς πρὸς τὴν ἀπόκρυψιν ἢ διάσωσιν παντὸς ἐνόχου πλημμελήματός τινος ἢ κακουργήματος. Ἡ ἰδιότης ὅμως τοῦ στρατιωτικοῦ θεωρεῖται πάντοτε ὡς ἰδιαιτέρα ἐπιβαρυντικὴ αἰτία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Στάσις, ἀνυποταξία καὶ ἀντίστασις.

Ἄρθρ. 206. Εἰς κατάστασιν στάσεως θεωροῦνται·

ἀ.) Οἱ ὑπὸ τὰ ὅπλα στρατιῶται, οἵτινες, τέσσαρες ἢ πλειότεροι ἡνωμένοι καὶ ἐνεργοῦντες ἐκ συμφώνου, ἀποποιοῦνται εἰς πρώτην πρόσκλησιν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν·

β'.) Οἱ στρατιῶται, οἵτινες, τέσσαρες ἢ πλειότεροι ὄντες, λαμβάνουσι τὰ ὅπλα ἄνευ ἀδείας, καὶ ἐνεργοῦσιν ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῶν ἀρχηγῶν των·

γ'.) Οἱ στρατιῶται, οἵτινες, ὀκτὼ ἢ πλειότεροι ἡνωμένοι, πράττουσι διαιοπραγίας δι' ὅπλων, καὶ προσκαλούμενοι ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους των ἀρνοῦνται νὰ διαλυθῶσιν, ἢ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν τάξιν.

Τιμωροῦνται δὲ οἱ μὲν ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ τῆς στάσεως, ὡς καὶ ὁ κατὰ βαθμὸν ἀνώτερος στρατιωτικός, μὲ θάνατον, οἱ δὲ λοιποὶ μὲ εἱρκτήν, ἢ, ἐὰν ἦναι ἀξιωματικοί, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύω ἕως πέντε ἐτῶν.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐδαφίου τρίτου, ἐὰν ἔγειναν βιαιοπραγίαι, ἀλλ' ἄνευ χρήσεως ὅπλων, ἅπαντες τιμωροῦνται μὲ εἱρκτήν, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 207. Πᾶς στρατιωτικὸς ὅστις, προσταχθεὶς νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἢ νὰ ἐκτελέσῃ ὁποιανδήποτε ἄλλην ὑπηρεσίαν διαταχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ του ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, ἀποποιεῖται νὰ ὑπακούσῃ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως, ὁ ἔνοχος ἀνυποταξίας ἀπὸ τόπου εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐνόπλου στάσεως τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν, ἢ, ἐὰν ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν καὶ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Καθ' ὅλας δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἔτους μέχρι δύο ἐτῶν, καὶ, ἐὰν ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον 208. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις παραβῇ ἢ ἐκβιάσει στρατιωτικὴν ἐντολὴν (consigne) τιμωρεῖται ἀ) μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ, γενομένης τῆς πράξεως ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐνόπλων ἐπαναστατῶν, β') ἐὰν ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἀ ἐδαφίου ἡ πρᾶξις ἔγεινεν ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μὲ εἱρκτήν, καὶ ἰδίως εἰς ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις, μὲ δημόσια ἔργα δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν, γ') μὲ φυλάκισιν δύω μηνῶν ἕως τριῶν ἐτῶν, καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις.

Ἄρθρ. 209. Πᾶς στρατιωτικός, κηρυχθεὶς ἔνοχος βίας, δι' ὅπλων κατὰ σκοποῦ ἢ προφύλακος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον. Ἐὰν αἱ βιαιοπραγίαι ἐξετελέσθησαν κατὰ τοῦ σκοποῦ ἢ προφύλακος, ἄνευ ὅπλων, ἀλλ' ὑπ' ἑνὸς στρατιωτικοῦ βοηθουμένου ὑπὸ δύο ἢ πλειόνων ἄλλων, οἱ ἔνοχοι τιμωροῦνται μὲ εἱρκτήν. Ἐὰν δέ τις τούτων ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν αἱ βιαιοπραγίαι ἐξετελέσθησαν παρ' ἑνὸς μόνου ἀόπλου στρατιωτικοῦ, τιμωρεῖται οὗτος μὲ ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Τιμωρεῖται μὲ ἓξ ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους φυλάκισιν πᾶς στρατιωτικός, ὅστις προσβάλλει σκοπόν τινα διὰ λόγου, κινημάτων ἢ ἀπειλῶν.

Ἄρθρ. 210. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκτελέσει βιαιοπραγίας ἐκ προμελέτης κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρον 211. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον πᾶσα βιαιοπραγία πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικοῦ ὑπὸ τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του.

Ἄρθρ. 212. Αἱ κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἕνεκα ὑπηρεσίας βιαιοπραγίαι στρατιωτικοῦ τινος κατὰ τοῦ ἀνωτέρου του, τιμωροῦνται μὲ θάνατον.

Ἐὰν ὅμως αἱ βιαιοπραγίαι δὲν ἐξετελέσθησαν κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ἕνεκα τῆς ὑπηρεσίας, τιμωροῦνται οἱ ἔνοχοι, ἐὰν μὲν

ῆναι ἀξιωματικοί, μὲ ἔκπτωσιν καὶ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν δὲ ἦναι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, μὲ εἰρκτήν.

Ἄρθρ. 213. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις, κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἕνεκεν τῆς ὑπηρεσίας, ἐξυβρίσει τὸν ἀνώτερόν του διὰ λέξεων, κινημάτων ἢ ἀπειλῶν, τιμωρεῖται, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός, μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν, μὲ εἰρκτὴν δὲ, ἐὰν ἦναι ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης.

Ἐὰν ὅμως αἱ ἐξυβρίσεις δὲν ἐγένοντο κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ἕνεκεν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Ἄρθρ. 214. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις προσβάλλει βιαίως τὴν ἔνοπλον δύναμιν, ἢ τοὺς ὑπηρέτας τῆς ἀρχῆς, ἐνῷ οὗτοι ἐνεργοῦσι τὰ καθήκοντά των πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου τινός, Διατάγματος ἢ διαταγῆς τῆς ἀρχῆς, ἐντάλματος συλλήψεως ἢ φυλακίσεως, ἢ ἀποφάσεώς τινος, ἢ ὅστις κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν ἀντισταθῇ διὰ βίας εἰς αὐτούς, τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος ἀντιστάσεως μὲ φυλάκισιν δύο ἕως ἓξ μηνῶν· ἐὰν δὲ ἡ προσβολὴ ἢ ἡ ἀντίστασις ἐπράχθη μεθ' ὅπλων, μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν.

Ἐὰν ἡ προσβολὴ ἢ ἡ ἀντίστασις ἐπράχθη ὑπὸ τριῶν ἢ πλειόνων ἄνευ ὅπλων στρατιωτικῶν, οἱ ἔνοχοι αὐτῆς τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν· μὲ εἰρκτὴν δέ, ἐὰν ἐπράχθη ἐνόπλως.

Γενομένης τῆς ἀντιστάσεως ὑπὸ ὀκτὼ τοὐλάχιστον στρατιωτικῶν ἐνόπλων, οἱ ἔνοχοι αὐτῆς τιμωροῦνται κατὰ τὸν 3 καὶ 5 § τοῦ 206 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Ὁ μέγιστος ὅρος τῆς ποινῆς ἐπιβάλλεται πάντοτε εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς ἢ ὁδηγοὺς, καὶ εἰς τὸν ἔχοντα ἀνώτερον βαθμὸν στρατιωτικόν.

Ἄρθρ. 215. Πᾶς ἀξιωματικός, ὅστις ἐνεργουμένης στάσεως ἢ ἀντιστάσεως στρατιωτικῶν, εὑρεθεὶς παρὼν δὲν πράξει πᾶν τὸ καθ' ἑαυτὸν πρὸς ἐμπόδισιν ἢ κατάπαυσιν αὐτῆς, τιμωρεῖται μὲ καθαίρεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Κατάχρησις τῆς στρατιωτικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρ. 216. Πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγός, ὅστις ἄνευ προκλήσεως (provocation), διαταγῆς ἢ ἀδείας (autorisation) ἐνεργήσει ἀμέσως ἢ δι' ἄλλου ἔνοπλον ἐπίθεσιν κατὰ στρατευμάτων ἢ ὑπηκόων συμμάχου ἢ οὐδετέρας δυνάμεως, τιμωρεῖται μὲ θάνατον. Μ' ἔκπτωσιν δὲ, πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς ὅστις ἄνευ προκλήσεως διαταγῆς ἢ ἀδείας ἐνεργήσει ὁποιανδήποτε ἐχθροπραξίαν ἐπὶ οὐδετέρας ἢ ἐπὶ συμμάχου χώρας.

Ἄρθρ. 217. Πᾶς στρατιωτικὸς ἀρχηγός, ὅστις παρατείνει τὰς ἐχθροπραξίας, ἀφοῦ τῷ κοινοποιηθῇ ἐπισήμως ἡ εἰρήνη, ἢ γενικὴ ἢ μερικὴ ἀνακωχὴ ὅπλων, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρ. 218. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις ἀναλαμβάνει ἀρχηγίαν τινὰ ἄνευ διαταγῆς ἢ νομίμου αἰτίας, ἢ διατηρεῖ αὐτὴν ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῶν ἀρχηγῶν του, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Ἄρθρον 219. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς νομίμου ἀμύνης ἑαυτοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ἢ τῆς συναθροίσεως τῶν φευγόντων (ralliement des fuyards) ἢ τῆς ἀνάγκης νὰ παύσῃ τὴν διαρπαγὴν ἢ τὴν καταστροφὴν, κτυπᾷ τὸν κατώτερόν του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύω μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Φυγοστρατεία, λειποταξία καὶ αὐτομολία.

Α.

Φυγοστρατεία.

Ἄρθρον 220. Θεωρεῖται ὡς φυγόστρατος καὶ τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους, πᾶς νεοσύλλεκτος κληροῦχος ἢ ἐθελοντὴς, ἢ ἀντικαταστάτης γενόμενος δεκτὸς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ, ὅστις, λαβὼν διαταγὴν δὲν προσῆλθῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον του, ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ διαταγῇ ὁρισθείσης ἡμέρας, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως ἀνωτέρας βίας· ἐν καιρῷ δὲ πολέμου, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρι δύο ἐτῶν.

Β.

Λειποταξία εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Ἄρθρον 221. Θεωρεῖται ὡς λειποτάκτης εἰς τὸ ἐσωτερικόν·

α) Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ἀπὸν ἐκ τοῦ σώματος ἢ ἀποσπάσματος αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας, μετὰ παρέλευσιν ἓξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του, ἐὰν δὲ ὁ στρατιώτης δὲν συνεπλήρωσεν ἓξ μηνῶν ὑπηρεσίαν, μετ' ἀπουσίαν ἑνὸς μηνός·

β') Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ὁδοιπορῶν μεμονωμένως ἀπὸ ἑνὸς σώματος εἰς ἄλλο, ἢ τοῦ ὁποίου ἡ ἄδεια (le congé ou la permission) ἔληξεν, ὅστις δὲν ἐμφανισθῇ εἰς τὸ σῶμά του

15 ἡμέρας μετὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς ἢ τοῦ ἐρχομοῦ του.

Ἄρθρ. 222. Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐν καιρῷ εἰρήνης, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ εἰς χώραν εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς φυλακίσεως ἢ τῶν δημοσίων ἔργων δὲν εἶναι κατώτερος τῶν τριῶν ἐτῶν εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις·

α) Ἐὰν ὁ λειποτάκτης ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἓν ἐκ τῶν ὅπλων του ἢ μέρος τῆς ἀποσκευῆς του ἢ τὸν ἵππον του·

β') Ἐὰν διατελῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ ἐλειποτάκτησεν, ἐπιρυλαττομένων τῶν περιπτώσεων τῶν ἄρθρων 200 καὶ 202 τοῦ παρόντος νόμου·

γ') Ἐὰν ἐλειποτάκτησε καθ' ὑποτροπήν.

Ἄρθρον 223. Πᾶς ἀξιωματικός, ἀπὸν τοῦ σώματος ἢ τῆς ἐπισταθμίας αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας, πλέον τῶν ἓξ ἡμερῶν, ἢ μὴ ἐμφανιζόμενος αὐτόθι 15 ἡμέρας μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀδείας του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους, ἐπιρυλαττομένων τῶν διατάξεων τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 7 Μαρτίου (14 Ἀπριλ.) 1851 ὑπὸ στοιχ. ΡΟΗ περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ Νόμου.

Ἐὰν δὲ παραιτήσῃ τὸ σῶμά του ἢ τὴν ἐπισταθμίαν του ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου, ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μετὰ παρελευσιν τῶν εἰς τὸν προηγούμενον παράγραφον ἀναφερομένων προθεσμιῶν, θεωρεῖται ὡς λειποτάκτης, καὶ τιμωρεῖται μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν δύω ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 224. Ἐν καιρῷ πολέμου αἱ προθεσμίαι τῶν ἄρθρων 221 καὶ 223 ἐλαττοῦνται κατὰ τὸ ἥμισυ.

Γ'.

Λειποταξία εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἄρθρον 225. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις διαβῇ ἄνευ ἀδείας τὰ Ἑλληνικὰ ὅρια, ἢ ὅστις παραιτήσει ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος τὸ σῶμα, εἰς ὃ ἀνήκει, καθίσταται ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς βεβαιωμένης ἀπουσίας του.

Ἄρθρ. 226. Πᾶς ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης, ὅστις καταχῇ ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τιμωρεῖται, ἐὰν μὲν ἡ

λειποταξία ἐπράχθη ἐν εἰρήνῃ, μὲ δημόσια ἔργα δύο ἕως πέντε ἐτῶν, ἐὰν δὲ ἐν πολέμῳ ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως, μὲ εἰρκτήν.

Ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς ποινῆς δὲν καταβιβάζεται, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὑπὸ τὰ τρία ἔτη, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὑπὸ τὰ ἑπτὰ εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις·

α) Ἐὰν ὁ λειποτάκτης ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἓν ἐκ τῶν ὅπλων του, ἢ μέρος τῆς ἀποσκευῆς του, ἢ τὸν ἵππον του·

β') Ἐὰν ἐλειποτάκτησε διατελῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ, ἐπιρυλαττομένων τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 200 καὶ 202 ὁριζομένων·

γ') Ἐὰν ἐλειποτάκτησε καθ' ὑποτροπήν.

Ἄρθρ. 227. Πᾶς ἀξιωματικός, ὅστις καταστῇ ἔνοχος λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τιμωρεῖται μὲ ἔκπτωσιν καὶ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν, ἐὰν ἡ λειποταξία ἐπράχθη ἐν εἰρήνῃ, καὶ μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ, ἐὰν ἡ λειποταξία ἐπράχθη ἐν πολέμῳ ἢ ἐν φρουρίῳ εἰς κατάστασιν πολέμου ἢ ἐν χώρᾳ εἰς κατάστασιν ἐνόπλου στάσεως.

Δ'.

Αὐτομολία εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ

Ἄρθρ. 228. Πᾶς στρατιωτικὸς ἢ προσκολλημένος εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰς τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ, ὅστις ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας ἢ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ ἀνωτέρου του μεταβῇ εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ εἰς τοὺς ἐπαναστάτας, ἢ διαβῇ τὰ ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ στρατοῦ, εἰς ὃν οὗτος ἀνήκει, ὁρισθέντα ὅρια κατὰ τὰ μέρη δι' ὧν δύναται νὰ κοινωνήσῃ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν, ἢ ὅστις ἐξέρχεται φρουρίου ἢ χώρας πολιορκουμένης ἢ ἀποκλεισμένης ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας ἢ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ τοῦ φρουρίου ἢ τῆς χώρας, θεωρεῖται ὡς ἔνοχος αὐτομολίας εἰς τὸν ἐχθρόν, καὶ τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν.

Ἄρθρ. 229. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ λειποτάκτης ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Ε'.

Γενικαὶ περὶ φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας διατάξεις.

Ἄρθρον 230. Λειποταξία ἢ αὐτομολία πραχθεῖσα ἐκ συνεν-

νοήσεως ὑπὸ τριῶν ἢ πλειόνων στρατιωτικῶν θεωρεῖται ὡς ἐκ συστάσεως γενομένη.

Ἄρθρον 231. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον·

α) Ὁ ἔνοχος ἐκ συστάσεως λειποταξίας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ·

β') Ὁ ἀρχηγὸς ἐκ συστάσεως λειποταξίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐκ συστάσεως λειποταξίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τιμωρεῖται, ἐὰν μὲν ἦναι ὑπαξιωματικὸς ἢ στρατιώτης μὲ εἰρκτήν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ ἔνοχος ἐκ συστάσεως λειποταξίας ἢ αὐτομολίας, τιμωρεῖται μὲ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 221—229 ὁριζομένης ποινῆς.

Ἄρθρ. 232. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις προκαλεῖ ἢ διευκολύνει τὴν λειποταξίαν, τιμωρεῖται μὲ τὴν κατὰ τοῦ λειποτάκτου ὑπὸ τῶν ἄρθρων τοῦ παρόντος κεφαλαίου ὁριζομένην ποινήν.

Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς ἢ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικόν, ὅστις δὲν ἀποπλανᾷ μὲν στρατιωτικοὺς ὑπὲρ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν, προκαλεῖ ὅμως ἢ διευκολύνει τὴν λειποταξίαν, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 233. Ὅστις ἐν γνώσει ἀπέκρυψεν ἢ ἔλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του φυγόστρατον, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ ἡμερῶν ἕως ἓξ μηνῶν, ἢ μὲ 100 ἕως 500 δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν.

Μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν τιμωρεῖται καὶ ὅστις ἐν γνώσει διευκόλυνε τὴν φυγὴν ἢ ἀπόδρασιν φυγοστράτων, καὶ ὅστις ἐν γνώσει ἢ ἐπίτηδες ἐμπόδισεν ἢ ἐβράδυνε τὴν ἀναχώρησιν τῶν νεοσυλλέκτων κληρούχων.

Ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι δημόσιος, δημοτικὸς ἢ ἐκκλησιαστικὸς ὑπάλληλος, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν μέχρις ἑνὸς ἔτους καὶ προσέτι μὲ 200 μέχρι 1000 δραχμῶν χρηματικὴν ποινήν.

Αἱ ἀνωτέρω ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Πώλησις, κατανάλωσις, ἐνεχυρίασις καὶ ἀπόκρυψις πραγμάτων στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 234. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις πωλεῖ τὸν ἵππον του, μέρος ἢ τὸ ὅλον τοῦ ὁπλισμοῦ του, τῆς ἀποσκευῆς του, τῆς κλινοστρωμνῆς του, πολεμεφόδια ἢ ὁποιονδήποτε ἄλλο πρᾶγμα εἰς

αὐτὸν ἐμπιστευθὲν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν.

Μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν τιμωρεῖται πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐν γνώσει ἀγοράσει ἢ ἀποκρύψει τι τῶν εἰρημένων πραγμάτων.

Ἐὰν δὲ πρόκηται περὶ πραγμάτων τοῦ ἱματισμοῦ του τιμωρεῖται εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρον 235. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις κατακρατεῖ δι' ἑαυτὸν, ἀναλίσκει, ἢ δὲν πωλεῖ μὲν, παραχωρεῖ ὅμως εἰς ἄλλους ἐπὶ δικαιώματι ἰδιοκτησίας, ὅπλα, πολεμεφόδια ἢ ἄλλα πράγματα εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθέντα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ὅστις ἀθωωθῇ μὲν τῆς ἕνεκα λειποταξίας ἢ αὐτομολίας κατηγορίας, δὲν παρουσιάζει ὅμως τὸν ἵππον, τὰ ὅπλα ἢ τὰ πράγματα, ὅσα μεθ' ἑαυτοῦ ἔλαβε, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως δύω ἐτῶν.

Ἄρθρ. 236. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐνεχυριάζει μέρος ἢ τὸ ὅλον τοῦ ὁπλισμοῦ του, τῆς ἀποσκευῆς του, τῆς κλινοστρωμνῆς του ἢ ἄλλου τινὸς πράγματος εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθέντος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους. Ἐὰν δὲ ἐνεχυριάσῃ πράγματα τοῦ ἱματισμοῦ του, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ ἑβδομάδων ἕως ἓξ μηνῶν.

Ἄρθρ. 237. Ὅστις ἀγοράσει, ἀποκρύψει ἢ δεχθῇ εἰς ἐνέχυρον ὅπλα, πολεμεφόδια, στρατιωτικὸν ἱματισμόν, κλινοστρωμνὴν ἢ ἄλλο στρατιωτικὸν πρᾶγμα, ἐὰν ἡ πώλησις τῶν πραγμάτων τούτων δὲν ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, εἰ μὲν εἶναι στρατιωτικὸς, μὲ τὴν ποινὴν τοῦ αὐτουργοῦ, εἰ δὲ μὴ, μὲ ποινὴν ἠλαττωμένην κατὰ τὸ ἥμισυ, οὐδέποτε ὅμως καὶ ὑπὸ τὸν ἐλάχιστον ὅρον αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κλοπὴ, ὑπεξαίρεσις καὶ ληστεία.

Ἄρθρον 238. Ἡ κλοπὴ τῶν εἰς τὸ κράτος ἀνηκόντων ὅπλων καὶ πολεμεφοδίων, χρημάτων τοῦ συσσιτίου ἢ τῆς μισθοδοσίας, ἢ χρημάτων ἢ πραγμάτων οἱωνδήποτε ἀνηκόντων, εἴτε εἰς τὸ κράτος, εἴτε εἰς στρατιωτικοὺς, πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτήν.

Ἡ τῶν εἰρημένων ὅπλων, πολεμεφοδίων, πραγμάτων καὶ χρημάτων ὑπεξαίρεσις πραχθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν ὑπολόγων, ἢ τῆς στρατιωτικῆς οἰκονομίας ὑπαλλήλων, διαπεπι-

στευμένων τὴν φύλαξιν, διαχείρισιν, διανομὴν ἢ παράδοσιν αὐτῶν, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ δύναται κατὰ μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ πρώτου ἐδαφίου, νὰ μεταβληθῇ εἰς ἐνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, κατὰ δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ δευτέρου ἐδαφίου εἰς εἱρκτήν. Ὁ καταδικασθεὶς εἰς φυλάκισιν ἀξιωματικὸς τιμωρεῖται προσέτι καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις πράξει κλοπὴν κατὰ πολίτου, παρ' ᾧ καταλύει, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν.

Αἱ περὶ κλοπῆς, ὑπεξαιρέσεως καὶ ληστείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς πράξεις, περὶ ὧν διαλαμβάνουσι τὰ προηγούμενα ἐδάφια, ὁσάκις, ἕνεκα τῶν συνοδευουσῶν αὐτὰς περιστάσεων, αἱ ἐν τῷ κοινῷ ποινικῷ νόμῳ διαλαμβανόμεναι ποιναὶ εἶναι βαρύτεραι παρὰ τὰς ὁριζομένας ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ.

Ἄρθρ. 239. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις γυμνώσει πληγωμένον, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν, μὲ θάνατον δέ, ἐὰν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῷ ἐπιφέρῃ καὶ ἄλλην πληγήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Διαρπαγή, φθορὰ ξένης ἰδιοκτησίας καὶ καταστροφὴ οἰκοδομῶν.

Ἄρθρ. 240. Ἐὰν τρεῖς ἢ πλείονες στρατιωτικοὶ ἡνωμένοι διαρπάξωσι, φθείρωσιν, ἢ βλάψωσι τρόφιμα, ἐμπορεύματα ἢ πράγματα, πᾶς τῶν συνενόχων τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Ἐὰν δὲ ἐκτελέσωσι τὴν πρᾶξιν μεθ' ὅπλων ἢ διὰ βίας, διὰ ῥήξεως θυρῶν ἢ ἐξωτερικῶν περιφραγμάτων, ἢ διὰ βίας κατὰ προσώπων, οἱ μὲν ἀρχηγοί, ὁδηγοί, καὶ οἱ ἔχοντες ἀνώτερον βαθμὸν στρατιωτικοί, τιμωροῦνται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, οἱ δὲ λοιποὶ συνένοχοι μὲ πρόσκαιρα δεσμά.

Ὑπαρχουσῶν ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ θανατικὴ ποινὴ μεταβάλλεται εἰς πρόσκαιρα δεσμά, τὰ δὲ πρόσκαιρα δεσμὰ εἰς εἱρκτήν, καὶ ἡ εἱρκτὴ εἰς φυλάκισιν ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν· ὁ ἀξιωματικὸς ὅμως τιμωρεῖται πάντοτε καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρ. 241. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως πυρπολήσει δι' ὁποιουδήποτε τρόπου ἢ καταστρέψει δι' ἐκρήξεως ὑπονόμου κτίρια, οἰκοδομάς, στρατιωτικὰ ἔργα, ἐργοστάσια, ἀποθήκας, ναυπηγεῖα, πλοῖα ἢ λέμβους πρὸς χρῆσιν τοῦ στρα-

τοῦ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ ἢ μὲ εἱρκτήν.

Ἄρθρ. 242. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει ἢ φθείρει δι' ἄλλων μέσων ἢ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς δι' ὑπονόμου ἐκρήξεως, κτίρια, οἰκοδομάς, στρατιωτικὰ ἔργα, ἐργαστήρια, ἀποθήκας, ναυπηγεῖα, πλοῖα ἢ λέμβους πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά, ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ εἱρκτὴν ἢ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

Ἄρθρ. 243. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις δολίως καταστρέψῃ αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἄλλου ἀμυντικὰ μέσα, τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ὑλικοῦ τοῦ πολέμου, προμηθείας ὅπλων, ζωοτροφιῶν, πολεμεφοδίων, ὑλικοῦ στρατοπεδεύσεως, ἀποσκευῆς ἢ ἱματισμοῦ, τιμωρεῖται μὲ θάνατον καὶ στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, ἐὰν ἔπραξε τὴν καταστροφὴν ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, ἄλλως δὲ μὲ φυλάκισιν ἐν φρουρίῳ.

Ἄρθρ. 244. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει ἢ θραύσει ὅπλα, ὑλικὸν στρατοπεδεύσεως, στρατωνισμοῦ (casernement), ἀποσκευῆς ἢ ἱματισμοῦ, ἀνήκοντος εἰς τὸ Κράτος, εἴτε τὰ πράγματα ταῦτα τῷ διεπιστεύθησαν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἶχον ἄλλοι στρατιωτικοί, ἢ ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως πηρώσει ἢ θανατώσει ἵππον ὑποζύγιον ἢ ἀχθοφόρον κτῆνος τῆς χρήσεως τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ δημόσια ἔργα δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικὸς μὲ ἔκπτωσιν ἢ μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν.

Ὑπαρχουσῶν ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις μεταβάλλεται εἰς φυλάκισιν δύο μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν.

Ἄρθρ. 245. Πᾶς στρατιωτικός, ὅστις ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστρέψει, καύσει ἢ σχίσει κατάστιχα (registres) σχέδια πρωτότυπα (minutes) ἢ πρωτότυπα ἔγγραφα στρατιωτικῆς τινος ἀρχῆς, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, μὲ φυλάκισιν δύο ἕως πέντε ἐτῶν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν, ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Πλαστογραφία κατὰ τὴν στρατιωτικὴν διαχείρισιν.

Ἄρθρον 246. Πᾶς στρατιωτικός, στρατιωτικὸς δια-

χειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις ἐν γνώσει ἐγγράψει εἰς τοὺς ἐλέγχους, εἰς τὰς καταστάσεις τῆς δυνάμεως ἢ τῆς ἐπιθεωρήσεως ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἵππων ἢ παρουσίας ἡμερῶν, ἀνώτερον τοῦ πραγματικοῦ, ἢ ἐν γνώσει αὐξήσει τὸ ποσὸν τῶν καταναλώσεων, ἢ πράξει ὁποιανδήποτε ἄλλην πλαστογραφίαν εἰς τοὺς λογαριασμούς του, τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά. Ὑπαρχουσῶν ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, ἡ ποινὴ μεταβάλλεται εἰς εἱρκτὴν ἢ φυλάκισιν δύω ἕως πέντε ἐτῶν. Κατὰ πᾶσαν δὲ περίπτωσιν ὁ ἔνοχος ἀξιωματικὸς τιμωρεῖται καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον **247.** Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις ἐν γνώσει μεταχειρισθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ψευδῆ μέτρα ἢ σταθμὰ, τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, ἐὰν δὲ ἦναι ἀξιωματικὸς καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἄρθρον **248.** Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις παραποιήσει τὰς σφραγίδας, τὰ σήμαντρα (timbres) ἢ ἄλλα στρατιωτικὰ σημεῖα (marques) ἐκ τῶν ὡρισμένων νὰ τεθῶσιν εἴτε ἐπὶ ἐγγράφων ἐπισήμων ἀφορώντων τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε ἐπὶ πραγμάτων ἢ ἀντικειμένων ὁποιωνδήποτε ἀνηκόντων εἰς τὸν στρατὸν, ἢ ὅστις ἐν γνώσει κάμει χρῆσιν τῶν παραποιημένων, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν.

Ἄρθρον **249.** Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις κάμει χρῆσιν δολίως τῶν γνησίων σφραγίδων, σημάντρων ἢ σημείων, τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων, πρὸς βλάβην τῶν δικαιωμάτων ἢ τῶν συμφερόντων τοῦ κράτους, ἢ στρατιωτικοῦ τινος, τιμωρεῖται μὲ καθαίρεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Δωροδοκία, συμμέθεξις εἰς πράγματα μὴ συμβιβαζόμενα μὲ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, καταπίεσις, ἀπιστία καὶ νόθευσις κατὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἢ διαχείρισιν.

Ἄρθρον **250.** Τὰ ἄρθρα **456—460** τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς, τοὺς στρατιωτικοὺς διαχειριστὰς ἢ τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν. Ὁσάκις δὲ ὁ νόμος ἐπιβάλλει ποινὴν φυλακίσεως τοὐλάχιστον δύω ἐτῶν, προστίθεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ποινὴ τῆς ἐκπτώσεως.

Ἄρθρ. **251.** Πᾶς στρατιωτικὸς ἰατρὸς, ὅστις κατὰτὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων του, καὶ πρὸς χάριν ἄλλου βεβαιοῖ ψευδῶς ἢ ἀποκρύπτει τὴν ὕπαρξιν νόσου ἢ ἀνικανότητος τινὸς (infirmité) τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως τεσσάρων ἐτῶν φυλάκισιν. Ὑπαρχουσῶν δὲ ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων, καὶ μὲ ἔκπτωσιν.

Ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν εἰρημένην περίπτωσιν ὁ ἰατρὸς ἐδέχθη ὑποσχέσεις, ἢ δῶρα, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτήν. Πᾶς δὲ ὅστις ὑπόσχεται ἢ δίδει τοιαῦτα δῶρα, καταδικάζεται εἰς φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι πέντε ἐτῶν, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ διπλοῦ τοῦ δοθέντος ἢ προσενεχθέντος δώρου, ἢ, μὴ ἐπιδεχομένου τούτου ἐκτίμησιν εἰς χρήματα, εἰς χρηματικὴν ποινὴν πεντήκοντα μέχρι πεντακοσίων δραχμῶν.

Ἄρθρον **252.** Τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν·

α) Ὅστις ἐμπορεύεται τὰς περὶ χορηγίας διαταγάς του, τὰ ἐνταλματα, τὰς ἐγκρίσεις δαπανῶν, τὰς ἐξελέγξεις ἢ τακτοποιήσεις λογαριασμῶν·

β) Ὅστις, πρὸς ἴδιον ὄφελος ἐνεργεῖ κρατήσεις, προαιρέσεις ἢ ζητεῖ ἐκπτώσεις ἢ πληρωμὰς, εἴτε ἐκ τῶν κεφαλαίων, χρημάτων, τροφίμων, ἢ πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἔχει τὴν διαχείρισιν ἢ τὴν φύλαξιν, εἴτε λόγῳ τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἀγορῶν, ἢ τῶν πωλήσεων, μὲ τὰς ὁποίας εἶναι ἐπιφορτισμένος·

γ) Ὅστις ἐξ ἰδιοτελείας εἰσπράττει φόρους, δασμοὺς, τέλη, δικαιώματα χαρτοσήμων, διαστικὰ ἔξοδα, πληρωμὰς, μισθοὺς, ἢ ἀποδοχὰς, ἐν γνώσει ὢν ὅτι δὲν ὀφείλονται παντάπασιν, ἢ ὅτι δὲν ὀφείλονται κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρ' αὐτοῦ ποσότητα·

δ) Ὅστις λαμβάνει ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως, ὁποιονδήποτε ὄφελος εἰς πράξεις, κατακυρώσεις ἐργολαβίας, ἢ ἄλλας ἐπιχειρήσεις, τῶν ὁποίων ἔχει καθολοκληρίαν, ἢ ἐν μέρει τὴν διοίκησιν, διαχείρησιν, ἐπιτήρησιν, ἐξέλεγξιν, ἢ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ διατάκτης.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, τιμωρεῖται μὲ εἱρκτὴν ἢ μὲ δύω ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν καὶ μὲ ἔκπτωσιν ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

Ἄρθρον **253.** Πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν, ὅστις κάμει χρῆσιν πρὸς ἴδιον ὄφελος ὑλικοῦ κεφαλαίων (funds) ἢ χρημάτων ἀνηκόντων εἰς τὸ κράτος ἢ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς, ἢ πρὸς

ἴδιον ὄφελος ἐμποδεύεται αὐτὰ τιμωρεῖται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν.

Ἄρθρον 254 Τιμωρεῖται μὲ εἱρκτὴν, πᾶς στρατιωτικὸς, στρατιωτικὸς διαχειριστὴς, καὶ πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν.

α) Ὅστις νοθεύσει ἢ ἐνεργήσει νὰ νοθεύσωσιν ἄλλοι, οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστὰ, τῶν ὁποίων εἶχε τὴν φύλαξιν ἢ τὴν ἐπιτήρησιν, ἢ ὅστις ἐν γνώσει διανείμει ἢ ἐνεργήσει νὰ διανείμωσιν ἄλλοι τὰς ὡς εἴρηται νοθευμένας οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστά.

β) Ὅστις ἐν γνώσει καὶ πρὸς ὁποιονδήποτε ἀθέμιτον σκοπὸν, διανείμει ἢ ἐνεργήσει νὰ διανείμωσιν ἄλλοι κρέατα ζώων προσβεβλημένων ὑπὸ μολυντικῶν νοσημάτων ἢ οὐσίας, ὕλας, τρόφιμα ἢ ῥευστὰ ἐρθαρμένα ἢ χαλασμένα.

Ὑπαρχουσῶν δὲ ἰδιαιτέρων ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, τιμωρειται μὲ ἑνὸς ἕως πέντε ἐτῶν φυλάκισιν, καὶ μὲ ἔκπτωσιν ἐὰν ὁ ἔνοχος ἦναι ἀξιωματικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἀντιποίησις στολῆς, ἐνδυμασίας, διακριτικῶν σημείων, παρασήμων καὶ νομισματοσήμων.

Ἄρθρον 255. Τιμωρεῖται μὲ δύο μηνῶν ἕως ἑνὸς ἔτους φυλάκισιν πᾶς στρατιωτικός·

α) Ὅστις φέρει δημοσίως παράσημα, νομισματόσημα, διακριτικὰ σημεῖα, στολὰς ἢ ἐνδυμασίας τοῦ Βασιλείου, χωρὶς νὰ ἔχῃ πρὸς τοῦτο δικαίωμα·

β) Ὅστις φέρει δημοσίως παράσημα, διακριτικὰ σημεῖα, ἢ νομισματόσημα ξένα, χωρὶς προηγουμένως νὰ λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν τῆς Κυβερνήσεως·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Νύμφευσις ἄνευ ἀδείας.

Ἄρθρον 256. Πᾶς στρατιωτικὸς, ὅστις συνέλθει εἰς γάμον ἄνευ ἀδείας τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν, ὁ δὲ γάμος αὐτοῦ δὲν παράγει δικαίωμα πρὸς σύνταξιν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1852 περὶ συντάξεως Νόμου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 257. Ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου μὴ προβλεπόμενα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου.

Ἄρθρον 258. Πᾶς μὴ στρατιωτικὸς ἢ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν συναίτιος τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 241, 242, 243, 244, 245 τοῦ παρόντος Νόμου προβλεπομένων ἐγκλημάτων τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου μὲ τὰς ὑπὸ τῶν ῥηθέντων ἄρθρων ὁριζομένας ποινὰς, ἐφαρμοζομένων ὅμως, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμὴ, τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 187 τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἐὰν δὲ ἦναι ἔνοχος συνεργείας, τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω συνδυαζόμενα μὲ τὰς περὶ ἐνεργείας, διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου.

Ἄρθρον 259. Πᾶς ὑπαγόμενος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰ ἄρθρα 49 ἕως 55 τοῦ παρόντος Νόμου αὐτουργὸς ἐγκλήματος, προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ 1 κεφαλαίου τοῦ β'. τμήματος τοῦ 4 Βιβλίου τοῦ αὐτοῦ Νόμου, τιμωρεῖται μὲ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου ὁριζομένας ποινὰς, παραβλεπομένης τῆς καθαιρέσεως, ἐὰν ὁ ἔνοχος δὲν ἦναι στρατιωτικὸς, ἢ δὲν ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικὸν. Εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου συνεπιφέρει ἀπάσας τὰς παρὰ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ὁριζομένας συνεπείας· ἐὰν δὲ ὁ μὴ στρατιωτικὸς ἢ ὁ μὴ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν ἦναι συνεργὸς, τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω συνδυαζόμενα μὲ τὰς περὶ συνεργείας διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου. Τιμωροῦνται ὅμως ὅ,τε αὐτουργὸς καὶ συνεργὸς μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου ὁριζομένην ποινὴν, ὁσάκις αὕτη εἶναι βαρυτέρα.

Ἄρθρον 260. Πᾶσα παράβασις τῶν γενικῶν διατάξεων (reglements) τοῦ ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ ἐνεργοῦντος διοικητοῦ τοῦ στρατοῦ, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρον 261. Αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τιμωροῦσι.

α) Τὰς παραβάσεις τῶν κανονισμῶν, τῶν ἀφορώντων τὴν πειθαρχίαν (discipline) κατὰ τοὺς περὶ τούτων κανονισμούς· ἡ ποινὴ ὅμως τῆς φυλακίσεως δὲν ὑπερβαίνει τοὺς δύο μῆνας·

β) Τὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν πραττόμενα πταίσματα, κατὰ

τοὺς περὶ πταισμάτων νόμους, οὐδέποτε ὅμως ἐπιβάλλουσι πρόστιμον. Ὁσάκις δὲ ὁ νόμος καταγινώσκει μόνον τὴν ποινὴν τοῦ προστίμου, ἀντ' αὐτῆς ἐπιβάλλουσι κράτησιν μιᾶς ἡμέρας μέχρι δύο μηνῶν.

Δύναται ὅμως ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ διὰ τὴν βαρύτητα τῶν περιστάσεων νὰ παραπέμψῃ τὸν ἔνοχον τῶν ἐν τῷ 6'. ἐδαφίῳ πταισμάτων εἰς τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζει τότε τὰς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐδαφίου ὁριζομένας ποινάς.

Ἄρθρον 262. Εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὁ παθὼν παραπέμπεται ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων διὰ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις.

Ἄρθρον 263. Ἡ διοίκησις, ὁ κανονισμὸς, ἡ πειθαρχικὴ ἁρμοδιότης καὶ ἡ ἀσυνομία τοῦ πειθαρχικοῦ λόχου, τῶν μετανοητηρίων, τῶν καταστημάτων τῶν δημοσίων ἔργων, τοῦ τόπου τῆς ἐν ὁρουρίῳ φυλακίσεως καὶ τῶν λοιπῶν στρατιωτικῶν ποινικῶν καταστημάτων καὶ φυλακῶν, κανονίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρον 264. Καταργοῦνται, καθόσον ἀφορᾷ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, οἱ ἄχρι τοῦδε νόμοι καὶ τὰ Διατάγματα περὶ ὀργανισμοῦ, ἁρμοδιότητος καὶ διαδικασίας τῶν Στρατιωτικῶν δικαστηρίων, καὶ περὶ τιμωρίας τῶν στρατιωτικῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων.

Ἀκροτελευταῖοι ὁρισμοί.

Ἄρθρον 265. Τὰ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου πραχθέντα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα δικάζονται κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, τιμωροῦνται δὲ μὲ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὁριζομένας ποινάς, ὁσάκις αὗται εἶναι ἐλαφρότεραι τῶν προηγουμένων στρατιωτικῶν νόμων.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ, Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 7 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 24 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κύριος Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς 29 Φεβρουαρίου 1ης, 2ας, 3ης καὶ 4ης Μαρτίου ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἐπομένως ὁ Κύριος Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Γρηγοριάδης,
Ἀδάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 9 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 24 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κύριος Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ πιστώσεως ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ ἔτος 1860 ὡς χρεώλυτρον τῶν πρὸς τὰς ἐγγυητρίας δυνάμεις ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου ὑποχρεώσεων, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Πρώτην ἤδη φορὰν πρόκειται τὰ Βουλευτικὰ Σώματα τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπιψηφίσωσι ποσόν τι χρηματικὸν κανονικῆς τινος

πληρωμῆς ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ ταμείου εἰς λογαριασμὸν τοῦ δανείου Ῥοτσχίλδ· ἐπομένως τὸ σπουδαῖον τοῦ ἔργου ὑπερέβαινε τὴν ἐπιτροπήν σας νὰ ἐκθέσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ διὰ τῶν ἐνόντων μέσων περιληπτικῶς τὰ ἀφορῶντα αὐτό, προτάττουσα σύντομόν τινα ἔκθεσιν περὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεώς του, καὶ τέλος ἐπιφέρουσα τὰς παρατηρήσεις της. Οὕτω βαδίζουσα ἡ Ἐπιτροπή σας ἐπὶ τοῦ ἀνατεθέντος εἰς αὐτὴν ἔργου, νομίζει, ὅτι θέλει εὐκολύνει τὴν συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ τοῦ ἀνὰ χεῖρας Νομοσχεδίου.

Κύριοι! Τὴν περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου ἰδέαν τῶν 60 ἑκατομμυρίων συνέλαβεν ὁ ἀοίδιμος Κυβερνήτης, ἣν καὶ δι-εκοίνωσεν εἰς τὸ Πανελλήνιον, μετὰ τοῦ ὁποίου συνειργάσθη προκαταρκτικῶς, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἀπὸ τὰ διάφορα ἔγγραφα, ἅτινα ὑπεβλήθησαν ἀκολούθως εἰς τὴν ἐν Ἄργει Δ΄ην Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Ἡ δὲ Συνέλευσις αὕτη, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβλήθησαν ὅλα τὰ ἔγγραφα, διὰ τοῦ τρίτου ψηφίσματος παρεδέχθη μὲν αὐτήν, ἀλλ' ὥρισε τὴν χρῆσιν αὐτοῦ τοῦ δανείου κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον περιεχόμενον εἰς τὸ μνησθὲν ψήφισμα καὶ εἰς τὰ ὑποβληθέντα ἐπίσημα ἔγγραφα.

Δον. Διὰ σύστασιν ἐθνικῆς δανειστικῆς Τραπέζης.

Βον. Δι' ἀπόσβεσιν τῶν παλαιῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν δανείων.

Γον. Δι' ἀποζημίωσιν τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης πρὸς ἀγορὰν τῶν Ὀθωμανικῶν κτημάτων.

Δον. Δι' ἐμψύχωσιν τῆς Γεωργίας, βιομηχανίας, ναυτιλίας, ἐμπορίου κτλ. κτλ. κτλ.

Αἱ δὲ εὐεργέτιδες Δυνάμεις, πρὸς ἃς ὑπεβλήθησαν τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἔγγραφα, πεισθεῖσαι, ὅτι ἡ χρῆσις ἤθελε γίνει, ὡς προωρίσθη, καὶ ὅτι ἄνευ χρηματικῆς συνδρομῆς ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων πόρων τοῦ τόπου, καὶ θέλουσαι νὰ δώσωσι νέα δείγματα τῆς περὶ Ἑλλάδος εὐεργετικῆς αὐτῶν μερίμνης, ἀπεδέχθησαν εὐμενῶς τὴν περὶ ἐγγυήσεως τοῦ δανείου ἐκ μέρους αὐτῶν παράκλησιν τοῦ Κυβερνήτου.

Ἡ Ἀντιβασιλεία ὅμως μόλις συστηθεῖσα ἐν Μονάχῳ ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ δανείου τούτου τῶν

60 ἑκατομμυρίων ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν τριῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων, καὶ περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου 1832 ὑπεγράφη τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐν Παρισίοις Τραπεζίτου Ῥοτσχίλδ Συμβόλαιον. (Ὅρα αὐτὸ ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς τοῦ 1849 ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ 1841. Σελὶς 41).

Κατὰ τὸ Συμβόλαιον τοῦτο συνεφωνήθη νὰ δοθῶσιν εἰς 18 μηνιαίας δόσεις αἱ δύω πρῶται σειραὶ ἐκ φράγκων 40 ἑκατομμυρίων, ἤτοι Δραχ. 44,672,000, ἀρχομένης τῆς α΄ης δόσεως ἀπὸ τὴν 1 Μαρτίου 1833, ἐὰν δὲ καταβληθῶσι πρότερον, νὰ πληρώνηται τόκος προεξοφλίσεως 5 τοῖς 0|0.

Ἀλλ' ἡ Ἀντιβασιλεία ἐζήτησε καὶ ἔλαβεν ἐκ προκαταβολῆς καὶ τὰς δύω ταύτας πρώτας σειρὰς τοῦ δανείου, καὶ οὕτω ἀπεδείχθη ἡ Ἑλλὰς ὀφειλέτις ἀπὸ τῆς α΄ης Ἰουλίου 1833 ὁλοκλήρου σχεδὸν τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ. Ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ ἐγένετο ὡς ἀκολούθως.

Λογαριασμὸς τῶν Δραχ. 44,672,000, κατὰ τὰ ἔτη 1833, 1834 καὶ 1835.

Τὰ ληφθέντα ἐκ τοῦ δανείου Ῥοτσχίλδ.

Κατὰ τὴν 1 Ἰουλίου 1833 . .	Φράγ.	32,000,000.
Κατὰ τὸ τέλος Μαΐου 1834	»	8,000,000.
	Φράγ.	40,000,000, ἤτοι δ. 44,672,000

(Ὅρα σελ. 57 τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς τοῦ ἔτους 1849 ὡς καὶ τὸ ἀπὸ 4 Μαρτίου ε. ε. ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργοῦ).

Τὰ πληρωθέντα εἰς προεξόφλησιν τῶν πληρωθεισῶν δόσεων τῶν δύω σειρῶν πρὸ τῶν ἐν τῷ συμβολαίῳ προθεσμιῶν.

(Ὅρα σελ. 120) τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ τῆς δεκαετίας ἀπὸ τοῦ 1833 — 1843 . . . . . 5.011,761.69

Εἰς ἀπότισιν τῶν εἰς τὸν Κυβερνήτην δοθεισῶν προκαταβολῶν τῶν τριῶν Δυνάμεων, τοῦ Εὐναρδ καὶ τοῦ χρεωλυσίου τοῦ παλαιοῦ δανείου Λονδίνου (ὅρα σελ. 6. 21, 30 τῆς ἐπιτροπῆς καὶ 157) τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ . 2,238,559.15

Εἰς ἀποζημίωσιν τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης·

(ὅρα σελ. 30) τῆς ἐπιτροπῆς 12,531,164.54

Εἰς ἔξοδα μεταβάσεως τοῦ Βασιλέως, Ἀντιβασιλείας καὶ λαιποῦ προσωπικοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα 422,207.20

Εἰς προμηθείας Εὐχτάλ, ἀσφάλιστρα ἀποστολῆς χρημάτων, ἐκκοπὴ Ἑλλην. νομισμάτων ἐν Μονάχῳ, ἔξοδα κληρώσεως (ὅρα σελ. 31 τῆς ἐπιτροπῆς) 2,078,063.61

Εἰς ὅσα ἐκρατήθησαν ἀπὸ τὸν Τραπεζίτην Ῥοτσχιλδ διὰ τόκους καὶ χρεώλυτρα τῶν ἐτῶν 1833, 34 καὶ 35.

(ὅρα σελ. 31 τῆς ἐπιτροπῆς) 5,786,513.6

Εἰς ἔξοδα Βαυαρικῶν στρατευμάτων κατὰ τὰ ἔτη 1833, 34 καὶ 35 καὶ στρατολογίας ἐν Βαυαρία. (ὅρα τὸ ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργοῦ) 7,420,557.46

Εἰς ἔξοδα τῆς Ἀντιβασιλείας κατὰ τὰ ἔτη 1833, 34 καὶ 35. (ὅρα σελ. 32, τῆς

15,488,826:71

Ἐκ μεταφορᾶς 15,488,826:71

ἐπιτροπῆς καὶ 208 τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ) . . 1,397,654.27

Δραχ. 36,886,480.98

Ὑπόλοιπον . . . » 7,785,519. 2

Δραχ. 44,672,000.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω καταστάσεως γίνεται δῆλον, ὅτι ἐκ τῶν 44,672,000, τῶν δύω πρώτων σειρῶν τοῦ δανείου ἔμειναν διαθέσιμα τὰ προσημειωθέντα 7,785,519.02. Ἀλλ' εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ταμεῖον εὑρέθησαν τὴν 31 Δεκεμβρίου 1835 Δρ. 1,810,834.49, καὶ ταῦτα εἰς τὰ διάφορα μάλιστα ταμεῖα τοῦ Κράτους, ὡς ἐπληροφορήθη ἡ ἐπιτροπὴ, ὥστε ὑπελείπετο πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀνωτέρω περισσεύματος τοῦ δανείου τὸ ποσὸν ἐξ περίπου ἑκατομμυρίων, περὶ τοῦ ὁποίου ποσοῦ ἂν παραδεχθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ τὰς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δοθείσας πληροφορίας ὑπὸ τὴν πειστικωτέραν ἔποψιν, ὅτι τὰ 7,420,557.46 ἀνήκουσιν εἰς τὰ ἔξοδα τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαμονῆς τῶν Βασιλικῶν Βαυαρικῶν στρατευμάτων κατὰ τὰ ἔτη 1833, 34 καὶ 35, ἔποψις ὑποστηριζομένη καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπολογισμοὺς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῶν αὐτῶν ἐτῶν 1833, 34 καὶ 35, ἀναβαινόντων τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τούτου κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα εἰς 23,437,946.15, ἐν ᾧ δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπερβοῦν ἐτησίως οὐδὲ ὑπερέβησαν μέχρι τοῦδε εἰς μέγιστον ὅρον τὰ πέντε ἥμισυ ἑκατομμύρια ἐτησίως, καὶ ἂν προσέτι παραδεχθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ τὰς πληροφορίας, ὅσας ἄλλοθεν ἔλαβεν, ὅτι διὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετάβασιν τῶν Βαυαρικῶν στρατευμάτων

ἐξωδεύθησαν 1,656,703.28

Διὰ προμήθειαν ἐν Μονάχῳ πολεμεφοδίων καὶ ἄλλων διαφόρων στρατιωτικῶν ἀποσκευῶν 910,607.

Δι' ἔξοδα ἀποκαταστάσεως Νομισματοκοπείου, ἀγορᾶς Μηχανῶν καὶ ὁδοιπορίας Ὀρυκτολόγων καὶ δασονόμων 623,274.22

καὶ δι' ἔξοδα στρατολογίας, διατηρήσεως εἰς

3,190,584;50

Ἐκ μεταφορᾶς	3,190,584.50
Μόναχον, ὁδοιπορίας καὶ μεταφορᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν εἰς Βαυαρίαν συλλεχθέντων ἐθελοντῶν	3,330,171.
	6,520,755.50,

ἔχει τὸ ἀποτέλεσμα σύμφωνον μὲ τὸ ἀνωτέρω φαινόμενον περίσσευμα τοῦ δανείου τῶν πρώτων δύω σειρῶν, ὅπερ καταδεικνύεται σαφῶς, ὅτι κατὰ τὸ **1835**, ὅτε ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀνέβη ἐπὶ τοῦ Θρόνου καὶ ἔλαβε τὰς ἡνίας τοῦ Κράτους, τὰ χρήματα τῶν δύω σειρῶν τοῦ προκειμένου δανείου εἶχον ἤδη ἐξαντληθῆ.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δύω πρώτων σειρῶν τοῦ δανείου.

Μεταβαίνει ἤδη ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς Γερουσίας καὶ τὰ ἀφορῶντα τὴν τρίτην σειράν.

Ἐκ τῆς τρίτης ταύτης σειρᾶς τὸ Ἑλληνικὸν Ταμεῖον ἔλαβεν εἰς μετρητὰ κατὰ τὸ **1837** καὶ **1838** Δραχ. **2,220,000**, καθ' ἃς ἔχει ἡ ἐπιτροπὴ πληροφορίας, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐχρησίμευσε διὰ τῆς ἐξαργυρώσεως τῶν ἀνηκουσῶν εἰς αὐτὴν ὁμολογιῶν πρὸς πληρωμὴν τόκου καὶ χρεωλύτρου τοῦ ὅλου δανείου, ἐξαιρέσει ὁμολογιῶν μὴ τεθεισῶν εἰσέτι εἰς κυκλοφορίαν τὸν ἀριθμὸν **2696** φερουσῶν φράγ. **2,760,960** ἤτοι δραχμὰς **3,083,440.13** καὶ ἀνηκουσῶν εἰς μὲν τὴν Ἀγγλίαν **157 5/12** φερουσῶν φρ. **161,194**· εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν **2538 5 1/2** φρ. **2,599,338**, καὶ εἰς τὴν Ῥωσσίαν **5|12** ἢ φράγ. **426**, τὸ ὅλον, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, φράγ. **2,760,960**, ἢ δραχ. **3,083, 440.13.**

Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι ἡ Γαλλία ἀποφασίσασα νὰ πληρώνῃ ἐτησίως τὸ ἀνῆκον εἰς αὐτὴν μέρος ἐκ τοῦ ταμείου της εἰς τὸν τραπεζίτην Ῥοτσχίλδ διὰ τόκους καὶ χρεώλυτρα, δὲν ἐπέτρεψε νὰ τεθῶσιν εἰς κυκλοφορίαν αἱ ἀνωτέρω ὁμολογίαι, μέτρον, ὅπερ ὠφέλησε τὴν Ἑλλάδα. (Ὅρα σελ. **30** τῆς ἐπιτροπῆς ὡς καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου).

Ἐκθέσασα ἡ ἐπιτροπή σας, ὡς εἴρηται, πᾶν ὅ,τι ἠδυνήθη νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς χρήσεως τοῦ δανείου μεταβαίνει ἤδη νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸ Σῶμα τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν.

Τὰ προκαταβληθέντα ἐκ μέρους τῶν τριῶν Δυνάμεων μέχρι τέλους τοῦ **1859** εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

Ἡ μὲν Ἀγγλία	φράγ.	19,902,247.77.
Ἀφαιρουμένων ὅσων ἐδόθησαν ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτὴν κατὰ τὸ **1847** καὶ **1848**	»	793,552.21.
	φρ.	19,108,695.56.
Ἡ δὲ Ῥωσσία	»	20,270,226.37.
καὶ ἡ Γαλλία	»	20,209,094.44,
	»	59,588,016.37.

Τὸ ὅλον τῶν προκαταβολῶν, ἃς ὀφείλει ἡ Ἑλλὰς σήμερον εἰς τὰς Δυνάμεις, φθάνει εἰς φρ. **59,588,016.37**, ἤτοι δρ. **66,142, 698.17.**

Τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὸν Τραπεζίτην Ῥοτσχίλδ κεφάλαιον φρ. **27,262,464** ἢ δρ.		30,261,335. 4.
Ἀλλ' ὅταν συμπεριληφθῶσι καὶ οἱ τόκοι κτλ. εἰς αὐτὸ φθάνει εἰς **40,037,000** ἢ	»	44,414,107.

ὥστε τὸ ὅλον, ὅπερ ὀφείλει ἡ Ἑλλὰς ἕνεκα τοῦ τοιούτου δανείου εἴς τε τὰς ἐγγυητρίας Δυνάμεις καὶ τὸν τραπεζίτην Ῥοτσχίλδ, συνίσταται εἰς δρ. **110,586,805.17** (ὅρα τὸ ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου).

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὀφειλομένων ἡ Ἑλλὰς ἐπλήρωσεν ἐκ τοῦ ταμείου της διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἰδίου δανείου κατὰ τὸ **1840** μέχρι τοῦ **1842** περίπου τῶν δραχ. **5,400,000.**

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα περὶ της χρήσεως καὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ δανείου, ἀναγκαῖον κρίνει νὰ ἐπιφέρῃ ἡ ἐπιτροπή σας καὶ τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις της.

Ὅτι τὸ δάνειον δὲν συνεφωνήθη διὰ δημοπρασίας καὶ συναγωνισμοῦ, ὡς γίνεται ἐπὶ παρομοίων ἐργολαβιῶν, ἀλλ' ἐπληρώθη ὑπέρογκον δικαίωμα μεσιτείας, καὶ ἐνίοτε μάλιστα διπλοῦν διὰ τὸ αὐτὸ ποσὸν, εἰς τὸν διὰ τὴν διαπραγμάτευσιν διορισθέντα ἐπίτροπον τῆς Ἀντιβασιλείας.

Ὅτι ἐν ᾧ τὴν ἐγγύησιν τοῦ δανείου τούτου ἀνεδέχθησαν αἱ τρεῖς μεγάλαι Δυνάμεις καὶ ἦτον ἐπόμενον νὰ συμφωνηθῇ ἐπωφελῶς διὰ τῆς ἐπαυξήσεως τοῦ ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου, ὅ-

τε κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα, ὡς ἐπληροφορήθη ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐτιμῶντο εἰς τοὺς Παρισίους τὰ μὲν Ἀγγλικὰ κεφάλαια πρὸς 116 τοῖς ἑκατὸν, τὰ δὲ Γαλλικὰ πρὸς 112 καὶ τὰ Ῥωσσικὰ πρὸς 108· ἀπ' ἐναντίας αὐτὸ ἐσμικρύνθη συμφωνηθὲν πρὸς 94 τοῖς 0/0, ἐν ᾧ ὁ τόκος πληρώνεται ἐπὶ τῶν ἑκατόν.

Ὅτι, ἀφ' οὗ συνεφωνήθη κατὰ τὸ 10 ἄρθρον τοῦ Συμβολαίου νὰ πληρώσῃ ὁ Τραπεζίτης Ῥοτσχιλδ εἰς τὴν Τουρκίαν φρ. 11,000,000, ἤτοι δραχ. 12,284,800, κρατῶν τὸ ποσὸν τοῦτο ἐκ τοῦ δανείου ἄνευ τινὸς ὠφελείας, καὶ ἀφ' οὗ ἐπληρώθη καὶ διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ὁ συμπεφωνημένος τόκος τῆς προεξοφλήσεως, τὸ εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος ἐγγραφὲν ποσὸν συμποσοῦται εἰς δραχ. 12,531,164.54, ἤτοι πλέον τοῦ ὁρισθέντος ποσοῦ κατὰ δραχμὰς 246,364.54.

Ὅτι τέλος, ὅταν ἐκπεσθῶσι τὰ ἓξ περίπου ἑκατομμύρια ἅπερ ἐπλήρωσεν ἡ Ἑλλὰς, ὡς εἴρηται, διὰ λογαριασμὸν τοῦ δανείου ἀπὸ τὰ ποσὰ ἐκεῖνα, ἅτινα ἐπληρώθησαν διὰ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους, προκύπτει τὸ λυπηρὸν ἀποτέλεσμα, ὅτι τὸ δάνειον τῶν 60 ἑκατομμυρίων ὁλόκληρον σχεδὸν ἐχρησίμευσε διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ τοῦ δανείου, διὰ μεσιτείας ὑπερόγκους καὶ τὰ τοιαῦτα· ἡ δὲ Ἑλλὰς, ἀφ' οὗ ἐπλήρωσεν ἐκ τοῦ ταμείου της καὶ τὰ ἓξ περίπου ἑκατομμύρια μένει ἤδη νὰ χρεωστῇ Δρ. 110,586,865.17.

Ἐν τούτοις ἐρωτηθεὶς ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἂν ἡ ζητουμένη πίστωσις τῶν δραχ. 1,005,120, θέλει ἐπιφέρει ἐλάττωσίν τινα καὶ ὁποίαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου χρέους, ἀπήντησεν, ὅτι ἡ περὶ τούτου ὁριστικὴ ἀπάντησις εἶναι δυσχερὴς, διότι τὸ ζήτημα δὲν ὑπάρχει λελυμένον. (Ὁρα τὸ αὐτὸ ἀπὸ 4 Μαρτίου ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργοῦ). Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κρίνει ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ, ὅτι ὤφειλε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ λύσῃ προηγουμένως ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα, νὰ μορφώσῃ σαφῆ ἰδέαν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς τοιαύτης πληρωμῆς καὶ νὰ κοινοποιήσῃ τὰ περὶ τούτου εἰς τὰ Βουλευτικὰ Σώματα, ἵνα ψηφίσωσι τὸ ζητούμενον ποσὸν ἐν πλήρει γνώσει. Ἐντεῦθεν ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ζητήσῃ νὰ τῇ ὑποβληθῶσι καὶ τὰ ἀφορῶντα τὴν διαπραγμάτευσιν τῆς πληρωμῆς τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ διπλωματικὰ ἔγγραφα. Ἀλλ' ὁ Κύριος Ὑπουργὸς ἀπήντησεν, ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους δὲν ἐπιτρέπει ἐπὶ τοῦ παράντος τὴν κοινοποίησιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἐγγράφων τούτων, ἀφ' οὗ ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἰσέτι δὲν ἀπεπερατώθη ὁριστικῶς.

Μ' ὅλα ταῦτα ἡ ἐπιτροπὴ δὲν δύναται εἰμὴ νὰ συστήσῃ καὶ συνίστησιν εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, ὡς ἔχει· διότι ὁπωσδήποτε ἡ ἀπότισις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δανείου εἶναι ἐκ τῶν μερωτέρων χρεῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καθ' ὅσον μάλιστα ἐγένετο ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, τῶν πολυειδεῖς παρασχουσῶν εἰς αὐτὸ εὐεργεσίας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 8 Μαρτίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἀδὰμ Δούκας, Α. Γρηγοριάδης,
Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος Α. Σ. Χαραλάμπης.

Ὁ Εἰσηγητὴς

Δ. Χατζίσκος.

Κύριε ὑπουργέ!

Συμφώνως μὲ τὰς προφορικὰς ὑποσχέσεις Ὑμῶν ἡ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου Ἐπιτροπὴ περὶ τῆς πιστώσεως τοῦ ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου Δραχμῶν εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου, ἔχει ἀνάγκην τῶν ἑξῆς πληροφοριῶν.

Α'. Κατὰ ποίαν ὡρισμένην ἐποχὴν ἀπεδείχθη χρεώστης ἡ Ἑλλὰς τῶν δύο πρώτων σειρῶν τοῦ δανείου τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων, καὶ ποῖοι λόγοι ἠνάγκασαν τὴν τότε Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐναντίον τῶν ἀρχικῶν συμφωνιῶν.

Β'. Αἱ ἀνωτέρω πρῶται δύο σειραὶ τοῦ δανείου ποῦ καὶ εἰς ποίας ἀνάγκας τοῦ Κράτους ἐδαπανήθησαν; Ἐνταῦθα ἔχει ἀνάγκην ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ πληροφορηθῇ ῥητῶς.

1) Πόσα ἐπληρώθησαν εἰς ἀπότισιν τῶν δοθεισῶν πρὸς τὸν Κυβερνήτην προκαταβολῶν τῶν Δυνάμεων;
2) Πόσα εἰς χρεωλυσίαν τοῦ παλαιοῦ δανείου Λονδίνου;
3) Πόσα εἰς ἀποζημίωσιν τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης;
4) Πόσα εἰς τὸν Τραπεζίτην Ῥοτσχίλδ διὰ τὴν προεξόφλησιν τῶν δόσεων πρὸ τῆς λήξεως τῶν προθεσμιῶν;
5) Πόσα εἰς προμηθείας ἔχταλ κτλ.;
6) Πόσα ἐκρατήθησαν ἀπὸ τὸν Τραπεζίτην Ῥοτσχίλδ διὰ τὴν τακτικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου τῶν ἐτῶν 1833, 1834 καὶ 1835;
7) Πόσα καὶ ὁποῖα τὰ ἔξοδα μεταβάσεως τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὴν Ἑλλάδα;

8) Πόσα τὰ ἔξοδα τῆς Ἀντιβασιλείας κατὰ τὰ ἔτη 1833, 1834 καὶ 1835 ;

9) Πόσα τὰ ἔξοδα μεταβάσεως τῶν Βαυαρικῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα ;

10) Πόσα τὰ ἔξοδα στρατολογίας καὶ διατηρήσεως εἰς Μόναχον, ὁδοιπορίας κτλ. τῶν νεοσυλλεχθέντων ἐθελοντῶν πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν Βαυαρικῶν στρατευμάτων ;

11) Πόσα ἐξωδεύθησαν εἰς Μόναχον εἰς προμήθειαν πολεμοφοδίων ἢ ἄλλων πραγμάτων διαφόρων ;

12) Πόσα εἰς ἔξοδα νομισματοποιήσεως νέων Ἑλληνικῶν νομισμάτων, ἀποκαταστάσεως Νομισματοκοπείου, μηχανῶν καὶ ἐργαλείων διαφόρων, ὁδοιπορίας, Ὁρκατολόγων καὶ δασονόμων ;

13) Πόσα εἰς ἔξοδα μισθοδοσιῶν κτλ. τῶν ἐν Ἑλλάδι Βαυαρικῶν τακτικῶν στρατευμάτων ;

Ὁ ἀνωτέρω λογαριασμὸς ἀνάγκη νὰ ἐκκαθαρισθῇ καὶ νὰ περιορισθῇ διὰ μόνα τὰ ἔτη 1833, 1834 καὶ 1835.

Γ'. Ἂν ἡ τρίτη σειρὰ ἐξαντλήθη ὁλόκληρος, ἢ μένουσιν εἰσέτι διαθέσιμα ὁμόλογα αὐτῆς, καὶ ἂν ταῦτα ἀνήκουσιν καὶ εἰς τὰς τρεῖς ἐγγυητρίας Δυνάμεις, ἢ εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς ὁποίαν ; Ὁποῖον τὸ ποσὸν τῶν διαθεσίμων τούτων ὁμολογῶν, καὶ εἰς τίνα σκοπὸν ἐχρησίμευσεν ἡ τρίτη αὕτη σειρά· ἂν ἡ Κυβέρνησις ἡ Ἑλληνικὴ ἔλαβε χρήματα ἐκ τῆς τρίτης ταύτης σειρᾶς, πόσα καὶ εἰς ποίας ἐποχάς ;

Δ'. Ὁποῖον τὸ ποσὸν τὸ καθαρῶς χρεωστούμενον μέχρι τέλους τοῦ 1859 εἰς τὰς ἐγγυητρίας Δυνάμεις, τὸ προερχόμενον ἀπὸ τὰς πρὸς τὸν Τραπεζίτην Ροτσχίλδ προκαταβολὰς αὐτῶν ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλλάδος ;

Ε'. Ὁποῖον ποσὸν ὑπολείπεται, κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ μεταξὺ τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ τοῦ Τραπεζίτου Ροτσχίλδ Συμβολαίου πρὸς ἐξόφλησιν ὁλοσχερῆ τοῦ δανείου τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων, ἐξαιρουμένων τῶν τῆς τρίτης σειρᾶς διαθεσίμων ὁμολογιῶν ;

Ϛ'. Ποία θέλει εἶσθαι ἡ ὠφέλεια τῆς Ἑλλάδος ὅταν πληρώνῃ τὸ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἑκατομμύριον, ἢ μᾶλλον ὁποία κατ' ἔτος ἐλάττωσις θέλει γίνεσθαι ἀπὸ τὸ ὅλον χρέος διὰ τῆς ἀνωτέρω πληρωμῆς ;

Ζ'. Πόσα ἡ Ἑλλὰς ἐπλήρωσεν εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἀνωτέρω δανείου ἐκ τῶν ἐγχωρίων εἰσοδημάτων της μέχρι τοῦ 1859, καὶ εἰς ποίας ἐποχάς ;

Τὰς ἀκριβεῖς ταύτας πληροφορίας παρακαλεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν της ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἐπείγεται νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἔκθεσίν της εἰς τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ Εἰσηγητὴς τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας

Ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τῆς πιστώσεως δρ. 1,005,120.

Δ. Χατζίσκος

Πρὸς τὸν Κύριον Δ. Χατζίσκον εἰσηγητὴν τῆς Γερουσιαστικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 1,005,120 διὰ τὸ 1859.

Κύριε Εἰσηγητά !

Ἐκπληρῶν τὴν ὑπόσχεσίν μου, σπεύδω νὰ παράσχω τῇ εἰσηγουμένῃ ὑφ' ὑμῶν ἐπιτροπῇ τὰς πληροφορίας ἐκείνας, ὧν αὐτὴ ἔχει ἀνάγκην, καὶ ὅσων ἠδυνάμην νὰ ἔχω τὰ μέσα πρὸς τὴν παροχήν. Αἱ πληροφορίαι μου δ' αὐταὶ ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως·

Ἐπὶ τῆς Α' ἐρωτήσεως.

Ἡ Ἑλλὰς κατέστη ὀφειλέτις τῶν δύο πρώτων σειρῶν τοῦ δανείου Ροδσχίλδ ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐξεδόθησαν αἱ ὁμολογίαι αὐτοῦ ἐξεδόθησαν δὲ τοιαῦται κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1833 ἐκ φράγκων 32,000,000
κατὰ δὲ τὸ 1834 μέχρι τέλους Μαΐου ἐκ φράγ. 8,000,000
40 000,000

Βεβαίως λόγοι ἀναγκῶν τοῦ Κράτους ὑπηγόρευσαν τῇ Κυβερνήσει τὸ μέτρον, ἵνα πέραν τῶν συντεθειμένων λάβῃ τὸ ποσὸν αὐτό. Ὅταν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τοὺς ἀπολογισμοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κατὰ τοὺς ὁποίους τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους ἦταν πολλῷ ὑπέρτερα τῶν εἰσόδων, δύναται νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν περὶ τοῦ μέτρου αὐτοῦ τῆς τότε Κυβερνήσεως. Ἄλλως τε μόνη ἡ Ἀντιβασιλεία, διαχειρισαμένη τὰ τοῦ προκειμένου δανείου, ἠδύνατο νὰ παράσχῃ θετικώτερον τοιαύτην πληροφορίαν.

Επί τῆς Β'. ἐρωτήσεως.

Τὰ ἐκ τοῦ δανείου τούτου καταφθάσαντα εἰς τὴν Ἑλλάδα χρήματα δὲν διεχειρίσθησαν ἰδιαίτερα, ἀλλ' ἀνεμίγνυντο μετὰ τῶν ἀπὸ ἐτῶν κύρια τοῦ Κράτους προερχομένων· ἐκ τοῦ συνόλου δ' αὐτῶν ἐπληροῦντο τὰ δημόσια ἔξοδα. Διὰ τὸν λόγον δ' αὐτὸν ἀνέφικτος καθίσταται ἡ διαδήλωσις, ποῦ καὶ εἰς τίνας ἀποκλειστικῶς ἀνάγκας τοῦ Κράτους ἐδαπανήθησαν τὰ, περὶ ὧν πρόκειται, χρήματα· ἐπὶ τῶν εἰδικωτέρων δ' ἐρωτήσεων τοῦ μέρους αὐτοῦ ἀποκρίνομαι ὡς ἑξῆς·

1) Εἰς λογαριασμὸν τῶν ἐπὶ Κυβερνήτου προκαταβληθέντων ὑπὸ τῶν δυνάμεων ἐπληρώθησαν,

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν	Φρ.	1,081,947:94
» Γαλλίαν	»	333,333:33
» Ἀγγλίαν	»	247,825:85
2) Ἐπληρώθησαν ἀπέναντι τοῦ παλαιοῦ δανείου Λονδίνου	»	341,333:38
3) Ὁμ. ἐπληρώθη. εἰς τὴν Ὀθωμαν. Πύλην	»	11,220,598:62
4) Ὁμ. εἰς τὸν τραπεζίτην Ῥοδσχίλ πρὸς 5 0/0	»	513,333:33
5) Ὁμ. τῷ Ἐϊχταλ κλπ. διὰ προμήθειαν	»	1,218,552:47
	»	14,956,924:92

6) Ὁ Τραπεζίτης Ῥοτχίλδ ἐτήρει τρεχούμενον λογαριασμὸν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐλάμβανε τὰ ἀναγκαῖα διὰ τόκους καὶ χρεώλυτρον.

7) καὶ 8) Τὰ ἔξοδα τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταβάσεως τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ αἱ ἐπιχορηγήσεις αὐτῇ, κατὰ τὰ ἔτη 1833, 1834 καὶ 1835 ἔφθασαν εἰς . . . . . Δρ. 1.397,654:27

9) Ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἀριθ. 9, 10, 11 10) καὶ 13 ἐρωτήσεων δύναται τὸ ἐπὶ 11) τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον ν' ἀπαν- 12) τήσῃ μετά τινος πιθανότητος· διότι εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον δὲν περιῆλθον οἱ λογαριασμοὶ ἐξόδων μεταβάσεως τῶν Βαυαρικῶν στρατευμάτων εἰς

τὴν Ἑλλάδα, τῆς πληρωμῆς αὐτῶν ἐφ' ὅσον διέμειναν ἐν Ἑλλάδι, τῶν ἐξόδων στρατολογίας καὶ διατηρήσεως τῶν ἀντικαταστησάντων τὰ Βαυαρικὰ στρατεύματα ἐθελοντῶν ξένων, καὶ τῶν εἰς Μόναχον ἐξοδευθέντων εἰς προμήθειαν πολεμοφοδίων καὶ ἄλλων πραγμάτων, ἀλλ' ὅλαι αὐταὶ αἱ δαπάναι ἀνεμίγνυντο εἰς ἐκείνας τοῦ στρατιωτικοῦ κλάδου. Κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν τῆς πρώην ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν γραμματείας, δημοσιευθέντα διὰ τοῦ 90 φύλλου τῆς ἑρημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1836, τὰ ἔξοδα τῶν μὲν Βαυαρικῶν στρατευμάτων κατὰ τὰ ἔτη 1833, 1834, καὶ 1835 ἔφθανον εἰς δραχ. . . . 4,624,133:23
τῆς δ' ἐν Βαυαρίᾳ στρατολογίας . . . . . 2.796 424:23 | 7,420,557:46

Εἰς ἐκκοπὴν Ἑλληνικῶν νομισμάτων ἐν Παρισσίοις καὶ Μονάχῳ ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ δανείου Ῥοσχίλδ ἐδαπανήθησαν . . . 107.968:28

Πόσα ὅμως ἐδαπανήθησαν εἰς ἀποκατάστασιν νομισματοκοπείου ἐνταῦθα, εἰς διάφορα ἐργαλεῖα καὶ μηχανὰς, καὶ εἰς ὁδοιπορίας ὀρυκτολόγων καὶ δασονόμων, εἶναι ἄδηλον τῷ κατ' ἐμὲ ὑπουργείῳ. Ἴσως τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον διὰ πολλοῦ κόπου καὶ ἱκανοῦ χρόνου δυνηθῇ ἐκ τῶν χρηματικῶν ἐνταλμάτων νὰ πορισθῇ τὴν ὕλην πρὸς τοιαύτας πληροφορίας.

Ἐπὶ τῆς Γ'. ἐρωτήσεως.

Ἀπέναντι τοῦ συνόλου τοῦ προκειμένου δανείου ἐξεδόθησαν 58593 9|12 ὁμολογίαι, φέρουσαι τὴν ποσότητα Φρ. 60,000,000 ἀνὰ Φρ. 1024 ἑκάστη.

Ἐκ τῶν ὁμολογιῶν αὐτῶν ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν μόναι 55897 6/12, φέρουσαι τὴν ποσότητα . . . . . » 57,239,040

καὶ μένουσιν ἀπραγματοποίητοι 2696 3|12 φέρουσαι . . . . . » 2.760.960

Εἰς βάρος ἑκάστης τῶν τριῶν ἐγγυητριῶν τοῦ δανείου δυνάμεων ἐλογίσθησαν ὁμολογίαι 19,531 3/12, ἰσοδυναμοῦσαι μὲ φρ. 20,000,000 ἐκ τῶν τεθεισῶν δὲ εἰς κυκλοφορίαν ἀνήκουσιν εἰς μὲν τὴν

Ἀγγλίαν	19,373 10/12	Φρ.	19 838,805	1/3
εἰς δὲ τὴν Ῥωσσίαν	19,530 10/12	»	19,999,573	1/3
καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν	16,992 10/12	»	17,400,661	1/3
	55,897 6/12	»	57,239040	

Ἐκ τῶν μὴ τεθεισῶν εἰς κυκλοφορίαν ὁμολογιῶν 2696 3/12 ἀνήκουσιν,

εἰς μὲν τὴν Ἀγγλίαν	157 5/12	φέρουσαι φρ.	161,194	2/3
εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν	2 538 5/12	» »	2,599,338	2/3
καὶ εἰς τὴν Ῥωσσίαν	5/12	» »	426	2/3
	2,696 3/12	» »	2,760,960	

Ἡ ἀρχικὴ ἀπάντησις ἐπὶ τῆς Β΄ ἐρωτήσεως ἀρκεῖ καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης, ὡς πρὸς τὸ λοιπὸν μέρος αὐτῆς. Τὸ πλεῖστον δὲ τῆς τρίτης σειρᾶς τοῦ δανείου κατηναλώθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ τούτου, ἤτοι εἰς πληρωμὴν τῶν χρεωλύτρων καὶ τόκων αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῆς Δ΄ ἐρωτήσεως.

Αἱ ἐγγυήτριαι τοῦ δανείου τούτου δυνάμεις προκατέβαλον εἰς πληρωμὴν αὐτοῦ διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1859 τὰ ἑξῆς·

Ἡ Ἀγγλία . . . φρ. 19,902,247:77 τῇ ἀπεδόθησαν δὲ κατὰ τὰ 1847 καὶ 1848	793,552:21	φρ.	19,108,695:56
Ἡ Ῥωσσία		»	20,270,226:37
Ἡ Γαλλία		»	20,209,094:44
Τὸ ὅλον τῶν προκαταβολῶν, ἃς ὀφείλει τὸ δημόσιον		»	59,588,016:37

Ἐπὶ τῆς Ε΄ ἐρωτήσεως.

Κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς Γ΄ ἐρωτήσεως ἀπάντησιν ἐκ τῶν διὰ τὸ προκείμενον δάνειον ἐκδοθεισῶν 58,593 9/12 ὁμολογιῶν ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν 55,897 6/12 φέρουσαι φρ. 57,239,040

μέχρι τέλους τοῦ 1859 ἐξωφλήθησαν ὁμολογ.	26,623 6/12	» »	27,262,464
καὶ διατελοῦσιν εἰς κυκλοφορίαν	29,274		29,976,576

Ὥστε κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1859 τὸ δημόσιον ὤφειλε τῷ Ῥοσχίλδ πρὸς ἐξόφλησιν κεφαλαίου τοῦ δανείου αὐτοῦ φρ. 29,976,576.

Αἱ ἐξοφληθεῖσαι, ὡς ἀνωτέρω 26,623 6/12 ὁμολογίαι . . . . . φρ. 27,262,464 ἀνήκουσι τῇ Ἀγγλίᾳ ὁμολογ. 9,041 10/12 φρ. 9,258,837 1/3
τῇ Ῥωσσίᾳ 9,195 10/12 » 9,416,533 1/3
τῇ Γαλλίᾳ 8,385 10/12 » 8,587,093 1/3
26,623 6/10 » 27,262,464

Ἐπὶ τῆς Γ΄ ἐρωτήσεως.

Δυσχερής μοι εἶναι ἡ ὁριστικὴ ἀπάντησις ἐπὶ τῆς προκειμένης ἐρωτήσεως, διότι τὸ ζήτημα δὲν ὑπάρχει λελυμένον.

Ἐπὶ τῆς Ζ΄ ἐρωτήσεως.

Καθ' ἃ ἐν ἀρχῇ τῆς ἀπαντήσεώς μου ἐπὶ τῆς Β΄ ἐρωτήσεως ἐξέθηκα, ὅσα τῶν χρημάτων τοῦ, περὶ οὗ ὁ λόγος, δανείου ἔφθασαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν διεχειρίσθησαν ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν λοιπῶν δημοσίων χρημάτων, τῶν ἀπὸ κύρια ἔσοδα τοῦ Κράτους προελθόντων, ἀλλ' ἀνεμίχθησαν μετ' αὐτῶν. καὶ ἐκ τοῦ συνόλου ἐγίγνετο χρῆσις εἰς τὰς διαφόρους δαπάνας. Κατὰ συνέπειαν ἀνέφικτος ὑπάρχει ἡ διαστολὴ πόσα τῶν ἐγχωρίων εἰσοδημάτων ἐχρησίμευσαν εἰς πληρωμὴν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου τούτου χρέους. Μόνα τὰ κατὰ τὰ 1847, καὶ 1848 ἀποδοθέντα τῇ Ἀγγλίᾳ ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν αὐτῆς, καθ' ἃ παρίστησιν ἡ ἐπὶ τῆς Δ΄ ἐρωτήσεως ἀπάντησίς μου, ἐκ δραχμῶν 793,552: 21 ὑπάρχουσι προφανῶς ἐκ τῶν ἐγχωρίων χρημάτων. Ὁ συναπτόμενος λογαριασμὸς παριστᾷ τὴν γενομένην χρῆσιν τῶν χρημάτων τοῦ δανείου, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τὰ πορίσματά της.

Ἀκριβεστέρας δὲ τῶν ἐκτεθεισῶν πληροφορίας δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ παράσχω.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Μαρτίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Αμοιβὴ χρήσεως τοῦ δανείου Ῥοσχίλδ ἐκ φρ. 60,000,000.

Λεπτομέρειαι	Ποσότητες Μερικαὶ		Γενικαὶ	
Ἐκ τοῦ δανείου αὐτοῦ ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν ὁμολογίαι ἐκ φράγκων			57239040	
Ἐξ αὐτῶν ἐπληρώθησαν				
1) Εἰς ζημίαν διαπραγματεύσεως 6 0|0	3431342	40		
2) » τόκους προεξοφλήσεως	1053266	57		
3) » προμήθειαν τῷ Ῥίχταλ διὰ τὴν διαπραγμάτευσιν	1218552	47		
4) » τόκους προκαταβολῶν τῇ Ἀντ βασιλείᾳ	239466	73		
5) » Ἔξοδα ἀσφαλείας καὶ μεταφορᾶς χρημάτων	204125	72		
6) » τόκους προκαταβολῶν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ τοῦ δανείου	425286	47		
7) » ἔξοδα ἐκτυπώσεως νομισμάτων Ἑλλην. ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Μονάχῳ	96676	47		
	6674716	83		
8) Εἰς ἀποζημίωσιν τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης φρ. 11,220,598.62				
9) » ἀπόδοσιν παλαιοῦ χρέους πρὸς τὴν Ῥωσσίαν φρ.	1,081,947.04			
10) Ὀμ. παλ. χρ. Γαλλίαν φρ.	333,333.33			
11) Ὀμ. » » Ἰσπάρδον φρ.	247,825 85			
12) Ὀμ. δανείου Λονδίνου »	344,333.38	13225039	12	
		19896755	95	
Ἡ τελευταία ἔκδοσις ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τούτου ἔλαβε χώραν τῷ 1842, ὅτε ἐξεδόθησαν τοιαῦται διὰ φράγκα 2,464,696 πρὸς πληρωμὴν τόκων καὶ χρεωλυτείων. Μέχρι τέλους τοῦ 1842, οἱ τοκοι, τὰ χρεώλυτρα, καὶ λοιπὰ ἔξοδα τοῦ δανείου συμποσοῦνται εἰς φρ.	25,727,446.32			
Ἀφαιροῦνται τὰ διὰ προκαταβολ. τῆς Γαλλίας πληρωθέντα φρ.	2,762,444.70	22965001	62	
Τὸ ὅλον τῶν πληρωμῶν				42861757 57
Ἀφαιρουμένων τῶν πληρωμῶν ἀπὸ τὸ εἰς κυκλοφορίαν τεθὲν κεφάλαιον, μένει ὑπόλοιπον, ὅπερ ἐχρησίμευσεν εἰς ἄλλας ἀνάγκας τοῦ Κράτους παρὰ τὰς ἀνωτέρω				14367282 43

ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ μετὰ τῶν συνδεόντων αὐτὴν σχετικῶν ἐγγράφων.

Ὁ δὲ Κύριος ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὑπέβαλε τὰ ἑξῆς νομ. σχέδια.

Πρῶτον τὸ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 40,882:95 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ τὸ 1859 ἔχον ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον Νομοσχέδιον, ἐγκριθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Διὰ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν 40882:95 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ἔτους, προωρισμένη νὰ χρησιμεύσῃ εἰς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς παρίστησι διὰ τῆς συνημμένης ἐκθέσεώς του, ἥτις μὲ ἀπαλλάσσει τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ πραγματευθῶ περὶ αὐτῶν. Πιστεύω δὲ, Κύριοι, ὅτι καὶ παρ' ὑμῖν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ εὑρήσει χώραν ἀποδοχῆς, καὶ ἀξιωθήσεται προθύμου ἐπιψηφίσεως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ζητουμένη πίστωσις συμποσοῦται εἰς δραχμὰς 40,882:59 καὶ εἶναι διανεμητέα ἐπὶ τῶν ἑπομένων κεφαλαίων καὶ ἄρθρων.

ΚΕΦ. Ι. *Κεντρικὴ ὑπηρεσία.*

Ἄρθρ. 3. Ταχυδρομικὰ ἐκτὸς τοῦ Κράτους . . δρ. 25000

ΚΕΦ. ΙΙ. *Διπλωματικὴ ὑπηρεσία.*

» » Ἔξοδα πρώτης διασκευῆς τῶν Πρεσβειῶν » 5000
» 4. » ταξειδίου τῶν διπλωμ. ὑπαλλ. » 5500
» 5. Ἀποστολαὶ ἔκτακτοι . . . . . » 1882:95

12382:95

ΚΕΦ. ΙΙΙ. *Ἔξοδα μεταβλητὰ*

Ἄρθρ. 2. Ἔξοδα ἀπρόοπτα . . . . . δρ. 3500

Τὸ ὅλον δρ. 40882:95

ΚΕΦ. Ι. *Κεντρική ὑπηρεσία.*

Ἄρθρ. 3. Ταχυδρομικὰ ἐκτὸς τοῦ Κράτους. - δρ. 25000

Ἡ δαπάνη αὕτη ἀφορᾷ κυρίως τὴν τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου, κατελογίσθη δ' εἰς τὸ ἄρθρον τῶν ταχυδρομικῶν διὰ τὴν συνάφειαν ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο ὑπηρεσιῶν.

Ἡ σύστασις τηλεγράφου ἐν Ἑλλάδι ἐπόμενον ἦτο νὰ συνεπιφέρῃ τὴν τοιαύτην δαπάνην· ἕνεκα δὲ τῶν τοῦ παρελθόντος ἐτους πολιτικῶν περιστάσεων ἐγένετο συχνοτέρα χρῆσις τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως, καὶ διὰ τοῦτο, πρὸς πληρωμὴν τῆς ἐπελθούσης δαπάνης, καθίσταται ἀναγκαία πίστωσις ἐκ δραχμῶν 25000.

ΚΕΦ. ΙΙ. *Διπλωματικὴ ὑπηρεσία*

Ἄρθρ. 3. Ἔξοδα πρώτης διασκευῆς τῶν Πρέσβεων δρ. 5000

Κατὰ τὸ ἔτος ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἡ πίστωσις, ἔλαβε χώραν ὁ διορισμὸς τοῦ ὑποστρατήγου Κυρίου Δ. Καλλέργη ὡς ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου καὶ πληρεξουσίου ὑπουργοῦ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι τῶν Γάλλων. Τὸ ὑπουργεῖον ἐπομένως ὤφειλε νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ κατὰ τὰ παραδεδεγμένα τὰ ἔξοδα τῆς πρώτης διασκευῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ὑπῆρχε διὰ τοιαύτην χρῆσιν πίστωσις ἐκ δραχ. 7000 μόνον· τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο πρότερον μὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαρκέσῃ, κατὰ δὲ τὴν ὑρισταμένην ὑπερτίμησιν τῶν πραγμάτων ἐκρίθη ὅλως ἀνεπαρκὲς, τὸ ὑπουργεῖον ἐπλήρωσε μὲν εἰς τὸν ὑποστράτηγον Κύριον Δ. Καλλέργην τὸ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ὑπάρχον ποσὸν ἐκ δραχ. 7000, ἐπεφυλάξατο δὲ νὰ τῷ χορηγήσῃ συμπληρωτικῶς ἑτέρας 5000, ἀφοῦ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἐπὶ τούτῳ τὴν ἀνήκουσαν πίστωσιν.

Ἄρθρ. 4. Ἔξοδα ταξειδίου τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων δραχ. 5500.

Ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1859 ὑπῆρχε πίστωσις ἐκ δρ. 1500 δι' ἔξοδα ταξειδίου τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων. Διορισθέντος δὲ τοῦ ὑποστρατήγου Κυρίου Δ. Καλλέργη Πρέσβεως ἐν Παρισίοις, τὸ ὑπουργεῖον ἐπεβαρύνετο:

1) Μὲ τὰ ἔξοδα ταξειδίου αὐτοῦ·

2) Μὲ τὰ ἔξοδα ἐπανόδου τοῦ Κ. Ῥὼκ, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν προσωρινῶς ἐπιτετραμμένου τὰ τῆς Πρεσβείας·

3) Μὲ τὰ ἔξοδα ταξειδίου τοῦ Κυρίου Μ. Γ. Ἀντωνοπούλου διορισθέντος γραμματέως τῆς ἐν Παρισίοις Β. Πρεσβείας.

Ἡ διαθέσιμος πίστωσις ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς τὰς

ἀνωτέρω δαπάνας. Τὸ ὑπουργεῖον λοιπὸν διέθεσεν ὁλόκληρον τὴν ὑπάρχουσαν πίστωσιν πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων ταξειδίου εἰς τὸν διορισθέντα γραμματέα· περὶ δὲ ἐκείνων τοῦ διορισθέντος Πρέσβεως, καθὼς περὶ τῶν τῆς ἐπανόδου τοῦ Κυρίου Ῥὼκ, ἐπεφυλάξατο νὰ ζητήσῃ ἀναπληρωματικὴν πίστωσιν.

Ἐκ τῆς ζητουμένης πιστώσεως τῶν δρ. 5500. 3000 δραχμαὶ θέλουσι δοθῇ δι' ἔξοδα ταξειδίου τοῦ Πρέσβεως, 2500 δραχ. δι' ἔξοδα ἐπανόδου τοῦ Κυρίου Ῥὼκ.

Ἄρθρ. 5. Ἀποστολαὶ ἔκτακτοι, δραχ. 1882:95.

Κατὰ τὸ ἔτος 1859 συνεκροτήθη ἐν Παρισίοις, κατ' αἴτησιν τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ὑγειονομικὴ Σύνοδος, εἰς ἣν προσεκλήθη καὶ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, διορίσασα, εἰς ἔκτακτον ἀποστολὴν, τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Κύριον Ἰωάννην Δελιγιάννην Τῆς Συνόδου αἱ ἐργασίαι προσδιωρίσθησαν ὅτι ἔμελλον ν' ἀποπερατωθῶσιν ἐντὸς δύο ἢ τριῶν μηνῶν, ἀλλὰ παρετάθησαν ἐπὶ πέντε μῆνας.

Κατ' αὐτὸ δὲ τὸ διάστημα, τὸ ὑπουργεῖον ὑπελόγισε φράγκα 1600 κατὰ μῆνα, ἤτοι φρ. 8000 διὰ τοὺς πέντε μῆνας καὶ ἓξ ἡμέρας, φέροντα δρ. 9200· προσέτι δὲ δι' ἔξοδα ταξειδίου ἐπιβοηθητικοῦ γραφέως κτλ. 2282:95

Τὸ ὅλον δραχ. 11482:95

Ἐξ αὐτῶν ἐπληρώθησαν δρ. 9600· διότι μέχρις αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ὑπῆρχε πίστωσις ἐν τῷ προϋπολογισμῷ· αἱ δὲ 1882·95 θέλουσι πληρωθῇ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τῆς πιστώσεως. Τὸ ποσὸν τῶν φράγκων 1600, φερόντων δραχ. 1840 διὰ μηνιαίαν ἀντιμισθίαν, δὲν εἶναι ὑπερβολικὸν, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ ὅτι εἰς τοὺς γραμματεῖς τῶν πρεσβειῶν χορηγοῦνται, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων τραπέζης καὶ κατοικίας, δρ. 1000 κατὰ μῆνα, εἰς δὲ τοὺς προσωρινῶς ἐπιτετραμμένους πλέον τῶν 2000· ὁ δὲ Κύριος Δελιγιάννης οὐ μόνον ἀνώτερον βαθμὸν φέρει, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως παρὰ τῇ Συνόδῳ καὶ ἔξοδα μεγαλείτερα εἶχε νὰ ὑποστῇ.

ΚΕΦ. IV. *Ἔξοδα μεταβλητέα.*

Ἄρθρ. 2. Ἔξοδα ἀπρόβλεπτα . . . . . δρ. 3500.

Ὁ Κύριος Φωκίων Ῥὼκ διετέλει προσωρινῶς ἐπιτετραμμένος ὅτε διωρίσθη Πρέσβυς εἰς Παρισίους ὁ ὑποστράτηγος Κύριος Καλλέργης· ἀνακληθεὶς δὲ συνεπείᾳ τοῦ διορισμοῦ τούτου, ἐζήτησατο παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ἀποζημίωσιν διὰ τὰς ζημίας τῆς ἀνακλήσεώς του· καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς αἰτήσεώς του ὑπέ-

σαλεν εἰς το Ὑπουργεῖον ἀντίγραφον τ.. ενοικιαστηρίου τῆς οἰκίας ἐν ᾗ κατῴκει καὶ εἶχε καὶ τὸ κατάστημα τῆς Πρεσβείας. Ἐξ αὐτοῦ ἀποδεικνύεται ὅτι εἶχεν ἐνοικιάσει τὴν οἰκίαν διὰ τρία ἔτη ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1858 μέχρι 1861, ὅτι δὲν εἶχε δικαίωμα ὑπενοικιάσεως, καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει ἀνακλήσεώς του ἦτον ὑπόχρεως, διὰ νὰ διαλύσῃ τὴν μίσθωσιν, νὰ πληρώσῃ τὴν τρέχουσαν τριμηνίαν, περιπλέον δὲ μίαν ἑξαμηνίαν φρ. 2250, ἤτοι δρ. 2587:50 ὡς ποινικὴν ῥήτραν.

Διὰ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν πρεσβειῶν τοιαῦται ἀποζημιώσεις δὲν γίνονται παραδεκταί· διότι εἶναι καταλογιστέαι εἰς τὰ ἔξοδα παραστάσεως καὶ πρώτης διασκευῆς. Ἡ θέσις ὅμως τοῦ Κυρίου Ῥὼκ ἦτον ἐξαιρετικὴ διότι δὲν ἦτον ἀρχηγὸς Πρεσβείας, ἀλλὰ προσωρινῶς ἐπιτετραμμένος· καὶ τοι δὲ ἐπὶ ἓξ σχεδὸν ἔτη διατελέσας ὡς τοιοῦτος μικρὸν μόνον μέρος εἶχεν ἐκ τῶν ἐξόδων παραστάσεως, ἔξοδα δὲ πρώτης διασκευῆς δὲν ἔλαβεν. Ὅθεν τὸ Ὑπουργεῖον ἔκρινεν εὔλογον νὰ δώσῃ αὐτῷ μικράν τινα ἀποζημίωσιν ἐκ δρ. 3500 διὰ τε τὴν ποινικὴν ῥήτραν ἣν ὑπέστη καὶ διὰ τὰς ἄλλας ζημίας τῆς ἀνακλήσεώς του.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Φεβρουαρίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, εἰσαχθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθήτω κατὰ τὴν συζήτησιν παρά τε αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Ἡμῶν Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Θ. Α. ΖΑΙΜΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμηρώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859 τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργείου,

χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν τεσσαράκοντα χιλιάδων ὀκτακοσίων ὀγδοήκοντα δύο καὶ λεπτῶν ἐννενήκοντα πέντε (40,882 95), διανεμητέα εἰς τὰ ἑπόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα.

Κεφ. I. Κεντρικὴ ὑπηρεσία.
Ἄρθρ. 4. Ταχυδρομικὰ ἐκτὸς τοῦ Κράτους. Δρ. 25,000
Κεφ. II. Διπλωματικὴ ὑπηρεσία.
Ἄρθρ. 3. Ἔξοδα πρώτης διασκευῆς τῶν Πρέσβεων 5,000
» 4. Ἔξοδα ταξειδίου τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων. 5,500
» 5. Ἀποστολαὶ ἔκτακτοι . . 1882 95
12,382: 95

Κεφ. IV. Ἔξοδα μεταβλητέα
Ἄρθρ. 2. Ἔξοδα ἀπρόβλεπτα 3,500

Τὸ ὅλον δραχ. 40.882: 95

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Καὶ δεύτερον τὸ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμ. 7000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἔχον ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν Νομοσχέδιον ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 7000 δι' ἀγορὰν πιεστηρίων τῆς Βασ. Τυπογραφίας.

Τὰ πιεστήρια ταῦτα, κατὰ τὴν περὶ τούτου ἔκθεσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Β. Τυπογραφίας, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα, καὶ διότι αἱ ἐργασίαι τοῦ καταστήματος τούτου ὁσημέραι πολλαπλασιάζονται καὶ διότι μέρος τῶν ἐν αὐτῷ εὑρισκομένων παλαιῶν πιεστηρίων ἀπεκατέστησαν ἄχρηστα.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅθεν ποσῶς ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀναγνωρίζοντες τὴν ἀνάγκην ταύτην θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιψηφίσητε τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Μαρτίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Μαρτίου 1860.

ΟΘΩΝ.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν ἑπτὰ χιλιάδων, ἀριθ. 7000, ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 καταλογισθησομένων εἰς τὸ κεφάλαιον 19 «Ἀγορὰ πιεστηρίων Τυπογραφείου.»

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆσι διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀμφότερα δὲ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσιν ἄνευ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κυρίου Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν διαφόρων νομοσχεδίων, ἀνεγνώσθη πρῶτον τὸ περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 18,728 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἔτος 1860.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐγένετο ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων 26, ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Δ. Χατσίσκου καὶ Γ. Κολοκοτρώνη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 18728 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔτους 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας		Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σάϊκος	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Τὸ δὲ σύνολον αὐτοῦ ψηφοφορηθὲν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 26, ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω. Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 26 Φεβρουαρίου ε. ε.

Ἐπομένως ἀνεγνώσθη τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 2,643 80|00 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἔτος 1859. Μηδενὸς δὲ λαβόντος τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐτέθη αὕτη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν

διὰ ψήφων 26, ἤτοι παμψηφεὶ, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Δ. Χατσίσκου καὶ Γ. Κολοκοτρώνη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 2,643.80 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἔτους 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας		Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρησακόπουλος		Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Δημήτ. Λ. Κουντουριώτης	

Ἀνεγνώσθη κατόπιν τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ ψηφοφορηθὲν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 26, ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ψηφαλέκτας κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω.

Ἐπομένως ὁ Κύριος Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 14 Μαρτίου 1880, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 24 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως τὸ ἀπὸ 10 Μαρτίου ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν Αὐλικῶν τελετῶν δι' οὗ κοινοποιεῖται ὅτι εἰς τὴν Αὐλὴν διετάχθη πένθος δύω ἑβδομάδων, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἐπιούσης, ἕνεκα τῆς ἀποβιώσεως τῆς αὐτῆς Αὐτοκρατορικῆς Ὑψηλότητος τῆς χήρας μεγάλης Δουκίσσης Στεφανίνας τῆς Βάδης.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἀντικείμενόν τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ συζήτησις τῶν νομοσχεδίων 1) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 40,882.95/00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859 καὶ 2) περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 7,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 δι' ἀγορὰν πιεστηρίων, ἐτέθη εἰς συζήτησιν τὸ πρῶτον.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτου ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Κολοκοτρώνης ἠρώτησεν ἂν τὰ διὰ τῆς χορηγηθείσης καὶ χορηγουμένης ἤδη δαπάνης ἀγορασθέντα ἐπιπλα πρὸς χρῆσιν τῆς ἐν Γαλλίᾳ Πρεσβείας θέλουν μένει μετὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ προσώπου τοῦ Πρέσβεως εἰς τὸ δημόσιον ἢ θέλουν ἀπαλλοτριωθῆ ταῦτα παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀπήντησεν ὅτι τὰ διὰ τῆς προκειμένης δαπάνης ἀποκτηθέντα ἐπιπλα μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ Πρέσβεως θέλουν εἶσθαι ἰδιοκτησία αὐτοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ δημοσίου, καθόσον μέτρον γενικὸν ὑπάρχει παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσι τοῦ νὰ δίδωνται τοιαῦτα ἔξοδα, τῆς πρώτης διασκευῆς καλούμενα, εἰς τοὺς Πρέσβεις, οἵτινες δὲν εἶναι ὑπόχρεοι νὰ δώσωσι λογοδοσίαν τινὰ ἀνακαλούμενοι ἢ μετατιθέμενοι.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ὅτι καθ' ὃν καιρὸν μετέβη ὡς Πρέσβυς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἠγόρασε πολύτιμα ἐπιπλα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐδαπάνησε μόλις ἓξ χιλιάδας δραχμάς· ἀλλ' ἀνακληθεὶς παρέδωσεν αὐτὰ ὡς δημόσια πρὸς τὸν διαδεχθέντα τὰ χρέη του Κ. Ἀργυρόπουλον, καὶ ἀπόδειξιν αὐτοῦ ὑπέβαλε δι' ἀναφορᾶς του εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, παρὰ τῷ ὁποίῳ καὶ εὑρίσκεται, ὥστε φρονεῖ ὅτι τὰ τοιαῦτα

ἔπιπλα τῶν Πρεσβειῶν εἶναι καὶ πρέπει νὰ θεωρῶνται δημόσια, καὶ δέον νὰ δίδεται δι' αὐτὰ λόγος εἰς τὸ δημόσιον.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης ὅτι ἡ χορήγησις δαπάνης διὰ τὰ ἔξοδα τῆς πρώτης διασκευῆς πρὸς τὸν ἐν Γαλλίᾳ διορισθέντα ἐσχάτως Πρέσβυν εἶναι ἴσως δικαιολογημένη διότι, ὁ ἐν τῇ Πρεσβείᾳ ταύτῃ διορισμὸς Πρέσβεως θεωρεῖται νέος, μὴ ὑπάρχοντος πρότερον ἐκεῖ εἰμὴ ἑνὸς ἐπιτετραμμένου τὰ τῆς Πρεσβείας, τοῦ Κ. Ῥώκ, ὁ ὁποῖος ἐκπληρώσας ἔργα Πρέσβεως ἐν Παρισίοις ἐφ' ἱκανὸν χρόνον κατέστη διὰ τῆς πείρας ὑπάλληλος χρήσιμος, καὶ ὡς τοιοῦτος δὲν πρέπει νὰ μένῃ ἄργὸς, ἀλλ' ἀναγκαῖον εἶναι νὰ διορισθῇ ἂν ὄχι εἰς θέσιν ἐπιτετραμμένου τοὐλάχιστον εἰς θέσιν τινα Γενικοῦ Προξένου εἰς τὴν ὁποίαν θέλει διαπρέψει ἀντὶ νὰ ἐμπορεύεται τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ συμφέροντα ὡς πράττουσιν ἄλλοι.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος δὲ τῶν ἐξόδων τῆς πρώτης διασκευῆς παρετήρησεν ὅτι συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου εἰς τὸ νὰ δίδεται περὶ αὐτῶν λόγος, καθόσον ἐνῶ δὲν εἶναι οὔτε νόμιμον οὔτε δίκαιον τὰ διὰ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Πρεσβείας ἀποκτώμενα ἔπιπλα νὰ θεωρῶνται ἰδιοκτησία τοῦ Πρέσβεως. ταυτοχρόνως τὸ μέτρον τοῦτο δὲν θέλει εἶσθαι εἰμὴ μία ἀξιοκατάκριτος σπατάλη τοῦ δημοσίου πλούτου ἐὰν κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν ἀνὰ πᾶσαν μεταβολὴν προσώπου Πρέσβεως εἶναι ἀνάγκη νὰ χορηγῆται τοσαύτη ἢ καὶ περισσοτέρα χρηματικὴ ποσότης πρὸς ἀγορὰν νέων ἐπίπλων· ἐπὶ τέλους ἐντεῦθεν λαμβάνων ἀφορμὴν ἠρώτησεν ἐὰν διατηροῦνται τὰ ἄλλοτε ἀγορασθέντα πολύτιμα ἔπιπλα πρὸς χρῆσιν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας.

Ἐπήνεγκεν ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας· ὅτι εἶναι μὲν ἴσως δικαιολογημένον τὸ νὰ δαπανῶσιν οἱ Πρέσβεις ποσότητά τινα χρηματικὴν πρὸς ἀγορὰν ἐπίπλων ἀναγκαίων διὰ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Πρεσβείας, ἀλλὰ δὲν εἶναι ποσῶς δικαιολογημένον οὔτε ἔχεται ὀρθότητος τινος τὸ μέτρον τοῦ νὰ λαμβάνωσι ταῦτα οἱ Πρέσβεις ὡς ἰδιοκτησίαν των ὅταν μετατίθενται. Τὰ ἔπιπλα, ὅσα δι ἐξόδων τοῦ δημοσίου ἀγοράζονται, πρέπει νὰ μένωσι πάντοτε εἰς τὸ κατάστημα τῆς Πρεσβείας, ἔνθα πρέπει νὰ τηρῆται ἡ ἀξιοπρέπεια παρὰ παντὸς προσώπου Πρέσβεως, ἡ δὲ ἐπικρατοῦσα ἀρχὴ τοῦ νὰ λαμβάνῃ ταῦτα ὁ μετατιθέμενος Πρέσβυς εἶναι ἐπιζήμιος καὶ πρέπει νὰ παύσῃ.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, ὅτι τὸ ζήτημα

τοῦτο εἶναι λίαν περιπεπλεγμένον, καὶ μία ἢ δύω ἐξαιρέσεις δὲν δύνανται νὰ ἰσχύσωσιν ὥστε νὰ καταργήσωσι μίαν κακὴν ἀρχὴν, ἥτις ἐπεκράτησε· ἀνεξαρτήτως δὲ παντὸς ἄλλου θέματος φρονεῖ, ὅτι ἕκαστος Πρέσβυς πρέπει νὰ εἶναι διακεκριμμένον πρόσωπον, διότι μία καὶ μόνη ὑπηρεσία, ἂν τὸ τοιοῦτον πρόσωπον δύναται νὰ διαπράξῃ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ ἔθνους, δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ τὸ ποσὸν τῶν μισθῶν καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων τῆς πρώτης διασκευῆς, ἂν καὶ κατ' αὐτὸν, ὡς ἄλλοτε θέλει ἐξηγήσει, μόνη ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβεία εἶναι ἀναγκαία· ἀλλ' ὅπως τὰ πράγματα ἀκολουθοῦσι, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ Πρέσβεις τίποτε δὲν πράττουσι, καλήτερον καὶ ὀρθότερον εἶναι, ἀντὶ νὰ ἐρχώμεθα εἰς τοιαύτας καποφωνίας καὶ νὰ προσδιορίζωμεν τόσα εἰς μισθοὺς καὶ τόσα εἰς ἔξοδα πρώτης διασκευῆς, νὰ ὡρίσωμεν ἅπαξ διὰ παντὸς τὸν μισθὸν εἰς τόσα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων τῆς διασκευῆς· ἐν παρόδῳ λοιπὸν προέτεινε ἵνα ὁ διορισμὸς τῶν Πρέσβεων γίνεται ἐκ προσώπων διακεκριμμένων, καὶ τὰ ἔξοδα τῆς πρώτης διασκευῆς νὰ συμπεριληφθῶσι εἰς τὸ ποσὸν τῆς μισθοδοσίας.

Ἐπανέλαβεν καὶ αὖθις ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Κ. Χρηστίδου προταθὲν μέτρον θεωρεῖ ἐφαρμοστέον καὶ καλὸν εἰς μόνας τὰς ἐν Εὐρώπῃ Πρεσβείας, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείαν, ἔνθα ὁ Πρέσβυς πρέπει νὰ ἔχῃ μὲν τὸ δικαίωμα νὰ δαπανᾷ πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, νὰ ἦναι δὲ ὑπόλογος καὶ ὑπόχρεως εἰς ἀκριβῆ λογαριασμόν· αἱ παρατηρήσεις καὶ ἰδέαι αὗται ἂς χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν διὰ τὸ μέλλον.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἐξήχθη, κατὰ τὸ συναμμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 30.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 40,882:95 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Τζάτζης Μαγγίνας	Ν

Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		κμήτρ. Πλαπούτας	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Ἀναγ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Κωνς. Προβιλέγιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Σπῦρος Μίλιος	Ν
Ἀδάμ. Δούκας	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Δημήτριος Α. Καυτατζιώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Α΄. ἄρθρου 3 ταχυδρομικὰ ἐκτὸς τοῦ Κράτους δραχμὰς 25,000 ἠρώτησεν ἂν τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπληρώθη ἢ ὄχι· ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἀπήντησεν, ὅτι μὴ ὑπαρχόντος εἰσέτι ἐκκαθαρισμένου τοῦ λογαριασμοῦ τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν ἐπληρώθη, καὶ ἴσως δὲν θέλει ἐξαντληθῆ ὁλόκληρον. Μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐξηκολούθησεν εἰπών, ὅτι ἡ δαπάνη ἐγένετο καὶ ἀδιάφορον εἶναι ἂν ἐπληρώθη ἢ ὄχι, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ πίστωσις, ὅπως ζητεῖται καὶ ὅπως ὀνομάζεται, ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ λογιστικοῦ νόμου· κατ' αὐτὸν τὸν νόμον πίστωσις ἀναπληρωτικὴ ζητεῖται ὁσάκις ἓν ἔξοδον προβλεπόμενον εἰς ὃν προϋπολογισμὸν δὲν ἐπαρκεῖ· ἂν δὲ δὲν ληφθῇ ἡ τοιαύτη πίστωσις δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἡ δαπάνη οὔτε διὰ λόγων πολὺ δὲ περισσότερον διὰ πραγμάτων· ὅταν δὲ ἡ δαπάνη πραγματοποιηθῇ, ἡ πίστωσις δὲν δύναται νὰ ζητηθῇ ὡς ἀναπληρωματικὴ ἀλλ' ὡς συμπληρωτική, καὶ τοιαύτη ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου διὰ τοῦ περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ νομοσχεδίου, καθὸ ἀφορῶσα δα-

πάνην γενομένην καθ' ὑπέρβασιν δι' ὑπηρεσίαν μάλιστα μὴ κατονομασθεῖσαν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ. Τὸ ἔξοδον ἐγένετο, ἀλλ' ἔπρεπεν, εἶπε, πρὶν ἡ τὸ ὑπουργεῖον πραγματοποιήσει τοῦτο νὰ ζητήσῃ τὴν πίστωσιν, διότι ὑποτίθεται ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἐξόδων ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐσόδων, καὶ τἀναπαλιν τὰ ἔσοδα διενεμήθησαν ἀναλόγως τῶν ἐξόδων, καὶ πᾶσα μεταβολὴ ἐπὶ πλέον τῶν ἐξόδων συνεπάγεται καὶ τὴν μεταβολὴν τοῦ γενικοῦ μέρους τῶν ἐσόδων· διὰ τοῦτο ἐν τῷ νόμῳ τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ ῥητῶς ἐπρονοήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 9 ε ὅτι πᾶσα αἴτησις πιστώσεως δι' ἔξοδον μὴ προβλεφθὲν ἐν τῷ οἰκονομικῷ νόμῳ πρέπει νὰ καταδεικνύῃ καὶ τὸν χρηματικὸν πόρον ἐκ τοῦ ὁποίου θέλει πληρωθῇ ὅ ἂν δὲ πρόκηται νὰ μετατεθῇ ποσόν τι ἀπὸ μίαν ὑπηρεσίαν εἰς ἄλλην, τοῦτο πρέπει νὰ λάβῃ χώραν διὰ νόμου, καθόσον τὸ ἄρθρον 23 τοῦ ῥηθέντος λογιστικοῦ νόμου, ῥητῶς ἀπαγορεύει τὴν τοιαύτην οἰκοθεν μετάθεσιν· καὶ δύναται μὲν, εἶπε, νὰ ἐπιτραπῇ ὥστε ἀπέναντι ἑνὸς περισσεύματος ἐσόδων νὰ γίνῃ ἓν παραγωγικὸν ἔργον ἡ ἔξοδον, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται παρ' ὅλων τῶν κανόνων τοῦ ὀρθοῦ λόγου νὰ ζητῆται, καὶ μάλιστα νὰ πραγματοποιῆται ἔξοδον περιττὸν διὰ τοῦ περιορισμοῦ ἄλλων κατεπειγόντων ἐξόδων· ὥστε ἡ προκειμένη πίστωσις οὐ μόνον κατὰ τύπους εἶναι πλημμελὴς, καθόσον αὐτὴ δὲν εἶναι ἀναπληρωματικὴ, ἀλλὰ καὶ κατ' οὐσίαν, διότι αὐτὴ ἔρχεται νὰ περιορίσῃ ἓν ἴσως ἄλλο οὐσιωδέστατον ἔξοδον, πρὸς τὸν περιορισμὸν τὸν ὁποῖον μὲ ζημίαν ἐπαισθητὴν θέλουν συνεπάγει αἱ εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1859 ψηφισθεῖσαι ἐξ ἑπτὰ καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίων ἕτεραι προλαβοῦσαι πιστώσεις, ὡς καὶ ἐκεῖναι τὰς ὁποίας μέλλομεν νὰ ψηφίσωμεν, χωρὶς νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ἐναντίον τοῦ λογιστικοῦ νόμου τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1857 καὶ 1858 καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ 1859, ἐνῶ τὸ προσωπικὸν τοῦ λογιστηρίου αὐξήθη ἐπὶ πολὺ πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπόν· κατὰ τὸ 1851, εἶπε, ὅτε ἦτο ὑπουργὸς, ἐπὶ τῇ ἐπιμονῇ τῆς Γερουσίας κατορθώσε, καὶ τοι ἔχων ὀλίγον ὀλίγιστον προσωπικὸν, νὰ εἰσάξῃ κατὰ πρῶτον τοὺς ἀπολογισμοὺς δύω ἐτῶν, καὶ ἤδη, ὅτε ἡ ὑπηρεσία ἀνεπτύχθη, καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ λογιστηρίου ηὐξήσε, δὲν εὑρίσκει τὸν λόγον, δι' ὃν παρημελήθη ἐπὶ τοσοῦτον ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ἀπολογισμῶν, καὶ πρέπει εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ὡς τὰ μέγιστα ἐνδιαφέρον τὸ ἔθνος, νὰ δώσῃ ὅλην τὴν προσοχήν της ἡ Γερουσία, καθόσον περισσεύματα δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὸ Ταμεῖον, οἱ δὲ εἰς τὸ χαρτὶ ὑπάρ-

χοντες λογαριασμοί εἶναι ἐσφαλμένοι, ὡς θέλει ἀποδείξει εἰς ἄλλην περίστασιν. Εἶπεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1855, ἐπανέλαβεν ἄλλοτε καὶ ἐπαναλαμβάνει καὶ ἤδη, διότι ὑπάρχει αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον ἐξακολουθοῦν μέχρι σήμερον, καθόσον αἱ ὀλίγαι μεταβολαὶ τῶν προσώπων. Ἂς ὑπέστη, δὲν τὸ μετέβαλλον, ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν ἐκείνην, εἰς ἣν ἦτο τὸ ἔθνος κατὰ τὸ 1854, καὶ ὅτι πᾶσα αὔξησις δὲν πρέπει νὰ γίνεται τυχαίως, ἀλλ' οὔτε εἰσκούεσθη οὔτε εἰσκούεται, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλεῖ τὴν Γερουσίαν νὰ σταματήσῃ τὸν τοιοῦτον ἐπιζήμιον ῥοῦν τῶν πραγμάτων, καὶ νὰ περιορίσῃ τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ ἀπαύγασμα μεγάλης πείρας καὶ δοκιμασίας, ὡς ἐφαινοθείς ἐκ τῆς νομοθεσίας τοῦ ἀρχαίου καὶ σοφοῦ ἔθνους τοῦ Γαλλικοῦ, διότι ἄνευ τοιαύτης μορφώσεως τῶν κυβερνητικῶν πράξεων μὲ τὰς διατάξεις τοῦ λογιστικοῦ νόμου, τὰ ἔθνη, εἰς ἃ ὑπῆρχεν ἡ τοιαύτη ἀνωμαλία, κατεστράφησαν, ὡς κατεστράφησαν καὶ αἱ Κυβερνήσεις ξένα τῆς ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς τοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος· ὥστε ἡ ὁδὸς, ἣν ἀκολουθεῖ ἤδη ἡ Κυβέρνησις, εἶναι ἡσυχασμένη, καὶ θὰ φέρῃ τὸ ἔθνος εἰς τὸν κρημνὸν, διότι δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τοὺς κανόνας τῆς ὀρθῆς οἰκονομίας.

Ἀπήντησεν ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τοὺς τύπους αἱ παρατηρήσεις τοῦ προλαλήσαντος εἶσιν ὀρθαὶ, πλὴν δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν παρουσιάζονται αἱ τοιαῦται πιστώσεις ὡς ἀναπληρωτικαὶ, διότι καὶ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων τοῦ Κ. Χωρεπίδου ἐπαρουσιάσθησαν τοιαῦται· καὶ ὁ λόγος εἶναι πρόδηλος τοῦ ὅτι ἀκόμη δὲν ἠδυνήθημεν νὰ συμμορφωθῶμεν μὲ τὸν σοφὸν τοῦτον λογιστικὸν νόμον· καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἑτέραν ἔλλειψιν, τοῦ ὅτι δὲν καταδεικνύεται συνάμα καὶ ὁ τρόπος ἐξ οὗ τὸ ἔξοδον θέλει πληρωθῇ, εἶπεν, ὅτι ἅπαντα τὰ μέχρι τοῦδε παρουσιασθέντα νομοσχέδια πιστώσεων ὑπεδείκνυον ὡς πόρον γενικὸν τὰ ἔσοδα τοῦ οἰκείου ἔτους, ὅπερ ἐπιτρέπεται κατὰ λέξιν παραλείψῃ· κατ' οὐσίαν δὲ, ἐπέφερεν, ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 25 000 δραχμῶν ἀπένεμεν τῶν πιστώσεων τοῦ παρελθόντος ἔτους 1859, καθ' ἃς ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠδύνατο εἰσέτι νὰ τακτοποιήσῃ ὅτι ἐστάλη, ἐπὶ τῆς ὑπουργίας ἄλλου ὑπουργοῦ, δὲν εἶναι ὑπόλογος ἐπὶ τοῦ κατ' αὐτὸν ἤτοι εἶπε καὶ διεβεβαίωσε τὴν Γερουσίαν, θέλει εἰσθαι ὅσον εἶναι δυνατὸν ῥᾳδιωλὸς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν δαπανῶν. 4

Ἀντικαθιστῶν ὁ Γερουσιαστὴς Χ. Χρηστίδης ὅτι οὐδέποτε

ἐπέβαλε πίστωσιν συμπληρωματικὴν ὡς πίστωσιν ἀναπληρωτικὴν, καὶ ἀπὸ τοῦδε ὑπόσχεται νὰ ἀναπληρώσῃ διὰ ποινικῆς τινος ῥήτρας ἐκατὸν λίρας, ἐὰν εἰσενεχθῇ μία τοιαύτη πίστωσις· ἄλλως τε ὁ νόμος ἐψηφίσθη τὸ 1853, κατὰ τέλη τοῦ ὁποίου ὡς ὑπουργὸς ἔπαυσε.

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τοιουτοτρόπως ἐγίγνετο μέχρι σήμερον δὲν πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνεται, οὐδὲ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ κύριον πνεῦμα τοῦ νόμου ἡ ἰδέα, ὅτι ἀρκεῖ ἡ ὑποβολὴ τῶν ἐσόδων τοῦ οἰκείου ἔτους ὡς πόρου διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς ζητουμένης πιστώσεως, διότι ἡ τοιαύτη ὑπόδειξις ἔχει συνέπειαν τὸν περιορισμὸν μιᾶς ἄλλης δαπάνης, διότι ὑποτίθεται ὅτι τὰ ποσὰ τῶν ἐσόδων διενεμήθησαν πρὸς τὰ ἔξοδα, ἅτινα ἀντιστρόφως ἐκτονίσθησαν ἀναλόγως τῶν ἐσόδων· ἄλλως τε τὸ ὑπουργεῖον λέγον, ὅτι αὐτὴ ἡ ἐσφαλμένη ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον, οὐ μόνον δὲν δικαιολογεῖται ἀλλὰ καὶ κατακρίνεται αὐτὸ ἑαυτό, διότι τοῦτο ἐπὶ τριετίαν ὅλην οὕτως ἐνήργησε, ἤτοι ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τὸν νόμον, διὸ καὶ πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Ἐπέμενεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ λογιστικοῦ νόμου ἐλλείψεις τινὰς συμβαίνουσι, καὶ θέλουν συμβαίνει ἐνίοτε δὲν προϋποτιθέμενόν μέρη τινα αὐτοῦ ἀνεφάρμοστα· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ ζητούμενα ποσὰ διὰ τηλεγραφήματα ἄλλα, εἶπε, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν τὸ σφάλμα εἰς ὃ ὑπεπέσαμεν ἐπιφορτίσαντες τὸν περὶ τηλεγράφου νόμον, διότι τὰ ἔξοδα δὲν κατατίθενται οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἐκ τῶν ὡρισμένων αὐτοῦ, καὶ οὐδὲ θέλουν κατατεθῇ ἐνίοτε δὲν ἔχωμεν δρόμους, οὓς εἶναι ἀναγκαῖοι πρὸς τὴν συγκοινωνίαν καὶ πρὸς τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων ἀπὸ τὰ ὀρεινὰ εἰς τὰ παράλια μέρη.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον διὰ χειροτονίας, ὅπως ἔχει.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 30 κατὰ τὸ συνημμένων πρωτοκόλλων, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 9 τ. μ. Μαρτίου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 40,882.95 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος · Ν | Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης · Ν

Σπυρίδων Καλογερόπουλος	N	Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	N
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Μ. Α. Καΐρης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Νικόλ. Πρασσακάκης	N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Σπυρ. Τρικούπης		Δημήτρ. Πλαπούτας	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	N	Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χατσίσκος	
Γεώργιος Ψύλλας	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Παναγ. Λιδωρίκης	N
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	N
Γ. Παπαηλιόπουλος	N	Κωνσ. Προβιλέγιος	N
Δημήτριος Βούλγαρης		Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Γκίκας Καρακατζάνης		Σπῦρος Μίλιος	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Ῥήγας Παλαμίδης	N
Ἀδάμ. Δούκας	N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ ἑτέρου νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 7,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 δι' ἀγορὰν πιεστηρίου, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐψηφίσθη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομιχάτου καὶ Ἰω. Κολοκοτρώνου, δι' ἧς ἐπιχθη, κατὰ τὸ ὡδε παραρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 30 (παμψηφεί).

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 7,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	N	Χαράλ. Παπαπολίτης	N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	N	Ἰάκωβος Παξιμάδης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Νικόλ. Πρασσακάκης	N

Σπ. Τρικούπης		Μ. Α. Καΐρης	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	N	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Δημήτρ. Πλαπούτας	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἰωάννης Στάϊκος	
Γεώργιος Ψύλλας	N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Δημήτριος Χρηστίδης	N
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Γ. Παπαηλιόπουλος	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Δημήτριος Βούλγαρης		Παναγ. Λιδωρίκης	N
Γκίκας Καρακατζάνης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Κωνσ. Προβιλέγιος	N
Ἀδάμ. Δούκας	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Σπῦρος Μίλιος	N
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Ῥήγας Παλαμίδης	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης	N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι ἡ προκειμένη πίστωσις δὲν εἶναι ἔκτακτος, ὅπως ἐσφαλμένως ὀνομάζεται, διότι ἐν τῷ προϋπολογισμῷ προβλέπεται ῥητῶς ἡ δαπάνη περὶ τῆς Β. Τυπογραφίας, ὥστε ὁ λόγος τοῦ ὅτι ἐν αὐτῷ δὲν προβλέπεται συναμα κατὰ λεπτομερῆ τρόπον τινα ὀνομασίαν καὶ ἡ δαπάνη δι' ἀγορὰν ἑνὸς πιεστηρίου, δὲν δύναται νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν διὰ τοιοῦτον ἔξοδον ζητουμένην πίστωσιν ἔκτακτον, διότι ἔκτακτοι πιστώσεις δίδονται διὰ τὰς ἐκτάκτους καὶ κατεπειγούσας ὑπηρεσίας τὰς μὴ προβλεφθείσας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, διὰ τὰς ὁποίας προστίθεται ἰδιαίτερον κεφάλαιον· διὰ νὰ μὴ φανῇ δὲ ὅτι γίνεται ἐσφαλμένη ἐφαρμογὴ τοῦ λογιστικοῦ νόμου ἂς σημειωθῶσι καὶ ταῦτα εἰς τὰ πρακτικά.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον ὅπως ἔχει.

Ψηφοφορηθὲν ἀκολούθως καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὸν κατὰ τὸ συνημμένον πρωτόκολλον παμψηφεὶ διὰ ψήφων 30, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 9 Μαρτίου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ὄρας. 7,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος . . . Ν	Ἀδάμ Δούκας . . . . . Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τζάτζης Μαγγίνας . . . Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . Ν	Μ. Α. Καΐρης . . . . .
Χιράλ. Παπαπολίτης . . . Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . . Ν
Ἰάκωβος Παζιμάδης . . . Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ν
Νικόλ. Πρασακάκης . . . Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας . . .
Σπυρίδων Τρικούπης . . .	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ρικάρδος Τζιώρτζ . . . . Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . Ν	Δημήτριος Χατσίσκος . . Ν
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . Ν
Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . .	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . . Ν
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . Ν
Γεώργιος Δαρτιώτης . . . Ν	Κωνστ. Προβελέγγιος . . . Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου . . . Ν
Δημήτριος Εὐλογάρης . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . Ν
Γκίκας Καρπατζάνης . . .	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Δημ. Α. Κουντουριώτης . .

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ε. ε. 1860, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῇ τοῦτο μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως καὶ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως· ἔχουσι δὲ ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἔγγραφα ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἐπιψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ καὶ τοῦ Βασ. ναυτικοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος 1860, θέτομεν αὐτὸ ὑπ' ὄψιν ὑμῶν καθ' ὑψηλὴν διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

Ἡ μὲν δύναμις τοῦ στρατοῦ προσδιορίζεται, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐν ἰσχύϊ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ, διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰς 10,400 ἄνδρας, ἡ δὲ τοῦ ναυτικοῦ εἰς 1,232.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν καὶ κενωθησομένων τάξεων ἔν τε τῷ κατὰ γῆν στρατῷ καὶ τῷ Βασ. ναυτικῷ, κατὰ τὸ εἰρημένον ἔτος 1860, ἀπαιτοῦνται 3,000 ἄνδρες.

Ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παρουσιαζομένη, ὡς πρὸς τὰ παρελθόντα ἔτη, αὔξησις τῶν ἀπαιτουμένων ἀνδρῶν, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ, προέρχεται ὡς ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς τετραετοῦς θητείας εἰς τριετῆ, κατὰ τὸν ἀπὸ 29 Μαΐου π. ε. νόμον.

Καὶ εἰς τὸ παρὸν νομοσχέδιον προσετέθη, ὅτι αἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 2 ἕως 11, συμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου, διαταξεις τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νόμου τοῦ 1851 ἰσχύουσι, διότι δὲν ὑπεβλήθη εἰσέτι ὁ νέος νόμος περὶ ἀπογραφῆς, ὅστις θέλει τὸ καλὸν τοῦτο συμπληρώσει.

Ἐπικαλούμεθα τὴν ταχεῖαν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ὅπως ἐγκαίρως δυνηθῶμεν νὰ συμπληρώσωμεν τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Μαρτίου 1860.

Οἱ Ὑπουργοὶ

Τῶν Ναυτικῶν Τῶν Ἐσωτερικῶν Τῶν Στρατιωτικῶν

ΑΘ. ΜΙΔΟΥΔΗΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον παρουσιασθήσεται εἰς τὴν Γερουσίαν ἀπὸ τοὺς Ἡμετέρους ὑπουργοὺς τῶν Ναυτικῶν, Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ ὑποστηριχθήσεται παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι, τὴν 9 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

ΑΘ. Α. ΜΙΔΟΥΔΗΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπιγαισέσμεν καὶ διατάττομεν,

Ἄρθρον 1. Ἡ δύναμις τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰς δέκα χιλιάδας τετρακοσίους ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς, στρατιώτας καὶ λοιπούς.

Ἡ δύναμις τοῦ ναυτικοῦ προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860, εἰς χιλίους διακοσίους τριάκοντα δύω, ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς, ναύτας καὶ λοιπούς.

Ἄρθρον 2. Ἡ στρατολογία καὶ ναυτολογία προσδιορίζεται διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰς τρισχιλίους ἄνδρας.

Οἱ τρισχίλιοι οὗτοι ἄνδρες διανεμηθήσονται κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ, παρὰ μὲν τῶν νομαρχῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας, παρὰ δὲ τῶν ἐπάρχων εἰς τοὺς δήμους.

Ἄρθρον 3. Αἱ ἐν τοῖς ἄρθροις δύο ἕως ἑνδεκα, συμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου, διατάξεις τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νόμου τοῦ 1851 ἔτους ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν στρατολογίαν καὶ ναυτολογίαν τοῦ ἔτους 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ περὶ ταύτης συζήτησις εἰς ἄλλην συνεδρίασιν· προκαταρκτικῶς δὲ καὶ κατεπειγόντως ἀπεφασίσθη, ἵνα ἡ ἐν αὐτῇ σημειουμένη ἀναφορὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς Φάλαγγος Βασιλείου Κυσάβου ἀναφέροντος τὴν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ἐκτὸς τοῦ Κράτους πραγματοποιουμένην παράνομον ἐξορίαν τοῦ υἱοῦ του Γεωργίου, καὶ ἐπικαλουμένου τὴν πρόνοιαν τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ τοιούτου μέτρου, νὰ διευθυνθῇ εὐθὺς πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν μὲ τὴν παρατήρησιν, ἐὰν τὰ ἀναφερόμενα ἔχωνται ἀληθείας, νὰ λάβῃ πρόνοιαν ὥστε νὰ τηρηθῶσι καὶ νὰ μὴ παραβιασθῶσι κατ' οὐδὲν οἱ νόμοι τοῦ Κράτους, τοιούτῳ μᾶλλον καθότον ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς Γερουσίας, παρουσιασθεὶς ὡμολόγησεν ὅτι δὲν ἔχει γνῶσιν τῶν ἐν τῇ ἀναφορᾷ ἀναφερομένων.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρουσιασθείσας ἐφεξῆς ἀναφορὰς, ἐπὶ

μιᾶς ἑκάστης τῶν ὁποίων ἐπιφέρει τὴν γνωμοδότησίν της ὡς ἀκολούθως·

1) Τὴν ἀπὸ 9 Ὀκτωβρίου 1859 ὑπ' ἀριθ. 3 τοῦ Παναγιώτου Φ. Σχοινᾶ παραπονουμένου κατὰ τοῦ ἐν Ἰβραΐλᾳ Ἑλληνικοῦ Ὑποπροξένου Κ. Τσαμαδοῦ, ὡς παρανόμως διατάξαντος τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ κράτησιν εἰς τὰς φυλακὰς τῆς ἐκεῖ ἀστυνομίας.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα ἀναφορὰ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονα τοῦ ἀναφερομένου καὶ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀνήκουσαν θεραπείαν.

2) Τὴν ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1859 ὑπ' ἀριθ. 23 πολιτῶν τινων κατοίκων τῆς πόλεως Πατρῶν παραπονουμένων κατὰ τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως τῶν οἰκοπέδων Πατρῶν νόμου, καθ' ὃν πρόκειται νὰ διωχθῶσιν ἀπὸ τὰς καλύβας, τὰς ὁποίας πρὸ τριάκοντα ἤδη ἐτῶν ἀνήγειρον τῇ ἀδείᾳ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν, καὶ ἱκετευόντων τὴν Γερουσίαν νὰ ἐπιληρθῇ σπουδαίως τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν δίουσαν θεραπείαν.

Ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ἑαυτὴν ἀναρμοδίαν νὰ γνωμοδοτήσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθ' ὅσον τὰ παράπονα τῶν ἀναφερομένων ἀπευθύνονται κατὰ γραπτοῦ νόμου.

3) Τὴν ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου 1860 ὑπ' ἀριθ. 27 τοῦ Γεωργίου Καλιοντζῆ ἐξαιτουμένου χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του νὰ προικοδοτηθῇ ἡ ἐν ὥρᾳ γάμου θυγάτηρ του, ὡς στερουμένου τῶν πρὸς ἀποκατάστασιν αὐτῆς ἀπαιτουμένων μέσων.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

4) Τὴν ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 41 τοῦ Μαρίνου Π. Βρετοῦ ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τῆς ὁποίας προτίθεται νὰ ἐκδώσῃ ἐν Παρισίοις συλλογὴν εἰκονογραφιῶν τῶν κυριωτέρων μνημείων τῆς πρωτευούσης τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου καθυποβάλλει ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σώματος.

5) Τὴν ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 42 τῶν ΚΚ. Α. Πάλλη καὶ Α. Καψάλη, ἐξαιτουμένων νὰ μεταβληθῇ ὁ φόρος τῶν διὰ φαλαγγιτικῶν γραμματίων ἀγορασθεισῶν παρ' αὐτῶν εἰς Θήβας ἐθνικῶν γαιῶν, καὶ ἀντὶ τῆς διὰ χρημάτων πληρωμῆς τοῦ ἐγγείου φόρου νὰ ὑπαχθῶσιν αἱ γαῖαι αὗται εἰς τὰ εὐεργετικὰ μέτρα τοῦ περὶ καθυστερούντων ἐκ προικοδοτήσεων νόμου.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων.

6) Τὴν ἀπὸ 20 Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 43 τοῦ Κ. Βαρβάτη ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐκδοθησομένου Γαλλοελληνικοῦ λεξικοῦ τιμωμένου ἀντὶ δραχμῶν 18.

Τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου καθυποβάλλει ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σώματος.

7) Τὴν ἄνευ χρονολογίας ὑπ' ἀριθ. 44 τοῦ Κ. Δ. Τζάμη Καρατάσσου, δι' ἧς ἐκθέτων τὰς πρὸς τὴν πατρίδα πολυειδεῖς θυσίας καὶ ἐκδουλεύσεις τῆς Καρατασσαϊκῆς οἰκογενείας, ἐπικαλεῖται τὴν πρόνοιαν τῆς Γερουσίας, ὅπως τῷ ἀποδοθῇ δικαιοσύνη πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν τέκνων του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον συμβούλιον.

8) Τὴν ἀπὸ 2 Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 46 τῆς Αἰκατερίνης χήρας Χ. Γεωργίου ἐξαιτουμένης νὰ τῇ χορηγηθῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν μέσα χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα θυσιῶν καὶ ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της, καθὼ στερουμένης καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον συμβούλιον, ὡς οὔσης ἀξίας ἐλέους.

9) Τὴν ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 50 τῆς κοινοτήτος Μεσολογγίου ἐξαιτουμένης τὴν ἐλάττωσιν τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 ἀναλογηθησομένου εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἀριθμοῦ νεοσυλλέκτων, ὡς μὴ ὑπαρχόντων πολλῶν νέων ἐχόντων τὰ προσόντα τῆς νεοσυλλεξίας, ἕνεκα τῶν δεινῶν περιστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὑπέπεσε κατὰ καιροὺς ἡ πολυπαθὴς αὕτη πόλις.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

10) Τὴν ἀπὸ 29 Νοεμβρίου 1859 ὑπ' ἀριθ. 53 τῆς Ἐλισάβετ ὀρφανῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχαίου ἀγωνιστοῦ Χαραλάμπους Μάλη, ἐξαιτουμένης νὰ προικοδοτηθῇ χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα θυσιῶν καὶ ἐκδουλεύσεων τοῦ πατρός της.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διὰ νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ αὐτῆς.

11) Τὴν ἀπὸ 4 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 58 τῆς Ἑλένης χήρας Α. Λευκίου, ἐξαιτουμένης νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μη-

ναία σύνταξις χάριν τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἐκδουλεύσεων τοῦ ἀνδρός της.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

12) Τὴν ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 59 τῆς Κατίγχως χήρας Ἰωάννου Καιτάρτως, δι' ἧς ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις χάριν τῶν στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της ὑπηρετήσαντος τὴν πατρίδα ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ ὑπὸ τὸν Χ. Χρῆστον ἑλαφροῦ ἱππικοῦ.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

13) Τὴν ἀπὸ 6 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 60 τοῦ Ἀεωνίδα Δ. Ἀελούδα, δι' ἧς ἀναφέρει ὅτι σπουδάσας ἐν Γερμανίᾳ τὴν ἀγγειοπλαστικὴν τέχνην, τὴν ὁποίαν προτίθεται νὰ ἐξασκήσῃ ἐν τῇ πρωτευούσῃ, στερεῖται τῶν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένων μέσων, καὶ ἐξαιτεῖται νὰ τῷ χορηγηθῇ ὑπὸ τοῦ δημοσίου δάνειον 8,000 δραχμῶν ἀτόκως.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

14) Τὴν ἀπὸ 10 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 65 τοῦ Βασιλείου Κισσάβου ἀξιωματικοῦ τῆς φάλαγγος παρακπονουμένου ὅτι ἐξορίζεται ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας εἰς Σμύρνην ὁ μονογενὴς υἱός του, ὄντως, δημότης ὢν Ἀθηνῶν, οὔτε πταίσμά τι, οὔτε πλημμέλημα, οὔτε κακούργημα ἔπραξε, καὶ ἐξαιτουμένου τὴν ἀνάκλησιν τῆς τοιαύτης διαταγῆς τῆς ἀστυνομίας, ὡς οὔσης ἀντισυνταγματικῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ καθυποβάλλει τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας ὡς οὖσαν σπουδαίαν καὶ κατεπείγουσαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Μαρτίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ἀδὰμ Δούκας, Γ. Παπαγιαννόπουλος,
Α. Μαυρομιχάλης, Ν. Μαυρομμάτης.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς πιστώσεως τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν καταβληθέντων χρεωλύτρων καὶ τόκων τοῦ δανείου Ροτσχιλδ ἐξετυπώθη καὶ διενεμήθη, καὶ μένει νὰ ὁρισθῇ ἡ ἡμέρα τῆς συζη-

τήσεως τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ἡ Γερουσία ὥρισε ὡς τοιαύτην τὴν προσεχῆ δευτέραν εἰκοστὴν πρώτην τρέχοντος μηνὸς Μαρτίου.

Ἐπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἀδάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 22 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀνεγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κύριος Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δι' οὗ ἀναγγέλεται ἡ παραίτησις τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ καὶ ἡ διὰ τοῦ Κυρίου Ποτλῆ ἀντικατάστασις του.

Ἐπίσης ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ καὶ τοῦ Β. Ναυτικοῦ καὶ περὶ τῆς στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος 1860, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Κύριοι!

Τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ Β. Ναυτικοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος 1860 Νομοσχέδιον λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ Ἐπιτροπή Σας παρατηρεῖ, ὅτι ὁ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν 3,000 ἀνδρῶν εἶναι πολὺ ἀνώτερος τῶν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη στρατολογηθέντων καὶ θέλει κατασταθῇ ἐπιβαρυντικὸς εἰς τοὺς πολίτας· πειθομένη ὅμως ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος ὑπουργὸς ἐπιφέρει εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ὅτι ἡ αὔξησις αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς τετραετοῦς θητείας εἰς τριετῆ κατὰ τὸν ἀπὸ 29 Μαΐου π. ε. Νόμον, καὶ μὴ ἐπιθυμοῦσα ἀφ' ἑτέρου νὰ παρεμβάλῃ προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, παραδέχθη τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθ-

ἕκαστα τοῦ Νομοσχεδίου, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν τούτοις ἡ Ἐπιτροπή Σας δὲν δύναται νὰ παρέλθῃ ἐν σιωπῇ τὰ δίκαια παράπονα, τὰ ὁποῖα πανταχόθεν ἐγείρονται ὡς πρὸς τὴν ὀλιγωρίαν τῆς συλλογῆς τῶν καθυστερούντων κληρούχων, καθ' ὅσον τινὲς μὲν τῶν ἐπαρχιῶν ἀποδίδουσιν ὁλόκληρον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναλογηθέντων εἰς αὐτὰς νεοσυλλέκτων, τινὲς δὲ καθυστεροῦσιν ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀναλογίας των, καὶ ἐντεῦθεν ἐπιβαρύνονται αἱ προθυμότεραι τῶν Νόμων ἐκτελοῦσαι· Καὶ ἐπειδὴ ὁ φόρος τῆς στρατολογίας εἶναι φόρος αἵματος καὶ πρέπει νὰ διανέμηται ἐξ ἴσου καὶ μὲ δικαιοσύνην, καθὼς ὁ Νόμος ὁρίζει, διὰ ταῦτα ἡ Ἐπιτροπή Σας γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ στενῶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως ἐκδώσῃ ἐντόνους διαταγὰς πρὸς συλλογὴν τῶν καθυστερούντων κληρούχων, διὰ νὰ πληρωθῶσι δι' αὐτῶν αἱ τάξεις τοῦ στρατοῦ, εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος ἡ στρατολογία νὰ περιορισθῇ εἰς ὅσον ἐνέστι μικρότερον ἀριθμὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναλογίας τῶν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη στρατολογηθέντων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Μαρτίου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπή.

Ἀ. Βλαχόπουλος. Γ. Δαρειώτης.
Ἰωάνν. Οἰκονόμου. Ι. Πλεμμένος.
Γιαννάκης Χ. Πέτρος.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ ἐγγείου φόρου καὶ ἐπικαρπίας διὰ τὸ ἔτος 1860 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως.

Ὁμοίως νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 598,303.33 ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1860, ἀμφότερα δὲ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθοῦν καὶ διανεμηθῶσι διὰ νὰ συσταθῇ ἐπιτροπή.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1860 νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς σπεύδω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Γερουσίαν· παρατηρῶ ὅτι μίαν μόνην ὑπέστη τροπολογίαν ἐν τῷ ἐδαφίῳ 7 τοῦ ἄρθρου 2, καθ' ἣν τὸ ἐκ σταριδοκαρποῦ κατασκευασθησόμενον τυχὸν γλεῦκος θέλει φορολογηθῇ, ἂν μὲν παρήχθη ἐξ ἰδιο-

κτήτων σταφιδαμπέλων πρὸς λεπτὰ 30 ἀν δ' ἐξ ἐθνικῶν πρὸς λεπτὰ 50 καθ' ἑκάστην βαρέλαν κατὰ τὰ συναποστελλόμενα πρακτικὰ τοῦ διαληφθέντος σώματος.

Μετὰ τὴν μείωσιν τοῦ ὅρισμοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ ὑποσχομένην τὴν ζήτησιν τῆς σταφίδος δὲν συμφέρει εἰς τοὺς παραγωγοὺς ἡ μεταποίησις τοιαύτης εἰς οἶνον, καὶ ὅμως ὁ νόμος ὠφειλε νὰ προϊδῇ τὴν περίστασιν ταύτην ἵνα προλάβῃ τὰς κατὰ τὸ παρελθὸν συμβάσας διενέξεις.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Μαρτίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν,
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διὰ τὸ ἔτος 1860 ὅ,τε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ὁρίζονται ὡς ἀκολούθως·

Περὶ τῶν δι' ἐνοικιάσεως διατιθεμένων.

Ἄρθρον 2. Οἱ δι' ἐνοικιάσεως διατιθέμενοι, ὅ,τε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας, προσδιορίζονται·

α) Ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100, δικαίωμα ἐπικαρπίας 15 τοῖς 100.

β') Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν·

Ἔγγειος φόρος ἐπὶ μὲν τοῦ ἐλαίου 10 τοῖς 100· — ἐπὶ δὲ τῶν ἐλαιῶν ὅσαι χρησιμεύουσι πρὸς βρῶσιν, ἢ παράγονται εἰς δήμους, ἔνθα δὲν ὑπάρχουσιν ἐλαιοτριβεῖα, λεπτὰ 2 τὴν ὀκάν.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας λεπτὰ 3 ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς ἐλαιῶν.

Ὅταν ὁ ἐπὶ τοῦ ἐλαίου ἔγγειος φόρος εἰσπράττεται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου, ὁρίζεται οὗτος εἰς λεπτὰ 8 τὴν ὀκάν.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς

ἐπικαρπίας τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν γίνεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης.

γ'. Ἐπὶ τῶν κουκουλίων ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100.

δ'. Ἐπὶ τῆς σταφίδος Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0/0. Ἡ δὲ βεβαίωσις καὶ εἴσπραξις αὐτοῦ, ἐνοικιαζομένου ἢ μὴ, γίνεται κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ κεφαλ. Β'. τοῦ ἀπὸ 7 Μαΐου 1855 ΣΟΖ'. νόμου.

ε. Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τοῦ προϊόντος τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων σταφιδαμπέλων 10 τοῖς 0/0.

Ἐὰν ἡ εἰς εἶδος ἀπόδοσις τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐδαφ. γ' δ' καὶ ε. φόρων καὶ δικαιωμάτων ἀποβῇ ἀνέφικτος, ἡ εἴσπραξις αὐτῶν γίνεται διὰ μὲν τὰ κουκουλοδέκατα εἰς χρήματα ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ τιμῇ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπωλήθησαν, προσδιοριζομένη παρὰ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομ. ἐφόρου καὶ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου, διὰ δὲ τὴν σταφίδα πρὸς δραχ. 15 ἑκάστην χιλιάδα ἐνετικῶν λιτρῶν.

Τὸ ἀπὸ σταφιδαμπέλων γλεῦκος (μοῦστος) φορολογεῖται, τὸ μὲν ἐξ ἰδιοκτήτων πρὸς λεπτὰ τριάκοντα (30) τὸ δὲ ἐξ ἐθνικοϊδιοκτήτων πρὸς λεπτὰ πεντήκοντα (50) ἀνὰ πᾶσαν βαρέλαν, ἡ δὲ βεβαίωσις τοῦ ποσοῦ γίνεται ἐν τοῖς οἰνοδοχείοις μέχρι τῆς 10 Σεπτεμβρίου.

ς'. Ἐπὶ τῆς ῥητίνης, κατράμης καὶ λοιπῶν δασικῶν προϊόντων, πλὴν τοῦ πρινοκοκκίου, ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0/0.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τῆς ἐξ ἐθνικῶν δασῶν παραγομένης ῥητίνης 15 τοῖς 0/0.

Ἡ τιμὴ τῆς ῥητίνης προσδιορίζεται κατὰ μῆνα ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 τοῦ ΣΟΖ'. νόμου Ἀρχῶν, ἡ δὲ πληρωμὴ τοῦ φόρου ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως ἀποδίδοται μετὰ τὴν ζύγισιν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήματα, κατ' ἀρέσκειαν τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Περὶ τῆς κατὰ δένδρον εἰσπραττομένης ἐπικαρπίας.

Ἄρθρον 3. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ μὲν τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων συκοδένδρων, τῶν συμπληρωσάντων τὸ 9 ἔτος τῆς ἡλικίας, ὁρίζεται εἰς λεπ. 60, ἐπὶ δὲ τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων μωροδένδρων, τῶν συμπληρωσάντων τὸ 5 ἔτος, λεπ. 5 ἐφ' ἑκάστου δένδρου.

Περὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων.

Ἄρθρον 4. Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας

ἐπὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων κανονίζονται ἀναλόγως τῆς κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίας προσόδου ὡς ἑξῆς·

Εἶδος κτήματος ἢ προϊόντος.	Κατὰ μέσον ὅρον ἐτησία πρόσοδος τοῦ στρέμματος.	Ἔγγειος φόρος. Δ.	Ἔγγειος φόρος. Λ.	Δικαίωμα ἐπικαρπ. Δ.	Δικαίωμα ἐπικαρπ. Λ.
Ἄμπελοι	Μέχρι τῶν δραχ. 10		70		70
	Ἀπὸ 11 ἕως 20	1	50	1	50
	» 21 » 30	2	50	2	50
	» 31 » 40	3	50	3	50
	» 41 καὶ ἐπέκεινα	4	50	4	50
Περιβόλια	Ἔλαττον τῶν δρ. 45	3		3	·
	Ἀπὸ δρ. 45— 74	6	·	6	·
	» » 75—104	9	·	9	·
	» » 105— καὶ ἐπέκεινα.	12	·	12	·
Ἀμυγδαλίαι	Ἄνευ διακρίσεως ποιότητος	2	·	2	·
Λαχανόκηποι, σικόωνες (μποστάνια), γεώμηλα, κρόμμυα καὶ σκόροδα	Ἔλαττον τῶν δρ. 45	3	·	4	50
	Ἀπὸ δρ. 45—64	5	50	8	25
	» » 65 καὶ ἐπέκεινα	8	·	12	·
Γρασίδια καὶ τριφύλλια	Ἔλαττον τῶν δρ. 30	2	·	3	·
	Ἀπὸ δρ. 30 καὶ ἐπέκεινα	3	50	5	25
Καπνὰ καὶ κοκκάρια	Ἔλαττον τῶν δρ. 30	2	50	3	75
	Ἀπὸ δρ. 30 ἕως 49	4	·	6	·
	» » 50 » 69	6	·	9	·
	» » 70 καὶ ἐπέκεινα	8		12	
Βαμβάκια	Ἔλαττον τῶν δρ. 20	1	·	1	50
	Ἀπὸ δρ. 20 ἕως 29	2	·	3	·
	» » 30 » 39	3	·	4	50
	» » 40 καὶ ἐπέκεινα	4	·	6	·

Τὰ συστάδην πεφυτευμένα ὀπωροφόρα δένδρα ἐξομοιοῦνται μὲ περιβόλια.

Τὰ ἐντὸς τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων προϊόντα, τὰ ὑπαγόμενα ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον εἰς ἄλλοίαν φορολογίαν, δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὴν κατὰ στρέμμα φορολογίαν.

Ἄρθρον 5. Ἐὰν ἡ καταμέτρησις τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀμπέλων καὶ περιβολίων δὲν περαιωθῇ ἐντὸς τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 39 τοῦ ΧΟΖ'. νόμου χρονικοῦ διαστήματος, δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ

ἀδείᾳ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἀλλ' ἡ ἐκπρόθεσμος καταμέτρησις θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν φορολογίαν τοῦ ἑπομένου ἔτους.

Ἄρθρον 6. Τὰ ὅρια τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων καὶ προϊόντων ὑποδεικνύουσιν οἱ ἰδιοκτῆται ἢ καλλιεργηταί, τούτων δὲ μὴ ἐμφανιζομένων ἑτοίμως ἢ ἀρνουμένων, διορίζεται εἰς βάρος αὐτῶν ὁριοδείκτης ὑπὸ τοῦ δημάρχου, ἢ ἐὰν πρόκειται περὶ κτημάτων κειμένων ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς ἕδρας αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου εἰδικοῦ παρέδρου.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταμετρήσεως κοινοποιεῖται εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τοὺς κυρίους τῶν κτημάτων.

Ἄρθρον 7. Αἱ ὑπὸ τῆς νόσου μύκητος προσβληθεῖσαι ἄμπελοι, ὅσων τὸ προϊὸν ἠλαττώθη τοσοῦτον, ὥστε ἡ πρόσοδος τοῦ 1860 ἔτους ἐξομοιοῦται μὲ πρόσοδον ὑπαγομένην εἰς κατωτέραν τάξιν, θέλουσι φορολογεῖσθαι διὰ τὸ ρηθὲν ἔτος κατὰ τὴν τάξιν ταύτην. Ἐὰν δὲ ἡ πρόσοδος δὲν φθάνῃ τὰς δραχμὰς 5, ἀπαλλάττονται ἐντελῶς τοῦ τε ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ βαθμὸς τῆς βλάβης τοῦ προϊόντος βεβαιοῦται δι' ἐκθέσεως τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου εἰς ἓν συνερχομένων, προηγουμένης αἰτήσεως τοῦ ἀμπελοκτήμονος ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, διδομένης τὸ βραδύτερον τὴν 31 Ἰουλίου εἰς τὸν ἀριθμὸν ἔφορον ἢ δήμαρχον, ὅστις ὀφείλει νὰ τὴν ἀποστείλῃ ἐντὸς 6 ἡμερῶν εἰς τὸν οἰκονομ. ἔφορον.

Ἄρθρον 8. Ἐὰν ὁ δήμαρχος, καὶ ὁ ἀναπληρωτὴς τούτου, δήμοτινες ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς ἕδρας τῶν ἐπαρχιακῶν ἀρχῶν κειμένων, κωλύηται νὰ λάβῃ μέρος αὐτοπροσώπως εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ποιότητος τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων καὶ προϊόντων ἢ τὴν βεβαίωσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς βλάβης τῶν ἀμπέλων, δύναται νὰ διορίσῃ δημοτικὸν ἢ δημόσιον ὑπάλληλον, διαμένοντα εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, διὰ νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ.

Περὶ τῶν εἰς τὰ τελωνεῖα εἰσπραττομένων δικαιωμάτων.

Ἄρθρον 9. Ὁ ἐπὶ τῆς σταφίδος ἔγγειος φόρος δι' ὅλον τὸ Κράτος, ἐξαιρουμένων τῶν ἐπαρχιῶν Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος, προσδιορίζεται ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος ἐνετικῶν λιτρῶν εἰς δραχ. 15.

Ὁ δὲ ἐπὶ τῶν κατωτέρω προϊόντων ἔγγειος φόρος, τὸ δι-

καίωμα τῆς ἐπικαρπίας καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν τέλος τούτων κανονίζονται κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα·

Εἴδος προϊόντος.		Ἔγγειος φόρος		Ἔγγειος φόρος καὶ δικ. ἐπικαρπ.		Ἐξαγωγικὸν τέλος	
		Δ.	Λ.	Δ.	Λ.	Δ	Λ.
Βαλανίδια.							
1) Διὰ τοὺς νομοὺς Μεσσηνίας	Ἐν ἰσάξου κανταρίου	·	·	3	·	·	48
2) Διὰ τὰς ἐπαρχίας Πατρῶν καὶ Ἦλείας				ιθ	30	·	40
3) Διὰ τὴν Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριχωνίαν		·	·	ιθ	·	·	32
4) Διὰ τὴν Κέαν, Λακωνίαν καὶ Λακεδαίμονα		1	10	·	·	·	44
5) Διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους		1	5	·	·	·	42,4
Κικίδια							
1) Διὰ τὴν Μεσσηνίαν, Πάτρας, Ἦλείαν, Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριχωνίαν	Ὡς ἐπάνω	·	·	·	25	·	4
2) Διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους		·	40	·	·	·	4
Πρινοκόκκιον ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς		1	50	·	·	·	60
Ῥιζάριον ἐφ' ἑκάστου καναρίου		2	·	·	·	·	80
Ξηρὰ σῦκα		1	50	·	·	·	56
Λεμόνια ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος		1	·	·	·	·	40
Ἀρτοκάλλια		2	·	·	·	·	80
Κίτρα ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς		·	2	·	·	·	0,8

Ὁ ἐπὶ τῶν βαλανιδίων, τῶν κικιδίων, τοῦ ῥιζαρίου, τοῦ πρινοκοκκίου καὶ τῶν ξηρῶν σύκων τοῦ Κράτους ἔγγειος φόρος βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ τὴν διὰ θαλάσσης μεταφορὰν τῶν προϊόντων τούτων.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἀποδιδόντων τὸν ἔγγειον φόρον εἰς χρήματα 3 τοῖς 100 κτημάτων καὶ προϊόντων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 48 τοῦ περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν ἐγγείων φόρων κλπ. νόμου ΣΟΖ'.

Περὶ τῶν Λακωνικῶν προϊόντων.

Ἄρθρον 10. Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν δύω ἐπαρχιῶν Οἰτύλου καὶ Γυθείου προσδιορίζεται ὡς ἑξῆς·

1) Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου λεπτὰ 8 τὴν ὀκάν.

2) Ἐπὶ τῆς κατειργασμένης καὶ ἀκατεργάστου μετάξης πρὸς δραχμὰς 2,50 τὴν ὀκάν.

3) Ἐπὶ τῶν κουκουλίων δραχ. 1 τὴν ὀκάν.

4) Ἐπὶ τῶν λοιπῶν προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ γλεύκους (μούστου) ἢ οἴνου, 10 τοῖς 0|0 εἰς χρήματα κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμήν.

Γενικαὶ Διατάξεις.

Ἄρθρον 11. Εἰς τὴν πληρωμὴν δικαιώματος ἐπικαρπίας κατὰ τὰ ἄρθρα 2 καὶ 4 ὑπόκεινται οἱ ἐξ ἐθνικῶν ἀγρῶν παραγόμενοι καρποί, καὶ τὸ προϊὸν τῶν φυτειῶν ὅπαι ἐγένοντο ἐπ' ἐθνικῆς γῆς τῇ ἀδείᾳ τῶν πρώην ἰδιοκτητῶν αὐτῆς Ὀθωμανῶν καθὼς καὶ τῇ ἐγκρίσει ἢ μὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ ὅροι τῶν συμβολαίων, παραχωρητηρίων ἢ ἐγκρίσεων ὑφ' ὧν παρεχωρήθησαν κτήματα εἰς μετανάστας ἢ ἄλλους πολίτας διατηροῦσι τὴν ἰσχύν των.

Ἄρθρον 12. Τὰ ὑφ' ὁποιονδήποτε τίτλον παραχωρούμενα κτήματα ἀποδίδουν ἔγγειον φόρον καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας, ὅταν τὸ παραχωρητήριον ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου παραδοθῇ τοῖς δικαιούχοις μετὰ τὴν 1 Ἀπριλίου 1860.

Ἄρθρον 13. Ἐξαιροῦνται τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας·

1) Αἱ ἄμπελοι μέχρι πέντε ἐτῶν συμπεπληρωμένων.

2) Αἱ μονοσυτῶς ἐνοικιαζόμεναι ἐθνικαὶ καὶ αἱ τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων καὶ ἐπισκοπῶν περιελθοῦσαι εἰς τὸ δημόσιον ἄμπελοι.

Ἄρθρον 14. Ἀπαλλάττονται παντὸς ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας·

1) Τὰ ἄχυρα.

2) Ἐν στρέμμα γῆς, ὅπου καὶ ἂν κεῖται, πρὸς καλλιέργειαν βρωσίμων εἰδῶν δι' ἰδίαν χρῆσιν τοῦ ἰδιοκτήτου ἢ καλλιεργητοῦ· τὰ περιβόλια δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην.

3) Τὰ σποράδην ὀπωροφόρα δένδρα τὰ ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω στρέμματος, εἰς τὰς αὐλάς, τοὺς ἰδιοκτήτους ἀγροὺς, καὶ τοὺς ἰδιοκτήτους ἢ ἐθνικοϊδιοκτήτους ἀμπελῶνας ἢ σταφιδαμπελῶνας εὑρισκόμενα.

4) Τὰ ἀσταχολόγια ἀνὰ δύω μόνον κοιλὰ δι' ἕκαστον ἀσταχολόγον.

5) Οἱ σπόροι τοῦ λιναρίου, καναβίου, ῥιζαρίου, τριφυλλίου καὶ κρομμύου·

6) Τὰ φύλλα τῶν ἰδιοκτήτων συκαμινομωρεῶν.

7) Ἡ ῥώδη, ὁ βίκος καὶ τ' ἀγριολάθουρα, ὅταν δὲν ἁλωνίζωνται.

8) Πεντήκοντα ὁκάδες ἐκ τῶν πρὸς βρῶσιν χρησίμων ἐλαιῶν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἑκάστου ἰδιοκτήτου ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον.

Ἄρθρον 15. Ἡ εἰσπραξις τοῦ ἀντιτίμου τῶν παραχωρουμένων εἰς τοὺς φορολογουμένους καὶ τῶν λιανικῶς ἐκποιουμένων δημητριακῶν καρπῶν δύναται ν' ἀνατεθῇ εἰς τοὺς ἀποθηκαρίους ἢ ἄλλους δημοσίους καὶ δημοτικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐκδίδουσιν ἀποδεικτικὸν ἐκκοπτόμενον ἀπὸ βιβλίον διπλότυπον, ὅπερ ἐγχειρίζεται εὐθὺς, καὶ ἂν δὲν ἤθελε ζητηθῇ, εἰς τὸν πληρωτήν.

Ἄρθρον 16. Τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα παραδίδονται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον κατὰ περιόδους ὁριζομένας ἀπὸ τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ἐπὶ ἀμέσῳ ἐκδόσει γραμματίων παραλαβῆς.

Ἐκ τῶν ἀπὸ παραχωρήσεις φόρων εἰσπραττομένων χρημάτων χορηγεῖται εἰς τοὺς εἰσπράττοντας ποσοστὸν 1 ἐπὶ τοῖς 0/0.

Ἄρθρον 17. Οἱ ἀποθηκάριοι τῶν δημητριακῶν καρπῶν διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τῇ προτάσει τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων, εἶναι ὑπεύθυνοι πρὸς τοὺς ἐντολεῖς των τούτους, οὗτοι δὲ πρὸς τὸ δημόσιον.

Ἄρθρον 18. Οἱ ἀποθηκάριοι καὶ πᾶς ἄλλος ὑπάλληλος ἐκπληρώσας χρέη ἀποθηκαρίου, δίδουσι λόγον τῆς διαχειρίσεώς των εἰς τοὺς ἐντολεῖς των οἰκονομικοὺς ἐφόρους, εἰς οὓς παραδίδουν πάντα τὰ βιβλία καὶ λοιπὰ τῆς ὑπηρεσίας των ἔγγραφα.

Ἄρθρον 19. Οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι ἐξελέγχοντες ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύνῃ των τὰς διαχειρίσεις τῶν ἀποθηκαρίων, ἐκδίδουσιν ἄνευ βραδύτητος ἀποφάσεις, αἵτινες ἐπιδίδονται εἰς τοὺς ὑπολόγους ἐπὶ ἀποδείξει, καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐφόρου.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων συγχωρεῖται μόνον τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἐφέσεως ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἐντὸς προθεσμίας τριάκοντα ἡμερῶν, λογιζομένης ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς ἐπιδόσεως.

Ἡ ἔφεσις ἐπιδίδοται εἰς τὸν ἐκδόντα τὴν ἀπόφασιν οἰκονομικὸν ἔφορον ἐπὶ ἀποδείξει, ἢ εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Αἱ ὁριστικαὶ καταστᾶσαι ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται διοικητικῶς. Κατ' αὐτῶν προσφυγὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἄρθρον 20. Αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, διὰ τοῦ ὁποίου χορηγεῖται εἰς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα ἀναπληρωτικὴ πίστωσις διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἐπελθούσης διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου Π. Ε. Νόμου ΦΛΣ' αὐξήσεως μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων σιὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ ἀ. Ἰανναουαρίου μέχρι 31 Μαΐου ε. ἔ.

Ἡ πίστωσις αὕτη προκαλεῖται, διότι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1860, προεψηφισμένος ὢν τοῦ μνησθέντος Νόμου, δὲν περιέχει ἐν ταῖς πιστώσεσιν αὐτοῦ τὴν προκειμένην αὔξησιν. Ἡ δὲ ζητουμένη ἤδη πίστωσις τῶν δραχ. 598,403: 38/00 ἀφορᾷ τὴν μέχρι τέλους Μαΐου ε. ἔ. αὔξησιν, διότι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἰσχύει ὁ μνησθεὶς Νόμος.

Παρακαλῶ λοιπὸν ὑμᾶς, Κύριοι, νὰ ἐπιψηφίσητε προθύμως τὸ Νομοσχέδιον αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν, ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν ὑπουργῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀποφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν πεντακοσίων ἐννενηκοντα ὀκτὼ χιλιάδων τετρακοσίων τριῶν, καὶ λεπτῶν τριάκοντα ὀκτώ, ἀριθ. 598,403:38, ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860, ἐπιβαρύνουσα μὲν τοὺς εἰδικοὺς καθ' ὑπουργεῖον προϋπολογισμούς, ὡς ἀκολούθως·

Τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν	. . . . .	Δραχ.	33,373:
» » Δικαιοσύνης	. . . . .	»	77,785:
» » Ἐσωτερικῶν	. . . . .	»	54,130:85
» » Ἐκκλησιαστικῶν	. . . .	»	31,066:70
» » Στρατιωτικῶν	. . . . .	»	207,780:33
» » Ναυτικῶν	. . . . .	»	34,358:60
» » Οἰκονομικῶν	. . . . .	»	159,908:90
			598,403:38.

καταταττομένη δὲ ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τῶν εἰδικῶν καθ' ὑπουργεῖον προϋπολογισμῶν, κατὰ τοὺς συνημμένους ἀναλυτικοὺς πίνακας.

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ πίστωσις προώρισται εἰς πληρωμὴν τῆς γενομένης διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Μαΐου 1859 Νόμου ΦΛΣ΄. αὐξήσεως μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους κλπ. ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Μαΐου 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Ἀπαγγείλαντος ἐπομένως τοῦ Κυρίου Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 1,005,220 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859, ἀνεγνώσθη τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστίδης εἶπε τὰ ἑξῆς.

Κύριοι!

Ἑπτὰ μεγάλα καὶ μακρὰ ἔτη, ἔτη πλήρη κινδύνων καὶ θυσιῶν, ἐπάλαισεν ἡ Ἑλλὰς τὴν πλέον σκληράν, τὴν πλέον ἀπελπιστικὴν πάλην, καὶ εἰς τὸ ἕβδομον ἔτος ἔνευσαν αἱ τρεῖς μεγάλαι καὶ χριστιανικαὶ δυνάμεις νὰ ἐπισφραγίσωσι μὲ τὰς

εἰλικρινεῖς προσπαθείας των τὴν ἀνεξαρτησίαν της. Αὐτὴ ἡ ἀληθῶς μεγάλη καὶ χριστιανικὴ πρᾶξις καθιερώθη διὰ τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου 1827, καὶ ὑπεγορεύθη ἐκ δύω, ἐπίσης ἰσχυρῶν, πολιτικῶν καὶ ἠθικῶν λόγων· ὡρμήθησαν αἱ Δυνάμεις, λέγει ἡ Συνθήκη, ἀπὸ αἴσθημα φιλανθρωπίας καὶ ὑπὸ τοῦ συμφέροντος τῆς ἡσυχίας τῆς Εὐρώπης.

Δευτέρα πρᾶξις, ἐπίσης εὐεργετικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα, συνέπεια τῆς πρώτης, ἐστάθη ἡ Συνθήκη τῆς 7 Μαΐου 1832. Δι' αὐτῆς αἱ τρεῖς Δυνάμεις στηριζόμεναι εἰς τὴν πλημμεξουσιότητα, τὴν ὁποίαν ἔδωκαν εἰς αὐτὰς οἱ Ἕλληνες, ἐξελέξαντο καὶ ἀνηγόρευσαν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος τὸν σεβαστὸν ἡμῶν Βασιλέα Ὄθωνα.

Ἀλλὰ τὸ μέγα ἔργον τῶν Δυνάμεων ἔμενεν ἀτελὲς ἄνευ ἑνὸς δανείου. Ἡ Ἑλλὰς, ἐξήρχετο ἀπὸ ἕνα καταστρεπτικὸν πόλεμον καὶ ἀπὸ μίαν ἀναρχίαν, καὶ διὰ νὰ ἐγκαθιδρυθῆ ἡ Βασιλεία, καὶ διὰ νὰ ἀποκατασταθῆ ἡ τάξις ἀπῃτοῦντο πρόχειρα χρηματικὰ μέσα, καὶ χρήματα τότε ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶχε. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διὰ τῆς αὐτῆς συνθήκης αἱ τρεῖς Δυνάμεις ἀνέλαβον ἀμοιβαίως τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐγγυηθῶσιν ὑπὲρ ἡμῶν ἓν δάνειον 60 ἑκατομμυρίων.

Ἡ μεσολάβησις λοιπὸν τῶν Δυνάμεων ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας μας, ἡ ἀναγόρευσις τοῦ Βασιλέως καὶ ἡ ἐγγύησις τοῦ δανείου εἶναι τρεῖς πράξεις ἀλληλένδετοι καὶ ἀδιαίρετοι, ἔχουσαι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, καὶ ἀποβλέπουσαι εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Κύριοι! Ἐθεώρησα ἀναγκαῖον νὰ ἀναδράμω μέχρι τῶν πρώτων πηγῶν μέχρι τῶν ἀρχικῶν λόγων τοῦ δανείου, διὰ νὰ δυνηθῶμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως νὰ ἐννοήσωμεν σαφῶς καὶ καθαρῶς, ποίας φύσεως εἶναι αὐτὸ τὸ δάνειον, καὶ ποῖα εἶναι ἀπέναντι αὐτοῦ τὰ δικαιώματά μας καὶ αἱ ὑποχρεώσεις μας. Τοιουτοτρόπως μόνον θὰ οὐδετερώσωμεν πᾶσαν παρεξήγησιν, θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ λαλήσωμεν μὲ ὅλην τὴν παρρησίαν καὶ δὲν θὰ συγχωρήσωμεν τοῦ λοιποῦ εἰς κανένα νὰ ἐκμεταλεύεται τοὺς τρίτους εἴτε θηρεύων δημοτικότητα ἐν τῷ τόπῳ, εἴτε ἐπιδεικνύων ὅτι περιποιεῖται μᾶλλον τῶν ἄλλων τὰ συμφέροντα τῶν Δυνάμεων, ἢ ὅτι κήδεται πλειότερον τῆς δημοσίας πίστεως.

Τὸ δάνειον, Κύριοι, τῶν 60 ἑκατομμυρίων δὲν ἔχει, ὡς βλέπετε, τὸν χαρακτῆρα τῶν κοινῶν δανείων· δὲν ἐδόθη οὔτε ἐλήφθη χάριν κερδοσκοπίας. Ἐδόθη διὰ νὰ ἀφιερωθῆ εἰς τὸν

καταρτισμὸν ἑνὸς χριστιανικοῦ λαοῦ, ὅστις ἀπέσεισεν ἡρωϊκῶς τὸν τυραννικὸν ζυγὸν ἑνὸς βαρβάρου κατακτητοῦ, καὶ δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν δουλείαν χωρὶς νὰ συγκινηθῇ ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης· τὸ δάνειον ἐδόθη διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς βασιλείας, διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ τάξις καὶ νὰ συστηθῇ ἡ δημοσία πίστις. Ἐδόθη τέλος πάντων διὰ νὰ λάβῃ ἐξ αὐτοῦ ἡ Τουρκία πᾶσαν χρηματικὴν ἀποζημίωσιν, τὴν ὁποίαν ἤθελε προκαλέσει ὁ κανονισμὸς τῶν ὁρίων τοῦ νέου κράτους, ὡς περὶ τούτου ῥητῶς ὥρισε τὸ ἄρθρον 13 τῆς συνθήκης τοῦ 1832, καὶ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι διὰ τὴν γνωστὴν ἀπορίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τοῦ αὐτοῦ δανείου ἐννόησαν αἱ Δυνάμεις νὰ πληρωθῶσι καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ ὁπλισμοῦ, τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν 3500 Βαβαρῶν, οἵτινες κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τῆς αὐτῆς συνθήκης συνεφωνήθη νὰ σταλῶσιν ὅσον τάχιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος, μέτρον τὸ ὁποῖον ἐπροκάλεσε μεγάλας δαπάνας, τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ ἡ Ἑλλὰς, ἐὰν ἡ τότε Εὐρωπαϊκὴ πολιτικὴ δὲν εἶχε κυρίως τὸν σκοπὸν διὰ τῆς ἐλεύσεως τῶν Βαβαρῶν νὰ ἀπομακρύνῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα.

Ἐὰν ἀντὶ τῶν Βαβαρῶν ἔμενον τότε οἱ Γάλλοι μέχρι τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ὄχι μόνον χρήματα ἤθελεν οἰκονομήσει ἡ Ἑλλὰς, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα δεινὰ δὲν ἤθελε πάθει, καὶ πρὸ πάντων δὲν ἤθελε μείνει ἄνευ συντάγματος ἀπ' ἀρχῆς, καὶ σήμερον ἄλλως ἤθελον ἔχει ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις τὰ πράγματα.

Τὸ δάνειον λοιπὸν τῶν 60 ἑκατομμυρίων δὲν εἶναι μία πρᾶξις μεμονωμένη καὶ καθαρῶς οἰκονομική· εἶναι συνάμα καὶ πολιτική· εἶναι συνδρομὴ (office) τὴν ὁποίαν χορηγοῦν συνήθως τὰ ἔθνη πρὸς ἄλληλα, καὶ μάλιστα τὰ μεγάλα εἰς τὰ μικρά. Αἱ Δυνάμεις δανείζουσαι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ δάνειον, δὲν ἐννόησαν βεβαίως νὰ μας καταπάξωσιν ἁπλῶς εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὀφειλετῶν, καὶ νὰ μᾶς ὑποβάλωσιν εἰς τὰς ἀδυσωπήτους ὑποχρεώσεις αὐτῶν. Αἱ Δυνάμεις πρὸ πάντων διενοήθησαν νὰ ἐγκληματίσωσι τὸν Εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν εἰς μίαν γωνίαν τῆς Τουρκίας, ἥτις ἀνεπιστρεπτὶ εἶχε πράγματι ἀποσπασθῇ ἐκ τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας, καὶ ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς τοῦ τόπου θέσεως, καὶ ὡς ἐκ τῆς θρησκείας τῶν κατοίκων της προσηρτήθη ἀναγκαίως εἰς τὴν Εὐρώπην.

Τοιοῦτον ἐθεωρήθη τὸ δάνειον καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἰδίας Δυ-

νάμεις, καὶ τοιαύτην διαγωγὴν αὗται ἐτήρησαν. Εἶχον τὸ δικαίωμα κατὰ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρου 6 τῆς συνθήκης νὰ μᾶς ὑποχρεώσωσιν εἰς τὴν πληρωμὴν ὁλοκλήρου τοῦ ἐτησίου ποσοῦ τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλύτρου, ἤγουν ἠδύναντο νὰ μᾶς καταστρέψωσι, διότι ποτὲ δὲν ἠδυνάμεθα ἐν τοιοῦτο ποσὸν νὰ πληρώσωμεν, καὶ ὅμως ποτὲ δὲν τὸ ἔπραξαν· ἀπ' ἐναντίας προσεφέρθησαν μὲ πολλὴν συγκατάβασιν, καὶ ἐπλήρωσαν καὶ πληρώνουν μέχρι τῆς σήμερον ἐξ ἰδίων των. Καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀκόμη, ζητοῦσαι τὸ ἑκατομμύριον, ῥητῶς διακηρύττουσιν, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο κατὰ τὰς πεποιθήσεις των οὐδὲν θέλει παρεμβάλει πρόσκομμα εἰς τὴν ταχτικὴν πορείαν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας; ἤγουν ὅτι δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον μᾶς ἐχορήγησαν τὸ δάνειον.

Ἡ Ἑλλὰς βαθύτατα βεβαίως αἰσθάνεται καὶ τὰς εὐεργεσίας καὶ τὰς συμπαθείας, τὰς ὁποίας ὀφείλει εἰς τὰς εὐεργέτιδας Δυνάμεις· ἀγνώμων ποτὲ δὲν θέλει φανῇ, οὔτε θέλει κάμει κατάχρησιν τῆς συγκαταβάσεώς των. Τὸ δάνειον δι' αὐτὴν εἶναι χρέος ἱερόν· ἡ ὑποχρέωσις, ἡ πλήρης ὑποχρέωσις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ τὸ δάνειον δὲν εἶναι οὔτε δύναται νὰ ἦναι διὰ κανένα ζήτημα.

Δὲν φρονῶ μόνον, οὔτε φρονοῦν, εἶμαι βέβαιος, αἱ Δυνάμεις, ὅτι πηγάζει εἴτε ἀπὸ τὰς νομίμους, εἴτε ἀπὸ τὰς ἠθικὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ἑλλάδος ὁ ὅρος τοῦ νὰ πληρώσῃ τὸ δάνειον καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῶν πραγματικῶν, τῶν θετικῶν διαθεσίμων πόρων της. Δὲν φρονῶ ὅμως ἐπίσης, ὅτι ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ σπαταλῶμεν τὰς προσόδους καὶ νὰ προτείνωμεν ἀνέχειαν.

Εἶναι ἐν τούτοις βέβαιον, ὅτι δὲν ἔγινε καλὴ χρῆσις τοῦ δανείου, καὶ ἔχομεν ἀφορμὰς νὰ παραπονώμεθα κατὰ τῶν διαχειριστῶν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τί πταίουν οἱ δανεισταί μας ἢ οἱ ἐγγυηταί μας; αὐτοὶ μόνον τὸ καλὸν μας ἤθελον νὰ πράξουν, καὶ διὰ τὸ καλόν μας ἔπραξαν τὰ πάντα. Εἴχομεν τὸ δυστύχημα, ἂς τὸ κηρύξωμεν παῤῥησίᾳ, νὰ διέλθωμεν τὰς δοκιμασίας μιᾶς ἀτυχοῦς Ἀντιβασιλείας· ἰδοὺ ἡ κυρία πηγὴ τοῦ κακοῦ.

Εἶναι οὐχ ἧττον ἀληθὲς, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τινῶν τὸ δάνειον ἦτον ὑπέρογκον διὰ τὴν Ἑλλάδα· μικρότερον ἔπρεπε νὰ ἦναι· τέσσαρα ἑκατομμύρια κατ' ἔτος νὰ πληρώνῃ ἡ μικρὰ καὶ πτωχὴ Ἑλλὰς διὰ τόκους καὶ χρεώλυτρα, μὴ ἔχουσα

πληθυσμὸν ἀνώτερον τοῦ ἑκατομμυρίου, καὶ συντηρουμένη ἐκ μόνης τῆς γεωργίας, εἶναι βάρος δυσβάστακτον. Ἡ ἐσωτερικὴ νομισματικὴ κυκλοφορία πάντοτε θὰ αἰσθάνεται δεινοὺς κλονισμοὺς εἰς πᾶσαν ἐπιτοίαν, τοσοῦτον μεγάλην, χρηματικὴν ἐξάντλησιν.

Ἀλλ' ὅλαι αὐταὶ αἱ σκέψεις, εἴτε ὡς εὐχαὶ θεωρηθῶσιν, εἴτε ὡς θεωρίαι, εἶναι ἄσχετοι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα· αὐταὶ εἶναι σκέψεις ἢ εὐχαὶ ἀτόμων· ἴσως ἐπηρέασαν ἐνίοτε τὸ κοινὸν πνεῦμα· ποτὲ ὅμως δὲν ἐκανόνισαν τὴν διαγωγὴν κάνενὸς δημοσίου ἀνδρός. Ἡ ἐπίσημος Ἑλλὰς καὶ σκεπτομένη καὶ ἐνεργοῦσα, ἐπρέσβευσε τὴν ἱερότητα τοῦ χρέους τῶν 60 ἑκατομμυρίων.

Δὲν γνωρίζω ὑπουργεῖον ἐν Ἑλλάδι, τὸ ὁποῖον δὲν ἐσκέφθη, δὲν ἔπραξέ τι περὶ τοῦ δανείου, διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ δανείου· οὐδεὶς ἄλλος λόγος ἠνάγκασε τὰ κατὰ καιροὺς ὑπουργεῖα νὰ ἀφήσωσιν ἐκκρεμὲς τὸ ζήτημα εἰμὴ τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν δημοσίων πόρων.

Ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἐγνώρισα εἰς τὴν Ἑλλάδα κάνένα Δάνδωνα, ὅστις ἐπρότεινεν νὰ ξεσχίσωμεν τὰ κατάστιχα, διὰ νὰ ἀναγκασθῶ καὶ ἐγὼ νὰ σᾶς ἐνθυμίσω τὸν Δημοσθένην, ὅστις ἦτον ὑπὲρ τῆς πληρωμῆς τῶν δανείων. Πιστεύω μόνον, ὅτι ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος σαπιᾶς δύω εἴδη ἀνδρῶν μέχρι τοῦδε ἀνεφάνησαν, καὶ οἱ μὲν ἐμελέτησαν κατὰ βάθος τὸ περὶ δανείων ζήτημα, οἱ δὲ ἐπιπολαίως καὶ πρὸς ἐπίδειξιν ἴσως τὸ ἐθιξαν ἐνίοτε.

Ὀχληρὸν καὶ περιττὸν εἶναι νὰ ζητήσωμεν εἰς τὴν σημερινὴν συζήτησιν νὰ μάθωμεν λεπτομερῶς ὅλα ὅσα ἀπ' ἀρχῆς συνέβησαν εἰς τὴν λῃστοδοσίαν τῶν τόκων τοῦ δανείου. Δὲν εἶναι ὅμως πάρεργον νὰ ἐξετάσωμεν ἐν περιλήψει τὰ διατρέξαντα διὰ νὰ σχηματίσωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τὸ κοινὸν μίαν ὅσον ἔνεστιν ἀκριβεστέραν ἰδέαν τοῦ πράγματος.

Κύριοι! εἰς δύω περιόδους δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τῆς ἐρεύνας μας ἡ μία ἄρχεται ἀπὸ τοῦ **1833** καὶ λήγει εἰς τὸ **1843**· ἡ δὲ δευτέρα ἄρχεται ἀπὸ τοῦ **1843**, καὶ φθάνει μέχρι τῆς σήμερον. Εἰς τὴν πρώτην περίοδον οἱ τόκοι καὶ τὰ χρεώλυτρα ἐπληρώνοντο κυρίως ἀπὸ τὸ ἴδιον δάνειον. Ἡ Γαλλία ἠθέλησεν ἀπὸ τοῦ **1838** μέχρι τοῦ **1840** νὰ κάμῃ ἐξαίρεσιν καταβάλλουσα ἐξ ἰδίων τοὺς τόκους, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐβάλεν εἰς κυκλοφορίαν ὁμολογίας ἐκ τριῶν ἑκατομμυρίων καὶ πεντακοσίων ἢ ἑξακοσίων τόσων χιλ. φράγκων, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μέτρον χρεωστοῦμεν, ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν, τὸ ἓν

ἑκατομμύριον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ **1841** μᾶς ἐχορήγησε καὶ ἐσυστήσαμεν δι' αὐτοῦ τὴν λεγομένην ἐθνικὴν Τράπεζαν· ἀλλ' ἡ κακὴ διεύθυνσις, ἥτις ἀπ' ἀρχῆς ἐδόθη εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ δανείου, εἶχε φέρει ἤδη τ' ἀποτελέσματά της, καὶ κάμμία βελτίωσις δὲν ἦτο πλέον καιρὸς νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὰ ἔσχατα.

Ἐν τούτοις κατὰ τὸ **1843** τὸ δάνειον ἐξηντλήθη, καὶ αἱ Δυνάμεις ἔλεπουσαι, ὅτι ἦσαν ὑποχρεωμέναι νὰ πληρώσουν αὐταὶ ἀνθ' ἡμῶν ὡς ἐγγυήτριαι, μᾶς ἐστενοχώρησαν καὶ αἱ τρεῖς ὁμοῦ τόσον, ὥστε ἠναγκάσθημεν νὰ λάβωμεν τὸ ἐπαχθὲς ἐκεῖνο μέτρον τῶν ἐλαττώσεων τῶν μισθῶν καὶ τῆς διαλύσεως ἐν μέρει τοῦ στρατοῦ, καὶ αὐτὴ ἡ περίστασις ἡνωμένη μὲ τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡ Ἑλλὰς νὰ διοικηθῇ συνταγματικῶς, ἔφερεν, ὡς γνωρίζετε, τὴν μεταπολίτευσιν. Ἔρχεται ἤδη καὶ ἡ δευτέρα περίοδος. Ὅλοι ὡς ἔγγιστα γνωρίζομεν, τί κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέβη ὡς πρὸς τὸ δάνειον. Ἐξ ἑνὸς μέρους αἱ Δυνάμεις ὡς ἐκ τῶν συμβάντων ἐπείσθησαν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶχε νὰ πληρώσῃ, καὶ ἤρχησαν κανονικῶς νὰ πληρώνουν ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλύτρου τοῦ δανείου· ἐξ ἄλλου δὲ μέρους ἡ Βουλὴ τῆς Ἑλλάδος θέλουσα νὰ ἐκφράσῃ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην της πρὸς τὰς Δυνάμεις καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ χρέους τῶν 60 ἑκατομμυρίων, ὅταν ἐπελήφθη τῆς συζητήσεως τοῦ πρώτου προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους, ὅστις ἦτον ὁ τοῦ **1845**, ἀπήτησε καὶ κατεχωρίσθη εἰς τὸ μέρος τῶν ἐξόδων αὐτοῦ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλύτρου. Κατὰ δὲ τὸ **1846** ἐνεγράφη μὲν ἐπίσης εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τὸ αὐτὸ ποσὸν ὡς ἔξοδον ἤγουν ὡς χρέος ἀπαιτητόν, ἐνεγράφη ὅμως συγχρόνως καὶ εἰς τὸ μέρος τῶν ἐσόδων ὡς προκαταβολὴ τῶν Δυνάμεων, διότι πραγματικῶς αἱ Δυνάμεις τὸ προκατέβαλλον, καὶ ἐπλήρωσαν τοὺς τόκους.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξηκολούθει αὐτὴ ἡ λογιστικὴ τάξις εἰς ὅλους τοὺς προϋπολογισμοὺς μέχρι τοῦ **1854** συμπεριλαμβανομένου. Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον τῆς 16 Μαΐου τοῦ **1854** συντάττον τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ **1855**, ἐπέφερε μίαν ῥιζικὴν μεταῤῥύθμισιν· ἀφῆρεσε τὸ ποσὸν τῶν τόκων ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἐσόδων, καὶ τὸ ἄφησεν εἰς μόνον τὸ μέρος τῶν ἐξόδων, ὡσὰν νὰ εἶχε τὸν σκοπὸν ἢ τὰ μέσα νὰ πληρώσῃ, ἀλλὰ δὲν ἐπλήρωσε, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ, διότι κάνὲν περίσσευμα δὲν ἄφησαν οἱ ἀπολογισμοὶ τῶν ἐτῶν **1854** καὶ **1855** καθὰ ἐκυβέρνησε. Τὸ διάδοχον ὅμως ὑπουργεῖον

ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πρώτην τάξιν, ἤγουν κατεχώρησεν ὅλον τὸ ποσὸν τῶν τόκων καὶ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ εἰς τὰ ἔσοδα, ἀπαραλλάκτως, ὅπως ἐγένετο μέχρι τοῦ 1854.

Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ 1858 ἄλλαι δυστυχῶς ὑψηλαὶ οἰκονομικαὶ ἰδέαι, ἄλλη τάξις ἐπεκράτησαν, καὶ ὁ προϋπολογισμὸς δὲν φέρει πλέον, ὡς βλέπετε, οὔτε ὡς ἔξοδον, οὔτε ὡς ἔσοδον κανὲν τοιοῦτον ποσὸν εἰς λογαριασμὸν τοῦ δανείου.

Ἐκτὸς τούτου ἐν τῷ μεταξὺ τῆς περιόδου ταύτης ἔλαβον χώραν καί τινα ἄλλα γεγονότα ἄξια λόγου, καὶ περὶ αὐτῶν ἔρχομαι νὰ λαλήσω ἰδίως. Κατὰ τὸ 1847 μία ἐκ τῶν τριῶν Δυνάμεων ἀπήτησε παρ' ἡμῶν τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων καθ' ὅσον ἀπέβλεπε τὸ τρίτον μέρος τοῦ δανείου, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἐγγυήθη καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη τότε νὰ δανεισθῇ, ὡς καὶ ἐδανείσθη ἀπὸ τὸν Κ. Εὐνάρδον, καὶ ἐπλήρωσεν ἐν ὅλοις ποσὸν ἐκ δραχμῶν ὀκτακοσίων ὀγδοήκοντα χιλιάδων περίπου.

Ἐκτοτε ἡ ὑπόθεσις τοῦ δανείου ἤρχισε νὰ θεωρῆται πάλιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀρκετὰ σπουδαία, καὶ συνεπείᾳ συνεννοήσεως αὐτῆς μὲ τὰς Δυνάμεις ἀγνοῶ ἂν μ' ὅλας ἢ μέ τινας, μὲ ποίας καὶ κατὰ ποῖον τρόπον, τὸ ἀληθὲς μόνον εἶναι ὅτι συνεπείᾳ ἐξωτερικῆς συνεννοήσεως τῆς Κυβερνήσεώς μας ἐσημειώθη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1848, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ σημειοῦται καὶ εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τοῦ 1849, 1850, 1851, ἐκτὸς τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον κατὰ τύπους ἐσημειοῦτο, ὡς προεῖπον, εἴς τε τὰ ἔξοδα καὶ εἰς τὰ ἔσοδα, ἐσημειώθη, λέγω, καὶ ἓν ἄλλο ποσὸν ἴσον μὲ τὸ τρίτον τοῦ ἐτησίου χρεωλύτρου καὶ τῶν τόκων ἤτοι δραχ. 1,278,491: 20, μὲ τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ πληρώνεται ἐτησίως ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν τῶν Δυνάμεων. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἔμελλε κατὰ περιόδους νὰ αὐξάνῃ, ἕως ὅτου νὰ συμπληρωθῇ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν ἐτησίων τόκων. Ἀλλ' οὔτε αὐτὸ οὔτε ἄλλο ὁποιονδήποτε ποσὸν ἐπληρώθη.

Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν εὗρε τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δανείου τὸ ὑπουργεῖον τῆς 4 Αὐγούστου 1850. Ἐνταῦθα συγχωρήσατέ μοι νὰ διατρίψω κάτι τι περισσότερον, διότι γνωρίζω ἀκριβέστερον τὰ διατρέξαντα, καὶ διότι ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖον εὐκολώτερον θὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀληθῆ θέσιν τοῦ ζητήματος.

Τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, Κύριοι, ὡς καὶ τὰ προλαβόντα ἐθεώρησε καθῆκόν του νὰ σκεφθῇ τί ἀποτελεσματικώτερον καὶ διαρκέστερον ἠδύνατο νὰ πράξῃ περὶ τοῦ δανείου, διὰ νὰ παύσῃ

μία ἀνώμαλος κατάστασις, δυναμένη νὰ ἔχῃ, εἰς δυθείσας περιστάσεις, συνεπείας σοβαρὰς καὶ δυσαρέστους. Ἔλαβε δὲ ἀφορμὰς τὰς ἑξῆς.

Ὁ Κ. Μαυροκορδάτος διορισθεὶς τότε Πρέσβυς παρὰ τῇ δημοκρατίᾳ τῶν Γάλλων, ἀναχωρῶν ἐναπέθετο εἰς χεῖρας τῆς Βασιλίσσης, ὑπόμνημα περὶ τακτοποιήσεως τοῦ δανείου. Κατὰ τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἡ γνώμη τοῦ Κ. Μαυροκορδάτου ἦτον, καθόσον ἀμυδρῶς πως, καὶ ἀτελῶς ἴσως, ἐνθυμοῦμαι, νὰ ἀρχήσωμεν νὰ πληρώνωμεν ἐτησίως ἓν ἑκατομμύριον. Ἀποῦμαι, διότι δὲν ἐνθυμοῦμαι τί ἀκριβῶς περιεῖχεν ἐκεῖνο τὸ ὑπόμνημα· ὅ,τι ὅμως δὲν διέφυγε τὴν μνήμην μου εἶναι, ὅτι ὁ Κ. Μαυροκορδάτος ὡς πηγὴν καὶ βάσιν τῆς ἐτησίας χορηγίας τοῦ ἑκατομμυρίου δὲν εἶχεν ἄλλα μέσα, [ἄλλους πόρους εἰμὴ τὴν καλὴν διοίκησιν.

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1850 ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ ὑπουργείου καὶ δύω ἰδιαίτερα γράμματα ἔξωθεν ἐλθόντα, γεγραμμένα ἀπὸ ἄνδρα ἔχοντα εἰδικὰς γνώσεις καὶ ἐμπνεόμενον ἀπὸ ἄδολον φιλελληνισμόν, διὰ τῶν ὁποίων μᾶς ἔδιδε καὶ αὐτὸς συμβουλάς τινας περὶ τακτοποιήσεως τοῦ δανείου· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἦτον ἁπλῆ γνώμη ὡς μὴ στηριζομένη εἰς κάμμίαν θετικὴν καὶ βεβαίαν βάσιν.

(Αὐτῶν τῶν γραμμάτων, ἅτινα μνημονεύονται τὴν 7 καὶ 28 Δεκεμβρίου (Ν. Ε) 1850 ἀνεγνώσθησαν ἀποσπάσματα).

Κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον περιῆλθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἓν ἰδιαίτερον γράμμα τοῦ ἐν Πετρουπόλει Πρέσβεώς μας Κ. Ζωγράφου, πραγματευομένου ὡσαύτως περὶ τοῦ δανείου. Ὁ Κ. Ζωγράφος, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου, ἐπιτρέψατέ μοι σᾶς παρακαλῶ νὰ κάμω ἐνταῦθα μίαν μικρὰν παρέκβασιν, διὰ νὰ ἀποδώσω δικαιοσύνην ὀφειλομένην εἰς μίαν ἐξαίρετον ἱκανότητα, ἔχασε καὶ ὁ διπλωματικός μας κλάδος καὶ τὸ κοινοβουλευτικὸν βῆμα ἕνα διακεκριμένον διπλωμάτην καὶ ἀπαράμιλλον ῥήτορα, ὁ Κ. Ζωγράφος κατὰ τὸν Νοέμβριον 1850 ἐβεβαίου τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτοῦ ἡ Ρωσσικὴ Κυβέρνησις ὑπεσχέθη νὰ μὴ ζητήσῃ αὐτὴ καὶ νὰ μεσιτεύσῃ νὰ μὴ ζητήσωσι καὶ αἱ ἄλλαι Δυνάμεις τόκους καὶ χρεώλυτρα διὰ τέσσαρα κατὰ συνέχειαν ἔτη ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ 1851.

(Ἀνεγνώσθη ἀπόσπασμα τοῦ γράμματος τοῦ Κ. Ζωγράφου γεγραμμένου ἐν Πετρουπόλει τὴν 18 Νοεμβρίου 1850).

Τὸ ὑπουργεῖον ἐζήτησε ταυτοχρόνως πληροφορίας ἀπὸ τὸ

λογιστήριον περὶ τῆς τότε καταστάσεως τοῦ δανείου, καὶ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἀκούσητε ἓν μέρος τῆς ἐκθέσεως ταύτης.

(Ἀνεγνώσθη ἀπόσπασμα τῆς ἐκθέσεως τοῦ Γ. λογιστηρίου.

Βλέπετε, Κύριοι, ὅτι μέχρι τοῦ **1871**, ἐὰν αἱ Δυνάμεις ἤθελον ἐξακολουθῆ, ὡς συνέβη μέχρι τοῦδε, νὰ πληρώνουν κατ' ἔτος τοὺς τόκους καὶ τὰ χρεώλυτρα, τὸ χρέος μας πρὸς αὐτὰς ἤθελεν ἀναβῆ εἰς τὸ ὑπέρογκον ποσὸν τῶν φράγκων **99,523,566: 53.**

Τὸ ὑπουργεῖον ἔχον ὑπ' ὄψιν του ὅλας αὐτὰς τὰς γνώμας πρὸς δὲ καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ δανείου, ἐσκέφθη ὅτι, ἀφ' οὗ δὲν ἠδύνατο ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ πληρώνῃ ἐτησίως ὅλους τοὺς τόκους, ὤφειλε κἂν ν' ἀποδίδῃ ἓν μέρος ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν τῶν Δυνάμεων μέχρι τοῦ **1871**, ὁπότε εὑρισκομένη πιθανῶς εἰς καλητέραν κατάστασιν, ἠδύνατο νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὰς Δυνάμεις, αἵτινες ἀντὶ ἐγγυητῶν καθίσταντο τότε δανεισταί, κατὰ ποῖον τρόπον καὶ μέχρι τίνος ἐποχῆς ν' ἀποσβέσῃ ὁλόκληρον τὸ χρέος. Ἔπρεπεν ὅμως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις, καὶ διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις, ἔπρεπε προηγουμένως νὰ γνωρίσῃ θετικῶς, ποῖον ποσὸν οἱ πόροι τῆς Ἑλλάδος ἐπέτρεπον ἐτησίως νὰ συνεισφέρωμεν· διότι, καθὼς ἕκαστος ἐννοεῖ, πᾶσα σκέψις, πᾶν σχέδιον καὶ πᾶσα ἀκόμη συνθήκη περὶ πληρωμῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ καμμίαν οὔτε πρακτικὴν οὔτε θεωρητικὴν ἀξίαν, ἐν ὅσῳ δὲν ἐστηρίζετο πρὸ πάντων εἰς τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ χορηγήσῃ πραγματικῶς ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους.

Κατὰ συνέπειαν ἐζήτησε τὸ ὑπουργεῖον συμβουλὴν εἰς τὸ παρελθόν· καὶ τί νομίζετε ὅτι ἔμαθεν; Εὗρεν ὅτι ἐπτὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη, ἀπὸ τὰ **1844** μέχρι τοῦ **1850** συμπεριλαμβανομένου· τὰ κυρίως ἐσωτερικὰ ἔσοδα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ στηριχθῇ πᾶσα διαπραγμάτευσις, πᾶσα πληρωμὴ τοῦ δανείου, ἀνέβησαν εἰς δραχ. **86,827,619,91**

Ἐν ᾧ τὰ ἔξοδα ἐφθασαν εἰς δραχ. . . . **89,437,905,91**

Ἔστε ἀντὶ περισσεύματος ἡ περίοδος αὕτη ἄφησεν ἔλλειμμα ἐν δραχ. **2,607,186,4**

καὶ σημειώσατε ὅτι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἐκυβέρνησαν τὸν τόπον, καὶ ἐδιοίκησαν τὰ οἰκονομικά μας πράγματα ἄνδρες ἀκραιφνοῦς πατριωτισμοῦ καὶ ἰδιαζούσης ἀκεραιότητος πρὸς δὲ καὶ πείρας μεγάλης, τόσον ὥστε τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους εἰς χεῖρας αὐτῶν δὲν ὑπερέβησαν τὰ δώδεκα καὶ ἥμισυ

ἑκατομμύρια κατ' ἔτος, καὶ ταῦτα ὁπόταν περιεστοιχίζοντο ἀπὸ πολυειδεῖς ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας κατὰ μέγα μέρος ἐγέννησεν ἡ ἐποχή.

Δὲν ἀναφέρω ἐνταῦθα τὴν ἀπὸ τοῦ **1833** μέχρι **1843** περίοδον, διότι εἶναι πασίγνωστον, ὅτι αὐτὴ ἤρχισε καὶ ἐτελείωσε μὲ ξένα δάνεια καὶ μὲ ἐλλείμματα.

Καμμίαν λοιπὸν συμβουλὴν δὲν ἠδύνατο τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἀρυσθῇ ἀπὸ τὴν πεῖραν τοῦ παρελθόντος, ὥστε ὅλην τὴν προσοχήν του ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφιερώσῃ εἰς τὸ μέλλον, καὶ κύριοι, εἰς τοιαύτας ὑποθέσεις τὸ μέλλον δοκιμάζεται καὶ δὲν μαντεύεται.

Ἐντεῦθεν ὅλας του τὰς μελέτας κατέβαλε τὸ ὑπουργεῖον, πῶς νὰ κανονίσῃ τὴν διαγωγήν του εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν πόρων καὶ τὴν περιστολὴν τῶν δαπανῶν, διότι ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου τοῦ μέσου ἠξήρτητο καὶ ἐξαρτᾶται καὶ σήμερον καὶ αὔριον καὶ πάντοτε ἡ ἱκανότης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ νὰ ἀναλάβῃ σπουδαίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ἓν μέρος τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλυσίου. Καὶ μόλον ὅτι αἱ περιστάσεις τότε ἦσαν δειναί, διότι ἐπῆλθον ἀλληλοδιαδόχως, ὡς γνωρίζετε, πολλαὶ πληγαί, διότι κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ἐπῆλθεν ἡ μεγάλη ἐπιζωοτία, ἡ ἀποξήρανσις τῶν καρποφόρων δένδρων καὶ ἰδίως τῶν ἐλαιώνων, ἡ σιτοδεία καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν σταφίδων, καὶ ὅμως τὸ ἔργον δὲν ἦτον ἀδύνατον, διότι εἶχεν ἐμπροσθέν του τὸ ὑπουργεῖον τὸ στάδιον τεσσάρων ἐτῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ, νὰ τακτοποιήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν, νὰ ἐπιφέρῃ οἰκονομίας εἰς τὰ ἔξοδα, καὶ κανεὶς δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι κατὰ μέγα μέρος ἐπραγματοποίησε τὸ ἔργον του, καθ' ὅσον δὲν εἶχε νὰ φοβηθῇ καμμίαν ἐξωτερικὴν πίεσιν, διότι ὑπῆρχεν, ὡς σᾶς προεῖπον, ἀφ' ἑνὸς ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ πιθανότης, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἡ βεβαιότης, ὅτι καὶ αἱ ἄλλαι δύω Δυνάμεις δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ μᾶς ἀναγκάσωσι νὰ πληρώσωμεν κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα τόκους.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ἐπῆλθεν ἡ σύνταξις τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ **1852**, καὶ τὸ ὑπουργεῖον εὑρέθη ἠναγκασμένον προώρως νὰ ἐκφρασθῇ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν τόκων, τοὺς ὁποίους ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ, καὶ τοῦτο διότι ὑπῆρχεν, ὡς σᾶς εἶπον, εἰς τοὺς προλαβόντας προϋπολογισμοὺς τὸ ποσὸν τῶν δραχμ. **1,278,491:20**, τὸ ὁποῖον ὡς ὑπέρογκον ποτὲ δὲν ἐπληρώθη, καὶ τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἠδύνατο οὔτε νὰ τὸ παραδιχθῇ ὡς ὑ-

περβολικόν, οὔτε νὰ ἐξαλείψῃ ὡς ἐκφράζον μίαν ἀρχὴν ὠφέλιμον διὰ τὴν Ἑλλάδα· διότι δι' αὐτῆς τῆς ἐγγραφῆς, ἥτις ἐγένετο ῥητῇ ἢ σιωπηρᾷ συναινέσει ὅλων ἢ τῶν πλειοτέρων δυνάμεων, πρώτην φορὰν ἀναγνωρίσθη ἡ ἀρχὴ τοῦ ὅτι ὑποχρεούμεθα νὰ πληρώσωμεν οὐχὶ πλέον τοὺς ἐτησίους τόκους τοῦ δανείου, ἀλλὰ μέρος ἀνάλογον μὲ τὰς δυνάμεις μας μόνον, ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν τῶν Δυνάμεων.

Ἐξ ἀναγκης λοιπὸν διέκοψε τὸ ὑπουργεῖον τὸν χρόνον τῆς δοκιμασίας, καὶ ἐνέγραψεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1852 ἢ μᾶλλον περιώρισε τὸ ἤδη ὑπάρχον ἐγγεγραμμένον ποσὸν ἀπὸ 1,278,191:20 εἰς 400 χιλ. Ἂν μὲ ἐρωτήσετε, ἐπὶ ποίων βάσεων ἐστηρίχθη· σᾶς ἀπαντῶ ὅτι δὲν εἶχεν, οὔτε ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἄλλας βάσεις εἰμὴ ὑπολογισμούς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πιθανούς, καὶ τὰ πράγματα βεβαιοῦν σήμερον, ὕστερον ἀπὸ ὀκτὼ πλήρη ἔτη, ὅτι ὁ προσδιορισμὸς οὗτος δὲν ἐστάθη πολὺ ἀτυχής.

Ἀκούσατε τίνι τρόπῳ ἐκφράζεται εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐκθέσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1852 ὁ τότε ὑπουργὸς (ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις).

Τὸ ποσὸν, Κύριοι, τῶν 400 χιλ. ἐξηκολούθει νὰ σημειοῦται εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς 1853 καὶ 1854, καὶ κἀμμία σπουδαία ἐξωτερικὴ παρατήρησις δὲν ἔγινε.

Μόνη ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις διεύθυνεν ἡμιεπισήμως καὶ φιλικῶς παρατηρήσεις τινάς, ἀλλὰ δὲν ἔκαμεν ἀντίρρησιν, ὅταν ἄκουσε τοὺς ἰσχυροὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν αὐτὴν τὴν προποποίησιν.

Ἐν τούτοις ἐπῆλθε πολιτικὴ ἀνεμοζάλη πρὸ τῆς τετραετίας, ὡς γνωρίζετε· τὸ ὑπουργεῖον τῆς 4 Αὐγούστου 1850 ἐτροποποιήθη τὴν 5 Ὀκτωβρίου 1853, καὶ τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ἔπεσεν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐκτάκτων γεγονότων τοῦ 1854· καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου τὸ ὑπουργεῖον τῆς 16 Μαΐου. Αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον, Κύριοι, ἐκτὸς τῆς ῥιζικῆς μεταῤῥυθμίσεως, τὴν ὁποίαν, ὡς σᾶς προεῖπον, ἐπέφερεν ὡς πρὸς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλύτρου τοῦ δανείου, ἐξήλειψε καὶ τὸ ποσὸν τῶν 400 χιλ., τὸ ὁποῖον εἶχε σημειωθῇ ὡς μία μικρὰ ἀποζημίωσις τῶν Δυνάμεων, διὰ τὰς προκαταβολὰς, μὲ τὰς ὁποίας ἐτησίως ἐπλήρωναν τοὺς τόκους καὶ τὰ χρεώλυτρα τοῦ δανείου. Τὸ μέτρον τοῦτο δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ θεωρῶ μέγιστον λάθος, ὡς ἐθεώρησα καὶ ἐκήρυξα τότε ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ

ὅλας τὰς ῥαγδαίας μεταῤῥυθμίσεις, τὰς ὁποίας ἔφερεν ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1855· ποτὲ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν ἡ ἀρχὴ τοῦ ὅτι ἡ Ἑλλὰς προσωρινῶς τοὐλάχιστον δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ πληρώσῃ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν τόκων, καὶ διὰ τοῦτο ἀνελάμβανε τὸ χρέος τοῦ νὰ πληρώνῃ μέρος ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν· τόσῳ μᾶλλον δὲ ἔπρεπε νὰ ἐμμένῃ καὶ αὐτὸ καὶ τὸ ἑπόμενον ὑπουργεῖον εἰς ἓν τοιοῦτο καλὸν προηγούμενον, καθ' ὅσον καὶ αὐταὶ αἱ Δυνάμεις εἶχον ἤδη παραδεχθῇ ἐν μέρει τοὐλάχιστον αὐτὴν τὴν ἀρχήν.

Ἔκτοτε κανὲν ὑπουργεῖον δὲν κατεχώρησεν οὔτε αὐτὸ οὔτε ἄλλο ποσὸν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν λόγῳ πληρωμῆς ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν τῶν Δυνάμεων.

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς 22 Σεπτεμ. 1855 μᾶς εἶπε μόνον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1856, ὅτι ἡ Κυβέρνησις *ὑπέσχετο νὰ ἀπευθύνῃ ἁρμοδίως τὴν περὶ τούτου ἐκεσίαν της εἰς τὰς Δυνάμεις*, καὶ εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἤθελε γένῃ αὐτῇ εὐπρόσδεκτος.

Ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβάλλων τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1858, μᾶς εἶπεν εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ γεγραμμένην κατὰ τὸν Φεβρ. τοῦ 1857, ὅτι ἐφρόντισε διὰ πάσης οἰκονομίας καὶ κατώρθωσε πλεόνασμα 300 χιλ. διὰ νὰ πληρώσῃ κατὰ τὸ 1858 ἀπέναντι τῶν τόκων τοῦ δανείου· ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον περιεῖχεν ἡ πρότασις τῶν εἰς τὰς Δυνάμεις, ἀλλ' ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ σημειώσῃ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τι ἀφορῶν τὸ δάνειον, *πρὶν ἢ περαιωθῶσιν αἱ μετὰ τῶν Δυνάμεων ἐκκρεμεῖς διαπραγματεύσεις*.

Ἔκτοτε τέσσαρες χρόνοι παρῆλθον, καὶ τρέχομεν τὸ πέμπτον ἔτος, καὶ τὸ ὑπουργεῖον οὐδὲ γρὺ δὲν μᾶς εἶπεν οὔτε περὶ τοῦ ἀποτελέσματος οὔτε περὶ τῆς φύσεως τῶν διαπραγματεύσεων· καὶ αἴφνης ἔρχεται καὶ μᾶς λέγει σήμερον, ὅτι αἱ δυνάμεις ἀπῃτησαν κατ' ἔτος ἓν ἑκατομμύριον καὶ ζητεῖ τὴν πίστωσιν τοῦ ἑκατομμυρίου διὰ τὸ 1859, καὶ ἀναμφιβόλως θὰ μᾶς ζητήσει αὔριον καὶ ἑτέραν ὁμοίαν πίστωσιν διὰ τὸ 1860, ἀφ' οὗ ἐζήτησεν ἤδη διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1861 ἄλλο ἓν ἑκατομμύριον διὰ τὸ 1861. Τοιουτοτρόπως τὸ ὑπουργεῖον καθιεροῖ ἓν προηγούμενον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἔχῃ συνεπείας δυσχερεῖς διὰ τὸ μέλλον ὡς πρὸς τὰς σχέσεις μας μὲ τὰς Δυνάμεις καὶ ὡς πρὸς τὴν δημοσίαν πίστιν, χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ βάλῃ ὑπ' ὄψιν τῶν Βουλῶν ὅλα τὰ ἐγ-

τημένα τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν, ὑπὸ τὴν πρόφασιν τοῦ ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις εἶναι ἐκκρεμεῖς, χωρὶς νὰ μᾶς πείσῃ, μὲ ἀριθμοὺς εἰς τὰς χεῖρας, ἂν τὸ δημόσιον ταμεῖον εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ πληρώνῃ τοσαῦτα ἐτησίως καὶ ἄνευ διακοπῆς, καὶ χωρὶς τέλος πάντων νὰ μᾶς ρωτήσῃ, πόθεν αἱ Δυνάμεις ἀπέκτησαν τὴν βεβαιότητα, ὅτι αὐτὴ ἡ πληρωμὴ δὲν θέλει παρεμβάλει προσκόμματα εἰς τὴν τακτικὴν πορείαν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας. Ἀλλ' ἀντὶ τούτων πάντων μᾶς ἔφερεν αὐτὴν τὴν δυστυχῆ ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν ἤθελε συσταλῇ τις νὰ πέμψῃ ἐπὶ τοσοῦτον ἀδικαιολόγητον καὶ εἰς τὸν τραπεζίτην του.

Κύριοι! Εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἂν καὶ οἰκονομικὴν, ἡ Κυβέρνησις ἐ ὥρισεν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ἔπρεπε νὰ διεξαγάγῃ μὲ ἄκραν μυστικότητα τὰς διαπραγματεύσεις, καὶ κάνεις ἐξ ἡμῶν δὲν ἤθελε νὰ διεγείρῃ δυσκολίαι· κάνεις οὔτε ἁπλῆν ἐπερώτησιν δὲν διετύπωσεν. Ἔχουν ἀληθῶς τὸ δικαίωμα αἱ Κυβερνήσεις νὰ διαπραγματεύωνται ἐν μυστικότητι μὲ τοὺς ξένους, ἀλλ' αὐτὸς ὁ μυστικισμὸς δὲν εἶναι ἕνας κανὼν ἄνευ ὁρίων καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως. Δὲν λαλῶ ἐνταῦθα περὶ τῶν ἀπολύτων Κυβερνήσεων, διότι οὔτε γνωρίζω, οὔτε ἐνδιαφέρομαι νὰ μαθω τοὺς κανόνας, καθ' οὓς αὐταὶ πολιτεύονται. Ἀλλ' εἰς τὰ Συνταγματικὰ Κράτη αἱ Κυβερνήσεις δὲν δύνανται, δὲν ταῖς εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ παραπείσωσιν ἐπ' ἄπειρον καὶ ἄνευ ἰσχυρῶν λόγων τὸν μυστικισμὸν εἰς τὰς μετὰ τῶν ξένων διαπραγματεύσεις, καὶ μάλιστα, ὅταν πρόφανῶς ἀπαντῶνται προσκόμματα.

Τὰ συνταγματικὰ ἔθνη συνειθίζουν, καὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ παρεμβαίνουν εἰς τὴν διοίκησιν πρὶν ἡ ἀ ἐπιτηδειότης τῆς κυβερνήσεως των περιπλέξῃ τὰ πράγματα· καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἐν τῷ συμφέροντι αὐτῆς τῆς ἰδίας Κυβερνήσεως νὰ καθιστᾷ τὴν διαγωγήν της ὕποπτον, οὔτε νὰ ἀναλαμβάνῃ μεγάλας εὐθύνας. Ἐκτὸς τούτου ὅταν πρόκειται νὰ ζητηθῶσι παρ' ἄλλων Δυνάμεων συγκαταβάσεις καὶ χάριτες, οἱ συνταγματικοὶ ὑπουργοὶ φροντίζουν νὰ λαλοῦν, ἀφ' οὗ ἀκούσουν τὴν γνώμην τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καὶ περιβληθῶσιν εἰδικῶς μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην των· δὲν λαλοῦν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι. Καμμία ἄλλη δύναμις δὲν ἔκαμε ποτὲ εἰς συνταγματικὰ κράτη παραχωρήσεις χάριν τοῦ προσώπου ὑπουργῶν, οἵτινες ἐκπίπτοντες τῆς ἐξουσίας μένουν ξηρὰ ἄτομα. Τοιαῦται συγκαταβάσεις γίνονται μόνον, ὁσάκις πρόκειται νὰ ἐκπληρωθῶσιν εὐχαὶ λαῶν,

ἢ ὅταν τοὐλάχιστον οἱ ὑπουργοὶ ἀντιπροσωπεύωσιν ἰσχυρὰ ἐν τῷ τόπῳ κόμματα. Ὁ Ναπολέων Γ'. ἤνοιξε προχθὲς τοὺς λιμένας τῆς Γαλλίας εἰς τὰ Ἀγγλικὰ προϊόντα, διότι ἡ Κυβέρνησις τοῦ τόπου εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν ἀρχηγῶν τοῦ κόμματος τῶν Οὐίγγων, εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν ὁποίων ἐμπιστεύεται. Καὶ αὐτὸς ὁ Καβοὺρ πολλὰ κατώρθωσεν ὑπὲρ τῆς Σαρδηνίας, ἐκ συγκαταβάσεως τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας, διότι ἀντιπροσωπεύει μέγιστον κόμμα ἐν τῇ πατρίδι του καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν, ἐν ᾧ ὁ Λαμάρμορας καὶ Ῥαττάζης, ἄλλως ἀξιόλογοι ἄνδρες, κάμμίαν σπουδαίαν συγκατάβασιν εἰς αὐτὸς τὰς Κυβερνήσεις δὲν ἀπήντησαν.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς γενικῆς ταύτης θεωρίας ὑπάρχει καὶ ἰδιαίτερος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἦτο ὑποχρεωμένη ἡ Κυβέρνησις μας πρὸ πολλοῦ νὰ προκαλέσῃ τὴν γνώμην τῶν Βουλῶν εἰς τὰς διαπραγματεύσεις ταύτας.

Κύριοι! Ὅταν τὸ ὑπουργεῖον μᾶς ἔλεγεν, ὅτι καταγίνεται εἰς διαπραγματεύσεις, τότε ἀντὶ διαπραγματευτῶν ὑπῆρχ ν εἰς τὰς Ἀθήνας Κομμισσάριοι τῶν τριῶν Δυνάμεων καὶ ἐξήλεγχον τὰ κατάστιχά μας, τὴν περιουσίαν μας, τὴν διαγωγήν μας. Οἱ Κομμισσάριοι ἐκάθηνται τρεῖς περίπου χρόνους, ἐπιθεώρησαν τὰ βιβλία μας, ἔκριναν κατὰ τὰς ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας ἔλαβον, καὶ ἀπεράτισαν, καὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον τὸ ὁποῖον ζητεῖται σήμερον, εἶναι τὸ πρωϊὸν τῆς ἐκλογίσεως τῶν Κομμισσαρίων καὶ οὐχὶ τῶν διαπραγματεύσεων. Αὐτὸ τοῦτο μᾶς βεβαιοῖ καὶ ὁ βασιλικὸς λόγος, ὅταν ῥητῶς λέγῃ *αἱ Δυνάμεις ἀπήτησαν ἓν ἑκατομμύριον*, καὶ ἀπαιτῶ δὲν σημαίνει συγκατάθεσιν τῶν μερῶν, δὲν ἐννοεῖ διαπραγμάτευσιν.

Τὸ ὑπουργεῖον, Κύριοι, μὲ τὸ σύστημα τοῦ μυστικισμοῦ ἔβλαψε καὶ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου. Τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν οὔτε κατὰ θεωρίαν οὔτε κατὰ πρᾶξιν δὲν συγχωρεῖ νὰ στέλλωνται ξένοι Κομμισσάριοι νὰ ἐξελέγχουν τὰ βιβλία καὶ τὴν διαγωγὴν ἑνὸς ἔθνους, ὅπως ἀνακρίνωνται τὰ κατάστιχα τοῦ χρεωκόπου ἐμπόρου. Μία τοιαύτη πρᾶξις προσβάλλει ἢ γοῦν ἐλαττόνει τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἔθνους, καὶ ἡ προσβολὴ αὕτη εἶναι πρᾶγμα ἐθνικὴ ζημία ἀνυπολόγιστος· καὶ διὰ τοῦτο ἀποκρούεται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ διεθνοῦς δικαίου.

Ἄπειρα ἔθνη ἔχουν χρέη πρὸς ἀλλήλα· ἀλλὰ κανὲν δὲν ὑπελήφθη μέχρι τοῦδε εἰς τοιαύτην ἐξουδένωσιν καὶ ταπείνωσιν. Ἂν αἱ Δυνάμεις ἐπέμενον, καὶ ὡς ἰσχυραὶ εἶχον τὴν δύναμιν νὰ ἐπιβάλουν τὴν θέλησίν των ἐναντίον τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν,

τὸ ὁποῖον δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω, διότι δὲν ἔχω κἀμμίαν ἀφορμὴν νὰ πεισθῶ, οἱ ὑπουργοὶ ὤφειλον νὰ μὴν ἀγνοοῦν ὅτι, ἂν δὲν εἶχον τὴν γενναιότητα νὰ ἀρνηθοῦν, δὲν εἶχον ὅμως οὔτε τὸ δικαίωμα νὰ κάμουν κἀμμίαν τοιαύτην παραχώρησιν ἐξ ἰδίας ἀρμοδιότητος· ὤφειλον νὰ ἀνακοινώσωσιν εἰς τὰς Βουλὰς τὴν ἀπαίτησιν ταύτην, ὅπως ρέρουν σήμερον καὶ τὴν πίστωσιν, διὰ νὰ λάβουν τὴν ψῆφον τῶν Βουλῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐθνικῆς τιμῆς, ὅπως ζητοῦν νὰ λάβουν τὴν ψῆφον τῶν Βουλῶν καὶ σήμερον, ὅτι ὁ λόγος εἶναι παρὶ ἁπλῆς χρηματικῆς πιστώσεως. Ἀλλὰ τί θετικώτερον ἤθελον πράξει αἱ Βουλαὶ ἀφ' ὅ,τι ἔπραξε τὸ ὑπουργεῖον, θὰ μὲ εἴπωσιν ἴσως; θέλετε νὰ τὸ μάθετε; ἀκούσατε. Αἱ Βουλαὶ ἤθελον ἀρνηθῆ, καὶ ἤθελον ἐπιμείνει ἀρνούμεναι, διότι ἤθελον ἔχει τὴν πεποίθησιν, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ ἰδίαι Δυνάμεις, ἂν ἄλλως ἔπραττεν ἡ Ἑλλὰς, ἤθελον τὴν καταῤῥονήσει, ἤθελον λυπηθῆ, διότι τοσοῦτον εἰς τὴν ἀναγέννησίν της ἐνθουσιάσθησαν, τόσα πολύτιμα καὶ εὐγενῆ αἵματα ἔχυσαν, τοσαύτας χρηματικὰς θυσίας κατέβαλον δι' ἕνα λαὸν, ὅστις δὲν εἶχεν ἐπίσης ζωηρὸν τὸ αἴσθημα τῆς τιμῆς, ὅπως εἶχε τὸ αἴσθημα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπάρξεως.

Ἔβλαψε δὲ τὸ ὑπουργεῖον καὶ αὐτὰ τὰ ὑλικὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους, διότι ὄχι μόνον ἐδέχθη τοὺς Κομμισσαρίους, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε κἂν νὰ χειραγωγήσῃ αὐτοὺς ἀνυκόντως, καὶ νὰ βάλῃ τὰ ἔργα των ὑπὸ ἕνα ὁποιονδήποτε ἀξιόχρεων ἔλεγχον. Ποτὲ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνοίξῃ τὰ ἀρχεῖα εἰς τοὺς Κομμισσαρίους, ἀφ' οὗ ἔπραξε τὸ μέγα λάθος νὰ τοὺς δεχθῇ, πρὶν ἡ συμφωνήσῃ μετ' αὐτῶν, ὅτι δὲν εἶχην τὸ δικαίωμα νὰ διευθύνουν κἀμμίαν ἐκθεσίν των εἰς τὰς Δυνάμεις περὶ τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως, πρὶν ἡ τεθῇ αὕτη ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ ὑπουργείου, καὶ συνοδευθῇ μὲ τὰς τυχούσας παρατηρήσεις αὐτοῦ. Ὅπως ὅμως ἔγινε σήμερον, αἱ ἐκθέσεις τῶν Κομμισσαρίων ἀπέκτησαν ἐν Εὐρώπῃ προνόμιον· αὐταὶ σχηματίζουν ἤδη ἀποκλειστικῶς τὸ οἰκονομικὸν δίκαιον τῆς Ἑλλάδος· αὐταὶ εἶναι ἄλλαι φετφάδες προωρισμέναι νὰ τιμωροῦν ἀκαταπαύστως τοὺς Ἕλληνας. Ἐζημίωσε λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον τὰ μέγιστα τὸ ἔθνος, διότι τοιουτοτρόπως συνέτρεξε νὰ σχηματισθῇ παρὰ ταῖς Δυνάμεσιν ἡ γνώμη, ἡ ἐσφαλμένη ἴσως γνώμη τοῦ ὅτι δύναται ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τοῦ 1859 νὰ πληρώνῃ κατ' ἔτος ἄνευ βλάβης τῆς ὑπηρεσίας τοῦ κράτους ἓν ἑκατομμύριον· καὶ αὐτὴ ἡ γνώμη, ἂν ἐπικρατήσῃ, πρὶν μάλιστα λάβωσιν ἄλλην διεύθυνσιν τὰ οἰκονομικά μας πράγματα, εἶναι κίνδυνος νὰ περιπλεχθῇ καὶ οἰκονομικῶς καὶ πολιτικῶς τὸ μέλλον τῆς πατρίδος· διότι δὲν πιστεύω ὅτι, ὅπως βαδίζομεν σήμερον, θὰ δυνηθῇ τὸ δημόσιον ταμεῖον νὰ πληρώνῃ κανονικῶς αὐτὸ τὸ ποσὸν, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἄλλο ποσὸν μεγαλήτερον.

Τὸ παράδοξον δὲ εἶναι, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ὄχι μόνον ὑπέβαλε τὸ ἔθνος εἰς αὐτὴν τὴν ἀτίμωσιν, ἡ ὁποία θὰ ἀφήσῃ ἐποχὴν, ὡς ἄρητε καὶ τὸ πολυθρύλητον ὑπόμνημα, καὶ θὰ μένῃ ἐξ ἀκαθέκτου προηγούμενον εἰς τὰ διπλωματικὰ χρονικὰ τῶν ἐθνῶν πρὸς βλάβην πάντοτε τῶν ἀδυνάτων ὄχι μόνον καὶ μετὰ τὴν μεγαλητέραν ταύτην θυσίαν ἀπέτυχεν εἰς τὰς διαπραγματεύσεις του ἕνεκα ἀκατανοήτου ἀνεπιτηδειότητος ἢ ἕνεκα ἄλλων λόγων, προσωπικῶν, πάντοτε ἀλλ' ἔχει τὸ βάρος νὰ ἐμμένῃ εἰσέτι εἰς τὸ σύστημα τοῦ μυστικισμοῦ, καὶ τὸ χειρότερον, ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ διεξαγάγῃ αὐτὸ τὸ ἴδιον νέας διαπραγματεύσεις, καὶ ταῦτα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι.

Κύριοι! Ἐὰν ἔχωμεν ἀφορμὰς, νὰ ἐλπίσωμεν εἰς μίαν νέαν διαπραγμάτευσιν, νὰ βελτιώσωμεν τὴν τύχην μας ἀπέναντι τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων, οἱ λόγοι τῶν παρόντων ὑπουργῶν δὲν εἶναι, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἦναι, νομίζω, ἐκεῖνοι, οἵτινες θὰ πείσωσιν. Οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ὅ,τι εἶχον νὰ εἴπωσι τὸ εἶπον καὶ τὸ ἔγραψαν ἀναμφιβόλως· οἱ ὑπουργοὶ συνέζησαν μὲ τοὺς Κομμισσαρίους δύω ἢ τρία ἔτη· ἐξήντλησαν ὅλην των τὴν ἐπιρροήν, ὅλα των τὰ μέσα, ὅλην των τὴν ῥητορικὴν καὶ γραφικὴν ἱκανότητα· καὶ ὅμως τίποτε ἄλλο δὲν κατώρθωσαν εἰμὴ νὰ ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις τῶν Δυνάμεων, τὴν ὁποίαν ἔχετε ὑπ' ὄψιν, καὶ τὴν ὁποίαν προφανῶς καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπουργοὶ δὲν ἐγκρίνουν, ἤγουν ἔγινεν ἐναντίον τῆς θελήσεώς των.

Ματαίως διϊσχυρίζονται ἔπειτα, ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις εἶναι ἐκκρεμεῖς· αἱ διαπραγματεύσεις ἤρχησαν μὲ ἄλλας προτάσεις καὶ ἐτελείωσαν μὲ τὸ ἑκατομμύριον. Τὸ ὑπουργεῖον κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1857 μᾶς εἶπεν, ὡς ἀκούσατε, ὅτι εἶχε προτείνει εἰς τὰς Δυνάμεις νὰ πληρώσῃ δραχ. 300 χιλ. καὶ αἱ Δυνάμεις οὔτε παρεδέχθησαν τὴν προσφοράν, οὔτε ἀντεπρότειναν ἄλλην, ἀλλ' ἀπήτησαν ἓν ἑκατομμύριον. Ποῦ εἶναι λοιπὸν οὔτε κἂν ἴχνος ὑφισταμένης διαπραγματεύσεως;

Ἂν ἔχῃ σκοπὸν τὸ ὑπουργεῖον νὰ γράψῃ, ἢ ἂν ἤδη ἔγραψε κἀμμίαν ἱκετήριον ἐπιστολὴν εἰς τὰς Δυνάμεις, αὐτὸ δὲν λέγεται διαπραγμάτευσις. Διαπραγμάτευσις εἶναι καὶ λέγεται, ὅταν γίνεται πρότασίς της· ὅταν αὐτὴ ἡ πρότασις γίνεται δεκτὴ, καὶ ἄρχωνται αἱ συνδιαλέξεις· τοῦτο εἶναι διαπραγμά-

τυσις, καὶ τοιοῦτόν τι, στοιχηματίζω ὅ,τι θέλετε, ὅτι δὲν ὑπάρχει.

Κύριοι! ἐκεῖ ὅπου κατήντησαν σήμερον τὰ πράγματα, ἀπαιτοῦνται ἄλλα μέσα, μέσα πειστικώτερα καὶ λογικώτερα, καὶ αὐτὰ εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ πράγματος, ἐν πλήρει δημοσιότητι ἐν τῷ περιβόλῳ τῶν Βουλῶν· εἶναι αἱ εὐχαὶ αὐτῶν τῶν σωμάτων. Τὴν σύμπραξιν αὐτῶν ὠφείλεν ἡ Κυβέρνησις πατριωτικῶς καὶ πολιτικῶς σκεπτομένη νὰ προκαλέσῃ μετ' ἐπιμονῆς, καὶ οὐχὶ ὅταν ἔρχωνται αἱ Βουλαὶ καὶ τὴν προσφέρουν, νὰ τὴν ἀποκρούσῃ. Ἡ Εὐρώπη τὴν Ἑλλάδα ἀγαπᾷ, ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἔκαμε μεγάλας θυσίας, καὶ κατέβαλε μεγάλας προσπαθείας. Αὐτῆς τὴν φωνὴν ἔκουσεν εὐμενῶς πάντοτε· καὶ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι αἱ πεποιθήσεις καὶ αἱ εὐχαὶ τῶν ἀντιπροσωπικῶν σωμάτων τῆς Ἑλλάδος, ἑνωμέναι μὲ τὰς προσπαθείας τοῦ Βασιλέως της, ἤγουν αἱ παραστάσεις καὶ ἱκεσίαι τῶν τριῶν ὁμοῦ μεγάλων ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους, εἰς μίαν ὑπόθεσιν καθαρῶς οἰκονομικήν, εἰς μίαν ἐκτίμησιν τῶν πραγματικῶν πόρων καὶ δαπανῶν τοῦ τόπου, θέλουν ῥίψει μέγα βάρος εἰς τὴν πλάστιγκα· πολλοὺς διασταγμοὺς θὰ ἀπομακρύνουν, καὶ θὰ προκαλέσουν ἀναμφιβόλως νέας εὐνοϊκὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων.

Οὐδεὶς Ἑλληνικὴν καρδίαν ἔχων, οὐδεὶς ὅσον ἀμυδρῶς καὶ ἀτελῶς ἐσπούδασε τὸν πολιτικὸν κόσμον, εἴτε Γερουσιαστὴς εἶναι, εἴτε βουλευτὴς, εἴτε δημοσιογράφος, εἴτε ἁπλοῦς πολίτης, ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι εἰς τοιαύτην περίστασιν τίποτε ἄλλο δὲν θέλει συμβουλευθῇ, οὔτε ἀκούσει εἰμὴ τὸ καθῆκον τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τὴν λατρείαν τὴν ὁποίαν ὀφείλει εἰς τὴν ἀλήθειαν, κανεὶς ἑπομένως κίνδυνος δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν δημοσιότητα.

Ἔπειτα ποῦ εἶναι αἱ καυχήσεις τοῦ ὑπουργείου τούτου, τὰς ὁποίας καὶ ἐδῶ καὶ εἰς ἕνα ἄλλον περίβολον ἀκούομεν συνήθως ἐπαναλαμβανομένας; «Ἡμεῖς εἴμεθα ὀπαδοὶ τῆς δημοσιότητος, τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου, τοῦ ἐλευθέρου ἐν γένει πολιτεύματος» εἶπον καὶ ἐπανέλαβον πολλάκις τινὲς ἐκ τῶν εἰς τὰς ὑπουργικὰς ἕδρας καθημένων· καὶ ἔπειτα εἰς μίαν τόσον ἁπλῆν, τόσον κοινὴν ὑπόθεσιν ἀφ' ἑνὸς, καὶ τόσον σπουδαίαν καὶ σοβαρὰν ἀφ' ἑτέρου, περιταφρώνεσθε ἐντὸς τῶν χαρακωμάτων τοῦ μυστικισμοῦ; Ἂν εἶσθε φίλοι τῆς ἀληθείας, ἂν δὲν ἠθέλησθε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ῥίψατε εἰς τὴν δημοσιότητα ὅλας τὰς σκέψεις καὶ τὰς πράξεις σας, τὰ τετελεσμένα τοὐλάχιστον ἔργα, καὶ ἀκούσατε τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν σωμάτων, συμβουλευθῆτε τὴν κοινὴν γνώμην. Μὴ λέγετε ἄλλα καὶ ἄλλα πράττετε. Τὰ κοινὰ συμφέροντα κανένα κίνδυνον εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην δὲν τρέχουν· δὲν θέλετε πιστεῖ κανένα ὅτι ζητεῖτε τὴν μυστικότητα διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἔθνους.

Εἶναι, Κύριοι, συνταγματικὸν καὶ ἀπαραίτητον νὰ ὑποβληθῶσιν ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ σῶμα τῆς Γερουσίας.

α.) Ἡ ἐξωτερικὴ ἀλληλογραφία τῆς Κυβερνήσεως περὶ τοῦ δανείου καὶ

β.) Ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ Ἔτους **1857**, ὅστις ἀπὸ πέρυσιν ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὰς Βουλάς, καθὼς καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ **1858** καὶ ἡ προσωρινὴ κατάστασις τοῦ **1859**.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔγγραφα, Κύριοι, εἶναι ἀπαραίτητα διὰ νὰ ἴδωμεν εἰς τὰ πρῶτα ἤγουν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλογραφίαν, ποῖοι ἐστάθησαν οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν στηριχθεῖσαι, *ἐπείθησαν* αἱ Δυνάμεις, ἐν ᾧ ζητοῦν τὸ ἓν ἑκατομμύριον, *ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο οὐδὲν θέλει παρεμβάλλει πρόσκομμα εἰς τὴν πορείαν καὶ τὴν ταχυτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας.*

Μᾶς εἶναι ἔπειτα ἀναγκαῖοι οἱ ἀπολογισμοὶ διὰ νὰ ἐξετάσωμεν, ποῖα τὰ πραγματικὰ περισσεύματα τοῦ κράτους, τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ δώσωμεν διὰ τὸ δάνειον, χωρὶς νὰ σταματήσωμεν ἢ νὰ ἐξασθενήσωμεν τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, σφόνα μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν τῶν ἰδίων Δυνάμεων· ἄλλως πράττοντες, πολεμοῦμεν καὶ καταστρέφομεν τὸ μέγα ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον μᾶς ἐδόθη τὸ δάνειον, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον κατέβαλεν ἡ Εὐρώπη τοσαύτας ἄλλας ὑπὲρ ἡμῶν θυσίας.

Ἴδετε, Κύριοι, ὅτι ἀπὸ τοῦ **1844** μέχρι τοῦ **1850** συμπεριλαμβανομένου ἀντὶ περισσευμάτων εἴχομεν ἐλλείμματα ἐκ δρ. **2,607,186·04** καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ στηριχθῆσαν οἱ Κομμισάριοι ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν τῶν ἐτῶν εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ εἰς τὰ συμπεράσματά των.

Ἐχ μὲν ἤδη ἄλλην μίαν περίοδον παρελθόντες, τὴν ὁποίαν ἐπίσης δυνάμεθα νὰ ἀνακρίνωμεν, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπὸ τοῦ **1851** μέχρι τοῦ **1856**, διότι ἔχομεν τοὺς ἀπολογισμοὺς αὐτῶν τῶν ἐτῶν ὑπὸ τὰς ὄψεις μας.

Ἐξέτασα, Κύριοι, τοὺς ἓξ τούτους ἀπολογισμοὺς καὶ εὗρον ὅτ, ἀφ' οὗ ἀφαιρεθῶσιν ὅλα τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα σημειοῦνται μὲν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ ταμείου, δὲν εἶναι ὅμως πραγματικὰ χρήματα, τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ἔχουσιν ὡς ἑρεξῆς,

Καθαρὰ γρηματικὰ περισσεύματα τῶν ἐτῶν
1851, 1852, 1853 δραχ. 1,433,671, 1
Τὰ δὲ τῶν ἐτῶν 1854, 1855, 1856 . . 688,682,25

Τὸ ὅλον τῶν ἓξ ἐτῶν 2,122,356,26

Καὶ ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου δὲν ἠδύναντο οἱ Κομμισσάριοι νὰ στηρίξωσι τὸν διϊσχυρισμόν, ὅτι εἶναι εἰς κατάστασιν ἡ Ἑλλὰς νὰ πληρώσῃ κατ' ἔτος ἓν ἑκατομμύριον, ἐν ᾧ μόλις ἠδύνατο νὰ πληρωθῇ ἐξ αὐτῶν ἓν ποσὸν ἐκ δραχ. 400 χιλ., ὅπως ὀρθῶς ὡς ἔγγιστα προϋπελόγισε τὸ ὑπουργεῖον τοῦ 1852.

Ἐνταῦθα δὲν ἐνόμισα ὀρθὸν νὰ μνημονεύσω τὰ πραγματικὰ περισσεύματα, ὅσα κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1850 εὑρέθησαν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ κράτους, καὶ τὰ ὁποῖα ἦσαν 2,786,918, 77 συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου, τὸ ὁποῖον ἔχομεν εἰς μετοχὰς τοῦ δημοσίου εἰς τὴν Τράπεζαν, διότι αὐτὰ δὲν εἶναι περισσεύματα τῶν εἰσοδημάτων τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μικρὰ λείψανα τῶν ἐξωτερικῶν δανείων.

Ποῦ λοιπὸν ἐβασίσθησαν οἱ Κομμισσάριοι εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ εἰς τὰς γνωμοδοτήσεις των;

Μήπως ἀρά γε ἐπίστευσαν καὶ αὐτοί, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν νομοθετικῶν περιβόλων, ὅτι πραγματικῶς ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1856 ἄφησε περισσεύματα τὰ 10 ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα φαίνονται εἰς τοὺς ἀριθμούς, ἢ μήπως ἀπεπλανήθησαν καὶ αὐτοὶ ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι μὲ τὰ ἀμέτρητα μιλλιούνια, τὰ ὁποῖα ὡς ἠκούσαμεν ὅλοι, διεσαλπίζοντο πρὸ πολλοῦ μετὰ στόμφου καὶ εἰς αὐτὸ τὸ βῆμα καὶ εἰς τὸν ὑπουργικὸν τύπον, καὶ εἰς ἐφημερίδας ἀκόμη τῆς Εὐρώπης, ὅτι ὑπάρχουν καὶ πλημμυροῦν τὸ ταμεῖόν μας; Ἀλλ' ἓν τοιοῦτον λάθος δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τοὺς εἰδικοὺς τούτους ἄνδρας, οἵτινες ὁμολογουμένως ἦσαν ἐγκρατεῖς τῆς λογιστικῆς τέχνης.

Διὰ νὰ πεισθῆτε δὲ καὶ ὑμεῖς, Κύριοι, καὶ ἔχω ἀνάγκην νὰ πεισθῆτε, ἀφ' οὗ ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἂν ἐληφθῆτε, ὅτι αὐτὰ τὰ μιλλιούνια δὲν ὑπῆρχον εἰς τὸ ταμεῖόν μας, οὔτε τὰ δέκα ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα φέρει ὡς περισσεύματα ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1856, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς κάμω μίαν σύντομον τῶν ἀπολογισμῶν τούτων ἀνάλυσιν.

Ἄρχομαι, Κύριοι, ἀπὸ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1850· διότι εἰς αὐτὸ τὸ ἔτος κλείει ἡ ἀνώμαλος ἐποχὴ τῶν οἰκονομικῶν μας πραγμάτων, καὶ ἄρχεται ἡ νέα περίοδος, ἀφ' ἧς ἡ διαχείρισίς μας παρουσιάζει κατ' ἔτος σχεδὸν πολλὰ ἢ ὀλίγα πραγματικὰ περισσεύματα.

Ὁ ἀπολογισμὸς λοιπὸν τοῦ 1850 ἄφησεν ἀκαθάριστον περίσσευμα . . . . . δραχ.	4,872,359,62
ἐξ αὐτῶν ἀφαιρουμένων τῶν ἀκολούθων ποσῶν, ἤτοι	
1) Προκαταβολαὶ καὶ δάνεια 765,699,17	
2) Ὑπόλογοι ταμίαι ὀφειλέται 521,086,15	2,085,440,85
3) Ἐπισφαλεῖς ἀπαιτήσεις . 798,665,23	
διότι τὰ ποσὰ ταῦτα δὲν ὑπάρχουν εἰς πραγματικὰ χρήματα εἰς τὸ ταμεῖον, καὶ μήτε εἶναι ἐλπὶς νὰ συναχθῶσι ποτέ, τοὐλάχιστον κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῶν μέρος, μένουν καθαρὰ περισσεύματα εἰς τὸ ταμεῖον	2,786,918,77

Χρῆσις τοῦ 1853.

Ὁ ἀπολογισμὸς αὐτοῦ τοῦ ἔτους, ὅστις φέρει τὰ περισσεύματα τοῦ 1851 καὶ 1852, καθὼς καὶ τὰ τοῦ 1850 παρουσιάζει περισσεύματα ἀκαθάριστα	6,351,555,39
ἐξ αὐτῶν ἀφαιρουμένων ὡς ἀνωτέρω τῶν ποσῶν, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πραγματικά, τὸ ὅλον	2,133,962,61
μένουν καθαρὰ περισσεύματα	4,220,592,78

Χρῆσις 1854.

Ὁ ἀπολογισμὸς αὐτοῦ τοῦ ἔτους παρουσιάζει περισσεύματα ἀκαθάριστα	7,023,277,39
ἀφαιρουμένων δὲ τῶν μὴ πραγματικῶν . .	2,538,790,07
μένουν πραγματικὰ	4,384,487,32

Χρῆσις 1855.

Τὸ ὅλον τοῦ ἀπολογισμοῦ	7,665,793,54
καὶ ἀφαιρουμένων τῶν μὴ πραγματικῶν .	3,651,017,76
μένουν καθαρὰ περισσεύματα	4,014,775,78

Χρῆσις 1856.

Ὁ ἀπολογισμὸς οὗτος φέρει τὰ μυθώδη δέκα μιλλιούνια ὡς περισσεύματα, καὶ εἶναι περίεργος ἡ σύνθεσίς του, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ σᾶς τὸν ἀναλύσω λεπτομερέστερον.

Τὸ ὅλον αὐτοῦ εἰς ἀκαθάριστα περισσεύματα ἀνεβαίνει εἰς		10,059,651,23
ἐξ αὐτῶν ἀφαιροῦνται τὰ μὴ πραγματικῶς ὑπάρχοντα, ἐξ ὧν τινὰ εἶναι καὶ σκανδαλώδη ὡς ἔπεται·		
1) ὑπόλογοι ταμίαι	699,144,33	
2) Προκαταβολαὶ καὶ δάνεια .	770,726,70	
3) ἐπιτραπεῖς ἀπαιτήσεις . .	793,243,85	
4) κτήματα ἰδιωτῶν ἀγορασθέντα ἀπὸ τὸ δημόσιον	12,734,82	
5) ζημία σιτηρῶν	619,608.26	
6) πιστωτικὰ γραμμάτια ἤγουν φαλαγγιτικά . .	573.795,21	
7) ζημία ἀτμοπλοίων . .	461,307,61	
8) χρήματα λησταυθέντα εἰς Κόρινθον	50 325, 6	
9) δημοτικαὶ προκαταβολαὶ	125,002, 4	
10) πορθμὸς Εὐρίπου ἤγουν εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ πορθμοῦ	364,728,29	
11) μετοχαὶ εἰς τὴν Ἑλλ. ἀτμοπλοΐαν	400,000,	
12) χρήματα δοθέντα εἰς τὴν Ἑλλ. ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν ἢ τρεχούμενος λογαριασμὸς	216,760	
	τὸ ὅλον	5 150.376,20
ὥστε μένουν πραγματικὰ μόνον		4,909,275, 3

Τὸ συμπέρασμα ὅλων τούτων τῶν χρήσεων εἶναι ὅτι μέχρι τοῦ 1850 ἀπὸ τοῦ 1833 καθαρὰ περισσεύματα εἰς χρήματα ἔμενον εἰς τὸ ταμεῖόν μας δρ. 2,789,918:77

Κατὰ τὰ τρία ἔτη 1851, 1852, 1853, τὰ περισσεύματα ταῦτα ηὔξησαν εἰς. 4,220,592.78

καὶ κατὰ τὰ ἄλλα τρία ἔτη ἤγουν 1854, 1855, 1856 τὸ ποσὸν τοῦτο ἔφθασεν εἰς. 4,909,275: 3

Ὁ ἐστὶ τὰ πρῶτα τρία ἔτη 1851, 52, 53 ηὔξησαν τὸ περίσσευμα τοῦ 1850 κατὰ δρ. . 1,433,674: 1

ἐν ᾧ τὰ τρία ἑπόμενα ἔτη ἤγουν 1854, 55, 56, ἔδωκαν αὔξησιν μόνον δρ. 688,682:25

ὥστε τὰ ἔτη 1851, 1852, 1853, ἔδωκαν καθαρὰ περισσεύματα πλειότερα ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα ἄλλα τρία 1851, 1855, 1856. . . . . 714,991:76

Τὰ ἔτη λοιπὸν 1851, 52 καὶ 53, τὰ ὁποῖα ὁμολογουμένως ἦταν ἔτη ἀφορίας καὶ ἀχρηματίας, διότι κατ' αὐτὰ κατεστράφησαν τὰ ζῶα, οἱ ἐλαιῶνες, ἄλλα ὁπωροφόρα δένδρα, αἱ σταφίδες κλπ., σχετικῶς μὲ τὰ ἀκόλουθα ἐστάθησαν ἔτη εὐφορίας διὰ τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἐν ᾧ τὰ 1851, 55 καὶ 56, ἔτη ὁμολογημένως πλούτια διότι κατ' αὐτὰ ἐγένετο ὁ ἀνατολικὸς πόλεμος, καὶ ἐκυκλοφόρησαν εἰς τὴν Ἀνατολὴν πολλὰ δισεκατομμύρια τῆς Εὐρώπης, καὶ ἠγοράσθησαν οἱ βόες μας δέκα φορὰς ἀκριβώτερον ἀφ' ὅ,τι ἤξιζον καὶ ἐπωλήσαμεν τοὺς σίτους μας δέκα, δώδεκα μέχρι 14 δραχμῶν τὸ κοιλόν· ἐν ᾧ εἰς ὅλα τὰ προλαβόντα ἔτη δὲν ἐπωλήθη ὁ σῖτος ὑπεράνω τῶν 6 δραχμῶν, τὰ τρία ἔτη λέγω αὐτά, δὲν ἔδωκαν οὔτε τὸ ἥμισυ τῶν περισσευμάτων τῶν προηγουμένων τριῶν ἐτῶν, καὶ σημειώσατε ὅτι εἰς τὰ ἔτη ἐκεῖνα, ἐν ᾧ τὰ βεβαιούμενα κατ' ἔτος ἔσοδα μόλις ἀνέβαινον μέχρι 18 καὶ 19 ἑκατομμύρια, εἰσεπράττοντο τὸ πολὺ δεκαπέντε ἑκατομμύρια, καὶ ἔμενον κάθε χρόνον καθυστερήματα τρία καὶ τρία ἥμισυ ἑκατομμύρια, διότι οἱ πολῖται δὲν ἠδύναντο νὰ πληρώσουν, καὶ δὲν ἠθύναντο, διότι δὲν εἶχον, ἐν ᾧ κατὰ τὰ ἄλλα ἔτη καὶ ῥητῶς κατὰ τὸ 1856, μόνον ἀπὸ σταφίδας εἰσῆλθον εἰς τὸ κράτος 20 περίπου ἑκατομμύρια, καὶ τὰ εἰσοδήματα ἀνέβησαν εἰς εἴκοσι περίπου ἑκατομμύρια.

Θέλετε τώρα νὰ μάθετε ποῖος ὁ λόγος τῆς διαφορᾶς ταύτης μεταξὺ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης διαχειρίσεως, ὁ λόγος εἶναι καὶ ἡ διοίκησις κατὰ τὴν δευτέραν ἐποχὴν καὶ ῥητῶς ἀπὸ τὰ 1856 καὶ ἐντεῦθεν περιέπεσεν εἰς σπαταλὰς καὶ ποτὲ δὲν ἐπρόσεξεν εἰς ὅσα ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου πολλάκις ἐπαναλάμβανον λέγων· κάμετε οἰκονομίας εἰς τοὺς πλουσίους τούτους χρόνους διὰ νὰ ἔχετε νὰ ἀπαντήσετε τὰς ἀνάγκας τοῦ κράτους ὅταν ἔλθωσιν οἱ κακοί, ἀναμιμνήσκων τοὺς ἑπτὰ παχεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἑπτὰ ἰσχνοὺς βόας Ἰωσὴφ τοῦ Παγκάλου. »

Τὸ πραγματικὸν λοιπὸν περίσσευμα τοῦ 1856 δὲν εἶναι ὡς φαντάζονται οἱ ἀριθμοὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ, 10,059,651,23· ἀλλὰ μόνον 4.909.275:03.

Ἀλλὰ νομίζεται κύριοι, ὅτι καὶ αὐτὸ τοὐλάχιστον τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι, ὡς εἴδετε, περίσσευμα μόνον τῶν εἰσοδημάτων μας, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἥμισυ περιέχει τὰ λείψανα τῶν ἐξωτερικῶν μας δανείων, αὐτὸ λέγω, τὸ ποσὸν νομίζετε ὅτι εἶναι διαθέσιμον; παντάπασι· διότι ἐὰν ἐξ αὐτοῦ ἀφαιρέσωμεν τὸ ἓν ἑκατομμύριον, τὸ ὁποῖον ἔχομεν εἰς μετοχὰς τῆς τραπέ-

ζης, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν· ἐὰν ἀφαιρέσωμεν τὰ 700 χιλ. αἵτινες ἐδόθησαν πρὸ πολλοῦ ὡς προκαταβολὴ εἰς τὰ ὑπουργεῖα τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν, καὶ δὲν δυνάμεθα ἐπίσης νὰ τὰς διαθέσωμεν· ἐὰν τέλος ἀφαιρέσωμεν τὸ χρηματικὸν ποσὸν, τὸ ὁποῖον ἀπαραιτήτως ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ αἰωνίως ἀνέπαφον εἰς τὸ ταμεῖον, διὰ νὰ συμπληροῦνται ἐκ τούτου τὰ ἔξοδα τοῦ πρώτου ἔτους ἑκάστης χρήσεως, τὰ ὁποῖα πάντοτε εἶναι περισσότερα ἀπὸ τὰ ἔσοδα τῆς διαχειρίσεως κατὰ δραχ. 3,500,000 τοὐλάχιστον τότε ὄχι μόνον περίσσευμα δὲν ἔχομεν, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἔλλειμμα ἐκ δραχ. 290,725· διότι ἔχομεν ὡς ἴδετε, καθαρὸν περίσσευμα εἰς τὸ ταμεῖον τὸ ὅλον 4,909,275:3, διὰ δὲ τὰ ῥηθέντα τρία ἔξοδα ἀπαιτοῦνται 5,200,000· Ἄρα ἀντὶ περισσεύματος ἔχομεν τῳόντι ἔλλειμμα ἐκ δρ. 290,725.

Μέχρι λοιπὸν τοῦ 1856 δὲν εὑρίσκομεν ὡς ἐκ τῶν περισσευμάτων οὔτε ὀρθὴν οὔτε δυνατὴν τὴν πληρωμὴν κατ' ἔτος τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου, διότι κἀμμία περίοδος χρόνου δὲν ἄρησε κατὰ μέσον ὅρον τοιοῦτον περίσσευμα.

Μένει ἤδη ἄλλη μία μικρὰ περίοδος χρόνου ἀνεξέλεγκτος, ἡ τῶν ἐτῶν 1857 καὶ 1858· ἀλλ' αὐτὴ δὲν πιστεύω ὅτι ἐστάθη περίοδος οἰκονομικωτέρα ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα· ἄλλως δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν οἱ Κομμισσάριοι πρὸ ἑνὸς χρόνου διὰ νὰ κρίνωσιν, ἀφ' οὗ δὲν τὰ ἔχομεν ἡμεῖς οὔτε σήμερον ἤγουν μετὰ ἕνα καὶ ἐπέκεινα χρόνον. Ἀλλὰ καὶ ἂν τὰ εἶχον, καὶ ἂν ἦτο ἀληθὴς πλουσιωτάτη ἡ περίοδος αὕτη, δὲν ἠδύναντο, νομίζω, νὰ στηριχθῶσι σπουδαίως εἰς ἀποτελέσματα ἑνὸς ἢ δύω μεμονωμένων ἐτῶν, διὰ νὰ σύρωσι συμπεράσματα ὀρθὰ καὶ διαρκῆ, καὶ νὰ γνωμοδοτήσωσιν ἐπομένως ὅτι ἠδύνατο ἡ Ἑλλὰς νὰ περισσεύῃ καὶ νὰ πληρώνῃ ἐτησίως τοὐλάχιστον ἓν ἑκατομμύριον.

Κύριοι! μετὰ τὰς μαθηματικὰς ταύτας ἀληθείας δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλετε, ὅτι οἱ Κομμισσάριοι ἐστηρίχθησαν εἰς ἄλλας βάσεις καὶ οὐχὶ εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀπολογισμῶν μας· ἐθεμελιώθησαν πιθανῶς εἰς τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς των θέλει φέρει α') μία καταλληλοτέρα διοίκησις οἰκονομική, β') ὁ περιορισμὸς τῶν ἐξόδων καὶ γ') ἡ προϊοῦσα αὔξησις τῶν εἰσοδημάτων μας. Ἀλλὰ κατὰ ποῖον τρόπον καὶ κατὰ τίνας ἀναλογίας ἐμόρφωσαν τοὺς ὑπολογισμούς των τὸ ἀγνοοῦμεν.

Ἐὰν αἱ σκέψεις μου αὗται εἶναι ὀρθαὶ, καὶ ἄλλως δὲν δύναται

νὰ ἦναι, ἰδοὺ, κύριοι, ἕνας πλέον ἰσχυρὸς λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς προσαγάγωσιν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ τὰ ἔγγραφα τῶν ξένων καὶ τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1857 καὶ 1858 διὰ νὰ ἐξετάσωμεν καὶ κρίνωμεν, μέχρι τίνος αὐτοὶ οἱ ὑπολογισμοὶ καὶ αἱ συστάσεις τῶν Κομμισσαρίων ἔχονται ὀρθότητος καὶ ἀκριβείας. Ἐὰν ἦναι ὀρθαὶ, καὶ ἡμεῖς καλήτερα ἀπὸ ἐκείνους εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τὰς κρίνωμεν, διὰ τί νὰ μὴ τὰς παραδεχθῶμεν; Ἐὰν ἦναι ἐσφαλμέναι, διὰ τί νὰ μὴ τὸ κηρύξωμεν, ὥστε νὰ τὸ γνωρίσῃ ἐ ωρὶς καὶ αὐτὴ ἡ Εὐρώπη, καὶ νὰ ἐξέλθῃ ὅτι τάχιστα τῆς ἀπάτης;

Ἕως εἰς τὰ ἔγγραφα ταῦτα ὑπάρχουν καὶ πικραὶ τινες ἐκφράσεις, καὶ διὰ ταῦτα τὸ ὑπουργεῖον θέλει νὰ φρισθῇ τῆς εὐαισθησίας μας. Ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα ἐδρεύουν ἄνδρες, οἵτινες ἐσυνείθισαν εἰς τὰς πικρίας ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως μέχρις αὐτῆς τῆς στιγμῆς, καὶ ἠξεύρουν νὰ τὰς καταπίουν διὰ τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος. Ἐὰν ὑπάρχῃ τι ἁρμὸν τὴν κακὴν διοίκησιν εἴτε τῆς παρελθούσης εἴτε τῆς ἐνεστώσης κυβερνήσεως διὰ τί νὰ μὴ γένῃ πασίγνωστον; Ἡ τιμὴ καὶ τὸ συμφέρον τοῦ κράτους πρέπει νὰ τίθενται ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπεράνω τοῦ συμφέροντος καὶ τῆς φιλοτιμίας τῶν ἀτόμων. Ἄλλως τε κἀνεὶς δὲν ἀγνοεῖ τὰς εὐμενεῖς περὶ ἡμῶν διαθέσεις τῶν δυνάμεων, καὶ ὅτι ἡ διάλεκτός των πρὸς ἡμᾶς, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι κατὰ τοὺς τύπους καὶ κατὰ τὰς ἐκφράσεις, εἶναι κατ' οὐσίαν διάλεκτος πατρὸς πρὸς τέκνα, καὶ τὰ τέκνα ὀφείλουν νὰ ἠξεύρουν νὰ ἐκτιμῶτι καὶ νὰ δέχωνται ἀγογγύστως τὰς νουθεσίας καὶ αὐτὰς τὰς ἐπιπλήξεις τῶν γονέων των, καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι ἄδικοι.

Κ. Πρόεδρε καὶ ΚΚ. Γερουσιασταί! Ὁρμώμενος ἐκ τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἀνέπτυξα, ἐνισχύομαι νὰ προτείνω νὰ ζητηθῇ παρὰ τῆς Γερουσίας ὥστε τὸ ὑπουργεῖον νὰ καταθέσῃ τὰ ζητούμενα ἔγγραφα. Ἡ Γερουσία δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλῃ ὅτι ὄχι μόνον ἡ κατάθεσις αὐτῶν εἶναι καθῆκον τοῦ ὑπουργείου καὶ δικαίωμα τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐκ τῆς καταθέσεως ταύτης θέλει προέλθει κάλλιστον ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἀπολεσθῇ ἀφεύκτως, ἂν τὸ ὑπουργεῖον ἐξακολουθήσῃ νὰ μένῃ περιτεταρωμένον εἰς τὸ σύστημα τοῦ μυστικισμοῦ, καὶ ἐὰν μάλιστα θελήσῃ, πρὶν ἀκούσῃ τὴν γνώμην μας καὶ τὰς εὐχάς μας, νὰ ἀνανεώσῃ ἰδίῳ ὀνόματι μίαν διαπραγμάτευσιν, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον ἀδόξως ἀπέτυχε.

Καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις προλαμβάνω νὰ κηρύξω, κύριε

πρόεδρε, ὅτι δὲν ἐννοῶ νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ψῆφόν μας εἰς τὴν χορήγησιν τῆς πιστώσεως· τὰ χρήματα πρέπει νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐγγυητῶν μας, ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐβλήθησαν νὰ τὰ ἀπαιτήσωσι· θεωρῶ ὅμως ἀναγκαῖον ὥστε ὁμοῦ μὲ τὰ χρήματα νὰ γένωσι γνωσταὶ αἱ σκέψεις μας καὶ αἱ εὐχαί μας, καὶ ταύτας δὲν δυνάμεθα νὰ διατυπώσωμεν ἀνηκόντως εἰμὴ ἀφ' οὗ ὡρίμως συζητήσωμεν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ συζήτησιν σπουδαίαν δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν εἰμὴ μετὰ τὴν παρουσίασιν τῶν διπλωματικῶν ἐγγράφων καὶ πρὸ πάντων τῶν ἀπολογισμῶν.

Ἐπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κύριος Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀναβληθείσης τῆς συζητήσεως διὰ τὴν αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Λ. Γρηγοριάδης
Ἀδ. Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 23 Μαρτίου 1860 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μονάρχης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης ὡς μήπω καταρτισθέντων ἀνεβλήθη εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 1,005,120 διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν προκαταβολῶν τῶν τριῶν ἐγγυητριῶν Δυνάμεων, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς.

Τρία εἰσὶ τὰ οὐσιωδέστερα μέρη τῆς χθεσινῆς λίαν ἐκτεταμένης καὶ σπουδαίας ἀγορεύσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου τὰ ἀκόλουθα.

1) Τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν τὴν κατάθεσιν τῶν διπλωματικῶν ἐξωτερικῶν ἐγγράφων·

2) Τὸ μέρος τὸ ἀποβλέπον τὴν ὑποβολὴν τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐτῶν 1847 καὶ 1848· καὶ

3) Τὸ μέρος δι' οὗ ἀποδίδεται μομφή τις εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὡς ἀποδεχθεῖσαν τὴν ὑπὸ ξένων ἐξελεγξιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ τόπου.

Παραλείπω τὸν λόγον ἐπὶ τῶν δύο τελευταίων μερῶν, ἐφ' ὧν θέλει λαλήσει ὁ συνάδελφός μου Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, καὶ περιορίζομαι νὰ ἀπαντήσω ἐπὶ τοῦ πρώτου μέρους.

Ἀναμφίβολον καὶ ἐκτὸς πάσης ἀντιρρήσεως εἶναι ὅτι ἡ κοινοποίησις παντὸς ἐγγράφου ἔχοντος σχέσιν πρὸς Νομοσχέδιον εἶναι ἀναπόφευκτος συνέπεια τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα πρὸς τὰ ἄλλα πλεονεκτήματα, ἅτινα ἔχει, φέρει ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸν ὅρον καθ' ὃν τὸ ὑπεύθυνον ὑπουργεῖον οὐδὲν κρυπτὸν δύναται νὰ ἔχῃ ἀπ' ἐναντίας ὀφείλει τὰ πάντα νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον διὰ νὰ ἐξετάζηται ἡ πορεία του καὶ νὰ ἐπικρίνεται ἢ νὰ κατακρίνεται αὕτη, ἂν ἦναι ἀξία ἐπικρίσεως ἢ κατακρίσεως· οὐδεμία λοιπὸν διαφωνία ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπάρχει μεταξὺ ὑμῶν καὶ τοῦ εὐγλώττου ῥήτορος τοῦ χθὲς ἀγορεύσαντος. Ἀλλ' ἡ ἀρχὴ αὕτη καὶ τοι γενικῶς παραδεγομένη, ὑπόκειται εἰς ἐξαιρέσεις· ἡ κατάθεσις ἐγγράφων δὲν δύναται νὰ γίνῃ ὅταν ἐξ αὐτῆς προέρχεται κίνδυνος εἰς τὸ δημόσιον, ἢ βλάβη εἰς τὰ δημόσια συμφέροντα, ἢ ὅταν εἰδικοὶ λόγοι ἀπαγορεύουν τὴν τοιαύτην κατάθεσιν· ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὔτε ἐπικίνδυνος οὔτε ἐπιβλαβὴς εἶναι ἡ ζητουμένη κατάθεσις τῶν διπλωματικῶν ἐξωτερικῶν ἐγγράφων, ἀλλὰ λόγοι εἰδικοὶ καὶ λίαν ἰσχυροὶ ἀπαγορεύουσι τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος κατάθεσίν των· ἐκ τῆς ἐκφράσεως ταύτης θέλετε ἴδει ἡ Γερουσία ὅτι δὲν ἀρνούμεθα τὴν ὑποβολὴν τῶν περὶ ὧν λόγος ἐγγράφων ἀπολύτως, ἀλλ' ὅτι μόνον ἰσχυριζόμεθα ὅτι σήμερον δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποβάλωμεν αὐτά· διαβεβαιοῦμεν δὲ τὸ Σῶμα ὅτι θέλομεν προσπαθήσει νὰ ὑποβάλωμεν ταῦτα, ἐντὸς ὀλίγου, ὅτε θέλουσιν ἐκλείψει οἱ λόγοι οἱ ἀπαγορεύοντες τὴν κατάθεσιν των. Ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἰδήμων τῶν συνταγματικῶν ἐθίμων γνωρίζει ἀναμφιβόλως ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις εἰς τοιαύτας περιστάσεις πιστεύουσα εἰς τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ ὑπουργείου, ἀφίνει εἰς αὐτὸ τὴν κρίσιν περὶ τῆς κατεπειγούσης ἐποχῆς, καθ' ἣν πρέπει νὰ ὑποβάλῃ τοιαῦτα διπλωματικὰ ἔγγραφα, καθόσον ὡς ἡ ἱστορία τοῦ ἀρχαιοτέρου ἔθνους κατὰ τὰς συνταγματικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν συνταγματικὴν τάξιν μᾶς διδάσκει, πολλὰ τοιαῦτα περιστατικὰ συνέβησαν εἰς τὸ ἔθνος αὐτὸ καὶ διεξήχθησαν οὕτω· πιστεύω λοιπὸν ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης δὲν θέλει ἐπιμένει εἰς τὴν παρακατάθεσιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐγγράφων σήμερον· ἄλλως τε παρατηρῶ ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας δὲν θέλει

ἐγκύψει εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς μόνον αὐτὴν τὴν ροπὴν, ἀλλὰ θέλει ἐξετάσει καὶ συζητήσει τὸ ζήτημα αὐτὸ πολλάκις, ὅτε τὰ ἔγγραφα θέλουν εἶσθαι ἐνώπιόν του, τὰ ὁποῖα θέλομεν φροντίσει νὰ παρακαταθέσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιον, ἅμα ἐκλείψωσιν οἱ λόγοι οἱ ἅπαξ ὀφείλοντες τὴν παρακατάθεσίν των σήμερον.

Προσέθεσεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν τὰ ἀκόλουθα.

Πρόκειται, Κύριοι, περὶ ζητήματος λίαν σπουδαίου, καὶ ἀπόφασιν ἔχω νὰ ἀκολουθήσω εἰς τὴν ἀγόρευσίν μου τὴν γνῶσιν συμβουλὴν τοῦ Κ. Προέδρου τῆς Γερουσίας, τοῦτέστι θέλω πραγματεύσει εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀντικειμένου ἐντὸς τῶν οἰκείων ὅρων τῆς συζητήσεως, καὶ προλαμβάνω νὰ εἴπω ὅτι οὔτε πριτίθεμαι οὔτε ἐνοῶ νὰ προσβάλω τινὰ διὰ τῆς παραμικρᾶς ὑπάσεως, καὶ πᾶν ὅ,τι θεωρηθῇ προσβολὴ εἶμαι ἕτοιμος νὰ τὸ ἀποτύρω.

Δὲν ἐνδιαφέρει, κατ' ἐμὲ, ἡ ἐξέτασις τοῦ τρόπου καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς συστάσεως τοῦ δανείου. Τὸ δάνειον ἔλαβε χώραν καὶ ἐπραγματοποιήθη ἅπαξ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν τριῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων, τοῦ ὁποίου ὁ σκοπὸς ἦτο βεβαίως μεγάλης πολιτικῆς καὶ εὐεργετικῆς ἀνεξαρτήτως δὲ ἢ καὶ ἀδιαφόρως τῆς διαχειρίσεως, ἥτις ἐγένετο, ἡ Ἑλλὰς εἶναι ὑπόχρεως διὰ τὸ δάνειον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὁπωσδήποτε ἐχρησίμευσεν εἰς τὰς ἀνάγκας της· διὰ τοῦτο δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ θίξω τὸ μέρος τοῦτο· θέλω ἀρχίσει ἀπὸ τοῦ ἔτους **1847**, ὅτε ἤρξατο σπουδαία τις ἐνέργεια τῆς διευθετήσεως αὐτοῦ τοῦ δανείου, καὶ θέλω ἐξετάσει τὰ πάντα μετὰ τῆς δεούσης ἀκριβείας διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι δὲν εὑρέθη εἰς χειροτέραν, ὡς εἶπε, κατάστασιν.

Ὅλοι γνωρίζετε τὴν κατὰ τὸ **1847** ἀπαίτησιν μιᾶς τῶν τριῶν εὐεργετίδων δυνάμεων ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τῆς ἀναλογίας της ἐκ τῶν προκαταβολῶν τοῦ δανείου, ἣν καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ πληρώσωμεν. Ἐν τῇ περιστάσει ἐκείνῃ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ὁ μακαρίτης Κωλέττης, ὡς πᾶς Ἕλλην ὑπουργός, ἠσθάνθη ἐνδομύχως τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς διευθετήσεως τοῦ δανείου καὶ κατὰ τὴν **18/30** Αὐγούστου **1847** ἀπηύθυνε πρὸς τὸν μακαρίτην Λάϋονς πρέσβυν τῆς Ἀγγλίας προτάσεις περὶ διευθετήσεως, αἵτινες εἶχον οὕτω (ἐνταῦθα ἀνέγνω μέρος τῶν προτάσεων ἐκείνων) Εἰς τὰς προτάσεις ταύτας ὁ μακαρίτης Κωλέττης γνωρίζων βεβαίως τὸ ἐν Εὐρώπῃ ἰσχύον πνεῦμα περὶ καλῆς δόξης διαχειρίσεως ἐν Ἑλλάδι, προσέθηκε καὶ τὴν παραδοχὴν ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πάσης ἐξελέγ-

ξεως τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν καθέκαστα τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἔθνους, ἐξηγουμένης διὰ τῶν ἐξῆς φράσεων, ἃς σᾶς ἀναγινώσκω· (ἐνταῦθα ἀνέγνω καὶ τὸ μέρος τῶν προτάσεων τὸ ἀφορῶν τὰ περὶ ἐξελέγξεως).

Δὲν ἀνέγνων τὸν παράγραφον τοῦτον τῶν προτάσεων τοῦ μακαρίτου Κωλέττου διὰ νὰ καλυφθῶ πρόπον τινὰ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ μεγάλου τούτου ὀνόματος ἢ νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὰ λάθη του, ἐὰν ἐλάθαινα, οὔτε διὰ νὰ κάμω χρῆσιν τοιαύτην τῆς γνώμης τῆς μεγάλης δυνάμεως, ἥτις ἐπιβούλευσε τὸ μέτρον τοῦτο, καὶ ἥτις πάντοτε μᾶς ἠφέλησεν ἀδόλως· λέγω ἁπλῶς καὶ καθαρῶς ὅτι ἀποδεχθέντες νὰ δώσωμεν πληροφορίας περὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους δὲν ἐπταίσαμεν· ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ νὰ δώσῃ δεῖγμα τῆς εἰλικρινείας της οἰκοθεν ἐπρότεινε καὶ παρεδέχθη τότε νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἔλεγχον καὶ τοῦτο ἐτοιμάζομαι νὰ ἀποδείξω· λυποῦμαι δὲ διότι δὲν εἰσηκούσθη ἢ δὲν ἐπερμόσθη τὸ μέτρον τοῦτο ἔκτοτε, ἀφ' ἧς ἐπαγῇ καὶ ἡ κατάστασις τῆς πληρωμῆς τοῦ δανείου ἄχρι τοῦδε θὰ ἦτο τακτικωτέρα καὶ ὁμαλωτέρα· συνέπεια τῶν προτάσεων ἐκείνων ἦτο ἡ μέχρι τοῦ ἔτους **1852** καταγώρισις εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ποσοῦ τινος ἐκ δραχ. **1,278,491:20**, ἂν καὶ ὡς φρονῶ κατὰ τὸ **1851** προϋπολογισμὸν δὲν εἴχομεν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ **1852** ἀντὶ τῶν δραχ. **1,270,491:20** ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν κατεχώρησε μόνον δραχμὰς **400,000**, τὰς ὁποίας, ὡς ἔλεγον εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ἐπίστευεν ὅτι θέλει εὑρεθῇ εἰς κατάστασιν ἡ Ἑλλὰς νὰ πληρώσῃ, ἀλλ' ἂν καὶ ἡ σημείωσις αὐτὴ ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ **1851**, καὶ ὅμως οὐδεμία πληρωμὴ ἐγένετο· ἐνταῦθα ἐπεβύμουν νὰ ἐρωτήσω τὸν χθὲς ἀγορεύσαντα Γερουσιαστὴν Κ. Χρηστίδην, ἂν μετὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἀναγνωσθὲν ἔγγραφον τοῦ μακαρίτου Ζωγράφου Πρέσβεως τότε ἐν Πετρουπόλει, δι' οὗ ἐβεβαίου ὅτι ἡ ῥωσσικὴ Κυβέρνησις συγκατετέθη οὐ μόνον νὰ μὴ κάμῃ ἀπαίτησίν τινα περὶ τῆς πληρωμῆς τῆς ἀναλογίας της ἐκ τῶν προκαταβολῶν τοῦ δανείου ἐπὶ τέσσαρα ἔτη, ἀλλὰ καὶ νὰ διευθετήσῃ παρὰ ταῖς λοιπαῖς δυνάμεσιν ὥστε νὰ ἀκολουθήσωσι καὶ αὗται τὴν αὐτὴν τακτικὴν, ἣν λέγω, μετὰ τὸ ἔγγραφον τοῦτο, πιστεύων ὅτι ἤθελε πραγματοποιηθῇ τὸ μέτρον τοῦτο τῆς μὴ ἀπαιτήσεως κατεχώρησε τὰς τετρακοσίας χιλιάδας δραχμὰς, ἢ πιστεύων ὅτι ἤθελε γίνει ἀπαίτησις ἑνὸς μέρους τῶν προκαταβολῶν κατεχώρησε τὸ ποσὸν αὐτό, διότι βεβαίως ἡ Ἑλλὰς ἐχρεώστει νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος της; καταγωρίσας δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐρωτῶ,

διὰ ποῖον λόγον δὲν ἐπλήρωσεν αὐτό; ἑπομένως ἐὰν ὑπῆρχον, ὡς διετάθη, πειστεύματα τεσσάρων περίπου ἑκατομμυρίων διατί νὰ σημειωθῶσι μόνον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ αἱ 400 χιλιάδες δραχμαὶ χωρὶς νὰ γίνῃ ἔναρξις διευθετήσεως ἢ πληρωμῆς τῶν προκαταβολῶν τοῦ δανείου; ὁ τότε λοιπὸν ὑπουργὸς μᾶλλον ἐπίστευε ὅτι ἡ πληρωμὴ ποσοῦ τινος, ἔστω καὶ 400 χιλιάδων δραχμῶν, ἐλλάττωνε τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον ἤτοι τὸ ἐναποταμίευμα, καὶ ἐτρόμαζε, ὡς οἱ δεσπόται τῆς Ἀσίας, ὅτι τὸ ταμεῖον πρέπει νὰ στηρίζεται οὐχὶ εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν εἰσπράξεων καὶ τὴν δημοσίαν πίστιν, ἀλλ' εἰς τὴν συσσώρευσιν χρυσῶν, ὅπερ ὑποδεικνύει ἐνέργειαν λίαν ἀνεπιτήδειον, ἤτις καὶ παρεξηγήθη, ἀλλὰ δὲν ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀρέσῃ ὥστε διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ καλὴ πίστις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως νὰ παραγνωισθῇ, καθόσον ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἁπλῆ καὶ ἄνευ συνεννοήσεώς τινος σημείωσις τοῦ κ. διλίου τῶν δραχμῶν τετρακισχιλίων χιλιάδων καὶ ἡ ἑπομένη ἀφαίρεσις αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τοῦ Μαΐου 1851, ἥτις ὑποτίθεται παρὰ τοῦ κ. Γερουσιαστοῦ ὡς ἔλλειψη δι' ἣν εἶπε λόγον, ἣν ἐγὼ δὲν παραδέχομαι, ἂν καὶ δὲν ἐγκρίνω τὴν τοιαύτην ἀφαίρεσιν, δὲν ἦσαν ἱκανὰ ἐχέγγυα νὰ πιστοποιήσωσιν ὅτι ἀφ' ἑνὸς τὸ ποσὸν αὐτὸ ὡς σημειωμένον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀποκλεῖ τὸν ὅσον καθ' ὃν θέλει κανονισθῇ τὸ δάνειον καὶ θέλημεν πληρώνει, ἢ ὅτι ἀφ' ἑτέρου ἐν τῇ ἀφαιρέσει αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ἀπωλέσαμεν ἕνα κεκτημένον ὑπὲρ πληρωμῆς· διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐδείξαμεν μᾶλλον ὅτι οὐδεμίαν σπουδαιότητα δίδομεν εἰς τὰς σημειώσεις αὐτάς. Αὐτὴ ἡ κατάστασις ὑπῆρχε καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων τὸ ὑπουργεῖον Βούλγαρη· κατὰ συνέπειαν ἡ δυσπιστία ἐν Εὐρώπῃ ὡς πρὸς τὴν καλὴν διαχείρισιν τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας ἐν Ἑλλάδι ἦτο μεγάλη, ἀλλὰ δι' αὐτὴν τὸ σημερινὸν ὑπουργεῖον δὲν εἶναι ποσῶς ὑπεύθυνον, καὶ μόνον τὰς πικρίας καὶ τὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἔμελλε νὰ δοκιμάσῃ. Τὸ ὑπουργεῖον αὐτὸ ἔχει ἀπέναντί του Δυνάμεις εὐεργέτιδας, αἵτινες ἀνέπλασαν καὶ ἀνεγέννησαν τὸ μικρὸν ἔθνος ἡμῶν τὸ Ἑλληνικόν, τὸ πᾶν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ ἐκ τῆς ἀγαθότητός των, καὶ διὰ τοῦτο ἐννοοῦν τὴν σπουδαιότητα καὶ τὸ ἀναπόφευκτον τῆς ῥυθμίσεως τοῦ ζητήματος, θαῤῥαλέως ἐζήτησε τὴν διευθέτησιν τῆς πληρωμῆς τῶν προκαταβολῶν τοῦ δανείου· ἡ πρὸς τὰς Δυνάμεις ἀπάντησίς του ὅτι δίδεται νὰ ἐξετασθῇ ἡ οἰκονομικὴ ἡμῶν διαχείρισις ἦτο συνέπεια ἀποδεδειγμένης εἰς τὸ ἔθνος ἕξεως καλῆς πίστεως, ἦτο

ἀπόῤῥοια δυσπιστίας ὡς πρὸς τὴν καλὴν διαχείρισίν του, καὶ ἐν γένει καταστάσεως τὴν ὁποίαν αὐτὸ δὲν ἐδημιούργησε, καὶ ταῦτα πάντα ἐξαίρονται ἐκ τῆς ῥαδιουργίας ἣ ὡς συμβαίνει μεθ' ἧς συνώδευσαν αὐτὴν τὴν ἀπαίτησιν, ὅπως πεισθῇ ἡ Εὐρώπη, καθὼς ἐπανειλήφθημεν, καὶ ἀποδειχθῇ ἡ ἀθωότης τῆς Ἑλλάδος κατηγορουμένης ἐπὶ καταχρήσει τῆς Ἀλλ. Κυβερνήσεως. Τὸ κατ' ἀρχὰς αἱ Δυνάμεις ἐπρότειναν τὴν ἀποστολὴν Κομμισσαρίου· μετὰ ταῦτα ἐκτιμήσασαι τοὺς ἰσχυροὺς λόγους τοὺς ὑπουργεῖον περὶ τῆς μὴ παραδοχῆς τοιούτων Κομισσαρίων ὡς προσβλητικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐτροποποίησαν τὴν ἀπόφασίν των καὶ περιωρίσθησαν νὰ εἴπωσιν ὅτι ἀπαιτοῦν πληροφορίας καὶ ἐπιῤῥωτῶσι τοὺς Πρέσβεις αὐτῶν νὰ λάβωσι τὰ κατὰ δι' ἐιδικῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων, οὓς παρ' αὐτοῦ ἀπέστειλον, χωρὶς νὰ ἐμπέμβωσιν εἰς τὰ τῆς διοικήσεως κατὰ τὸ πραγματικόν. Ἐννοοῦμεν, εἶτον νὰ πράξωμεν ὅ,τι καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ πράξῃ, ἐὰν ἤθελε νὰ ἐπιῤῥώσῃ τινὰ, ἢ τὸν ἀρχηγὸν Πρέσβυν ἐν Γαλλίᾳ ἵνα συνεννοηθῇ μετὰ τῶν ἀρχηγῶν ὑπαλλήλων ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ λάβῃ π η ο ρ ί α ς ἁπλῶς περὶ τῆς οἰκονομικῆς κατασταστέως τοῦ τόπου· ταῦτα εἶπεν ὁ Κ. Βαλαιτὰς πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις Πρέσβυν μας, καθὼς οὗτος ἔγραψε τὴν 6/18 Ὀκτωβρίου· τοιαύτην ἐδέχθη εἶναι τὴν περὶ ἧς πρόκειται ἐπιτροπήν, καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ κ ί τ σ ι τῶν πληροφοριῶν αἵτινων κατεπιχειρήθη ἀρκούντως καὶ ἐρέστο συμφώνως πρὸς τὰ γράφοντα τοιοῦτοι οἱ ἐπιῤῥωτισθέντες τὴν συλλογὴν αὐτῶν ἐνεργήσαντες καὶ πιστοφρόνως μετὰ τῆς δεούσης μετριότητος καὶ ἀξιοπρεπείας ὅπου ἠδύνατό τις νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ ἀντιπροσώπους Δυνάμεων τόσον γενναίδων· ἀλλ' ὅταν μετὰ παρέλευσιν 21 ἐτῶν ἐρχόμεθα νὰ κανονίσωμεν χρέος κα τοιοῦτο προστάτων ἐφοβούμεθα ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἀλήθειαν, ἐνόμιζε μάλιστα εὐεργετίδων δυνάμεων, τοιαύτ ν εἶδε πρόταξιν νὰ ἀποστείλωμεν ἀντὶ τοῦ νὰ γεννήσωμεν δ α τὰς ἀρνήσεως ἀβίωτος ἀμφιβολίας περὶ τῆς καλῆς πίστεώς μας, νὰ δείξωμεν δυσπιστίαν πρὸς τὰς Δυνάμεις ἐκείνας, αἵτινες πάντοτε τὸ καλὸν μας ἐζήτησαν, ἢ νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὴν πρόταξιν των πρό επιν ἀδικίας ἢ προτζούλας· ἐνῶ τὰ ἐναντία ἐπαληθεύθησαν· αὐτὴ ἡ πρόταξις ἢ ἡ παραδοχὴ τῆς πρότάσεως συν δέετο καὶ μὲ ἓν ἕτερον καλὸν τὴν ἀναχώρησιν τῆς κατοχῆς ἐκ τῆς Ἑλλάδος· αὐτοὶ εἰσὶν οἱ λόγοι δι' οὓς ἐδέχθημεν τὴν ἐλεγχον, μέτρον, ὅπερ ἤθελεν ἔχει κατὰ τὴν πρὸς τὴν ἄνω Βουλὴν ἀνάῤῥησιν τοῦ Κ. Κλαρτνζῶνος, ὡς καὶ ἑτέρας, τὸ ἀπαίτημα τῆς ἐκλείψεως ἢ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ διαπλεκτισμοῦ τῶν ἐξωτερι-

κῶν ἐπιῤῥοῶν. Ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὴν γενικὴν ἔκθεσιν τῶν κομμερσαρίων, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην, καθόσον ἐν πάσῃ ἀποπείρᾳ ἡ αἴτησίς μου ἤθελον ἀκούσει ἢ ἀπαντήσει τὴν ἄρνησιν διὰ τὸν λόγον, καὶ λόγον δίκαιον, τοῦ ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶναι ἔγγραφον τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας πρὸς τὰς οἰκείας Κυβερνήσεις καὶ οὐχὶ ἔγγραφον λογοδοσίας· αὐτὰ εἰσὶ τὰ πραγματικὰ γεγονότα ὅπως τὰ ἐξέθηκα· καὶ ἂν ταῦτα ἔβλαψαν τὴν Ἑλλάδα ὑμεῖς κρίνατε.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὸ ἕτερον οἰκονομικὸν μέρος κατ' ἀνάγκην καὶ ἐκ προοιμίων λέγω, ὅτι δὲν ἀνέμενον ποσῶς νὰ εἰσαχθῇ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει τῆς διευθετήσεως τοῦ δανείου τὸ ζήτημα τῆς διαχειρίσεως τοῦ ταμείου ὡς ξένον καὶ ἄσχετον τοῦ κυρίου ἀντικειμένου, περὶ οὗ πρόκειται, καθόσον, κατ' ἐμέ, ἡ ἐν τῷ ἀπολογισμῷ διαφορὰ τῶν εἰσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα δὲν δεικνύει τὴν πρόοδον τοῦ Κράτους, δὲν ἀποτελεῖ τὸν ἐθνικὸν πλοῦτον, καὶ πλοῦτον ἑνὸς τόπου, ἐννοῶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς καὶ ἑπομένως τὴν αὔξησιν τῶν εἰσόδων εἰς εἴκοσι π. χ. ἑκατομμύρια ἀντὶ δέκα, ἢ τὴν αὔξησιν ἐν γένει τῆς φορολογητέας περιουσίας εἰς διακόσια π. χ. ἑκατομμύρια ἀντὶ ἑκατόν· ἐὰν τὸ ἐναντίον ἦτο ἀληθὲς, τὰ μεγάλα καὶ ὑπέρπλουτα Κράτη πρὸ πολλοῦ ἤθελον θεωρεῖσθαι εἰς καταστασιν χρεωκοπίας· ἡ διαφορὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἀπολογισμοῦ ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν διαχείρισιν καὶ τὰς θεραπευομένας κατ' ἔτος ἀνάγκας· ἀλλ' ἐνταῦθα ἀκολουθοῦμεν ἓν σύστημα προϋπολογισμοῦ ὅλως διάφορον καὶ ἐξαιρετικὸν, ὅπερ ἴσως εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀναπόφευκτον, ὡς εἰς ἔθνος μικρὸν, νέον καὶ ἄνευ πόρων· τὸ σύνολον τῶν εἰσόδων μας, ὅπερ εἶναι ἀμεταβλητον, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὡς βάσιν κανονίζομεν τὰ ἔξοδά μας, τὸ θεωροῦμεν σχεδὸν διὰ τοῦτο ὡς μόνιμον τρόπον τινὰ καὶ ἀπόλυτον περιουσίαν τοῦ δημοσίου, ἐνῷ δὲν εἶναι τοιαύτη· ὅ,τι ἑπομένως ἐκ μεγάλης οἰκονομίας καὶ φειδοῦς περισσεύει, τοῦτο, διατείνονται, πρέπει νὰ ἐνσωματωμευθῇ εἰς τὰ σιδηρᾶ κιβώτια λόγῳ ἀποθεματικῶν κεφαλαίων, ἀλλ' ἐλησμόνησαν ὅτι αἱ ῥόπαι εἰσπράττονται διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας, αὐτὴν τὴν ἀληθῆ ἀποστολὴν αὐτῶν, καὶ ὅ,τι περισσεύει δὲν πρέπει νὰ ἐναποταμιεύεται· ἐν Εὐρώπῃ ὅπου ὡς βάσις τίθενται τὰ ἔξοδα, ἐὰν αἱ ἀνάγκαι ἐλαττωθῶσι ἢ ἐκλείψωσιν, οἱ περιπλέον φόροι ἀφίνονται εἰς τὸν λαὸν, ὅπερ εὐδαιμονεῖ τὰ ἔθνη, καὶ τοῦτο ἀκολουθεῖται εἰς ὅλα τὰ εὐνομούμενα κράτη· ἐντεῦθεν ἀποδεικνύεται ἀνυπόστατος ἡ ἰδέα ὅτι εἰς προϋπολογισμὸς ἀπὸ τὰ 1850—1853 ἄφησε περισσεύματα, ἅτινα ἦσαν πραγματικὰ,

ἓα ὁμολογήσῃ, ὅτι μόνον τὸ 1853 ἄφησεν ἓν περίσσευμα ἐκ δραχ. 187 χιλιαδ. ἐν ᾧ καθὼς σᾶς παρέστησα σύμφωνα μὲ τοὺς δημοσίους ἀπολογισμοὺς τοὺς ὁποίους μὲ τὸ χέρι του, ἔχει ὑπογεγραμμένους ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1853 παρουσιάζει περίσσευμα ἀκαθάριστον μὲν 6,354,555
καθαρὸν δὲ 4,220,592

Δὲν εὐχαριστήθη ὅμως ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ διατρέψῃ τοὺς μαθηματικοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἀπολογισμῶν αὐτῆς τῆς περιόδου, ἡ ὁποία τὸν λυπεῖ, διότι εἶναι ἓν προηγούμενον κακὸν δι' αὐτὸν, εἶναι προηγούμενον εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφαίνεται ἡ κυβερνητικὴ πρόνοια, διὰ τῆς ὁποίας ἐδιοίκησαν οἱ προκάτοχοι ὑπουργοὶ τὰ δημόσια πράγματα μὲ τοσαύτην οἰκονομίαν, μολονότι τὰ ἔσοδα τοῦ κράτους ἦτο τότε πολὺ ὀλιγώτερα ἀπὸ τὰ σημερινὰ, δὲν εὐχαριστήθη λέγω ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ παραμορφώσῃ τοὺς ἀριθμοὺς ἐκείνων τῶν ἀπολογισμῶν ἀλλ' ἔπρεπε συναμα νὰ ἐξογκώσῃ τοὺς ἀριθμοὺς τῆς ἑπομένης περιόδου. Διὰ τῆς ἰδίας του λοιπὸν μαγικῆς μεθόδου αὔξησε τὰ καθαρὰ περισσεύματα τοῦ 1856 εἰς δραχ. τρία τόσα ἑκατομμύρια.

Τί νὰ σᾶς εἴπω, Κύριοι, περὶ αὐτοῦ τοῦ τρόπου τοῦ ἀριθμεῖν δὲν γνωρίζω· ὁμολογῶ ὅτι τοιαύτην ἱκανότητα διαστροφῆς ἀριθμῶν ἀκόμη δὲν τὴν ἤκουτα εἰς ἄλλον, ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν τὴν ἐξεύρω οὔτε τὴν ἐννοῶ. Ἀλλὰ τί λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ τί λέγει ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος παραμορφούμενοι καὶ διαστρέφων τοὺς ἀριθμοὺς εἶναι ἀδιάφορον, εἶναι διὰ λογαριασμὸν ἐκείνου, ὅστις ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην νὰ ἀπατᾷ τὸν κόσμον· τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι οἱ καταγραμμένοι ἀριθμοὶ δὲν μεταβάλλονται· αὐτοὶ ἀναλλοίωτοι ἔχονται καὶ διαψεύδουν πᾶσαν στιγμὴν πάντα παρεκτρεπόμενον τῆς ἀληθείας.

Λέγω, Κύριοι, τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1854 καὶ 1855 καὶ ἔρχομαι εἰς τὸν τοῦ 1856 ὄχι μόνον διότι καὶ τ' ἀποτελέσματα τῶν δύω πρώτων ἀπολογισμῶν περιαμβάνονται εἰς τὸν τοῦ 1856, ἀλλὰ καὶ διότι αὐτὸς ὁ ἀπολογισμὸς εἶναι τὸ σημεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἄρχεται ἡ οἰκονομικὴ διοίκησις τοῦ Κ. Κουμουνδούρου καὶ χρησιμεύει ὡς λύχνος ὅστις φωτίζει ὅλην τὴν ἕκτοτε μέχρι τοῦδε διοίκησίν του.

Ὁ ἀπολογισμὸς λοιπὸν τοῦ 1856 φέρει ἀκαθάριστα ἀποτελέσματα. 10,059,651
καὶ καθαρὰ μόνον 4,909,275

Ἀλλ' ἐὰν ἐξ αὐτοῦ τοῦ καθαροῦ περισσεύματος ἀφαιρέσωμεν τὸ ἓν ἑκατομμύριον τὸ ὁποῖον ἔχομεν εἰς τὴν τράπεζαν, τὰς

ἑπτακοσίας χιλιάδας, αἵτινες ἐδόθησαν ὡς προκαταβολαὶ εἰς τὰ ὑπουργεῖα τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν καὶ τρία ἑκατομμύρια καὶ πεντακοσίας χιλιάδας ποσὸν τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀνέπαφον εἰς τὸ ταμεῖον διὰ νὰ ἀπαντῶμεν τὰ ἔξοδα τῶν ἀγόνων μηνῶν τοῦ πρώτου ἔτους τῆς χρήσεως, τῶν ὁποίων τὰ ἔσοδα δὲν ἐξαρκοῦν εἰς τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, καὶ διὰ τοῦτο δανείζει τὸ πρῶτον ἔτος εἰς τὸ ἀκόλουθον, βλέπομεν ὅτι αὐτὰ τὰ τρία ποσὰ ἀναβαίνουν εἰς 5,200,000., ἐφ᾽ ᾧ τὸ πραγματικὸν περίσσευμά μας εἶναι 4,900,000 ἄρα ὄχι μόνον δὲν μᾶς μένει κανὲν ποσὸν τὸ ὁποῖον νὰ ἠμποροῦμεν νὰ διαθέσωμεν εἰς πληρωμὴν ἐξωτερικοῦ δανείου, ἀλλ᾽ ἔχομεν καὶ ἔλλειμμα 290,000· καὶ αὐτὸ τὸ ὁποῖον σᾶς λέγω εἶναι μαθηματικὴ ἀλήθεια δι᾽ ὁποιουδήποτε ἀνέγνωσε καὶ ἔμαθε τὰ τέσσαρα μόνον πάθη τῆς ἀριθμητικῆς.

Κρίνατε ὑμεῖς τώρα, Κύριοι, ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς σᾶς εἶπε τί τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ εἰπῇ δημοσίᾳ καὶ ἂν δὲν ἔπρεπεν ἀπεναντίας νὰ τρέξῃ νὰ πατήσῃ τὸν ὑπάλληλόν του ἢ τοὺς ὑπαλλήλους, οἱ ὁποῖοι τόσον κακῶς τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ λαλήσῃ.

Ἔρχομαι ἤδη ν᾽ ἀπαντήσω εἰς ἓν ἄλλο ἀντικείμενον τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τὸ περὶ αὐξήσεως τῶν προσόδων. Ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Μαγρίνας σᾶς εἶπε καὶ κανένας δὲν δύναται νὰ μὴ συνομολογήσῃ ὅτι ἡ αὔξησις ἢ ἡ ἐλάττωσις τῶν εἰσόδων ἐκ περιστατικῶν ὅλως ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου, οὐδένα τρόπον ἔπαινον ἢ ψόγον συνεπάγεται ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ. Ἔχει ὅμως τὸ δικαίωμα ὁ ὑπουργός, ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ ὁποίου συνέβησαν τοιαῦται ζημίαι ἕνεκα ἀτμοπραιριακῶν ἐπιρροῶν, καὶ οὐχὶ ἕνεκα ἀπροσεκτείας, νὰ ἐπικαλεσθῇ αὐτὰς ὡς ἰσχυροὺς συνηγόρους, ὅταν πρόκηται νὰ ἔλθῃ εἰς σύγκρισιν ἡ διοίκησις ἄλλου ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον δὲν συνέβησαν τοιαῦτα δυστυχήματα, ἀλλ᾽ ἀπεναντίας ὑπῆρχον ἄφθονα τὰ εἰσοδήματα· καὶ ὅμως ὁ πρῶτος καὶ τὸν τόπον καλῶς ἐδοίκησε καὶ οἰκονομίας σπουδαίας σχετικὰς ἔκαμεν, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ ἑτέρου κακὴν κακῶς τὰ πλούσια εἰσοδήματα κατεναλώθησαν.

Θέλετε, Κύριοι, μίαν πρόχειρον ἀπόδειξιν ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ὡμίλησε μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν; Ἐνθυμηθῆτε τί σᾶς εἶπε πρὸ ὀλίγου· κατὰ τὸ 1851 ἐδιοικήθη, εἶπεν, ἡ Ἑλλὰς χωρὶς προϋπολογισμόν· εἶναι ἀληθὲς τοῦτο; παντάπασιν. Ἡ Ἑλλὰς ἐδιοικήθη κατὰ τὸ 1851 μὲ προϋπολογισμὸν πλήρως

ὑποβληθέντα εἰς τὰς Βουλὰς κατὰ τὸ 1850 καὶ συζητηθέντα καὶ ψηφισθέντα ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας· ἐγὼ μάλιστα ὡς βουλευτὴς ὑπεστήριξα αὐτὸν ἐν τῇ Βουλῇ, διότι διὰ πρώτην φορὰν ἐπρόκειτο νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν λογιστικὴν τάξιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐχρειάσθη νὰ ψηφισθῶσι τότε δύω σχέδια προϋπολογισμοί. ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὁ τοῦ 1850 καὶ ὁ τοῦ 1851, καὶ διὰ τὸ καινοφανὲς ὠφθησαν κατὰ τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ τινες φωναὶ ἐν τῇ Βουλῇ ὡς μὴ συμφώνου δῆθεν μὲ τὸ Σύνταγμα. Τίς ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ, Κύριοι, ὅτι ἐκτὸς τούτου ὁ Κ. ὑπουργὸς ἤθελεν ἔχει τὸ θάρρος νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι τὰ ἔτη 1850, 1851, 1852 καὶ 1853 ἐστάθησαν εὐτυχῆ, καὶ ὅτι τὰ κατὰ τὸ 1849 πρὸς τὸ 1850 συμβάντα, μοναδικὰ δυστυχήματα τοῦ χειμῶνος, δὲν εἶχον καμμίαν ἐπιρροὴν εἰ τοὺς μετέπειτα; ἐπρόσθεσε μάλιστα ὅτι κατὰ μὲν τὸ 1851 εἶχε παραχθῇ ἀρκετὴ ποσότης σταφίδος, ἀποφέρουσα εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἔσοδον οὐχὶ εὐκαταφρόνητον· ὅτι ἂν κατὰ τὸ 1852 ὑπῆρξεν ἡ παραγωγὴ τῆς σταφίδος κατωτέρα τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἡ αὔξησις ὅμως τῆς τιμῆς ἀπέβαινεν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἔσοδον σημαντικὸν· εἶπε προσέτι ὅτι κατὰ τὸ 1853 ἡ εὐφορία ὑπῆρξε μεγάλη.

Δύνασαί τις, Κύριοι, εἰς τοιαῦτα παραμύθια νὰ δώσῃ σπουδαίαν ἀπάντησιν; ἠδύνατο ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ἀγνοῇ ὅτι τὰ μεγαλήτερα δυστυχήματα δὲν συνέβησαν κατὰ τὸ 1849, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1850, 1851 καὶ 1852, ὅτι ὁ χειμὼν τοῦ 1850 ἔρριψε τὴν τρομερὰν ἐπιζωοτίαν εἰς τὰς ὁποίας μόλις τὰ δύω πέμπτα τῶν ποιμνίων ἐσώθησαν; ὅτι κατὰ τὸ 1851 ἔγινεν ἡ μεγάλη σιτοδεία, καὶ ἡ πολλὴ σταφὶς ἐκείνου τοῦ ἔτους; δὲν ἀνέβη, ὡς εἶπεν, εἰς 55 ἑκατομμύρια ἀλλ᾽ εἰς 65, ἀλλ᾽ ὅτι τοῦτο ἦτο ἴσα ἴσα μακρὰν τοῦ νὰ ὑπῆρξεν εὐτύχημα, ἔφερε παραλίτιον καταστροφῆς, διότι ἐξέπεσεν ἡ τιμὴ τῆς σταφίδος μέχρι 12 παλλήρων, καὶ ἐντεῦθεν ἠναγκάσθησαν πολλοὶ κτηματίαι νὰ ἐκριζώσωσι τὰς σταφίδας καὶ νὰ καλλιεργήσωσιν ἀμπέλια; ὅτι κατὰ τὸ 1852 ἐπῆλθεν ἡ καταστροφὴ τῆς σταφίδος καὶ ὅτι μικρὸν μόνον μέρος ἐξ αὐτῆς ἐσώθη τοῦ Κράτους, καὶ αὐτὸ ἔμεινεν ἀπώλητον, καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1853 νὰ ἀφήσῃ ἐλευθέραν πάσης πληρωμῆς τὴν ἐξαγωγὴν ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ πληρώσωσιν ὅ,τι κερδήσουν, καὶ ἂν κερδήσουν; καὶ ὅτι δὲν εἰσέπραξε σχεδὸν τίποτε τὸ ταμεῖον ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐσόδου, καταφεύγεται εἰς τὰς εἰσπράξεις ἐκείνου τοῦ ἔτους. Ἀγνοεῖ ὁ Κ. ὑπουρ-

γὸς ὅτι καὶ κατὰ τὸ 1853 ἐπίτηδες ἡ σταφὶς ἔπαθεν, ἐν ᾧ κατὰ τὸ 1856 εἰσῆλθον εἰς τὸ κράτος ἐκ μόνης τῆς σταφίδος 20 ἑκατομμύρια δραχμῶν καὶ ὄχι μόνον ἄφορος ὑπῆρξεν ἡ τριετὴς περίοδος 1851. 1852 καὶ 1853, ἀλλ' εἶχε καὶ τὸ ἄτοπον νὰ μὴ ἐξάγῃ ὁ λαὸς ἄλλα προϊόντα, καὶ μὴ ἐξάγων νὰ μὴ ἔχῃ νὰ πληρώσῃ οὐδὲ τοὺς ἄλλους φόρους. Ἐντεῦθεν αἱ μεγάλαι ἐκεῖναι καθυστερήσεις· ἕκαστον ἔτος ἄφινε τότε καθυστερήματα τρία ἑκατομμύρια καὶ ἥμισυ, καθὼς χθὲς σᾶς παρέστησα· καὶ μολαταῦτα τὸ τότε ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν οὔτε ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἔσοδα πλειότερα ἀπὸ δεκατέσσαρα ἢ δεκαπέντε ἑκατομμύρια ἐξώδευε σχετικῶς ὀλιγώτερα, καὶ ἤξευρε νὰ ἀφήσῃ καὶ περίσσευμα ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου. Τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο ἐν τῷ μέσῳ ὅλων αὐτῶν τῶν δεινῶν περιστάσεων ἐνησχολήθη προσέτι καὶ ἐκανόνισε τὴν ὑπηρεσίαν διὰ νόμων, ὅπως τὴν βλέπετε κανονισμένην σήμερον· τότε ἐψηφίσθησαν οἱ νόμοι τῶν Ταμείων, τῶν Ἐφορειῶν καὶ τοῦ Λογιστηρίου· τότε εἰσήχθη ὁ περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμος, οὗτος ὁ Κέρβερος κατὰ πάσης κατηχρήσεως· καὶ ὅ,τι κενὸν ἔμεινε τότε, αὐτὸ κενὸν εἶναι καὶ σήμερον. Ἔπρεπε νὰ σχηματισθῶσιν ἐντὸς τοῦ Λογιστηρίου τμήματα διὰ τὰς ἐγγραφὰς τῶν εἰσπρακτέων, καὶ δὲν ἐσχηματίσθησαν εἰσέτι, μ' ὅλον ὅτι ἑκατὸν φοραῖς ἐσύστησα αὐτὴν τὴν ἐργασίαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐξ αὐτοῦ τοῦ βήματος, ἕνεκα δὲ τούτου δὲν γνωρίζει ἀκόμη ἡ κεντρικὴ ὑπηρεσία πῶς ἐνεργεῖται εἰς τὰς ἐπαρχίας ἡ εἴσπραξις ἀπὸ τοὺς Ταμίας.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐκαυχήθη διὰ τὴν αὔξησιν τὴν ὁποίαν ἔλαβον αἱ πρόσοδοι καὶ τὰ προϊόντα τῆς γῆς· δὲν εἶναι τοῦτο καθαρὰ φρεναπάτη; Ἐὰν πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἐφυτεύθησαν ἐλαῖαι, ἄμπελοι, μωρέαι, καὶ σήμερον ἀναφαίνωνται οἱ καρποί, δημιουργὸς αὐτοῦ τοῦ ἀποτελέσματος εἶναι, ἐρωτῶ, ὁ σημερινὸς ὑπουργὸς; καὶ δὲν εἶναι ὀρθώτερον νὰ ἀποδοθῇ εἰς τοὺς τότε διοικήσαντας ὑπουργούς; Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀποδίδει εἰς ἑαυτὸν τὴν αὔξησιν τῶν προσόδων τοῦ δημοσίου· ἄλλη φρεναπάτη! ἀφ' οὗ ηὔξησαν τὰ προϊόντα, ἐπόμενον ἦτο νὰ αὐξηθῇ καὶ ἡ πρόσοδος. Ἀλλὰ διατί δὲν ἐλέπει ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ αὔξησις τῶν προσόδων δὲν εἶναι μόνον ἔργον τῆς αὐξήσεως τῶν προϊόντων, ἀλλὰ τῆς ἐκπτώσεως κυρίως τοῦ νομίσματος; Δὲν γνωρίζει φαίνεται ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι τὸ ἔλαιον, τὸ κρέας, τὸ βούτυρον καὶ τὰ λοιπὰ προϊόντα καὶ αὐτὸς ὁ σῖτος ἐδιπλασιάσθησαν κατὰ τὴν τιμήν, καὶ ὅτι τὸ φαινόμενον δὲν εἶναι

ἔργον αὐτοῦ, οὐδὲ κανενὸς ἄλλου ἀνθρώπου, ἀλλ' εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερόγκου αὐξήσεως τοῦ νομίσματος;

Θέλετε καὶ ἄλλην οἰκονομικὴν παραδοξολογίαν; Ἀκούσατε. Ἡ διαχείρισις, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ὁμοιάζει τὴν διαχείρισιν τῆς παρούσης, καθ' ἣν τὰ περισσεύματα δαπανῶνται εἰς παραγωγικὰ ἔργα, καὶ δὲν ἀποταμιεύονται εἰς τὰ σιδηρᾶ κιβώτια.

Καὶ εἶναι ἀληθὲς, ὅτι σήμερον δαπανῶνται εἰς παραγωγικὰ ἔργα τὰ περισσεύματα καὶ τότε ἐκρατοῦντο θαμμένα εἰς σιδηρᾶ κιβώτια; Ἴδετε, Κύριοι, ὅτι ὅλα τὰ καθαρὰ περισσεύματα τοῦ 1853 ἀνέβαινον εἰς 4,220,000, ἐν ᾧ ἡ ὑπηρεσία ἀπαιτεῖ νὰ ἔχωμεν 5,200,000· ποῦ εἶναι λοιπὸν τὰ περισσεύματα τὰ ὁποῖα ἐκλείοντο εἰς τὰ κιβώτια; δὲν εἶναι ἐντροπὴ νὰ διακηρύττῃ ἕνας ὑπουργὸς ἀπὸ τοῦ βήματος ὡς ἀληθείας τοὺς μύθους, τοὺς ὁποίους διασαλτίζουν εἰς τὰς τριβόδους οἱ ἀμαθεῖς καὶ οἱ κηφῆνες;

Καθ' ὅσον δὲ φέρῃ τὰς παραγωγικὰς δαπάνας τὰς ὁποίας ὑμεῖς ἐκάματε καὶ καυχᾶσθε, σᾶς λέγω ὅτι ἀπητεῖτο μία ἄλλη πλεονοψηφία διὰ νὰ μὴ σᾶς ἐγκρίνει κἀμμίαν πίστωσιν ἀπὸ ἐκείνας τὰς ὁποίας ἐζητήσατε, καὶ τότε ἀληθῶς τὰ χρήματα ἐκεῖνα ἠδύναντο νὰ καταταθῶσι παραγωγικά. Ἀλλ' ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ παραγωγικὴ δαπάνη ὁ σκλέγορας, ὅστις ἐκόστισεν ἓν ἥμισυ ἑκατομμύριον; τὸ μεγαλοπρεπὲς βουλευτήριον, τὸ ὁποῖον θὰ κοστίσῃ ἄλλα δύο ἑκατομμύρια; τὸ τελωνεῖον Πειραιῶς, τὸ ὁποῖον θὰ κοστίσῃ 600 χιλ. δραχ.; τὰ κτίσματα τῆς Δουκίσσης; ἡ ὡραία διοίκησις τῶν σιτηρῶν, ὅτις ἄρχισε ζημίαν κατὰ τόπους μὲν 700 χιλ. πράγματι δὲ ἓν ἑκατομμύριον, καὶ τόσαι ἄλλαι δαπάναι, αἵτινες ἐγύμνωσαν τὸν τόπον καὶ τὸ ταμεῖον, καὶ ἐνίσχυσαν τὴν πλουτέλειαν καὶ τὴν διαφθοράν; αὐταὶ εἶναι αἱ παραγωγικαὶ δαπάναι, διὰ τὰς ὁποίας ἐναμβρύνεσθε; καὶ δὲν συλλογίζεσθε ὅτι καὶ τὸ νὰ τὰς μνημονεύετε μόνον σᾶς βλάπτει καὶ σᾶς καταστρέφει εἰς τὴν κοινὴν γνώμην; Δὲν ἦτον ὀρθώτερον μὲ αὐτὰ τὰ χρήματα νὰ συστήσητε γεωργικὴν τράπεζαν καὶ νὰ σώσητε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν τρομερὰν τοκογλυφίαν, ἡ ὁποία κρατεῖ εἰς τὸν μαρασμὸν τὸν μόνον κλάδον, ἐκ τοῦ ὁποίου ζῇ ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς;

Εἶπε προπέτεια ὁ Κύριος ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποβάλῃ τοὺς ἀπολογισμούς, ὡς καταγινομένου τοῦ λογιστηρίου εἰς διόρθωσιν τῶν ἐσφαλμένων λογαριασμῶν τῶν ταμιῶν· ἀλλ' ὁ νόμος, ὅστις διέταξε νὰ παρουσιάζεται ὁ ἀπολογισμὸς ἐντὸς

τῶν πρώτων τριῶν μηνῶν τοῦ ἀμέσως ἑπομένου ἔτους μετὰ τὴν λῆξιν τῆς χρήσεως, ἐγνώριζεν ὅλας τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐν γνώσει αὐτῶν ὥρισε τὰς ἐποχάς· καὶ δικαιολόγησις ἀντιβαίνουσα εἰς ῥητὰς διατάξεις Νόμου ἐρρυμοσθέντος πρὸ πολλοῦ εἶναι ἀπαράδεκτος· ἠδύνατο ἴσως νὰ προφασισθῇ τις διὰ πέντε καὶ δέκα ἡμέρας, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1858, ἀλλὰ διὰ τὸν τοῦ 1857 δὲν εἶναι ἐντροπὴ νὰ λέγῃ ὁ ὑπουργὸς ὅτι σήμερον γίνεται ἡ ἐργασία, ἥτις ἔπρεπε νὰ γένῃ προπέρυσι τὸν Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον καὶ πέρυσι τὸν Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον;

Τέλος πάντων εὐχαριστοῦμαι νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ὁ κύριος ὑπουργὸς τὰ ἀποτελέσματα τῶν δύω ἀπολογισμῶν τῶν ἐτῶν 1857 καὶ 1858 καθὼς καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ 1859, ὅπως ἐξάγοντες ἀπὸ τὴν πρωτοσημείωσιν, τὴν ὁποίαν κρατεῖ τὸ λογιστήριον· ἂν δὲ οὐδὲ τοῦτο ἦναι δυνατὸν, θὰ εἴπῃ ὅτι τὸ οἰκονομικόν μας σύστημα εἶναι χειρότερον τοῦ Τουρκικοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ Μαρόκου, θὰ εἴπῃ ὅτι ἡ κατάστασίς μας εἶναι χειροτέρα τοῦ εἰς χρεωκοπίαν εὑρισκομένου ἐμπόρου, καὶ τότε προτείνω νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξελεγξιν τῶν ἀρχείων τῆς οἰκονομίας. Τὸ ζήτημα, Κύριοι, τῶν ἀπολογισμῶν εἶναι στενῶς συνδεδεμένον μὲ τὴν ψῆφισιν τῆς προκειμένης πιστώσεως. Ὅλοι γνωρίζετε ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ 1859, ἐκτὸς τῶν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ πιστώσεων, εἶναι ἐπιβεβαρυμένη εἰσέτι καὶ μὲ τρία ἥμισυ ἑκατομμύρια δραχμῶν, τὰς ὁποίας διὰ νέων πιστώσεων ἐπεψηφίσαμεν. Καὶ πῶς θέλετε νὰ χορηγήσωμεν σήμερον καὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον εἰς βάρος τῆς αὐτῆς χρήσεως, ἐν ᾧ αἱ εὐεργέτιδες δυνάμεις ἀπαιτοῦν τὸ ποσὸν τοῦτο, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν νὰ ἐξασθενήσωσι τὴν λειτουργίαν τῆς λοιπῆς τακτικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν παραγωγικῶν ἔργων τοῦ κράτους; Ἐκ τῆς ἐξελέγξεως λοιπὸν τοῦ ἀπολογισμοῦ θὰ ἴδωμεν, ἂν ὑπάρχῃ τὸ ἀναγκαῖον περίσσευμα, καὶ διὰ τοῦτο ὅ,τι πρὸ τῆς παρουσιάσεως τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἀπολογισμῶν τοῦ 1857 καὶ 1858 καὶ ἰδίως τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τοῦ 1859 πράξομεν, κακῶς θὰ τὸ πράξωμεν, καὶ ἀναλαμβάνομεν δωρεὰν μεγάλην εὐθύνην.

Προβαίνων ἠθέλησεν ὁ κύριος ὑπουργὸς νὰ δικαιολογήσῃ καὶ τὴν παραδοχὴν τῶν Κομμισαρίων· ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶδεν αὐτοὺς ὡς Κομμισσαρίους, δὲν εἶχον ἐξουσίαν, λέγει, νὰ ἀναμιχθῶσι ποσῶς εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου, ἀλλ' ἁπλῶς νὰ συλλέξωσι πληροφορίας· ἐπρόσθεσεν ἐπὶ τέλους ὅτι οἱ Κομμισάριοι ἀνεμίχθησαν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου, διότι τότε τὸ ζήτη-

ἐνῷ τὰ τῶν ἐπομένων πέντε ἢ ἓξ ἐτῶν εἰσὶ περισσεύματα μυθώδη, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας τὰ ἔσοδα μέχρι τοῦ ἔτους 1858 πυξήθησαν εἰς εἴκοσι καὶ ἓν ἑκατομμύριον, ὁ τόπος ἐπροόδευσε καὶ ἐκ τῆς προόδου ταύτης ἐπήγασεν ἡ τοιαύτη γιγαντιαία αὔξησις· ὁποίαν ἐντύπωσιν ἤθελε προξενήσει, ἐὰν συντάττοντες κατὰ τὸ δυνατὸν τὸν προϋπολογισμὸν καὶ καλῶς εἰδότες ὅτι ἤθελαμεν τὰ ἔσοδα, ἠνοίγμεθα ἔπειτα τὴν πληγὴν τῶν χρεῶν μας, λέγει δὲν ἔχομεν περίσσευμα; τὸ ἐπιχείρημά μας εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν ἔχωμεν προϋπολογισμὸν εἰς 10 ἢ εἰς 20 ἢ εἰς 30 ἑκατομμυρίων· σύστημα ὡραῖον δι' ὅλους τοὺς κακῆς πίστεως ὀφειλέτας· ἐν τούτοις ὁ κ. Γερουσιαστὴς ἐξετάζων χθὲς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τῆς τριετοῦς ὑπουργίας του, ἥτις τῆς πρὸ τοῦ 1853 καὶ ἐκείνων τῶν ἑπομένων ἐτῶν εἶπεν ὅτι ἡ μὲν διαχείρισις αὐτοῦ ἦτο ἀκριβὴς καὶ καλή, ἡ δὲ τῶν ἑπομένων μυθώδης, καὶ διὰ τοῦτο θέλω ἔλθει κατὰ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐσόδων καὶ τῶν εἰσπράξεων διὰ νὰ ἐξάξω τὴν ἀλήθειαν. Πρὶν ἢ ἐπιληφθῶ τῆς συνοπτικῆς ταύτης ἐρεύνης σᾶς ὑπομιμνήσκω τὰς ἐκ τοῦ παλαιοῦ τῆς ἐπιζωοτίας καὶ λοιπῶν ἀτμοσφαιρικῶν ἐπιβρόων καταστροφὰς καὶ τὰ δυστυχήματα τοῦ 1849 καὶ 1850· καὶ μ' ὅλα ταῦτα εἰσεπράχθησαν.

κατὰ τὸ ἔτος	1849 δραχ.	11,325,686
» »	1850 »	14,637338

ἐν τούτοις ἀντὶ τῶν κατεστραμμένων ἐτῶν αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐπιθλίψεις τὰ κατόπιν ἔτη, διότι τὸ μὲν 1851 κατεβιβάσθησαν εἰς δραχ. 14,282,316 τὸ ὁποῖον ἀξίως ὑπόκειται τὰς ἀτμοσφαιρικὰς ὡς εἴρηται καταστροφὰς, εἰσέπραξε πλείονα τῶν κατόπιν ἐτῶν, ὥστε ἀπὸ τὸ ἔτος 1849 μέχρι τοῦ 1853 ὁ προϋπολογισμὸς καὶ αἱ εἰσπράξεις δὲν ηὐξήθησαν· ἀλλ' ἀρά γε τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα δυστυχῶν ἐτῶν, ὡς εἶπεν ὁ χθὲς ἀγορεύσας Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστιδης; ἀπαντῶ ὄχι ὡς πρὸς τὸ δημόσιον Ταμεῖον· διότι κατὰ μὲν τὸ 1851 καταστροφὴ σταφίδος περὶ ἧς διαχειρίσθη ὁ Κ. Γερουσιαστὴς, δὲν ὑπῆρξε παντελῶς, καθόσον κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πλημμελεῖς ἐξαγωγὰς ποσὸν 60 ἑκατομμυρίων κατὰ δὲ τὸ 1852 δὲν ἐξήχθη μὲν τοσοῦτο ποσὸν εἰμὴ μόνον 16 ἑκατομμύρια· ἀλλ' ἡ ἀξία τῆς φορολογίας ἔφθασε μέχρι δραχ. 61 κατὰ μέσον ὅρον, ἀντὶ τῶν 15, καὶ ἂς φορολογοῦνται τόση, καὶ ἑπομένως ἡ πρόσοδος ἐκ τοῦ ἐγγειου φόρου καὶ τοῦ διπλασιώματος τῆς ἐξαγωγῆς ὑπῆρξεν ἀνωτέρα, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἡ παραγωγὴ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ὑπερέβη κατὰ πολὺ καὶ ἀνωτέρα ὅλων τῶν ἄλλων ἐτῶν καὶ εἰσεπράχθησαν

πρός δε 400,000 δραχμαὶ ἀπὸ τὸ ὀρυκτὸν τῆς σμύριδος, ὥστε τὰ ἔτη ταῦτα δὲν ἦσαν δυστυχῆ, ὡς πολλάκις λέγουσι καὶ στεντορίᾳ τῇ φωνῇ ἐπαναλαμβάνουσι, καὶ ὅμως αἱ εἰσπράξεις ἔμειναν στάσιμοι αὐτὰ τὰ ἔτη 1858 καὶ 1859 μὲ τὰ ὁποῖα παραβάλλονται, ἦσαν εὐτυχῆ, διότι κατ' αὐτὰ τὸ ἔλαιον καὶ τὰ κουκούλια κατετετράφησαν, ἡ δὲ παραγωγὴ τῶν γεννημάτων ὑπῆρξε μικρά· ἐνῷ κατὰ τὸ ἔτος 1858, πρὸς τὰς ἄλλας περιστάσεις, ἐπῆλθε καὶ ἐλάττωσις τελωνιακῶν φόρων πλείω τῶν ἑκατομμυρίου, καὶ ὅμως εἰ ἐπράχθησαν 20.571,725· ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς διαχειρίσεως λέγω ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ὑπῆρξαν περισσότερα πλεονάσματα ἐσόδων, ἡ δὲ αὔξησις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους βεβαίως· ἐν τούτοις εἶναι αὔξησις καὶ διαφορὰ ἓξ ἑκατομμυρίων· τὰ ὁποῖα ἐδαπανήθησαν εἰς δημόσια ἔργα λίαν ἐπωφελῆ· ἀλλ' ἐὰν ἡ αὔξησις αὕτη εἶναι οἱ παχεῖ βόες τοῦ Φαραώ, ὑμεῖς κρίνατε· τὸ ζήτημα τοῦτο ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω σχετικῶς πρὸς τὸ δάνειον.

Ὡς περισσεύματα εἰς τοὺς ἀπολογισμοὺς σημειοῦνται τὰ μετρητά, τὰ ἀντίτιμα, αἱ προκαταβολαὶ καὶ οἱ ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί. Τὸ κατ' ἐμὲ τὰ ἀντίτιμα ὡς διδόμενα ἐκ τῶν περισσευμάτων πλέον τῶν ἀναγκῶν εἶναι καθαρῶς περισσεύματα, καθόσον δύνανται νὰ διατεθῶσι, διότι ἄλλως ἠδύναντο νὰ περιορισθῶσι ταῦτα εἰς τὰς ἀπολύτους ἀνάγκας καὶ δὲν ἠθέλομεν ἀγοράζει δι' αὐτῶν μετοχὰς, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν ἐκείνην καθ' ἣν μόνα τὰ χρηματικὰ ποσὰ θεωροῦνται ὡς περισσεύματα κατὰ τὸν Κ. γε ουσιαστὴν. Θέλω ἐξετάσει τὴν διαχείρισιν τῶν ἐτῶν 1851, 1852 καὶ 1853 διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἀντὶ περισσεύματος ὑπῆρξεν ἔλλειμμα.

Ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1851 φέρει κατὰ μὲν τὸ ἐνεργητικὸν εἰς χρήματα ὑπάρχοντα ἐν τῷ ταμείῳ δραχμὰς 1,616,314 32 ἐκτὸς τῶν λοιπῶν τῶν μὴ ὑπολογιζομένων κατὰ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν εἰς τὴν μερίδα τοῦ ἐνεργητικοῦ, κατὰ δὲ τὸ παθητικὸν δραχ. 1,913,669, ἐκτὸς τῶν ἀφιερετέων ὡσαύτως κατὰ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν· ὥστε ἀφαιρουμένου τοῦ πρώτου ἀπὸ τοῦδευτέρου κατὰ τὸν τύπον τοῦτον, ὑπάρχει ἔλλειμμα ἐκ δραχ. 326,719· τὴν αὐτὴν μέθοδον ἀκολουθοῦντες θέλομεν ἔχει τὸ

1851	ἔλλειμμα	326,719.36
1852	»	843.692.54
1853	περίστυμα	178,674
1854	»	1,175,826.40
1855	»	937,876.48

1856	περίσσευμα	1,287,189 91
1857	»	3,605,083.70

ἐὰν ὅμως ὡς περίσσευμα θεωρήσωμεν καὶ τὰς προκαταβολὰς τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἄλλο ἔτος, συγκαταθέσει τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ, τὸ περίσσευμα τότε τὸ ὁποῖον ἀρῆκαν αἱ πρὶν τοῦ 1850 χρήσεις ἠλαττώθη κατὰ μὲν τὸ 1851 ἐκ δρχ. 360,589 κατὰ δὲ τὸ 1852 ἐκ δρχ. 843,693· οὕτω ὅμως καὶ εἰς τὰ περισσεύματα τοῦ 1853 καὶ τῶν ἑπομένων ἐτῶν πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ ἅπασαι αἱ ἀπὸ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο ἔτος προκαταβαλλόμεναι ποσότητες, αἵτινες ἄλλοτε μὲν ὑπερβαίνουσι τὰ δύω καὶ ἄλλοτε τὸ ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον· ἐξ ὅλων δὲ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν προϋπολογισμῶν τῆς περιόδου ἐκείνης ὁμοῦ λαμβανομένων προκύπτει ἔλλειμμα, ἀντὶ τῶν ἑκάστοτε διαθρυλλουμένων τεσσάρων ἑκατομμυρίων περισσευμάτων, ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν τῷ ταμείῳ ἓν χρηματικὸν κεφάλαιον, ὅπερ διεσάλπιζον ὡς περίσσευμα σχηματισθὲν ἐξ οἰκονομίας μετὰ μεγάλων κόπων· ἀλλ' ἐκ τῶν ἀπολογισμῶν ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα ἦσαν ξένα, ἦσαν παρακαταθήκαι· αὐτὴ ἦτο ἡ κατάστασις ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν τοῦ ταμείου μέχρι τοῦ 1853. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν τά τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα δὲν εἶχον οὕτω ὑπῆρχε λόγος ἰσχυρὸς ὥστε νὰ ἀρνηθῶμεν τὸ πρὸς τὰς εὐεργέτιδας δυνάμεις χρέος μας, ἡ ἐξετάζοντες τοὺς ἀπολογισμοὺς νὰ παρουσιάσωμεν τὰ ἀποτελέσματα οἱασδήποτε διαφορᾶς ὡς ἄρνησιν τοῦ χρέους μας; ἕνεκα τῶν λόγων τούτων δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω καὶ οὐδὲ δύναμαι νὰ ἐννοήσω τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν τῶν ἀπολογισμῶν, ἥτις ἐνῷ εἶναι ἄσχετος καὶ ὅλως διάφορος τοῦ προκειμένου ζητήματος, ταυτοχρόνως, καὶ ἂν θεωρηθῇ συναφὴς καὶ σχετικὴ, παράγει ἀποτελέσματα συνηγοροῦντα ὑπὲρ ἡμῶν.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι εἶμαι ὑπόχρεως κατὰ τὸν Νόμον περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νὰ παρουσιάζω ἐνώπιον τῶν Βουλῶν κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς μῆνας τοῦ ἑπομένου ἔτους ἀπὸ τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως τοὺς ἀπολογισμοὺς αὐτῆς, τοὐτέστιν ὤφειλον νὰ ἔχω ἤδη ὑποβεβλημένον τὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως τοῦ 1857, ἀλλ' αἴτια ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεώς μου μὲ ἐμπόδισαν νὰ ὑποβάλλω αὐτὸν μέχρι τοῦδε, καθόσον τὸ λογιστήριον καταγίνεται ἀδιακόπως εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν ἐταλμένων λογαριασμῶν τῶν ταμιῶν.

Ἐξ ὅλων τῶν ἐκτεθέντων ἐξάγεται ὅτι Κομισσαρίους δὲν ἐδεχθημεν, καὶ ὅ,τι ἐγένετο δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ἀρνηθῇ ἡ Ἐλ-

λὰς ἀπέναντι εὐεργετίδων Δυνάμεων· δὲν ἐδέχθημεν δὲ Κομισσαρίους, μολονότι ἐζήτει αὐτοὺς ἄλλοτε ἡ Κυβέρνησις συγκροτουμένη ἀπὸ σοβαροὺς τῷ ὄντι ἄνδρας· ἀρ' ἑτέρου δὲν εἶναι ἀκριβές, ὅτι ὁ τόπος δὲν προώδευσεν, καὶ ὅτι τὰ ἔσοδα δὲν ηὐξήθησαν, αὐτὰ τὰ πράγματα ἀποδεικνύουν τὸ ἐναντίον· δὲν εἶναι ἐπίσης ἀκριβὲς, ὅτι ἡ διαχείρισις τῆς περιόδου τῶν ἐτῶν 1850 — 1853 ἄφησε περισσεύματα, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἶχεν ἔλλειμμα. Ἐν τούτοις ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐξελέξεως διεξήχθη τοσοῦτον ἀδόξως, ὥστε ἐπέφερε βλάβην ἀντὶ ὠφελείας; οὐχί· τὸ μέγιστον ἐξ αὐτῆς προελθὸν καλὸν εἶναι, ὅτι αἱ Δυνάμεις ἀπεράτισαν καὶ παρεδέχθησαν, ἵνα κανονίσωσι τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους τούτου, σύμφωνα μὲ τὴν κατάστασιν καὶ τοὺς πόρους αὐτοῦ τοῦ Κράτους· ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν, ἥτις κατώρθωσε νὰ κανονισθῶσι τὰ τοῦ δανείου ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Κράτους, ἀντὶ, ὡς λέγουσι, νὰ αἰσχύνεται, ἐναμβρύνεται διὰ τὸ κατόρθωμα τοῦτο· ἡ παραδοχὴ αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς ἐκ μέρους τῶν Δυνάμεων, ἥτις εἶναι μέχρι τοῦδε ἀποπερατωμένη, εἶναι τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον καλὸν, ἀλλ' οὐχ ἧττον αἱ Δυνάμεις ἐν τῇ ἀγαθότητί των, καὶ εἰς τὸ μέλλον θέλουν εἶσθαι εὐγενεῖς πρὸς Κράτος, ὅπερ ἀπεκατέστησαν ἀνεξάρτητον καὶ ἀνεγέννησαν.

Ἐν τούτοις ἀπέναντι τῆς ἰδέας, τὴν ὁποίαν ἄλλοι πρεσβεύουν, ὅτι τὸ καλλίτερον Οἰκονομικὸν σύστημα εἶναι τὸ νὰ ἐναποταμιεύωνται τὰ περισσεύοντα χρήματα ἐν τοῖς κιβωτίοις, μία Κυβέρνησις πρεσβεύουσα ἀντιθέτους ἀρχὰς, κατορθώνει ν' ἀνακτήσῃ καὶ νὰ ἐδραιώσῃ τὴν καλὴν πίστιν, τὸν μόνον θησαυρὸν, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ καλύψῃ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας· ἡ Κυβέρνησις αὕτη, ἥτις εἶναι ἡ παροῦσα, σεμνύνεται διὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω θαρραλέως, καὶ οὐχὶ νὰ αἰσχύνηται, ὡς ἀξιοῦσιν ἄλλοι· πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἰδοὺ σᾶς ἀναγινώσκω ἔγγραφον ἀνδρὸς σοβαροῦ, ὅπερ ἰσχυροποιεῖ καὶ καταδεικνύει αὐτὸ τὸ κατόρθωμα τῆς καλῆς πίστεως, δι' ἧς ἡ Ἑλλὰς ἐτέθη εἰς ἣν τῇ ἀνῆκε θέσιν.

(Ἐνταῦθα ἀνέγνω τεμάχιον ἐγγράφου τινὸς ἐξωτερικοῦ περὶ τοῦ θέματος τούτου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16 Μαρτίου ε. ε.)

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης.

Δὲν θέλω σᾶς ἀπασχολήσει, Κύριοι, εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ δανείου, διότι τὰ περὶ τούτου ἀρκούντως ἀνεπτύχθησαν μεταξὺ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ χθὲς ἀγορεύσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου· ἰδίως δὲ πληρέστατα ἐξετέθησαν εἰς τὴν πρὸς τὴν Γερουσίαν ἀξίαν λόγου ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς

τῶν τριμάτων· ἀλλ' ἔρχομαι νὰ ῥέψω τὸν λόγον περὶ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ ἀπέβλεπε τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος, ἐν δὲ τῷ τέλει ἐπέφερε τὴν δυστυχίαν αὐτῆς· ἐνὶ δὲ λόγῳ ἡ ἀνάμνησις τῶν περὶ αὐτοῦ εἶναι πρόξενος χαρᾶς καὶ λύπης συνάμα, ἀναγκαία μολαταῦτα εἰς πρόληψιν περαιτέρω δεινῶν.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δανείου ἔλαβε τὴν ἀρχήν της ἐκ τῆν ἰδέας αὐτοῦ τοῦ ἔθνους, ἅμα τῇ καταπαύσει τοῦ καταστρεπτικοῦ ἐκείνου πολέμου, καὶ τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυβερνήτου. Τοῦτο μαρτυρεῖται ἐπισημότερον ἀπὸ τὸ Ε'. Ψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει τετάρτης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως συγκροτηθείσης κατὰ τὸ 1829 ἔτος. Ἐν γένει δὲ ὁ σκοπὸς τοῦ δανείου τούτου ἀπέβλεπε τὴν στερέωσιν τῆς πολιτικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἔθνους καὶ οὐχὶ τὴν ἱκανοποίησιν ἐφημέρων ἀναγκῶν. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀποκτῆσαν τὴν ἐλευθερίαν του, εἶχεν ἀναμφιβόλως ἀνάγκην χρηματικῆς συνδρομῆς διὰ τὴν στερέωσίν του μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὑπὲρ αὐτῆς ἱεροῦ ἀγῶνός του· διότι τὰ πάντα ἐν τῷ διαστήματι αὐτοῦ ἐθυσίασεν ἀφειδῶς καὶ μὲ πλήρη τὴν αὐταπάρνησιν παντὸς συμφέροντος, ἀρῆσαν τὴν ἐνέργειαν τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης διαιωσύνης, ὡς διὰ τῶν συνταγμάτων καὶ τῶν διαφόρων ψηφισμάτων του ὥρισεν, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εἰρήνης, ἢ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς πατρίδος, ἡ ὁποία δὲν εἶπετο νὰ ἔχῃ βραδύτερον ἄλλο ὅριον παρὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας· ὥστε τὸ δάνειον τοῦτο, Κύριοι, ἔπρεπε νὰ θεραπεύσῃ ὅλας τὰς ἀνάγκας, αἵτινες ἐμφαίνονται εἰς τὸ μνησθὲν Ψήφισμα, συνδυασμένον καὶ μὲ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Ι. Ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Συνελεύσεως.

Διὰ τῶν ψηφισμάτων τούτων δώσασα ἡ Συνέλευσις ἐκείνη τὴν πληρεξουσιότητα εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς προσπαθείας της πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς ἐγγυήσεως τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων, ἣν εἶχεν ἤδη ἐξαιτήσει ὁ Κυβερνήτης περὶ τοῦ προκειμένου δανείου, καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ ταύτης, χορηγήσασα εἰς αὐτὴν καὶ τὴν πληρεξουσιότητα τοῦ νὰ συμφωνήσῃ ἓν δάνειον καὶ ἀπὸ ξένους τραπεζίτας, ἐπέβαλε σὺν τοῖς ἄλλοις ὡς ἓν τῶν πρωτίστων καθηκόντων αὐτῆς καὶ τὴν ἀνήκουσαν μέριμναν περὶ τῆς ἱκανοποιήσεως πάσης ἐθνικῆς ὑποχρεώσεως ἐκ χρέους ἢ ἀποζημιώσεως, ὡρίσασα συνάμα καὶ τὴν πρὸ παντὸς ἄλλου ἐξαίρεσιν τοῦ δεκατημορίου ἐκ τῆς ὅλης ποσότητος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐξωτερικοῦ δανείου, καὶ τὴν διανομὴν αὐτοῦ κατ' ἀναλογίαν τῶν κεφαλαίων τοῦ ἀναγνωρισθησομένου ὡς χρέους τῆς ἐπικρατείας, κατὰ τὰς ἐν τοῖς αὐτοῖς ψηφίσμασι

βάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας μία γενικὴ ἀρχὴ νὰ διέπῃ ἔπρεπε τὰ τοιαῦτα χρέη, ἡ σύστασις, λέγω, Κύβνος, ἡ καταγραφὴ ἐν αὐτῷ τῶν ἀναγνωριζομένων χρεῶν, καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ποσότητος αὐτῶν πληρωμὴ πρὸς τοὺς δικαιούχους κατ' ἔτος τοῦ προσδιορισθησομένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομίμου τόκου.

Ἐκτὸς δὲ τῆς ὑψηλῆς ταύτης προνοίας, καὶ ὅλαι αἱ λοιπαὶ ἀνάγκαι τοῦ Κράτους ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τῶν κεφαλαίων τοῦ αὐτοῦ δανείου νὰ θεραπευθῶσιν εἶπετο, οἷον, ἡ σύστασις ἐθνικῆς Τραπέζης ἢ Τραπεζῶν, ἡ ἐμψύχωσις τῆς Γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καὶ παντὸς ἄλλου ἀντικειμένου παραγωγῆς καὶ προαγωγῆς. Ἐνὶ δὲ λόγῳ, Κύριοι, ἐκ τῆς ἐμφρόνου διαχειρίσεως τοῦ δανείου ἐπροσδοκᾶτο ἡ ὕπαρξις δημοσίας πίστεως καὶ ἡ εὐημερία τῆς πατρίδος, θεωρουμένη ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, πρὸς στερέωσιν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῶν ἐλευθεριῶν της, διότι τοὺς πενομένους καὶ τοὺς ὑπὸ ἀνεξαντλήτων δυστυχιῶν καταπιεζομένους ἡ συναίσθησις τοιούτων ἀγαθῶν, οὐ μόνον ἀθλιεστέρους ἀλλὰ καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν ὕπαρξιν ἐπισφαλῆ καθίςησι.

Τοιαῦται μὲν ὑπῆρξαν τότε αἱ ἐθνικαὶ περὶ τοῦ δανείου τούτου ἀποράσεις, ἡ ἀνάμνησις τῶν ὁποίων, ὡς ἐν προοιμίῳ εἶπον, ἐμπνέει χαρὰς καὶ ἀγαλλιάσεως πάσας τὰς Ἑλληνικὰς καρδίας διὰ τὸ ὑποσχόμενον λαμπρὸν μέλλον τῆς πατρίδος· ἀλλά, φεῦ! τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ καταβυθίζουσι ταύτας εἰς λύπην καιρίαν καὶ παντοτεινήν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, Κύριοι, ὅτι μὲ ὅλας τὰς καλὰς τοῦ Κυβερνήτου ὑπὲρ τοῦ τόπου διαθέσεις, καὶ τὰς καταβληθείσας ὑπ' αὐτοῦ πολλὰς καὶ ποικίλας πρὸς τοῦτο προσπαθείας, δὲν ἦτο πιθανὴ καὶ ἡ πραγματοποίησις τῶν ὡς εἴρηται ἐθνικῶν ὁρισμῶν ἐν ταῖς ὀλίγαις τῆς Κυβερνήσεως αὐτοῦ ἡμέραις, καθόσον μάλιστα καὶ αὐταὶ δὲν ἐξαιροῦντο ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς *προσωρινότητος*· μολονοτοῦτο κατώρθωσε πάλιν νὰ τῷ δοθῶσι παρὰ τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων ἀπέναντι τοῦ τοιούτου δανείου, καὶ πρὸ τοῦ πέρατος τῆς διαπραγματεύσεώς του, δύο περίπου ἑκατομμύρια· ἀλλ' ἅπασαι αἱ ἀνθηραὶ αὗται ἐλπίδες ἐναυάγησαν ἐν τῷ εὐδίῳ τῆς Βασιλείας λιμένι, ἐν ταῖς ἡμέραις λέγω τῆς μονιμότητος καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως.

Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ αἰτήσει τῆς Ἑλλάδος, Κύριοι, αἱ τρεῖς εὐεργέτιδες Δυνάμεις ἐξελέξαντο Βασιλέα οἰκεῖον αὐτῇ· ἀλλὰ συνεπείᾳ δολίων καὶ ἐσφαλμένων συλλογισμῶν τὰ πράγματα ἀπέβησαν ἀντιστρόφως. Καὶ κατὰ πρῶτον τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἀνήλικον τοῦ Σεβαστοῦ Βασιλέως ἡμῶν, ἀνέλαβεν ἀντιβασιλεία τις, ἥτις ἐπὶ τῇ εἰσηγήσει ἐχθρῶν τῆς Ἑλ-

λάδος, ἀπατηθεῖσα μᾶλλον, ἐπείσθη, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐφάνη, ὅτι ἤρχετο νὰ διοικήσῃ λαὸν Βανδάλων· πρώτη ἀφορμὴ τῆς σπαταλῆς τοῦ δανείου ὑπῆρξε καὶ τοῦτο.

Τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας ταύτης, ἄλλως τε ἐκ τῶν πεπαιδευμένων καὶ ἐκλεκτῶν τοῦ εὐνομουμένου ἔθνους των συνισταμένη, ἦλθον καὶ ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων ὑπὸ ἰδέας δυστυχῶς ξένας καὶ ἐσφαλμένας, καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὴν κυρίαν πεποίθησιν, ὡς ὤφειλον, συμφώνως μὲ τὴν ἀποστολήν των, ὅτι ὡρίσθησαν ἵνα διοικήσωσιν ἔθνος, ἀποκτήσαν τὴν ἐλευθερίαν καὶ αὐτονομίαν του διὰ τῶν ἀνηκούστων ἀγώνων καὶ θυσιῶν αὐτοῦ· ἔθνος χριστιανικὸν καὶ εὐάγωγον, ὑπαγόμενον εἰς τὴν Συνταγματικὴν Μοναρχίαν καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἀποράσεις τῶν τριῶν εὐεργετίδων δυνάμεων, τῶν ὁποίων ἡ κραταιὰ ψῆφος ἐπεφώργισε καὶ τὴν Βασιλείαν ἐπὶ τῆς σωτηρίου ταύτης βάσεως κατὰ τὰς ἐθνικὰς εὐχάς. Ἐξ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως καὶ παραγνωρίσεως τῶν καθηκόντων των εἰς μέγιστα ὑπέπεσαν τὰ μέλη ταῦτα λάθη, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον καὶ κύριον σφάλμα· ἀλλὰ τὸ δεύτερον, ἵνα εἴπωμεν γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀμιλοπροσώπως, ἐπήγασε δυστυχεστέρως οὐχὶ ἀπὸ τὸ ἔθνος ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὀλίγων ἡμετέρων, τῶν μόνων κατὰ τὴν ἔλευσιν τῆς Ἀντιβασιλείας εὑρεθέντων ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἤτοι τῆς νομοσκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ ὡς μελῶν αὐτῆς, καὶ ὡς ὑπουργῶν, οἵτινες ὤφειλον ἅμα μετὰ τῶν πρώτων χαιρετισμῶν νὰ εἴπωσιν εἰς τὰ μέλη αὐτῆς μὲ ὅλην τὴν παῤῥησίαν καὶ εἰλικρίνειαν τὰ χρειώδη, ἤτοι νὰ κάμωσι γνωστὰς εἰς αὐτὴν τὰς πράξεις καὶ τὰς ἀποράσεις, τὰς ὁποίας διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του καθιέρωσε τὸ ἔθνος, καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων ὤφειλον νὰ ὁδεύσωσι, καὶ ὅτι μία ἐκ τῶν κυριωτέρων ἦτο τὸ νὰ μετάσχῃ καὶ αὐτὸ εἰς τὴν Κυβέρνησίν του.

Ὤφειλον δὲ καὶ εἰδικώτερον νὰ μὴ ἀποσιωπήσωσι πρὸς αὐτὴν, ὅτι ἐντὸς τοῦ ἰδίου φρουρίου Ναυπλίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγκαθιδρύθησαν, καὶ ἐντὸς τοῦ ἐν αὐτῷ ποτὲ βουλευτηρίου, συνεκροτήθη πρό τινων μηνῶν ἐπὶ τῆς προλαξάσης τότε Κυβερνήσεως, συνέλευσίς τις δι' ἀντιπροσώπων ἑνὸς μεγάλου μέρους τοῦ ἔθνους, πέμπτη ὀνομασθεῖσα, καὶ ἡ ὁποία συνεπῶς πρὸς τὰς ἀνωτέρω βάσεις καὶ σύνταγμα συνέταξε, καὶ ψηφίσματα διάφορα ἐξέδωκεν, καὶ ὅτι πρὸ ὀλίγου ἐπὶ τῆς ἰδίας των ἐποχῆς συνεκροτήθη καὶ ἑτέρα συνέλευσις ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς πλειονοψηφίας τοῦ ἔθνους, κατὰ τὸ παρακείμενον πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ αὐτοῦ φρουρίου προάστειον, τὸ καλούμενον Πρόνοια, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ καθιέρωσεν ἐπίσης τὰς αὐτὰς ἀρχὰς

διὰ διαφόρων πράξεων καὶ ψηφισμάτων της. ἀλλὰ πρὶν ἡ προχωρήσει εἰς τὴν κατὰ συνέπειαν τούτων σύνταξιν τοῦ Συντάγματος, ἂν καὶ βέβηλοι χεῖρες ἐπέσπευσαν τὴν διάλυσίν της δικαίως, οὐχ' ἧττον ἐπρόκειτο καὶ τακτικῶς νὰ ἀπολυθῇ. ἅμα περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως τὴν ἀπόφασιν τῶν εὐεργετίδων δυνάμεων ἔμαθεν, ἀκαλοῦσα οὕτω τὴν ἐξακολούθησιν τῶν πράξεών της μετὰ τὴν εὐτυχῆ αὐτοῦ ἔλευσιν, ἵνα τὰ παραιτέρω δι' ἀμοιβαίας συμπράξεως ἐπισφραγισθῶσιν.

Καὶ τέλος ὤφειλον ἵνα βεβαιώσωσι τὴν αὐτὴν Ἀντιβασιλείαν, ὅτι πάντες συνεκεντροῦντο μὲ σέβας καὶ θάρρος ὑπὸ τὴν βασιλικὴν αἰγίδα καὶ τοὺς νόμους τῆς Πατρίδος, καὶ ὅτι αἱ γεννηθεῖσαι ἐσχάτως ἀνωμαλίαι ἦσαν ἀποτέλεσμα οὐχὶ πνεύματος ἀναρχικοῦ, ἀλλὰ συνέπεια τῶν ἐκτάκτων ἐπεμβάσεων εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται πάντοτε νὰ χαίρῃ τὴν κοινὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην· ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἐγένετο, ἀποδειχθέντων ἀνελπίστως κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην, τῶν μεταξὺ αὐτῶν ἄλλοτε ἀποδειχθέντων γενναίων ἀνδρῶν, λίαν δειλῶν πρὸς δυστυχίαν τῆς Πατρίδος.

Τὰ μέλη λοιπὸν τῆς Ἀντιβασιλείας ὠρελημένα τῆς περιστάσεως, ἴσως δὲ καὶ πιστεύσαντα ὅσα αἱ κακαὶ εἰσηγήσεις εἶχον ἐντυπώσει εἰς τὰς κεραλὰς των κατὰ τῶν ἀνθρώπων, οὓς νὰ κυβερνήσωσιν ἤρχοντο, ἐδιοίκησαν ὅπως αὐτοῖς ἔδοξε, καθ' ἣν περίστασιν τὴν αὐτὴν τύχην ἔλαβε καὶ τὸ δάνειον.

Ἀλλ' ὅλα ταῦτα, Κύριοι, δὲν μᾶς ἰσχυροποιοῦν, ὥστε νὰ ἀρνηθῶμεν τὸ πρὸς τὰς εὐεργέτιδας δυνάμεις χρέος μας, ἂν καὶ τὸ δάνειον τοῦτο κατηναλώθη κακὴν κακῶς· ὥστε κατὰ τὸ **1835**, ὅτε ἡ **Α. Μ.** ὁ Βασιλεὺς ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, χρήματα ἐν τῷ ταμείῳ δὲν εὗρε, καὶ ἠναγκάσθη νὰ δανεισθῇ **800,000** δραχμῶν παρὰ τοῦ φιλέλληνος Κυρίου Εὐνάρδου.

Ἐν τούτοις οὕτω πῶς κατασπαταλευθέντος καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ δανείου ἐπὶ τῆς βραχυτάτης ἐποχῆς τῆς Ἀντιβασιλείας, ἐπληρώνοντο οἱ τόκοι καὶ τὸ χρεώλυτρον αὐτοῦ μέχρι τοῦ **1840** ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου δανείου ἐπὶ τῆς Γ' σειρᾶς αὐτοῦ· καὶ ἐντεῦθεν ἐγένετο καταλληλοτάτη ἡ μίμησις τῆς μυθολογουμένης γάτας, ἥτις εἰσελθοῦσα εἰς ἓν θησαυροφυλάκιον ἐπειράθη νὰ γλύψῃ ἐκ τῶν παρακειμένων ἓν ῥινίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἄλλοτε εἶχεν ἐπιτεθῇ ὕη τις αἱματώδης· μετὰ ἐπιμονὴς δὲ δοθεῖσα εἰς τοῦτο δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ αἱματώσῃ καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῆς γλῶσσαν πλὴν νομίζουσα, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ αἵματος γλυκύτης ἦτο προερχομένη ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ῥινίου ὕλης, ἐπροχώρησεν ἀπατηλῶς μέχρι τῆς φθορᾶς ἁπάσης τῆς γλώσσης της.

Τοιουτοτρόπως μυθολογικῶς διεξελθόντων τῶν τοῦ δανείου καθ' ὁλοκληρίαν μέχρι τοῦ **1840**, ὡς εἴρηται, ἠναγκάσθη ἡ Ἑλλὰς μ' ὅλην τὴν ἀνισότητα τῶν ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα νὰ πληρώσῃ κατὰ μὲν τὸ **1841** τρία περίπου ἑκατομμύρια, κατὰ δὲ τὸ **1842** δύο ὡσαύτως, καὶ κατὰ τὸ **1843** ἓν περίπου, ὥστε ἐκλόνισε τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐξαγωγὴ τοσούτου μετάλλου, καὶ ἐδέησε νὰ προσφύγῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς ἐκτακτα οἰκονομικὰ μέτρα.

Ἐπελθούσης δὲ τῆς μεταβολῆς τῆς Γ'. Σεπτεμβρίου **1843**, πρῶτος συνταγματικὸς ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὁ ἀντιστράτηγος κύριος Α. Μεταξᾶς ὑπὸ τὴν πρωθυπουργίαν τοῦ ἀειμνήστου Κωλέττου, ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν Λ. αὐτῆς Σύνοδον, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχε τὴν ἰδέαν νὰ μὴ καταχωρίσῃ ποσόν τι ἀπέναντι τοῦ δανείου εἰς τοὺς προϋπολογισμούς, καὶ νὰ παρακληθῶσιν αἱ Δυνάμεις νὰ ἀναβάλωσι τὰς ἀπαιτήσεις των διά τινα καιρόν· ἀλλ' ἡ Βουλὴ δεχθεῖσα τὸ μέτρον τῆς ἀναβολῆς, ὡς ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, δὲν παραδέχθη δὲ συγχρόνως καὶ τὸ νὰ μὴ ἐγγράφηται εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ὡς εἴθισται ἕως τότε, ὁλόκληρον τὸ ἐτήσιον ποσὸν τοῦ τόκου καὶ χρεωλύτρου· τέλος δὲ ἐλήφθη ὡς μέτρον τοῦ νὰ δίδωνται ἀπέναντι αὐτῶν τὰ περισσεύματα, καὶ τοιαῦτα διὰ μὲν τὸ **1845** ἐδείχθησαν περίπου ἑπτακόσιαι χιλιάδες, διὰ δὲ τὸ **1846** τετρακόσιαι, καὶ διὰ τὸ **1847** ἑξακόσιαι, ἂν δὲν λανθάνωμαι· ἀλλὰ ταῦτα οὔτε ἐξητήθησαν, οὔτε ἐδόθησαν, ὡς νομίζω. Ὅθεν ὁ πρόεδρος τῆς τότε Κυβερνήσεως Κωλέττης θεωρήσας ἀναγκαίαν τὴν τακτοποίησιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀπετάθη πρὸς τὰς εὐεργέτιδας Δυνάμεις δι' ὑπομνήματός του κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ **1847**, ἐκθέσας τὴν λεπτομερῆ κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς διοικήσεώς της κατὰ κλάδους, τὰς αἰτίας τῆς ἀπορίας της εἰς τὴν ὁλοσχερῆ ἐτησίαν ἀπόδοσιν τῶν χρεωλύτρων καὶ τόκων τοῦ δανείου, τὴν πρὸς τοῦτο θεραπείαν ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ τὰ μέτρα τῆς βελτιώσεως, διὰ τῆς ἐκδόσεως διαφόρων νόμων παραγωγικῶν, ἀφορώντων τὴν διάθετιν καὶ χρῆσιν τῆς ἐθνικῆς περιουσίας· ἀλλὰ τῆς ἐκθέσεώς του ταύτης μὴ θεωρηθείσης ἀρκούντης καὶ τῶν προτάσεών του ὡς θετικῶν, οὐ μόνον ἐπανελήφθη διὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας τοῦ ἀειμνήστου Λαῦσεν ἐπιμόνως ἡ ἀπαίτησις τῆς πληρωμῆς τοῦ δανείου κατὰ τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης τοῦ **1832**, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς προτάσεως διαφόρων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐθνικῆς περιουσίας, ἐγένετο σπουδαία ὑπενθύμισις, ὅτι αἱ ἐθνικαὶ γαῖαι τῆς Ἑλλάδος ἦσαν ὑπέγγυαι εἰς ἄλλα ἰδιωτικὰ δάνεια ἐν Ἀγ-

γλία προγενέστερα τοῦ προκειμένου. Ὁ δὲ Κωλέττης ἠναγκάσθη οὐ μόνον νὰ ἔλθῃ εἰς νέας συζητήσεις καὶ πληροφορίας ἀλλ' ἀπὸ ἔλαθεῖαν συναίσθησιν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἔθνους πρὸς τὰς εὐεργέτιδας δυνάμεις, ὑπέβαλε συνάμα καὶ ὡρισμένας προτάσεις ὑπὸ ὅρους οὐχ' ἧττον ἐπιβαρυντικούς, καὶ μὲ μεγάλην ζημίαν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, καθ' οὓς ὑπεχρεοῦτο ἡ Ἑλλὰς νὰ πληρώνῃ κατ' ἔτος, ἀπὸ μὲν τοῦ **1848** μέχρι τοῦ **1850** ἔτους τὸ 1/3 τῶν ἐτησίων τόκων καὶ χρεωλύτρων ἤτοι δραχ. **1,270,000**· ἀπὸ τοῦ **1851** μέχρι τοῦ **1853** τὸ 1/2 δραχμὰς **1,900,000**· ἀπὸ τοῦ **1854** μέχρι τοῦ **1856** τὰ 2/3 δραχμὰς **2,540,000** ἀπὸ τοῦ **1856** μέχρι τοῦ **1859** τὰ 3/4 ἤτοι δραχ. **3,175,000** καὶ ἀπὸ τοῦ **1860** ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν ὁλοσχερῆ τοῦ δανείου πληρωμήν, ἀνακουφίζουσα οὕτω τὰς εὐεργέτιδας δυνάμεις· πρὸς ἀσφάλειαν δὲ τῶν ἀπαιτήσεων ἐπρότεινε τὰς εἰσπράξεις τοῦ Τελωνείου Σύρου, αἵτινες ἤθελον καταβάλλεσθαι εἰς τὴν Τράπεζαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ΚΚ. Πρέσβεων, πρὸς δὲ καὶ τὰς πεντακοσίας μετοχὰς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως παρὰ τῇ αὐτῇ Τραπέζῃ, μὲ τὴν ὑποχρέωσιν καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ τυχὸν ἐλλείποντος εἰς χρήματα.

Ἀλλ' ἡ δοθεῖσα εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην διὰ τοῦ αὐτοῦ Κ. πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας ἀπάντησις ὑπῆρξεν ἐντονωτέρα τῆς προηγουμένης, ἀρορῶσα τὴν πληρωμὴν κατὰ τοὺς ὅρους τῆς μνησθείσης συνθήκης, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἀπῃτήθησαν εἰδικώτερον καὶ ἀνενδότως αἱ ἀνήκουσαι καὶ ἀναλογοῦσαι τῇ Ἀγγλίᾳ σειραὶ τοῦ δανείου διὰ τὰς λήξεις τοῦ Μαρτίου καὶ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους ἐκείνου **1847**, ἀναβαινούσας εἰς ἓν περίπου ἑκατομμύριον· καὶ ταύτας ὑπεχρεώθη νὰ πληρώσῃ ἡ τότε Κυβέρνησις ὡς καὶ ἐπλήρωσε, βοηθηθεῖσα μάλιστα εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς α. ὑπὸ τοῦ φιλέλληνος Ἐὐνάρδου· ὑπέβαλε δὲ διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς δευτέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κωλέττου κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους **1847** τὸ ἀνῆκον νομοσχέδιον εἰς τὰς Βουλάς, αἵτινες καὶ ἐπεκύρωσαν τὴν πληρωμήν.

Ἡ δὲ Κυβέρνησις ἐκείνη, καὶ τοι συνισταμένη ἀπὸ τοὺς συνυπουργοὺς τοῦ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀποθανόντος πρωθυπουργοῦ Κωλέττου, ἐν οἷς εἶχον τὴν τιμὴν νὰ συγκαταριθμῶμαι καὶ ἐγώ, καίτοι αἱ μνησθεῖσαι διπλωματικαὶ ἀπαιτήσεις ἦσαν καθαρὰ καταφορὰ κατὰ τοῦ ὑπουργείου Κωλέττου, καὶ εἰδικῶς κατὰ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, θεωρήσασα καθῆκόν της τὴν ὑποβολὴν ὅλων τῶν εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν ἀναγομένων *διπλωματικῶν* ἐγγράφων, δὲν ἐδίστασε νὰ συνυποβάλῃ μετὰ

τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τὰ ἔγγραφα ταῦτα (ὅρα πρακτικὰ Βουλῆς Τόμ. Α. τῆς κη Συνόδου τῆς Βας περιόδου Σελ. 880). Ἐντεῦθεν ἐπεκράτησεν ἡ τακτικὴ τοῦ νὰ καταχωρῶνται κατ' ἔτος εἰς τὸν προϋπολογισμὸν μέχρι τοῦ **1850** ἐκτὸς τοῦ ὁλοκλήρου ἐτησίου ποσοῦ τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλύτρου καὶ εἰδικῶς αἱ Δραχ. **1,270,000** κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Κωλέττου, ἀλλὰ καὶ αὗται οὔτε ἀπῃτήθησαν, οὔτε ἐπληρώθησαν.

Κατὰ τὸ **1850**, ἐλθόντος τοῦ Κ. Χριστίδου ὡς ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἐκρίθη ὡς σύμφωνον πρὸς τοὺς πόρους καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους τὸ μέτρον τῆς καταχωρίσεως ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ποσοῦ τινος ἐκ **400** χιλιάδων μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο, καὶ τοι καταχωρούμενον κατ' ἔτος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ μέχρι τοῦ **1854**, οὔτε ἐδίδετο οὔτε ἀπῃτεῖτο.

Ἐλθόντος ἔπειτα κατὰ τὸ **1854** ὡς ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Κ. Π. Ἀργυροπούλου ὑπῆρξεν ἡ ἰδέα τῆς οὐδενὸς ποσοῦ καταχωρίσεως ἐν τῷ προϋπολογισμῷ μέχρι τῆς διαπραγματεύσεως τοῦ κανονισμοῦ τοῦ δανείου· ἀλλὰ πρὶν ἡ γείνῃ τι ἐπὶ τῶν ὀλίγων ἡμερῶν ἐκείνου, ἐκπῆλθεν ἕτερος ὁ νῦν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ ὁποῖος, καὶ τοι θεωρῶν ἀρκούσας ὡς πρὸς τοὺς πόρους τοῦ Κράτους μόνας τὰς δραχμὰς **300** χιλιάδας, οὐδὲν ποσὸν κατεχώρισεν εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς καθ' ὅλην τὴν τετραετῆ σχεδὸν διάρκειαν αὐτοῦ, ἀφήσας τὸ πρᾶγμα ἐκκρεμές· οὕτω δὲ βαθμηδὸν ἔρθασεν ἡ ὑπόθεσις εἰς ἣν εὑρίσκεται κατάστασιν.

Ταῦτα δὲ ἐξέθηκα, Κύριοι, διὰ νὰ ἀποδείξω, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν παρέβλεψεν εἰς κἀμμίαν περίστασιν τὴν περὶ τοῦ χρέους της τούτου μέριμναν, διότι αἱ ἀπαιτήσεις τῶν εὐεργετίδων δυνάμεων εἶναι ἱεραί, αἵτινες ἄλλως τε καὶ μᾶς ὠθηγοῦσιν, ἐπιβάλλουσαι ἡμῖν δι' αὐτῶν καὶ τὴν οἰκονομίαν. Ὅθεν τὸ ζητούμενον ἑκατομμύριον, ἔρρωσο, ὅτι ἀναγκαίως πρέπει νὰ τὸ ἐπιψηφίσωμεν σήμερον διὰ τὸ **1859**, κατὰ τὸ ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον, καὶ νομίζω ὅτι ἀκολούθως θέλει προταθῇ ἡ ἐπιψήφισίς του καὶ διὰ τὸ **1860**, ἀφ' οὗ ἐμφαίνεται, κατακεχωρισμένον καὶ εἰς τὸν ὑποβληθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ **1861** διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος· καὶ ἐντεῦθεν προβλέπω ἐπιζήμιον καὶ καταστρεπτικὴν εἰς τὸ Κράτος τὴν συνέχειαν τῆς τοιαύτης ἐπιψηφίσεως ἄνευ τῶν ἀναλόγων μέτρων, διὰ νὰ μὴ συμβῇ εἰς τὴν παραχώρησιν τῶν ἀνωτέρω τριῶν ἑκατομμυρίων συνάμα καὶ ὁ περιορισμὸς ἄλλων δαπανῶν παραγωγικῶν καὶ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης, ὡς εἰς τὸ **1843** ἐγένετο τοῦτο, ὅπερ δὲν ἐπιθυμοῦν βέβαια καὶ αὐταὶ αἱ Δυνάμεις.

Αἱ βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων στηρίζονται, εἶναι βεβαίως ἰσχυραί, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου προεξάρχουν αἱ ὅλως εὐεργετικαὶ διαθέσεις αὐτῶν καὶ μὲ ὁμοψηφίαν σπανίαν συγκριτικῶς μὲ τὴν ὁποίαν ἐμνήσθην περίστασιν κατὰ τὸ 1847, καὶ ἄλλας ἔτι κατὰ τὸ παρελθόν· ἀλλὰ τὰς διαθέσεις ταύτας βεβαιουμένας ἀπὸ τὰς τελευταίας διακοινώσεις καὶ τὰ ἔγγραφα τῶν διαπραγματεύσεων, πρέπει νὰ γνωρίσωσι καὶ τὰ Νομοθετικὰ σώματα διὰ νὰ ἐνεργήσωσιν ἐν γνώσει, συντρέχοντα δεόντως τὴν Κυβέρνησιν. Διὸ καὶ ἡ ἀπαίτησις περὶ παρακαταθέσεως αὐτῶν δὲν εἶναι περιττή. Ἀλλ' ἐὰν ἡ κατάθεσις αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατὴ σήμερον, ὡς διϊσχυρίζονται οἱ Κύριοι ὑπουργοί, δὲν πρέπει ὅμως καὶ νὰ μὴ γίνῃ τοῦτο πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ἑτέρου ἑκατομμυρίου διὰ τὸ 1860, καὶ ἐκείνου τοῦ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1861 διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος.

Κύριοι, ἀνταποκρινόμενοι καὶ ἡμεῖς δεόντως πρὸς τὰς εὐτυχῶς σήμερον παρουσιαζομένας τοιαύτας εὐεργετικὰς διαθέσεις τῶν προστατίδων Δυνάμεων, περίστασις, ἥτις κατατάσσεται εἰς τὰς σπανίας διὰ νὰ μὴν εἰπω μοναδικὰς ὑπερ τῆς πολυπαθοῦς Ἑλλάδος πράξεις των, καὶ προσφερόμενοι μὲ τὸ ἀπεριόριστον πρὸς αὐτὰς σέβας καὶ εὐγνωμοσύνην, πρέπει νὰ παρέξωμεν μετὰ πάσης προθυμίας εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀναγκαίαν συνδρομήν μας, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς δυνατόν τι πέρας· ἀλλὰ πρὸς τούτοις ὀφείλει καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ φωτίζῃ ἐγκαίρως τὸ σῶμα περὶ ὅλων τῶν ἀφορώντων τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον μακρὰν τοῦ νὰ ὑπάγεται εἰς τὰς μυστηριώδεις καὶ ἐκτάκτους ὑποθέσεις, εἶναι ἐξ ἐκείνων περὶ τῶν ὁποίων οὐδένα πρέπει νὰ λανθάνῃ· μάλιστα δὲ ὁπόταν προεξάρχῃ, ὡς σήμερον, ἡ εὐεργετικὴ ὁμόψηφος πρόθεσις τῶν δυνάμεων νὰ ὁρίσωσι τὴν διέξοδον αὐτῆς, κατορθωτὴν καὶ ὁμαλὴν, διὰ νὰ μὴν εἰπω καὶ ὅλως ἀνεπαίσθητον· ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τοιαύτη ἐπιτυχία, παρεκτὸς τῆς ἐκπληρώσεως μιᾶς ἱερᾶς ὑποχρεώσεώς μας, θέλει συντελέσει καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πλούτου καὶ τὴν στερέωσιν τῆς δημοσίας πίστεως· ὅταν μάλιστα, Κύριοι, ἐπεκτείνωμεν τὴν προσοχήν μας συναμα καὶ εἰς τὴν πραγματοποίησιν καὶ ὅσων ἄλλων ὑποχρεώσεών μας ἐπίσης ἱερῶν κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐθνικῶν συνελεύσεων, καὶ αἱ ὁποῖαι παρημελήθησαν, ὡς μὴ ὤφειλε· ἡ δὲ καὶ περὶ αὐτῶν πρόνοια τῆς Κυβερνήσεως οὔτε ἦτο οὔτε εἶναι ἀδύνατος, καθ' ἃς τὸ ἴδιον ἔθνος ὑπέδειξε βάσεις διὰ τῶν διαφόρων ψηφισμάτων του, καὶ ἰδίως διὰ τοῦ μνησθέντος Ε'. τῆς ἐν Ἄργει Συ-

νελεύσεως, συνέπεια τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ἐκκαθάρισις καὶ ἀναγνώρισις ὡς χρέος τοῦ Κράτους ὅλων τῶν διαγεγραμμένων εἰς αὐτὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἐθνικῶν ὑποχρεώσεων, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι μόνον αἱ προσωπικαὶ ἐκδουλεύσεις, ἀλλὰ καὶ αἱ χρηματικαὶ ἀπαιτήσεις τῶν θυσιῶν, προκαταβολῶν, δανείων κτλ· εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην εἶναι, λέγω, αἱ χρηματικαὶ ἀπαιτήσεις τῶν ναυτικῶν νήσων, οἱ ἔρανοι, πᾶσα χρηματικὴ προκαταβολὴ, ἡ ἐπὶ τοῦ Κυβερήτου τράπεζα, πᾶν ἄλλο ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν δάνειον, καὶ ἐν γένει τὰ στρατιωτικὰ, ναυτικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ὑποχρεώσεις.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι τὸ ἀντικείμενον ἐν γένει εἶναι μεγάλης καὶ πολυχρονίου ἐργασίας, ἀλλ' ὅταν δὲν γίνεται ἀρχὴ, τότε εἶναι καὶ αἰωνίου ἐργασίας· ἄδικον λοιπὸν ὅλως καὶ ἀπράδον εἰς τὰς ἐθνικὰς ἀποφάσεις καὶ εἰς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, νὰ μετρῶνται 27 ἤδη ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ νὰ εὑρισκώμεθα εἰς τὴν αὐτὴν ἀμηχανίαν. Ὅθεν, ὡς ὀρθῶς καὶ τὸ Σῶμα τοῦτο πρὸ ὀλίγου παρετήρησεν, εἶναι ἀνάγκη τῆς συστάσεως τῆς κατὰ τὸ αὐτὸ ψήφισμα τῆς Ἐθνικῆς ἐν Ἀθήναις Συνελεύσεως ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν προσδιοριζομένων ὑπὸ τῶν αὐτῶν προσωπικῶν ἰδιοτήτων, τὰς ὁποίας βεβαίως δὲν θέλομεν εὕρει πλέον μετ' ὀλίγα ἔτη, καὶ ἡ τύχη τότε τῶν μαχθησάντων καὶ θυσιασάντων θὰ ἦναι ὅλως τυχαία καὶ μυθώδης· εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἀρχίσωμεν, καὶ ἐμμένοντες εἰς τὴν ἐξακολούθησιν, δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι θὰ φθάσωμεν καὶ εἰς ἓν πέρας. Ἑπομένως οὔτε νομίζω, ὅτι διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς ἀποτελέσματα ν' ἀπαιτῆται προηγουμένως νὰ ληφθῶσι συναμα τὰ πάντα ὑπ' ὄψιν, καθὼς ἄλλοτε ἐθεώρησεν εἷς τῶν συναδέλφων μου, καὶ ἂν δὲν λανθάνωμαι, ὁ Κ. Χρηστίδης· διότι τότε οὔτε ἡ τῆς τρίτης, οὔτε ἡ τῆς τετάρτης γεννεᾶς μεθ' ἐκείνης τῶν πρωτοτύπων δικαιούχων θὰ ἀξιωθῶσι νὰ ἴδωσι τὴν ἡμέραν τῆς τοιαύτης δικαιοσύνης, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ κατὰ κατηγορίας ἐξεταζομένων τῶν ὡς εἰρηται ἀπαιτήσεων, νὰ ἐπέρχεται διὰ Νόμου ἑκάστοτε ἡ ἔγκρισις, ἡ κατάταξις αὐτῶν εἰς Κώδικα, καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἐκφρασθεῖσαν θέλησιν τοῦ ἔθνους διὰ τῶν Ε'. ψηφισμάτων τῶν ἐν Ἄργει καὶ ἐν Ἀθήναις Συνελεύσεων, ἔπεται νὰ ἦναι κατὰ γενικὸν μὲν κανόνα νόμιμός τις τόκος, προσδιοριζόμενος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, εἰδικώτερον δὲ καὶ διάθεσις μέρους τῆς γῆς.

Ἐπιτρέψατέ μοι προσέτι, Κύριοι, νὰ σᾶς παρατηρίσω, ὅτι ὁ πλοῦτος κυρίως ἐπέρχεται, ὅταν ὁ λαὸς εὐημερῇ, ὅταν οἱ

πολῖται δὲν εἶναι θῆται, ὡς περὶ τούτου καὶ ἄλλοτε ἐλάλησα, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο πλέον τῶν ἄλλων ὀπισθοδρομεῖ καὶ λησμονεῖται, ἐνῷ ἐνεργούμενον καὶ τὴν θητείαν ταύτην ἤθελεν ἐξαφανίσει ἀποκαθιστῶν ἰδιοκτήτας τοὺς πάντας, καὶ ἡ χερσώδης γῆ ἤθελε κατασταθῆ προσοδοφόρος· οὐχ ἧττον δὲ θέλει καλλιεργεῖσθαι καὶ ἀποτελεσματικώτερον, διότι τὸ ἴδιον ἕκαστος καὶ περιποιεῖται μετὰ πλείονος ἐπιτασίας.

Δὲν προτίθεμαι, Κύριοι, νὰ εἴπω τοῦ νὰ δικαιωθῶσιν οὕτως ἅπασαι αἱ ἐθνικαὶ γαῖαι· δοθήτωσαν καὶ 10 καὶ πέντε μόνον στρέμματα εἰς ἕκαστον οἰνογενειάρχην, ἀρκεῖ νὰ κατασταθῶσιν ὅπως δήποτε ἰδιοκτῆται πάντες οἱ πολῖται Ἕλληνες, καὶ νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ αὐτοὺς ἡ περὶ θητείας κατάρα τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος. Ἐπομένως, Κύριοι, ἂς μὴ λησμονήσωμεν, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος λαὸς ἢ οἱ πολῖται εἶναι ἡ μεγάλη καὶ κυρία ἐκείνη μονὰς τῶν ἀγωνισαμένων ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, καὶ πρὸς ὅ,τι εἶπον δὲν εὐεργετοῦνται, ἀλλὰ δικαιοῦνται.

Περαίνων τὸν λόγον μου λέγω, ὅτι πρέπει νὰ δώσωμεν τὸ ἑκατομμύριον, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ ἐπιμένῃ, ὥστε νὰ ἀφήσῃ ἀγνώστους τὰς εὐεργετικὰς διαθέσεις τῶν τριῶν Δυνάμεων καὶ τὰς διαπραγματεύσεις εἰς τὰ νομοθετικὰ Σώματα, καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ ἐδραιώσῃ πλήρη τὴν πίστιν, οὐ μόνον εἰς τὰς ἐγγυητρίας Δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλους τοὺς λοιποὺς δικαιούχους καὶ δανειστὰς ἐξωτερικούς τε καὶ ἐσωτερικούς. Καὶ βεβαιωθῆτε, Κύριοι, ὅτι ὡς μόνη δυσκολία πρὸς τὸ τοιοῦτον ἐλλαδοσῶον μέτρον ὑπῆρξεν ἡ ἔλλειψις ἀποράσεώς μας.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης· ἀπαντῶ εἰς τὸν προλαλήσαντα, ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας ἦταν ἀφ' ἑνὸς σοφὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου ξένα τῶν παθῶν καὶ διαιρέσεων, καὶ ἀπεστάλησαν ἵνα διοικήσωσι τὸ ἔθνος μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐδύνατο νὰ πράξῃ τι, ἐὰν δὲν εὕρισκε παρ' ἡμῖν ὁδηγοὺς καὶ ὄργανα· κατὰ συνέπειαν πρώτη πρᾶξις, ἣν ἐπεχείρησε, ἦτον ἡ διάλυσις τοῦ ἐκτὸς τοῦ Ναυπλίου σταθμεύοντος στρατοῦ, τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν ἰσχυρὰν δύναμιν τοῦ ἔθνους· καιόπιν δευτέρα πρᾶξις ὑπῆρξεν ἡ σύλληψις τῶν σημαντικωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ ἀγῶνος, τῶν ἀρχηγῶν καὶ ὁδηγῶν αὐτοῦ, καὶ κατόπιν προεχώρησαν τὰ πράγματα εἰς ἣν ἔβασαν κατάστασιν, ἐνεργουμένης τῆς διοικήσεως κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, καὶ διαχειριζομένου τοῦ δανείου ὡσαύτως· ὥστε ἡμεῖς

εἴμεθα οἱ αἴτιοι καὶ δὲν πρέπει νὰ μεμφώμεθα ἀνθρώπους ξένης δυνάμεως. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ δανείου, ἐπειδὴ ὁ Κ. Χρηστίδης ἀνέπτυξε τοῦτο καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, θεωρῶ περιττὴν πᾶσαν περαιτέρω συζήτησιν, διότι ὁπωσδήποτε τὸ δάνειον ὀφείλεται πρὸς τὰς ἐγγυητρίας Δυνάμεις καὶ εἶναι ἱερόν· σήμερον δυνάμεθα καὶ πρέπει νὰ δεχθῶμεν μόνον τὴν πίστωσιν, καὶ νὰ μὴ μακρηγορήσωμεν, εἰμὴ ἄλλοτε, ἐὰν ἔχωμεν ἀφορμήν.

Ὡς πρὸς τὴν παρακατάθεσιν τῶν ἐγγράφων, ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέπτυξεν ὅτι εἰδικοὶ λόγοι κωλύουσι τὴν παρακατάθεσίν των σήμερον, καὶ ἐγὼ πείθομαι εἰς τοὺς λόγους του, καὶ προτείνω νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν χωρὶς νὰ ἐπιμένωμεν εἰς τὴν ὑποβολὴν τῶν ἐγγράφων τούτων.

Ἐπέρανεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας. Μολονότι ἡ παντοτεινὴ διάθεσίς μου εἶναι νὰ μὴν ἐξέρχωμαι ποτὲ τοῦ προκειμένου ζητήματος, εὑρίσκομαι μολαταῦτα εἰς τὴν ἀνάγκην ἤδη νὰ ἐξέλθω διὰ μίαν στιγμὴν, καὶ τοῦτο διότι οἱ προτελευταῖοι ὁμιλήσαντες ἠθέλησαν ν' ἀποδώσουν ἐσφαλμένως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑπουργοῦ τὸν ἔπαινον, ὅτι ἐκ τῆς ἱκανότητος τούτου προῆλθεν ἡ δεῖνα ἢ δεῖνα εὐφορία τῶν προϊόντων, ἐνῷ αὕτη ἐξήρτηται ὅλως διόλου ἀπὸ περιστατικὰ τῆς ἀτμοσφαίρας, ἢ ἀπὸ τυχαίαν καλὴν πώλησιν αὐτῶν, καθὼς ἐπίσης δύναται νὰ προκύψῃ ἀφορία ἢ ἐλάττωσις ἐκ τῶν ἰδίων περιστατικῶν, ὅτε δὲν πρέπει ν' ἀποδοθῇ ὡς μομφὴ ἀνικανότητος εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἐλεεινολογῶ τὴν ἀπερισκεψίαν τοῦ ὑπουργοῦ ἐκείνου, ὅστις ἤθελεν οἰκειοποιηθῇ εἰς ἑαυτὸν τὰ ἀπρόβλεπτα ταῦτα περιστατικά, καὶ ὡς πρόχειρον παράδειγμα φέρω εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ἐκ τοῦ φόρου τῶν ποιμνίων κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους θέλει ἐλαττωθῇ τὸ ἓν ἕκτον περίπου, διότι δὲν ἔγινε χόρτον τροφῆς ἕνεκα τῆς ἀνομβρίας τοῦ φθινοπώρου καὶ ἐψόφησαν πολλὰ ποίμνια· δύναται δὲ καὶ πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἔπαινος εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑπουργοῦ, ὅταν ἐκ τῶν ἰδίων γνώσεών του καὶ τῆς ἱκανότητός του μεταβάλῃ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἓν εἶδος προϊόντος ἢ ἓν σύστημα καλλιεργείας, τὸ ὁποῖον νὰ φέρῃ οὐσιώδη καὶ πραγματικὴν ὠφέλειαν εἰς τὸν λαόν, καὶ ἐκ ταύτης νὰ αὐξηνθῶσι τὰ εἰσοδήματα τοῦ δημοσίου· μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας παρατηρήσεις ἔρχομαι εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Γερουσίας ἀφαιρεῖ μὲν εἰς τὴν ἔκθεσίν της περὶ τῆς παρακαταθέσεως τῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν, κατὰ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον τῆς πιστώσεως, περὶ ὧν ἀνέ-

φερε καὶ ὁ πρῶτος ὁμιλήσας Κ. Γερουσιαστὴς, ἀλλὰ τὸ κύριον καὶ σπουδαιότερον θέμα τῆς ἐκθέσεώς της εἶναι, ἡ διαχείρισις τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἐξ οὗ ἐπήγασεν ἡ προκειμένη πίστωσις, καὶ θέλουν παγάσει πολλαὶ τοιαῦται πιστώσεις διὰ πάμπολλα ἔτη, ἐκ τῆς ὁποίας διαχειρίσεως ἐξάγεται ἀναλυτικῶς κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἐπεβαρύνθη τὸ ἔθνος διὰ τὴν πληρωμὴν ὁλοκλήρου τοῦ δανείου καὶ διὰ τὰς συνεπείας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ μεθέξῃ τῶν ὠφελειῶν τούτου εἰμὴ κατὰ τὸ ἓν ἕκτον περίπου, δηλαδὴ τὰ πληρωθέντα ἕνδεκα ἑκατομμύρια φράγκα εἰς τὴν Τουρκίαν· τὸ κατ' ἐμὲ εἶχον κάποιαν ἀμφιβολίαν μέχρι τοῦδε περὶ τῆς διαχειρίσεως ταύτης, ἀλλ' ἤδη ἐξέλειπεν ὁ δισταγμὸς οὗτος, ἐπειδὴ ἡ πρὸς τοῦτο παντελὴς σιωπὴ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ εἰς τὴν ἀπάντησίν του, συνομολογεῖ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς· ὅθεν δὲν ἐκτείνομαι περαιτέρω καὶ μεταβαίνω εἰς τὸ ζήτημα τῆς παρακαταθέσεως τῶν ἐγγράφων, εἰς τὸ ὁποῖον περιστρέφεται κυρίως ἡ συζήτησις.

Τὸ ἐτήσιον ποσὸν τοῦ χρεωλύτρου καὶ τόκου τῶν 60 ἑκατομμυρίων φράγκων ἀναβαίνει εἰς δραχ. 3 835,473, τὰς ὁποίας πληρόνουν κατ' ἔτος εἰς τὸν τραπεζίτην αἱ τρεῖς ἐγγυήτριαι τοῦ δανείου δυνάμεις, ὅθεν καὶ ἔχουν ἀδιαφιλονείκητον τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσουν ὄχι μόνον τὸ ἓν τέταρτον περίπου, τὸ ὁποῖον ἀπαιτοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁλικὸν ποσόν· οἱ λόγοι ἐξ ὧν ἐπήγασεν ἡ ἀπαίτησις τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν εἶναι ἤδη γνωστοὶ εἰς ἅπαντας, τουτέστιν εὐνοϊκῶς φερόμεναι αἱ προστάτιδες τῆς Ἑλλάδος δυνάμεις, καθὼς πάντοτε, παρετήρησαν ὅτι μὴ ἐπαρκούσης τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ κράτους εἰς τὴν πληρωμὴν ὁλοκλήρου τοῦ ποσοῦ, ἡ ἀπαίτησις τούτου ἤθελε φέρει μέγιστον πρόσκομμα εἰς τὰ ἀναπόρευκτα ἐτήσια ἔξοδα τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας καὶ νὰ σταματήσῃ ἡ κυβερνητικὴ μηχανὴ, ὅθεν ἐζήτησαν καὶ ἔλαβον τὴν συγκατάθεσιν τῆς κυβερνήσεως νὰ πέμψουν ἐπιτροπὴν (κομισσαρίους) ἥτις νὰ ἐξελέγξῃ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τοῦ κράτους, καὶ μετὰ ταῦτα ν' ἀποφασίσωσι περὶ τοῦ πρακτέου· ἀποσιωπῶ τὰ περὶ ὀρθότητος ἢ μὴ διὰ τὴν παραδοχὴν τῆς ἐξελέγξεως· καὶ περιορίζομαι εἰς τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη λαβοῦσα τὰ δημόσια βιβλία τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως καὶ ἐνεργήσασα τὴν ἐξέλεγξιν, ἐξῆξεν ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν της, ὅτι τὸ ἔθνος δύναται νὰ πληρώσῃ ἓν ἑκατομμύριον δραχμὰς ἄνευ βλάβης τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἐπέφερον αἱ ἐγγυήτριαι δυ-

νάμεις τὴν ἀπόφασίν των, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόφασις κατ' ἐρήμην, διότι ἡ κυβέρνησις δὲν ἐγνώριζε ποσῶς τὸ εἶδος καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐξελέγξεως.

Οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος, δικαιοῦται τὸ ὑπουργεῖον συνταγματικῶς νὰ ἀρνηθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν παρουσίασιν τῶν ἐγγράφων τούτων; βεβαίως ὄχι, διότι ἡ ἄρνησις αὕτη ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα, καὶ πρὸς τοῦτο εἶναι λίαν συνετὴ ἡ ὁμιλία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅστις ὡμολόγησεν εἰλικρινῶς ὅτι δὲν ἀρνεῖται τὸ ὑπουργεῖον τὴν παρακατάθεσιν τῶν ἐγγράφων εἰμὴ διά τινας ἡμέρας διὰ νὰ μὴ προκύψῃ βλάβη εἰς τὸ ἔθνος ἐκ τούτου.

Τὸ ὑπουργεῖον δικαιοῦται νὰ εἴπῃ καὶ ἡ Γερουσία νὰ παραδεχθῇ, ὅτι δὲν ἀρνεῖται τὴν παρουσίασιν τῶν ἐγγράφων, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ γενομένη ἐξέλεγξις εἶναι πλημμελὴς εἰς πολλὰ μέρη, παρεδέχθη μὲν τὴν πληρωμὴν τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν κατὰ τὴν αἴτησιν διὰ λόγους ἰσχυροὺς, ἀλλ' ἐπεφυλάχθη νὰ ἀπαντήσῃ διὰ νὰ ἀνασκευάσῃ τὰ ἐσφαλμένα μέρη τῆς ἐξελέγξεως, μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς ἐν βραχὺ διαστήματι θέλει παρουσιάσει ἀμφότερα εἰς τὴν Γερουσίαν, διὰ νὰ μὴ γένῃ ἐκ μονομερείας ἡ δημοσίευσις, ἥτις ἤθελεν ἀφήσει ἄδικον μῶμον εἰς τὴν κυβέρνησιν διὰ τὸ ἀναπολόγητον· ἀλλ' ἡ ὁμιλία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰπόντος ὅτι ἡ γενομένη ἐξέλεγξις εἶναι εὐνοϊκωτάτη καὶ τὰ ἀποτελέσματά της εἰς τὴν νέαν διαπραγμάτευσιν λίαν εὐάρεστα, δὲν συνάδει μὲ τὸ πρᾶγμα καὶ μὲ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀλλ' ἐγὼ θεωρῶ βασιμωτέρους τοὺς λόγους τοῦ δευτέρου, ὅστις ἔχει τὰ διπλωματικὰ ἔγγραφα εἰς τὸ γραφεῖόν του.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου τῆς πιστώσεως οὔτε σκοπὸς οὔτε λόγος ἀρνήσεως ὑπάρχει, διότι ἡ ἀπεριόριστος εὐγνωμοσύνη τοῦ ἔθνους εἰς τὰς εὐεργέτιδας αὐτοῦ δυνάμεις εἶναι καὶ ἔσεται διὰ παντὸς ἀνεξάλειπτος.

Ἀπήντησεν ὁ Γερ. Κ. Χρηστίδης.

Κύριοι! Ἐδικαιούμην νὰ ἀπαιτήσω κἀγὼ, ὅπως ἐζήτησε καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν χθὲς, τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως, διὰ νὰ μελετήσω τὸ τεχνικὸν ἤτοι τὸ λογιστικὸν μέρος τοῦ ζητήματος· ἀλλ' ἐπειδὴ ματαίως παρέρχεται ἀναβολὴ, ὅταν ὁ ζητῶν αὐτὴν δὲν ἐννοῇ παντάπασι τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε νὰ ὑπερασπίσῃ, παραιτοῦμαι τοῦ καινοφανοῦς τούτου δικαιώματος. Ὅταν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐζήτησε χθὲς τὴν ἀναβολὴν, ἐπίστευσα, ὅτι σκοπὸν δι' αὐτῆς εἶχε νὰ φέρῃ νέα ἔγγραφα ἢ νέας καταστάσεις· δὲν ἐπίστευσα ὅτι ἐσκόπευε ν' ἀνα-

γνώσῃ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἀπολογισμούς, καὶ τὸ χειρότερον νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα σήμερον νὰ διαψεύσῃ δημοσίᾳ τὰ ἔγγραφα τὰ ὁποῖα φέρουσι τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπογραφήν. Ἐὰν τοιοῦτον σκοπὸν εἶχε καλήτερον ἤθελε πράξει, ἐὰν δὲν ἐλάμβανε ποσῶς τὸν λόγον ἢ ἂν ἐδίδε προχείρως χθὲς ὁποιανδήποτε ἀπάντησιν. Ἐλυπήθην κατάκαρδα, σᾶς ὁμολογῶ, ὅταν σήμερον ἤκουσα αὐτὸν ἀγορεύσαντα ὅπως ἠγόρευεν. Εἶναι, Κύριοι, ἄπορον πῶς δύναται, πῶς ἔχει τὸ θάρρος ἕνας ὑπουργὸς νὰ πλάττῃ καὶ ν' ἀντιτάττῃ διὰ τῆς διανοίας του λογαριασμοὺς ἀνυποστάτους κατὰ τῶν ἐπισήμων λογαριασμῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑπέγραψε! Πῶς ἠμπορεῖ νὰ κηρύττῃ ἀπὸ τοῦ βήματος ἄλλα ἀποτελέσματα, παρ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δίδουν οἱ ἀπολογισμοὶ τοῦ κράτους. Ἐὰν καὶ διὰ τῆς κοινοτέρας ἀριθμητικῆς ἐξετάσωμεν τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα θέλομεν εὕρει ὅτι εἶναι μεγάλη ἡ διαφορά, ἥτις χωρίζει τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν **1851, 1852** καὶ **1853**, ἀπὸ τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν **1854, 1855** καὶ **1856**. Διὰ τῆς χθεσινῆς μου ἀγορεύσεως σᾶς ἐξήγησα, Κύριοι, σαφῶς καὶ καθαρῶς ὅ,τι ἐξήγαγον ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων ἀπολογισμῶν, ἐξ αὐτῶν τῶν δημοσίων ἐγγράφων καὶ ὅ,τι εἶπον, Κύριοι, εἶναι μαθηματικὴ ἀλήθεια. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κύριος ὑπουργὸς ἠθέλησε νὰ διαστρέψῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς ἓν ἀριθμητικὸν ζήτημα εἰς τὸ ὁποῖον διαστροφὴ δὲν χωρεῖ, συγχωρήσατέ μοι νὰ ἐπαναλάβω εἰς δύο λέξεις ὅ,τι χθὲς ἐν ἐκτάσει σᾶς ἀπεκάλυψα. Ἂν ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων ἡ διοίκησίς του παρουσιάζεται κακή, ἐγὼ δὲν πταίω· πταίει ἐκεῖνος ὅστις κακῶς ἐδιοίκησεν. Εἰς τρεῖς, Κύριοι, περιόδους διῄρεσα ὡς ἠκούσατε τοὺς ἀπολογισμοὺς τοῦ Κράτους καὶ τρία σᾶς ὑπέλαβον τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν. Σᾶς εἶπον ὅτι μέχρι τοῦ **1850** συμπεριλαμβανομένου ἀκαθάριστα περισσεύματα ἄφησαν οἱ ἀπὸ τοῦ **1833** ἀπολογισμοὶ τοῦ Κράτους, **4,872,350**· ἀλλ' ὅτι τὰ καθαρὰ, τὰ πραγματικὰ περισσεύματα ἦσαν μόνον **2,878,918**, διότι διάφορα ποσὰ σημειουμένα ὡς περισσεύματα δὲν ἦσαν χρήματα πραγματικά, οὔτε ἦτον ἐλπὶς νὰ εἰσπραχθῶσι, καὶ σᾶς εἶπα, ἂν ἐνθυμῆσθε, ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ ποσά.

Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶχε τὸ θάρρος, πῶς νὰ σᾶς τὸ εἴπω καὶ ἐγὼ δὲν ἠξεύρω, εἶχε τὸ θάρρος μὲ τὴν μέθοδον ἀγνώστου τινὸς ἀριθμητικῆς τέχνης, ἴσως ἐκείνης τὴν ὁποίαν τὰ παιδιὰ ὀνομάζουν τοῦ Γλυτζούνιου νὰ κηρύξῃ ὅτι τὸ **1850** ὄχι μόνον δὲν ἄφησε κανὲν πραγματικὸν περίσσευμα, ἀλλ' εἶχε καὶ ἓν χονδρὸν ἔλλειμμα.

Μὲ τὴν ἰδίαν του μέθοδον ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶχε τὴν συγκατάθεσιν νὰ ἀλλάξῃ φύσιν. Σᾶς εἶπον καὶ σᾶς λέγω κατ' ἐπανάληψιν, ὅτι δὲν εἴχετε τὸ δικαίωμα, ἐξ ἰδίας ἀρμοδιότητος μάλιστα, νὰ δεχθῆτε ξένους Κομμισσαρίους καὶ νὰ τοὺς συγχωρήσετε νὰ ἐξελέγξωσι τὴν οἰκονομικήν μας κατάστασιν, διότι δὲν ἔλαβον, ὡς λέγετε, ἁπλᾶς πληροφορίας, ἀλλ' ἐξήλεγξαν· ἡ ἀπόφασις αὕτη τῶν Δυνάμεων ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἶχον πίστιν εἰς τὴν διοίκησίν σας καὶ εἰς τὴν διοίκησιν ἐνεγένετο τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὡς λίαν προσβλητικήν, ἐτ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν παραδεχθῆτε, ἐχρεωστούσατε νὰ συμβουλευθῆτε τὰς Βουλάς.

Ἀλλ' οἱ Κομμισσάριοι, λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἐφέρθησαν εὐγενῶς καὶ ἡπίως· τί ἐννοεῖ μὲ τοῦτο, ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν τὸ ἐννοῶ. Περιέπεσεν εἰς χεῖρές μου ἓν σχέδιον ἐκθέσεως τῶν Κομμισσαρίων, ἥτις, ἂν ἀληθεύῃ, διαψεύδει τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ (ἀνεγνώσθη ἐν χωρίον αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως). Εἶναι εὐμενὴς, εἶναι ἡπία αὐτὴ ἡ ἐτυμπηρεία τῶν Κομμισσαρίων, ἐρωτῶ; δὲν εἶναι μία τρομερὰ κατηδίκη τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως; καὶ ἂν ὅτι ἔγραψεν ἡ κατὰ καιρὸν Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις περὶ δανείου δὲν ἦτον ἀκριβές, διότι δὲν ἐστηρίζετο εἰς πράξεις αὐθεντικὰς ἐχούσας τοὺς τύπους, τοὺς ὁποίους οἱ νόμοι καθιέρωσαν, ποῦ ἐστηρίχθησαν τότε αἱ γνωμοδοτήσεις τῶν Κομμισσαρίων, ὅταν οὐδὲ οὗτοι εἶχον ὑπ' ὄψιν των τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου;

Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν ποσῶς νὰ ἀνοίξετε, Κύριοι ὑπουργοὶ, τὰ ἀρχεῖα τοῦ Κράτους εἰς τοὺς Κομμισσαρίους ἀπερισκέπτως· ἔπρεπε νὰ ἐνθυμηθῆτε, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸ διεθνὲς δίκαιον. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἀνελάβατε τὴν βαρεῖαν εὐθύνην νὰ παραδεχθῆτε τὸ μέτρον καὶ νὰ ἀνοίξετε τὰ ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, καὶ νὰ βάλετε ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν Κομμισσαρίων τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως, ἔπρεπε νὰ ἀπαιτήσητε τοὐλάχιστον ὥστε νὰ μὴ ἀπευθύνουν εἰς τὰς Κυβερνήσεις των καθημέραν ἐκθέσιν, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἤθελεν ὑποβληθῇ ἑκάστοτε εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ δύνασθαι νὰ ἐπιφέρῃ τὰς παρατηρήσεις του δι' ἰδίας του ἐκθέσεως, ὅπου ἤθελεν ἀπαντήσει ἐσφαλμένας πληροφορίας. Ἐπράξατε, κύριοι ὑπουργοὶ, μέγιστον σφάλμα παραδεχθέντες τοὺς Κομμισσαρίους καὶ μάλιστα ἄνευ τινὸς ὅρου· αἰωνίως θὰ μᾶς τυραννοῦν αἱ γνωμοδοτήσεις αὐτῶν, διότι αὐτοὺς θὰ πιστεύῃ ἡ Εὐρώπη καὶ οὐχὶ ἡμᾶς. Πρέπει νὰ ἔλθῃ ἓν ἄλλο ὑπουργεῖον μίαν ἡμέραν διὰ νὰ ζητήσῃ ἄλλους Κομμισσαρίους, νὰ διορίσῃ καὶ τὸ ὑπουργεῖον τοὺς ἰδικούς του, καὶ

ἐκ συμφώνου νὰ γίνῃ νέα ἐπιθεώρησις ἀκριβὴς τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπανορθώσωμεν τὸ μέγα λάθος, τὸ ὁποῖον ἐπράξατε. Βλέπετε εἰς ποίαν καλὴν κατάστασιν εὑρισκόμεθα σήμερον καὶ πρὸ πολλοῦ ἀπέναντι τῶν Δυνάμεων, καὶ ὅμως ἔνεκα τῶν ἐκθέσεων τῶν Κομμισσαρίων δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ὠφεληθῶμεν παντάπασιν.

Αἱ Εὐεργέτιδες Δυνάμεις καὶ ἄλλοτε καὶ τώρα ῥητῶς παρεδέχθησαν τὴν ἀρχὴν τοῦ ὅτι δὲν ἐπεθύμουν νὰ πληρόνωμεν ὅλους τοὺς τόκους τοῦ δανείου, διότι ἐπεισθησαν ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον. εὐχαριστοῦνται νὰ πληρόνωμεν μέρος μόνον ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν αὐτῶν, καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ ἐλαφύνωμεν τὴν πορείαν τῆς Δημοσίου ὑπηρεσίας.

Ἐὰν οἱ Κομμισσάριοι δὲν ἐγνωμάτευον ὅτι δυνάμεθα ἄνευ ἐλάττωσις τῆς ὑπηρεσίας μας νὰ πληρόνωμεν κατ' ἔτος ἐπὶ τοῦ παρόντος μὲν ἓν ἑκατομμύριον, καὶ βραδύτερον ἀκόμη περισσότερον, καὶ ἐὰν ἐκτὸς τούτου εἴχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅλους τοὺς ἀπολογισμοὺς μέχρι τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τοῦ 1859, καὶ ἐγένετο ἐκλεγξις ἀκριβὴς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ὅλων τῶν πόρων καὶ ἀναγκῶν τοῦ Κράτους, δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐν γνώσει τῆς καταστάσεώς μας ἠθέλαμεν ἀπορασίσει, καὶ ὅτι τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἤθελον λεχθῆ καὶ αἱ εὐεργέτιδες Δυνάμεις; Τί θὰ γένῃ, Κύριοι, ἐὰν αὔριον δὲν εὕρωμεν εἰς κατάστασιν νὰ πληρώσωμεν τὸ ἑκατομμύριον; ἐννοεῖτε εἰς ποῖον ἀκροσφαλὲς σημεῖο θὰ εὑρεθῶμεν.

Κύριοι! Εἶχον καὶ ἄλλα πολλὰ νὰ προσθέσω, ἀλλὰ παραιτοῦμαι διὰ νὰ μὴ σᾶς βαρύνω, καὶ τελειόνω μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ διοίκησίς μας δὲν εἶναι διόλου καλή. Εἶμαι ἄσπονδος ἐχθρὸς τοῦ μυστικισμοῦ ἐντὸς τοῦ ὁποίου μὲ λύπην μου βλέπω ὅτι περιεταρρώθη τὸ ὑπουργεῖον, ἀπὸ τὴν δημοσιότητα δὲν δύναται νὰ πηγάσῃ κανὲν κακόν, ἀπ' ἐναντίας ἡ ἐκ τῆς δημοσιότητος ὠφέλεια εἶναι μεγάλη. Ὅτι ἡ διοίκησίς μας δὲν εἶναι καλὴ ἐξάγεται καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν διδομένων καὶ ἐκ τοῦ ὅτι συνεχῶς λαμβάνουν χώραν πράξεις ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν θεμελιώδη Νόμον τοῦ κράτους, εἰς αὐτὸ τὸ Σύνταγμα. Ναί Κύριοι! πολλάκις ὑψώσαμεν φωνήν, ἣν ἀπεδείξαμεν, ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ χορήγησις συντάξεων διὰ διαταγμάτων, καὶ ὅμως καθ' ἡμέραν τοιαῦτα διατάγματα ἐκδίδονται. Τοιοῦτον διάταγμα ἐξεδόθη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν περὶ διακοσιοδράχμου συντάξεως χάριν προσώπου, τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο οὔτε νὰ θεωρηθῇ ὑπάλληλος. Πολλάκις εἴπομεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχωσι μόνιμοι δικηγό-

ροι εἰς τε τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν καὶ τὰ λοιπὰ ὑπουργεῖα, καὶ ἂν ἦναι ἀναγκαῖος ὁ διορισμὸς αὐτῶν, πρέπει νὰ γένῃ διὰ νόμου, διότι διὰ νόμου μόνον καθιδρύονται αἱ μόνιμοι θέσεις, καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖ εἰσέτι αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία ἐναντίον τοῦ Συντάγματος, ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου συμφέροντος τῆς ὑπηρεσίας. Καὶ τί νομίζετε Κύριοι; ἂν δὲν ἔχετε ἀπολογισμοὺς καὶ ψηφίζετε πιστώσεις ἐπὶ πιστώσεων χωρὶς νὰ γνωρίζετε ποῦ δαπανῶνται, καὶ ἂν ὑπάρχωσι πόροι διαθέσιμοι, ἢ ἂν αὐθαιρέτως ἀρίνῃ τὸ ὑπουργεῖον τὴν μίαν ὠφέλιμον δαπάνην καὶ ἐνεργῇ τὴν μὴ τοιαύτην· ἐὰν δὲν εἰσάγωνται ἐγκαίρως τὰ Νομοσχέδια εἰς τὰς Βουλὰς καὶ ἀναγκαζόμεθα ἔπειτα νὰ τὰ ψηφίζωμεν ἄνευ ὡρίμου συζητήσεως· ἐὰν τέλος πάντων κεφάλαια ὀρθῆ γνώμῃ τῆς Γερουσίας δὲν ἐνεργῶνται, νομίζετε, λέγω, ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία δὲν εἶναι πρόξενος τῆς συγκαταβάσεως, μὲ τὴν ὁποίαν συγχωροῦμεν τοὺς ὑπουργοὺς νὰ μὴ ἐκτελοῦν πολλάκις ἐγκαίρως καὶ κατὰ Νόμον τὰ καθήκοντά τους; νομίζετε ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ εὐθύνη δὲν βαρύνει πρὸ πάντων ἡμᾶς;

Κύριοι! Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους θὰ μὲ συγχωρήσητε ἵνα ἐμμένω εἰς τὴν πρότασίν μου περὶ ὑποβολῆς τῶν διπλωματικῶν ἐγγράφων, καὶ πρὸ πάντων τῶν ἀπολογισμῶν, ἐὰν κωλύεται κατὰ τὴν κρίσιν σας ἡ κατάθεσις τῶν πρώτων.

Ἀπήντησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς καὶ πάλιν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Χρηστίδου λεχθέντα.

Νομίζω, Κύριοι, ὅτι πρέπει ἤδη νὰ περιορισθῶ εἰς ὀλίγα μόνον, καθόσον, παρατηρῶ, ὅτι τὸ ζήτημα ἐξαντλήθη οὐσιωδῶς· ἀρχίζω λοιπὸν ἐκ τῆς τελευταίας αἰτιάσεως τοῦ Κυρίου Γερουσιαστοῦ καθόσον ἀφορᾷ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα, καὶ σᾶς ὁμολογῶ, ὅτι λυποῦμαι τὰ μέγιστα, διότι δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν σήμερον, ὡς προεῖπον, νὰ προσαγάγωμεν ταῦτα σχετικαὶ τοῦ ζητήματος περιστάσεις, καὶ ποτῶς ὡς νομίζουσι τινές, προσωπικοὶ λόγοι, ἀπέναντίας καθόσον ἀπελήφθην τινὰ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράφων, διότι τὰ πλεῖστα δὲν περιέπεσον εἰς χεῖρας μου, εἶναι λίαν περιποιητικὰ πρὸς ἡμᾶς. Ὁ Κύριος Γερουσιαστὴς σᾶς ἀνέγνωσε πρὸ ὀλίγου ἔγγραφόν τι, τὸ ὁποῖον, ὁμολογῶ, ὅτι ἠγνόουν, ἀλλὰ καὶ ἂν οὕτως ὑπάρχῃ τὸ ἀναγνωσθὲν ἔγγραφον οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ σχέσιν, ὁποίαν τῇ ἀποδίδουσιν, μετὰ τοῦ προκειμένου ζητήματος, καὶ οὐδεμίαν ἐπιρροὴν εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτοῦ· εἶναι ἀπόῤῥητα ἰδιαιτέρας ἐργασίας τῶν *Κομμισσαρίων* μὴ προερχομένη βεβαίως ἐκ τῶν δημοσίων βιβλίων τοῦ Κράτους. Ἄνθρωποι ἐπὶ τούτῳ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος

εὑρισκόμενοι συνέλεξαν διαφόρους φήμας, καὶ ἐξέθηκαν τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν ἔπραξε τὸ χρέος του κατὰ διατυπώσεις τινάς, ἐπανέλαβον δηλαδὴ ὅ,τι καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ἐρρέθη καθύσον ἀφορᾷ τὰς διαδηλώσεις τοῦ Συνεδρίου ἐπὶ τῶν ἀπολογισμῶν, καὶ τὸ ὁποῖον ὁμολογῶ ὅτι εἶναι μία ἔλλειψις διατυπώσεων.

Ἐπεθύμουν, ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, τὴν παρουσίασιν τῶν περὶ ὧν λόγος ἐγγράφων, διότι ἤθε ε καταδειχθῇ ἐπὶ πλέον, ὅτι οὐδεμία μορφὴ δύναται ν' ἀποδοθῇ πρὸς τὰς ἐλλείψεις διατυπώσεών τινων, ὅταν μάλιστα τεθῇ ἡ ἀρχὴ ὅτι κατὰ πρώτην φορὰν εἰς Κράτος ἀρτιτύστατον ἐφαρμόζεται λογιστικὸν σύστημα πολύπλοκον ὑπὸ προσώπων μάλιστα ὅλως ἀδοκίμων, τὸ ὁποῖον καταδεικνύμενον, ὡς βλέπετε, ὑπὸ Εὐρωπαίων δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ οὐδεμίαν βλάβην, ὅσον αὐτηρὰ καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ ἐξέλεγξις, ἀρκεῖ νὰ ἐγίνετο αὕτη ὑπὸ ἀνδρῶν εὐσυνειδήτων.

Ἤδη δεχόμενος οἱονδήποτε σύστημα ἐξελέγξεως δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω τὸν προαγορεύσαντα Κ. Γερουσιαστὴν, ὅτι εἰς τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους κατὰ τὰ ἔτη 1850—53 ὑπάρχει ἔλλειμμα, ἐκεῖ ὅπου κατέδειξαν περίσσευμα, ἐνῷ ἀπεναντίας κατὰ τὰ ἔτη 1856 καὶ 1857 ὑπάρχει πραγματικὸν περίσσευμα, καὶ ἰδοῦ πῶς (ἐνταῦθα ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέλυσε τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1856) ἀλλ' ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστίδης διακόψας τὸν Κύριον ὑπουργὸν κατέδειξεν ὅτι εἰς τὰς ἀναλύσεις του ἀνεχώρει ἀπὸ ἐσφαλμένας ἀρχάς, καὶ ἀντέλεξεν ἐπαναλαβὼν ἐκ νέου ἐν συντόμῳ ὅσα ἐν τῇ προλαβούσῃ ὁμιλίᾳ του εἶπεν.

Ἐπὶ τέλους παρετήρησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι τῷ ὄντι τὸ λογιστικὸν τοῦτο ζήτημα καθίσταται ἄσκοπον καὶ μόνον ἀπώλεια καιροῦ γίνεται, ἐνῷ ἕκαστος τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν καὶ ἄλλων δύναται νὰ λάβῃ ὑπόψιν τὰ ἐπίσημα ταῦτα ἔγγραφα τῶν ἀπολογισμῶν, καὶ θέλει πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὑπὲρ ἢ κατὰ λεχθέντων.

Ἐπέφερε δὲ κατόπιν ὅτι αἱ περὶ δικηγόρων τοῦ δημοσίου ἐκφρασθεῖσαι αἰτιάσεις τοῦ Κυρ. Γερουσιαστοῦ δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ὑπόστασιν, ἀπεναντίας διεβεβαίωσεν ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο ἐπήνεγκεν μεγάλας ὠφελείας εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου.

Ἐπίσης καὶ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Πειραιεῖ τελωνείου ἀφηήντησεν, ὅτι ἂν ὁ Κύριος Γερουσιαστὴς ἤθελε νὰ ἐξετάσῃ σπουδαίως τὴν ὑπόθεσιν, ἤθελεν ἰδεῖ ὅτι ἐπληρώθησαν, κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος μάλιστα, ἀρκεταὶ χιλιάδες δραχμῶν δι' ἐνοίκιον διαφόρων ἀποθηκῶν, διότι αἱ τοῦ ὑπάρχοντος ἦσαν ἀνεπαρκεῖς.

Ἐπειδὴ δὲ, προσέθηκε, δὲν εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἐπανέλθω εἰς τὰ συμβεβηκότα τοῦ 1849 καὶ 1850, ἅτινα παραδόξως πως ἐπεβάρυνον ἄλλοτε τὸ ἔτος 1852 καὶ ποσῶς τὸ ἀμέσως 1851, σᾶς λέγω ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσιν οἱ ζητούμενοι σήμερον ἀπολογισμοὶ πρὸς τὴν πληρωμὴν τοῦ δανείου, περὶ οὗ ζητεῖται πίστωσις, διότι ἀρχὴ ὁριλομεν πρέπει καὶ νὰ πληρώσωμεν. Τὸ χρέος ἡμῶν πρὸς τὰς δυνάμεις εἶναι ἀναμφισβήτητον, καὶ ἂς μὴν σᾶς φοβίζῃ ἡ ἰδέα ὅτι πιθανὸν νὰ προέλθωμεν εἰς οἰκονομίας τινὰς τῶν ἐξόδων μας, διότι ἡ οἰκονομία δὲν ἦτο ἐκείνη, ὡς εἶπεν ὁ ἀγορεύσας Γερουσιαστὴς, ἥτις ἐπήνεγκε τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1843.

Ἐνταῦθα παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μαγγίνας ὅτι ἐπὶ τῆς ἰδέας περὶ προσαγωγῆς τῶν ἐγγράφων ἐναπομένει τι κακὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν, διότι ὁ μὲν πρῶτος εἶπεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται σήμερον νὰ παρουσιάσῃ ταῦτα, ὁ δὲ τῶν οἰκονομικῶν ὅτι δὲν συμφέρει· ἐκ τούτου προέρχεται εἰς τὴν παρατήρησιν, ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα εἶναι λίαν ἐνδιαφέροντα, καὶ παρακαλεῖ τὸ ὑπουργεῖον ἐντὸς ὀλίγου νὰ παρουσιάσῃ ταῦτα.

Ὑπέλαβε συνάμα καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ῥήγας Παλαμίδης καὶ ἐπρότεινεν, ὅτι πρὶν τῆς ἐπιψηφίσεως τῆς ἀμέσως ἐπερχομένης δόσεως τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἦναι ὑπόχρεων νὰ προσαγάγῃ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα καθὼς καὶ τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1857 καὶ 1858.

Λαβὼν ἐπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Σπύρος Μῖλιος εἶπε.

Κύριοι!

Τὸ πρὸς τὴν πατρίδα, καὶ πρὸς τὰς μελλούσας γενεὰς καθῆκον ἀπαιτεῖ παρ' ἑκάστου νὰ μὴ τηρήσῃ σιωπὴν κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος διάσκεψιν.

Τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαιότατον· πρόκειται περὶ τοῦ δανείου τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων συνομολογηθέντος τῷ 1833 σύνεπείᾳ τῆς συνθήκης τῆς 7 Μαΐου 1832, ἥτις κατέστησε τὴν Ἑλλάδα ἐπικράτειαν ἀνεξάρτητον, καὶ καθίδρυσε ἐν αὐτῇ τὴν μοναρχίαν. Τὸ δάνειον τοῦτο, μὴ πληρωθέντων

κατ' ἔτος τοῦ τόκου καὶ τοῦ χρεωλυσίου, ἀναβαίνει ἄχρι τοῦδε, ὅπως εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος σημειοῖ, εἰς δρχ. 110,586,865:17 0/0 ἀφοῦ ἐπληρώσαμεν ἐκ τοῦ ταμείου μας κατὰ καιροὺς ὑπὲρ τὰ ἓξ ἑκατομμύρια, καὶ ἀφοῦ ἡ τρίτη σειρὰ σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἐκρατηθῇ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων διὰ πληρωμὴν μέρος τόκου καὶ χρεωλύτρου.

Αἱ εὐεργέτιδες Δυνάμεις, κατόπιν τῆς ἐκθέσεως περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ τόπου, ἣν ὑπέβαλεν αὐταῖς ἡ διορισθεῖσα παρ' αὐτῶν ἐπιτροπή, ὥρισαν νὰ πληρώνωμεν πρὸς αὐτὰς ἐπὶ τοῦ παρόντος δρ. 1,005,120 κατ' ἔτος, ἐπιφυλασσόμεναι, ἐνοεῖται, νὰ μᾶς ἐπιβάλωσι καὶ ἀνωτέρου ποσοῦ πληρωμὴν, ὅταν τὸ ἐγκρίνωσιν. Ἐγεννήθη ἐν τῷ περιβάλλοντι τούτῳ ἀμηχανία, ἐὰν τὸ κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ζητούμενον ποσὸν τῶν 1,005,120 δραχ. εἶναι μέρος τοῦ περισσεύματος, τὸ ὁποῖον παρετήρησεν εἰς τοὺς ἀπολογισμοὺς ἡμῶν ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Δυνάμεων, ἢ ἐπιβολὴ ἁπλῶς κατ' ἰδίαν ἐκτίμησίν των· πολλὰ ἐλέχθησαν ὑπὲρ, ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν εἶναι ἐκ περισσεύματος, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἐφέρθησαν οἱ ἀπολογισμοὶ τῶν ἐτῶν 1850 μέχρι τοῦ 1856, καὶ ἐζητήθησαν νὰ κατατεθῶσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου αἱ διακοινώσεις καὶ τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Δυνάμεων, τὰ ὁποῖα τὸ ὑπουργεῖον ἰσχυρίσθη ὅτι δὲν δύναται νὰ κατατεθῇ διὰ λόγους ἰδιαιτέρους δημοσίου συμφέροντος. Τὸ καθ' ἡμὲ οὔτε εἰς τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων ἐπιμένω, οὔτε ἀρνοῦμαι τὴν ἔγκρισιν τῆς ὑπὸ συζήτησιν πιστώσεως τῶν δραχ. 1,005,120 διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους.

1) Διότι δὲν θέλω νὰ συντελέσω εἰς τὴν βλάβην τὴν ὁποίαν θὰ ἐπιφέρῃ ἡ κατάθεσις τῶν ἐγγράφων, ὅπως ἰσχυρίζεται τὸ ὑπουργεῖον καὶ τὸ ὁποῖο πιστεύω, ἀφοῦ ἄλλως δὲν ἀρνεῖται αὐτὴν ἀπολύτως ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος.

2) Καὶ ἂν παραδεχθῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει περίσσευμα, εἴτε ἀπὸ προϋπολογισθέντα ἐτήσια ἔσοδα, εἴτε ἀπὸ μὴ δαπανηθέντα καὶ προϋπολογισθέντα ἔξοδα, τὸ ζήτημα δὲν μεταβάλλεται. Ἐνίοτε ἢ ὀλιγώτερα προϋπολογισθέντα εἰσάγομεν, ἢ πλείονα τῶν προϋπολογισθέντων δαπανῶμεν· ἄλλως τε οὐδεμία ἐπικράτεια πρέπει νὰ ἔχῃ περίσσευμα, καθ' ὅσον κατ' ἀναλογίαν τῶν αὐξανομένων ἐξόδων καὶ ἀναγκῶν κυροῦνται καὶ φόροι καὶ ἔσοδα· πᾶν περίσσευμα τῶν ἐσόδων ἀπὸ τὰ ἔξοδα ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν λαὸν παραγωγικὰ κεφάλαια καὶ τὰ ἐναποταμιεύει πρὸς βλάβην ἀμφοτέρων. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ ἐτησίως ἐπιβληθὲν ἡμῖν πρὸς πληρωμὴν, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν θεωρηθῇ, μᾶς φέρει εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐλαττώσωμεν τὰ ἔξοδα τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη ἐλάττωσις δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας, ἥτις ἀποτελεῖ σχεδὸν τὸ ὅλον τοῦ προϋπολογισμοῦ, δὲν μένει ἢ νὰ ἐλαττωθῶσιν αἱ διὰ δημόσια καὶ κοινωφελῆ ἔργα ὡρισμέναι δαπάναι· ἀφοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρνηθῶμεν τὴν πρὸς τὰς Δυνάμεις πληρωμήν, τὰς ὁποίαν μᾶς ἐπέβαλον, δυνάμεθα ὅμως, καὶ πιστεύω ὅτι ὀφείλομεν πρὸς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, εἰς τὰς ὁποίας θ' ἀφήσωμεν κληροδότημα τὰς ἐκ τοῦ δανείου βαρείας ὑποχρεώσεις, νὰ ζητήσωμεν παρὰ τῶν Δυνάμεων νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ συνομολόγησις τοῦ δανείου, ἡ χρῆσις αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐπισώρευσις τοῦ χρέους δὲν εἶναι σφάλματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, πάντη ἀμετόχου ὡς πρὸς αὐτά, καὶ ἐπομένως νὰ φανῶσι συγκαταβατικαὶ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὴν ὁλότητα τοῦ χρέους, καὶ τὴν ἐτησίως πληρωτέαν δόσιν.

Τὸ προκείμενον ζήτημα, Κύριοι, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ μόνον ὑπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἔποψιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν πολιτικὴν ἢ μᾶλλον κυρίως ὑπὸ αὐτήν. Ἵνα ἐξετάσωμεν αὐτὸ ὑπὸ τὴν πρώτην ἔποψιν, ἔπρεπε νὰ εἴχομεν ὑπ' ὄψιν τὰ ἔγγραφα, τῶν ὁποίων τὴν κατάθεσιν ἀρνήθη τὸ ὑπουργεῖον ἕνεκεν δημοσίου συμφέροντος, ὡς ἐξεφράσθη. Ἴσως ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Δυνάμεων καὶ ἐκ τῶν παρατηρήσεών της ἐδυνάμεθα νὰ φωτισθῶμεν ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου αἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν οἰκονομικαὶ δυνάμεις δὲν μᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ πεισθῶμεν, ὅτι ἡλ. ἔθνος μόλις ἀναγεννώμενον, ἀσθενὲς ὡς ἐκ τῶν στενῶν ὁρίων καὶ τοῦ μικροῦ πληθυσμοῦ του, ἔχον τόσας πηγὰς νὰ θεραπεύσῃ δύναται νὰ πληρώσῃ τὸ σήμερον εἰς ἑκατὸν ἕνδεκα περίπου ἑκατομμύρια ἀναβαῖνον, καὶ κατὰ τὸ 1871, ὅτε λήγει ἡ προθεσμία τῶν ἀπὸ μέρους τῶν Δυνάμεων γινομένων πληρωμῶν, εἰς 150 ἑκατομμύρια μέλλον νὰ φθάσῃ δὲ εἰσαῦθις ἐκ τοῦ ὁποίου οὔτε ἐλάχιστον ποσὸν ἐδαπανήθη διὰ πραγματικὸν ἔργον. Ἐνέα ἑκατομμύρια νὰ πληρώνῃ ἐτησίως ἡ μικρὰ Ἑλλὰς διὰ τόκους καὶ χρεώλυτρα, καὶ μὴ πληρωνομένων αὐτῶν, ὡς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πληρωθῶσι, νὰ ἐξογκοῦται κατ' ἔτος τὸ ἀρχικὸν χρέος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ν' ἀφήσωμεν αἰχμαλώτους τὰς ἐπερχομένας γενεάς· ἡ ἀνεξαρτησία μας τοιουτοτρόπως καταντᾷ λέξις κενή.

Μεταβαίνω ἤδη νὰ ἐξετάσω τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν ὑπὸ τὴν πολιτικὴν αὐτῆς ἔποψιν· εὐθὺς παρουσιάζεται τὸ ζήτημα πῶς τὸ ἔθνος περιεπλέχθη εἰς τοιοῦτο δυσανάλογον μὲ τὰς δυνάμεις του, οὐχὶ δι' αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ δαπανηθὲν δάνειον,

Οἱ προαγορεύσαντες Γερουσιασταὶ ἐξετάθησαν ἀρκούντως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐγὼ δὲν ἔλαβον τὸν λόγον ἢ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ συμπληρώσω τὰ εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς μας.

Ἡ Συνθήκη, Κύριοι, τῆς 7 Μαΐου 1832 ἐκανόνισε τὰ τῆς μοναρχίας, τὰ ὅρια τῆς ἐπικρατείας, τὰ περὶ δανείου καὶ τὴν δ' ἀντιβασιλείας κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνηλικιότητος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως κυβέρνησιν τοῦ τόπου.

Ἡ ἀντιβασιλεία, τὴν ὁποίαν ἐδέχθησαν αἱ δυνάμεις, ἐπραγματοποίησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ διὰ μιᾶς δύο σειρᾶς τοῦ δανείου τούτου, καὶ ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς μίαν μοῖραν (Brigade) Βαυαρικοῦ στρατοῦ, ὅπως ἀντικαταστήσῃ ἀμέσως τὸν ἐν ὀνόματι τῆς τριμελοῦς συμμαχίας διαμένοντα Γαλλικὸν στρατὸν, καὶ μείνῃ ἐν Ἑλλάδι ἑωσότου ἔλθῃ ὁ ἐν Βαυαρίᾳ συλλεγόμενος ἐξ ἐθελοντῶν στρατὸς τῶν 3,500. Ἡ διὰ μιᾶς πραγματοποίησις δύο σειρῶν τοῦ δανείου ἀντὶ μιᾶς, καὶ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ διὰ τοῦ ἐπικουρικοῦ τῆς Βαυαρίας μέχρι τῆς ἐλεύσεως τῶν ἐθελοντῶν, εἶναι δύο περιστάσεις κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης τοῦ 1832, αἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀρχικοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἐζητήθη παρὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐδόθη τὸ δάνειον, τὸ ὁποῖον κατὰ συνέπειαν ἄλλους παρὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔπρεπε νὰ βαρύνῃ, καθ' ὅσον τὸ ἔθνος οὐδὲν μέρος ἐλάμβανε τότε εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν πραγμάτων του. Κατὰ τὸ 14 ἄρθρον τῆς συνθήκης ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἐν Ἑλλάδι εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος ὁ εὑρισκόμενος τότε Γαλλικὸς στρατὸς μέχρι τῆς ἐλεύσεως τῶν 3,500 ἐθελοντῶν στρατολογουμένων ἐν Βαυαρίᾳ.

Ἐνῷ δὲ ὁ Γαλλικὸς οὗτος στρατὸς δὲν ἦτον εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ ταμείου, ἡ ἀντιβασιλεία, καίτοι μὴ εὑρισκομένη ἐν Ἑλλάδι ἀλλ' ἐν Μονάχῳ, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συνθήκης παρεννόησε τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου τούτου, παραλαβοῦσα μεθ' ἑαυτῆς μίαν μοῖραν Βαυαρικοῦ στρατοῦ εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ ταμείου διὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ ἀμέσως τὸν Γαλλικὸν στρατὸν, ὅστις, ὡς ἄνω ἐρρέθη, κατ' οὐδὲν ἐβάρυνε τὸ ταμεῖον τῆς Ἑλλάδος· ἵνα εὐκολυνθῇ δὲ ἡ ἀντιβασιλεία ἀπέναντι τῶν μεγάλων δαπανῶν τῆς ὁδοιπορίας, μισθοτροφοδοσίας κτλ. τοιούτου στρατοῦ, ἐν ᾧ εἶχε νὰ πληρώσῃ ὑποχρεωτικῶς

Εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Πύλην	δραχ. . . .	11,220,598.62
Εἰς τὴν Ῥωσσίαν	» . . .	1,081,917,94
Εἰς τὴν Γαλλίαν.	»	323,333,33
Εἰς τὸν Εὐνάρδον.	»	247,825.85
Διὰ παλαιὸν δάνειον τοῦ Λονδίνου.	»	341,333,38
Τὸ ὅλον δραχ.		13,225,039,42

Ἵνα ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας, καὶ βλέποντα ὅτι ἡ πρώτη σειρὰ τοῦ δανείου ἐξ 20 ἑκατομμυρίων φραγκ. ἢ 22 ἑκατομμυρίων δραχμῶν δὲν ἐξήρκει, ἐζήτησεν ἐν Μονάχῳ καὶ ἐπραγματοποίησε συναμα τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν σειρὰν κατὰ παράβασιν τοῦ 12 ἄρθρου τῆς συνθήκης, εἰς τὸν § 3, φέροντος ὅτι· « κατὰ τὸ παρὸν μόνον ἡ πρώτη σειρὰ θέλει πραγματοποιηθῆ ». Κατὰ δὲ τὸν 4 § « ἡ δευτέρα καὶ τρίτη σειρὰ δύνανται νὰ πραγματοποιηθῶσι κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Πῶς, πόθεν ἐράνησαν αἱ κατὰ τὸν 4 τοῦτον § ἀπαιτούμεναι ἀνάγκαι διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ δευτέρα σειρά, ἐνῷ ἡ ἀντιβασιλεία διέμενεν ἐν Μονάχῳ καὶ ἰδίᾳ κἂν δὲν εἶχε περὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος ἀναγκῶν; Ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς ἀντιβασιλείας, τὰς ὁποίας μᾶς παρουσιάζει εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ σώματος, περιζομένη τοὺς ἀριθμοὺς ἐκ τῶν ἀπολογισμῶν, ἀποδεικνύεται ὅτι μόνη ἡ πρώτη σειρὰ ἤρκει μετὰ τῶν εἰσόδων τοῦ 1833, εἰς τὰς τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας τοῦ ἔτους ἐκείνου δαπάνας, καθὼς καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἀνωτέρω σημειωθεισῶν ποσοτήτων πρὸς τὴν ὀθωμανικὴν Πύλην κτλ. Ἐὰν ἡ ἀντιβασιλεία δὲν ἔφερεν εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ ταμείου τὸν ἐπικουρικὸν στρατὸν, καὶ ἐὰν ἐτηρεῖτο ὁ θ'. ὅρος τῶν προτάσεων καὶ ἀντιπροτάσεων, ἐφ' ὧν ἐβασίσθη ἡ σύνταξις τῆς μνησθείσης συνθήκης, τοῦ νὰ μὴ ἦναι δηλαδὴ εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ ταμείου κτλ. τὰ ἔξοδα τῆς Ἀντιβασιλείας καθὼς καὶ οἱ μισθοὶ τῶν βαυαρῶν ἀξιωματικῶν· εἶν τοὐλάχιστον ἤθελε μεταχειρισθῇ ἡ Ἀντιβασιλεία τὴν δευτέραν σειρὰν τοῦ δανείου εἰς σύστασιν τραπέζης πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῆς γεωργίας, τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, πρὸς ἀποσβεσιν χρεῶν τοῦ Κράτους, σκοποὺς, οὓς προέθεντο ὁ, τε ἀοίδιμος Κυβερνήτης, τὸ Πανελλήνιον καὶ ἡ τετάρτη ἐν Ἄργει ἐθνικὴ Συνέλευσις ὅταν ἐζήτησεν ἀπὸ τὰς εὐεργετικὰς δυνάμεις τὴν ἐγγύησίν των εἰς τὸ δάνειον τῶν 60 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἐξ ἴσου τότε ἤθελεν ὠφελήσει τὸν τόπον ἡ ἀντιβασιλεία· ἀλλ' ὅμως ἐπέπρωτο· ὅλη ἡ δευτέρα σειρὰ ἐσπαταλώθη ὑπὸ τῆς

ἀντιβασιλείας εἰς δαπάνας διὰ τὸν ἐπικουρικὸν στρατὸν, εἰς μισθοὺς καὶ ὁδοιπορικὰ τῶν ἀντιβασιλέων καὶ τῶν Βαυαρῶν ἀξιωματικῶν· ὅτε δὲ κατὰ τὸ 1835 ἐνηλικιώθη ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τοῦ κράτους, δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον οὐδὲ λεπτὸν ἐκ τοῦ δανείου τούτου. Ἀγνοῶ, Κύριοι, κατὰ πόσον δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα συνθῆκαι καὶ πράξεις τῆς ἀντιβασιλείας, ἐφ' ὅσον καιρὸν δὲν ἦτον αὕτη ἐν Ἑλλάδι ἀλλ' εἶχε τὴν ἀξίωσιν νὰ κυβερνᾷ ἐκ Μονάχου, ἂν καὶ ἐν Ἑλλάδι ὑπαρχούσης κυβερνήσεως ἀνεγνωρισμένης. Ὑποστηρίζει δὲ τὴν ἰδέαν μου αὐτὴ ἡ συνθήκη φέρουσα εἰς τὸ ἄρθρον 16 « ὅσον εἶναι δυνατὸν τάχιον, μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς παρούσης συμβάσεως, οἱ ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας πρὸς τὴν Α. Β. Γ. τὸν Πρίγκηπα Ὄθωνα παραχωρηθησόμενοι τρεῖς σύμβουλοι πρὸς συγκρότησιν τῆς ἀντιβασιλείας τῆς Ἑλλάδος, θέλουν μεταβῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπως αὐτόθι ἀναλάβωσι τὴν ἐξάσκησιν τῆς Βασιλικῆς ἐξουσίας. » Τῆς Ἀντιβασιλείας προτιμησάσης νὰ διαμείνῃ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἐν Μονάχῳ, ἐκεῖθεν νὰ συνομολογῇ δάνεια, νὰ διαχειρίζηται τὰ ἐξ αὐτῶν χρήματα, νὰ ὑποβάλλῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς μελλούσας ὑποχρεώσεις ἀδικαιολογήτους, νὰ ἐξασκῇ ἐν ἑνὶ λόγῳ δικαιώματα κυριαρχικὰ καὶ νομοθετικὰ, καὶ τῶν τριῶν δυνάμεων ἀνεχομένων τὴν τοιαύτην ἐξάσκησιν, συμπραττουσῶν μάλιστα ἐν μέρει διὰ τῆς σιωπῆς των καθ' ὅσον ἀπέβλεπε τὴν παραβίασιν διαφόρων ἄρθρων τῆς συνθήκης ἀπὸ μέρους τῆς Ἀντιβασιλείας, γενναται βεβαίως διὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος τὸ νόμιμον δικαίωμα νὰ μὴ θεωρῇ εἰς ἑαυτὸ τὴν ἠθικὴν, πολλὰ ὀλιγώτερον τὴν ὑλικὴν εὐθύνην, ἥτις τῷ ἐπιβάλλεται. Ἡ τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων, εἴτε θεωρηθῇ ὡς συνέπεια ἀδιαφορίας τῶν ἀνεχθεισῶν τὴν ὑπερτάτην κηδεμονίαν τοῦ δι' αὐτῶν ἱδρυθέντος Βασιλείου, εἴτε ὡς συνέπεια πολιτικοῦ τινος σκοποῦ, ἡ αὐστηρὰ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ βεβαίως νὰ μὴ πίπτῃ καὶ μάλιστα καθ' ὁλοκληρίαν τὸ βάρος ἐπὶ ἐκείνου, ὅστις οὔτε ἠρωτήθη, οὔτε συμβουλὴν ἔδωκε, οὔτε μέρος ἔλαβεν εἰς τὰ πραχθέντα. Δὲν ἐννοῶ, διὰ τῶν λεχθέντων νὰ ἐπιφέρω τὴν γνώμην ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δύναται ἢ πρέπει νὰ φιλονεικήσῃ τὴν ἀπάτισιν τοῦ ἐκ τοῦ δανείου χρέους· ἐννόησα μόνον νὰ καταδείξω, ὅτι ἂν τὸ ὑπουργεῖόν μας ζητήσῃ συγκατάβασιν ἀπὸ μέρους τῶν Δυνάμεων καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους καὶ τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ, ἔχει λόγους ἀποχρῶντας νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ὑπὲρ ἡμῶν καλὴν θέλησιν τῶν Δυνάμεων. Τίς

δύναται νὰ μὴ καταληφθῇ ὑπὸ βαθυτάτης λύπης βλέπων τὴν διαχείρισιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὡς ἐν ἐκτάσει γίνεται λόγος ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς μας! Ἐκτὸς δύο ἐτῶν δαπάνης διὰ τὴν συντήρησιν, μισθοτροφοδοσίαν κτλ. τοῦ ἐπικουρικοῦ στρατοῦ, ἅτινα ἐσφαλμένως ὑπολογίζει ἡ ἐπιτροπὴ εἰς 7,420,557.46 (καθὼς ἔχουσα ἐσφαλμένην βάσιν, ὑπολογίζουσα 2 ἑκατομμύρια κατ' ἔτος δι' αὐτόν· ναὶ μὲν κατ' ἔτος μέχρι τοῦδε δὲν ὑπερέβημεν τὰ 5 1/2 ἑκατομμύρια εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἤδη, ἀλλ' ἐλογομόνησεν ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι δαπανῶντες ταῦτα ἔχομεν στρατὸν, ἐνῷ τότε κατὰ τὸ 1833 δὲν εἴχαμεν ἢ δύο τάγματα Ἑλληνικὰ καὶ τὴν χωροφυλακὴν, κατὰ δὲ τὸ 1831 εἴχομεν καὶ τοὺς ἐθελοντὰς) ἐκτὸς, λέγω, τῆς δαπάνης τοῦ ἐπικουρικοῦ στρατοῦ, ἥτις ὑπερέβη τὰ 15 ἑκατομμύρια καὶ τῆς δαπάνης δραχ. 1,637,763.28 διὰ τὴν μετάβασιν, τί νὰ εἴπω διὰ δαπανηθέντα ποσὰ τῶν δραχ. 623,764.28 διὰ μηχανὰς νομισματοκοπείου καὶ ὁδοιπορικὰ δασονόμων καὶ ὀρυκτολόγων, τί νὰ εἴπω διὰ 3.330,171 δι' ἔξοδα στρατολογίας διατηρήσεως εἰς Μόναχον, ὁδοιπορίας καὶ μεταφορᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν συλλεχθέντων ἐθελοντῶν; Τί δὰ δραχ. 910,607 διὰ προμήθειαν πολεμοφοδίων ἐν Μονάχῳ καὶ ἄλλων στρατιωτικῶν ἐπισκευῶν, ἅτινα συνέκειντο ἐξ ὅσων ἀχρήστων πραγμάτων περιεῖχον αἱ ἀποθῆκαι τῶν ὁπλοστασίων τοῦ Μονάχου, ὡς ὅπλα κατασταθέντα ἄχρηστα ἐκ τῶν πολέμων μέχρι τοῦ 1815, ἐξ ὧν ἦσαν καὶ περικεφαλαῖαι τῆς χωροφυλακῆς μας; Τί διὰ τὰς δαπάνας τῆς διαπραγματεύσεως καὶ προεξοφλήσεως τοῦ δανείου; Τί νὰ εἴπω διὰ τὴν δαπάνην 1,818,861.47 διὰ μισθοὺς, ἔξοδα ὁδοιπορίας, ἀποκαταστάσεως, ἐπίπλων κτλ. τῶν ἀντιβασιλέων; Ἀλλὰ μήπως ἐγένετο μόνον κακὴ χρῆσις τοῦ δανείου, μήπως καὶ διὰ τῆς διοικήσεως των δὲν ἀρήκαν καὶ τὸν Βασιλέα καὶ τὸ ἔθνος εἰς ἀδ ἔξοδον κύκλον; Ἀκούσατε. Ἅμα ἦλθον, ἡ πρώτη πρᾶξίς των ἦτο νὰ διαλύσωσι (ἀντὶ νὰ ὀργανίσωσι) τὸν ἐθνικὸν στρατὸν τακτικὸν καὶ ἐλαφρὸν τοσαύτας ὑπηρεσίας προσενεγκόντα εἰς τὸν ἀγῶνα· ἡ δὲ δευτέρα νὰ συστήσῃ τρία ἕκτακτα δικαστήρια ποινικὰ ἵνα κόψωσι τὰς κεφαλὰς τῶν δυναμένων νὰ κατακρίνωσι τὰς πράξεις των. Καὶ μήπως αἱ φυλακαὶ τῆς Ναυπλίας δὲν ἐγεμίσθησαν αθρόως ἀπὸ ὁπλαρχηγοὺς καὶ πολιτικούς; μήπως ἡ ληστεία δὲν ἔχει τὴν πηγήν της εἰς τὸν διαλυθέντα καὶ ἀφεθέντα ἄνευ πόρου ζωῆς ἐλαφρὸν στρατόν; Μήπως αἱ ἐπαναστάσεις τῆς Λακωνίας, τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας ἔχουσι ἄλλοῦ τὴν πηγήν

των παρὰ εἰς τὴν ἀσύνετον καὶ ἄδικον διοίκησιν τῆς Ἀντιβασιλείας; νομίσασα ὅτι ἠδύναντο εὐκόλως νὰ παραγραφῶσιν αἱ τοῦ ἀγῶνος δίκαιαι ἀπαιτήσεις, δὲν ἔλαβε κἂν πρόνοιάν τινα περὶ τούτων, ἐνῷ τότε ἠδύναντο εὐκόλως νὰ ἱκανοποιηθῶσιν διότι ὑπῆρχον τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ἀλλ' ἄφησε τὸν Μονάρχην καὶ τὸ κράτος εἰς τὴν ἀδιέξοδον περιπλοκήν, μολονότι τοσαῦτα ἐδαπάνησεν;

Ἐπαναλέγω ὅτι ἐξέθεσα τὰ ὀλίγα ταῦτα, ὅπως αἰσθανόμενοι τὴν θέσιν ἡμῶν ἐνθέσωμεν τὰς ἀληθείας ταύτας εἰς τὰς Δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι πληρώσασαι, ἔχουν δίκαιον ν' ἀπαιτοῦν, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ὑπόχρεοι πρὸς τοῦτο, δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραλειφθῇ ἡ μνεία ὅτι οὐδ' ὀβολὸς ἐδαπανήθη διὰ τὸν τόπον, ἐκτὸς τῶν εἰς τὴν Πύλην πρὸς ἀποζημίωσιν οὐχὶ παραχωρηθείσης χώρας (διότι αὕτη ἀφέθη εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας) ἀλλὰ τῆς διοικήσεως 120,000 ψυχῶν Ἑλληνικῶν τῆς Εὐβοίας καὶ Φθιώτιδος· πιστεύω δὲ ὅτι ὅταν αὗται ἴδωσι τὰς ζημίας μας ταύτας προελθούσας μάλιστα κατὰ παράβασιν τῆς συνθήκης τοῦ 1832 καὶ τῶν ὅρων ἐφ' ὧν ἐσυνθηκολόγουν· ὅταν ἴδωσιν ὅτι τὸ ἔθνος δὲν εἶχε κανὲν μέρος εἰς τὴν διοίκησίν του, ἀλλὰ μέχρι τοῦ 1831 τὰ μέλη τῆς ἀντιβασιλείας ἠλλάζοντο χωρὶς νὰ ἐρωτᾶται τὸ ἔθνος, καθόσον ἡ συμμετοχὴ ἐθεωρεῖτο ὡς ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας, (καὶ ὅλοι ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐδικάσθη ὁ κατὰ τὸν ἀγῶνά μας ἀρχηγὸς τῆς Πελοποννήσου Κολοκοτρώτρωνης καὶ ὁ στρατηγὸς Πλαπούτας, δι' ἀναφορὰν τινα γεγραμμένην καὶ ταύτην παρά τινος Φράντζ γραμματέως τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ μὴ ὑπογεγραμμένην παρά τινος, ἐν ᾗ ἐζητεῖτο ἀπὸ τὸν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῆς Βαυαρίας ἡ ἀλλαγὴ μελῶν τινων τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον ὡς ἀναζητοῦντες δῆθεν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος, ἐν ᾧ μετὰ τρεῖς μῆνας, ἂν δὲν μᾶς ἀπατᾷ ἡ μνήμη, τῷ ὄντι ἠλλάχθησαν δύο οἱ ΚΚ. Μάουρερ καὶ Ἄβελ, ἀντικατασταθέντες παρὰ τοῦ Κ. Κόβελ)· ἂν, λέγω, λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὰ ἀνωτέρω αἱ Δυνάμεις, αἵτινες δὲν ἔπαυσαν εὐεργετοῦσαι τὴν Ἑλλάδα, πιστεύω ὅτι θέλουσι καμφθῆ, καὶ βλέπουσαι τὸ ἀδύνατον καὶ ἐν μέρει ἄδικον τῆς πληρωμῆς δανείου μεγάλου αὐξανομένου κατ' ἔτος καὶ ἐπ' ἄπειρον, θέλουν περιορίσει καὶ τὸ ὁλικὸν ποσόν, σταματήσει τὴν αὔξησιν καὶ προβλέψει ὥστε ἐκ τοῦ πληρωθησομένου κατ' ἔτος καὶ ὁριστικῶς νὰ μὴ βλαφθῶσιν ἡ ὑπηρεσία ἢ τὰ δημόσια ἔργα.

Ταῦτα, Κύριοι, ἔκρινα καθῆκόν μου νὰ ἐκθέσω διὰ νὰ χρη-

σιμεύσουν εἰς τὰς διαπραγματεύσεις τῶν Κυρίων ὑπουργῶν μὲ τὰς εὐεργέτιδας Δυνάμεις καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐξελέγξεως, τὴν ὁποίαν ὁρίζει τὸ 7 ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἡ 7 αὕτη διαθήκη τοῦ ἔθνους, τοῦ ὁποίου τοιοῦτος εἶναι ὁ σκοπὸς καὶ τὸ πνεῦμα.

Μετὰ ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι δὲν δύναται μὲν νὰ ὁρίσῃ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν θέλει παρουσιάσει τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα, ἐλπίζει ὅμως νὰ προσαγάγῃ ταῦτα ἐν καιρῷ.

Ἐπομένως ἡ Γερουσία ἀρκεσθεῖσα εἰς τὰ λεχθέντα, ὡς ἐξαντληθέντος τοῦ ζητήματος, προέβη εἰς τὴν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι παρεδέξατο αὐτὸν διὰ ψήφων 30 ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ἀντωνοπούλου καὶ Γ. Κολοκοτρώνη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 4,005,120 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος N	Γκίκας Καρκατζάνης . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N
Τζάτζης Μαγγίνας . . . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Ἀνωνύμου Μοναρχίδης . . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Γιανετάκης Γρηγοράκης . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . .	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Ἀντ. Γ. Κριεζῆς . . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . .
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἰωάννης Σταϊκος . . . . .
Βασίλ. Χρησακόπουλος . . N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Δητήτρ. Χρηστίδης . . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N

Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Σπῦρος Μίλιος . . . . . N	Δημήτρος Α. Κουντουριώτης .

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορίας δὲ γενομένης καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων 27 ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν ὡς τὸ συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 9 Μαρτ. ε.ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 1,005,120 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδάμ. Δούκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Κριεζῆς . . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . .	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ . . .	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Νικόλαος Μαυρομμάτης . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀνας. Σ. Χαραλάμπης . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . . N	Γεώργ. Δνοβουνιώτης . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Κωνς. Περβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Βαΰλγαρης . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ.

Τῆς 26 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς 22 καὶ 23 ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν περὶ Προξενικῶν τελῶν ἔχοντα ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισίν σας νομοσχέδιον περὶ προξενικῶν τελῶν, ἐπιψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ νὰ συνοδεύσω αὐτὸ μετὰ τῶν ἀκολούθων παρατηρήσεων.

Γενικαὶ παρατηρήσεις.

1) *Φύσις τῶν προξενικῶν τελῶν.*

Τὰ προξενεῖα, καὶ μάλιστα τὰ ἐν τῇ Τουρκίᾳ, ἔχουσι διπλοῦν σκοπὸν, τῇ μὲν νὰ προστατεύωσι τὰ εἰδικὰ συμφέροντα τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν διατελούντων ὁμοεθνῶν, τῇ δὲ νὰ ὑπηρετῶσι τὰ γενικὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Διὰ τοῦτο δὲ εὔλογον εἶναι ἡ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν ἀπαιτουμένη δαπάνη νὰ καταβάλληται ἐν μέρει μὲν ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιωτῶν, ἐν μέρει δὲ ὑπὸ τοῦ δημοσίου.

Αὐτὸ τοῦτο ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν καὶ παρ' ἡμῖν, διότι τὸ δημόσιον ἐλάμβανε τὸ προϊὸν τῶν προξενικῶν εἰσπράξεων, καὶ συνεπληροῦτο ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου τὸ ἔλλειμμα τῶν τοιούτων εἰσπράξεων ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα τοῦ προξενικοῦ κλάδου.

2) Ἡ ἀρχαία διατίμησις.

Μέχρι τοῦδε τὰ προξενικὰ τέλη ἐκανονίζοντο ὑπὸ τῆς διατιμήσεως τῆς 30 Ἰανουαρίου 1835 ληφθείσης μὲν ἐκ τῆς Γαλλικῆς, ἐχούσης ὅμως διάφορα ἐλαττώματα, καθὸ οὖσης ἀτελεστάτης, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ κακῶς μεταφρασμένης, καὶ διὰ τοῦτο κακῶς ἐφαρμοζομένης, καὶ κατά τινα μὴ οὖσης εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν. Ἔκτοτε καὶ ἡ Γαλλία, συνοιδυῖα τὴν ἀτέλειαν τῆς ἰδίας αὐτῆς διατιμήσεως, συνεπλήρωσε καὶ μετέβαλεν αὐτὴν διὰ διατάγματος τῆς 6 Νοεμβρίου 1843, καὶ ἐν ἔτει 1850, Δεκεμβρίου 24, ὁ τότε ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς, Κύριος Πέτρος Δελιγιάννης, ὑπέβαλεν εἰς τὰ βουλευτικὰ σώματα νέαν τῶν προξενικῶν τελῶν διατίμησιν, ἣν ἐψήφισεν μὲν ἡ Βουλὴ τὴν 4 Σεπτεμβρίου 1851, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἀφ' ἑτέρου, ἐν ἔτει 1856, μετεβλήθη καὶ ὁ ἡμέτερος περὶ προξενικῆς δικαιοδοσίας νόμος, ὥστε καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀπέβαινε καὶ παρ' ἡμῖν ἀναπόφευκτον νὰ μεταῤῥυθμισθῇ ἡ προξενικὴ διατίμησις, οὕτως ὥστε, ἀποφεύγουσα τὰς ἀνωτέρω ἐλλείψεις, νὰ διευκολύνῃ καὶ νὰ ὠφελῇ τοὺς φορολογουμένους, χωρὶς νὰ μειώσῃ οὐσιωδῶς τὰς δημοσίας εἰσπράξεις.

Τὸ Ὑπουργεῖον ἔλαβε κατ' ἀρχὰς ὑπ' ὄψιν τὴν νέαν Γαλλικὴν διατίμησιν καὶ ἐμελέτησεν ἐὰν αὕτη μετριαζομένη δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσαχθῇ καταλλήλως καὶ παρ' ἡμῖν. Παρῄτησεν ὅμως τὴν ἰδέαν ταύτην, πρῶτον μὲν διότι, ὡς πολύπλοκος καὶ λεπτομερὴς, ἡ νέα Γαλλικὴ διατίμησις θ' ἀπέβαινε δύσχρηστος καὶ δύσληπτος παρ' ἡμῖν, δεύτερον δὲ διότι πολλὰ τῶν ἐν αὐτῇ εἰσὶ ξένα καὶ ἀνεφάρμοστα εἰς τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν, καὶ τρίτον διότι ἐθεωρήθη καλὸν καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν προσδιορισμὸν τῶν τελῶν νὰ ἐπενεχθῇ ἁπλουστέρα τις καὶ πρακτικωτέρα μεταῤῥύθμισις, ὡς παρακατιὸν ῥηθήσεται.

3) *Ἀναλογία τῶν ἐξωτερικῶν πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ τέλη.*

Αἱ ἀνώτεραι δαπάναι τῶν ἐν ἀλλοδαπῇ διωρισμένων ὑπαλλήλων, ἡ ἀνάγκη τῆς ἐν ξέναις ἐπικρατείαις διατηρήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας, πρὸς τούτοις δὲ τῆς ὑπὸ μικροτέρου ἀριθμοῦ φορολογουμένων συντηρήσεως ἀρχῶν ἀδρότερον τῶν ἐν τῷ Κράτει μισθοδοτουμένων, εἰσὶν αἱ αἰτίαι δι' ἃς οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πληρονόμενοι προξενικοὶ φόροι εἶναι ἀνώτεροι τῶν ὁμοειδῶν ὅσοι πληρόνονται ἐν τῇ ἡμεδαπῇ. Ταύτην τὴν ἀρχὴν ἀκολουθεῖ καὶ ἡ νέα Γαλλικὴ διατίμησις, ταύτην ἠκολούθει καὶ ἡ

παλαιὰ, καὶ ἑπομένως καὶ ἡ μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν παραδεγμένη, ἀλλὰ τὸ ποσὸν τῆς αὐξήσεως ἑκάστου τέλους, ἐν πάσαις ταύταις ταῖς διατιμήσεσιν, ἐστὶν ἐντελῶς αὐθαίρετον οὐδὲ στηρίζεται ἐπὶ σταθερᾶς τινος ἀναλογίας. Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους τὸ Ὑπουργεῖον ἐπροτίμησε νὰ λάβῃ ὡς βάσιν τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον, ἐνθαῤῥυνθὲν εἰς τοῦτο πρῶτον μὲν διότι ὁ περὶ χαρτοσήμου νόμος εἶναι ἁπλούστερος καὶ εὐληπτότερος τῶν διατάξεων μιᾶς νέας προξενικῆς διατιμήσεως, δεύτερον δὲ διότι ἡ πολυχρόνιος αὐτοῦ ἐφαρμογὴ χορηγεῖ ἱκανὰ στοιχεῖα διευκολύνοντα τὴν ἐπιτυχῆ αὐτοῦ ἐφαρμογὴν καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

Ἐλάττωμα ὅμως τοῦ τοιούτου συστήματος θὰ ἦτον ἐὰν ὑπὲρ τοῦ εὐμεθόδου ἐθυσιάζοντο ἄλλα συμφέροντα σπουδαιότερα ἢ πίπτοντα τὰ τέλη εἰς βαθμοὺς καταθλιπτικοὺς διὰ τοὺς φορολογουμένους, ἢ ἐλαττοῦντο ἐπαισθητῶς οἱ πόροι τοῦ δημοσίου. Ἀλλὰ τοιοῦτος κίνδυνος δὲν ὑφίσταται, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν συνημμένων τριῶν συγκριτικῶν πινάκων ὑπὸ στοιχ. Α. Β. Γ.

Εἰδικαὶ παρατηρήσεις.

Γ Ἄρθρ. 1. Τὸ ἄρθρον τοῦτο καθιεροῖ ἐν πρώτοις τὴν ἀρχὴν τῶν προξενικῶν τελῶν καὶ ὁρίζει αὐτὰ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προεκτεθείσης ἀρχῆς τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου.

Συμφώνως δὲ μὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ ὅτι τὰ προξενικὰ τέλη ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι κατά τι ἀνώτερα τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ πληρονομένων, τὰ τέλη τοῦ χαρτοσήμου τάξεως διπλασιάζονται, τὰ δὲ τῆς ἀξίας διατηροῦνται τὰ αὐτά. Ἐπροτιμήθη δὲ ὁ διπλασιασμὸς τῶν τελῶν τάξεως, καὶ οὐχὶ ἐκεῖνος τῶν τῆς ἀξίας, διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρυνθῶσιν οἱ φορολογούμενοι μὲ βαρέα τέλη. Τοῦ χαρτοσήμου ἀξίας ἡ χρῆσις εἶναι συνηθεστέρα καὶ προβαίνει μέχρι τῶν 60 δραχμῶν, τῶν ὁποίων ὁ διπλασιασμὸς ἤθελε δώσει βαρύτατον τέλος ἐκ δραχ. 120, ἐνῷ ὁ ἀνώτατος ὅρος τοῦ χαρτοσήμου τάξεως εἶναι ὁ τῶν δραχμῶν δέκα (10), ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ μόνον εἰς τὰς ὀλίγας καὶ ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις τῶν παραγράφων 5, 6 καὶ 7 τοῦ ἄρθρου 28 δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις παρὰ τοῖς προξενείοις, ὥστε, ἐὰν ἀντ' αὐτοῦ λάβωμεν τὸν ἀμέσως προηγούμενον, ἤτοι τῶν πέντε (5) δραχμῶν, ὁ ἀνώτατος ὅρος τοῦ πληρωθησομένου διπλασίου τέλους θέλουσιν εἶσθαι δραχμαὶ δέκα (10).

Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου καθιεροῦται ἡ εἴσπραξις προσθέτου τέλους ἴσου μὲ τὸ ἓν δέκατον, ὅπερ, ὡς διαλαμβάνει τὸ ἀμέσως

ἐνδεικνυμένων ἀξιῶν 2%, ὅπως προσαρτηθῶσιν διὰ ἀριθμητηρίου σχοινίου.

Ἄρθρον 2. Ἡ ἀνάγκη ἐκτάξεως τοιούτου ἀριθμοῦ ἐτῶν, καὶ ἀριθμητηρίων, ἰδρύσεως ἀλλαχοῦ, κατὰ δὲ τὰ μέχρι τοῦδε ἐνεργηθέντα ἐπιζήτησις, τὰ ὅλως ἀκατάρτιστα κεφάλαια τοῦ, κατὰ τὰς παριστάσεις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας, ἐκ φόβου μὴ κακοποιὰς ἀποτελεσθῶσιν καὶ ἐπιβλαβεῖς εἰς μόνην τὴν κατάστασιν, ἀλλ' ἐκρίθη δίκαιον ἡ ρηθεῖσα αὕτη νὰ μὴ ἀναβληθῇ μόνον τὴν κατάστασιν, ἐν ᾗ ἐλαττωθέντος ἐν τῷ οἰκείῳ Νομοσχεδίῳ τοῦ μέχρι τοῦδε ἀποκατεστημένου τέλους, ἐπιτραπείσης, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου, εἰς τοὺς ῥηθέντας ταμίους τῶν πόλεων, πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῶν τοῦ ἀκεραίου τοῦ πληρωτέου τέλους χαρτοσήμου καὶ τῶν πρόστιμων.

Ἄρθρον 3 καὶ 4. Τὸ ὑπουργεῖον ἐσκέφθη κατ' ἀρχὰς, πρὸς ἀπλοποίησιν τῆς ὑποθέσεως καὶ διὰ νὰ περιβάλῃ τὰς τοιαύτας εἰσπράξεις μ' ὅσην τὴν δυνατὸν πλειοτέραν ἐγγύησιν, νὰ προστάνῃ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀμαυροτύπου χάρτου. Ἐπειδὴ ὅμως ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο παρίστατο ἀνάρμοστον ἔνεκα τῶν πραγματικῶν αὐτοῦ δυσκολιῶν, ἔδοξε προτιμότερον τὴν ὀργὴν τοῦ νὰ γράφωνται μὲν τὰ ἔγγραφα ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, τὸ δὲ τέλος νὰ ὑποβαλλήται ἐπὶ τῶν βύλλων αὐτοῦ, ὡς ἂν ἦτον ἐπὶ χαρτοσήμου. Πρὸς ἐξασφάλισιν δὲ τῆς ἀκριβείας τῶν εἰσπράξεων, προσδιόρισε τὸν ἀριθμὸν τῶν σελίδων, ἐξ ὧν ἐπιτρέπεται νὰ σύγκηται ἕκαστον φύλλον τῶν στίχων ἑκάστης σελίδος καὶ τῶν συλλαβῶν ἑκάστου στίχου, καταχρήσεων ἐν τῇ Νομοσχεδίῳ εἰς ὅσον χρείαν τῆς ἐκθέσεως διπλασιάσαν εἰς τὰ πρόχειρα κατὰ τὸ ἐθισμένον. Κράτος εἰς τὰ ἐμπόδια ἢ ἐπιχειρηματίαι κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη, ὅπου ἡ γλῶσσα των ἔθνων ἀπλῆ, ἁπλοῦς καὶ ἀμέλητος, προσέτι δὲ ἐπιδιώκει καὶ τὸν ὑπολογισμὸν νὰ συμπεριλάβωσι ἐπὶ ἑκάστου ἐγγράφου τὸ ποσὸν τοῦ πληρωθησομένου τέλους. Ἔκριναν δὲ ταῦτα εἰσηγήσιμα καὶ διὰ ποινικῆς καταδιώξεως κατὰ τῶν παραβατῶν.

Ἄρθρον 5. Σκοπὸς τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι νὰ προλαμβάνῃ τοὺς προαναγραφομένους ἀπὸ τὴν πλήρωσιν διπλῶν τελῶν ἐπὶ τῶν ἐγγράφων, ἐφ' ὧν ἔχρεωσε νὰ πληρώσωσι τὰ νενομισμένα τέλη ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐνώπιον τῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν.

Ἄρθρον 6. Ἀναλόγου διατάξεως ὑπάρχει ἐν τῷ ἄρθρῳ 24 § 5 τοῦ περὶ χαρτοσήμου Νόμου. Ἐφρονήθη δὲ δίδοτ ἐν μὲν τῇ Ἑλλάδι οἱ ἰδιῶται εὐχερῶς δύνανται νὰ εὑρίσκωσι χαρτόσημον καὶ νὰ γράφωσιν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δὲν

εὑρίσκεται χαρτόσημον, ἔναν ἀναγκάζει νὰ τὸ ζητῇ ἐκ τῆς Ἑλλάδος νὰ γράφωσιν ἐπ' αὐτοῦ χάρτου, ὅταν οἱ ἐνδιαφερόμενοι τὰ ἔγγραφα δὲν μέλλουσιν ἐκεῖσε ἢ τὰ ζητῶσι ταχέως. Πρέπουσας λοιπὸν νὰ ἀποδίδωνται τοῖς εἰς τὰ ἀλλοδαπὰ χωρίοις χαρτοσήμου ἐκποιηταὶ ἢ πρακτορεῖα ὁ τόπος τῆς κατοικίας τοῦ ἐν τῷ ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἐν τῷ ἐν τῷ μοσχεθέντος ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ ἐν τῷ ἐν τῷ

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ τοιούτου καθήκοντος ἀποβαίνει εὐχερὴς πανταχοῦ τῶν χριστιανικῶν ἐπικρατειῶν, πολλὴν ὅμως σπουδαιότητα ἔχει, πολλὰς δυσκολίας, καὶ πολλοὺς ἀγῶνας παρέχει εἰς τοὺς προξένους ἐν ταῖς Ὀθωμανικαῖς χώραις ἕνεκα τοῦ δικαιώματος τῆς ἐτεροδικίας καὶ τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων, ὅσων ἀπολαύουσιν οἱ ξένοι ὑπήκοοι ἐκεῖ. Διὰ τοῦτο ἐκρίθη ἀναγκαῖον μὲν νὰ λαμβάνωσι μέτρα ὅπως ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Κράτει οἱ πρόξενοι ἀκριβῶς γνωρίζωσι τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των διατελοῦντας ὁμογενεῖς, ἵνα, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δύνανται νὰ παρέχωσιν αὐτοῖς τελεσφόρον καὶ ἀδιάπτωτον προστασίαν ἄνευ δυσαρέστων ἀμφισβητήσεων μετὰ τῶν ἐγχωρίων ἀρχῶν· δίκαιον δὲ ἐνομίσθη συγχρόνως διὰ τὰς ὑπερβαλλούσας ταύτας ἐργασίας, εἰς ἃς οἱ πρόξενοι ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῶν ὑπηκόων ἐκτίθενται, νὰ ἀναλαμβάνωσιν οὗτοι μείζονα ἢ ἀλλαχοῦ μέρος τῆς ἐκείνοις ἀνηκούσης ἀντιμισθίας, ἀνακουφίζοντες τὴν δαπάνην τοῦ δημοσίου. Ἐν ἄλλαις λέξεσι νὰ ἔχῃ μὲν ὁ πρόξενος ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ἐπικρατείᾳ ἀκριβῆ καταγραφὴν τῶν ὑπ' αὐτὸν διατελούντων ὁμοεθνῶν, νὰ εἰσπράττῃ δὲ παρ' αὐτῶν εἰδικόν τινα ἀνώτερον ἢ ἀλλαχοῦ φόρον.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον τοῦτο ῥητῶς ὡρίσθη διὰ τοῦ ἄρθρου 1ου τοῦ Κερ. Ἐ. τῶν προσθέτων προξενικῶν ὁδηγιῶν τῆς 30 Ἰανουαρίου 1835, ἀπαιτοῦντος νὰ ἐγγράφωνται εἰς προξενικὸν μητρῷον οἱ ἐν τῇ ἀλληλοδαπῇ διαμένοντες ὁμοεθνεῖς. Ἂν δὲ καὶ γενικῶς ἐκρίζεται τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν Τουρκίαν κυρίως ἐράινετο ἀναγκαῖα καὶ ἐγένετο ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ὅμως τὸ ἄρθρον 4ον τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου τῶν αὐτῶν ὁδηγιῶν ὥριζεν ἐξ ἐναντίας ὅτι οὐδὲν θέλει λαμβάνεσθαι δικαίωμα διὰ τὴν εἰς τὸ μητρῷον ἐγγραφήν, τὸ δ' ἄρθρον 6ον διετύπα εἰς δραχμὰς τρεῖς (3) τ' ἀποδεικτικὰ τῆς ἐγγραφῆς διδόμενα εἰς μόνους τοὺς αἰτοῦντας αὐτά. Ἀλλ' ἐν τῇ τὰς αὐτὰς ὁδηγίας συνοδευούσῃ προξενικῇ διατυπώσει ἀναφέρεται δικαίωμα προστασίας, τιμώμενον εἰς δραχμὰς ἓξ καὶ πεντήκοντα ἑκατοστὰ (6,50). Ἡ διάταξις αὕτη προφανῶς ἀντιφάσκει πρὸς τὴν τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου. Ἀλλ' αὕτη μετερρυθμίσθη ἐκ τῆς Γαλλικῆς διατυπώσεως, ἐν ᾗ αἰνίττεται τὴν ὑπὸ τῆς Γαλλίας, ἐν μὴ χριστιανικαῖς χώραις, εἰς μὴ ὑπηκόους Γάλλους χορηγουμένην προστασίαν. Προσεμοιάσθη ὅμως ἀνέκαθεν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἄνω ῥηθέντος κενοῦ τῆς πρεσβευτικῆς ἐν Τουρκίᾳ φρασεολογίας, **ἰδίως εἰς τοὺς ἐν τῷ Κράτει ἐκείνῳ καὶ τοῖς λοιποῖς**

μὴ χριστιανικοῖς ἐπιδημοῦντας Ἕλληνας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *Δεσμοφυλακείου*.

Θελήσαν τὸ Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορηθῇ ἂν καὶ κατὰ πόσον τοιαύτης φύσεως φόρος ἐπιβάλλεται καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ Κράτει προξενείων, ἐζήτησε πληροφορίας παρὰ τῶν ἡμετέρων προξένων, ἐξ ὧν ἂν τι δύναται νὰ ἐξαχθῇ συμπέρασμα, εἶναι τοῦτο, ὡς ἐν τῷ συνημμένῳ ὑπὸ στοιχ. Δ' πίνακι φαίνεται, ὅτι περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο μεγίστη ἐπικρατεῖ ἀ ρὰ πάσιν ἀνωμαλία καὶ αὐθαίρετος τῶν διατάξεων ἐφαρμογή. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, οἱ Γάλλοι φαίνονται οὐδὲν πληρώνοντες πλὴν 2 1|2 δράγμα (δι' ἀπόσπασμα τοῦ μητρῴου ὅταν τὸ ζητῶσι). Οἱ Ἄγγλοι ἐναγόμενοι ἐν δίκαις ἐμπορικαῖς (ἐν Κατίρῳ, Ἰωαννίνοις, Γαλαξείῳ) ἀλλαχοῦ κατὰ τριετίαν (ἐν Σμύρνῃ, Θεσσαλονίκῃ, Χίῳ, Κρήτῃ κλ.) 2 δίστηλα, ἐν Τριπόλει, ἐν γλωρίοις ἐν Ἰασίῳ, 17 σφάντζικα ἐν Βουκουρεστίῳ κτλ), ἐσχάτως δ' ἐπροτάθη ν' αὐξηθῇ τὸ τέλος τοῦτο καὶ νὰ γίνῃ ὁμοιόμορφον. Καὶ τῶν ἄλλων δὲ ἐθνῶν φαίνεται ὁ φόρος ἀκανονίστως ὡρισμένος ἢ ἀτάκτως εἰσπραττόμενος. Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ αἱ 6 1|2 δραχμαὶ ἐθεωρήθησαν μὲν ὡς ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ὡρισμένος φόρος, ἀλλ' οὐδαμοῦ σχεδὸν τακτικῶς εἰσπράττεται, διότι πρῶτον μὲν παρὰ πολλοῖς τῶν ὁμοεθνῶν ὑπάρχει προλῆψις κατὰ τοῦ φόρου τούτου, ὡς προσωπικοῦ τινος καὶ οἱονεὶ κατηλικοῦ ὄντος, διὸ καὶ δυστρόπως ἀποτίουσιν αὐτόν, δεύτερον δὲ οὐδεὶς τρόπος καταναγκασμοῦ τῆς εἰσπράξεως ὑπάρχει, ὥστε καὶ ἡ ἀποφυγή του εἶναι εὔκολος καὶ ἡ πίεσις τοῦ ἐν ὕλῃ ἢ ἐν μέρει ἀποβαίνει σχεδὸν ἐλυσιτελής, τρίτον δὲ, εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τῶν ὁμοεθνῶν ἡ πενία τείνει ἔκπτωσιν, ἐφ' ὅσον οἱ ἐπιτηδειότεροι τὴν θεωρίσιν ἐναγόμενοι ὡς προσβλητικὴν τῆς ἰδιοτιμίας των διὰ τὴν σημειότητά της. Διὰ τοῦτο ἐναγοῦ τινες σπανιοθελῶς πληρώσουσιν ἀνωτέρω, ὡς ἐν ταῖς Ἡνωμένοις μάλιστα, ἐν Βλαχίᾳ τοὐλάχιστον ἔθος ἐπεκράτησεν ἀντὶ 6 1|2 δραχμῶν νὰ πληρώνωσι 14 δραχ. καὶ ἐπέκεινα. Ἂν λόγοι οἰκονομίας δὲν ἀντέκειντο ἤθελε θεωρηθῇ προτιμότερα ἡ κατάργησις τοῦ φόρου τούτου· οὕτω καὶ τοὺς ὑπηκόους ἤθελε διευκολύνει καὶ τοὺς προξένους ἀπαλλάττει διαφόρων δυσχερειῶν. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀνάγκη θὰ ἦτον ἄρσεως τοῦ ἤδη γλίσχρως ἀμειβομένους προξένους ν' ἀποδίδηται ἐκ τοῦ ταμείου τὸ ἀντίτιμον τοῦ καταργουμένου φόρου, καὶ ν' ἀρκεσθῇ ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ ταμείου ὅσον τοῦ φόρου τούτου εἶναι δημεύσιον ἐφ' ὅσον εἰς τὰ μισθοδοτούμενα προξενεῖα. Τῇ πρώτῃ κατηγορίᾳ τὸ

Ζεύδων συμπεσόντων κατὰ τὴν συναγωγὴν, ὑπὸ στοιχ. Ε. πίπτει ὁ Ο. ἀριθμὸς 25,368 τῆς δὲ δευτέρας εἰς ἀριθμὸν 13,095.

Ἐπειδὴ ἐκ τούτου τοῦ τρόπου δύο τῶν οἰκονομικῶν τούτων λόγων ἀπολύεσθαι πρὸς τὸ πορὸν ἀδύνατος, ὅρους τῶν εἶναι τὸ στοιχεῖον τὸν ἐξαιρετέον ἐπιμερτόμενος, ἐπὶ νομίζομεν ἡ μέση τοῦδε ὅρισεν.

Ὡς τὸ ἄρθρον 10 καθορίζει τὸ τέλος τοῦ ἀγωνοστασίου κατατάττει εἰς τρίτην τάξιν τοὺς ἐπιβήμοντας ἐφ' ὧν ὡρίσθησαν δημοτικοὶ τέλη.

Τὸ ἄρθρον 11 προσθέτει νὰ ἀγωνοστατῶσιν τὸν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀγώνων συνήθειαν τοῦ νὰ εἰσπράττεται ἀνάτων τῶν διαγωνιστῶν.

Τὸ ἄρθρον 12 ὁρίζει δὲ ποῖα στοιχεῖα κατὰ τῶν τριῶν ὁμάδων τὸ τέλος.

Τὸ δὲ ἄρθρον 13 τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως κατὰ τὰ καὶ ἐν τῷ ἄρθρῳ παρατηρήσεως περὶ καθαστερήσεως ἀγωνίων ὡρῶν.

Τὰ ἄρθρα 14 ἕως ὀκτὼ ἀποτελοῦσι ἀναλόγως μὲ τὰς περὶ δημοτικῶν τελῶν, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἐξαίρεσις τῶν ποιεῖ ἐκεῖνος καὶ ἰδίου τρόπου ἐκεῖνα τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς ἃς εἰσπράττονται αἱ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποδημοῦντες.

Τὰ ἄρθρα 19 καὶ 16 ἀποτελοῦσι τὴν ἀντιμισθίαν τῶν κλητήρων ἀφ' ὧν ἐκάστη ἐπιβάσεως ἢ ἐκτελέσεως ἀπὸ κάτω, ἀποφασίσεως κλπ., τὸ ἡμισυ εἰς τὸν τε ὧν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκεῖνοι ἐπιμερίζονται αἱ ἐπιβάρυνσι τῶν κλητήρων καὶ εν ἐλλάδι.

Τὸ ἄρθρον 17 ἀποτελεῖται ὅλως διαφόρους διατάξεις.

Ἡ μὲν πρώτη ἀφ' ἧς τὰς ἐπιβαινούσας, κατὰ διακοπὴν στοιχεῖον ἢ τὴν ἀναβίβασιν, διαφορετικὰ τέλη ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων τῶν ἐπιβατῶν, αἵτινες ἐπιβαίνουσι τοιαῦτα εἰς τοὺς λιμένας.

Ἡ δὲ ἀναλόγως μὲν ἀναβάσεις ἐξαιρετέους τὰς πλοιοῦς πλέον ἐπὶ σκάλας ἢ ἐπιβαίνοντα ἀνάβασιν τὰ ἐν τῷ ὅρῳ ἄρθρῳ καταγραφόμενα πρόσωπα.

Λέγει αὐτὸν αἱ ἔκαστα καὶ εἶναι οἱ λόγοι ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ ἐπιτελλόμενον νομοσχέδιον, καταρτίζον πάντα τὰ τέλη ὅσα ἐπιφορτίζονται ἐκ τῆς ἐν λιμέσι ἀκτοπλοΐας, συμβολαιογραφικὰς καὶ δικαστικὰς ἐνεργείας τῶν πρεσβέων.

Περὶ δὲ τῶν ναυτιλιακῶν τελῶν ἐπιφέρει χρημάτων νομοσχέδιον, ὅπερ εἰσηγγέλθησαν καὶ εἰς τὸν Γερουσίαν, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐπιψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Βασ. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
σχέσεων ὑπουργὸς
Θ. Α. ΖΑΙΜΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὥλθεν εἰσαχθῇ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Βασιλικῶν Ἡμῶν Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑπουργοῦ παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ συζητούμενον.

Ἐν Ἀθήναις τὴ 23 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Θ. ΖΑΙΜΗΣ.

Ψηφισθέντος ὑπουργικοῦ μέτρου εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ τὴν Γερουσίαν ἀποφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἐν τῷ λιμένι τῶν πλοίων τῶν ἐπὶ τῆς μὲ Πρωτόκολλον Λαγκὲ καὶ οἱ σπειλαῖοι αὐτῶν, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Προξενικοῦ Πρακτόρου, ἐπιφορτίζονται ἕκαστον ἀπὸ τῶν ἐξαιρέτων ἐπὶ ὡς Συμβολαιογράφοι, ἢ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν διαπλεόντων αὐτῶν καθέκαστον, ἢ κατὰ τὸν ὁλοκληρωτικὸν τῶν πλοίων αὐτῶν ἀναλογίαν, πλήρωμα προξενικὸν τέλος.

Τὸ Προξενικὸν τοῦτο τέλος ὑπολογίζεται ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν περὶ χρεοστόμου Νόμων. Εἶναι δὲ ἴσον μὲ τὸ ἓν τῷ ἑκατὸν πρὸ πληρωμῆς τέλος συμβολαίου, ἐπὶ ἑνὸς δεκάτου τῷ ὅλων τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς τὸ τέλος τοῦτο εἶναι τῆς ἀξίας τὸ διπλάσιον δὲ, πλέον ἑνὸς δεκάτου τοῦ διπλασίου, ἐπὶ ἐνὸς τῆς τάξεως.

Ἄρθρον 2. Τὸ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ εἰσπρακτέον ποσὸν τῶν δέκατον δὲν καταλογίζεται μετὰ τῶν λοιπῶν τελῶν, ἀλλὰ διαιτᾶται, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Προξένων ἢ τῶν Ὑπ-ξ τῶν Δικαστηρίων, εἰσπραττόμενα ποσοστὰ, πρὸς ἃς βοήθειαν τῶν πολῶς, κατὰ τρόπον κανονισθησόμενον ὑπὸ Β. Δι. χρημάτων.

Ἄρθρον 3. Αἱ πράξεις γενόμεναι ἐπὶ κλήρου χρέους καὶ τὸ τέλος ὑπολογίζεται ἐπὶ ἑκάστου φύλλου.

Τὸ φύλλον περιέχει τέσσαρας σελίδας, ἡ τελὶς τοὐλάχιστον εἶκοσι στίχους, καὶ ὁ στίχος δέκα ἓξ ἕως δέκα ὀκτὼ τοὐλάχιστον συλλαβάς.

Τὸ τέλος ὀφείλεται ἀκέραιον ἐπὶ ἑκάστου φύλλου ἀξιαμένου.

Ἄρθρον 4. Δὲν ὑπόκεινται εἰς προξενικὸν τέλος τὰ ἔγγραφα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπληρώθη τὸ τέλος τῆς σημάνσεως ἐν Ἑλλάδι, καὶ, τ' ἀνάπαλιν, δὲν ὑπόκεινται ἐν Ἑλλάδι εἰς τέλος σημάνσεως τὰ ἔγγραφα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπληρώθη τὸ προξενικὸν τέλος.

Ἄρθρον 5. Πᾶν προξενικὸν τέλος εἰσπραττόμενον σημειοῦται ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου διὰ τῶν λέξεων «ἐπληρώθη τέλος ἐκ δραχ.. σύμφωνα μὲ τὸ ἐκδοθὲν δεῖγμα διπλότυπον.»

Παρὰ τῶν κατὰ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος καὶ τῶν ἐμπίστων ἢ ἐπιχωριαζομένων ἐν Εὐρώπῃ προξενικῶν ἀρχῶν θέλει ἐκδίδεσθαι καὶ διπλότυπον διὰ πᾶσαν εἰσπραξιν προξενικῶν τελῶν, πρόσετι δὲ θέλουν ἐκδίδεσθαι τοιαῦτα διπλότυπα καὶ παρὰ τῶν ἀμίσθων προξενικῶν ἀρχῶν εἰς ἃς τὸ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον ἤθελεν ἐπιφυλαχθῆ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην.

Διὰ πᾶσαν παράβασιν τῶν ἀνωτέρω διαταξέων δύναται νὰ ἐπιβληθῇ πειθαρχικὸν πρόστιμον 50—100 δραχμῶν παρὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργοῦ. Ἐὰν δὲ ἡ παράβασις αὐτὴ προέρχεται ἐξ ἰδιοτελείας, καταδιώκεται ποινικῶς.

Ἄρθρον 6. Τέλος προξενικὸν ὀφείλεται ἐπὶ παντὸς ἐγγράφου προσαγομένου ἐνώπιον οἱασδήποτε Προξενικῆς Ἀρχῆς, ἐὰν ἐπ' αὐτοῦ δὲν ᾖ ἤδη προπληρωμένον τὸ ἀνάλογον τέλος.

Ἄρθρον 7. Διὰ τὰ διαβατήρια λαμβάνεται τέλος ἐκ δραχμῶν πέντε (5 διὰ δὲ τὰς ἐπιθεωρήσεις δραχμὴ μία καὶ λεπτὰ πενήκοντα (1,50).

Διὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις ὅμως τῶν διαβατηρίων τῶν νεωγῶν καὶ τεχνιτῶν Ἰονίων, μεταβαινόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα, λαμβάνονται λεπτὰ μόνον ἑβδομήκοντα πέντε (75).

Ἐπὶ πάσης πράξεως παρακαταθήκης πληρώνονται δραχμαὶ τρεῖς καὶ τέλος 1 ἐπὶ τοῖς 0/0.

Ἄρθρον 8. Τὰ δικαιώματα τῶν ἐκτὸς τοῦ προξενικοῦ καταστήματος ἐνασχολήσεων, τὰς μὲν ἡμέρας προσδιορίζονται εἰς δέκα (10) δραχμάς, δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν τοῦ προϊσταμένου τοῦ προξενείου, τοῦ δὲ γραμματέως καὶ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων, ὡς καὶ τῶν προξενικῶν πρακτόρων, εἰς δραχμὰς ἓξ (6)· τῆς δὲ νυκτὸς, εἰς δραχ. δέκα πέντε (15) διὰ τοὺς προϊσταμένους τῶν προξενείων, καὶ εἰς δραχμὰς ὀκτὼ

(8), διὰ τοὺς γραμματεῖς καὶ ἄλλους ὑπαλλήλους καὶ τοὺς προξενικοὺς πράκτορας.

Οἱ πραγματογνώμονες εἴτε ἐμπειροτέχναι, ὁσάκις ἀπαιτῶνται τοιοῦτοι, λαμβάνουσι δραχμὰς 5—12 δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν.

Τρεῖς ὧραι λογίζονται δι' ἑκάστην ἐνασχόλησιν, καὶ ἐν διαστήματι εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν δὲν δύνανται νὰ λογισθῶσιν εἰμὴ δύω ἐνασχολήσεις τῆς ἡμέρας καὶ μία τῆς νυκτός.

Ἄρθρον 9. Αἱ ἔξοδα πορείας πληρώνονται ὁ ναῦλος καὶ τὸ ἀγώγιον μόνον.

Οἱ κατάλογοι τῶν τοιούτων ἐξόδων ὡς καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐνασχολήσεων, κηρύττονται ἐκ ἐλέγχοι ὑπὸ τοῦ προξένου· ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ προσφυγὴ κατ' αὐτῶν ἐνώπιον τῆς προϊσταμένης ἑκάστου προξενείου ἀρχῆς, ἥτις ἀποφασίζει περὶ αὐτῶν ἀνακλήτως. Τὰ περιπλέον ἐπιστρέφονται εἰς τὸν προκαταβάλοντα αὐτά.

Ἄρθρον 10. Οἱ εἰς τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος καὶ τὰς μὴ Χριστιανικὰς χώρας μονίμως παρεπιδημοῦντες Ἕλληνες πληρώνουσιν ἐτησίως τέλος διαμονητηρίου κατὰ τὰς ἑξῆς διαιρέσεις.

α') Οἱ κτηματίαι, τραπεζῖται, μεσῖται καὶ ἔμποροι, οἱ μὴ διατηροῦντες ἐργαστήριον ἀλλ' ἐμπορικὸν κατάστημα, καὶ οἱ δικηγόροι καὶ ἰατροὶ οἱ ἐξασκοῦντες τὸ ἐπάγγελμά των, δραχμὰς εἴκοσι (20).

β') Οἱ μεταπράται καὶ οἱ μετερχόμενοι μὲν οἱονδήποτε ἐπάγγελμα ἢ ἀσχολούμενοι εἰς βιομηχανικὰ ἔργα (ouvrages d' industrie), κρατοῦντες δὲ ἐπὶ τοῦ ὠργανισμένου δραχμὰς ὀκτὼ (8).

γ') Οἱ τεχνῖται, χειρώνακτες καὶ ἐργάται δραχ. μίαν (1).

Διὰ τὸ διαμονητήριον δὲν πληρώνεται τέλος χαρτοσήμου.

Ἄρθρον 11. Ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις Βλαχίας καὶ Μολδαυίας τὸ τέλος τῶν διαμονητηρίων ὁρίζεται διὰ μὲν τὴν πρώτην τάξιν τοῦ § πρώτου τοῦ ἄρθρου δεκάτου εἰς δραχμὰς εἰκοσιπέντε (25), διὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰς εἴκοσι (20) καὶ διὰ τὴν τρίτην εἰς ἓξ (6).

Ἄρθρον 12. Τὸ τέλος τοῦ διαμονητηρίου ὀφείλεται μόνον διὰ τὰ ἔτη ἐν οἷς τὰ διαμονητήρια ἐκδίδονται. Εἶναι δὲ ἀπαιτητὸν ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ διαμονητηρίου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐναρξέως τῆς μονίμου διαμονῆς ἑκάστου. Ἂν δὲ ἡ μόνιμος διαμονὴ ἄρχεται κατὰ τοὺς πρώτους ἓξ μῆνας τοῦ ἔτους δὲν πληρώνεται τὸ τέλος διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ὁ πληρώσας τέλη διαμονητηρίου εἰς ἓν τῶν Προξενείων ἀπαλλάττεται αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ Προξενεῖα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 13. Ἡ ἔγκαιρος τῆς ἐκκλήσεως τοῦ δικαστηρίου δὲν ἀποκλείεται εἰμὴ μόνον ἐὰν ἐμεσολάβησεν ἡ πλήρωσις τοῦ τέλους.

Ἡ ἐξαίρεσις δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ περισσοτέρων τοῦ ἑνὸς τῆς ἐκατέρωθεν ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, διὰ παντὸς νομίμου μέσου μὴ ἐξαιρουμένου ὑπὸ τῆς παρούσης κρατήσεως.

Ἄρθρον 14. Οἱ πέντε ἀπαλλασσόμενοι τῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων ὅσα ἐπιτρέπονται κατὰ τὴν διαχείρισιν τῆς πολιτικῆς δίκης αὐτῶν, πλὴν τῆς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἡ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν διεπιμεχθέντων πένης ἐξακολουθεῖ·

α) Νὰ ἦναι ἐφωδιασμένοι μὲ πενιχρὰν πενίας ὑπογεγραμμένου ὑπὸ πέντε, τὸ πολὺ, ἐκ τῶν τριῶν, τοποτηρητῶν, ἐὰν τὰ ῥηθέντα ἐνθα δὲν ὑπάρχωσι πολίται βίοκτησίαν, ἐκ τῶν ἐν τῷ κατωτάτῳ τῶν ἐγκριτοτέρων πολιτῶν ἐξ ἕνὸς, τῶν διαμενόντων ἐντὸς τῆς ἕδρας τῆς Πρωτοδικίας ἑκάστης.

β) Νὰ ὁρίσῃ τὴν σειρὰν ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου διαιτητήριον, ὅτι ἡ κατάστασις καὶ ἡ περιουσία του δὲν ἐπιτρέπουν ὥστε νὰ πληρώσῃ τὰ διαιτητικὰ ἔξοδα, χωρὶς, ἵνα τούτου νὰ περιορισθῶσι τὰ πρὸς διαιτησίαν κατ' αὐτὸ καὶ τὴν συμφωνίαν του ἀπορρέοντα αὐτῷ δικαιώματα, νὰ ὑποχρεωθῇ δὲ ὅτι ἐλθὸν πλουτήσει καὶ ἐν μετέπειτα, χάριν βελτιωθείσης τῆς καταστάσεώς του.

Οἱ ὑπογράφοντες τὰ ἀνωτέρω πιστοποιητικὰ ὑπόκεινται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Νόμου ὁριζομένας ποινὰς, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἦθελον ἀποδειχθῇ βεβαιώσαντες ἀνακριβῆ ἢ ψευδῆ γεγονότα ὡς πρὸς αὐτήν.

Ἄρθρον 15. Τὰ τέλη τῆς ἐπιδόσεως τῶν διαγραφῶν καὶ ἀποφάσεων, καθὼς καὶ ἐκεῖνα τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαιτητικῶν πράξεων, ἀνέρχονται εἰς θεσπεσίας εἰς τοὺς κλητῆρας τοὺς ἐνεργοῦντας τὰς τοιαύτας πράξεις λαμβάνουσι δὲ πρόσθετα καὶ τὰ τῆς πορείας των ἔξοδα κατὰ τὸ ἄρθρον 9.

Ἄρθρον 16. Οἱ πρόξενοι διορίζονται κατ' ἔγκρισιν τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ, κλητῆρας δικαστικοὺς παρὰ τοῖς Προξενικοῖς Δικαστηρίοις.

Οἱ τοιοῦτοι κλητῆρες δὲν μισθοδοτοῦνται, ἀλλὰ λαμβάνουσι τὰ τέλη τῆς ὑπηρεσίας των.

Ἄρθρον 17. Ἐπὶ τῶν ἐπιδοσιγράφων τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἐγγράφων τῶν παρουσιαζομένων εἰς ἐπιδοσίμησιν ὑπὸ ξένων ὑπηκόων δύνανται νὰ εἰσπραχθῶσι τέλη ἀνώτερα τοῦ ἐν τοῖς προαναγραφομένοις ἄρθροις ὁριζομένου καὶ ἴσον μὲ τὸ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πληρούμενον εἰς τὰ Προξενικὰ γραφεῖα τῆς Δυνάμεως

ἐκείνης τῆς ὁποίας ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἐπιδοσίμησιν εἶναι ὑπήκοος, ὅπερον ἄλλως δὲν ἠδύνατο νὰ ὁρισθῇ παρὰ τοῖς ἐνταῦθα Συνδίκοις.

Ἐπιτρέπεται ἡ μὴ εἰσπραξις τελῶν ἐπὶ τῇ ἐκδόσει ἢ ἐπιθεωρήσει διαδικασιῶν.

1) Ἀπὸ τοὺς πρωτοτοκάλους τῶν Προξένων καὶ τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῶν.

2) Ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῶν Πρεσβειῶν καὶ Προξενικῶν Σωμάτων καὶ ἄλλα διάφορα πρόσωπα.

Ἄρθρον 18. Ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1860 αἱ διατάξεις τῆς παρούσης διατυπώσεως καταργοῦνται, καὶ ἄρχεται ἡ ἰσχύς τῶν ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ τῷ Ἡμῶν σήματι χρυσῷ, δημοσιεύθη διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπαιτοῦμεν δὲ νὰ ἐκτυπωθῇ καὶ ἀποσταλῇ πρὸς τοὺς ΚΚ. Πληρεξουσίους ἡμῶν, καὶ ἡ ἰσχὺς ἐπέρχεται πρὸς συντόμων ἐκθέσεως.

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἐστράφη πρὸς τὴν Γερουσίαν καὶ ἐσυζήτησε τὸν περὶ προσθήκης τῶν ρόφων ἐπὶ τῶν πλοίων τοῦ γένους ἡμῶν ὡς τὸ ε. ε. Νομοσχέδιον, διότι πρόκειται νὰ γίνῃ ἀλλαγὴ τῶν συνθημάτων τῶν Πλοίων, καὶ αἱ ἄγκυραι ἀπὸ λευκοῦ βίνου ἔσωθεν νὰ γίνωσι κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον, ὅπου χρειάζεται καὶ τὸν χρόνον καὶ ὁ κύριος συνθέσεως αἱ ἀγκυροβολίαι εἰς τὰς ἐπικίνδυνος καὶ ἄλλους τοὺς τόπους.

Ἡ Γερουσία ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκρίνασα ἐπιτρεπτὴν ἐπιτροπὴν τὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἐπιβολὴν τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ ἄρθρου τοῦ παρόντος τόμου.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Πρωτόκου ὅτι ἀποκλείονται τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ ναυτολογίας καὶ προσκλήσεως ἄλλου τοῦ ε. ε. 1860, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαιμήδης Χαβιαράς ἐπὶ λόγου ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς.

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀντιλέξῃ τὸ παρεμπιπτόν ὡς πρὸς τὸν προσωπικὸν μέρος τῆς ναυτολογίας περὶ οὗ πραγματεύεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον· ἡ πρόθεσις μου λοιπὸν εἶναι νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ ἐλλειψις τοῦ ἀναγκαίου περὶ ἀπογραφῆς Νόμου, περὶ οὗ γίνεται μνεία καὶ εἰς τὸν Β λόγον, παρουσιάζεται ἤδη ἐπιτακτικώτερον, ὅτι ἔνεκα ταύτης, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν ἕνεκα τῆς ἐπιπολαιότητος, ἥτις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Νόμου τούτου ἐπολλ

λαπλασιάσθησαν αἱ καθυστερήσεις εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν, ἐνῷ ἡ ταχεῖα κατάρτισίς του θέλει ταχύτερα ἐκτελέσει τὰ πάντα· διὰ ταῦτα παρακαλεῖται καὶ αὖθις τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νέου Νόμου διὰ νὰ μὴ ὑπόκηται αἰωνίως ὁ λαὸς εἰς τὰς βανδαλικὰς διατάξεις τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτιλογίας Νόμου τοῦ ἔτους 1851 τοῦ καὶ δρακοντείου ἐπονομασθέντος· καὶ διὰ νὰ παύσωσιν εἰς τὸ μέλλον αἱ καθυστερήσεις ἀναγκαῖον εἶναι νὰ εἰσαχθῇ ὁ νόμος οὗτος κατὰ τὴν τρέχουσαν σύνοδον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ εἶσι δίκαιαι· καλόν δὲ γνωρίζει ὁ νέος περὶ ἀπογραφῆς Νόμος κατηρτίσθη ἐν τῷ ἁρμοδίῳ ὑπουργείῳ καὶ ὅσον οὔπω ὑποβάλλεται εἰς τὰς Βουλάς, σύμφωνα καὶ μὲ τὴν περὶ τούτου διαβεβαίωσιν, ἣν ἐν τῇ συζητήσει ἄλλου Νομοσχεδίου ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πρὸς τὴν Γερουσίαν ἔδωκε.

Ἐπῄνεσεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κατὰ πρῶτον παρατηρῶ ὅτι ἡ φράσις φόρος αἵματος ἥτις ἀπαντᾶται εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι φράσις ἀγρία καὶ μὴ σύμφωνος μὲ τὰ πράγματα καὶ πρέπει νὰ ἐκλείψῃ· ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν ἐνῷ συμφωνῶ μὲ τὰς παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος ταυτοχρόνως προσθέτω ὅτι πρέπει οὐχὶ νὰ παρακαλέσωμεν ἀλλὰ νὰ ἀπαιτήσωμεν μᾶλλον νὰ μᾶς δοθῇ καὶ ἡ ἐξήγησις τοῦ ὅρου καθ' ὃν συμβαίνει ἡ τοιαύτη καθυστέρησις, καθόσον ἐνίοτε αἱ καθυστερήσεις συμβαίνουσι καὶ ἐξ ἀπροσεξίας τῶν ὑπαλλήλων, καὶ δι' αὐτὸς ἐπιβάλλονται αἱ ἀποτίσασαι τὸν φόρον των ἐπιφυλίσεις ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε διὰ τὴν τοιαύτην διπλῆν φορολογίαν ρθάνουσιν εἰς τὴν ἀξάντλητον τῶν συμπολιτῶν των στρατευσίμων· διὸ καὶ πρέπει νὰ ἐξευρεθῇ διὰ τοῦ νέου Νόμου ὁ τρόπος καθ' ὃν ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι θέλουσιν ἀποδίδει τοὺς κληρούχους των ἐξ ἴσου.

Δεύτερον παρατηρῶ ὅτι κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1860 ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ ρθάνει εἰς 7,000 ἄνδρας· τοῦ ἀριθμοῦ τούτου διαιρουμένου εἰς τρία μέρη ὅσα εἶναι καὶ τὰ διὰ τοῦ Νόμου τοῦ ἔτους 1859 καθιερωθέντα ἐτη τῆς θητείας τῶν κληρούχων στρατιωτῶν ἐξάγεται ὅτι ἑκάστη μερὶς ἀναβαίνει εἰς 2,333 ἄνδρας, τοὺς ὁποίους ὡς ἐξυπηρετήσαντας κατὰ τὸ ε. ε. 1860 πρέπει νὰ ἀναπληρώσωμεν διὰ τοῦ παρόντος Νόμου· ἀλλ' ἐρωτῶ διὰ ποῖον λόγον ζητοῦνται ἤδη δι' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες ἄνδρες ἐνῷ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐξυπηρετούσης μερίδος οὐ μόνον ἀρκοῦσι 2,333 ἀλλ' ὑπάρχει ἐπιβοηθητικὸς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τυχὸν συλληφθησομένων ἐκ τῶν καθυστερούντων; ἐκτὸς τούτου σύμφωνα μὲ τὸν πέρυσι ψηφισθέντα περὶ θητείας Νόμον κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος θέλει ἐξυπηρετήσει τὸ ἓν τρίτον· ἤτοι κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀναλογίαν 2,333 καὶ κατὰ τὸ Νομοσχέδιον 3,000 ἄνδρες· ἀλλὰ συναμα θέλουν ἐξυπηρετήσει καὶ οἱ συμπληρώσαντες τὴν τετραετῆ θητείαν των κατὰ τὸν ἀρχαιότερον Νόμον· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐρωτῶ ποῖοι μεταξὺ τούτων θὰ ἐξυπηρετήσωσι καὶ διὰ ποῖου τρόπου· διότι ὅλους ἤτοι τοὺς διανύσαντας τὴν τετραετίαν καὶ τοὺς συμπληρώσαντας τὴν τριετῆ θητείαν των ὡς ἀπαρτίζοντας τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ δὲν δύνασθε νὰ ἀπολύσητε διὰ μιᾶς.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μίλιος.

Ἐὰν καλῶς ἐνθυμοῦμαι ὁ Νόμος περὶ θητείας τοῦ 1859 λέγει ὅτι οἱ διανύσαντες τὴν τριετῆ θητείαν των θέλουν ἀπολυθῆ ἀμέσως, ὥστε ἀπολυθέντων τούτων δὲν πρόκειται ἤδη νὰ ἀπολυθῶσιν εἰμὴ οἱ ἀποτελοῦντες τὸ τρίτον τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ, καὶ καθ' ὃν ἔκαμε βεβαίως ὑπολογισμὸν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπαιτοῦνται πρὸς ἀναπλήρωσιν τούτων καὶ ἐκείνων ζητούμενοι τρισχίλιοι ἄνδρες.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγγιος.

Οἱ διανύσαντες κατὰ τὸ ε. ε. 1860 εἴτε τὴν τετραετῆ εἴτε τὴν τριετῆ θητείαν των αὐτοδικαίως ὁριλουν νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ζητοῦνται ἤδη τρισχίλιοι ἄνδρες, τοὺς ὁποίους θεωρεῖ βεβαίως ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀρκοῦντας πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος ἀριθμοῦ τοῦ στρατοῦ.

Παρετήρησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἰσχυριζόμενος ὅτι μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διανυσάντων τὴν τετραετῆ θητείαν των καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διανυσάντων τὴν τριετῆ δὲν θέλουν ἀναπληρωθῆ διὰ τῶν τρισχιλίων ἀνδρῶν εἰμὴ οἱ μέλλοντες νὰ προτιμηθῶσιν εἴτε κατ' ἀρέσκειαν εἴτε διὰ κλήρου, στηρίζει τὸν ἰσχυρισμόν του τοῦτον εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ ἐξυπηρετοῦντες ἐξέρχονται ὅλοι καὶ δὲν μένουσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἀριθμόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη καθόσον πολλοὶ τῶν ἐξυπηρετούντων μένουσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, διὰ τοῦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν τρισχιλίων ἀνδρῶν ἐθεωρήθη διὰ τὸ ἔτος 1860 ἀνάλογος διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν ἐξελθόντων.

Παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ὅτι ἂν καὶ ὁ Κ.

ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου οὐδένα κάμνει λόγον περὶ τῶν καθυστερήσεων, καὶ ὅμως ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπικῆς ἐπιτροπῆς πραγματεύεται περὶ τούτων, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ ὅτι τὸν λόγον δὲν ποιοῦνται ὡς καὶ εἰς ποῖον ἀριθμὸν ἀνεβαίνουσι αἱ καθυστερήσεις, οὔτε εἰς ποίους λογαριασμοὺς ἐγγράπτων ἢ λαμβάνουσι γνῶσιν, καὶ οὕτω ἐκ πείρας παρῆλθε τὴν ἐπιτροπικήν.

Ἀνήγγειλεν ὁ Γραμματεὺς Κ. Ἰω. Οἰκονόμου ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι αὕτη διεπραγματεύθη τὸ περὶ καθυστερήσεων ζήτημα ἀφορμηθεῖσα ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, καὶ ἀπὸ τὴν περυσινὴν περὶ τῶν τοιούτων καθυστερήσεων συζήτησιν.

Προσέθεκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἔσωσε τὰς περὶ καθυστερήσεων πληροφορίας ἐν τῇ συζητήσει ἅτις ἔλαβε χώραν εἰς τὸν ἕτερον πεῖραν τὴν Βουλήν, εἰς ἣν ὑπεβλήθη καὶ πίναξ τῶν καθυστερήσεων ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι τοῦ 1859, κ' ἐθ' οἱ καθυστερούμενοι ἀνεβαίνουσιν εἰς 1689 ἄνδρας, καθυστερουμένους κατὰ μὲν 636 ἐκ τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων, κατὰ δὲ 317 ἐκ τοῦ Νομοῦ Ἄργους Διδυμοτείχου καὶ κατὰ τὸν ἐπίσης μεγάλον ἀριθμὸν ἐκ τῶν ἄλλων Νομῶν· ἡ καθυστέρησις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαλειφθῇ ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐλαττωθῇ καὶ διὰ τοῦτο ἐδόθη νόμος τὸ 1851. ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν διατάξεων αὐτοῦ τοῦ Νόμου δὲν ἐπετεύχθη ἐπακτὴ ἡ ἐξάλειψις, ὡς θεωρεῖται, καὶ διὰ τοῦτο παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη νέου Νόμου, ὃν ἔχει ἤδη ἕτοιμον ὁ ἀρμοδὴς ὡς ὑπουργὸς, καθὼς εἰς τὴν πρώτην ὁμιλίαν μου εἶπον.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γραμματεὺς Τάλλας, ὅτι εἰς τοὺς ἀρχαίους Νόμους περὶ ἀπογραφῆς ὑπάρχει ὁρισμὸς ἡλικίας τοῦ Δήμου ὡς πρὸς τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ κλεισούρου ἐπὶ τοῦ, ὁποῖος καὶ τοῦ κατατάσσεται εἰς τὸν στρατὸν ἐφαπτόμενος ἐντὸς ἑνὸς ἔτους καὶ μιᾶς ἡμέρας· ἀλλὰ διατί τὴν διάταξιν ταύτην δὲν ἐφαρμόζει ἡ Κυβέρνησις καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων καθυστερούντων, ἀλλὰ προσφεύγει εἰς τὴν βανδαλικὴν ἐκποίησιν τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς τῶν ἀδελφῶν καὶ ἄλλων συγγενῶν, ἐνῷ ὁ Δῆμος ὅταν ἔχῃ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀναπληρώσεως δύναται νὰ προλάβῃ ἢ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀρπαγήν, ἤτοι, ὡς ἐκ τοῦ καταλόγου παρατηρεῖτε, δὲν λαμβάνει γνῶσιν εἰς τὰς μεθορίους ἐπαρχίας ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὰς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Κράτους κειμένας ὡς εἰς Ναύπλιον, Κορινθίαν καὶ τὰς τοιαύτας.

Ἐπέμεινεν ὁ Γραμματεὺς Κ. Μαγγίνας, καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατολογηθέντων κατὰ τὸ ε. ἔ. ἀνδρῶν θεωρῶ τὸν

ἤδη διὰ τοῦ Ναυστρατείου ζητουμένον ἀνάλογον, καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὰς καθυστερήσεις παρατηρῶ ὅτι εἰς τὰς ἐκτελεστικὰς ἐξουσίας μένει νὰ ζητήσῃ τὸν κατάλληλον Νόμον, ἂν αὐτὸς διὰ τῶν ὑπαρχουσῶν διατάξεων δὲν δύναται νὰ συλλέξῃ τοὺς κληρούχους ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν ἁπάντων, καθότον ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία παρεχώρησεν αὐτῇ τὸν ἀριθμὸν λόγους καὶ εἶναι ἕτοιμη νὰ παραχωρήσῃ καὶ ἄλλον κατάλληλον ὅταν ζητηθῇ· αἱ καθυστερήσεις ὅμως λαμβάνουσι γνῶσιν οὐχὶ εἰς τὰς μυθρίους ἀλλ' εἰς τὰς μεσογειοτέρας τῶν ὅλων ἐπαρχίας, καὶ ἐντεῦθεν ἐρωτῶντος ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ καθυστερουσα ἀναλογία τῶν τοιούτων ἐπαρχιῶν δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας, ἀλλὰ δὲν νὰ ἐπιφορτίσῃ ἐκ τῶν ἴδιων ἐπαρχιῶν διὰ καταλλήλων κανονισθησομένων μέτρων ἐὰν ὑπάρχει καιρός· οὐδὲ θέλουσιν ἔλθει εἰς ἀποτέλεσμα ἐὰν εἴπωμεν ὅτι τῶν καθυστερούμενων ἐκ μεγάλων ἀριθμῶν θέλουσιν ἀφαιρεθῇ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στρατολογηθησομένων ἀνδρῶν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, καθότον θέλουσι μείνει μικρὸν λόγου, διὸ καὶ πρωτιμώτερον εἶναι νὰ εἴπωμεν ἐξ ἀρχῆς εἰς τοὺς Κ.Κ. ὑπουργοὺς ὅτι ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου Νόμου εἰς τὰς Βουλὰς, ἵνα νὰ ἔλθῃ μία τάξις εἰς τὴν στρατολογίαν καὶ τὰς καθυστερήσεις, ἄλλως τὸ πρᾶγμα μένει εἰς τοὺς ὑπουργούς.

Μετὰ τὰ ληφθέντα ψηφοφορικὰ γραμμάτια ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὡς προσυπογραφὲν πρωτοκόλλιον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν πλειοψηφοῦσα διὰ ψήφων 27.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναμέσεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ καὶ τοῦ Β. ναυτικοῦ καὶ στρατολογίας καὶ καταλογίας τοῦ ἔτους 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Ἡλιόδωρος Τζώρτζ	
Ἰωάννης Θ. Καλοκαιρινὸς	Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Βασίλ. Χριστακόπουλος	Ν
Τζώρτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Γεώργιος Τάλλας	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Ἰάκωβος Παξινοῦδης		Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	
Σπυρ. Τρικούπης		Γεώργιος Δαρεμάτης	

Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . .
Γκίκας Καρακατσάνης . . .	Δημήτριος Χατσίσκος . . . .
Νικόλ. Ἰω. Μέξης . . . . N	Δημήτριος Χριστίδης . . . N
Ἀδάμ Δούκας . . . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Δῆμος Κανελλόπουλος . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . N
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Μ. Α. Καΐρης	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Δημήτριος Πλαπούτας . . N	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Ἰωάννης Στάϊκος	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης.

Μετὰ δὲ τὴν διαχειροτονίας παραδοχὴν τῶν ἄρθρων αὐτοῦ 1, 2 καὶ 3 ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 14 τ. μ. Μαρτίου.

Κατόπιν ἡ Γερουσία προεῖδη εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ἀναφορῶν, αἵτινες ἀνεγνώσθησαν κατὰ σειρὰν μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν γνωμοδοτήσεων τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος καὶ ἀπερασίσθη διὰ μὲν τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 27 τοῦ Γεωργίου Καλιοντζῆ, ὑπ' ἀριθμὸν 44 Τζάμη Καρατάσσου, ὑπ' ἀριθμὸν 59 χήρας Ἰωαν. Καισαρέως, ὑπ' ἀριθμὸν 60 Ἀεωνίδα Δ. Δελούδα, κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Διὰ δὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3 τοῦ Παναγιώτου Σχοινᾶ τὸ Σῶμα παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὴν προσθήκην, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ ἐγκαίρως τὴν Γερουσίαν περὶ τοῦ ἀποτελέσματος.

Διὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 23 πολιτῶν τινων κατοίκων τῆς πόλεως Πατρῶν ἀπεφασίσθη νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Τὸ ὁποῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Γερουσίαν ἂν εἶχον δίκαιον οἱ ἀναφερόμενοι.

Τὴν δὲ ὑπ' ἀριθμὸν 41 τοῦ Μαρίνου Π. Βρεττοῦ ἀπέβαλε δι' ἄλλην συνδρίασιν, ὅπως καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 42 τῶν ΚΚ. Πάλλη καὶ Α. Καψάλη, καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 43 τοῦ Κ. Βαρβάτη.

Ὁμοίως διὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 46 τῆς Αἰκατερίνης χήρας Χ. Γεωργίου, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, μὲ τὴν ἐξῆς παρατήρησιν, ἣν ἀπήτησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης νὰ σημειωθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς, τὴν ὑπόμνησιν συνάμα τῶν ὀνομάτων τῶν χηρῶν Ματτακίδου καὶ Χοϊδᾶ ἀναξιοπαθουσῶν ἐπίσης.

Τὴν δὲ ὑπ' ἀριθ. 50 τῆς κοινότητος Μεσολογγίου διεύθυνεν εἰς τὰ ἀρχεῖα, καθόσον ἡ αἴτησις θεραπείας ἀντιβαίνει εἰς γραπτοὺς νόμους.

Τὴν ὑπ' ἀριθ. 53 τῆς Ἐλισάβετ ὀρφανῆς θυγατρὸς τοῦ ἀγωνιστοῦ Χαραλάμπους Μάλη, ἐσύστησεν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον. Ὅπως καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 58 τῆς Ἑλένης χήρας Λευκίου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἀναγνωσθείσης κατόπιν καὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Βασιλείου Κισσάβου ἀξιωματικοῦ τῆς φάλαγγος παραπονουμένου διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας ἐνεργηθεῖσαν ἐξορίαν τοῦ υἱοῦ του, παρέστη ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ εἰς ἀπάντησιν τῶν γενομένων ἐπ' αὐτοῦ ἐπερωτήσεων τὴν παρελθοῦσαν ἀνέγνωσαν ἔκθεσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καθαπτομένην ἀστυνομικῶς τῆς διαγωγῆς τοῦ ἐξαριθμένου, τοῦ ὁποίου δικαιολογεῖ ἐπὶ τέλους τὴν εἰς Σμύρνην ἀπέλασιν ὡς γενομένην ἐξ οἰκείας τοῦ ἀπελαθέντος προαιρέσεως, ἡ δὲ ἀστυνομία συνετέλεσε μόνον εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῶν ὑλικῶν μέσων. Τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ἀποδεικνύομενος ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν πληέστατα καὶ ἄνευ δυσπιστίας, ὡς εἶπεν, ἔκρινε περιττὴν πᾶσαν περαιτέρω ἐξήγησιν.

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης εἶπεν·

Ἠκούσατε, Κύριοι, τὴν μακρὰν ἔκθεσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας, ἥτις τῷ ὄντι ἀναγνωρίζεται ὡς ἔργον τῶν χειρῶν αὐτῆς, διότι συνέλεξεν ὅλα τὰ γεγονότα τὰ ἀφορῶντα τὴν πρώην διαγωγὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Κισσάβου, διὰ νὰ σχηματίσῃ κατηγορητήριον αὐτοῦ, δικαιολογοῦν τὰ ὁποῖα ἐπὶ τέλους ἔλαβε μέτρα ἐναντίον τοιούτου κακούργου, ὡς εἶπεν, ἐπαπειλοῦντος καθ' ἑκάστην τὴν κοινωνίαν.

Ἀλλ' ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ὁμολογῶν συγχρόνως ὅτι δι' ὅσα ἐπιβαρύνουσι τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Κισσάβου ἐφέρθη οὗτος ἄλλοτε ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν καὶ δικασθεὶς ἀθωώθη, ἐλησμόνησεν ὅτι ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων, ἥτις ἐκήρυξεν ἀθῶον τὸν κατηγορούμενον, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν ἀγνὸν καὶ πάλιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινωνίας καὶ ἀπέναντι τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ ἀνεκκλήτου δικαστηρίου πᾶσα ἀστυνομικὴ

ἡ ὑπουργικὴ ἔκθεσις πίπτει, ἐνόσῳ μία ἄλλη ἀπόφασις δὲν κατα-
στρέψει τὴν πρώτην.

Τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, Κύριοι, ὡς ἐνδεῆ εἶχα διορίσει ἐγὼ αὐ-
τὸς ἔκτακτον ἀστυνομικὸν κλητῆρα ὑπὸ δοκιμασίαν διατελοῦν-
τα καὶ οὐδεμία, σᾶς βεβαιῶ, μοὶ ἐγένετο παρατήρησις κατὰ
τὴς διαγωγὴς αὐτοῦ τότε, οὔτε ἀπὸ μέρους ἄλλου τινὸς ἔξωθεν,
οὔτε ἐκ μέρους τοῦ τότε διατελοῦντος Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνο-
μίας, ὅστις ὁμολογητέον ἦτο ὁ ἐπιτηδειότερος τοῦ νῦν διευθύ-
νοντος τὰ ἀστυνομικά, μετ' ἀπορίας λοιπὸν ἤκουσα ὅτι ἄνευ
οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀφορμὴς παρὰ μόνον διότι ἠθωώθη ἀπὸ τὸ δι-
καστήριον τῶν ὁρκωτῶν δι' ἀποδιδομένας αὐτῷ προηγουμένας
πράξεις, δὲν ἐξετάζω δικαίως ἢ ἀδίκως, ἐπαύθη καὶ ἐξωρίσθη.

Λαβὼν ἐπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστί-
δης, εἶπε·

Κύριε Πρόεδρε! Μετὰ πολλῆς συναισθήσεως παρατηρῶ, ὅτι
ἡ ἔκθεσις, τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσε πρὸ ὀλίγου ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν
Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ μία λυπηρὰ καὶ πά-
λιν ἐπίκρισις τοῦ συνταγματικοῦ ἡμῶν πολιτεύματος, καὶ ἡ πι-
κρὰ κατάκρισις τοῦ ὁρκωτικοῦ ἡμῶν τῶν δικαστηρίων συστή-
ματος, τὸ ὁποῖον μετὰ τοσαύτας θυσίας αἱμάτων κατωρθώσα-
μεν νὰ καθιερωθῇ εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Ἔρχομαι λοιπὸν καὶ
ἐγὼ νὰ συνομολογήσω μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος ἐντίμου Γε-
ρουσιαστοῦ, ὅτι τὰ ἔγγραφα τὰ ὁποῖα μετὰ τοσαύτης ἐμφάσεως
σᾶς ἀνέγνωσε πρὸ ὀλίγου ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουρ-
γὸς εἶναι μηδὲν ἀπέναντι μιᾶς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων καὶ ἂς
μοὶ ἐπιτρέψῃ ὁ Κύριος ὑπουργὸς νὰ τῷ εἴπω, ὅτι δὲν ἔπρεπε
ποσῶς νὰ λάβῃ ταῦτα ὑπ' ὄψιν, διότι δὲν ἁρμόζει οὔτε εἰς ὑ-
πουργὸν συνταγματικὸν οὔτε εἰς νομοθέτας νὰ ἀκούωσιν ἐκθέ-
σεις ὑπαλλήλου ἀστυνομικοῦ μὴ κατέχοντος μάλιστα εἰσέτι
θέσιν νόμιμον, ἐκθέσεις ἐπὶ γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἐβασάνισαν
ἄλλοτε αἱ ἀνακρίσεις, αἱ προανακρίσεις, τὰ βουλεύματα καὶ
ἐπὶ τέλους μία ἀπόφασις μία ἐτυμηγορία, ὡς εἶπον, τῶν ἐνόρ-
κων, ἀνδρῶν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ κατέβριψαν ὑπὲρ τοῦ
κατηγορουμένου, ὥστε πᾶν ὅτι ἤθελεν εἴπει τις σήμερον κατὰ
τὴς ἀποφάσεως ταύτης τῶν ὁρκωτῶν ἤθελεν εἶσθαι ἔγκλημα.

Ἀλλοίμονον τότε ἂν εἰς τοὺς καταδιωχθέντας ἅπαξ πολιτι-
κῶς παρόμοιαι ἐκθέσεις ἀπὸ κακούργους ἐξερχόμεναι Κυβερνή-
σεις ἠδύναντο νὰ ἐπηρεάσωσι μίαν ἀθωωτικὴν ἐτυμηγορίαν τῶν
ἐνόρκων. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα προδίδουσι φανερὰν καταπάτησιν

τοῦ νόμου ὑπὲρ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ζητήσητε σήμερον ἱκα-
νοποίησιν, ἄλλως εἶναι ἡ κοινωνία τοῦ Βυζαντίου, ἡ πολιτεία
τοῦ Μαρόκου.

Ὀφείλετε ὅτως δήποτε, Κύριε ὑπουργὲ, ἀφοῦ ἐπράξατε ἐναν-
τίον τοῦ νόμου νὰ ἐπανορθώσετε τὸ ἁμάρτημα, νὰ διατάξετε τὴν
ἐλευθέραν ἐπάνοδον τοῦ πολίτου προκαταβάλλοντες μάλιστα καὶ
τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα ἔξοδά του.

Ἐνταῦθα ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διεμαρτυρήθη,
ὅτι οὐ μόνον δὲν ἀπελάθη ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄνευ τῆς συγκαταθε-
σεώς του, ἀλλὰ διαβεβαιοῖ ὅτι καὶ ἐλεύθερος εἶναι νὰ ἐπανέλθῃ,
διότι οὐδεμία πρὸς τὸν ἐν Σμύρνῃ Πρόξενον ἐδόθη διαταγὴ ἵνα
παρεμποδίσῃ αὐτόν.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κύριος Μῖλιος ὑπεστήριξε τὴν πρότασιν
τοῦ ὅτι ἡ ἐξουσία ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὰ ἔξοδα τῆς ἐλευθέρας
ἐπανόδου τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος διὰ τοῦ ἐκεῖσε Προξένου, ἀφοῦ ὁ
ἴδιος ἀναφερόμενος λέγει, ὅτι ἀπελάθη διὰ τῆς βίας.

Ἀπήντησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός.

Παράδοξος τῷ ὄντι ἤθελε φανῇ, κύριοι, ἡ ἀποδιδομένη μομφὴ
πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν δίθεν ἀποπομπὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ
λόγος Κισσάβου, καὶ πολλοὶ ἴσως ἤθελαν θαυμάσει ἔξωθεν ἀ-
κούοντες τὴν ὑπεράσπισιν, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἐνταῦθα τοιοῦ-
τον ὑποκείμενον μὲ τοιαῦτα προηγούμενα· καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς
ὅτι ἀπόφασις δικαστηρίου διέψευσε τὰς κατηγορίας, ἀλλὰ μία
ἀπόφασις, ἂν καὶ ἐκφράζῃ πάντοτε ἀλήθειαν, οὐχ ἧττον ὅμως ἡ
ἀλήθεια θεωρεῖται ὡς νομικόν τι πλάσμα ἕνεκα τῆς ἀνθρωπίνης
ἀδυναμίας τοῦ νὰ ἐξακριβώσῃ ἀλανθάστως τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν.

Σεβαστὴ τῷ ὄντι πρέπει νὰ εἶναι πᾶσα ἀπόφασις δικαστη-
ρίου, ἀλλὰ προκειμένου καὶ περὶ ἀστυνομικῆς ἀνεργείας ἡ ἀπό-
φασις αὕτη δὲν πρέπει νὰ πιστεύηται, καὶ τοιαύτη ἀρχὴ πρέ-
πει, ἔχει καθῆκον νὰ ὑποβλέπῃ τὸν ἀμφιβόλου διαγωγῆς πολί-
την ὅσον καὶ ἂν ἐξήλθε ἀθῶος ἐκ τῶν χειρῶν ἑνὸς δικαστηρίου,
ἡ κοινωνία πρέπει νὰ προφυλάττεται πάντοτε, ἀπέναντι αὐ-
τοῦ ὅσον καὶ ἐκ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Κισσάβου, ὅστις βεβαίως
δὲν ὑπῆρξεν ὁ τύπος τῆς ἀρετῆς.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀπέλασίν του, ἠκούσατε τὴν ἔκθεσιν
τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας, βεβαιοῦσαν, ὅτι αὕτη ἐγένετο
κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ παραπονουμένου σήμερον, ἡ δὲ μετα-
βολὴ τῆς ἐπιθυμίας του νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν ἐνταῦθα, τίς οἶδεν
ὑπὸ ποῖα συμφέροντα ὡθεῖται καὶ προφασίζεται ὅτι ἀπελάθη
διὰ τῆς βίας. Ἂν δὲ ὡς εἶπεν ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ.

Παλαμήδης, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος διωρίσθη ὑπ' αὐτοῦ ὑπουργοῦντος ἄλλοτε, τοῦτο ἐξηγεῖται ὅτι ὁ Κ Παλαμήδης ἐνήργησεν, ὡς ἐνεργοῦσιν ἀνέκαθεν οἱ ὑπουργοὶ ἐν Ἑλλάδι, ἐπρόκειτο δηλαδὴ νὰ δοθῇ θέσις τις, καὶ νὰ οἰκονομηθῇ ἄνθρωπος μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίναι.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Μὲ λύπην μου παρατηρῶ, Κύριοι, ὅτι ὁ Κύριος ὑπουργὸς δὲν ὡμίλησεν οὔτε ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, οὔτε ὡς ὑπουργός, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος ἀνήκων εἰς ἓν σύστημα δεσποτικόν, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ δυσφημήσῃ τοὺς διαφόρους κλάδους ἐλευθέρου πολιτεύματος καὶ διὰ τοῦτο ἴδατε, ὅτι μετεχειρίσθη λίαν ἀκαίρως καὶ μίαν νομικὴν διατύπωσιν, διὰ νὰ σᾶς καταδείξῃ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις τῶν ὁρκωτῶν δὲν εἶναι ἀλήθεια, ἀλλὰ νομικὸν πλάσμα. Ὁμολογήσατε, κύριοι, ὅτι αἱ ἐκφράσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ καὶ ἡ διάλεκτος τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη δὲν ἔβριζόν ποτε εἰς τὸ στόμα ἑνὸς ὑπουργοῦ οὐδὲ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἢ ἀνθρώπων ὑψηλῆς θέσεως, ἀνωτέρου κύκλου νοερᾶς ἀναπτύξεως, διότι παρόμοιαι ἐκφράσεις, παρομοία διάλεκτος διεγείρει τὴν δυσπιστίαν εἰς τὰς ἀγνὰς ψυχὰς τῶν πολιτῶν, καθόσον ἰδέα ἀναμφιλέκτως πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ὅτι ὁ ἐλεύθερος πολίτης πρέπει νὰ θεωρῆται τίμιος, ἐνόσῳ μία ἀπόφασις καταδικαστικὴ οἱουδήποτε δικαστηρίου δὲν τὸν κηρύξῃ ἔνοχον.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν σημερινὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Κισσάβου ὅστις ἤθελέ ποτε θαυμάσει διὰ τοῦτο, μὰ τὴν ἀλήθειαν ἤθελεν εἶσθαι μωρός, διότι δὲν ὑπερασπιζόμεθα σήμερον τὸν Κισσάβον, ἀλλὰ τὸν καταπατούμενον νόμον, καὶ ὁ νόμος οὗτος εὐτυχῶς δὲν ἀναγνωρίζει προνομιούχους τάξεις εὐγενῶν ἢ ἀριστοκράτας, εἶναι ὡς ὁ ἥλιος καὶ λειτουργεῖ ὡς ἐκεῖνος ἐξ ἴσου δι' ὅλον τὸν κόσμον, ὥστε ἕκαστος τῶν πολιτῶν χαίρει τὰ αὐτὰ ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματα. Ὑπερασπιζόμενος λοιπὸν καὶ ἐγὼ σήμερον τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τοῦ Κισσάβου, ὑπερασπίζομαι τὴν ἰδίαν ἐλευθερίαν, διότι φοβοῦμαι πολὺ τὰς ἐνεργείας μιᾶς ἀστυνομίας μήπως αὔριον ἐπεκταθῶσιν αὗται καὶ ἀλλαχοῦ δυνάμει βεβαίως μιᾶς κατηγορητηρίου ἐκθέσεως. Λοιπὸν ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν νὰ θεωρῇ ὡς μὴ ἀθῶον τὸν ὡς τοιοῦτον κηρυχθέντα παρ' ἑνὸς δικαστηρίου, καὶ προλήψεις δυνηκτικαὶ δὲν δύνανται νὰ ἐμποδίσωσι τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου, τὴν ὁποίαν ἐγγυήθη ὁ νόμος. Καὶ ἔχει μὲν ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ δικαίωμά

τι τοῦ ἐπιτηρεῖν τὴν διαγωγὴν τῶν πολιτῶν, ἀλλ' ἡ ἐπιτήρησις αὕτη γίνεται ἀρχὰς καὶ ἄνευ ἐπιδείξεως οἱαςδήποτε δυναμένης νὰ προσβάσῃ τὴν ἀτομικὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ.

Λαβὼν καὶ πάλιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης ἐπανέλαβε τὰ περὶ τοῦ ἀνυποστάτου τῆς ἀστυνομικῆς ἐκθέσεως, καὶ θεωρῶν μὴ κατάλληλον τὴν ἔκφρασιν τοῦ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ εἰπόντος ὅτι ἡ ἀλήθεια εἰς μίαν ἀπόφασιν δικαστικὴν θεωρεῖται πάντοτε ὡς νομικὸν πλάσμα, ἐσυμφώνησε μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου, καὶ ἀπέδειξεν ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Κίσσαβος καταδιώκεται διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνήκει εἰς τὸν στρατηγὸν Κρατέσσαν, ὅστις σήμερον, ὡς μὴ ὤφειλε, δὲν χαίρει ἴσως εὔνοιαν Κυβερνητικήν, ἀλλ' ὅτι τέλος ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις διαμαρτύρεται, ὅτι δὲν ἀπέλασεν αὐτὸν διὰ τῆς βίας, ὡς παραπονεῖται ὁ ἀναφερόμενος πατήρ του, συμφωνεῖ καὶ ὁ ἀγορεύων μετὰ τῶν προτεινόντων τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ προκαταβληθησομένων τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων ἐξόδων ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐξουσίας, ἀνατεθησομένης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν διὰ νὰ διατάξῃ τὸν ἐκεῖ Πρόξενον νὰ μὴ ἀρνηθῇ εἰς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος διαβατήριον, ἂν θέλῃ νὰ ἐπανέλθῃ.

Καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἀνεξετάστως γενόμενον ὑπ' ἐμοῦ διορισμὸν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀπαντῶ ὅτι δὲν ἔχεται ἀληθείας, διότι ὁ διορισμὸς ἐγένετο μετὰ προηγουμένης ἐξετάσεως τῆς διαγωγῆς του, ἀφοῦ ἐνήργηθη μάλιστα ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ δικαστικὴ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπόφασις.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ὅτι ἐπαινετὸς εἶναι ὁ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου ζῆλος, ἀλλ' ἐντὸς ὁρίων τινῶν πάντοτε. Προσέθηκε δὲ ὅτι δὲν πείθεται μὲν εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἀναγνωσθείσας ἐκθέσεις ἀστυνομικὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ παράπονα καὶ τὴν μεταμέλειαν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Κισσάβου δὲν δύναται νὰ θέσῃ βάσεις, τοῦ ὑπουργοῦ ὅμως αἱ διαβεβαιώσεις πρέπει νὰ ὦσι πιστευταί. Οὐχ ἧττον ὅμως συμφωνεῖ μὲ τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Μηλιῶν περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ πολίτου τούτου, ποσῶς ὅμως δὲν συγκατατίθεται εἰς τὴν προκαταβολὴν ἐξόδων.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης ὅτι δὲν συμφωνεῖ μέν, ὅτι διὰ μιᾶς ἀστυνομικῆς ἐκθέσεως δύναται ὁ πολίτης νὰ ἐξορίζεται, ἀλλ' οὐχ ἧττον καθόσον ἐρρόντισε νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Κισσάβου ἡ

ἀστυνομία εἶχε σπουδαίας ἀφορμὰς νὰ τὸν ὑποβλέπῃ διότι ἦτον εἷς ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐσχάτως ἐμελέτων κακὰ ἐναντίον ἑνὸς προσώπου, καὶ πάντοτε ἀνεμιγνύετο ὡς ἄνθρωπος ἄνευ ἔργου εἰς ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας μόνη ἡ ἀστυνομία δύναται καὶ ἔχει χρέος νὰ προλαμβάνῃ.

Μετὰ ταῦτα ἐκφρασθέντος τοῦ Κ, ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ καὶ πάλιν, ὅτι οὐ μόνον ἡ ἀπέλασις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δὲν ἐγένετο διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ καὶ διαβεβαιοῖ τὸ Σῶμα, ὅτι εἶναι ἐλεύθερος ὁπόταν θέλῃ νὰ ἐπανέλθῃ, καὶ περὶ τούτου θέλει φροντίσει ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ ἐκεῖσε Προξένου περὶ τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ, ἂν οὗτος τῷ ὄντι θέλῃ, τοῦ δὲ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν βεβαιώσαντος τοῦτο, ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος

Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἀδάμ Δούκας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 28 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1860 ἔτος, καὶ μετὰ τοῦτο προετάθη ἡ αὐθημερὸν συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου τούτου· ἑτέρου δέ, τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα, εἰπόντος ὅτι τοῦτο ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Κανονισμοῦ, ὅπερ καὶ ἀνέγνω, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος ἀντέλεξεν ὅτι προκειμένου περὶ ἐξασκήσεως ἑνὸς συνταγματικοῦ ἡγεμονικοῦ δικαιώματος τῆς διακοπῆς τῶν συνεδριάσεων τῶν Βουλῶν, ὡς μᾶς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, τὰ Σώματα ὀφείλουν καὶ ἰδίως εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας πρέπει νὰ χαιρετήσῃ τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν φόρων Νομοσχέδιον, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ Κυβερνητικὴ μηχανὴ θέλει ὀπισθοδρομήσει καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου θέλουν τύχει ἐπαισθητῆς ζημίας, ὅτι δηλαδὴ ἡ Γερουσία ὀφείλει νὰ πράξῃ ὅ,τι ἐν τῇ μητροπόλει τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν καὶ

ἐθίμων, τῇ συνταγματικῇ Ἀγγλίᾳ, γίγνεται ἐν τοιαύταις περιστάσεσι τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον καὶ ἄλλοτε τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας τοιουτοτρόπως ἐνήργησε.

Ἀντέλεξεν αὖθις ὁ Γερ. Κ. Μαγγίνας, ὅτι ὅλοι οἱ λόγοι τοῦ προαγορεύσαντος εἶναι ἐκτὸς τοῦ Κανονισμοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι Νόμος, ὅστις διέπει τὰς ἐνεργείας τοῦ Σώματος· ἐὰν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐγένετο ἢ γίγνεται ὅπως ὁ προλαλήσας ἐξέθηκε, τοῦτο συμβαίνει διότι ἴσως ἐκεῖ ὁ κανονισμὸς τῶν Βουλευτικῶν σωμάτων ἢ δὲν προνοεῖ ἢ τοιουτοτρόπως κανονίζει τὰ ἀφορῶντα τὴν τοιαύτην περίστασιν· ἐνταῦθα ὁ Κανονισμὸς τῆς Γερουσίας ὁρίζει ῥητῶς ὅτι οὐδεμία συζήτησις δύναται νὰ λάβῃ χώραν πρὸ τῆς προελεύσεως 24 ὡρῶν καὶ πᾶς ὅστις διισχυρίζεται ὅτι ὁ ὅρος οὗτος παρεβιάσθη διὰ τὸ κατεπεῖγον καὶ ἄλλοτε, δὲν λέγει ἀλήθειαν, ἀπ' ἐναντίας ἂς μάθῃ παρ' ἐμοῦ ὅτι οὐδέποτε παρεβιάσθη, ἐν ᾧ καὶ ἄλλως τε οὐδεμία ἐλάττωσις προέρχεται ὡς ἐκ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως ἐπὶ τὴν αὔριον.

Εἰς ταῦτα προσέθεσεν ὁ Γερ. Κ. Παλαμήδης ὅτι οὐδεμία παραβίασις τοῦ κανονισμοῦ ἐγένετο ἄλλοτε, καθὰ καὶ ὁ προλαλήσας εἶπε, πρὸς δὲ οὐδεὶς κίνδυνος ὑφίσταται ὡς ἐκ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως ἐπὶ μίαν μόνην ἡμέραν, διότι ἡ ἐξάσκησις ἤδη τοῦ συνταγματικοῦ δικαιώματος τῆς διακοπῆς σκοπὸν ἔχει τὴν οἰκονομίαν ἡμερῶν τινων ἢ τὴν ἀναπαυτικὴν παρέλευσιν τῶν προσεγγιζουσῶν ἑορτῶν διὰ τὸ αἰδέσιμον αὐτῶν, οὐδέποτε δὲ τὴν τιμωρίαν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων ἕνεκα καταχρᾶς τινος κατ' αὐτῶν, καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ διακοπὴ θεωρεῖται ὡς διάλυσις καὶ τὰ σώματα ὀφείλουν οὐχὶ νὰ παραχωρήσωσιν, ἀλλὰ νὰ ἀρνηθῶσι μᾶλιστα τὴν ἐπιψήφισιν παντὸς Νομοσχεδίου.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία ὥρισε μὲν τύπωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἀπεφάνατο δὲ ὁριστικῶς ἵνα γενῇ ἡ συζήτησις τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Νομοσχεδίου αὔριον.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1860 ἔτος Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καὶ τὰς συνοδευούσας αὐτὸ αἰτιολογικὰς ἐκθέσεις τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν παρεδέξατο ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. Ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα δὲ εὑρέθη διαφωνοῦσα ἐν μέρει· καὶ ἡ μὲν πλειονοψηφία παρεδέξατο ταῦτα ὅπως ἔχουσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν των καὶ εἰς τὴν ὅλο-

μέλειαν τοῦ Σώματος. Ἐν δὲ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Κ. Μαγγίνας προτείνει τὴν ἐξάλειψιν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ παραγράφου δ' τοῦ ἄρθρου 2, τοῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον εἶναι.

«Ἡ βεβαίωσις τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν γίνεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης» διὰ τοὺς ἑπομένους λόγους·

α. Ἡ προτεινομένη ἀείποτε δικαιολόγησις νὰ μὴ τροπολογῶνται τὰ Νομοσχέδια παρὰ τῆς Γερουσίας διὰ μόνον τὸν λόγον τοῦ νὰ μὴ ἐπανέλθουν εἰς τὴν Βουλὴν, ὅσον συνετὴ καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι ἡ τροποποίησις, ἐξασθενεῖ τὴν νόμιμον ἰσχὺν τῆς Γερουσίας τοῦ συζητεῖν καὶ ἐπιψηφίζειν κατὰ πεποίθησιν, καὶ ἀπὸ τρίτην νομοθετικὴν ἐξουσίαν μεταβάλλει αὐτὴν εἰς ἁπλοῦν τύπον· ἔτι δὲ καθιερόνει τὴν ἀρχὴν τοῦ νὰ εἰσάγωνται τὰ Νομοσχέδια τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς λήξεως πάσης βουλευτικῆς Συνόδου διὰ νὰ μὴ μένῃ καιρὸς σκέψεως καὶ συζητήσεως.

β') Ὁ νόμος ἀρίνει ἐπιεικῶς καὶ κατ' ἐξαίρεσιν ἀφορολογήτους 50 ὀκάδας ἐλαιῶν πρὸς βρῶσιν εἰς ἕκαστον ἰδιοκτήτην, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ μένῃ ὅλως διόλου ἀφορολόγητον τὸ εἶδος τοῦτο, τὸ ὁποῖον καὶ χώραν εἰς κατάχρησιν δίδει καὶ ἀνισότητα εἰς τὴν φορολογίαν φέρει, καθότι ἡ βεβαίωσις αὐτῶν εἰς τὴν διὰ ξηρᾶς μεταφορὰν ἀπαιτεῖ ἀνὰ ἕνα ἀξιόπιστον φύλακα εἰς τοὺς δρόμους καὶ διόδους ὅλων τῶν πόλεων καὶ χωρίων, τῶν ὁποίων ἡ μισθοδοσία θέλει εἶσθαι ἀνωτέρα τοῦ εἰσπρακτέου ποσοῦ, ὥστε ὁ ἐνοικιαστὴς θέλει ἐλαττόνει τὴν εἰσφορὰν κατὰ τὴν δημοπρασίαν διὰ τὸ ἀφορολόγητον αὐτῶν, διότι εἰς μὲν τὴν ἐξαγωγὴν εἶναι ἀνεπάρμοστος καὶ πολυδάπανος ἡ βεβαίωσις, εἰς δὲ τὰ μέρη τῆς παραγωγῆς αὐτῶν δὲν ὑπάρχει φορολογία, ὡς μὴ γενομένης ἐξαγωγῆς ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ.

γ'. Οὐδόλως ὑπάρχει δυσκολία εἰς τὴν καταμέτρησιν ἢ ζύγισιν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἑκάστου ἰδιοκτήτου ὡς καὶ μέχρι τοῦδε ἐγίνετο· ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας, αὕτη λύεται διὰ πραγματογνωμόνων κατὰ τὴν εἰθισμένην τάξιν, καὶ τούτων διαγνωμοῦντων, ἐξομαλύνεται διὰ τῆς πληρωμῆς τῶν ἐξόδων τῆς ζυγίσεως παρὰ τοῦ ἡττηθησομένου.

δ') Οὐδέποτε ἰδιοκτήτης ἐλαιῶν γεμίζει μεγάλην ἀποθήκην μὲ ἐλαίας πρὸς βρῶσιν, ὥστε νὰ καταντᾷ τόσον δύσκολος ἡ ζύγισις ἐν περιπτώσει διαφωνίας, οὔτε παχυμεγέθους κάδδους γεμίζει μὲ τὸ εἶδος τοῦτο.

ε) Ἐὰν δέκα ἢ εἴκοσιν ἄτομα ἀποθηκεύσωσι τόσην μεγάλην

πληθὺν, ὅπερ ἀπομακρύνεται τῆς πιθανότητος καὶ τῆς ἀθωότητος, δὲν πρέπει νὰ μεταβάλλωμεν τὸ ὅλον χάριν τοῦ σπανίου καὶ ἀτόπου· καὶ

ς') Πολλάκις αἱ πρὸς βρῶσιν ἐλαῖαι μένουν ἀπώλητοι διὰ δύω καὶ περισσότερα ἔτη, ὅτε ὁ ἐνοικιαστὴς τοῦ ἔτους ἐκείνου δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ μετὰ παρέλευσιν δύω ἐτῶν φόρον ἢ θέλει ἀμφισβητεῖ τὴν φορολογίαν ταύτην ὁ νέος ἐνοικιαστὴς, ὥστε νὰ ἔλθουν εἰς δικαστικὰς διενέξεις.

Εἰς τὸ ἐδάφιον τρίτον τοῦ παραγράφου ε τοῦ ἄρθρου 2, ἔνθα προσδιορίζεται ὁ φόρος τοῦ μούστου ἐξ ἐθνικοϊδιοκτητῶν σταφιδαμπέλων ἀνὰ λεπτὰ 50 ἐφ' ἑκάστης ἁμάξας νὰ τεθῶσιν 60 λεπτὰ διὰ νὰ διορθωθῇ τὸ κατὰ παραδρομὴν λάθος καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ἀναλογίαν μὲ τὰς ἰδιοκτήτους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Μαρτίου 1860.

Ἡ Ἐ π ι τ ρ ο π ή

Τ. Μαγγίνας,	Νικ. Ι. Μέξης,
Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος,	Χαράλ. Παπαπολίτης.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Ἀθ. Γ ρ η γ ο ρ ι ά δ η ς
Ἀ δ ὰ μ Δ ο ύ κ α ς.

Σ Υ Ν Ε Δ Ρ Ι Α Σ Ι Σ.

Τῆς 29 Μαρτίου 1860. ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἀναγγείλαντος δὲ τοῦ Κυρίου Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ ἐγγείων φόρων καὶ ἐπικαρπίας διὰ τὸ ἔτος 1860, ἀνεγνώσθη τοῦτο μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐτέθη αὕτη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 28, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Μαυρομμάτου καὶ Ἀντωνοπούλου ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντίνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παζιμαδῆς		Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριζάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου.	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνς. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῶλος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθὲν κατόπιν τὸ ἄρθρον 1 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ ἄρθρου 2, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος παρετήρησε τὸ ἀδίκημα, ὅπερ συμβαίνει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ὀλυμπίας ἕνεκα τῆς δι' ἐνοικιάσεως φορολογίας τῆς ἐκεῖ γενομένης σταριδος διότι δὲν ὑπόκειται καὶ αὕτη εἰς τὰς αὐτὰς διατάξεις τοῦ νόμου, διὰ νὰ μὴ συμβαίνῃ οὔτε κατατοπίσις εἰς τοὺς φορολογουμένους πολίτας καὶ συναμα ἡ βλάβη εἰς τὸ δημόσιον διότι οἱ ἐνοικιασταὶ ποτὲ δὲν ἐπλήρωσαν τὴν ἐνοικίασιν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἡ ἐξαίρεσις αὕτη συνέβη ἕνεκα τῆς κατηγορίας τῶν σταριδων Ἠλείας,

αἵτινες ὑπόκεινται εἰς τὴν γνωστὴν φορολογίαν τῶν 3/10, ὥστε ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐνοικιασθῆ ὁ καρπὸς Ὀλυμπίας, ἐπειδὴ εἶναι εὔκολον νὰ μεταφερθῇ οὗτος εἰς Κατάκωλον ὅπου ἐνεργεῖται ἡ ἐξαγωγὴ, εἶναι βέβαιον συναμα ὅτι θέλει μείνει ἀφορολόγητος.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβὴς ἡ διαιολογία τοῦ ὑπουργοῦ, διότι δὲν συμφέρει ποτὲ εἰς τοὺς Ὀλυμπίους νὰ μεταφέρωσι τὸ προϊὸν αὐτῶν εἰς Κατάκωλον, ὅπου θέλει ἐπιφορτισθῆ μὲ ἔξοδα μεταφορᾶς 20 τοῖς 100 ἕνεκα τῆς ἀποστάσεως, καὶ ἀπόδειξις ὅτι δὲν γίνεται ταυτὴ χρῆσις εἶναι ὅτι ἡ ἐπαρχία Ὀλυμπίας πληρώνει διὰ τὸν λιμένα Κατακώλου δικαίωμα μόλου δύο τοῖς 0/0 ἐνῷ ἡ τῆς Ἠλείας ἐπιβαρύνεται μὲ 4 τοῖς 0/0 ὥστε εἶπε, ὅτι κατ' οὐδένα λόγον συμφέρει ἡ μεταφορὰ αὐτὴ καὶ ἐπομένως ἀναιτιωμένης μιᾶς ἀδίκου ἀνωμαλίας κατὰ τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας, παρακαλεῖ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ θελήσῃ νὰ θεραπεύσῃ ταύτην.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης συνομολογήσας τὰ αὐτὰ μὲ τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ὡς πρὸς τὰ προκαλέσαντα τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην αἴτια ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ῥροντίσῃ ὅσον οὔπω ἡ Κυβέρνησις νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην.

Κατόπιν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἁπάντων εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος προελθοῦσαν τροπολογίαν ἀνέπτυξε τοὺς λόγους, οἵτινες ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ προέλθῃ εἰς τὴν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ φερομένην διάταξιν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν φορολογίαν τῶν πρὸς ὄρωσιν ἐλαιῶν.

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἀπήντησεν εἰς τὰ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν λεχθέντα ἀναπτύξας τοὺς ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος λόγους ἐπὶ τῆς ἐκεῖ φερομένης τροπολογίας ὡς ἑρεξῆς·

Ἐπειδὴ κατεπείγει ὁ καιρὸς τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ φορολογικοῦ νόμου, καὶ ἐπειδὴ πρόκειται νὰ γένῃ διακοπὴ τῆς συνεδρίου διά τινας ἡμέρας, ἔλαβον ὑπὸ σκέψιν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιταχύνω καὶ ὑπιστηρίζω ταῦτο, ἀλλὰ ῥιφθάσας εἰς τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 2, εὗρον αὐτὸ ἐπιζήμιον διὰ τὸ δημόσιον καὶ ἀσυμβίβαστον μὲ τὸν ἄρθρον λόγον, καθότι διὰ τῆς νέας προσθήκης τοῦ ἐδαφίου τούτου ὁ φόρος τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν θέλει χαθῇ ὁλόκληρος, διότι τούτου παραδεδεγμένου βεβαίωσις φόρου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ μὴ ὑπαρχούσης βεβαιώσεως δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ φορολογία εἰς τὸ εἶδος

τοῦτο, ἐπειδὴ ὁ ἐνοικιαστὴς ἢ τὸ δημόσιον ἐν ἐλλείψει ἐνοικιαστοῦ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ μέρος τῆς ἀποθηκεύσεως τῶν ἐλαιῶν διὰ νὰ ζυγίσῃ ἢ ἐκτιμήσῃ ὁπωσδήποτε πρὸ προϊόν καὶ νὰ κάμῃ τὴν βεβαίωσιν τοῦ φόρου, καὶ μένει μόνον τὸ ἀνωφελὲς δικαίωμα εἰς αὐτὸν νὰ παραμιλάττῃ εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰ παράλια, καὶ τοῦτο ἐν ἀορίστῳ χρόνῳ κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ φορολογουμένου νὰ ζυγίζῃ ἐν καιρῷ τῆς μεταφορᾶς χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸν χρόνον καὶ τὸ μέρος αὐτῆς, καὶ σὺν τούτοις νὰ ἦναι ὑποκείμενος εἰς δικαστικὰς διενέξεις καὶ ἔξοδα· ἤγουν ἡ μὲν ἐνοικίασις τοῦ καρποῦ τούτου μέλλει νὰ γένῃ τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον ἢ τὸ πολὺ τὸν Μάϊον, ἡ δὲ συλλογὴ αὐτοῦ ἀρχεται τὸν Νοέμβριον καὶ τελειώνει τὸν Ἰανουάριον, καὶ ἡ ἐκποίησις εἰς τὰ ἐλαιοτριβεῖα μέχρι Ἀπριλίου **1861**, ὅτε ὄχι μόνον πρέπει νὰ ἔχῃ τελειωμένην τὴν ζύγισιν καὶ τὴν βεβαίωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εἴσπραξιν, διότι τελειώνει τὸ ἔτος τῆς ἐνοικιάσεώς του καὶ ἔρχεται ὁ νέος ἐνοικιαστὴς τοῦ ἑπομένου ἔτους, καὶ ἐν τούτοις ἡ νέα προσθήκη τοῦ ἐδαφίου ἀπαγορεύει εἰς αὐτὸν ὄχι μόνον τὴν βεβαίωσιν ἀλλὰ καὶ τὴν πλησίασίν του εἰς τὴν ἀποθήκην τῶν ἐλαιῶν διὰ πάντοτε, ὥστε μόνον δικαίωμα ἔχει νὰ παραμιλάττῃ εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰ παράλια ἐν καιρῷ μεταφορᾶς αὐτῶν διὰ νὰ ζυγίσῃ καὶ κάμῃ τὴν βεβαίωσιν χωρὶς κἂν νὰ ἦναι ὑπόχρεος ὁ φορολογούμενος νὰ προειδοποιήσῃ εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον καὶ τὸ μέρος τῆς μεταφορᾶς· ἄρα οὐδεὶς ἐνοικιαστὴς θέλει ἀναιτεύσει νὰ προσφέρῃ τιμὴν ἐν καιρῷ τῆς δημοπρασίας, ἀφοῦ γνωρίζει ὅτι δὲν θέλει λάβει τίποτε, καὶ ἂν τινες ἀπατηθῶσι κατὰ πρώτην ἤδη φορὰν διὰ τὸ ἄγνωστον τῆς διατάξεως ταύτης, θέλουσιν ἀρνηθῆ μὲ τὸν καιρὸν τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου ὡς ἐγένετο τὸ **1833**, **34** καὶ **35**, ὅτε ἡ κυβέρνησις ἐζήτει μὲ τὸ κηρὶ νὰ εὕρῃ ἐνοικιαστὰς ἐν καιρῷ τῆς δημοπρασίας τῶν προσόδων, καὶ ἅμα ἐτελείωνεν ἡ ἐνοικίασις ἐθεώρει ὡς ἐχθροὺς καὶ καταπιστὰς τοὺς ἐνοικιαστὰς ὀνομάζουσα αὐτοὺς κερδοσκόπους, ἐνῷ ἂν ὁ ἐνοικιαστὴς δημοσίων πραγμάτων εἶναι κερδοσκόπος, ἐπίσης δύναται νὰ ὀνομασθῆ κερδοσκόπος καὶ ὁ πωλητὴς, καὶ τούτου ἕνεκα ἔμεινε τόσον πλῆθος καθυστερημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν θέλουσιν ἐξομαλυνθῆ πώποτε· καὶ ἐπειδὴ τὸ προϊὸν τοῦτο πολλάκις μένει ἀπώλητον διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος, ὁ φορολογούμενος δύναται νὰ εἴπῃ θαρραλέως εἰς μὲν τὸν παλαιὸν ἐνοικιαστὴν ὅτι ὁ καρπὸς εἶναι ἐκ τῆς νέας συγκομιδῆς, εἰς δὲ τὸν νέον ὅτι εἶναι καρπὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ προσθήκη τοῦ ἐδαφίου τούτου ἐγένετο χάριν τῶν Σαλώνων, εἶναι λίαν συμφερώτερον εἰς τὸ δημόσιον ν' ἀφήσῃ ὅλως διόλου ἀφορολογήτους τὰς ἐλαίας τῶν Σαλώνων διὰ νὰ χάσῃ ἕνα καὶ ὄχι ἑκατὸν εἴκοσιν, ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλαιοδένδρων τοῦ Κράτους ἀναβαίνει εἰς 7,500,000 ἐξ ὧν 70,000 μόνον χιλιάδες εἶναι τῶν Σαλώνων, τὸ δὲ μίασμα τῆς προσθήκης τοῦ μνηθέντος ἐδαφίου θέλει μεταδοθῆ εἰς ὅλον τὸ κράτος καὶ τὸ δημόσιον θὰ ζημιωθῆ ἐπαισθητῶς, καὶ τὸ χείριστον εἶναι ὅτι τοῦτο θέλει μείνει διὰ παντὸς, ἐπειδὴ ἡ ἄπαξ ἐλάττωσις φόρου ἑνὸς προϊόντος διὰ νόμου δυσκόλως ἐπανέρχεται.

Οὐδόλως ὑπάρχει δυσκολία τοῦ νὰ εὑρεθῆ ὁ τρόπος τῆς καταλλήλου θεραπείας, καὶ δύναμαι νὰ εἴπω τοῦτον ἐντὸς μιᾶς ὥρας, ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει νὰ γένῃ ἡ διακοπὴ σήμερον καὶ ἐντὸς τριῶν ὡρῶν, ὁ κύριος ὑπουργὸς εἶναι ἕτοιμος νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν μένει πλέον καιρὸς διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ ἡ Γερουσία νὰ παραδεχθῆ ἕνεκα τῆς ἀνάγκης ταύτης εἶναι ματαιοπονία τὰ πάντα καὶ τὸ κακὸν θεωρεῖται ὡς γενόμενον ἤδη· προλέγω ὅμως ἀπὸ τοῦδε ὅτι ἡ ζημία θέλει εἶσθαι ἐπαισθητὴ ἡ δὲ μετὰ ταῦτα μεταμέλεια ἀχρησίμευτος, καὶ ὅτι οὕτω γενομένου τοῦ πράγματος εἶναι περιττὴ ἡ εἰς τὸν νόμον χάρις τῶν πεντήκοντα ὀκάδων ἐλαιῶν ὡς ἀφορολογήτων εἰς ἕκαστον ἰδιοκτήτην, διότι μενούσης τῆς προσθήκης τοῦ ἐδαφίου ὁ ἰδιοκτήτης ἔχει τὸ ὅλον τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν ἀφορολόγητον.

Ἐὰν κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος ἡ ποσότης τῶν πρὸς βρῶσιν καὶ ἐμπορευσίμων ἐλαιῶν, εἶναι περιττὸν τότε τὸ περιεχόμενον εἰς τὸ ἐδάφιον δ') τοῦ ἄρθρου 2 ὅπερ ὁρίζει ὅτι, « ἐπὶ δὲ τῶν ἐλαιῶν » ὅσαι χρησιμεύουσι πρὸς βρῶσιν, ἢ παράγονται εἰς δήμους, » ἔνθα δὲν ὑπάρχουσιν ἐλαιοτριβεῖα λεπτὰ **2** τὴν ὀκᾶν, καὶ λεπτὰ **2** δικαίωμα ἐπικαρπίας ἀφ' ἑκάστης ὀκᾶς ἐλαιῶν. » Ἐπίσης εἶναι περιττὸς καὶ ὁ παράγραφος **2** τοῦ ἄρθ. **26** τοῦ ἀπὸ **7** Ἀπριλίου **1855** παγίου νόμου, διότι ὑπὸ τὸ πρόσχημα πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν θέλουσι μεταποιεῖ πολλὰς εἰς ἔλαιον ὄχι εἰς τὰ ἐλαιοτριβεῖα ἀλλὰ δι' ἄλλου τρόπου· ἁπλῶς ὅμως εἰς τοῦτο ὅτι καὶ τὸ μνηθὲν ἐδάφιον καὶ ὁ παράγραφος ἔχουν καλῶς, καὶ ὅτι ἡ εἰς τὸ νομοσχέδιον γενομένη προσθήκη ἔχει καλῶς δι' οὓς λόγους ἀνέφερα, καὶ προσθέτω ὅτι εἶναι ἐπραλμένος ὁ εἰκασμὸς τοῦ ὅτι ἡ ποσότης τῆς ζημίας εἶναι μικρὰ καὶ ἀνεπαισθήτος.

Ὁ δὲ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν παρεδέχθη τοὺς

ὑπὸ τοῦ Κ. γερουσιαστοῦ ἐκφοβηθέντας φόβους· διότι ὅ,τι σήμερον νομιμοποιεῖται τοῦτο καὶ ἐγένετο μέχρι τοῦδε μὴ ἐφαρμοζομένου τοῦ ἐν ἰσχύϊ νόμου διὰ τοὺς προεκτεθέντας λόγους.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὸς Κ. Παλαιμήδης· δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ κατατολεμήσω τὸ Νομοσχέδιον, ἀλλ' οὐχ ἧττον λέγω ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀβάσιμοι, ἐνδεχόμενον δὲ νὰ ὑπάρχωσι καὶ νὰ παρουσιασθῶσι καὶ ἄλλαι τοιαῦται ἐπὶ ἑτέρων διατάξεων, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καιρὸς πρὸς πᾶσαν οἱανδήποτε τροποποίησιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιψηφίζοντες τὸ Νομοσχέδιον, ὅπως ἔχει, ἂς εὐχηθῶμεν ἵνα ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν παρουσιασθῇ ἀνάγκη. παρουσιάσῃ εἰς τὰς Βουλὰς τὰ ἀναγκαίας τροπολογίας ἐπὶ τῶν ἐσφαλμένων τυχὸν διατάξεων.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς συνήνεσεν ὅτι ἐὰν παρουσιασθῇ ἀνάγκη θέλει πράξει ὅ,τι δέον.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρ. 2 ὅπως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἔχει. Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα 3 4 5 μέχρι τοῦ 20 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου, ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ἔχουσιν ἄνευ τινὸς ἀντιρρήσεως. Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὁμοιον τῷ ἀνωτέρῳ ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 30, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 τρέχοντος μηνός.

Ἀκολούθως ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Κ. Προέδρου ἡ Γερουσία διέκοψε τὴν Συνεδρίασιν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ἀνεγνώσθησαν ἐν πλήρει συνεδριάσει τὰ πρακτικὰ καὶ ὑπεγράφησαν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἀδὰμ Δούκας.

Ἐπομένως παρελθὼν ὁ Πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀνέγνω τὸ ἑπόμενον Διάταγμα περὶ διακοπῆς τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς πρώτης Συνόδου τῆς ἕκτης Βουλευτικῆς περιόδου.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 31 τοῦ Συντάγματος διακόπτομεν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πρώτης Συνόδου τῆς ἕκτης Βουλευτικῆς Περιόδου ἐπὶ ἡμέρας εἴκοσιν.

Ὁ Ἡμέτερος Πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν θέλει κοινοποιήσει τὸ παρὸν Διάταγμα εἰς τὴν Γερουσίαν ὁ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὴν Βουλήν.

Ἀθῆναι τὴν 29 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

ΑΘ. ΜΙΛΟΥΔΗΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἰω. Γρηγοριάδης,
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 21 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Πεμπτῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν εἰς τὴν θέσιν Γραμματέως τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Χατσίσκον ἀντὶ τοῦ Κ. Α. Δούκα ἀπόντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἀναγνώσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως τὸ ὑπ' ἀριθ. 172 καὶ ἀπὸ 19 Ἀπριλίου ε.ε. ἔγγραφον τοῦ Κ. Προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, δι' οὗ κοινοποιεῖται εἰς τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας ὅτι ἡ Α. Μ ὁ Β. Διατάγματος εὐηρεστήθη νὰ δεχθῇ τὴν παραίτησιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Κ. Θ. Ζαΐμη Βουλευτοῦ, ἐπιτρέψαντος προσωρινῶς εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, νὰ ἀναθέσῃ δὲ προσωρινῶς τὴν διεύθυνσιν τοῦ μὲν ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης Κ. Μ. Μποτλὰν, τοῦ δὲ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐσωτερικῶν Κ. Α. Κουντουριώτην.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἀναφορὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Κ. Κα-

νάρη ἐξαιτουμένου τριακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ Γερουσία ἐνέκρινεν τὴν αἴτησίν του.

Ἀνεγνώσθησαν ἑπομένως δύω ἐκθέσεις τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν Νομοσχεδίων α) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 598,403 38/00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ε. ε. πρὸς πληρωμὴν τῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ α. Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Μαΐου καὶ β') περὶ προξενικῶν τελῶν, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῶσι τὰ Νομοσχέδια ταῦτα περὶ ὧν αἱ ἐκθέσεις πραγματεύονται κατὰ τὴν αὔριον, ἔχουσι δὲ αὗται ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 598,403 38/00 λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ, εὗρεν ἰσχυροὺς τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν πίστωσιν ταύτην λόγους προωρισμένην εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς γενομένης διὰ τῆς ἀπὸ 28 Μαΐου π. ε. Νόμου ΦΛΣ'. αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ α. Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Μαΐου ε. ε. διὸ καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Ἀπριλίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Σ. Καλογερόπουλος, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος
Ν. Πρασσακάκης, Ἀδὰμ Δούκας

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν τελῶν λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, καὶ ἐξετάσασα μετ' ἐπιστασίας τὰς διαφόρους διατάξεις αὐτοῦ καὶ τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν αὐτὰς, παρεδέχθη ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν, τὰ καθέκαστα καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου ταύτου, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Ἀπριλίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Χ. Παπαπολίτης Γ. Δαρειώτης
Ν. Μαυρομμάτις Ι. Παξιμαδῆς.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀντὶ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν ἔφερε τέσσαρα Νομοσχέδια μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων πραγματευόμενα α) περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 201,662 84/00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 β) περὶ νέας ὑποβολῆς ἐπιτρεπομένης δυνάμει Β. Διατάγματος ἀπὸ 17 Μαρτίου ε. ε. τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος 1852, γ) περὶ χορηγίας ἀνὰ δραχ. 1800 ἐτησίως εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν λόγῳ ὑπερτιμήσεως καὶ δ) περὶ Γραμματοσήμου· ἀπεφασίσθη δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου δευτέρου καὶ τετάρτου Νομοσχεδίου νὰ ἐκτυπωθῶσιν ταῦτα, νὰ διανεμηθῶσι πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς καὶ νὰ ἐκλεχθῶσιν ἐπιτροπαὶ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεων· ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου Νομοσχεδίου νὰ προεξετασθῇ τοῦτο ὑπὸ τῶν τμημάτων, καὶ ὅτα τρία ἐξ αὐτῶν εἰδοποιήσωσι ὅτι ἐτοιμάσωσι τὰς ψηφοεκθέσεις των νὰ γίνῃ ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις· ἔχουσι δὲ τὰ νομοσχέδια ταῦτα ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν, ἵνα, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τὸ συνημμένον νομοσχέδιον, διὰ τοῦ ὁποίου χορηγεῖται εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν Ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 201,662 84 ἐπὶ τῆς χρήσεως 1859.

Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν του ὑπέστη ἀλλοίωσίν τινα, καθ' ἣν ἀρχικὴ πίστωσις 23,000 δραχμῶν, δι' ἧς προέκειτο νὰ πληρωθῇ παλαιὸν χρέος τοῦ δημοσίου πρὸς τὸν Σπυρίδωνα Ἰωάννου Τόκα.

Διὰ τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου παρέστησα τὰς ἀνάγκας, αἵτινες προκαλοῦσι τὴν χορηγίαν τῆς πιστώσεως ταύτης. Τῆς ἐκθέσεώς μου δ' ἐκείνης παραπέμπων τὴν παροῦσαν ἀντίτυπον, ἀπέχω τοῦ νὰ ἐπαναλάβω τοὺς ἐν αὐτῇ λόγους, διότι βεβαίως ἡ ἐπανάληψις ἤθελε λογισθῇ ματαιοτονία· Σᾶς παρακαλῶ δὲ, Κύριοι, νὰ φέρητε ἀδιστάκτως ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ τὴν ψῆφον Σας, ἵνα μὴ προσκόψῃ ἡ ὑπηρεσία πρὸς βλάβην τῶν δημοσίων συμφερόντων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν διακοσίων μεθ' χιλιάδων, ἑξακοσίων ἑξήκοντα δύω καὶ λεπτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων ἀριθ. 201,662.84 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859, καταλογιζομένων ὡς ἑξῆς·

Εἰς ἀποζημιώσεις Βουλῶν	δραχ.	70,000
Εἰς γενικὴν ὑπηρεσίαν	»	57,162:84
Εἰς ἔξοδα διοικήσεως	»	74,500
Τὸ ὅλον . . .	»	201,662:84

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῆ εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859, κατὰ τὸν ὡδε προσηρτημένον πίνακα.

Ἄρθρον 3. Τὰ ἔξοδα, δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλουν πληρωθῆ ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Προϋπολογ. Κεφάλ.	Προϋπολογ. Ἄρθρον	Προσδιορισμὸς ἐξόδων καὶ ὑπηρεσιῶν		Πίστωσις. Κατὰ κεφάλαιον	Πίστωσις. Κατ' Ἄρθρον
5	1	Ἀποζημ. Βουλῶν	Βουλή.	60000	
		» »	Γερουσία	10000	70000
6	3	Κεντρικὴ ὑπηρεσία	Ἔξοδα ὑπηρεσίας ὑπουργείου	6000	6000
7	1	Ταμεῖα	Προσωπ. ταμείων	5250	
		»	Ποσοστὰ	15000	20250
9		Ἔξοδα ἐκτάκτων χρήσεων.	. . . . .	30882 84	30882 84
			Ποσοστὰ ἐπιτηδευμάτων	1000	
10	6	Ἄμεσοι φόροι .	Ὁμοίως εἰσοδημ.	10000	20000
12	4	» »	Προσωπικὸν Τυπογραφείου	4000	4000
13	2	Δημόσ. κατασκ.	Ἔξοδα ὑπηρεσίας ἐπαύλ.	10500	
	12	Δημ. νομίσματα.	Ὁμ. κοπῆς χρυσῶν	20000	
	13	» »	Ὁμ. μετακομιδ.	20000	50500
		» »			

Ἀναπληρωτικὴ πίστωσις

Μέρος	Ὑπηρεσία	Ποσὸν
	Ἀποζημιώσεις Βουλῶν	70000
	Γενικὴ ὑπηρεσία	57162 84
	Ἔξοδα διοικήσεως	74500
	Τὸ ὅλον Δραχμαὶ . .	201662 84

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 26 Μαρτίου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Πρὶν ἡ λήξῃ πέρυσιν ἡ Γ΄. Σύνοδος τῆς προλαβούσης Βουλευτικῆς Περιόδου, ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντα Γενικὸν ἀπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὴν χρῆσιν 1852. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ διαρκείᾳ τῆς συνόδου ἐκείνης δὲν ἐφθάσατε νὰ ἐπιψηφίσητε αὐτὸν, σπεύδω νὰ ὑποβάλω αὐτὸν αὖθις εἰς τὴν συζήτησίν Σας, ἐπιτραπέντος μοι τούτου διὰ τοῦ συναπτομένου Β. Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Μαρτίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Ἐπιτρέπομεν τῷ Ἡμετέρῳ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῷ νὰ ὑποβάλῃ ἐκ νέου εἰς τὴν Γερουσίαν τὸν ἀπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1852, ὁ ὁποῖος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ ὑποβληθεὶς εἰς τὴν Γερουσίαν κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον τῆς προλαβούσης Βουλευτικῆς Περιόδου, δὲν ἐφθασε νὰ ἐπιψηφισθῇ ὑπ' αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἀκολουθῶ τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ ἐπισυναπτόμενον Νομοσχέδιον ἀρτίως ψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ ἀποβλέπον τὴν χορηγίαν δρ. 1,800 ἐτησίως εἰς ἕκαστον ἐκπληροῦντα τὰ χρέη τοῦ Γερουσιαστοῦ.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ὑποβάλλων εἰς τὴν συζήτησίν σας νομίζω περιττὸν νὰ συνοδεύσω διὰ μακρᾶς ἐλθέσεως, καθόσον ἡ προκαλέσασα τὴν χορηγίαν ταύτην λόγος τῆς ὑπερτιμήσεως εἶναι εἰς ἅπαντας γνωστός.

Βεβαιζόμεθα ὅμως ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀναγνωρίζοντες τὸ ὀρθὸν τῆς

παρατηρήσεώς μου ταύτης θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιψηφίσητε τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Μαρτίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Εἰς ἕκαστον ἐκπληροῦντα τὰ χρέη τοῦ Γερουσιαστοῦ δίδονται ἐκ τοῦ δημοσίου Ταμείου λόγῳ ὑπερτιμήσεως δραχ. 1 800 δι' ἑκάστην Βουλευτικὴν Σύνοδον πληρωτέα εἰς δύο ἴσας δόσεις κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς Συνόδου.

Ἄρθρον 2.

Ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον δευτέρα δόσις θέλει πληρωθῆ καὶ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς παρούσης Συνόδου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐν μερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Πρὸς ἄρσιν τῶν δυσκολιῶν, αἵτινες, ὡς προεβλέπετο, ἐμελλον ν' ἀπαντηθῶσι κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπὸ 17 Μαΐου 1853 ΣΠΘ΄. νόμου περὶ γραμματοσήμου, ἀνεβλήθη, ὡς γνωστὸν, αὐτὴ δυνάμει τῶν ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1856 καὶ 6 Μαΐου 1858 ΤΑΓ΄ καὶ ΥΞΗ΄ νόμων μέχρι τέλους τοῦ λήξαντος 1859 ἔτους, καὶ παρεσκευάσθη τὸ ἀπαιτούμενον νομοσχέδιον συγκε-

μενον ἐξ ἄρθρου 20, ὧν τὰ πλείστα τροποποιοῦσι διατάξεις τοῦ μὴ ἐκτελεσθέντος νόμου, τινὰ δὲ περιέχουσιν ἐν γένει, ἢ ἐν μέρει νέας. Αἱ διατριβαὶ αὗται τοῦ νομοσχεδίου, ἀντιπαραβαλλόμενοι πρὸς τὸν νόμον, ἔχουσι κατ' ἄρθρον ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον 1. Ἀντὶ τῆς φράσεως «πᾶν γράμμα ἀποστελλόμενον διὰ τῶν δημοσίων ἢ δημοτικῶν ταχυδρομείων ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου» φέρει τὸ νομοσχέδιον «πᾶν γράμμα ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου.» ἡ διαφορὰ αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῶν λόγων, ὅτι ἰδιωτικὰ ταχυδρομεῖα δὲν ὑπάρχουσιν, ὥστε ἡ λέξις δημοσίων, ἥτις ἐν τῇ ἐναντίᾳ περιστάσει ἠθέλησεν εἶσθαι ἀναγκαία πρὸς διάκρισιν, ἀποβαίνει περιττή, καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ὡσαύτως ταχυδρομεῖα δημοτικά, ἀλλὰ ταχυδρόμοι δημοτικοί, ὧν τὰ ἔργα ἐκπληροῦσιν οἱ δημαρχικοὶ κλητῆρες, ἐνίοτε δὲ εἰδικοὶ ταχυδρόμοι.

Ἐκτὸς τούτου ὁ νόμος δὲν προσεῖπε περὶ τῶν κλασμάτων τῶν μεταξὺ τῶν γραμμῶν 15 καὶ 16 καὶ τῶν γραμμῶν 30 καὶ 31, καὶ παρέχει ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ πλησιεστέρου ταχυδρομικοῦ τέλους ἐπὶ γραμμάτων βάρους γραμμῶν 15 καὶ πλέον μέχρι 16, 30 καὶ πλέον μέχρι 31, διὸ συνετάχθη ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ νόμου ἀκριβέστερον, ὁριοθέντος τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους εἰς λεπ. 20 μέχρι 15 γραμμῶν, εἰς λεπ. 40 πλέον μὲν τῶν 15, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμῶν, καὶ εἰς λεπτὰ 80 πλέον μὲν τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμμῶν. Προστέθη δὲ καὶ διάταξις ὑποβαλλουσα εἰς τὰ ἡμίση τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν τὰ γράμματα τὰ ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου. Περὶ τούτων προβλέπει τὸ ἀπὸ 6/18 Νοεμβρίου 1857 Β. διάταγμα (ἀριθ. ἐφημ. 42, σελὶς 176) τὸ προσδιορίζον τὴν διακίνησιν τῶν ἐπιστολῶν καὶ ραβίλλων τῶν παραδιδομένων εἰς τὰ ταχυδρομεῖα ἵνα διανεμηθῶσιν ἐπιτοπίως. Ὑποβάλλει δ' αὐτὰ εἰς τὰ ἴδια ταχυδρομικὰ τέλη.

Τὸ ἁπλοῦν γράμμα γραμμῶν 15 ἀποκλειστικῶς

		εἰς ταχυδρομικὸν τέλος		λεπ.	10
ἀπὸ	15—30	»	»	»	20
»	30—60	»	»	»	30 καὶ

οὕτω καθεξῆς, δηλαδὴ ἀπὸ 30 εἰς 30 γραμμὰς 10 λεπτὰ περιπλέον.

Κατὰ τὸ νομοσχέδιον δὲ γράμμα βάρους μέχρι 15 γραμμῶν ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπάκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 10, ὅταν δ' ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν 15, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμῶν, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 20, καὶ ὅταν ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμμῶν, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 40.

Ἄρθρον 2. Τὸ 2 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ἀντικαθίστησι τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου, ὑποβάλλον τὰ δίγραφα τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὰ τέλη, εἰς ἃ ὑπόκεινται καὶ τὰ γράμματα, περιορίζει δὲ τὰ τέλη ταῦτα εἰς τὰ ἥμισυ τῶν διὰ τὰ γράμματα τελῶν χάριν εὐκολίας τοῦ ἐμπορίου.

Ἄρθρ. 3. 4. 5. 6 καὶ 7.

Τὰ ἄρθρα 3. 4. 5. 6 καὶ 7 προσδιορίζουσι τὰ ταχυδρομικὰ τέλη τῶν ἐφημερίδων, περιοδικῶν συγγραμμάτων, ἐντύπων διαφόρων, βιβλίων ἐν γένει καὶ πρωτοκόλλων.

Ὁ νόμος ἐν ἄρθρῳ 2 διατυπᾷ τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα κατὰ φύλλον πλήρες ἢ μὴ πλήρες, ὑποβάλλων ἕκαστον τούτων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐξωφύλλου, εἰς ταχυδρομ. τέλος λ. 2, διαιρῶν δὲ τὰ βιβλία εἰς δύο κατηγορίας, δηλονότι εἰς ἐκκλησιαστικὰ καὶ διδακτικά, ἢ ἐπιστημονικά, ὑποβάλλει ταῦτα τε καὶ τὰ ἔντυπα πρωτόκολλα, διδακτέα ἢ μή, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος κατὰ λόγον τοῦ βάρους των, τουτέστι μέχρι μὲν τῶν 100 γραμμῶν βάρους εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 10, ἀπὸ 100 δὲ μέχρι 200 εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 20 καὶ καθεξῆς, αὐξανομένου δηλαδὴ τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους ἀνὰ πᾶσαν ἑκατοντάδα γραμμῶν κατὰ λεπ. 10· ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 3 διατιμᾷ τὰ διάφορα ἔντυπα κατὰ φύλλον, ὑποβάλλει ἕκαστον τούτων, ἄνευ διακρίσεως μεγέθους, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 4.

Τὸ νομοσχέδιον εἰσάγει ἀντὶ τῆς κατὰ φύλλον διατιμήσεως τὴν κατὰ βάρος, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἵνα ἄρῃ τὰς δυσκολίας, ἃς συνεπάγεται εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἡ ἀρίθμησις τῶν φύλλων τῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων, προσέτι δὲ καὶ τῶν ἐφημερίδων, ὅσάκις πέμπονται διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς δέσμας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα καταπαύσῃ ἀδικίαν προσγενησομένην ὡς ἐκ τῆς κατὰ φύλλα διατιμήσεως εἰς τὰ περιοδικὰ συγγράμματα.

Τῷ ὄντι, κατὰ τὰς γενομένας παρατηρήσεις, ἐὰν τὰ ἐκδιδόμενα νῦν περιοδικὰ συγγράμματα διατιμηθῶσι κατὰ φύλλον, θέλουσιν ὑποβληθῆ εἰς τ' ἀκόλουθα τέλη.

1) Ἡ Ἰατρικὴ Μέλισσα συγκειμένη ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 7 μετὰ τοῦ ἐξωφύλλου εἰς ταχυδρ. τέλος . . λεπτῶν 14
2) Ἡ Παιδώρα ἐκ 5 » » » 10
3) Ὁ Ἀσκληπιὸς » 5 » » » 10
4) Ὁ Σόλων » 4 » » » 8
5) Ὁ Ἱερομνήμων » 7 » » » 14
6) Ὁ Εὐαγγελικὸς Κῆρυξ 4 » » » 8

ἐν ᾧ διαπιμπρένων κατὰ βάρος εἰς γραμμὰς, συμφώνως πρὸς τὸ νομοσχέδιον, τὸ ταχυδρομικὸν τέλος τῆς μὲν Μελίσσης, ἑλκούσης βάρος 72 γραμμῶν, ἔσται λεπ. 8, τῆς Παιδώρας, ἑλκούσης βάρος γραμμῶν 55, λεπ. 6, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἔχοντος βάρος γραμμῶν 42, λ. 5, τοῦ Σόλωνος, ἔχοντος βάρος γραμμῶν 36, λεπ. 4, τοῦ Ἱερομνήμονος, βάρους γραμμῶν 60, λεπ. 6, καὶ τοῦ Εὐαγγελικοῦ Κήρυκος, ἔχοντος βάρος γραμμῶν 42, λεπ. 5. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα ὑποβάλλονται εἰς μετριώτερα τέλη· καὶ παρ' ἡμῖν δὲ ἡ καθεστῶσα νομοθεσία, ἂν καὶ οὐδέποτε ἐτηρήθη, ὡς συμφωνουμένων τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν κατ' ἀποκοπὴν, τὰ εὔνοει, διότι κατὰ τὸ ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1837 Β. διάταγμα περὶ διατιμήσεως περιοδικῶν συγγραμμάτων κλ. (Ἐφημ. Κυβερ. φύλ. 45. σελ. 188), συλλογαί, περιοδικὰ συγγράμματα, περιοδικὰ φυλλάδια τῶν νόμων, ἢ χρονικὰ ὑπομνήματα δημοσιευόμενα ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀφιερωμένα μόνον εἰς τὰς τέχνας, ἐπιστήμας, ἢ βιομηχανίαν, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρ. τέλος 3 λεπτῶν τὸ τυπογραφικὸν φύλλον, ἐν ᾧ καθ' ἕτερον Β. διάταγμα τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἐν γένει ἢ ἐν μέρει πραγματευόμενα περιοδικὰ συγγράμματα ὑπόκεινται εἰς ταχυδρ. τέλος λεπ. 4 κατὰ φύλλον 30 ὑποδεκαμέτρων καὶ κατωτέρω· ἢ κατὰ βάρος ἄλλως τε διατίμησις εὐθέως ἐπιβαρύνει τὰς ἐφημερίδας, διότι, κατὰ τας γενομένας παρατηρήσεις, ἐκ τῶν νῦν ἐκδιδομένων ἐντεῦθεν καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις 29 ἐφημερίδων ἡ Ἀθηνᾶ ἔχει τὸ μεγαλύτερον βάρος, συνισταμένων εἰς γραμμὰς 22, καὶ θέλει ὑπόκεισθαι εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπ. 3 τὸ φύλλον· πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ, ὧν τὸ βάρος ποικίλλεται μεταξὺ τῶν γραμμῶν 5 καὶ 18, θέλουσιν ὑπόκεισθαι εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λ. 2. Εἰς τὴν ἐκπομπὴν τῶν ἄνω τούτων τοῦ νομοσχεδίου, τὰς ἀφορώσας τὸν διακάβμασιν τοῦ βάρους τῶν ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν συγγραμμάτων καὶ τῶν διαφόρων ἐντύπων, τὸν τρόπον τῆς ἀποστολῆς κτλ. νομίζομεν περιττὸν νὰ ἐλθωμεν, διότι αἱ περὶ τούτων διατάξεις εἰσὶ σαφεῖς· παρατηροῦμεν δὲ μόνον, ὅτι τὰ

περὶ βιβλίων ὡρίσθησαν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ γενικώτερον, ἀντικατασταθεισῶν τῶν φράσεων τοῦ νόμου « βιβλία ἐκκλησιαστικὰ, διδακτικὰ ἢ ἐπιστημονικὰ » διὰ τῶν «βιβλία ἐν γένει χαρτόδετα, ἢ βιβλιοδετημένα ».

Ἄρθρ. 8. Διὰ τοῦ 5 ἄρθρου τοῦ νόμου προνοοῦνται τὰ περὶ ἀτελείας τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων, καὶ διὰ μὲν τοῦ §. α. αὐτοῦ δίδεται ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν ἐπισήμων, καθ' ὃν τοιαῦτα εἰσὶ τὰ ὑπὸ τῶν δημοσίων ἀρχῶν τοῦ Κράτους ἐπιστελλόμενα· διὰ δὲ τοῦ §. β'. ὁρίζονται τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἡμιεπισήμων, ἢ μᾶλλον ὁρίζεται τίνες ἔχουσι δικαίωμα νὰ ἐπιστέλλωσι τοιαῦτα, καὶ τίθενται τὰ ὅρια τοῦ δικαιώματος τούτου. Τὸ νομοσχέδιον ἔχει ἄλλως· καθιεροῖ καὶ αὐτὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀτελείας τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων καὶ τῶν ἡμιεπισήμων, κατὰ τρόπον ὅμως μᾶλλον ἀπόλυτον, κατὰ δὲ τὸ παράδειγμα τῆς νομοθεσίας ἄλλων ἐθνῶν παραπέμπει τὸν προσδιορισμὸν τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα Β. διατάγματος, παρέχον οὕτω τὴν εὐκολίαν εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν νὰ κανονίσῃ τὰ περὶ τούτου καταλληλότερον καὶ συμφωνότερον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας, ὁρίζουσα, πλὴν τῶν χαρακτηριστικῶν, καὶ τοὺς τηρητέους ὅρους ἐν τῇ ἀποστολῇ αὐτῶν καὶ ἰδίως τῶν ἡμιεπισήμων πρὸς προλήψιν καταχρήσεων· σημειοῦμεν δ' ἐνταῦθα, ὅτι παρ' ἡμῖν Β. διατάγματα, δι' ὧν ἐχορηγήθη ἀτέλεια, εἰσὶ τὰ ἑξῆς·

α.) Τὸ ἀπὸ 21 Ἰουνίου /3 Ἰουλίου 1837, καθ' ὃ τὰ δικόγραφα τῶν πενήτων ἀποστέλλονται δωρεὰν, ὅταν ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος τῆς ἐπιστολῆς ὑπάρχῃ σημείωσις «δικόγραφον πένητος» χρονολογημένη καὶ ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἀρχιδίου εἰσαγγελέως ἢ ἀντεισαγγελέως, προέδρου ἐμποροδικῶν, ἢ εἰρηνοδίκου, καὶ φέρῃ τὴν ἐπίσημον τῶν ἀρχῶν τούτων σφραγῖδα.

β'.) Τὸ ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου /7 Φεβρουαρίου 1837, τὸ ὁποῖον χορηγεῖ ἀτέλειαν εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας, καὶ ἕτερον διάταγμα ἐκδοθὲν τὸ 1838 καὶ χορηγοῦν ἀτέλειαν εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ Πανεπιστημίου.

γ'.) Τὸ ἀπὸ 15/27 Ἀπριλίου 1842, τὸ ὁποῖον χορηγεῖ ἀτέλειαν εἰς τὰ ἡμιεπίσημα τῶν ὑπουργῶν πρὸς τοὺς ὑπαγομένους εἰς αὐτοὺς ὑπαλλήλους, τὰ τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπάρχων πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς, τὰ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἐν γένει τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὰ τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων πρὸς τοὺς ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους καὶ τὰ τούτων πρὸς τὸν γενικὸν διευθυντὴν, καὶ προσδιορίζ-

ζει τοὺς ὅρους τοὺς τηρητέους ἐν τῇ ἀποστολῇ τῶν ἡμεπισήμων τούτων.

Ἄρθρ. 9. Τὸ ἄρθρον 9 τοῦ νομοσχεδίου ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ἀντὶ τῆς περικοπῆς «περὶ τῶν παραδιδομένων εἰς τὰ ταχυδρομεῖα γραμμάτων, ἐφημερίδων, δειγμάτων κλ.» τοῦ ἐδαφίου 1 φέρει τὸ νομοσχέδιον «περὶ τῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βασιλείου ἀποστελλομένων γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους» τοῦτο δέ, διότι καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ Κράτους διεσθυνόμενα γράμματα καὶ λοιπὰ εἰς τὰ ταχυδρομεῖα παραδίδονται, ἢ μᾶλλον διὰ τῶν ταχυδρομείων ἀποστέλλονται, ἀλλὰ περὶ τούτου ὁρίζει τὸ ἄρθ. 10.

Τὸ 3 ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου τούτου, ἐπέχον τόπον τοῦ αὐτοῦ ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 6. τοῦ νόμου, εἶναι ὅλως διάφορον. —

Ὁ νόμος δὲν προνοεῖ περὶ τῶν γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων τῶν φερόντων γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας, οὐδὲ περὶ τοῦ πρακτέου ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ ἀποστολεὺς τοιούτων ἢ καὶ ὅλως μὴ φερόντων γραμματόσημον καθίσταται ἐξ οἱουδήποτε ἐπ' αὐτῶν σημείου γνωστός· τὸ νομοσχέδιον ἀπ' ἐναντίας προνοεῖ περὶ ἀμφοτέρων, ὁρίζον μὲν γενικῶς, ὅτι καὶ τὰ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας δὲν ἀποστέλλονται, ὑποχρεοῦν δὲ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν νὰ γνωστοποιῇ εἰς τὸν ἀποστολέα, ἂν ἐξ οἱουδήποτε σημείου ὑπάρχοντος ἐπὶ τῶν γραμμάτων καὶ λοιπῶν καθίσταται γνωστός, τὸ αἴτιον τὸ κωλύον τὴν ἀποστολήν, καὶ νὰ τὸν προσκαλῇ νὰ ἐπιθέσῃ τὸ γραμματόσημον ἢ νὰ συμπληρώσῃ αὐτό· ἐκτὸς δὲ τούτου νὰ δημοσιεύῃ κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν μὴ φερόντων γραμματόσημον, ἢ φερόντων τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους διά τινος τῶν δημοτικωτέρων ἐφημερίδων πρὸς γνῶσιν τῶν ἀποστειλάντων αὐτά· αἱ διατάξεις αὗται σκοπὸν προτίθενται, ὡς πρόδηλον, νὰ ἐξασφαλίσωσιν, ὅσον ἔνεστι, τὰ συμφέροντα τῶν ἀνταποκρίτων μένων. Ἡ Κυβέρνησις μάλιστα, ὑπ' ὄψιν ἰδίως ἔχουσα τὰ λεθη, εἰς τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τοῦ ὅλως νέου τρόπου τῆς καταβολῆς τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν θέλουσι περιπίπτει κατ' ἀρχὰς οἱ ἀνταποκρινόμενοι, καὶ ὅτι πανταχοῦ, ὅπου εἰσήχθη κατὰ πρῶτον τὸ γραμματόσημον, οἱ νομοθέται, μὴ ἀποβλέψαντες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν αὐστηρὰν καὶ ἀδυσώπητον τήρησιν τῆς διατάξεως περὶ τῆς προκαταβολῆς τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν ὑπὸ τοῦ ἀποστέλλοντος, ἐπεδίωξαν τὴν κατόρθωσιν τῆς εἰσαγωγῆς της βαθμηδὸν καὶ δι'

ἐμμέσου τρόπου, ἵνα προλάβωσιν ἐνδεχομένην διατάραξιν τῶν καινωνικῶν καὶ ἐμπορικῶν σχέσεων ἐκ τοῦ ἀποτόμου τῆς ἐφαρμογῆς, καὶ ἵνα ἐξοικειώσωσι βαθμηδὸν τοὺς πολίτας πρὸς τὸ νέον σύστημα, ἐσκέφθη πολὺ ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ νομοσχέδιον τὴν διάταξιν, ὅτι ἐπιτρέπεται ν' ἀποστέλλωνται εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τά τε μὴ φέροντα γραμματόσημον καὶ τὰ φέροντα τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας γράμματα καὶ λοιπὰ, ἐπιδαρυνομένου τοῦ ἐπιγραφομένου, ἂν τὰ δεχθῇ, μὲ διπλάσιον μὲν ταχυδρομικὸν τέλος, ὅταν τὰ γράμματα καὶ λοιπὰ δὲν φέρωσι ποσῶς γραμματόσημον, μὲ διπλάσιον δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ὅταν φέρωσι γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας· μόνον δὲ ἐκ φόβου μὴ ἡ ἐξαίρεσις λάβῃ τὸν τόπον τοῦ γενικοῦ κανόνος ἀπετράπη τῆς εἰσαγωγῆς τοιούτων διατάξεων καὶ περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν ἐν τῷ τελευταίῳ ἐδαφίῳ τοῦ προκειμένου ἄρθρου ἐξαίρεσιν, καθ' ἣν ἐπὶ ἓν ἔτος μετὰ τὴν μεταποίησιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς νόμον καὶ τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ, τὰ γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα τὰ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας ἀποστέλλονται εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ἀλλ' ἐπὶ καταβολῇ ὑπὸ τῶν ἐπιγραφομένων τοῦ ἐλλείποντος μὲν, ἂν τοῦτο ἦναι ἴσον τῷ ἡμίσει τοῦ ὅλου ἐνιαύσιου τέλους, ἢ ἔλαττον αὐτοῦ, τοῦ διπλασίου δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ἂν τὸ ἔλλειπον τοῦτο ἦναι μεῖζον τοῦ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἐνιαύσιου τέλους. Ἡ διάταξις αὕτη φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἄδικος, ὡς τιμωροῦσα τὸν ἐπιγραφόμενον διὰ παραβάσεις τοῦ ἀποστέλλοντος, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πρῶτος δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δεχθῇ τὸ γράμμα ἢ ἄλλο, ἀλλ' ἐλεύθερος νὰ τὸ δεχθῇ ἢ νὰ μὴ τὸ δεχθῇ, ἡ παραδοχὴ παρέχει τὸ τεκμήριον, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ γράμματος συμφέρον εἶναι πολὺ ἀνώτερον τοῦ πληρωτέου εὐτελοῦς ποσοῦ, ὅπερ εἰς οὐδὲν λογίζεται ἀπέναντι τοῦ εἰρημένου συμφέροντος, ἢ ὅτι ἔχει τὴν εἰκολίαν νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἀποστείλαντος τὸ καταβληθὲν τέλος, τούτου δὲ γενομένου, τὴν ποινὴν ἐπιχει ὁ τελευταῖος οὗτος, ὅστις καθίσταται προσεκτικώτερος εἰς τὸ μέλλον πρὸς ἀποφυγὴν τῶν παραβάσεων καὶ τῆς ἐντεῦθεν ζημίας.

Ἄρθρον 10. Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ νομοσχεδίου ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου τοῦ προσδιορίζοντος τὰ ἐσωτερικὰ ταχυδρομικὰ τέλη τῶν γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ γραφείου τῆς παραδόσεως, ἢ παραδίσεως μέχρι τοῦ τῆς ἐξόδου, ἢ ἀπὸ τοῦ τῆς εἰσόδου μέχρι τῆς διευθύνσεως· αἱ διαφοραὶ δὲ τοῦ ἄρθρου

τούτου ἀντιπαραβαλλομένου πρὸς τὸ τοῦ νόμου, εἰσὶν αἱ ἑξῆς· α') ἐλήφθη καὶ ἐνταῦθα πρόνοια νὰ τεθῇ ἐκποδὼν ἡ ἀμφιβολία, περὶ ἧς γίνεται λόγος ἐν ταῖς διασαφήσεσι, ταῖς ἀρομώσαις τὸ 1 ἄρθρον· β') μετὰ τὴν τοῦ 1 ἐδαφίου τοῦ νόμου φράσιν «εἰς πᾶσαν 15 γραμμῶν αὔξησιν» προστεθῇ καὶ ἡ ἑπομένη «ἢ κλάσμα αὐτῆς.» γ') ἐλήφθη φροντὶς περὶ ὑπαγωγῆς τῶν δειγμάτων τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὰ ἡμίσεα τῶν διὰ τὰ γράμματα τελῶν χάριν εὐκολίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ δ') προστεθῇ ὁ τελευταῖος παράγραφος, δι' οὗ προσδιορίζονται τὰ λεγόμενα ὑπερόρια τέλη διὰ τὰ γράμματα καὶ λοιπὰ τ' ἀποστελλόμενα ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὰ ἐν Τουρκίᾳ καὶ ταῖς ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις τῆς Δακίας ἑλληνικὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἢ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων ἀποστελλόμενα καὶ μεταχομιζόμενα διὰ ταχυδρόμων κατὰ ξηρὰν διατρεχόντων δημοσία δαπάνῃ, ἢ ἐκτελούντων τὴν προκειμένην ὑπηρεσίαν ἐπὶ κομίστροις καταβαλλομένοις ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν τῆς Τουρκίας ἢ τὴν τῶν Ἡγεμονιῶν.

Ἄρθρον 11. Εἰς τὸ 11 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἀντικαθιστῶν τὸ 1 ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νόμου, εἰσήχθησαν αἱ ἐξασφαλιστικαὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἀνταποκρινομένων διατάξεις, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὸ μέρος τῆς παρούσης τὸ ἀφορῶν τὸ 3 ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 9· ὡρίσθη δὲ ἐκτὸς τούτου, ὅτι γράμματα καὶ λοιπὰ ἀποστελλόμενα εἰς μέρη τῆς ἀλλοδαπῆς, ἐν οἷς κατὰ τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις ἡ προκαταβολὴ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι προαιρετική, ἔχει δηλονότι ὁ ἀποστέλλων τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα νὰ προπληρώνῃ τὰ τέλη ἢ ν' ἀφίνῃ αὐτὰ εἰς βάρος τοῦ ἐπιγραφομένου, καὶ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας, ἀποστέλλονται μέν, ἀλλὰ θεωροῦνται ὡς ὅλως ἀπλήρωτα, καὶ εἰσπράττεται τὸ ὅλον ἐνόμων τέλος ἀπὸ τοὺς ἐπιγραφομένους· ἡ ποινὴ εἶναι ἐνταῦθα βαρυτέρα ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι πρόκειται καὶ περὶ τελῶν ξένων, τὰ ὁποῖα τὸ δημόσιον ὀφείλει νὰ πληρώνῃ εἰς ξένας ἀτμοπλοϊκὰς ἑταιρίας καὶ ταχυδρομικὰς διοικήσεις.

Ἄρθρον 12. Εἶναι ὅμοιον τοῖς ἐδαφ. 1 καὶ 2 τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νόμου πλὴν γραμματικῶν τινων διαφορῶν.

Ἄρθρον 13. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ νόμου, πλὴν δὲ γραμματικῶν τινων διαφορῶν προνοεῖ καὶ περὶ ποσοστοῦ χορηγητέου εἰς τοὺς πωλητὰς τοῦ γραμματοσήμου δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἰδιώτας, καὶ περὶ ἀντιμισθίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἄλλων κλάδων, ἢ ἰδιωτῶν τῶν ἐπιφορτισμένων ἢ ἐπιφορτισθησομένων ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν, προσδιορίζον τὸν ἀνώτατον ὅρον τοῦ μὲν καὶ τῆς δέ.

Αἱ προσθῆκαι αὗται στηρίζονται ἐπὶ τῶν ἑξῆς λόγων·

α) Τὸ γραμματόσημον ἐκτυπούμενον θέλει παραδίδεσθαι εἰς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἰδιώτας, εἰς οὓς θέλει ἀνατεθῇ ἡ κατὰ τόπους πώλησίς του, ὅπως δύνωνται οἱ πολῖται νὰ εὑρίσκωσι πάντοτε προχείρως καὶ ἀγοράζωσι τοιοῦτον πρὸς τὴν διὰ τῆς ἐπιθέσεώς του ἐπὶ τῶν γραμμάτων καὶ λοιπῶν προκαταβολὴν τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν· πρὸς τοῦτο ὅμως ἀνάγκη νὰ γίνηται δυσὶν θάτερον, ἢ νὰ δοθῇ ἅπαξ εἰς τοὺς ἐπιφορτισθησομένους τὴν πώλησιν ποσόν τι γραμματοσήμου ἐπὶ πιστώσει, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν βέλουσιν ἀποδώσει οὗτοι βραδύτερον εἰς τὸ δημόσιον, ἢ νὰ τὸ ἀγοράζωσι τοῖς μετρητοῖς, ἀλλ' ἐπὶ παραχωρήσει ἐνὶ ἑκάστῳ ποσοστοῦ τινος λόγῳ προμηθείας εἰς ἀποζημίωσίν του διά τε τὸν τόκον τῶν πρὸς ἀγορὰν καταβαλλομένων χρημάτων καὶ διὰ τοὺς περὶ τὴν πώλησιν κόπους του.

Ἐπειδὴ εἰς πολλὰ μέρη θέλουσιν ἐπιφορτισθῇ μὲ τὴν πώλησιν τοῦ γραμματοσήμου καὶ ἰδιῶται, ἵνα τὸ εὑρίσκωσιν οἱ πολῖται πάντοτε καὶ προχειρότερον, χωρὶς δὲ συμφέροντός τινος δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀναδεχθῶσιν οὗτοι τὴν πώλησιν, καὶ ἐπειδὴ προσέτι καὶ οἱ ὑπάλληλοι δίκαιον εἶναι ν' ἀπολαμβάνωσιν ὠφελείας τινὸς ἀπὸ τῆς πωλήσεώς του χάριν τῆς φροντίδος, ἣν θέλουσιν ἔχει, καὶ τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν, προετιμήθη τὸ σύστημα τῆς χορηγίας ποσοστοῦ λόγῳ προμηθείας.

β') Εἰδικοὶ διευθύνται, ὑποδιευθύνται καὶ ἐπιστάται ταχυδρομείων δὲν εἶναι διωρισμένοι πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχουσι ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἀλλ' ἐν πολλοῖς τούτων διευθύνουσι τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν δημόσιοι ὑπάλληλοι ἄλλων κλάδων, ἢ καὶ ἰδιῶται, ἐπὶ ποσοστῷ 20 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν ταχυδρομικῶν εἰσπράξεων, προσδιοριζομένῳ διὰ τῶν Β. διαταγμάτων, δι' ὧν ἀνατίθεται αὐτοῖς ἡ ἐκτέλεσις τῆς ὑπηρεσίας ὡρισμένων ταχυδρομικῶν γραφείων δυνάμει τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν ταχυδρομείων ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1836 Β. διατάγματος· τὸ ποσοστὸν τοῦτο κρατοῦσιν ἐκ τῶν εἰσπράξεων καὶ παραδίδουσι τὰς λοιπὰς εἰς τὸ ἀριθμοδιον ταμεῖον. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ γραμματοσήμου ἡ εἰς χρήματα εἴσπραξις θέλει ἐκλείπει ὅλως, ἐδέησε νὰ ληφθῇ πρόνοια

περὶ ἀντιμισθίας τῶν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγομένων ὑπαλλήλων, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων ἀναβαίνει νῦν εἰς 49.

Ἄρθρ. 14. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντιπαραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἄρθρ. 11 τοῦ νόμου, τοῦ ὁποίου τὸν τόπον ἐπέχει, διαφέρει κατὰ τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ προστίμου ἐμετριάσθη ἀπὸ δραχ. 50 εἰς 20, καὶ ἐν ὑποτροπῇ ἀπὸ δραχ. 100 εἰς 50· ἡ μετρίασις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τοῦ λόγου, ὅτι εἶναι ἐλλογώτερον νὰ τιμωρῶνται ἐλαφρότερον τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων οἱ τῶν ἄλλων κλάδων ὑπάλληλοι, ὅπερ δὲν ἐτήρησεν ὁ νόμος ὡς πρὸς τὸν ἐλάχιστον ὅρον, τιμωρῶν διὰ τοῦ ἀμέσως ἑπομένου 12 ἄρθρου μὲ χρηματικὴν ποινὴν 20 μέχρι 200 δραχμῶν τοὺς ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους.

Ἄρθρ. 15. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντικαθίστησι τὸ ἄρθρον 12 τοῦ νόμου· ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος § τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτρέπει τὴν ἐπὶ ἓν ἔτος ἀποστολὴν γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων φερόντων γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας, ἔδέησε ν' ἀντικατασταθῇ ἡ φράσις «μὴ φέροντα γραμματόσημον, ἢ φέροντα κατωτέρας ἀξίας» διὰ τῆς «κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου»· αὐξήθη δὲ ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς χρηματικῆς ποινῆς ἀπὸ δραχ. 20 εἰς 50, διὰ τὸν προεκτεθέντα λόγον, καὶ ἀντὶ τῆς φράσεως «ἐν ὑποτροπῇ δὲ ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας» εἰσήχθη ἡ φράσις «ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ ποινικοῦ νόμου.»

Ὅ,τε νόμος καὶ τὸ νομοσχέδιον διὰ τῆς ἐπιβολῆς χρηματικῆς ποινῆς ἀνάγουσι τὴν προκειμένην παράβασιν εἰς πλημμέλημα· ἡ διὰ τοῦτο δὲ καταδίκη, ὡς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, δέον νὰ συνεπάγηται καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἔκπτωσιν, περὶ ἧς προνοεῖ τὸ 21 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου· τὸ εἶδος δὲ τοῦτο τῆς παύσεως ἁρμόζει ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ οὐχὶ παῦσις ἐκ διοικητικῶν αἰτίων, περὶ ἧς οὐδόλως ἀναγκαῖον εἶναι νὰ διατάττῃ ὁ νόμος.

Ἄρθρ. 16. Τὸ 16 ἄρθρον ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ νόμου, τοῦ ὁποίου διαφέρει μόνον καθ' ὅσον ἀφῃρέθησαν αἱ λέξεις «εἰς τὸν ἀποστείλαντα,» ὡς παρέλκουσαι, καὶ προσετέθησαν μετὰ τὴν φράσιν «ἡ ἀποζημίωσις καταβάλλεται παρὰ τοῦ δημοσίου» «κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ὁρισμούς,» καθ' οὓς, περιεχομένους ἐν τῷ ἀπὸ 12|24 Ἰουνίου 1836 Β. διατάγματι, (Ἐφημ. Κυβερν. ἀριθ. 28, σελὶς 127), ἀποζημίωσις δι' ἀπώλειαν γραμμάτων ἐπὶ συστάσει ὀφείλεται μόνον, ἂν ἡ ἀπαίτησις γίνεται ἐντὸς δύω

μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ ἀποδεικτικοῦ τοῦ ταχυδρομείου, διότι τὰ γράμματα τῆς τοιαύτης κατηγορίας καὶ παραλαμβάνονται καὶ παραδίδονται ἐπὶ ἀποδείξει.

Ἄρθρ. 17. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ἀπαράλλακτον πρὸς τὸ ἄρθρον 14 τοῦ νόμου· σημειωτέον δ' ἐνταῦθα, ὅτι ὁ νόμος διατάσσει διὰ τοῦ ἄρθρου 15 νὰ δημοσιευθῇ πίναξ ἀκριβὴς τῶν ἐξωτερικῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, εἰς τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις στηριζόμενος, ἐπιμελείᾳ τῶν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείων· ἀλλὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς ἐμπεριέχον διάταξιν κανονιστικήν, δὲν περιελήφθη εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Ἄρθρ. 18. Καὶ τοῦτο τὸ ἄρθρον κατ' οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 19. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ὅλως νέον καὶ προβλέπει περὶ ποινῶν κατὰ τῶν κατασκευαζόντων ἀθεμίτως ἢ τυθέντων εἰς κυκλοφορίαν γραμματόσημων.

Ἄρθρ. 20. Τέλος τὸ ἄρθρον 20 καταργεῖ ἐκτὸς ἰσχύος τὸν ἀπὸ 17 Μαΐου 1855 Σιθ'. νόμον περὶ γραμματοσήμου, ὡς καὶ πάσας τὰς εἰς τὸν παρόντα ἀντιβαινούσας διατάξεις.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, εἰσαχθὲν εἰς τὴν Βουλὴν, ἐπεψηφίσθη ἤδη ὑπ' αὐτῆς ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς 19|21 Μαρτίου ε. ε. ὡς βέλτε εὐαρεστηθῇ νὰ παρατηρήσητε ἐκ τῶν συναπτομένων πρακτικῶν της, ἀφ' οὗ ἐπηνέχθησαν εἰς τὰ ἄρθρα 1, 2, 3, 8, 9, 10 καὶ 11 αὐτοῦ τροποποιήσεις τινὲς, ἐγγυσαι κατ' ἄρθρον, ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον 1. Ἀντικατεστάθη ἡ λέξις «γραμμὴ» διὰ τῆς λέξεως «γραμμαρίου» καὶ ἐτροποποιήθη ἡ κατὰ λόγον τοῦ βάρους διαβάθμησις τοῦ τέλους, προστιθέντος διαμέσου βαθμοῦ περιλαμβάνοντος τὸ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 30, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 60 γραμμαρίων.

Ἄρθρον 2. Προσετέθη διάταξις, καθ' ἣν τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων πρέπει ν' ἀποστέλλωνται ἐντὸς περικαλυμμάτων ἀσφραγίστων καὶ ὑπὸ κινητὴν ταινίαν, διευκολύνουσαν τὴν ἐξέλεγξιν.

Παράγραφος 1, τοῦ ἄρθρου 3. Ἐσημειώθη τὸ τέλος ἑκάστου ἀντιτύπου ἐφημερίδος, ἢ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἀπὸ 2 λ. εἰς 1, ὁρισθέντων τῶν 30 γραμμαρίων ὡς μονάδος τοῦ βάρους ἀντὶ τῶν 20, τὰ ὁποῖα ὥριζε τὸ νομοσχέδιον, καὶ ἀποφασισθέντος νὰ προβαίνῃ τὸ τέλος εἰς αὔξησιν κατὰ λ. 1 ἀνὰ

πᾶσαν εἰκοσάγραμμον καὶ οὐχὶ δεκάγραμμον αὔξησιν κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Ἄρθρον 8. Ὡρίσθησαν ἐν τῷ Νόμῳ τὰ ἡμιεπίσημα τὰ ἀπολαύοντα ἀτελείας, ἐνῷ τὸ νομοσχέδιον ἄφινε τὰ περὶ τούτου εἰς τὴν ἀρμοδιότητα Β. Διατάγματος· μετεβλήθη δὲ τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἄρθρου τούτου, ἔχον ἐν τῷ εἰσαχθέντι νομοσχεδίῳ. «Διὰ Β. Διατάγματος θέλουσι προσδιορισθῆ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων» εἰς τὸ «Διὰ Β. Διατάγματος θέλουσι προσδιορισθῆ οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων.

Ἄρθρον 9. Ἀντικατεστάθησαν αἱ ἐκφράσεις «διά τινος τῶν δημοσιωτέρων ἐφημερίδων» διὰ τῶν «διά τινος τῶν ἐν τῷ νομῷ, ἢ ἐν ἐλλείψει διά τινος τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Κράτους ἐκδιδομένων δημοσιωτέρων ἐφημερίδων.»

Ἄρθρον 10. Ἀφῃρέθησαν αἱ φράσεις «οἱ κατάλογοι, τὰ προγράμματα» καὶ προστέθη ἡ φράσις «τὰ βιβλία».

Ἄρθρον 11. Ἡ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐπενεχθεῖσα τροποποίησις ἀνάγεται εἰς τὴν σύνταξιν, εὐδηλος καθισταμένη ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ τοῦ εἰσαχθέντος νομοσχεδίου, ἔχον, ὡς ἑξῆς·

«Τῶν διευθυνομένων ἐκτὸς τοῦ Κράτους γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων τὰ ταχυδρομικὰ τέλη Ἑλληνικά τε καὶ ξένα προπληρόνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου, ὅταν ταῦτα ὑπόκηνται εἰς προπληρωμὴν ταχυδρ. τελῶν κατὰ τὰς ταχυδρ. συμβάσεις, ἢ ὅταν οἱ ἀποστέλλοντες θέλωσι νὰ προπληρώνωσιν αὐτά, ἢ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ταχυδρομικὴ σύμβασις. Ὡς πρὸς δὲ τὰ μὴ φέροντα γραμματόσημον, ἢ φέροντα τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας, ἐνεργοῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἐδ. 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ παρόντος Νόμου. Γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα διευθυνόμενα εἰς μέρη τῆς ἀλλοδαπῆς, ὅπου κατὰ τὰς συμβάσεις ἡ προκαταβολὴ τῶν ταχυδρ. τελῶν εἶναι προαιρετική, καὶ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας ἀξίας ἀποστέλλονται μέν, ἀλλὰ θεωροῦνται ὡς ὅλως ἀπλήρωτα, καὶ εἰσπράττεται τὸ ὅλον ἔννομον τέλος ἀπὸ τοὺς ἐπιγραφομένους.»

Τοιαῦται εἰσὶν ἐν συνόψει αἱ ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο γενόμεναι μεταβολαί· εἰσάγοντες δ' αὐτό, κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅπως ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ παρα-

καλέσωμεν αὐτὴν νὰ εὐχαρεστηθῇ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισίν του.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Ἀπριλίου 1860.

Οἱ Ὑπουργοί

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ,

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Πᾶν γράμμα ἀποστελλόμενον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Βασιλείου, ὑπόκειται, ἄνευ διακρίσεως ἀποστάσεως, εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρι 15 γραμμαρίων, λεπτῶν 40, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 15 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30 γραμμαρίων, λεπτῶν 60, ὅταν ἔχῃ βάρος πλέον μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 60 γραμμαρίων, καὶ λεπτῶν 80, ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 60, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 100 γραμμαρίων.

Γράμμα, τοῦ ὁποίου τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰ 100 γραμμάρια, ὑποκεῖται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 80 δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμαρίων ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Γράμματα ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπόκεινται εἰς τὰ ἥμισυ τῶν ἀνωτέρω ταχυδρομικῶν τελῶν.

Γράμματα δὲ ἀποστελλόμενα ἐπὶ συστάσει ὑπόκεινται εἰς διπλάσιον ταχυδρομικὸν τέλος.

Ἄρθρον 2. Τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων, ἀποστελλόμενα ἐντὸς περικαλυμμάτων ἀσφραγίστων καὶ ὑπὸ κινητὴν ταινίαν

διευκολύνουσαν τὴν εἰσέλεγξιν, ὑπόκεινται εἰς τὸ ἡμίσυ τῶν ὡρισμένων τελῶν ἐπὶ τῶν γραμμάτων.

Ἄρθρον 3. Ἕκαστον ἀντίτυπον ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἀποστελλόμενον ὑπὸ κινητὴν ταινίαν, καλύπτουσαν τὸ πολὺ τὸ τρίτον τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ καὶ ὑπὸ ἰδίαν ἐπιγραφὴν, ὑπόκειται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος 1 λεπτοῦ, ὅταν ἔχῃ βάρος μέχρις 30 γραμμαρίων, 2 λεπτῶν ὅταν ἔχῃ βάρος πλειόνων μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 50 γραμμαρίων, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ ἓν λεπτὸν ἀνὰ πᾶσαν εἰκοσάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Ἐφημερίδες ἢ περιοδικὰ συγγράμματα, ἀποστελλόμενα ἐν δέσμῃ, ἀλλ' ὑπὸ ταινίαν διευκολύνουσαν τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ περιεχομένου, ὧν τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰ 100 γραμμάρια, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 10 δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμαρίων ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Δέσμη ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν συγγραμμάτων βάρους πλέον τῶν 1000 γραμμαρίων δὲν εἶναι δεκτή.

Ἄρθρον 4. Ἔντυπα καταλόγων, προγραμμάτων, εἰδοποιήσεων, ἐγκυκλίων, τιμολογίων, μουσικῆς καὶ λοιπῶν τοιούτου εἴδους, ἀποστελλόμενα ἐπίσης ὑπὸ κινητὴν ταινίαν καὶ ὑπὸ ἰδίαν ἐπιγραφὴν, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος 4 λεπτῶν, ὅταν ἔχωσι βάρος μέχρι 10 γραμμαρίων, 6 λεπτῶν ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν δέκα οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 15 γραμμῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς, αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ λεπτὰ 2 ἀνὰ πᾶσαν πεντάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Τὰ ἀνωτέρω ἔντυπα, ὧν τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰ 50 γραμμάρια, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20 διὰ πᾶσαν πεντηκοστὴν γραμμαρίων ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Ἄρθρον 5. Βιβλία ἐν γένει χαρτόδετα, ἢ βιβλιοδετημένα, καθὼς καὶ ἔντυπα πρωτόκολλα δεδεμένα ἢ ἄδετα, μέχρι τῶν 100 γραμμαρίων βάρους, ὑποβάλλονται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 10, πλέον δὲ τῶν 100 μέχρι τῶν 200 γραμμαρίων εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20, αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ 10 λεπτὰ δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα γραμμαρίων, ἢ κλάσμα ἑκατοντάδος.

Ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρω ἐδαφίῳ γίνεται βαθμηδὸν καθόσον τὸ ἐπιτρέπει ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 6. Εἰς τὸ βάρος τῶν ἐφημερίδων καὶ λοιπῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 2—5 μνημονευομένων δειγμάτων καὶ ἐντύπων συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ταινίαι, οἱ δώμιγγες καὶ τὰ σφραγίσματα

Ἄρθρον 7. Ἀπαγορεύεται νὰ ἐγκλείωνται ἐν δείγμασιν ἐν ἐντύποις παντὸς εἴδους, ἢ ἐν δέσμαις δειγμάτων ἢ ἐντύπων, γράμματα, ἢ σημειώσεις ἐπέχουσαι τόπον ἀλληλογραφίας. Ἐὰν δὲ περιέχωσι τοιαῦτα, δὲν ἀποστέλλονται, ἀλλ' ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἐδαφ. 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 ὁριζόμενα.

Ἄρθρον 8. Δὲν ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος·

α'. Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα.

β'. Τὰ ἡμιεπίσημα παρὰ τῶν ὑπουργῶν ἀποστελλόμενα εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ ἀπὸ τούτους εἰς τοὺς ὑπουργοὺς, καθὼς καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχηγῶν πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Β. χωροφυλακῆς, καὶ ἀπὸ τούτους πρὸς τὸν ἀρχηγὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους.

Διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος θέλουσι προσδιορισθῆ οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων.

Ἄρθρον 9. Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη προπληρώνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βασιλείου ἀποστελλομένων γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων παντὸς εἴδους.

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου γίνεται παρὰ τοῦ ἀποστέλλοντος αὐτό.

Γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα μὴ φέροντα γραμματόσημον, ἢ φέροντα τοιοῦτον κατωτέρας ἀξίας, τὰ ὁποῖα ἤθελον εὑρεθῆ ἐν τοῖς ταχυδρομικοῖς κιβωτίοις, δὲν ἀποστέλλονται, ἀλλ' ἐπιστρέφονται εἰς τὸν ἀποστείλαντα. Ἂν, ἐξ οἱουδήποτε σημείου ὑπάρχοντος ἐπ' αὐτῶν καθίσταται γνωστὸς εἰδοποιεῖται συγχρόνως οὗτος περὶ τοῦ αἰτίου τοῦ κωλύοντος τὴν ἀποστολήν, καὶ προσκαλεῖται νὰ ἐπιθέσῃ τὸ γραμματόσημον ἢ νὰ συμπληρώσῃ αὐτό. Εἰς ἐναντίαν δὲ περίστασιν ἐκτίθενται εἰς τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον, ἐν ᾧ κατετέθησαν, ὁλόκληρον τριμηνίαν πρὸς ἐπιστροφὴν, δημοσιευομένων κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν διὰ τινος τῶν ἐν τῷ νομῷ, ἢ ἐν ἐλλείψει διά τινος τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Κράτους ἐκδιδομένων δημοσιωτέρων ἐφημερίδων, πρὸς γνῶσιν τῶν ἀποστελλόντων αὐτά.

Ἐὰν δὲ καθ' ὅλον τὸ τρίμηνον διάστημα δὲν ζητηθῶσι, πέμπονται πρὸς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν ταχυδρομείων, ὅπου κατατίθενται ἐν τοῖς ἀχρήστοις, καὶ καταστρέφονται ἀφοῦ παρέλθῃ ἐπὶ ματαίῳ ἑτέρα τριμηνία.

Ἐξαίρεσις τῆς ἀνωτέρω διατάξεως γίνεται ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, ὡς πρὸς τὰ γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα, τὰ φέροντα γραμματόσημον κατωτέρας

ἀξίας. Ταῦτα ἀποστέλλονται κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἀλλὰ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐπιγραφομένων τὸ ἐλλεῖπον μέν, ἂν τοῦτο ἦναι ἴσον τῷ ἡμίσει τοῦ ὅλου ἐνόμου τέλους ἢ ἔλαττον αὐτοῦ, τὸ διπλάσιον δὲ τοῦ ἐλλείποντος, ἂν τοῦτο ἦναι μεῖζον τοῦ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἐνόμου τέλους.

Ἄρθρον 10. Τὰ διευθυνόμενα εἰς ξένα Κράτη, ὡς καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀποστελλόμενα γράμματα εἰς οἱονδήποτε ταχυδρομεῖον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἂν παραδοθῶσι πρὸς ἀποστολὴν ἢ διανομήν, ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος λεπτῶν 20, ὅταν ἔχωσι βάρος μέχρι τῶν 15 γραμμαρίων, λεπτῶν 40 ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν 15 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 30, λεπτῶν 60 ὅταν ἔχωσι βάρος πλέον μὲν τῶν 30 οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 45 γραμμαρίων, καὶ οὕτω καθεξῆς αὐξανομένου τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους κατὰ λεπτὰ 20 ἀνὰ πᾶσαν δεκαπεντάγραμμον αὔξησιν ἢ κλάσμα αὐτῆς.

Αἱ παντὸς εἴδους ἐφημερίδες, τὰ περιοδικὰ συγγράμματα, τὰ βιβλία, αἱ εἰδοποιήσεις καὶ λοιπὰ τοιαῦτα, καθὼς καὶ τὰ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων, ὑπόκεινται εἰς τὰ αὐτὰ τέλη, τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 2, 3, 4 καὶ 5 ὡρισμένα.

Γράμματα δὲ, δείγματα ἐμπορευμάτων καὶ ἔντυπα παντὸς εἴδους, διευθυνόμενα ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὰ ἔν τε τῇ Τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ καὶ ἐν ταῖς ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις τῆς Ἀκαΐας ἑλληνικὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἢ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ διευθυνόμενα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων, καὶ μετακομιζόμενα διὰ ταχυδρόμων κατὰ ξηρὰν διατρουμένων δημοσίᾳ δαπάνῃ, ἢ ἐκτελούντων τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἐπὶ κομίστροις καταβαλλομένοις ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν τῆς Τουρκίας ἢ τῶν Ἡγεμονιῶν, ὑποβάλλονται εἰς πρόσθετα ταχυδρομικὰ τέλη, ὅμοια πρὸς τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις παραγράφοις τοῦ παρόντος ἄρθρου ὁριζόμενα ἐπὶ τῇ μετακομιδῇ αὐτῶν ἀπὸ τῶν μεθορίων τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ ἀνήκοντος Ἑλληνικοῦ ταχυδρομικοῦ γραφείου, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων.

Ἄρθρον 11. Τῶν διευθυνομένων ἐκτὸς τοῦ Κράτους γραμμάτων, δειγμάτων καὶ ἐντύπων τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, ἑλληνικά τε καὶ ξένα, προπληρόνονται δι' ἐπιθέσεως γραμματοσήμου, ὅταν ταῦτα ὑπόκεινται εἰς προπληρωμὴν ταχυδρομικῶν τελῶν, κατὰ τὰς ταχυδρομικὰς συμβάσεις, ἢ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ταχυδρομικὴ σύμβασις, ἢ ὅταν κατὰ ταύτας ὑπάρχει προαιρετικὴ ἡ προπληρωμὴ καὶ θέλωσιν οἱ ἐπιστέλλοντες νὰ προπληρώνωσι ταῦτα.

Περὶ μὲν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰς δύω πρώτας κατηγορίας γραμμάτων, ἐντύπων κτλ., καὶ μὴ φερόντων γραμματόσημον, ἢ φερόντων τοιοῦτον ἀξίας ἥττονος, ἐνεργοῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἐδαφίων 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ παρόντος νόμου· τὰ δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς προαιρετικῆς προπληρωμῆς ὑπαγόμενα καὶ φέροντα γραμματόσημον ἀξίας ἥττονος ἀποστέλλονται ὡς ἀπλήρωτα, καὶ εἰσπράττεται τὸ ὅλον ἔννομον τέλος ἀπὸ τοὺς ἐπιγραφομένους.

Ἄρθρον 12. Ἡ ἐπίθεσις τοῦ γραμματοσήμου ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς κομιζομένων γραμμάτων καὶ λοιπῶν, τῶν ἐπιβεβαρυμένων μὲ τέλη, γίνεται διὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ταχυδρομικοῦ γραφείου τῆς παραδόσεως διά τε τὸ ξένον καὶ τὸ ἑλληνικὸν τέλος.

Τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα τῆς ἀνταλλαγῆς, λαμβάνοντα τοιαῦτα γράμματα καὶ λοιπὰ ἀνήκοντα εἰς ἄλλα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, τὰ παραπέμπουσιν εἰς αὐτὰ δι' ἰδιαιτέρου φύλλου εἰδοποιήσεως.

Ἄρθρον 13. Διὰ Β. διατάγματος κανονισθήσεται τὸ εἶδος καὶ τὸ σχῆμα τοῦ γραμματοσήμου, ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκτυπώσεως καὶ διαχειρίσεως αὐτοῦ, ὁ τρόπος τῆς πωλήσεως καὶ τὸ μέσον τῆς διαγραφῆς τοῦ γραμματοσήμου, τοῦ ὁποίου ἐγένετο χρῆσις, καὶ προσδιορισθήσεται τὸ ποσοστὸν τὸ λόγῳ προμηθείας χορηγητέον εἰς τοὺς πωλητὰς τοῦ γραμματοσήμου δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἰδιώτας, ὡς καὶ ἡ ἀντιμισθία τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἄλλων κλάδων, ἢ ἰδιωτῶν τῶν ἐπιφορτισμένων ἢ ἐπιφορτισθησομένων ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν· τὸ ποσοστὸν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 5 τοῖς 0/0, ἡ δὲ ἀντιμισθία τὰς δραχ. 50 κατὰ μῆνα.

Ἄρθρον 14. Ἀπαγορεύεται εἰς ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους νὰ ἐγκλείωσιν ἰδιωτικὰ γράμματα ἐντὸς ἐπισήμων ἢ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων.

Ἡ παράβασις τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον δραχ. 20, καὶ ἐν ὑποτροπῇ μὲ πρόστιμον δραχ. 50, ἐπιβαλλόμενον παρὰ τῆς γενικῆς διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων, τὰ δὲ γράμματα παραδίδονται πρὸς τοὺς ἐπιγραφομένους. Ὁ τρὶς ὑποπεσὼν εἰς τὴν παράβασιν ταύτην ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 15. Ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἀποστείλας γράμματα, δείγματα καὶ ἔντυπα οἱουδήποτε εἴδους, κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχ. 50 μέχρι 200, ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρ. 24 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 16. Ἀπαγορεύεται ἡ ἀποστολὴ χρημάτων, τραπεζικῶν

γραμματίων, ἢ ἄλλων πολυτίμων εἰδῶν διὰ τῶν συνήθων ἢ συστημένων γραμμάτων, ἢ διὰ τῶν ἐπισήμων ἢ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων. Ἐὰν ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἀποσταλῶσι χρήματα, τραπεζικὰ γραμμάτια, ἢ ἄλλα πολύτιμα εἴδη, καὶ ἀπολεσθῶσιν, ἡ ἀπώλεια αὐτῶν δὲν παρέχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ δημοσίου. Μόνος ὁ ἀποστείλας γράμματα ἐπὶ συστάσει, ἐν περιπτώσει ἀπωλείας αὐτῶν, οἱουδήποτε βάρους καὶ ἐὰν ὦσι, δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν δραχ. 25, ἐὰν ἡ ἀπώλεια δὲν προῆλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας. Ἡ ἀποζημίωσις καταβάλλεται παρὰ τοῦ δημοσίου κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ὁρισμούς· ἀποδίδοται δὲ εἰς αὐτὸ παρὰ τοῦ αἰτίου τῆς ἀπωλείας.

Ἄρθρον 17. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ταχυδρόμους νὰ μεταχειρίζωσιν ἄλλα γράμματα ἢ πράγματα, πλὴν τῶν ταχυδρομικῶν φακέλλων. Ὁ παραβάτης τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 18. Ὅστις μεταχειρισθῇ γραμματόσημον, τοῦ ὁποίου ἐγένετο χρῆσις, ἢ πωλήσῃ τοιοῦτον, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχ. 50 — 500, ἐφαρμοζομένου ἐν ὑποπτώσει τοῦ ἄρθρου 111 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ὁ παραβάτης, ἐὰν ἦναι ὑπάλληλος, ἀποπέμπεται τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 19. Ὅστις κατασκευάζει ἀθεμίτως γραμματόσημον, ἢ τίθησι τοιοῦτον εἰς κυκλοφορίαν, τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρον 51 τοῦ ἀπὸ 14 Αὐγούστου 1836 νόμου περὶ χαρτοσήμου.

Ἄρθρον 20. Ὁ περὶ γραμματοσήμου ἀπὸ 17 Μαΐου 1855 Σιτ'. νόμος καὶ ὅπασαι αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται. »

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος Κράτους. »

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἀπαγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς κατὰ τὴν αὔριον γενησομένης συνεδριάσεως ἔσεται ἡ συζήτησις τῶν Νομοσχεδίων, περὶ ὧν πραγματεύονται αἱ σήμερον ἀναγνωσθεῖσαι δύω ἐκθέσεις, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Δ. Χατζίσκος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 22 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Ε.Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν εἰς τὴν θέσιν γραμματέως τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Χατζίσκον ἀντὶ τοῦ Κ. Α. Λούκα ἀπόντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένων τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τῶν Νομοσχεδίων 1) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 598,403:38. πρὸ πληρωμὴν τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους ἀπὸ α. Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Μαΐου ε. ε. καὶ 2) περὶ προξενικῶν τελῶν, ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ πρῶτον, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαγγινᾶς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀντικρούσω τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ὡς στηριζομένην εἰς νόμον προεψηφισθέντα· παρατηρῶ μόνον ὅτι ἡ πίστωσις, εἴτε ἀναπληρωματικὴ εἴτε συμπληρωτικὴ εἶναι, πράγματι δὲν ἔχει καμμίαν διαφοράν· κατὰ τύπον ὅμως ἡ πίστωσις ἡ ἀναπληρωτικὴ ἔχει μεγίστην διαφορὰν πρὸς τὴν πίστωσιν τὴν παραπληρωτικήν, καθόσον ἐκείνη μὲν ἀπαιτεῖται ἢ ζητεῖται ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ ψηφισθεῖσα διὰ τοῦ οἰκονομικοῦ Νόμου τοιαύτη ἀποδειχθῇ ἀνεπαρκὴς, ὡς πρὸς τὰς δαπάνας τὰς ἐν τῷ ἐνιαυσίῳ νόμῳ τῶν ἐξόδων ῥητῶς κατονομασθείσας καὶ πληρωθησομένας μετὰ τὴν κύρωσιν, ἐνῷ συμπληρωτικὴ χορηγεῖται διὰ τὰς καθ' ὑπέρβασιν δαπάνας ἀποδειχθείσας τοιαύτας κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ, καὶ μάλιστα διὰ ὑπηρεσίας μὴ κατονομασθείσας ἐν τῷ ἐνιαυσίῳ Νόμῳ, ὧν ἡ πληρωμὴ, ἤτις ἦτο πραγματοποιημένη, ἐγκρίνεται διὰ τῆς κυρώσεως τῶν διὰ τοῦ ἀπολογισμοῦ προσδιορισθησομένων πληρωτέων ὑπολοίπων· ἐνταῦθα ἡ μέχρι τοῦδε πληρωμὴ τῶν μισθῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ὑπαλλήλων βεβαίως ἐγένετο, καὶ διὰ τοῦτο ὁ χαρακτὴρ, ὅστις δίδεται εἰς τὴν προκειμένην πίστωσιν καλουμένην ἀναπληρωτικὴν, δὲν εἶναι κατάλληλος, διότι, ὡς προεῖπον, ἀναπληρωτικὴ πίστωσις χορηγεῖται διὰ δαπάνας μὴ πληρωθείσας, ἀλλὰ πληρωθησομένας μετὰ τὴν ἔγκρισιν.

Παρατηρῶ ἐπίσης ὅτι ὁ νόμος περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ὠνομάσθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνιαύ-

σιος διὰ τὸν λόγον τῆς δυσαναλογίας, ἥτις ὑπῆρχε ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν καὶ τὴν κατάταξιν τῶν μισθῶν τῶν διαφόρων ὑπαλλήλων, ὅπως εἰς τὸ μέλλον εἰσαχθῇ νέος νόμος τακτικώτερος καὶ δικαιότερος· ἀλλ' ἂν καὶ πλησιάζῃ ἡ ἐποχὴ τῆς λήξεως τῶν συνόδου καὶ τῆς διαρκείας τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου, καὶ ὅμως εἰσέτι δὲν εἰσήχθη ἐνώπιον τῶν Βουλῶν ὁ νέος Νόμος, ἐνῷ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1861 ὑπάρχει σημειωμένη ἡ πίστωσις τῆς αὐξήσεως, καὶ ἐντεῦθεν εἰκάζεται ὅτι ὁ νέος νόμος θέλει εἶσθαι ὀλιγοσύλλαβος θέτων εἰς τὴν ἰσχὺν τὸν παλαιὸν, καὶ θέλει εἰσαχθῇ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας, ὅτε θέλομεν εὑρεθῇ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν εἰς ἣν εὑρέθημεν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ φροντὶς περὶ τῆς ἐγκαίρου εἰσαγωγῆς αὐτοῦ, συντεταγμένης ἐπὶ βάσεως ὁμοιομόρφου καὶ δικαίας.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι ὁ νέος Νόμος θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν προσεχῆ δευτέραν, ἡ δὲ πίστωσις ὠνομάσθη παραπληρωματικὴ συμφώνως μὲ τὸν νόμον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν εἰσήχθη τὸ Νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτε οὐδεμία πληρωμὴ μισθοῦ ἦτο πραγματοποιημένη.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 28 παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Κ. Προβελεγγίου καὶ Ν. Μαυρομμάτου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως ἀρχ. 598.503.38 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860 μέχρι τέλους Μαΐου διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος . Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης. . . .	Βασίλ. Χρηστακόπουλος . .
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . .	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . Ν	Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . Ν	Ἰωάννης Θεοτόκης . . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Ἀθανάτιος Λιδωρίκης . . . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . Ν	Γεώργιος Δαρειώτης . . . Ν
Σπυρ. Τρικούπης	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Δημήτριος Βούλγαρης . . .

Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . Ν	Δημήτριος Χατσίσκος . . Ν
Ἀδὰμ Δούκας	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης . Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης . . Ν	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Μ. Α. Καΐρης	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . Ν
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . Ν	Κωνστ. Προβελέγγιος . . . Ν
Ἀντών. Μαρμιχάλης . . Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . Ν
Δημήτρ. Πλαπούτας . . . Ν	Σπῦρος Μίλιος . . . . .
Ἰωάννης Στάϊκος	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . Ν
Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης . Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης .

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτὰ, ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεί, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 Μαρτίου ε. ε.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ δευτέρου Νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν τελῶν, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ἐτέθη αὕτη εἰς ψηφοφορίαν, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσκρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Γ. Δαρειώτου καὶ Χ. Παπαπολίτου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν τελῶν.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης .	Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Ἰωάννης Θεοτόκης . . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . Ν	Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης . . Ν	Γεώργιος Δαρειώτης . . . Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . Ν	Δημήτριος Βούλγαρης . . .
Σπυρ. Τρικούπης	Γκίκας Καρακατζάνης . . .
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . Ν	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ν

Κωνσταντῖνος Κανάρης	• •	N	Δημήτριος Χρηστίδης • • •
Τσανετάκης Γρηγοράκης	•	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης • • N
Μ. Α. Καΐρης	• • • • •		Ἀναστ. Σ. Χρυσλάμπης • • N
Ἀντών. Κριεζῆς	• • • • •	N	Παναγ. Λιδωρίκης • • • •
Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	•	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης • • • N
Δημήτριος Πλαπούτας	• •	N	Κωνστ. Προβιλέγιος • • • N
Ἰωάννης Στάϊκος	• • • •		Ἰωάν. Οἰκονόμου • • • • N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	• •	N	Σπῦρος Μίλιος • • • • •
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	• • •	N	Ῥῆγας Παλαμίδης • • • N
Δημήτριος Χατζίσκος	• •	N	Δημήτ. Α. Κουντουριώτης •

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου πρώτου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης εἶπε τὰ ἑξῆς· καὶ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον εἶναι ἀναμφιβόλως ἓν τῶν ἀναγκαιοτέρων, καθόσον πολλάκις ὑψώθησαν φωναὶ περὶ τῶν μεγάλων καταχρήσεων τῶν προξενικῶν ἀρχῶν ὡς πρὸς τὴν εἴσπραξιν τῶν προξενικῶ τελῶν, καὶ ἔδει νὰ εἰσαχθῇ ὁ τοιοῦτος Νόμος, στηριζόμενος εἰς βάσεις κατὰ τὸ δυνατὸν ὀρθὰς καὶ δικαίας· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου τούτου καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ καταστήσῃ παντοῦ προξενικὰ ὄργανα ἄξια τῆς ἀποστολῆς των, καὶ μάλιστα εἰς τὰ μέρη τῆς Τουρκίας· ἐὰν εἴχομεν ὑπ' ὄψιν τὰς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀριχθείσας ἐπιστολὰς πρὸς τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Φαριακίδην ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλων μερῶν, ἠθέλαμεν μάθει τὰς ἐκεῖ ἐνεργείας, καὶ ἠθέλαμεν πεισθῇ ὅτι ἐκεῖ πράγματι δὲν ὑπάρχουσιν Ἕλληνικοὶ Πρόξενοι· τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ σκεφθῇ ὡρίμως ἡ Κυβέρνησις ὡς τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρον τὴν πατρίδα, καὶ ὀφείλει νὰ μὴ φεισθῇ πάσης μισθοδοσίας διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ εἰς τὰ κατάλληλα μέρη τῆς Τουρκίας ἄνδρας σοβαροὺς καὶ ὑπολήψεως, οἵτινες δέον νὰ γνωρίζωσι τὸ διεθνὲς δίκαιον καὶ λοιπά.

Παρατηρῶ ἐπίσης ὅτι ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ἐξετάσω διὰ νὰ μάθω τί εἶναι τὸ ταμεῖον τῶν ἐλεῶν, περὶ οὗ πραγματεύεται αὕτη εἰς τὸ δεύτερον ἄρθρον· ἄλλοτε ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου ἐζητήθη καὶ ἀπεφασίσθη νὰ δοθῶσι πληροφορίαι περὶ τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, τῶν παρακαταθηκῶν δηλονότι καὶ τῶν παρομοίων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε αἱ τοιαῦται πληροφορίαι δὲν ἐδόθησαν· ἐπληροφορήθην ὅτι πρὸ πολλοῦ εἰσπράττονται ὑπὸ τῆς πρεσβείας ταύτης παρὰ τῶν ἐμποροπλοιάρχων τέλη φανῶν καὶ φάρων, ἅτινα δὲν ἐδόθησαν πρὸς τὴν Τουρκικὴν Κυ-

βέρνησιν, εἰς ἣν ἀνήκουν, καὶ καταζητοῦνται· τούτου ἕνεκα εἶναι ἀναγκαῖον νὰ μᾶς δοθῶσιν οὐ μόνον αἱ πληροφορίαι περὶ τοῦ ῥηθέντος ἀποθεματικοῦ ταμείου, καὶ ἐν γένει περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας, ὡς εὐλόγως προσέθηκεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρηστακόπουλος, ἀλλὰ καὶ ποία ἡ διαχείρισις καὶ ἡ κατάστασις τοῦ προκειμένου ταμείου τῶν ἐλεῶν, ὡς καὶ ἐκείνη τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐκ φάρων καὶ φανῶν τελῶν, καὶ συνάμα ὁ λόγος, δι' ὃν τὰ τοιαῦτα τέλη δὲν ἐπληρώθησαν πρὸς τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν ζητοῦσαν αὐτά.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅτι οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ κατάστασις καὶ ἡ διαχείρισις τῶν ἐκ φάρων καὶ φανῶν τελῶν, αἱ ζητούμεναι πληροφορίαι εἰσὶ ξέναι τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, καθόσον τὰ τέλη ταῦτα εἰσὶ τέλη καυτιλιακά, καὶ κανονίζονται ἐν τῷ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὑπάρχοντι Νομοσχεδίῳ περὶ τοιούτων τελῶν, μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὁποίου θέλουν παύσει αἱ καταχρήσεις.

Καθόσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τῶν ταμείων τῶν προξενείων, καὶ ἰδίως ἐκείνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, παρατηρῶ ὅτι βεβαίως ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἀκριβῆ γνῶσιν αὐτῆς, καὶ μάλιστα τοῦ ταμείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ὁποίου προΐσταται ἀνὴρ ἀξιόλογος περιβεβλημένος μὲ ὅλα τὰ προσόντα, ὅσα πρέπει νὰ ἔχῃ ἐξωτερικὸς ὑπάλληλος· δὲν εἶμαι δὲ ἐγὼ εἰς κατάστασιν νὰ δώσω πληροφορίας ἤδη περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ταμείου τοῦ ἀποθεματικοῦ ὡς καὶ ἐκείνου τῶν ἐλεῶν μέχρι τοῦ **1851** ἢ καὶ μέχρι σήμερον. Εἰς μίαν ἄλλην συνεδρίασιν ἐλπίζω ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, λαμβάνων γνῶσιν τῶν ζητουμένων, νὰ δώσῃ τὰς ἀπογρώσας πληροφορίας.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν Τουρκίᾳ κατὰ πρῶτον λόγον καὶ ἀλλαχοῦ κατὰ δεύτερον Προξενικοὶ ὑπάλληλοι εἰσὶ τοιοῦτοι οἷοι καλήτερον ἦτο νὰ μὴ ὑπάρχωσι. Ἐὰν τοῦτο ἔχεται ἀληθείας, τότε εἰς μάτην ψηφίζομεν τοιαῦτα ποσὰ ἐξωτερικῶν δαπανῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τοῦ **1856** καὶ ἐντεῦθεν ἀνέβη εἰς διπλασίαν ποσότητα.

Δὲν γνωρίζομεν προσέτι ἂν ἦναι γνωστὸν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὸ εἰσπραττόμενον ἐξ ἑνὸς ἑκάστου ποσὸν τῶν ἐλεῶν, ὡς καὶ ἡ κατάστασις αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου τῶν παρακαταθηκῶν καὶ τῶν παρομοίων, καὶ διὰ τοῦτο δέον νὰ δοθῶσι πληροφορίαι· κατὰ τὴν αὐτὴν ὁμιλίαν τοῦ πρώτου

ἀγορεύσαντος εἰσεπράχθησαν καὶ εἰσπράττονται πρὸ χρόνων τέλη ρανῶν καὶ φάρων, ἅτινα δὲν ἐδόθησαν πρὸς τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν, εἰς ἣν ἀνήκουσι, τὰ τέλη ταῦτα, ἀρά γε ἡρπάγησαν ἢ ἐσφετερίσθησαν παρά τινος ὥστε ἐδέησε νὰ καθυστερηθῶσι ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον· ἄλλως τε ἡ ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις ἀποτελεῖ ἔγκλημα· διὰ τοὺς λόγους τούτους πρέπει νὰ δοθῶσι πληροφορίαι α) ἂν ἡ Κυβέρνησις γνωρίζῃ τὸ καθ' ἕκαστον ποσὸν τῶν εἰσπραττομένων φόρων τόσον εἰς τὸ ταμεῖον τῶν ἐλεῶν ὅσον καὶ εἰς ἐκεῖνο τῶν ἐκ φάρων καὶ ρανῶν· β) ποία ἡ κατάστασις αὐτῶν τῶν δύω ταμείων ὡς καὶ ἐκείνη τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, καὶ ἐν γένει τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας καὶ γ) ποῖος ὁ ἔλεγχος τῶν τοιούτων εἰσπράξεων, ὡς καὶ ποῖος ὁ λόγος τῆς μέχρι τοῦδε μὴ ἀποδώσεως τῶν ἐκ φάρων καὶ ρανῶν τελῶν πρὸς τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν.

Εἰπόντος αὖθις τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ πρώτου λαλήσαντος ὁ διορισμὸς σοβαρῶν ἀνδρῶν εἰς τὰς προξενικὰς θέσεις ἀπαιτεῖ καὶ μεγαλητέραν μισθοδοσίαν, καὶ ὅτι τὸ ἀποθεματικὸν ταμεῖον τῶν ἐλεῶν συνεστήθη μετὰ τὸ **1851**, μετὰ τὴν ἀνανέωσιν δηλαδὴ τῶν σχέσεων, καὶ πᾶν τὸ εἰσπραττόμενον εἰσεπράττετο ἐξ ἐκουσίων συνεισφορῶν δι' ἀγαθοεργοὺς σκοπούς, ἀνταπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ρ. Ηαλαμήδης, ὅτι οἱ σημερινοὶ Προξενοί, εἰς τὰ πλεῖστα μέρη μάλιστα τῆς Τουρκίας, εἰσὶ τοιοῦτοι, οἷοι δὲν ἔπρεπε καὶ καλήτερον εἶναι νὰ μὴ ὑπάρχωσι, καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ διορίσῃ εἰς τὰς τοιαύτας προξενικὰς θέσεις ἄνδρας ἱκανοὺς καὶ σοβαροὺς· καὶ ἂν ἀπαιτῆται πρὸς τὸν διορισμόν τινος καὶ αὔξησις τῆς ὑπαρχούσης μισθοδοσίας, νὰ μὴ φεισθῇ τῆς τοιαύτης δαπάνης.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἀπεφασίσθη ἕνα κοινοποιηθῇ ἀπόσπασμα τῶν παρόντων πρακτικῶν πρὸς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον, καὶ τὴν ἐλευσομένην τετάρτην παρουσιασθῇ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ νὰ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίας.

Ἀκολούθως παρεδέχθη διὰ χειροτονίας τὸ ἄρθρον **1** ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα **2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.** καὶ **9** ὅπως ἔχουσιν, ἄνευ τινος ἀντιρρήσεως.

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου **10** ὁ Γερ. Κ. Χρηστίδης προέτεινε νὰ καταργηθῇ τὸ σύστημα τῆς εἰσπράξεως φόρων διαμονητηρίων, ὅπερ εἶναι σύστημα ταμιευτικόν, διότι οἱ Ἕλληνες, οἵτινες μεταβαίνουσιν εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος, μεταβαίνουσι

διὰ νὰ εὕρωσι πόρον ζωῆς, καὶ δὲν πρέπει νὰ πιεθαναγκάζωνται δι' ἀπαιτήσεως φόρων νὰ καταφεύγωσιν εἰς ξένας προστασίας μὴ δυνάμενοι νὰ πληρώσωσι τοιούτους φόρους· ἕνεκα τῶν τοιούτων μέτρων, εἶπε, ἐγυμνώθη ἡ Ἑλλὰς, καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς εὑρίσκεται εἰς μαρασμόν· ἄλλως τε τὰ τοιαῦτα τέλη εἰσπράττονται χωρὶς νὰ γίνωνται γνωστὰ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι εἰσέρχονται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, διότι δὲν ὑπάρχει ὁ παραμικρὸς ἔλεγχος, δι' ὃν λόγον, προσέθηκεν δέον νὰ καταργηθῇ ἡ τοιαύτη σπατάλη καὶ νὰ ἀφεθῶσιν ἐλεύθεροι οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν ἐντὸς ἐξάσκησιν οἱουδήποτε ἐπαγγέλματος, διότι δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου προσελκύονται μᾶλλον ξένοι πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἐθνικότητα, ἀντὶ νὰ προστρέχωσιν οἱ Ἕλληνες εἰς ξένας προστασίας διὰ τοιαύτης στενοχωρίας, ἥτις εἶναι στενοχωρία ἄνευ ὠφελείας.

Μετὰ τὰ λεχθέντα παρεδέχθη καὶ τὸ ἄρθρον **10** ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα **11, 12, 13, 14, 15, 16, 17** καὶ **18** ἄνευ ἀντιρρήσεως ὡς ἔχουσι· μόνον ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **17** ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας παρετήρησε γραμματικόν τι λάθος εἰπών, ὅτι ἡ φράσις « ἐπιτρέπεται ἡ μὴ εἰσπραξις τελῶν » ἑλληνικώτερον καὶ γραμματικώτερον πρέπει νὰ τεθῇ « ἐπιτρέπεται ἀτέλεια ἐπὶ τῇ ἐκδόσει ἢ ἐπιθεωρήσει διαβατηρίων »· οὔτε εἰς ἓν τῶν προηγουμένων ἄρθρων ἔπρεπε νὰ ἐξηγηθῇ λέξις ἑλληνικὴ διὰ τῆς Γαλλικῆς, ὡς πλουσιωτάτης οὔσης τῆς ἡμετέρας γλώσσης εἰς τὸ νὰ ἐκφράσῃ πᾶσαν ἰδέαν, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας καὶ αἱ νέαι ἰδέαι λαμβάνουσιν τὰ καταλλήλα ὀνόματά των.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου, ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων **28** ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς **26** Μαρτίου ε. ε.

Παρελθὼν ὕστερον ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω δύω νομοσχέδια **1)** περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. **10,000** ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐξ. τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν δι' ἀγορὰν βιβλίων, καὶ **β)** περὶ ὁμοίας ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. **1,000** δι' ἔξοδα βοτανικοῦ κήπου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἔτους, ἔχοντα μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι! Διὰ τὴν ἔντεχνον καλλιέργειαν τοῦ κήπου ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνάγκη μισθώσεως κηπουροῦ κατόχου εἰδικῶν περὶ αὐτῆς

γνώσεων καὶ διὰ τοῦτο ἐχορηγήθη διὰ τοῦ ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1859 Νόμου ΦΞΒ. πίστωσις δραχμῶν ἐννεακοσίων εἴκοσι διὰ τοὺς τοῦ 1859 μισθοὺς τοῦ τοιούτου κηπουροῦ. Ὅτε δὲ παρεδέχθη τὸ μέτρον τοῦτο ὑπῆρχεν ἐψηφισμένος ὁ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους προϋπολογισμός.

Διὰ τὴν πληρωμὴν λοιπὸν τῶν μισθῶν τοῦ προκειμένου κηπουροῦ κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἀπαιτεῖται πρόσθετος πίστωσις, καὶ ταύτης τὴν χορηγίαν ἀφορᾷ τὸ συναπτόμενον Νομοσχέδιον ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Λαμβάνω ἑπομένως τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα προθύμως παραδέξετε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν,

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Μ. ΠΟΤΑΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείῳ ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν δεκακισχιλίων ἀριθ. 10,000 τασσομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. Ζ. α ἀγορὰ βιβλίων διὰ τὰ τὰ Σχολεῖα » τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Κύριοι! Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω κατὰ διαταγὴν

τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον Νομοσχέδιον, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἡ δι' αὐτοῦ χορηγουμένη τῷ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείῳ ἔκτακτος πίστωσις δεκακισχιλίων δραχμῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους προώρισται εἰς ἀγορὰν βιβλίων, δι' ὧν ἡ Κυβέρνησις ἔκρινε δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον νὰ συνδράμῃ τινὰ τῶν ἐν τῷ Κράτει καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ σχολείων. Πιστεύω ἑπομένως, Κύριοι, ὅτι ἀναγνωρίζοντες τὸν ἀγαθοεργὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς Κυβερνήσεως θέλετε φιλοτίμως τὴν συντρέξει πρὸς τὴν πραγματοποίησίν του, προθύμως ἐπιψηφίζοντες τὸ προηγούμενον Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Μ. ΠΟΤΑΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 1,000, τασσομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. Γ. 3 ἄρθρον 8 τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον « ἔξοδα Βοτανικοῦ κήπου. »

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα συζητηθῶσι ἀφοῦ προεξετασθῶσι μόνον ἀπὸ τὰ τμήματα ἄνευ ἐκθέσεως.

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀνήγγειλεν μετὰ θλίψεως εἰς τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας τὴν ἀποβίωσιν τοῦ σοφοῦ διδασκάλου καὶ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεοκλήτου τοῦ Φαρμακίδου, ὅπως εὐαρεστηθῶσιν οἱ ΚΚ. γερουσιασταὶ νὰ παρακολουθήσωσι τὴν ἐκφοράν του γενησομένην τὴν 2 ὥραν Μ.Μ. ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ τὰ μέλη τῆς Γερουσίας, καὶ πρὶν τῆς τοιαύτης γνωστοποιήσεως λαβόντα ἀλλοθεν γνῶσιν τῆς ἀποβιώσεως τοῦ γενικοῦ τούτου τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς διδασκάλου καὶ στύλου τῆς ὀρθοδοξίας Φαρμακίδου, εἶπον, ὅτι αὐθόρμητοι θέλουν παρακολουθήσει τὴν ἐκφοράν τοῦ σεβασμίου τούτου ἀνδρὸς καὶ ἀγωνιστοῦ.

Λόγου ἔπειτα γενομένου περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Γ. Κισάβου, τοῦ ὁποίου γράμμα ἐκ Σμύρνης ἀνέγνω ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, καὶ τοῦ Προεδρείου βεβαιώσαντος τὸ Σῶμα, ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σαββάτου τὰ πρακτικὰ τῆς γενομένης συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς αὐτοῦ ἀπεστάλησαν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν διὰ τὰ περαιτέρω, ἀπεφασίσθη ἵνα ἀναβληθῇ πᾶσα περαιτέρω ἀγόρευσις μέχρι τῆς 27 τρέχοντος, ὅτε ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν θέλει πληροφορήσει τὴν Γερουσίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης
Ἀδ. Δούκας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 25 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν εἰς τὴν θέσιν γραμματέως τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Ἰωάννην Οἰκονόμου ἀντὶ τοῦ Κ. Α. Δούκα ἀπόντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τῶν Νομοσχεδίων α) περὶ χορηγίας ἀνὰ δραχ. 1800 εἰς ἕκαστον Γερουσιαστὴν ἐτησίου λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως β) περὶ ἐκτάκτου πιστώ-

σεως δραχ. 10,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστῶν κλπ. 1860 δι' ἀγορὰν βιβλίων, καὶ γ) περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 1,000 ἐπὶ τοῦ ἰδίου προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὁ Γερ. Κ. Τ. Μαγγίνας εἶπε τὰ ἑξῆς.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀντικρούσω τὴν ἀρχὴν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἀπ' ἐναντίας δὲ προτίθεμαι μάλιστα νὰ τὴν ὑποστηρίξω, ἐπειδὴ ἡ ἄρνησις τῆς ἀρχῆς ἀντικειμένου τινὸς πρέπει νὰ συνεπιφέρῃ, κατ' ἐμὴν ἰδέαν, καὶ τὴν ἄρνησιν τῆς μετοχῆς ἐπ' αὐτοῦ· ἐπειδὴ ὅμως τὸ ζήτημα τοῦτο συνδέεται μὲ ἐκεῖνο τῆς ἀποζημιώσεως, θεωρῶ ἀναγκαίαν τὴν λύσιν τοῦ δευτέρου, μολονότι ἐκ τῶν ἐπιψηφισθέντων προλαβόντως δύω σχετικῶν πρὸς τοῦτο Νόμων θεωρεῖται λελυμένον τὸ ζήτημα.

Ἐπειδὴ τὸ ἡμέτερον Συνταγματικὸν πολίτευμα εἶναι ἀναντιῤῥήτως χρησιμώτατον εἰς τὸν τόπον, ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ συνυπάρξωσι καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ, ἄνευ τῶν ὁποίων ἐξομοιοῦται τοῦτο μὲ τὸν διαρκῶς ψυχορραγοῦντα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος οὔτε ζῇ διὰ νὰ παρέξῃ τὴν χρησιμότητά του οὔτε ἀποθνήσκει διὰ νὰ ἀντικατασταθῇ. Τὰ ἄμεσα στοιχεῖα τῆς διατηρήσεως τοῦ συνταγματικοῦ συστήματος δὲν εἶναι βεβαίως οἱ ὑπουργοί, διότι οὗτοι εἰσὶν οἱ ἄμεσοι λειτουργοὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας· οὐδ' οἱ κατώτεροι ὑπάλληλοι τοῦ δημοσίου, διότι τὸ καθῆκον αὐτῶν εἶναι τὸ νὰ ἐνεργῶσιν ἀπαρεγκλίτως τὰς διαταγὰς τῶν ὑπουργῶν· τὰ ἄμεσα λοιπὸν στοιχεῖα τῆς διατηρήσεως τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος εἶναι τὰ Βουλευτικὰ Σώματα, εἰς τῶν ὁποίων τὰ μέλη πρέπει νὰ χορηγῶνται παρὰ τοῦ δημοσίου τὰ μέσα τῆς διατηρήσεως των ἀναλόγως τῆς θέσεως, τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων. Ἐὰν αἱ καταστάσεις τῶν ἀνθρώπων ὑπῆρχον τοιαῦται ὥστε νὰ μὴ ὑφίστανται ἀνάγκη χορηγίας ἀποζημιώσεων, βεβαίως ἤθελεν εἶσθαι καλὸν πρὸς τὸν τόπον τὸ νὰ μὴ λαμβάνωσιν οὔτε τὰ μέλη τῶν Σωμάτων ἀποζημιώσεις, οὔτε οἱ ὑπάλληλοι μισθοδοσίας ἀπὸ τοῦ ὑπουργοῦ μέχρι τοῦ κατωτέρου ὑπηρέτου, νὰ ὑπηρετῶσι δὲ τὴν πατρίδα ἀμισθί, ὡς ἔπραξαν τοῦτο ἐκ γενναιότητος κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει ἤδη οὔτε συμφέρει· καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ Σύνταγμα ἀνεγνώρισε καὶ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποζημιώσεως ἀναλόγως τῆς τότε καταστάσεως τῶν πραγμάτων· ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ ποσὸν διϊσχυρίζονται πολλοὶ ὅτι πᾶσα ὑπέρβασις τοῦ γραπτοῦ ποσοῦ θεωρεῖται παράβασις τοῦ

Συντάγματος· τὸν διϊσχυρισμὸν τοῦτον ἀντικρούω ὡς ἐσφαλμένον καὶ ἀνακόλουθον τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ Συντάγματος διὰ τοὺς ἐπομένους λόγους.

α') Διότι ἀναγνωρίσαν τὸ Σύνταγμα τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποζημιώσεως, ὥρισεν ὡς ἀναλλοίωτον δόγμα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, τὸ δὲ ποσὸν ὡς κανονικὸν μέτρον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὥρισε συγχρόνως ὅτι καὶ ἐν περιπτώσει μεταβολῆς τῶν πραγμάτων, καθ' ἣν ἡ ἀποζημίωσις ἤθελεν εἶσθαι πάντα ἀνεπαρκὴς, τὸ ποσὸν τὸ ἅπαξ προσδιορισθὲν νὰ μένῃ ἀμεταβόλητον· δὲν ὥρισε, λέγω, τοῦτο, διότι δὲν τοιαύτης διατάξεως ἤθελε παραλύσει τὰ στοιχεῖα τῆς διατυπώσεως τοῦ Συντάγματος καὶ ἤθελε καταστρέψει μὲ τὴν μίαν χεῖρα ὅ,τι ὠκοδόμησε μὲ τὴν ἑτέραν.

β') Διότι ἡ λέξις ἀποζημίωσις δὲν ἐννοεῖ τὸ μέρος, ἀλλὰ τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῆς ἀξίας τοῦ πράγματος· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀληθὴς ἀξία τῆς ἀποζημιώσεως τὸ **1860** εἶναι διπλασία ἐκείνης τοῦ **1844**, δὲν εἶναι πραγματικὴ ἀποζημίωσις, ἀλλ' ἁπλῆ μικρά τις ἐξοικονόμησις. Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν τὸ γραπτὸν τοῦτο ποσὸν καθιερωθῇ ὡς ἀναλλοίωτον δόγμα, πρέπει νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ λέξις «ἀποζημίωσις» ὡς μὴ περιέχουσα τὴν πραγματικὴν ἀποζημίωσιν καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ φράσις μικρά τις ἀποζημίωσις· ἀλλὰ τότε τὰ θεμέλια τοῦ συντάγματος ἵστανται ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ οὐχὶ εἰς γῆν στερεάν· ἄρα ὁ ῥηθεὶς διϊσχυρισμὸς εἶναι ἀνυπόστατος.

Δὲν συμβιβάζεται ὅμως μὲ τὴν ὀρθὴν πολιτικὴν καὶ τακτικὸν τὴν διατήρησιν τῆς καλῆς ὁρμονίας ἡ ἐκ τοῦ βάρους τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν πραγμάτων ἐξαίρεσις μόνον τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, ἥτις δύναται νὰ ῥίψῃ ἀλλοῖον χαρακτῆρα, καὶ τοι μὴ ὑπάρχοντα κατ' ἐμὲ κρίσιν.

Δὲν ὁμιλῶ διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν Γερουσιαστῶν χάριν ἀβροφροσύνης· ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ἅπαντες εἰλικρινῶς καὶ κατὰ πεποίθησιν ὅτι ἡ προαλειψις τῶν Βουλευτῶν κατ' ἐξαίρεσιν εἶναι ἀνοίκειος, ἐὰν δὲ ἀκούσω παρά τινος ὅτι τοῦτο ἐγένετο κατ' ἀπόφασιν αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ἀπαντῶ εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ τοιαύτη κυριαρχία τοιοῦτον βρέφος ἔμελλε νὰ γεννήσῃ.

Ἡ Γερουσία δὲν δικαιοῦται κατὰ τὸ 17 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος νὰ ἔλθῃ εἰς ἀπόφασίν τινα περὶ αὐξήσεως ἐξόδων· δικαιοῦται ὅμως νὰ συστήσῃ λίαν στενῶς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἄμεσον διόρθωσιν τοῦ πράγματος, καὶ τὴν εὐχὴν ταύτην συμμερίζεται βεβαίως ὁλόκληρον τὸ σῶμα τῆς Γερουσίας, τὸ ὁποῖον θέλει παραδεχθῇ εὐχαρίστως τὴν ἄμεσον ταύτην διόρθωσιν, ἂν ἡ Κυβέρνησις προτείνῃ αὐτὴν ἤδη· ἂν δὲ μετὰ τοῦτο ἡ οἰκονο-

νομικὴ κατάστασις τοῦ Κράτους ὑπαγορεύσῃ ἐλάττωσιν ἐξόδων, αὕτη πρέπει νὰ ἔλθῃ γενικὴ καὶ ὁμοιόμορφος, ὅταν αἱ μᾶλλον δικαιολογημέναι ἐλαττώσεις δὲν ἐπαρκέσωσιν.

Τελευταῖον παρατηρῶ ὅτι εἶναι ὀρθότερον καὶ συμφερώτερον νὰ ἐλαττωθῇ διὰ Νόμου ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν κατὰ τὰ δύω πέμπτα μετὰ παρέλευσιν τῆς περιόδου, καὶ νὰ λαμβάνωσι πραγματικὴν ἀποζημίωσιν, παρὰ νὰ ὑπάρχῃ μεγάλος ἀριθμὸς μελῶν καὶ νὰ στερῶνται τῶν μίσων τῆς μετρίας διατηρήσεώς των.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Ὁ προηγορεύσας ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὁμιλίας του ἐξέφρασε τὴν φράσιν ἢ ἔννοιαν ὅτι ὅστις ἀρνηθῇ τὴν ἀρχὴν τοῦ παιόντος Νομοσχεδίου ἔπεται ὅτι ἀρνεῖται καὶ τὴν συμμετοχήν του ἐν ταῖς διατάξεσιν αὐτοῦ· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὅστις καταψηφίσει τὸ παρὸν Νομοσχέδιον δὲν πρέπει νὰ συμμετάσχῃ καὶ τῶν ὠφελειῶν αὐτοῦ, διότι ἐνταῦθα ἀντιτείνομεν εἰς πολλοὺς Νόμους, καὶ ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ ὑποκύψωμεν εἰς τὰς συνεπείας τοῦ δεινοῦ ἢ δικαίου Νόμου, διότι κατεψηφισάμεν αὐτόν· ὁ Νόμος ἀφοῦ καταρτισθῇ τὸ οὗτος ἐπιφέρει καὶ διέπει ὅλους ἀναφαιρέτως κατά τε τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰς ὠφελείας, αἵτινες ἐν αὐτῷ ἐμπεριέχονται· ἐὰν δὲ ἐνταῦθα εἴπῃ τις ὅτι ὁ Νόμος, ὃν καταψηφίζεις, δὲν σὲ ὑποχρεοῖ νὰ λάβῃς τὴν ὁποίαν οὗτος κανονίζει χρηματικὴν ποσότητα, ἀπαντῶ ὅτι οὐδὲ ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος, ὅστις δύναται τρόπον τινὰ νὰ ἔχῃ κάποιαν λεπτότητα, εἶναι ἰσχυρός, διότι ἐὰν ῥήτ' εἰπεῖν προταθῇ ἵνα δημοσία τις ἰδιοκτησία διανεμηθῇ, καὶ τινες εἴπωσι λόγους δι' οὓς δὲν θεωροῦσιν ἀναγκαίαν τὴν διανομὴν αὐτῆς, καὶ ἐντοσούτῳ διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων ἀπορασισθῇ νὰ διανεμηθῇ αὕτη, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύνασθε νὰ ἀποκλείσητε τὰ ἔχοντα ἐναντίαν ἰδέαν μέλη τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν διανομὴν τῆς ἐθνικῆς ταύτης περιουσίας; οὐχὶ βεβαίως· ἐπειδὴ ὅλοι εἶσθε ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Νόμου, καὶ ὡς ὑποχρεοῦνται νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τὰ βάρη τοιουτοτρόπως δικαιοῦνται καὶ νὰ συμμετάσχωσι τῶν ὠφελειῶν· ὥστε ἐὰν δὲν θέλετε νὰ μᾶς μιμηθῆτε κατὰ τὴν γενναιότητα, ἣν ἔχομεν νὰ καταψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, δὲν δύνασθε καὶ νὰ μᾶς ἐπιβάλλετε τὸ χρέος τῆς μὴ συμμετοχῆς μας ἐπὶ τῶν ὠφελειῶν, ἃς αὐτὸ τοῦτο τὸ Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἡ ψῆφος ἡμῶν θέλει καταστήσει Νόμον, κανονίζει· ἐπομένως ὡς πρὸς τὸ οὐσιαστικὸν μέρος τοῦ πράγματος τί δύναμαι νὰ σᾶς εἰπω ἐπὶ τοιούτου ἀκρο-

σραλοῦς ζητήματος, ὅπερ συνίσταται εἰς τὸ ψηφίζειν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν· ἐνταῦθα πάσχω ἐκεῖνο, ὅπερ λέγει εἰς ποιητὴς, Ξύμφημι, κ' ἀπόφημι, οὐκ οἶδα τί φῶ· τοῦτέστι συγκατανεύω, ἀντιλέγω καὶ δὲν ἠξεύρω τί νὰ εἰπω· συγκατανεύω μέν διότι ἡ ὑπερτίμησις ὑπερεκορυφώθη, καὶ ἕνεκα ταύτης θεωρῶν τὴν ἀνάγκην συγκατατιθεμαι ὡς πρὸς τὴν προκειμένην αὔξησιν, ἥτις ὑπαγορεύεται ὑπὸ μόνης τῆς ἀνάγκης καὶ δὲν κανονίζεται πρὸς σκοπὸν πολυτελείας. Λέγω δὲ ἀρ' ἑτέρου ὅτι δὲν εἶναι τοσοῦτον εὔκολον νὰ ψηφίζωμεν τοιαύτην αὔξησιν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν μας τὸν συνταγματικὸν χάρτην κανονίζοντα τὴν Γερουσιαστικὴν ἀποζημίωσιν εἰς δραχ. 500 ὡρισμένως· τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ Συντάγματος, ἐσυζήτησε λίαν ἐπισταμένως ἡ τῆς Γ'. Σεπτεμβρίου 1843 ἐθνοσυνέλευσις, τῆς ὁποίας τὰ πρακτικὰ συνιστῶ εἰς τὴν μελέτην σας· κατ' αὐτὰ τὰ πρακτικὰ, ἂν ἐνθυμᾶσθε, ἐν πρώτοις ἀπεκρούσθη ἡ ἰδέα τῆς συστάσεως δευτέρου Βουλευτικοῦ Σώματος, τῆς Γερουσίας· ἐπομένως, παραδεχθείσης τῆς συστάσεώς της, προετάθη ἡ ἐπὶ δεκαετίαν διάρκεια τῶν μελῶν της· ἀλλ' ἐπὶ τέλους μετὰ μεγίστης δυσκολίας καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσοβιότητος, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐκανονίσθη ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως ἀμφοτέρων τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, ὁρισθὲν εἰς δραχ. 250 διὰ τὸν Βουλευτὴν, καὶ δραχ. 500 διὰ τὸν Γερουσιαστὴν, καὶ τοῦτο δι' ὅσον χρόνον διαρκέσει ἡ Σύνοδος καὶ αἱ ἐργασίαι των. Πρό τινων ἐτῶν ἀπερασίσθη νὰ ψηφίσωμεν πέραν τῆς ἐννοίας τῆς διατάξεως ταύτης περὶ ἀποζημιώσεως, καὶ ἐπεψηφίσαμεν τὸν Νόμον ἐκεῖνον, δι' οὗ λαμβάνομεν πλήρη τὴν ἀποζημίωσιν καὶ δι' ὅσον χρόνον δὲν ἐργαζόμεθα, ἀποκαλέσαντες τὴν ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἀργίας ἀποζημίωσιν σύνταξιν δηλαδὴ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὡς δι' ὀπτικῆς τινος ἀπάτης ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα αὐτό· εὐλόγως δὲ καὶ δικαίως ἴσως ὠνομάσαμεν τὴν τοιαύτην ἀποζημίωσιν σύνταξιν, ὡς ἀποδιδομένην εἰς πλείστους ἐξ ἡμῶν ἄνδρας, οἵτινες ἔχουσιν ἀναντίρρητα δικαιώματα εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους· ἤδη ἐρχόμεθα νὰ αὐξήσωμεν τὸ ὑπὸ τοῦ συντάγματος ὡρισμένον ποσὸν ὡς ἀνεπαρκές· ἀλλ' ἡ τακτικὴ αὕτη δὲν θέλει ἔχει ποτὲ τέλος· τὸ ζήτημα εἶναι τοσοῦτον ἀκροσφαλὲς, ὥστε ἐὰν ὁ ἄνθρωπος θελήσῃ νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ βαθύτερον περιπλέκεται· τὸ Σύνταγμα, Κύριοι, ὥρισε τὴν ἀποζημίωσιν ἐντὸς ὁρίου, πέραν τοῦ ὁποίου δὲν ἐπιτρέπεται ἡ παραμικρὰ αὔξησις, ἥτις ἄλλως δύναται νὰ ἐπεκταθῇ ἐπ' ἄπειρον· ἂν ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἤθελε νὰ ἐννοήσῃ ἢ νὰ καθιερώσῃ ὡς

μεταβλητὸν τὸ ὁρισθὲν ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ, ὅτι τὰ νομοθετικὰ Σώματα δύνανται καθ' ὡρισμένον χρόνον νὰ προσδιορίζωσι τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, διάταξιν, ἣν ἐθεσπίσατο ἄλλοτε ἡ ἐν Ναυπλίῳ Συνέλευσις ἐν ὁμοιομόρῳ σχεδὸν Συντάγματι τοῦ Ἔθνους· ἂν, λέγω, ἤθελε νὰ καθιερώσῃ τὸ μεταβλητὸν τῆς ἀποζημιώσεως, ἠδύνατο κἂν νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ θέλει εἶσθαι ἴσον μὲ τὸν ἀνώτερον παρ. χάριν μισθὸν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων μετὰ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ὑπουργῶν· καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνη μεταβάλλεται ἔπεται ὅτι ἐν πάσῃ μεταβολῇ αὐτῆς ἠδύνατο νὰ συμμεταβληθῇ καὶ ἡ ἀποζημίωσις τοῦ Γερουσιαστοῦ· τὸ νὰ λαμβάνωμεν ὅμως ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν ἔννοιαν καὶ νὰ παραβαίνωμεν τὸ ῥητὸν γράμμα τοῦ Νόμου, εἶναι μία τακτικὴ ἥτις δύναται νὰ μᾶς φέρῃ εἰς ἄτοπα· ὅπως ἤδη ἀπήντησα εἴς τινα συνάδελφον ἡμῶν εἰπόντα μοι ὅτι οὐδεμία γίνεται παράβασις τοῦ Συντάγματος διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, κατὰ τὴν γνώμην μάλιστα νομικοῦ τινος ἐκ τῶν εὐυπολήπτοτέρων, ὃν ἠρώτησε, τοιουτοτρόπως λέγω καὶ ἤδη, ὅτι ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἁρμόδιοι νὰ ἑρμηνεύσωμεν τὸ γράμμα τοῦ θεμελιώδους Νόμου τοῦ Συντάγματος ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν, ἐνόσῳ αὐτὸς ὁ ὑπέρτατος Νόμος δὲν μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα τοῦτο, μόνη ἡ κυρίαρχος ἀρχὴ, ἡ ἐθνοσυνέλευσις, ἠδύνατο καὶ δύναται νὰ ἑρμηνεύσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ πᾶσαν διάταξιν τοῦ Συντάγματος· ἂς μὴ εἴμεθα τοσοῦτον πρόθυμοι εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν ἐλλείψεων τοῦ Συντάγματος, καὶ ἂς προσέξωμεν πολὺ μήπως προσθέτοντες ἀριθμοὺς ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τὸ συνταγματικὸν οἰκοδόμημα λίθους ἀκρογωνιαίους ἀναγκαίους. Ἓν ἕτερον ἄρθρον, ὅπερ ἄφηνε εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα τοῦ κηρύττειν τὰς λήξεις τῶν Συνόδων τῶν Βουλῶν μετὰ τὴν ψήφισιν τῶν ἀναγκαίων Νόμων τὸ κατηργήσαμεν διὰ τοῦ ὡς εἴρηται πρὸ ἐτῶν ἐπιψηφισθέντος Νόμου, ἀλλ' ἐγὼ ἐθεώρησα ἔκτοτε καὶ θεωρῶ εἰσέτι τὸ δικαίωμα τοῦτο πολυτιμώτατον καὶ τὴν ἀφαίρεσιν ἀξιοκατάκριτον· διὸ καὶ πρέπει ἐν τοιαύταις περιστάσεσι νὰ λέγωμεν ὅλους τοὺς λόγους, οἵτινες μᾶς ἀπαγορεύουσι νὰ θίξωμεν κατὰ μικρὸν τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, διὰ νὰ μὴ φθάσωμεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν θέσιν νὰ ἴδωμεν αὐτὸ ἄγραφον χάρτην· ἂς προσέξωμεν, λέγω, μήπως ὠθούμενοι ἀπὸ ἀνάγκας, εἴτε πραγματικὰς εἴτε φαινομένας, καταντήσωμεν νὰ διαγράψωμεν ποτὲ μὲν ἤδη ποτὲ δὲ ἄλλοτε ἀπὸ τὸν Συνταγματικὸν χάρτην τὰ ἀναγκαῖα αὐτοῦ ἄρθρα, ἂν καὶ δύναμαι νὰ

εἶπω ἀπὸ τοῦδε ὅτι κατὰ πολλὰ ἔμεινε χαρτὶ ἄγραφον ἕνεκα καταχρήσεων· τὰς καταχρήσεις ταύτας θέλομεν προσπαθήσει καὶ ἔχομεν ἐλπίδα μίαν ἡμέραν νὰ διορθώσωμεν, ἀλλὰ τὴν διὰ Νόμου καταστροφήν, ἥτις εἶναι ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης, δὲν δυνάμεθα ποσῶς νὰ διορθώσωμεν, καὶ πρέπει πολὺ νὰ προσέξωμεν ἤδη καὶ νὰ προσέχωμεν καὶ εἰς τὸ μέλλον, τοὐτέστι δὲν πρέπει νὰ ὑπείκωμεν εὐκόλως εἰς τὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ νὰ ὑπομένωμεν· καὶ ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ εἴπωμεν καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην στενοχωρίαν, ὅτι ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐλλείψεις εἰς τὸ Σύνταγμα, οἱ ἁρμόδιοι Νομοθέται πρέπει νὰ διορθώσωσιν αὐτάς· αὐτοὶ εἰσὶν οἱ λόγοι δι' οὓς ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐγγίζωμεν ἄνευ εὐλαβείας τὸ Σύνταγμα.

Ἀπαντῶ καὶ εἰς μίαν εὐχὴν ἡ σύνταξιν, τὴν ὁποίαν ὁ προαγορεύσας παρένειρεν εἰς τὴν ὁμιλίαν του, ἥτις δὲν περιστρέφεται εἰς ῥητὸν γράμμα τοῦ θερελιώδους Νόμου ἀλλ' εἰς παραδόσεις κοινοβουλευτικάς· κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἐκ μέρους τοῦ Κ. Γραμματέως παιστήρησα κἀγὼ ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ Βουλευτῶν, καὶ ἀγνοῶ τοὺς λόγους, οἵτινες εἴτε ὑπηγόρευσαν τὸ μέτρον τοῦτο εἰς τοὺς Κυρίους ὑπουργοὺς, εἴτε ἠνάγκασαν τοὺς Κυρίους Βουλευτὰς νὰ μὴ δεχθῶσι τὴν αὔξησιν. Εἶναι καλὸν, εἶναι δίκαιον, εἶναι εὐπρεπὲς νὰ μὴ δεχθῶμεν μόνοι τὴν αὔξησιν ἕνεκα τῆς ὑπερτιμίσεως, ἥτις βαρύνει ἀπαξάπαντας, καὶ μᾶλλον ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἔχουν τὰ μέσα τῶν ἀναγκαίων τοῦ ζῆν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ὡς ἡμεῖς· διὰ τοῦτο ἐγὼ δὲν ἀποτείνω εὐχὴν, ἀλλὰ προτείνω διά τε τοὺς ἄλλους λόγους, οὓς εἶπον, καὶ διὰ τὸν παρόντα, πρὸς δὲ καὶ ἕνεκα ἀξιοπρεπείας, νὰ μὴ δεχθῶμεν τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο μαχρισοῦ διορθωθῇ ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους νὰ διορθώσωσιν αὐτό.

Ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γ. Ἀντωνόπουλος τροποποιήσας τὴν περὶ ἀναβολῆς πρότασιν εἶπε νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὅπως συσκεφθῶσι καὶ μελετήσωσιν οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ τὸ ἀντικείμενον περισσότερον.

Ἐπομένως ἡ Γερουσία ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου δὲν παρεδέχθη τὴν ἀναβολήν.

Ψηφορίας δὲ γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 23 κατὰ 5, ἀρνηθέντος ψήφον ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ χορηγίας δρ. 1800 εἰς ἕκαστον Γερουσιαστὴν ἐτησίως λόγῳ ὑπερτιμίσεως κλπ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἄγγελος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάκης Μαγγίνας	Ν	Γρηγοράκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Λρ
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥιζάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Πλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ο
Ἀνδρ. Χ. Ἀναγνώρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας	Ο	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγιώτης Αἰδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	Ν	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Πραΐλέγγης	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰω. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μιλιὸς	Ο
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥήγας Παλαμήδης	Ο
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτὰ, ὅπως ἔχουσι.

Ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας εἶπεν·

Πρῶτον ἐρωτῶ ἂν ἡ φράσις «εἰς τὸν ἐκπληροῦντα τὰ χρέη του Γερουσιαστὴν» ἐξαιρῇ τῆς τοιαύτης ἀποζημιώσεως τῶν δρ. 1800 τοὺς ἀείποτε ἐκ τῶν χρεῶν των ἕνεκα ἀσθενείας καὶ ἄλλων αἰτιῶν ἐλλείποντας ΚΚ. Γερουσιαστὰς, ἢ καὶ τοὺς ἐπ' ἀδείᾳ ἀπερχομένους, καὶ δεύτερον ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι δὲν παραβιάζομεν ῥητῶς τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, ὡς ἐν τῇ ὁμιλίᾳ μου περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου ἀνέπτυξα, τοὐλάχιστον παρεκβαίνομεν τοῦ γράμματος αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη παρέκβασις, παρεκτεινομένη ἴσως καὶ ἐν καιρῷ μὴ ἀνάγκης, δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ ἄτοπα καὶ ἄλλας συνεπείας, προτείνω ὡς πρόσ-

θετον ἄρθρον 3 μετὰ τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Παλαμήδη τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν.

Ἄρθρον 3.

Ὁ παρὼν Νόμος ἰσχύει διὰ τὴν παροῦσαν περίοδον.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Δὲν θεωρῶ ὀρθὴν τὴν πρότασιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα τοῦ νὰ ἰσχύῃ ὁ παρὼν Νόμος διὰ τὴν παροῦσαν μόνον περίοδον, ἐπειδὴ οὐδεὶς δύναται νὰ προίδῃ ἂν αἱ μετὰ ταῦτα περιστάσεις ὁδηγήσωσι τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν νὰ προβῇ εἰς ἐλάττωσιν καὶ κατάργησιν ἢ εἰς αὔξησιν τοῦ ψηφιζομένου ποσοῦ, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ὁ πιοκείμενος Νόμος δὲν εἶναι ἀμετάβλητος· καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὸ ὅτι αἱ φράσεις τοῦ Νομοσχεδίου ἀφίνουσιν ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογήν του, παρατηρῶ ὅτι τὸ Νομοσχέδιον ἔχει καλῶς, καθόσον ῥητῶς χορηγεῖ τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 1800 εἰς ἐκείνους μόνον τοὺς Γερουσιαστάς, οἵτινες ἐκτελοῦν τὰ χρέη των καὶ ὑπόκεινται εἰς τὰ ἔξοδα τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ ὑπερτιμήσεως τῶν πραγμάτων, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς ἐκείνους, οἵτινες διηνεκῶς ἐλλείποντες, οὐ μόνον δὲν ἐκτελοῦσι τὰ χρέη των, ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰ ἔξοδα τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ ὑπερτιμήσεως.

Ἐνταῦθα καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν παρετήρησεν ὅτι ἡ φράσις τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι σαφὴς, τουτέστιν ἡ χορήγησις τῶν δραχ. 1800 θέλει δίδεσθαι εἰς πάντας τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς τοὺς ἐκτελοῦντας τὰ χρέη των, ἐξαιρέσει βεβαίως τῶν ἀείποτε ἕνεκα οἱασδήποτε αἰτίας ἐλλειπόντων ὡς μὴ ἐκτελούντων τὰ χρέη των, καὶ ὡς μὴ ὑποκειμένων εἰς τὴν ὑπερτίμησιν δι' ἣν ἡ χορηγία ἐκανονίσθη, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν ἐπ' ἀδείᾳ μετοβαινόντων.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης.

Κύριε Πρόεδρε!

Ἐπιτρέψατέ μοι παρακαλῶ νὰ φέρω κἀγὼ τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Οὔτε ἐκ τῶν ἀναγκασθέντων εἶμαι εἰς τὴν κατὰ τὸ εἰσαχθὲν νομοσχέδιον χορήγησιν κατὰ πρόνοιαν ἐπιβουλητικὴν καὶ πρὸς τὰ μέλη τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων πρὸς ἀνακούρισιν καὶ αὐτῶν ὡς τῆς πρὸ πολλοῦ ὁρισταμένης ἀφορήτου ὑπερτιμήσεως ἁπάντων τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. Οὔτε ἐξ ἐκείνων, οἵτινες θεωροῦν ὡς μίαν τῶν βάσεων τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν

αὐτῶν μελῶν διάταξιν, καθόσον οὐ μόνον πληρεξούσιος καὶ ἐγὼ διεκέλευσα εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἔλαβον σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐν γένει, καὶ οἵτινες ἐρρύθμουν ὑπὲρ τῆς ἐκλεκτικῆς Γερουσίας, δώσαντες τὴν ψῆφόν των καὶ ὑπὲρ τῆς ἰσότητος τοῦ πρὸς ἀποζημίωσιν ποσοῦ τῶν τε βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν· ἀλλ' εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν πλειοψηφίαν ἔδοξε, Κύριοι, νὰ θέσῃ ὡς βάσεις τοιαύτας τό τε ἰσόβιον τῶν Γερουσιαστῶν καὶ τὸ διπλάσιον εἰς τὴν ἀποζημίωσιν αὐτῶν τοῦ διὰ τοὺς βουλευτὰς ποσοῦ· καὶ ὡς παράδειγμα τῆς τοιαύτης ἐφαρμογῆς, ἠθέλησε ταυτοχρόνως νὰ φέρῃ πρὸς τοῦτο τὰς δρχ. 500, ὡς τὸ ἀνώτερον τό ε ἐπὶ τῶν μισθῶν τῶν τοῦ Κράτους ὑπαλλήλων ποσόν· ἡ διάταξις αὕτη, Κύριοι, ὑπῆρξεν ὅλως κανονιστικὴ καὶ οὐχὶ βάσις ἀμετάτρεπτος· καὶ βεβαίως δὲν ἐνόμισε ποτὲ νὰ δεσμεύσῃ ἁπάσας τὰς μελλούσας ἐποχὰς ἐναντίον καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ὑπὲρ τοῦ Σώματος τῆς Γερουσίας προθέσεως αὐτῆς, ὑπὲρ τῆς ὁποίας δὲν ἐδίστασε, ὡς ἀπελέχθη, νὰ παρέξῃ ὅλα τὰ ἐνόντα μέσα εἰς τὴν ἀξιοπρεπῆ διατήρησίν της, καὶ ὅμως ἤθελε ματαιωθῇ ἡ τοιαύτη περισπούδαστος ὑπὲρ αὐτῆς μέριμνα, ὅταν τὸ ἐπαρκὲς θεωρηθὲν κατὰ τὸ 1843 ποσὸν εἰς ἀποζημίωσιν τῶν μελῶν αὐτῆς, μόλις κατὰ τὸ ἥμισυ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων ἀνταποκρίνετο, ὡς ἐπὶ παραδείγματι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ σήμερον· διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι αἱ δραχμ. 500 σήμερον μόλις συμπληροῦσιν ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως αὐτῶν εἰς τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα κατὰ τὸ ἥμισυ, τὸ ἰσάριθμον ποσὸν κατὰ τὸ 1843, ἀναλόγως δὲ καὶ αἱ 250 καὶ πᾶσα ἄλλη ποσότης. Καὶ ὁ ὀρθὸς οὗτος λόγος, Κύριοι, ὡδήγησε τὴν Κυβέρνησιν νὰ προτείνῃ πέρυσι τὴν ἐπιψηφισθεῖσαν δι' ἓν ἔτος ἐπικουρικῶς προσθήκην εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς μισθοδοσίας τοῦ Κράτους, μ' ὅλον ὅτι καὶ αἱ μισθοδοσίαι αὗται κατὰ γενικὴν ἔποψιν ὕστερον ἀπὸ τὰ ἐπελθόντα τότε Οἰκονομικὰ μέτρα, καὶ τὴν ἀπόρασιν τῆς ἀ. Βουλῆς τὸ 1845 « ὅτι οὐδεμία μισθοδοσία νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 500,» εἵπετο νὰ μένουν ὡς τότε ὡρίσθησαν.

Ἀλλὰ, Κύριοι, ἡ θέσις ἡμῶν εἶναι δυσχερής. Τὸ μέγα σέβας τὸ ὁποῖον εὐτυχῶς ἔχει ὁ λαὸς εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τὴν ἀκριβῆ διατήρησιν τῶν ὁρισμῶν του, καὶ τὸ ὁποῖον χρεωστοῦμεν πάντες νὰ ἔχωμεν, ἀπαιτεῖ νὰ μὴ κλονισθῇ ποσῶς ἡ πρὸς τοῦτο πεποίθησίς του καὶ ἱερὰ πρόληψίς του, καὶ ὅπερ ἤθελε

συμβῇ ἐὰν ἠθέλαμεν κανονίσει μεγαλήτερον ποσὸν διὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀποζημίωσιν, ἀντὶ τοῦ ὁποιοδήποτε ἀναφερομένου εἰς τὸ Σύνταγμα. Εὐτυχῶς ὅμως οὐδενὸς καὶ ἐξ ἡμῶν νομίζω νὰ εἶναι τοιαύτη ἡ πρόθεσις ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀλλὰ περὶ προνοίας προσωρινῆς καὶ ἐκτάκτου καὶ περὶ τῶν μελῶν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀνάγκην, κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ ἄλλων ἐθ ὧν, κατ' ἐμὴν γνώμην, μάλιστα καὶ πλατύτερον ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὸ παρουσιαζόμενον μέτρον πρὸς τὸ ποσὸν ὡς μὴ ὂν ἀνάλογον.

Καὶ διὰ νὰ ἀποδείξωμεν, Κύριοι, πραγματικώτερον τὴν τοιαύτην πρόθεσιν, καὶ νὰ μὴν ἀφήσωμεν κἀμμίαν ὀπὴν εἰς παρεξηγήσεις καὶ γλωσσαλγίας κατὰ τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, συμφωνῶ πληρέστατα μὲ τὸν προλαλήσαντα συνάδελφόν μου Κ. Ψύλλαν, ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ ἐν τῷ Νόμῳ καὶ χρόνος ἀνωπέρβλητος τῆς τοιαύτης χορηγήσεως, μέχρι τέλους τοῦ ὁποίου εἶναι ἐλπιζόμενον νὰ ἐκλείψῃ καὶ ἡ αἰτία τῆς ὀλεθρίου ὑπερτιμήσεως, τοιοῦτον δὲ ἔθετε τὴν διάρκειαν τῆς προκειμένης περιόδου· τοιαύτην δὲ ἀρχὴν εἶχε θέσει ἀξιεπαίνως εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἡ ἐπιτροπὴ τῶν τμημάτων τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς, ὡς καὶ ἐκείνην τῆς ἰσότητος, ὡς πρὸς τὸ ποσόν, τὴν ὁποίαν ἐπίσης συμμερίζομαι, καθόσον δὲν ὑπάρχει ὁ λόγος περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τὸ Σύνταγμα ὥστε νὰ φυλαχθῇ καὶ ἡ προσδιοριζομένη παρ' αὐτοῦ ἀναλογία, μεταξὺ βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν, ἀλλὰ περὶ χορηγίας ἐκτάκτου καὶ προσωρινῆς, λόγῳ ὑπερτιμήσεως τῶν προϊόντων. Ἐπίσης δὲ, Κύριοι, ἐκφράζων καὶ ἐγὼ τὴν λύπην μου διότι ἐν τῷ προκειμένῳ νομοσχεδίῳ πτρ' ἐλπίδα δὲν συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ μέλη τοῦ Σώματος ἐκείνου, διαφθέντα ἴσως ἀπὸ λόγους ἰσχυροὺς νὰ ἀποποιηθῶσι δι' ἓν ἔτος τὴν τοιαύτην πρόνοιαν, ἥτις εἶναι εὐχῆς ἔργον καὶ ἀναπόρεκτον ἂν λάβῃ χώραν ὑπὲρ τοῦ Σώματος τούτου νὰ μὴ ἐκλείψῃ καὶ δι' ἐκείνα.

Τοιαύτη πρόνοια, Κύριοι, δύναται ἄνευ προσβολῆς τοῦ Συντάγματος καὶ ἀσκανδάλως νὰ ληφθῇ καὶ διὰ τὰ μέλη τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων ἔκτακτος καὶ προσωρινὴ, διότι ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Συντάγματι ὁριζομένων οὐδεμίαν δυνάμεθα νὰ φέρωμεν διόρθωσιν· μία τοιαύτη διόρθωσις εἰς μόνον τὸν Βασιλέα καὶ τὸ ἔθνος ἐναπόκειται, καὶ τοιαύτη ἀνάγκη νομίζω ὅτι ἐπῆλθε πρὸ πολλοῦ διὰ διάφορα ἀντικείμενα, καὶ τίς οἶδε καὶ διὰ ποίαν ἄλλην εἰσέτι θέλει ἀναφανῇ, ὡς ἐξακολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ, καὶ ἤδη ἀναμιμνήσκω ὅτι εἶχον δίκαιον οἱ ἔχοντες τὴν

ἰδέαν κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἐπροσδιωρίσθη ἡ μετὰ δεκαπενταετίαν ἀναθεώρησις τῶν Γερουσιαστικῶν προσόντων ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, τοῦ νὰ προσδιορισθῇ ἀντὶ τούτου ἡ συγκρότησις ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἥτις καὶ ταῦτα νὰ ἀναθεωρήσῃ καὶ πᾶσαν ἀναφανεῖσαν ἔλλειψιν νὰ ἐπανορθώσῃ, ἀλλ' ἐράνη προσφορωτέρα ἡ ἀντιταχθεῖσα γνώμη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κ. Κολοκοτρώνη, ὅτι ὁ τοιοῦτος προσδιορισμὸς ὑπῆρχε δέσμευσις εἰς τὴν ἐθνικὴν καὶ Βασιλικὴν θέλησιν, ἐπὶ ἀντικειμένου τὸ ὁποῖον ἠδύνατο καὶ πρὶν καὶ μετὰ νὰ φανῇ ἀναγκαῖον ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Πατρίδος· οὐχ ἧττον ὅμως, Κύριοι, τὰ πράγματα ἀπέδειξαν ὅτι τοιοῦτον μέτρον καὶ πρὸ πολλοῦ ἤθελε συντελέσει εἰς τὴν ἐθνικὴν πρόοδον, ἀφ' οὗ μάλιστα ἡ μὲν Συνέλευσις ἐκείνη μὴ ἔχουσα τῶν ὑλικῶν καιρὸν νὰ διορκέσῃ περισσότερον, καὶ πλεῖστα τῶν ἀπαιτουμένων ὑπ' αὐτῆς νομοθετημάτων ἀνῆκον εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἐξ ὧν οὐδὲν αὕτη μετὰ δεκαπενταετίαν ἤδη ἐπεράτωσε, καὶ ἄλλα διάφορα οὐδὲ νὰ τὰ ἀναγνώσῃ καιρὸν ἔλαβε, καὶ πολλαὶ ἀμφιβολίαι παρουσιάζονται ὁσημέραι, ἡ λύσις τῶν ὁποίων θέλει εἶσθαι ἴσως αὐτόχρημα ἀπομάκρυνσις καὶ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ γράμματος τοῦ Συντάγματος, ὡς τοιαύτη κατ' ἄγνοιαν ἴσως ἔλαβε χώραν εἰς τινας καὶ μέχρι τοῦδε.

Περαίνων δὲ τὸν λόγον μου, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλει ἐκτιμηθῇ δεόντως ἡ περὶ προσδιορισμοῦ χρόνου πρότασις τοῦ συναδέλφου ἡμῶν καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα δὲν παρεδέχθη τὴν τροπολογίαν τῶν Γερουσιαστῶν Κ. Ψύλλα καὶ Παλαμιδόυ.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον συνημμένον ὡδε ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 20 κατὰ 7, ἔχον ὅπως ὑπερεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 21 τ. μ. Ἀπριλίου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ χορηγίας δρ. 1800 εἰς ἕκαστον Γερουσιαστὴν ἐτησίου λόγῳ ὑπερτιμήσεως κτλ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	O	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N
Ἰωαννης Θ. Κολοκοτρώνης	.	Χαράλ. Παπαπολίτης	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	N	Ἰακώβος Ῥαζιμάδης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Νικόλ. Πρασσακάκης	N

Σπυρ. Τρικούπης	Μ. Α. Καΐρης . . . . .
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Άντών. Γ. Κριεζῆς . . . N
Άθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Άντών. Μαυρομιχάλης . . O
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Άνδρ. Χ. Άναργύρου . . .	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . O	Άναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Άλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Δημήτριος Χατσίκος . . . O
Άθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . . O
Γεώργιος Δαρειώτης . . .	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Άνας. Σ. Χαραλάμπης . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . .	Γεώρ. Διοβουνιώτης . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Κωνς. Προβιλέγιος . . . .
Άδὰμ Δούκας	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δῆμος Κανελλόπουλος . . N	Σπῦρος Μίλιος . . . . . O
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . O
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Δημήτριος Καντουριώτης . .

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 10,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἔτος 1860, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς νοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 10,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἔτος 1860.

Γεώργ. Μ. Άντωνόπουλος . N	Σπυρ. Τρικούπης . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . .	Ρικάρδος Τζιώρτζ . . . .
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . N	Άθανάσιος Γρηγοριάδης . . N
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Βασίλ. Χρηστακόπουλος . .
Άναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Άνδρ. Χ. Άναργύρου . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Γεώργιος Ψύλλας . . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἰωάννης Θεοτόκης . . . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N

Άθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Ἰωάννης Σάϊκος . . . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . .	Άναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Άλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Δημήτριος Χατζίσκος . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Άδὰμ Δούκας	Άναστ. Χαραλάμπης . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . .
Μ. Α. Καΐρης	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Άντών. Γ. Κριεζῆς . . . N	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Άντών. Μαυρομιχάλης . . N	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Δημήτριος Πλαπούτας . . N	Δημήτριος Α. Καντουριώτης

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐκ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25, ἔχον ὑπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 τρ. μηνὸς Ἀπριλίου.

Προβάσης ἀκολούθως τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμ. 1,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἔτος 1860, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ 1000, ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἔτος 1860,

Γεώργ. Μ. Άντωνόπουλος . N	Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . .	Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . N	Σπυρ. Τρικούπης . . . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Ρικάρδος Τζιώρτζ . . . .
Άναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Άθανάσιος Γρηγοριάδης . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . N	Βασίλ. Χρηστακόπουλος . .

Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Γεώργιος Ψύλλας		Δημήτρ. Πλακωτάς	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	N	Ἀλέξιος Ἠλιαχόπουλος	N
Γεώργιος Δαρειώτης		Δημήτριος Χατσίσκος	N
Γ. Παπαηλιόπουλος	N	Δημήτριος Χρηστίδης	
Δημήτριος Βούλγαρης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Γκίκας Καρακατζάνης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Παναγ. Λιδωρίκης	N
Ἀδάμ Δούκας	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Κωνσ. Προβελέγγιος	
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Σπῦρος Μῶλος	N
Μ. Α. Καΐρης		Ῥήγας Παλαμίδης	N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 τ. μ. Ἀπριλίου.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ἀ. Γρηγοριάδης,

Ἀδάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ.

Τῆς 27 Ἀπριλίου 1860 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προτεραίας λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ν. Μαυρομμάτης εἶπε. Παρατηρῶ ὅτι εἰς τὰ ἀναγνωσθέντα πρακτικὰ δὲν περιέχεται ἔκφρασις τοῦ Σώματος ἐπὶ τῶν λεχθέντων περὶ τῆς ἀνοικείου παραλείψεως τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν ἐκ τοῦ μέτρου τῆς

χορηγίας, λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως, ὡς μὴ ἐρωτηθέντος τοῦ Σώματος κατὰ παράδοσιν· πρὸς διόρθωσιν τούτου προτείνω νὰ διευκρινισθῇ σήμερον, ὅτι ἡ Γερουσία ἀσπάζεται καὶ συνίστησι καθ' ὁλοκληρίαν τὰ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου λεχθέντα παρὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα, ἡ δὲ ἔκφρασις αὕτη τοῦ Σώματος, ὡς παράρτημα τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως, νὰ ἀπουσταλῇ ἐν ἀντιγράφῳ ὁμοῦ μὲ τὸ ἀντίγραφον ἐκείνων εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Ἡ Γερουσία παρεδέχθη ὁμοφώνως τὴν πρότασιν ταύτην.

Ἀναγνώσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 201,662:84/00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ ἐπὶ τοῦ πραγματευομένου νομοσχεδίου συζήτησις αὔριον. Ἔχει δὲ ἡ ἔκθεσις αὕτη ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας διεξελθοῦσα μετ' ἐπιστασίας τὸ παρὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, δι' οὗ ζητεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν 201,662:84/00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, καὶ θεωρήσασα ἔκ τε τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ καὶ τῶν δι' αὐτῆς συνοδευομένων ἀναλυτικῶν πινάκων, ὅτι ἡ ζητουμένη πίστωσις πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ ἐν μέρει μὲν εἰς πληρωμὴν ἀναγνωρισμένων καὶ ἀναποφεύκτων ἐξόδων τοῦ Κράτους, ἐν μέρει δὲ εἰς ἐκπλήρωσιν ἄλλων ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ἀφορωσῶν τὴν πρόοδον καὶ αὔξησιν τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων, δὲν ἔχει νὰ ἐπιφέρῃ ἐπ' αὐτῆς οὐδεμίαν παρατήρησιν, καὶ ἑπομένως παραδεξαμένη τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ νομοσχεδίου, ὅπως ἔχουσι, συνίστησι τὴν παραδοχὴν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Ἀπριλίου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Νικόλαος Ἰω. Μέξης, Κ. Προβελέγγιος,
Ἰω. Οἰκονόμου, Λ. Λιδωρίκης,
Ι. Παξιμαδῆς.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ καὶ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέγνω ἀναφορικῶς, ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἢ τὴν ἐπερώτησιν τὴν περὶ Κισσάβου, ἔγγραφον ὑπ' ἀρ. θ. 2,748 ἀπὸ 16 Ἀπριλίου ε. ε. τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν πρὸς τὸν ἐν Σμύρνῃ Κ. Πρόξενον, δι' οὗ διατάττεται οὗτος νὰ κοινοποιήσῃ πρὸς τὸν Κίσσαβον, ὃν τινα διευκόλυνεν ἡ Ἀστυνομία Ἀθηνῶν ἵνα ἀπέλθῃ εἰς Σμύρνην κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ὅτι ἡ διαθεῖσα πρὸς αὐτὸν συνδρομὴ ἐσφαλμένως ἐθεωρήθη παρ' αὐτοῦ ὡς ἀπέλασις, ὅτι εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτι δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ὁπόταν θελήσῃ, νὰ δώσῃ δὲ πρὸς αὐτὸν διαβατήριον, ἂν ἤθελε ζητήσῃ τοιοῦτον.

Ἀπάντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης· ὁ τρόπος καθ' ὃν εἶναι συντεταγμένον τὸ ἀναγνωσθὲν ἔγγραφον ὑποδεικνύει ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται Κίσσαβος ἐζήτησεν ἐκουσίως συνδρομὴν νὰ ἀπέλθῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς Σμύρνην, καὶ ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθὲς οὐδεὶς δύναται νὰ λαλήσῃ κατὰ τοιούτου μέτρου, καὶ ἡ Ἀστυνομία ἡ χορηγήσασα τὴν συνδρομὴν εἶναι ἀξιέπαινος· ἀλλ' ἡμεῖς, Κύριοι, ἀπ' ἐναντίας εἴπομεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ Κίσσαβος ἀπελάθη, ἤγουν παρεβιάσθη τὸ Σύνταγμα, διότι τὸ 4 ἄρθρον αὐτοῦ λέγει ὅτι ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος, οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται, ἢ ἄλλως πως περιορίζεται κλπ.» καὶ δὲν ἔπρεπεν ἐπίσημον ἔγγραφον νὰ ἀναγνωρίζῃ αὐθεντικῶς τὰ παρ' ἡμῶν λεχθέντα ὡς ἐσφαλμένα, καθόσον ἡ τοιαύτη τακτικὴ ἀπ' ἐναντίας εἶναι ἐσφαλμένη· τοὺς ἰσχυρισμούς μας ἐστηρίξαμεν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα, εἰς γράμματα αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀπελαθέντος, ὁ ὁποῖος ἂν ἐκουσίως μετέβαινεν εἰς τὰ ἐκτὸς διὰ νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς, δὲν ἠδύνατο νὰ παραπονῆται καὶ νὰ ἀγανακτῇ μάλιστα διότι ἕνεκα τῆς περιωρισμένης ἐλευθερίας του καὶ τῆς ἐμποδίσεώς του θέλοντος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, θέλει ἀναγκασθῇ ἐπὶ τέλους νὰ καταφύγῃ εἰς ξένην ἐθνικότητα, ὥστε ἡ ἀπέλασίς του εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, καὶ ἂν ἡ Κυβέρνησις πείθεται ὅτι πραγματικῶς ἐγένετο ἡ ἀπέλασις, δὲν πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ἀναγνωσθὲν ἔγγραφον, ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβῃ μέτρον ὥστε νὰ ἐκλείψῃ ἅπαξ διὰ παντὸς ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ τοῦ μέτρου τῆς ἀπελάσεως ὡς ἀντισυνταγματικοῦ. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι τὸ ἄλλοτε ἀναγνωσθὲν ἔγγραφον τῆς Ἀστυνομίας ἐθεώρει τὸν περὶ οὗ πρόκειται Κίσσαβον κακῆς διαγωγῆς, καὶ αὐθεντικῶς ἀπέδιδεν αὐτὸν τὴν μαύρην ἰδιότητα εἰς τὸν πολίτην, ἀλλά, Κύριοι, οὐδεὶς δύναται νὰ ὀνομάσῃ πάντα οἱονδήποτε πολίτην κακῆς διαγωγῆς, ἡ ἀρχὴ ἐὰν ἔχῃ ὑποψίας δύναται μόνον νὰ ἐπιτηρῇ, ὡς ἄλλωστε σᾶς ἐξήθηκα, καὶ νὰ ἐπιτηρῇ λίαν ἀραιῶς ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ ἐπιτηρούμενος νὰ ἀγνοῇ τὴν ἐπιτήρησίν του, διότι ἄλλως καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιδεικτικὴ ἐπιτήρησις εἶναι ἓν εἶδος προσβολῆς καὶ περιορισμοῦ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, καὶ κανεὶς δὲν δύναται οὐδὲ πόρρωθεν νὰ προσβάλῃ καὶ νὰ περιορίζῃ ὁπωσδήποτε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου. Ἐπιμένω λοιπὸν ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ ὁποῖος ἤκουσε καὶ τὸ προχθεσινὸν γράμμα καὶ θέλει ἀκούσει ἀναγνωσκόμενον ἤδη νεώτερον αὐτοῦ ἄλλο γράμμα πρὸς τὸν πατέρα του ἀπὸ 22 λήγοντος χρονολογούμενον, δι' οὗ ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἀπελάθη καὶ ἐμποδίζεται διαφοροτρόπως νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον, καθόσον μόνη ἡ ἀπουσία τοῦ Κισσάβου εἰς τὰ ἐκτὸς μὴ δυναμένου κατὰ τὴν θέλησίν του νὰ ἐπανέλθῃ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐξορίας· καὶ πρὸς τοῦτο ἐξαιτοῦμαι νὰ γίνῃ τακτικὴ ἀνάκρισις διὰ νὰ ἀποδειχθῇ τίς τῶν δύω οὗτος ἢ ἡ Ἀστυνομία ψεύδεται.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, ἐπειδὴ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Κίσσαβος ἐπαναλαμβάνων καὶ κηρύττων ὅτι ἀπελάθη ἀποδίδει εἰς τὴν Ἀστυνομικὴν ἀρχὴν πρᾶξιν ἀντισυνταγματικὴν, ἣν αὕτη ἀρνεῖται, καὶ τοιουτοτρόπως συκοφαντεῖ αὐτὴν, ἀναγκαῖον εἶναι ἵνα ὁ Κ. ὑπουργὸς μεταφέρῃ αὐτὸν ἐνταῦθα, ζητήσῃ δὲ διὰ τοῦ Κ. Εἰσαγγελέως τακτικὴν ἀνάκρισιν κατ' αὐτοῦ ἐπὶ συκοφαντίᾳ διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια.

Ἐπέμενεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ ῥηθέντος Κισσάβου δύναται νὰ λάβῃ ἀντίγραφον τοῦ ἀναγνωσθέντος ἐγγράφου, καὶ νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸ πρὸς τὸν υἱόν του εἰς Σμύρνην διὰ νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἐπάνοδόν του.

Ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης. Ἓν ἔτος παρῆλθεν ἀφ' ἧς ἐδικάσθη καὶ ἀθωώθη ὁ περὶ οὗ πρόκειται Κίσσαβος, καὶ καθ' ὃν αὐτὸ τὸ διάστημα, καθ' ὃ ἔμενεν ἐνταῦθα, δὲν ὑπῆρξεν ἐπιφοβος, καὶ μόνον ἤδη εἰς τὰ ὄμματα τῆς σημερινῆς διευθύνσεως τῆς Ἀστυνομίας παρεστάθη τοιοῦτος, ἥτις, ὡς ἐνθυμεῖσθε βέβαια, εἰς ἐκεῖνο τὸ πολύφυλλον ἔγγραφόν της, τὸ ἀναγνωσθὲν ἐνταῦθα, ἔλεγεν ὅτι ὑπάρχει πῶς τὸ δικαστήριον ἀθῴωσεν αὐτὸν, καὶ πῶς εὑρέθη κλητὴρ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀστυνομίας· τὸ νὰ θέτῃ εἰς ἀμφιβολίαν ἀρχή τις τὸ κῦρος ἢ τὴν ἀλήθειαν μιᾶς ἀποφάσεως ἰσοδυναμεῖ μὲ προσβολὴν τῆς ἱερότητος αὐτῆς, τὸ δὲ νὰ πράττῃ πέραν καὶ ἐναντίον αὐτῆς

τῆς ἀποράσεως, ὡς ἔπραξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ Ἀστυνομία, οὐ μόνον ἐκφράσασα μῶμον κατὰ τῆς ἀποράσεως ἀλλὰ καὶ ἀπελάσασα πολίτην ἀθωωθέντα ὡς δῆθεν κακῆς διαγωγῆς, εἶναι καθαρὰ καὶ πραγματικὴ παραβίασις. Πῶς δὲ αὐτὸς ἐγὼ ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διώρισα τοῦτον ὡς κλητῆρα παρὰ τῇ Ἀστυνομίᾳ σᾶς ἀνέφερα ἄλλοτε, καὶ ἤδη περιορίζομαι νὰ προσθέσω μόνον ἓν τι περιστατικόν, ὅπερ διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Κ. Χρηστίδου εἴτε ἐκ παραδρομῆς εἴτε ἐξ ἀγνοίας, τὸ ὅτι ἐπὶ τῇ ἐνεργείᾳ βεβαίως τῆς Ἀστυνομίας ἀποδιδούσης τῷ ῥηθέντι Κισσάβῳ προγενεστέρας ληστρικὰς πράξεις κατὰ τὰ μεθόρια, ἡ Τουρκικὴ ἐξουσία ἐζήτησε νὰ συλλάβῃ αὐτὸν ὡς διενεργήσαντα κατὰ τὰ μεθόρια ἄλλοτε πράξεις ἀξιοποίνους, ἀλλ' οὗτος κατέφυγεν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν προξενεῖον, ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ ἄνευ ἀποφυγῆς τῆς συλλήψεώς του. Εἶναι λοιπὸν ἀναγκαῖον νὰ διαταχθῇ ἡ ἀσφαλὴς ἐνταῦθα μεταφορά του, ὡς εἶπεν καὶ ὁ Γερ. Κ. Ψύλλας, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἐκ μιᾶς ἀνακρίσεως ἡ ἀλήθεια.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἀνεδέχθη ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ γράψῃ ἐντὸς τὴν αὔριον πρὸς τὸν ἐν Σμύρνῃ Πρόξενον ἵνα χορηγήσῃ αὐτῷ τὸ ἀνῆκον διαβατήριον καὶ εὐκολύνῃ καὶ τὴν μετάβασίν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂν θέλῃ.

Προβὰς ὕστερον εἰς τὴν ἀπάντησιν τῶν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 Ἀπριλίου γενομένων ἐρωτήσεων, περὶ τοῦ ἀποθεματικοῦ ταμείου, περὶ τοῦ ταμείου τῶν ἐλεῶν, περὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐκ φάρων καὶ φανῶν τελῶν καὶ περὶ τῆς διαχειρίσεως ἐν γένει τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας, εἶπε τὰ ἑξῆς.

Χθὲς μόνον λαβὼν γνῶσιν τῶν πρακτικῶν τῆς κατὰ τὴν 22 Ἀπριλίου συνεδριάσεως τῆς Γερουσίας, σπεύδω νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τοῦ σεβαστοῦ τούτου σώματος τὰς ὑπ' αὐτοῦ ζητηθείσας πληροφορίας.

Ἀποθεματικὸν ταμεῖον οὐδ' ὑπῆρξε ποτὲ οὐδ' ὑπάρχει παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλικῇ Πρεσβείᾳ. ἂν δὲ οἱ ποιησάμενοι τούτου μνείαν ἐννοῶσι τὰς παρακαταθήκας, αὗται διέπονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τὰς κανονιζούσας τὰς ἐν γένει παρὰ τοῖς συμβουλαιογραφείοις καὶ δικαστηρίοις γενομένας παρακαταθήκας. Εἰς τοῦτο τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν δὲν ἐπεμβαίνει ποσῶς· καθότι τὸ ἐμπορικὸν γραφεῖον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας ἐνεργεῖ ὡς δικαστικὴ ἀρχή, ἀνεξαρτήτως πάσης παρεμβάσεως τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας, οὖσα ὑπεύθυνος, ὡς πᾶσα ἄλλη δικαστικὴ ἡ συμβολαιογραφικὴ ἀρχὴ ἐν Ἑλλάδι ἀπέναντι τῶν δικαιούχων. Ὑπάρχει μόνον, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1834, δυνάμει Β. Διαταγμάτων, ταμεῖον τῶν ἐλεῶν, εἰς ὃ ἐναποτίθεται μικρὸν τέλος εἰσπραττόμενον ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων καὶ συνιστάμενον, διὰ τὰ πλοῖα τόνων 1—30 εἰς δραχ. 1

» » 31 100 » » 1,50

» » 100 καὶ περαιτέρω » 2,50.

Τὸ ὅλον τῶν ἐνιαυσίων εἰσπράξεων τοῦ ταμείου τούτου, κατὰ μὲν τὰ πρῶτα ἔτη, δὲν ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν δραχ. 2,500 μέχρι 3,000, κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα, τοῦτο ἀνέβη εἰς δραχμὰς 7 μέχρι 7,500.

Αἱ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος τέλους προκύπτουσαι εἰσπράξεις δαπανῶνται ἐν μέρει μὲν εἰς ταχτικὰς χορηγήσεις διδομένας εἰς τὰ δύο ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὰ νοσοκομεῖα, ἔνθα νοσηλεύονται δωρεὰν οἱ ἔνδεεῖς Ἕλληνες, ὧν οἱ πλεῖστοι εἰσὶ ναῦται, ἐν μέρει δὲ εἰς βοηθήματα πτωχῶν καὶ εἰς ἀντίληψιν ναυαγούντων ἢ ἄλλων ἐξ ἀπροσδοκήτων δυστυχημάτων παθόντων Ἑλλήνων.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐπί τινα χρόνον ἡ χρῆσις τῶν κεφαλαίων τούτων ἦτον ἀκανόνιστος· διὸ ἐδίδετο ἴσως ἀφορμὴ εἰς εἰκασίας ἐπὶ καταχρήσεσιν· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἐκανόνισεν αὐτὴν κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1858 διὰ Β. Διατάγματος, τὸ ὁποῖον ἀναγινώσκω ἤδη εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἐν αὐτῷ ὡς παρατηρεῖ ἡ Γερουσία, ἐλήφθησαν ὅλαι αἱ ἐρικταὶ προφυλάξεις κατὰ πᾶσης ἐνδεχομένης καταχρήσεως, καὶ ὅτι τὰ βοηθήματα, διανεμόμενα ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Πρέσβεως, παρ' ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ δύο μεγαλεμπόρων Ἑλλήνων καὶ προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Προξένου, δυσκόλως δύνανται νὰ διαπανηθῶσιν εἰς ἀντικείμενα ἀλλότρια τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν. Ἡ σύστασις τοῦ ταμείου τούτου κατεδείχθη ἔργον φιλάνθρωπον καὶ εὐεργετικώτατον εἰς Μεγαλούπολιν, ὁποία ἐστὶν ἡ Κωνσταντινούπολις ἔνθα πολλὰ εἰσὶ καὶ τὰ δυστυχήματα καὶ ὅπου συρρέει πλῆθος Ἑλλήνων ὧν πολλοὶ ἐνδεεῖς καὶ ἄλλοι καθιστάμενοι διαμιᾶς ἄποροι συνεπείᾳ μεγάλων καὶ ἀπροσδοκήτων συμβεβηκότων, ἤθελον εὑρίσκεσθαι ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν, ἂν ἡ Πρεσβεία δὲν εἶχε τὰ μέσα τοῦ νὰ ἔρχηται πρὸς μικρὰν βοήθειαν αὐτῶν.

Αἱ λόγῳ φάρων καὶ φανῶν εἰσπραττόμεναι διὰ λογαριασμῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ποσότητες ἔμειναν ἀπό τινων ἐτῶν παρακατατεθειμέναι εἰς τὴν Πρεσβείαν· καθότι δὲν εἶχον

ζητηθῇ ὑπὸ τῆς Πύλης· ἐσχάτως μόνον ζητηθεῖσαι θέλουσιν ἀποδυθῇ αὐτῇ μετ' οὐ πολύ, ἀφοῦ ἐκκαθαρισθῇ ὁ λογαριασμός των· ἀναβαίνουσι δὲ αἱ μέχρι σήμερον ζητηθεῖσαι καὶ ἀποδοτέαι εἰς τὸ ποσὸν 40 χιλιάδων δραγμῶν ὡς ἔγγιστα. Τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν ἀνεμίχθη εἰς τοὺς λοιποὺς λογαριασμοὺς τῆς Πρεσβείας, οὐδ' ἐσημειώθη ὡς εἰσπραξις τοῦ δημοσίου· διὸ καὶ θέλει ἀποδοθῇ ὡς εὑρίσκεται, χωρὶς νὰ ὑποστῇ τὸ δημόσιον θυσίαν ἢ ζημίαν τινά. Ὁ ἔλεγχος τῶν τε προξενικῶν εἰσπράξεων καὶ τῆς λοιπῆς διαχειρίσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας γίνεται καθ' ὃν τρόπον ἐνεργεῖται καὶ ὁ ἔλεγχος πάσης ἄλλης χριματικῆς διαχειρίσεως. Οἱ λογαριασμοὶ ὑποβάλλονται τακτικῶς ἀνὰ τριμηνίαν, συνοδευόμενοι μὲ τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ αὐτοῦ τοῦτο ἐπεξεργαθῇ αὐτοὺς διοικητικῶς, παραπέμπονται εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, ὅπερ τοὺς ἐξελέγχει καθ' ὅλας αὐτῶν τὰς λεπτομερείας.

Ἐλπίζω ὅτι αἱ πληροφορίαι αὗται θέλουσι πληρέστατα σᾶς εὐχαριστήσει· ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι, κύριοι, νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν λύπην, ἣν ἠσθάνθην, ἰδὼν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς κατὰ τὴν 22 τρέχοντος συνεδριάσεως ὑμῶν ὅτι αὐτηραὶ ἀπηγγέλθησαν κατηγορίαι κατὰ τῶν προξενικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων, καὶ γνῶμαι λίαν δεσμευτικαὶ ἐξεφράσθησαν κατὰ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν. Τὸ κατ' ἐμέ, οὐ μόνον ἄδικον, ἀλλὰ καὶ πάντη ἀσύμφορον καὶ ἐπιβλαβέστατον μάλιστα θεωρῶ τὸ νὰ προσβάλληται πικρῶς καὶ ἀνεξαιρέτως κλάδος ὁλόκληρος καὶ σπουδαιότατος τῆς δημοσίας ὑπαλληλίας. Τῶν Προξένων, κύριοι, τὸ ἔργον, ἰδίως μάλιστα τῶν κατὰ τὴν Τουρκίαν εἶναι δυσχερέστατον. Οὐδεὶς ἄλλος κλάδος τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἔχει ἴσως τόσον πολυπλόκους καὶ τόσον δυσχερεῖς ἐργασίας. Εἶναι ἐπομένως εὔκολον νὰ κατανοήσῃ τις ὁπόσον ἡ ἠθικὴ τῶν Προξένων ἐκφύτης καὶ ὑπόληψις εἶναι αὐτοῖς ἀναγκαία πρὸς αἰσίαν διεξαγωγὴν τοσούτων σοβαρωτάτων ὑποθέσεων πρὸς διατήρησιν τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν ἐθνικῶν συμφερόντων ἐκ τῶν ἀποδεικτέων. Ὁπόταν τὸ ὄνομα τῶν Προξένων διασύρεται τοσοῦτον συνεχῶς καὶ τοσοῦτον ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ βήματος τῶν βουλευτικῶν σωμάτων· ὁπόταν ὁ κλάδος ὁλόκληρος παρίσταται ὡς συμμορία ἀνθρώπων οὐδὲν ἄλλο σκοπούντων ἢ τὴν κατάχρησιν καὶ τὸν σφετερισμὸν τοῦ δημοσίου πλούτου, ὁποία πλέον ἠθικὴ ἐξουσία δύναται νὰ μείνῃ εἰς τοὺς Προξένους, καὶ τίνι τρόπῳ ἐξουδενούμενοι οὗτοι καὶ ἐξευτελιζόμενοι καθ' ἑκάστην, δύνανται νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐπιτυχῶς

τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα; Δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, κύριοι, ὁπόσον ἐπιβλαβεῖς πολυειδῶς καθίστανται ἥ τε τοιαύτη πρὸς τὴν κατηγορίαν ὁλοκλήρου τοῦ προξενικοῦ σώματος ῥητὴ καὶ αἱ δυστυχῶς ἐπικρατοῦσαι κατ' αὐτοῦ προλήψεις.

Δὲν ἀγνοῶμαι ὅτι τινὲς τῶν προξενείων, ὡς ἀνθρώπινα, δύνανται νὰ ὑποπέσωσιν εἰς λάθη, ὅτι δὲ δύνανται καὶ εἰλόγως νὰ δώσωσιν ἐνίοτε ὑποψίας εἰς παρατηρητάς· ἀλλὰ ποτὲ ἡ Κυβέρνησις δὲν παρημέλησεν οὐδὲ τὴν αὐστηροτάτην τῶν πράξεών των ἔρευναν, οὐδὲ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων, ὁ ἄκρις ἀπεδείχθησαν αἱ παρατηρηταί των. Ἀπὸ πολλῶν μάλιστα ἐτῶν ἡ Κυβέρνησις ἐνησχολήθη σπουδαίως εἰς τὸν ὅπως ἔνεστι βελτίωσιν τοῦ προξενικοῦ κλάδου, ἀναλόγως τῶν μέσων τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ διαθέσῃ. Οὐ μόνον ἐπεκαλέσθη τὴν ἐπιμέριμνον διαφόρων νόμων καὶ ἐκδοσιν διατάξεων κανονιζουσῶν τακτικώτερον τὴν προξενικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ καὶ μεταβολὴν οὐσιώδη ἐπέφερεν εἰς τὸ προσωπικὸν αὐτῆς. Ἵνα σχηματισθῶσι βαθμηδὸν πρόσωπα καταλληλα καὶ εἰδικὰ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, παρεισάγει εἰς αὐτὴν νέους τελειοφοίτους τῆς νομικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες ὡς γραμματεῖς ἐξασκούμενοι τινὰ χρόνον, δύνανται εἰς τὸ μέλλον νὰ καταστηθῶσιν ἱκανώτατοι καὶ πολύτιμοι Πρόξενοι. Τὸ σύστημα τοῦτο ἤρξατο ἤδη ν' ἀποφέρῃ τοὺς καλητέρους καρποὺς, καὶ δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι τὴν σήμερον τὸ προσωπικὸν τῶν Προξενείων, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, σύγκειται ἐκ προσώπων ἱκανῶν καὶ ἀξιοτίμων. Αἱ ὑπάρχουσαι ὀλίγαι ἐξαιρέσεις εἰσὶν ἀποτέλεσμα τῆς ἀνάγκης, ἀλλὰ καὶ αὗται βαθμηδὸν θέλουσιν ἐκλείψει. Διατελοῦσιν εἰσέτι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τινὲς γέροντες, οἵτινες, καὶ τοι ἔχοντες πεῖραν ἀρκετὴν, στεροῦνται ὅμως τῶν λοιπῶν προσόντων τῶν τόσον ἀναγκαίων εἰς ὑπηρεσίαν τοιαύτης σπουδαιότητος· ἀλλὰ τούτους ὑπηρετοῦντας πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ οὐδένα ἄλλον πόρον ἔχοντας δὲν δύναται ἡ βασιλικὴ Κυβέρνησις νὰ παύσῃ διὰ μιᾶς τῆς ὑπηρεσίας καὶ νὰ τοὺς ῥίψῃ εἰς τὰς ἀγυιὰς τῶν πόλεων, χωρὶς νὰ ἦναι εἰς θέσιν εἴτε σύνταξιν εἴτε περίθαλψιν νὰ τοὺς χορηγήσῃ. Τοῦτο καὶ ἄδικον καὶ ἀπάνθρωπον ἔσται, εἰμὶ δὲ βεβαίως ὅτι οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἤθελεν ἐτοιμασθῇ νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τοιοῦτο σκληρὸν μέτρον. Σᾶς βεβαιῶ δὲ ὅτι, ἅμα ἡ Κυβέρνησις δυνηθῇ νὰ λάβῃ πρόνοιάν τινα περὶ τῶν τοιούτων προξενικῶν ὑπαλλήλων, θέλει τοὺς ἀντικαταστήσει διὰ προσώπων καταλλήλων καὶ ἐχόντων ὅλα τ' ἀπαιτούμενα προσόντα.

Τελευτῶν, σᾶς παρακαλῶ, κύριοι, νὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς

ὑποβάλω ἔτι μίαν παρατήρησιν. Ὁσάκις τις ἐξ ὑμῶν λάβῃ τοῦ λοιποῦ ἀφορμὴν νὰ ὑποπτεύσῃ ὁπωσδήποτε τὴν διαγωγὴν τινος ἢ τινῶν τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων, νομίσῃ δὲ ὅτι κοινοποιῶν τὰς ὑπονοίας ἢ τὰς πληροφορίας του εἰς τὴν Γερουσίαν μᾶλλον ἢ εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εὐχερέστερον τὴν θεραπείαν, ἂς πράττῃ μὲν τοῦτο. ἀλλ' ἂς ἀπέχῃ καθαπτόμενος ἐν γένει τῶν Προξένων ὅλων. Ὁπόταν περιορίζῃ τὴν κατηγορίαν εἰς τὸ ὡρισμένον ἢ τὰ ὡρισμένα πρόσωπα, καθ' ὧν τῷ ἐδόθησαν κακαὶ πληροφορίαι· ὁπόταν ἀναφέρῃ τὰ γεγονότα ἐφ' ὧν αὐταὶ στηρίζονται, καὶ τὰς ἐνδείξεις τὰς ἐνοχοποιούσας τοὺς κατηγορουμένους, ἔστω βέβαιος ὅτι οὕτω πράττων, καὶ τὸν ὑπουργὸν δύναται νὰ φωτίσῃ καὶ θέσῃ εἰς στάσιν τοῦ νὰ ἐνεργῇ τὰς δεούσας ἐρεύνας καὶ τὸ ἐπιβλαβὲς καὶ ἄδικον τῆς γενικῆς δυσφημίας ἀποφεύγει. Ἄλλως, κύριοι, βεβαιωθῆτε ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἀποτέλεσμα προσγίνεται ἐκ τῆς γενικῆς τῶν Προξένων δυσφημίας, εἰμὴ βλάβη καιρία εἰς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥ. Παλαμίδης.

Ὁ λόγος, ὃν ἔκαμον ἐν τῇ συνεδριάσει τῇ 22 Ἀπριλίου περὶ τῶν Προξενικῶν ὀργάνων καὶ ἡ αἰτίασις τῆς ἀκαταλληλότητος καὶ ἀνικανότητος, ἣν ἔκαμον κατὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀορίστως τῶν εἰς τὰ μέρη τῆς Τουρκικῆς χώρας διατελούντων, δὲν προῆλθον ἐκ τῶν καταγγελιῶν τὰς ὁποίας ἔλαβεν ὡς βάσιν ἡ ἀγόρευσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἀλλ' ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας σοβαρᾶς καὶ σπουδαίας, ἐκ τῆς παρὰ διαφόρων μερῶν ἀναγγελθείσης λυπηρᾶς εἰδήσεως, ὅτι ἀπανὴς καταδιωγμὸς, ἀπανὴς ἐξορία τεκταίνεται καὶ ἐνεργεῖται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Τουρκικῆς χώρας καὶ ἄλλων ὑποτελῶν τῇ Ὀθωμανικῇ Πύλῃ ἐπικρατειῶν νῦν Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν Ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων ἐκ μέρους τοῦ Σλαβικοῦ στοιχείου, ὅπερ ὕψωτε θρασείαν κεφαλὴν καὶ ἐνεργεῖ συστηματικῶς κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ διὰ διαφόρων ἑταιριῶν, ἃς ἐξήπλωσεν εἰς τὰ διάφορα μέρη· ἐντεῦθεν τούτου τοῦ μεγίστου λόγου καὶ τοῦ σοβαροῦ καὶ σπουδαίου περιστατικοῦ, ὅπερ ἀφορᾷ ὅλην ἐν γένει τὴν Ἑλληνικὴν ἐθνικότητα, εἴπομεν ὅτι εἰς τὰ οὐσιωδέστερα μέρη ὅπου δύναται ὁ Σλαβισμὸς νὰ ἐκτείνῃ τὰς κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνεργείας του, πρέπει νὰ γίνῃ φροντὶς καὶ σπουδαία προσπάθεια, ἵνα διορισθῶσιν ὡς Πρόξενοι ἄνδρες σοβαροὶ, σπουδαῖοι καὶ προικισμένοι μὲ ἀκμαῖον πολιτικὸν νοῦν, καὶ ἂν ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ τοιούτου σκοποῦ νὰ γίνῃ καὶ τις αὔξησις μισθοδοσίας, νὰ γίνῃ αὐτὴ ἄ ευ τῆς

παρομοιᾶς ζημιᾶς, καὶ οὐ μόνον τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ συμπληρωθῶσιν ὅλαι αἱ κεναὶ θέσεις, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ θέσις τοῦ Πρέσβεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἥτις ἀναπληροῦται ἤδη δι' ἐπιτετραμμένου, ὅστις δὲν δύναται ὁπωσδήποτε νὰ ἔχῃ τὴν βαρύτητα τοῦ Πρέσβεως, νὰ ἀναπληρωθῇ δὲ ἀπὸ ἄνδρα διακεκριμένον κατὰ τὸν πατριωτισμὸν μὲ βαρύτητα καὶ τὰς πολιτικάς του γνώσεις.

Ἐνταῦθα ὁ μὲν Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν παρετήρησεν, ὅτι ὁ ἐπιτετραμμένος ἤδη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ τῆς Πρεσβείας ἐνεργεῖ μὲ παραδειγματικὴν ἐπιτυχίαν καὶ ἀφιβείαν τὰ χρέη τοῦ Πρέσβεως, ὥστε ἡ Κυβέρνησις ἐνῷ δὲν ἔχει αἰτίας παραπόνων, ἔχει ἀφ' ἑτέρου λόγους εὐχαριστείας καὶ ἐπαίνων. Ἂν εἶχε, εἶπεν, ἀνὰ χεῖρας τὰ ἔγγραφα τῆς πρεσβείας ἤθελε θέσει ταῦτα ὑπ' ὄψιν τῆς Γερουσίας διὰ νὰ ἴδῃ τὴν περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν του μεγίστην ἱκανότητα καὶ ἐπιδεξιότητα τοῦ ὑπαλλήλου τούτου, ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης προσέθηκεν ὅτι ἂν εὐτυχῶς ὁ ἐπιτετραμμένος ἔχῃ τὰ προσόντα ταῦτα ἂς διορισθῇ πραγματικῶς Πρέσβυς, διότι ὁ βαθμὸς ἔχει μεγάλην ἐπιρροήν.

Ἐπέτρεψεν ἔπειτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κύριοι!

Τὸ ζήτημα τῶν Προξένων εἶναι πολὺ σοβαρώτερον ὀφ' ὅ,τι μᾶς τὸ παρέστησε μὲ τὰς διαβεβαιώσεις του ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὁ προαγορεύσας ἐντιμος Γερουσιαστὴς ὡμίλησε πολλὰ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ὑπάρχουν ἱκανοὶ Πρόξενοι, ἀλλὰ δὲν μᾶς ὑπέδειξε συγχρόνως καὶ τὰ γνωρίσματα τῆς ἱκανότητος, διότι τὸ κατ' ἐμὲ δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ διακρίνω ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ ἱκανότης σήμερον, καὶ ποίους καιροὺς παράγει. Ὅτι παρατηρῶ μόνον εἶναι, ὅτι αἱ σχέσεις μας μετὰ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος εἶναι λίαν λυπηραί.

Πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ἡ Ἑλληνικὴ ἐθνικότης ἐπρώτευε, καὶ καθ' ἑκάστην ἡ ἐπιρροή της ἐξαπλοῦτο ἐφ' ὅλου σχεδὸν τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ὀρθοδόξου πληρώματος. Πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν ἐν τῇ Τουρκίᾳ χριστιανῶν ἦτον ἡ ἐπικρατοῦσα. Ἡ Βλαχία καὶ ἡ Μολδαβία ἐκαλλιεργοῦσαν μὲ ἰδιαιτέραν φιλοτιμίαν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἡ λειτουργία Ἑλληνιστὶ ἀνεγινώσκοντο καὶ ἐψάλλοντο καὶ Ἕλληνες ἀρχιερεῖς ἐθεωροῦσαν τὸ χριστιανικὸν ποίμνιον. Πανταχοῦ Ἑλληνικὰ σχολεῖα· πανταχοῦ ὅλαι αἱ θρησκαὶ πρᾶξεις ὅλων κατα-

βάλλοντο ὑπὲρ τῶν γραμμάτων, ὑπὲρ τῆς ἑνότητος καὶ ἐξεγέρσεως τοῦ ὑπὸ τὸν ζυγὸν στενάζοντος χριστιανικοῦ λαοῦ. Ἡ Δακικὴ, ἡ Σερβικὴ, ἡ Βουλγαρικὴ φυλὴ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἀπετέλουν τότε μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐθνότητα· οὔτε κἂν ἐνδεχόμενον νὰ φαντασθῇ τις ἠδύνατο τὴν μεταξύ μας διαίρεσιν. Ἀπ' ἐναντίας τὰ αἰσθήματα καὶ αἱ εὐχαὶ ὑπῆρχον κοιναὶ ὡς ἦτο κοινὴ καὶ ἡ τύχη ὅλων αὐτῶν τῶν φυλῶν.

Καὶ ὅμως σήμερον, ὁπότε ἡ θεία πρόνοια ἠὐδόκησε νὰ ἐλευθερωθῇ αὐτὴ ἡ Ἑλληνικὴ γωνία μετὰ τοσαύτης θυσίας ὁλοκλήρου τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, καὶ ἔπρεπεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ σημείου ἡ ἐπιρροὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ νὰ ἐξαπλωθῇ πολὺ μακρύτερα καὶ νὰ πηγιωθῇ, ὥστε νὰ πηγάσωσι θεσμοὶ ἀδιαρρήκτοι μεταξὺ τῶν τέκνων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς τύχης· σήμερον ὅτε ἡ Ἑλλὰς ὡς ἔθνος ἀνεξάρτητον ὤφειλε καὶ ἠδύνατο νὰ λαμβάνῃ τὴν πρωτοβουλίαν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦσι τὴν τύχην αὐτῶν τῶν λαῶν, καὶ νὰ ὠφελῆται ἀπὸ πᾶσαν εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐφελκύῃ εἰς ἑαυτὴν τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ὑπόληψιν αὐτῶν, σήμερον ἴσα ἴσα ἡ θέσις μας ἀντὶ νὰ βελτιωθῇ ἐχειροτέρευσεν. Ἐκ τῆς Βλαχίας ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐξωρίσθη. Εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἀναγινώσκεται πλέον Ἑλληνιστὶ καὶ οἱ Ἕλληνες Ἀρχιερεῖς ἀποπέμπονται. Ἡ Ἑλλὰς ἔχασε τὴν ἐπιρροήν της ἐπὶ τῶν λαῶν τούτων. Ἀπέβαλε τὰς συμπαθείας των καὶ τὸ χείριστον, ὅτι συστηματικὴ ἀντίδρασις κατὰ τῆς γλώσσης μας διωργανίσθη, καὶ αὐτὴ ἡ ἀντίδρασις δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν Βουλγαρικὴν φυλήν, ἀλλὰ προσβάλλει καὶ ἐπὶ τῆς Θράκης καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς Μακεδονίας· καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν μέχρι τῶν πυλῶν τῆς Ἑλλάδος ἴσως τὸ κακὸν ἐπροχώρησεν.

Ἀπέναντι μιᾶς τοιαύτης λυπηρᾶς καταστάσεως τί σᾶς λέγει ὁ Κ. ὑπουργός; Εἶναι εἰς θέσιν, λέγει, νὰ φέρῃ ἐνώπιόν σας ἔγγραφα διὰ νὰ βεβαιωθῆτε, ὅτι ἔκαμε θαύματα! Καὶ ἐγὼ τὸν διαβεβαιῶ ἀπ' ἐναντίας, ὅτι καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πέριξ ἴσως αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καταστήματος τῆς Πρεσβείας μας ἐδρεύει ἑταιρία ἐπιβουλευομένη καὶ τὴν γνῶσιν μας καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἐθνότητός μας· ἐντὸς αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι ἐγκαθιδρυμένη ἡ ἑταιρία τοῦ Πανσλαβισμοῦ διδάσκουσα τὴν διαίρεσιν τῶν φυλῶν, αἵτινες πρὸ αἰώνων δὲν ἐσχημάτιζον εἰμὴ μίαν καὶ μόνην ἐθνότητα, καὶ αὐτὴ ἡ διαίρεσις, ἐν ἀγνοίᾳ βεβαίως τῶν ὁμογενῶν οἵτινες χρησιμεύουν ὡς ὄργανα, δὲν θέλει βραδύνει νὰ φέρῃ καιρίαν

βλάβην εἰς τὰς νομίμους ἐλπίδας τῶν χριστιανικῶν λαῶν, ὅσοι ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς Τουρκίας πρὸ αἰώνων συνέζησαν.

Καὶ αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐνοεῖ πρόδηλον ὁ Κ. ὑπουργός; αὐτὰ εἶναι τὰ σπουδαῖα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα εἶχε, νὰ μᾶς ὑποβάλῃ; Θὰ περιμείνητε νὰ μᾶς σπρώξουν διώκοντες, μέχρις οὗ μᾶς περιορίσουν εἰς τὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου καὶ αὐτὸ ὀνομάζετε ἐνέργειαν ὀρθὴν καὶ λογικὴν τῶν Προξένων μας;

Εἴκοσι ἡμέρας διατρίβουσιν ἐνταῦθα ἀξιόλογοι νέοι τῆς Μακεδονίας, ἄνδρες πλήρης πατριωτισμοῦ καὶ μεγάλων ἐλπίδων, καὶ καθ' ὅσον ἐδόθη ἀντιληψίσιν ἐπληροφορήθην ἐπιστρέφουσι οὗτοι μετ' ὀλίγον φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὴν πεποίθησιν, ὅτι δὲν βράζει εἰς τὰ στήθη μας αἷμα Ἑλληνικόν, ὅτι ἡ πολιτική μας εἶναι ἀποτρόπαιος, ἀπελπιστική, καὶ ὅτι τίποτε δὲν πρέπει νὰ περιμένῃ ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Ὅπου προσῆλθον οὗτοι, καμμίαν ὑποδοχὴν δὲν ἔλαβον, καμμίαν παρήγορον ἰδέαν δὲν ἤκουσαν. Καὶ τί νομίζετε; Χρειάζεται πολὺ διὰ νὰ δοθῇ ὁ τελευταῖος κρίκος, ὅστις ἴσως ἀκόμη μᾶς συνδέει μὲ τοὺς ὁμογενεῖς μας; Ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ Ἑλλὰς, ἡ ὁποία καὶ διὰ τὸν ἐξευγενισμόν της καὶ διὰ τὴν θαυμασίαν ἐπιρροήν της γλώσσης της, παντοῦ ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ τὴν πρωτοβουλίαν, παντοῦ νὰ προνοῇ καὶ νὰ προλαμβάνῃ, παντοῦ νὰ καρδίζῃ καὶ ποτὲ νὰ μὴ χάσῃ! Ποῦ κατηντήσαμεν εἰς ὀλίγους χρόνους; Ἀφήσατε, Κ. ὑπουργέ, αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν, τὴν ἄκαρπον, τὴν ἐπιβλαβῆ, ἂν θέλετε, τῶν τύπων· ἐγκύψατε εἰς τὰ πράγματα, εἰς τὴν οὐσίαν. Μὴ μᾶς ἀναφέρετε τὰ πλεονεκτήματα τῶν Προξένων σας, καταριθμήσατε μᾶλλον τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν τους, ἂν ἔχετε· τὰ πράγματα δὲν συνηγοροῦν ὑπὲρ τῶν λόγων σας.

Ἡ Πρεσβεία τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν πρέπει νὰ χηρεύῃ οὔτε μίαν στιγμήν· ἐκεῖ πρέπει ἀείποτε νὰ προίσταται ὁ σπουδαιότερος ἀνὴρ τῆς Ἑλλάδος, ὁ πλέον μεγαλεπήβουλος, καὶ ὁ δυνάμενος νὰ ἐλκύσῃ τὰς κοινὰς συμπαθείας.

Ἐνθυμηθῆτε ὅτι δὲν δύναται ἡ Ἑλλὰς νὰ ἵσταται εἰς τὸν ὁμφαλὸν τῆς Μεσογείου, μικρὰ καὶ πτωχὴ ὡς εἶναι, ἐν ᾧ περιστοιχίζεται ἀπὸ τόσα μεγάλα καὶ πλούσια Κράτη. Μελετήσατε καλῶς, τί πρὸ ὀλίγου συνέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν. Τρία Κράτη ἀνεξάρτητα, διότι ἦσαν μικρά, διότι δὲν εἶχον ἀξίαν λέγου πολιτικὴν ἰδίαν, ἐν ῥηπῇ ὀφθαλμοῦ κατήντησαν Ἐπαρχίαι. Μὴ λησμονήσητε, ὅτι ἄλλη μία Ἐπαρχία ὄχι πολὺ

μικρότερα τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ ἓν Κράτος ἐδωρήθη εἰς ἓν ἄλλο. Αὐτὴ εἶναι ἡ τύχη τῶν μικρῶν καὶ ἀδυνάτων ἐθνῶν, καὶ μάλιστα ἐκείνων τὰ ὁποῖα μαραίνονται ἐν τῇ ἀπραξίᾳ καὶ ἐν τῇ κακοξεξίᾳ. Ἀλλάξετε πολιτικὴν καὶ διεύθυνσιν. Ἔχετε καὶ ἔχομεν ὅλοι διαρκεστάτην εὐθύνην, ἂν δὲν μετριμνήσωμεν ὅτι ταχέως πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν καὶ νὰ τὸ κηρύξωμεν ὅτι καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς εὑρισκόμεθα εἰς τὴν πλέον κακὴν κατάστασιν, καὶ ὀφείλομεν νὰ ἐπιφέρωμεν τὸ ταχύτερον τὴν δέουσαν θεραπείαν. Τὰ κακὰ δὲν πρέπει πλέον νὰ εὑρίσκουν παρ' ὑμῖν ὑπερασπισιν, δὲν πρέπει πλέον νὰ ἐμμένωμεν εἰς τὰ ὁμολογουμένως ἡμαρτημένα, καὶ νὰ θυσιάζωμεν μὲ ἀναλγησίαν τὰ μεγάλα συμφέροντα τῆς Πατρίδος.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Οἱ λόγοι, Κύριοι, τοῦ τελευταίου λαληθέντος Κ. Γερουσιαστοῦ εἶναι σπουδαῖοι, σοβαροί, ἐμβριθεῖς καὶ ἄξιοι μεγίστης σκέψεως. Τὸ δὲ κατὰ πόσον ἐπιτυχῶς ἡ ἐπιδεξίως περὶ τὴν διαχείρισιν ἢ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὑπηρεσίας ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα Πρόξενος ἐνήργησεν εἶναι ἔργον δευτέρας σκέψεως. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐνεργείας ἐκείνης ἥτις μετὰ μεγίστης θρασύτητος ἐξασκεῖται κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰσὶ λίαν σπουδαῖα, διότι ἐάν, ὡς προεξετέθη ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα παντοῦ ὅπου λαλεῖται ἀπαγορεύεται, ἡ Ἑλληνικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία ἐξοστρακίζεται, ἡ σύστασις Ἑλλ. σχολείων καὶ ἄλλων ἐκπαιδευτηρίων ἐμποδίζεται ἢ τὰ ὑπάρχοντα καταργοῦνται, τότε ἡ Ἑλλὰς κατάντᾳ ὡς ἓν ζωύφιον ἐφήμερον, τὸ ὁποῖον μόλις ἀναζήσαν ἐπαπειλεῖται διὰ τ ιούτων ἐνεργειῶν νὰ κακαστραφῇ, καὶ διὰ τοῦτο ἐκτιμῶ καὶ σέβομαι τοὺς λόγους τοῦ προαγορεύσαντος, θεωρῶ αὐτοὺς λίαν σοβαροὺς, καὶ φρονῶ ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου καὶ ἐξαιρέτως πρέπει νὰ γίνῃ φρουτὶς σπουδαία περὶ προλήψεως τοῦ πράγματος καὶ τῶν ἐπαπειλουμένων ἀποτελεσμάτων τῆς τοιαύτης ἀνθελληνικῆς ἐνεργείας.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερ. Κ. Παλαμίδης· χαίρω μεγάλως διότι ὁ προαγορεύτας καίτοι ἀργὰ ἠσθάνθη τὸ σπουδαῖον καὶ τὴν σοβαρότητα τῆς περὶ ἧς πρόκειται ὑποθέσεως περὶ τῆς ὁποίας ἐκ προοιμίων κἀγὼ ἐλάλησα, ἐπειδὴ ὅλοι ἀναγνωρίζομεν τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς, φρονῶ ἀναγκαῖον νὰ σταλῶσι τὰ πρακτικὰ ὅλης αὐτῆς τῆς συζητήσεως εἰς τὸν παρόντα Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ νὰ ὑποβάλῃ ταῦτα ὑπὸ τὴν σκέψιν τῆς ὅλης Κυβερνήσεως, διότι ἡ προσοχὴ, ἡ σκέψις καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς

ὅλης Κυβερνήσεως ἀπαιτεῖται ἐπὶ τοῦ προκειμένου λίαν σοβαροῦ ἀντικειμένου.

Ἀπήντησιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι θεωρεῖ τὴν ἀποστολὴν τῶν πρακτικῶν περιττὴν, διότι ἡ Κυβέρνησις λαβοῦσαν γνῶσιν πρὸ πολλοῦ τῶν διενεργουμένων κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνήργησε τὰ χρειώδη, ὅταν δὲ δυνηθῇ νὰ ὑποβάλῃ ἐνώπιον τοῦ σώματος τὰς πράξεις της ἡ Γερουσία θέλει ἐκτιμήσει τὰς ἐνεργείας της καὶ θέλει ἰδεῖ τὰ ἀποτελέσματα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ ἀντίγραφον τῶν παρόντων πρακτικῶν εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, διὰ νὰ ὑποβληθῶσι τὰ λεχθέντα ἐνώπιον τῆς ὅλης Κυβερνήσεως.

Ἑπομένως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 15,500 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν πρὸς ἀγορὰν ἰδιωτικῶν οἰκοπέδων ἐν Ναυπλίῳ πρὸς ἔγερσιν καταστήματος καυσαλοποιίας, ἔχοντα ὡς ἑπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἀναβάλλω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον Νομοσχέδιον ὅπως ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Δι' αὐτοῦ μὲν χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείῳ διὰ τὸ 1860 ἀναπληρωτικὴ πίστωτις δ αχ. 15,500, πρὸς ἀγορὰν ἰδιωτικῶν οἰκοπέδων ἐν Ναυπλίῳ πρὸς ἔγερσιν καταστήματος καὶ παραπηγμάτων καυσαλοποιίας καὶ μεταφέρεται εἰς τὴν τοῦ 1860 χρῆσιν ἡ διὰ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου κεχορηγημένη ὑπὸ τὸ Κερ. 7 ἄρθρ. 1 πίστωσις δραχ. 22,936 ἀναγκαία ἤδη πρὸς τὴν περαίωσιν τοῦ προκειμένου ἔργου. Πλατύτερον ἐξηγοῦμαι ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, ἧς ἀντίγραφον παρασυνάπτεται.

Παρακαλῶ λοιπὸν ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα μετὰ προθυμίας ἐπιψηφίσητε τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ, διότι ἡ ἔγερσις τοῦ μνησθέντος καταστήματος ἐπείγει.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 26 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς

Α. Γ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 26 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΒΟΤΣΑΡΗΣ, Α. Γ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δέκα πέντε χιλιάδων πεντακοσίων ἀριθ. 15,500 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, τασσομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. 4 ἄρθρ. 1. « Νέαι οἰκοδομαί. »

Ἡ πίστωσις αὕτη προορίζεται εἰς ἀγορὰν ἰδιωτικῶν οἰκοπέδων ἐν Ναυπλίῳ πρὸς ἔγερσιν καταστήματος καυσαλοποιΐας.

Ἄρθρ. 2. Μεταφέρεται εἰς βάρος τοῦ διὰ τὸ 1860 ἔτος προϋπολογισμοῦ ἡ ὑπὸ τὸ Κεφ. 7 ἄρθρ. 1. « Νέαι οἰκοδομαί » τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου κεχορηγημένη πίστωσις δραχμῶν εἴκοσι δύο χιλιάδων ἐννεακοσίων τριάκοντα ἓξ ἀριθ. 22,936, ἥτις προωρισμένη ὑπάρχει πρὸς ἔγερσιν τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ καταστήματος.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεραντίθη δὲ ἵνα τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο προεξετασθὲν ὑπὸ τῶν τμημάτων συζητηθῇ ἄνευ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς καὶ ἄνευ ἐκθέσεως.

Ἀκολούθως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίαν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 28 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν εἰς τὴν θέσιν Γραμματέως τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Ι. Οἰκονόμου ἀντὶ τοῦ Κ. Α. Δούκα ἀπόντος ἐνήρξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένου συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τῶν νομοσχεδίων 1) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 201,662:84 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 καὶ 2) περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχμῶν 15,500 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1860, πρὸς ἔγερσιν καταστήματος καυσαλοποιΐας, ἐτέθη εἰς συζήτησιν τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ἐγένετο ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Κ. Προβελεγγίου καὶ Ν. Πρασσακάκη, δι' ἧς ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 23 κατὰ τὸ σημερινὸν ὅδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 201,662 84 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος		Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Γεώργιος Ψύλλας	N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	N	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Τάτζης Μαγγίνας	N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Ἀθανάσιος Διλωρίκης	N
Χαράλ. Παπαπυλίτης	N	Γεώργιος Δαρειώτης	N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Γ. Παπαηλιόπουλος	
Νικόλ. Πρασσακάκης	N	Δημήτριος Βούλγαρης	N
Σπυρ. Τρικούπης		Γαΐκας Καρακατζάνης	
Ριζάρδος Τζιώρτζ		Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀδὰμ Δούκας	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Δῆμος Κανελλόπουλος	N

Κωνσταντῖνος Κανάρης		Δημήτριος Χρηστίδης	
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Μ. Α. Καΐρης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Αντών. Γ. Κριεζῆς		Παναγ. Αιδωρίκης	N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Δημήτριος Πλαπούτας	N	Κωνς. Προβιλέγιος	N
Ἰωάννης Σταΐκος		Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης		Σπῦρος Μίλιος	
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος		Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Δημήτριος Χατσίσκος		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ ψηφισθὲν διὰ ψήφων 23. Ἐνταῦθα διεσαφίσθη α') ὅτι τὸ δι' ἀποζημίωσιν τῶν Βουλῶν κονδύλιον προέρχεται ἐκ τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῆς χορηγηθείσης διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ πιστώσεως ὑπολογισθείσης ἐπὶ τῇ βάσει ἑξαμήνου διαστήματος ἐργασιῶν, ὅπερ ἐξετάθη ἐπὶ 25 ἔτι ἡμέρας διὰ τῆς ἐτελθούσης διακοπῆς, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀριθμοῦ παρόντων Βουλευτῶν ἥττονος τῶν προσελθόντων εἰς τὰς συνεδριάσεις· καὶ β') ὅτι ἡ ἐν τῷ ἀναλυτικῷ πίνακι σημειουμένη αὔξησις συντάξεως, ἥτις δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰμὴ διὰ Νόμου, δὲν εἶναι νέα αὔξησις, ἀλλὰ προσθήκη ἐπὶ τῆς αὐτῆς συντάξεως τῆς διδομένης εἰς τὸν συνταξιοῦχον, διότι βραδύτερον ἐπὶ ἀναφορᾶς αὐτοῦ ἠτιολογημένης ἀνεκαλύφθη ἢ ὅτι τὸ χρονικὸν διάστημα, ἐφ' ᾧ ὑπελογίσθη ἡ σύνταξις εἶναι μεγαλήτερον τῶν 30 ἐτῶν, ὡς ἐσφαλμένος παραδείγματος χάριν ἀριθμηθέντων τῶν 5 ἢ τῶν 10 ἐτῶν ἐκστρατείας, ἅτινα ἀριθμοῦσι διπλάσιον ἀριθμὸν ἐτῶν ὑπηρεσίας, ἢ ὅτι ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὡς ἁπλοῦν καίριον τραῦμα, ὅπερ χορηγεῖ δικαίωμα συντάξεως ἐπὶ ποσότητος τοῦ ἀνωτάτου ὅρου ἀντὶ τῆς χορηγηθείσης κατ' ἐλάχιστον ὅρον.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ δευτέρου Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 15,500 πρὸς ἀγορὰν ἰδιωτικῶν οἰκοπέδων, δι' ἔγερσιν καταστήματος καυσολοποιίας, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀνωτέρω ψηφολεκτῶν, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὡδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψη-

φοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 23.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 15,500 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1860.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος		Ἀδάμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	N	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Μ. Α. Καΐρης	
Χαρ. Παπαπολίτης	N	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	N
Νικόλ. Πραστακάκης	N	Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	
Βασίλ. Χρηστάκόπουλος	N	Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου		Παναγ. Αιδωρίκης	N
Ἀθανάσιος Αιδωρίκης	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Κωνστ. Προβιλέγιος	N
Γ. Παπαηλιόπουλος		Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Δημήτριος Βούλγαρης	N	Σπῦρος Μίλιος	
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσι. Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐξέθηκεν, ὅτι πρὸς ἔγερσιν καταστήματος διὰ τὴν κατασκευὴν καυσολίων λίαν ἀναγκαίων πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ, ἐζητήθησαν πέριξ τοῦ Ναυπλίου αἱ καταλληλοι ἐθνικαὶ γαῖαι, ἀλλὰ μὴ εὑρεθεισῶν τοιούτων, συνεφωνήθη μετά τινος ἰδιώτου ἡ ἀγορὰ τῶν παρ' αὐτοῦ κατεχομένων ἐκ στρεμμ. 110 περίπου, ὡς λίαν καταλλήλων διὰ τὴν ἔγερσιν τοῦ περὶ οὗ πρό-

κειται καταστήματος ἀντὶ δραχ. 15,500, περὶ ὧν ἡ προκειμένη πίστωσις· θέλει δὲ τελειοποιηθῆ ἡ ἀγορά, ἐὰν γαῖαί τινες ἐθνικαὶ, περὶ ὧν ἐζήτησεν ἤδη πληροφορίας, δὲν εὑρεθῶσι χρήσιμοι πρὸς τὸν προκείμενον σκοπόν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 23, ἔχον, ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 27 λήγοντος μηνὸς Ἀπριλίου.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ,

Οἱ γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδ. Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

τῆς 2 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Γραμματοσήμου, ὁ Κ. Γραμματεὺς ἀνέγνω αὐτὴν ἔχουσαν ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριε!

Τὸ ὑπὸ τὴν συζήτησιν τῆς Γερουσίας ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ Γραμματοσήμου ἀποβλέπει ἀπὸ τὸν κατὰ τὸ 1855 ψηφισθέντα περὶ τούτου Νόμον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτέλεσις ἀνεβλήθη δυνάμει δύω ἄλλων μεταγενεστέρων Νόμων τῆς 15 Ἰουνίου 1856 καὶ τῆς 6 Μαΐου 1858.

Ἡ ἐπιτροπή σας διεξελθοῦσα μετ' ἐπιστασίας τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καὶ ἀντιπαραβίσασα τὰς διατάξεις αὐτοῦ μὲ τὰς τοῦ μὴ ἐκτελεσθέντος Νόμου τῶν 1855, εὗρεν, ὅτι τινὲς μὲν τούτων ἐτροποποιήθησαν ἐπὶ τὸ βέλτιον, τινὲς δὲ παρεισήχθησαν ἐν γένει ἢ ἐν μέρει νέαι, στηριζόμεναι καὶ αὗται καὶ ἐκεῖναι ἐπὶ τῆς ἀλανθάστου πολυχρονίου πείρας καὶ συμβιβάζουσαι ἐσον οἷόν τε τὰ ἀμοιβαῖα τοῦ τε Δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν συμφέροντα.

Διὰ ταῦτα ἡ ἐπιτροπή σας μὴ ἔχουσα νὰ ἐπιφέρῃ οὐδεμίαν ἐπ' αὐτῶν παρατήρησιν, παρεδέξατο τὴν ἀρχὴν τοῦ προειμένου Νομοσχεδίου ὡς καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ ὅπως ἔχουσιν. Ἐπὶ τούτων ἀνερώτησαν δισταγμοί τινες παρ' ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, οἵτινες θέλουσιν ἀναπτυχθῆ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 2 Μαΐου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ν. Πραστακάκης,
Δ. Χατσίσκος,
Α. Σ. Χαραλάμπης,
Ι. Παξιμάδης.

Ἀπερασίστη δὲ ἔνα, ἄνευ ἐκτυπώσεως αὐτῆς, συζητηθῇ τὸ περὶ οὗ πραγματεύεται Νομοσχέδιον κατὰ τὴν αὔριον.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδ. Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 3 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ὁ Γερ. Κ. Παλαμήδης ἐξέθηκε. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐγένετο λόγος πολὺς εἰς δίω ἐρημερίδας τὴν Ἕνωσιν τῆς Σύρου καὶ τὸν Αἰῶνα, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, περὶ τῆς ἀποδόσεως πρὸς τὸν Πασσᾶν τῆς Κρήτης νεανίδός τινος ὀθωμανίδος πρὶν, ἐκπτισθεῖσης δὲ καὶ ἀναβαπτισθεῖσης τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἔπειτα. Τὴν νεανίδα ταύτην ἠράσθη Κρής τις κάτοικος Μήλου, καὶ κατὰ τὸν Λόγγουστον παραβληθέντος ἔτους μετέφερεν αὐτὴν, ἀντερώτων τοῦτον ἀμοιβαίως, εἰς τὴν ῥηθεῖσαν νῆσον Μῆλον· μαθὼν τοῦτο ὁ ἐκεῖ ὀθωμανικὸς πρόξενος ἐζήτησε τὴν νεανίδα αὐτὴν παρὰ τῇ ἐπαρχιακῇ ἀρχῇ τοῦ ἐπάρχου Δαλιάνη ὡς ἀνήλικον, ἀλλ' ὁ ἔπαρχος ἐρωτήσας

περὶ τούτου τὸν Νομάρχην, καὶ μὴ λαβὼν ἀπάντησιν συνεκρότησεν εἰδικὸν περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς συμβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον παρόντος καὶ τοῦ Κ. προξένου ἀπεδείχθη ὅτι ἡ νεάνις αὕτη οὐ μόνον ὑπερῆλιξ ἦτο ἀλλὰ καὶ αὐθορμήτως ἠρᾶτο καὶ ἠκολούθησε τὸν νέον Κρῆτα εἰς τὴν νῆσον Μῆλον μετὰ τὴν διὰ πρωτοκόλλου διαβεβαίωσιν τούτων ὅλων, παραδεχθέντων καὶ ὑπὸ τοῦ Κ. προξένου τῆς Τουρκίας, ἡ νεάνις καὶ ὁ νέος Κρὴς ἔμειναν ἀνενόχλητοι, καὶ μετὰ τὴν βάπτισιν τῆς νέας ἀναδεχθείσης τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν συνῆλθον εἰς γάμον, ὃν ηὐλόγησαν ἱερεὺς τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος. Ηρό τινων ὅμως ἡμερῶν ὁ Κ. Νομάρχης Κυκλάδων, οὐκ οἶδά πως, διέταξε τὴν βιαίαν μεταφορὰν τῆς νεάνιδος αὐτῆς εἰς Σύρον, καὶ ταύτην ἅμα μεταφερθεῖσαν ἀπεβίβασεν εἰς πλοῖον ἕτερον καὶ περιέπεμψεν εἰς τὸν Γασσὰν τῆς Κρήτης, ἐναντίον μάλιστα τῆς συβαρᾶς ἐκθέσεως τὴν ὁποίαν ἀπέστειλεν αὐτῷ ὁ Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Σύρου περὶ τοῦ ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη οὐ μόνον ἀντισυνταγματικὴ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀντιχριστιανικὴ καὶ ἀντεκκλησιαστικὴ ὡς ἀντιβαίνουσα εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις. Προέρχομαι εἰς τὴν ἐπερώτησιν ταύτην καὶ ἀναμένω νὰ ἀκούσω τὰς περὶ τούτου πληροφορίας ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, διότι ἐὰν ὑπὸ τὰς ὄψεις τῆς Κυβερνήσεως διενεργοῦνται τοιαῦται αὐθαίρετοι παραδόσεις εἰς ἀλλοθρήσκους χεῖρας ἀτόμων, ἅτινα ἅμα ἐπάτησαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος εἶσιν ἀπαραβίαστα, πολλῷ δὲ μᾶλλον ὅταν ἐπισήμως ἀπεδείχθησαν ὅτι οἰκειοθελῶς μετέβησαν, ἀνεδέχθησαν τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν, ἐβαπτίσθησαν καὶ συνῆλθον εἰς νόμιμον γάμον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος, εἶναι περιττὸν νὰ ῥίψωμεν ἐνταῦθα τὸν λόγον περὶ τοῦ ὁρισμοῦ σοβαρῶν καὶ καταλλήλων προσώπων ὡς προξένων εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ὅπου ὁ Παναλβανισμὸς ὕψωσε κεφαλὴν καὶ διενεργεῖ συστηματικῶς κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι εἶναι ἀληθὲς ἡ εἰς τὴν νῆσον Μῆλον πρό τινος καιροῦ μετάβασις τῆς ῥηθείσης νεάνιδος, ἥτις ἀναδεχθεῖσα τὴν χριστιανικὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν καὶ βαπτισθεῖσα συνῆλθεν εἰς γάμον μετὰ τοῦ ῥηθέντος Κρητὸς ἐραστοῦ της. Ἀλλ' ἡ νεάνις αὕτη, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, μεταμεληθεῖσα ὕστερον, διότι ἴσως δὲν ἔζη καλῶς μετὰ τοῦ συζύγου της, ἔγραψε πρὸς τοὺς γονεῖς της ὅτι θέλει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρῴαν θρησκείαν της καὶ εἰς τὴν πατρίδα τῆς γεννήσεώς της· συνεπείᾳ τῆς καινοποιήσεώς της ταύτης

μετέβη εἰς Σύρον ὁ πατὴρ αὐτῆς καὶ ἔδωκεν ἀναφορὰν, εἰς ἣν βάσει τῆς ὁποίας μεταπεισθεῖσα ἡ νεάνις αὕτη ὡμολόγησεν ὅτι θέλει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς γονεῖς της καὶ οὕτω ἀπεστάλη ἵνα παραδοθῇ διὰ τῆς ἀρχῆς πρὸς αὐτούς.

Ἐνταῦθα αἰτήσεως γενομένης ὁ Κ. ὑπουργὸς παρεδέχθη νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν προστιχῆ παραπεμπὴν 6 τρέχοντος ἅπαντα τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἔγγραφα, οἷον τὰ ἐπὶ τῆς μεταβάσεως τῆς νεάνιδος εἰς τὴν Μῆλον συνταχθέντα ἔγγραφα τοῦ συγκροτηθέντος συμβουλίου, τὴν ἀναφορὰν τοῦ πατρὸς, τὴν ἐπίσημον διομολόγησιν τῆς νεας περὶ τῆς ἐπανόδου της εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς, τὴν πρὸς τὴν Νομαρχίαν ἔκθεσιν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ πᾶν ἄλλο σχετικόν.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ Γραμματοσήμου, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 31.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ γραμματοσήμου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Δημήτριος Βούλγαρης . . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Γκίκα. Κυρκατζίννης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Νικόλαος Ἰω. Δέξης . . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Ἀδάμ Σούκας . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Ἰάκωβος Πολυμιάδης . . . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Ἰωαννέτακης Γρηγοράκης . .
Σπυρ. Τρικούπης	Μ. Α. Καΐρης . . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ . . .	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀντών. Μανσολιμάκης . . N
Βασιλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτρ. Πλανέτας . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Ἰωάννης Δυκάκος . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . . N
Ἀθανάσιος Αὐδωρίκης . . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Δαρεμώτης . . . N	Νικόλαος Μαυρομμάτης . . N

Δ...ασιος Σ. Χαραλάμπης	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Παναγ. Διδωρίκης	Ν	Σπύρος Μίλιος	Ν
Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν	Θῦγας Παλαμίδης	Ν
Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν	Δημήτρ. Λ. Κουντουριώτης	

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου, 1. ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος εἶπε. Ἂν καὶ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον κατὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν τελῶν καὶ τὴν διατύπωσιν τῆς ἀποστολῆς τῶν γραμμάτων καὶ λοιπῶν ἀντιτύπων βάσιν ἔχῃ τὸ βάρος καὶ οὐχὶ τὴν ἀπόστασιν, καὶ ὅμως ἐκ δύω περιστάσεων ὠφελοῦμαι ἵνα ἐπιφέρω τροπολογίαν τινὰ ἐπὶ τοῦ τρίτου παραγράφου τοῦ παρόντος ἄρθρου· καὶ πρῶτον ὠτελοῦμαι ἐκ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν ὁ ποσοδιορισμὸς τῶν ἡμίσεων τελῶν ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς πόλεως γραμμάτων συνεπιφέρει καὶ διάκρισίν τινα ἀποστήματος, ἥτις ἂν δὲν καταστείλῃ ὁλοτελῶς οὐχ ἧττον παραβιάζει τὸ ὁμοιόμορφον τῆς βάσεως τοῦ βάρους· καὶ δεύτερον ὁρμῶμαι ἐκ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν ἐνῶ ὑπῆρχε κανονισμένον, κατὰ τὸ μέχρι τοῦδε ἰσχύον σύστημα τῆς ταχυδρομικῆς διατυπώσεως τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀντιτύπων, τὸ ἀπὸ δήμου εἰς δῆμον καὶ εἰς τὰ ἀπώτερα μέρη ταχυδρομικὸν τέλος εἰς δέκα λεπτὰ, τὸ ἓν τρίτον τοῦ γενικοῦ τέλους συνισταμένου εἰς 30 λεπτὰ, τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, ὅπερ ἐλαττώνει τὸ γενικὸν τέλος εἰς 20 μόνον λεπτὰ πρὸς διευκόλυνσιν καὶ πολλαπλασιασμὸν τῆς ἀλληλογραφίας, σκοπὸν τὸν ὁποῖον θέλει ἐπιτύχει ἴσως, δὲν διατηρεῖ τὴν τοιαύτην διάταξιν περὶ τῆς κατὰ τὸ ἓν τρίτον ἢ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ ἥμισυ πληρωμῆς τῶν ἀπὸ δήμου εἰς δῆμον ἀποστελλομένων ἐπιστολῶν, καὶ ἐντεῦθεν ἐπείγομαι νὰ φέρω ἐπὶ τοῦ παραγράφου τρίτου τοῦ παρόντος ἄρθρου τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν, μετὰ τὴν λέξιν « πόλεως », νὰ προστεθῇ καὶ τὸ « ἐκ τῆς αὐτῆς ταχυδρομικῆς περιφερείας ».

Ἡ τροπολογία αὕτη ἐνῶ δὲν παραβλάπτει τὴν διάταξιν τοῦ Νομοσχεδίου διευκολύνει ἀφ' ἑτέρου τὴν δημοτικὴν ἀλληλογραφίαν, σκοπὸν ὃν προτίθεται τὸ Νομοσχέδιον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, ὅτι ἡ κατὰ τὸ ἥμισυ πληρωμὴ τοῦ τέλους ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων ἐπιστολῶν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς αὐτῆς πόλεως δὲν μεταβάλλει τὴν βάσιν, ἣν καθιεροῖ τὸ Νομοσχέδιον, διότι τὸ ἥμισυ τέλος θέλει πληρώνεται κατὰ τὸ βάρος τῆς ἐπιστολῆς ἄνευ διακρίσεως τῆς ἀποστάσεως τοῦ μέρους τῆς πόλεως Ἀθη-

νῶν, ὡς ... ...ράμματι, πρὸς ὃ ἀποστέλλεται· τοῦτο ἴσως λάβει χώραν οὐδέποτε ἐπεκταθῇ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ γίνεται χρῆσις τοιούτου ταχυδρομικοῦ μέσου, καὶ δὲν παραβλάπτει τὰ συμφέροντα τοῦ δήμοσίου, ὅταν θέλει παραβλάψει αὐτὰ ὡς καὶ τὸ ὁμοιόμορφον τῆς διατυπώσεως ἡ προτεινομένη ἐξαίρεσις ἐκ τῆς πληρωμῆς τοῦ ἡμίσεως τέλους ὅλων τῶν ἀποστελλομένων ἀπὸ δήμου εἰς δῆμον ἐπιστολῶν.

Προσέθηκεν ὁ Γερ. Κ. Παξιμάδης, ὅτι ἡ προτεινομένη τροπολογία ἀντίκειται εἰς τὴν βάσιν τοῦ Νομοσχεδίου, λέγει γὰρ ἐπὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ τέλους τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ἕτερον δῆμον, ἣν τὸ νομοσχέδιον δὲν εἰσπράττει παντὸς πάσι, καὶ διὰ τοῦτο προσδιορίζει ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τέλος ἐπὶ πάσης οἱασδήποτε ἀποστάσεως.

Ἐπέφερεν ὁ Κ. Ψύλλας, ὅτι καθὼς ὁρᾶται ἡ ὁμιλία τοῦ ὑπουργοῦ εἰπόντος ὅτι ἡ ἐξαίρεσις θέλει παραβλάψει τὰ δημόσια συμφέροντα δὲν ἔχει σκοπὸν τυμπανιστικόν. διότι εἰς ὅλα τὰ ἔθνη εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς ταχυδρομικῆς μεταδόσεως τῶν ἐπιστολῶν καὶ λοιπῶν αντιτύπων δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ποσὸν τῶν εἰσπράξεων, ἐσον ἡ εὐκολία καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τῆς δημοσιογραφίας, ἐκ τῆς ὁποίας εὐκολίας καὶ ἐξαπλώσεως προέρχεται οἰκονομικῶς καὶ ὁ ἀνεπαίσθητος ὁρίζων.

Ἐξέθηκεν ὁ Κ. Πρωβιλέγιος, ὅτι εἰς ἅπαντα τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη οὐδεμία τοιαύτη ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὸ τέλος τῆς ἀπὸ νομοῦ εἰς δῆμον ἀποστολῆς τῶν ἐπιστολῶν ὑπάρχει καθιερωμένη καὶ μόνον ὡς πρὸς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐπιστολῶν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῶν πόλεων, εἰς τὰς ὁποίας τὰ ἀποστήματα εἶναι μεγάλα, ὑπάρχει μικρότερον τέλος πρὸς τὴν εὐκολίαν τῶν τοιούτων τῶν πολιτῶν ἀλληλογραφιῶν.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. Χατζίσκος συμφωνῶν μετὰ τῶν προηγουμένων ὁμιλησάντων ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος νομοσχεδίου δὲν εἶναι τυμπανιστικὸς, ἀπ' ἐναντίας τείνει πρὸς τὴν εὐκολίαν καὶ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἀλληλογραφίας τῶν πολιτῶν καὶ τῆς δημοσιογραφίας. Αὐτὴν ταύτην τὴν εὐκολίαν ἔχει σκοπὸν καὶ ἡ τροπολογία, ἣν ἐπέφερα, τὴν εὐκολίαν τῆς δημοτικῆς ἀλληλογραφίας, καὶ ἀπορῶ εἰς ποῖον σημεῖον βλέπουσιν οἱ ἀντιλέγοντες τὴν ἀσυνέπειαν τῆς τροπολογίας μου, ἥτις οὔτε διακρίνει τὰ ἀποστήματα τῶν δήμων, τῶν ὁποίων τὴν ἀλληλογραφίαν κατεπιὰ νὰ εὐκολύνῃ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ τέλους, ἥτις μένει καθιερωμένη, οὔτε καθιεροῖ τὴν ἀποσταν αὐτῶν οἱ ὁ...

τοῦ πλημμελείου τέλους, διότι ἡ ὀρθεσία αὐτῶν εἶναι πρὸ πολλοῦ ὡρισμένη.

Δὲν συμφωνῶ ὅτι τοιοῦτόν τι δὲν ὑπάρχει κανονισμένον εἰς κανὲν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν· διότι εἰς τὸ Βέλγιον, ὡς ἐν παραδείγματι, πληρώνεται οὐ μόνον διὰ τὰ ἀποστελλόμενα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον μέρος τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἀποστελλόμενα ἐντὸς τῆς ταχυδρομικῆς περιφερείας γράμματα, ἤγουν τέλος πρὸς τὴν εὐκολίαν, ὡς προείπον, τῆς ἀλληλογραφίας τῶν πόλεων· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἰσχυρὸς λόγος, ὅστις μόνος δύναται νὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ μὴ ἐμμείνω εἰς τὴν τροπολογίαν μου ταύτην, εἶναι, ὅτι τὸ παρὸν Νομοσχέδιον περιέχει πολλὰς ἐλλείψεις καὶ ἀτελείας, ἃς ἡ πεῖρα ἐντὸς ὀλίγου θέλει καταδείξει, καὶ πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν τάχιον συμπληρωτικὸς νόμος θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν μας, διὰ τοῦτο ἐγὼ δὲν ἐμμένω εἰς τὴν τροπολογίαν μου αὐτὴν διὰ μόνον αὐτὸν τὸν λόγον, ταυτοχρόνως προσθέτω ὅτι τὰ τοιαῦτα ὀργανικὰ ὑπηρεσιῶν Νομοσχεδίων δὲν πρέπει νὰ ὑποβάλλωνται κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Συνόδου.

Ἐπέμενεν ὁ Γερ. Κ. Μαγρίνας, ὅτι καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ τέλους κατὰ τὸ Νομοσχέδιον εἶναι χρησιμος, καὶ ἡ τροπολογία τοῦ Γερ. Κ. Χατζίσπου δὲν μεταβάλλει τὴν ὕλην τοῦ Νομοσχεδίου· ἀλλ' ἐπειδὴ κοινωνία εὐκολος ἐντὸς τῶν δήμων δὲν ὑπάρχει, καὶ τὸ ἐκ τῆς δημοτικῆς ἀλληλογραφίας τέλος θέλει βελτιώσει ἢ εὐκολύνει τὴν ταχυδρομικὴν δημοτικὴν συγκοινωνίαν, διὰ τοῦτο ἀντὶ τῆς ἐλαττώσεως προτιμῶ τὴν πλήρωσιν ὁλοκλήρου τοῦ τέλους πρὸς βελτίωσιν τῆς ταχυδρομικῆς μεταξὺ τῶν δήμων συγκοινωνίας.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐψηφίσθη παραδεκτὸν διὰ χειροτονίας τὸ ἄρθρον 1 ὡς καὶ τὸ 2, ὅπως ἔχουσι.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 3 ὁ Γερ. Κ. Χατζίσπος παρετήρησε, ὅτι ὁ ά § μετὰ τοῦ δ' δὲν συμβιβάζεται, καθόσον ἐνῶ ὁ πρῶτος ἐλαττώνει εἰς ἓν λεπτὸν τὸ τέλος ἑρ' ἑνὸς ἑκάστου ἀντιτύπου ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ συγγράμματος διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν διάδοσιν, καὶ ἐνῶ γράμμα κατ' αὐτὸν τὸν παράγραφον ἔχον βάρος μέχρι 100 γραμμαρίων θέλει πληρώνει 5 ἕως ἓξ λεπτά, κατὰ τὸν δεύτερον παράγραφον ὅταν δέσμη ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν συγγραμμάτων ἀποστελλομένη ἔχῃ βάρος ἀπὸ 100 γραμμαρίων θέλει πληρώνει λεπτὰ δέκα· ἤτοι εἰς τὸν δεύτερον τοῦτον παράγραφον κανονίζεται τὸ τέλος κατὰ τὸν παλαιότερον Νόμον, ἐνῷ εἰς τὸν πρῶτον τὸ τέλος ἐλαττώθη

ὥστε ὁ αὐτὸς λόγος, ὅστις ἐπροκάλεσε τὴν ἐλάττωσιν ταύτην, ἔπρεπε νὰ προκαλέσῃ καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τέλους ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων εἰς δεσμίδας ἐφημερίδων ἢ συγγραμμάτων, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἡ αὐτὴ ἀναλογία καὶ δικαιοσύνη, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν ἀποστέλλονται περισσότερα τοῦ ἑνὸς φύλλα τὸ τέλος εἶναι μεγαλήτερον, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ἦναι μικρότερον, καταστρέφεται αὐτὴ νὰ αὐξάνεται ἡ εὐκολία καὶ ἡ διάδοσις τῶν συγγραμμάτων καὶ ἐφημερίδων.

Ἐπέμεινεν ὁ Γερ. Κ. Παξιμάδης, ὅτι ὁ πρῶτος παράγραφος προνοεῖ περὶ τῶν ἀποστελλομένων κατὰ φύλλα ἐφημερίδων, καὶ διὰ τὴν εὐκολίαν κανονίζει τὸ τέλος εἰς ἓν λεπτόν, ἐν ᾧ ὁ δεύτερος προβλέπει τὰς εἰς δέσμας ἀποστελλομένας ἐφημερίδας καὶ κανονίζει τὸ τέλος εἰς λεπτὰ δέκα, ὅταν αὐταὶ ἔχωσι βάρος ἐπέκεινα τῶν 100 γραμμαρίων.

Ἐπέμεινεν ὁ Γερ. Κ. Χριστίδης· μίαν παρατήρησιν θέλω κάμει ὡς πρὸς τὸ φιλελεύθερον καὶ τὸ εἰσαγωγικὸν τοῦ παρόντος νόμου, περὶ ὧν τοσαῦτα εἴρηνται, καὶ λέγω ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον δὲν ἐλάττωσεν ἀλλ' ηὔξησε τὸ τέλος ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν συγγραμμάτων εἴτε κατὰ φύλλον εἴτε κατὰ δεσμίδας, διότι ὑπάρχει προγενεστέρα διάταξις καταχωρισμένη ἤδη, καθ' ἣν ἐδύνατο ἕκαστος ἐγγραφηλιογράφος ἢ ἐκδότης περιοδικοῦ συγγράμματος νὰ συμφωνήσῃ κατ' ἀποκοπὴν τὸ μηνιαῖον τέλος διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος ἢ ἐνδεδυμένου περιοδικοῦ συγγράμματος, καθ' ὅσα φύλλα εἶχεν ἀνάγκην ἀποστολῆς· καὶ τοιαῦται συμφωνίαι ὑπάρχουσι μεθ' ὅλων τῶν ἐγγραφηλιογράφων καθ' ἃς δὲν ὑπολογίζεται οὐδὲ 1/4 λεπτοῦ ἑρ' ἑνὸς ἑκάστου φύλλου, διότι ὁ ἐφημεριδιογράφος ἐρ' ἑπτὰ, ὅστις πληρώνει 1 δραχμὴν τὸν μῆνα, κυκλοφορεῖ καὶ ἀποστέλλει πεντακόσια τεύχη, ἅτινα ἐὰν ὑπολογισθῶσιν ἐπὶ τῇ βάσει δύο καθ' ἑβδομάδα δωδεκάδοσιν καὶ ἀποστολὴν, ἀναβαίνουσιν εἰς 4.000 φύλλα κατὰ μῆνα, καὶ θέλουσι πληρώσει κατὰ τὸν παρὸν νομοσχεδίου ἀνὰ λ. 1. ἑρ' ἑνὸς ἑκάστου δραχ. τεσσαράκοντα, καὶ ταῦτα εἶπον διὰ νὰ ἐκλείψωσι τὰ θυμίαματα ὅτι ὁ παρὼν νόμος εἶναι λίαν φιλελεύθερος καὶ εὐεργετικός.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερ. Κ. Χατζίσκος· συμφωνῶ μετὰ τοῦ προλαλήσαντος ὅτι ὑπάρχει διάταξις περὶ τῆς κατ' ἀποκοπὴν συμφωνίας ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων τελῶν, καὶ βεβαίως κατὰ τὸ νομοσχέδιον οἱ ἐφημεριδιογράφοι θέλουν πληρώνει ὀλίγα

περιστότερα· ἐκ τοῦ πνεύματος τούτου ὁδηγηθεῖσα ἡ Βουλὴ ἠλάττωσε τὸ τέλος ἀπὸ τῶν δύω εἰς ἓν λεπτόν· καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ δεύτερος παράγραφος ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ ἀκρίβειαν. Μετὰ τὰ λεχθέντα παρεδέχθη διὰ χειροτονίας καὶ τὸ 3 ἄρθρον ὅπως ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 4 ὁ Γερ. Κ. Χατζίσκος παρετήρησεν, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου ἡ αὐτὴ δυσαναλογία ὑπάρχει τοῦ πρώτου παραγράφου πρὸς τὸν δεύτερον.

Μετὰ τὰ λεχθέντα παρεδέχθη καὶ τὸ ἄρθρον 4 ὅπως ἔχει, μετὰ τὴν διόρθωσιν ὅλων τῶν ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους σημειουμένων λέξεων « γραμμῶν » εἰς τὰς λέξεις « γραμματίων ».

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα 5, 6 καὶ 7 ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτὰ ὅπως ἔχουσι.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 8 ὁ Γερ. Κ. Χατζίσκος παρετήρησεν, ὅτι εἶχε σειρὰν παρατηρήσεων νὰ εἴπῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου, διότι πολλαὶ ἀρχαὶ ἀπεκλείσθησαν καὶ ἄλλαι δὲν ἔπρεπε νὰ τύχωσι τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀποστέλλειν ἡμιεπίσημα ἔγγραφα, ἐὰν ὑποτεθῇ παραδεκτὸν τὸ σύστημα τῶν ἡμιεπισήμων, ἀλλὰ παραιτεῖται.

Προσέθηκεν ὁ Γερ. Κ. Χρηστίδης· ἄλλοτε ἐγὼ αὐτὸς ὡς Νομάρχης ἔγραψα ἡμιεπισήμως πρὸς τὸν Γερ. Κ. Ψύλλαν ὑπουργὸν ὅτε τῶν Ἐσωτερικῶν περί τινος ὑποθέσεως, καὶ ἐπεπλήχθην αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας, διότι ἔκαμον χρῆσιν ἡμιεπισήμου ἐπιστολῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ἐπεπλήχθην, λέγω, ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας, ὅτις ἐβάδιζε καὶ ἐκανόνιζε τὰ πάντα, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, ἐπὶ ἀρχῶν συνταγματικῆς κυβερνήσεως καθ' ὅλους τοὺς τύπους. Καὶ σήμερον, Κύριοι, ὁ ἐν Παρισίοις πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας κατεκρίθη ἐνώπιον τοῦ κοινοβουλίου τῆς Ἀγγλίας, διότι ἔγραψε ἡμιεπισήμως πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν περὶ τῆς Σαβοΐας, τὸ κοινοβούλιον ἐκεῖνο εἶπεν, ὅτι τὰ συμφέροντα τὰ δημόσια δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύωνται εἰμὴ εἰς τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, διότι τὰ λεγόμενα ἡμιεπίσημα εἰσὶν ἀπαγορευμένα ὡς δίδοντα χώραν εἰς καταχρήσεις.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης. Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ὅσοι οἱ ἰδιῶται αὕτω καὶ αἱ κυβερνήσεις ἔχουσι μυστικὰς ὑπηθείσεις, καὶ ταύτας διακοινοῦσι ἢ ἐνεργοῦσι διὰ τῶν διαφόρων πολιτικῶν ἀρχόντων, καὶ διὰ τῶν πρεσβευμένων ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς· τὰ ἔγγραφα ἅτινα ἀποστέλλει ἡ κυβέρνησις περὶ τῶν τοιούτων ὑποθέσεων δὲν εἶναι εἰμὴ ἐπίσημα, ἀλλὰ ταῦτα δὲν καταχωροῦνται εἰς τὸ πρωτόκολλον

πρῶτον διὰ νὰ μὴ τίθενται ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες ἐκ τῆς ὑπηρεσίας προήχθησαν μέν ὅπως δήποτε εἰς βαθμόν τινα, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ὅτι εἶναι καὶ ἄξιοι ἐμπιστοσύνης, καὶ δεύτερον διότι δὲν θέλει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐκτεθῇ τὸ μυστικὸν εἰς πολλούς, καθόσον οἱ πολλοί, καὶ μάλιστα οἱ μικροὶ ὑπάλληλοι, δὲν ἔχουσι τὰ ἐγγυα τῆς ἐμπιστοσύνης· τούτου ἕνεκα καθιερώθη εἰς τινα ἔθνη νὰ γράφωνται τὰ τοιαῦτα σπουδαῖα ἔγγραφα ἡμιεπισήμως ἤτοι ἐμπιστευτικῶς, ὥστε ὑπάρχει ἀνάγκη τοιούτων ἐγγράφων ἐν τῇ πολιτείᾳ· ἄλλως τε ἐνταῦθα δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ τοῦ τέλους τῶν τοιούτων ἐγγράφων καὶ εὐχὴ περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ αὐτῶν· ταῦτα δὲ ἐξαιροῦνται ταχυδρομικοῦ τέλους διὰ νὰ μὴ δίδεται εἰς αὐτὰ ὁ χαρακτὴρ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιστολῶν.

Ἐπέμενεν ὁ Γερ. Κ. Μαγγίνας. Πρέπει, Κύριοι, νὰ ἐξετάσωμεν τὸ παρὸν ζήτημα ὑπὸ δύω ἐπόψεις, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τοῦ ἂν τὰ ἡμιεπίσημα ταῦτα ἔγγραφα φέρωσι καλόν τι, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν ἂν ἡ ὕπαρξίς των δὲν προσθέτῃ τι καταχρηστικὸν ὡς πρὸς τὴν ἀποστολήν· καὶ ὑπὸ μὲν τὴν πρώτην ἐποψιν εὑρίσκομεν ὅτι τὰ ἡμιεπίσημα ἔγγραφα παρουσιάζουσι τὸ καλὸν κακὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν σκανδαλοποιόν. Νὰν λάβετε ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους ἐγκυκλίους περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἀνωτικοῦ Νόμου, θέλετε εὕρει ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἐξεδόθησαν αὗται ἀντιρατικῶς ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην καὶ κατὰ παρεξήγησιν τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου· καὶ ὅμως αἱ ὑπάλληλοι ἀρχαὶ σύδόλως κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν λαμβάνουσι ὑπ' ὄψιν τὸ κείμενον τοῦ Νόμου, ἀλλὰ τὰς ἐγκυκλίους ταύτας· αὐτὸν τὸν σκοπὸν καὶ αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα ἔχουσι καὶ τὰ ἡμιεπίσημα, ἅτινα δὲν ἀπαντῶνται εἰς κἀμμίαν διάταξιν τοῦ Συντάγματος, διότι εἰς ταῦτα θέλουν βασίζεσθαι εἴτε ὑπουργοὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι ἀρχαὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν ἐγκυκλίων καὶ ὑποθέσεων.

Ὑπὸ δὲ τὴν δευτέραν ἐποψιν τὸ πρᾶγμα παρίσταται χειρότερον, ὅλαι αἱ ὑπάλληλοι ἀρχαὶ καὶ συγγενεῖς αὐτῶν θέλουσιν ἐνεργεῖ τὴν ἀλληλογραφίαν των διὰ τοῦ μέσου τῶν ἡμιεπισήμων ἐγγράφων, ὥστε τὸ σύστημα τῶν ἐγγράφων τούτων καὶ ἠθικῶς καὶ οἰκονομικῶς βλάπτει· τὸ νὰ γίνεται τοῦτο διὰ μυστικοῦ τινος πρωτοκόλλου, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, δὲν θέλει εἶσθαι τοσοῦτον βλαπτικόν, διότι πᾶν τοιοῦτον ἔγγραφον θέλει φέρει ἀριθμόν, θέλει καταχωρεῖται καὶ ἐν ἀνάγκῃ θέλει ζητεῖται καὶ παρουσιάζεται.

Ἐπέμενεν αὖθις ὁ Γερ. Κ. Χρηστίδης· ἐὰν ἄχι τοῦδε ἐλα-

λήσαμεν τί πρέπει νὰ γίνῃ πρέπει ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν τί εἶ-
να. καθιερωμένον, ὅπερ δὲν δυνάμεθα νὰ καταστρέψωμεν δι'
ἑνὸς πλαγίου Νόμου, ὁποῖον εἶναι τὸ παρὸν Νομοσχέδιον. Ἡ
ἀντιβασιλεία εἰς τὸν ὀργανικὸν Νόμον περὶ ἀμοιβαιότητος τῶν
Γραμματείων τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τὸ 1833, Νόμων, ὁ ὁποῖος
εἶχε καὶ τύπον καὶ κανόνων συνταγματικῶν, οὐδεμίαν περὶ ἡμι-
επισήμων ἐγγράφων διάταξιν ἐκανόνισε, (ἐνταῦθα ἀνέγνω διάφο-
ρα ἄρθρα τοῦ Νόμου ἐκείνου) ὥστε ἐκ μόνης αὐτῆς τῆς περιστά-
σεως ἐξάγεται ὅτι μόνος ὁ τρόπος τοῦ ἀλληλογραφεῖν ἐπισήμως
εἶναι καθιερωμένος, καὶ ἄλλον τρόπον δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν,
καὶ μάλιστα ἐνεργούμενον ἐκ μέρους τῆς γωροφυλακῆς, ἥτις, ἐ-
πειδὴ ἡ ὑπηρεσία της περιορίζεται εἰς τὸ ἄρθρ. 17 τοῦ κανο-
νισμοῦ αὐτῆς, ἤγουν εἰς τὴν ἀτομικὴν ἀσφάλειαν τοῦ πολίτου,
δὲν ἔχει χρείαν τοιαύτης ἰδιαιτέρας ἀλληλογραφίας, καθόσον
διὰ τοῦ μέσου τούτου τὸ σῶμα τῆς γωροφυλακῆς ἔχασε πολὺ
ἠθικῶς καὶ ἐξέπεσε τοῦ προορισμοῦ του πρὸς ὃν ἕνεκεν ἀρχῆθεν
ἡ σύστασίς του, διότι ὁ ἄνθρωπος, ὅταν μὲν γνωρίζῃ ὅτι δὲν
ἔχει μάρτυρα τῶν γραφομένων εἰμὴ τὸν Θεὸν καὶ ἐκεῖνον πρὸς
ὃν θέλει γράψει, δὲν προσέχει οὔτε τί γράφει οὔτε ἂν ἦναι ἀλη-
θῆ ὅσα γράφει· ὅταν δὲ γνωρίζῃ ὅτι τὰ ἐγγραφόν του δύναται
νὰ ζητηθῇ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Γερουσίαν, τότε καὶ θὰ προσέχῃ
καὶ δὲν θὰ γράφῃ εἰμὴ τὴν ἀλήθειαν καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα
ὅπως ἔχουσι. Εἰς πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς ἐχεμυθίας ὁ Νόμος
περιέχει ῥητὴν διάταξιν, ἥτις βεβαίως δὲν ῥηλάττεται, καὶ δὲν
θέλει ῥηλάττεσθαι ὅταν λαμβάνωνται καὶ προβιβάζωνται εἰς
τὰς κυριωτέρας θέσεις ὑπάλληλοι ἐκ τῶν ὁδῶν· ἐὰν ἔχετε λό-
γους ἰσχυροὺς νὰ μεταβάλλετε τὸ καθιερωμένον σύστημα τῆς
ἐπισήμου ἀλληλογραφίας ὀφείλετε νὰ ἔλθητε εἰς ῥητὴν τροπο-
ποίησιν εἴτε διὰ Νόμου εἴτε διὰ Β. Διατάγματος. Διὰ τοὺς λό-
γους τούτους προτείνω νὰ ἀπαλειφθῇ τὸ προκείμενον ἄρθρον κα-
θόσον ἀφορᾷ τὰ ἡμιεπίσημα ἔγγραφα.

Ἐπέρασεν ὁ Γερ. Κ. Παλαμίδης· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ὑπηρε-
σία εὑρίσκεται πολλάκις εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ διατάξῃ τι εἰς τὰς
ἀρχάς, ὅπερ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ γνωστὸν εἰς πολλούς, ἀλλὰ τὸν
σκοπὸν τοῦτον δὲν ἀφορῶσι τὰ ἡμιεπίσημα ἔγγραφα, διότι ταῦ-
τα γράφονται ἄνευ εὐθύνης τινός, καὶ οἱ ὑπάλληλοι αἵτινες ἔ-
χουσιν ἢ μὴ τὸ τοιοῦτο δικαίωμα κατεχράσθησαν αὐτοῦ, διότι
δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὸ νὰ γράφωσι τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπηρεσίαν,
ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα ὅσα ἀφορῶσι ἰδιαιτέρας ὑποθέσεις, καὶ διὰ τοῦ-

το ἐνισχύω τὴν πρότασιν τοῦ προλαλήσαντος εἰς τὸ νὰ ἀπαλει-
φθῶσι τὰ ἡμιεπίσημα ἔγγραφα.

Ἀπάντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν· δὲν πρόκειται
ἤδη νὰ καταργήσωμεν τὸ καθιερωμένον ἀλλὰ νὰ καθιερώσωμεν
τὴν ἀτέλειαν τῶν ἡμιεπισήμων ἐγγράφων, ἅτινα εἰσὶ καθιερω-
μένα πρὸ πολλοῦ· τὸ σύστημα τοῦτο ὑπάρχει καθιερωμένον καὶ
παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τῆς ὁ-
ποίας ὁ ἐν Παρισίοις Πρέσβυς ἡμιεπισήμως ἔγραφε περὶ σπου-
δαίας ὑποθέσεως τῆς Σαβοΐας, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν καὶ αὐτοὶ
ἐκεῖνοι οἵτινες ἐμέμφθησαν τὸν Πρέσβυν διὰ τὴν τοιαύτην χρῆ-
σιν ἀνεγνώρισαν ἐκ τῆς συζητήσεως, ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις
καθ' ἃς πρέπει νὰ γίνεται χρῆσις αὐτοῦ τοῦ μέσου τῶν ἡμιε-
πισήμων ἐγγράφων.

Ἐπομένως ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν διάταξιν ταύτην,
ἐλπίζω ὅτι καὶ ἡ Γερουσία θέλει δώσει λευκὴν ψῆφον.

Παρετήρησεν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κολοκοτρώνης, ὅτι δὲν πρέ-
πει νὰ καθιερωθῇ διὰ τοιούτου πλαγίου νόμου ἡ ἀρχὴ τῶν ἡμιε-
πισήμων ἐγγράφων, καὶ τὴν πρότασιν ταύτην ὑπεστήριξε διὰ
παραδειγμάτων παλαιῶν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης εἰπὼν
ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο ἐβλάπτει σημαντικά.

Ὑπέστηριξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος· ὁ παρὼν νόμος
καταργεῖ καὶ τὴν μέχρι τοῦδε καθιερωμένην ἀτέλειαν ἐπὶ τῶν
δι' ἀλληλογράφων τῶν πολιτῶν καὶ τῶν παροικιῶν, διότι οὗτος χο-
ρηγεῖ ἀτέλειαν ἐπὶ μόνων τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγ-
γράφων τῶν δημοσίων ἀρχῶν· ἐπειδὴ δὲ τὰ δεκτὰ ταῦτα
ἡμιεπίσημα λεγόμενα γράμματα πρέπει νὰ καταργηθῶσι, τὸ
προκείμενον ἄρθρον δίον νὰ τροποποιηθῇ οὕτω·

Ἄρθρον 8. Δὲν ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος τὰ ἐπί-
σημα ἔγγραφα διὰ Β. Διατάγματος θέλουν προσδιορισθῇ οἱ
ἐξωτερικοὶ τύποι αὐτῶν.

Λόγου δὲ γενομένου περὶ τῆς ἀτελείας τῶν ἐγγράφων τῶν
σωματείων ἢ καταστημάτων, ἅτινες εἶναι καθιερωμένη, καὶ τινων
εἰπόντων, ὅτι τοῦτο δύναται νὰ ὁρισθῇ διὰ τοῦ Β. Διατάγ-
ματος, ἄλλων δὲ ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ ἤδη, ὁ Γε-
ρουσιαστὴς Κ. Χριστίδης εἶπεν, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται εἰμὴ
περὶ ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἐγγράφων τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς
γωροφυλακῆς, ἀλλ' εἰς συνταγματικὸν Κράτος, οἷον εἶναι ἡ
Ἑλλάς, πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν ὅλα εἰς φῶς καὶ νὰ ὑπάρχῃ ἔλεγ-
χος· διὰ τοῦτο μετὰ πεποιθήσεως ἐμμένω εἰς τὴν πρότασιν μου·

πιστεύω δὲ ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις παραδεχομένη τοῦτο θέλει εὕρει τὴν ἀνάπαυσίν της.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν πρρέτεινε ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου ἰδίαν προπολογίαν· τὸ δὲ ἄρθρον ὅπως ὑπ' αὐτοῦ ἐτροπολογήθη ἔχει οὕτω.

Ἄρθρ. 8. Δὲν ὑπόκεινται εἰς ταχυδρομικὸν τέλος τὰ ἔγγραφα τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας. Διὰ Β. Διατάγματος θέλουσιν προσδιορισθῇ οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι τῶν ἐγγράφων τούτων.

Ἐπομένως ἡ Γερουσία ἐφωτισθεῖσα παραδέχη διὰ χειροτονίας τὸ ἄρθρον 8, ὅπως ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὡς ἀνωτέρω ἐτροπολογήθη.

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 καὶ 20 ἐγένοντο ἅπαντα διὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσι, μὲ μόνην τὴν ἐν τοῖς ἄρθροις 14 καὶ 16 ἀπάλειψιν τῶν λέξεων ἀπιστήμων ἢ ἡμεπιστήμωνκαὶ τὴν προσθήκην μετὰ τὴν λέξιναἐγγράφωνπ τῶν λέξεωναἘθνικοῦ δημοσίου ὑπηρεσίας» ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 13 ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι ὁ ἔλεγχος πρέπει νὰ καθιερωθῇ πάντοτε διὰ νόμου καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ τάσις τοῦ προσδιορίζειν ὅλα διὰ Β. Διατάγματος δὲν εἶναι συνταγματική.

Ὑπερορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ἐψήφθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παραδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 30, ἔχει δὲ ὅπως ὑπερψηφισθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 Ἀπριλίου ε. ε. ἐκτὸς τῶν ὡς ἀνωτέρω τροποποιηθέντων ἄρθρων.

Ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαρίνος ἐξέθηκε.

Προτείνω εἰς τὸ σῶμα ὅτι πᾶν Νομοσχέδιον, ὅπερ εἰσάγεται εἰς τὴν Γερουσίαν κατὰ τὰς τελευταίας εἴκοσι ἡμέρας τῆς Συνόδου, νὰ συζητῆται καὶ ἐπιψηφίζεται εἰς τὴν ἑπομένην Σύνοδον, ἐκτὸς ἐκείνων τῶν Νομοσχεδίων, τῶν ὁποίων ἀπρόοπτοι καὶ ἔκτακτοι περιστάσεις ὑπαγορεύουσι τὴν ταχεῖαν εἰσαγωγὴν καὶ ἐπιψήφισιν, καὶ τοῦτο διότι ἐκ τῆς μὴ ἐξιδιασμένης μελέτης αὐτῶν ἕνεκα τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς συζητοῦνται ἐπιψηφίζομεν Νομοσχέδια περιέχοντα σημαντικὰ λάθη, καὶ διότι ἐκ τῆς σωρείας τῶν τοιούτων Νομοσχεδίων εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὰ μέλη τῆς Γερουσίας δὲν ἐνθυμοῦνται οὔτε γνωρίζουσι τὰ ἀντικείμενα ἅτινα ἐπεψήφισαν.

Τὴν πρότασιν ταύτην δὲν ἐννοῶ οὔτε ἀπαιτῶ νὰ ἀποφασίσῃ σήμερον ἡ Γερουσία, ἕκαστον μέλος ἂς λάβῃ αὐτὴν ὑπὸ ὄψιν σκέψιν κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ εἰς μίαν τῶν

προσεχῶν συνεδριάσεων ἡ Γερουσία ἂς ἐπιφέρῃ τὴν ἀπόφασίν της.

Προσελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀντὶ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω τρία Νομοσχέδια μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων, α.) περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 11,387 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 προκαταβολικοῦ, β'.) περὶ ὁμοίων πιστώσεων δρ. 321,762:02, χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 καθ' ὑπουργεῖον καὶ γ'.) περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν γεωμετρῶν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Διὰ τοῦ συναπτομένου νομοσχεδίου, ὅπερ ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν, χορηγεῖται ἔκτακτος πίστωσις δρ. 11,387 χρησιμεύουσα εἰς ἀποπληρωμὴν ἀντιτίμου τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προμηθευθέντος διὰ τὴν τοπικὴν ἀνάγκην ἀλλοδαποῦ βομβυκοσπόρου.

Περὶ τῆς προμηθείας ταύτης ἐν ἐκτάσει πραγματεύεται ἡ σημερινὴ πρὸς τὴν Γερουσίαν ἔκθεσίς μου, διὰ τῆς ὁποίας ὑποβάλλεται τὸ νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως τῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν χορηγηθεισῶν πιστώσεων. Προστίθημι δὲ ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 11,387 ὀφείλεται τῷ προμηθευθῇ Ἀκαρδήτορι, ὅστις δι' αὐτὸ ἐνάγαγε τὸ δημόσιον ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Παρακαλῶ ἑπομένως ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα προθύμως ἐπιψηφίσητε τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ πρὸς ἀποφυγὴν ζημιῶν τοῦ δημοσίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοῤῥώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται ἐκτακτος πίστωσις δραχμῶν ἑνδεκα χιλιάδων τριακοσίων ὀγδοήκοντα ἑπτὰ ἀριθ. 11,387 καταλογιζομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. Κ'. τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου ὑπὸ τὸν τίτλον «Προκαταβολαί.»

Ἄρθρον 2. Ἡ πίστωτις αὕτη θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν πλερωμὴν ἀντιτίμου τοῦ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς προμηθευθέντος βομβυκοσπόρου καὶ διανεμηθέντος τοῖς βομβυκοτρόφοις ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τιμήματος αὐτοῦ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Σπουδαῖαι ἀνάγκαι, ἐπελθοῦσαι κατόπιν τῆς λήξεως τῆς τελευταίας συνόδου τῆς προλαβούσης βουλευτικῆς περιόδου ὑπεχρέωσαν τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ διὰ Β. Διαταγμάτων συμφώνως μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ 18 ἄρθρου τοῦ Νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ ἐκτάκτους τινὰς πιστώσεις εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859.

Περὶ τῆς πιστώσεως αὐτῶν ἐξηγοῦμαι λεπτομερέστερον ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, ἣς ἀντίγραφον ἐπισυνάπτω τῇ παρούσῃ· τοὺς δὲ ὑπαγορεύσαντας αὐτὰς λόγους εὑρήσετε, Κύριοι, ἐν ταῖς παρασυναπτομέναις εἰς ἀντίγραφα ἐκθέσεσι τῶν ἁρμοδίων ὑπουργῶν.

Πρὸς κύρωσιν λοιπὸν τῶν πιστώσεων αὐτῶν λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ὅπερ διῆλθε τῆς δοκιμασίας τῆς Βουλῆς, καὶ νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, Κύριοι, ἵν' ἀνενδοιάστως καὶ μετὰ προθυμίας φέρητε ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ψῆφόν Σας.

Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ συνοδεύεται μετ' ἀντιγράφων τῶν Β. Διαταγμάτων, τὰ πρωτότυπα τῶν ὁποίων κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ τῶν ἐκθέσεων τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡ. ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν, ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Ἀπριλίου 1860.

Ο Θ Ω Ν,

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ,
Μ. ΠΟΤΑΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοῤῥώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Ἐπικυροῦνται αἱ συμῤῥώνως πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ 18 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ ἀ. Ὀκτωβρίου 1852 νόμου Σιβ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν χορηγηθεῖσαι διὰ τῶν ἀπὸ 27 Ἰουνίου, 25 Αὐγούστου, 19 καὶ 23 Σεπτεμβρίου καὶ 5 Ὀκτωβρίου 1859 Β. Διαταγμάτων ἔκτακτοι πιστώσεις ἐκ δραχμῶν τριακοσίων εἴκοσι μιᾶς χιλιάδων ἑπτακοσίων ἑξήκοντα δύο καὶ λεπτῶν δύο ἀριθ. 321,762:02 εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859.

Ἄρθρον 2. Αἱ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον πιστώσεις ἐπιβαρύνουσι μὲν τοὺς εἰδικοὺς καθ' ὑπουργεῖων προϋπολογισμοὺς ὡς ἑξῆς·

Τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν	δρ.	101,762:02
» » Ἐκκλησιαστικῶν		20,000
» » Στρατιωτικῶν		200,000
		321,762:02

τάσσονται δὲ ὑπὸ τὰ ἐμφαινόμενα ἐν τῷ συνημμένῳ πίνακι κεφάλαια τῶν καθ' ὑπουργεῖον προϋπολογισμῶν.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ των ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διατάγματος ἐκτάκτων πιστώσεων ἐπὶ τῆς χρήσεως 1859.

Χρονολογία τοῦ Β. Διατάγματος		Ὑπουργεῖον εἰς ὃ ἐφαρμόζεται ἡ πίστωσις	Κεφάλαιον τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ	Τίτλος	Χορηγηθεῖσαι πιστώσεις			Τῆς δημοσ. ἐφ. τοῦ Β. Διατάγμ. διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσ.	
Ἔτος	Ἡμερομηνία				Κατὰ Κεφάλαιον	Κατὰ Διάταγμα	Καθ' ὑπουργεῖον	Ἔτος	Φύλλ.
1859	Ἰουλίου 27	Οἰκονομικῶν	20	Προκαταβολαὶ. Διὰ προμήθειαν ἀλλοδαπῆς βομβυκοσπόρου	87000 ..	87000 ..		1859	32
»	Σεπτεμβρ. 19	»	20	Δάνεια. Τῷ ὄντι Ἀθηναίων...	10000 ..	10000 ..		»	43
»	» 23	»	20	Προκαταβολαὶ. Διὰ προμήθειαν ἀλλοδαπῆς βομβυκοσπόρου	4762 02	4762 02	101762 02	»	44
»	Λυγούστου 25	Ἐκκλησιαστικῶν	Β'.	Ἀγορὰ οἰκοπέδων. Διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σ' Σίνα ἀνεγερθεῖσαν Ἀκαδημίαν	20000 ..	20000 ..	20000 ..	»	44
»	Ὀκτωβρίου 5	Στρατιωτικῶν	17	Ὕλικὸν πυροβολικοῦ. Διὰ τὴν προμήθειαν πυροβόλων κλπ.	200000 ..	200000 ..	200000 ..	»	45
							321762 02		

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Ἀπριλίου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἐκ τῶν περιεχομένων λόγων εἰς τὴν ἐν ἀντιγράφῳ ἐπισυνημμένην πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσιν ὁρμώμενος ὑπέβαλον ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισίν της τὸ περὶ συστάσεως σώματος ἐκ πολιτικῶν γεωμετρῶν νομοσχέδιον, ὅπερ παρεδέξατο αὐτη, τροποποιήσασα τὴν μὲν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 7 ἀφορῶσαν τοὺς δοκίμους γεωμέτρας, ὅπως καὶ τούτων ὁ διορισμὸς δι' Γ. Β. Διατάγματος γίγνηται, τὴν δὲ τοῦ ἄρθρου 5 ἀφορῶσαν τὰς συσταινομένας ἑκάστοτε ἐπιτροπὰς πρὸς ἐξέτασιν τῶν διορισθησομένων γεωμετρῶν, ὅπως συσταίνωνται αὗται ἐξ ἀξιωματικῶν τοῦ μηχανικοῦ καὶ πολιτικῶν ἐπιστημόνων.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο οὕτω τροποποιημένον λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ἐπίσης καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διορίζονται καθ' ὅλον τὸ Κράτος πολιτικοὶ γεωμέτραι ὑπαγόμενοι εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, δέκα μὲν α'. δεκα β'. τάξεως καὶ τριάκοντα γ'. εἰς ἣν περιλαμβάνονται καὶ οἱ δόκιμοι.

Ἄρθρον 2. Καθῆκον τῶν γεωμετρῶν εἶναι ἡ καταμέτρησις καὶ χωρογράφησις τῶν γαιῶν καὶ ῥιζωτῶν κτημάτων ὡς καὶ ἡ ἐκτέλεσις πάσης ἄλλης συνδεομένης μετ' αὐτῶν ἐργασίας.

Ἄρθρον 3. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τοῦ μηχανι-

κοῦ οἱ προσλαμβανόμενοι εἰς τὴν γεωμετρικὴν ὑπηρεσίαν θέλουσι διορίζεσθαι κατὰ πρῶτον, οἱ μὲν ὑπολοχαγοὶ ὡς γεωμέτραι ἀ. τάξεως, οἱ ἀνθυπολοχαγοὶ ϐ'. καὶ οἱ ἀνθυπασπισταὶ γ'.

Ἄρθρον 4. Παρ' ἑκάστῳ τῶν γεωμετρῶν διορίζεται καὶ εἷς βοηθός.

Ἄρθρον 5. Πρὶν ἡ διορισθῇ τις πολιτικὸς γεωμέτρης ἢ δόκιμος ὑποβάλλεται, ἐὰν μὲν ᾖ ἀξιωματικὸς ἢ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ μηχανικοῦ, εἰς ἐξετάσεις ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐπιστημόνων, στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν.

Ἄρθρον 6. Οὐδεὶς προβιβάζεται εἰς ἀνωτέραν θέσιν μὴ ὑπηρετήσας κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀμέσως κατωτέραν. τρία μὲν ἔτη ὁ τῆς ϐ'. τάξεως γεωμέτρης, δύο ὁ τῆς γ'. καὶ ἓξ τοὐλάχιστον μῆνας ὁ δόκιμος.

Ἄρθρον 7. Οἱ γεωμέτραι καὶ δόκιμοι διορίζονται διὰ Β. Διατάγματος, οἱ δὲ βοηθοὶ δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς.

Ἄρθρον 8. Ὁ μισθὸς τῶν γεωμετρῶν προσδιορίζεται τῶν μὲν ἀ. τάξεως εἰς δραχ. 180 τὸν μῆνα, τῶν τῆς β'. εἰς 160, τῶν τῆς γ'. εἰς 110, τῶν δοκίμων εἰς 90 καὶ τῶν βοηθῶν εἰς 50.

Ἄρθρον 9. Τὰς τριγωνομετρικὰς καὶ γεωδαισιακὰς ἐργασίας, αἵτινες ἀπαιτοῦνται ὡς βάσεις τῶν τῆς λεπτομερείας κτηματολογικῶν καταμετρήσεων, θέλουν ἐκτελέσει ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ προσδιορίζόμενοι διὰ Β. Διατάγματος καὶ λαμβάνοντες τὰς ἀποδοχάς των παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 10. Ἅπαντες οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου διοριζόμενοι ἀξιωματικοί, παύουσιν ἀποτελοῦντες μέρος τῆς δυνάμεως τοῦ μηχανικοῦ σώματος, καὶ θεωροῦνται ὡς προσκαίρως εἰς εἰδικὴν ὑπηρεσίαν διωρισμένοι.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΥΣΟΥΡΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδ. Δουκάς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 4 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μουσούρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Προκειμένης ἔπειτα τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 11,387 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, πρὸς ἀποπληρωμὴν ἀντιτίμου τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προμηθευθέντος βομβυκοσπόρου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης ὡς πρώην ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέθηκε τὸ ἱστορικὸν τῆς τοιαύτης προμηθείας. Ἀπαντήσας δὲ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι ἡ προκειμένη πίστωσις ὡς ὑπόλοιπον τῆς δι' ἄλλου νομοσχεδίου ὑποβληθείσης ἐξ ἑκατὸν πεντήκοντα περίπου χιλιάδων πιστώσεως διὰ προμήθειαν βομβυκοσπόρου, δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἐκτάκτων πιστώσεων τῶν προβλεπομένων ἀπὸ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου· ὅτι ἡ προμήθεια δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργηθῇ διὰ μερικῶν συμφωνιῶν, ἀλλὰ διὰ μειοδοτικῆς δημοπρασίας, ἐπὶ τῇ βάσει ὅρων, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ ἦναι ἄλλοι εἰμὴ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὅροι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων συνετάχθησαν τὰ ἰδιαίτερα συμφωνητικά, καὶ ὅτι ἡ ὑποβολὴ τοῦ περὶ τῆς ὅλης πιστώσεως Νομοσχεδίου ἔδει νὰ γίνῃ ἅμα συνῆλθον αἱ Βουλαί.

Ἀνταπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης, ὅτι καὶ αἱ ἀρμόδιαι τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου καὶ τὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανίας τινὸς πιστώσεις, κατ' αὐτὸν, εἰσὶν ἔκτακτοι· ὅτι ἡ χορηγία δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει μειοδοτικῆς δημοπρασίας, διότι ἡ προμήθεια τοῦ εἴδους τούτου, ἤτοι τοῦ βομβυκοσπόρου, ἔδει νὰ ἀνατεθῇ εἰς ἀνθρώπους ἀξιοπίστους καὶ χορηγοῦντας τὸ ἐγγύημα περὶ τῆς καλῆς κατὰ ποιότητα καὶ τῆς ἐγκαίρου καὶ μετ' ἀσφαλείας μεταφορᾶς τοῦ σπόρου· καὶ ὅτι ἡ βραδύτης τῆς μὴ εἰσαγωγῆς τοῦ Νόμου περὶ τῆς ὅλης πιστώσεως ἐνώπιον τῶν Βουλῶν, ἅμα συνελθουσῶν, δὲν ἐπιβαρύνει αὐτόν.

Παρατηρήσαντος ἔπειτα τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα, ὅτι ἄπορον εἶναι αὐτῷ πῶς ἡ Κυβέρνησις θέλει νὰ ἐπιμβαίνῃ εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις καὶ πράξεις τῶν πολιτῶν, καὶ δὲν ἀφίνει τὸν λαὸν νὰ διαπράξῃ τὰ καθ' ἑαυτὸν οἰκοθεν. Τοῦ δὲ Γερου-

σιαστοῦ Κ. Μαγγίνα ἀντιτάξαντος, ὅτι ὅλοι οἱ λόγοι, οὓς ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προκειμένης προμηθίας ἐπὶ τῇ βάσει ἰδιωτικῶν συμφωνιῶν εἰσὶν ἀνίσχυροι, καὶ ὅτι ὁ κουκουλόσπορος, καὶ τοι πληρωθεὶς κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος, ἀπέτυχεν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης ἐπανέλαβεν· οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει περὶ τῆς μὴ ἐπιτυχίας τοῦ προκειμένου Κουκουλοσπόρου, ἥτις, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὡς λαβοῦσα χώραν αὐτὴ, προέρχεται πολλάκις καὶ ἐξ ἄλλων περιστάσεων ἀτμοσφαιρικῶν καὶ λοιπῶν ἀνεξαρτήτων τῆς προμηθείας. Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν προσέθηκεν, ὅτι ὁ κουκουλόσπορος διενεμήθη καὶ ἐπέτυχε· τοὐλάχιστον δὲν ἔχομεν μέχρι τοῦδε παράπονόν τι ἄλλως τε οὐδὲ καιρὸς εἶναι νὰ πληροφορηθῶμεν περὶ τούτου.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, προτάσεως γενομένης περὶ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ὅπως συζητηθῇ τοῦτο μετὰ τοῦ ἑτέρου νομοσχεδίου περὶ τῆς μεγαλητέρας πιστώσεως τῆς προερχομένης ἐκ τῆς αὐτῆς προμηθείας, ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο τὴν ἀναβολὴν, ἵνα συζητηθῇ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον ὡς καὶ ἐκεῖνο ὁμοῦ αὔριον.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Γρηγοριάδης,
Ἀδάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 5 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 321,762·02, χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1559, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου συζήτησις κατὰ τὴν αὔριον.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐκ δρ. 321,762·02, ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν εὑρίσκει ἰσχυροὺς τοὺς ὑπαγορεύσαντας αὐτὸ λόγους, καὶ ἐπομένως δὲν διστάζει νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ καθέκαστα καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἓν δὲ μέλος αὐτῆς ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Δ. Κανελλόπουλος ἔχει ἐναντίαν γνώμην καὶ δὲν παραδέχεται τὸ Νομοσχέδιον, διότι αἱ δι' αὐτοῦ ἀναφερόμεναι δαπάναι ἐγένοντο κατὰ παράβασιν τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου, καὶ ὡς μὴ ὑπαγόμεναι εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 18, κατὰ τὸ ὁποῖον ἔκτακτοι περιστάσεις, καθ' ἃς χορηγοῦνται καὶ ἔκτακτοι πιστώσεις, εἶναι ἄλλαι, καὶ οὐχὶ αἱ ζητούμεναι.

Ἀθῆναι τὴν 5 Μαΐου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπή.

Ἰωάννης Χ. Πέτρου,
Ι. Παξιμάδης,
Δ. Κανελλόπουλος,
Δ. Α. Κωνσταντάκης,
Χαρίλαος Παπαπολίτης.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀδάμ Δούκας.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 6 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν εἰς τὴν θέσιν Γραμματέως τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Ι. Οἰκονόμου ἀντὶ τοῦ Κ. Α. Γρηγοριάδου ἀπόντος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτρο-

πῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως σώματος πολιτικῶν Γεωμετρῶν παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῇ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο αὔριον· ἔχει δὲ ἡ ἔκθεσις αὕτη ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Μελετήσασα μετ' ἐπιστασίας ἡ εἰσηγητικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ συστάσεως Σώματος πολιτικῶν Γεωμετρῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, εὗρε λίαν ἀναγκαίων καὶ χρήσιμον τὸν διορισμὸν τῶν τοιούτων Γεωμετρῶν πρὸς τὴν εὐκαιρον καὶ εὔκολον διεξαγωγὴν πλείστων σπουδαίων ὑποθέσεων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν, δι' ὃ καὶ παρεδέξατο τὴν ἀρχήν, τὰ καθέκαστα καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου τούτου, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Μαΐου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπή.

Ἀλέξ. Δούκας, Κ. Προβελέγιος.
Δ. Χατσίσκος, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

Ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γ. Κολοκοτρώνης ἀναγνοὺς ἀναφορὰν τοῦ Κωνστ. Ἀναγνωστοπούλου ἀδελφοῦ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Ἱεράρχου Βρεσθένους ἐξέθεκεν, ὅτι καὶ ἂν ὅλοι οἱ κληρικοὶ κατὰ τῶν ἱερῶν ἀγῶνα ἔπραξαν τὸ χρέος των, καὶ ὅμως ὁ ἱεράρχης Βρεσθένης ἔπραξε μείζονα τῶν λοιπῶν ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν· δὲν ἐπιχειρῶ νὰ ἀναπτύξω τὴν ἱστορίαν, τὰς θυσίας καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ ἱεράρχου τούτου, διότι αὗται εἰσὶ γνωσταὶ πρὸς ἅπαντας ὑμᾶς ὡς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος· παραδέχομαι δὲ καὶ τὰς ὑποθετικὰς σημαίας πρὸς τιμὴν τοῦ ἔθνους, καὶ μόνον ἐπιφράζω, ὅτι ὁ ἱεράρχης οὗτος εἶναι ὁ μοναδικὸς κληρικός, ὅστις ἐνδυθεὶς φουστανέλλαν καὶ ὁπλισθεὶς διὰ τῶν ἀναγκαίων ὅπλων ἐβάιμεν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ὑπὲρ πατρίδος, ὀνομασθεὶς διὰ τοῦτο καπετὰν δεσπότης· ὁ ἱεράρχης αὐτὸς ἐκτὸς τῶν ἀπείρων ἐκδουλεύσεών του κατήγετο καὶ ἐκ γονέων εὐπατριδῶν τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης. Ὁ ἀναφερόμενος ἀδελφός του παρακολουθῶν τὸν Ἀρχιερέα τοῦτον εἰς τὰς μάχας, εἶδε κατὰ τὸ 1825 φονευθέντα τὸν πατέρα

αὐτῶν Βασίλειον, ὅστις ἐφονεύθη καὶ ἐνώπιον ὅλων ἡρώων τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατευμάτων τῆς Καρυταίνης, αἰχμαλωτισθεὶς καὶ τῆς μητρός του. Ἀφοῦ δὲ πλούσιος ὢν ἀπώλεσεν ἅπασαν αὐτῶν τὴν περιουσίαν, καὶ τὸν ἱεράρχην ἀδελφόν του ἐξαρεθέντα, ἐν ὅσῳ ἔζη, εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πολυμελοῦς αὐτῶν οἰκογενείας, ἤδη κατέστη πένης, πενέστατος στερούμενος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου· διὸ καὶ συνιστᾷ τὸν ἀναφερόμενον εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς Β. Κυβερνήσεως, καὶ παρακαλῶ τὴν μὲν Γερουσίαν νὰ συστήσῃ τὴν ἀναφορὰν του πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τὸ δὲ ὑπουργεῖον νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ μιᾶς συντάξεως ἀνηκούσης εἰς τὸν γεραιὸν τοῦτον ἀγωνιστήν, ὁ ὁποῖος μόλις δυνηθεὶς νὰ τύχῃ τοῦ ζηλωτοῦ τοῦ ἀνθοπολοχαγοῦ, κατέφυγε, μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τοῦ πιστωτικοῦ του γραμματίου ἀπέναντι χρεῶν, εἰς τὸ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν θέσιν τοῦ φύλακος καὶ αὐτοῦ τοῦ κλητῆρος πρὸς πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων.

Ἐπαναλαβόντος δὲ τὰ ἀνωτέρω τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Πλαπούτα, καὶ ἐπιβεβαιώσαντος μετὰ τρόπον λίαν ἐμφατικοῦ τὰ ἀναντίῤῥητα δικαιώματα τοῦ ἀναφερομένου, ὡς καὶ ἐκεῖνα τοῦ ἱεράρχου Βρεσθένους, καὶ ἐν γένει ὁλοκλήρου τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἅτινα κέκτηνται εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους, ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο ἵνα συσταθῇ ἡ προκειμένη ἀναφορὰ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, ἵνα λάβῃ πρόνοιαν περὶ χορηγήσεως συντάξεώς τινος εἰς τὸν ἀναφερόμενον ὡς ἀναξιοπαθοῦντα ἀγωνιστὴν καὶ κινδυνεύσαντα ἐν τῇ πείνῃ.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶπεν· δὲν ἔχω νὰ προσθέσω τίποτε περισσότερον ἀφ' ὅσα εἶπον κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ τρέχοντος μηνὸς Μαΐου περὶ τῆς ἐν Μήλῳ μεταβιβασθείσης νεάνιδος ὀθωμανίδος καὶ βαπτισθείσης εἰς τὸ ὀρθόδοξον ἀνατολικὸν δόγμα· ἐκ τῶν ἐκθέσεων αὐτῆς τῆς ἰδίας καὶ τινων μαρτύρων ἐξήχθη, ὅτι αὕτη ἠρπάγη ἐκ τῆς Κρήτης καὶ μετεφέρθη εἰς Μῆλον ἀναγκασθεῖσα νὰ μείνῃ παρὰ τῷ ἐπαγαγόντι αὐτὴν ἀκουσίως· ὁ Νομάρχης Κυκλάδων τίποτε ἄλλο δὲν ἔπραξεν εἰμὴ νὰ εὐκολύνῃ τὴν διὰ διαφόρων ἐκφράσεων ἀκαμπτον θέλησιν τῆς νεάνιδος τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους τῶν γονέων της καὶ εἰς τὴν πατρῴαν θρησκείαν της. Πρὸς βεβαίωσιν τῆς Γερουσίας κατεθέτου τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης συνταχθέντα ἔγγραφα τῶν ἀριθμῶν τρία διὰ νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ΚΚ. Γερουσιασταί.

Ἀπαντῶν ὁ ἀπευθύνας τὴν ἐπερώτησιν Γερουσιαστὴς Κ. Παλαιμήδης ἐξαιτήσατο ἵνα κατατεθῶσι καὶ τὰ ἐν Μήλῳ κατὰ τὴν προσέλευσιν τῆς νεάνιδος συνταχθέντα ἔγγραφα· πρὸς δὲ καὶ δύο ἔγγραφα παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν εὑρισκόμενα ὡς καὶ πᾶν ἄλλο σχετικὸν ἔγγραφον.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπεσχέθη τὴν κατάθεσιν των εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν μετὰ τὴν ὁποίαν θέλει γενῆ ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐπερωτήσεως.

Ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατσίσκος εἶπεν· ἐζήτησα πρὸ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τὸν λόγον δι' ἄλλην τινὰ ὑπόθεσιν· ἀκούσας ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀναγκάζομαι πρὶν ἢ ἐπιληρθῶ τῆς ἐκθέσεως, δι' ἣν ἐζήτησα τὸν λόγον, νὰ ἀπαντήσω πρὸς αὐτὸν, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ πεισθῶ, ὅτι εἰς τόπον, ὅπου ἐξασκεῖται ἡ Ὀθωμανικὴ ἐξουσία, ἐστάθη δυνατὸν νὰ ἁρπαγῇ ἡ προκειμένη νεάνις, καὶ οὐ μόνον νὰ μετενεχθῇ εἰς Μῆλον, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸ ἐρυθιάζον ἀνατολικὸν δόγμα ἐκουσίως· μεταβαίνων δὲ εἰς τὸ κύριον θέμα τοῦ λόγου μου ἐκθέτω· ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, πρὸς ὃν ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος **1852** ἀπέστειλε τὴν αἴτησιν περὶ χορηγήσεως πληροφοριῶν τινων, ὅλας μὲν τὰς λοιπὰς πληροφορίας ἀπέστειλε, τὴν δὲ διαβίβασιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διὰ τὸ **1851**, ὡς καὶ τὴν κατάστασιν τῆς διαχειρίσεως τοῦ **1852** παρέλειψεν· ἀλλὰ λίαν δικαιολογημένως ἐπέτρεψεν, ὅτι ἀμφότερα ταῦτα εὑρίσκονται ὑπὸ τύπωσιν, καὶ ἐὰν ἡ ἐπιτροπὴ ἔχῃ ἄμεσον ἀνάγκην τούτων δύναται νὰ ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ πρωτότυπα· μέχρις ἐνταῦθα ἡ ἐπιτροπὴ οὕτως ἐνήργησε, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς λίαν δικαιολογημένως οὕτω προσηνέχθη εἰς τὰς παρ' αὐτοῦ ζητηθείσας πληροφορίας· Ἕτερον ὅμως ζήτημα προηγούμενον ὅλων τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν λύσιν του παρουσιάζεται τὸ ἀκόλουθον, ἐὰν νομοσχέδιον ἐπιψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ εἰσαχθῇ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας μείνῃ ἐκκρεμὲς κατὰ τὴν λῆξιν τῆς Συνόδου καὶ περιόδου, δύναται ἡ Γερουσία νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν σιζήτησίν του, ἢ πρέπει ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸ ἐκ νέου εἰς τὴν νέαν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων· τὸ ζήτημα τοῦτο φέρω ἐνώπιόν σας διὰ νὰ ἀποφασισθῇ ἐὰν ἡ ὑπάρχουσα ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος εἶναι ἁρμοδία νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς παρελθούσης περιόδου μείναντος

ἐκκρεμοῦς νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος **1852**, καὶ νὰ φέρῃ, ἂν καὶ εἰς τὴν ἐπομένην σύνοδον, τὴν ἀνήκουσαν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν, διότι ἤδη δὲν προλαμβάνει, ἢ τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλει νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν ἐκ νέου εἰς τὴν ἐνεστῶσαν Βουλήν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν· ὅτι καθόσον ἐνθυμᾶται, ἄλλοτε ἐλύθη τὸ προκείμενον ζήτημα ἐπί τινος ἄλλου ἀπολογισμοῦ, ἀπορανθέντος τοῦ Σώματος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐξέλιγξιν ἡ περὶ τούτου διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ καὶ νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της, καὶ τοι λαξάσης τῆς Βουλευτικῆς περιόδου.

Ἐνταῦθα ἀνταπαντῶν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατσίσκος ἀνέγνω ὁλόκληρον τὸ πρακτικὸν τῆς ἐπὶ τοῦ τοιούτου ζητήματος λαβούσης χώραν μακρᾶς συζητήσεως κατὰ τὴν Σύνοδον τῆς Βουλευτικῆς περιόδου, δι' οὗ ἐξάγεται, ὅτι ἡ Γερουσία ἀπεφάνθη τὴν ἀρχήν, καθ' ἣν πρέπει νὰ εἰσάγεται ἐκ νέου εἰς τὴν Βουλὴν πᾶν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐπιψηφισθὲν ὑπ' αὐτῆς καὶ εἰσαχθὲν εἰς τὴν Γερουσίαν μείνῃ ἐκκρεμὲς κατὰ τὴν λῆξιν τῆς περιόδου, πρὸς δὲ ἐμνημόνευσε καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς Α΄ Συνόδου τῆς Α΄ Βουλευτικῆς περιόδου, δι' ὧν ἐμφαίνεται, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς καὶ ἤδη πρεσβευτὴς ἐν Ἀγγλίᾳ Κ. Τρικούπης λίαν ἀνεπτυγμένως ἐξέτασε τὸ ζήτημα, καὶ παρεδέχθη ὡς ἰσχυρὰν καὶ συνταγματικὴν τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς νέου εἰσαγωγῆς ἐν τῇ Βουλῇ παντὸς νομοσχεδίου μείναντος ἐκκρεμοῦς κατὰ τὴν λῆξιν τῆς περιόδου ἐνώπιον τῆς Γερουσίας.

Ἐπέμεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας· ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν, ὅτι ἄλλοτε τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλύθη ἐπί τινος ἄλλου ἀπολογισμοῦ, ἀπορασισθέντος τοῦ μέτρου τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ αὐτὴ ἐπιτροπὴ, ἥτις εἶχε διορισθῇ, εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ἀπολογισμοῦ· ἀλλὰ τοιαῦτα προηγούμενα δὲν πρέπει νὰ τίθενται ὡς βάσεις τῶν ἐνεργειῶν μας. Εἶπον τότε, λέγω καὶ ἤδη, ὅτι οὐ μόνον αἱ περίοδοι, ἀλλὰ καὶ αἱ σύνοδοι ἔπρεπε νὰ ἀποτελῶσιν ὁριστικὴν διακοπὴν ἐργασιῶν, καὶ πᾶσα ἐργασία, ἥτις τυχὸν μείνῃ ἐκκρεμὴς, νὰ εἰσαγήγηται ἐκ νέου κατὰ πρῶτον μὲν εἰς τὴν Βουλὴν, ἐὰν ἀφορᾷ αὔξησιν ἢ ἐλάττωσιν φόρων ἢ ἐξόδων, ἢ ἀδιαφόρως εἴτε εἰς τὴν Γερουσίαν εἴτε εἰς τὴν Βουλὴν, ἐὰν αὕτη δὲν ἀφορᾷ τοιοῦτόν τι· πολλὰ δὲ περισσότερον ἐπιστηρίζω τὴν ἀρχὴν ταύτην κατὰ τὴν λῆξιν τῆς περιόδου, ἥτις ἀποτελεῖ ἀποφασιστικῶς διακοπὴν ἐργασιῶν· ἐὰν, φέρ' εἰπεῖν, νομοσχέδιον ἐπιψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ πρωτοκαθεστῶτος σώματος τῆς Βουλῆς καὶ εἰσαχθὲν ἐνώπιον τῆς

Γερουσίας μείνῃ ἐκκρεμὲς κατὰ τὴν λῆξιν τῆς περιόδου, δὲν δύναται τὸ τοιοῦτον νομοσχέδιον νὰ συζητηθῇ ὑπ' αὐτῆς κατὰ τὴν ἐπομένην σύνοδον τῆς ἐπομένου περιόδου, διότι, ἐὰν τοῦτο ὑποστῇ προπολογίας καὶ κατὰ συνέπειαν εἰσαχθῇ εἰς τὴν νέαν Βουλήν, ἡ Βουλὴ αὕτη, ὡς ξένη τῆς ἀποράσεως, ἣν ἐπέφερεν ἡ προγενεστέρα, δὲν δύναται νὰ ἀσπασθῇ τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ θέλει ἐγκύψει ἀρχικῶς εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀπολογισμοῦ, καὶ πιθανὸν κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν νὰ ὁδηγηθῇ ἢ νὰ προσβάλῃ ἀρχὰς ἀντιθέτους τῶν ἰδεῶν καὶ σκέψεων τῆς τε παρελθούσης Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ οὕτω τὸ ἔργον τῆς ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἐξετάσεως εἰς τοιαύτην περίστασιν οὐ μόνον εἶναι μία ματαιοπονία, ἀλλὰ ἀποτελεῖ πρός δὲ καὶ ἓν σχῆμα ἀντίστροφον ὥστε ὁ περὶ οὗ πρόκειται ἀπολογισμὸς τοῦ ἔτους 185?, ἐπειδὴ ἔμεινεν ἐκκρεμὴς ἐνώπιον τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν λῆξιν τῆς περιόδου, πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ἐκ νέου εἰς τὴν παροῦσαν Βουλήν, ἥτις ὀφείλει πρώτη νὰ ἐπεξεργασθῇ αὐτόν, διότι ἐν τῇ ἁρμονίᾳ τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων ὑρίσταται τὸ κῦρος μιᾶς πράξεως, ἑνὸς νομοσχεδίου, ἢ ἑνὸς ἀπολογισμοῦ.

Προσέθηκεν ὁ Γερ. Κ. Μαγγίνας· ἡ ἀρχὴ τοῦ νὰ ἐπανέρχεται ἤτοι τοῦ νὰ εἰσάγεται ἐκ νέου εἰς τὴν Βουλὴν πᾶν νομοσχέδιον, ὅπερ ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς πρώτης Βουλῆς ἔμεινεν ἐκκρεμὲς ἐνώπιον τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐπομένην Σύνοδον, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὴν διαρκοῦσαν, δὲν εἶναι ἄσκοπος· σκοπὸν ἔχει νὰ ὑποβάλῃ πᾶν τοιοῦτον νομοσχέδιον ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν νέων Βουλευτῶν, οἵτινες, ὡς ὑποτίθεται, ἔρχονται μὲ νέα φῶτα ἢ μὲ νέας γνώσεις ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ δέον νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὴν κατάρτισιν τοιούτων νομοσχεδίων, ἅτινα ἀφορῶσιν αὔξησιν ἢ ἐλάττωσιν φόρων ἢ ἐξόδων καὶ τὰ παρόμοια· ἀλλ' ὁ ἀπολογισμὸς ἔχει διάφορον χαρακτῆρα· εἶναι ἔργον κανονικὸν καὶ ὡς τοιοῦτο δὲν ἀπαιτεῖ νέα φῶτα ἢ νέας γνώσεις, ὅπως ἐξετασθῇ κατὰ βάθος ἢ κατὰ περισσοτέραν ἀκρίβειαν, καθότι δὲν ἔχει τις νὰ θεωρήσῃ ἄλλο, εἰμὴ ἂν τὰ ποσὰ ἐξωδεύθησαν κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ· διὰ τοῦτο καὶ ἄλλοτε ἡ Γερουσία ἐπέτρεψε νὰ ἐξετασθῇ ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1850, καὶ τοι παρελθούσης τῆς περιόδου, ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἦτο ἐκλελεγμένη πρὸς τὴν ἐπεξεργασίαν αὐτοῦ.

Λόγου ἔπειτα γενομένου νὰ ἀναβληθῇ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἰς ἄλλην ἡμέραν καὶ συνεδρίασιν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος ἐπανέλαβε τὸ ἀντικείμενον περὶ οὗ πρόκειται,

δὲν ἐσυζητήθη πρώτην ἤδη φοράν, ὥστε ἐκ τούτου νὰ ἰσχυροποιῆται ὁ λόγος τῆς ἀναβολῆς· τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀνεπτύχθη διὰ μακρῶν ἀγορεύσεων καὶ ἐπανελήφθη κατὰ τρεῖς περιόδους, ὥστε εἶναι ἐξηντλημένη πᾶσα πραιτέρω σκέψις καὶ μελέτη· ἐὰν ἡ Γερουσία ἐπιθυμῇ καὶ αὖθις νὰ ἀναβάλῃ τὴν λύσιν του, δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ σεβασθῶ τὴν ἀπόφασίν της, ἀλλ' οὐχ ἧττον δικαιοῦμαι κἀγὼ νὰ ἐπιφέρω ὀλίγας τινὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Ὁ προαγορεύσας εἶπεν, ὅτι ὁ ἀπολογισμὸς δὲν εἶναι εἰμὴ ἔργον κανονικὸν καὶ εὔκολον εἰς τὴν ἐξέτασιν, δὲν ἔχει δὲ σχέσιν τινὰ πρὸς τὰ ἄλλα νομοσχέδια, ἅτινα ὡς ἀφορῶντα εἴτε αὔξησιν εἴτε ἐλάττωσιν φόρων ἢ ἐξόδων δέον νὰ ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τῶν νέων Βουλευτῶν, οἵτινες, ὡς ὑποτίθεται, ἐρχόμενοι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν φέρουσι νέα φῶτα καὶ νέας γνώσεις· ἀλλά, Κύριε, ἐπιτροπή τις προγενεστέρα εἰργάσθη ἐπὶ ἑτέρου ἀπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1850 καθ' ὁλοκλήρους δύω περιόδους, χωρὶς νὰ ὑποστῇ τὴν παραμικρὰν μορφὴν ἢ κατάκρισιν διὰ τὸ δύσκολον τοῦ ἔργου, ὅπερ δὲν εἶναι τόσον εὔκολον καὶ τόσον ἐπουσιῶδες ὅσον εἶπεν ὁ προλαλήσας· ὁπωσδήποτε ὅμως καὶ ὁ ἀπολογισμὸς δὲν ἀποτελεῖται, εἰμὴ ἐξ ἑνὸς νομοσχεδίου πραγματευομένου περὶ κυρώσεως τῆς διαχειρίσεως, τὴν ὁποίαν ἔκαμε τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πιστώσεων, ἃς τῷ ἐχορήγησεν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία, ὅ ἐστιν εἶναι ἓν τῶν σπουδαιοτέρων νομοσχεδίων, καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἕνεκα τῆς γενικῆς συνταγματικῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα τοῦ ἑτέρου λόγου τοῦ ὅτι ἤδη ὑπάρχει συντεταγμένη ἡ διαδήλωσις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1852, ἥτις δὲν ὑπῆρχε καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ παρελθοῦσα Βουλὴ ἐξήλεγξε τὸν ἀπολογισμόν, πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ἐκ νέου εἰς τὴν ἐνεστῶσαν Βουλήν, καθόσον πιστεύω, ὅτι εἰς τὴν ἐπομένην Σύνοδον θέλουσιν εἶσθαι συντεταγμέναι ἄλλαι αἱ μέχρι τοῦ 1856 διαδηλώσεις, αἵτινες εἶσι προϊόντα ἐντελοῦς, καθαρᾶς καὶ ἀκριβοῦς ἐξελέγξεως, καὶ ἡ Βουλὴ θέλει ἔχει τὰ μέσα τῆς ἀποτελεσματικῆς ἐξετάσεως, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον ἡ ἐπιτροπή σας δὲν εὑρίσκεται εἰς θέσιν νὰ εἰσαγάγῃ κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον τὴν ἐλθεσίν της, καὶ διότι τὸ ἔργον της εἶναι δύσκολον, καὶ διότι στερεῖται, ὡς προεῖπον, ὅλων τῶν πληροφοριῶν ἐκείνων, ἃς ἐζήτησε.

Ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστίδης.

Τὸ ζήτημα, Κύριοι, εἶναι ἁπλοῦν· ὁ ἀπολογισμὸς δὲν ὁμοι-

ἀζει τὰ λοιπὰ νομοσχέδια, ἅτινα εἰσάγονται κατὰ δούλησιν· ὁ ἀπολογισμὸς εἶναι ἔργον τοῦ ὑπουργοῦ ὑποχρεωτικόν, ὡς φόρων τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ· ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ εἰσάξῃ αὐτὸν εἰς τὰς Βουλάς, ἡ δὲ περαιτέρω ἐνεργεια ἀνήκει εἰς τὰ Βουλευτικὰ Σώματα· διὰ τοῦτο νομίζω, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ ἐργασθῇ ἐπ' αὐτοῦ, ἂν ὄχι σήμερον, τουλάχιστον κατὰ τὴν ἐλευσομένην Σύνοδον· ἄλλως τε θέλομεν πράξει ὅμοια ἐκείνου ὁ ὁποῖος δὲν θέλει νὰ ἐξαλείξῃ τὸν λογαριασμόν, ὃν ὑπέβαλεν αὐτῷ ἅπαξ ὁ ἐπιστάτης του, διότι δὲν ὑπέβαλεν αὐτὸν οὕτως ἢ ἄλλως.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερ. Κ. Παλαμήδης· ἤκουσα τοὺς λόγους τοῦ τελευταίου λαλήσαντος, ἀλλὰ παρατηρῶ αὐτῷ, ὅτι ὑπάρχει γενικὴ τις ἀρχὴ συνταγματική, καθ' ἣν πᾶν νομοσχέδιον, ὅπερ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς περιόδου μένει ἐκκρεμές, πρέπει νὰ εἰσαγάγηται ἐκ νέου εἰς τὰς Βουλάς, καθόσον ἐν τῇ ἐναντίᾳ περιπτώσει, ὅταν νομοσχέδιον ἐκκρεμὲς συζητηθῇ καὶ προπολογηθῇ ὑπὸ τῆς Γερουσίας, τὸ Σῶμα τῆς νέας Βουλῆς, εἰς ὃ θέλει εἰσαχθῇ τὸ οὕτω προπολογηθὲν Νομοσχέδιον, θέλει εἶσθαι ξένον τῶν σκέψεων τῆς προηγουμένης Βουλῆς καὶ ἐν γένει τῶν πραγμάτων, καὶ ἑπομένως δὲν θέλει ἔλθει εἰμὴ εἰς νέαν ἀρχικὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, περὶ οὗ πραγματεύεται τὸ ἐκκρεμὲς νομοσχέδιον, ἐπὶ τῇ βάσει ὅλως ἀνεξαρτήτων ἰδεῶν καὶ σκέψεων, δι' ἃς καὶ ἡ ἀρμονία τῶν Σωμάτων δύναται νὰ διαταραχθῇ, καὶ ἡ συνταγματικὴ ἀρχὴ προσβάλλεται, ἐκ τῆς ὁποίας τὸ κῦρος τῶν πράξεων αὐτῶν ἐξήρτηται.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατσίσκος· πρόκειται, Κύριοι, περὶ ἀρχῆς συνταγματικῆς, καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν μένει ἡ ἐξαίρεσις ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης τῶν ἀπολογισμῶν· ἕνα μόνον ἰσχυρισμὸν τοῦ προλαλήσαντος δὲν δύναμαι νὰ διέλθω ἐν σιωπῇ, τὸν ἰσχυρισμόν, ὅτι ἄλλως θέλομεν πράξει ὅμοια ἐκείνου, ὁ ὁποῖος δὲν δέχεται τὸν λογαριασμὸν ὃν ὑπέβαλεν αὐτῷ ἅπαξ ὁ ἐπιστάτης του, καὶ παρατηρῶ, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ὡς ἄλλος ἐπιστάτης ὀφείλει καὶ ἔχει καθήκον νὰ φέρῃ τὸν λογαριασμὸν τέλειον καὶ συνωδευμένον μὲ ὅλα τὰ σχετικὰ καὶ ἀποχρῶντα ἔγγραφα, καὶ νὰ τὸν φέρῃ ἐντὸς τοῦ νόμου καὶ τοῦ ὑλικοῦ καιροῦ, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται πρὸς τὴν τακτικὴν ἐπεξεργασίαν καὶ ἐξέλεγξιν. Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον εἰσήξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τὸν ἀπολογισμὸν κατὰ τὴν 24 Μαΐου, ἐνῷ ἡ Σύνοδος ἔληγε κατὰ τὴν 29 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ὥστε δὲν ἔμεναν οὐδὲ ὁ πρὸς ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ὑλικὸς καιρός· κατὰ

δὲ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον ἐνῷ ἔδει νὰ ὑποβληθῇ αὐτὸν ἅμα μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, διότι δὲν ὑπεχρεοῦτο καθ' ἣν προσβύει ἀρχὴν νὰ εἰσάξῃ αὐτὸν εἰς τὴν Βουλήν, τὸν ὑπέβαλε κατὰ τὴν Ἀπριλίου, καὶ μόλις τὴν 30 ἰδίου ἐξετυπώθησαν καὶ διενεμήθησαν τὰ ἔγγραφα, ὥστε ἐντὸς τῶν 15 ἡμερῶν ἐορτασίμων καὶ μή, αἵτινες ὑπολείπονται μέχρι τῆς λήξεως τῆς Συνόδου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἐξέλεγξις· ὥστε ἐπειδὴ ὁ ὑλικὸς καιρὸς δὲν ὑπῆρξε, καὶ ἀφ' ἑτέρου αἱ πληροφορίαι δὲν ἐδόθησαν πλήρεις, ἡ ἔκθεσις θέλει συνταχθῇ καὶ ὑποβληθῇ κατὰ τὴν ἐπομένην Σύνοδον.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας· τὸ Σύνταγμα λέγει « κατ' ἔτος ψηφίζεται ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ἀπορασίζεται ὁ ἀπολογισμός » κατὰ τὴν ἀπόρασιν τοῦ ἀπολογισμοῦ ἠμποροῦμεν νὰ ἀφήσωμεν διὰ λογαριασμὸν καὶ εἰς βάρος τῶν ἁρμοδίων ὑπουργῶν πολλὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα· ἀλλ' ὅταν ἡμεῖς μὲν πράξωμεν ἤδη τοῦτο ἐν ἄθρᾳ, ἡ δὲ προεξετάσασα τὸν ἀπολογισμὸν Βουλὴ δὲν ὑπάρχει, πῶς θέλει φέρει ὁ ὑπουργὸς εἰς ἁρμονίαν τὰ Σώματα, ἐνῷ συνάμα τὸ Σύνταγμα κανονίζει ἀντιστρόφως, ὅτι πᾶς νόμος ἀφορῶν τοὺς προϋπολογισμοὺς εἰσάγεται πρῶτον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ψηφίζεται παρ' αὐτῆς; Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ εἰσαχθῶσιν ἐκ νέου ἅπαντα τὰ ἐκκρεμῆ νομοσχέδια οὐ μόνον κατὰ τὴν λῆξιν τῆς περιόδου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς Συνόδου, κατ' ἐμέ, διότι αἱ πλειοψηφίαι εἶναι κινηταί, καὶ πρέπει αἱ συζητήσεις τῶν ἐκκρεμῶν νόμων νὰ ἐπαναλαμβάνωνται· αὐταὶ δὲ αἱ ἀρχαὶ πρέπει νὰ μένωσιν ἀπρόσβλητοι.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὤφειλον νὰ εἰσάξω ἅπαξ τὸν ἀπολογισμὸν καὶ αὐτὴν τὴν πεποίθησιν εἶχον ἐβραίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶδον, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐπροχώρει εἰς σύνταξιν ἐκθέσεως, ἠθέλησα νὰ δώσω ὥθησίν τινα εἰς τὴν ὑπόθεσιν, δι' ὃν λόγον καὶ εἰσῆξα αὐτὸν ἐκ νέου· ἐν τῷ ἀπολογισμῷ δὲν πρόκειται περὶ ἀλληλουχίας ἀρχῶν, ἰδεῶν καὶ σχέσεων, ἀλλὰ περὶ διαχειρίσεως κατὰ τὰς πιστώσεις, αἵτινες ἐδόθησαν, καὶ πᾶσα ἐξέλεγξις, ἥτις θέλει ἐπιστρέψει τὸν ἀπολογισμὸν εἰς τὴν Βουλήν, θέλει θέσει αὐτὴν εἰς θέσιν νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὴν ἐξέλεγξιν κανονικῶς, ὅπως καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς Βουλή. Ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο ἀλλοτε, ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐξέλεγξιν ἡ ἐπιτροπὴ, ἥτις εἶχεν ἐκλεχθῇ· αὐτὴ τοῦτο δύναται νὰ πράξῃ καὶ ἤδη.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα ἀπεφήνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ ἐκκρεμοῦς ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1852 ἡ ἐκλεχθεῖσα ἐπιτροπή.

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτων πιστώσεων χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859 ἐκ δραχμῶν 321,762,2|00, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε τὰ ἑξῆς.

Ὅλα, Κύριοι, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν παροῦσαν πίστωσιν Β. Διατάγματα, ἅτινα πρόκειται ἤδη νὰ μεταβληθῶσιν εἰς Νόμον, συνετάχθησαν ἐπὶ τῇ βάσει καὶ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου. Ὅλαι ἑπομένως αἱ εἰς αὐτὰ διαλαμβανόμεναι δαπάναι ἐθεωρήθησαν ἔκτακτοι καὶ κατεπείγουσαι, καὶ τοῦτο ῥητῶς ἐκφράζεται εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν· ἀλλ' ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν δαπανῶν τούτων ὡς ἐκτάκτων εἶναι ἀκριβὴς; εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον; τοῦτο ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω καὶ παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσητε.

Κύριοι! Ὁ νομοθέτης ἐθεώρησεν ἔκτακτον μόνον ἐκείνην τὴν δαπάνην, τὴν ὁποίαν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προνοήσῃ ὁ ὑπουργὸς καὶ νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους· ἀλλὰ διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν διὰ Β. Διατάγματος δὲν ἀρκεῖ νὰ ἦναι ἔκτακτος, πρέπει νὰ ἦναι καὶ κατεπείγουσα ἡ δαπάνη· ἀναγνώσατε τὸ ἄρθρον 18 τοῦ νόμου καθὼς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, μεθ' ἧς συνωδεύθη ὁ νόμος οὗτος εἰς τὰς Βουλάς, ὅταν εἰσήχθη, διὰ νὰ πεισθῆτε περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου. Εἰς ἐκτάκτους δαπάνας χαρακτηρίζει ἐπίσης ἡ ἔκθεσις ἐκείνας, ἃς καὶ ἄλλοτε ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ σᾶς ἐξηγήσω, καὶ πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἀναγνώσω ἐκ τῆς περὶ τοῦ Δημοσίου Λογιστικοῦ ἐκθέσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γαλλίας, ὅπου αὐτὸς ὁ Νόμος ἐνομοθετήθη κατὰ τὸ 1838, τὴν περικοπήν, τὴν ἀφορῶσαν τὰς ἐκτάκτους ταύτας δαπάνας. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἐκφράζεται ὁ ὑπουργός.

« Τὰ περὶ ἐκτάκτων πιστώσεων ὡρισμένα ἐξετέθησαν μὲ ὅλους τοὺς παρὰ τῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας τεθέντας αὐστηροὺς ὅρους, τοὺς ἀπαιτοῦντας δι' αὐτὰς, περιστάσεις *ἀπροβλέπτους καὶ κατεπειγούσας*, περὶ ὧν *ἦτον ἀδύνατον* νὰ προϊδῇ ὁ ἀρχικὸς προϋπολογισμὸς κλπ. » Ὅ,τι ἦτον ἀδύνατον, λέγει, νὰ προγοήσῃ ὁ προϋπολογισμὸς, καὶ ἕκαστος ἐξ ὑμῶν βεβαίως ἐννοεῖ τί σημαίνει δυνατὸν καὶ τί ἀδύνατον. Ἀδύνατον βεβαίως εἶναι

ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον νοῦς ἀνθρώπινος δὲν δύναται νὰ μαντεύσῃ, νὰ προνοήσῃ καὶ νὰ ὁρίσῃ. Ἀλλ' ἦτον ἐρωτῶ ἀδύνατον νὰ προνοήσῃ ὁ προϋπολογισμὸς κἀμμίαν ἐκ τῶν ἐνδιαλαμβανομένων εἰς τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἀναγκῶν; ἠμπορεῖ κανένας νὰ πιστεύσῃ ὅτι αὐτὰς τὰς ἀνάγκας δὲν ἠδύνατο νὰ προϊδῇ τὸ ὑπουργεῖον τρεῖς μῆνας πρότερον, ὅταν δ' ἀκόμη ὑπῆρχον ἐν ἐνεργείᾳ αἱ Βουλαί; Κάνεις βεβαίως ἐξ ὑμῶν δὲν θέλει συνομολογήσει οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε τὸ δεύτερον· καὶ ὅμως ἂς ἔλθωμεν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ ἰδίᾳ ἓν ἕκαστον ἔξοδον. Κατὰ τὰς 27 Ἰουνίου βλέπετε ὅτι ἐδόθη ἡ προκαταβολὴ τῶν δραχ. 87,000 διὰ προμήθειαν Βομβυκοσπόρου, ἤγουν ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον ἀφοῦ ἔληξεν ἡ Βουλευτικὴ Σύνοδος· δὲν ἦτον ἀρά γε δυνατὸν, ἂν ἦτον πραγματικὴ αὐτὴ ἡ ἀνάγκη, νὰ ζητηθῇ ἡ δαπάνη πρότερον ὅταν αἱ Βουλαὶ εἰργάζοντο; Δυνάμεθα ἔπειτα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὸ τὸ ἔξοδον ἐκ τῶν ἐκτάκτων, ἤγουν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ προβλέψῃ τὸ ὑπουργεῖον ἐν καιρῷ, ὁτάν τὸ ὑπουργεῖον ὀλίγον πρότερον εἶχε ζητήσει καὶ λάβει τοιαύτην πίστωσιν διὰ κουκουλόσπορον, τὸν ὁποῖον ἐπρομήθευσε πέρυσιν; Ἐὰν Κύριοι, τοιαύτην ἑρμηνείαν θὰ δώσωμεν εἰς τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ Νόμου, κἀμμίαν δαπάνην δὲν θέλομεν πλέον δυνηθῇ νὰ ἐξαιρέσωμεν ἀπὸ τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκτάκτων, καὶ τότε τὸ πολίτευμά μας παύει νὰ ἦναι συνταγματικόν· τότε κάνεις δὲν θέλει δυσκολευθῇ νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἡ διάρκεια τῶν Κοινοβουλευτικῶν Συνόδων ἐπιτηδὲς περιωρίσθη ἐπὶ ἓξ μῆνας, καὶ ὅτι ἐπιτηδὲς παρουσιάζονται ἀτελεῖς οἱ προϋπολογισμοὶ ὡς πρὸς ἐκείνας τὰς δαπάνας, τὰς ὁποίας δυσκόλως ψηφίζουν αἱ Βουλαί, διὰ νὰ ἔρχεται ἔπειτα ἡ ἐξουσία δυνάμει τοῦ ἄρθρου 18 νὰ δαπανᾷ ὅσα καὶ ὅπως θέλει, καὶ νὰ εἰμεθα ἡμεῖς ὑποχρεωμένοι νὰ ἐγκρίνωμεν.

Ἀλλ' ἂς ἐγκρίνωμεν καὶ αὐτὴν τὴν δαπάνην, λέγουν τινὲς, καὶ ἄλλοτε δὲν θέλουν ἐπαναληφθῇ. Αὐτὰ, κύριοι, ἐρρέθησαν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, καὶ ὅμως τὸ κακὸν δὲν ἔπαυσεν· ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐσυγχωρήσαμεν νὰ διέλθωσιν οἱ πρῶτοι παραβάται τοῦ Νόμου ἀτιμωρητὶ τὸν Ῥουβίκωνα, ὄχι μόνον διόρθωσις δὲν ἔγινεν, ἀλλ' ἐπερίσσευσε τὸ κακὸν, διότι ἡ ἀτιμωρησία ἐνίσχυσε τὴν παράβασιν· ἤκουσα καί τινας εἰπόντας, ἐὰν αὐταὶ αἱ δαπάναι σᾶς ὑπεβάλλοντο ἐγκαίρως, ἠδύνασθε νὰ τὰς ἀρνηθῆτε; ἡ ἐρώτησις, κύριοι, δὲν εἶναι οὔτε λογικὴ, οὔτε συνταγματική· δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς καλῆς ἢ κακῆς δαπάνης, ἀλλὰ περὶ τῆς νομιμότητος αὐτῆς. Δὲν ἠξεύρω τί ἤθελα πράξει ἂν ἐν καιρῷ ἐζητεῖτο ἡ ψῆφός μου διὰ τὸν κουκουλό

σπορον· ἠξεύρω μόνον, ὅτι κἀμμία δαπάνη δὲν συγχωρεῖται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα νὰ γίνῃ ἄνευ τῆς ψήφου τῶν Βουλῶν, καὶ ὅταν δαπανῶνται τὰ δημόσια χρήματα ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν, οἱ συνταγματικοὶ ὅροι παραβιάζονται. Ὁ Νομοθέτης ἠθέλησε, καὶ ὀρθῶς, ὅ,τι καλὸν θὰ προέλθῃ ἐκ μιᾶς δαπάνης, νὰ γίνῃ ἐκ συμφώνου ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν καὶ ἀπὸ τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν· καὶ ὅ,τι διέταξε ὁ νόμος, πρέπει νὰ γίνεται, καὶ συμφέρει νὰ γίνεται. Αὐτὸ εἶναι δικαίωμά μας καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ἐγκαταλείψωμεν. Δὲν εἶναι ἔπειτα δίκαιον, ψηφίζοντες τὴν πίστωσιν ἀφ' οὗ ἐπραγματοποιήθη ἡ δαπάνη, νὰ ἀναλαμβάνωμεν τὴν εὐθύνην, χωρὶς νὰ ἔχωμεν κἀνὲν μέρος εἰς τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον ἐκ τῆς δαπάνης ἐπήγασε. Καὶ διὰ ποῖον λόγον θὰ ζητήσει πλέον ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἰς τὴν Διοίκησιν τοῦ τόπου τὴν σύμπραξιν τῶν Βουλῶν, ὅταν δύναται νὰ διοικήσῃ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτῶν· καὶ δύναται νὰ διοικήσῃ ἄνευ αὐτῶν, ὅταν ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν νὰ εἰσέρχεται ἑκάστοτε εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον νὰ διασπᾷ τὰ κλείθρα αὐτοῦ καὶ νὰ ἀραιρῇ καὶ νὰ ματαχειρίζεται τὰ χρήματα κατ' ἀρέσκειαν;

Μετὰ τὸν κομκουλόσπορον ἕπεται ἑτέρα, ὡς βλέπετε, δαπάνη πραγματοποιηθεῖσα, τὴν 29 7βρίου 1859, καὶ αὐτὴ εἶναι ἓν δάνειον δοθὲν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ἐκ δραχμὰς 10,000. Καὶ εἶναι αὐτὴ δαπάνη ἔκτακος, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο νὰ προϊδῃ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους; Ἐννοεῖτε μέχρι τίνος πρεπέβη ἡ ὀλιγωρία μεθ' ἧς ἀποκρούεται ἡ σύμπραξις τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων; μήπως διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου ὁ Δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐπρόκειτο νὰ προλάβῃ πείναν ἐπελθοῦσαν αἰφνιδίως ἢ κακοποιὰν ἐπιδημίαν; μήπως ἦτον ὑποχρεωμένος νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρὸν στρατοπεδεύοντα πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως; μήπως ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων δὲν ἠδύνατο νὰ προμηθευθῇ ἀλλοθεν τὰς 10 χιλιάδας δραχμὰς, ἂν εἶχε πραγματικῶς τοιαύτην ἀνάγκην κατεπείγουσαν δι' αὐτὸν, καὶ οὐχὶ διὰ τὸ κράτος; ἢ μήπως δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναβάλῃ τὸ δάνειον ἐπὶ 40 ἡμέρας, ὅτε ἤθελον εἶσθαι εἰς ἐνέργειαν αἱ Βουλαί; Λίθους ἐπρόκειτο νὰ θραύσῃ καὶ ὁδοὺς νὰ εὐθυγραμμίσῃ, καὶ τοῦτο χαρακτηρίζετε, Κύριοι ὑπουργοί, ἔκτακτον δαπάνην καὶ ὁποίαν ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Νόμου; Καὶ ποία πλέον δαπάνη ἠμπορεῖ νὰ ἐξαιρεθῇ ἀπὸ τὰς ἐκτάκτους;

Ἀλλ' ἂς προχωρήσωμεν. Τρίτη δαπάνη ἀκολουθεῖ τὰς πρώτας πραγματοποιηθεῖσα τὴν 23 7βρίου 1859, καὶ αὐτὴ ἀφορᾷ δευτέραν προμήθειαν βομβυκοσπόρου ἐκ δραχ. 4,762. Τί

θέλετε νὰ εἴπω ἐνταῦθα; δύναταί τις, ἐρωτῶ, ν' ἀρνηθῇ, ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ πράξεις ἀποτελοῦσι μίαν συνταγματικὴν κωμῳδίαν; Συγχωροῦντες ταῦτα, δὲν θὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν κάμνομεν ἢ νὰ ἐνισχύωμεν τὴν σπατάλην;

Ἔρχεται ἑτέρα δαπάνη πραγματοποιηθεῖσα τὴν 25 Αὐγούστου δι' ἀγορὰν οἰκοπέδου ἀναγκαιοῦντος διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σ. Σίνα ἀνεγειρομένην Ἀκαδημίαν ἐκ δραχ. 20,000. Δὲν θέλω ἐνταῦθα νὰ παρατηρήσω, ἐὰν ἔπρεπεν ἡ Κυβέρνησις νὰ προσφέρῃ οἰκόπεδον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν, εἰς τὸν Κ. Σίναν, ὅστις, ὡς διερμηνεύθη, ἀπεράσισε νὰ δαπανήσῃ ἓν ἑκατομμύριον δραχμὰς εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ καταστήματος, τὸ ὁποῖον θέλει φέρει τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ὀνόματός του. Λέγω μόνον, καὶ μετ' ἐμοῦ θὰ τὸ εἴπῃ ὅλος ὁ κόσμος, ὅτι ἡ δαπάνη δὲν εἶναι παντάπασιν ἐκ τῶν ἐκτάκτων, καὶ ὅτι παρεβίασεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐνταῦθα τὸν περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμον.

Ἀκολουθεῖ ἄλλη δαπάνη πραγματοποιηθεῖσα τὴν 5 8βρίου 1859 καὶ ἀφορᾷ, ὡς παρατηρεῖτε, τὴν προμήθειαν πυροβόλων ἐκ δραχ. 200,000· ἀλλ' ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους περιέχει ῥητὸν Κεφάλαιον καὶ ἄρθρον περὶ ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων, ἑπομένως ἡ δαπάνη αὕτη δὲν δύναται νὰ λογισθῇ ὡς ἔκτακτος, διότι δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ προϊδῃ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Ἄλλως τε ἡ δαπάνη ἐγένετο τὴν 5 8βρίου καὶ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἀναβληθῇ, διότι μετὰ 20 ἡμέρας αἱ Βουλαὶ ἀνελάμβανον τὰς ἐργασίας των καὶ ἠδύνατο νὰ ζητηθῇ τοῦ Νόμου ἡ πίστωσις. Πρὸς τίνα λοιπὸν λόγον νὰ ἐπισπευθῇ καὶ νὰ γένῃ ἄνευ Νόμου;

Τοιαῦται δαπάναι, Κύριοι, ὄχι μόνον διότι τὸ ἀπαιτεῖ ὁ Νόμος πρέπει νὰ γίνωνται διὰ προαγουμένης ψηφίσεως τῶν Βουλῶν, ἀλλὰ καὶ διότι εἶναι συμφέρον. Αἱ Βουλαὶ ὅταν ψηφίζουν δαπάνας ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσωσι τὴν γνώμην των ἐφ' ὅλων τῶν διοικητικῶν ἀντικειμένων· ἠδύναντο κάλλιστα εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ εἰσδύσωσι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ὀργανισμὸν τοῦ στρατοῦ, καὶ νὰ κάμωσι νὰ ὑπερισχύσῃ γνώμη ὀρθοτέρα ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ὑπουργὸς· ἀντὶ π. χ. νὰ ἐπιτρέψωσι να αὐξήσῃ τὸ πυροβολικὸν, ἠδύναντο νὰ αὐξήσωσι τὸ πεζικὸν, ἢ τὸ ἱππικόν· δὲν τὸ λέγω αὐτὸ ὡς γνώμην, τὸ φέρω ὡς ὑπόθεσιν. Δὲν πρέπει λοιπὸν, δὲν συγχωρεῖται, νὰ ὑπεκφεύγηται τοιουτοτρόπως ἡ ἐπιρροὴ τῶν Βουλῶν εἰς τὰ ἔργα τῆς Διοικήσεως.

Ἀλλ' ἐκτὸς ὅλων τούτων τῶν παρατηρήσεων, ὅλα ταῦτα

λαμβάνουν γώραν καὶ γίνονται ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν καὶ τιμέτων δὲν ζητεῖτε ἄλλο τι εἰμὴ νὰ ὑπογράψωμεν, ἤτοι νὰ ἀναδεχθῶμεν τὴν εὐθύνην καὶ νὰ κηρύξωμεν τὰ πραγματοποιηθέντα ἔργα καλὰ καὶ ὅτι ἐγένοντο ἐντὸς τοῦ Νόμου, ὅπερ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν.

Ὑπάρχει προσέτι εἰς τὰς δαπάνας καὶ μία ἄλλη παράβασις· τὸ ὑλικὸν ἔπρεπεν εἴτε ἐν μέρει εἴτε ἐν γένει νὰ παραχωρηθῇ διὰ μειοδοτικῆς δημοπρασίας καὶ οὐχὶ δι' ἰδιαιτέρων συμφωνιῶν· καὶ κατὰ τοῦτο παρεβιάσθη ἄλλη ρητὴ διάταξις τοῦ αὐτοῦ Λογιστικοῦ νόμου.

Ἐπιτρέπεται, τὸ γνωρίζω, ἐξαίρεσις εἰς τινας περιστάσεις, ἀλλ' ἐνταῦθα τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην, Κύριοι, δὲν τὴν βλέπω δικαιολογημένην. Ὅλα πρέπει νὰ γίνωνται διὰ δημοσίου συναγωνισμοῦ ἐκτὸς ὅταν ἀπαιτῆται εἰδικότης, καὶ αὐτὴν τὴν εἰδικότητα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς προτεινομένας δαπάνας δὲν τὴν βλέπω.

Μεταβαίνω ἤδη καὶ εἰς τρίτην παράβασιν τοῦ Νόμου. Τὸ Νομοσχέδιον, Κύριοι, ῥίπτει τὴν πληρωμὴν τῶν δαπανῶν, περὶ ὧν πρόκειται, εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως τοῦ 1859 ἔτους. Ἀλλ' ἠξεύρετε, ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ 1859; Ἐὰν ληφθῶσιν αἱ ἀλλεπαλλήλοι πιστώσεις, αἵτινες εἰς βάρος αὐτοῦ ἐψηφίσθησαν, τὸ ἔτος 1859 καταντᾷ ἄλλος Λεβιάθαν. Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς χρήσεως ταύτης τὰ μὲν ἔξοδα προϋπελογίσθησαν εἰς 20 περίπου ἑκατομμύρια καὶ εἰς ἄλλα τόσα ἂν δὲν ἀπατῶμαι τὰ ἔσοδα! Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐπῆλθον ἀναπληρωτικαὶ καὶ ἔκτακτοι ἐκ δραχμ. περίπου τριῶν καὶ ἥμισυ ἑκατομμυρίων. Εἰς ταῦτα ἐὰν προσθέσωμεν καὶ τὴν πίστωσιν τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ τὰς 321,000 τὴν ὁποίαν τὸ νομοσχέδιον μᾶς ζητεῖ σήμερον ὡς καὶ τινα ἄλλα ποσά, τὰ ὁποῖα κατόπιν ἔρχονται, ἔχομεν ἓν ποσὸν ἐκτάκτων καὶ ἀναπληρωτικῶν δαπανῶν ἐκ 5 ἑκατομμυρίων, τὰ ὁποῖα προστεθέμενα εἰς τὸ ἀρχικὸν ποσὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ ἔτος 1859 ἐπιβαρύνεται μὲ ἔξοδα δραχμ. 25 ἑκατομμυρίων· καὶ εἶναι δυνατὸν τὰ ἔσοδα τοῦ 1859 νὰ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπέρογκον ποσὸν τῶν 25 ἑκατομμυρίων; παντάπασι· τί λοιπὸν συνέβη; ἢ ὅλα τὰ περισσεύματα τῶν παρελθόντων ἐτῶν κατηναλώθησαν· ἢ πολλαὶ ἐκ τῶν ψηφισθεισῶν δαπανῶν τῶν πλέον παραγωγῶν, ἔμειναν ἀπραγματοποίητοι, καὶ ἐπροτιμήθησαν ἐκεῖναι τὰς ὁποίας τὸ ὑπουργεῖον ἤθελε, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι διόλου συνταγματικόν. Πρὸς ἀποφυγὴν αὐτῶν τῶν ἀτυπημάτων ὁ νόμος ἐπέ-

βαλε τὸ χρέος εἰς τὸ ὑπουργεῖον (ἄρθρ. 9) ὁσάκις ζητεῖ νέαν πίστωσιν, νὰ καταδεικνύῃ καὶ τὸν πόρον, ἐξ οὗ θέλει πληρωθῇ καὶ τὸ καθῆκον τοῦτο καθὼς ἄλλοτε οὕτω καὶ τώρα δὲν ἐτήρησε τὸ ὑπουργεῖον, διότι δὲν μᾶς λέγει πόθεν θὰ πληρωθῇ ἡ νέα αὕτη δαπάνη· ὁμολογήσατε, Κύριοι, ὅτι αὐτὴ ἡ κατάστασις δὲν εἶναι διόλου ὁμαλή, καὶ ὅτι ὀφείλετε νὰ βάλετε φραγμὸν εἰς τὰς παραβιάσεις τοῦ Νόμου. Τὸ κατ' ἐμὲ εὑρίσκω τὸ ζήτημα σαφὲς καὶ περιμένω τὰς ἐξηγήσεις τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν διὰ νὰ ἐκφράσω τὴν ὁριστικὴν γνώμην μου.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Πλαμαΐδης, ὡς πρώην ὑπουργός.

Σέβομαι τὰς ἀρχὰς τοῦ προλαλήσαντος καὶ μάλιστα τὴν αἰστηρότητα αὐτῶν, ἣν ἀνέπτυξεν· ἀλλὰ δὲν συμφωνῶ ὡς πρὸς τὸν περιορισμὸν τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν καὶ ἐκτάκτων περιστάσεων ὃν διὰ τῆς ἀγορευσεώς του ὥρισεν· ὁ περιορισμός, ὃν εἶπε, στηρίζεται εἰς αἰσθήματα τῆς γραφῆς του ἤτοι τῆς ἐκθέσεώς του· ἀλλ' αἱ γνῶμαι εἴτε τοῦ ὑπουργοῦ εἴτε τῶν μελῶν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων συζητοῦνται καὶ μετὰ τὴν συζήτησιν καρταρτίζεται ἡ κυρία γνώμη καὶ διάταξις εἰς τὸν Νόμον· ἀλλ' ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν συνοδεύουσαν τὸν λογιστικὸν Νόμον ἔκθεσιν, ἣν ἐπεκαλέσθη ὁ προλαλήσας, εὑρίσκομεν τὴν φράσιν «λπ.» ἥτις ἐμφαίνει ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι περιστάσεις ἔκτακτοι καὶ τοιαῦται εἰσὶν ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἀφορῶσι τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου ἢ καὶ βιομηχανίας τινός, τῶν ὁποίων ἡ μὴ ἄμεσος ἀλλ' ἡ ἀναβολὴ τῆς θεραπείας μᾶς τὰς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου ἤθελε φέρει βλάβην· ἡ προμήθεια τοῦ κωκουλοστάρου ἤρξατο ἐπὶ τοῦ προκατόχου μου ὑπουργοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνεργήσας προκαταβολήν τινα διὰ τοιαύτην προμήθειαν· ὅταν ἐλήλυθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου π. ε. ἐδέησε νὰ ἐκδώσω κατὰ τὰς 10 Ἰουνίου ἐγκύκλιόν τινα ὑπ' ἀρ. 10, 318 (ἣν καὶ ἀνέγνω) ἀφορῶσαν τὸ περὶ μετάξης καὶ σκωληκοτροφίας ἀντικείμενον· συνεπείᾳ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης, τὴν ὁποίαν διεύθυνα κατὰ καθῆκον δυνάμει τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ Διατάγματος τῆς 3|15 Ἀπριλίου 1833 ὅπερ ἔχει ἰσχὺν Νόμου καὶ ἰδίως τοῦ ἄρθρου 2 § 3 καὶ τοῦ διατάγματος τῆς 25 Ἰανουαρίου 1837 ἄρθρου 10 καὶ 14 § ς'. ἔλαβον καὶ ἐκ μέρους τοῦ Νομάρχου Ἀκαρνανίας αἴτησιν ὑπ' ἀριθ. 4976 τῆς 10 Ἰουνίου περὶ προμηθείας 141 καὶ 277 ὀκάδων καὶ κατόπιν νέαν αἴτησιν ὑπ' ἀριθ. 5764 τῆς 3 Ἰουλίου συνοδευομένη μὲ καταλόγον τινὰ καὶ μὲ τὴν αἴτησιν τῆς προμηθείας τοῦ σπόρου ἐκ Σμύρνης ὡς μὴ ἐχόντων ἀνάγκην τοιούτου βομ-

βυκοσπόρου· τοιαῦται αἰτήσεις καὶ τοιοῦτοι κατάλογοι ἐστάλησαν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων νομῶν μὲ τὸν προσδιορισμὸν τῆς τιμῆς κατ' ἀνώτατον ὅρον εἰς φρ. 450 τὴν ὀκάν, ἀλλ' ὅ,τι ἔπραξα τὸ ἔπραξα συμβουλευθεὶς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας τὴν ἀπόφασιν σᾶς ἀναγινώσκω· ἐνταῦθα ἀνέγνω ἔκθεσίν του ἀπὸ 18 Ἰουνίου ὑπ' ἀριθ. 10515 πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ἀπόφασιν αὐτοῦ ἐγκρίνουσαν τὴν ἔκθεσίν του καὶ Β. διατάγματα χορηγοῦντα τὸν ἀνήκουσαν πίστωσιν διὰ τὴν ἀγορὰν 190 περίπου ὀκάδων· δυνάμει τῶν ἐγγράφων ἠθελήσαμεν νὰ δώσωμεν παραγγελίας περὶ προμηθείας βομβυκοσπόρου καὶ ἐδώκαμεν τοιαύτην διὰ ὀκάδας 20 εἰς τὸν πρόξενον Ἀνδριανουπόλεως καὶ εἰς μέρος πολὺ ἀπομεμακρυσμένον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ πρὸς τὴν Σμύρνην ἡ προμήθεια ἔμελλε καίτοι ἀνατεθειμένη πρὸς τὸν πρόξενον νὰ γίνῃ δι' ἐμπόρων ἐκρίναμεν καλὸν νὰ χορηγήσωμεν τὴν προμήθειαν εἰς δύω ἐγνωσμένους καὶ ἀξιοπίστους ἐνταῦθα ἐμπόρους διὰ νὰ ἔχωμεν τὴν πρόβλεψιν βεβαίαν καὶ ἔγκυρον καὶ σύμφωνον μὲ τοὺς ὅρους οὓς ἔδωκε τὸ Τμῆμα τῆς δημοσίου οἰκονομίας· δι' αὐτῶν ἐγένετο ἡ προμήθεια τοῦ βομβυκοσπόρου, ὁ ὁποῖος πρὶν ἢ παραληφθῇ ἐπεθεωρήθη παρ' ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐξ εἰδημόνων τῶν ΚΚ. Ῥάλλ, Δοροῦτη, Πρωΐου καὶ ἑνὸς Ἰταλοῦ γινώσκοντος τὰ περὶ μεταξης καὶ σπόρου, καὶ ἀφοῦ εὑρέθη καλὸς ποιότητος παρελήφθη καὶ διενεμήθη, καὶ χαίρων σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι καθ' ἃς ἔχω πληροφορίας ἀξιοπίστους ἡ εἰσοδεία τοῦ εἴδους τούτου κατὰ τὸ ε. ε. ἐπροόδευσεν· ἐὰν δὲ τότε δὲν ἐγένετο φροντὶς περὶ τῆς προμηθείας τοῦ βομβυκοσπόρου τοιαύτη βιομηχανία ἤθελεν ὀπισθοδρομήσει καὶ ἤθελε προέλθη μεγίστη ζημία, ὥστε ἡ περὶ ταύτης δαπάνη θεωρεῖται ἐκ τῶν ἐκτάκτων καὶ κατεπειγουσῶν πρὸς δὲ καὶ ὡς δαπάνη μὴ ἐπιβαρύνουσα τὸ δημόσιον ταμεῖον ἀλλὰ τοὺς αἰτήσαντας· λόγῳ προκαταβολῆς τὴν ἀγορὰν τοῦ τοιούτου σπόρου πληρονομένου ὁπωσοῦν καὶ μὴ καθυστερήσαντος οὐδὲ κατὰ τὴν προγενεστέραν προκαταβολήν. Διὰ νὰ ἀποφύγω δὲ τὴν δολίαν τῶν δημοπρασιῶν πίστιν προετίμησα νὰ ἐμπιστευθῶ τὴν προμήθειαν εἰς δύω ἐγνωσμένους καὶ τιμίους ἐμπόρους, καὶ δι' αὐτῶν ἡ προμήθεια ἐγένετο μὲ τὰ πλέον εὐάρεστα ἀποτελέσματα.

Ἐκάθησαν ἀφορᾷ τὸ δάνειον τοῦ Δήμου Ἀθηναίων ἐκ δραχ. 10,000 παρατηρῶ ὅτι δυνατὸν ἦτο νὰ χορηγηθῇ πίστωσις τις [illegible] ἐκ τοῦ Κεφαλαίου τῶν βοηθειῶν, διότι ὅλα τὰ πρὸς τὸν δῆμον Ἀθηναίων δάνεια ἐδόθησαν λόγῳ βοηθείας μᾶλλον καὶ ἐπληρώθησαν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀγορὰν τοῦ οἰκοπέδου πρὸς ἀνέγερσιν τῆς Ἀκαδημίας Σίνα τότε παρατηρῶ ὅτι ἡ ἐνέργεια ἐγένετο δυνάμει Νόμου ὑπάρχοντος· ἀπέναντι δὲ τῆς μεγάλης ποσότητος ἀναβαινούσης ἄνω τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου, ὅπερ θέλει ἐξοδεύσει ὁ φιλογενὴς Σίνας πρὸς ἀνέγερσιν κοινωφελοῦς καταστήματος ἐν Ἑλλάδι, δὲν ἔπρεπεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ὀπισθοδρομήσῃ τὴν προμήθειαν τοῦ ὁποίου ὑπεσχέθη αὐτῷ οἰκοπέδου, ἀφοῦ ὁ παρ' αὐτοῦ ἀπεσταλμένος μεθ' ὅλων τῶν μέσων εἶχε φθάσει ἐνταῦθα.

Προσέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν· ὀλίγα θέλω λαλήσει περὶ τῆς προμηθείας τῶν πυροβόλων καὶ λοιποῦ ὑλικοῦ· ὅλη αὐτὴ ἡ προμήθεια ἤρξατο πρὶν ἢ ἀναμιχθῶ ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν παρὰ τοῦ προκατόχου μου, διὰ τοῦτο δὲν λαμβάνω ὑπεραστιζόμενος πράξεις ἰδικάς μου· ὁ τότε ὑπουργὸς εἰθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ προμηθευθῇ ἐκτάκτως πυροβόλα τινὰ καὶ λοιπὸν ὑλικόν, ἅτινα δὲν ἠδύναντο ἐκ τοῦ προχείρου νὰ ἀγορασθῶσιν, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ παραγγελθῶσιν· ἡ ἀνάγκη τῆς προμηθείας προεκλήθη ἐκ τῶν τότε περιστάσεων τῆς Ἰταλίας καὶ ἐπὶ τοιούτων περιστάσεων ἡ προμήθεια ὅπλων καὶ λοιποῦ ὑλικοῦ εἶναι δυσκολωτέρα διὰ νὰ μὴ εἴπω λίαν δύσκολος· κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1859 παραληφθέντων τῶν πυροβόλων καὶ τοῦ λοιποῦ ὑλικοῦ ἐπρόκειτο νὰ πληρωθῇ τὸ ἀντίτιμον, διὸ καὶ ἐπροκαλέσθη ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν τὸ ἀπὸ 5 Ὀκτωβρίου Β. Διάταγμα, δι' οὗ ἐχρηματίσθη ἡ ἀνήκουσα πίστωσις διὰ τὴν πληρωμὴν ταύτην τῶν παραγγελιῶν, αἵτινες, ὡς προεῖπον, δὲν ἐγένοντο τότε· ἀλλὰ πρὸ δύω ἐτῶν τελειόντων προσθέτω ὅτι ἡ προμήθεια δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ ἀνατεθῇ εἰς δοκίμους περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνθρώπους, καὶ πώποτε δὲν ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ διὰ δημοπρασίας καὶ διὰ κήρυκος, διότι ἡ διάταξις τοῦ Νόμου κανονίζει μὲν τὸν διὰ δημοπρασίας τρόπον ὡς πρὸς τὰς προμήθειας, ἀλλὰ περιέχει καὶ ἐξαιρέσεις καὶ κατ' ἄλλας περιστάσεις, πρὸς δὲ καὶ ὅταν τὰ ἀντικείμενα ἢ τὰ ἔργα δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀνατεθῶσιν εἰμὴ εἰς τεχνίτας δεδοκιμασμένους ἢ ὅταν τὰ πράγματα διὰ τὴν εἰδικότητά των ἀγοράζωνται ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς αὐτῶν κλπ.

Ἐπέρασεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Παρ' ὀλίγον, Κύριοι, νὰ λησμονηθῇ ἡ ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν ἡ ἀγόρευσις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χριστίδου· παρ' ὀλίγον, λέγω, νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ ἐντύπωσις αὐτὴ ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ πολλαλήσαντος Κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· ἐκ τούτου δὲν ἐξάγεται ἄλλο τι εἰμὴ ὅτι εὑρισκόμεθα, Κύριοι, εἰς μίαν συγκεχυμένην κατάστασιν ὥστε δὲν ἠμποροῦμεν νὰ εὕρωμεν

ποῖον τὸ ἐγκλημα καὶ ποῖος ὁ αἴτιος τοῦ ἐγκλήματος· πρὸ πολλοῦ βαδίζομεν ἀδιέξοδόν τινα ὁδόν· διότι ἐνῷ βλέπωμεν ὅτι γίνονται παραβιάσεις τοῦ Νόμου, καὶ ὅμως ὅλοι ὑπαφεύγομεν καὶ δὲν ἐμποροῦμεν νὰ σταματήσωμεν τὸν ῥοῦν τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι ἡ πρὸ πολλοῦ γινομένη παραγγελία ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ πληρώσῃ· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τοὺς προμηθευτὰς τὸν Νόμον παρεκτὸς ἂν ἦσαν ἀδυσώπητοι; ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅστις ἔκαμε τὴν παραγγελίαν ἔλιβε τὴν συγκατάθεσιν τῶν Βουλῶν; οὐχί· καὶ διὰ τοῦτο εἶναι καταδικαστέος· ἀλλ ἕνεκα τῆς ἐγορεύσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἰπόντος ὅτι δὲν ἔρχεται ἡ δὲν ἠμπορεῖ ἡ Κυβέρνησις διὰ τιμπαιοκρυσίαι νὰ ὑσῃ εἰς δημοπρασίαν τὴν προμηθειαν κυροβόλων καὶ λοιποῦ ὑλικοῦ, διότι δύναται νὰ παρεξηγηθῇ αὕτη, δυσκολευόμεθα νὰ καταδικάσωμεν τὸν πρῶτον τῶν παραγγειλάντα ταῦτα ὑπουργὸν, καὶ διὰ τοῦτο περιπλανώμεθα πάντοτε· ἀλλὰ τὰ μεγάλα ταῦτα ποσὰ ἐδικαιολογήθησαν ἴσως καὶ δικαιολογοῦνται· τὰ μικρὰ ὅμως ποσὰ δὲν δικαιολογοῦνται, καὶ ἐντεῦθεν εὑρίσκομεν ὅτι ὑπάρχει τάσις τις παραβιάσεως τῶν Νόμων· διότι ὡς ἐν παραδείγματι ἕνῳ εἰς τὴν πλήρωσιν τοῦ οἰκοπέδου διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Σ. Σίνα ἀνεγειρομένην Ἀκαδημίαν, ἠδύνατο νὰ δοθῇ πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην προθεσμία τις, ὅπως ἐδόθησαν πρόθεσμαι ἑνὸς ἔτους ἢ καὶ περισσοτέρου χρόνου πρὸς τοὺς κυρίους πολλῶν οἰκοπέδων, ἅτινα προσελήφθησαν διὰ δημοσίαν ἀνάγκην· ὥστε ἡ βιαία πλήρωσις ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν εἶναι αὐτόχρημα ὑπαφορὴ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου, διότι αὐτὸ τοῦτο παρατηρεῖται καὶ ὡς πρὸς τὸ δάνειον πρὸς τὸν Δῆμον Ἀθηναίων· τὸ ἄρθρον 18 τοῦ λογιστικοῦ Νόμου πιθανὸν νὰ μὴ ὑφίσταται εἰς ἄλλο ἔθνος, εἰς ἡμᾶς, ὅμως ὑπάρχει· δὲν ὑπάρχει δὲ εἰς τοὺς Νόμους ἄλλων ἐθνῶν διότι οἱ ὑπουργοὶ ἐκεῖ ἐκτὸς μεγίστης καὶ δικαιολογημένης ἀνάγκης δὲν ἐπιχειροῦν ποτὲ τὴν πραγματοποίησιν δαπανῶν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν· ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστίδης πᾶς ἐξήγησε τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 18 καὶ ποία εἶναι ἡ ἔννοια αὐτοῦ εἰς τὸ Κράτος ἐκεῖνο ἐξ οὗ ἐλήφθη ὁ Νόμος ὁ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ ὁ ἡμέτερος. Εἰς τὸ κράτος ἐκεῖνο παρουσιάσθη μία τινὸς ἔκτακτος ἀνάγκη περὶ τῆς ἐκεῖ ἐγκαθιδρυμένης τραπίζης καὶ αὐθωρεὶ ἡ Κυβέρνησις προσέφερεν τὴν ὑπὲρ αὐτῆς συνδρομήν της, διότι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν τὴν ὑπεστήριζεν αἱ ἀλλεπάλληλοι χρεωκοπίαι ἤθελον δυστυχήσει τὸν τόπον, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐξέδοτο οἰκοθεν τὸ

διάταγμα ἐκεῖ ὁ, ὅπερ ἐχορήγει τὴν συνδρομήν, ἥτις καὶ διεφύλαξεν ἐκ τῶν κινδύνων τὴν τράπιζαν· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη αἰσθανομένη τὸ βάρος τῆς παραβιάσεως τῶν Νόμων ἔσπευσε καὶ συνεκάλεσεν αμέσως τας Βουλάς διὰ αὐτὸ καὶ μόνον τὸ ἀντικείμενον, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὰς ἀφοῦ ἔλιβε τὴν ὑπὲρ τῆς πράξεώς του συγκατάθεσίν των. Ὁ ἡμέτερος Νόμος ἔβασε τὸν ὅρον τοῦτον διὰ νὰ δεσμεύσῃ τὰς χεῖρας τῶν ὑπουργῶν, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τινὸς τῶν συναδέλφων μας, ὅστις οὐ μόνον ὑπουργὸς ἐχρημάτισεν, ἀλλὰ καὶ κάτι τι περισσότερον παρὰ ὑπουργὸς εἶναι, ἢ πρέπει νὰ ἀπαγορεύσωμεν ἅπαξ διὰ παντὸς καὶ ἀπαγορεύσωμεν δι' ὁριστικῆς ἀποφάσεως τὰς παραβιάσεις ἢ ἄλλως οἱ ὑπουργοὶ νὰ μὴ δέχωνται ὥστε νὰ πράττωσι τοιαύτας παραβιάσεις· πρέπει λοιπὸν νὰ συμφωνηθῇ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐξοδεύωνται οὐδὲ λεπτὸν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν, διότι δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἀσυμφιραι αἱ νοι ὑποθέσει οἱ ὑπουργοί, οἵτινες ἄλλως δύνανται νὰ θεωρῶνται ἄνδρες τιμιοι καὶ ἱκανοί, ἡμεῖς δὲ ἀντὶ νὰ συζητῶμεν μετὰ τῶν ὑπουργῶν περὶ τῆς ἀμεσδίας πολιτικῆς πορείας τῆς Κυβερνήσεως ἐν γένει νὰ ἐνασχολώμεθα ἑκάστοτε ὑποδεικνύοντες παραβιάσεις κατὰ μέρος Νόμων.

Ἐπήνεγκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὁ καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν προσωρινῶς.

Εἰς τὴν προκειμένην πίστωσιν ἐμπεριλαμβάνεται καὶ δαπάνη τις ἀναγομένη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὴν ἀγορὰν γηπέδου τινὸς ἀναγκαίου πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Σ. Σίνα ἀνέργειαν Ἀκαδημίας· διὸ καὶ ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω καὶ τὸν λογιστικὸν Νόμον καὶ τὰς συνεπείας τῆς παραβιάσεως ἂν παρεβιάσθη. Ὁ Νόμος ἐν ἄρθρῳ 18 λέγει·

« Διὰ τὰς ἐκτάκτους καὶ κατεπειγούσας ὑπηρεσίας τὰς μὴ » προβλεφθείσας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ κτλ. »

Ἀλλὰ τί εἶναι ἔκτακτον; τὸ ἔκτακτον εἶναι τὸ ἀνείδεστον τοῦ τακτικοῦ· καὶ ἐπειδὴ τακτικὸν εἶναι τὸ κατ' ἔτος ἐρχόμενον, ἕπεται ὅτι ἔκτακτον εἶναι τὸ μὴ σύνηθες· ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τὸ ἔκτακτον, πρέπει αὐτὸ τὸ ἔκτακτον νὰ ἦναι καὶ κατεπείγον συνάμα· ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς δαπάνας ἀναλόγως τῆς τοιαύτης ἐξηγήσεως οἱ συνάδελφοί μου ἁρμόδιοι ὑπουργοὶ ἔδωσαν τοὺς ἀποχρῶντας λόγους, καὶ μένει μόνον νὰ ἐκθέσω τοὺς λόγους τοῦ ἐκτάκτου καὶ κατεπείγοντος ὡς πρὸς τὴν ἀγορὰν τοῦ προαιμένου οἰκοπέδου· ἂν δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἔκτακτος εἶναι ἡ παροῦσα περίστασις· ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸ μέγεθος

τῆς φιλογενείας τοῦ Κ. Σίνα ἀποφασίσαντος νὰ δαπανήσῃ ἐπέκεινα τοῦ ἑκατομμυρίου πρὸς ἀνέγερσιν Ἀκαδημίας ἐν Ἑλλάδι, ὡρίλοτιμήθη ἵνα προσφέρῃ αὐτῷ τὸ ἀνῆκον οἰκόπεδον, καὶ πρὸς τοῦτο ἐγγράψεν ἵνα μεταβῇ ἐνταῦθα ὁ γεωμέτρης τοῦ Κ. Σίνα διὰ νὰ θεωρήσῃ τὸ γήπεδον καὶ σχηματίσῃ τὸ ἀνῆκον σχέδιον ὅπως ἐγκριθῇ· ἀροῦ δὲ ἔρθησεν ἐνταῦθα ὁ ῥηθεὶς γεωμέτρης καὶ τὰ πάντα ἐτοιμάσθησαν, αἴρ ης παρουσιάσθη τις καὶ ἐζήτει δυνάμει τοῦ Συντάγματος τὴν ἀνήκουσαν ἀποζημίωσιν, ὡς ἀνήκοντος αὐτῷ τοῦ προσδιορισθέντος διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς Ἀκαδημίας γηπέδου· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ περίστασις παρουσιάζετο λίαν ἔκτακτος καὶ κατεπείγουσα, καὶ δὲν ἦτο ἠθικὸν ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἠθέλε κάμει ὥστε νὰ ἐνιοήσῃ ὁ γεωμέτρης τοῦ Κ. Σίνα ὅτι παρεχωρεῖτο ξένον γήπεδον καὶ ἐπειδὴ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν ἦσαν εἰς ἐργασίαν αἱ Βουλαὶ ἐθεώρησε λίαν κατεπείγον νὰ πληρώσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ γηπέδου ἐκτάκτως διὰ Β. Διατάγματος δυνάμει τῆς ὀρθῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ Νόμου, ἐντεῦθεν ὠφελούμενος λέγω καὶ γενικῶς ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τοῦ ἐκτάκτου καὶ κατεπείγοντος πρέπει νὰ γίνεται μᾶλλον πολιτικῶς καὶ οὐχὶ θεωρητικῶς, διότι εἰς τὰ πράγματα ἐξελέγχεται καὶ ἀποδεικνύεται τὸ ἀληθὲς τοῦ ἐκτάκτου καὶ τοῦ κατεπείγοντος, ἤτοι ὅταν ζητῆται ἡ μεταβολὴ τῶν Β. Διαταγμάτων εἰς Νόμον, τότε δύναται νὰ ἐξετασθῇ ἂν ἡ ἀνάγκη ἦτο ἔκτακτος καὶ κατεπείγουσα, καὶ ἂν ἡ δαπάνη ἦτο ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ ὡς ὠφέλιμος.

Ἐξέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Ἐπειδὴ ἐγὲ στο λόγος οὐ μόνον περὶ τοῦ ἐκτάκτου καὶ τοῦ κατεπείγοντος ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ πλείστου τῶν δυθεισῶν ἐκτάκτων καὶ λοιπῶν πιστώσεων ἐτὶ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐτῶν 1859 καὶ 1858, παρατηρῶ ὅτι αἱ πιστώσεις αἱ χορηγηθεῖσαι εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859 ἀναβαίνουσιν εἰς τέσσαρα ἑκατομμύρια καὶ ἐνενηκοσίας χιλιάδας περίπου δραχμῶν ἄχρι σήμερον· αἱ δὲ τοῦ 1858 εἰς πέντε ἑκατομμύρια καὶ ἑπτακοσίας τεσσαρακοντα περίπου χιλιάδας, ὥστε ἐξάγεται ὅτι τὸ ἓν τέταρτον τῶν ἐξόδων ἐπραγματοποιήθη διὰ πιστώσεων· δὲν μὲ βοηθεῖ ἡ μνήμη ὥστε νὰ σᾶς εἰπω ἀκριβῶς πόσα ποσὰ εἶναι χορηγημένα διὰ Β. Διαταγμάτων καὶ πόσα διὰ Νόμων ἐν ἐνεργείᾳ τῶν Βουλῶν· δύναμαι ὅμως νὰ σᾶς εἰπω ὅτι τὸ μέγιστον μέρος εἶναι δεδομένον διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν· ὁ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμος κανονίζει ῥητῶς εἰς ποίας περιστάσεις χορηγοῦνται πιστώσεις· ἀλλὰ

μετὰ ταῦτα ὁ ἐνιαύσιος Νόμος προσδιορίζει σαφῶς τὰ ἀντικείμενα, ἐφ' ὧν δύναται νὰ χορηγηθῶσι πιστώσεις διὰ Β. Διαταγμάτων· τὸ ἄρθρον 3 τοῦ τοιούτου Νόμου τῆς χρήσεως 1859, περὶ ἧς πρόκειται ἤδη, μνημονεύει τὰ ἀντικείμενα ἐφ' ὧν ἐπιτρέπει τὴν ὑπέρβασιν διὰ Β. Διαταγμάτων, ἀλλὰ κανὲν τῶν σημειουμένων ἐξόδων εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον δὲν ὑπάγεται εἰς τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ σημειούμενα ἀντικείμενα. Εἷς τῶν συναδέλφων μας εἶπεν ὅτι δὲν ὑπάρχει παράβασις τοῦ Νόμου· ἂς μὲ συγχωρήσῃ νὰ τῷ ἀπαντήσω ὅτι ἡ παράβασις εἶναι πραγματικὴ καὶ ἀναμφίβολος. Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅτι ἐξ ὅσων ὅπερ ἤδη ἀπὸ νὰ γίνῃ, ἡ Γερουσία καὶ ἤδη δὲν πρέπει νὰ ἀντιταίνῃ· ἡ ἰδέα αὕτη τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἶναι τὰ μέγιστα ἐσφαλμένη, διότι οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ πράττῃ κατὰ βούλησιν ὑπὸ τὴν ἰδέαν καὶ τὴν πρόφασιν ὅτι τοῦτ' αὐτὸ ἤθελεν ἢ θέλει ἀποφασίσει καὶ ὁ ἔχων δικαίωμα νὰ φέρῃ τὴν γνωμοδότητίν του εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐκτάκτων καὶ ἀπροβλέπτων περιστάσεων, καὶ λέγω ὅτι ὅταν παρουσιασθῶσιν ἀνάγκαι, καθ' ἃς ἡ ἀναβολὴ δύναται νὰ φέρῃ βλάβην εἰς τὸν τόπον καὶ τὰ δημόσια συμφέροντα, ὁ ὑπουργὸς ἐνεργεῖ ὑπ' εὐθύνην του τὴν πίστωσιν, ἀλλὰ καὶ τότε ὑπάρχει ἡ παράβασις· μόλον ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐλπίζει ὅτι αἱ Βουλαὶ θὰ ἐκτιμήσωσι τὸν κίνδυνον ἢ τὴν βλάβην καὶ θὰ ἐπιδοκιμάσωσι τὴν πρᾶξίν των.

Πολλάκις εἴπομεν ταῦτα καὶ πάντοτε ἀπορρίπτομεν τὰς αἰτίας, αἵτινες δύνανται νὰ δώσωσι χώραν εἰς διατάραξιν τῆς καλῆς ἁρμονίας, ἀλλ' ἀφ' οὗ δικαίως γίνονται καὶ οὐδέποτε εἰσακουόμεθα πρέπει ἅπαξ διὰ παντὸς νὰ ἀπαγορεύσωμεν τὴν παράβασιν, ὅτι εἰς τὰ Σώματα εἶναι περισσοτέρα ἡ εὐθύνη· πρέπει, λέγω, νὰ ἀρνηθῶμεν διὰ παντὸς τὴν συγκατάθεσιν μας διὰ νὰ θέσωμεν ἓν ὅριον ἂν ἠξεύρωμεν, ὅτι τὸ παρὸν ἦναι τὸ τελευταῖον ἤθελε δώσει διπλῆν ψῆφον διὰ νὰ ἀπαλλαχθῶμεν εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ τὸ μεγαλήτερον κακόν. Ἡ παράβασις ὅμως, ἐπαναλαμβάνω, πάντοτε ἐπίκειται, καὶ ἂν ἐρίφθησαν εἰς ἀντίκρουσιν εἶναι ἀνίσχυρα. Παραδείγματα πλειότατα τὴν παρατήρησιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὅτι τὰ Σώματα δὲν ἠμποροῦν νὰ γνωρίζωσι μὲ λεπτομέρειαν τὸν στρατιωτικὸν διοργανισμὸν καὶ ποῖα τὰ καταλληλα ὅπλα, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι δὲν δύναται νὰ κάμῃ πληρωμὰς χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῶν Βουλῶν.

Ἀπήντησεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Πληροστάτην ὑπόσχεσιν δύναμαι νὰ δώσω ἐν ὀνόματί μου καὶ ἐν ὀνό-

ματι τῶν συναδέλφων μου ΚΚ. ὑπουργῶν, ὅτι οὐδέποτε θέλομεν παρουσιάσει πιστώσεις εἴτε ἐκτάκτους εἴτε συμπληρωματικὰς πέραν τῆς ἐννοίας τοῦ Νόμου, καθόσον ἡμεῖς, ὅπως θεωροῦμεν τὰ παρόντα κεφάλαια ἔκτακτα καὶ ἀναπόφευκτα, τοιουτοτρόπως θέλομεν ζεωρήσει καὶ ἄλλα τοιαῦτα προερχόμενα ἐξ ἐκτάκτων περιστάσεων, ἐν ᾧ ἡ πεποίθησις ἄλλων δὲν ζεωρεῖ αὐτὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποσχεθῶμεν ὅτι ἡ διάνοια ἡμῶν θὰ εὑρεθῇ ἴσως σύμφωνος μὲ τὴν διάνοιαν τῶν ἄλλων. Εἰς τὸ ἄρθρ. 18 εὑρίσκεται ἡ φράσις ακτλ.» ἥτις ἀρίνει ἀπεριόριστον τὴν ἔννοιαν τῶν ἐκτάκτων καὶ κατεπειγόν των.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥ. Παλαμίδης.

Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι ἐνηργήσαμεν ἐντὸς τοῦ Νόμου, τοῦτέστιν εἰς ἀνάγκας ἐκτάκτους καὶ κατεπειγούσας. Ἐὰν δὲ δὲν ἐνηργήσαμεν πραγματικῶς εἰς ἀνάγκας τοιαύτας, κατὰ τὴν γνώμην τινῶν, ἃς ἀποφανθῇ ἡ Γερουσία. Ἡμεῖς βεβαίως ἐνηργήσαμεν ὑπ' εὐθύνην, καὶ δὲν ἠδύμεθα νὰ καθιερωθῶσιν ἐναντίαι ἀρχαὶ ἐκείνων τοῦ Νόμου.

Ὁ Γερ. Κ. Χρηστίδης ὑποστηρίζων τὴν γνώμην του προσέθετο, ὅτι ἄλλας τῶν ἐκτάκτων περιστάσεων, ἃς ῥητῶς μνημονεύει ἡ συνοδεύουσα τὸν Νόμον αἰτιολογικὴ ἔκθεσις, δὲν πρέπει νὰ θεωρῶμεν ἐπίσης ἐκτάκτους, ἀλλὰ ληπτέον ὅτι ὑπάρχει ἐν αὐτῇ τῇ ἐκθέσει ἡ φράσις ακτλ.» ἥτις ἐννοεῖ καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς περιστάσεις αἵτινες ἤθελον φέρει τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐκτάκτου καὶ τοῦ κατεπείγοντος, ὡς ἐκ τῆς σημαντικῆς ζημίας ἡ ὠφελείας, ἣν ἤθελον συνεπάγει ἐκ τῆς ἀναβολῆς τῆς ἐνεργείας μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῶν Βουλῶν.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κύριοι! Δὲν μένει πλέον ἀμφιβολία, ὅτι τὸ πρᾶγμα κατέντησε λίαν σκανδαλῶδες. Βλέπετε ὅτι καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη ἐκ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, οἵτινες ἔχουν τὴν διάθεσιν νὰ ἀμνηστεύσουν τοὺς ὑπουργούς, ἐκθέτοντες τοὺς κινδύνους τῶν καθ' ἑκάστην παραβιάσεων τοῦ Νόμου θέλουν νὰ βάλουν φραγμὸν εἰς τὴν ἀνώμαλον καὶ ἀσυγχώρητον ταύτην πορείαν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ἡ θεραπεία τῶν ὁποίων εἰς τῶν συναδέλφων μας προτείνει δὲν εἶναι παντάπασιν ἀποχρῶσα. Εὐχαριστήθη, ὡς εἶδατε, νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ λάβῃ τὴν ὑπόσχεσιν τῶν ὑπουργῶν ὅτι δὲν θέλουν ὑποπέσει τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς παρεκτροπὰς ταύτας· ὅτι δὲν θέλουν ἐνεργήσει δαπάνας ἀπαγορευομένας ἀπὸ τὸν νόμον ἤγουν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν. Ἀλλ' ὁ λόγος, Κύριοι, δὲν εἶναι ἐνταῦθα περὶ

τῶν παρόντων ὑπουργῶν οὔτε περὶ τῶν πράξεων αὐτῶν, ἄλλως τε εἰς τί θέλει μᾶς χρησιμεύσει ἡ ὑπόσχεσις ὑπουργῶν, οἵτινες αὔριον δὲν ὑπάρχουν, καὶ ἡ ὁποία κατ' οὐδένα τρόπον δὲν δεσμεύει τοὺς διαδόχους των;

Τὸ ζήτημα εἶναι, ἂν ἡ πίστωσις, τὴν ὁποίαν ἔχετε ὑπὸ τὰς ὄψεις σας, ἦναι ἢ δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον. Ὁ φραγμὸς κύριοι, θέλει τεθῇ τότε μόνον, ὅταν ἀναγνωρίζοντες τὴν παροῦσαν πίστωσιν παράνομον, ὡς εἶναι, τὴν ἀπορρίψητε. Εἰς τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν, σᾶς εἶπεν ὑποσχόμεθα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας ποτὲ νὰ μὴ ἐνεργήσωμεν, οὔτε νὰ ζητήσωμεν τὴν ἔγκρισιν ἐπὶ δαπανῶν παρανόμων, ἀλλὰ μὲ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι αἱ ἤδη ζητούμεναι πιστώσεις εἶναι παράνομοι. Ἀπεναντίας φρονοῦμεν ὅτι ἐπράξαμεν σύμφωνα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου· ἂν εἴχομεν ἐναντίαν γνώμην, ποτὲ δὲν ἠθέλαμεν ἐνεργήσει δαπάνην· ὥστε ὅλη μας ἡ διαφορά, εἶπεν, εἶναι καὶ θὰ ἦναι ἴσως καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, καὶ οὐχὶ ὡς πρὸς τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον ἔχομεν ὅλοι νὰ σεβώμεθα τὸν νόμον· ὁ Κ. ὑπουργὸς μὲ ἄλλας λέξεις σαφῶς σᾶς ἐξήγησεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὴν λύσιν τοῦ πράγματος. Σᾶς εἶπεν ὅτι ἡ παραβίασις τοῦ νόμου θέλει γίγνεσθαι αἰωνίως, διότι ἄλλως ἐρμηνεύουσιν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ τὸν νόμον, ὅπως ἄλλως ἠρμήνευσαν αὐτὸν καὶ ἄλλοι πρακάτοχοι ὑπουργοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἕνας διεκρίθη· ἐνθυμεῖσθε, Κύριοι, ποίαν Ἰησουϊτικὴν ἑρμηνείαν ἔδωκεν εἰς τὰ στοιχεῖα κτλ τὰ ὁποῖα φέροντες εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ, ἵστις ὑπέβαλε τὸν νόμον εἰς τὰς Βουλάς· ἐὰν ἡ ἑρμηνεία τῶν πρώην καὶ τῶν νῦν ὑπουργῶν εἶναι ἀληθὴς, ἐὰν ὅλα δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν, δὲν μᾶς λέγουν οἱ ΚΚ. ὑπουργοί, ποῖα πράγματα δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἐξαιρούμενα; καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν ἐτέθη ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 18, ὁπόταν πᾶς ὑπουργὸς δύναται νὰ χαρακτηρίζῃ ὡς ἔκτακτον τὴν δαπάνην τὴν ὁποίαν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐπέρχεται εἰς τὸν νοῦν του νὰ κάμῃ;

Ὁ ὑπουργός, κύριοι, ὅστις εἰσήγαγε τὸν νόμον εἰς τὰς Βουλὰς, εἰς τὴν ἔκθεσίν του εἶπεν, ἐννοῶ ἔκτακτος δαπάνας τὴν ἐπιδημικὴν νόσον, τὸν στάσιν, τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιδρομὴν κτλ. καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς τῆς ἐννοίας ἐψηφίσθη ὁ νόμος. Κἀνένας λοιπὸν δὲν ἔχει σήμερον οὔτε αὔριον τὸ δικαίωμα οὔτε δημαγμοὺς νὰ ἐκφράσῃ ἐπὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας αὐτῆς τῆς διατάξεως· κἀνένας δὲν δύναται νὰ ὑπαγάγῃ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ

τὰς παρουσίας φύσεως παραδιάσεις τοῦ νόμου. Θέλω πρὸς τούτοις νὰ μαθῇ πᾶς ὑπουργὸς ὅτι πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ ἐνεργῇ πᾶσαν δαπάνην τῇ συγκαταθέσει πάντοτε τῶν Βουλῶν, καὶ ὁπόταν τοῦτο δὲν ἦναι δυνατὸν ἕνεκα τῆς ἀπουσίας αὐτῶν, τότε νὰ περιορίζεται ἐντὸς τῶν στενῶν στενωτάτων ὁρίων τοῦ νόμου. Μὴ πιστεύετε, κύριοι, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ νόμου εἶναι δύσκολος· ἡ θέλησις λείπει· ὀλίγοι οὐ ΚΚ. ὑπουργοί. Αὐτὸς ὁ νόμος ἀπὸ τὰ 1838 καθιερώθη εἰς τὴν Γαλλίαν ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἡμεῖς πολλὰς διατάξεις ἐρανισθήμεν· ὑπῆρξαν ἐκεῖ ἔκτοτε τριῶν εἰδῶν πολιτεύματα, τὸ συνταγματικόν, τὸ δημοκρατικὸν καὶ τὸ ἀπόλυτον, καὶ ὅμως καθ' ὅλα τὰ εἴδη τῶν κυβερνήσεων αἱ διατάξεις τοῦ νόμου τούτου ἔμειναν ἀπαραβίαστοι· κανεὶς ὑπουργὸς δὲν ἐπαρεπανέβη ὅτι ὁ νόμος οὗτος τὸν ἐμπόδισε νὰ πράξῃ τὸ καλόν· καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι ἕνεκα τῆς τάξεως, τὴν ὁποίαν εἰσήγαγεν αὐτὸς ὁ νόμος εἰς τὰ οἰκονομικὰ τῆς Γαλλίας, τὸ ἔθνος τοῦτο δακτυλοδεικτεῖται σήμερον διὰ τὴν καλὴν κατάστασιν τοῦ δημοσίου ταμείου, καὶ ἀπάσης τῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεώς του. Καὶ διατί, Κύριοι, αὐτὸς ὁ νόμος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ παρ' ἡμῖν; Πιστεύσατε, ὅτι δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ γράμμα, ἀρκεῖ νὰ τὸ θελήσετε.

Ἐπέρασεν ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Μίαν παρατήρησιν θέλω φέρει ἂν ἐκ τοῦ Νόμου αὐτοῦ πορίζωμαι. Ἂν ἡ Γερουσία δεχθῇ τὴν ἐρμηνείαν, ἣν δίδει ὁ Κ. Γερουσιαστὴς εἰς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου, λέγω ὅτι οὐδὲ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τῶν Βουλῶν δύναται νὰ θεραπευθῇ κατεπείγουσά τις ἀνάγκη, διότι αὕτη δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς περιστάσεις ἐκείνας, ἃς ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον, κατὰ τὴν ἐξήγησιν, ἣν ὁ Γερουσιαστὴς ἔδωσε, καὶ δὲν προβλέπεται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ· ταυτοτρόπως σπουδαῖαι καὶ κατεπείγουσαι περιστάσεις θέλουσι μένει ἀθεράπευτοι.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Χ. Ψύλλας. Ἄλλοτε ἐγὼ αὐτὸς ἔκαμα τὴν κατ' ἐμὲ κατάλληλον ἀπάντησιν ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως, ἣν ἔκαμεν ἤδη ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν· αἱ ὑπουργοί, παρουσῶν τῶν Βουλῶν, ἔχουσι δικαίωμα νὰ φέρωσι πᾶν ὅ,τι ἐγκρίνουν κατεπεῖγον καὶ ὠφέλιμον μὴ προβλεπόμενον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ· αἱ δὲ Βουλαὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀρνηθῶσι πᾶσαν τοιαύτην πρότασιν. Τὸ ἄρθρον 18 δὲν εἶναι περιοριστικόν, κατ' ἐμὲ μόνον, ἀλλ' ἔχει τὸν σκοπὸν νὰ δώσῃ ἓν δικαίωμα καὶ μίαν ὑποχρέωσιν πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς νὰ συντρέχωσιν εἰς τοιαύτας περιστάσεις τὰς ὁποίας προβλέπει τὸ εἰρη-

ἄρθρου 18 ἄλλας δαπάνας εἰμὴ ἐκείνας, αἵτινες εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὰς ὀνομαστὶ καταριθμουμένας.

Καὶ πῶς δυνάμεθα τότε νὰ θεωρήσωμεν τὸ δάνειον πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἀγορὰν τοῦ γηπέδου διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Σίνα ἔκτακτον καὶ τὴν δι' αὐτὰς δαπάνην κατεπείγουσαν; ἦλθεν, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὁ Γεωμέτρης τοῦ Σίνα, καὶ περιελθὼν τὰς τοποθεσίας αὐτὸν ἐπροτίμησε τὰ πάντα, λέγει, ἦσαν ἕτοιμα διὰ τὴν τελετήν, ὅταν ἐπαρουσιάσθη ὁ ἰδιοκτήτης καὶ ἐζήτησε νὰ προηγηθῇ ἡ ἀποζημίωσις τοῦ οἰκοπέδου του. Λέγω ὅτι ἀκούω διὰ πρώτην φορὰν τοσαύτην εὐλάβειαν ὡς πρὸς τὴν ἱερότητα τῆς ἰδιοκτησίας, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν ἀπήντησα. Ἀλλὰ ποῖος λόγος σᾶς ἠνάγκασεν, ἂν ἔπρεπε νὰ σεβασθῆτε τὸν νόμον, ὅστις ἀπαιτεῖ νὰ προηγηθῇ ἡ ἀποζημίωσις τῆς ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας, νὰ παραβιάσητε τὸν ἄλλον νόμον, ὅστις σᾶς ὑποχρεοῖ νὰ μὴ ἐξοδεύεται οὔτε ὀβολὸν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν; ἡ τελετὴ καὶ ὁ Γεωμέτρης; Ἀλλ' ἡ τελετὴ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἀναβληθῇ, καὶ ὁ γεωμέτρης νὰ περιμένῃ, καὶ ἂν δὲν ἤθελε νὰ περιμένῃ, ἂς ἐπέστρεφε διὰ νὰ ἐπανέλθῃ ἐν καταλληλοτέρῳ χρόνῳ. Ἐπίσης ἠδύνατο νὰ ἀναβληθῇ καὶ τὸ δάνειον τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλὰ δύναται, εἶπον τινές, εἰς ἄλλα ἔθνη καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν νὰ πραγματοποιήσῃ ὁ ὑπουργὸς ὑπ' εὐθύνην του πᾶσαν δαπάνην καὶ κατεπειγούσας ἀνάγκας καὶ αἱ Βουλαὶ ἔπειτα κρίνουν. Τὸ πολίτευμα, Κύριοι, τῆς Ἑλλάδος σᾶς εἶπον καὶ ἄλλοτε διαφέρει οὐσιωδῶς ἀπὸ τὸ πολίτευμα τῆς Ἀγγλίας. Ἐκεῖ τὸ Παρλαμέντο ἔχει ἀπεριόριστον δικαιοδοσίαν, δὲν ὑπάρχει σύνταγμα τὸ ὁποῖον νὰ περιορίζῃ τὴν ἰσχύν· αἱ Βουλαὶ ὅμως τῆς Ἑλλάδος ἔχουν περιωρισμένα ὅρια ἐνεργείας καὶ δὲν δύνανται νὰ πράξωσί τι ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς νόμους. Ἔπειτα ὁ νόμος τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ εἶναι γραπτός, σαφὴς καὶ καθαρός. Ἡ παράβασις εἶναι φανερά. Αἱ περιστάσεις, περὶ ὧν πρόκειται δὲν ἔχουν κἀμμίαν σχέσιν μὲ τὰς περιστάσεις, αἵτινες προνοοῦνται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 18· οὐδεὶς δισταγμός, οὐδεμία ἀσάφεια ὑπάρχει. Διὰ ταῦτα μὲ λύπην μου κηρύττω ὅτι εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ δώσω μέλαιναν ψῆφον, χωρὶς νὰ ἐννοῶ διὰ τῆς ψήφου μου ταύτης νὰ δώσω ὁποιονδήποτε χαρακτηρισμὸν καλοῦ ἢ κακοῦ εἰς τὰς δαπάνας, τὰς ὁποίας περιέχει ἡ πίστωσις. Διὰ τῆς ψήφου μου ἔχω μοναδικὴν πρόθεσιν νὰ δοθῇ κῦρος εἰς τὸν νόμον, νὰ παύσουν αἱ παρεξηγήσεις καὶ νὰ τεθῇ γραμμὴ εἰς

μένον ἄρθρον, διότι ἂν ποτε ἤθελεν ὑπάρξει ὑπουργὸς ἀτολμὸς καὶ εἰς ἄκρον φοβούμενος τὴν εὐθύνην ἄνευ τῆς διατάξεως τούτου τοῦ ἄρθρου οἱ λαοὶ ἤθελον καταστρέφεσθαι.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἔρχομαι νὰ ἐπιφέρω ἐν ὀλίγοις τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως, ἣν μετὰ πολλῆς συντομίας καὶ ἀφαιρείας ὑπέ-νιξε καὶ ἐρέτος, ὡς ἔπραξε καὶ πέρυσιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 18. Σᾶς εἶπεν ὅτι, ἐὰν οἱ ὑπουργοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ θεραπεύσωσι διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν πᾶσαν ἀνάγκην μὴ ὑπαγομένην εἰς τὰς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ὑπουργοῦ ὀνομαζομένας περιστάσεις καὶ τὰς ὁμοίας φύσεως μὲ αὐτάς, δὲν δύνανται ἐπίσης νὰ πράξωσι τοῦτο καὶ τῇ συμπράξει τῶν Βουλῶν, ἐὰν ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους δὲν ἐμνημόνευσεν αὐτάς. Κύριοι! ὁ διϊσχυρισμὸς οὗτος εἶναι καθαρὰ παρεξήγησις τοῦ νόμου, εἶναι σόφισμα. Τὸ ἄρθρον 18, ὡς καὶ τὰ ἄρθρα 15 καὶ 30 τοῦ περὶ δημοτίου λογιστικοῦ νόμου δὲν ἀφορῶν, δὲν περιορίζουν εἰμὴ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν καὶ οὐχὶ τὴν νομοθετικήν. Ὁ νομοθέτης ἠθέλησεν ἐν γένει, κἀμμία δαπάνη νὰ μὴ γίνεται ἄνευ τῆς ψήφου τῶν Βουλῶν· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ πάθῃ τυχὸν ἡ τακτικὴ ὑπηρεσία καθὼς καὶ διὰ νὰ θεραπευθῇ ἔκτακτός τις καὶ κατεπείγουσα ἀνάγκη τοῦ κράτους, ἐδόθη ἡ ἐξουσία εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἀρχὴν εἰς τὰς περιστάσεις τῶν ἄρθρων 15 καὶ 18 καὶ 20 νὰ διαθέτῃ δημόσια χρήματα διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν. Ἀλλ' ὅταν εἶναι παροῦσαι αἱ Βουλαί, κἀνένας περιορισμὸς δὲν ὑπάρχει, οὔτε ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ. Πᾶσα πρότασις νόμου, πᾶν μέτρον εὐεργετικὸν ψηφιζόμενον ὑπὸ τῶν Βουλῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπαιτεῖ διὰ τὴν πραγματοποίησίν του δαπάνας, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπον νὰ περιορίσῃ ὁ νομοθέτης τὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν νομοθετικὴν δύναμιν νὰ συγχωρῇ καὶ πέραν τοῦ προϋπολογισμοῦ χρήματα, ἀφ' οὗ ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν νὰ ψηφίζῃ τὰ μέτρα. Ὁ Κ. ὑπουργὸς εὐσύγχυσε βεβαίως τὴν ἔννοιαν, καὶ τοῦτο ἴσως, διότι καὶ ὡς πρὸς τὰς ἀναπληρωτικὰς καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐκτάκτους δαπάνας τὰ ἄρθρα 15, 18 καὶ 20 ἀπαιτοῦν κατὰ πρῶτον νὰ ζητῶνται αὐταὶ αἱ πιστώσεις ἀπὸ τὰς Βουλάς· ἀλλ' ἡ ἀληθὴς ἔννοια αὐτῶν τῶν διατάξεων εἶναι σαφὴς, ὅταν εἰλικρινῶς θελήσῃ τις νὰ συμβουλευθῇ τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου. Καθαρῶς ἐννοεῖ, λέγει ἐνταῦθα ὁ νομοθέτης, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἀναπληρωτικὰς καὶ τὰς ἐκτάκτους πιστώ-

σεις νὰ προσπαθῇ νὰ ψηφίζωνται, ὅταν συνεδριάζωσιν αἱ Βουλαί, διὰ τοῦτο ἄρχεται ἀπὸ τὰς Βουλὰς καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 15 καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 18· καὶ μόνον ὅταν δὲν ἠδύνηθη ὁ ὑπουργὸς νὰ προΐδῃ αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, ἐνόσῳ συνεδρίαζον αἱ Βουλαί, τότε συγχωρεῖ νὰ γίνεται ἡ δαπάνη διὰ Β. Διατάγματος. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀρθὴ καὶ σαφὴς ἰδέα τοῦ νομοθέτου· ὅπου λείπει ἡ εὐθύτης καὶ ἡ εἰλικρίνεια, τὰ πάντα δύνανται νὰ διαστραφῶσι.

Παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κολοκοτρώνης, ὅτι ἀναγνωρίζει τὸ ἔκτακτον καὶ τὸ κατεπεῖγον τῆς προμηθείας τῶν προβάλων ὡς λίαν ἀναγκαίων εἰς τὰς περιστάσεις, ἕνεκα τῶν ὁποίων παρεγγέλθησαν, καὶ ἕνεκα ταύτης τῆς δαπάνης μὴ δυναμένης νὰ χωρισθῇ τῶν λοιπῶν δαπανῶν, ἀναγκάζεται νὰ δώσῃ ὑπὲρ ὅλων λευκὴν ψῆφον.

Ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης ἀνταπαρετήρησεν, ὅτι συνεπῶς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Κολοκοτρώνη λεχθέντα λέγω ὅτι ἡ Γερουσία δικαιοῦται καὶ χρεωστεῖ νὰ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἐκτάκτου καὶ κατεπείγοντος ἑνὸς ἑκάστου κανδυλίου χωρὶς νὰ ἀναμίξῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἑνὸς μετὰ τοῦ ἄλλου καὶ φέρῃ ψῆφον ἐπὶ τοῦ συνόλου· ἄλλως τε μένουσα εἰς τὸν στενὸν κύκλον, ὃν ὥρισεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, θέλει δεσμεύσει τὰς χεῖρας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀναχαιτίσει αὐτὴν εἰς τὸ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ μὴ προβλεφθεῖσας ἀνάγκας.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 21 κατὰ 9.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτων πιστώσεων χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859 ἐκ δραχ. 321,762.02|00.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Νικόλ. Πρασακάκης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Σπυρίδων Τρικούπης	
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Ριχάρδος Τζιώρτζ	
Τζάτζης Μαγγίνας		Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Βασιλ. Χρηστακόπουλος	Ο
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου	
Ἰάκωβος Ἀξιμάδης	Ν	Γεώργιος Ψύλλας	Ο

Ἰωάννης Θεοτόκης	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . O
Γεώργιος Δαρειώτης . . . O	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . . O	Δημήτριος Χρηστίδης . . . O
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . N
Ἄδαμ Δούκας . . . . . O	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . O	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .	Κωνστ. Προβελέγιος . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης . . N	Ἰωάννης Οἰκονόμου . . . N
Μ. Α. Καΐρης	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . . N	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N	Δημ. Α. Κουντουριώτης . N

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτὰ ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἔπειτα καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 21 κατὰ 7, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 3 τ. μ. Μαΐου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἀνωτέρω νομοσχεδίου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος . O	Ἰωάννης Θεοτόκης . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . .	Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N
Τάτζης Μαγγίνας	Γεώργιος Δαρειώτης . . . O
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . N	Δημήτριος Βούλγαρης . . . O
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Γκίκας Καρακατζάνης . . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N
Σπ. Τρικούπης	Ἄδαμ Δούκας . . . . . O
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Δῆμος Κανελλόπουλος . . O
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . O	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Μ. Α. Καΐρης . . . . .
Γεώργιος Ψύλλας	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς . . . N

Ἀντών. Μαυρομιχάλης . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . N
Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Ἰωάννης Σταΐκος	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . O	Κωνς. Προβελέγιος . . . . N
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Χατσίσκος . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Δημήτριος Χρηστίδης . . .	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . N
Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 11387 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τοῦ Ἔτους 1859, καὶ οὐδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, διὰ ἐξέχθη, κατὰ τὸ ὡδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 24.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 11,387 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος .	Γκίκας Καρακατζάνης . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Ἄδαμ Δούκας . . . . . N
Τάτζης Μαγγίνας	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . .	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Γεώργιος Ψύλλας	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . .
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Γεώρ. Δυοβουνιώτης . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Κωνς. Προβελέγιος . . . N

Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν	Ῥήγας Παλαμιδῆς	Ν
Σπῦρος Μῖλιος	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 3 τ. μ. Μαΐου.

Παρελθὼν ὕστερον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω δύω νομοσχέδια μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων, περὶ παρατάσεως τοῦ νόμου ἀφορῶντος τὸν συνοικισμὸν τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν, καὶ περὶ χιλιοδράχμου συντάξεως τοῦ Κανέλλου Δεληγιάννη, ἔχοντα ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ὁ περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν νόμος τῆς 10 Μαρτίου 1847 ἐπέτρεψεν ὑπὲρ τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ συνοικιζομένων διαφόρους παραχωρήσεις, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων πολλαὶ οἰκογένειαι συνῳκίσθησαν ἐν Ἐρετρίᾳ, ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀνηγέρθησαν 150 καὶ ἐπέκειναι οἰκίαι, ὧν αἱ πλεῖσται μεγάλης ἀξίας· ἠλπίζετο δὲ νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνοικιστῶν, ἐὰν τὰ λαβόντα χώραν ἔκτακτα συμβεβηκότα, οἷον ἡ κατὰ τὸν ὀκτωβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους συμβᾶσα θύελλα, ἥτις ἐν μιᾷ νυκτὶ κατέστρεψε ἀπάσας σχεδὸν τὰς ἐκεῖ οἰκίας, αἱ ἐπισυμβᾶσαι ἐπιδημικαὶ ἀσθένειαι καὶ ἄλλαι ἐπιτόπιοι ἀνωμαλίαι, δὲν ἐνέκρονον τὴν προθυμίαν τῶν συνοικιστῶν. Ἐπελθούσης δ' ἀκολούθως καὶ τῆς λήξεως τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου ὁρισθείσης προθεσμίας ὁ συνοικισμὸς ἔρεινε στάσιμος.

Ἐπειδὴ δὲ πρὸς εὐόδωσιν τοῦ συνοικισμοῦ τούτου κατεβλήθησαν μέχρι τοῦδε ἰδιά τε καὶ κοινωνικὰ κεφάλαια, ἡ δὲ μὴ πρόοδος αὐτοῦ ἐστέρησε τοὺς Ψαριανοὺς καὶ τῶν τοῦ ἐκ τοῦ συνοικισμοῦ προσδοκωμένων ὠφελημάτων καὶ τῶν πλεονεκτημάτων, ἅτινα τὸ ἔθνος ἀπένειμεν εἰς αὐτοὺς χάριν τῶν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐπιφανῶν ἐκδουλεύσεών των, δὲν εἶναι οὔτε δίκαιον οὔτε συμφέρον νὰ παραιτήσωμεν τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλ' ὀφείλομεν παντὶ τρόπῳ νὰ φέρωμεν αὐτὸ εἰς πέρας.

Οἱ λόγοι οὗτοι καὶ αἱ θερμῶς ἐκφρασθεῖσαι πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εὐχαὶ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Δήμου Νέων Ψαρῶν, ἐπέβαλον εἰς ἡμᾶς τὸ καθῆκον τοῦ νὰ παρασκευάσωμεν τὸ ἐσώκλειστον νομοσχέδιον περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος

τοῦ νόμου τῆς 10 Μαρτίου 1857 ἐπὶ μίαν πενταετίαν εἰσέτι.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο παρουσιασθὲν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐπὶ ψηφισθὲν ἤδη ὑπ' αὐτῆς λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν κατὰ διαταγὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας.

Διὰ τῆς προτεινομένης ταύτης παρατάσεως, καὶ διὰ τῆς ἐξαλείψεως τῶν λοιπῶν ρυσικῶν αἰτίων τῶν ἐμποδιζόντων τὴν πρόοδον τοῦ συνοικισμοῦ τούτου, περὶ τῶν ὁποίων ἐλήφθη ἤδη πρόνοια, δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ συνοικισμοῦ θέλει βελτιωθῇ ἤδη μᾶλλον, ὅτε ἡ διώρυξις τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου ὑπόκειται εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον εὐρύτερον καὶ ἀσφαλέστερον μέλλον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 6 Μαΐου 1860.

Οἱ Ὑπουργοί

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ συζήτησιν.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΣΟΣ. Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μονοδικόν.

Ἡ ἰσχὺς τῶν διατάξεων τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου 1847 ΝΗ'. Νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαρριανῶν εἰς Ἐρέτριαν παρατείνεται ἐπὶ πέντε ἔτη ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἐπιψηφισθέντος ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ περὶ χορηγίας μηνιαίας συντάξεως ἐκ δραχ. 1000 πρὸς τὸν ὑποστράτηγον Κ. Κανέλλον Δεληγιάννην Νομοσχεδίου, λαμβάνω τὴν τιμὴν, κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. νὰ ὑποβάλλω τοῦτο εἰς τὴν Γερουσίαν.

Αἱ θυσίαι καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ ἐπισήμου ἀγωνιστοῦ, περὶ οὗ πρόκειται, γνωσταί εἰσι πρὸς πάντας ὑμᾶς· ἑπομένως δὲν θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσω τι πρὸς ὑποστήριξιν Νομοσχεδίου, δι' οὗ πρόκειται νὰ χορηγηθῇ ἀνακούφισίς τις πρὸς τὸν πάσχοντα τοῦτον καὶ εἰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας περιελθόντα ἀγωνιστήν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Μαΐου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι τῇ 6 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Χορηγεῖται σύνταξις χρηματικὴ ἐκ δρ. χιλίων ἀρ. 1000 κατὰ μῆνα εἰς τὸν Κ. Κανέλλον Δεληγιάννην ὑποστράτηγον.

Ἄρθρ. 2. Ἡ σύνταξις αὕτη θέλει συμψηφίζεσθαι πρὸς τὰς στρατιωτικὰς ἀποδοχάς, τὰς ὁποίας ὁ Κ. Κανέλλος Δεληγιάννης λαμβάνει.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συζητηθῶσιν ἀμφότερα ἄνευ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς καὶ ἐκθέσεως κατὰ τὴν αὔριον.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδ. Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῇ 7 Μαΐου 1860 ἡμέρᾳ Σαββάτου.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης ὡς μήπω καταρτισθέντων ἀνεβλήθη εἰς τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν.

Παρελθὸν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω δύω νομοσχέδια μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων, περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 26,325 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1860, καὶ περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχ. 70,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, ἔχοντα ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριε!

Διὰ τοῦ συναπτομένου Νομοσχεδίου, ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντος, πρόκειται ἡ χορηγία πιστώσεως ἀναπληρωτικῆς ἐκ δραχμῶν 26,325 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, καὶ συνάμα ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ πιστώσεως δραχμῶν 30,000 ἀπὸ τοῦ 1 εἰς τὸ 2 ἄρθρον τοῦ κεφαλ. Ζ'. τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἰδίου ὑπουργείου καὶ διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος.

Τὸν σκοπόν, δι' ὃν χορηγεῖται ἡ πίστωσις αὕτη, καὶ ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ κεχορηγημένης πιστώσεως, καθορᾶτε, Κύριοι, ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, ἧς ἀντίγραφον παρασυνάπτεται.

Ὑποβάλλων λοιπὸν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ἵνα προθύμως παραδέξησθε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ

τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν,

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. εἴκοσι ἓξ χιλιάδων τριακοσίων εἴκοσι πέντε, ἀριθ. 26,325 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ Κεφάλ. Ε'. ἄρθρον 5. « Βραβεῖα καὶ συνδρομαὶ πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς βιομηχανίας ».

Ἄρθρον 2. Ἐκ τῆς πιστώσεως τῶν 100,000 δραχμῶν, ἥτις ἐχορηγήθη διὰ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ 1860 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, ὑπὸ τὸ Κεφάλ Ζ'. ἄρθρον 1. « Ἐπισκευὴ δημοσίων ὁδῶν » μεταφέρονται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου δραχμαὶ τριάκοντα χιλιάδες, ἀριθ. 30,000 προοριζόμεναι εἰς κατασκευὴν γεφύρας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Νέδας μεταξὺ Τριπολιτσᾶς καὶ Ὀλυμπίας.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεστήτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἀκολουθῶν τὴν τιμὴν ἵνα κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον τῇ παρούσῃ νομοσχέδιον, καθ' ὃ χορηγεῖται τῷ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν Ὑπουργείῳ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 70,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 προϋπολογισμοῦ.

Ἡ πίστωσις αὕτη ἀναγκαία εἰς πληρωμὴν ἀναγνωρισμένων εἰς βάρος τοῦ δημοσίου καὶ ἐκκαθαρισμένων ἐξόδων α) τῆς φυλακῆς, β) τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας, γ) ἀποδοχῶν ἐκ τῶν τοῦ χαρτοσήμου τελῶν, καὶ δ) καλλιτεργείας ἀλικῶν καὶ μεταλλομιδῆς ἀλάτων.

Τὰ δύο τελευταῖα ὑπὸ στοιχ. γ' καὶ δ' ποσά, ἀποτελοῦντα τὸ ὅλον σχεδὸν τῆς προκειμένης πιστώσεως, εἰσὶ παραγωγικὰ

διεξαγωγὴν τὴν αὔξησιν τῶν σχετικῶν ἐσόδων. Ἔχω ἀπομένως τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἀνενδοιάστως καὶ μετὰ προθυμίας παραδέξεσθε τὸ ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Μαΐου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΗ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν,

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν ἑβδομήκοντα χιλιάδων ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859 καταλογιζομένων ὡς ἑρεξῆς·

Εἰς ἀποζημιώσεις Βουλῶν	δρ.	5,00
Εἰς γενικὴν ὑπηρεσίαν	»	1,00
Εἰς ἔξοδα διοικήσεως κλπ.	»	64,00
Τὸ ὅλον . .	δρ.	70,00

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῇ εἰς τὰ οἰκεῖα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859 κατὰ τὸν ὧδε προσηρτημένον πίνακα.

Ἄρθρον 3. Τὰ ἔξοδα δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλουσι πληρωθῆ ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Πίναξ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859 ψηφισθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1858 ΥΠΘ' Νόμου.

Προϋπολογ. Κεφάλ.	Προϋπολογ. Ἄρθρον	Ὁρισμὸς ὑπηρεσιῶν καὶ ἐξόδων	Πίστωσις ἀναπληρωτική. Κατ' Ἄρθρ	Πίστωσις ἀναπληρωτική. Κατὰ κεφ.	Παρατηρήσεις
		ΜΕΡΟΣ Γ'.			
5		Ἀποζημ. Βουλῶν			
	1	Βουλή	5000	5000	
		ΜΕΡΟΣ Δ'.			
		Γενικὴ ὑπηρεσία.			
7		Ταμεῖα			
	3	Ἔξοδα ὑπηρεσίας ταμειῶν	1000	1000	
				6000	
		ΜΕΡΟΣ Ε'.			
		Ἔξοδα διοικήσεως			
11		Ἔμμεσοι φόροι			
	7	Ἀποδοχαὶ χαρτοσήμου	50000		
3		Δημόσια νομίσματα			
	12	Ἔξοδα καλλιεργείας ἁλικῶν	4000		
	13	Ὁμοίως μετακομιδῆς ἁλάτων	10000	64000	
			Τὸ ὅλον . . .	70000	

Ἀνακεφαλαίωσις.

Μέρη	Ὑπηρεσία	Πίστωσις
Γ'.	Ἀποζημίωσις Βουλῶν	5000
Δ'.	Γενικὴ ὑπηρεσία	1000
Ε'.	Ἔξοδα διοικήσεως . .	64000
	Τὸ ὅλον . . .	70000

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συζητηθῶσι μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν καὶ διανομὴν κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

Ἀπαγγελλάντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τῶν Νομοσχεδίων 1) περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν Γεωμετρῶν· 2) περὶ παραστάσεως τοῦ νόμου τοῦ ἀφορῶντος τὴν συνοικισμὸν τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτρειαν καὶ γ') περὶ χιλιοδράχμου μηνιαίας συντάξεως εἰς τὸν Κ. Κανέλλον Δεληγιάννην, ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ πρῶτον, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐξέθηκε.

Προχθὲς, Κύριοι, ἐπιψηφίσαμεν Νόμον περὶ ἐγκαθιδρύσεως Γραφείου δημοσίας οἰκονομίας, καὶ σήμερον βλέπω ὅτι πρόκειται νὰ ἀποσπάσωμεν τὰ ἔργα αὐτοῦ τούτου τοῦ Γραφείου, καὶ νὰ τὰ ἀναθέσωμεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν· εἶναι τοῦτο ἀληθές; δὲν μᾶς λύει τὴν ἀπορίαν μας ὁ ὑπουργός; Ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀναστὰς εἶπε τὰ ἑξῆς.

Ὅλοι γνωρίζετε τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, καὶ τὰς ζημίας, ἃς ἐπιφορτίζεται ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς καταμετρήσεως ὡς πρὸς τοὺς φόρους καὶ τὴν λοιπὴν ὑπηρεσίαν· μέχρι τοῦδε ἐπιφορτίζοντο τὴν ἐνέργειαν τῆς καταμετρήσεως ἀξιωματικοὶ, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἰδιαίτερα καθήκοντά των δὲν ἐπέτρεπον νὰ ἐργασθῶσι τακτικῶς, διὰ τοῦτο ὑπέφερον τὰ δημόσια συμφέροντα. Ὅσον καὶ ἂν ἐπιμείναμεν δὲν κατορθώσαμεν, ὥστε ἡ συγχώνευσις νὰ ἐπαρκέσῃ καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν, διὰ τοῦτο, συναινέσει τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐθεωρήθη ἀναπόφευκτος ἡ σύστασις πολιτικῶν γεωμετρῶν, διότι δι' αὐτῶν θὰ ἱκανοποιηθῶσιν αἱ ἀνάγκαι, καθόσον ἄλλως δὲν θέλει κατορθωθῇ τίποτε· ἰδοὺ οἱ λόγοι τῆς χρησιμότητος αὐτῶν.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Λυποῦμαι, Κύριοι, διότι δὲν εἶχον τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ μελετήσω ἀποχρώντως τὸ παρὸν νομοσχέδιον· αὐτὰ τὰ ἄτοπα εἶναι δυστυχῶς ἄφευκτα, ὅταν τὰ νομοσχέδια ἐρχωνται εἰς ὁρμαθὸν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς λήξεως τῆς Συνόδου. Μίαν μόνην ἰδέαν ἠδυνήθην ἐκ τοῦ προχείρου νὰ σχηματίσω ἐξ ὅσων ἤκουσα, καὶ ταύτην ἔρχομαι μ' ὅλην τὴν παρρησίαν νὰ σᾶς ἐκφράσω, καὶ παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσετε. Ὅλαι αἱ δυσκολίαι, Κύριοι, τὰς ὁποίας ἠκούσατε ἀπὸ τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, δὲν προέρχονται εἰμὴ ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας

τῆς ἑνότητος καὶ ἁρμονίας τῶν ὑπουργῶν· δὲν ὑπάρχει δὲ ἡ ἑνότης καὶ ἡ ἁρμονία, διότι δὲν ἔχομεν ὑπουργεῖον συνταγματικόν. Ἕνεκα αὐτοῦ τοῦ κακοῦ, τοῦ μὴ συνταγματικοῦ συστήματος, ἔρχονται οἱ ὑπουργοὶ ἄνευ τινὸς συνεννοήσεως, ἄνευ ἀλληλεγγύης· ἐντεῦθεν κάνεις τῶν ὑπουργῶν δὲν συναισθάνεται καμμίαν ὑποχρέωσιν πρὸς τὸν συνάδελφόν του, καὶ ὅ,τι κάμνουν, καὶ ὅπως διάγουσι πρὸς ἀλλήλους οἱ ὑπουργοὶ εἰς τὴν καθέδραν, οὕτως κάμνουν καὶ οὕτως διάγουσιν πρὸς ἀλλήλους εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν διαφόρων κλάδων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας. Κἂν εἰς τὴν Καθέδραν ὑπῆρχεν ἁρμονία ἤθελεν ὑπάρχῃ καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, καὶ τότε αἱ καταμετρήσεις καὶ αἱ λοιπαὶ ἐργασίαι δὲν ἤθελον ἀπαντᾷ κάμμίαν δυσκολίαν, διὰ τὸν λόγον τοῦ ὅτι ἀνήκουσιν αὗται εἰς ἄλλον ὑπουργὸν παρὰ εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ ὑπαλλήλου. Ἐνόσῳ, Κύριοι, δὲν ἀποσκορακίσωμεν αὐτὸ τὸ κακὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον διέπει τὴν Κυβέρνησίν μας, καὶ ἀπὸ τὸ κέντρον δηλητηριάζει τὰς ἐπαρχίας, μὴ περιμένετε εἰμὴ Βαβυλωνίαν καὶ μάτια ἔξοδα. Φέρετε ἓν ὑπουργεῖον συνταγματικόν, καὶ συνταγματικὸν ὑπουργεῖον εἶναι, ὅταν ὁ πρωθυπουργὸς ἐκλέγῃ τοὺς ἄλλους ὑπουργούς, καὶ τότε ὅλαι αἱ δυσκολίαι ἐκλείπουν· ζητοῦντες ὅμως νὰ θεραπεύσωμεν σήμερον τὸν ἕνα κλάδον, καὶ αὔριον τὸν ἄλλον, ἀσχέτως τὸν ἕνα ἀπὸ τὸν ἄλλον, δὲν κάμνομεν εἰμὴ νὰ ἐνισχύωμεν τὸ κακὸν καὶ νὰ τὸ διαιωνίζωμεν, καθιστῶντες οὕτω τὴν ὑπηρεσίαν πολύπλοκον καὶ δαπανηρὰν ἄνευ τινὸς κοινῆς ὠφελείας. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἔπειτα καθιερώσαμεν προχθὲς τὸ Γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας, ὑποκείμενον κατὰ τὰ καθήκοντά του εἰς ὅλους τοὺς ὑπουργοὺς ὡς πρὸς τὰς καταμετρήσεις τῶν γαιῶν, ὅπως οἱ Νομάρχαι καὶ οἱ Ἔπαρχοι ἐκτελοῦν τὴν ὑπηρεσίαν ὅλων ἐν γένει τῶν ὑπουργῶν· καὶ πῶς ἔρχεσθε σήμερον νὰ καταστρέψητε ὅ,τι προχθὲς ἐδημιουργήσατε; Δὲν ἀντιλέγω ὅτι πρέπει νὰ γένῃ καὶ ἓν σῶμα πολιτικῶν γεωμετρῶν, ἀλλὰ τὸ σῶμα τοῦτο πρέπει νὰ ὑπαχθῇ, ὡς καὶ ἄλλοτε ὑπῆρχεν, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, οὐχὶ δὲ εἰς τὸ τῶν Οἰκονομικῶν. Κἂν εἰς ὅντινα κλάδον παρουσιάζεται ἀνάγκη καταμετρήσεως γαιῶν, ἀποφασίσωμεν νὰ δημιουργῶμεν παρ' αὐτῷ καὶ ἓν σῶμα γεωμετρῶν, ἐννοεῖτε ποῦ θὰ καταντήσωμεν; σήμερον ἔχομεν ἓν ἐπιτελεῖον μηχανικοῦ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ἓν ἄλλο εἰς τὸ τῶν Ἐσωτερικῶν, θέλετε τώρα νὰ δημιουργήσητε καὶ τρίτον εἰς τὸ τῶν Οἰκονομικῶν· καὶ διατί

ἄξιον νὰ μὴν ἀπαιτήσῃ καὶ τέταρτον ὁ τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ πέμπτον καὶ ἕκτον ὁ ἄλλος ὑπουργός; ἐπιτελεῖον λοιπὸν ἐδῶ ἐπιτελεῖον ἐκεῖ· δαπάνη ἐδῶ, δαπάνη ἐκεῖ, ἄνευ ἑνότητος, ἄνευ ἁρμονίας, λέγετε τοῦτο, ἐρωτῶ, κανονικὴ κυβέρνησις; Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, ὁπόταν ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν λάβῃ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν σῶμα ἴδιον πολιτικῶν γεωμετρῶν διὰ τὰς καταμετρήσεις τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, δὲν μὲ λέγετε τότε ποῦ ὁρίσταται ὁ ἐν πάσῃ διαχειρίσει ἀπαιτούμενος ἔλεγχος; ὁ ἴδιος θὰ καταμετρεῖ, ὁ ἴδιος θὰ παραδίδει, ὀνομάζεται τοῦτο ἔλεγχος; Δὲν πρέπει. Κύριοι, ἀπερισκέπτως νὰ κατακερματίζωμεν ὁμοειδῆ καθήκοντα· διὰ νὰ διαιρεθῇ μία ἐργασία εἰς δύο καὶ νὰ ὑποδιαιρεθῇ ἔπειτα, πρέπει νὰ τὸ ὑπαγορεύσῃ ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ αὐτὴ ἡ πεῖρα, καὶ ὅ,τι ζητεῖτε νὰ πράξωμεν σήμερον δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι δὲν τὸ ἐπιτάττει ἡ περιωρισμένη πεῖρα, καὶ καλὸν εἶναι νὰ μὴ προτρέξωμεν· ἔχομεν διοργανισμὸν διοικητικὸν ἐξ ὅλου, τὸν ὁποῖον μᾶς εἰσήγαγεν ἡ ἀντιβασιλεία, καὶ βαθμηδὸν δὲν κάμνομεν εἰμὴ νὰ τὸν καταστρέφωμεν. Ἂν εἰσεχώρησαν ἐλλείψεις εἰς τὴν Κυβέρνησίν μας, αὐτὰς ἂς φροντίσωμεν νὰ τὰς διορθώσωμεν· ἂς μὴ ἀναστατώνωμεν ὅμως τὴν διοίκησιν, ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ φέρωμεν τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν τάξιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγγιος· ἐξελέχθην μέλος τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, καὶ τούτου ἕνεκα ἐν μέρει ἐνέσκυψα εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν αὐτῷ, ἂν καὶ ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἔχην ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων, καὶ εἶδον ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας ὑπηγόρευσε τὸ μέτρον τοῦτο. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ μέτρον συμβιβάζεται μὲ τὸν ὀργικὸν νόμον, ἢ εἶναι ἔλλειψις συμπνοίας; ἄλλοτε ὁ Νομάρχης ὡς ὑπάλληλος γενικὸς ἐνέργει μετὰ ζήλου ὑφ' ὅλους τοὺς κλάδους, ἤδη δὲ ἐκυρώσαμεν νόμον τῆς δημοσίου οἰκονομίας, ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος ἔθεσε τοὺς ὑπαλλήλους εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν· πρὸς ἄρσιν τῶν προσκομμάτων ἐθεωρήθη καλὸν νὰ ὑπαχθῶσιν οἱ πολιτικοὶ γεωμέτραι εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης.

Ἐκτιμῶ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Γερ. Κ. Προβελεγγίου, ἀλλὰ δὲν τὴν παραδέχομαι εἰμὴ ὡς φιλοσοφικὴν καὶ μὴ ἐφαρμοζομένην εἰς τὰ πράγματα, καὶ τοῦτο, διότι φρονῶ, ὅτι ὁ Κ. Προβελέγγιος δὲν ἐνέκυψεν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὰ ἐσωτερικὰ

ἐγὼ δὲ πεντάκις ἐλθὼν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ἐπράσω καὶ ἄλλοτε τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἰδέαν μου· ὁ διορισμὸς πολιτικῶν γεωμετρῶν εἶναι λίαν ἀναγκαιότατος· ἕνεκα τούτου ἔγραψα κατὰ τὸ 1852 εἰς τὸν Σκαλιστήριν, ὄντα τότε εἰς Παρισσίους καὶ Μασσαλίαν, νὰ συμφωνήσῃ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετάβασιν τεσσάρων ἢ πέντε τοιούτων πολιτικῶν Γεωμετρῶν διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς διδάσκαλοι, καὶ συνάμα προέτεινα νὰ συστηθῇ πρὸς τοῦτο καὶ μία νέα ἕδρα καθηγητοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἑτέρα εἰς τὸ πολυτεχνικὸν Σχολεῖον καὶ ἄλλαι εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν Γυμνασίων, διὰ νὰ μαθητευθῇ ἡ νεολαία καὶ κατὰ τὸν κλάδον τοῦτον. Λέγω λοιπὸν καὶ ἤδη, ὅτι αἱ δυσκολίαι δὲν προέρχονται εἰμὴ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀριθμοῦ τοιούτων γεωμετρῶν· ὅταν δὲ συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς ὅλαι αἱ δυσκολίαι θὰ ἐκλείψωσι, καὶ διὰ νὰ πραγματοποιηθῶσι ταῦτα πρέπει νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ ἀνωτέρω πρὸς σύστασιν τοιούτου Σώματος. Προσθέτω ὅμως, ὅτι διορίζοντες τὸ σῶμα τοῦτο τῶν Γεωμετρῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, θέλομεν καταστήσει τὴν ὑπηρεσίαν πολύπλοκον, ἐνῷ τὸ Σύνταγμα καὶ αὐτὸ τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας διδάσκει ἀπ' ἐναντίας τὴν ἁπλοποίησιν. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἔχει ἀνάγκην στατιστικῶν ἐργασιῶν καὶ ἔργων τεχνιτῶν ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ὁδῶν, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποσπάσωμεν τὴν ἀρμοδιότητα ἐπὶ τοῦ σώματος τῶν Γεωμετρῶν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο τῶν Ἐσωτερικῶν· προσθέτω δὲ περιπλέον, ὅτι ἄνευ γεωμετρῶν τὸ προσδιορίζειν ἕδρας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τοιούτων γεωμετρῶν εἶναι πολύπλοκον. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εἶναι ἡ κρηπὶς τῆς ἐνεργείας ἐφ' ὅλων τῶν κλάδων· δὲν ἐναντιοῦμαι μὲν εἰς τὴν σύστασιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται Γεωμετρῶν, παρατηρῶ ὅμως ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ πρότερον Νόμος ἕδρῶν τοιούτων γεωμετρῶν καὶ περὶ τῆς μαθητεύσεως αὐτῶν· τὸ δὲ τμῆμα τοῦτο θεωρῶ ἁρμόζον εἰς τὸν κλάδον τῆς δημοσίου οἰκονομίας.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης· εἶπεν ὁ Γερ. Κ. Προβελέγγιος, ὅτι ἀληθῶς ἡ ἀντιβασιλεία καλῶς διωργάνισε τὰ πάντα, ἀλλ' ὁ διοργανισμὸς οὗτος ἦτον σύμφωνος μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἔχουσα χρείαν νὰ σχηματίσῃ στρατόν, εἶδεν ὅτι ὁ στρατὸς εἶχε χρείαν καὶ σώματος μηχανικοῦ, διὰ τοῦτο εἰς τὸν στρατὸν προσεκολλήθη τὸ μηχανικὸν κτλ. Ἐλησμόνησεν ὅμως ὁ Κ. Προβελέγγιος νὰ προσθέσῃ ὅτι, ὅταν ἐπαρουσιάσθη ἡ ἀνάγκη τῆς προικοδοτήσεως τῶν Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, οἱ διορισθέντες τότε πολιτικοὶ γεωμέτραι ἐτυθίσαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ τὰ ἔργα τῆς καταμετρήσεως τῶν γαιῶν ἀνετέθησαν εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον καὶ οὐχὶ εἰς τὸ τῶν Οἰκονομικῶν· ἑπτὰ χιλιάδες οἰκογένειαι ἐπροικοδοτήθησαν, καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία ἐγένετο ἀπὸ τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον· ἐστάθην, Κύριοι, ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν· ἤθελησα νὰ ἐνεργήσω χάριν δοκιμασίας ἓν εἶδος κτηματολογίου τῶν κατὰ τὴν Τρίπολιν ἀμπέλων, καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐνήργησα, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἔλαβον χρείαν ἄλλοτε μηχανικῶν, καὶ ἐζήτησα τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ χρεωστῶ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι δὲν ἀπέντησα ἀδικαιολόγητον ἄρνησιν, ἀπ' ἐναντίας ἡ μεγαλητέρα ἁρμονία ὑπῆρξε· ποτὲ δὲν ἐμποδίσθην εἰς τὰ ἔργα μου· τί τρέχει τώρα, δὲν τὸ ἐννοῶ· Κύριοι! ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἁρμόδιον τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὰς καταμετρήσεις τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, ὡς προκύπτει ἐξ αὐτῶν τῶν καθηκόντων τοῦ γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας, καὶ ἡ ἀνάγκη αὕτη τοῦ ἐλέγχου ἀπαιτεῖ, ὡς προεῖπον, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ μένῃ ἡ ἐργασία αὕτη ἀνατεθειμένη.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶναι ἄλλως τε ὁ ἐπικρατέστερος τῶν ἄλλων ὑπουργῶν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν καταμέτρησιν, διότι αὐτὸς εἶναι ἐπιτετραμμένος νὰ καταμετρήσῃ συνάμα ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν δήμων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ ἐντὸς τῆς ἐκτάσεως ταύτης συμπεριλαμβάνονται αἱ γαῖαι τοῦ δημοσίου, αἱ γαῖαι τῶν δήμων, καὶ αἱ γαῖαι τῶν ἰδιωτῶν.

Ἠξεύρετε τί θὰ πράξετε ἂν ἀφαιρέσετε τὴν καταμέτρησιν τῶν ἐθνικῶν γαιῶν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν; θὰ καταστρέψετε ἐν πρώτοις τὸν ἔλεγχον· β. θὰ ἔχετε ἕνα χάρτην καταμετρήσεως ἀτελῆ, κατακερματισμένον, διότι δὲν θὰ φέρῃ ὁ χάρτης οὗτος τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὰς ἐγγυήσεις, τὰς ποίας θέλει φέρει ὁ γενικὸς χάρτης ὅλων ὁμοῦ τῶν γαιῶν τοῦ δήμου· γ. θὰ δαπανηθῶσι διπλάσια καὶ τριπλάσια, ὁπόταν ἄλλο σῶμα καταμετρῇ τὰς γαίας τοῦ δημοσίου, ἄλλο τὰς τῶν δήμων, καὶ ἄλλο τὰς τῶν ἰδιωτῶν· καὶ τὸ συμπέρασμα ὅλων τούτων εἶναι ὅτι θὰ ἔχωμεν τρία κτηματολόγια ἢ μᾶλλον κατάστιχα καταμετρήσεως, ἓν τοῦ δημοσίου, ἓν τῶν δήμων, καὶ ἕτερον τῶν ἰδιωτῶν, καὶ κανὲν δὲ θὰ ἦναι ἀκριβὲς

καὶ τέλειον, ὅπως ἐτελὲς ὑπάρχει καὶ τὸ σχέδιον τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, διότι ἀντὶ ἑνὸς ἑπτὰ ἀρχιτέκτονες, ἑπτὰ μέρη τῆς πόλεως. Ἓν ἕκαστος ἰδίως ἐσχεδιογράφησε, καὶ μολονοῦτο ἀκόμη δὲν εἶναι, φρονῶ, σχεδιογραφημένον τὸ μέρος τῆς πόλεως, τὸ ὁποῖον κεῖται μεταξὺ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ πλατείου καὶ τῆς Ὑψτικῆς Πόρτας.

Θέλετε νὰ διοργανισθῇ καταλλήλως ὁ τόπος; ζητήσατε πρὸ πάντων τὸ πνεῦμα τῆς ἑνότητος, τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς οἰκονομίας εἰς τὴν κεντρικὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἔπειτα ἐλθέτε νὰ καταδείξετε καὶ νὰ ζητήσετε νὰ θεραπεύσετε τὰ ἀτελῆ μέρη τῆς καθ' ἕκαστα ὑπηρεσίας.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν· δὲν θέλω κάμει λόγον περὶ ἑνότητος· λέγω μόνον, ὅτι ἡ Γεωμετρικὴ ἁρμονία δὲν κατόρθωσε τίποτε μέχρι τοῦδε, καὶ αὐτὴ ἡ ἁρμονία καλύτερον εἶναι νὰ ἐκλείψῃ, διότι ἡ ὑπηρεσία σταματᾷ· καὶ αὐτὴ ἡ κατάστασις θέλει ὑπάρχει, ὅταν ὁ ἐπιφορτισμένος ὑπάλληλος ἔχῃ καὶ ἄλλα καθήκοντα, καὶ καθήκοντα κύρια· ἡ ὑπηρεσία τῶν καταμετρήσεων θέλει πάντοτε ναυαγεῖ ἀπέναντι τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας τοῦ ὑπαλλήλου· διὰ τοῦτο δὲν ἠδυνήθημεν νὰ κατορθώσωμεν τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν ἀμπελώνων, ὅπου ὑπάρχει μεγάλη σπατάλη· ἄλλως τε δὲν θέλομεν ἔχει ὑπηρεσίαν, ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκείας τῶν μηχανικῶν. Περὶ ἐλέγχου ὁ προλαλήσας δὲν ἔχει ἐντελῆ διάγνωσιν· ἂν ὁ ἔλεγχος πηγάζῃ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἄλλο ὑπουργεῖον, τότε ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν θέλει εἶσθαι ἀκριβής· ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης εἶπε, πρέπει νὰ σχηματίσωμεν ἕδρας, νὰ σχηματίσωμεν μαθητὰς διὰ νὰ ἔχωμεν γεωμέτρας· ἀλλ' ἄνευ σταδίου πῶς δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τοιούτους.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ὁ Γερ. Κύριος Προβιλέγγιος εἶπε· δὲν ὑπάρχει διοικητικὸς ἔλεγχος· ὑπάλληλοι, εἶπε, τινὲς τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐξελέγχουσι τοὺς ἄλλους ὑπαλλήλους τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, ὡς οἱ οἰκονομικοὶ Ἔφοροι τοὺς ἀποθηκαρίους κτλ. Αὐτὸ τοῦτο ἐπίστευσε καὶ ἐπανέλαβε καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Κύριοι! οὔτε ὁ Κ. Προβιλέγγιος οὔτε ὁ Κ. ὑπουργὸς σᾶς εἶπον τὴν ἀλήθειαν, ἐκτὸς ἐὰν ἀγνοῶσιν ἀμφότεροι, ὡς φαίνεται, τὸν διοργανισμὸν τῆς ὑπηρεσίας. Ἡώποτε ὁ διοικητικὸς ἔλεγχος δὲν λείπει, οὔτε βῆμα κάμνουν οἱ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, χωρὶς νὰ τοὺς παρακολουθῇ παρὰ πόδας ὁ διοικητικὸς ἔλεγχος. Ἂς μᾶς εἴπῃ ὁ Κ. ὑπουργός, ἐὰν αὐτὴν

τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἐνεργοῦνται αἱ δημοπρασίαι τῶν προσόδων, συντάσσεται κάνεν πρωτόκολλον, ὑποβάλλεται ἀναφορὰ εἰς τὸν ὑπουργὸν περὶ παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς δημοπρασίας, χωρὶς νὰ ἦναι πάντοτε ἡ ὑπογραφὴ, καὶ νὰ προηγῆται ἡ γνώμη τοῦ Νομάρχου ἢ τοῦ ἐπάρχου. Ἂς μᾶς εἴπῃ, ἂν ποτε ἐξεποιήθη ὁ ἀγρὸς ἢ κτῆμα, χωρὶς νὰ διευθύνεται ἡ δημοπρασία ἀπὸ τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν, καὶ χωρὶς νὰ συνοδεύεται ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους μὲ τὴν ὑπογραφὴν καὶ μὲ τὴν γνώμην αὐτῆς τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Ἀνέφερον ὡς παράδειγμα τὴν τελωνιακὴν ὑπηρεσίαν καὶ οἱ δύο, ἀλλὰ καὶ οἱ δύο σφάλουν. Πᾶν πλοῖον, ἅμα φθάσει, ὀφείλει νὰ στείλῃ δήλωσιν τοῦ φορτίου του εἴς τε τὸν τελώνην καὶ εἰς τὴν ὑγειονομικὴν ἀρχὴν συναμα. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἄλλα ὑπουργεῖα, καὶ ῥητῶς τὸ στρατιωτικὸν, οὔτε κόκκον ἀγοράζουσιν ἄνευ τῆς συμπράξεως τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Ἐὰν δὲ εἰς ἐξαιρετικάς τινας περιστάσεις ἐπετράπη εἰς τὰ ὑπουργεῖα νὰ ἐνεργῶσιν ἰδιαιτέρας συμφωνίας, τοῦτο εἶναι μια ἐξαίρεσις ὑπαγορευθεῖσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ ὑπὸ τοῦ μεγάλου συμφέροντος τῆς ἐπικρατείας· μολονότι κατὰ δυστυχίαν παρεξηγήθη εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτὴ ἡ διάταξις, καὶ καλὸν ἦτον νὰ μὴν ὑπῆρχεν. Ἂς μᾶς δείξῃ ὁ Κ. ὑπουργός, εἰς ποίαν ῥητῶς περίστασιν ὁ διοικητικὸς ἔλεγχος δὲν παρακολουθῇ τὴν οἰκονομίαν. Μήπως δὲν ἔχουν ῥητὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμον αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ νὰ ἐνεργῶσιν αἰφνιδίως ἀνακρίσεις εἰς τὰ ταμεῖα, καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ παύωσι τοὺς ταμίας καὶ νὰ ἐξασφαλίζουν τὸν δημόσιον πλοῦτον; ἠξεύρετε, Κύριοι, τί ζητεῖτε σήμερον νὰ νεωτερίσητε; ζητεῖτε νὰ παραδώσητε εἰς χεῖρας τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ δημοσίου ἄνευ ἐλέγχου· καὶ δὲν θὰ κάμετε ἄλλο τοιουτοτρόπως, εἰμὴ νὰ ἐνισχύσετε τὴν διαρπαγὴν τοῦ δημοσίου πλούτου.

Ἡ περὶ γεωμετρῶν ἁρμονία τῶν ὑπουργῶν, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, ὑπῆρχεν ἴσως πρότερον, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος· δὲν ἔλεπω, εἶπε, κτηματολόγια κτλ., ἀλλὰ νομίζετε ὅτι φρασεολογοῦντες μόνον ἐξελέγξατε τὴν ἀρχήν μας ἐσφαλμένην; Διατεινόμενοι, ὅτι οἱ ὑπάρχοντες ἓξ μηχανικοὶ καὶ γεωμέτραι δὲν ἔπραξαν μέχρι τοῦδε τίποτε, καὶ ὅτι οἱ πεντήκοντα, τοὺς ὁποίους τώρα ζητεῖτε νὰ δημιουργήσετε, θέλουν κατορθώσει πολλά, πιστεύετε, ὅτι ὑπεστηρίζατε οὕτω τὴν γνώμην σας, καὶ ὅτι δὲν συνηγορεῖτε μᾶλλον καθ' ἡμῶν αὐτῶν; Ἐὰν πάρε-

χωρούσατε τοὺς πεντήκοντα τούτους γεωμέτρας εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἢ τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ μαλοντοῦτο ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐχώλαινε, τότε ἐννοῶ τὸν διϊσχυρισμόν σας· τότε ἠδύνασθε νὰ ζητήσετε νὰ κατακερματίσετε τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας· τότε ἠδύνασθε νὰ εἴπητε, ὅτι ἡ ἄλλοτε ὑπάρξασα μεταξὺ τῶν ὑπουργῶν ἁρμονία ὑπῆρξεν ἄγονος. Τὰ ἔργα λοιπὸν τὰ ὁποῖα θέλουν προέλθει ἀπὸ τοὺς πεντήκοντα μεσιμέτρας, ἐννοεῖτε κάλλιστα, ὅτι δὲν θὰ ἦναι παντάπασι προϊὸν τοῦ μέτρου, ἀλλὰ τῆς μεγάλης δαπάνης, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλετε εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, χωρὶς αὐτὰ τὰ ἔργα νὰ φέρωσι ποτὲ τὰς δεούσας ἐγγυήσεις τῆς ἀκριβείας. Διὰ ταῦτα εἶναι γνώμης νὰ προσκολληθῇ τὸ σῶμα τοῦτο τῶν γεωμετρῶν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἑδρῶν πρὸς ἐκπαίδευσιν Γεωμετρῶν λέγω, ὅτι ἡ γνώμη εἶναι εὔλογος καὶ πρέπει νὰ ληφθῇ ὅσον τάχος ἡ δέουσα πρόνοια.

Ἠκέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Ἐὰν τὸ σύστημα ἦτο ὅλως συνταγματικόν, ὡς ἀνέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, συνεβιβάζετο ἀξιόλογα μὲ τὴν πρότασιν τοῦ Γερ. Κ. Ῥήγα Παλαμήδη τοῦ νὰ διορισθῇ Σῶμα πολιτικῶν γεωμετρῶν, τὸ ὁποῖον νὰ χρησιμεύῃ εἰς τε τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, ὅτε δὲν ἔμενε ἄλλο τι εἰμὴ ἡ προσθήκη μιᾶς ἑδρας τοιούτων μαθημάτων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Ἐὰν τὸ τμῆμα τῆς δημοσίου οἰκονομίας ἦτο ἐλπιζόμενον νὰ ἐνεργήσῃ ὅσα καθήκοντα διαγράφει ὁ περὶ τούτου Νόμος, βεβαίως οἱ γεωμέτραι ἔπρεπε νὰ ὑπάγωνται εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο· ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε τὸ ἓν ὑπάρχει, οὔτε τὸ ἕτερον γίνεται, καθ' ἃ ἔχομεν παραδείγματα ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ τμήματος τῆς δημοσίου οἰκονομίας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833, καὶ ἐπειδὴ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἔχει πραγματικὴν ἀνάγκην ἀρκετοῦ ἀριθμοῦ Γεωμετρῶν, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ θεωρήσωμεν τὸ πρᾶγμα ὅπως εἶναι σήμερον, καὶ νὰ παραδεχθῶμεν τὸ Νομοσχέδιον πρὸς τὸν διορισμὸν Γεωμετρῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναπόφευκτον ἀνάγκην διὰ τὴν καταμέτρησιν τῶν γαιῶν κλπ.

Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος μᾶς εἶπεν, ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Αὐστρίαν ἔχουν χωριστὸν μηχανικὸν διὰ τὴν

στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ χωριστὸν διὰ τὴν πολιτικήν, ἀλλὰ δὲν μᾶς εἶπεν καὶ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ποσοῦ, τοὐτέστι ἐνῷ ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ προσδιορίζεται εἰς **10,000** τὸ προσωπικὸν τοῦ μηχανικοῦ ἀναβαίνει εἰς **85** ἄνδρας, ὥστε κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην ὁ ἀριθμὸς τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἀναβαίνει εἰς **400** χιλιάδας ἔπρεπε νὰ ἔχῃ μηχανικῶν ἐκ **34** χιλιάδων ἀνδρῶν, ὥστε νομίζω ὀρθὸν καὶ δίκαιον τὸ νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τοῦ μηχανικοῦ εἰς ὅσους ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν καθαρὰν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ προσκολληθῶσιν εἰς τὸ πολιτικὸν μέρος μὲ τὴν μισθοδοσίαν καὶ τοὺς βαθμοὺς, οὓς ἔχουν μέχρι τοῦδε.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας· ὁ προαγορεύσας εἶπεν, ὅτι καλήτερον μὲν εἶναι, ἵνα τὸ σῶμα τῶν πολιτικῶν γεωμετρῶν προσκολληθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀλλὰ τὸ τμῆμα τῆς δημοσίου οἰκονομίας δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ ἀναπληρώσῃ ὅσα καθήκοντα ἔχει. Προχθὲς ἦτον πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐπιψηφίσαμεν τὸν νόμον ἐκεῖνον, καὶ γνέξήσαμεν τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ κλάδου τούτου, καὶ συνεπείᾳ τούτου προσδιορίσθησαν συνάμα καὶ τὰ καθήκοντά του, ἅτινα ἐξετάσας εὗρον, ὅτι εἶναι τὰ αὐτὰ ὅσα ἀκριβῶς πως ἀναφέρει ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡς καθήκοντα τῶν πολιτικῶν γεωμετρῶν· καὶ διὰ τοῦτο ὁ νόμος ἐκεῖνος ἔρχεται εἰς σύγκρουσιν μὲ τὸν παρόντα, ἐὰν ἐκεῖνον μὲν ἀρίσωμεν ἐκτελούμενον παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν, τὸν δὲ παρόντα εἰς τὸ τῶν Οἰκονομικῶν· διὰ τοῦτο πρέπει πρὸς ἄρσιν πάσης συγκρούσεως καὶ καταλληλότερον εἶναι νὰ ὑπαγάγωμεν τὸ σῶμα τῶν πολιτικῶν γεωμετρῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἐξήχθη κατὰ τὸ προσαρτώμενον ὡδὲ πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Ἱερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν Γεωμετρῶν.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰακωβὸς Παξιμάδης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Νικόλ. Γρασσάκκης	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Σπυρ. Τρικούπης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ῥικάρδος Τζιώρτζ	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	

Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Γεώργιος Ψύλλας	N	Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Γεώργιος Δαρειώτης		Δημήτριος Χατσίσκος	N
Γ. Παπαηλιόπουλος	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Δημήτριος Βούλγαρης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Γκίκας Καρακατζάνης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Παναγ. Αἰδωρίκης	N
Ἀδὰμ Δούκας	N	Γεωργ. Δυοβουνιώτης	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Κωνς. Προβιλέγιος	N
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Σπῦρος Μίλιος	N
Μ. Α. Καΐρης		Ῥήγας Παλαμίδης	N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου ά. ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης προέτεινε νὰ προσδιορισθῇ ἀντὶ τοῦ «εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν» εἰς τὸ «τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν».

Ἡ τροπολογία αὕτη ὑποστηριχθεῖσα καὶ παρ' ἄλλων ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 19 κατὰ 10, ὡς τὸ συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας περὶ τῆς ὑπαγωγῆς τοῦ Σώματος τῶν Γεωμετρῶν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, καὶ οὐχὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ῥικάρδος Τζιώρτζ	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	O	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	O
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Βασίλ. Χρησακόπουλος	N
Τζάτζης Μαγγίνας	O	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	O	Γεώργιος Ψύλλας	N
Χαράλ. Παπαπολίτης	O	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	O	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	O
Νικόλ. Πρασσακάκης	O	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	
Σπυρ. Τρικούπης		Γεώργιος Δαρειώτης	

Γ. Παπαηλιόπουλος	O	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	N
Δημήτριος Βούλγαρης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	O
Γκίκας Καρακατζάνης		Δημήτριος Χατσίσκος	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	O	Δημήτρ. Χρηστίδης	N
Ἀδὰμ Δούκας	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	O
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Παναγ. Αἰδωρίκης	O
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Μ. Α. Καΐρης		Κωνς. Προβιλέγιος	O
Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	O	Ἰωάν. Οἰκονόμου	O
Ἀντών. Μαυρομιχάλης		Σπῦρος Μίλιος	O
Δημήτρ. Πλαπούτας	O	Ῥήγας Παλαμίδης	N
Ἰωάννης Σταΐκος		Δημ. Α. Κουντουριώτης	O

Ἐγένετο ἐπομένως διὰ χειροτονίας δεκτὸν τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νομοσχεδίου ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα 2, 3 καὶ 4, ὅπως ἔχουσι.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 5, ἀναγνωσθέντος ἐπροτάθη ἡ ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκη τῆς φράσεως «διαριζομένης διὰ Β. Διατάγματος», ταύτης δὲ δεκτῆς γενομένης καὶ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ ἄρθρον ψηφοφορηθὲν ἐγένετο διὰ χειροτονίας δεκτόν, ὅπως ἐτροποποιήθη.

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα 6, 7, 8 καὶ 9 ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσι.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 10 προετάθη ἡ ἀντικατάστασις τῆς λέξεως «Οἰκονομικῶν» εἰς τὴν λέξιν «Ἐσωτερικῶν». Ἡ τροπολογία αὕτη ψηφοφορηθεῖσα διὰ χειροτονίας δὲν ἐγένετο δεκτή· ἐπομένως ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ἄρθρον 10, ὅπως ἔχει.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου, ἐξήχθη κατὰ τὸ συνημμένον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 19 κατὰ 7. Ἔχει δέ, ὅπως ὑπεβλήθη μὲ βάσιν τὴν τροπολογίαν τὴν ὡς ἀνωτέρω γενομένην ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 5 ἔχοντος ὡς ἐτροπολογήθη οὕτω.

Ἄρθρον 5. Πρὶν ἡ διορισθῇ τις πολιτικὸς Γεωμέτρης ἢ δόκιμος ὑποβάλλεται, ἐὰν μὴ ἢ ἀξιωματικὸς ἢ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ μηχανικοῦ, εἰς ἐξετάσεις ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐπιστημόνων στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν, διοριζομένης διὰ Β. Διατάγματος.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν Γεωμετρῶν.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπολος	Ο	Ἀδάμ. Δούκας	Ο
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Δ. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παζιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ο
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ο	Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας	Ο	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ο
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατσάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	Ο
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	Ν

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ παρατάσεως τοῦ Νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν
Ἰ. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Τάτζης Μαγγίνας	

Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἰάκωβος Παζιμάδης	Ν	Μ. Δ. Καΐρης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Δημήτ. Πλαπούτας	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Ἀδάμ. Δούκας	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Δημήτρ. Δ. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27 ἐχόντων ὅπως ὑπεβλήθη κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν.

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ χιλιοδράχμου μηνιαίας συντάξεως εἰς τὸν Κ. Καπέλλαν Δελιγιάννην, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κολοκοτρώνης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς. Δὲν εἶμαι, Κύριοι, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐψήφισαν κατὰ προκειμένου περὶ συντάξεως ἢ ἄλλης βοηθείας πρὸς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος, οὐδὲ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες εἶπον ἄλλοτε, προκειμένου περὶ συντάξεως τῆς χήρας Μαυρομιχάλαινας, ὅτι ἀρκοῦσι δραχμαὶ ἑκατόν, διότι ἐγὼ δὲν ἐκτιμῶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀτόμου, ἀλλ' ἐκτιμῶ τὴν μητέρα τοῦ Ηλία καὶ Ἰω. Μαυρομιχάλων υἱῶν τῆς πεσόντων ὑπὲρ πατρίδος· προκειμένου δὲ σήμερον περὶ τῆς συντάξεως τοῦ ὑποστρατήγου Καπέλλου Δελιγιάννη, ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ ἐξετάσω ἐν ὀλίγοις τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ὁ Καπέλλος Δελιγιάννης, Κύριοι, κατάγεται ἐκ μιᾶς τῶν σημαντικω-

τέρων οἰκογενειῶν τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς ἐπαρχίας Καρ-
ταίνης, ἐνεστερνίσθη τὸν ἱερὸν ἀγῶνα μὲ τοσοῦτον ζῆλον καὶ
μὲ τοσαύτην αὐταπάρνησιν, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος. Ἐν τῇ ἀρχῇ
τῆς ἐπαναστάσεως συνενοηθεὶς μετὰ τοῦ πατρός μου καὶ τῶν
ἀδελφῶν Πλαπούτα περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν πραγμάτων τῆς
ἐπαρχίας καὶ ἐν γένει τῆς πατρίδος, οὗτος μὲν ἀνέλαβε μό-
νος του τὴν διεύθυνσιν τοῦ πολιτικοῦ μέρους, ἀνέλαβον δὲ τὴν
στρατιωτικὴν διεύθυνσιν κατὰ πρῶτον λόγον ὁ Γέρων Θ. Κο-
λοκοτρώνης πατήρ μου ὡς ἔμπειρος καὶ κατὰ δεύτερον λόγον
οἱ Πλαπούται καὶ ὁ ἀδελφός αὐτοῦ Δ. Δελιγιάννης· τοιοῦτος
ἦτο μέχρι τοῦ τέλους τῆς πολιορκίας τῆς Τριπόλεως· ἀκολού-
θως δὲ ἠθέλησε νὰ ἀναλάβῃ τὴν στρατιωτικὴν θέσιν καὶ με-
τέβη μετὰ ἀρκετοῦ ἀριθμοῦ στρατιωτῶν εἰς Πάτρας, ὡς καὶ
εἰς ἄλλα μέρη, οἷον εἰς Δυτικὴν Ἑλλάδα, Κομπότι καὶ λοιπὰ
ἔνθα ἔκαμε τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος του· κατὰ τὰ τέλη
τοῦ 1822 ἐκινδύνευε νὰ ἐκπορθηθῇ τὸ Μεσολόγγιον, ὅπου
πολλοὶ ἐκ τῶν περιξ ἐπαρχιῶν εὑρίσκοντο μετὰ τῶν Τούρκων,
ἔτρεξαν τότε πολλοὶ πρὸς βοήθειαν τοῦ κινδυνεύοντος Μεσο-
λογγίου Πελοποννήσιοι, ἐν οἷς εἷς τῶν μεγάλων σωματαρχῶν
ἦτο καὶ ὁ περὶ οὗ πρόκειται Κανέλλος Δελιγιάννης, εἰς τοῦ ὁ-
ποίου τὸ ὀχύρωμα ἔπεσε τὸ μέγα βάρος τῆς ἐφόδου ὡς καὶ εἰς
ἐκεῖνο τοῦ Μακρῆ· καὶ ἐνταῦθα ἔπραξε τὸ χρέος του ἐν μέρει
καὶ ἐν γένει εἰς τὴν πατρίδα διὰ θυσιῶν, ἐκδουλεύσεων καὶ
αὐταπαρνήσεως περισσότερον ἐκείνων, αἵτινες διακρίνουσι διὰ
μόνων ξηρῶν καὶ μεγάλων ὀνομάτων· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις δὲν
πρέπει ἐνταῦθα νὰ μᾶς φέρῃ κατακεχρωματισμένα τὰ τοιαῦτα
περὶ ἀγώνων νομοσχέδια, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἄρῃ ἐκ ποδῶν πᾶ-
σαν δυσχέρειαν καὶ νὰ εἰσάξῃ τὸ ἀρχικὸν καὶ ἀνῆκον περὶ
τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀγωνιστῶν νομοσχέδιον, διὰ νὰ ἐκ-
λείψωσι πλεῖστα ὅσα ὑπάρχουσι παράπονα καὶ αἱ προσγινό-
μεναι ἀδικίαι, διότι παρατηροῦμεν, ὅτι κάμνει διάκρισιν εἰς
καταστάσεις καὶ οὐχὶ εἰς δικαιώματα· διὰ τὸ αὐτὸ δικαίωμα
ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου κάμνει διάκρισιν μεταξὺ ὑπάνδρων
καὶ ἀγάμων κορασίων· ἔδωσε δὲ εἰς πρόσωπα δικαίως 1000
στρέμ. γαιῶν ἀξίας 200,000 δραχ. καὶ ὁμοίων αὐτῶν ἢ ἑνὸς
βαθμοῦ ὀλιγώτερον ἔδωκε μόνον ἀνὰ δραχ. 300, ὡς εἰς ἐπέ-
στην κόρην τοῦ Γεωργίου Δράκου· αὐτὴ ἡ διάκρισις καὶ ἀδι-
κία δὲν πρέπει νὰ γίνηται, διότι, ὡς θεωροῦμεν, οἱ ἔχοντες συ-
γγενεῖς εἰς τὴν Κυβέρνησιν δικαιοῦνται, οἱ δὲ ἀδικοῦνται.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐγένετο ἐνταῦθα λόγος περὶ τῶν δικαι-
ωμάτων τοῦ ἀγῶνος ὡς καὶ περὶ τῶν μέτρων, ἅτινα πρέπει νὰ
ληφθῶσι πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀδικουμένων ἀγωνιστῶν καὶ
πρὸς κατάπαυσιν παντὸς παραπόνου· καὶ ἡ Γερουσία ὁμοφώ-
νως ἀπεφάνθη, καί τινες τῶν ὑπουργῶν παρόντες συνῄνεσαν
ὅτι ἔπρεπε νὰ διορισθῇ ἄνευ ἀναβολῆς ἡ ἐπιτροπή, τὴν ὁποίαν
τὸ ἐψήφισμα ὥρισε, καὶ μόλον τοῦτο οὐδέποτε μέχρι τοῦδε
δὲν ἔγινε πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.
Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν θέλω νὰ εἰπω τι περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ
γεραιοῦ ἀγωνιστοῦ Κανέλλου Δελιγιάννη, ὅπως ἔπραττεν ὁ
προαγορεύσας Γερουσιαστὴς καὶ ὑποστράτηγος Κ. Κολοκοτρώ-
νης· δὲν θέλω νὰ ἐγγίσω κατὰ τὸ παραμικρὸν τὴν ἱστορίαν
τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν προσώπων, διότι εἶναι ζητήματα ἀπροσπε-
λῆ, καὶ διότι ἀναμιγνύονται δικαιώματα ἱερά, εἰς τὸν ὁρισμὸν
τῶν ὁποίων μετὰ πολλῆς εὐλαβείας πρέπει νὰ προσέρχεται ὁ
ἄνθρωπος. Ὅ,τι ὅμως ὀφείλω νὰ παρατηρήσω αὐτὴν τὴν στιγ-
μὴν εἶναι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς διαγωγῆς της μᾶς βάλ-
λει σφαλερὸν εἰς θέσιν δύσκολον· ἡ Ἐθνικὴ τῆς 3 Τῆρ. Συνέ-
λευσις εἶπε διὰ τοῦ μνημονευθέντος ψηφίσματός της· δὲν ἐμ-
πιστεύομαι τὴν ἐκτίμησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀγῶνος οὔτε
εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν οὔτε εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, καὶ
ἀπορασίζω νὰ διορισθῇ μία ἐπιτροπὴ ὑπὸ στρατιωτικῶν, Να-
υτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν διαπρεπόντων κατὰ τὸν ὑπὲρ
ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, καὶ εἰς αὐτὴν ἀνατίθημι τὸ καθῆκον
τοῦ νὰ ἐξελέγξῃ καὶ νὰ προσδιορίσῃ τὰ δικαιώματα ἑνὸς ἑ-
κάστου, εἰς δὲ τὴν Κυβέρνησιν ἐπιβάλλω, εἶπε, τὸ χρέος τοῦ νὰ
εὕρῃ τοὺς πόρους, διὼν θέλουν ἱκανοποιηθῇ αἱ ἐγκριθεῖσαι ὑπὸ
τῆς ἐπιτροπῆς ἀποζημιώσεις καὶ ἀμοιβαί.

Ἂν ἡ προκειμένη σύνταξις δίδεται τῷ γεραιῷ στρατηγῷ
Κανέλλῳ Δελιγιάννῃ, ἕνεκα τῶν μετὰ τὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύ-
σεών του, δὲν ἔχω τι νὰ παρατηρήσω· ἡ Κυβέρνησις παντὸς
ἔθνους ἔχει ἀδιαρίλονείκητον τὸ δικαίωμα νὰ χορηγῇ ἀμοι-
βὰς καὶ συντάξεις ἕνεκα ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας ὑπηρέται
προσέφερον εἰς τὸν θρόνον καὶ τὴν πατρίδα. Ἀλλ' ἐὰν ἡ πα-
ροῦσα σύνταξις χορηγῆται ἀπένεμε διακριμάτων τοῦ ἀγῶ-
νος, λέγω, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα. Τὰ
προνόμια, Κύριοι, τῆς Βασιλείας ἐγὼ πρώτος σέβομαι· ἀλλὰ
ταῦτα θέλουσιν εἶσθαι σεβαστὰ καὶ ἀδιάσπαστα, ἐνῶπιο πα-
ρισταίνονται ἐντὸς τῶν νενομισμένων ὁρίων. Διὰ τί, Κύριοι ὑ-
πουργοί, μᾶς βάλλετε διαρκῶς εἰς τοιαύτας δοκιμασίας; διὰ

τί ἐκθέτετε αὐτὴν τὴν ἰδίαν Κυβέρνησιν, τὴν ὁποίαν ὀφείλετε νὰ διατηρῆτε ἀπρόσβλητον ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ; θέλετε νὰ ἔλθητε εἰς βοήθειαν τῶν ἀγωνιστῶν; συστήσατε τὴν ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἀποφασίσῃ αὐτὴ τὰ δικαιώματα ἑκάστου. Ὅταν ὁ γηραιὸς Δελιγιάννης λάβῃ ὅσα δικαιοῦται νὰ λάβῃ ὡς ἐκ τῶν ἐκδουλεύσεών του κατὰ τὸν ἀγῶνα, δὲν θὰ ἔχει βεβαίως ἀνάγκην νὰ λάβῃ ἔλεος· δὲν θὰ σᾶς ζητήσει ἴσως κἀμμίαν σύνταξιν· διὰ τί φέρετε τὸ ὄνομά του εἰς τὸ κοινὸν λόγῳ βοηθείας εἰς μίαν μάλιστα ἐποχὴν, καθ' ἣν ὀλίγαι ἡμέραι ζωῆς τοῦ ἔμειναν; εἶπεν ὁ Κ. Κολοκοτρώνης, τί ἔπραξεν ὁ στρατηγὸς Κανέλλος Δελιγιάννης εἰς Μεσολόγγιον, καὶ ἠδυνάμην νὰ βεβαιώσω, ὅτι τῳόντι τότε προσήνεγκεν ἰδιάζουσαν εἰς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίαν, διότι ἐστάθην αὐτόπτης μάρτυς τοῦ πατριωτισμοῦ του, ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν πρόκειται σήμερον, διότι ἡ ἐκτίμησις, ὡς εἶπα, τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ἀγῶνος δὲν ἀνετέθη εἰς ἡμᾶς. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον μᾶς βάλλει εἰς δύσκολον θέσιν; δύναμαι νὰ μὴ δώσω λευκὴν ψῆφον διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Δελιγιάννη; καὶ ὅμως ἐπαναλαμβάνω, τοιοῦτον δικαίωμα δὲν ἔχομεν.

Δὲν ἔχω νὰ ἀντιτάξω τίποτε οὔτε ὡς πρὸς ὅσα ἀνέφερεν ὁ πρῶτος οὔτε ὡς πρὸς ὅσα ἀνέφερεν ὁ δεύτερος τῶν ἀγορευσάντων, ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης, διοτι ἡ ἱστορία τῶν τοιούτων ἐκδουλεύσεων δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐν παρόδῳ, λέγω μόνον, ὅτι μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως ὁ πατριωτισμὸς ἦτο μὲν ἔνθερμος εἰς ὅλους ἀλλ' εἶχον ἀνάγκην ἀρχηγῶν ἢ ὁδηγῶν, ἐξ ὧν εἷς ἦτον καὶ ὁ περὶ οὗ πρόκειται Κανέλλος Δελιγιάννης, ὁ ὁποῖος ἀγρηπάνευσε πολυτρόπως εἰς τὴν πατρίδα· τοιοῦτοι δὲ ἦσαν ὀλίγιστοι εἰς κάθε μέρος· καὶ τοῦτο ἀρκεῖ πρὸς ἐκτίμησιν τῆς κατὰ τὸν ἀγῶνα ἀξίας του· καὶ ἐγὼ ἐκτιμῶ τοὺς λόγους τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου περὶ ἐκτιμήσεως ὅλων τούτων διὰ τῆς ἐπιτροπῆς· ἀλλὰ ἐκτὸς ὅτι διάφορα τοιαῦτα ἔγειναν πρὸ τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς, θεωρῶ τὴν σύνταξιν ταύτην ὡς μίαν παραμυθίαν πρὸς τὸν γηραιὸν Κ. Κανέλλον Δελιγιάννην μεχρισοῦ ἔλθῃ ἡ σύστασις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ ὅλου.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν δικαιωμάτων καὶ συντομώτατα καὶ ἀφευκτως διαιρίζεται· τὸ ἔθνος καὶ ὑμεῖς πολλάκις ἀπεφασίσατε, ὅτι πολλὰ πρόσωπα δὲν ἔπρεπε νὰ περιμένωσι τὴν φιλὴν τῆς ἐκτιμήσεως τῶν δικαιωμάτων, καὶ δίον νὰ χορη-

γηθῶσι πρὸς ταῦτα αἱ δέουσαι ἀμοιβαὶ ἀπέναντι τῶν δικαιωμάτων λόγῳ παραμυθίας, καὶ τοῦτον τὸν σκοπὸν ἔχει τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαυρομμάτης. Δὲν ἔχω νὰ κάμω κἀμμίαν παρατήρησιν κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, περὶ οὗ πρόκειται· λέγω μόνον ὅτι ἐπεθύμουν, ἵνα ἡ Κυβέρνησις φέρῃ πολὺ πρότερον τὸ προκείμενον νομοσχέδιον συνωδευμένον μετ' ἄλλων ὀνομάτων διὰ νὰ γεμθῇ τὸν προσφερόμενον ἄρτον ὁ γηραιὸς Κανέλλος Δελιγιάννης μέ τινα ἄνεσιν καὶ εὐχαρίστησιν. Μὲ λύπην μου δὲ παρατηρῶ, ὅτι ἂν καὶ πρὸ πολλοῦ ὑπάρχῃ ἕτοιμον εἰς τὸ ὑπουργεῖον νομοσχέδιον ὑπὲρ πολλῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὅμως ἀναβάλλεται ἡ εἰσαγωγή του μέχρι σήμερον. Πρό τινων ἡμερῶν ἦλθεν ἐνταῦθα, Κύριοι, ἡ κόρη τοῦ ἀοιδίμου Χρηστάκη Στάϊκου, τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, τοῦ ὁποίου τὰς ἐκδουλεύσεις, θυσίας, καὶ ἀγῶνας ἀρίνω εἰς τὸν συνάδελφόν του Κ. Μαγγίναν νὰ ἐκθέσῃ· ἦλθεν, ἐπαναλαμβάνω, ἡ κόρη τοῦ ἀγωνιστοῦ τούτου, ἥτις ναί τοι γεννηθεῖσα μὲ χρυσοϋράντους στολὰς καὶ φορέματα, καὶ ὅμως δὲν ἔχει σήμερον οὐ μόνον φόρεμα, ἀλλ' οὐδὲ ὑποκάμισον ἐκ χονδροῦ ἀμερικανικοῦ πανίου νὰ φορέσῃ, οὐδὲ ἄρτον νὰ φάγῃ, καὶ ἐνῷ προχθὲς ἤθελησε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν αὐτῆς Μεγαλειότητα τὴν Βασίλισσαν, ἐδανείσθη παρ' οἰκογενείας δευτερευούσης πενιχρὸν φόρεμα καὶ ἐπαρουσιάσθη. Προσθέτω συνάμα ὅτι ἀδικεῖται πολὺ καὶ ὁ γέρων ἀγωνιστὴς Πάνος Γαλάνης, τοῦ ὁποίου τὰς ἐκδουλεύσεις, τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀρίνω νὰ ἐξιστορήσῃ ὁμοίως ὁ Κ. Τάτζης Μαγγίνας, καὶ λέγω μόνον, ὅτι καὶ ἐκδουλεύσεις ἀπειραρίθμους ἔχει, καὶ συνεισφορὰς καὶ θυσίας σημαντικὰς, σημαντικωτάτας προσήνεγκεν, διότι κατήγετο ἀπὸ πλουσιωτάτην οἰκογένειαν, ἥτις εἶχε κτήματα, ἅτινα δὲν εἶχεν οὐδεὶς ἄλλος. Ἔρχομαι ἤδη νὰ σᾶς ὑπομνήσω καὶ τὸν γηραιὸν ἐκεῖνον ἀγωνιστὴν Σπηλιάδην, τὸν Σπηλιάδην ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ καὶ ἐκ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἡμῶν βίου νὰ κάθηται ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου, καὶ ἦθελε κάθηται βεβαίως ἐνταῦθα, ἐὰν τὰ πάθη δὲν μᾶς διέφρων. Εἰς ποίας θέσεις ὑψηλὰς ἐχρημάτισε τὸ γηραιὸν τοῦτο λείψανον τοῦ ἀγῶνος, χρίνω περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω, ἀρκοῦμαι μόνον νὰ σᾶς σημειώσω, ὅτι ἀδικεῖται ἀδικίαν μεγίστην ἀποζῶν μὲ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐσχάτου ἐπάρχου, ἣν λαμβάνει.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης ὡς πρώην ὑπουρ-

γὸς, ὅτι ὁ κατάλογος ὃν εἶδε ἢ περὶ οὗ ἐπληροφορήθη ὁ πρ- αγορεύσας Κ. Γερουσιαστὴς, ὑπάρχει ἕτοιμος ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν· καὶ ἂν οὗτος δὲν εἶναι σήμερον ὑπουργὸς, ὑπάρχουσιν ὅμως οἱ λοιποὶ ὑπουργοὶ, οἵτινες, πιστεύει, ὅτι καὶ θέλησιν καὶ πατριωτισμὸν ἔχουσι νὰ εἰσαγάγωσι τὸ ἀνῆκον νομοσχέδιον ὑπὲρ τῶν ἐν αὐτῷ σημειουμένων καὶ ἄλλων πρ- σώπων τοῦ ἀγῶνος.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Δὲν πρέπει, ἐπαναλαμβάνω, νὰ ἐμβαίνωμεν εἰς τὴν δυήγησιν ἀγώνων προσωπικῶν, διότι δὲν εἴμεθα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀρμόδιοι. Παρατηρῶ δὲ εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι σήμερον, ἤτοι κατὰ τὸ 1860, δὲν ἔπρεπε νὰ εἴπῃ τὴν φράσιν, ὅτι πολλοὶ ἀγωνισταὶ δὲν πρέπει νὰ περιμένωσι τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν δικαιωμάτων των· τοῦτο ἐδικαιοῦτο ἴσως νὰ εἴπῃ ὁ ὑπουργὸς τοῦ 1844, ἤγουν τὴν ἐπαύριον τῆς λήξεως τῶν ἔργων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως· ἐὰν, Κύριοι, ἐξακολουθῶμεν νὰ λέγωμεν πάντοτε ναὶ, καὶ οὐδέποτε τὸ ὄχι, καὶ δὲν ἀποφασίσωμεν νὰ πέμψωμεν εἰς κόρακας αὐτὸ τὸ διέπον τὴν πατρίδα ἄθλιον σύστημα, πιστεύσατε, ὅτι καὶ κατὰ τὰ 1880 τὰς ἰδίας φράσεις θέλουν μᾶς εἴπωσι· τὰ ἴδια θὰ μᾶς λέγωσι πάντοτε. Πρέπει, Κύριοι, νὰ κηρύξωμεν στεντορίᾳ τῇ φωνῇ, ὅτι αὐτὴ ἡ κατάστασις εἶναι πλημμελὴς, δὲν εἶναι ὑγιὴς, διὰ νὰ μὴ εἴπω τι χειρότερον.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας μυστικῆς γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 21 κατὰ 4.

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ 1 καὶ δευτέρου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ἐγένετο ὁμοία μυστικὴ ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου, ἐξ ἧς ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 21 κατὰ 4· ἔχον ὅπως ὑποβληθῇ κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ.. Γρηγοριάδης.
Ἀδάμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 9 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὁμαστιεοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 24 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς 6 καὶ 7 τρέχοντος μηνὸς ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ παρατάσεως τοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νόμου μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1860, ὅπερ ἔχει μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ δύσκολος κατάστασις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀποτέλεσμα τῆς προϊούσης ὑπαρτιμήσεως, ὑπηγόρευσαν τῇ Κυβερνήσει τὸ μέτρον, ἵνα διὰ νόμου ἄρῃ τὸν περιορισμὸν, ὅστις ἐτέθη πέρυσιν ἐν τῷ περὶ αὐξήσεως μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων νόμῳ ΦΛΣ΄. διὰ τοῦ 16 ἄρθρου, καθ' ὃ ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου αὐτοῦ περιωρίζετο ἐφ' ἓν ἔτος, ἤτοι μέχρι 31 Μαΐου τοῦ παρόντος ἔτους. Ἐπὶ τούτῳ λοιπὸν εἶχεν ὑποβληθῇ ἄρτι εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον καταργεῖται τὸ 16 ἄρθρον τοῦ μνησθέντος νόμου ΦΛΣ΄.

Ἀλλ' ἐν τῇ Βουλῇ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ, συναινούσης καὶ τῆς Κυβερνήσεως ὑπέστη τροποποίησιν, καθ' ἣν ἡ ἰσχὺς τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1859 ΦΛΣ΄. παρατείνεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου ε. ε.

Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ, ὅπως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐτροποποιήθη, ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, παρακαλῶν ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα ἐπιψηφίσητε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ ἐπὶ

τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν ὑπουργῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι τῇ 9 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. ΑΘ. Α. ΜΙΛΩΝΑΣ, Μ. ΠΩΓΑΣ,
Δ. ΒΟΥΤΣΑΡΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ διάρκεια τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1859 ΦΑΣ'. νόμου παρατείνεται μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα ἐκτυπωθῇ συζητηθῇ ἄνευ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς καὶ ἐκθέσεως.

Ἀκολούθως ὁ Γερ. Κ. Β. Χρηστακόπουλος ἀνέγνω ἀναφοράν τινα τοῦ ἐξ Ὕδρας Φραντζέσκου παπᾶ Μανώλη Φώ οὗ ἐπονομαζομένου ἐκτραγωδοῦσαν τὰς μεγάλας ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας τῆς οἰκογενείας του κατεχούσης ἐπὶ τῆς Ἐπαναστάσεως μίαν τῶν θέσεων τοῦ δωδεκαμελοῦς Συμβουλίου τῆς Ὕδρας, ὅπερ διεύθυνε τὰ τῆς Νήσου καὶ συννενοεῖτο μετὰ τῶν λοιπῶν ὑπὲρ εὐδοκήσεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος καὶ ἐλευθερώσεως τῆς πατρίδος, διὰ πάσης θυσίας πλοίων καὶ λοιπῶν χρηματικῶν συνεισφορῶν, ἤδη δὲ πενεστάτης οὔσης καὶ μὴ ἀπολαμβανούσης οὐδεμίαν σύνταξιν.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐσύστησε τὰ δίκαια τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν Γερουσίαν, ἵνα ἀπερήγατο νὰ συστηθῇ στενώτατα ἡ ἀναφορά του πρὸς τὸ ὑπουργεῖον Συμβουλίου. διὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἵνα λάβῃ πρόσοιαν καὶ ἀποδώσῃ πλήρη δικαιοσύνην καὶ εἰς τὸν ἀναφερόμενον.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀνα-πληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 26,325 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1860, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορίας, δι' ἧς συνήχθη κατὰ τὸ προσαρτώμενον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 31.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 26,325 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1860 ἔτος.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παζιμάδης	Ν	Ἄντων. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριζάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτσων	Ν	Παναγιώτης Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γαΐτας Καρκατζάνης		Φῶτος Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης.	

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τοῦ νομοσχεδίου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ συνημμένον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 30, ἔχον ὡς ὑπεβλήθη κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν τῆς 7 Τ. Μ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ Συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως, δραχ. 26,325 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείων διὰ τὸ 1860 ἔτος.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος Ν | Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης

Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . . N
Τάτσης Μαγγίνας . . . . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . N	Μ. Λ. Καΐρης . . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χατσίσκος . . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Γώργιος Δαρειώτης . . . N	Γεώρ. Διοβουνιώτης . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Κωνς. Προβιλέγιος . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . .	Φώγας Ηλαμίδης . . . . . N
Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἑτέρου Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτ. πιστώσεως δρ. χ. 70,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου, ὁ Γερουσ. Κ. Χρηστίδης ἠρώτησε καὶ ἤδη τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ἂν ἡ χρῆσις τοῦ 1859 ἤτις ἐπεβαρύνθη μὲ σημαντικὸν ποσὸν πιστώσεων ἐκτάκτων καὶ παραπληρωματικῶν, θέλει δυνηθῆ νὰ ἐπαρκέσῃ διὰ τῶν ἐσόδων της εἰς τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐγκριθέντων ἐξόδων, ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπήντησεν, ὅτι τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1859, ὡς ὑποθέτει, δὲν θέλουν ἐπαρκέσει πρὸς τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐξόδων· ἐξ αὐτῶν μερικὰ θέλουσι πληρωθῆ ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως ταύτης, τὰ δὲ λοιπὰ θέλουν πληρωθῆ ἐκ τῶν εἰσπραττομένων ἐσόδων παρελθουσῶν χρήσεων.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσ. Κ. Χρηστίδης, ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1859 δὲν θέλουν ἐπαρκέσει πρὸς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, φοβεῖται μήπως τὸ ἔτος αὐτὸ, ἐπειδὴ ἐπεβαρύνθη μὲ ὑπέρογκα ποσὰ

ἐξόδων, ἐξήλιπλησεν ὅλα τὰ ἀναποταμιεύματα τῶν παρελθουσῶν καὶ κεκλεισμένων χρήσεων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἠρώτησεν ἐκ νέου τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἐὰν ὑπάρχωσι πλεονάσματα δυνάμενα νὰ καλύψωσιν ὅλας τὰς ψηφισθείσας δαπάνας καὶ τὴν παροῦσαν· ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν νόμον τὰ ἐπὶ τῶν κεκλεισμένων χρήσεων ἔσοδα καταλογίζονται εἰς ὄφελος τῶν ἐτῶν, ὧν τὰ ὀνόματα φέρουσι, διὰ τοῦτο ἡ χρῆσις δὲν δύναται νὰ δανεισθῇ ἐκ τῶν ἐσόδων τῶν παρελθουσῶν χρήσεων, δύναται δὲ νὰ γίνῃ χρῆσις τῶν ὑπολοίπων ἐσόδων παρελθουσῶν χρήσεων μόνον κατὰ τὴν ἐτησίαν διαχείρισιν σωμρώνως μὲ τοὺς ἐτησίους περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμους, ἐξ ὧν ἀνέγνω τὸν τοῦ ἔτους 1860· κατὰ συνέπειαν λοιπὸν ἠρώτησε τὸν Κ. ὑπουργὸν ἀκριβέστερον, ἂν ἡ χρῆσις τοῦ 1859 ἤ αι εἰς κατάστασιν ἐντὸς τῆς ἐτησίας διαχειρίσεως νὰ πληρώσῃ ὅλας τὰς προηγουμέ ας πιστώσεις καὶ τὴν παροῦσαν.

Ἐνταῦθα εἰπόντος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ 1858 ἄφησεν ἔλλειμμα ἓν ἑκατομμύριον, ἐνῷ ἡ χρῆσις τοῦ 1857 ἀφίνει περίσσευμα πλέον αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ, καὶ λόγου ἔπειτα γενομένου ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἶναι πρόωρος, διὰ ταῦτα κατ' ἀπόφασιν τοῦ σώματος ἀνεβλήθη ἡ συζήτησις αὐτοῦ εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ὧδε πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 31.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. χ. 70,000 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . .	Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Γεώργιος Ψύλλας . . . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N	Ἰωάννης Θεοτόκης . . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N
Ἰακωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Γεώργιος Δαρειώτης . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Δημήτριος Βούλγαρης . . . N

Γιάκας Καρακατζάνης	. . .	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	. . Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	. . .	Δημήτριος Χατσίσκος	. . Ν
Ἀδὰμ Δούκας	. . . Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	. . . Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	. . Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	. . . Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης	. .	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	. .
Τσανετάκης Γρηγοράκης	. .	Παναγ. Αἰδωνίκης	. . . Ν
Μ. Α. Καΐρης	. . . . .	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	. . . Ν
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	. . . Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	. . . Ν
Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	. . Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . . Ν
Δημήτριος Πλαπούτας	. . Ν	Σπῦρος Μίλιος	. . . . . Ν
Ἰωάννης Στάϊκος	. . . .	Ῥῆγας Παλαμίδης	. . . . Ν
Ἀνταστ. Μαυρομιχάλης	. . Ν	Δημήτ. Α Κουντουριώτης	. Ν

Μετὰ δὲ τὴν παραδοχὴν τῶν ἄρθρων 1, 2 καὶ 3 τοῦ Νομοσχεδίου ἐπαναλήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 31 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 7 Τ. Μ.

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ὁ Γερουσ. Κ. Παλαμίδης εἶπε·

Τὰ δι' ἐπερωτήσεων εἰς συζήτησιν φερόμενα ἀντικείμενα προηγοῦνται ὅλων τῶν λοιπῶν ἀντικειμένων καὶ δὲν ἀναβάλλονται ἐπ' ἄπειρον· ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς σκοποῦ τῆς ἐξετάσεως, ἂν ἐτηρήθησαν αἱ περὶ προσωπικῆς ἐλευθερίας παντὸς προσώπου ἀρχαὶ τοῦ Συντάγματος ὁρισθεῖσαι ἔκαμεν πρό τινων ἡμερῶν τὴν ἐπερώτησιν περὶ τῆς πρὸ πολλῶν μηνῶν ἀριχθείσης Ὀθωμανίδος νέας καὶ πρὸ μηνὸς ἀποσταλείσης ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς Κυκλάδων εἰς Κρήτην, καὶ ἐνῶ ἤλπιζον ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ἤθελε φέρει πλήρη τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα, παρ' ἐλπίδα δὲν εἶδον κατατεθέντα εἰμὴ τρία μόνον· πρὸς συμπλήρωσιν λοιπὸν παρακαταθέτω κατάλογον τῶν ἐλλειπόντων καὶ ἀναγκαίων, ἵνα διαβιβασθῇ πρὸς τὸν Κ. ὑπουργόν, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῆς καταθέσεως τῶν σημειουμένων ἐγγράφων τὸ ταχύτερον.

Σημείωσις τῶν ζητουμένων ἐγγράφων ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Παλαμίδου περὶ τῆς εἰς Μῆλον προσελθούσης ἐκ Κρήτης Ὀθωμανίδος καὶ ἀποστολείσης ἤδη εἰς Κρήτην.

1) Τὸ ἐν Μήλῳ συνταχθὲν πρωτόκολλον ὑπὸ τοῦ τότε ἐπάρχου ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος γυνὴ Ὀθωμανὶς ἐκ Κρήτης ἦλθε μετὰ τοῦ συνοδεύοντος αὐτὴν Κρητὸς Ἕλληνος.

2) Τὰ περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως λαβόντα χώραν ἔγγραφα

μεταξὺ τοῦ τότε ἐπάρχου Δαλεζίου καὶ τοῦ νομάρχου Σύρου Οἰκονομίδου, ὡς καὶ μετὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

3) Τὸ τοῦ ἀρχιερέως Σύρου ἔγγραφον πρὸς τὸν νῦν νομάρχην περὶ τῆς αὐτῆς γυναικὸς, λαβοῦσης τὸ δόγμα μας καὶ στεφανωθείσης.

4) Τὴν μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ νῦν νομάρχου Σύρου ἀλληλογραφίαν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.

5) Τὴν ἐπίσης μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ αὐτοῦ νομάρχου, περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἀλληλογραφίαν, καὶ τὰς λαβούσας χώραν πράξεις τοῦ αὐτοῦ νομάρχου μέχρι τῆς ἀποστολῆς τῆς γυναικὸς εἰς Κρήτην.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι ὅσα ἔγγραφα εἶχε τὰ παρακατέθεσε, ὅτι σήμερον ἔλαβε νεώτερα ἔγγραφα τοῦ Νομάρχου περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὅτι ἀφοῦ λάβει γνῶσιν τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ σημειουμένων, θέλει σπεύσει νὰ παρακαταθέσῃ ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῶσιν ἐξ αὐτῶν.

Ἐνταῦθα διακόψας τὴν συζήτησιν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Α. Δούκας ἀνέγνω ἀναφορὰν τοῦ συζύγου τῆς περὶ ἧς πρόκειται νεάνιδος ἐξιστοροῦσαν τὸ περιστατικὸν ὡς ἔτρεξε.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν, λόγου παλαιοῦ γενομένου, ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο παρουσιάζεται σπουδαῖον, ὅπως ἐν τῇ ἀναφορᾷ ἐκτίθεται, πολὺ δὲ περισσότερον ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι καθ' ὅλην τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ μηνὸς Αὐγούστου Π. Ε. καθ' ὃν προσῆλθεν εἰς Μῆλον ἡ ῥηθεῖσα νεᾶνις, μέχρι τοῦ παρελθόντος μηνὸς Μαρτίου, καθ' ὃν ἀπεστάλη εἰς Κρήτην, παρῆλθεν ἐν σιωπῇ καὶ ὑποτίθεται ὅτι αὕτη δὲν μετέβη ἀκουσίως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Γερουσία ἀπεφάσισεν ἵνα διαβιβασθῇ ἡ ἀναφορὰ μετ' ἀντιγράφου τοῦ καταλόγου τῶν ζητουμένων ἐγγράφων ὅπως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν λαβὼν γνῶσιν παρακαταθέσῃ τὰ ἔγγραφα καὶ χορηγήσῃ ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος τὰς περαιτέρω πληροφορίας, διότι ἄλλως ἡ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως ταύτης θέλει προχωρήσει καὶ ἄνευ αὐτῶν διὰ τὸ κατεπεῖγον.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 10 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 23 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἰσχύος τοῦ Νόμου ΦΛΣ' ἀφορῶντος τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς.

Δὲν ἔχω νὰ εἴπω τίποτε κατὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀλλὰ παρατηρῶ μόνον ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ διαστήματι μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς νέας συνόδου πρέπει νὰ γίνῃ φροντὶς ὅπως εἰσαχθῇ τὸ ἀνῆκον ἐπιδιορθωμένον νομοσχέδιον, καθὰ ἐν τῇ παρελθούσῃ Συνόδῳ ἀπεφασίσθη, διότι, ὡς ἐπαρατηρήθη καὶ τότε, πολλοὶ ὑπάλληλοι ἐξηρέθησαν τῆς τοιαύτης αὐξήσεως, ὅπερ ἐκτεινόμενον εἴτε εἰς πολλοὺς εἴτε εἰς ὀλίγους εἶναι ἄδικον, καὶ διότι κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν ποσοτήτων τῆς αὐξήσεως τῶν διαφόρων ὑπαλλήλων ἐὰν ἐφυλάχθη ἡ προσήκουσα ἀναλογία καὶ δικαιοσύνη, ὅπερ εἶναι ἐπίσης ἄδικον καὶ σκανδαλῶδες, διὸ καὶ πρέπει νὰ ἔλθῃ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο τελειότερον.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, συνήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 23.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἰσχύος τοῦ νόμου τοῦ ἀφορῶντος τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Σπυρ. Τρικούπης	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Ρικάρδος Τζιώρτζ	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Γεώργιος Ψύλλας	Ν

Ἰωάννης Θεοτόκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Ἰωάννης Σταῖκος	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκας	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Γεώργιος Δαρεμιώτης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἀδὰμ Δούκας	Ν	Παναγ. Λιδωρίκας	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν	Κων. Προβιλέγιος	Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Μ. Α. Καΐρης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Λεκτοῦ ἔπειτα γενομένου διὰ χειροτονίας τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἃς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 23, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν.

Παρελθὼν ὕστερον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω νομοσχέδιον καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 62,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως 1859, δι' ἀποζημιώσιν μαρτύρων καὶ μεταφορὰν κατηδίκων, ἔχοντα ὡς ἑπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ἡμετέραν συζήτησιν, καὶ νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ἵνα προθύμως ἐπιψηφίσητε αὐτό.

Δι' αὐτοῦ, ὡς παρατηρεῖτε, χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργείῳ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ του διὰ τὸ 1859 ἐκ δρχ. 62,000 χρησιμεύσουσα εἰς πληρωμὴν ἀνεγνωρισμένων καὶ πραγματικῶν δαπανῶν, περὶ ὧν ἐκτενέστερον φέρει τὸν λόγον ὁ ἀρμόδιος συνάδελφός μου

διὰ τῆς παρασυναπτομένης ἐν ἀντιγράφῳ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς του.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν, ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Μ. ΠΟΤΑΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν ἑξήκοντα δύω χιλιάδων, ἀριθμὸς **62,000** ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ **1859** ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, ἀνήκουσα εἰς μὲν τὸ 6 ἄρθρον τοῦ Δ'. Κεφαλαίου « Ἀποζημίωσις μαρτύρων » κατὰ δραχ. 60,000, εἰς δὲ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου κατὰ δραχ. 2,000.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συζητηθῇ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο κατὰ τὴν αὔριον ἄνευ ἐκθέσεως.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Ἀ. Γ ρ η γ ο ρ ι ά δ η ς
Ἀ δ ὰ μ Δ ο ύ κ α ς.

Σ Υ Ν Ε Δ Ρ Ι Α Σ Ι Σ

Τῆς 11 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 62,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως 1859, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὰ ἑξῆς.

Κύριοι!

Καὶ πέρυσι κατὰ τὴν ἰδίαν, νομίζω, ἐποχὴν ἐψηφίσαμεν τοιαύτην τινὰ ἀναπληρωματικὴν πίστωσιν, ὁποία ἡ προκειμένη σήμερον ἐνώπιον ἡμῶν, καὶ ἀφορῶσαν ἔξοδα ποινικά, ἀποζημιώσεις μαρτύρων δηλ. καὶ μεταφορὰν ὑποδίκων.

Ἐπερωτήθη δὲ τότε, ἐνθυμοῦμαι ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ, πῶς ηὔξησαν τὰ τοιαῦτα ἔξοδα κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, εἰς λογαριασμὸν τοῦ ὁποίου ἐζητεῖτο ἡ πίστωσις, τὸ **1858**, πιστεύω, ἐν ᾧ περιεμένετο ἐλάττωσις μάλιστα, καθόσον πρὸ δύω ἐτῶν εἶχεν ἐκλείψει τὸ ἐπικρατέστερον εἰς τὸν τόπον ἔγκλημα, τὸ τῆς ἐπαράτου λέγω ληστείας. Εἰς τὴν ἐπερώτησιν ταύτην ἀπήντησεν τότε ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι διὰ τοῦτο μάλιστα εἶχον πλεονάσει τὰ ἔξοδα, τὰ ἀφορῶντα τὰς ἀποζημιώσεις τῶν μαρτύρων κτλ. διότι, ἂν καὶ πρὸ δύω ἐτῶν εἶχε καταστραφῇ ἡ μάστιξ τῆς ληστείας, τὰ ἐγκλήματα ὅμως δὲν εἶχον ἐκδικασθῇ, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκδικασθῶσι πάραυτα, καὶ ἔχρειαζε χρεία νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐκδίκασις των καὶ ἓν καὶ δύο ἔτη μετὰ ταῦτα· ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἱκανοποίησεν, ὡς ἐφάνη, καὶ τὸν ἐπερωτήσαντα καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Γερουσίας.

Ἀλλ' ἰδοὺ πάλιν καὶ σήμερον ἔρχονται οἱ κύριοι ὑπουργοὶ, ὁ τῆς Δικαιοσύνης καὶ ὁ τῶν Οἰκονομικῶν, ζητοῦντες ἴσον ἢ καὶ μεγαλείτερον ποσὸν ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως διὰ τὰς ὁμοίας φύσεως δαπάνας, καὶ λυποῦμαι μὲν διότι ὁ πρῶτος δὲν εἶναι παρὼν, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἰδίαν, ὡς τὴν περυσινὴν ἐπερώτησιν, οὐχ' ἧττον ὅμως, τὴν ἐπερώτησιν ταύτην, ἂς μὴ συγχωρηθῇ νὰ ἀπευθύνω, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ, πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας, ἐπειδὴ εἶναι πιθανὸν νὰ μᾶς

δώσῃ καὶ οὕτως τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἢ νὰ διαβιβάσῃ τοὐλάχιστον τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ἀρμόδιον συνάδελφόν του, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἐκεῖνος εἰς ἄλλην περίστασιν τὰς ζητουμένας πληροφορίας.

Ἡ ἐρώτησις δέ, Κύριε ὑπουργέ, εἶναι ἁπλουστάτη, βλέπομεν δηλ. ὅτι τὰ ποινικὰ ἔξοδα αὐξάνουσι κατ' ἔτος, καὶ ἐπομένως συμπεραίνομεν, ὅτι αὐξάνουσιν ἀναλόγως καὶ τὰ ἐγκλήματα εἰς τὸν τόπον· ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν, ἀφ' οὗ τὸ ἐπικρατέστερον ἄλλοτε τῆς λῃστείας ἔγκλημα ἐξέλιπεν, ἕνεκα τῆς ὁποίας μᾶς εἶπε πέρυσιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ τὴν αὔξησιν τῶν ἐξόδων, πῶς εἶναι, λέγομεν, δυνατὸν νὰ ἐξακολουθῆτε ζητοῦντες πάλιν τὴν αὔξησιν αὐτὴν ἤτον εὐχῆς ἔργον, καὶ καθῆκον μάλιστα τῆς Κυβερνήσεως νὰ καταβάλῃ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, ἅπαξ τοῦ ἔτους τοὐλάχιστον τὴν στατιστικὴν ἔκθεσιν τῶν διαπραττομένων εἰς τὸ Κράτος ἐγκλημάτων διὰ νὰ κατανοήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ῥύσιν τῶν ἐπιπολαζόντων τούτων κακῶν, καὶ ἀναγόμενοι εἰς τὰς αἰτίας, νὰ δυνηθῶμεν ὁμοῦ μὲ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐξεύρωμεν τοὺς τρόπους τῆς ἐξαλείψεως τῶν αἰτιῶν, διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν ἀπολεσμάτων. Πιστεύω δέ, ὅτι τοιοῦτοι καταστατικοὶ πίνακες καταρτίζονται ἑκάστοτε, καὶ τίθενται ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ, καὶ πρὸς τούτοις πιστεύω, ὅτι συνάμα μὲ τοὺς χαρακτῆρας τῆς ταυτότητος τῶν ὑποπιπτόντων εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις, σημειοῦνται εἰς τοὺς πίνακας τούτους, καὶ ἡ κατάστασις τῆς ἐκπαιδεύσεως των, ἂν δηλ. γνωρίζωσι γράμματα, ἢ ὄχι. Διότι ὁμολογεῖται τοῦτο, καθ' ὅλην Εὐρώπην, ἂν οὐχὶ καὶ καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ὅτι κατὰ λόγον τῆς προόδου τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ, ἐλαττοῦνται καὶ τὰ ἐγκλήματα· καὶ μοὶ φαίνεται, ὅτι εἰς ἡμᾶς μόνον ὑπάρχει ἀντίφασίς τις· ἐπειδὴ ἐν ᾧ βλέπομεν, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ ἐκπαίδευσις ἐπεκτείνεται ἑκάστοτε εἰς μέγαν, οὕτως εἰπεῖν, βαθμόν, τὰ ποινικὰ ἔξοδα ἀπ' ἐναντίας αὐξάνουσιν ὁσημέραι, καὶ ἐπομένως τὰ ἐγκλήματα, ἀλλ' ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος στατιστικὰς ἐκθέσεις, θέλομεν κρίνει καλλίτερον περὶ τοῦ πράγματος, καὶ θέλει ἀπορρασίσομεν τότε, ἂν τωόντι ἡ ἐκπαίδευσις, παρ' ἡμῖν, ἐνεργουμένη ἄλλως, ἢ ὡς πρέπει, φέρῃ τὸ ἐναντίον ἀποτέλεσμα, ἀπὸ τὸ παρὰ πᾶσιν ὁμολογούμενον ἐπαινετὸν καὶ εὐάρεστον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ὅτι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίας ὡς ἐπὶ ζητήματος

διαφεύγοντος τὴν ἁρμοδιότητάτου καὶ ὅτι θέλει γνωστοποιήσει τὸ ζήτημα εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν διὰ νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ καὶ συνεδριάσει.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 62,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἀδάμ Δούκας	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	N	Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντίνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	N	Ἰωαννέτακης Γρηγοράκης	N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Μ. Α. Καΐρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Νικόλ. Πραστακάκης	N	Δημήτριος Πλαπούτας	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ῥικάρδος Τζιώτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Κατσίκας	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	N
Γεώργιος Ψύλλας	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Παναγ. Αἰδωρίκης	N
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Κωνστ. Προβιλέγιος	N
Γ. Παπαηλιόπουλος	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Δημήτριος Βούλγαρης	N	Σπῦρος Μῆλιος	N
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥήγας Παλαμήδης	
Νικόλ. Ἰω. Μέξης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Δεκτοῦ ἔπειτα γενομένου διὰ χειροτονίας τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνω-

τέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29 ἔχον ὅπως ὑποβληθῇ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν.

Ἀναγνωσθείσης ὕστερον τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῇ αὕτη εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν. Ἔχει δὲ αὕτη ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρουσιασθείσας ἑπομένας ἀναφοράς.

1) Τὴν ἀπὸ 26 Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 69 ἀναφορὰν τῶν συνοικισθέντων εἰς Γιαννιτζοῦ χωρίον Μακρολώμπης τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὑποσχέσεων τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις διὰ Β. Διαταγμάτων τῆς 3 Ἀπριλίου 1834 καὶ 12 Αὐγούστου 1838 ἔδωκεν αὐτοῖς συνοικισθεῖσιν εἰς Γιαννιτζοῦ διὰ παραχωρήσεως ἐθνικῶν γαιῶν, ἀτέλειαν οἰκοδομησίμου ξυλείας κλπ.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον.

2) Τὴν ἀπὸ 17 Μαΐου ε. ε. ὑπ' ἀριθ, 70 ἀναφορὰν τοῦ Γεωργίου Σεϊδάρη ἐκ Ἀεβαδείας νεοφωτίστου, δι' ἧς ἐξαιτεῖται νὰ τῷ ἀποδοθῶσι τὰ κτήματά του ὡς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἀσπασθέντος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν θρησκείαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἠγωνίσθη.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ σύμφωνα μὲ τὰ περὶ τούτου διατεταγμένα.

3) Τὴν ἀπὸ 11 Δεκεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 71 ἀναφορὰν τοῦ Χρήστου Ἀνανοπούλου λοχαγοῦ, δι' ἧς ἐξαιτεῖται τὴν εἰς τὸν κατάλογον τῶν Σεπτεμβριανῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς κατάταξίν του κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ἀνάλογον μηνιαίαν σύνταξιν, ὡς καὶ τοὺς μισθούς, οἵτινες τῷ καθυστεροῦνται ἀπὸ τὸ 1846 ἔτος, ὅτε ἐτέθη εἰς ἀργίαν.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργηθῇ ὅ,τι νόμιμον καὶ δίκαιον.

4) Τὴν ἀπὸ 10 Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ'ἀριθ. 72 ἀναφορὰν τοῦ δημάρχου Βερβαίνων Γ. Παπαδοπούλου, δι' ἧς ἐξαιτεῖται τὴν βελτίωσιν τῆς σημερινῆς καταπάτσεως τοῦ δήμου διὰ τῆς προσλήψεως τοῦ πλησίον κειμένου χωρίου Μαυρικίου καὶ προσαρτήσεως τούτου εἰς τὴν Μαντινείαν, καὶ διὰ τῆς ἀποδόσεως εἰς τὸν δῆμον τούτον τοῦ χειμερινοῦ του ὁρίου Ζαβίτσης καὶ Ξηροπηγάδου, κλ.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθύνῃ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον.

5) Τὴν ἀπὸ 12 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 73 ἀναφορὰν παλαιῶν τινων Λιβαναίων ἰδιοκτητῶν τῶν κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ οἰκιῶν, ἐργαστηρίων καὶ οἰκοπέδων, δι' ἧς ἐπικαλοῦνται τὴν μεσολάβησιν τῆς Γερουσίας περὶ ἐπιεικεστέρας ἐφαρμογῆς τῶν ἀφορώντων τὸν καλλωπισμὸν τῆς πρωτευούσης μέτρων, δι' ὧν ἐπιβαρύνονται μὲ ἐπαχθῆ φορολογίαν.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν δέουσαν θεραπείαν.

6) Τὴν ἀπὸ 27 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 92 ἀναφορὰν Στρατιωτικῶν τινων συνταξιούχων κατοίκων Χαλκίδος ἐξαιτουμένων τὴν αὔξησιν τῆς συντάξεως των ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως, χάριν τῆς ὁποίας κρίνθη καὶ ὁ μισθὸς τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον

7) Τὴν ἀπὸ 12 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 93 ἀναφορὰν τῶν καταδίκων τῶν ἐν Ναυπλίῳ ποινικῶν φυλακῶν, δι' ἧς ἐπικαλοῦνται τὴν προστασίαν καὶ τὴν μεσιτείαν τῆς Γερουσίας εἰς τὴν Α. Μ. ὅπως τοῖς δοθῇ Β. χάρις.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργεῖον.

8) Τὴν ἀπὸ 22 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 94 ἀναφορὰν τοῦ Δημητρίου Ἰωάννου παλαιοῦ στρατιωτικοῦ, ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἓν ζεῦγος πρὸς μεταβίβασιν τοῦ κατασταθέντος παραλυτικοῦ.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ τεθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου ἐν τοῖς ἀρχείοις.

9) Τὴν ἀπὸ 28 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 100 ἀναφορὰν τοῦ Γεωργίου Α. Καρπετᾶ ἐμπόρου ἐν Ἰμβραΐλᾳ παραπονουμένου κατὰ τοῦ ὑποπροξένου Ἰβραΐλας ὡς μὴ ὑπερασπισθέντος τὰ συμφέροντά του τόσον ταύτου ὅσον καὶ τῶν ἐν Δακίᾳ προξενικῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον.

10) Τὴν ἀπὸ 27 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 115 ἀναφορὰν

τῆς Μεταξιᾶς χήρας Δ. Ὀλυμπίου, δι' ἧς ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν καὶ προικοδότησιν τῆς θυγατρός της Ἀσπασίας χάριν τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεων καὶ θυσιῶν τοῦ συζύγου της.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον.

11) Τὴν ἀπὸ 27 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 116 ἀναφορὰν τοῦ Καραζήσου Κωνσταντίνου παλαιοῦ στρατιωτικοῦ ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, ὅπως δι' αὐτῆς δυνηθῇ νὰ ὑπανδρεύσῃ τὴν ἀρραβωνισμένην κόρην του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ τεθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου ἐν τοῖς ἀρχείοις.

12) Τὴν ἀπὸ 30 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 117 ἀναφορὰν τοῦ Νικολάου Κ. Στρατηγοπούλου, δι' ἧς ἐκθέτει παραβιάσεις τινὰς λαβούσας χώραν κατὰ τὴν τελευταίαν δημοπρασίαν τῆς μεταφορᾶς τῶν ταχυδρομικῶν σάκκων διὰ τὸ 1860, παρατηρήσεις περὶ προλήψεως τῶν τοιούτων παραβιάσεων, καὶ προτάσεις περὶ καταργήσεως τοῦ ὑπάρχοντος καὶ καταρτισμοῦ νέου συστήματος ταχυδρομικοῦ εὐρελιμωτέρου.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον.

13) Τὴν ἀπὸ 20 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 118 ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Ἀγᾶ τῆς Φθιώτιδος παραπονουμένων κατὰ τῆς ἀδιαφορίας τῶν ἁρμοδίων ὑπουργῶν διὰ τὴν παρὰ τοῦ Εὐαγγέλη Κοντογιάννη καταπάτησιν τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, βοσκημάτων καὶ μωραιοδένδρων καὶ τὴν ἀποβολὴν των ἐκ τῆς καλλιεργείας καὶ νομῆς τούτων.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ λάβῃ τὴν δέουσαν πρόνοιαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Μαΐου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπή.

Ἀδὰμ Δούκας, Γ. Παπαηλιόπουλος,
Λ. Μαυρομιχάλης, Ν. Μαυρομμάτης.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀ. Γρηγοριάδης.
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 13 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀκόλουθον ἔπειτα τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας εἶπε.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 133 τοῦ περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου διορίζεται κατ' ἔτος Ἐπιτροπὴ ἐκ δύω Γερουσιαστῶν καὶ δύω Βουλευτῶν ἥτις ἐξελέγχει τὸ Καθημερινὸν καὶ τὸ Καθολικὸν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, μετὰ δὲ τὴν ἐξέλεγξιν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβάλλει τὰς ἐργασίας ταύτας εἰς τὰς Βουλάς, ἀλλ' οὔτε τὸ ὑπουργεῖον ὑπέβαλλε ποτὲ τοῦτο οὔτε αἱ Ἐπιτροπαὶ ἀνήγγειλον εἰς τὸ Σῶμα τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, αἵτινες συντείνουν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ ἰδίως τῶν ἀπολογισμῶν. Ὅθεν παρακαλοῦνται τὰ κατὰ καιροὺς διορισθέντα μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν νὰ δώσωσιν εἰς τὸ Σῶμα τὰς ἀναγκαίους πληροφορίας· προσέτι, ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ κράτους τοῦ ἔτους 1858 καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ 1859, καὶ ἐπειδὴ κατεπείγει ὁ καιρὸς διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους 1861, τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν νὰ πέμψῃ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας τὰς ἑπομένας πληροφορίας χάριν εὐκολίας καὶ ἐπιταχύνσεως τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ μνησθέντος προϋπολογισμοῦ.

α') Ἐξ ὅλων ἐν γένει τῶν Δημοσίων καὶ Ἐκκλησιαστῶν εἰσοδημάτων τοῦ 1858 ἔτους, πόσα χρήματα εἰσεπράχθησαν μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1859, καὶ πόσα ἀπὸ κλεισμένας χρήσεις τῶν προηγουμένων ἐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ γίνεται γνωστὸν τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῆς εἰσπράξεως τοῦ 1858 καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς χρήσεως αὐτοῦ.

β') Πόσον εἶναι τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων ἐκ τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων τοῦ 1857, πόσον τοῦ 1858, καὶ εἰ δυνατὸν πόσον τοῦ 1859. Τὰ αὐτὰ ἐπίσης καὶ ἐκ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν.

γ') Πόσον ἐβεβαιώθη τὸ ποσὸν τοῦ φόρου τῶν σύκων τὸ 1859, καθότι δὲν ἐμπεριέχεται εἰς τὸν εἰσαχθέντα προϋπολογισμὸν εἰς τὴν Βουλήν.

δ') Ἐκ τῶν μερισμάτων τῶν μετοχῶν διαφόρων ἑταιριῶν

πόσα χρήματα εἰσεπράχθησαν ἐξ ἑκάστης αὐτῶν τὸ 1858 καὶ πόσον τὸ 1859.

ε') Ἐκ τῶν καθυστερημάτων ἀπὸ Ἐκκλησιαστικὰ κτήματα πόσα εἰσεπράχθησαν τὸ 1857, πόσα τὸ 1858 καὶ πόσα τὸ 1859.

ς') Πόσα χρήματα εἰσεπράχθησαν τὸ 1857 ἀπὸ ἔσοδα κλεισμένων χρεώσεων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, πόσα τὸ 1858, καὶ εἰ δυνατὸν πόσα τὸ 1859.

ζ') Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1858 ἐπεψηφίσθη ὁλικὸν ποσὸν ἐξόδων ἐκ . . . . . Δραχ. 17,947,789:11

Εἰς βάρος δὲ τοῦ αὐτοῦ προϋπολογισμοῦ ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωτικαὶ καὶ ἔκτακτοι πιστώσεις τὸ 1858 καὶ 1859 . . . Δραχ. 6,274,674:28

Ὁλικὸν ποσὸν » 24,222,463:39

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὁλικοῦ ποσοῦ πόσα ἔμειναν ἀπραγματοποίητα καὶ ἠκυρώθησαν ἢ μετεφέρθησαν, τυχόν, εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1859.

η') Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1859 ἐπεψηφίσθη ὁλικὸν ποσὸν ἐξόδων ἐκ . . . . . Δραχ. 19,451,539:57

Ἐχορηγήθησαν εἰς βάρος τούτου ἀναπληρωτικαὶ καὶ ἔκτακτοι πιστώσεις τὸ 1859 καὶ ἕως 12 Μαΐου 1860 . . . . Δραχ. 4,999,154:97

Ὁλικὸν ποσὸν Δραχ. 24,450,694:54

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὁλικοῦ ποσοῦ πόσα ἔμειναν ἀπραγματοποίητα μέχρι τῆς 14 Μαΐου 1860 κατὰ Κεφάλαιον καὶ Ἄρθρον.

Προσθέτω δὲ ὅτι ὁ εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Γερουσίαν ἀπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1852 δὲν διενεμήθη εἰς τοὺς Γερουσιαστὰς διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν εἶναι τυπωμένος, ὅθεν νὰ διατάξῃ τὸ γραφεῖον τὴν τύπωσιν αὐτοῦ, ἂν δὲν ἔχῃ τὸ ὑπουργεῖον τὰ ἀναγκαιοῦντα ἔντυπα καὶ νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς Κυρίους Γερουσιαστάς.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίκος ὅτι ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ἦναι μέλος μιᾶς τῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῶν βιβλίων τοῦ Γενικοῦ λογιστηρίου καὶ παρατηρεῖ ὅτι διὰς μετέβησαν τὰ μέλη ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ προέδρου αὐτῆς πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἐξελέγξεως εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πράξωσι τι, προτείναντος τοῦ Κ. Διευθυντοῦ ὅτι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὑποβάλῃ ὑπὸ ἐξέλεγξιν τὰ βιβλία ὡς μὴ ὄντα συμπληρωμένα.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παπασακάκης ὡς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ὅτι καὶ οὗτος μετέβη εἰς τὸ λογιστήριον καὶ ἤκουσεν εἰς ἀπάντησιν τὴν παρατήρησιν ὅτι τὰ βιβλία δὲν εἶναι ἕτοιμα πρὸς τὴν ἐξέλεγξιν κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Β. Διατάγματος, διότι κατὰ τὸν Νόμον δὲν ἐπεστράφησαν εἰς τὸ λογιστήριον ἐκ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπεξεργασίας τῶν λογαριασμῶν· ἠρώτησε δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὸν ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἤκουσε τὴν ἀπάντησιν ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ τι εἰμὴ μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Μετὰ ταῦτα ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε ἵνα σταλῇ ἡ ἀγόρευσις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν διὰ νὰ συμμορφωθῇ καὶ στείλῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὰ ζητούμενα.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν πεντήκοντα χιλιάδων τακτοποιήσεως εἰς τὸ Κερ. 20 προκαταβολαὶ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1860 πρὸς χορήγησιν τῆς ποσότητος ταύτης λόγῳ δανείου εἰς τὸν ἀντιναύαρχον καὶ Γερουσιαστὴν Κ. Α. Κριεζῆν, ἔχον ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον χορηγεῖται τῷ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν ὑπουργείῳ ἔκτακτος πίστωσις δρ. 50,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους.

Ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ νομοσχεδίου τούτου διαφαίνεται καθαρώτατα ὁ σκοπός, πρὸς ὃν ἡ προκειμένη πίστωσις χρησιμεύσει, ἐκτενέστερον δὲ περὶ αὐτοῦ ἐπραγματεύθην ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, ἧς ἀντίγραφον ἐπισυνάπτεται.

Ἡ Κυβέρνησις, σπεύσασα νὰ παράσχῃ τὴν ἀρωγήν της ἐνὶ τῶν διασημοτέρων πρωταθλητῶν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἡμῶν, οἷος ὁ Γερουσιαστὴς καὶ ἀντιναύαρχος Κ. Α. Γ. Κριεζῆς, πέποιθεν ἀδιστάκτως, ὅτι καὶ παρ' ὑμῖν, Κύριοι, πρόθυμον θέλει εὕρει τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῆς πράξεώς της αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι τῇ 13 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΘ. Α. ΜΙΛΟΥΑΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμορρόνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν πεντήκοντα χιλιάδων ἀριθ. 50, 000, ταμευομένη ὑπὸ Κεφ. 20 «Προκαταβολαὶ» τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου.

Ἄρθρον 2. Τὸ ἀνωτέρω ποσὸν προκαταβληθήσεται τῷ Γερουσιαστῇ καὶ ἀντιναυάρχῳ Α. Γ. Κριεζῇ, ἐπὶ κρατήσει δραχμῶν πεντακοσίων ἀριθ. 500 κατὰ μῆνα ἐκ τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ μέχρι τελείας ἐξοφλήσεως. Ἐὰν δ' ἐπὶ τοῦ τεταρτημορίου τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ ἤθελον ἐπιβῆ κατασχέσεις τρίτων τινῶν, τὸ δημόσιον λαμβάνον συμμέτρως τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ ἐκ τοῦ κατασχεθέντος ὑπὸ τρίτων τεταρτημορίου, θέλει κρατεῖ αὐτοδικαίως ἐκ τῶν λοιπῶν τεταρτημορίων τῶν μνησθεισῶν ἀποδοχῶν τὸ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ μηνιαίου ποσοῦ τῶν πεντακοσίων δραχμῶν ὑπόλοιπον μέρος. Καθ' ἣν δὲ περίπτωσιν αἱ ἀποδοχαὶ τοῦ ἀντιναυάρχου Κριεζῆ δὲν ὑπερβαίνουσι τὴν γερουσιαστικὴν ἀποζημίωσιν του, ἡ κράτησις θέλει περιορίζεσθαι ἐπὶ μόνου τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ἐτησίας ἀποζημιώσεώς του.

Ἄρθρον 3. Πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ δημοσίου διὰ τὴν προκειμένην προκαταβολήν, ἐγγραφήσεται δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου ὑποθήκη ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ Α. Γ. Κριεζῆ, ἀσφαλίζουσα τὴν ἀπαίτησιν τοῦ δημοσίου. Πρὸ τῆς ἐγγραφῆς δὲ τῆς ὑποθήκης δὲν θέλει χορηγηθῆ αὐτῷ ἡ προκαταβολή.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα γενῇ ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου τούτου κατὰ τὴν αὔριον.

Ὁ αὐτὸς Κ. ὑπουργὸς ἀνέγνω ὕστερον τὸ Νομοσχέδιον περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, ὅπως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐτροποποιήθη, ἔχουσι δὲ αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἐπενεχθεῖσαι τροπολογίαι μετὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Συζητηθέντος καὶ ἐπιψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, τὸ ὁποῖον ἡ Γερουσία ἐσυζήτησε καὶ ἐπεψήφισε κατὰ τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς τὰς 26, 27 καὶ 29 φεβρουαρίου 1, 2, 3 καὶ 4 Μαρτίου τ. ἐ. θέτω αὐτὸ ἐκ νέου ὑπ' ὄψιν τῆς Γερουσίας, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν ταχεῖαν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν αὐτοῦ μόνον ὡς πρὸς τὰς ἐπενεχθείσας τροποποιήσεις, ἃς ἐπέφερεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ Βουλή.

Ἀθήνησι τῇ 13 Μαΐου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Τροπολογίαι ἐπενεχθεῖσαι ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ περὶ Στρατιωτικῆς ποινικῆς Νομοθεσίας Νομοσχεδίου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 17. Εἰς τὸν τελευταῖον § τοῦ ἄρθρου τούτου ἐν τέλει αὐτοῦ, ἀντὶ « ἐκτὸς κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, ἕνεκα κωλύματος, δι' αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ ἐγκεκριμένου », ἐγένετο « ἐκτὸς κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ἕνεκα ὡρισμένου κωλύματος, ἐγκεκριμένου δι' αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ » προσετέθη δηλαδὴ ἡ λέξις «ὡρισμένου» πρὸ τοῦ κωλύματος καὶ ἀφῃρέθη ἡ λέξις « τοῦ ἰδίου » πρὸ « τοῦ ὑπουργοῦ ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 18. Εἰς τὸν τελευταῖον § τοῦ ἄρθρου τούτου ἀντὶ τῆς τελευταίας φράσεως « ὁ φρούραρχος ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου» ἐτέθη « ὁ φρούραρχος δι' αἰτιολογημένης ἐκθέσεώς του ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 ». Ἐγένετο δὲ ἡ παραπομπὴ εἰς τὸ ἄρθρον

7, διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο διαλαμβάνει τίνες δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἀντὶ τῶν κωλυομένων.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 21. Ἀντὶ τοῦ «ἐκ πλαγίου δὲ ἐν τετάρτῳ καὶ πληρεστέρῳ βαθμῷ δὲν δύνανται νὰ ὦσι μέλη τοῦ αὐτοῦ Στρατοδικείου» ἐτέθη «ἐκ πλαγίου δὲ μέχρι τετάρτου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ δὲν δύνανται κτλ.».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 27. Ἀντὶ «τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἐπίσης προεδρεύεται ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων, ὑπὸ ὁμοιοβάθμων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ὁσάκις τοῦτο εἶναι δυνατὸν» ἐτέθη «τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ὁσάκις καθίσταται ἐρικτὸν προεδρεύεται ἐπίσης ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου ἢ, ἐν ἐλλείψει τούτων, ὑπὸ ὁμοιοβάθμων τοῦ πολεμικοῦ Ναυτικοῦ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 40. Ἀντὶ «δύνανται ὅμως νὰ διατάξωσι τὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων ἢ πειστηρίων, ὁσάκις δὲν πρέπει νὰ δημευθῶσι ταῦτα, κατὰ τὸν νόμον», ἐτέθη «διατάττουσι δὲ τὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων καὶ πειστηρίων, ὁσάκις ταῦτα δὲν πρέπει νὰ δημευθῶσι κατὰ τὸν Νόμον, ἢ δὲν πρόκειται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πειστήρια ἐν ἄλλῃ δίκῃ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 46. Ἐν τέλει αὐτοῦ ἀντὶ «τῶν ἄρθρων 238 § 4 καὶ 5» ἐτέθη «ἐξαιρέσει τῶν ἄρθρ. 238 § 4» διλ. παρελείφθη ὁ § 5, ὡς περιττός.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 47. Μετεβλήθη τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπὸ τῆς λέξεως «παραπέμπεται δὲ» τοῦ § Α' μέχρι τέλους τοῦ 3 § τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡς ἑξῆς.

«Ἐπὶ πράξεων δὲ, τιμωρουμένων μὲ τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς ποινῆς βικάζει πρῶτον τὸ Στρατοδικεῖον. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρώην δικάσαντος δικαστηρίου ἦναι καταδικαστική, τὸ μετὰ ταῦτα δικάζον δικαστήριον ἐπιβάλλει μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ παραβιασθέντος Νόμου ὁριζομένην ποινήν, μετριαζομένην ὅμως ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῆς προεπιβληθείσης ποινῆς συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου 109 τοῦ Ποιν. Νόμου, μέχρι τοσούτου, ὥστε ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει, ἡ μετριαζομένη αὕτη ποινή, προστιθεμένη εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ πρώτου δικάσαντος δικαστηρίου ἐπιβληθεῖσαν νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου ἐπιβαλλομένης ποινῆς. Ἐπὶ δὲ διαφόρου εἴδους ποινῶν, τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς βαρυτέρας.»

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 58. Μετὰ τὸ «6) ἡ ἀναιρεσιδίκτης» προσετέθη «ὁσάκις δὲ προτείνεται λόγῳ ὕλης καὶ ἐὰν δὲν προϋτάθη ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου».

Ἐπὶ τοῦ δ) «ἀντὶ ἡ παράβασις ἢ παράλειψις τύπου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου» ἐτέθη «ἡ παράβασις ἢ παράλειψις ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου ἢ οὐσιώδους τύπου».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 69. Διεγράφη ἡ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄρθρου τούτου ἑξῆς φράσις· «προσκαλοῦσι τοὺς ἐξεταζθέντας νὰ ὑπογράψωσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν καὶ, ἂν δὲν δύνανται ἢ ἀρνοῦνται νὰ ὑπογράψωσι γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν αὐτῇ» ὡς περιττόν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 77. Εἰς τὸν α) §. «Ἀντὶ τὴν ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικίας τοῦ γραμματέως κοινοποίησιν» ἐτέθη «τὴν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ γραμματέως κοινοποίησιν».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 81. Ἐξηλείφθη ἡ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ὑπάρχουσα λέξις «τῶν Ἑρετῶν».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 82. Ἀντὶ τῆς τελευταίας φράσεως τοῦ § 1 «ἐὰν δὲ συνελήφθη, κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως» ἐτέθη· «ἐὰν ὁ ὑπουργὸς διέταξε τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, διατάττει συγχρόνως καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνακρίσεως». Ὁ δὲ 2 § τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου συνετάχθη πρὸς σαφεστέραν κατάληψιν αὐτοῦ ὡς ἑξῆς.

«Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ὁ ὑποπτος δὲν συνελήφθη καὶ οὔτε ἐν τῇ μηνύσει ἐκτίθενται ὡρισμένα γεγονότα, οὔτε ἄλλοθεν ἐξάγονται τοιαῦτα, οὔτε ἡ εἰς τὸν καταμηνυόμενον ἀποδιδομένη πρᾶξις εἶναι κολάσιμος, ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει ἐντὸς δεκαπενθημέρου προθεσμίας ν' ἀποβλέψῃ τὴν μήνυσιν δι' ἣτιολογημένης πράξεώς του. Ἐὰν ὅμως κατόπιν προκύψωσιν ὡρισμένα γεγονότα, πρηνοούμενα ὑπὸ ποινικοῦ τινος ὅρου, ἢ δοθῇ περὶ αὐτῶν νέα μήνυσις, ἐμπεριέχουσα τοιαῦτα γεγονότα, ὁ ὑπουργὸς ἐκδίδει τὴν πρὸς ἀνάκρισιν διαταγήν του.»

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 87. Ἀντὶ τῆς ἐν τῷ τέλει φράσεως «τὴν ἐξέτασιν τῶν αὐτῶν μαρτύρων», ἐτέθη, «τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 90. Μετὰ τὴν λέξιν «καὶ εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ εἰσηγητοῦ» προσετέθησαν αἱ ἑξῆς «καὶ δημοσιεύεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 92. Ἀντὶ «κανεὶς, ἐκτὸς τῶν ἐπιστρατευμένων τὴν ἐπιστασίαν τῶν φυλακῶν δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ

εἰς τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἔτι ὄντα φυλακισμένον, εἰμὴ μόνον ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τῶν ἐπιστατῶν καὶ μόνου δι' ἄδειας τοῦ εἰσαγγελτοῦ, ἐτέθη «οὐδεὶς ἐκτὸς τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπιστασίαν τῶν φυλακείων δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἔτι ὄντα φυλακισμένον, ἐὰν δὲν εἶναι παρὼν εἰς τῶν ἐπιστατῶν καὶ ἂν δὲν ἔλαβε τὴν πρὸς τοῦτο τοῦ εἰσαγγελτοῦ ἄδειαν».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 94. Ἀντὶ «ἐὰν πρόκηται νὰ καταδικασθῇ νόθευσις ἢ πλαστογραφία δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου» ἐτέθη «ἐὰν πρόκηται νὰ γίνῃ ἀνάκρισις ἐπὶ νοθεύσει ἢ πλαστογραφίᾳ δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 99. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτροποποιήθη ὡς ἀκολούθως. «Ἐὰν ὅτε εἰσαγγελτὴς γνωμοδοτῇ καὶ ὁ Β. Ἐπίτροπος ἐκ συμφώνου προτείνῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται δι' ἡτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας νὰ ἀποφασίσῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γίνῃ κατηγορία, καὶ νὰ διατάξῃ ἐν ταυτῷ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ἐὰν οὗτος ἦναι προφυλακισμένος· ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ ὑπουργοῦ δὲν προδικάζει εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν τὴν κατ' αὐτοῦ πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως, οὐδ' ἐμποδίζει τὴν ἐκ νέου καταδίωξιν αὐτοῦ ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως, ἐὰν ἀνακαλυφθῶσι κατ' αὐτοῦ νέαι ἀποδείξεις. Ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων τούτων ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πράττει κατὰ τὸ ἄρθρον 82 καὶ ἑπ. τοῦ παρόντος Νόμου. Ἡ εἰρημένη ἀπόφασις κοινοποιεῖται εἰς τὸν Β. Ἐπίτροπον, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν εἰσαγγελτήν, καὶ καταχωρίζεται εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ ὑπουργείῳ κατοχύμενον βιβλίον. Ἐὰν ὅμως ὁ ἀπολυόμενος ζητήσῃ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἄνευ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ δι' ἀναφορᾶς του τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγήν του, ὁ ὑπουργὸς διατάττει αὐτήν».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 110. Ἐπὶ τοῦ 2 § εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ προστέθη «ἢ καὶ τῶν θορυβούντων». Ἐπὶ δὲ τοῦ 5 § ἀντὶ τοῦ «ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γίνωσι θόρυβοι ἐπὶ σκοπῷ παρεμποδίσεως τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοσύνης» ἐτέθη, «ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γίνωσιν ἐπὶ σκοπῷ θόρυβοι, παρεμποδίζοντες τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 111. Ἀντὶ τῆς ἐν τέλει αὐτοῦ φράσεως «εἰς τὴν ἀμοιβαίαν Ἀρχήν», ἐτέθη εἰς τὴν ἀμοιβαίαν δικαστικὴν Ἀρχήν».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114. Ἀντὶ «διὰ ταύτην μόνην τὴν πρᾶξιν ὁ κατηγορούμενος δύναται καὶ νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου», ἐτέθη «διὰ ταύτην δὲ καὶ μόνην τὴν πρᾶξιν τὸ Στρατοδικεῖον δύναται νὰ καταδικάσῃ τὸν κατηγορούμενον ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει κτλ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 125. Ἀντὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄρθρου τούτου φράσεως «μὴ παρόντος τοῦ Β. Ἐπιτρόπου» ἐτέθη «ἐκπροσωπουμένου τοῦ Β. Ἐπιτρόπου».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 135. Ἀντὶ τῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ πρώτου § φράσεως «ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως κλ.» ἐτέθη «ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς εἰς θάνατον καταδικαστικῆς ἀποφάσεως» προστεθῇ δηλ. ἡ λέξις εἰς θάνατον».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 145. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τούτου προστέθη ἡ φράσις «προσλαμβάνων δύο μάρτυρας ὑπέρ τοῦτο εἶναι ἐφικτόν».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 163. Ἀντὶ τῆς ἐν τῷ δευτέρῳ § φράσεως «εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἀρχὴν» ἐτέθη «εἰς τὴν ἀμοιβαίαν δικαστικὴν ἀρχήν».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 166. Ἡ ἐν τῷ πρώτῳ § τοῦ ἄρθρου τούτου λέξις «προανάκρισιν» μετεβλήθησαν τὴν ἀνάκρισιν», ὁ δὲ τέταρτος § τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἐτέθη μετὰ τὸν ὄγδοον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 173. Ἀντὶ τῆς τελευταίας τοῦ ἄρθρου τούτου φράσεως «ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης· συντάττουσι δὲ οὗτοι ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐπιδόσεως» ἐτέθη «ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης καὶ κατὰ τὰ ἄρθρα 190 καὶ 191 τῆς Ποιν. Δικονομίας συντασσομένης ἐκθέσεως περὶ τῆς ἐπιδόσεως».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 171. Ἀντὶ τῆς φράσεως «αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς Ποιν. Δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν Ποιν. ἀποφάσεων (ἄρθρ. 5,549 καὶ 550) ἐφαρμόζονται κτλ.» ἐτέθη «αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς Ποιν. Δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν Ποιν. ἀποφάσεων (ἄρθρ. 5,549 καὶ 550) καὶ αἱ διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποιν. Νόμου περὶ παραγραφῆς τοῦ ἀξιοποίνου (ἄρθρ. 119—122) ἐφαρμόζονται κλ.».

Τέλος ἡ πρὸ τοῦ ἄρθρου 228 ἐπιγραφὴ ἀντικατεστάθη διὰ τῆς ἀκολούθου «αὐτομολία ἢ λειποταξία ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ.»

Ἀπεφασίσθη δέ, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καὶ τὰς ἐπενεχθείσας τροπολογίας ἡ ἐπεξεργασθεῖσα αὐτὸ ἄλλοτε ἐπιτροπὴ τῆς Γερουσίας, καὶ κατὰ τὴν αὔριον, καθ' ἣν γε-

νάπεται ἡ συζήτησις, δώσῃ τὰς διουσας πληροφορίας εἰς τὸ Σῶμα περὶ τῶν ἐπινεχθεισῶν τροπολογιῶν.

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν ἔχοντα ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατὰ διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψηφισθὲν Νομοσχέδιον, περὶ προξενικῶν ναυτιλιακῶν τελῶν.

Ἡ μέχρι τοῦδε ἰσχύουσα διατίμησις τῶν ναυτιλιακῶν τελῶν χρῄζει μεταρρυθμίσεως, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, οἵτινες ἐξετέθησαν ἐν τῇ δικαιολογητικῇ ἐκθέσει τοῦ περὶ τῶν διοικητικῶν, δικαστικῶν, συμβολαιογραφικῶν καὶ ληξιαρχικῶν προξενικῶν τελῶν Νόμου.

Τινὲς τῶν ἐπὶ ναυτιλιακῶν ἀντικειμένων ἐνεργουμένων πράξεων ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ῥηθέντος Νόμου, ἤτοι εἰς τέλος χαρτοσήμου, διπλασιαζόμενον εἰς τὸ ἐξωτερικόν, καὶ ταύτας ἀρρᾷ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος νομοσχεδίου· αἱ δὲ λοιπαί, μὴ εἰς χαρτόσημον ὑπαγόμεναι ναυτιλιακαὶ πράξεις, ἢ μὴ, κατ' αὐτὸ, δυνάμεναι νὰ διατιμηθῶσι, περιελήφθησαν ἐν τῷ παρόντι νομοσχεδίῳ, ὅπερ καὶ τῆς νῦν ἰσχυούσης καὶ τῆς νέας Γαλλικῆς διατιμήσεως οὐσιωδῶς διαφέρει, στηρίζεται δ' ἐπὶ τῶν ἀκολούθων κυριωτέρων βάσεων:

α') Ἡ Γαλλικὴ διατίμησις παραδέχεται, διὰ τὰς πλείστας τῶν ναυτιλιακῶν πράξεων, ἐκτὸς τοῦ ἀναλογικοῦ τέλους ἐπὶ τῶν τόνων τῆς χωρητικότητος, καὶ πάγιόν τι τέλος συγχρόνως, τὸ αὐτὸ διὰ τὰ πλοῖα πάσης χωρητικότητος. Ἐν δὲ τῷ παρόντι Νόμῳ, τὸ πάγιον τέλος δὲν παρεδέχθη εἰς πάσας τὰς περιστάσεις, ἐν αἷς τὸ πλοῖον ἐστὶ τὸ φορολογούμενον, διότι θὰ ἦτο καταβλιπτικὸν τῆς μικρᾶς ναυτιλίας καὶ τῆς δι' ἡμᾶς τοσοῦτον σπουδαίας ἀκτοπορίας, δυσανάλογον ἀποτελοῦν τὴν φορολογίαν αὐτῆς πρὸς τὴν τῆς μεγάλης. Πάγιον δὲ ὡρίσθη τέλος μόνον ἐπὶ πράξεων ἀσχέτων πρὸς τὸ πλοῖον αὐτὸ καὶ τὸ αὐτοῦ μέγεθος, οἷαι αἱ ἀρρῶσαι μέρος τοῦ φορτίου ἀνεξαρτήτως τῆς ποσότητος, καὶ τοῦτο ὅμως διαιρούμενον εἰς τρεῖς κατηγορίας κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ πλοίου· αἱ ἀρρῶσαι τὸ ναυ-

τολόγιον καὶ τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὰς ἐκτάκτους περιστάσεις ἀντικαταστάσεως ἀπολεσθέντων ἐγγράφων καὶ προσωρινοῦ δι-πλώματος, ἀπαιτουμένου συνήθως εἰς τὴν μεγάλην ναυτιλίαν, τὸ πάγιον τέλος ἀπέρρωσε καὶ ἡ μέχρι τοῦδε ἡμετέρα διατίμησις.

β') Πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς κατασκευῆς πλοίων μεγάλης χωρητικότητος, ἡ φορολογία δὲν αὐξάνει ἐπέκεινα τῶν 300 τόνων. Αὐτὴ ἡ ἀρχὴ, ἐλλείπουσα ἀπὸ τῆς μέχρι τοῦδε ἡμετέρας διατιμήσεως, ὑπάρχει εἰς τὴν νεωτέραν Γαλλικήν.

γ') Ἡ μέχρι τοῦδε διατίμησις, ἀπαριθμοῦσα καὶ διατιμῶσα ἀνὰ μίαν τὰς διαφόρους πρᾶξις τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς ἀπο-βίβασιν πλοίου, προσέθετεν ἀκόμη καὶ περιληπτικῶς ἔγγραφα ἀποδημητήρια, ἃ διετίμησε εἰς πέντε λεπτὰ τὸν τόνον. Ἡ φορολογία αὕτη, ἥτις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἐπανάληψις καὶ ἀνα-δίπλασιασμὸς τῶν τελῶν, περιλαμβάνεται καὶ ἐν τῷ Νομο-σχεδίῳ τῷ προταθέντι ἐν ἔτει 1851, ὑπὸ δὲ τῆς Βουλῆς πε-ριωρίσθη εἰς τέλος πάγιον μιᾶς δραχμῆς. Ἐν δὲ τῷ παρόντι Νόμῳ πάντα τὰ κατὰ τῶν κατάπλων καὶ τὸν ἀπόπλουν πλοίου ἀναγκαῖα ἔγγραφα, περιελήφθησαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *ἔγγραφα ἀποδημητήρια*, καὶ ὑπεβλήθησαν ὁμοῦ εἰς ἓν καὶ μόνον τέλος, ἀναλογιῶν ἑκατοστῶν δεκατεσσάρων (14) τὸν τό-νον. Ὁ τοιοῦτος προσδιορισμὸς σύμφωνος πρὸς τὸν τῆς Γαλ-λικῆς διατιμήσεως, εἶναι πολὺ ἁπλούστερος, καὶ διευκολύνων μεγάλως τούς τε φορολογοῦντας καὶ τοὺς φορολογουμένους. Ὑ-πελογίσθη δὲ τὸ τέλος εἰς τρόπον, ὥστε οὐ μόνον τὰς ἤδη ἐν χρήσει, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν 1850 προταθείσας ἐλαφροτέρας διατιμήσεις, καὶ τῆς νεωτέρας Γαλλικῆς εἶναι ἐλαφρότερον, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται προφανέστατα ἐκ τοῦ ἐπισυναπτομένου πί-νακος Α.

δ') Πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, τὰ ἀπο-βαθμητήρια τέλη τῶν ἀτμοκινήτων ὡρίσθησαν εἰς τὰ δύω τρίτα σχεδὸν τῶν τελῶν τῶν λοιπῶν πλοίων.

ε') Ἐπειδὴ τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα περιπλέουσι συνήθως τὰς περὶ τὴν Ἑλλάδα ἐκτὸς ἢ ἀκτοπλοοῦντα, ἢ συμπληροῦντα ἐν διαφόροις λιμέσι τὸ φορτίον, ἢ ἐξακολουθοῦντα τὴν ἐκφόρτωσιν αὐτῶν (escale), διὰ τοῦτο ἐθεωρήθη ἐπιεικὲς καὶ τῇ ἐμπορίᾳ καὶ τῇ ναυτιλίᾳ εὐεργετικὸν, ὅταν ἐφ' ἑνὸς πλοῦ ἀπέστειλαν ἅπαξ πλήρη τὰ προξενικὰ τέλη, κατὰ τὰς ἑτέρας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοῦ καὶ ἐπ' ἐμπορίᾳ προπορίσεις, νὰ πληρώνωσι μόνον τὸ ἥμισυ περίπου τῶν τελῶν. Ἡ διάταξις αὕτη ἐλλείπει τῆς με-

χρι τοῦδε ὡς καὶ τῆς ἐν 1850 προταθείσης ἡμετέρας προξενικῆς διατιμήσεως, ὑπάρχει δ' ἐν τῇ Γαλλικῇ, ὅπου ὅμως τὸ πάγιον τέλος ἐπαναλαμβανόμενον, ἐπιβαρύνει αὐτήν.

ς'. Ὑπὲρ πλοίου ὑπὲρ τὰς 24 ὥρας προσορμιζομένου εἰς λιμένα, χωρὶς οὐδεμίαν ἐμπορικὴν ἢ ἄλλην τινὰ πρᾶξιν νὰ ἐνεργήσῃ, ἡ μέχρι τοῦδε ἰσχύουσα διατίμησις οὐδεμίαν ὁρίζει ἐλάφρυνσιν τῶν τελῶν. Τὸ ἄτοπον τοῦτο συνειδυῖα ἡ Βουλὴ τῆς πρώτης περιόδου, ἐψήφισε τὴν ἀπὸ παντὸς τέλους ἀπαλλαγὴν τῶν ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις προσορμιζομένων πλοίων. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις φοβηθεῖσα τὰς διὰ τὸ δημόσιον ταμεῖον συνεπείας τοῦ τοιούτου ριζικοῦ μέτρου, ἀπέσυρε τότε τὸ νομοσχέδιόν της. Ἐν δὲ τῷ ἐν 1850 ὑποβληθέντι νομοσχεδίῳ ἐπρότεινε διὰ τὰς τοιαύτας προσορμίσεις τὰ ἥμισυ τέλη διὰ μόνας τὰς ἐνεργουμένας πράξεις· ἂν δ' ἡ προσόρμισις ἐγένετο ἐξ ἀνωτέρας βίας καὶ διέμεινε ἧττονα τῶν 24 ὡρῶν, ἐντελῆ ἀτέλειαν. Ἡ γαλλικὴ διατίμησις ὁρίζει μικρόν τι πάγιον τέλος, εἰς τρεῖς διαιρούμενον κατηγορίας, κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ πλοίου, περιοριζόμενον δ' εἰς τὸ ἥμισυ ἂν τὸ πλοῖον οὔτε 24 ὧρας δὲν διαμένῃ εἰς τὸν λιμένα. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς εἰς τοιαύτην περίστασιν μετριάσεως τῶν τελῶν, εἶναι δικαία καὶ εὐεργετική, ἀλλὰ, δι' οὓς ἀνωτέρω ἐξεθέμην λόγους, καὶ πρὸς ὄρεξιν τῆς μικρᾶς ναυτιλίας, παρ' ἡμῖν τὸ πάγιον τέλος σκοπιμώτερον ἦθελεν ἀντικατασταθῇ δι' ἀναλογικοῦ, ὃ δὲν δύναται νὰ καταλογισθῇ ἐπὶ τῶν εἰδικῶν πράξεων, διότι, κατὰ τὴν παραδεχθεῖσαν ἀρχήν, αὗται πᾶσαι ὁμοῦ εἰς ἓν τέλος περιλαμβάνονται· ἀσημειώθη δὲ εὐτελέστατον, ἔντασις τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας ναυτιλίας ἥτις εἶναι, κατὰ μέγα μέρος, ἀκτοπλοϊκή. Ἡ ἐντελὴς ἀτέλεια τῶν τοιούτων καταπλων, ἀφαιρεῖ σπουδαῖον προξενικὸν πόρον, καὶ ἀκόμη καὶ ἐν τῇ περιπτώσει τῶν προσορμίσεων τῶν διαρκουσῶν ἧττον τῶν 24 ὡρῶν, δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς διενέξεις μεταξὺ τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ναυτιλλομένων, δι' ὃ καὶ οὔτε ἡ γαλλικὴ διατίμησις δὲν τὴν παραδέχεται.

ζ'. Τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νομοσχεδίου ὁρίζει ἰδιαίτερόν τι τέλος εἰς τινας παραλίους πόλεις δι' ἀνάγκας φιλανθρωπίας ἐπιβαλλόμενον. Τοῦτο διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκανονίσθη ἀρχαιότατα διὰ διαταγμάτων ἐπιχόντων θέσιν νόμου, εἰς ἄλλας δὲ τινας πόλεις δίδεται οἰκειοθελῶς, διότι ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνάγκη αὐτῶν, προσδιωρισμένων κυρίως εἰς ἀνακούρισιν ὀλογενῶν ἐν ἀνάγκῃ διατελούντων, καὶ ἰδίως τῆς τάξεως τῶν ναυτιλλομένων. Διὰ ταῦτα ἐνομίσθη ἀναγκαῖον νὰ περιληφθῇ καὶ ἡ διάταξις τοῦ τέλους τούτου ἐν τῷ παρόντι νομοσχεδίῳ. Ὁρίσθη δὲ κατὰ τόνον, ὅπως ἡ ὁμοιόμορφον πρὸς ἅπαν τὸ τῆς ναυτιλιακῆς φορολογίας σύστημα.

Λύται, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰσὶν αἱ βάσεις τῆς παρούσης διατιμήσεως. Ἵνα δὲ καταδειχθῇ ὁποία ἡ ἀναλογία αἱ τῆς πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε ὑπάρχουσαν, ὡς καὶ πρὸς τὴν ἐν 1850 προταθεῖσαν, προσαρτᾶται ὁ ὑπὸ στοιχ. β' πίναξ, περιέχων τὰ τέλη κατὰ τὰς τέσσαρας κυριωτέρας καὶ ὑπὸ τῶν διατιμήσεων τούτων προβλεπομένας περιπτώσεις τοῦ κατάπλου καὶ ἀπόπλου πλοίου τινός, ὃπ ρ ἐν τῷ πίνακι τούτῳ ἐξελίφθη ὡς ἔχον 200 τόνων χωρητικότητα. Τὸ δὲ τοῦ πίνακος συμπέρασμα εἶναι, ὅτι ἡ προτεινομένη διατίμησις, ἐκτὸς ὅτι κατ' ἄλλα διευκολύνει τὴν ναυτιλίαν, εἶναι καὶ πολὺ μετριωτέρα τῆς ἤδη ἐν ἰσχύϊ, ἐλαφροτέρα δὲ κατά τι καὶ αὐτῆς τῆς ἐν 1850 προταθείσης.

Τῶν ὁρίων μὴ τῶν τελῶν, οὕτως ἐλαττουμένων, ἀποδόσιν ἀνεπαρκῆ πρὸς συντήρησιν τῶν προξενείων, πρέπει νὰ μακρύνῃ ἡ πεποίθησις ὅτι αὐτὴ αὕτη ἡ ἐλάττωσις, ἐμψυχοῦσα τὴν ναυτιλίαν ἐκτὸς ὅτι ὑπηρετεῖ μέγιστον καὶ γενικώτατον εἰκὸς συμφέρον, συγχρόνως δύναται νὰ ἐχῃ ὡς τελευταίαν συνέπειαν καὶ αὐτὴν τὴν αὔξησιν τῶν προξενικῶν εἰσοδημάτων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερ. ὑπουργὸς
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Στ. Α'. Πίναξ συγκριτικὸς τῆς ἐν ἰσχύϊ πρὸς τὴν προτεινομένην διατίμησιν τῶν ναυτιλιακῶν τελῶν ἐπὶ πλοίου τόνων 200.

Α'. Περίπτωσις. Πλοῖον ἐνεργῆσαν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν τόν. 200.

α) κατὰ τὸ νομοσχέδ. Λ 14 × 200 = 28 δρ.

β') κατὰ τὴν διατίμησιν.
1. Δήλωσ. ἀρίξεως λ. 2.
2. Ἐπιθεώρ. ναυτολ. » 2.
3. Δηλωτικῶν πραγματειῶν εἰσαγομέν. » 6.
4. Δηλωτικῶν ὑγείας » 3.
5. Ἀποδημητήρια » 6.

19 × 200 = 38 Δραχ.

γ') κατὰ τὴν διατίμησιν τῶν 1850. ὡς ἐν β') 38 δρ.

Β'. περίπτωσις. Πλοῖον ἐνεργῆσαν συμπλήρωσιν φορτίου ἢ ἐκφορτώσεως τόνων 200.

α) Λ. 7 × 200 = 14 δρ. β) ὡς ἄνω δρ. 38. γ) ὡς ἐν β') 38 δρ.

Γ'. Περίπτωσις. Προσόρμισις ἄνευ ἐμπορικῆς πράξεως ὑπὲρ τὰς 24 ὥρας τόνων 200.

α) Λ. 4 × 200 = 8 δρ.

1. Δήλωσις ἀρίξεως λ. 2.
2. Ἐπιθεώρ. ναυτολ. » 2.
3. Δηλωτικῶν ὑγείας » 3. γ) ὡς ἐν β'.) 26 / 2 = 13 δρ.
4. Ἀποδημητήρια » 6.

13 × 200 = 26 Δραχ.

Δ'. Περίπτωσις. Προσόρμισις ὁμοίως ὀλιγωτέρων τῶν 24 ὡρῶν.

α) Λ. 2 × 200 = 4 δρ. β) 1. Δήλωσις ἀρίξεως λ. 2.
2. » ὑγείας » 3. γ) 0
3. Ἀποδημητήρια » 6.

11 × 200 = 22 Δραχ. (α)

Γενικὸν ἄθροισμα

α) 51

β) 124 − 22 = 102

γ) 89

α) Ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι καὶ τοὺς ὑφισταμένους ναυτικοὺς νόμους τὰ μὴ μείναντα τὰς 24 ὥρας ἐν λιμένι πλοῖα δὲν φορολογοῦνται, διότι πράξεις δὲν γίνονται ἐφ' αὐτῶν.

Στοιχ. Β'.

Διὰ 200 τόνους.

Τὸ νομοσχέδιον μετριασθέν.			Μετριασθεῖσα Γαλλικὴ διατίμησις
1) Λεπ. 14 × 200 = δρ.	28.	Λ. 16 × 200 + δρ. 4 =	36 δ.
2) 7 = »	14	Λ. 8 × 200 + » 4 =	20
3) 4 = »	8		8
4) 2 = »	4		4
	54		68

Διὰ τόνους 300.

1) 14 × 300 = »	42	Λ. 16 × 300 + δρ. 4 =	52
2) 7 = »	21	Λ. 8 × 300 + » 4 =	28
3) 4 = »	12		12
4) 2 = »	6		6
	81		98

Διὰ τόνους 150.

1) 14 × 150 = »	21	Λ. 16 × 150 + δρ. 4 =	28
2) 10 = »	10 50	Λ. 8 × 150 + » 4 =	16
3) 4 = »	6		8
4) 2 = »	3		4
	40 50		56

Διὰ τόνους 100

1) 14 × 100 = »	14	Λ. 16 × 100 + δρ. 4 =	20
2) 7 = »	7	Λ. 8 × 100 + » 4 =	12
3) = »	4		4
4) = »	2		2
	27		38

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῆ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, παρὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1860 τὰ ναυτιλιακὰ τέλη θέλουν εἰσπράττεσθαι παρ' ὅλων τῶν Πρυτανικῶν Ἀρχῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Προξενικῶν Πρακτόρων, κατὰ τὴν ἑπομένην διατίμησιν, ἥτις ἀπαρτίζει μέρος τοῦ παρόντος νόμου

Προξενικὴ Ναυτιλιακὴ Διατίμησις.

Ἐδάφιον 1. Διὰ τ' ἀποδημητήρια (1) πλοίου ἱστιοφόρου, ἐνεργήσαντος φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν ἢ καὶ ἀμφότερα, τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν 300 (2), λεπτὰ 14.

Ἐδάφιον 2. Διὰ τ' ἀποδημητήρια πλοίου ἱστιοφόρου, προσορμιζομένου πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ φορτίου ἢ τῆς ἐκφορτώ-

(1) Τὰ ἀποδημητήρια συμπεριλαμβάνουν τὸ σύνολον ὅλων τῶν διατυπώσεων καὶ ἐγγράφων ὅσα συνήθως ἀπαιτοῦνται κατὰ τὸν κατάπλουν καὶ ἀπόπλουν, ἤτοι 1) ὁρίλωσιν τῆς ἀφίξεως· 2) πιστοποίησιν ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως· 3) ὑγιεινομικὴν ἔνθεσιν· 4) ἐπιθεώρησιν τοῦ ἡμερολογίου, τῆς ἀδείας ἀναχωρήσεως, καὶ τοῦ ναυτολογίου· 5) ἐπιθεώρησιν καὶ καταχώρισιν ὁλωσιῶν εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς πραγματειῶν· 6) ὁρίλωσιν ἁπλῆς προσορμίσεως· 7) παρακαταθέσεις καὶ ἐκθέσεις παρακαταθέσεως παντὸς ἐγγράφου συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐν περιπτώσει λιποταξίας, κακουργήματος ἢ ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως, γεννήσεως ἢ ἀποβιώσεως· ὡσαύτως παρακαταθέσεις καὶ ἐκθέσεις παρακαταθέσεως πάσης διαθήκης ἢ ἀπογραφῆς γενομένης κατὰ τὸν διάπλουν, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ καταγεγραμμένων πραγμάτων· 8) τὴν ἔκδοσιν ἢ ἐπιθεώρησιν ὑγιεινομικῆς πιστοποιήσεως· 9) πᾶσαν ἔκθεσιν περὶ καταβολῆς ἢ ἐγγυοδοσίας τῶν ἀναγκαιούντων ἐξόδων διὰ τὴν ἐπάνοδον, τὴν θεραπείαν ἢ τὸν ἐνταφιασμὸν ναυτῶν ἀφεθέντων εἰς τὴν ξηράν· καὶ 10) πιστοποιητικὸν οἱουδήποτε ἀπαιτουμένου ὑπὸ τῶν ξένων ἀρχῶν διὰ τὸν ἀπόπλουν τοῦ πλοίου.

(2) Τέλος δὲν ὀφείλεται ἐπὶ τοῦ περιττεύοντος τῶν 300 τόνων.

σεώς του ἢ καὶ ἀμφοτέρων, ἐὰν ἐπλήρωσεν ἤδη τὸ ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 1 τέλος εἰς προλαβόντα λιμένα, εἰς ἕκαστον τῶν ἑπομένων λιμένων, τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν 300 (2), λεπτὰ 7.

Ἐδάφιον 3. Διὰ τ' ἀποδημητήρια ἀτμοπλοίου εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἄνω περιστάσεις, τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, λεπτὰ 10.

Ἐδάφιον 4. Διὰ τ' ἀποδημητήρια πλοίου ἱστιοφόρου ἢ ἀτμοπλοίου ἐκουσίως ἢ κατ' ἀνάγκην προσορμιζομένου, χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ ἢ νὰ ἐπιβιβάσῃ οὔτε φορτίον, οὔτε πραγματείας, οὔτε ἐπιβάτας, ἐὰν ἡ προσόρμισις διαρκέσῃ πλέον τῶν 24 ὡρῶν, τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν 300 (2), λεπτὰ 4.

Ἐδάφιον 5. Διὰ τ' ἀποδημητήρια πλοίου ἢ ἀτμοπλοίου ἐκουσίως ἢ κατ' ἀνάγκην προσορμιζομένου, χωρὶς ν' ἀποβιβάσῃ ἢ νὰ ἐπιβιβάσῃ οὔτε φορτίον, οὔτε πραγματείας, οὔτε ἐπιβάτας, ἐὰν ἡ προσόρμισις διαρκέσῃ ὀλιγώτερον τῶν 24 ὡρῶν, τέλος ἀναλογικὸν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν 300 (2), λεπτὰ 2.

Ἐδάφιον 6. Δηλωτικὸν ἐξαγωγῆς πραγματειῶν, ὁσάκις ζητήσῃ αὐτὸ ὁ πλοίαρχος, τέλος πάγιον ἐπὶ ἑκάστου τόνου μέχρι 10 τόνων, δραχ. 1, ἀπὸ 10—20 τόνων δραχ. 2, ἀπὸ 20—100 τόνων δραχ. 4, ὑπεράνω τῶν 100 τόνων δραχ. 6.

Ἐδάφιον 7. Ἀφίωσις ναυσιβλαβείας ἢ ἀβαρίας μετ' ἐξετάσεως ἢ μὴ τοῦ πληρώματος ἢ τῶν ἐπιβατῶν, τέλος ἀναλογιῶν ἐπὶ ἑκάστου τόνου, μέχρι τῶν 300 (2), λεπτὰ 5.

Ἐδάφιον 8. Μεταβολὴ ναυτολογίου (3 καὶ 4), τέλος πάγιον δι' ἕκαστον ναύτην ἐπιβιβαζόμενον ἢ ἀποβιβαζόμενον, λεπτὰ 75.

Ἐδάφιον 9. Μεταβολὴ τοῦ ναυτολογίου ἕνεκα ἐπιβιβάσεως ἢ ἀποβιβάσεως ἐπιβατῶν (3 § ε' καὶ δ'), τέλος πάγιον δι' ἕκαστον ἐπιβάτην, δραχμ. 1.

(3) ά.) Αἱ μεταβολαὶ αἱ ὑπερβαίνουσαι τὸ τρίτον τοῦ πληρώματος, δὲν ὑπόκεινται εἰς τέλος· β'), ὡσαύτως δὲν ὀφείλεται τέλος διὰ τοὺς ἀποπεμπομένους ναύτας ἢ διὰ ἄλλα ἄτομα ἐπιβιβαζόμενα ἢ ἀποβιβαζόμενα κατὰ διαταγὴν ἢ ἄδειᾳ τοῦ Προξένου.

(4) Δὲν εἰσπράττεται τέλος ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων, οὐδ' ἐπὶ τῶν πλοίων τῶν μεταφερόντων μόνον ἐπιβάτας. Τὸ τέλος πληρώνεται μέχρις ἓξ μόνων ἀτόμων ἐπιβιβασθέντων ἢ ἀποβιβασθέντων· διὰ δὲ τὰ περιττεύοντα δὲν εἰσπράττεται τέλος.

Εδάφιον 10. Έκθεσις επισκέψεως πλοίου, τέλος αναλογικόν επί ενός έκάστου τόνου, μέχρι των 300 (2), λεπ. 2.

Εδάφ. 11. Προσθήκη φύλλων εις το ημερολόγιον ή εις το ναυτολόγιον, τέλος πάγιον έκάστου φύλλου, μέχρι 100 τόνων λεπ. 50, από 100—200 τόνων δραχ. 1, και υπεράνω των 200 τόνων δραχ. 2.

Εδάφ. 12. Δι' έκάστην αντικατάστασιν, εν περιπτώσει απωλείας του ναυτολογίου, ή του ημερολογίου, ή της άδείας αναχωρήσεως, ή της υγειονομικής πιστοποιήσεως (5), τέλος πάγιον μέχρι 100 τόνων δραχ. 1, από 100 — 200 τόνων δραχ. 2, υπεράνω των 200 τόνων δραχ. 4.

Εδάφ. 13. Ωσαύτως δι' έκδοσιν προσωρινού διπλώματος, εν περιπτώσει απωλείας του οριστικού, τέλος πάγιον δραχ. 1.

Εδάφ. 14. Διά προσωρινόν δίπλωμα μετά ναυτολογίου εκδιδόμενον, εν περιπτώσει αγοράς ξένου πλοίου, κατά το άρθρον 2 § 7 του περί εμπορικής ναυτιλίας Διατάγματος, διά να μεταβή το πλοίον εις την Ελλάδα, τέλος πάγιον μέχρις 100 τόνων δραχ. 15, από 101—200 τόνων δραχ. 25, υπεράνω των 200 τόνων δραχ. 40.

Εδάφ. 15. Δι' επιθεώρησιν της υγειονομικής πιστοποιήσεως ή των άλλων ναυτιλιακών εγγράφων, όσάκις τοιαύτη μετά την έκδοσιν των αποδημητηρίων καταστεί αναγκαία και ζητηθή υπό του πλοιάρχου, επί τη αιτήσει αυτού καταχωρημένη επί χαρτής του επιθεωρητέου εγγράφου, τέλος πάγιον μέχρις 100 τόνων δραχ. 1, από 101—200 τόνων δραχ. 2, υπεράνω των 200 τόνων δραχ. 3.

Άρθρον 2. Ως προς τας λοιπάς πράξεις όσας δύνανται νομίμως να ενεργώσιν επί ναυτιλιακών υποθέσεων αι Προξενικαί Αρχαί, οι υπάλληλοι αυτών, ή οι Προξενικοί Πράκτορες, μη ρητώς διαλαμβανομένας εν τη διατυπώσει ταύτη, εφαρμόζονται αι σχετικαί διατάξεις του περί Προξενικών τελών Νόμου του ενεστώτος έτους.

Άρθρον 3. Εκτός των εν τη διατυπώσει προσδιωρισμένων τελών, το εμπορικόν Γραφείον της εν Κωνσταντινουπόλει Βασιλικής Πρεσβείας, το εν Αλεξανδρεία Γενικόν Προξενείον, καθώς και τα εν Σμύρνη, Θεσσαλονίκη, Μελίτη και Τεργέστη Προ-

(5) Η προσθήκη ή η αντικατάστασις γίνεται επί τη εγκρίσει του πλοιάρχου βεβαιουμένη και υπογεγραμμένη παρ' αυτού επί χαρτής επί του προστιθεμένου ή του προς αντικατάστασιν διδομένου εγγράφου.

ξενεία, εισπράττουσιν, επί των εις τους λιμένας εκείνους προσορμιζομένων Ελληνικών πλοίων, δύο λεπτά τον τόνον.

Το προϊόν των τοιούτων εισπράξεων δεν εισέρχεται εις το δημόσιον ταμείον, αλλά διατίθεται υπέρ των εκείσε νοσοκομείων, ή δι' ελεημοσύνας και δι' άλλους αγαθοεργούς σκοπούς, κατά τρόπον κανονισθησόμενον διά Βασιλικού Διατάγματος.

Άρθρον 4. Ουδέν άλλο δικαίωμα δύνανται επ' ουδενί λόγω αι Προξενικαί Αρχαί ή οι υπάλληλοι αυτών ή οι Προξενικοί Πράκτορες να λαμβάνωσιν επί ναυτιλιακών υποθέσεων οιονδήποτε. Πάσα είσπραξις τέλους μη ρητώς ομνυμένου εν τη Διατυπώσει ταύτη ή εν τω περί Προξενικών τελών Νόμω του ενεστώτος έτους, κατά την διάκρισιν των ανωτέρω άρθρων ωσαύτως πάσα είσπραξις τέλους ανωτέρου του νομίμου υποβάλλει τους ενεργήσαντας αυτήν εις την ποινήν της καταπτώσεως συμφώνως με τα άρθρα 461 και 462 του Ποινικού Νόμου, επιφυλαττομένου και του δικαιώματος πάσης αποζημιώσεως προς τους παθόντας.

Ο παρών νόμος ψηφισθείς υπό της Βουλής και της Γερουσίας και παρ' Ημών σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθή διά της εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκτελεσθή ως νόμος του Κράτους.

Απερατίθη δε και ενταύθα ίνα εκτυπωθή και διανεμηθή το Νομοσχέδιον και συζητηθή τούτο κατά την ελευσομένην δευτέραν.

Μετά ταύτα ο Κ. Υπουργός των Ναυτικών ανέγνω έτερον Νομοσχέδιον και την αιτιολογικήν αυτού έκθεσιν περί του Υπολογισμού των πολιτικών υπηρεσιών των αξιωματικών του ναυτικού και του στρατού της ξηράς ως χρόνου υπηρεσίας, έχοντα ως έπεται.

Προς την Γερουσίαν.

Κύριοι!

Αναβάλλομεν την τιμήν να υποβάλωμεν εις την επιψήφισιν της Γερουσίας το παρά της Βουλής επιψηφισθέν Νομοσχέδιον περί των πολιτικών υπηρεσιών των αξιωματικών του Στρατού και του Ναυτικού, των προγενεστέρων της εκδόσεως των Νόμων, των περί καταστάσεως των στρατιωτικών και ναυτικών αξιωματικών.

Οι λόγοι, οι προκαλέσαντες το είρημένον Νομοσχέδιον, εμφαίνονται εις την προς την Βουλήν έκθεσιν ημών, ής αντίγρα-

φον ἐτισυνάπτεται· ὥστε θεωροῦμεν περιττὴν ἐνταῦθα τὴν ἐπαναλῆψιν αὐτῶν.

Πεποίθαμεν δὲ, ὅτι καὶ ἡ Γερουσία θέλει παραδεχθῆ προθύμως τὸ περὶ οὗ πρόκειται Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Μαΐου 1860.

Οἱ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοὶ

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ. ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 12 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Αἱ περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν Νόμων τῶν περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ, πολιτικαὶ ὑπηρεσίαι τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν ἀξιωματικῶν πάσης τάξεως, λογίζονται ὡς ἐνεργητικὴ ὑπηρεσία καθ' ὅσον ἀρχῆ τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως, καὶ συγκαταριθμοῦνται μὲ τὰς στρατιωτικὰς ἢ ναυτικὰς αὐτῶν ὑπηρεσίας.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Μετά τινα δὲ μακρὰν συζήτησιν περὶ τοῦ σπουδαίου καὶ τοῦ κατεπείγοντος ἢ μὴ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου τῶν ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Νομοσχεδίων κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς λήξεως τῆς Συνόδου προερχομένων ἀτόπων, ὡς καὶ περὶ τῶν ἐκ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου περὶ διαρκείας τῶν Βουλευτικῶν Συνόδων ἀπαντωμένων ὀκτὼ ἡμέραι συνεπειῶν, ἀπεφασίσθη ὁμοίως καὶ ἐνταῦθα ἵνα ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ τὸ Νομοσχέδιον, καὶ κατὰ τὴν αὔριον ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητός του, ἥτις θέλει ἀποδειχθῆ ἐκ τῆς μελέτης αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἀποφασισθῆ ὁ διορισμὸς ἐπιτροπῆς.

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἀνεγνώσθη ἡ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 69 ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Γιανιτζοῦς γνωμοδότησις αὐτῆς, ἐφ' ἧς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐξέθηκεν, ὅτι, καθὼς φαίνεται, οἱ ἀναφερόμενοι μὴ εὑράντες δικαιοσύνην παρὰ τῷ ὑπουργῷ, εἰς ὃν βεβαίως προετέτριξαν, κατέφυγον ἐπὶ τέλους καὶ εἰς ἡμᾶς, οἵτινες εἴτε συντάσσομεν εἴτε ἁπλῶς διευθύνομεν τὴν ἀναφοράν των οὐδὲν ἀποτέλεσμα θὰ φέρωμεν ὡς ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε διευθυνθεισῶν ἀναφορῶν ἀπεδείχθη· διὸ καὶ προέτεινε πρὸς ἄρσιν αὐτῆς τῆς συνταγματικῆς κωμωδίας ἵνα τεθῆ εἰς ἐνέργειαν τὸ ἑξῆς μέτρον· ἀφοῦ συσταθῶσιν ἑπτὰ ἀναφορικὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀλιγορήσει, τότε διὰ νὰ τεθῆ ἓν πέρας εἰς τὴν τοιαύτην περιφρόνησιν ἡ Γερουσία δικαιοῦται νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὴν, διότι Συνταγματικὴ πολιτεία εἶναι ἡ ἁμοιβαία συμβίβασις καὶ σύμπραξις ὅλων τῶν Συνταγματικῶν ἐξουσιῶν καὶ οὐχὶ ἡ παρ' ἑνὸς καὶ μόνου κατὰ θέλησιν ἐνέργεια.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ὅτι εἰς ἅπαντα τὰ Συνταγματικὰ Κράτη αἱ Κυβερνήσεις ὑρίστανται διὰ τῆς πλειονοψηφίας, καὶ πίπτουσιν ὡσαύτως διὰ τῆς πλειονοψηφίας· ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν ἔχομεν τοιαῦτα παραδείγματα· ἐπὶ τῆς προκειμένης δὲ ἀναφορᾶς λαλῶν εἶπεν, ὅτι οἱ ἀναφερόμενοι μετέβησαν καὶ κατῴκησαν εἰς τὸ χωρίον Γανιτζοῦ ἐκ τῆς Ὀθωμανικῆς χώρας ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ νὰ τύχωσιν οἱ μόνον τῆς ἀνηκούστης ἀποζημιώσεως, ἀναλόγως τῶν κτημάτων ὅσα ἐγκατέλειπον εἰς τὸ Τουρκικὸν, ἀλλὰ καὶ ἀτελείας τινὰς ἐκ τινων φόρων, καὶ τὰ παράπονά των διὰ τοῦτο εἶναι δίκαια· ἡ σύστασις ἀναφορᾶς τινος ἔχει διπλοῦν σκοπὸν τὴν σύστασιν καὶ τὴν διεύθυνσιν, καὶ μόνον ὅταν ἀναφορά τις συσταθεῖσα δὲν ἐνεργηθῇ ζητοῦνται πληροφορίαι, ἢ ἄλλως τε ὅταν ἦναι ἀνάγκη πληροφοριῶν ζητοῦνται καὶ λαμβάνονται τοιαῦται.

Μετὰ τὰ λεχθέντα δεκτῆς γενομένης τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀναφορᾶς, ἐγένοντο ἐπίσης δεκταὶ καὶ αἱ ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 70 71 καὶ 72 ἀναφορῶν ὡς ἔχουσι.

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 73 ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Ἀθηνῶν γνωμοδοτήσεως, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐξέθηκεν· ἡ προκειμένη ἀναφορὰ οὐ μόνον ἐνθέτει παράπονα δίκαια ὡς πρὸς τὴν μὴ κατάλληλον ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ τῶν καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐπαχθῶν φόρων, εἰς τοὺς ὁποίους λόγῳ κατασκευῆς πεζοδρομίων, περιζωσμάτων, αὐλάκων λιθοστρώτων καὶ

ὑπονόμων καθεκάστην οἱ ἀναφερόμενοι ὑποκύπτουσιν, ἀλλ' ὑποδεικνύει καί τινα μέρη τοῦ Νόμου περὶ πεζοδρομίων κλπ. πλημμελῆ, καὶ ἐπικαλεῖται τὴν διόρθωσίν των διὰ τῆς προνοίας τοῦ Σώματος τῆς Γερουσίας. Ὑπάρχει διάταξίς τις ἐν τῷ Νόμῳ περὶ ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, μοὶ φαίνεται, καθ' ἣν τὰ ἐπαρχιακὰ Συμβούλια ὀφείλουν νὰ σκέπτωνται καὶ νὰ ἀναφέρωνται περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν Νόμων, ἤτοι ἂν ἡ ἐφαρμογή των ἔφερε καλὰ ἢ κακὰ ἀποτελέσματα· δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμεῖς τοιαύτας πράξεις ὑποβληθείσας τυχὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γνωρίζωμεν χάριν εἰς τοὺς ἀναφερομένους πολίτας, οἱ ὁποῖοι μᾶς δίδουν νύξιν περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ Νόμου περὶ πεζοδρομίων, ἤτοι περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ.

Τὸ πρῶτον ἄρθρον αὐτοῦ τοῦ Νόμου κανονίζει ὅτι ὁ Νομάρχης ἐκ ταῖς πρωτευούσαις τῶν Νομῶν καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Διοικ. Ἀστυνομίας ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Βασιλείου, ἀκούων καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἀρμοδίου Δημάρχου θέλει προσδιορίζει τὸ πλάτος, τὴν ποιότητα τοῦ ὑλικοῦ καὶ τὸ εἶδος τῆς κατασκευῆς τῶν πεζοδρομίων, τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ ἐπιβαρύνει τοὺς παροδίους ἰδιοκτήτας· ἀλλ' ἐνῷ ἐν συνταγματικῇ πολιτείᾳ οὐδεμία εἰσπραξις φόρων γίνεται ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, ἐνταῦθα εἷς Νομάρχης ἀποφασίζει περὶ τῆς τοιαύτης δαπάνης ἤτοι τοιούτου φόρου, ὡς καὶ περὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ καὶ τῆς εἰσπράξεως αὐτοῦ ἐκ τῶν παροδίων ἰδιοκτητῶν· καὶ ἰδοὺ ἐνταῦθα ὁρίσταται τὸ πλημμέλημα τοῦ Νόμου· ἀλλ' οἱ ἀναφερόμενοι ἐνῷ μᾶς ὑποδεικνύουν τὸ ἐλαττωματικὸν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Νόμου, ταυτοχρόνως μᾶς ἐλέγετουν ὅτι εἰς πολλὰ ἔθνη τὰ δημόσια ἔργα εἶναι κανονισμένα ἄλλως, ἤτοι κατὰ μίαν ἀναλογίαν εἰς βάρος τῶν παροδίων ἰδιοκτητῶν καὶ τοῦ Δήμου· ἀλλ' ἐδῶ ἐφαρμόζονται ἄλλως, καὶ μάλιστα εἰς πόλιν ἥτις ἀνεγείρεται διὰ δανείων βαρυτόκων· λέγουσιν ὅτι εἰς ἄλλας μεγαλοπόλεις διὰ νὰ οἰκοδομηθῶσιν οἰκοδομαὶ ἀνάλογοι τοῦ μεγέθους τῶν τοιούτων πόλεων χορηγοῦνται ἀτέλειαι ἐπί τε τῆς οἰκοδομησίμου ὕλης καὶ τῶν ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν φόρων ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ ὡς παράδειγμα ἀναφέρουσι τὸ Μόναχον· διὰ ταῦτα καὶ δι' ὅσα ἄλλα μνημονεύουσι περὶ τῆς μὴ καλῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τοιούτου Νόμου ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν, παρακαλῶ τὴν Γερουσίαν νὰ συγχωρήσῃ ἵνα ἀναγνώσω τὴν ἀναφορὰν αὐτῶν ἐκφραζόντων τὴν ὑπόθεσιν ζωηρότερον (ἐνταῦθα ἀνέγνω τὴν ἀναφοράν), ἀλλὰ διατί μόνος ὁ Διευθυντὴς τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας νὰ ἀποφασίζῃ περὶ τοῦ εἴδους τῆς κατασκευῆς καὶ τοῦ

καταλογισμοῦ τῆς δαπάνης καὶ νὰ μὴ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον ὅπερ εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν δημοτῶν; ἡ ὑπόνομος, Κύριοι, εἰς τὴν ὁδὸν σταδίου ἔχουσα τὸ αὐτὸ πλάτος καὶ βάρος μὲ τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ κατασκευασθεῖσαν ἤδη ἐξετιμίθη ἀνὰ δραχ. 40 ἢ 50, ὡς μανθάνω, καθ' ἕκαστον μέτρον, καὶ ἡ δευτέρα ὑπελογίσθη ἀνὰ δραχμὰς 80, τὰς ὁποίας ὑποχρεοῦνται ἤδη νὰ πληρώσωσιν οἱ παρόδιοι ἰδιοκτῆται, καὶ δραχ. 20 τὰς ὁποίας πληρώνει ὁ Δῆμος τὸ ὅλον ἀνὰ δραχ. 100 καθ' ἕκαστον μέτρον· ἔπειτα οἱ φόροι οὗτοι ἐπιβάλλονται εἰς βάρος τῶν παροδίων ἰδιοκτητῶν μόνων, εἰς πόλιν ἥτις ἀποτελεῖ τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἑπομένως τὴν μητρόπολιν ὁλοκλήρου τοῦ Βασιλείου καὶ εἰσπράττονται αὐθόρμητος ὅσον οἱ ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων ὅσον καὶ οἱ ἐπὶ τῶν ὑπονόμων, περιζωμάτων καὶ τῶν τοιούτων, ἐνῷ εἰς ἄλλας μεγαλοπόλεις οὐ μόνον οἱ τοιοῦτοι φόροι δὲν εἰσπράττονται ἀθρόοι, ἀλλὰ καὶ διὰ τοιούτους φόρους συνεισφέρει ὅλη ἡ πόλις, διότι ἡ καλλονὴ καὶ τὸ ὑγιεινὸν τοῦ τόπου, ἅτινα προέρχονται ἐκ τοιούτων ἔργων, ἀφορῶσιν ὅλην τὴν πόλιν· διὰ τοὺς λόγους τούτους παρακαλῶ νὰ διορισθῇ ἡμέρα τις ἵνα μᾶς δώσῃ πληροφορίας περὶ τούτου ὁ Κ. Ὑπουργός, νὰ σταλῇ δὲ ἤδη ἡ παροῦσα ἀναφορὰ συντεταμένη καὶ συνωδευμένη μὲ ἀντίγραφον τῶν παρόντων πρακτικῶν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, συνιστῶ δὲ εἰς τὴν Γερουσίαν στενῶς καὶ τὴν διόρθωσιν τοῦ Νόμου ὡς συνιστῶ αὐτὴν καὶ εἰς τὸν Κ. Ὑπουργόν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κατὰ τὸν Γαλλικὸν Νόμον ὅταν τις ἐγείρῃ οἰκίαν ἐπὶ οἰκοπέδου τινός, τότε καὶ μόνον ὑποχρεοῦται νὰ κάμῃ λιθόστρωτον πεζοδρόμιον καὶ ὑποσχρεοῦται νὰ τὸ κάμῃ διὰ πρώτην φορὰν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ δαπάνῃ, διότι ἡ ἑπομένη ἐπισκευὴ αὐτοῦ ἀνήκει ἐξ ἡμιτείας καὶ εἰς τὸν Δῆμον· ἀλλ' ἐνταῦθα κατασκευάζονται λιθόστρωτα πεζοδρόμια καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν γηπέδων, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουσιν οἰκοδομημέναι οἰκίαι, κατὰ παραβίασιν ἴσως τοῦ Νόμου, καὶ ἐπιβαρύνονται μὲ σκληρὰν φορολογίαν οἱ ἰδιοκτῆται· (ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἀνέγνω τὸν 2 § τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Νόμου δι' οὗ μνημονεύεται ἡ ὑποχρεωτικὴ κατασκευὴ πεζοδρομίου καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν οἰκοπέδων)· ἐξακολουθῶν δὲ ὁ ἀγορεύων εἶπε· παραδέχομαι δὲ καὶ τὸ λόγῳ προφάσεως προτεινόμενον ὁμοιόμορφον, ἀλλὰ παρατηρῶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ ἀνάγκη νὰ κάμωμεν τὰ πεζοδρόμια διὰ τοιούτων πολυτελῶν λίθων, οἵους ἴσως δὲν ἔχουσιν οὔτε τὰ πε-

(Πρακτ. Γερουσ. Α. Συνόδ. Γ'. Βουλευτ. Περιόδ.) 51

ζυβρίμια τῶν Παρισίων καὶ νὰ ὑποκύπτωμεν εἰς τοιαύτην σπατάλην, ἥτις ἁρπάζει τὰ χρηματικὰ ἰδιωτικὰ κεφάλαια καὶ γυμνόνει τοὺς πολίτας; διὰ ποίαν αἰτίαν νὰ μὴ ἀρίσται εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας ἡ κατασκευὴ τῶν τοιούτων πεζοδρομίων, τῶν ὁποίων ἡ φροντὶς καὶ προπάθεια εὑρίσκει ἥττονα τιμὴν εἰς τὴν κατασκεύην των; δὲν εἶναι ὀρθὸν τὸ ὅτι τοῦτο δὲν συγχωρεῖται ὡς ἀπαγορευόμενον ὑπὸ τοῦ Νόμου· τὰ πάντα ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς, καὶ τὰ πάντα εἰκολύνονται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου· ποίαν δὲ γνώμην θέλετε νὰ δώσητε ἤδη εἰς τὸν ὑπουργὸν τὸν μὴ ἀναγινώσκοντα πώποτε τοιαύτας ἀναφορὰς, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἄλλο τι χειρότερον, ἀφοῦ τὰ πάντα ὡς ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἁθλίου συστήματος πανταχόθεν καταβρέουσι;

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἀπεφασισθη νὰ ἀποσταλῇ ἡ προκειμένη ἀναφορὰ συστημένη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ συνοδευομένη μὲ ἀντίγραφα τῶν παρόντων πρακτικῶν καὶ νὰ παρουσιασθῇ ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ δώσῃ πληροφορίας.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα αἱ ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 92 93 καὶ 94 ἀναφορῶν γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐξ αὐτῶν αἱ μὲν δύω πρῶται ἐγένοντο δεκταὶ ὡς ἔχουσι, ἡ δὲ τελευταία ἐτροποποιήθη οὕτω ἐνὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ λάβῃ πρόνοιαν.

Ἀναγνωσθείσης ὕστερον τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 100 ἀναφορᾶς τοῦ Γεωργίου Α. Καρπετᾶ, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος εἶπεν· ἤκουσα πρὸ ὀλίγων στιγμῶν τὸν ἀναφερόμενον καὶ εἶδον ὅτι οὗτος ἐκφράζει μετὰ μεγίστου πόνου καὶ μεγίστης συντριβῆς τὰ παράπονά του καὶ ἐπείσθην ἀδιστάκτως ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος προφανῶς ἀδικεῖται μεγάλως· διὸ καὶ προτείνω νὰ συστηθῇ ἡ ἀναφορά του καὶ νὰ παρουσιασθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ δώσῃ πληροφορίας.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως αἱ ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 115 116 117 καὶ 118 ἀναφορῶν γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένοντο δεκταὶ αὐταὶ καθ' ὁλοκληρίαν· ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 115 ὅμως ἀναφορᾶς τῆς χήρας Δ. Ὀλυμπίου ἐξαιτουμένης ἀνάλογον σύνταξιν καὶ προίκισιν τῆς θυγατρός της, οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ ἐξέφρασαν ὅτι παραιτοῦνται νὰ διατρανώσωσι καὶ αὖθις τὰ ἀναντίρρητα δικαιώματα, ἅτινα ἔχει ἡ οἰκογένεια αὐτὴ τοῦ Δ. Ὀλυμπίου εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἔθνους ὡς πασίγνωστα καὶ ὡς μὴ εἰσακουόμενα ἐκ μέρους τῶν Κυβερνώντων.

Ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Β. Χρηστακοπούλου, ἡ Γερουσία ἀπεφάσισεν, ἵνα ὅλοι οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ

ἐντὸς τῆς παρούσης Συνόδου πληροφορήσωσι τὴν Γερουσίαν περὶ ὅλων τῶν ἀναφορῶν, αἵτινες διευθύνθησαν εἰς αὐτοὺς συστημέναι κατὰ τὴν αὐτὴν Σύνοδον· ἀντίγραφον δὲ τῆς παρούσης ἀποφάσεως νὰ κοινοποιηθῇ πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ νὰ τὴν γνωστοποιήσῃ εἰς αὐτούς.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ,

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἀδ. Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 14 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 29 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κύριος Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας ὡς μὴ καταρτισθέντα ἔτι δὲν ἀνεγνώσθησαν.

Ἀνεγνώσθη κατόπιν ὑπό τινος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἀναφορὰ Ἑρμουπολιτῶν τινων, δι' ἧς αἰτοῦσι νὰ πληρώσωσι πρὸς τὸ δημόσιον τὰ ἐν τῇ παραλίᾳ μωλωθέντα οἰκόπεδα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Βασ. μέτρου κλπ. κατὰ τὸ ἀπὸ τοῦ 1831 Βασ. διάταγμα.

Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν τοῦ περιεχομένου καὶ δώσῃ τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας.

Ἀπαγγείλαντος ἐπομένως τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν διαφόρων Νομοσχεδίων, ἀνεγνώσθη πρῶτον τὸ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 50,000, ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ ἔτος 1860, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας εἶπεν.

Ἐπὶ παρομοίου Νομοσχεδίου ἴσως δὲν ἀνέμενον τινὲς νὰ μὲ ἴδωσι λαμβάνοντα τὸν λόγον, ἀλλὰ θέλουσι μοὶ ἐπιτρέψει τοῦτο, καθόσον αἱ ἀρχαί, ἐξ ὧν ὁρμῶμαι, εἶναι ἀπόρροια τῶν παραπόνων ἅτινα ἐγείρονται καθ' ἑκάστην ἐνταῦθα, ὡς καὶ πρότινος, ἐπὶ παρομοίου Νομοσχεδίου, ἐπὶ σκοπῷ οὐχὶ τοῦ νὰ

παρεμποδίσωσι τὸ εὐεργέτημα τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐξαιρετικὸν αὐτῶν τῶν νόμων, οἵτινες γεννῶσι σκάνδαλα.

Πάντοτε, Κύριοι, ὡς δὲν σᾶς λανθάνει, ἤμην ἔνθερμος ὑπερασπιστὴς τοῦτε πνεύματος καὶ τοῦ γράμματος τῆς Συνταγματικῆς ἐκείνης διατάξεως, ἥτις λέγει, ὅτι οὐδεμία δαπάνη ἔκτακτος, οὐδεμία αὔξησις ἐξόδων δύναται νὰ προταθῇ ἐκ μέρους τῶν βουλευτικῶν σωμάτων καὶ μόνη ἡ Κυβέρνησις ἐντέλλεται νὰ προτείνῃ τοιαύτα. Ἀλλ' ἤδη, κύριοι, μετανοῶ σπουδαίως, βλέπων τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς εὐεργεσίας προτεινομένας ἐκ μέρους αὐτῆς.

Ἔχω δὲ κάτι τι πλειότερον νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν σκέψιν ὑμῶν σήμερον, ἀλλὰ δὲν ἐκτείνομαι ἐπ' αὐτοῦ.

Τοῦτο εἶναι, ὅτι προκειμένης ψηφίσεως παροιμίου Νομοσχεδίου, οὐδεὶς ἔπαινος πρέπει νὰ γίνεται ἐνταῦθα περὶ τοῦ εὐεργετουμένου προσώπου, διότι οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἀντίρρησις ἐπ' αὐτοῦ ἐκ τῆς κοινωνικῆς τοὐλάχιστον ἀβροφροσύνης, πρὸ πάντων μάλιστα τῶν εὐεργετουμένων προσώπων, τῶν ὁποίων ὅλοι ἡμεῖς ὑποτίθεται, ὅτι γνωρίζομεν καὶ τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ πᾶν εἶδος ἐκδουλεύσεων ἃς προσέφερον τῇ Πατρίδι, ὅπως καὶ τὰς ἀνάγκας, εἰς ἃς σήμερον εὑρίσκονται, καὶ τὰς ἀμοιβὰς αἵτινες τοῖς ἀπεδόθησαν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ψηφίζῃ ἕκαστος κατὰ συνείδησιν, τοὐτέστιν ἀκριβῶς ὅπως διαγράφει ὁ κανονισμὸς τοῦ σώματος· νὰ μὴ ἀφίνῃ νὰ ὑποραίνεται ὅπως δήποτε ἡ ψῆφος αὐτοῦ, ἀλλὰ σωπηλῶς καὶ λίαν μυστικῶς νὰ ῥίπτῃ αὐτὴν θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας δι' ἧς θὰ ὁδηγεῖται· διότι ὅταν ὑποραίνεται ἡ ψῆφος ἀπότινας, τότε αἱ τυχὸν μέλαιναι ἀποδίδονται πολλὰ φυσικῶς εἰς τοὺς μὴ ὑποραίνοντας αὐτήν. Καὶ δικαιοῦμαι, Κύριοι, νὰ κάμω τὰς παρατηρήσεις ταύτας, διότι εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἀπεδόθη κατὰ τὸ προλαβόν, ὡς εἶπα, Νομοσχέδιον, ὅτι ἔῤῥιψα μέλαιναν ψῆφον, ἐπειδὴ ἔκαμα τότε αὐστηρὰς παρατηρήσεις εἰς τινα ὑποδείξαντα ἐκ παραδρομῆς βεβαίως τὴν ψῆφόν του.

Περαίνων τὴν ὁμιλίαν μου λέγω, ὅτι ἀπὸ ὑμᾶς ἀναμένεται, Κύριοι, ἡ ἀκριβὴς τήρησις τῶν νόμων, καὶ παρακαλῶ, ὥστε ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ τηρηθῶσιν αἱ διατάξεις καὶ οἱ τύποι τοῦ κανονισμοῦ τοῦ σώματος.

Μετὰ ταῦτα μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐτέθη εἰς μυστικὴν ψηφοφορίαν ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ἧς ἐζήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων 30 κατὰ τριῶν (3) ὑπὲρ

τὴν ἐπιτύρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ἰω. Κολοκοτρώνου καὶ Γ. Ἀντωνοπούλου.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 1, 2 καὶ 3 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορήθη καὶ τὸ σύνολον διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ διαλογῆς γενομένης ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων 31 κατὰ 2, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 Μαΐου.

Ἐπομένως ἀνεγνώσθη τὸ ἐκ νέου ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον τῆς ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγγιος ὡς εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς εἶπεν, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὰς ἐν τῇ Βουλῇ ἐπενεχθείσας ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας δὲν παρεδέχθη καθ' ὁλοκληρίαν αὐτάς· διὸ καὶ ἐπιφέρει νέας ἐπὶ τῶν ἄρθρων 58, 110 καὶ 174, κατὰ τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς, ἣν χάριν πληροφορίας ἀνέγνω, ἔχουσαν ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπὶ τῆς πρώτης εἰσαγωγῆς ἐν τῇ Γερουσίᾳ τοῦ περὶ Στρατιωτικῆς Ποινικῆς Νομοθεσίας Νομοσχεδίου ἐπιτροπὴ σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῇ Βουλῇ γενομένας ἐπ' αὐτοῦ τροποποιήσεις, τὰς εἰσαχθείσας κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὴν Γερουσίαν, ἐθέτει πρὸς πληροφορίαν αὐτῆς τὰ ἑξῆς.

Αἱ γενόμεναι τροποποιήσεις ἀφοροῦσι τὰ ἄρθρα 17, 18, 21, 27, 40, 46, 47, 58, 69, 77, 81, 82, 87, 90, 92, 94, 99, 110, 111, 114, 125, 135, 145, 163 166, 173 174 καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ πρὸ τοῦ ἄρθρου 228. Ἔχουσι δὲ ὡς ἀκολούθως·

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 17. Εἰς τὸν τελευταῖον § τοῦ ἄρθρου τούτου ἐν τέλει αὐτοῦ, ἀντὶ « ἐκτὸς κατ' αἰτησιν αὐτοῦ, ἕνεκα κωλύματος, δι' αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ ἐγκεκριμένου », ἐγένετο « ἐκτὸς κατ' αἰτησιν αὐτοῦ ἕνεκα ὑφισταμένου κωλύματος, ἐγκεκριμένου δι' αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ » προσετέθη δηλαδὴ ἡ λέξις « ὑφισταμένου » πρὸ τοῦ κωλύματος καὶ ἀφηρέθη ἡ λέξις « τοῦ ἰδίου » πρὸ « τοῦ ὑπουργοῦ ».

Επί τοῦ ἄρθρου 18. Εἰς τὸν τελευταῖον § τοῦ ἄρθρου τούτου ἀντὶ τῆς τελευταίας φράσεως « ὁ φρούραρχος ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον δι' ἄλλου ὁμοιοβάθμου» ἐτέθη « ὁ φρούραρχος δι' ἡτιολογομένης ἐκθέσεώς του ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 ». Εγένετο δὲ ἡ παραπομπὴ εἰς τὸ ἄρθρον 7, διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο διαλαμβάνει τίνες δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἀντὶ τῶν κωλυομένων.

Επί τοῦ ἄρθρου 21. Ἀντὶ τοῦ «ἐκ πλαγίου δὲ ἐν τετάρτῳ καὶ πληρεστέρῳ βαθμῷ δὲν δύνανται νὰ ὦσι μέλη τοῦ αὐτοῦ Στρατοδικείου » ἐτέθη « ἐκ πλαγίου δὲ μέχρι τετάρτου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ δὲν δύνανται κτλ.».

Επί τοῦ ἄρθρου 27. Ἀντὶ « τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ἐπίσης προεδρεύεται ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων, ὑπὸ ὁμοιοβάθμων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ὁσάκις τοῦτο εἶναι δυνατὸν» ἐτέθη «τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ὁσάκις καθίσταται ἐφικτὸν προεδρεύεται ἐπίσης ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου ἢ, ἐν ἐλλείψει τούτων, ὑπὸ ὁμοιοβάθμων τοῦ πολεμικοῦ Ναυτικοῦ ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 40. Ἀντὶ « δύνανται ὅμως νὰ διατάξωσι τὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων ἢ πειστηρίων, ὁσάκις δὲν πρέπει νὰ δημευθῶσι ταῦτα κατὰ τὸν νόμον », ἐτέθη « διατάττουσι δὲ τὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων καὶ πειστηρίων, ὁσάκις ταῦτα δὲν πρέπει νὰ δημευθῶσι κατὰ τὸν Νόμον, ἢ δὲν πρόκειται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πειστήρια ἐν ἄλλῃ δίκῃ ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 46. Ἐν τέλει αὐτοῦ ἀντὶ « τῶν ἄρθρων 238 § 4 καὶ 5» ἐτέθη «ἐξαιρέσει τῶν ἄρθρ. 238 § 4» διὰ παρελείφθη ὁ § 5, ὡς περιττός.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 47. Μετεβλήθη τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπὸ τῆς λέξεως « παραπέμπεται δὲ » τοῦ § Α' μέχρι τέλους τοῦ 3 § τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡς ἑξῆς.

« Ἐπὶ πράξεων δὲ, τιμωρουμένων μὲ τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς ποινῆς δικάζει πρῶτον τὸ Στρατοδικεῖον. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ πρώην δικάσαντος δικαστηρίου ἦναι καταδικαστική, τὸ μετὰ ταῦτα δικάζον δικαστήριον ἐπιβάλλει μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ παραβιασθέντος Νόμου ὁριζομένην ποινήν, μετριαζομένην ὅμως ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῆς προεπιβληθείσης ποινῆς συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου 109 τοῦ Ποιν. Νόμου

περὶ τοσούτου, ὥστε ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει, ἡ μετριαζομένη αὐτὴ ποινὴ, προστιθεμένη εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ πρώτου δικάσαντος δικαστηρίου ἐπιβληθεῖσαν νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου ἐπιβαλλομένης ποινῆς. Ἐπὶ δὲ διαφόρου εἴδους ποινῶν, τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς βαρυτέρας .»

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 58. Μετὰ τὸ « 6) ἡ ἀναμοδιότης » προστέθη « ὁσάκις δὲ προτείνεται λόγῳ ὕλης καὶ ἐὰν δὲν προϋτάθη ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου ».

Ἐπὶ τοῦ δ) « ἀντὶ ἡ παράβασις ἢ παράλειψις τύπου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου» ἐτέθη «ἡ παράβασις ἢ παράλειψις ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου ἢ οὐσιώδους τύπου ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 69. Διεγράφη ἡ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄρθρου τούτου ἑξῆς φράσις· « προσκαλοῦσι τοὺς ἐξεταζομένους νὰ ὑπογράψωσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν καὶ, ἂν δὲν δύνανται ἢ ἀρνοῦνται νὰ ὑπογράψωσι γίνεται περὶ τούτου μνεία ἐν αὐτῇ » ὡς περιττόν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 77. Εἰς τὸν α) §. « Ἀντὶ τὴν ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικίας τοῦ φυγοστράτου κοινοποίησιν» ἐτέθη « τὴν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ φυγοστράτου κοινοποίησιν ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 81. Ἐξελείφθη ἡ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ὑπάρχουσα λέξις « τῶν Ἑφετῶν ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 82. Ἀντὶ τῆς τελευταίας φράσεως τοῦ § 1 « ἐὰν δὲ συνελήφθη, κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως » ἐτέθη· « ἐὰν ὁ ὑπουργὸς διέταξε τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, διατάττει συγχρόνως καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνακρίσεως ». Ὁ δὲ 2 § τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου συνετάχθη πρὸς σαφεστέραν κατάληψιν αὐτοῦ ὡς ἑξῆς.

« Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ὁ ὕποπτος δὲν συνελήφθη καὶ οὔτε ἐν τῷ μενύσει ἐκτίθενται ὡρισμένα γεγονότα, οὔτε ἄλλοθεν ἐξάγονται τοιαῦτα, οὔτε ἡ εἰς τὸν καταμηνυόμενον ἀποδιδομένη πρᾶξις εἶναι καλέσιμος, ὁ ὑπουργὸς ὁρίζει ἐντὸς δεκαπενθημέρου προθεσμίας ν' ἀποβλέψῃ τὴν μήνυσιν δι' ἣν ἐλογημένης πράξεώς του. Ἐὰν ὅμως κατόπιν προκύψωσιν ὡρισμένα γεγονότα, προνομεύοντα ὑπὸ ποινικοῦ τινος ὅρου, ἢ δοθῇ περὶ αὐτῶν νέα μήνυσις, ἐμπεριέχουσα τοιαῦτα γεγονότα, ὁ ὑπουργὸς ἐκδίδει τὴν πρὸς ἀνάκρισιν διαταγήν του. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 87. Ἀντὶ τῆς ἐν τῷ τέλει φράσεως « τὴν

εἰσέτασιν τῶν αὐτῶν μαρτύρων », ἐτέθη, « τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 90. Μετὰ τὴν λέξιν « καὶ εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ εἰσηγητοῦ » προσετέθησαν αἱ ἑξῆς « καὶ δημοσιεύεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 92. Ἀντὶ « κανεὶς, ἐκτὸς τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπιστασίαν τῶν φυλακῶν δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἔτι ὄντα φυλακισμένον, εἰμὴ μόνον ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τῶν ἐπιστατῶν καὶ μόνον δι' ἄδειας τοῦ εἰσηγητοῦ, ἐτέθη « οὐδεὶς ἐκτὸς τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπιστασίαν τῶν φυλακῶν δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἔτι ὄντα φυλακισμένον, ἐὰν δὲν ἦναι παρὼν εἷς τῶν ἐπιστατῶν καὶ ἂν δὲν ἔλαβε τὴν πρὸς τοῦτο τοῦ εἰσηγητοῦ ἄδειαν ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 94. Ἀντὶ « ἐὰν πρόκηται νὰ καταδιωχθῇ νόθευσις ἢ πλαστογραφία δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου » ἐτέθη « ἐὰν πρόκηται νὰ γίνῃ ἀνάκρισις ἐπὶ νοθεύσει ἢ πλαστογραφίᾳ δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 99. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτροποποιήθη ὡς ἀκολούθως. « Ἐὰν ὅτε εἰσαγγελὶς γνωμοδοτῇ καὶ ὁ Β. Ἐπίτροπος ἐκ συμφώνου προτείνῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται δι' αἰτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας νὰ ἀποφασίσῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γίνῃ κατηγορία, καὶ νὰ διατάξῃ ἐν ταυτῷ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ἐὰν οὗτος ἦναι προφυλακισμένος· ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ ὑπουργοῦ δὲν προδικάζει εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν τὴν κατ' αὐτοῦ πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως, οὐδ' ἐμποδίζει τὴν ἐκ νέου καταδίωξιν αὐτοῦ ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως, ἐὰν ἀνακαλυφθῶσι κατ' αὐτοῦ νέαι ἀποδείξεις. Ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων τούτων ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πράττει κατὰ τὸ ἄρθρον 82 καὶ ἐπ. τοῦ παρόντος Νόμου. Ἡ εἰρημένη ἀπόφασις κοινοποιεῖται εἰς τὸν Β. Ἐπίτροπον, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν εἰσηγητήν, καὶ καταχωρίζεται εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ ὑπουργείῳ κρατούμενον βιβλίον. Ἐὰν ὅμως ὁ ἀπολυόμενος ζητήσῃ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἄνευ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ δι' ἀναφορᾶς του τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγήν του, ὁ ὑπουργὸς διατάττει αὐτήν ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 110. Ἐπὶ τοῦ 2 § εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ προσετέθη « ἢ καὶ τῶν θορυβούντων ». Ἐπὶ δὲ τοῦ 5 § ἀντὶ

τοῦ « ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γίνωσι θόρυβοι ἐπὶ σκοπῷ παρεμποδίσεως τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοσύνης » ἐτέθη, « ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γίνωσιν ἐπὶ σκοπῷ θόρυβοι, παρεμποδίζοντες τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 111. Ἀντὶ τῆς ἐν τέλει αὐτοῦ φράσεως « εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἀρχήν », ἐτέθη εἰς τὴν ἀρμοδίαν δικαστικὴν Ἀρχήν ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114. Ἀντὶ « διὰ ταύτην μόνην τὴν πρᾶξιν ὁ κατηγορούμενος δύναται καὶ νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου », ἐτέθη « διὰ ταύτην δὲ καὶ μόνην τὴν πρᾶξιν τὸ Στρατοδικεῖον δύναται νὰ καταδικάσῃ τὸν κατηγορούμενον ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει κτλ ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 125. Ἀντὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄρθρου τούτου φράσεως « μὴ παρόντος τοῦ Β. Ἐπιτρόπου » ἐτέθη « ἀπουσιαζομένου τοῦ Β. Ἐπιτρόπου ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 135. Ἀντὶ τῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ πρώτου § φράσεως « ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως κλ. » ἐτέθη « ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς εἰς θάνατον καταδικαστικῆς ἀποφάσεως » προσετέθη δηλ. ἡ λέξις « εἰς θάνατον ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 145. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τούτου προσετέθη ἡ φράσις « προσλαμβάνων δύω μάρτυρας ὁπόκτις τοῦτο εἶναι ἐφικτόν ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 163. Ἀντὶ τῆς ἐν τῷ δευτέρῳ § φράσεως « εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχήν » ἐτέθη « εἰς τὴν ἀρμοδίαν δικαστικὴν ἀρχήν ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 166. Ἡ ἐν τῷ πρώτῳ § τοῦ ἄρθρου τούτου λέξις « προανάκρισιν » μετεβλήθη εἰς τὴν ἀνάκρισιν », ὁ δὲ τέταρτος § τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἐτέθη μετὰ τὸν ὄγδοον.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 173. Ἀντὶ τῆς τελευταίας τοῦ ἄρθρου τούτου φράσεως « ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης· συντάττουσι δὲ οὗτοι ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐπιδόσεως » ἐτέθη « ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης καὶ κατὰ τὰ ἄρθρα 190 καὶ 191 τῆς Ποιν. Διονομίας συνταξομένης ἐκθέσεως περὶ τῆς ἐπιδόσεως ».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 174. Ἀντὶ τῆς φράσεως « αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς Ποιν. Διονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν Ποιν. ἀποράσεων (ἄρθρ. 5,549 καὶ 550) ἐφαρμόζονται κτλ. » ἐτέθη « αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς Ποιν. Διονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν Ποιν. ἀποφάσεων (ἄρθρ. 5,519 καὶ 550) καὶ αἱ διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποιν.

Νόμου περὶ παραγραφῆς τοῦ ἀξιοποίνου (ἄρθ. 119—122) ἐφαρμόζονται κλ.».

Τέλος ἡ πρὸ τοῦ ἄρθρου 228 ἐπιγραφὴ ἀντεκατεστάθη διὰ τῆς ἀκολούθου «αὐτομολία ἢ λειποταξία ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ.»

Ἐκ τῶν τροποποιήσεων τούτων ἡ ἐπιτροπή σας θεωρεῖ παραδεκτέας τὰς ἐπὶ τῶν ἄρθρων 17, 18, 21, 27, 40, 46, 47, 69, 77, 81, 82, 87, 90, 92, 94, 99, 110 § 2, 111, 114, 125, 135, 145, 163, 166, 173 καὶ τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς πρὸ τοῦ ἄρθρου 228, ἐξ ὧν αἱ πλεῖσται εἶναι λεκτικαί, ἄλλαι σκοποῦσι τὴν εὐχερεστέραν τῆς ἐννοίας τοῦ νόμου κατάλειψιν, ἡ δὲ τοῦ ἄρθρου 99 ὁμοία μὲν οὖσα μὲ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας προταθεῖσαν ὡς σύμφωνον μὲ τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως, προνοεῖ συγχρόνως καὶ περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς τύχης ἐπὶ ὑποδίκου στρατιωτικοῦ, ἐπιτρέπουσα διὰ τοῦ τελευταίου προσθέτου παραγράφου εἰς αὐτὸν νὰ ζητῇ ἐντὸς 8 ἡμερῶν τὴν εἰς δίκην παραπομπήν του, ὅτε ὁ ὑπουργὸς ὑποχρεοῦται νὰ διατάττῃ αὐτήν.

Δὲν θεωρεῖ δὲ ἡ ἐπιτροπή σας παραδεκτέας τὰς γενομένας τροποποιήσεις ἐπὶ τῶν ἄρθρων 58 110 § 4 καὶ 174 ἀντὶ δὲ τούτων προτείνει τὰς ἀκολούθους.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 58. Ἀντὶ Ε) ἡ ἀναμοδιότης· ὁσάκις δὲ προτείνεται λόγῳ ὕλης καὶ ἂν δὲν προὐτάθη ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου «νὰ τεθῇ «Ε) ἡ ἀναμοδιότης καὶ ἂν κατὰ πρῶτον προτείνεται ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου», διότι εἰς τὰς ποινικὰς καὶ ἡ λόγῳ προσώπου ἀναμοδιότης θεωρεῖται τῆς δημοσίας τάξεως καὶ δύναται νὰ προταθῇ καὶ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ Δικαστηρίου. Οὕτως ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν Ποινικήν μας Δικονομίαν καὶ οὕτως ἔχει ὁ Γάλλος εἰς τὴν ποινικὴν αὐτοῦ Στρατ. Νομοθεσίαν.

Ἀντὶ δὲ τῆς φράσεως «δ) ἡ παράβασις ἢ παράλειψις ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου ἢ οὐσιώδους τύπου» νὰ τεθῇ «δ) ἡ παράβασις ἢ παράλειψις τύπου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὑπὸ τοῦ Νόμου διατεταγμένου». Καὶ τοῦτο διότι ὁ Νόμος μὴ θέλων ν' ἀφήσῃ εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν τοῦ Δικαστοῦ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ οὐσιώδους ἢ μὴ οὐσιώδους τύπου ὥρισεν ἐν αὐτῷ τοὺς οὐσιώδεις τύπους καὶ διέταξεν αὐτοὺς ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ὥστε ἡ φράσις «οὐσιώδους τύπου» οὐχὶ μόνον παραβλάπτει τὴν οἰκονομίαν τοῦ Νόμου, ἀλλὰ καὶ καθίσταται

λίαν ἐπιβλαβής. Οὕτως δὲ ἔχει καὶ ἡ Ποινική μας Δικονομία καὶ οὕτως ἔχει καὶ ἡ Γαλλικὴ στρατιωτικὴ Ποιν. Νομοθεσία.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 110 § ε. Ἀντὶ τῆς φράσεως «ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γένωσιν ἐπὶ σκοπῷ θόρυβοι, παρεμποδίζοντες τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης» νὰ τεθῇ «ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διὰ θορύβων, παρεμποδισθῇ ἐπὶ σκοπῷ ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοσύνης» καὶ τοῦτο διότι ὁ σκοπὸς τοῦ θορυβοῦντος πρέπει νὰ ἦναι ἡ παρεμπόδισις τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοσύνης, ὁ δὲ θόρυβος ὡς μέσον· νὰ ἐπέλθῃ δὲ τὸ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα, διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐν τῷ προκειμένῳ § ποινή.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 174. Ἀντὶ «αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς Ποινικῆς Δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ποινικῶν ἀποράσεων (ἄρθρ. 5, 549 καὶ 550) καὶ αἱ διατάξεις τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου περὶ παραγραφῆς τοῦ ἀξιοποίνου (ἄρ. 119 καὶ 122) ἐφαρμόζονται κτλ.» νὰ τεθῇ, ὡς ἦτο καὶ πρότερον «αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν ποιν. ἀποφάσεων (ἄρθ. 5, 549 καὶ 550) ἐφαρμόζονται κλ.», διότι αἱ περὶ παραγραφῆς τοῦ ἀξιοποίνου διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀφορῶσι τὸ μέρος τοῦ ποινικοῦ νόμου τῆς Στρατιωτικῆς νομοθεσίας καὶ ὄχι τὴν δικονομίαν· καὶ περὶ τούτου προβλέπει ῥητῶς τὸ ἄρθρον 192 τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ἐν οἰκείῳ χώρῳ, ἤτοι ἐν τῷ ποινικῷ μέρει· διὰ τοῦτο δὲ εἶναι ἐντεῦθα ἡ προσθήκη, ἥτις ἐγένετο ὅλως ἀνοίκειος, ὡς προκειμένου περὶ ποινικῆς δικονομίας καὶ ἑπομένως μὴ ὄντος εὐλόγου νὰ γένηται μνεία ἢ μόνων τῶν διατάξεων τῆς κοινῆς Ποινικῆς Δικονομίας περὶ τῆς παραγραφῆς τῶν ποινικῶν ἀποράσεων καὶ περὶ τοῦ πότε δὲν δύναται νὰ γένῃ καταδίωξις ἀξιοποίνων πράξεων, περὶ ὧν διαλαμβάνουσι τὰ ἀνωτέρω παρατεθέντα ἄρθρα 5, 549 καὶ 550 τῆς Ποιν. Δικονομίας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Μαΐου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἀλ. Βλαχόπουλος, Κ. Προβελέγγιος,
Ἀδὰμ Δούκας, Σ. Μίλιος.

Κατόπιν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας παρετήρησεν, ἐὰν μίαν ὅλως νέαν τροπολογίαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπενεχθεῖσαν δύνανται ὑποτροπολογούμενα ἢ μᾶλλον ἀποῤῥιφθεῖσα παρὰ τῆς Γερουσίας νὰ ἐπανέλθῃ ἐκ νέου ἐν τῇ Βουλῇ.

Εἶναι ἀληθὲς, προσέθηκεν, ὅτι τοῦτο εἶναι ζήτημα λεπτο-

λογίας· διότι τὸ Σύνταγμα λέγει ῥητῶς, ὅτι πρότασις νόμου ἅπαξ ἀπορριφθεῖσα δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐντὸς τῆς αὐτῆς Συνόδου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου αἱ ἐτενεχθεῖσαι τροπολογίαι δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πρότασις Νόμου.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγιος, ὅτι ἤθελεν ἔχει δίκαιον ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ προτάσεως, ἀλλ' ἐνταῦθα γίνεται λόγος περὶ τροποποιήσεων καὶ περὶ τούτου μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα αὐτὸς ὁ κανονισμὸς τοῦ Σώματος.

Γεννᾶται δὲ τῷ ὄντι, προτέθηκεν, ἓν σπουδαῖον ζήτημα καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόῤῥιψιν ἄῤῥρου τινὸς καὶ ἐπὶ συζητήσεως αὐτοῦ εἰ; περίστασιν διαφωνίας μεταξὺ τῶν δύο Σωμάτων, καὶ περὶ τούτου ὁ κανονισμὸς ἡμῶν δὲν κάμνει λόγον· ἀλλαχοῦ ἐν τοιαύτῃ μὲν περιπτώσει συντάττεται ἔκθεσις, δι' ἧς ἕκαστον σῶμα ἐκθέτει τοὺς λόγους τῆς μὴ παραδοχῆς τῶν τροπολογιῶν, πρὸς δὲ εἰς τὰ συνταγματικὰ κράτη συστέλλονται ἐπιτροπαὶ ἐξ ἀμροτέρων τῶν σωμάτων, αἵτινες συνερχόμεναι εἰς ἓν συσκέπτονται, καὶ ἂν μὲν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τέλους, τότετροπολογεῖται ἐκ συμφώνου καὶ μένει τὸ Νομοσχέδιον· ἄλλως ἀπορῤῥίπτεται· ἀλλ' ὁ ἡμέτερος κανονισμὸς δὲν μᾶς ὑποβάλλει εἰς παρομοίας ὑποχρεώσεις· Ἑπομένως, ὡς προεῖπον, σήμερον δὲν πρόκειται νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ 18 ἄῤῥρον τοῦ Συντάγματος, ἀλλ' ἁπλῶς περί τινων τροποποιήσεων.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ὅτι τὰς ἐπενεχθείσας ἐν τῇ Βουλῇ προσθαφαιρέσεις δὲν θεωρεῖ ὡς τροπολογίας ἐπουσιώδεις, ἀλλ' ὡς οὐσιώδεις προσθήκας, αἵτινες ἐγένοντο δεκταί, προηγουμένης μακρᾶς συζητήσεως, ὅπερ σημαίνει ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ σώματος ἐκείνου διεκρίθη δι' ἐπισήμου ψηφοφορίας, καθόσον μάλιστα πρόκειται περὶ τῶν στρατοδικείων, τῶν ὁποίων τὸ ἀληθὲς ὄνομα μὲ τρομάζει, ὅταν αἰσθάνωμαι ὅτι ἀπ' αὐτοῦ δύνανται νὰ ἐκλείψωσιν αἱ ἀποχρῶσαι ἐγγυήσεις.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπεν.

Εἶναι ἀληθὲς, Κύριοι, ὅτι δὲν ἤκουσα τὴν ἀνάπτυξιν τὴν ὁποίαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔκαμεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγιος ὡς εἰσηγητής. Οὐχ' ἧττον ὅμως εἶμαι καθ' ὁλοκληρίαν σύμφωνος μετ' αὐτοῦ καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀμοιβαῖα τῶν Β. σωμάτων δικαιώματα.

Ἔρχομαι δὲ νὰ κάμω τὴν ἑξῆς παρατήρησιν. Ὅτι ἐὰν ἡ Γερουσία ἤτις μετὰ πολλὴν σκέψιν παρεδέχθη ἓν Νομοσχέδιον καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ Βουλὴ ἑτέρωσε ἐπέτρεψε τὰς τροπολογίας της, ἤθη δὲ

ἐπιτροπολογοῦμεν καὶ πάλιν ἡμεῖς αὐτὸ, ἐὰν ἐπανέλθῃ ἐκεῖ, εἶναι ὑποψία μήπως ἐγερθῶσι δυσχέρειαι τινὲς ἐν τῷ ἑτέρῳ περιβόλῳ, τὰς ὁποίας δὲν ἠξιούρομεν πῶς θέλομεν διεξέλθει καθόσον, ὡς εἶπεν ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγιος, οὔτε τὸ Σύνταγμα οὐδ' ὁ κανονισμὸς ἡμῶν προβλέπει τι.

Τὸ κατ' ἐμὲ λοιπὸν θεωρῶ καλὸν νὰ μὴ σπεύδωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, ἀλλὰ νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ προκειμένου μέχρι τῆς δευτέρας, διὰ νὰ μᾶς δοθῇ ὁ καιρὸς καὶ σκεφθῶμεν, ἀφοῦ μάλιστα τυπωθῶσιν αἱ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς πρώην ἐπιτροπῆς προσφερθεῖσαι πληροφορίαι, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς φωτισμὸν ἡμῶν, καθόσον πρόκειται ἴσως νὰ προσβάλωμεν ἀποφάσεις ἄλλου σώματος, καὶ διάλογα παράδοξον, ὡς εἶπα, νὰ γεννηθῶσι δυσχέρειαι σπουδαῖαι, ἐλλείποντος τοῦ κανονισμοῦ τοῦ διαγράφοντος τὰς μεταξὺ τῶν δύο σωμάτων σχέσεις.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἐπιχείρησε μακρὰν ἀνάπτυξιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος τροπολογιῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὡς εἶπεν, τοῦ ὅτι, ἴσως ἐκ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν πεισθῇ ἡ Γερουσία ὅτι δὲν θέλει προσκρούσει εἰς τι, ἂν ἤθελε προβῇ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν αὐτῶν, πρὶν ἡ ἀποφατίσῃ περὶ τῆς προταθείσης ἀναβολῆς, τὴν ὁποίαν, ἐπρόσθισε, δὲν ἤθελε ποσῶς δυσκολευθῆ νὰ δεχθῇ, ἂν δὲν ἤθελε κατορθώσῃ τὸ πρῶτον.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης συμπεραίνων ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, ὅτι ὅλα τὰ σήμερον συμβαίνοντα ἄτοπα πρόεκυψαν ἕνεκα τῆς ἐπισπεύσεως μεθ' ἧς ἐπεψηφίσθη τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, μὴ δοθέντος τοῦ ἀπαιτουμένου καιροῦ πρὸς κατάληψιν αὐτοῦ, ἀφοῦ μάλιστα ἐκ πρώτης ὄψεως κατεφάνη τὸ ἐλαττωματικὸν αὐτοῦ, διότι ἡ ἐπιτροπὴ μόνη τῆς Γερουσίας ἐτροπολόγησεν ὀγδοήκοντα τόσα αὐτοῦ ἄῤθρα· καὶ μάλιστα τὸ αὐτὸ ζητεῖται καὶ σήμερον ἤτοι ἡ ἐπίσπευσις, ἐνῷ παρατηρεῖται ὅτι καὶ ἐν τῇ Βουλῇ ὑπέστη τροποποιήσεις καὶ ἤδη παρὰ τῇ Γερουσίᾳ, ὡς ἤκουσε, νέαι τροπολογίαι πρόκειται νὰ ἐπενεχθῶσι· σημεῖον ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ὡρίμασεν ἔτι εἰς τὰς χρίσεις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καθόσον τῷ ὄντι πολλοὶ δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσωσι τὴν νομικὴν αὐτοῦ ἀξίαν, καὶ ἂν ἐπὶ πολὺ μελετήσωσιν αὐτὸ, πολλῷ μᾶλλον διὰ τῆς ἁπλῆς ἐνταῦθα ἀναγνώσεως. Δι' ὃ τὸ κατ' αὐτὸν δὲν ἐμμένει μὲν ὡς πρὸς τὴν ἀναβολὴν τὴν ὁποίαν ἐπρότεινεν, ἀφοῦ ὁ χρόνος, ὡς εἶπον τινες, ἐπισπεύδει, οὐχ' ἧττον ὅμως διωμολόγησεν ὅτι δὲν δύναται νὰ πεισθῇ, ἂν ὑπάρχωσιν οἱ οὐσιώδεις

περὶ ἀκυρότητος τύποι, ἀφοῦ καὶ ἡ Βουλὴ δὲν ἐπείσθη, ἀλλ' ἐπέφερεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ τροπολογίας τινας.

Ἐνταῦθα ἐρωτήσαντος τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα, ἂν ἐπὶ τῇ καταθέσει ἑνὸς καὶ μόνου μάρτυρος τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ ἐπέλθωσιν εἰς μίαν ἀπόφασιν, διότι κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου «ἐπὶ δύο τοὐλάχιστον μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα», ἤδη δὲ ἐπειδὴ ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐξεδόθησαν ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ ἑνὸς καὶ μόνου προσώπου, ἴσως καὶ τοῦτο ἔδωκε χώραν εἰς τὴν προκειμένην τῆς Βουλῆς πρότασιν περὶ παραβιάσεως καὶ ἄλλων οὐσιαστικῶν τύπων, μὴ κατονομαζομένων εἰς τὴν ποινικὴν δικονομίαν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ὅτι ἐπειδὴ ὅλα τὰ ποινικὰ δικαστήρια δικάζουσιν ὡς ἔνορκα καὶ ἐπομένως εἰς τὴν συνείδησιν αὐτῶν ἐναπόκειται νὰ σταθμίσωσι τὴν ἀξίαν τῶν μαρτυριῶν, δύναται πολλάκις καὶ εἰς μόνος μάρτυς νὰ ἐπαρκῇ πρὸς ἔκδοσιν ἀποφάσεως.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, ὅτι δὲν ἀρνεῖται μὲν ὅτι ἡ εὐσυνείδητος κρίσις ἑνὸς δικαστηρίου εἶναι ἐκείνη ἥτις ἐπιβάλλει τὴν εἴτε ἀθωωτικὴν ἢ καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, ἔστω καὶ ἐπὶ τῇ ὁμολογίᾳ ἑνὸς μόνου μάρτυρος. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρόκειται νὰ δοθῶσι καὶ ἐγγυήσεις τινὲς ὡς πρὸς τὴν δυσχερῆ θέσιν τοῦ κατηγορουμένου, διὰ ταῦτα πρέπει νὰ πεισθῇ ἕκαστος ὅτι δύναται τὸ ἐρεθὲν ν' ἀναθεωρήσῃ τὴν δίκην, διότι δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν τοῦ πρωτοδικείου αἱ καταθέσεις τῶν ὡς ἐπουσιωδῶν ἐκληφθέντων μαρτύρων, ἐνῷ ἠδύναντο νὰ ἦσαν λίαν οὐσιώδεις.

Παρετήρησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ὅτι καὶ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια πρέπει νὰ ἔχωσι τὰς αὐτὰς ἀξιώσεις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ἐν τῇ ῥύσει τῶν στρατοδικείων ἔγκειται, ὥστε ἡ διαδικασία αὐτῶν νὰ ᾖναι μᾶλλον αὐστηροτέρα.

Ἐνταῦθα εἶπεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κολοκοτρώνης, ὅτι εἶναι ἀνάγκη μάλιστα ἕκαστος μάρτυς νὰ ἐμφανίζεται ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου διὰ νὰ καταθέσῃ τὴν μαρτυρίαν του, διότι ὑπάρχει πολλὴ διαφορὰ, ὅταν εὑρίσκεται ἀπέναντι τοῦ κατηγορουμένου καθ' οὗ ἐμαρτύρησεν, ὡς συνέβη εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον καὶ εἰς ἅπασαν τὴν οἰκογένειάν του νὰ πάθῃ ἐκ τῆς καταμαρτυρήσεως ἀνθρώπων πειθαναγκασμένων, οἵτινες ὅμως τίποτε ἐκ τῶν ὅσων ἐν γωνίᾳ κατέθεσαν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποστη-

ρίξωσιν, ἀλλὰ τὰ πάντα ἠρνήθησαν, ὅταν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου εὑρέθησαν ἀπέναντι αὐτοῦ.

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 25 ἤτοι παμψηφεὶ κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Κολοκοτρώνη καὶ Π. Παπαπολίτου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ποιν. νομοθεσίας τοῦ στρατοῦ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδάμ. Δούκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . .
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Ψύλλας	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀνας. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . . N	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Ῥῆγας Παλαμήδης . . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 1, 2, 3 μέχρι τοῦ 57 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου, ἐγένοντο ἅπαντα δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὅπως ἔχουσι.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου 58, ἀνεγνώσθη συνάμα καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς· ἐπομένως ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ χειροτονίας ὅπως ἐτροπολογήθη· ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς.

Ἄρθρ. 58. Λόγοι ἀκυρώσεως τῶν ἀποράσεων τῶν στρατοδικείων εἶναι μόνον οἱ ἑξῆς.

α.) Ἡ σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου παρὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ διατεταγμένα.

β'.) Ἡ ἀναρμοδιότης καὶ ἂν κατὰ πρῶτον προτείνεται ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου.

γ'.) Ἡ ἐσφαλμένη ἑρμηνεία καὶ ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου.

δ.) Ἡ παράβασις ἢ παράλειψις τύπου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὑπὸ τοῦ νόμου διατεταγμένου.

ε.) Ἡ παράλειψις τοῦ στρατοδικείου εἰς τὸ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπί τινος τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου αἰτήσεως ἀφορώσης τὴν ἐξάσκησιν νομίμου τινὸς δικαιώματος αὐτοῦ.

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα 59, 60, 61, μέχρι τοῦ 109 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος κατόπιν τοῦ ἄρθρου 110 ἀνεγνώσθη συνάμα καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς· ἑπομένως ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ χειροτονίας ὅπως ἐτροπολογήθη· ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς.

Ἄρθρ. 110. Οἱ ἀκροαταὶ εἰσέρχονται ἄνευ ὅπλων καὶ ῥάβδων, καὶ ἵστανται ἀσκεπεῖς καὶ ἐν σιωπῇ.

Ὁ Πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τῶν δεικνυόντων διὰ λόγου ἢ σχημάτων ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων ἢ γενομένων ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

Ἀπειθούντων δὲ, ὁ Πρόεδρος διατάττει τὴν σύλληψιν καὶ φυλάκισιν αὐτῶν μέχρι δεκαπέντε τὸ πολὺ ἡμερῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι στρατιωτικοί, καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι πολιτικοί.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ Προέδρου γράφεται εἰς τὰ πρακτικά, καὶ, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει ἐπικυρωμένου ἀποσπάσματος αὐτῆς, οἱ δεσμοφύλακες δέχονται τοὺς καταδικασθέντας εἰς τὴν φυλακήν.

Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διὰ θορύβων παρεμποδισθῇ ἐπὶ σκοπῷ ἡ ἐνεργεία τῆς δικαιοσύνης, οἱ ἔνοχοι τοιούτων θορύβων, οἱοιδήποτε καὶ ἂν ὦσι, δικάζονται παραχρῆμα καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, καὶ καταδικάζονται εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύω ἔτη.

Ἐάν τις τῶν ἀκροατῶν ἢ τῶν μαρτύρων προσβάλῃ δι' ἔργου ἢ ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ στρατο-

δικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτό, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, ἐὰν μὲν ἦναι στρατιωτικὸς οἱουδήποτε βαθμοῦ ἢ τάξεως, ἢ ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικὸν, εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς κατὰ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ· ἄλλως δὲ, εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ποινάς.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν τὰ ἄρθρα 111, 112, 113, μέχρι τοῦ 173 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου καὶ ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου 174, ἀνεγνώσθη συνάμα καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς· ἑπομένως ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ χειροτονίας ὅπως ἐτροπολογήθη, ἔχον ὡς ἑξῆς.

« Ἄρθρ. 174. Αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν ποινικῶν ἀποράσεων (ἄρθρ. 5, 540 καὶ 550) ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τούτων· ἀλλ' ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας ἄρχεται ἀφ' οὗ ὁ κατηγορούμενος συμπληρώσῃ τὸ 45 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ἐν οἱαδήποτε ἡλικίᾳ συλληφθῇ ὁ λειποτάκτης, ὁ αὐτόμολος ἢ ὁ φυγόστρατος, παραπέμπεται εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ἵνα συμπληρώσῃ, ἐὰν ἦναι δυνατὸν τὸν ὀφειλόμενον χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας του. »

Ἀνεγνώσθησαν ἑπομένως κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 175, 176, 177, μέχρι τοῦ 265 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου καὶ ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ὑπουργείας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου εἰλήφθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτό, ὅπως ἀνωτέρω ἐτροπολογήθη, διὰ ψήφων 25 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ὑπουργικῶν κατὰ πρωτόκολλον ὁμοίων τῷ ἀνωτέρῳ. Ἔχουσι δὲ τὰ τροπολογηθέντα ἄρθρα ὡς ἑξῆς.

Ἄρθρ. 17. Πᾶς διοικητὴς στρατιωτικοῦ σώματος καὶ καταστήματος τοῦ βασιλείου ὀφείλει ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κατάλογον ὅλων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν μετὰ τῶν παρατηρήσεών του· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν συντάσσει ἐκ τῶν καταλόγων τούτων γενικὸν πίνακα, περιλαμβάνων ἐν αὐτῷ τοὺς δυναμένους νὰ

ἐκπληρώσωσι ἔργα στρατοδίκου, σημειῶν αὐτοὺς κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἀρχαιότητος ἑκάστου, καὶ ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διαιρεῖ τὸν ἐγκριθέντα γενικὸν πίνακα εἰς δύο πίνακας, ἐγγράφων ἑκάστοτε, κατὰ τὰς μεταταθμεύσεις τοῦ προσωπικοῦ, τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστου στρατοδικείου σταθμεύοντας ἐν τῷ οἰκείῳ πίνακι.

Ὁ γενικὸς πίναξ μεταρρυθμίζεται, ἐγκρίσει τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὰς συμβαινούσας ἐν τῷ στρατῷ μεταβολὰς τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν βαθμῶν· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν μεταφέρει τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους πίνακας.

Εἰς τὸ γραφεῖον ἑκάστου τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἐκτίθεται ὁ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἰδιαίτερος πίναξ.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διορίζει, κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, τοὺς στρατοδίκας, λαμβάνων αὐτοὺς ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων πινάκων, κατὰ τὴν σειρὰν τῆς σημειώσεως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἀρχαιότητος ἑκάστου τῶν ἀξιωματικῶν, οὐδενὸς ἀπαλλασσομένου, ἐκτὸς κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ἕνεκα ὡρισμένου κωλύματος, ἐγκεκριμένου δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ.

Ἄρθρ. 18. Ἐὰν ἐκ τυχαίου κωλύματος ὁ πρόεδρος, ἢ στρατοδίκης τις, δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τινα δίκην, ὁ Ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, καὶ, ὅπου οὗτος δὲν εἶναι παρών, ὁ φρούραρχος τῆς ἕδρας τοῦ στρατοδικείου, κατ' αἴτησιν τοῦ παρὰ τῷ στρατοδικείῳ Β. ἐπιτρόπου, ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον δι' ἡτιολογημένης πράξεώς του δι' ἄλλου ὁμοιοβαθμου, λαμβανομένου κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος ἐκ τοῦ προηγουμένου πίνακος.

Κωλυομένου δὲ τοῦ Β. ἐπιτρόπου καὶ ἀντεπιτρόπου, τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ ἀντεισηγητοῦ, τοῦ γραμματέως καὶ ὑπογραμματέως, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὅπου οὗτος δὲν ἦναι παρών, ὁ φρούραρχος δι' ἡτιολογημένης ἐκθέσεώς του ἀναπληροῖ προσωρινῶς τὸν κωλυόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7.

Ἄρθρ. 21. Συγγενεῖς ἐξ αἵματος ἢ ἐκ κηδεστίας, κατὰ μὲν εὐθεῖαν γραμμὴν ὅλων τῶν βαθμῶν, ἐκ πλαγίου δὲ μέχρι τετάρτου βαθμοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, δὲν δύνανται νὰ ἦναι μέλη τοῦ αὐτοῦ στρατοδικείου, οὐδὲ νὰ ἐκπληρώσωσι καθήκοντα βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, εἰσηγητοῦ ἢ γραμματέως.

Ἄρθρ. 27. Ἐπὶ ἀναθεωρήσεως ἀποφάσεως στρατοδικείου προεδρευθέντος ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον, ὁσάκις καθίσταται ἐρικτὸν, προεδρεύεται ἐπίσης ὑπὸ στρατηγοῦ ἢ ἀντιστρατήγου, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων ὑπὸ ὁμοιοβάθμου τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ· ἄλλως ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 25. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ τακτικὸς πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ συνεδριάζει ὡς δικαστής, ὁ δὲ νεώτερος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ, ἐν ἴσῃ ἀρχαιότητι, ὁ νεώτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν δύω ταγματαρχῶν, δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὴν δίκην.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἁρμοδιότης τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. 40. Τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δικάζουσι μόνον περὶ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, καὶ οὐδέποτε περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ 59 ἄρθρου τοῦ παρόντος νόμου.

Διατάττουσι δὲ τὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων καὶ πειστηρίων, ὁσάκις ταῦτα δὲν πρέπει νὰ δημευθῶσι κατὰ τὸν νόμον, ἢ δὲν πρόκειται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πειστήρια ἐν ἄλλῃ δίκῃ.

Ἄρθρ. 46. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια μόνον διὰ τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ Δ'. τμήματος τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου, ἐξαιρέσει τῶν ἄρθρων 238 § 4, 240, 250 καὶ 252 § 3.

Ἄρθρ. 47. Ὅταν τις ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ στρατοδικείου καταδιώκεται διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ὑπαγόμενον εἰς αὐτήν, ἐνταῦτῳ δὲ καὶ δι' ἕτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν κοινῶν δικαστηρίων, δικάζει πρῶτον τὸ εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ βαρυτέρα πρᾶξις δικαστήριον, ἐπὶ πράξεων δὲ τιμωρουμένων μὲ τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς ποινῆς δικάζει πρῶτον τὸ στρατοδικεῖον.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρώτου δικάσαντος δικαστηρίου ἦναι καταδικαστική, τὸ μετὰ ταῦτα δικάζον δικαστήριον ἐπιβάλλει μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ παραβιασθέντος νόμου ὁριζομένην ποινήν, μετριαζομένην ὅμως, ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῆς προεπιβληθείσης ποινῆς, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρ. 109 τοῦ ποινικοῦ νόμου· ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἡ μετριαζομένη αὕτη ποινὴ προστιθεμένη εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ πρώτου

δικάσαντος δικαστηρίου ἐπιβληθεῖσαν νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένης ποινῆς, ἐπὶ δὲ διαφόρων εἰδους ποινῆς, τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς βαρυτέρας.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρότερον ἐπιβληθείσης ποινῆς ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν μετὰ ταῦτα ποινῶν.

Ἐὰν δὲ αἱ διαφόρου ἁρμοδιότητος πράξεις ἦναι συναφεῖς (ἄρθρ. 34 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας) καὶ μία ἐξ αὐτῶν προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου, δικάζει περὶ ὅλων τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον, ἄλλως τὰ κοινὰ δικαστήρια, τηρουμένων καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 60—62 τοῦ παρόντος νόμου.

Δύναται ὅμως νὰ χωρισθῶσιν αἱ δίκαι, ἐὰν ἐκ τῆς ἑνώσεως τῆς διαδικασίας αὐτῶν προκύπτῃ ἀναβολή, φέρουσα κίνδυνον ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων.

Ἄρθρ. 58. Λόγοι ἀκυρώσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων εἶναι μόνον οἱ ἑξῆς·

α) Ἡ σύνθεσις τοῦ στρατοδικείου παρὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ διατεταγμένα.

β) Ἡ ἀναρμοδιότης· καὶ ἂν κατὰ πρῶτον προτείνεται ἐνώπιον τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου·

γ) Ἡ ἐσφαλμένη ἑρμηνεία καὶ ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου·

δ) Ἡ παράβασις ἢ παράλειψις τύπου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὑπὸ τοῦ νόμου διατεταγμένου.

ε) Ἡ παράλειψις τοῦ στρατοδικείου εἰς τὸ ν' ἀποφασίσῃ ἐπί τινος τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου αἰτήσεως, ἀφορώσης τὴν ἐξάσκησιν νομίμου τινὸς δικαιώματος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 69. Οἱ ἐπὶ τῆς προανακρίσεως, λαβόντες μήνυσίν τινα ἢ ἔγκλησιν, ἐπιχειροῦσιν ἕκαστος ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του καὶ ἄνευ ἀναβολῆς, πάσας τὰς ἀναγκαίας πρὸς βεβαίωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς καταστάσεως τῶν τόπων ἀνακριτικὰς πράξεις· συντάττουσι τὰς περὶ τούτων ἐκθέσεις, ἐξετάζουσι τοὺς αὐτόθι παρευρεθέντας καὶ ἅπαντας τοὺς δυναμένους νὰ δώσωσι πληροφορίας περὶ τοῦ γεγονότος γείτονας, ὑπηρέτας ἢ καὶ συγγενεῖς· κατάσχουσιν ὅπλα, πράγματα, ἔγγραφα, πειστήρια καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀνακρινομένου, συμμορφούμενοι μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων **152 § 2 καὶ 3, 153, 154, 169, 172—174 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας.**

Ἄρθρ. 77. Ἡ περὶ φυγοστρατείας μήνυσις γίνεται ὑπὸ τοῦ διοικοῦντος τὸν σταθμὸν τῶν νεοσυλλέκτων τοῦ Νομοῦ, ἐν ᾧ κληροῦται ὁ φυγόστρατος. Ἐν τῇ μηνύσει σημειοῦται ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ φυγόστρατος ὤφειλε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὁρισθεῖσαν θέσιν του, καὶ συνάπτεται.

α) Ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως τῆς βεβαιούσης τὴν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ φυγοστράτου κοινοποίησιν τῆς προσκλήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

β) Ἀντίγραφον τῶν ἐγγράφων τῶν βεβαιούντων τὴν μὴ ἄφιξιν τοῦ καταμηνυομένου εἰς τὴν θέσιν του· καὶ

γ) Ἡ ἔκθεσις τῶν περιστάσεων τῆς φυγοστρατείας.

Ἐὰν ὁ μηνυόμενος ἦναι ἐθελοντής, ἡ ἀντικαταστάτης συνάπτονται καὶ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρ. 81. Ἐὰν ὁ ἐκ τῆς προανακρίσεως ἐνοχοποιούμενος ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀποστέλλει αὐτὸν, ἐὰν συνελήφθη, καὶ τὰ ἔγγραφα τῆς προανακρίσεως πρὸς τὸν ἁρμόδιον Εἰσαγγελέα.

Ἄρθρ. 82 Ἡ καταδίωξις τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰ στρατοδικεῖα πράξεων δὲν συγχωρεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, εἰμὴ κατὰ ῥητὴν πρὸς ἀνάκρισιν διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν, τὴν ὁποίαν οὗτος ἐκδίδει ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ ἐγγράφων, ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος.

Ἐὰν ὁ ὕποπτος συνελήφθη ἤδη, ἡ εἰρημένη διαταγὴ ἐκδίδεται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 80. σταλέντων ἐγγράφων. Ἐὰν ὁ ὑπουργὸς διέταξε τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, διατάττει συγχρόνως καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνακρίσεως.

Ἐν τῇ περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ὁ ὕποπτος δὲν συνελήφθη καὶ οὔτε ἐν τῇ μηνύσει ἐκτίθενται ὡρισμένα γεγονότα, οὔτε ἄλλοθεν ἐξάγονται τοιαῦτα, οὔτε ἡ εἰς τὸν καταμηνυόμενον ἀποδιδομένη πρᾶξις εἶναι κολάσιμος, ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει ἐντὸς δεκαπενθημέρου προθεσμίας ν' ἀποβλέψῃ τὴν μήνυσιν δι' ἡτιολογημένης πράξεώς του. Ἐὰν ὅμως κατόπιν προκύψωσιν ὡρισμένα γεγονότα προνοούμενα ὑπὸ ποινικοῦ τινος ὅρου, ἢ δοθῇ περὶ αὐτῶν νέα μήνυσις, ἐμπεριέχουσα τοιαῦτα γεγονότα, ὁ ὑπουργὸς ἐκδίδει τὴν πρὸς ἀνάκρισιν διαταγήν του.

Ἄρθρ. 87. Ἐὰν οἱ μάρτυρες ἐξετάσθησαν ὑπό τινος τῶν στρατιωτικῶν ἢ τῶν κοινῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, πρὸ τοῦ δοθῇ ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον 82 διαταγὴ ἀνακρίσεως, ὁ εἰσηγητὴς δύναται

νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνακριτικὰς πράξεις.

Ἄρθρ. 90. Ἡ κλῆσις ἀναφέρει ἐν γένει τὴν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὁρίζει τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κλητευομένου, χρονολογεῖται, σφραγίζεται καὶ ὑπογράφεται.

Τὸ κλητήριον ἐπίκριμα φέρει τὰ ἀνωτέρω, προσέτι δὲ τὴν διάταξιν τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κλητευόμενος ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἐνώπιον τοῦ Εἰσαγγελέως, καὶ τοιχοκολλᾶται διὰ ἐπιμελείας τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, εἴς τε τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Εἰσαγγελέως, καὶ δημοσιεύεται διὰ τῆς ἐφημερίδος. Παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἐκδίδεται κατὰ τοῦ ἀνακρινομένου κατασχετήριον.

Τὸ ἔνταλμα συλλήψεως περιέχει τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον καὶ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου, τὸν νόμιμον λόγον δι' ὃν ἐκδίδεται, φέρει τὴν σφραγῖδα τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὸ ὑπαλλήλου.

Τὸ κατασχετήριον περιέχει προσέτι ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ συλληφθησομένου κατὰ τὸ ἀνάστημα, τὴν μορφήν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἐνδύματα καὶ ἄλλα ἐξωτερικὰ διακριτικὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ πρόσκλησιν πρὸς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς περί τε τῆς συλλήψεως αὐτοῦ, ἅμα εὑρεθέντος, καὶ παραδόσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἐκδόντα τὸ κατασχετήριον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Τὸ κατασχετήριον τοιχοκολλᾶται εἰς τὰ ἀνωτέρω περὶ κλητηρίου ἐπικρίματος ὁρισθέντα μέρη. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 215 καὶ 219 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ τοῦ ἄρθρ. 88 ἐδ. 2 τοῦ παρόντος νόμου.

Τὸ ἔνταλμα φυλακίσεως διαλαμβάνει ὅσα καὶ τὸ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλὰ σημειοῖ ἀκριβῶς τὸ προκείμενον πλημμέλημα ἢ κακούργημα, καὶ τὴν ἐφαρμοστέαν διάταξιν τοῦ ποινικοῦ Νόμου.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 212, 218, 224 καὶ 927 τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας.

Ἄρθρ. 92. Πρὸς ἀποφυγὴν ἀποδράσεως, συνεννοήσεως μετὰ συνενόχων, ἢ ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων, οὐδεὶς, ἐκτὸς τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπιστασίαν τῶν φυλακῶν, δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ὑπὸ ἀνάκρισιν ἔτι ὄντα φυλακισμένον, ἐὰν δὲν ἦναι παρὼν εἷς τῶν ἐπιστατῶν, καὶ ἂν δὲν ἔλαβε τὴν πρὸς τοῦτο τοῦ εἰσαγγελέως ἄδειαν.

Ἡ ἄδεια ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ μὴ δοθῇ ἐν περιπτώσει ἀσθενείας τοῦ ὑποδίκου εἰς τὸν ἰατρὸν αὐτοῦ· μετὰ δὲ τὴν

πρώτην ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως γενομένην ἐξομολόγησιν τοῦ ὑποδίκου, εἰς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας, σύζυγον, ἀδελφοὺς ἢ συγγενεῖς ἐξ ἀγχιστείας μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, καὶ εἰς τὸν συνήγορον αὐτοῦ, χωρὶς ὅλων τῶν λοιπῶν κανονισμῶν τῶν φυλακῶν.

Ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν, ἐὰν ἔγεινε καταζήτησις τῆς πρότερον δοθείσης, ἢ ἐὰν ἅπαντες οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ εἰσέτι δὲν συνελλήφθησαν.

Ὁ ὑπόδικος δύναται ἐπίσης νὰ λάβῃ καὶ στείλῃ ἐπιστολὰς, ἀφοῦ ὅμως ὁ εἰσαγγελεὺς ἀναγνώσῃ αὐτὰς καὶ δώσῃ τὴν ἐπὶ τούτου ἄδειαν, δὲν δύναται δὲ οὗτος ν' ἀποποιηθῇ αὐτὴν δι' ἀναφορὰς πρὸς ἀρχήν τινα τοῦ βασιλείου.

Ἄρθρ. 94. Ἐὰν πρόκηται νὰ γίνῃ ἀνάκρισις ἐπὶ νοθεύσει ἢ πλαστογραφίᾳ δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 316, 318 καὶ 319 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἄρθρ. 99. Ἐὰν ὅ,τε εἰσαγγελεὺς γνωμοδοτῇ καὶ ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐκ συμφώνου προτείνῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ὁ Ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν δύναται δι' αἰτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ, καὶ ἐντὸς τῆς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁριζομένης προθεσμίας, νὰ ἀποφασίσῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἀφορμὴ νὰ γίνῃ κατηγορία καὶ νὰ διατάξῃ ἐν ταὐτῷ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, ἂν οὗτος εἶναι προφυλακισμένος.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ ὑπουργοῦ δὲν προδικάζει εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν τὴν κατ' αὐτοῦ πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως, οὐδ' ἐμποδίζει τὴν ἐκ νέου καταδίωξιν αὐτοῦ ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως, ἐὰν ἀνακαλυφθῶσι κατ' αὐτοῦ νέαι ἀποδείξεις. Ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων τούτων ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πράττει κατὰ τὰ ἄρθρα 82 καὶ ἑπόμενα τοῦ παρόντος νόμου.

Ἡ εἰρημένη ἀπόφασις κοινοποιεῖται εἰς τὸν βασιλικὸν Ἐπίτροπον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν εἰσαγγελέα, καὶ καταχωρίζεται εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ κρατούμενον βιβλίον. Ἐὰν ὅμως ὁ ἀπολυόμενος ζητήσῃ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ δι' ἀναφορᾶς του τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγήν του, ὁ ὑπουργὸς διατάττει αὐτήν.

Ἄρθρ. 110. Οἱ ἀκροαταὶ εἰσέρχονται ἄνευ ὅπλων καὶ ῥάβδων, καὶ ἵστανται ἀσκεπεῖς καὶ ἐν σιωπῇ.

Ὁ Πρόεδρος διατάττει τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν

τῶν δεικνυόντων διὰ λόγου ἢ σχημάτων ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων ἢ γενομένων ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ

Ἀπειθούντων δὲ, ὁ Πρόεδρος διατάττει τὴν σύλληψιν καὶ φυλάκισιν αὐτῶν μέχρι δεκαπέντε τὸ πολὺ ἡμερῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι στρατιωτικοί, καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ φυλακῇ, ἐὰν ὦσι πολιτικοί.

Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ Προέδρου γράφεται εἰς τὰ πρακτικὰ, καὶ, ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει ἐπικυρωμένου ἀποσπάσματος αὐτῆς, οἱ δεσμοφύλακες δέχονται τοὺς καταδικασθέντας εἰς τὴν φυλακήν.

Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διὰ θορύβων παρεμποδισθῇ ἐπὶ σκοπῷ ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοσύνης, οἱ ἔνοχοι τοιούτων θορύβων, οἱουδήποτε καὶ ἂν ὦσι, δικάζονται παραχρῆμα καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, καὶ καταδικάζονται εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύω ἔτη.

Ἐὰν τις τῶν ἀκροατῶν ἢ τῶν μαρτύρων προβάλῃ δι' ἔργου ἢ ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ στρατοδικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτὸ, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, ἐὰν μὲν ἦναι στρατιωτικὸς οἱουδήποτε βαθμοῦ ἢ τάξεως, ἢ ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικὸν, εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς ἐπὶ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ· ἄλλως δὲ, εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ποινάς.

Ἄρθρ. 111. Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ πραχθῶσιν ἄλλα παρὰ τὰ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον προβλεπόμενα πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, οἱ μὲν ὑπαγόμενοι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ στρατοδικείου ἔνοχοι αὐτῶν δικάζονται παραχρῆμα ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, οἱ δὲ μὴ ὑπαγόμενοι εἰς αὐτὴν παραπέμπονται, κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου, εἰς τὴν ἁρμοδίαν δικαστικὴν ἀρχὴν μετὰ τῆς ἐκθέσεώς του περὶ τῶν γενομένων πράξεων καὶ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων.

Ἄρθρ. 114. Ὁ Πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν καὶ τὴν εἰς φυλακὴν μεταγωγὴν τοῦ διὰ κραυγῶν ἢ θορύβων ταράττοντος, ἢ ἐμποδίζοντος τὴν τακτικὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης κατηγορουμένου, ἡ δὲ διαδικασία ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους, ὡς ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ παρόντος ὅμως τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα 101 καὶ 102 ὑπερασπιστοῦ.

Διὰ ταύτην δὲ καὶ μόνην τὴν πρᾶξιν τὸ Στρατοδικεῖον δύναται νὰ καταδικάσῃ τὸν κατηγορούμενον ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύω ἔτη.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος στρατιωτικὸς ἢ ἐξομοιούμενος μὲ στρατιωτικὸν προσβάλῃ δι' ἔργου, ἐξυβρίσῃ ἢ ἀπειλήσῃ διὰ λόγου ἢ διὰ σχημάτων τὸ στρατοδικεῖον ἢ τινα τῶν συγκροτούντων αὐτὸ, καταδικάζεται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένας ποινὰς ἐπὶ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, πραττομένων κατ' ἀνωτέρου ἐν ὑπηρεσίᾳ. Ἐὰν ὅμως ὁ κατηγορούμενος δὲν εἶναι στρατιωτικὸς, οὔτε ἐξομοιοῦται μὲ στρατιωτικὸν, καταδικάζεται εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου ποινάς.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος καταδικασθῇ διὰ τὴν πρᾶξιν ἕνεκα τῆς ὁποίας εἰσήχθη εἰς δίκην, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ ποινῆς, ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιβαλλομένων ποινῶν.

Ἄρθρον 125. Ὁ Πρόεδρος διατάττει μετὰ ταῦτα τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου ἀποχώρησιν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ οἱ δικασταὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἢ ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀπέρχονται κατὰ διαταγὴν τοῦ Προέδρου, καὶ οἱ δικασταὶ διασκέπτονται ἐν ταῖς ἕδραις αὐτῶν μόνοι, ἀποσυρομένου τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ Γραμματέως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ τῆς δίκης ἔγγραφα. Οἱ δικασταὶ δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν οὐδενὸς εἴδους συγκοινωνίαν μετά τινος οὔτε ν' ἀποχωρισθῶσι πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεώς των.

Ὁ Πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ψήφου τοῦ ἔχοντος τὸν κατώτερον βαθμὸν στρατοδίκου καὶ δίδων τελευταῖος τὴν ψῆφόν του.

Ἄρθρον 135. Ἐὰν ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας προκύψωσιν ἐνδείξεις περὶ ἄλλων ἀξιοποίνων πράξεων τοῦ κατηγορουμένου, τὸ στρατοδικεῖον, μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς πράξεως, δι' ἣν οὗτος κατηγορήθη, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν, κατ' αἴτησιν τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος, πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπως γενῇ, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφορμὴ, ἀνάκρισις περὶ τῶν ἀνακαλυφθεισῶν πράξεων· ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς εἰς θάνατον καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀναστέλλεται.

Ἐὰν ὅμως ὁ κατηγορούμενος ἀπολύηται τῆς πρώτης κατηγορίας, τὸ στρατοδικεῖον διατάττει νὰ μένῃ ὑπὸ φύλαξιν μέχρι τῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῶν ἄλλων πράξεων.

Ἄρθρον **115.** Πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως στρατιωτικὸς δύναται, ἐν τῇ περιπτώσει τῶν ἄρθρων **72** καὶ **74** τοῦ παρόντος νόμου, νὰ εἰσέλθῃ εἰς καταστήματα πολιτικὰ καὶ εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, καὶ μὴ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ἄρθροις μνημονευομένων πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐπιτοπίως οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν, ποιῶν μνείαν τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει, προσλαμβάνων δὲ δύω μάρτυρας ὁσάκις τοῦτο εἶναι ἐρικτόν.

Ἄρθρον **163.** Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων **401, 104—110** τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον. Ἐὰν δὲ ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχῃ συνήγορον, διορίζει αὐτὸν ὁ Πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ.

Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου **111** ἡ δίκη παραπέμπεται πάντοτε εἰς τὴν ἁρμοδίαν δικαστικὴν ἀρχὴν κατὰ τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὡρισμένα.

Τὸ ἀναθεωρητικὸν ἀποφασίζει πάντοτε κατὰ πλειονοψηφίαν, κατὰ τὸ ἄρθρον **156** τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον **166.** Ἐὰν ὁ ἐπὶ πλημμελήμασι κατηγορούμενος κατὰ δὲ τὴν ἀνάκρισιν μὴ προφυλακισθεὶς δὲν ἐμφανίζεται μετὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ ἄρθρον **100** κοινοποίησιν, δικάζεται κατ' ἐρήμην, κατὰ τὰ ἄρθρα **106—111** καὶ **116—133** καὶ **135** τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἡ ἀπόφασις, ἐκδιδομένη κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους καταχωρεῖται εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ Φρουραρχείου, παρ' ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον, τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ στρατοδικείου, καὶ κοινοποιεῖται πρὸς τὸν δικασθέντα, ἢ τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ.

Ὁ καταδικασθεὶς δύναται νὰ κάμῃ ἀνακοπὴν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς οὕτω γενομένης κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως· ἐπεκτείνεται δὲ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς, προστιθεμένης μιᾶς ἡμέρας διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν τεσσάρων μυριομέτρων ἀπὸ τὸν τόπον τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος, ἕως τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἑδρεύει τὸ στρατοδικεῖον.

Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Στρατοδικείου.

Ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος κλητεύει τὸν ἀνακόπτοντα εἰς ῥητὴν ἡμέραν πρὸς νέαν συζήτησιν.

Ἐμφανισθέντος τοῦ ἀνακόψαντος, γίνεται κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις· ὅθεν ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις καθίσταται ἄκυρος, ἐξαιρουμένων τῶν ἐξόδων τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας, τὰ ὁποῖα πληρώνονται πάντοτε παρὰ τοῦ ἀνακόπτοντος. Νέοι μάρτυρες εἶναι δεκτοί, οἱ δὲ πρῶτοι δὲν ἐξετάζονται καὶ πάλιν, εἰμὴ ὅταν τὸ στρατοδικεῖον νομίσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἀναγινώσκονται αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐν τῇ κατ' ἐρήμην δίκῃ ἐξεταζόντων ἢ ληφθέντων ὑπ' ὄψιν, καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἐὰν δὲ δὲν ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν ὁ ἀνακόπτων, ἀπορρίπτεται ἡ ἀνακοπὴ αὐτοῦ, καὶ ἀναλαμβάνει τὸ κῦρος ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις· ἄλλη ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος.

Μὴ γενομένης ἐμπροθέσμως ἀνακοπῆς, ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις θεωρεῖται ὡς ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν.

Κατὰ τῶν ἐπὶ τῇ ἀνακοπῇ ἀποφάσεων καὶ τῶν ἐρήμην, καθ' ὧν δὲν ἐγένετο ἐμπροθέσμως ἀνακοπή, δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναθεώρησις καὶ ἀναίρεσις κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις **136** καὶ ἑπόμενα τοῦ παρόντος νόμου διατεταγμένα, ἀρχομένων ὁμως τῶν προθεσμιῶν εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόφασις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

Ἄρθρον **173.** Αἱ πρὸς τοὺς κατηγορουμένους καὶ μάρτυρας κλήσεις καὶ κοινοποιήσεις ἐπιδίδονται ὑπὸ χωροφυλάκων ἢ ὑπηρετῶν τῆς δημοσίας δυνάμεως, ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης καὶ κατὰ τὰ ἄρθρα **190** καὶ **191** τῆς ποινικῆς δικονομίας, συνταξομένης ἐκθέσεως περὶ τῆς ἐπιδόσεως.

Ἄρθρον **171.** Αἱ διατάξεις τῆς κοινῆς ποινικῆς Δικονομίας περὶ παραγραφῆς τῶν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων (ἄρθρ. **5, 549** καὶ **550**) ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν Δικαστηρίων καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τούτων· ἀλλ' ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας ἄρχεται ἀφ' οὗ ὁ κατηγορούμενος συμπληρώσῃ τὸ **45** ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ἐν οἱαδήποτε ἡλικίᾳ συλληφθῇ ὁ λειποτάκτης, ὁ αὐτόμολος ἢ ὁ φυγόστρατος, παραπέμπεται εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ἵνα συμπληρώσῃ, ἐὰν ἦναι δυνατόν, τὸν ὀφειλόμενον χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας του.

Δ'. Αὐτομολία ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐθγροῦ λειποταξία.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰτῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 16 Μαΐου 1860, ἡμέρα Δευτέρα.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς 13 καὶ 14 ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τῆς Κ. Τοσίτζα δι' οὗ γνωστοποιεῖ, ὅτι ἐδωρήσατο πρὸς τὸ δημόσιον οἰκόπεδον κατὰ τὴν ὁδὸν Πατησίων πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἡ Γερουσία ἀνέθεσε εἰς τὸ Γραφεῖον αὐτῆς νὰ διαβιβάσῃ τὰς εὐχαριστήσεις της πρὸς τὴν Κυρίαν Τοσίτζα, ὅπως καὶ πρὸς τὰ ἔντιμα ἐκεῖνα μέλη ὅσα ἔσχον ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

Ἐπομένως ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ὑπέβαλε τὰ ἑξῆς Νομοσχέδια.

Τὸ ἐκ δραχμῶν 30,000 ὡς ἔκτακτον πίστωσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ ἔτους 1860.

Καὶ ἕτερον ἐκ δραχμῶν 147,230 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἔτους 1860.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Καταρτισθέντος ἤδη τοῦ περὶ γραμματοσήμου νόμου, προκύπτει ἡ ἀνάγκη προμηθείας μηχανῶν, χάρτου, καὶ λοιποῦ ὑλικοῦ πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ γραμματοσήμου· ἐπὶ τούτῳ δὲ διὰ τοῦ συναπτομένου, ἐζητήθη ἔκτακτος πίστωσις δραχ. 30,000 εἰς βάρος τοῦ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ οὗ διευθύνω Ὑπουργείου, χρησιμεύουσα,

α') Εἰς ἀγορὰν μηχανῶν, μητρῶν καὶ πλακῶν	Δρ.	15,000
β') » χάρτου.....	»	7,000
γ') » ὑλικοῦ τῆς ὑπηρεσίας.....	»	6,000
δ') Εἰς ἔξοδα μεταβάσεως ἑνὸς ἐπίτηδες ἀποσταλησομένου εἰς Παρισίους ἢ Βιέννην πρὸς ἐκμάθησιν τῆς τοῦ γραμματοσήμου ἐκτυπώσεως.	»	2,000
		30,000

Τὸ νομοσχέδιον αὐτό, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ἡμετέραν συζήτησιν, παρακαλῶν ὑμᾶς, ἵνα μετὰ προθυμίας παραδεξησθε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Μαΐου 1860.

ΟΘΩΝ.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον Μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν τριάκοντα χιλιάδων ἀριθ. 30,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 καταλογισθησομένη ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 21 «Ἔξοδα ἐκτυπώσεως Γραμματοσήμου.»

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασι-

λέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον τῇ παρούσῃ Νομοσχέδιον, ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Κατ' αὐτὸ χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείῳ ἔκτακτος πίστωσις Δραχ. 147,230 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860, ἥτις θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν μισθῶν καὶ ἄλλων ἐξόδων τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας ἀπὸ ἀ. τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, κατὰ τὴν συνοπτικὴν ἐν ἀντιγράφῳ ἔκθεσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ. Παρακαλῶ λοιπὸν ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα προθύμως ἐπιψηφίσητε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἑπτὰ χιλιάδων, διακοσίων τριάκοντα, ἀριθ. 147,230, τασσομένη ὑπὸ τὸ κεφάλαιον μὲν ΙΑ'. «Τηλέγραφος» τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, ὑπὸ τὰ ἄρθρα δὲ κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ πίστωσις θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν μισθῶν προσωπικοῦ τῶν συνεστημένων ἤδη τηλεγραφείων καὶ τηλεγραφικῶν γραμμῶν, καὶ ἄλλων ἐξόδων τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας.

Μέχρις οὗ διὰ νόμου κανονισθῇ ὁ μισθὸς τοῦ προσωπικοῦ τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, ἡ πληρωμὴ αὐτοῦ θέλει γίνεσθαι ὅπως διὰ τοῦ συναπτομένου πίνακος προσδιορίζεται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πίναξ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἀνωτέρω Ὑπουργείου.

ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ 1860.

ΚΕΦΑΛ. ΙΑ'. ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ.

Κεφάλ.	Ἄρθρον	Ὑπηρεσία	Ποσά: Κατὰ μῆνα	Ποσά: Ἐτήσιος	Ποσά: Κατ' ἄρθρον
1		ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.			
		α.) Μισθοὶ προσωπικοῦ.			
	1	Εἰς μισθὸν Διευθυντοῦ	100	4800	
	2	» Γραμματέως Α'. τάξεως	200	2400	
	3	» Γραφέως	100	1200	
	4	» Κλητῆρος	60	720	
	5	Γραφείου ἔξοδα	30	360	
	6	Ἐνοίκιον κατασταλάγματος	100	1200	
				10680	
		β.) Γενικὰ ἔξοδα Τηλεγραφείων.			
	1	Ἐνοίκιον ἀποθήκης, ἐργαλείων καὶ ἄλλων τηλεγραφικῶν εἰδῶν.	65	780	
	2	Ἐπισκευὴ καὶ διατήρησις τῶν τηλεγραφικῶν συσκευῶν καὶ τῶν ἁλεξητηρίδων (piles galvaniques)		2000	

3	Χάρτης διὰ τηλεγραφικὰ ἔντυπα			1500		
4	Περιοδείας ἔξοδα πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν γραμμῶν			1000		15960
2	**ΤΗΛΕΓΡΑΦΕΙΑ.**					
	α.) Τηλεγραφεῖον Ἀθηνῶν.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν ἑνὸς ἀνωτέρου τηλεγραφητοῦ ξένου	500		6000		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Β΄. τάξεως	200		2400		
3	» » Γ΄. »	160		1920		
4	» Κλητῆρος	60		720		
5	Γραφικὰ ἔξοδα	30		360		11400
	β΄.) Τηλεγραφεῖον Πατρῶν.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν τηλεγραφητοῦ ξένου	500		6000		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Β΄. τάξεως	200		2400		
3	» Κλητῆρος	60		720		
4	Γραφικὰ ἔξοδα	30		360		9480
	γ΄.) Τηλεγραφεῖον Σύρου.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν ἑνὸς ἀνωτέρω τηλεγραφητοῦ ξένου	400		4800		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Β΄. τάξεως	200		2400		
3	» Κλητῆρος	60		720		
4	Γραφικὰ ἔξοδα	30		360		8280

	δ΄.) Τηλεγραφεῖον Πειραιῶς.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν τηλεγραφητοῦ ξένου	400		4800		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Β΄. τάξεως	200		2100		
3	» Κλητῆρος	50		600		
4	Γραφικὰ ἔξοδα	20		240		8040
	ε.) Τηλεγραφεῖον Λιγίου.					
1	Εἰς ἀντιμισθίαν ἑνὸς τηλεγραφητοῦ ξένου	400		4800		
2	Εἰς μισθὸν τηλεγραφητοῦ Γ΄. τάξεως	160		1920		
3	» Κλητῆρος	50		600		
4	Γραφικὰ ἔξοδα	25		300		7620
	ϛ΄.) Διὰ τὴν σύστασιν τηλεγραφείου ἐν Κορίνθῳ					3000
	ζ΄.) Ἐκτέλεσις ὑπηρεσίας ἐν Χίῳ	433	33			5200
						53020
3	Φύλαξις καὶ συντήρησις ἠλεκτρικῶν γραμμῶν.					
	A. *Φύλακες.*					
	α) Τῆς ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ.					
	Εἰς μισθὸν 2 φυλάκων πρὸς δραχ. 60 ἑκάστῳ	120		1440		
	β΄.) Τῆς ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πάτρας.					
	Εἰς μισθὸν 20 πεζῶν φυλάκων πρὸς 60 δρ. ἑκάστῳ	1200		14400		
	γ΄.) Τῆς ἐν Χίῳ	187	50	2250		

(Πράκτ. Γερουσ. τῆς Α΄. Συνοδ. Περιόδ.) 53

B. Συντήρησις.

Δ' ὑλικὸν πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ φθειρομένου, καὶ δι' ἐργασίας ἐπισκευῶν τῆς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πάτρας γραμμῆς μήκους 208 χιλιομέτρων πρὸς δρ. 10 κατὰ χιλιόμετρον .		4160	22250	
Ἀπόδοσις τελῶν, τελῶν, ἀγκύρων καὶ ξένης τελεγρ. διευκόλυσις			42000	
Ἀπροσδόκητα ἔξοδα			14000	

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπρακτεύθη νὰ συζητηθῇ κατὰ σειρὰν τῶν προϋποθεμένων· τὸ δὲ ἀπρακτεύθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Μετὰ ταῦτα γενομένου λόγου ὑπό τινος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν περὶ συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως ἀφορώσης τὴν ὑπὸ τοῦ Νομάρχου Σύρου ἀπόδοσιν εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν Κρήτης ἀθωμανίδος τινὸς μεταβάσης εἰς Μῆλον καὶ ἀσπασθείσης τὸ ἀνατολικὸν ὀρθόδοξον δόγμα καὶ συζευχθείσης, ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἐζήτησε τὴν μέχρι τῆς ἀρίου ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως διὰ νὰ δυνηθῇ καὶ παρουσιάσῃ τὰ ἀποῖα ὑπεσχέθη κατ' ἐπίμονον τῆς Γερουσίας αἴτησιν ἔγγραφα.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κυρίου Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν ναυτιλιακῶν τελῶν, ἀνεγνώσθη τοῦτο. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ παρεχωρήσας ὁ Κύριος πρόεδρος εἰς ἕνα τῶν ΚΚ. ἀντιπροέδρων τὴν ἕδραν αὐτοῦ ἔλαβε τὸν λόγον καὶ ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς.

Κύριοι! Ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς ἀμφοτέρους τοὺς Βουλ. περιβόλους λόγος ἐκάστοτε γίνεται περὶ μερίμνης, ἣν ἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ λάβῃ περὶ θεραπείας καὶ τῆς πασχούσης, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἐμπορονανυτιλίας οὐ μόνον ἕνεκα τῆς φορᾶς τοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πίστεως τοῦ προϋπάρχοντος περὶ προξενικῶν τελῶν νόμου καὶ ὡς ἐκ τῶν καταγγέλσεων τινῶν τῶν ΚΚ. προξένων.

Πλὴν μετ' ὀλίγα ἔτη πάσης βλέπω ὅτι σύμφωνα μὲ τὰς εὐχὰς ἡμῶν καταρτίσθη τὸ περὶ οὗ νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ὑπόσχεται νὰ ἐλαφρύνῃ ἐπαισθήτως τὴν πολυτρόπως πάσχουσαν ναυτιλίαν.

Ἡ ἐντελὴς ὅμως θεραπεία αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ὅσον εὐεργετικὸν καὶ ἂν εἶναι, οὐδὲ διὰ τῆς ἐντελοῦς ἀτελείας ὡς τινες προσδεύουσι. Τὸ συντελεστικώτερον μέτρον ἦτο ἠδύνατο ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ ἦτο ἡ σύστασις τραπέζης ἥτις ἐπὶ μετρίῳ τόκῳ νὰ χορηγῇ θαλασσοδάνεια, τῶν ὁποίων τὴν εἰσπραξιν διὰ νὰ ἔχῃ βεβαίαν καὶ ἐν καιρῷ ἐνδεχομένου τινὸς ἀτυχήματος ἐκ θαλασσίων κινδύνων ἠδύνατο νὰ ἀσφαλίζῃ ἐπιβαρύνουσα τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἀσφαλίστρων ἐπὶ τοὺς δανειζομένους, οἵτινες πάντοτε ἤθελον ἔχει οὐσιώδες κέρδος, ἀναλογιζόντες τὸν ὑπάρχοντα τόκον δι' οὗ σήμερον δανείζονται.

Τὸ μέτρον λοιπὸν τοῦτο, τὸ κατ' ἐμὲ, πρέπει νὰ συστηθῇ στενῶς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐν τῷ ὅτι ἐπιθυμοῦμεν τὴν θε-

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Ἀριθμ.	Ὑπηρεσία	Ποσὰ κατ' ἄρθρον	
1	Διεύθυνσις τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας	15960	
2	Τηλεγραφεῖα	53020	
3	φυλακὲς καὶ συντήρησις τηλεγρ. γραμμῶν	22250	
4	Ἀπόδοσις δικαιωμάτων	42000	
5	Ἀπροσδόκητα ἔξοδα	14000	
	Τὸ ὅλον	147230	—

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 3 Μαΐου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

ραπείαν καὶ τοῦ κλάδου τούτου τῶν δημοσίων πόρων περὶ οὗ οὐδέποτε σπουδαίως ἐσκέφθησαν αἱ κατὰ καιροὺς Κυβερνήσεις.

Παύω τὸν λόγον ἐλπίζων ὅτι τὸ σῶμα θέλει ἀσπασθῆ τὴν σύστασιν ταύτην.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ῥήγας Παλαμίδης.

Ἀσπαζόμενος καθ' ὁλοκληρίαν τὴν σύστασιν τοῦ Κ. Προέδρου ἡμῶν καὶ χωρὶς νὰ ἀντιτείνω τὸ ἐλάχιστον εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθέντα περὶ τῆς ἀναγνωρισμένης τῷ ὄντι ἀνάγκης πρὸς σύστασιν ναυτικῆς τραπέζης, δὲν δύναμαι νὰ παραλείψω τὴν ἀρχὴν, ὅτι τὸ καλὸν τοῦτο διὰ νὰ ἔχῃ τὴν ἀληθῆ του ἀξίαν πρέπει νὰ ἐπιζθῇ γενικὸν, τουτέστιν ἡ τράπεζα νὰ διακλαδίσῃ τὰς εὐεργετικὰς ἐργασίας καὶ ἐπὶ τῆς παλαιπώρου γεωργίας, ἥτις ἔχει ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπον, ἀπὸ τοῦ ζήματος τούτου τὴν μεγίστην ἀνάγκην.

Ἀλλὰ καὶ ἡ πρότασις τοῦ προλαλήσαντος ἀφορᾷ βεβαίως τὰς ἐργασίας τῆς ἐθνικῆς τραπέζης αἵτινες περιορίζονται σήμερον εἰς ὀλίγους τινὰς πρωτομισθούχους, καὶ οὐχὶ πάλιν ἀποτελεσματικῶς διότι πολυχρόνιον χρεωλύσιον δάνειον δὲν δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ, διότι ἡ διάρκεια αὐτῆς περιορίζεται ἐντὸς πεντετείας. Οὐχ' ἧττον ὅμως αἱ τῆς γεωργίας ἀνάγκαι, ὡς εἶπον, ἐπείγουσιν ὅπως καὶ τῆς ναυτιλίας, καὶ τὰ μέτρα περὶ θεραπείας αὐτῶν πρέπει νὰ ἦναι σύντονα καὶ ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου· διότι ἡ περαιτέρω παράτασις θέλει ἐπιφέρει καταζρορὴν καὶ ζημίας ἀνεπανορθώτους, καθ' ὅσον τὰ χρηματικὰ κεφάλαια ἐξέλειπον ἀπὸ τὸν τόπον, καὶ τὰ ὑπάρχοντα δανείζονται εἰς ὑπερόγκους τόκους, τὸ δυσφόρητον τῶν ὁποίων μόνη ἡ τράπεζα δύναται ἐὰν θελήσῃ νὰ ἐλαφρύνῃ.

Ἐπεθύμουν λοιπὸν τὴν εἰδικὴν εὐχὴν τοῦ Κ. Προέδρου νὰ ἴδω ἐντὸς ὀλίγου γενικευομένην.

Ὑπέλαβεν ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μαυροκορδάτος, ὅτι δὲν ἀρνεῖται μὲν καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς γεωργίας καὶ τὸ καλὸν ὅπερ ἠδύνατο νὰ προέλθῃ διὰ τῆς συστάσεως Γεωργικῶν τραπεζῶν· ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπρόσθεσεν οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηματίαι ἐπέτυχον πολλάκις ἀνακούφισιν παρὰ τῇ τραπέζῃ, ἐνῷ ἡ Ναυτιλία οὐδέποτε.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης, ὅτι ναὶ μὲν καθόσον ἀφορᾷ τινας κτηματίας ἐπέτυχον νὰ δανεισθῶσι παρὰ τῇ τραπέζῃ μὲ τὸν εὐεργετικὸν ἐκεῖνον τόκον τῶν ἐννέα καὶ ὀκτὼ ἑτησίως τοῖς 0/0, ἡ γεωργία ὅμως οὐδέποτε, ἀλλ' ὡς ἡ Ναυτιλία πάσχει δανειζομένη τριάκοντα καὶ τριάκοντα ἕξ συνήθως τοῖς 0/0. Διὰ τοῦτο σύμφωνα μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ Κ.

Προέδρου σπεύδει νὰ συστήσῃ τὴν γενικὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου.

Εἰς ταῦτα προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Ἀναμφίλεκτος ἀλήθεια εἶναι, Κύριοι, ὅτι τὰ χρηματικὰ κεφάλαια ἐξέλειπον τῆς κυκλοφορίας ἐλαττωθέντα οὐσιωδῶς, καὶ ὡς ἐκ τούτου τὰ ὀλίγα δανείζονται ἐπὶ ὑπερόγκῳ τόκῳ, ὅπερ προμηνύει μεγάλα δυστυχήματα, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν σπεύσῃ τῷ ὄντι νὰ ἐπιφέρῃ τὴν θεραπείαν διὰ τῶν μέτρων, ἅτινα εἰσύστησαν οἱ προλαλήσαντες.

Καθόσον ἀφορᾷ ὅμως ἰδίως τὴν ναυτιλίαν, ἐξηκολούθησεν, οὐδὲ τὸ μέτρον τοῦτο θέλει δυνηθῇ νὰ τὴν ἐπανορθώσῃ παρακμάζουσαν, διότι τὸ ἐλαττωματικὸν αὐτῆς συνίσταται εἰς τὴν φύσιν αὐτῆς. Τουτέστιν εἶναι ἱστιοφόρος καὶ σήμερον ὁ ἀτμὸς προτιμᾶται καὶ προοδεύει, τὸ δὲ ἱστιοφόρον ναυτικὸν ὀπισθοδρομεῖ οὐσιωδῶς. Οὐχ ἧττον ὅμως ἐνώνει τὰς εὐχὰς καὶ τὰς συστάσεις του ὑπὲρ τῆς ἐκφρασθείσης γνώμης.

Προκειμένου δὲ νὰ προβῇ ἡ Γερουσία εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Βούλγαρης παρετήρησεν, ὅτι, πολλάκις διὰ μέτρα τινὰ ἀφορῶντα βελτίωσιν ἢ θεραπείαν οὐσιώδους, τινὸς κακοῦ παραβλεπομένου ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, ἡ Γερουσία προβλήθεν εἰς συστάσεις ἐπισήμους, τὰς ὁποίας ἐπροκάλεσεν ἢ μία ἀναφορὰ, ἢ περιστατικὰ ἄξια τῆς προσοχῆς τοιούτου σώματος, ἀλλ' αἱ συστάσεις αὗται πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀτυχῶς ἔμειναν πάντοτε ἄνευ ἀποτελέσματος μὲ ὅσην καὶ ἂν περιέβαλε ταύτας ἐπισημότητα· οὐχ ἧττον ὅμως ὑπῆρξε πάντοτε συνήθεια παρὰ τοῖς ὑπουργοῖς χάριν ἀβροφροσύνης τοὐλάχιστον νὰ δίδωσιν ἐνώπιον τοῦ σώματος τούτου ἢ ἀγγραμμένας τινὰς ἀπαντήσεις ἢ διαβεβαιώσεις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται ἐπ' αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ ἀντικειμένου, ἢ προτίθεται νὰ ἐπιφέρῃ μίαν τινὰ οἱανδήποτε θεραπείαν.

Ἀλλὰ σήμερον, ἐνῷ τοσοῦτον σπουδαίως ὡμίλησεν ὁ Κύριος Πρόεδρος ὡς πρὸς τὰ ἀποτελεσματικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα δύναται νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις πρὸς θεραπείαν τῆς πασχούσης ναυτιλίας, οὐδεμία παραδόξως ἐδόθη ἀπάντησις, ἔστω καὶ ἡ μᾶλλον ἀγγραμμένη ὑπὸ τοῦ παρόντος Κ. Ὑπουργοῦ, ὥστε αἱ ἐπίσημοι καὶ σήμερον συστάσεις τῆς Γερουσίας ἐμειναν ἁπλαῖ εὐχαὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὡς πάντοτε.

Ἐξέφρασε δὲ ἐπὶ τέλους τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀκούσῃ τὸν

παρόντα Κύριον Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἅπαντα εἰς ταῦτα.

Ἀπήντησε δ' οὗτος, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀ ἀγνωρίζουσα τὰς δυσχερείας τῆς ἐμπορο-ναυτιλίας ἡμῶν, εἶχεν ὑπὸ σπουδαίαν σκέψιν τὴν ἰδέαν περὶ συστάσεως ναυτικῆς τραπέζης, καὶ πρὸς τοῦτο μάλιστα συνέστησεν ἐπιτροπὴν ἐξ ἐνδημούντων ἀνδρῶν, οἵτινες νὰ συνενωθῶσι μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Τραπέζης, περὶ τῆς ταχείας καὶ κατάλληλου πραγματοποιήσεως αὐτῆς.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία προέβη εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ὃ ἀναστικῆς κλήσεως καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 28, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Πραστακάκη καὶ Ἀντωνοπούλου κατὰ τὸ ὧδε συνημμένων πρωτοκόλλων ψηφοφορίας.

Πρωτοκόλλων ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσλήψεως ναυτιλ. τελῶν.

Γεώργ. Μ. Ἀγγελόπουλος	Ν	Ἀθ. Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δ. Κανελλόπουλος	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάκης Μαγγίνας	Ν	Τσουκαλάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλακούτας	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριζάρδος Τζιώτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρεϊώτης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥήγας Παλαμίδης	
Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 1, 2, 3 καὶ 4 ἓν πρὸς ἓν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν ἐπομένως καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 28, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ. Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 Μαΐου.

Ἐν τέλει ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς ὑπέβαλε Νομοσχέδιον ὀργανικὸν περὶ παραχωρήσεως δικαιώματος πρὸς σύστασιν ἱπποδρομίων συστήσας πρὸς τὸ Σῶμα τὴν ταχεῖαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν σύνοδον ἐπιψήφισιν ὡς κατεπείγοντος.

Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τούτου τινὲς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἐπρότειναν τὴν ἁπλῆν τύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστάς, χωρὶς νὰ προηγηθῇ τῆς συζητήσεως ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς Σώματος κατὰ τὰ παραδεδεγμένα.

Εἰς τὴν ἰδίαν ταύτην ἐξανέστησάν τινες τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἀποβλέποντες εἰς τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου χρήζοντος μελέτης ἕνεκα τοῦ καινουργίου συστήματος, ὅπερ προτίθεται νὰ καθιερώσῃ, ἂν καὶ ἀναγνωρίζοντες τὴν ὠφέλειαν, ἥτις δύναται νὰ προκύψῃ εἰς τὸν τόπον διὰ τῆς ὅπως δήποτε ταχυτέρας συγκοινωνίας, ἥτις συνήθως ἐπαυξάνει τὰς συναλλαγὰς καὶ εὐδαιμονίαν τὴν μεταξὺ τῶν συναλλαττομένων ἀναγκαίαν πίστιν.

Παρόμοια Νομοσχέδια, εἶπον, δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποβάλλωνται τὰς παρελθούσας τῆς λήξεως τῶν Βουλευτικῶν ἐργασιῶν, καθ' ἃς δὲν μὲ εἰ ὁ ἀπαιτούμενος ὑλικὸς καιρὸς οὔτε πρὸς ἁπλῆν αὐτοῦ ἀνάγνωσιν καὶ οὐχὶ πρὸς σκέψιν πραγματικὴν νὰ προέλθωσι διὰ τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ εἰς ἀφαίρεσιν ἰδιοκτησίας, εἰς κατεπειγούσας καὶ πρὸ πάντων εἰς παραδοχὴν συστήματος παραλόγου τὴν ἀναγνωρισθεῖσαν ὠφέλειαν τοῦ ἀτμοσιδήρου δρόμου περὶ οὗ ἐψηφίσθη Νόμος πρὸ δύο ἐτῶν χωρὶς μέχρι τοῦδε νὰ ἐφαρμοσθῇ διότι φαίνεται, ὅτι ὁ πληθυσμὸς, ἢ ἡ ἔκτασις τῆς συγκοινωνίας δὲν παρέχει ἀρκούσας ἐγγυήσεις πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ. Διὸ καὶ ἐπρότειναν ἢ τὴν ἀναβολὴν πρὸς συζήτησιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπερχομένην σύνοδον ἢ τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς.

Παρατηρήσαντος δέ τινος, ὅτι ἡ ἀναβολὴ θέλει προκαλέσει οὐσιωδῶς εἰς τὰς προβλεπομένας ὠφελείας τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτας, ἥτις πιθανὸν νὰ ματαιωθῇ διὰ παντὸς ὡς μὴ δυναμέ-

νου τοῦ ἐργολάβου νὰ ἀναμένῃ τὴν μετὰ ἓξ μῆνας ἐπιψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ τὴν παραχώρησιν τοῦ δικαιώματος προσβαλλομένων τῶν ὑλικῶν αὐτοῦ συμφερόντων ἐκ τῆς στασιμότητος τῶν κεφαλαίων του.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι ἐν πρώτοις δὲν δύναται κατὰ τὸ γράμμα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου νὰ ὑπάρχῃ ἀπὸ τοῦδε ἐργολάβος, διότι ἡ ἐπιχείρησις αὕτη θέλει ἐκτιθῇ εἰς πλειστηριασμόν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι ὑπάρχει ἀπὸ τοῦδε τοιοῦτος, ἐπειδὴ βεβαίως ὁρμᾶται ἀπὸ δύο αἰσθήματα ἀρκούντως δικαιολογημένα ἠθικῆς· τοὐτέστιν ἐκ τοῦ εὐγενοῦς αἰσθήματος τοῦ νὰ φανῇ πρὸς τὴν πατρίδα ὠφέλιμος καὶ τοῦ νὰ ὠφεληθῇ σχετικῶς ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, ὑποτίθεται, ὅτι δὲν θέλει ἀπαυδήσει καὶ παρατηθῇ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς, ἐὰν πιστεύσῃ, ὅτι πρέπει νὰ παρέλθωσιν ὀλίγιστοι ἀκόμη μῆνες, καθ' ἃς τὸ ἔργον θέλει συνοδευθῇ μὲ τὴν ἐσκεμμένην ἀπόφασιν Σώματος, τοῦ ὁποίου τὰ ἔντιμα μέλη ἐνδιαφέρονται τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀπόκτησιν παρομοίου ἀγαθοῦ, ὥστε διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ ἐπιτροπὴ εἶναι ἀναγκαία καὶ ἂν ἐξ αὐτῆς διὰ τὸ σύντομον τῆς λέξεως τῶν Βουλευτικῶν ἐγχασιῶν ὑποτίθεται, ὅτι θέλει προέλθει ἡ ἀναβολὴ ἐπὶ ἓξ ἔτι μῆνας.

Προσέθηκε δὲ ἐπὶ τέλους ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ῥῆγας Παλαμίδης, ὅτι ἡ ἐπιχείρησις αὕτη δὲν εἶναι εὔκρυπτα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δράξωμεν καὶ μὲ ζηλίαν ἀκόμη τῆς ἠθικῆς ὑπολήψεως τοῦ Σώματος τούτου· καθόσον ἡ πρότασις αὕτη ἐγένετο καὶ ὅτε ὁ ἴδιος διετέλει ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν ἔσπευσε ν' ἀσπασθῇ, διότι ἤρχετο τόσῳ μακρὰν, ἐκ τῆς Ἀμερικῆς, ἔνθα τὸ σύστημα τοῦτο τῆς συγκοινωνίας εἶναι ἐν χρήσει, καὶ καθόσον ὁ προτείνων εἶναι τὸ ἔμψυχον ὄργανον τῶν γενομένων ἐκεῖθεν προτάσεων. ἐπὶ τῷ εὐγενεῖ ἀναμφιβόλως σκοπῷ τοῦ νὰ φανῇ ὠφέλιμος πρὸς τὴν Πατρίδα.

Τὰ αὐτὰ ἐπανελήφθησαν καὶ παρ' ἄλλων τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἐχόντων ὡς ἀρχὴν ὅτι ἡ ἐπισπευσις πρὸς ἐπιψήφισιν παρομοίων σπουδαίων νόμων οὐ μόνον κατιδειξε κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τὰ ἐλαττωματικὰ αὐτῶν τὸ ὁποῖον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβωθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν, ἀλλὰ καὶ προσέβαλεν ἀναλόγως τήν τε ἠθικὴν ὑπόληψιν τοῦ Σώματος καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἡ διάταξις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προυλογίας ἐπὶ τῶν ζώων.

Ἐπὶ τέλους πεισθεῖσα ἡ Γερουσία ἐκ τῶν προεκτιθέντων

ὅτι ἡ σύστασις τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀναγκαία ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, μὴ ἐναντιωθέντος πρὸς τοῦτο καὶ τοῦ ὑποστηρίζοντος τὸ ἐναντίον Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ ἀπεφασίσθη, ὥστε τὸ νομοσχέδιον, ἀφοῦ τυπωθῇ τὸ ταχύτερον, νὰ διανεμηθῇ καὶ συστηθῇ ἐπιτροπὴ διὰ τὰ παραιτέρω· ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μεγαλειότητος, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ περὶ ἱπποσιδηροδρόμου Νομοσχέδιον, συνοδεύοντες αὐτὸ μετὰ τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ἀναπτύξαντες ἀρκούντως τοὺς λόγους, τοὺς συνιστῶντας τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας, περιοριζόμεθα ἐνταῦθα εἰς τὸ νὰ καταδείξωμεν τὰς τροποποιήσεις τὰς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπενεχθείσας κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς 15 ἰσταμένου.

Ἐν τῷ ἐδαφ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ πραγματευομένου περὶ τοῦ καταβλητέου ποσοῦ λόγῳ ἐγγυήσεως, ἡ Βουλὴ παρεδείχθη, ὅτι ἡ κατάθεσις θέλει γίνει οὐ μόνον εἰς μετρητὰ καὶ εἰς μετοχὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς ὁμολογίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, καὶ ὅτι τὸ καταβλητέον ποσὸν δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀνώτερον τῶν ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν δι' ἑκάστην ὁδόν.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐδαφ. 1 τοῦ ἄρθρου 4 προσετέθη ἡ διάταξις ὅτι κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου δύναται ὁ ἐργολάβος, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, νὰ προσφύγῃ ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.»

Ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 6 ἡ λέξις «ἐκδόσεως» ἀντικατέστη διὰ τῆς λέξεως «ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου.»

Εἰς τὸ ἄρθρον 13 προσετέθη, ὅτι ἡ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν προσφυγὴ γίνεται ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως.

Ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 14 προσετέθη ὡσαύτως ἡ διάταξις, ὅτι ὁ ἐν Ἑλλάδι διευθυντὴς τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου δύναται νὰ προσφύγῃ κατὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως εἰς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον, ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως.

Τελευταῖον δέ, πρὸς πλειοτέραν διασάφησιν, ἐτέθη ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 20, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀναπληροῖ μόνον τὸ ἔλλειπον τοῦ τόκου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1860.

Οἱ Ὑπουργοί

Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει εἰσαχθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι τῇ 16 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν

Ἄρθρον 1.

Τῇ Βασιλικῇ ἐγκρίσει δύναται νὰ παραχωρηθῇ εἰς ἰδιώτην ἢ ἑταιρίαν δικαίωμα ἀποκλειστικὸν πρὸς σύστασιν ἱπποσιδηροδρόμων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 2.

Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος, τοῦ παραχωροῦντος τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα, προσδιορίζεται καὶ ἡ διάρκεια αὐτοῦ, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀνωτέρα τῶν 65 ἐτῶν.

Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Β. Διατάγματος ὁ ἐργολάβος ὀφείλει νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἢ εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον, λόγῳ ἐγγυήσεως τῆς ἐκπληρώσεως τῶν διὰ τοῦ ἄρθρου 4 ἐπιβαλλομένων αὐτῷ ὑποχρεώσεων, ποσὸν, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἦναι κατώτερον τῶν χιλίων δραχμῶν κατὰ χιλιόμετρον, οὔτε ἀνώτερον τῶν ἑκατὸν χιλιάδων δι' ἑκάστην ὁδόν. Ἡ κατάθεσις θέλει γίνει εἰς μετρητὰ, εἰς ὁμολογίας, ἢ εἰς μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.

Ἄρθρον 3.

Ἡ παραχώρησις τῆς κατασκευῆς ὡρισμένου ἱπποσιδηροδρόμου γίνεται προηγουμένου συναγωνισμοῦ.

Τὸ Β. Διάταγμα, τὸ ὁποῖον θέλει προκαλεῖ αὐτὸν,

α) Γνωστοποιεῖ τὴν διεύθυνσιν τῆς γραμμῆς τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου δι' ὅλων τῶν διαμέσων σημείων· τὸ εἶδος τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου· τὰ μετακομιστικὰ μέσα, καὶ τὰ σχέδια τῶν ἐπὶ τῆς γραμμῆς σταθμῶν καὶ φυλακείων.

β) Προσδιορίζει·

1. Τὰς προθεσμίας, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὁ ἐργολάβος ὀφείλει ν' ἀρχίσῃ, νὰ ἀποπερατώσῃ καὶ θέσῃ εἰς πλήρη ἐνέργειαν τὸν ἱπποσιδηρόδρομον.

2. τὸν ἐλάχιστον ὅρον τῶν καθεκάστην ἀναχωρήσεων καὶ τῆς ταχύτητος τῆς κινήσεως.

Τὰ ἀφορῶντα τὰς σχέσεις τῆς ἐργολαβίας πρὸς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν τῶν Ταχυδρομείων, τὰς ὑποχρεώσεις της ὡς πρὸς τὸ στρατιωτικὸν καὶ ναυτικὸν· τὰς ὀφειλομένας ὑπὸ τοῦ ἐργολάβου ἀποζημιώσεις διὰ τὴν τυχὸν ἀπώλειαν ἢ βλάβην τῶν μεταφερομένων πραγμάτων· τὴν περίστασιν καθ' ἣν ὁ ἐργολάβος ἠδύνατο παύσει ἐκπληρῶν τοὺς γενικοὺς ἢ μερικοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας, καὶ τὸ ἐφεκτικὸν τῆς Κυβερνήσεως δικαίωμα.

Ἄρθρον 4.

Ἐὰν ὁ ἐργολάβος δὲν ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας, ἢ δὲν ἀποπερατώσῃ αὐτὰς καὶ θέσῃ εἰς πλήρη ἐνέργειαν τὸν ἱπποσιδηρόδρομον κατὰ τὰς ὡρισμένας προθεσμίας, θέλει κηρύττεσθαι δι' ἀποφάσεως τοῦ ἁρμοδίου Νομάρχου ἔκπτωτος τοῦ παραχωρηθέντος εἰς αὐτὸν δικαιώματος· καὶ τὸ μὲν λόγῳ ἐγγυήσεως κατατεθειμένον ποσὸν μεταβαίνει αὐτοδικαίως καὶ ἄνευ διατυπώσεώς τινος εἰς τὴν πλήρη κυριότητα τοῦ δημοσίου, τὰ δὲ πρὸς σύστασιν τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου ληφθέντα τυχὸν ἀκίνητα κτήματα καὶ ἀνεγερθέντα κτίρια καὶ ἄλλα ἔργα, ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκθέσῃ, ὅπως εὑρίσκονται, εἰς πλειστηριασμὸν διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐργολάβου, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀναδεχθῶσι καὶ φέρωσιν εἰς πέρας τὸν ἱπποσιδηρόδρομον οἱ ἀγοράσαντες. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου δύναται ὁ ἐργολάβος, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, νὰ προσφύγῃ ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κατὰ τὸν πλειστηριασμὸν τοῦτον τὸ δημόσιον δύναται νὰ παρουσιασθῇ ὡς ἀγοραστής.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν ὁ ἐργολάβος ἐξαιρεῖται νὰ λαμβάνῃ παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἢ παρὰ τοῦ Δημοσίου τοὺς κανονισμένους τόκους τοῦ κατατεθέντος ποσοῦ. Τεθέντος δὲ εἰς ἐνέργειαν τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου, ἐπιστρέφεται εἰς τὸν ἐργολάβον τὸ ῥηθὲν ποσόν.

Ἄρθρον 5.

Οἱ ἱπποσιδηρόδρομοι χαρακτηρίζονται ἔργα δημοσίας ἀνάγκης, ἑπομένως οἱ ἐργολάβοι δικαιοῦνται νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκποίησιν ἐκείνων τῶν γηπέδων καὶ οἰκοπέδων, τὰ ὁποῖα ἤθελον κριθῇ ἀναγκαῖα·

1. Εἰς τὸν ἱπποσιδηρόδρομον, εἰς τὸ περίφραγμα αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς οἰκίσκους τῶν ἐπιστατῶν καὶ ὁδοφυλάκων.

2. Εἰς τὴν σύστασιν κτιρίων καὶ καταστημάτων κατάλληλος σταθμοὺς καὶ τάς ἐπιβατηρίους καὶ ἀποβατηρίους θέσεις.

3. Εἰς τὴν τυχὸν κατασκευὴν ὁδῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ τεθῶσιν εἰς συνάφειαν καὶ ἄλλα μέρη μετὰ τῶν ἱπποσιδηροδρόμων.

Ἄρθρον 6.

Περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκποιήσεως εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς ἐνδιαλαμβανομένας εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ἀποφασίζει ὁ Νομάρχης, ἀκούων τὴν γνώμην πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, διοριζομένης παρ' αὐτοῦ καὶ συγκειμένης ἐξ ἑνὸς μηχανικοῦ, ἑνὸς δικηγόρου, ἑνὸς ἰδιοκτήτου, ἑνὸς ἐμπόρου, καὶ τοῦ δημάρχου τοῦ δήμου, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ κτῆμα. Δύνανται δ' ἀμφότερα τὰ μέρη νὰ ἐκκαλέσωσι τὴν ἀπόφασιν τοῦ Νομάρχου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου.

Ἄρθρον 7.

Αἱ περὶ ἐκποιήσεως καὶ ἐκτιμήσεως διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ΓΙΕ. Νόμου ἀπὸ 10 Ἰουνίου 1857 ἰσχύουν καὶ διὰ τὸν ἱπποσιδηρόδρομον.

Ἄρθρον 8.

Πλὴν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως παραχωρεῖται εἰς τοὺς ἐργολάβους καὶ δικαίωμα παροδικῆς χρήσεως ξένων γαιῶν καὶ κτημάτων πρὸς ἐξόρυξιν χωμάτων, λίθων, χαλίκων, καὶ ἄμμου καὶ πρὸς σύστασιν διαμέσων ὁδῶν διὰ μεταφόρτωσιν τοῦ ὑλικοῦ.

Ἡ ἀποζημίωσις διὰ τὴν παροδικὴν χρῆσιν τῶν ἰδιωτικῶν γαιῶν καὶ κτημάτων γίνεται ἀπαλλάκτως ὡς καὶ διὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκποίησιν· ὡς μέτρον δὲ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως λαμβάνεται ἡ ἐκ τῆς χρήσεως ἐλάττωσις τῆς ἀξίας αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ἀποδειχθῇ, ὅτι ἐκ ταύτης καθίσταται ἀνωφελὴς ἡ χρῆσις τῆς γῆς ἢ τοῦ κτήματος, ὁ ἐργολάβος ὑποχρεοῦται ν' ἀποκτήσῃ αὐτὰ ἀποζημιῶν τὸν ἰδιοκτήτην κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νόμου ΓΙΕ. ἀπὸ 10 Ἰουνίου 1857.

Ἄρθρον 9.

Ἡ ξυλεία, ὁ σίδηρος καὶ πᾶν ἐν γένει τὸ πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου ἀναγκαῖον ὑλικόν, πρὸς δὲ τὰ ὀχήματα, αἱ φορτηγοὶ ἅμαξαι, αἱ ἀκίνητοι καὶ κινηταὶ μηχαναί, οἱ ἵπποι καὶ ἐν γένει τὰ παντὸς εἴδους ἐργαλεῖα τὰ προσδιωρισμένα εἰς τὴν σύστασιν καὶ τὴν κατὰ πρῶτον πλήρη ἐνέργειαν τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου, ἀπαλλάσσονται τῆς πληρωμῆς παντὸς τέλους κατὰ τὴν εἰς τὸ Κράτος εἰσαγωγήν των.

Ἄρθρον 10.

Διὰ Β. Διατάγματος δύναται νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὸν ἐργολάβον ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν εἰς τὸν ἱπποσιδηρόδρομον ἢ τὰ παρατήματά του ἀνηκόντων γηπέδων, οἰκοπέδων ἢ κτιρίων.

Ἄρθρον 11.

Οἱ ἐργολάβοι ἱπποσιδηροδρόμων ὀφείλουσιν ἀποκλειστικῶς νὰ μεταχειρίζωνται ἵππους πρὸς μεταφορὰν ἀνθρώπων καὶ πραγμάτειῶν. Χρῆσις ἄλλης φυσικῆς δυνάμεως δὲν συγχωρεῖται.

Ἄρθρον 12.

Πλὴν τῶν διὰ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου καὶ ἐξ ἄλλων ἀστυνομικῶν διατάξεων ἀπηγορευμένων πραγματειῶν, ὅλων τῶν λοιπῶν τὴν μεταφορὰν ὀφείλει νὰ διευκολύνῃ ὁ ἐργολάβος, ἄνευ διακρίσεως προσώπων, ἐπιφυλαττομένων ὅμως τῶν δικαιωμάτων τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν στρατιωτικὴν, ναυτικὴν καὶ ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν (ἄρθρ. 3.)

Ἄρθρον 13.

Τὰς μεταξὺ τοῦ ἐργολάβου καὶ τῶν ἰδιωτῶν περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ τιμολογίου διαφορὰς, λύει δι' ἀποφάσεώς του ὁ Νομάρχης, ἐπιφυλαττομένης τῆς προσφυγῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 14.

Ἀνατίθεται εἰς τὸν ἐργολάβον νὰ ἐνεργῇ δι' ἰδίων ὑπαλλήλων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ἀστυνομίαν τῆς ὁδοῦ, καθόσον ἀρχῇ τὴν συντήρησιν καὶ χρῆσιν αὐτῆς. Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι διαρρυθμίζουσιν αὐτὴν κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων νόμων ἐκδοθησόμενον κανονισμόν· ἔχουσι δὲ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀστυνομικὰ αὐτῶν καθήκοντα, τὴν ἰδιότητα δημοσίων ὑπαλλήλων, ὁριζόμενοι πρὸ ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντά των τὸν τῆς ὑπηρεσίας ὅρκον ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου εἰρηνοδίκου. Ὁ ἀρμόδιος Νομάρχης δύναται, ἀνάγκης τυχούσης, νὰ παύσῃ τοὺς ὑπαλλήλους τούτους καὶ ἀφοῦ ἀκούσῃ προηγουμένως τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ ἐν Ἑλλάδι διευθυντοῦ τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου, ὅστις δύναται νὰ προσφύγῃ κατὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως εἰς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον ἐντὸς ἕξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 15.

Ὁ ἐργολάβος ὀφείλει νὰ διατηρῇ τὸν ἱπποσιδηρόδρομον καὶ τὰ διαμετακομιστικὰ μέσα διηνεκῶς εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε ἡ μεταφορὰ νὰ γίνηται ἀσφαλῶς καὶ συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπιχειρήσεως· δύναται δὲ νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς τοῦτο διοικητικῶς.

Ἄρθρον 16.

Δι' ἄλλων ἐργολάβων σύστασις δευτέρου ἱπποσιδηροδρόμου, ἔχοντος τὴν αὐτὴν μὲ τὸν πρῶτον διεύθυνσιν καὶ ἐνοῦντος τὰ αὐτὰ μέρη, δὲν συγχωρεῖται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος.

Ἄρθρον 17.

Ὁ ἐργολάβος δύναται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παραχωρηθέντος αὐτῷ προνομίου, τῇ Βασιλικῇ ἐγκρίσει, νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν ἱπποσιδηρόδρομον καὶ νὰ συστήσῃ καὶ κλάδους τῆς κυρίας ὁδοῦ, ἐφαρμοζομένων εἰς τοὺς νέους τούτους ἱπποσιδηροδρόμους ὅλων τῶν ὅρων τοῦ παρόντος νόμου, πλὴν τοῦ περὶ διαρκείας τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον διὰ μὲν τὰς ἐπεκτάσεις τῶν ὁδῶν θέλει διαρκεῖ ὅσον καὶ τὸ παραχωρηθὲν προνόμιον εἰς τὴν κυρίαν ὁδόν, διὰ δὲ τοὺς κλάδους, θέλει συντελευτᾷ μὲ τὸ τῆς κυρίας ὁδοῦ, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ πέραν αὐτοῦ ἄνευ νόμου.

Ἄρθρον 18.

Ἂν ὁ ἐργολάβος τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου δὲν θελήσῃ νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἔχων τὴν προτίμησιν ἐπὶ ἴσοις ὅροις, τὴν ἐπέκτασιν τῆς ὁδοῦ ἢ τὴν σύστασιν κλάδων, δύναται ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις νὰ παραχωρηθῇ εἰς ἄλλους· ὁ ἐργολάβος ὑποχρεοῦται τότε, καθ' ὅσον αἱ ἀνάγκαι τῆς κινήσεως τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου τὸ ἐπιτρέπουσι, καὶ καθ' ὅσον θέλει συμφωνήσει ἰδιαιτέρως μὲ τοὺς ἐργολάβους τῶν προσθέτων ὁδῶν, νὰ συγχωρῇ εἰς τούτους νὰ ἐνεργῶσι τὴν μεταφορὰν οἱ ἴδιοι διὰ τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου του, καὶ προσέτι νὰ ἀνεγείρωσιν ἐπ' αὐτοῦ δι' ἰδιοναξόδων τὰ ἀναγκαῖα καταστήματα.

Διὰ τὴν ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ἐνδεχομένην ζημίαν καὶ βλάβην λαμβάνει παρὰ τῶν εἰρημένων ἐργολάβων πλήρη ἀποζημίωσιν. Τὸ ποσὸν αὐτῆς προσδιορίζεται, ἐν ἐλλείψει ἐκουσίου συμβιβασμοῦ, ὑπὸ τοῦ Νομάρχου καὶ τεσσάρων πραγματογνωμόνων, διοριζομένων τῶν μὲν δύο ὑπὸ τοῦ ἐργολάβου τοῦ παλαιοῦ ἱπποσιδηροδρόμου, τῶν δὲ ἄλλων ὑπὸ τοῦ ἐργολάβου τοῦ νέου ἱπποσιδηροδρόμου.

Ἄρθρον 19.

Ἀνεξάρτως τῆς διαρκείας τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος, ὁ ἱπποσιδηρόδρομος μεθ' ὅλων τῶν ἀκινήτων παραρτημάτων αὐτοῦ, τεθείμενος ὑπὸ τοῦ ἐργολάβου εἰς καλὴν κατάστασιν, μεταβαίνει αὐτοδικαίως εἰς τὴν πλήρη κυριότητα τῆς Κυβερνήσεως, ἀναλαμβανούσης τὴν ἐνέργειάν του ἢ ἀπ' εὐθείας, ἢ δι' ἐνοικιάσεως πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου.

Τὰ λοιπὰ μετακομιστικὰ μέσα, ἤτοι μηχανὰς, ἁμάξας, ἵππους καὶ ἄλλα κινητὰ, θέλει προσαποκτήσει ἡ Κυβέρνησις κατ' ἐκτίμησιν πραγματογνωμόνων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου.

Ἄρθρ. 20.

Εἰς τοὺς ἐργολάβους ἱπποσιδηροδρόμων δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ τόκος μέχρι 4 τοῖς 0|0 ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῶν κεφαλαίου. Ἑπομένως, ἐὰν αἱ εἰσπράξεις, μετὰ τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀφαίρεσιν τῆς πρὸς συντήρησιν καὶ χρῆσιν τῶν ἱπποσιδηροδρόμων ἀπαιτουμένης δαπάνης, δὲν ἀποφέρωσι κέρδος ἴσον τῷ 4 0|0, ἡ Κυβέρνησις ἀναπληροῖ μόνον τὸ ἔλλειπον τοῦ τόκου.

Ἄρθρ. 21.

Πρὸς ἀπόληψιν τῶν χάριν πληρωμῆς τόκων τυχὸν καταβαλλῶν, δικαιοῦται ἡ Κυβέρνησις νὰ λαμβάνῃ τὸ πλεονάζον τοῦ καθαροῦ κέρδους τῶν 4 τοῖς 0|0 ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν ἐρευξῆς ἐτῶν, μέχρι συμπληρώσεως τοῦ καταβληθέντος ποσοῦ μετὰ τοῦ τόκου αὐτοῦ, λογιζομένου πρὸς 4 τοῖς 0|0.

Ἄρθρ. 22.

Ἐφ' ἑκάστης ἐργολαβίας ἱπποσιδηροδρόμων ἡ Κυβέρνησις δικαιοῦται καὶ δύναται νὰ λαμβάνῃ κατ' ἀνώτατον ὅρον τὸ πεμπτημόριον τῶν μετοχῶν, εἰς ἃς διηρέθη τὸ μετοχικὸν τῆς ἑταιρίας κεφάλαιον, ὑποβαλλομένη ὡς ἐκ τούτου εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, εἰς ἃς ὑπόκεινται πάντες οἱ λοιποὶ μέτοχοι.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἑπομένως ὁ Κύρ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἀδάμ. Δούκας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
τῆς 17 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 28 μελῶν ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συστάσεως ἱπποσιδηροδρόμου.

Ὁμοίαι ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ.

Ἀμφότεραι ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι· ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συστάσεως ἱπποσιδηροδρόμων λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, παρεδέχθη ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ σύνολον, ἐπὶ δὲ τῶν καθέκαστα διεξιόντες καὶ οἱ μὲν ΚΚ. Γ. Ἀντωνόπουλος καὶ Σ. Μίλιος παρεδέχθησαν αὐτὰ ὡς ἔχουσιν, οἱ δὲ ΚΚ. Α. Δούκας καὶ Δ. Χατζίσιος προτείνουσι τὰς ἑξῆς προπαλογίας ἐπὶ τῶν ἑπομένων ἄρθρων.

Εἰς τὸ ἄρθρον 1 νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ἑξῆς· «ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.»

Εἰς τὸ ἄρθρον 2 ἐν τῷ § 2 μετὰ τὰς λέξεις «δι' ἑκάστην» νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ «ὑπερβαινόσας τὰ 100 χιλιόμετρα» καὶ μετὰ τὴν λέξιν «ὁμολογίας» νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «τραπεζικάς».

Εἰς τὸ ἄρθρον 3 νὰ προστεθῇ ἐν τῷ τέλει ὁ ἑξῆς παράγραφος· «Τὸ ἀνωτέρω Διάταγμα ἐκδοθήσεται ἅμα παρουσιασθῇ ἡ πρώτη τοῦ ἐργολάβου πρᾶξις δι' οἱασδήποτε ὁδοῦ· ἡ δὲ δημοπρασία ἄρχεται μετὰ μῆνας τρεῖς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του».

Εἰς τὸ ἄρθρον 4 ἐν τῷ τέλει τοῦ 1 § νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ἑξῆς· «οὗτος δὲ ὀφείλει ὡσαύτως νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκκλήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου».

Εἰς τὸ ἄρθρον 6 ἐν τῷ τέλει νὰ προστεθῇ καὶ τὸ ἑξῆς «τοῦτο δὲ ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ τὴν ὑπ' αὐτὸν ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.»

Εἰς τὸ ἄρθρον 13 ἐν τῷ τέλει νὰ προστεθῇ καὶ τὸ «τοῦτο δὲ ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.»

Εἰς τὸ ἄρθρον 14 ἐν τῷ τέλει νὰ προστεθῇ ὁμοίως καὶ τὸ «τοῦτο δὲ ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν».

Εἰς τὸ ἄρθρον 18 ἐν τῷ τέλει νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ἑξῆς· «κατὰ πᾶσαν ἄρνησιν οἱουδήποτε τῶν διαφερομένων μερῶν ὁ Νομάρχης διορίζει τοὺς ἐκ μέρους τοῦ ἀρνουμένου ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν».

Οἱ λόγοι αἵτινες ὑπαγορεύσαν τὰς ἀνωτέρω τροπολογίας θέλουν ἐκτεθῆ προφορικῶς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἀδάμ Δούκας, Σ. Μίλιος,
Δ. Χατζίσιος, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

(Πράκτ. Γερουσ. τῆς Α'. Συνόδ. Γ'. Περιόδ.) 54

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ, ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τῶν Κ.Κ. ὑπουργῶν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν, παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ, προπολογήσασα τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ὡς ἑξῆς·

« Αἱ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῶν νόμων τῶν περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ πολιτικαὶ ὑπηρεσίαι τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν ἀξιωματικῶν πάσης τάξεως λογίζονται ὡς ἐνεργητικὴ ὑπηρεσία, καθόσον ἀφορᾷ τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως, καὶ συγκαταλογίζονται μὲ τὰς στρατιωτικὰς ἢ ναυτικὰς αὐτῶν ὑπηρεσίας, ὅταν αὗται ἀφορῶσιν ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος καὶ ἀποτελοῦσι τὸ ἓν τρίτον τοῦ ὅλου τῶν ἐν λόγῳ ὑπηρεσιῶν· ὅταν δὲ ὑπερβαίνωσιν αὐτὸ, αἱ τοιαῦται ὑπηρεσίαι ὑπάγονται εἰς τὸν ἐκδοθησόμενον ἐν γένει περὶ συντάξεως ἕνεκα πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν νόμον.

Οἱ δὲ λόγοι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προπολογίας ταύτης θέλουν ἐκτεθῆ προφορικῶς κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1860.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ῥήγας Παλαμήδης	Ι. Παξιμάδης.
Σ. Μίλιος.	Δ. Χατζήσκος.

Ἐπῆλθε κατόπιν ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς καὶ ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ τύπου ὅρκου, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιψήφισιν ἐζήτησεν ἄνευ ἀναβολῆς ὡς κατεπείγοντος.

Μετὰ δὲ τὴν προσφώνησιν ἣν ἀπηύθυνεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης, ὅτι δῆθεν χαίρει διότι βλέπει τέλος ὅτι διὰ τὸν ἐν Ἑλλάδι δυτικὸν κλῆρον προτείνεται ἡ ἐξομοίωσις ὡς πρὸς τὴν ὁρκωμοσίαν μὲ τὸν ἡμέτερον, καὶ τὰς εὐχὰς ἃς ἀπηύθυνε τοῦ νὰ ἴδῃ καὶ ἐκ μέρους τοῦ κλήρου ἐκείνου ὅτι ὑπάρχει ἀμοιβαία τῶν παραχωρήσεων, καὶ συμμόρφωσις εἰς ὅσα καὶ ὁ ἡμέτερος καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα ὑπάκουσιν, ἡ Γερουσία ἀπεράσισε τὴν εἰς αὔριον συζήτησιν αὐτοῦ, ἀφοῦ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ, διότι ἂν καὶ καθαρὸν ὅλως αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ζήτημα, οὐχ ἧττον ἔχει ἀνάγκην σκέψεως.

Ἀπαγγείλαντος ἐπομένως τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον

τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν διαφόρων νομοσχεδίων, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀναγνωσιν τῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ὀθωμανίδος, ἅτινα κατ' ἐπανάληψιν εἶχον ζητηθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ τὰ ὁποῖα κατετέθησαν ἤδη, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης διεμνήθη τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως, καὶ βαυβούμενος ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ νεᾶνις, περὶ ἧς ὁ λόγος, μεταβᾶσα εἰς Μῆλον μετὰ τοῦ ἀπαγωγέως αὐτῆς, κατέλεσε τὴν ἀμετάπτωτον ἀπόφασιν τοῦ νὰ δεχθῇ τὸ ἀνατολικὸν ὀρθόδοξον δόγμα καὶ συνάμα νὰ συζευχθῇ αὐτὸν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐπομένως ἀπέδειξε τὴν ἄδικον παράδοσιν αὐτῆς πρὸς τὸν πατέρα της ἀπὸ μέρους τῆς ἐκεῖσε διοικητικῆς ἀρχῆς, κατὰ διαταγὴν τοῦ νομάρχου Σύρου, καὶ τέλος τὴν παράδοσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Ὀθωμανὸν Προξένον.

Ἐπέρασε δὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, ὡς ἀποδεικνύουσιν τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ Σύρου ἐνήργησε μετὰ μεγίστης ὀλιγωρίας, ἀφοῦ μάλιστα ἐκ τῆς διαφωνίας τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἠδύνατο νὰ ὑποπτευθῇ ἐπιβουλήν τινα ἢ πλάνην, καὶ ἡ ἀνακάλυψις αὐτὴ ἤθελε τὴν ὁδηγήσει βεβαίως εἰς τὸ νὰ ἐξετάσῃ κάλλιον τὴν ὑπόθεσιν, καὶ οὐ μόνον ὤφειλε νὰ προστατεύσῃ διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ ἂν ἡ νεᾶνις μεταβᾶσα εἰς Σύρον εἶχε τὴν ἐλευθερίαν ἐκείνην τῆς συνειδήσεως καὶ τῶν πράξεων της, οἵαν ἐγγυῶνται οἱ παρ' ἡμῖν νόμοι, ὅτε διωμολόγει ὅτι ἐπανέρχεται εἰς τὴν πάτριον θρησκείαν τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγων μόλις μηνῶν ἐγκατέλειπεν αὐτόκλητος ἀσπασθεῖσα τὸ ἡμέτερον δόγμα, ἀλλὰ συγχρόνως νὰ εἰδοποιήσῃ ἔπρεπε περὶ τῶν διατρεχόντων τὴν Κυβέρνησιν, ἵνα τὰς διαταγὰς ἔπρεπε ν' ἀναμείνῃ πρὶν ἢ προβῇ εἰς καμμίαν ἀπόφασιν, καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ δι' ἀσυγχωρήτου ἀδιαφορίας νὰ περιρρογνυθῶσι συνάμα δύο μεγάλα μυστήρια, τό τοῦ δόγματος καὶ τὸ τοῦ γάμου, τὸν ὁποῖον ἀρκεῖ νὰ διαζευχθῇ ἐναντίον παντὸς γιαπτοῦ νόμου, καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο νὰ καταστῇ ἐπὶ τέλους τὸ σκάνδαλον τῆς πολιτικῆς ἡμῶν πρὸς τοὺς χριστιανοὺς ἀδελφούς μας.

Ἀπεδεικνύασεν ἐπὶ τέλους τὴν διαγωγὴν τοῦ νομάρχου Σύρου, ὅπως καὶ δι' ἐπισήμων ἐγγράφων τοῦτε ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν ἔπραξε τότε ἡ Κυβέρνησις, μὴ προβᾶσα ὅμως εἰς περαιτέρω ἐνέργειαν καὶ ἐπρότεινεν ὅτι τὰς συ-

ασεβείας τοῦ γεγονότος τούτου, ἔπρεπε διοικητικῶς νὰ ὑποστῇ ὁ Κύριος νομάρχης Σύρου, ἐξ οὗ προῆλθε τὸ σκάνδαλον, καὶ νὰ λογοδώσῃ μέτρα αὐστηροτέρας ἐπιτηρήσεως τῶν θρησκευτικῶν καὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ συμφερόντων.

Ἀπέτεινεν ὁ Κύριος ἔτι τῷ Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἐν ἀπαντήσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Παντάπασι, κύριοι, τὸ παρεγένετο τῶν ἐγγράφων διὰ τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο δὲν ἔχω νὰ ἀντείπω ἐν μόνον παρατηρῶ ὅτι παρεδόθη κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἐκ παραδρομῆς φαίνεται, τὸ ὁποῖον εἶναι ὄχι μία λίαν ἀτυχοῦς γεγονός, καὶ τὸ ὁποῖον ἂν σᾶς εἶπα, εἶναι βέβαιος ὅτι θέλει διευκολύνει τὴν λύσιν τοῦ προκειμένου ζητήματος. Τοῦτο δὲ εἶναι, ὅτι ὁ ἀπαγγελθεὶς εἰς ὑμᾶς τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος Ὀθωμανὸς Κρὴς καὶ νομιμοποιηθεὶς οὗτος ἦτο Ὀθωμανὸς ὑπήκοος· ἄρα ἡ ὑπόθεσις ἀπέβαινε μία Ὀθωμανοῦ ὑπηκόου, καὶ οὐδόλως τὰ παραβλαφθέντα δικαιώματα Ἑλλήνων.

Ἀποφαίνομαι μάλιστα ὅτι ὁ Κ. νομάρχης Σύρου προῆλθε καθ' ὅλα σύμφωνα μὲ τοὺς κειμένους νόμους, καὶ ἐν μόνον σφάλμα τῷ ἀποδίδεται, κατ' ἐμέ, ὅτι ἀνεμίχθη ἀπὸ ζῆλον ἴσως εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν, ἐνῷ μόνη ὁρμοδία ἦτο ἡ δικαστικὴ ἐξουσία· κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ ὁ ἐν Μήλῳ ἔπαρχος κακῶς ἔπραξε νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τοῦ θρησκευτικοῦ δόγματος τῆς περὶ οὗ ὁ λόγος, ἅμα ἀπουδάσης ἐκεῖ, καὶ νὰ δείξῃ τοσοῦτον ἐνδιαφέρον, ἐνῷ ἕκαστος κατὰ τοὺς κειμένους ἡμῶν νόμους εἶναι ἐλεύθερος νὰ λατρεύῃ εἰσυδήποτε αἱ πεποιθήσεις του τῷ συνίστησι δόγμα· καθότι μάλιστα ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ ἐπάρχου Μήλου ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ Ὀθωμανὶς ἐλευθέρα ὅλως τῶν πράξεών της ἐβάλλοντο τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἀσπασθῇ τὸ ἡμέτερον δόγμα· ἐπόμενον ἦτο καὶ εἰ. Σύρον μεταβᾶσα νὰ χαίρῃ τὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἀπὸ τῆς ἀναμίξεως τοῦ νομάρχου ἠδύνατο, ἐὰν ἔπασχε καὶ ἐπιζήτει ἀληθῶς, νὰ γνωστοποιήσῃ περὶ τούτου τὴν ἐπιθυμίαν, ἵνα μὴ ἔχῃ καιρὸν νὰ ἐπιλεχθῇ τὰς ὑποθέσεις.

Εἰς ταῦτα παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γέρας Παλαμήδης ὅτι τίποτε δὲν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀναγωγὴν τοῦ Κ. νομάρχου, μὲ ὅλην καὶ ἂν παρέστησεν ἀδιαφορίαν τὴν ὑπέδειξεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός, διότι τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα λέγουσιν ὅτι ἡ νεάνις παρεδόθη εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ τὸν Πρόξενον κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ὥστε μόνον τοῦτο

τὸ σφάλμα δὲν εἶναι, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι ἀνεμίχθη εἰς τὴν παροῦσαν παρίστασιν, ἀλλ' ὅτι ἀφοῦ ἀνεμίχθη ἔφανη ὀλίγωρος τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ τῶν καθηκόντων του.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν δὲ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα ἂν εἰς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Κρῆτα ἠδύνατο νὰ ἀνοιχθῇ ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ ἐξωτερικῶν διαβατηρίων, ἂν καὶ πρὸ ὀλίγων μόνον μηνῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ καταγραφῇ ὑπήκοος Ἕλλην, ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος καὶ μετὰ τὴν δήλωσιν ταύτην ἤθελεν ὑπάγεσθαι κατὰ νόμον εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀλλοδαπῶν μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν δύο ἐτῶν.

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστίδης εἶπεν.

Ἀγαπῶ, κύριοι, διότι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐγγράφων δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω πῶς παρεστάθη σήμερον ἐνώπιον ἡμῶν τὸ ζήτημα· τὸ βεβαίων ὅμως εἶναι ὅτι ὑπάρχει μεγίστη σύγχυσις μεταξὺ τῶν προλαλησάντων, καὶ ὅτι ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἐθεώρησε τὸ ζήτημα λίαν ἁπλούστατον.

Κύριοι! Τὸ κατ' ἐμὲ ἤθελα θεωρήσει τὸ ζήτημα καθαρῶς ὑπουργικὸν καὶ λίαν σπουδαῖον, ἂν ὁ Κ. νομάρχης ἔπραξε κατὰ τὸν Νόμον, ὅστις ῥητῶς παραγγέλει ὅτι εἰς πᾶσαν περιστάσεις ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ ἀναφέρει ἀμέσως πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ ὁποίου ζητεῖ καὶ ἀναμένει τὰς διαταγάς. Ἂν ὅμως ὁ νομάρχης ἀνεδίχθη τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως χωρὶς νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐνήργησε κακῶς, ὁ τοιοῦτος ὑπάλληλος δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ σήμερον εἰς τὴν θέσιν του, διότι ἐνήργησεν ὡς ἂν ἀνῆκεν εἰς Κράτος μὴ ἔχον νόμους. Ἀλλοίμονον δὲ εἰς τὸν Ἑλληνισμόν, τοῦ ὁποίου ζητοῦμεν νὰ διευθετήσωμεν τὰ δίκαια, ἂν οὕτως φερόμεθα πρὸς τοὺς Ὀθωμανούς, ἐνῷ παρίστανται ζήτημα θρησκευτικὸν τοσοῦτον σπουδαῖον ἀποβλέπον τὴν ὑπεράσπισιν Κρητῶν, τοὺς ὁποίους οὐδεὶς δύναται ν' ἀποκαλέσῃ ἀλλοδαπούς, διότι οὐ μόνον οἱ Κρῆτες εἶναι καὶ πάσχει νὰ θεωρῶνται παρ' ἡμῖν γνήσιοι Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς κειμένους ἡμῶν νόμους, ἀφοῦ ἐγγραφῇ τις ὑπήκοος Ἕλλην ἀπολαμβάνει τὰ ἀστικὰ δικαιώματα.

Εἶναι οὐ μόνον ἀπορίας ἄξιον πῶς ἀνεχόμεθα τοιουτοτρόπως νὰ παρίσταται ἐνώπιον Ἑλληνικῆς διοικητικῆς ἀρχῆς εἷς Ὀθωμανὸς πολίτης, εἷς Πρόξενος ἐπιβάλλων τὴν θέλησιν ἐναντίον ῥητῶν νόμων· ἀλλ' εἶναι καὶ ὄνειδος νὰ δίδωμεν τοῦ θρησκεύματος ἡμῶν τὰ μυστήρια, ὅτοι τὴν μετάληψιν καὶ τὸν γάμον, πρὸς

μίαν Ὀθωμανίδα, καὶ τὴν ἐπαύριον μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀναλγησίαν νὰ ῥίπτωμεν τὰ ἅγια τοῖς κυσί — ὁ νομάρχης οὗτος, Κύριε ὑπουργέ, εἶναι λίαν ἀκροσφαλὴς εἰς τὰ συμφέροντα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἂν κατὰ περίστασιν εὑρίσκετο προστατεύων τὰ συμφέροντα ταῦτα κατὰ τὰ μεθόρια ἡμῶν δι' ὅσης δεικνύει καὶ γράφει ἀδιαφορίας. Εἶναι ἀξιοκατάκριτος ἡ ὀλιγωρία ἐκ μέρους αὐτοῦ, ἀλλὰ ποῦ μένει ἡ κύρωσις τῆς κατακρίσεως ταύτης, ἀφοῦ ἐπισήμως ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς Κυρήτσεως ἡ ἀναξία διαγωγή του, καὶ ἐν τούτοις δὲν γίνεται τὸ παράδειγμα τῆς αὐστηρότητος αὐτῆς ;

Εἰς ὅλα ταῦτα, κύριοι, παρατηρεῖται μία τις κυβερνητικὴ σύγχυσις, καὶ εἰς τὴν κακοφωνίαν αὐτὴν καταστρέφονται οὐσιωδῶς τὰ τιμαλφέστερα συμφέροντα τοῦ Κράτους.

Περαίνων τὸν λόγον μου, Κύριοι, αἰσθάνομαι ὅτι κάτι τι πλειότερον ἔπρεπε νὰ εἶπω σήμερον, ἀλλὰ δὲν εἶμαι διόλου προητοιμασμένος· καὶ ὅσον ἐκ τῆς ὑποβληθείσης ἡμῖν ἀλληλογραφίας ἐλλείπουσι δύο τινὰ οὐσιώδη ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἐμέλλαν νὰ μᾶς ἐξακριβώσωσιν ἀλήθειάς τινάς, δυνάμει τῶν ὁποίων βασίμως καὶ λίαν ἐσκεμμένως ἠδυνάμεθα νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀληθῶς σπουδαίαν καὶ σοβαρὰν ταύτην ὑπόθεσιν, περὶ ἧς πρόκειται. Ἤδη περιορίζομαι νὰ εἴπω ὅτι ἡ ὑπόθεσις πρέπει νὰ μείνῃ καὶ συζητηθῇ κατὰ τὴν ἐπομένην σύνοδον, ὅτε θέλομεν ἔχει ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ μνημονευθέντα ἔτι ἔγγραφα.

Παρετήρησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι τίποτε ἄλλο ἐκ τῆς ὑποθέσεως ταύτης δὲν ἐννοεῖ ἡ Κυβέρνησις, παρ' ὅτι ἐξ ὅλων τῶν γεγονότων ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ νεᾶνις ἔχαιρε πλήρη ἐλευθερίαν ἀτομικῆς ἐνεργείας καὶ συνειδήσεως, ἀφοῦ κατώρθωσεν, ὡς ἐρρέθη, νὰ ἔλθῃ εἰς ἐξηγήσεις μετὰ τοῦ ἐν Σύρῳ Κυρίου νομάρχου, καὶ ἑπομένως ἦτο ἐλευθέρα νὰ πράξῃ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ ἐπικαλουμένη εἰς πᾶσαν περίστασιν τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου συνδρομήν.

Ὑπελάβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Γρηγοριάδης.

Καθόσον ἐξετάζεται, Κύριοι τὸ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ζήτημα κατὰ τοσοῦτον φαίνεται ἡ σπουδαιότης αὐτοῦ καὶ ἡ ἀξιοκατάκριτος τῇ ὄντι, ὡς εἶπόν τινες, ὀλιγωρία τοῦ νομάρχου Σύρου, ὅστις ἀπερισκέπτως παρέδωκε τὴν νεᾶνιδα εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ τὸν Πρόξενον Ὀθωμανὸν, ἀφοῦ προηγουμένως αὐτὴ οἰκειοθελῶς ἠκολούθησε τὸν Κρῆτα, καὶ ἑκουσίως ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ἠσπάσθη τὸ ἡμέτερον θρήσκευμα καὶ συνεζεύχθη μετ' αὐτοῦ. Καθ' ὅσον δὲ τῆς Κυβερνήσεως ἦτο τὴν ὀλιγωρίαν ταύτην τοῦ Κ. νομάρχου

νὰ τιμωρήσῃ αὐστηρῶς πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ συναίσθησιν πολλῶν ἄλλων ὑπαλλήλων, οἵτινες ὡς μηδὲν θεωροῦσι τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας ἡμῶν τὰ συμφέροντα, καὶ ἀμέριμνοι τῆς ἐθνικῆς ὑπολήψεως ὑπηρετοῦσιν ἐχθρικὰς ὅλως συμπαθείας.

Λαβὼν ἑπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μαγγίνας εἶπε.

Παρατηρῶ, κύριοι, ὅτι ἡ ὁμιλία τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν ὡς νέφος καλύψαν τὴν τοσοῦτον καθαρὰν ὑπόθεσιν, καὶ τὸ νέφος τοῦτο ἔρχομαι νὰ διασκεδάσω δι' ὀλίγων λέξεων.

Ἡ Κρήτη, κύριοι, τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο τῆς μεγάλης τουρκικῆς ἐπικρατείας, περιελείει ἐν ἑαυτῇ πᾶν ὅτι χαρακτηρίζει τὴν Τουρκικὴν πολιτείαν — θρησκευτικὸς φανατισμὸς καὶ τυραννικὴ Κυβέρνησις. — Ἐκεῖ πᾶς ἀλλόθρησκος μισεῖται ὡς ἄπιστος, αἱ γυναῖκες φυλάσσονται κατάκλειστοι εἰς τὰ λεγόμενα χαρέμια ἀφ' ὅπου δὲν ἐξέρχονται, καὶ μάλιστα αἱ νεάνιδες· καὶ ὁ ζηλότυπος Τοῦρκος παντοῦ βλέπει ἐχθροὺς τῆς οἰκογενειακῆς τιμῆς του, καὶ ἄγριος κατασκοπεύει συνήθως τὸν ὑποτελῆ Χριστιανόν.

Ὑπὸ τοιαύτας ἐπιδείξεις, ἤθελεν εἶσθαι λίαν ῥιψοκίνδυνος ὁ πολιτείας ἐκεῖνος Χριστιανός, ὅστις ἤθελε συλλάβει τὴν ἰδέαν ν' ἁρπαγάῃ διὰ τῆς βίας γυναῖκα Ὀθωμανίδα, μάλιστα δὲ κόρην ἀκουσίως αὐτῆς καὶ ἄνευ προηγουμένης συνεννοήσεως, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅπου ὡς καταφαίνεται ἡ νεᾶνις Ὀθωμανὶς ἠκολούθησε τὸν Χριστιανὸν Κρῆτα ὑπείκουσα, βεβαίως, εἰς τὸ σφοδρὸν τοῦ ἔρωτός της πάθος, συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου καὶ συγκατένευσεν ἄνευ διαταγμοῦ ν' ἀσπασθῇ τὸ θρήσκευμα ἡμῶν, καὶ νὰ ὑποστῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου συζευχθεῖσα τὸν ἁπαγωγέα αὐτῆς.

Ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ νομάρχου, μᾶς εἶπεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ἦλθεν εἰς Σύρον ἡ νεᾶνις μετὰ τοῦ πατρός της, ἀφοῦ τὰ ἔγγραφα τοῦ ἐπάρχου Μήλου ὁμολογοῦσιν οὐ μόνον τὸ ἐναντίον, ἀλλ' ἐπὶ πλέον, ὅτι καὶ κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ παρεδόθη εἰς χεῖρας τοῦ πατρός της καὶ τοῦ Ὀθωμανοῦ προξένου.

Ἐντεῦθεν προκύπτουσι δύο τινά, ἢ ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀκουσίως παρεδόθη εἰς χεῖρας τῶν γονέων της, ἢ ὅτι μόλις ὡμολόγησε νέαν πίστιν καὶ μετενόησε, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς βεβαίως ἠδύνατο νὰ ἀναγκάσῃ νὰ μὴ πράξῃ· ἀλλὰ διὰ νὰ τῇ ἐπιτραπῇ ἡ ἀναχώρησις ἔπρεπε προηγουμένως νὰ τῇ χορηγηθῇ τὸ διαζύγιον, καὶ τοιοῦτόν τι δὲν ἐγένετο, ἢ καὶ ἂν ἐγένετο ὑπῆρξεν αὐθαίρετος τοῦ νομάρχου ἐνέργεια, ὅστις ὡς διοικητὴς

καὶ ἀρχὴ οὐδένα πρὸς τοῦτο εἶχε μονομερὲς δικαίωμα, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ γίνῃ τοῦτο συνεργείᾳ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας κατὰ τοῦ ἐκκλησιαστοῦ ἡμῶν νόμου.

Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ μὴ καταναοήσῃ τὴν ἐνοχὴν τοῦ Κυρίου νομάρχου, ἀφοῦ ἀναγνώσῃ τὰ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἐγγραφα ἂν καὶ ἀτελῆ; τὸ κατ' ἐμὲ ἡ πρᾶξις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔγκλημα καθοσιώσεως, κακούργημα μᾶλλον, καὶ δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν ἰδέαν τῆς ἀναβολῆς.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Σπύρο-Μέλιος

Κύριε Πρόεδρε· ἐξ ἀρχῆς τῆς συνεδριάσεως ἐσπούδασα νὰ προτείνω ὅτι τὰ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἐγγραφα, καθόσον ἀντελήφθην, εἶναι ἐλλειπῆ, ἂν καὶ κατὰ τὴν στροφὴν τῆς συζητήσεως, ἦν ἐδωκεν ἐν ἀρχῇ ὁ ἔντιμος συνάδελφος ἡμῶν Κύριος Παλαμιδᾶς, ἴσως ἐθεωρήθησαν ἀνήκοντα πρὸς φωτισμόν του. Ἀλλὰ δὲν ἐφανέρωσα τὴν ἐπιφυλακτικότητά μου ταύτην, ὡς εἶπον, ἐξ ἀρχῆς, διότι δὲν ἤθελα νὰ ὑποτεθῇ κἂν, ὅτι δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ἀποφεύγω τὸ ζήτημα. Πίστη δὲ λέγω ὅτι τὰ ἐλλείποντα ἔγγραφα εἶναι ἡ ἐνώπιον τοῦ ἐπάρχου Μήλου διομολογία, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Ὀθωμανὶς ἀσπάζεται τὸ θρήσκευμα ἡμῶν καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ συζευχθῇ μετ' οὐτινὸς τοῦ Κράτους, καὶ ἓν ἔγγραφον τοῦ νομάρχου Σύρου πρὸς τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, δι' οὗ ἐξακριβόνει γεγονότα τινά.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μαυρομμάτης.

Ὅλοι Κύριοι, εἴμεθα τέκνα μιᾶς ἀνωμάλου ἐποχῆς, καὶ ὅλοι ἐγνωρίσαμεν τὴν βάρβαρον, τὴν φανατικὴν τυραννίαν, ἥτις πιέζει τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν· οὐδεὶς δὲ κάλλιον τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ἡμῶν Κυρίου Μαγγίνα δὲν ἐδύνατο νὰ ζωγραφίσῃ τὴν Τουρκικὴν καταστροφήν, ὅπως οὗτος πρὸ ὀλίγου τὴν ἐζωγράφισε, ἀπὸ τὰ σπάργανα τῆς ὁποίας ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀμπάσῃ τις γυναῖκα, καὶ μάλιστα κόρην οὕτως πως φυλασσομένην χωρὶς εἰς τοῦτο νὰ ὑπάρχῃ ἡ συγκατάθεσίς της.

Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἂς ἐξετάσωμεν τί ἔπραξεν ἡ ἐκκλησία ἡμῶν, ὅταν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος νεάνις ἔφθασεν εἰς Μῆλον καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἀσπασθῇ τὸ ἡμέτερον βάπτισμα. Μὴ πεθυμένη, βεβαίως, εἰς τὴν πρώτην αὐθόρμητον δήλωσιν τῆς κόρης περὶ τῆς ἀρνησιθρησκείας της, καὶ ἀποδιδοῦσα τὴν προθυμίαν αὐτῆς εἰς τὴν μέθην τοῦ ἔρωτός της, ὅστις τὴν ἔκαμε ν' ἀρνηθῇ Πατρίδα καὶ γονεῖς διὰ ν' ἀκολουθήσῃ διὰ τοσούτων κινδύνων τὸν νέον Κρῆτα, ἔθεσεν αὐτὴν πρῶτον ὑπὸ δοκιμασίαν, καὶ ἀκολούθως πεισθεῖσα περὶ τῆς ἀμεταβλήτου ἀποφάσεώς της τὴν ἐδέχθη εἰς τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ κατόπιν ἐτελέσθη καὶ τοῦ γάμου τὸ μυστήριον.

Τὸ αὐτό, κατ' ἐμέ, ἔπρεπε νὰ πράξῃ καὶ ὁ Κύριος νομάρχης Σύρου πρὶν ἢ παραδώσῃ αὐτὴν μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς γονεῖς καὶ τὸν Ὀθωμανὸν Πρόξενον, ἔπρεπε νὰ τὴν ἐμπιστευθῇ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῆς εἰσαγγελείας, αἵτινες εἶχον μόνον τὸ δικαίωμα καὶ τὸ μέσον νὰ λάβωσιν ἀπ' αὐτῆς μετά τινα δοκιμασίαν τὴν ἐλευθέραν ὁμολογίαν τῆς μετανοίας της, καὶ νὰ πεισθῶσιν, ὅτι αὐτοπροαιρέτως καὶ ἄνευ ἄλλης τινὸς πιέσεως ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποδοθῇ πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῆς καὶ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Πατρίδα της. Ἀλλὰ τοῦτο ἀτυχῶς δὲν ἐγένετο, καὶ τὸ μέγα αὐτὸ σφάλμα ἐπιβαρύνει τὸν Κύριον νομάρχην. Τὸ ζήτημα ὅθεν παρίσταται σπουδαῖον καὶ ποσῶς ἁπλούστατον, ὡς τὸ ἐχαρακτήρισε διὰ τῆς πρὸ ὀλίγου ὁμιλίας του ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, καὶ συμφωνῶ καὶ ἐγὼ μὲ τὴν ἐκφασθεῖσαν γνώμην τοῦ νὰ μείνῃ ἡ ὑπόθεσις αὕτη καὶ συζητηθῇ τὴν ἐπομένην σύνοδον, προσκαλουμένου συναμα καὶ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ συμπληρώσῃ τὴν ὁποίαν μᾶς ὑπέβαλεν ἀλληλογραφίαν καὶ διὰ τῶν ἐλλειπόντων δύο ἐγγράφων.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία ἐψήφισε ὁμοφώνως τὴν ἰδέαν ταύτην, καὶ ἀπεφάσισε τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν σύνοδον.

Ἐν τέλει ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ὑπέβαλε Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 459, 800 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν τοῦ ἔτους 1860. Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ τοῦτο ἔχον ὡς ἑπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 459,800 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπιψηφισθὲν πρὸ ὀλίγου ὑπὸ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ψῆφον ὑμῶν, πεποιθὼς, Κύριοι, ὅτι θέλετε εὐαρεστηθῇ νὰ ἐπισπεύσητε τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ ὡς κατεπείγοντος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι τῇ 17 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ,

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων πεντήκοντα ἐνέα χιλιάδων ὀκτακοσίων, ἀριθ. 459,800, τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 30,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 δι' ἐξοδα ἐκτυπώσεως Γραμματοσήμου, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐψήφθη, κατὰ τὸ ὧδε προταρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ πιστώσεως δρ. 30,000 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἔτους 1860.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	·	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	· N
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης.	· N	Χαράλ. Παπαπολίτης	· N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	·	Ἰάκωβος Παζιμάδης	· N
Τάτζης Μαγγίνας	· ·	Νικόλ. Πρασσακάκης	· N

Σπυρ. Τρικούπης	· · ·	Μ. Α. Καΐρης	· · · N
Ριχάρδος Τζιώρτζ	· · ·	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	· · N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	· N	Ἀντών. Μακρομιχάλης	· N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	·	Δημήτρ. Πλαπούτας	· · N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	· · ·	Ἰωάννης Στάϊκος	· · ·
Γεώργιος Ψύλλας	· · ·	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	· N
Ἰωάννης Θεοτόκης	· · ·	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	· N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	· · N	Δημήτριος Χατσίσκος	· N
Ἀθανάτιος Λιδωρίκης	· · N	Δημήτριος Χρηστίδης	· · N
Γεώργιος Δαρεώτης	· · ·	Νικόλ. Μαυρομμάτης	· ·
Γ. Παπαϊλιόπουλος	· · N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	·
Δημήτριος Βούλγαρης	· N	Παναγ. Λιδωρίκης	· · · N
Γκίκας Καρακατζάνης	· ·	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	· · N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	· N	Κωνστ. Προβιλέγιος	· · N
Ἀδὰμ Δούκας	· · · · N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	· · · N
Δῆμος Κανελλόπουλος	· N	Σπῦρος Μίλιος	· · · ·
Κωνσταντῖνος Κανάρης	·	Ῥῆγας Παλαμίδης	· · ·
Τσανετάκης Γρηγοράκης	· N	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης	N

Δεκτοῦ ἔπειτα γενομένου τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27, ἔχον ὅπως ὑποβληθῆ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 τ. μηνὸς Μαΐου.

Τεθέντος ἀκολούθως εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 147,230 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1860 διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος ὡς πρώην ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐρωτηθεὶς ἐξήγησεν ὅτι ἡ ἐν τῷ προσαρτωμένῳ πίνακι τῆς ἐκτάκτου ταύτης πιστώσεως συμμείωσις ἡ Διεύθυνσις τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας ὁ περιλαμβάνει τὸ πρόσωπον τοῦ διευθυντοῦ, ὅστις ἔχων ἀνωτέρας τῶν ἄλλων ἁπλῶν τηλεγραφητῶν γνώσεις, ἔχει τὸ καθῆκον νὰ συνεννοῆται μετὰ τῶν λοιπῶν διευθυντῶν τῶν ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι τηλεγράφων, καὶ νὰ δίδῃ, ὡς εἰπεῖν, τὴν γενικὴν ὥθησιν εἰς τὴν τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς· ἡ διεύθυνσις αὕτη ὁμοιάζει κατά τινα τρόπον τὴν διεύθυνσιν τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, ἐνεργοῦσα ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου

τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἔχῃ καὶ δύω ἑτέρους ὑπαλλήλους καὶ ἕνα κλητῆρα.

Τὰ λοιπὰ κεφάλαια τοῦ πίνακος ἀποτελοῦν τὸ προσωπικὸν τῶν ἐν Ἀθήναις, Πάτραις, Σύρῳ, Πειραιεῖ καὶ Αἰγίνῃ συστημένων τηλεγραφείων, καὶ ἀφορῶσι τὴν μισθοδοσίαν αὐτοῦ τοῦ προσωπικοῦ.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορία γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 147,210 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ ἔτους 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάκης Μαγγίνας	Ν	Τσουκαλάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλακωτάς	Ν
Σπυρ. Τζικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίκης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Λαρτιώτης		Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥήγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Καντακουζηνός	Ν

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου πρώτου τοῦ Νομοσχεδίου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι ὀρθὸν εἶναι νὰ

χορηγηθῇ ἡ προκειμένη πίστωσις ἄνευ τῆς βάσεως καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ προσαρτωμένου πίνακος, ὁ ὁποῖος ἀνήκει εἰς τὸ περὶ τοῦ προσωπικοῦ ὀργανικὸν Νομοσχέδιον καὶ δέον νὰ συζητηθῇ μετ' αὐτοῦ· διὰ τῆς πιστώσεως δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ πληρώσῃ τοὺς μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, ὡς ἔπραξε μέχρι τοῦδε ὑπ' εἰδικὸν νόμον.

Ἀπεκρίθη ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγγιος, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ὑπὸ τὰς εἰσηνεχθείσας ὁριωνέων ἠθέλησε νὰ ὑποδείξῃ διὰ τοῦ προσαρτωμένου πίνακος ἀφ' ἑνὸς τὰ πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα θέλει πληρώσει μισθοδοσίαν, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰς δαπάνας ἃς πρόκειται νὰ θεραπεύσῃ, διὰ νὰ μὴ φαίνηται ὅτι πληρώνει ἀθεμίτους καὶ κατὰ βέλησιν, κατὰ τοιοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ περὶ τούτων Νομοσχέδιον εἰσήχθη ἤδη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ πρόκειται κατὰ τὴν ἐπομένην σύνοδον νὰ συζητηθῇ. Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἀνταπήντησεν, ὅτι ἡ διὰ τῶν πιστώσεων καθιέρωσις θέσεων μὴ νενομοθετημένων διὰ νόμου δὲν εἶναι ὀρθή, ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῶν τοιούτων θέσεων πρέπει νὰ κανονίζεται διὰ τῶν εἰδικῶν Νόμων, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ὁ προκείμενος πίναξ ὡς περιέχων θέσεις ὑπαλλήλων μὴ νενομοθετημένας ἀνήκει εἰς τὸν ὀργανικὸν Νόμον μεθ' οὗ καὶ μόνου πρέπει νὰ συζητηθῇ.

Μετὰ τὰ λεχθέντα δεκτῶν γενομένων διὰ χειροτονίας τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τοῦ Νομοσχεδίου, ἐγένετο ἀκολούθως ὀνομαστικὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 27 κατὰ 3, ἐγκρινόμενον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 τ. μ. Μαΐου.

Βαρελᾶς ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 75,600 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 δι' ἀποζημίωσιν Γερουσίας, ἔχον ὡς ἑπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατόπιν τῆς ψηφισθείσης ἀποζημιώσεως τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὑποβάλλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ἐγκριθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον χορηγεῖται τῷ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν ὑπουργείῳ, ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δρ. 75,600

ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, χρησιμεύουσα εἰς πληρωμὴν τῆς μνησθείσης ἀποζημιώσεως. Πέπεισμαι δ' ὅτι προθύμως ἐπιψηφισθήσεται ὑφ' ὑμῶν τὸ νομοσχέδιον αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοῤῥώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχ. 75,600 ἑβδομήκοντα πέντε χιλιάδων ἑξακοσίων, ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860, καταλογισθησομένων ἐπὶ τοῦ Κεφαλ. Ε'. ἄρθρ. 2 «Ἀποζημίωσις Γερουσίας.»

Τὰ ἔξοδα, δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις, θέλουσι πληρωθῆ ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως συζητηθῇ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο κῦρον. Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Λ. Γρηγοριάδης
Ἀδάμ. Δούκας.»

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῆς 18 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κύριος Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Παρελθὼν ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω νομοσχέδιον καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 130,155.86 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1860 ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Διὰ τοῦ συναπτομένου Νομοσχεδίου, ὅπερ κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν, καὶ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείῳ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν 130,155.86.

Αἱ ἀνάγκαι πρὸς θεραπείαν τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ πίστωσις αὐτὴ, καθαρῶς ἐκτίθενται ἐν τῇ ἐπισυναπτομένῃ εἰς ἀντίγραφον ἐκθέσει τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ. Παρακαλῶ λοιπὸν Ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα μετὰ προθυμίας παραδέξησθε τὸ Νομοσχέδιον αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α.Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Τηρισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείῳ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ διὰ τὸ ἔτος **1860** ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν ἑκατὸν τριάκοντα χιλιάδων ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε καὶ λεπτὰ ὀγδοήκοντα ἕξ, ἀριθμ. **130,155.86.** τασσομένη ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα κατὰ τὸν συναπτόμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ ὑπὸ Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 130,155.86 ἐπὶ τοῦ ἐτ. 1860 προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κεφάλαια	Ἄρθρα	Αἰτία δαπάνης	Ὁλικὸν ποσὸν κατὰ χρέος Δρχ.	Λ.
Α.		Κεντρικὴ διοίκησις.		
	1	Μισθοὶ προσωπικοῦ	24600	..
	2	Ἔξοδα ὑπηρεσίας	5100	..
	3	Ἀντιμισθία δικηγορικῶν συμβούλων	720	..
Β.		Δίκαιαι ἐπιχορ.		
Γ.	3	Ἔξοδα ὑπηρεσίας νομαρχείων	9000	..
		Δημόσιος πλοῦτος.		
Δ.	2	Διοικητικὴ στατιστική	1300	..
	3	Ἐνοίκια φυλακῶν	10000	..
		Δημόσιος ὑγεία.		
Ε.	2	Μαιευτικὸν κατάστημα	420	..
		Δημόσιος οἰκονομία.		
	3	Σχολείων τῶν τεχνῶν	3000	..
	5	Βραβεῖα καὶ συνδρομαὶ πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας	7500	..
	8	Διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων	2880	..
	9	Διεύθυνσις τῶν κατ' ἐπαρχίας ταχυδρομείων	1440	..
	10	Ταχυδρομικὰ τροφεῖα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ	888	..
	11	Μεταφορὰ γραμμάτων	7120	..
	12	Ἀπόδοσις δικαιωμάτων	700	..
Στ.		Δημόσιαι ἀκοδομαί.		
Θ.	3	Κατασκευὴ δημοσίων οἰκοδομῶν	20000	..
		Βοήθειαι.		
ΙΒ	4	Γενικαὶ	11397	..
		Ἔξοδα ἀλλεπαλλήλων χρήσεων.	33890	86
			130155	86

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συζητηθῇ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο σήμερον κατὰ σειρὰν ἐκ μείζης καιρός.

Ὁ αὐτὸς Κ. ὑπουργὸς ἀνέγνω α) Ἕτερον Νομοσχέδιον καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν περὶ ἀνακληρωτικῆς πιστώσεως δρ. **682,531.20** ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως **1860** πρὸς πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπὸ ά. Ἰουνίου μέχρι τέλους 10βρίου ε.ε. β) Ὁμοίων περὶ πι-

στώσεως δρ. 200,334 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859, γ) ὁμοίων περὶ ὁμοίας δραχμ. 20,000 ἐτι τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ε. ἔτους δι' ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης καὶ δ) ὁμοίων περὶ ὁμοίας πιστώσεως δρχ. 249,493,1 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860, δι' ἔξοδα διαφόρων ὑπηρεσιῶν καὶ πληρωμὴν χρεῶν, ἔχοντα ὅλα ταῦτα τὰ Νομοσχέδια μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων ὡς ἐξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ χορηγουμένη διὰ τοῦ συναπτομένου Νομοσχεδίου ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δρχ. 682,531.20 ἐπὶ τοῦ Γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ε. ε. ἀπορᾷ τὴν παραδεχθεῖσαν ἄρτι αὔξησιν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπὸ 1 Ἰουνίου ἕως 31 Δεκεμβρίου ἐνεστῶτος ἔτους.

Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλων κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν παρακαλῶ ὑμᾶς, Κύριοι, νὰ ἐπιψηφίσητε προθύμως, ἀνεγνωρισμένης διατελούσης τῆς ἀνάγκης, ἥτις προκαλεῖ αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν ὑπουργῶν τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Μ. ΠΟΤΑΗΣ, ΑΘ. ΜΙΑΟΥΛΗΣ, Α. Γ. ΚΟΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. ἑξακοσίων ὀγδοήκοντα δύο χιλιάδων πεντακοσίων τριάκοντα μιᾶς καὶ λεπτῶν εἴκοσιν ἀριθ. 682,531.20/00 ἐπὶ τοῦ Γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ 1860 λογιζομένη εἰς βάρος μὲν τῶν καθ' ὑπουργεῖον εἰδικῶν προϋπολογισμῶν ὡς ἑξῆς·

Τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν	Δρ.	46,722.63
» » » Δικαιοσύνης	»	109,179 ..
» » » Ἐσωτερικῶν	»	75,783.19
» » » Ἐκκλησιαστικῶν	»	47,203.38
» » » Στρατιωτικῶν	»	105,858.55
» » » Ναυτικῶν	»	60,970 ..
» » » Οἰκονομικῶν	»	236,814.46
Τὸ ὅλον	»	682,531.20

καταταττομένη δὲ ὑπὸ τὰ Κεφάλαια καὶ ἄρθρα τῶν εἰδικῶν καθ' ὑπουργεῖον προϋπολογισμῶν κατὰ τοὺς συναπτομένους ἀνακεφαλαιωτικοὺς καὶ ἀναλυτικοὺς πίνακας.

Ἄρθρον 2.

Ἡ πίστωσις αὕτη χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν τῆς αὐξήσεως μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπὸ α. Ἰουνίου ἕως 31 Δεκεμβρίου 1860.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ περιληπτικὸς τῆς ἀπαιτουμένης πιστώσεως ἐπὶ τοῦ πρὸϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείου τοῦ 1860, δυναμει τοῦ περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων νόμου ἀπὸ 1 Ἰουνίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1860

Πρωτοκόλλ. Κεφάλ.	Πρωτοκόλλ. Ἄρθρων	Ὑπηρεσία	Ποσὸν πιστώσεως: Μηνιαίως	Διὰ μῆνας πέντε
I	1	Προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου	670 ..	4690 ..
	6	» τῶν ἐπιτροπῶν	30 ..	210 ..
II	1	» τῶν Πεσβειῶν	1174 66	8222 62
III	1	» τῶν Πρόξενείων	4800 ..	33360 ..
			6674 66	46722 62

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

ΥΠΟΥΡ. ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ. Χρῆσις τοῦ 1860

Ἐξηγητικὸν φύλλον

Τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν Κ. ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ δι' ἑπτὰ μῆνας ἐκτὸς τῆς χωροφυλακῆς.

Κεφάλαιον	Ἄρθρον	Ὑπηρεσία	Ποσότητες κατ' Ἄρθρον: Δραχ.	Λ.	Κεφάλαιον: Δραχ.	Λ.
4		Μισθὸς ἐνεργείας.				
	α.	Μισθοὶ ἀξιωματικῶν	78866	55	87966	55
	β.	» στρατοῦ	9100	..		
40		Στρατιωτικὴ ἐκπαίδευσις.				
	α.	Σχολείων ἐυελπίδων	.....	..	4640	..
41		Ἀρχία καὶ ἀπόμαχοι.				
	α.	Μισθοὶ ἀργίας	44567	..		
	β.	Λόγος ἀπομάχων	595	..	45162	..
44μόν.		Λόγος προσβεστῶν	.....	..	630	..
43		Ἱπποτρόφιον	.....	..	490	..
		Τὸ ὅλον	.....		1058.58	55

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

ΠΙΝΑΞ τῶν ἀπαιτουμένων ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1860 ἔτους τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου κατὰ τὸν περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων νόμου.

Κεφάλ.	Ἄρθρ.	Ὑπηρεσία	Ὁλικὸν ποσὸν κατ' ἄρθρον
Α.		Κεντρικὴ διοίκησις.	
	1	Προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου	9800 ..
Β.		Διοίκησις ἐπαρχιῶν	
	1	Προσωπικοῦ τῶν νομαρχείων	12600 ..
	2	» τῶν ἐπαρχείων	22680 ..
Γ.		Δημόσιος ἀσφάλεια	
	2	Διοικητικὴ ἀστυνομία	11130 ..
	4	Μισθοὶ δεσμοφυλάκων	3010 ..
Δ.		Δημόσιος ὑγεία	
	2	Μαιευτήριον	70 ..
	3	Δημόσια λουτρὰ	70 ..
	5	Ὑγιεινομεία	2940 ..
Ε.		Δημόσιος οἰκονομία.	
	1	Δενδροκομείου Ἀθηνῶν	210 ..
	8	Γενικὴ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων	3438 19
	9	Διεύθυνσις τῶν κατ' ἐπαρχίας ταχυδρομείων	6265 ..
	10	Ταχυδρομικὰ γραφεῖα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ	2730 ..
ΣΤ.		Δημόσιαι οἰκοδομαί.	
	1	Μισθοὶ ἀρχιτεκτόνων	840 ..
			75783 19

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ.

Περὶ τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1860 πρὸς πληρωμὴν αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ἀξιωματικῶν ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας.

Κεφάλ.	Ἄρθρον	Ὑπηρεσία	Ποσότητες: Κατὰ μῆνα	Ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας
1	α.	Μισθοὶ ἐνεργείας ἀξιωματικῶν	7110 ..	49770 ..
	β.	» ἀργίας »	1200 ..	8400 ..
	γ.	» ὑπαξιωματικῶν καὶ ναυτῶν	400 ..	2800 ..
		Τὸ ὅλον δραχ.		60970 ..

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν
ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

ΠΙΝΑΞ των δια την αυξησιν του μισθου των υπαλλήλων επι επτά μήνας απαιτουμένων αναπληρωτικών πιστώσεων επι του προϋπολογισμού της χρήσεως 1860 του επι των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως υπουργείου.

Προϋπολογ. Κεφάλ.	Προϋπολογ. Άρθρ.	Διοικήσεις	Κατά μήνα		Επί επτά μήνας	
Α.		Κεντρική υπηρεσία.				
	1	Προσωπικόν υπουργείου	450	..	3150	..
Β.		Κλήρος.				
	1	Επιμίσθια συνοδικών	280	..	1960	..
	4	Μισθοί ιεροκηρύκων	200	..	1400	..
	6	Εφημέριος και νεωκόρος της εν Μονάχω Εκκλησίας	73	34	543	38
Γ.		Ανωτέρα εκπαίδευσις.				
	1	Προσωπικόν Πανεπιστημίου	4320	..	30240	..
	3	» Βιβλιοθήκης	140	..	980	..
	10	» αρχαιολογ. υπηρεσίας.	110	..	770	..
Δ.		Δημοτική εκπαίδευσις.				
	1	Προσωπικόν διδασκάλων και δημοτικών σχολείων	1170	..	8190	..
		Όλικόν ποσόν....	6743	34	47203	38

Εν Αθήναις την 17 Μαΐου 1860. Ο υπουργός των Εκκλησιαστικών
Μ. ΠΟΤΑΗΣ.

ΥΠΟΥΡΓ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ. ΧΡΗΣΙΣ του 1860

Απαιτουμένη αναπληρωματική πίστωσις διά την γενομένην αύξησιν του μισθού των δικαστικών υπαλλήλων.

Προϋπολογ. Κεφάλ.	Προϋπολογ. Άρθρον	Διατάφεις δαπάνης	Ποσόν		Παρατηρήσεις
Α.	1	Προσωπικόν Υπουργείου.....	2170	..	Επί επτά μήνας ήτοι από του Ιουλίου έως τέλους του έτους 1860
	2	» Αρείου Πάγου	7280	..	
	3	» Εφετείων	19710	..	
	4	» Πρωτοδικείων.....	70000	..	
	5	» Ειρηνοδικείων.....	8890	..	
Γ.	3	» Φυλακιτών	1099	..	
		Ήτοι δραχ....	109179	..	

Εν Αθήναις την 17 Μαΐου 1860. Ο υπουργός της Δικαιοσύνης
Μ. ΠΟΤΑΗΣ.

ΠΙΝΑΞ αναπληρωματικής πιστώσεως επί των εξόδων του ειδικού προϋπολογισμού του υπουργείου των Οικονομικών της χρήσεως 1860, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 31 Μαΐου 1860 νόμου.

Είδικόν προϋπολογισμα			Προσδιορισμός εξόδων και υπηρεσιών	Αναγκαιούσαι πιστώσεις Κατ' άρθρ.		Κατά κεφ.		Κατά μέρος	
Α.	1	1	Συνοδίαι	1660	60				
	2		»	29072	54	70742	14	70742	14
Δ.	3	2	Γενική υπηρεσία.....	420	..	420	..		
			Στρατιωτικαί	10640	..				
			Ναυτικαί »	6090	..				
			Πραιδρίων του Υπουργ. συμβουλίου.	12227	32	28957	32		
		1	Κεντρική »	15610	..	15610	..		
		2	» »	17080	..	17080	..		
		3	» »	15610	..			62057	32
		4	Προσωπικόν υπουργείου	17080	..				
		5	Ομ. γενικού λογιστηρίου	17080	..				
		6	Ομ. ελεγκτικού συνεδρίου	17080	..				
	4	7	Ταμεία	17080	..				
		8	Ομ. ταμείων	17080	..				
		9	Ομ. εφορείων	17080	..				
		10	Έφορεία	63925	..	63785	..		
		11	Ομ. εφοριών	560	..				
		12	Τμήματα φόρ.	350	..				
		13	Ομ. τελωνείων	2100	..	2450	..		
		14	Ομ. σημαντρίου	350	..				
		15	Ομ. νομισματοκοπείου	2100	..				
		16	Δημόσια κατασκήνωσις	22190	..				
		17	Ομ. τυπογραφ. και λιθογραφείου.	10500	..				
		18	Ομ. δασών	4470	..				
		19	Τέχνης υπηρεσίας	1610	..	35770	..	105005	..
		20	Προσ. διοικ. μεταλλείων						
		21	Ομ. » άλικών						
			τόξων					230844	16

Ο επί των Οικονομικών υπουργός
Α. ΚΟΥΓΝΔΟΥΡΟΣ.

Εν Αθήναις τη 17 Μαΐου 1860.
Ε. ΣΤΡΑΤΟΣ.

Προς την Γερουσίαν.

Κύριοι!

Διά του συναπτομένου νομοσχεδίου, ψηφισθέντος υπό της Βουλής, χορηγείται τω επί των Εσωτερικών υπουργείω αναπληρωτική

πίστωσις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ἐκ δρ. 200,334, χρησιμεύουσα εἰς θεραπείαν ἀναγκῶν, περὶ ὧν ἐν ἐκτάσει πραγματεύεται ἡ παρασυναπτομένη ἐν ἀντιγράφῳ ἔκθεσις τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ.

Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ὑποβάλλων κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν παρακαλῶ Ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα μετὰ προθυμίας ἐπιψηφίσητε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐπιψαίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν διακοσίων χιλιάδ. τριακοσίων τριάκοντα τεσσάρων ἀριθ. 200,334, τασσομένη ὑπὸ τὰ διάφορα Κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸν συνημμένον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδης τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 200,334 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου διὰ τὸ 1859.

Κεφάλαια	Ἄρθρον	Ὑπηρεσία	Ὁλικὸν ποσὸν κατ' ἄρθρον
		Διοίκησις ἐπαρχιῶν	
Β'	3	Ἔξοδα ὑπηρ. τῶν Νομαρχείων	620
		Ἔκτακτα ἔξοδα	3000
		Δημόσιος ἀσφάλεια	
Γ'	1	Γενικὰ μέτρα ἀσφαλείας	50000
	2	Φυλακαὶ καὶ σκευὴ φυλάκων	5000
	3	Διατήρησις καταδίκων	25000
		Δημόσιος οἰκονομία	
Ε'	8	Γενικὴ Διεύθυνσις τῶν Ταχυδρομείων	1036
	11	Ἀπόδοσις δικαιωμάτων	30000
	12	Ἀποξήρανσις ἑλῶν καὶ τελμάτων	10000
		Δημόσιαι οἰκοδομαί.	
Ζ'	2	Ἐπισκευὴ δημοσίων οἰκοδομῶν	3000
	3	Κατασκευὴ » »	1500
		Ὁδοποιΐα	
Θ'	1	Ἐπισκευὴ δημοσίων ὁδῶν	20000
		Βουλευταί.	
	1	Γενικαί	2158
	2	Ἰδαίτεραι	50000
		Τὸ ὅλον	200334

Τῇ 6 Ἀπριλίου 1860. Ἀθῆναι.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείῳ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμ. 20,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς τὰ ἐξεξῆς ἔργα, ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους, ἤτοι τὴν κατὰ τὸ Μακαδαμικὸν σύστημα ἐπιστρώσιν.

α)	Τῆς πλατείας	τῶν Ἀνακτόρων.....	δραχ.	3,000
β)	»	Ὄθωνος.....	»	3,000
γ)	Ὁδοῦ	Ἑρμοῦ.....	»	6,000
δ)	»	Ἀθηνᾶς.....	»	8,000
				20,000

Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Παρακαλῶ δὲ Ὑμᾶς, Κύριοι, ἵνα προθύμως ἐπιψηφίσητε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1860.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν.

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται τῷ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείῳ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν εἴκοσι χιλιάδων ἀριθ. 20,000 τασσομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. 1, α Ἐκτέλεσις σχεδίου τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους» τοῦ διὰ τὸ 1860 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 249,494.1 ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860.

Ἡ πίστωσις αὕτη, Κύριοι, δὲν παρουσιάζει προσθήκην νέων ἐξόδων, ἀλλὰ συμπλήρωσιν τοιούτων, ψηφισθέντων ἤδη διὰ Νόμων, καὶ τὴν πληρωμὴν χρεῶν τοῦ Κράτους, ὧν ἡ ἐξόφλησις δὲν δύναται νὰ ἀναβληθῇ ἄνευ βλάβης τῶν δημοσίων συμφερόντων.

Καὶ ἐν πρώτοις παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰς ἀποζημιώσεις τῶν Βουλῶν δρχ. 75,000 ἤτοι δρ. 60,000 διὰ τὴν Βουλὴν καὶ 15,000 διὰ τὴν Γερουσίαν, καθόσον ἀπὸ τὰς πληρωμὰς τῶν παρελθόντων ἐτῶν ἀπεδείχθη ὅτι ἡ κατ' ἔτος ψηφιζομένη διὰ τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνωτέρω ἀποζημιώσεων πίστωσις εἶναι ἀνεπαρκής.

Ἡ ἀνάγκη ὅμως αὕτη θέλει ἐκλείψει εἰς τὸ μέλλον, διότι ἔλαβα πρόνοιαν νὰ προστεθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1861 τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς τοῦτο ποσόν.

Ἐπίσης προσετέθησαν εἰς τὴν ἐπιχορήγησιν τῆς προεδρείας τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου δρ. 600 καθόσον τὸ γραφεῖον αὐτῆς στερεῖται πολλῶν ἀναγκαίων πραγμάτων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του διὰ τὴν ὅλως μικρὰν χορηγουμένην μέχρι τοῦδε πίστωσιν δι' ὑλικὸν καὶ λοιπὰ ἔξοδα αὐτοῦ.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μισθοδοσιῶν τοῦ ὑπουργείου καὶ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου προσετέθησαν δρ. 13,100 διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 17 Μαρτίου 1859 Φ1. Νόμου διορισθέντων 5 ὑπουργικῶν γραμματέων. Εἰς δὲ τὰ ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Γενικοῦ λογιστηρίου δρχ. 7,000 διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐπιχορηγήσεων, ἐξόδων ὁδοιπορίας καὶ λοιπῶν τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Μαΐου 1859 Φλ' Νόμου διορισθέντων Οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν.

Εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν Ταμιακῶν εἰσπρακτόρων προσετέθησαν δυνάμει Β. Διαταγμάτων καὶ σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον 11 εἰσπράκτορες, τῶν ὁποίων τοὺς διορισμοὺς ἀπῄτησεν ἡ ὑπηρεσία, ὡς ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους. Διὰ τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν ἀπαιτεῖται προσθήκη δρ. 5,280.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον τῶν κλεισμένων χρήσεων προσετέθησαν δρχ. 22,294.01 ἀφορῶσαι κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος, ὡς θέλετε παρατηρήσει ἐκ τοῦ ἐπισυνημμένου ἀναλυτικοῦ πίνακος, Ναυτικὰ χορηγήματα μὴ ληφθέντα ἐγκαίρως ἀπὸ τοὺς δικαιούχους των, ἀπόντας εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ἀπὸ καθυστερουμένας συντή-

ξεις παρελθόντων ἐτῶν καὶ ἀπονεμηθείσας ἤδη δυνάμει τῶν ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1852 ΣΕ' καὶ 6 Ἀπριλίου 1853 ΣΚΗ' Νόμων, ἀπὸ καθιστερούμενα ἔξοδα καταμετρήσεων ἐθνικῶν κτημάτων, μὴ ἐκκαθαρισθέντα ἐγκαίρως, καὶ ἀπὸ δικαστικὰ ἔξοδα προπληρωθέντα παρὰ τῶν Ταμείων καὶ τακτοποιούμενα ἤδη· τὰ δὲ λοιπὰ ἔξοδα τὰ συμπληροῦντα τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 22,294.01 εἶναι ὅλως ἀσήμαντα καὶ μὴ ἐκκαθαρισθέντα ἐγκαίρως, οὐχ ἧττον ὅμως νόμιμα καὶ ἐνεγνωρισμένα, καὶ ὧν τὴν πληρωμὴν δὲν δύναται τὸ δημόσιον νὰ ἀρνηθῇ.

Ἡ σύστασις Τελωνείου εἰς Ἀθήνας ἐγκριθεῖσα διὰ τοῦ ἀπὸ 9 Ἰανουαρίου 1859 ΥΤΖ' Νόμου ἐπέφερεν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ τῶν Τελωνείων κατὰ δραχμὰς 12,720. Τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν συμπεριελήφθη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1860, ὡς προϋφορισθέντος αὐτοῦ τοῦ ἀνωτέρω Νόμου.

Διὰ τὴν ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν τοῦ Τελωνείου τούτου καὶ τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας προστέθησαν δρχ. 6,000. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι τὰ ἔξοδα ταῦτα προπληρόνονται μὲν παρὰ τοῦ δημοσίου, ἀλλ' ἀποδίδονται κατόπιν παρὰ τῶν ἐμπόρων, ὥστε ταῦτα δὲν εἶναι πραγματικὴ δαπάνη.

Ὁμοίως ἀπαιτεῖται προσθήκη δρχ. 7,500 διὰ τὴν πεντάμηνον πληρωμὴν τῆς ἱπποπομπῆς τῶν Δασαρχῶν καὶ Δασονόμων ἐγκριθείσων διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1859 ΦΛΣ'. Νόμου.

Ἐπὶ τέλους παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ Κεφ. 16 ἄρθρ. 1. δρχ. 100,000 καθόσον τὸ διεκτέλεσιν ἀποφάσεων κτλ. προσδιορισθὲν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ποσὸν δὲν δύνατα νὰ ἐπαρκέσῃ διὰ τὸ 1860 εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἀποζημιώσεων, εἰς ἃς τὸ Δημόσιον κατεδικάσθη παρὰ τῶν δικαστηρίων. Μὲ τὴν παρατήρησιν ὅμως ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν δρχ. 100,000 θέλει χρησιμεύσει συνάμα δι' ἀποζημίωσιν τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀπέναντι τῆς ποικίλης Στοᾶς κειμένων ἐργαστηρίων, τῶν ἐκκοπτομένων παρὰ τοῦ Σχεδίου τῆς πόλεως, καὶ δι' ἀποζημίωσιν εἰς ἣν ὑποκύπτει τὸ Δημόσιον, ὡς παρόδιον, ἕνεκα τῶν ἐκεῖ ἀρχαιοτήτων.

Τὴν προσθήκην ταύτην δὲν ἐδίστασα νὰ παραδεχθῶ, καθόσον ἡ ἀναβολὴ τῶν τοιούτων πληρωμῶν ἐκτὸς τοῦ ὅτι προσβάλλει τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Κυβερνήσεως, ὀφειλούσης αὐτῆς πρώτης νὰ δώσῃ τὸ καλὸν παράδειγμα τοῦ σεβασμοῦ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, βλάπτει συγχρόνως καὶ αὐτὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου, ὑποχρεωμένου ἐκ τούτου εἰς τὴν

πληρωμὴν τόκων πρὸς 12 0/0 καὶ γίνεται παράτυπος δικαίων παραπόνων ἐκ μέρους τῶν πιστωτῶν τοῦ Κράτους.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πείθεσθε, Κύριοι, ὅτι ἡ προκειμένη ἀναπληρωτικὴ πίστωσις στηρίζεται ἐπὶ ὑπαρχόντων Νόμων καὶ ἀποβλέπει τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δημοσίων συμφερόντων, ὅθεν δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς, ὅτι θέλετε ἐπισπεύσει τὴν ἐπιψήφισιν αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθῆναι τῇ 17 Μαΐου 1860.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφίσαντες ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀποφασίσομεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν διακοσίων τεσσαράκοντα ἐννέα χιλιάδων τετρακοσίων ἐνενήκοντα τεσσάρων καὶ λεπτοῦ ἑνὸς ἀριθ. 249,494.1 ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860 καταλογιζομένη ὡς ἑξῆς·

Εἰς ἀποζημιώσεις Βουλῶν	δρ.	75,000.
Εἰς τὴν Γενικὴν ὑπηρεσίαν	»	48,274.01
Εἰς ἔξοδα διοικήσεως	»	26,220
Εἰς διαφόρους πληρωμὰς	»	100,000
Τὸ ὅλον δρχ.	»	249,494.01

Ἄρθρον 2

Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογι-

σθῆ εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860 κατὰ τὸν ὧδε προσαρτώμενον πίνακα.

Ἄρθρον 3.

Τὰ ἔξοδα, δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις, θέλουσι πληρωθῆ ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1860.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 219,494·01 ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1860.

Μέρος	Ὑπηρεσία	Πίστωσις	
Γ.	Ἀποζημίωσις Βουλῶν	75000	..
Δ.	Γενικὴ ὑπηρεσία	48274	01
Ε.	Ἔξοδα διοικήσεως	2.220	..
Ϛ.	Διάφοροι πληρωμαὶ	100000	..
	Τὸ ὅλον	219494	01

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1860.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ἀπέρασίσθη δὲ καὶ ἐνταῦθα νὰ συζητηθῶσι τὰ Νομοσχέδια ταῦτα κατὰ σειράν, ἐὰν σταθῇ δυνατόν.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 459,800 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1859 ἔτος, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ ψηφίσασα διὰ ψήφων 32.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 459,800 τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Μ. Δ. Καΐρης	Ν
Ἰάκωβος Παζιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Δημήτριος Χρηστίδης	
Ἰωάννης Θωτόκης		Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Παναγιώτης Λιδωρίκης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Ἰω. Οἰκονόμου	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Σπῦρος Μίλιος	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Ἀδὰμ Δούκας	Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	Ν

Δεκτοῦ ἔπειτα γενομένου τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 31, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν.

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 682,531.20 εἰς βάρος τοῦ Γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1860 διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπὸ Ἰουνίου μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου ε. ε. ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης ὑπενθύμισε καὶ αὖθις τὴν ταχεῖαν ὑποβολὴν τοῦ ἐπιδιορθωμένου κατ' ἴσην ἀναλογίαν καὶ δικαιοσύνην περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων νομοσχεδίου. Ἐγένετο ἐπομένως ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 682,531.20 ἐπὶ τοῦ Γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξινάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναγν. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνσ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ ὀμαστικὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς συνήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων **28**, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη σήμερον.

Ἐτέθη ἀκολούθως ὑπὸ συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. **75,600** ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως **1860** τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν δι' ἀποζημίωσιν τῆς Γερουσίας, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ προσαρτώμενον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων **28**.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 75,600 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ ἔτους 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξινάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναγ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνσ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Δεκτοῦ δὲ γενομένου διὰ χειροτονίας τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 130,155.86/00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1860 διὰ πληρωμὴν ἐξόδων καὶ μισθῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν κατὰ τὸν προσκρτώμενον ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ πίνακα, ἐγένετο ἡ παρατήρησις ὅτι ἡ προκειμένη πίστωσις εἶναι ἄτακτος ὅπως ἔρεται ἐν τῇ στιγμῇ τῆς λήξεως τῆς συνόδου, καὶ ὡς περιέ-

χουσα πιστώσεις διὰ βοηθείας δῶδεκ ὀφειλομένας ἀπὸ τὰ 1852, ἐνῷ διαφιλονεικεῖται ἡ ἰδιότης τῆς βοηθείας ἡ ὁποία διδομένη κατὰ μῆνα δὲν παύει νὰ ἦναι σύνταξις χορηγουμένη μόνον διὰ νόμου. Δὲν ὑπάρχει δὲ καιρὸς νὰ λεχθῶσι τὰ εἰκότα σήμερον.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας ὀνομαστικῆς γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 26 κατὰ 3.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 130,155.86 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ ἔτους 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ο
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνς. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥήγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία

καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 26 κατὰ 3 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη σήμερον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 130,155.86 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ ἔτους 1860.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ο
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνς. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥήγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 20,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1860 διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὧδε συνημμένον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 29 κατὰ 1.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 20,000 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ ἔτους 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σαΐκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 27 κατὰ 1, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη σήμερον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 20,000 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ ἔτους 1860.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Τάτζης Μαγγίνας	Ν

Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Δημήτ. Πλαπούτας	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἰωάννης Σταΐκος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Κωνστ. Προβιλέγγιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Ἀδάμ. Δούκας	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Δημήτρ. Α. Κουντουριώτης	

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 219,494.1/00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1860 δι' ἔξοδα διαφόρων ὑπηρεσιῶν καὶ πληρωμὴν χρεῶν, ἐγένοντο παρατηρήσεις περὶ τῆς κακῆς διαχειρίσεως τῶν μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν δικῶν ὡς καὶ ἄλλων κονδυλίων, ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀπήντησεν ὅτι αἱ ὑπάλληλοι προτιμῶνται νὰ δικασθῶσιν αἱ ὑποθέσεις τοῦ δημοσίου δικαστικῶς διὰ νὰ μὴ ὑποτεθῇ ὅτι ἐγένετο συμβιβασμὸς διὰ μεσολαβήσεώς τινος καταχρηστικῆς.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας. Ὅτι ἐπειδὴ δὲν μένει καιρὸς νὰ συζητηθῇ ἡ προκειμένη πίστωσις ὡς πρέπει καὶ νὰ ἀποδειχθῶσι πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸ ἐνυπάρχον σύστημα τῶν δικηγόρων, διὰ τοῦτο παρελέχθη τὴν γνώμην νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις εἰς τὴν ἄλλην σύνοδον.

Εἶπεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ὅτι συνάμα μὲ τὴν πίστωσιν παραδεχόμεθα καὶ τὰς ἀρχὰς, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ πίστωσις αὕτη, ὡς καὶ τὰς αἰτίας τῆς πιστώσεως, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις τοσοῦτον ἐσπευσμένως. Τὸ

ἐνυπάρχον σύστημα τῶν δικηγόρων διωρισμένων διαρκῶς ἐκτὸς ὅτι ἀντιβαίνει εἰς τὸ σύνταγμα, καθ' ὃ δὲν δύναται νὰ διορισθῇ ὑπάλληλος εἰς θέσιν μὴ νενομοθετημένην, εἶναι καὶ πλημμελὲς ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν τῶν δικῶν τοῦ δημοσίου· σήμερον ὅτε πολλάκις ὑψώθη φωνὴ περὶ τοῦ ὅτι εἰσήχθη ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ βελτίωσις εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων δικῶν καὶ ἐν γένει τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, βλέπομεν ὅτι αἱ δίκαι ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ αἱ καταδίκαι τοῦ δημοσίου ἀποτελοῦσι σημαντικὰ ποσά, ἐνῷ ἄλλοτε ὅτε δὲν ὑπῆρχε τὸ νῦν σύστημα τῶν δικηγόρων ὀλίγιστα ποσὰ ἐπληρώνοντο ἕνεκα καταδικαστικῶν ἀποφάσεων.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ σώματος τῶν δικηγόρων ἡ στατιστικὴ ἀποδεικνύει ὅτι καὶ αἱ δίκαι ὀλιγώτεραι εἶναι καὶ μετ' ἐπιτυχίας διεξήχθησαν, τὸ δὲ ποσὸν ὅπερ ζητεῖται θέλει χρησιμεύσει εἰς δίκας αἱ ὁποῖαι ἔλαβον τὴν ἀρχήν των κατ' ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς εἰσελεύσεως των εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, καὶ εἰς ὀφειλὰς πολὺ προγενεστέρας τῆς ἐποχῆς τοῦ παρόντος ὑπουργείου· αἱ δίκαι, καθὼς ἡ φορολογία καὶ ἡ λοιπὴ περὶ τὴν φορολογίαν ὑπηρεσία γίνεται, δὲν δύνανται νὰ ἐκλείψωσι καὶ μάλιστα ὅταν τὰ πραγματικὰ γεγονότα συμφισβητῶνται.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἐπειδὴ δὲν πρόκειται περὶ θεωριῶν ἡ μακρυγορία τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἦτο ματαία· εἶπεν ὅτι πολλαὶ χιλιάδες ἐπληρώθησαν ἄλλοτε διὰ δίκας· ἀλλ' ἴδατε Κύριοι, τοιαύτας χιλιάδας εἰς τοὺς ἀπολογισμοὺς βεβαίως ὄχι· αἱ δίκαι ἦσαν πολλαὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν μόλις εἴχομεν ἐξέλθει τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὅσον ἐπλησιάζομεν εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, αἱ δίκαι φυσικῷ τῷ λόγῳ ἔπρεπε νὰ ἦναι καὶ ἦσαν πολλαπλάσιαι, ὅσον δὲ ἀπομακρυνόμεθα, αἱ δίκαι πρέπει νὰ ἦναι ὀλιγώτεραι, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἶναι περισσότεραι· ἐνῷ ἔπρεπε νὰ μὴ ὑπάρχωσι τοιαῦται ὅλως διόλου ἢ νὰ ὑπάρχωσιν ὀλίγισται· ἐὰν παρακατατεθῇ ἐνώπιόν μου ὁ κατάλογος τῶν δικῶν, θέλω σᾶς ἀποδείξει διὰ τῶν πραγμάτων ὅτι τὸ σύστημα καθ' ὃ διεξάγονται αἱ δίκαι τοῦ δημοσίου σήμερον εἶναι καταστρεπτικόν, διὸ διὰ νὰ μὴ φανῶμεν ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης ὅτι καθήμεθα ἐνταῦθα διὰ νὰ ὑπογράφωμεν καὶ ἐπικυροῦμεν ἀνεξετάστως τὰ πάντα, προτείνω νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος τούτου διὰ τὴν ἑπομένην Σύνοδον. Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διεκήρυξεν ὅτι ὑπόσχεται ἐν τῇ πρώτῃ συνεδριάσει

τῆς ἑπομένης συνόδου νὰ ἀποδείξῃ οὐχὶ ἄλλο τι εἰμὴ τοὐλάχιστον ὅτι ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν του περὶ πολλαπλασιασμοῦ τῶν δικῶν καὶ τῆς κακῆς διεξαγωγῆς αὐτῶν διὰ τοῦ συστήματος τῶν δικηγόρων πλανᾶται.

Ἐνταῦθα καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐρωτηθεὶς εἶπεν, ὅτι ἀγνοεῖ τοὺς λόγους, οὓς ἔχει ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὡς πρὸς τὴν καταλληλότητα τοῦ σημερινοῦ συστήματος τῶν δικηγόρων, οὐχ ἧττον ὅμως ἄλλοτε ἐπρέσβευεν ὅτι τὸ ἕτερον σύστημα ὑπῆρχε καταλληλότερον· τὰς σημερινὰς ὅμως πιστώσεις, προσέθηκεν, ὀφείλει νὰ ἐπιψηφίσῃ σήμερον ἡ Γερουσία, διότι παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη τῆς πληρωμῆς τῶν πολιτῶν ἐκείνων, ὅσοι δι' ἀποφάσεων ἐδικαιώθησαν νὰ λάβωσιν ἀποζημιώσεις, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελέγξῃ ἄλλοτε τὸ ζήτημα τῆς διεξαγωγῆς τῶν δημοσίων δικῶν.

Ὁρισθέντος ἔπειτα ὅτι κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τῆς ἑπομένης συνόδου ὀφείλει ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸν κατάλογον τοῦ δημοσίου διὰ τὰ περαιτέρω, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ διὰ ψήφων 27 κατὰ 2.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 219,198.01 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ ἔτους 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτσος	Ν
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	Ν
Σπυ. ἰδ. Καλογερόπουλος		Γεώργιος Δαρειώτης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν
Ἀναγνώστης Μαυρογένης	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀδάμ Δούκας	Ο
Σπυρ. Τρικούπης		Νῖκος Κανελλόπουλος	Ο
Ριζάρδος Τζιώρτζ		Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Γεωργάκης Γρηγοράκης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Μ. Α. Καΐρης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν

Ἰωάννης Σταΐκος	Παναγιώτης Λιδωρίκης . . .
Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης .	Γεώργιος Δυοβουνιώτης . . Ν
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . Ν	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος .
Δημήτριος Χατσίσκος . . Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . Ν
Δημήτριος Χρηστίδης . . . Ν	Σπῦρος Μίλιος . . . . . Ν
Νικόλαος Μαυρομμάτης . . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . .
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . Ν	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης. Ν

Μετὰ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ ἄρθρου 1, 2 καὶ 3 τοῦ νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 26 κατὰ 2 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη σήμερον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως, ὁρᾳ. 249,494·01 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ ἔτους 1860.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . Ν	Ἀδάμ. Δούκας . . . . . Ο
Ἰωάννης Θ. Κολοκοττρώνης . Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος . . . Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τάτσης Μαγγίνας . . . . Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . Ν	Μ. Α. Καΐρης . . . . . Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . Ν
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . .	Δημήτριος Χατσίσκος . . . Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . . Ν	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Αθανάσιος Λιδωρίκης . . . Ν	Γεώρ. Δυοβουνιώτης . . . Ν
Γώργιος Δαρειώτης	Κωνς. Προβιλέγιος . . . Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . . Ν
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . Ν
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . .	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης Ν

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρᾳ. 200,331 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἠρώτησεν ἂν τὸ ἔτος 1859 ἔχῃ περισσεύματα πρὸς πληρωμὴν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιψηφισθεισῶν πιστώσεων καὶ τῆς παρούσης, καθόσον μόλις πρὸ ὀλίγου τὰ ψηφισθέντα εἰς βάρος τοῦ 1859 ἔξοδα, ἀναπληρωτικὰ καὶ ἔκτακτα, ὑπερέβησαν τὰ πέντε ἑκατομμύρια, καὶ μὲ τὰς σημερινὰς νέας πιστώσεις, κύριος οἶδεν, εἰς πόσα ἄλλα ἑκατομμύρια θὰ ἀναβῶσι, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ὀφείλει ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ μᾶς δώσῃ ἐξηγήσεις, διότι δὲν δυνάμεθα ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεως τοῦ ταμείου νὰ ψηφίζωμεν ὑπερόγκους δαπάνας, τοὐλάχιστον ἂς γνωρίζωμεν τί τρέχει, διὰ νὰ μὴ γενώμεθα γέλοιοι τραβῶντες συναλλαγματικὰς εἰς βάρους ἔτους, τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ ἐχρεοκόπησεν. Ὅταν μάθωμεν τί τρέχει, τότε δυνάμεθα ἴσως νὰ συμβουλεύσωμεν ποίαν ὀρθοτέραν ὁδὸν πρέπει νὰ τρέξωμεν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι, ἐκ τῶν περισσευμάτων ἐν γένει ἐλήφθησαν χρήματα καὶ ἐπληρώθησαν διόλα τὰ ἔργα ὅσα ἐγένοντο κατὰ τὸ 1859, διότι ἐθεωρήθη ὀρθὸν καὶ δίκαιον τὰ ὑπάρχοντα δημόσια χρήματα νὰ ἐξοδευθῶσιν εἰς δημόσια ἔργα, ὁ δὲ προϋπολογισμὸς ἐπαρκεῖ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἑκάστου ἔτους.

Ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἐπεζήτησε τὴν ἀπάντησιν ὅτι ὅλα τὰ πρὸ τοῦ 1859 ἐναποταμιεύματα ἐξωδεύθησαν εἰς ἔξοδα οἱαδήποτε τοῦ 1859.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων Νόμου, εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ 1859 ἤτοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πρώτων δώδεκα μηνῶν τῆς χρήσεως ἠδύνατο νὰ γίνῃ χρῆσις τῶν ἐναποταμιευμάτων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, (καὶ ἐνταῦθα ἀνέγνω τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ἔτους). Ἀλλ' ἀφ' οὗ παρῆλθεν ὁ χρόνος τῆς διαχειρίσεως ἤγουν οἱ πρῶτοι δώδεκα μῆνες τῆς χρήσεως, δὲν δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν πλέον εἰς ὄφελος αὐτῆς τῆς χρήσεως τὰ ὑπόλοιπα τῶν κεκλεισμένων χρήσεων, τὰ ὁποῖα δυνάμει τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860, ὀφείλομεν νὰ μεταχειρισθῶμεν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1860, ὅπως ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1861 θέλομεν μεταχειρισθῆ τὰ

ὑπόλοιπα ταῦτα, ἂν ὑπάρχουν διὰ τὰς ἀνάγκας ἐκείνης τῆς διαχειρίσεως, καὶ οὕτω καθεξῆς δι' ὅλα τὰ ἔτη καὶ δι' ὅλας τὰς χρήσεις· καὶ ὁ λόγος, Κύριοι, τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι ἁπλούστατος, διότι ὁ μηχανισμὸς τῶν οἰκονομικῶν ἐτῶν μας εἶναι ἀνώμαλος· ὅλα τὰ ἔξοδα τοὺς πρώτους μῆνας ἔχουν χρείαν προκαταβολῆς, διότι μόνον κατὰ τὸν Ἰούνιον καὶ Αὔγουστον ἔρχονται τὰ εἰσοδήματα, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἰς τὸ ταμεῖον τρία μέχρι τεσσάρων καὶ ἴσως πέντε ἑκατομμυρίων χρήματα, διὰ νὰ γίνωνται αἱ προκαταβολαί, καὶ νὰ εἴμεθα εἰς κατάστασιν νὰ ἐπαρκῶμεν εἰς τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν. Ἀλλ' ἐὰν συγχωρήσωμεν νὰ ἐξοδεύωνται αὐτὰ τὰ ὑπόλοιπα εἰς ἐκτάκτους χρείας παρελθόντων ἐτῶν, ἡ τρέχουσα ὑπηρεσία εἶναι κίνδυνος νὰ πάθῃ.

Ἐπῆνεσεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβελέγγιος, ὅτι ἀληθῶς μὲν κατὰ τὸν Νόμον ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1859 ἠδύνατο νὰ γίνῃ χρῆσις τῶν ἐναποταμιευμάτων τῶν παρελθουσῶν χρήσεων, ὡς δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ ε. ἔ. 1860· ἀλλὰ δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι προσκρούομεν κατά τι ψηφίζοντες ἤδη τὴν πληρωμὴν ὑπηρεσιῶν ἐνεργηθεισῶν κατὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ 1859 ἔτους ἐκ τῶν περισσευμάτων τῶν παρελθουσῶν χρήσεων, διότι δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν καὶ διὰ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ ἔτους 1860 ἐκ τῶν αὐτῶν περισσευμάτων, ἂν ὑπάρχωσι, καὶ ἀδιάφορον εἶναι εἴτε εἰς τὸ ἔτος 1859 εἴτε εἰς τὸ 1860 κατατάξωμεν τὴν δαπάνην καὶ τὴν πληρωμήν.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ὁ Κ. Προβιλέγγιος ἔχει δίκαιον νὰ ἐξηγῇ τὸν νόμον, ὅπως τὸν ἐξήγησε, διότι δὲν ἐπρόσεξεν ὅτι τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου δὲν ὁμιλεῖ περὶ ὑπηρεσίας ἀορίστως, ἀλλὰ περὶ ἐξόδων ὡρισμένων. Δύνασθε, μάλιστα, νὰ μεταχειρισθῆτε τὰ ὑπόλοιπα τῶν κεκλεισμένων χρήσεων δι' ὑπηρεσίας ἐκτελεσθείσας, ὡς εἶπεν, ὁ προαγορεύσας, ἐντὸς τῶν πρώτων δώδεκα μηνῶν, ἤτοι κατὰ τὴν ἐνιαυσίαν διαχείρισιν, ὁπόταν αὐταὶ αἱ ὑπηρεσίαι περιορίζωνται εἰς τὴν δαπάνην, τὴν ὁποίαν ῥητῶς προσδιώρισεν ὁ προϋπολογισμός, ἤγουν εἰς τὸ ποσὸν τῶν δεκαεννέα τόσων ἑκατομμυρίων. Ποτὲ ὅμως δὲν ἐννόησεν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὁ νομοθέτης νὰ χορηγήσῃ τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ δαπανᾷ ἀμέτρως καὶ καθ' ὑπέρβασιν τοῦ ὡρισμένου ποσοῦ εἰς βάρος τῶν ὑπολοίπων τῶν παρελθόντων ἐτῶν πρὸς ὄφελος ἑνὸς

καὶ μόνου ἔτους, διὰ τοῦτο ῥητῶς λέγει εἰς τὸ ἄρθρον 2 «ἔξοδα» καὶ οὐχὶ «ὑπηρεσίαι». Ὡς ἔξοδα δὲ θεωρεῖ τὰ σημειούμενα, τὰ ὁριζόμενα εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἤγουν τὰ 19 καὶ τόσα ἑκατομμύρια· δὲν εἶπεν ὁ Νόμος, ὡς βλέπετε, *ὑπηρεσίας*, καὶ δὲν δύνασθε σήμερον νὰ εἰπῆτε καὶ ὑμεῖς *ὑπηρεσίας*.

Ὑποστηρίζω λοιπὸν τὴν γνώμην μου ὡς ὀρθήν, καὶ θεωρῶ πᾶσαν δαπάνην γινομένην καθ' ὑπέρβασιν τῶν ἐψηφισμένων εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ μάλιστα ἄνευ προηγουμένης ἀναπληρωτικῆς ἢ ἐκτάκτου εἰδικῆς πιστώσεως, τὴν ὁποίαν ἤθελον ψηφίσει ἐγκαίρως αἱ Βουλαί, ἤγουν πρὶν ἢ πραγματοποιηθῶσιν αἱ δαπάναι ὡς μὴ δυναμένην νὰ πληρωθῇ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἐνιαυσίου διαχειρίσεως ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα τῶν κεκλεισμένων χρήσεων.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἐψηφίσθη, κατὰ πρωτόκολλον συνταγμένον ὧδε, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 22 κατὰ 3.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 200,334 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ ἔτους 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος		Δημήτριος Βούλγαρης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ο
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Μ. Α. Κατρὴς	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Ἀθανάσιος Ἀϊδωρίκης	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Πανάγ. Ἀϊδωρίκης	

Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .	Ν	Σπῦρος Μίλιος	
Κων. Προβιλέγιος . . .	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	
Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Δεκτοῦ ἔπειτα γενομένου διὰ χειροτονίας τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 24 κατὰ 4, ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου Νόμου καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας, καθόσον ἀφορᾷ τὸν διδόμενον ὅρκον ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ ἄλλων ἀρχῶν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παξιμάδης ὑπεστήριξεν ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατον, διότι ἁπλῶς κανονίζεται ἡ ὁρκοδοσία τῶν δυτικῶν κληρικῶν συμφώνως πρὸς τὴν ὁρκοδοσίαν τῶν κληρικῶν τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς θρησκείας.

Ἀντέταξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, ὅτι πάντοτε ἀντιτίθεται ἐνταῦθα ὅτι πᾶν ὅ,τι παρουσιάζεται εἶναι ἁπλούστατον, ἀλλ' ὅσον ἁπλούστατον καὶ ἂν ἦναι πᾶν ἔργον, πρέπει νὰ συζητῆται ἐνταῦθα μετὰ μεγάλης περισκέψεως ἐνώπιον μάλιστα σώματος γερόντων. Ἅπαντες γινώσκετε ὅτι μετὰ τοσούτους κόπους καὶ μετὰ τοσαύτας θυσίας ἃς κατέβαλεν ὁ ἀνατολικὸς κλῆρος μόλις ἀπέκτησε τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ μὴ θεωρῆται ἡ παρουσία του ὡς ἐκείνη τῶν ἄλλων πολιτῶν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὡς πρὸς τὴν ὁρκοδοσίαν. Κρατῶ ἤδη ἂν καὶ οἱ κόποι καὶ αἱ λοιπαὶ ὑπηρεσίαι καὶ συνεισφοραὶ τῶν ἀλλοφύλων δίδουσιν αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τῆς ἀποκτήσεως τοῦ τοιούτου πλεονεκτήματος, πιστεύω ὅτι αὐταὶ αἱ ὑποχρεώσεις καὶ οἱ θεσμοί μας περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων δὲν χορηγοῦσι τὸ τοιοῦτο δικαίωμα, μάλιστα δὲ ἐγκύκλιός τις τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν Ἐρετῶν, καθὰ ἔμαθον, τελευταῖ μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι δέον νὰ προτρεπῶσιν οἱ κληρικοὶ τοῦ δυτικοῦ δόγματος ἵνα δίδωσι τὸν ὅρκον ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων συμφώνως πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς δικονομίας κανονισμένα. Μετὰ τὰ τοιαῦτα δὲν πρέπει νὰ ψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἁπλῶς, ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην ἐμβρίθειαν καὶ περίσκεψιν, καὶ φρονῶ ὅτι ἡ Γερουσία πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τὴν ἐπομένην Σύνοδον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Ἔχει δίκαιον ὁ προλαλήσας λαλῶν περὶ τῆς κατὰ τὴν χθεσινὴν μίαν ἡμέραν εἰσαγωγῆς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου· ἀλλὰ τοῦτο συνέβη διότι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἠκολούθησεν ἡ ἄρνησις ἑνὸς δυτικοῦ ἱερέως τοῦ νὰ δώσῃ ὅρκον ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου Σύρου, καθ' οὗ καὶ γίνεται ἀνάκρισις δι' ὑπέρβασιν ἑτέρου ἄρθρου τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Εἰς τὴν νομοθεσίαν μας ὑπάρχει καθιερωμένος ὁ ὅρκος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θρησκείας ἣν πρεσβεύει ὁ διάδικος ἢ ὁ μάρτυς ἐκεῖνος, ὅστις πρόκειται νὰ ὁρκισθῇ, ἐνῷ εἰς τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν ὑπάρχει καθιερωμένος εἷς καὶ μόνος τύπος ὅρκου, καθ' ὃν ἅπαντες πολιτικοί τε καὶ κληρικοὶ παντὸς θρησκεύματος ὀφείλουν νὰ ὁρκίζωνται· παρ' ἡμῖν λοιπὸν ὁ ὅρκος δίδεται καθ' ὃ ἔχει ὁ δίδων τὸν ὅρκον θρήσκευμα. Ὁ τύπος τοῦ ὅρκου ὑπῆρχε παρ' ἡμῖν ὅμοιος ἐκείνου, ὁ ὁποῖος εἶχε καθιερωθῇ ἐπὶ Βυζαντινῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπῆρξαν δυστροπίαι τινὲς ἐκ μέρους κληρικῶν ἀρνηθέντων νὰ ὁρκισθῶσιν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὡς καὶ οἱ πολῖται, ἐδέησε νὰ ληφθῇ μέτρον τι θεραπευτικὸν τῆς τοιαύτης ἀνωμάλου καταστάσεως· διὸ καὶ ἐπὶ τῆς διενέξεως ταύτης, καθ' ἣν καὶ οἱ θεολόγοι ἀοίδιμοι Φαρμακίδης καὶ Οἰκονόμος διεφώνουν, ἡ θεραπεία ἐγένετο διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ καταστατικοῦ Νόμου τῆς ἱερᾶς Συνόδου, καθ' ὃ οἱ κληρικοὶ δὲν ὁρκίζονται διὰ τῆς ἁπαφῆς τῆς χειρὸς των ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὅπως δηλαδὴ γίνεται καὶ ἐν τῇ ὁμοθρήσκῳ ἡμῶν Ῥωσσίᾳ· οἱ δυτικοὶ κληρικοὶ εὑρίσκονται ἤδη εἰς τὴν αὐτὴν ἀνώμαλον κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκοντο παρ' ἡμῖν κατ' ἀρχὰς οἱ ἡμέτεροι κληρικοί· ἀφ' ἑτέρου ἡ νομοθεσία μας κανονίζει τὸν ὅρκον θρησκευτικῶς, τοὐτέστιν ὁρίζει, ὅτι ἅπαντες ὁρκίζονται κατὰ τὸ θρήσκευμα, ὅπερ δοξάζουσι, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἡμέτεροι κληρικοὶ ὡρίσθησαν νὰ δίδουν τὸν ὅρκον ἐν ὀνόματι τῆς ἱερωσύνης των συμφώνως πρὸς τὸ ἡμέτερον θρήσκευμα. Νομίζω λοιπὸν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν καὶ εἰς τὸν δυτικὸν κλῆρον τοῦτο, διότι δὲν ζητοῦμεν νὰ μεταβάλωμεν τὴν νομοθεσίαν μας, ἀλλὰ νὰ κανονίσωμεν ὅ,τι ὡρίσαμεν καὶ διὰ τὸν ἡμέτερον κλῆρον ὡς ὀρθόν, καὶ ἂν τὸ ἀρνηθῶμεν, τότε δὲν πράττομεν ὡς χριστιανοί, διότι ἂν ἦναι ὀρθὸν πρέπει νὰ τὸ καθιερώσωμεν ὡς τοιοῦτον καὶ διὰ τοὺς δυτικοὺς κληρικούς. Ὁ ἡμέτερος κλῆρος εἶναι μέλημα ἰδιαίτερον ἡμῶν ὅλων καὶ αὐτὸν διωργανίσαμεν καὶ θέλομεν τὸν διοργανίσει ἀρκούντως, ἐνῷ διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου προτείνεται μόνον νὰ καθιερώσωμεν τὴν ἰσότητα ἐνώπιον

τῶν δικαστηρίων καὶ τίποτε περιττότερον, διὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ὅλοι συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς, πιστεύω ὅτι ἡ Γερουσία θέλει ἐπιψηφίσει τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐγένετο κατ' αἴτησιν αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐν Ἑλλάδι δυτικοῦ κλήρου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ὑπομνημάτων ξένων Πρεσβειῶν.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης.

Παρατρέχω νὰ εἴπω τι καθόσον ἀφορᾷ τὴν εἰσπεσυσμένην εἰσαγωγὴν καὶ συζήτησιν τοῦ προκειμένου, λέγω μόνον ὅτι θεωρῶ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο περιττὸν καὶ ἀπαράδεκτον, διότι ἡ νομοθεσία μας ὥρισε τὰ περὶ τούτου· τὸ ἄρθρον 121 τῆς ποινικῆς δικονομίας λέγει, ὅτι δύναται νὰ ὁρκίζεται ἕκαστος καθ' ὃ πρεσβεύει θρήσκευμα ἐκτὸς τῶν ἡμετέρων κληρικῶν ὁρκιζομένων ἐπὶ τῇ ἱερωσύνῃ των οὐχὶ κατὰ πλεονέκτημα, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὸν τύπον ὅστις ἔπρεπε νὰ καθιερωθῇ ἔκτοτε ἐπὶ τῇ βάσει τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων· τὸ νὰ εἴπωμεν ὅτι καθιερούμεν καὶ ὡς πρὸς τὸν κλῆρον τὸν δυτικὸν τὸν αὐτὸν ὅρον, ἂν δίδομεν καὶ εἰς τὸν ἡμέτερον κλῆρον, προσκρούομεν εἰς τοὺς κανόνας τοῦ δυτικοῦ κλήρου, καὶ δὲν εἴμεθα ἁρμόδιοι νὰ καθιερώσωμεν κανόνας τοῦ θρησκεύματός των, διότι πᾶν θρήσκευμα κατὰ τὸ Σύνταγμα ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἀνεκτόν, ἐνῷ ἄλλως τε αὐτὸς ὁ κλῆρος ὑπάγεται θρησκευτικῶς εἰς ἄλλον ποιμενάρχην καὶ εἰς ἄλλην θρησκευτικὴν ἀρχήν, ὥστε ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπέμβωμεν εἰς τὰ ἔθιμα τῆς θρησκείας του· οὗτος ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰ ἔθιμα ταῦτα, ὅπως καὶ πᾶς ἄλλος ἑτέρου θρησκεύματος δύναται καὶ ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰ ἔθιμα τῆς θρησκείας του, διὰ τοὺς λόγους τούτους πρέπει νὰ γίνῃ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου· ἄλλως τε πρέπει νὰ γίνῃ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο γενικὸν δι' ὅλους τοὺς πρεσβεύοντας πᾶν οἱονδήποτε θρήσκευμα.

Ἐπήνεγκεν ἔπειτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κύριοι! Ἐν τῷ ιθ'. αἰῶνι ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως ὑπάρχει, καὶ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πλήρης· ἐκ τοιούτων φιλελευθέρων αἰσθημάτων ὁρμώμενος λέγω, ὅτι κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον οὔτε πολιτικῶς οὔτε ἠθικῶς συμφέρει, ἀλλ' οὔτε δυνάμεθα νὰ μεταβάλλωμεν ἢ νὰ στενοχωρήσωμεν τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις ὁποιασδήποτε ὁμάδος ἢ κοινότητος θρησκευτικῆς, πολὺ δὲ περισσότερον ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ θρησκεύματος τῶν Δυτικῶν, οἵτινες μετροῦν, ὡς γνωρίζετε, ἄπειρα ἑκατομμύρια λαῶν. Δὲν πρόκειται βεβαίως σήμερον τίποτε νὰ ἐπιβάλλωμεν εἰς κανένα κλῆρον, ὡς εἶπεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, ἀπ' ἐναντίας πρόκειται νὰ ψηφίσωμεν ὅτι ἡ νομοθεσία μας καθιέρωσεν ἀπὸ τὰ 1834, ὁρίσασα ὅτι πᾶς τις δικαιοῦται νὰ ὁρκίζεται κατὰ τὸ δόγμα του. Ὁ κύριος ὑπουργὸς σᾶς εἶπεν, ὅτι ὁ Δυτικὸς κλῆρος ζητεῖ νὰ ὁρκίζεται, ὅπως κατὰ τὰ 1852 εἰδικὸς νόμος ὥρισε νὰ ὁρκίζηται ὁ ὀρθόδοξος κλῆρος. Καὶ ἐν τίνι δικαιώματι θὰ ἀρνηθῶμεν εἰς τὸν δυτικὸν κλῆρον ὅτι δὲν ἠρνήθημεν εἰς τὸν ἰδικόν μας, ὁπόταν καὶ ὁ δυτικὸς κλῆρος λέγῃ, τὸ κοινὸν διὰ σᾶς καὶ δι' ἡμᾶς εὐαγγέλιον δὲν συγχωρεῖ νὰ ὁρκιζώμεθα ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου;

Κύριοι! Ὅταν ἐν γένει μᾶς ζητοῦν νὰ καθιερώσωμεν τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα τύπον ὅρκου, διότι ἄλλως προσβάλλονται τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα καὶ αἱ παραδόσεις ὁποιασδήποτε θρησκείας, δὲν ἐννοῶ πῶς δυνάμεθα νὰ ἀπαντήσωμεν ἀρνητικῶς, ἢ νὰ ἐπιβάλωμεν ὁποιονδήποτε περιορισμόν. Κἂν θέλωμεν νὰ ἐνισχύσωμεν καὶ νὰ ἐξαπλώσωμεν τὴν θρησκείαν μας, ὀφείλομεν νὰ σεβώμεθα τὰς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων. Τὸ σύνταγμα, ἂν καὶ τὴν θρησκείαν μας ἐκήρυξεν ἐπικρατοῦσαν, δὲν ἀπέκλεισεν ὅμως κἀμμίαν· ἀπ' ἐναντίας καθιέρωσε τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν καὶ πάσης ἄλλης θρησκείας. Θέλετε νὰ καταστήσητε ζηλωτὴν τὴν θρησκείαν μας, καὶ νὰ φθάσωμεν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἑνότητα ὅλων τῶν χριστιανικῶν θρησκειῶν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἰδικῆς μας; πράξατε χριστιανικῶς· δώσατε διὰ τῆς διαγωγῆς σας εἰς τὸν κόσμον τὸ παράδειγμα χριστιανικῆς ἀνοχῆς καὶ ἰσότητος. Μὴ λησμονήσητε ὅτι ἐὰν σκοπῆτε νὰ ἐξέλθετε ποτὲ τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ ζητήσητε πλατυτέραν χώραν, καὶ νὰ διεκδικήσετε τὰ παναρχαῖα δικαιώματα τῶν προγόνων μας, θέλετε ἀπαντήσει καθ' ὁδὸν χίλια θρησκεύματα, καὶ εἰς ὅλα ὀφείλετε νὰ χορηγήσητε πλήρη ἐλευθερίαν. Ἂν φανῆτε ἀποκλειστικοὶ καὶ μισαλλόθρησκοι, μέλλον δὲν ἔχετε· εἰς αὐτὸν τὸν στενὸν τόπον θὰ ταφῆτε. Ἄλλως τε, Κύριοι, ἂς ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι περὶ τοῦ αὐτικοῦ θρησκεύματος πρόκειται σήμερον, καὶ ὀφείλομεν νὰ σκεφθῶμεν, ὅτι ὄχι μόνον κανὲν δικαίωμα δὲν ἔχομεν νὰ ὀλιγωρήσωμεν τὴν δικαίαν αἴτησιν τοῦ δυτικοῦ κλήρου, ἀλλ' ὅτι οἱ εἰλικρινεῖς καὶ ἰσχυροὶ προστάται μας εἶναι καὶ ἀλλαχοῦ καὶ εἰς τὴν Δύσιν· ὅτι διὰ τῆς εὐνοίας καὶ τῆς συνδρομῆς τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης ὑπήρξαμεν καὶ θὰ ὑπάρξωμεν μεγάλοι καὶ ἔνδοξοι· καὶ ὅτι ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει καὶ ἄνευ μάλιστα νομίμου τινὸς καὶ ἰσχυροῦ λόγου δὲν πρέπει τὰς μετ' αὐτοῦ σχέσεις μας νὰ ψυχράνωμεν.

Δὲν συμφωνῶ ἑπομένως μὲ τοὺς προτείναντας τὴν ἀναβολήν.

Συνομολογῶ ὅτι παράκαιρα εἰσήχθη τὸ νομοσχέδιον εἰς τὰς Βουλάς, καὶ λίαν ἐσπευσμένως ζητεῖται ἡ ψήφισίς του· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν τὸ ὑπουργεῖον τοιαύτην τακτικὴν εἰς τὰς μεθ' ἡμῶν σχέσεις του ἠκολούθησεν. Ὁ ἔξω κόσμος καὶ μάλιστα ὁ λαὸς ἀγνοοῦν αὐτὰς τὰς ἐσωτερικὰς ἀνωμαλίας· εἰς τὰ πράγματα μᾶλλον προσέχουν. Ἂν ψηφίσωμεν τὴν ἀναβολὴν τοῦ νομοσχεδίου, κανένας δὲν θὰ εἴπῃ ὅτι ἀνεβλήθη· ἡ ἀναβολὴ θέλει θεωρηθῇ, καὶ δικαίως, ἀπόρριψις, καὶ ἀναμφιβόλως θὰ ἔχῃ δυσαρέστους συνεπείας. Διὰ ταῦτα φρονῶ κύριοι, ἐν πεποιθήσει ὅτι τὸ ἐθνικὸν συμφέρον ἐπιτάττει νὰ ψηφίσωμεν τὸν νόμον καίτοι πρὸ ὀλίγου εἰσαχθέντα, διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῇ τοῦ ἔθνους τὸ φρόνημα εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἔχομεν μεγάλην χρείαν τῆς εὐνοίας καὶ τῆς συνδρομῆς τῶν λαῶν ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερ. Κ. Μαγγίνας· τὸ προοίμιον τοῦ προαγορεύσαντος εἰπόντος ὅτι εἶναι φιλελεύθερος δὲν συνᾴδει με ὅσα εἶπε· διότι ἐὰν εἰς τὸν ξένον κλῆρον εἴπωμεν ὅτι θέλομεν νὰ ὁρκίζηται μὲ τὸν τύπον τοῦ ἡμετέρου θρησκεύματος, τότε ὑπάρχει αὐτόχρημα περιορισμός· ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν ἀπαιτοῦμεν νὰ ὁρκίζηται ἐπὶ τοῦ τύπου τοῦ ἡμετέρου θρησκεύματος, τότε ὑπάρχει καθαρὰ ἐλευθερία, ὥστε ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἶναι περιπεπλεγμένον, συμφωνῶ νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου εἰς τὴν ἐπομένην Σύνοδον.

Πολλῶν καὶ ἄλλων λεχθέντων ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ πρότασις περὶ ἀναβολῆς δι' ἧς ἐζήχθη ὅτι δὲν ἐγένετο δεκτή.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γινομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐζήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ἐπισυνημμένον ὧδε, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 27 κατὰ 4, ἀρνηθέντων ψῆφον 2.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐξομοιώσεως τῶν κληρικῶν τῆς ῥωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας μὲ τοὺς ἡμετέρους ὡς πρὸς τὴν ὁρκομωσίαν.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Ἰακωβος Παξιμάδης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ο	Νικόλ. Πραΐσακάκης	Ν

Σπυρ. Τρικούπης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Λαρεώτης	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Λάβαρ Δοῦκας	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν	Δημήτ. Λ Κουντουριώτης	Ν

Δεκτοῦ ἔπειτα γενομένου διὰ χειροτονίας τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπανελήφθη ἡ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐζήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 25 κατὰ 2, ἀρνηθέντος ψῆφον ἑνός, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν.

Προβάσης ὕστερον τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ὑπολογισμοῦ τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ ὡς ἐνεργητικῆς ὑπηρεσίας, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε· δὲν ἔλαβα τὴν εὐκαιρίαν ἕνεκα τῆς σωρείας τῶν νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα εἰς τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας τῆς συνόδου μᾶς ὑπέβαλε τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ μιλετήσω καλῶς καὶ νὰ ἐννοήσω τὸν νόμον τοῦτον, διὰ τοῦτο δὲν προτείνω τι κατ' αὐτοῦ, πρὶν ἡ μάθω παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ποίας ἐννοεῖ πολιτικὰς ὑπηρεσίας, διότι αὗται δὲν ὡρίσθησαν νομοθετικῶς εἰσέτι· καὶ ἑνόσῳ νόμος δὲν δώσει ἕνα θετικὸν ὁρισμὸν καὶ χαρακτῆρα εἰς αὐτὰς τὰς ὑπηρεσίας, καὶ πρὶν ἡ κληθῶσι νὰ λάβωσι μίαν τοιαύτην ἀποκατάστασιν ἄνδρες ὑπηρετήσαντες εἰς τὸν πολιτικὸν κλάδον, εἶναι ὅλως διόλου ἄτοπον νὰ κηρύττωμεν αὐτὸν παραγωγὸν πλεονεκτημάτων πρὸς ὠφέλειαν τῶν ὑπηρετησάντων εἰς ἄλλους κλάδους.

λογίαν ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ὁποίου ἀνέμενον νὰ λάβω τὸν λόγον. Ἐπειδὴ δὲ ἐγένετο ἤδη συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ὁ ἀγορεύσας Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐμέμφθη καὶ τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς, διὰ τοῦτο ἀναγκάζομαι νὰ φέρω παρατηρήσεις τινὰς περὶ τῆς τροπολογίας ταύτης, ἥτις συνίσταται εἰς τὸ ὅτι αἱ πολιτικαὶ ὑπηρεσίαι συγκαταλογίζονται μὲ τὰς στρατιωτικάς, ὅταν αὗται ἀφορῶσιν ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος καὶ ἀποτελῶσι τὸ ἓν τρίτον τοῦ ὅλου τῶν ὑπηρεσιῶν· ἄλλως τε ὑπάγονται εἰς τὸν ἐκδοθησόμενον περὶ συντάξεως ἕνεκα πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν Νόμον· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι αὕτη ἀντίκειται εἰς τὸν ἐπιψηφισθέντα Νόμον περὶ συντάξεως τῶν στρατιωτικῶν· ἡ ἰδέα του αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη, διότι ἡ τροπολογία ἔχει τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀναθεωρήσῃ ὡς ἀπαιτοῦντας τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως τοὺς ὑπηρετήσαντας πολιτικῶς στρατιωτικοὺς ἢ ναυτικοὺς μόνον κατὰ τὸν ἀγῶνα· θέλει δηλαδὴ νὰ πραγματοποιήσῃ αὐτὸν τοῦτον τὸν σκοπὸν τοῦ Νομοσχεδίου. Κατὰ τοὺς προεπιψηφισθέντας περὶ καταστάσεως τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν Νόμους ὁσάκις στρατιωτικοὶ ἢ ναυτικοὶ ὑπηρετήσωσι καὶ πολιτικῶς, ἡ τοιαύτη ὑπηρεσία θέλει λογίζεται ὡς ἐνεργητικὴ ὑπηρεσία ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως· ἤδη ἔρχεται νόμος καθ' ὃν ἡ πρὸ τῶν Νόμων ἐκείνων πολιτικὴ ὑπηρεσία τοῦ ἀξιωματικοῦ ἢ ναυτικοῦ θέλει λογισθῇ ἐπιβοηθητικῶς ὡς χρόνος ἐνεργητικῆς ὑπηρεσίας· ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι ἐὰν στρατιωτικὸς ἢ ναυτικός τις ἐξετέλεσε 2 ἢ 3 ἐτῶν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, κατὰ τὸν ἐπίλοιπον δὲ χρόνον τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ δικαιώματος τῆς συντάξεως ὑπηρέτησε πολιτικῶς, δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ αὐτὸ τὸ δικαίωμα, τοὐτέστι λέγει ὅτι οἱ ὑπηρετήσαντες κατ' ἐπικρατέστερον βαθμὸν καὶ κατ' ἐπικρατεστέραν ἀναλογίαν πλέον τῶν 2/3 στρατιωτικῶς, οὗτοι μόνοι πρέπει νὰ τύχωσι τοῦ δικαιώματος τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως· οἱ δὲ λοιποὶ πρέπει νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὸν ἐκδοθησόμενον Νόμον περὶ πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν. Διὰ τοῦ μέτρου τούτου, ἐνῷ καθιεροῦται διὰ νόμου ἡ ταχεῖα εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συντάξεως τῶν πολιτικῶς ὑπηρετησάντων, ταυτοχρόνως νομοθετεῖται ἡ ἀνήκουσα εὐκολία χωρὶς νὰ προέρχεται κἀνὲν πρόσκομμα ὡς πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ δικαιώματος τῆς συντάξεως ἐκ μέρους ἐκείνων, οἵτινες ὑπηρέτησαν στρατιωτικῶς κατ' ἐπικρατέστερον βαθμόν, ἤτοι κατὰ τὰ 2/3 τοῦ ὅλου τῶν ὑπηρεσιῶν των.

Ἐπέμεινεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ὅτι ἡ ἀρχὴ περὶ ὑπολογισμοῦ τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν ὡς χρόνου ἐνεργητικῆς ὑπηρεσίας ὑπάρχει καθιερωμένη εἰς τὰ μέχρι τοῦδε κανονισθέντα περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ, καὶ θέλει εἶσθαι μία ἀνακολουθία ἐὰν διὰ τὰς προγενεστέρας ὑπηρεσίας δὲν καθιερωθῇ ἡ αὐτὴ ἀρχή, ἥτις ὑπάρχει καὶ διὰ τὰς μελλούσας ὑπηρεσίας καὶ διὰ τὰ μέλλοντα δικαιώματα.

Ἐπέτρεψεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας· τὸ παρελθόν, Κύριοι, εἶναι ἱερὸν δι' ἡμᾶς· καὶ ὅμως τοῦτο παρημελήθη, κανονισθέντων τῶν δικαιωμάτων ὅλων μόνον διὰ τὸ μέλλον· δὲν ἀρνούμεθα καὶ τὰς παρελθούσας πολιτικὰς ὑπηρεσίας τῶν στρατιωτικῶν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἡ ἐπιτροπὴ ἠθέλησε νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὸν ὅρον τοῦτον τὸ ὅλον τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ νὰ ὑπαγάγῃ ὅλας αὐτὰς εἰς ἓν μέτρον οἱονδήποτε γενικόν· ἡ στρατιωτικὴ καὶ ἡ Ναυτικὴ ἐξουσία ἐκανόνισε τὰ δέοντα ὡς πρὸς τὰς στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἡ πολιτικὴ ἐξουσία δὲν ἐκανόνισε τὸ παραμικρόν· διὰ τοὺς πολιτικῶς ὑπηρετήσαντας, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς τούτων, οὔτε αἱ χῆραι αὐτῶν ἔλαβον καμμίαν σύνταξιν· διὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ ἀξιοκατάκριτος παραμέλησις.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος.

Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν καθαρῶς, ὅτι ἐπειδὴ ὁ νόμος περὶ τῶν μελλουσῶν ἐκδουλεύσεων καὶ ὑπηρεσιῶν δὲν περιέχει τοιοῦτον ὅρον, οἷον καθιεροῖ ἡ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς, διὰ ταῦτα καὶ ὁ λόγος περὶ τῶν προλαβουσῶν ἐκδουλεύσεων δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ τοιοῦτον ὅρον· δὲν εἶπε δὲ συγχύνως καὶ τὸν λόγον δι' ὃν βλέπει ἐὰν περιέχῃ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον τὸν διὰ τῆς τροπολογίας καθιερούμενον ὅρον τοῦ καταλογισμοῦ τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν μόνον ὅταν αὗται δὲν ὑπερβαίνωσι τὸ 1/3 τοῦ ὅλου τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ στρατιωτικοῦ ἢ Ναυτικοῦ, καὶ ἀφορῶσιν ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος, ὅρον, ὅστις τείνει νὰ καθιερώσῃ μίαν δικαιοσύνην καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν ταχεῖαν εἰσαγωγὴν τοῦ Νόμου περὶ συντάξεως τῶν πολιτικῶς ὑπηρετησάντων.

Ἐπέτρεψεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Ἐὰν δὲν πρόκηται νὰ δοθῇ σύνταξις διὰ τοὺς ὑπηρετήσαντας ἐν γένει καὶ ὑπερεταῦντας τὴν πατρίδα, ὅπως συμβαίνει ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὸ τοιοῦτον μέτρον δὲν εἶναι δίκαιον· ἐὰν δὲ στρατιωτικὸς καὶ ναυτικὸς ὑπηρέτησε καὶ πολιτικῶς, ὁ τοιοῦτος πρέπει νὰ περιμένῃ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ γενικοῦ Νόμου τοῦ ἀφορῶντος τοὺς ὑπηρετοῦντας καὶ ὑπηρετήσαντας τὴν πατρίδα, διότι

ἄλλως ὑποτίθεται ὅτι σκοπὸς δὲν ὑπάρχει νὰ κανονισθῇ τι καὶ ὡς πρὸς τοὺς πολιτικῶς ὑπηρετήσαντας ἢ ὑπερετοῦντας· ὁ περὶ καταστάτεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ Νόμος ἐν ἄρθρῳ 3 ὁρίζει τοὺς ὑπηρετήσαντας προσκαίρως, ἀλλὰ τὸ Νομοσχέδιον σκοπὸν ἔχει νὰ καθιερώσῃ τὸν ἐπικρατέστερον τυχὸν βαθμὸν τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν ὡς ἐνεργητικὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐξήγησε τὴν ἀρχήν, ἐξ ἧς ὡρμήθη ἡ Κυβέρνησις νὰ φέρῃ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, ἥτις δὲν ἀφορᾷ ἀποκλειστικῶς τοὺς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος ἀλλὰ τὰς πολιτικὰς ἐν γένει ὑπηρεσίας.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης. Ὅτι αἱ τάξεις τῶν πολιτικῶν καὶ ὁ ἀγὼν ὁ πολιτικὸς λίαν σκανδαλωδῶς παρημελήθησαν· ἀφοῦ ἐγένετο φάλαγξ στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν, ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ νὰ καθιερωθῇ καὶ φάλαγξ τῶν πολιτικῶν, καθὰ ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐθεσπίσατο· αὐτὴ ἡ περιορίσωσις ἀναγκάζει τοὺς πάντας νὰ ἐναντιοῦνται κατὰ παντὸς μέρους ἀφορῶντος ἐξαιρετικῶς τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικούς, καὶ διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ τάσις αὕτη, ἡ ἐπιτροπὴ περιωρίσθη νὰ καθιερώσῃ τὸ ἓν τρίτον τῶν τοιούτων ὑπηρεσιῶν, ὅπερ δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἢ ναυτικὰς ὑπηρεσίας.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Δὲν εἶναι μόνον ἓν ἀδίκημα ἡ παρημέλησις ἢ ἡ ὀλιγωρία, ἀλλὰ καὶ μία περιφρόνησις πρὸς τοὺς πολιτικῶς ὑπηρετήσαντας, οἵτινες ὑπηρέτησαν κατὰ τὸν ἀγῶνα, ὅπως οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοί· ὀφείλει λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ προνοήσῃ καὶ περὶ αὐτῶν, καὶ διὰ αὐτὸν τὸν λόγον προτείνομεν τὴν ἀναβολὴν ἕως οὗ αὕτη συμπληρωθῇ μὲ ὑμᾶς· προτείνω μόνον, ἐὰν παραδεχθῇ καὶ ἡ ἐπιτροπή, νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ φράσις «ἐὰν ἀποτελῶσι τὸ ἓν τρίτον κτλ.» διότι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ καθιερωθῇ ἑκατὸν ὑπηρεσιῶν διὰ τοὺς ἀγωνιστάς.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης, ὅτι ἐνταῦθα δὲν συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἅθλιοι φαλαγγῖται, οἵτινες λαμβάνουσι τὸν μισθὸν ὡς σύνταξιν, καὶ ὅταν ἀποθάνωσιν ὀφείλουν νὰ ἀποδείξωσι τριακονταετῆ ὑπηρεσίαν διὰ τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως.

Πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων λεχθέντων ἐτέθη ἐπὶ τέλους εἰς ψηφοφορίαν ἡ περὶ ἀναβολῆς πρότασις καὶ δὲν ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων **19** κατὰ **12**, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς περὶ ἀναβολῆς γενομένης προτάσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Δῆμος Καντζλήπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας		Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ο
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ο	Μ. Α. Καΐρης	Ο
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ο	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ο
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ο	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ο
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ο	Δημήτριος Πλαπούτας	Ο
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ο
Βασιλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ο
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ο	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δουβουνιώτης	Ο
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνστ. Προβελέγγιος	Ο
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ο	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μίλιος	Ο
Γκίκας Καρακατσάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Δημήτριος Α. Κοντουριώτης	Ο

Ψηφοφορίας ἑπεται γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 21 κατὰ 3

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Τζάτζης Μαγγίνας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν

Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Νικόλ. Πρασακάκης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Σπυρίδων Τρικούπης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Ἀδὰμ Δούκας	Ο	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀνεγνώσθη ὕστερον τὸ μοναδικὸν ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ὡς καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ψηφοφορηθεῖσα δὲν ἐγένετο δεκτή.

Ἐγένετο ἐπομένως δεκτὸν διὰ χειροτονίας τὸ ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ὅπως ἔχει.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου, ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 20 κατὰ 6, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν.

Ἐτέθη ἀκολούθως ὑπὸ συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ παραχωρήσεως δικαιώματος πρὸς σύστασιν ἱπποσιδηροδρόμων, μηδενὸς δὲ λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὡδὲ προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν πλειψηφεῖ διὰ ψήφων 23, ἀρνηθέντος ψῆφον ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως ἱπποσιδηροδρόμου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	

Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Δῆμος Κανελλόπουλος	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Βασιλ. Χρηστακόπουλος		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Δημήτριος Χρηστίδης	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Νικόλαος Μαυρομμάτης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Σπῦρος Μῖλος	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Ἀδὰμ Δούκας	Ν	Δημήτρ. Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου 1 μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος ὡς μέλος αὐτῆς ὑπεστήριξε τὴν τροπολογίαν ταύτην εἰπὼν ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Πειραιῶς ὑπάρχουσι καὶ ἅμαξαι καὶ λεωφορεῖα καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη ἱπποσιδηροδρόμου, ἐνῷ ἄλλως τε ὑπάρχουν προτάσεις περὶ κατασκευῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀτμοσιδηροδρόμου, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἀποδοθῇ, εἶπε, τάσις κακή, ἐὰν ἦναι δ' ἀθεσις νὰ γίνῃ δεκτὴ τροπολογία τις, προτείνει ἄλλην τροπολογίαν καταλληλοτέραν τὴν ἑξῆς, ἥτις θέλει προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον πρῶτον « ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ παραχωρηθῇ τοιοῦτον δικαίωμα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς μόνον μὴ συμπεριλαμβανομένων καὶ δύω ἄλλων τοὐλάχιστον ἐκ τῶν κυριωτέρων ὁδῶν τοῦ Κράτους », δι' αὐτῆς εἶπε, θέλω νὰ καταστρέψω τὸν καταχθόνιον σκοπὸν τῶν ἐργολάβων τοῦ νὰ περιορίζωνται καὶ ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν ἱπποσιδηροδρόμων, καὶ ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν ἀτμοσιδηροδρόμων εἰς τὴν ὁδὸν Πειραιῶς.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Προβελέγγιος. Ὁ ἀτμοσιδηρόδρομος ἔχει μὲν τὴν ταχύτητα περισσοτέραν τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου, ἀλλ' ὁ ἱπ-

ποσιδηρόδρομος ἔχει τὸ ἄλλο πλεονέκτημα τοῦ ὅτι καταστεύαζεται εἰς λίαν εὐθηνοτέραν τιμὴν τοῦ πρώτου· ὁ ἀτμοσιδηρόδρομος εἶναι ἀναγκαῖος εἰς μεγάλας πόλεις καὶ εἰς μεγάλα ἀποστήματα, ἐν ᾧ ὁ ἱπποσιδηρόδρομος εἶναι ἀναγκαῖος καὶ εἰς σμικρότατα ἀποστήματα, ἅτινα κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν τῶν ὁποίων εἶναι καὶ τὸ ἀπ' Ἀθηνῶν μέχρι Πειραιῶς ἀπόστημα.

Ἐπαναλαβόντος ἐνταῦθα τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χατζίσκου, ὅτι ἡ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι συμφερωτέρα προτιθεμένη νὰ εὐκολύνῃ τὴν δι' ἱπποσιδηροδρόμου συγκοινωνίαν τοῦ τόπου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγρίνας ἐπέφερεν ὅτι ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ συσταθῇ ἀτμοσιδηρόδρομος ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ πολλοὺς λόγους καὶ διὰ πολλὰς αἰτίας ἀνυπερβλήτους, δὲν πρέπει νὰ ἀπορρίψωμεν καὶ τὸ ἕτερον σύστημα τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, διότι δὲν γνώμην τίποτε. Ἐνταῦθα ἀνέγνω πληροφορίας τινὰς καθ' ἃς ἡ σύστασις σιδηροδρόμου δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἕνεκα ἀφεύκτου ζημίας, ἥτις θέλει προέλθει εἰς τὸν ἐργολάβον· αἱ πληροφορίαι αὗται ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ἁμαξῆς τοῦ ἀτμοῦ.

Μιᾶς ὥρας δρόμος ἀνθρώπου πεζοῦ ἀποτελεῖ 4 1/2 χιλιόμετρα, ὥστε ἡ ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Πειραιᾶ ὁδὸς ἔχουσα δύο ὡρῶν διάστημα ἀποτελεῖ 9 χιλιόμετρα.

Πρὸς διατήρησιν τῆς ἀτμαμάξης, κατὰ τὴν ἰδίαν εἰδικόνων ἀνθρώπων, ἀπαιτεῖται ἐτήσιον εἰσόδημα 60 χιλιάδων φράγκων, ἤτοι 66,000 δραχ. δι' ἕκαστον χιλιόμετρον· ἄρα διὰ τὰ 9 χιλιόμετρα ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Πειραιᾶ ἀπαιτεῖται ἐτήσιον εἰσόδημα ἐκ δραχ. 594,000.

Κατὰ τὸν γενόμενον ὑπολογισμὸν πρὸ 11 περίπου ἐτῶν παρὰ τοῦ μακαρίτου Στουρνάρη, ὅστις συνέλαβε τότε τὴν ἰδέαν διὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην, οἱ καθημέραν ταξειδεύοντες ἄνθρωποι ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Πειραιᾶ καὶ τἀνάπαλιν ἀναβαίνουσιν εἰς ἄτομα 1300· προστιθεμένων δὲ 200 ἀνθρώπων τὴν ἡμέραν διὰ τὴν πρόοδον τοῦ ἐμπορίου κτλ. ἀναβαίνει ὁ ἀριθμὸς εἰς ἄτομα 1500, τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ λογιζομένη κατὰ μέσον ὅρον ἀνὰ 30 λεπτὰ ἐφ' ἑκάστου ταξειδίου διὰ τὴν πρώτην, δευτέραν καὶ

τρίτην τάξιν, φέρει ἡμερήσιον εἰσόδημα δραχμὰς 450, δι' ἓν ἔτος δραχμὰς 164,200

Διπλασιαζομένου δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου ὑποθετικῶς διὰ τὰς πραγματείας καὶ λοιπὰ ἤδη . . . 165,800

Ὁλικὸν ποσὸν ἐτησίου εἰσοδήματος δραχ. . . 330,000

Ἡ προκύπτουσα ζημία δραχμ. 264,000

Μετὰ τὰ λεχθέντα παρεδέχθη διὰ χειροτονίας τὸ 1 ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ὅπως ἔχει, μὲ τὴν σύστασιν τῆς δευτέρας τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νὰ μὴ παραγωρηθῇ εἰς τὸν ἐργολάβον τῶν ἱπποσιδηροδρόμων ἡ ὁδὸς τοῦ Πειραιῶς ἄνευ ἄλλων δύο κυρίων ὁδῶν τοῦ Κράτους.

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα 2, 3, 4, 5 μέχρι τοῦ 22 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου, ἐγένοντο ἅπαντα διὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσι, μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι συστέλλονται εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὅλαι αἱ τροπολογίαι τῆς ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ τὰς λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἐφαρμόσῃ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν περὶ ἐργολαβίας ὁριζομένων καὶ λοιπῶν περιστάσεων τοῦ Νόμου.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὁμοίων τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 24.

Προτάσεως ἔπειτα γενομένης περὶ ἀπονομῆς λόγῳ ἀποζημιώσεως μέχρι τῆς ἑπομένης συνόδου εἰς μὲν τοὺς δύο Συντάκτας καὶ τὸν Πρωτοκολλιστὴν τοῦ Γραφείου τῆς Γερουσίας ἀνὰ δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα εἰς ἕνα ἕκαστον, εἰς δὲ τὸν γραφέα δραχμὰς ἑκατὸν καὶ εἰς τοὺς κλητῆρας δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα διανεμηθησόμενα εἰς ἅπαντας κατ' ἀναλογίαν, ἡ Γερουσία ὁμοφώνως παρεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην ὅπως δοθῶσι πρὸς τὰς μισθοδοσίας των εἰς τοὺς ἀνωτέρω ὑπαλλήλους καὶ κλητῆρας καὶ τὰ ἀνωτέρω ποσά.

Ἀναγνωσθείσης ὕστερον ἀναφορᾶς τῆς χήρας Εὐδοκίας Ἀθανασίου Σκανδαλίδου ἐξαιτουμένης δικαιοσύνην ἕνεκα τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της, ἡ Γερουσία ἀπεφάνατο ἵνα συστηθῇ στενῶς ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ἑπομένως τὰ παρόντα πρακτικὰ ἀναγνωσθέντα αὐθημερὸν ἐπεκυρώθησαν.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ἀνέγνω Β. Διάταγμα, δι' οὗ

κηρύττεται ἡ λῆξις τῆς Α'. Συνόδου τῆς ἕκτης Βουλευτικῆς Περιόδου, ἔχον ὡς ἕπεται·

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ. ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 30 τοῦ Συντάγματος, κηρύττομεν τὴν λῆξιν τῆς πρώτης Συνόδου τῆς ἕκτης Βουλευτικῆς Περιόδου.

Ὁ Ἡμέτερος Πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν θέλει κοινοποιήσει τὸ παρὸν Διάταγμα εἰς τὴν Γερουσίαν ὁ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὴν Βουλήν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Μαΐου 1860.

ΟΘΩΝ

ΑΘ. ΜΙΑΟΥΛΗΣ, Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ἑπομένως ἔληξε καὶ ἡ συνεδρίασις.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,
Ἀδὰμ Δούκας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ Α'. ΣΥΝΟΔΟΝ

ΤΗΣ ΣΤ'. ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ.

Σελ.

Συνεδρίασις τῆς 16 Νοεμβρίου 1859, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἐκλογὴ τῶν Ἀντιπροέδρων, Γραμματέων καὶ τοῦ Ταμίου τῆς Γερουσίας 5

Ἄδεια ἀπουσίας τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Ἰω. Σταϊκου καὶ Δ. Κουντουριώτου 7

Συνεδρίασις τῆς 18 Δεκεμβρίου 1859, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀνάγνωσις διαγγέλματος τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς περὶ τῶν ἀρχαιρεσιῶν αὐτῆς 8

Ἄδεια ἀπουσίας τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Κανιλλοπούλου, Χ. Ἀναργύρου καὶ Θεοτόκη ..... »

Ἀνάγνωσις τοῦ σχεδίου τῆς εἰς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεως τῆς Γερουσίας ..... »

Συνεδρίασις τῆς 21 Δεκεμβρίου 1859, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Συζήτησις τῆς εἰς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεως τῆς Γερουσίας. 10

Συνεδρίασις τῆς 22 Δεκεμβρίου 1859, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως ταύτης 52

Συνεδρίασις τῆς 23 Δεκεμβρίου 1859, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Συνέχεια τῆς αὐτῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τῆς ἀπαντήσεως 91

Κλήρωσις μεγάλης τριακοσίας, ἥτις μέλλει νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν Α. Μ. τὴν ἀπάντησιν τῆς Γερουσίας 105

Συνεδρίασις τῆς 30 Δεκεμβρίου 1859, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῶν ἀνωτέρω τριῶν συνεδριάσεων ἐπὶ τῆς εἰς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεως ..... »

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας 106

Σελ.

Συνεδρίασις τῆς 5 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας 187

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ περὶ Διερμηνείας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας ΣΝΘ'. νόμου 232

Ὁμοίως περὶ προσδιορισμοῦ τῶν φόρων τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1850 233

Ἐπερώτησις περὶ τῆς ἐκπτώσεως ἐν Ἀγγλίᾳ τοῦ ἐπὶ τῆς σταφίδος δασμοῦ 234

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ Κ. πρωθυπουργοῦ περὶ παραιτήσεως τοῦ Κ. Παλαμήδου ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἀντικαταστάσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Κ. Κουντουριώτου κτλ..... »

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μ. Καΐρη 235

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου συνοδεύοντος τὸν Ἰσολογισμὸν τῆς Τραπέζης τῆς Β'. ἐξαμηνίας τοῦ 1859 ..... »

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς συνολικούσης τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας τῆς Β'. Συνόδου τῆς Ε'. Περιόδου ..... »

Ἀνάγνωσις ὁμοίας ἐκθέσεως συνολικούσης τὸν ἀπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας τῆς Γ'. Συνόδου τῆς Ε'. Περιόδου ..... »

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ εἰσαγωγῆς τῆς στενογραφίας εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα..... 244

Συνεδρίασις τῆς 11 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 1,005,120 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1859 ..... »

Ἀνάγνωσις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνιστῶσαν Α'. Σύνοδον τῆς ΣΓ'. Περιόδου..... 246

Ἐπερώτησις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα περὶ βοσκῶν.... 249

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Β'. Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου 271

Ὁμοίως διὰ τὴν Γ'. Σύνοδον τῆς αὐτῆς Περιόδου 272

Συνεδρίασις τῆς 17 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1860 276

Ὁμοίως περὶ συμπληρώσεως τοῦ περὶ Διερμηνείας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας νόμου ..... »

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνιστῶσαν Σύνοδον 277

Συνεδρίασις τῆς 22 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 30,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860 διὰ τὴν προίκισιν τῆς θυγατρὸς τοῦ Γ. Κουντουριώτου 279

Ὁμοίως περὶ παραχωρήσεως 15,000 κιλῶν δημητριακῶν καρπῶν εἰς τοὺς ἀπόρους γεωργοὺς κτλ..... 281

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν φόρων ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1860..... 282

Ὁμοίως περὶ συμπληρώσεως τοῦ περὶ Διερμηνείας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας ΣΝΘ'. νόμου 288

Συνεδρίασις τῆς 23 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 30,000 διὰ τὴν προίκισιν τῆς θυγατρὸς τοῦ Γ. Κουντουριώτου Καλλιόπης 295

Ὁμοίως περὶ παραχωρήσεως 15,000 κιλῶν δημητριακῶν καρπῶν εἰς ἀπόρους γεωργοὺς κτλ 306

Συνεδρίασις τῆς 25 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας 309

Συνεδρίασις τῆς 26 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου καὶ τῶν ἄρθρων 1—5, αὐτοῦ 337

Συνεδρίασις τῆς 27 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 6—42 τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου καθὼς ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Σώματος..... 357

Συνεδρίασις τῆς 29 Φεβρουαρίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τοῦ ἄρθρου 43 τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου καθὼς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ Σώματος 365

Συνεδρίασις τῆς 1 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 44—55 τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου καθὼς ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Σώματος 398

Συνεδρίασις τῆς 2 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 56—97 τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας..... 403

Συνεδρίασις τῆς 3 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 98—192, τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας..... 410

Συνεδρίασις τῆς 4 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 193—265, ὡς καὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου τούτου καθ' ἃς ὑπέστη τροπολογίας.... 415

Συνεδρίασις τῆς 7 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τῆς 29 Φεβρουαρίου, 1, 2, 3, καὶ 4 Μαρτίου..... 487

Συνεδρίασις τῆς 9 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 1,005,120 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ 1859 487

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 40,882:95 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ τὸ 1859.... 506

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 7,000 δι' ἀγορὰν πιεστηρίων τῆς Β. Τυπογραφίας 507

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 18,728 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1860 508

Ὁμοίως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 2,643 εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859..... 509

Συνεδρίασις τῆς 14 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 40,882:95 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ τὸ 1859 511

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 7,000, δι' ἀγορὰν πιεστηρίων τῆς Β. Τυπογραφίας 518

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ Β. ναυτικοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ 1860 520

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς καὶ ἀπόφασις τοῦ νὰ διευθυνθῇ κατεπειγόντως ἡ ἀναφορὰ τοῦ Βασιλείου Κισσάβου περὶ ἐξορίας τοῦ υἱοῦ του εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως λάβῃ πρόνοιαν νὰ μὴ παραβιάζωνται οἱ νόμοι..... 522

Συνεδρίασις τῆς 22 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δι' οὗ κοινοποιεῖται ἡ παραίτησις τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ Κ. Ῥάλλη καὶ ἡ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ τοῦ Κ. Ποτλῆ..... 526

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ 1860..... »

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1860 527

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 598,303:38 ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1860..... 535

Συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 1,005,120 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 536

Συνεδρίασις τῆς 23 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψήφισις τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου..... 560

Συνεδρίασις τῆς 26 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν τελῶν 591

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ 1860.. 603

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς 608

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Βασιλείου Κισσάβου περὶ ἐξορίας τοῦ υἱοῦ του 609

Συνεδρίασις τῆς 28 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1860 νομοσχεδίου..... 614

Συνεδρίασις τῆς 29 Μαρτίου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1860..... 617

Ἀνάγνωσις Β. Διατάγματος δι' οὗ δικαιοῦται ἡ ἐξακολούθησις τῶν Νομοθετικῶν ἐργασιῶν ἐπὶ 20 ἡμέρας..... 622

Συνεδρίασις τῆς 21 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ Κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ παραιτήσεως τοῦ ὑπουργοῦ Κ. Θ. Ζαΐμη καὶ ἀντικαταστάσεως αὐτοῦ διὰ τοῦ Κ. Ποτλῆ..... 623

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Κανάρη..... »

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 598,303:38 διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων 624

Ὁμοίως περὶ προξενικῶν τελῶν ..... »

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 201,662:84 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859.. 625

Ὁμοίως περὶ νέας ὑποβολῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1852 ἐπιτρεπομένης διὰ Β. Διατάγματος 628

Ὁμοίως περὶ χορηγίας δρ. 1,800 εἰς ἕκαστον τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν λόγῳ ὑπερτιμήσεως ..... »

Ὁμοίως περὶ γραμματοσήμου 629

Συνεδρίασις τῆς 22 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 598,303:38 διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων 647

Ὁμοίως περὶ προξενικῶν τελῶν 649

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 10,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογιτμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1860..... 653

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 1,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου διὰ τὸ 1860..... 655

Ἀγγελία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης περὶ τῆς ἀποδιώσεως τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδου..... 656

Παρατηρήσεις περὶ τοῦ Κισσάβου..... »

Συνεδρίασις τῆς 23 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγίας δρ.

Σελ.

1,800 εἰς ἕκαστον Γερουσιαστήν ἐκτάκτως λόγῳ ὑπερτιμήσεως .. 657

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 40,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1860 668

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 1,000 εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1860 669

Συνεδρίασις τῆς 27 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀπόφασις τοῦ νὰ σταλῶσιν εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ περὶ τῆς ἀνεκκλήτου παραλείψεως τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν ἐκ τοῦ μέτρου τῆς χορηγίας λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως 670

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 201,662.84 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 671

Ἀπάντησις τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κισσάβου, περὶ τοῦ ἀποθηκαρικοῦ ταμείου, περὶ τοῦ ταμείου τῶν ἐλαιῶν, περὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐκ φάρων καὶ φανῶν τελῶν καὶ περὶ προξένων ἐν γένει 674

Παρατηρήσεις περὶ τῶν κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνεργειῶν τοῦ Πανσλαβισμοῦ 679

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 15,500 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1860. 683

Συνεδρίασις τῆς 28 Ἀπριλίου 1860, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 201,662.86 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 685

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 15,500 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1860 686

Συνεδρίασις τῆς 2 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ γραμματοσήμου 688

Συνεδρίασις τῆς 3 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Παρατηρήσεις περὶ ἀποδόσεως εἰς τὸν Ἡσσὰν τῆς Κρήτης νεάνιδός τινος πρώην Ὀθωμανίδος ἀναδεχθείσης τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν 689

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ γραμματοσήμου μετὰ τινας ἐπενεχθείσας τροποποιήσεις ἐπὶ τῶν ἄρθρων 8, 14 καὶ 16 691

Πρότασις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα περὶ ἐπιψηφίσεως εἰς τὴν ἐπομένην Σύνοδον τῶν κατὰ τὰς τελευταίας 20 ἡμέρας τῆς Συνόδου εἰσαγομένων νομοσχεδίων 700

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 14,387 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 701

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 321,762·02 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1859 702

Ὁμοίως περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν γεωμετρῶν 705

Σελ.

Συνεδρίασις τῆς 4 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 14,387 707

Συνεδρίασις τῆς 5 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 321,762.02 709

Συνεδρίασις τῆς 6 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀποστάσεως αὐθαιρέτου πολιτικῶν γεωμετρῶν 710

Ὁμιλία ἀναφορᾶς τοῦ Κωνσταντίνου Ἀναγνωστοπούλου ἀδελφοῦ τοῦ ἐν μακκαΐᾳ τῇ λίξει ἱερέως Βρισθίνου καὶ αἴτησις τῆς κτίσεως τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον. »

Παρατηρήσεις περὶ τῆς εἰς Μέλον ἀποδοκιμασθείσης καὶ βαπτισθείσης εἰς τὸ Ἀνατολικὸν δόγμα νεάνιδος Ὀθωμανίδος 711

Παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἂν δύνανται νὰ συζητηθῶσιν ὑπὸ τῆς Γερουσίας νομοσχέδιόν τινων ἐκκρεμῆ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς Συνόδου καὶ Περιόδου 712

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 321,762·02 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους 718

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 14,387 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 737

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ παρατάσεως τοῦ νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν 738

Ὁμιλία περὶ χιλιοδράχμου μηνιαίας συντάξεως τοῦ Κ. Καλλίου Δελιγιάννη 739

Συνεδρίασις τῆς 7 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 26,325 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1860 741

Ὁμιλία περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 70,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 742

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ πολιτικῶν γεωμετρῶν 745

Ὁμιλία περὶ παρατάσεως τοῦ νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν 756

Ὁμιλία περὶ χιλιοδράχμου μηνιαίας συντάξεως εἰς τὸν Κ. Καλλίον Δελιγιάννη 757

Συνεδρίασις τῆς 9 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ παρατάσεως τοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νόμου 763

Ἀνάγνωσις ἀναφορᾶς τοῦ ἐξ Ὕδρας Φραγκίσκου Παπᾶ Μανώλη Φόνου καὶ αἴτησις αὐτῆς εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον. 764

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 26,325 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1860 ..... »

Σελ.

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως Φρ. 70,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 766

Ἀνάγνωσις ἀναφορᾶς τοῦ συζύγου τῆς εἰς τὸν Πασσᾶν τῆς Κρήτης παραδοθείσης νεάνιδος Ὀθωμανίδος, καὶ ἀπόφασις τοῦ νὰ τεθῶσιν ὑπ' ὄψιν τοῦ Σώματος τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἔγγραφα 768

Συνεδρίασις τῆς 10 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ παρατάσεως τοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νόμου 770

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 62,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ ἔτος 1859 771

Συνεδρίασις τῆς 11 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ ἀνωτέρω νομοσχεδίου 777

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς .. 776

Συνεδρίασις τῆς 13 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ

Παρατηρήσεις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα, περὶ τοῦ ἂν ἐφαρμόσθη τὸ ἄρθρον 113 τοῦ λογιστικοῦ νόμου δι' οὗ διορίζεται κατ' ἔτος ἐπιτροπὴ ἐκ δύο Βουλευτῶν καὶ δύο Γερουσιαστῶν πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κτλ 779

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 50,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860 781

Ὁμοίως τοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τροποποιηθέντος νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας 783

Ὁμοίως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ναυτιλιακῶν τελῶν 788

Ὁμοίως τοῦ νομοσχεδίου περὶ πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ ναυτικοῦ 797

Συζήτησις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς .. 799

Ἀπόφασις τοῦ νὰ εἰδοποιηθῶσιν ἅπαντες οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ διὰ νὰ πληροφορήσωσι τὸ Σῶμα ἐντὸς τῆς Συνόδου περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν πρὸς αὐτοὺς συστηθεισῶν ἢ διευθυνθεισῶν ἀναφορῶν 802

Συνεδρίασις τῆς 14 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀνάγνωσις ἀναφορᾶς Ἐμπορολιτῶν τινων ἐξαιτουμένων τὴν πληρωμὴν τῶν μισθωθέντων οἰκοπέδων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ βασιλικοῦ μέτρου 803

Ἀπόφασις τοῦ νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ..... »

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 50,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860 ..... »

Ὁμοίως τοῦ ἐκ νέου ὑποβληθέντος νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας 805

Συνεδρίασις τῆς 16 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τῆς Κυρίας Τσαΐτσα, δι' οὗ ἀναγγέλλει ὅτι ἐδωρήσατο πρὸς τὸ δημόσιον οἰκόπεδον κατὰ τὴν ὁδὸν Πατησίων πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ Πολυτεχνείου 828

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 30,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860 ..... »

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 147,230 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1860 829

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προξενικῶν ναυτιλιακῶν τελῶν 835

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ Ἱπποδιηρεβρόμων 839

Συνεδρίασις τῆς 17 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ Ἱπποδιηρεβρόμων 848

Ὁμοίως περὶ τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ 850

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Καταστατικοῦ νόμου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ εἰς τοὺς κληρικοὺς τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας ..... »

Συζήτησις περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς εἰς τὸν Πασσᾶν τῆς Κρήτης παραδοθείσης νεάνιδος, καὶ ἀπόφασις τοῦ ν' ἀναβληθῇ ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησις εἰς τὴν ἐπομένην Σύνοδον 851

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 459,800 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1860 .. 857

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 30,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860 858

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 147,230 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1860 859

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 75,600 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860 861

Συνεδρίασις τῆς 18 Μαΐου 1860, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 130,155:86 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1860. 863

Ὁμοίως δρ. 682,531:20 ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1860 865

Ὁμοίως δρ. 200,334 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 872

Ὁμοίως δρ. 20,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1860 873

Ὁμοίως δρ. 249,191:01 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860 874

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 459,800 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1860 878

Ὁμοίως δρ. 682,531:20 ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1860 879

Ὁμοίως δρ. 75,600 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860 880

Σελ.

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 130,153·86 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1860 881

Ὁμοίως δρ. 20,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1860 883

Ὁμοίως δρ. 219,194·01 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1860 885

Ὁμοίως δρ. 200 334 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 889

Ὁμοίως περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Καταστατικοῦ νόμου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ εἰς τοὺς κληρικοὺς τῆς ῥωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας 892

Ὁμοίως περὶ πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ 897

Ὁμοίως περὶ ἱπποστρατηγοῦμένων 904

Ἀπόφασις περὶ χορηγήσεως εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Γερουσίας λόγῳ ἀποζημιώσεως ὀρ. 700 907

Ἀνάγνωσις Β. Δ σταγμάτος δι' οὗ κηρύττεται ἡ λῆξις τῆς Α'. Συνόδου τῆς ΣΤ'. Βουλευτικῆς Περιόδου 908

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ.

